

סדר קדשים

חלק ב.

פ"א א הבל מעריבין ונערבין ב' מ' ס' ק' ד' מ' חזון ב' פ"ב

כשהשלים לדבר בעניני הקדשות סדר דמי הערביין. שהם כמו כן קדש והביא אחר בכורות ערביין. הרמב"ם:

ראשון לציון פ"א א חיים" ד"ח הבל' כחז נדרי' כו' וכן הול' נפיש"י. ונדאה פ"ג' כו'. נכ"י. נש"י. ונדאה על נסון:

פרק א א הבל מעריבין. בן זכור וזכרתי הזכיר כתיים ושמא בערבין לא היו כתיים. וההוא' מתרעם בענין אחר אליבא טעמא דכתיי נדרים וזכור שלא [להזכיר שם שמים שלא] הזכירו הר"ב שם: הבל' כתב הר"ב לאחוי בן י"ג עטים ויום אחד וכן הוא בפרש"י ונדאה פ"ג' בן י"ג עטים

אחר ולא הביא שתי מערות. שהוא מעריך. והוא (*) מופלא הכמוך לחיט לפי שצודקס אותו חס יודע להפלות ולפרט לשם מי נדר ולשם מי הקדים והע"ג דאש כי יפילא כהיב (ויקרא כ')

מסכת ערביין

תוספת רעק"א

פ"א א במסנה[אות א] הבל' מעריבין ונערבין. לשון הרמב"ם הערביין הם ככלל נדרי הקדש שנאמר איש כי יפילא נדר בערבך נפשיה לה' כימבך חייבים עליהם שמים לא יחל דברו ולא תאחר לשלמו ושמום ככל היוצא מסיו יעשה עב"ל. עוד כתב שם ה"ב' י"ו ועוד המערך שיחא פיו ולבו שום כשאר הנדרים ונשאלים על הערבים ועל הרמים בדרך שנשאלים על שאר נדרים והקדשות: [אות ב] הרע"ב ד"ה ונערבין. אמר על א'. בסוגי ד' ר' ע"ב אין לי אלא א' שהערך אחד. אחר שהערך ק' סנין ח"ל נפשה. ונותן ערך כולם כל אחד ואחד כפי שנו ואם היה עני נותן על יד כולם ערך אחד עני ישינו שיעט סלע לכל אחד ואחד מהנערכים ואם לא יביט סלע לא הוי נתינה ולכי ישיר יתן ערך עשיר לח"ם. ואת הית עשיר נותן ע"י כולם ערך עשיר. רמב"ם:

אחד. וכן הוא בתוס'. וכתבתי במו' פ"ה דנדה. והתם בגמ' דרשית לה זמנא דערבין לאחוי. ומה' ככתב הר"ב ברפ"י דגורים וזכ"ק דתרומוס מ"ב דבן. ו"ב שנה ויום אחד נדרין נדרין. ומ"ב עוד הר"ב והכל דקאי נמי על נערבין לאחוי ומוכה בחין כו'. דכד"א כו' כל שיבטו בדמים ישנו בערבין [כלומר כל חרס שיבטו

כהוא כמך לפרקו קרוי חוט לענין זה. והכל דקאי נמי על נערביס. לאחוי מנוול ומוכה בחין. בחין בחין דמים. וסד"ח לגודר נדר בערבך כתיב(ס) כל שיבטו בדמים ישנו בערבסי. וכל שאינו בדמים חונו בערבסי. קמ"ל. והכל דקאי על נודרים משום נודרים נקטו ליה ונדריס גופיה אלטרנדן לאחוי פחות מכן חדש שהוא נודר חט"פ שאינו נערך: מעריבין. *אם אחר על א' ערך פלוני (*) כייב ד"ר קרוי מופלא כו' ונד"ח גביה ע"ס הכ"ד הסמוך לאש ומופלא קרוי ליה לפי כו'.

בדמים

פתיחה הפארת ישראל לערביין

שרשה מיני הקדשות הן לאורן דבדק הבית, אחר נכפדות מוזכר בכן במסכת זו ואלו הן: הקדש אדם. הקדש שדה. הקדש בית או שאר נכסיס, ונפרטם אחת לאחת (א) הקדש אדם, יש בו ג' אופנים (ה) מי שאמר ערבי עלי, או אמר ערך פלוני עלי, נותן לפי שנות הערך, דהיינו אם הערך פחות מכן ל' ויום שלמון מעל"ע, אינו נותן כלום. וכשהערך מכן ל' ולמעלה עד כן ה' עטים שלמות, או אם הערך הוא זכר, נותן ה' שקלים, ואם נקובה רק ג' שקלים. ומשם ולמעלה עד שיהיה הערך כן ס' עטים שלמות, אם לאזכר נותן כ' שקלים, ואם נקובה י' שקלים, ומשם ולמעלה עד שיהיה הערך כן פ' עטים שלמות, אם לאזכר נותן ג' שקלים, ואם נקובה ל' שקלים. ומשם ולמעלה עד שיהיה הערך כן ע' עטים שלמות, אם לאזכר נותן ח' שקלים, ואם נקובה כ' שקלים. ומשם ולמעלה עד שיהיה הערך כן ס' עטים שלמות, אם לאזכר נותן ט' שקלים, ואם נקובה כ"ה שקלים. ומשם ולמעלה עד שיהיה הערך כן ס"ה עטים שלמות, אם לאזכר נותן ע' שקלים, ואם נקובה פ' שקלים. ומשם ולמעלה עד שיהיה הערך כן פ"ה עטים שלמות, אם לאזכר נותן פ' שקלים, ואם נקובה ס' שקלים. ומשם ולמעלה עד שיהיה הערך כן פ"ח עטים שלמות, אם לאזכר נותן פ"ח שקלים, ואם נקובה ס"ח שקלים. ומשם ולמעלה עד שיהיה הערך כן פ"ט עטים שלמות, אם לאזכר נותן פ"ט שקלים, ואם נקובה פ"ט שקלים. ומשם ולמעלה עד שיהיה הערך כן פ"י עטים שלמות, אם לאזכר נותן פ"י שקלים, ואם נקובה פ"י שקלים.

פ"א א במסנה הבר' ב"י עין בחי"ם

דהביא פרש"י בלשונות. ולפי קמא קסוי לי דאסאי לא אמר לאחוי עכ"ם. ונדריה בזה דלא נערך נדריין איצ"ר ריך ליה רק דתיישב נמי האי דנדרין וע"י:

אור גדול

לקוטים

פ"א א ברע"ב ד"ה הבל' וכו' לפי שנודיין וכו' וכתב הרמ"א ה"ע' דנדאה דכול' לקדשו הפילא ככתיב חוב כי יפילא יל' דנשון חז"ל מינו פעול במקום פועל כגון סבוין יין ככו' לשה ש"כ ויש עוד נכזב וארס והרבה כוונ' בן ועיין נפרק י' דגדסיס משה' י' וכו"ץ שם: חיי"ם ד"ה הבל' וכו' והוא חפ"ס וכו' וז"ל הכל מעריבין נזיר ונדריס הזכיר כתיים שלא להזכיר שם שמים לנשון כדנדאה בתם וכתב' לא השם להזכיר שלא היו מושרין שם שמים על הערבין פ"ג'

פ"א א בלחמי ערבי עלי, או שאמר ערך פלוני עלי. ומלת הכל, לאחוי בן י"ג עטים ויום א' שהביא ב' מערות, חט"ג דככה"ג נחשבין רק כשומא [וארבע בל"א]. וכ"כ בן י"ג עטים [קדשים ח"ב] א

הפארת ישראל יב"ן

יב"ן יוסי' שלא הביא ב' מערות, דרע"ג דשניהן אינן נחשבין גדולים, עכ"פ מידועותן להפלה ולפרט לשם מי העריך ולשם מי אמר דמי עלי, לפיכך נתיבן קראון מופלא להביא, ויטולין שפיר להערך: (ב) הכל לפי ש"י ח"י' להזכיר וכו' וכו' דכתיב כמו שגיהה חיי"ם [לחכה א"תן].

שערה. ותימה מאי חפשי' דהא באכה נמי שערה מיהסר. אבל הר"ב הטעהו עינו. שראה כך בפירוש"י בגמ' בסוף הפרק. ולא הטעהו שרש"י פי' זה על הא דתניא האשה" (שמחה נהני בשערה. בהמה שנהרגה אכורה בהנאה ומה הפרש בין זה לזה. זו מתחה אכורתה. וזו נמר דיעה אכורתה. ולברייתא זו נהני בשערה היינו טעיה ממש. לפי שאין נמר דיעה אכורתה. והאף פירש רש"י בהמה שנהרגה אכורה בהנאה חפילו שערה. איברא דרב נחמן בר יצחק מפרש למתני' נמי כהך ברייתא ודנהניו בשערה שטרה ממש. אבל הר"ב לא פי' כן אלא כדרכא דמוקדים לה בפאה נכרית אבל שערה גופא אכורה. לדידיה ודאי דלא ליה טיך לפרש חפשי' שערה. והאף הרמב"ם מפרש כדרכא. ולא סיים בהנאה חפילו שטרה. ומ"מ חפשי' שפירש כדרכא ולא כדרכא נחמן בר יצחק דהא קשיא ליה לרב נחמן בר יצחק אדרבא והא דומיא דבהמה קתני מה ההם גופיה אף ה"ג גופיה. [והאמר י"ד סי' כמ"ט כתב כדרכא נחמן בר יצחק. דמחלק בין מחיים דהיינו בין גמר דין עד שנהרג לנהניו ולאחר מיתה לא ומחוקקא מתניתין כברייתא

לעיל. אבל כשנלמדתי צ"ק כשחזרתי מהדורא בתרא על ספרי ספר מעדני נולך דאדכחז הר"ש"ם שם סימן י"א דפחת נבלה איכא בכופר ופולשים דעבד. העליתי מפירוש"י והסוגיא דהכא דלא כהעור. אלא לר"ג בר יצחק בכל אשה שמתה בין מעלמה בין מהריגה שערה מותר בהנאה. וכן ראינו עוד להרמב"ם בסוף פי"ב מהלכות כנהדרין שבהם וכחצ כל אשה שתיהרג מותר ליהנות משערה. ולא חילק בין מחיים לאחר שהמות והוא עיקר. וחולא לה מ"ם הב"מ על הרמב"ם דהיינו יודע מנין לו. ומן התימה לפי דרכו שלא כתב כלום על מ"ש בהלכות כנהדרין שהם מותר ולא פי' אי בפאה מאחריה כרצא אי מחיים כר"ג. והארכתי עוד שם בספרי הגזכר. אך עתה מלאתי בתשובה הרשב"א סימן ש"ל שהשיג על הרמב"ם ואמר שמה שמך על זו הכרייתא אינו סמך. דמייירי נמי בגוזה קודם מיתה. דבגמ' סתמא פריך דהא בער מת אכור בהנאה. ורב נחמן בר יצחק אילו אהא פליג הל"ל לא דשער המת מותר. ועיין עוד שם]:

דנמר דינה. לא הבנתי דאם בא לומר דנהרגה היינו יוצאת ליהרג דבשעת גמר דין נאסרה בהנאה ולא משחתי השער. אלא א"כ פאת נכרית דזה ודאי אינו דלא שעינו דבארם גמ"ד אסרו וכדאמרינן להראי בסוגיין לרנב"י בזה לא פליג רב. ואם בא לומר דהרבותא משום ספא דבהמה אפילו יוצאת ליהרג אסור דנמר דין אסרתה. א"כ מה זה שכתב התי"ש. אבל הרשב"ם בסוף הל' אבל כתב הסתא אסור בהנאה משמע מדבריו דשנתנה דוקא והא האמת הוא בן דבארם ליכא איסור אלא אחר מיתתו ממש. וס"מ התי"ש אכן כבר השינו הב"מ ובב"י י"ד סימן שפ"ט השינו גם כן על הרמב"ם לא מצאתי פות דבר לא בב"מ ולא בב"י אלא דהשיג שם אמר דפסק הרשב"ם והסב"ג דהיון משערו דהא בשמעתין סביאר דשער מת אסור בהנאה ובהכרח ריש ס"מ בדבור רבינו תי"ש ביה:

(*) כמ"ט ל"ג הנה שנתנה.

יבין

תפארת ישראל

בועז

דאשה רק מיתתה אכורתה בהנאה, דקודם מיתתה מותרת בהנאה [לעיל סי' כ], והרי השער לא מת, דאינו מהפעל מהמיתה. משא"כ בהמה נמר דיעה אכורתה, וכל המהובר בגוף בשעת גמר דינה נאסר מדאורייתא, מדרבי קרא בשור הנסקל את בשרו את הטפל לבשרו [כ"ק דמ"א]:

דקרא לנתנו ולד שיהיה כגוף האשה, ה"כ למה נקמה מתני' שזלאה ליהרג, דמשמע שכבר נגמר דינה, או אין ממתיני מלהרגה, כמשעין דבזהו עמי, דאשה מעוברת שהפאה הין ממתיני מלדונה עד שחל. אלא ש"מ דבכה"ל בלמת ממתיני לה, ורק בשכבר נגמר דינה אין ממתיני, כדי שלא לענות דינה [וכן משמע ברמב"ם כפי"ב מסנהדרין ה"ד]. ואש"ל לר"ך קרא גם יתירא, לאכשעין דולד כגוף האשה דמי, דאי לא קרא, הו"ל משום דינה כסיפא משום ולד מדחול גוף אחר]:

סימן שפ"ט השינו גם כן על הרמב"ם לא מצאתי פות דבר לא בב"מ ולא בב"י אלא דהשיג שם אמר דפסק הרשב"ם והסב"ג דהיון משערו דהא בשמעתין סביאר דשער מת אסור בהנאה ובהכרח ריש ס"מ בדבור רבינו תי"ש ביה:

הפסד דבעל רשאי לענות דינה, כדמעטין

אור גדול

דלעיל שם דפריך סבלל דת"ק סבר ניתלחורת עמידת ב"ד כח"קשה לי לפי מאי דק"ל דבמקום דלא אפשר סקבלין ערים שלא בפני בע"ד וגם נוסרין הדין שלא בפני בע"ד כסביאר בח"מ (פי' ב"ח וסי' י"ג) באחרונים שם וא"כ מאי דלא ניתן לחורת עמידת ב"ד ובי לא ניתן לחורה הא כיון דלא אפשר יבולין לגמור הדין ולקבל ערים שלא בפני בע"ד ובג"ל ואין לא אפשר גדול מזה כיון דלא יבנו מן היררשים וא"כ היה יכול לאוקמי פלונתא דת"ק ורשב"א בפלונתא דשמעון החיטני ור"ע כ"ק (צ' ב' ג' ו' א' א' דרשב"א סבר כשמעון החיטני דכעין אומרנו דבי דינא וחק סבר

לא בעינן. והנה לפי מאי דאיתא בח"מ (סי' ת"ח) בהנ"ה דבנוקין אפילו במקום אונס אין סקבלין ערים אלא בפני בע"ד ניהא. אמנם יעו"י כת' דע"א וצ"ל (סי' ק"ה) שמתה בזה ולפי"ז הדרא קו' לזוכתי. ויעו"י בשמ"ק כ"ק (דף צ"א וק"ב) דלדין שלא בפני בע"ד אפילו במקום אונס לא ג"כ א"ש. אמנם לפי מה שתפשו אחרונים להלכה יעו"י (בסי' י"ג) בקצת"ח ובאחרונים צ"ע בוח. ויעו"י ג"כ כאן בתוד"ה דיתבי דמשמע דאי לאו דהוי עמר עליה אף כדועבד לא הוי מחייב אף דאין לך אונס גדול מזה דפסטר כולו ולא יגבה פוררשים וצ"ע.

סימן שפ"ט השינו גם כן על הרמב"ם לא מצאתי פות דבר לא בב"מ ולא בב"י אלא דהשיג שם אמר דפסק הרשב"ם והסב"ג דהיון משערו דהא בשמעתין סביאר דשער מת אסור בהנאה ובהכרח ריש ס"מ בדבור רבינו תי"ש ביה:

ר"ע מברטנורה

אין בערכין פרק ב ערכין

תוספת יום טוב

ציונים

פרק ב א אין בערכין פחות מסלע. חפילו עמי שהעריך. ואין ידו משנת אינו גדון בפחות מסלע. דכתיב (ויקרא כ"ז) וכל ערך יהיה בשקל הקדש. כל ערכים שהתה מעריך לא יהיו פחותים משקל. ולא יותר על המשיים. דזהו גדול שבצרכים א) דכתיבי בפרשה: נתן סלע והעשיר. בן עשרים שערכו חמשים והיה עמי ונחן סלע ב) צערכו [דעמי ידון] בהשגת ידו והעשיר פטור: פחות מסלע. נתן פחות מסלע והעשיר טחן חמשים. דבגתיה קמייחא לא יא ידו ערכו ועדיין ערכו עליו: היו בידיו חמש סלעים. עמי בן עשרים שהעריך עלמו. והיו לו חמש סלעים: ר"מ אומר אינו נותן אלא אחת הדר ונסיב לסיפא נמי אליבא דרבנן דאי משום הלכתא.

פרק ב א נתן סלע והעשיר. לשון הר"ב בן כ' שערכו ל' והיה עמי ונחן סלע כו'. וכן לקמן היו בידיו ה' סלעים כתב עמי בן כ' שהעריך עלמו. וכל זה לשון רש"י וכ"כ בריש פרק ד' והכי אשכחן במתני' גופה ריש פ"ה דאכסברה לה אהעריך עלמו. ולאו דוקא דהוא הדין העריך לאחר אלא מדא מתרתי נקט: פחות. מסלע והעשיר. לאו דוקא פחות מסלע אלא חפילו נתן כל הערך מן מסלע אחד מגלגלין עליו את הכל כ"כ החום. ונראה צעמי דמתני' נקטת פחות מסלע משום *דרבי מאיר דלא משכחת לה לדידיה. אלא בפחות מסלע] והשתא אחי שפיר טפי דתני הו אין בערכין כו' למסהם כרבנן דהואיל ונסיב לרישא אליבא דרבי מאיר אטו אי לא הדר וסחים כרבנן. מי לא פסקין כחכמים: אין

פ"ב א אין בערכין פחות מסלע. חפילו עמי שהעריך. ואין ידו משנת אינו גדון בפחות מסלע. דכתיב (ויקרא כ"ז) וכל ערך יהיה בשקל הקדש. כל ערכים שהתה מעריך לא יהיו פחותים משקל. ולא יותר על המשיים. דזהו גדול שבצרכים א) דכתיבי בפרשה: נתן סלע והעשיר. בן עשרים שערכו חמשים והיה עמי ונחן סלע ב) צערכו [דעמי ידון] בהשגת ידו והעשיר פטור: פחות מסלע. נתן פחות מסלע והעשיר טחן חמשים. דבגתיה קמייחא לא יא ידו ערכו ועדיין ערכו עליו: היו בידיו חמש סלעים. עמי בן עשרים שהעריך עלמו. והיו לו חמש סלעים: ר"מ אומר אינו נותן אלא אחת הדר ונסיב לסיפא נמי אליבא דרבנן דאי משום הלכתא.

יבין

תפארת ישראל

יבין

פ"ב א) דעמי שהעריך את עלמו או חפילו את עשיר, ואין לו להמעריך דמי העריך רק סלע, נהגו ופטור. ובאין לו רק פחות מזה, לא יתן כלל: ב) עמי שהעריך לבסוף חס, ולא היה להמעריך רק סלע א' ונתנו: ג) ר"ע אבל חס נתן פחות מסלע,

ואפילו לא היה לו יותר, [וכ"כ בהיה לו יותר, ולא נתן סלע לר"מ, וכל מה שיש לו לנגן, דלפינו לקמן במתני']: ד) אם היה הנערך בבעה שנערך מן עשרים עד שנת ס': ה) מיייר שהיה הנערך למעלה מה' שנים, [ומ"ש רש"י ור"ב שהיה בן כ' ללא דוקא]. וה"ה בהיה בעשר

פ"ב א) דעמי שהעריך את עלמו או חפילו את עשיר, ואין לו להמעריך דמי העריך רק סלע, נהגו ופטור. ובאין לו רק פחות מזה, לא יתן כלל: ב) עמי שהעריך לבסוף חס, ולא היה להמעריך רק סלע א' ונתנו: ג) ר"ע אבל חס נתן פחות מסלע,

(א) כ"כ ד"ר הסמוכים. (ב) כ"כ ד"ר לערס כעמי המדון כהשגת ידו והע"ש העשיר.

אין בערכין פרק ב ערכין

אין פתח בטובה חי ט"ל מ"י
ג"כ ה"א ס"ד י"ג ה"א כ"א
שנתי בנחמדות
מ"א אחת. כ"י ר"ג ט"ה
אחרי:

תוספת חדשים
יותר הליכה דרבנן א"כ
פחות כ"י ג"כ איירי ט"ל
היה לו יותר ו"א"כ א"כ
לשנות דוקא סלע אפילו
הליכה דרבנן דוק. והוא
לא נתנו זה אינה דמתי
רק א"כ דהנחה דק"ל
כרבנן. ומ"ש הו"ע
דמ"ש א"כ לסתם אחר
כך כרבנן ק"ש ס"א בלא
כ"י ה"י סתם ואחר כך
מתלוצץ ואין הלכה כסתם
ועוד ק"ש לא לסתם לא
כ"י ולא כ"י כ"י:
ג"כ (מ"הו"ע ז"ל): ש
בתו"ש ד"ה אין פתח
כו' פ"ט ע"ג כ"י.
השתא ק"י הו"ע לפרט
דכ"י ה"כ מ"ש כ"י כ"י
פ"י"ט וז"ל וז"ל וז"ל
וק"ל ד"ל א"ל א"ל א"ל
וא"כ מתי כל כ"י כ"י
הר"ב ד"ל ופ"ט כ"י כ"י
מלתא ולא אמר ב' ימים
וכ"י עד ג"כ א"ל א"ל א"ל
לא פתח מ"י ט"ל כ"י
מפורש היען פ"ט כ"י
וכ"י לא כ"י כ"י:

אחת. דסבר רבי מאיר או נותן כל החמשים שעלו או אינו נותן
אלא שקל: והכ"א נותן כל מה שבירדו. דקרא דכתיב וכל
ערכך יהיה בשקל. לפחות שבכרכים הוא דלחא. שאפילו עני
שבכרכים לא יתן פחות. ומינה ה"כ דלחא ליה טפי יהיב דכתיב
(ע"פ ע"פ אשר תשיג והלכה כחכמים:

נותן אלא אחת). והכמים אומרים נותן את
כולם. אין בערכין פרות מסלע. ולא יתר
על חמשים סלע. אין פתח בטובה פרות
משבעה. ולא יתר על שבעה עשר. אין

וראיה היום מונה ו' והוא ראה שנים מונה ה' והס' ראה ג' מונה
ד' והס' [ואפילו] ראה כל ז' ופסקה לערב טובלת ומשמשת.
ומיום שביעי ואילך הוי"ו ימי זיבה י"ח יום שאם ראה בהן יום
אחד או שנים שומרת יום כנגד יום וטובלת. ואם ראה בהן ג'
רעופים הוי"ו זבה גדולה שטעונה שבעה נקיים וקרבן. ואם משם
ימי זיבה חדש או שנה אינה חוזרת לתחלת נדות עד שתכב שבעה
נקיים. וכשישבע שבעה נקיים וראתה הוי"ו תחלת נדה ומונה ששה
והוא. וחוזרת לענינה ככל המפורש. ואם לא ראתה בנותן י"ח
יום ג' רעופים אינה זבה. וכשתראה אחריהן בין שהיא רואה
כמוך בין שהרזיקה ראיתה הוי"ו תחלת נדה. ואפי' הראה ג'
רעופים. אינה מונה אלא ארבעה והס'. שאין ימי זב אלא אותן
י"ח יום שבין סוף נדות זה לתחלת נדות הבא: אין פתח
בטובה פרות משבעה. טועה [שראה] היום ואינה יודעת
אם בימי נדותה עומדת. או בנותן י"ח יום של ימי זב. אינה
חוזרת לפתח נדותה בפחות משבעה נקיים ולא יותר על י"ז
נקיים. כ"ל טועה שאמרה יום אחד סמא ראיני היום. ואינה
יודעת אם בימי נדות היא ולריכה למנות ו' והוא. אם בנותן
י"ח יום של ימי זיבה ואינה לריכה לשמור. אלא יום כנגד יום.
פתחה

עד שתאמר י"ח יום ראיתי פתחה ט' והיא ג"כ ספק זבה לפי שנאמר
ב'

תוספות רעק"א
מסמך ד"ל ר"ה דקתני
במתני' דלפ"ט פ"ד ע"י
והעשיר נותן ערך עשיר
היינו אפילו העשיר אחר
הערכה קודם נתינת
הערכה ואפילו נתן הכל
חזק מסלע אחר והכי
משמע גם כן מדברי
תוס' בסוגיין ד"ה
כשרגו דיהיב לראשון.
דכתב העשיר ועני היינו
עשיר בשעת הערכה
אבל העני קודם הערכה
נותן רק ערך עני. אם
כן דומא דהכי משמע
אירך בבא עני והעשיר
היינו עני בשעת הערכה
והעשיר אחר כך קודם
נתינה

לקושים
פ"ב ב תו"ש ד"ה אין
בערכין כ"י מאלו הדי
מתחלת עת נדה ישתין
עם ה"א ימים שהיא
תקופה קטנה כ"י ימים
ש"ה עם ה"א ו' יום
ואם וכו' לפי שנאמר עני
ימים מאלו הן משוף היא
יום קודם עת נדה וכו'
כ"ל וכתב ר"ע דכ"י כ"י
כ"י כ"י ז' מספקין שנים
השלושים כסוף זיבה
והתירושים מן הדת משום
דפי מהיב ליה לטפוק
דאי אמרת בלגה מהם סוף
זיבה תו לא הו' התמיני
ימי נדות כל זמן שלא יזכה
שבעה נקיים והשתא כ"י
חזק אחר שיזכה שבעה
נקיים תחילת נדה היא ז'
(פי' דוד)

יכ"י
רעופין, לריכה למנות ז' נקיים [ממא שיש בימי נדה וזיבה, כ"כ קולא
ומומא, ודוק]. ואחר ה"א יום ה"ל חוזרת שוב לתחלת ימי נדה,
ובך כל ימיה חוזרת חליה, ז' ימי נדה ו"א ימי זיבה, וכל התחלת
ימי נדה נקרא פתח, דפתח ר"ל התחלה, כמ"ש כתב דברין יליבר.
(ב) ואם לא ראתה בכל י"ח ימי זיבה, או כמנכך נקיייה מוזיבה
חדש או שנה, כל שתראה דם א"כ זה פתח ותחלת נדה. (ג) ואם
ראתה כל ה"א ימי זיבה, או כמנכך ראיתה מתוך ה"א ימי זיבה
חדש או שנה, אינה חוזרת להתחלת ימי נדה, עד שתספור ז' נקיים.
[כך הוא דעת רש"י ורמב"ן. אמנם לרמב"ם [פ"י מאסו"ב], אף דמודה בכלל
כ' שזכרנו [שם ה"ו], ע"כ ככלל ג' ה"ל פליג, וס"ל דשראתה בימי זיבה ע'
י' וי"א ו"ב, ראיה שנים י"ב נחשב לתחלת ימי נדה, וכשנלמו ז' ימי נדה אינה
טפוסה לבעלה עד שתספור ז' נקיים לראות ע' וי' וי"א שראתה כסוף י"א ימי זיבה,
משא"כ לר"ש ורמב"ן ס"ל לא היה נחשב ראית יום י"ב להתחלת נדות, ואינה
חוזרת לנדה עד שתספור ז' נקיים תחלה. אולם אם לא ראתה כסוף י"א ימי זיבה
רק יום א' או ב', כגון שראתה ביום י"א, או ביום י"ו, כ"כ ג' לר"ע ראית
י"ב נחשב לתחלת ימי נדה, ואחר כלות ז' ימי נדה תמונה יום א' כעברה נגד
הראיה א' או ב' שראתה ב"א ימי זיבה. ועתה נבוא לברר המכונה: (ט) ר"ל
אשה שהיתה טפורה וראתה עכשיו דם, והיא טועה ומסתפקת אם היתה
טפורה מתוך ימי נדה, וראיתה זו התחלת ימי זיבה. או שהיתה
טפורה מתוך ימי זיבה, וראיתה זו התחלת ימי נדה. או א"ל הטועה
ומסתפקת הזאת, אין פתח ימי נדה מתחילין, לא פחות מעד אחר
ז' ימים, ולא יותר מעד אחר י"ז ימים. כיצד. הרי שראתה עכשיו
דם רק יום א', ומסתפקת אם היום התחלת ימי נדה, וא"כ לריכה
למנות עוד ז' ימים קודם שתפסק לבעלה [כפי כלל א'], או שמא
היום יום ראשון מימי זיבה הוא, וא"ל לשמור בטורה רק יום א'
(ה) תמוה וכו' לא ידעק דהלכה כחכמים לגבי ר"מ כ"ש הו"ע ד"ה פתח (הכנה איתן).

אין בערכין פחות מסלע כו'. ה"ה הו' למה לי [כ"א] קמ"ל פחות מסלע
הוא דליכא. ה"ה יתר על סלע איכא [הע"ג] דליכא חמשים סלעים דלס
ה"ו בידו ה' סלעים נותן כולם דהיינו יותר על סלע ופחות מחמשים]
יתר על חמשים הוא דליכא. ה"ה פחות מחמשים הוא דליכא [כדלמאן]

וכתמא כרבנן. גמ': אין פתח בטובה
פחות משבעה. ולא יותר על י"ז. פי'
הר"ב טועה היום. ואינה יודעת אם
בימי נדותה עומדת או בנותן י"ח יום
של ימי זב וכו'. כ"ל טועה שאמרה יום
א' טמא ראיתי היום כו'. פתחה י"ז כו'.

ולריכא ז' נקיים וקרבן. פירוש עולה בזה על תנאי והתנאה אינה
נאכל. כדנתן בקמא מכריתות. ואם אמרה שני ימים ראיתי. נאמר
פתחה ג"כ י"ז לפי שאנו אומרים אפשר שאלו ה' ימים יום א' מהן
קודם עת נדה ויום א' מתחלת עת נדה וכשארזו מן התקופה
[ש"ש בין תחלת נדה לתחלת נדה] עד כאן י"ז ימים. וכן אם אמרה
ג' ימים ראיתי נאמר אפשר ששני ימים מהן קודם עת נדה
ויום א' מהתחלת ז' ימי נדה נשאר מן התקופה י"ז יום הרי
היא ג"כ פתחה י"ז אלא שהיא ספק זבה לפי שראתה ג' ימים
על הסדר. ואינה יודעת עת נדה. ואפשר שאלו ה' ימים בלא
עת נדה הם. ואם אמרה ארבעה ימים ראיתי נאמר בה ג"כ
שהיא ספק זבה וקרבנה אינו נאכל. לפי שאפשר שיהיו אלו
הארבעה ימים שנים קודם לעת נדה ושנים מימי נדה ולא
תהא זבה. וכשאנו מעשרין הספק הזה יהיה פתחה ע"ז יום.
לפי שאם נאמר ששני ימים מאלו ה'. מתחלת עת נדה
ישארנו [ע"ס] ה"א ימים שהיא תקופה קטנה [ה' ימים שהם ע"ס ה"א]
ע"ז יום. ואם אמרה ה' ימים ראיתי על הדרך הזה בעלמנו
נאמר ג' מאלו ה' מתחלת עת נדה ויבארו מן התקופה
ע"ז. וכן אמר צברייתא ה' ימים ראיתי פתחה ע"ז. והיא ג"כ
ספק זבה ולא יסור דבר מהיות כן כל זמן שמוסיף זמן ראית
הדם יום יחסר מזמן הפתח יום והיא בכל זה ספק זבה. עד

יכ"י
הנערך מכן חודש עד זן ה' שנים, ולא היה להמערך רק ג' או ד'
סלעים. רק נקט שהיה בידו ה' סלעים לאשמעינן רבנותה לריכא
דר"מ, אף דה' סלעים הם עכ"פ כדי נתינה למזן חודש ומעלה,
א"כ ה"ל ליתן מזן רק סלע. כבני הרב המח"ג מהו' ברוך יצחק
שליט"א: (ו) דס"ל דכל שאין לו כפי ערך הראוי, סגו בזיתן סלע:
(ז) דס"ל דדוקא בשאין לו יותר נפטר בסלע, אבל כשיש לו יותר לריך
ליתן כל מה שיש לו משעור הערך שחייב ונסטר: (ח) ה"ה דכבר הנא
הכי צרישא, הדר הנא לה הכא, לאשמעינן מדוקא סתמא כרבנן,
כדי שיהיה מחלוקת ואח"כ סתמא, דק"ל אז דהלכה כסתם. דמריכא
הוא משמע מדיוקא, דהא פחות מ' ויתר מסלע איכא, וסד"א
דהיינו בערכין הקלוצים, כגון ה' וכו' וע"ו. להכי הדר לאשמעינן
הך צבא יתורא, לאשמעינן דהך דיוקא דהא פחות מ' ויתר מסלע
איכא, קאי אכל המניימים שבין כך שקל ל' סקלים, דכשארין לו כפי
שהחייב יתן מה שיש לו, והיינו כרבנן. ומהשתא אידי דנקט תנא
בערכין אין פחות ויתר, נקט אגבא גמ' עד סוף פרקין שאר
עניינים שיש בהן און פחות ויתר: אמר הבבבא וכדי לברר יפה
הך צבא דאין פתח בטובה, ראיתי להקדים כאן ג' עקרים.
(א) כבר כתבנו בהקדמתנו לטהרות (כו' ע'), דנדה דלוריייתא
הוא, כשתחיל אשה לראות דם בילדותה, כל ז' ימים הראשונים
היא נקראת נדה, בין שראתה יום ראשון לנד, או שראתה דם בכל
ה' ימים, ואם רק ביום ה' קודם הערב פסקה מלראות דם, או
שכלת בלילה שלאחריו או גם בימים שאח"כ, ומותרת לבעלה.
ואחר ה' ימים בין שבעלה או שלא עבלה בסוף מתחילין ה"א ימי
זיבה, שאם ראתה בהן יום א' או ב' ימים דם, סמאה לבעלה עד
שחמנה יום א' בטורה. אבגם כשתראה ב"א ימים סלע ג' ימים
(ה) תמוה וכו' לא ידעק דהלכה כחכמים לגבי ר"מ כ"ש הו"ע ד"ה פתח (הכנה איתן).

פתחה י"ז. שאם לא תראה עד לאחר י"ז יום לבד מיום זה חוזרת לפתח נדושה. דאם יום זה שראתה תחלת ימי זיבה הוא כיון שכלו י"א שלמו ימי זיבה והרחיקה ראיותה שלא ראתה עד לאחר י"ז ותחלת נדה היא. ואפילו אם תאמר שיום זה תחלת נדה הוא אעפ"כ ילכה מימי הזוב לסוף יום י"ז לבד מיום זה אבל אם בנגעים פחות משבוע אחדים). ולא יתר זבה. לפי שכבר ראתה שלשה ימים רלופין אחר זמן הגדוה [ואם נאמר] שאלו הי"ב יום שראתה זבולן הדם. אפשר שיהא מכללם ג' ימים קודם עת נדחה. וז' של נדה ושנים אחר הגדה. הרי היא ג"כ זבה. לפי שכבר קדמה זיבות לנדוה. וכן אם ראתה הדם י"ג יום. פתחה ז'. לפי שהיקב הזה בעלמא ע"מ שיהיו מן הי"ג יום ב' ימים קודם הגדה והי"א [שבעה של נדה וד' אחר זמן הגדה ויהיו] הנשארים מכל התקופה ז' ימים. והוא ג"כ זבה ודלית. כמו שבארנו במה שלפניה. ולפי ענין זה נכתב בצרייתא כפי מה שתיקן הגמ'. כל הזבות הטועות מביאות קרבן. ואינו נאכל. הון מפתח ז' ומפתח ח' שמביאין קרבן ונאכל. לפי שצחיין זבות ודלית. כמו שפירשנו. ולפיכך תאכל החטאת. וזה שאמרנו פתחה י"ז או פחות מ"ז. אין הכוונה שהיא כל הזמן הזה האורה על בעלה אלא הענין שזכרנו שאחר אורתו הזמן תקבע לה ווסת לנדוה. והוא הפחות שאפשר כמו שבארנו. ואין הפרש בין מי שראתה דם ג' ימים והיא טועה כמו שבארנו תחלה. ובין מי שראתה כמו שבארנו ולריכה לספור ז' נקיים. ולפיכך נמלא שא"ח לה למעט לבוס החחלת זמן הגדוה אלא אחר ז' ימי הספירה. הרמב"ם: [אין בנגעים פחות משבוע אחד. כתב הר"ב דים

[ב' ימים] מאלו [בן מסוף] הי"א יום קודם עת נדחה. וז' של נדה. וב' ימים שארית הי"א שראתה פתחה ט'. ואם ארבעה י"ב ימים ראיתי דם פתחה ח'. והיא זבה ודלית. לפי שאם תאמר ששני ימים מומן ראיתי הדם קודם עת נדחה. ושבעה של נדה. ושלושה אחר זמן הגדה. הרי היא ימים רלופין אחר זמן הגדוה [ואם נאמר] שאלו הי"ב יום שראתה זבולן הדם. אפשר שיהא מכללם ג' ימים קודם עת נדחה. וז' של נדה ושנים אחר הגדה. הרי היא ג"כ זבה. לפי שכבר קדמה זיבות לנדוה. וכן אם ראתה הדם י"ג יום. פתחה ז'. לפי שהיקב הזה בעלמא ע"מ שיהיו מן הי"ג יום ב' ימים קודם הגדה והי"א [שבעה של נדה וד' אחר זמן הגדה ויהיו] הנשארים מכל התקופה ז' ימים. והוא ג"כ זבה ודלית. כמו שבארנו במה שלפניה. ולפי ענין זה נכתב בצרייתא כפי מה שתיקן הגמ'. כל הזבות הטועות מביאות קרבן. ואינו נאכל. הון מפתח ז' ומפתח ח' שמביאין קרבן ונאכל. לפי שצחיין זבות ודלית. כמו שפירשנו. ולפיכך תאכל החטאת. וזה שאמרנו פתחה י"ז או פחות מ"ז. אין הכוונה שהיא כל הזמן הזה האורה על בעלה אלא הענין שזכרנו שאחר אורתו הזמן תקבע לה ווסת לנדוה. והוא הפחות שאפשר כמו שבארנו. ואין הפרש בין מי שראתה דם ג' ימים והיא טועה כמו שבארנו תחלה. ובין מי שראתה כמו שבארנו ולריכה לספור ז' נקיים. ולפיכך נמלא שא"ח לה למעט לבוס החחלת זמן הגדוה אלא אחר ז' ימי הספירה. הרמב"ם: [אין בנגעים פחות משבוע אחד. כתב הר"ב דים

בנגעים פחות משבוע אחד. וז' ימים שארית הי"א שראתה פתחה ט'. ואם ארבעה י"ב ימים ראיתי דם פתחה ח'. והיא זבה ודלית. לפי שאם תאמר ששני ימים מומן ראיתי הדם קודם עת נדחה. ושבעה של נדה. ושלושה אחר זמן הגדה. הרי היא ימים רלופין אחר זמן הגדוה [ואם נאמר] שאלו הי"ב יום שראתה זבולן הדם. אפשר שיהא מכללם ג' ימים קודם עת נדחה. וז' של נדה ושנים אחר הגדה. הרי היא ג"כ זבה. לפי שכבר קדמה זיבות לנדוה. וכן אם ראתה הדם י"ג יום. פתחה ז'. לפי שהיקב הזה בעלמא ע"מ שיהיו מן הי"ג יום ב' ימים קודם הגדה והי"א [שבעה של נדה וד' אחר זמן הגדה ויהיו] הנשארים מכל התקופה ז' ימים. והוא ג"כ זבה ודלית. כמו שבארנו במה שלפניה. ולפי ענין זה נכתב בצרייתא כפי מה שתיקן הגמ'. כל הזבות הטועות מביאות קרבן. ואינו נאכל. הון מפתח ז' ומפתח ח' שמביאין קרבן ונאכל. לפי שצחיין זבות ודלית. כמו שפירשנו. ולפיכך תאכל החטאת. וזה שאמרנו פתחה י"ז או פחות מ"ז. אין הכוונה שהיא כל הזמן הזה האורה על בעלה אלא הענין שזכרנו שאחר אורתו הזמן תקבע לה ווסת לנדוה. והוא הפחות שאפשר כמו שבארנו. ואין הפרש בין מי שראתה דם ג' ימים והיא טועה כמו שבארנו תחלה. ובין מי שראתה כמו שבארנו ולריכה לספור ז' נקיים. ולפיכך נמלא שא"ח לה למעט לבוס החחלת זמן הגדוה אלא אחר ז' ימי הספירה. הרמב"ם: [אין בנגעים פחות משבוע אחד. כתב הר"ב דים

לקושים

שם באיתו דבור אין הכוונה וכו' לומר דפשיטא דלאחר שיצאה שבעה נקיים מוהית ליעלה ממה ופסק. וימים אלא הענין וכו' הכי ליתא בנמצא דלקונה ליה נדה וצחיין קאריין ופירש"ש שדע מלחמי תמיה ימי נדה שם הרמב"ם ז' או ד' ימים לא תמיה אלא ז' וכו' (בית דוד) :

יבין תפארת ישראל יבין

בגדו. להכי לבעלה שני בשתפוסר ו' והוא, וגם בתוך לוחן הז' ימים לרין שלא תראה דם ג' ימים רלופים, וגם שלא תראה דם ביום ה' שלה, וכשיש ג' הנאים הנ"ל, טובלת בערב שאחר יום ה' הנ"ל, ומותרת לבעלה. אבל עדיין לא יראה זבה מידי סניקה וטעוה, עד שיהיה לה י"ז ימים נקיים מלבד יום הראייה הנ"ל, ואם תראה אח"כ וודאי החחלת ימי נדה הוא, משום דראייה ראשונה במסתפקת זבה, הרי מדברתה אורה מנחך ימי טהרה אין ספק רק אם תראה יום ראשון מימי נדה או יום ראשון מימי זיבה, וא"כ מנ"כ, אם יום הראשון מימי הגדה היה, אם כן אחר שבעה עשר ימים חוץ מיום זה, חוזרת להחלת תקופת נדחה, ככל הנשים שהקופת ימייהן הם י"ח ימים. ואם יום הראשון מימי הזיבה היה. א"כ כיון שנמשך נקייה מהזיבה עד י"ז ימים, כל דם שתראה אח"כ, או יהיה יום ראשון לנדוה [כפי כלל ב']. מיהו להכי לרין שיהיו כל הי"ז הנ"ל נקיים, דאם תראה בהם דם, שוב יהיה ספק בצחות ראיה אם צימי נדה או זיבה הוא. ואם המסתפקת הנ"ל ראתה ב' ימים רלופים, לבעלה שני זבה מהן, ולתקונה לריכה ג"כ י"ז ימים נקיים, דאם שניתן החחלת ימי נדה הם, היה שני בשתמנה עוד ט"ז ימים, שהן יחד י"ח ימי תקופת נדה וזיבה. ואם ראית ב' ימים הנ"ל ב' ימים הראשונים, של זיבה היו, ג"כ תהיה ראיה הראשונה שהראה אחר ט"ז ימים, יום הראשון של נדחה. ואפ"ה לריכה גם בזה י"ז נקיים, דשמן יום ראשון שראתה היה יום הי"א מימי זיבה, ויום ב' שראתה היה א"כ יום הראשון מימי נדחה, וכשאר לה א"כ מימי תקופתה עוד י"ז ימים. לכן גם במסתפקת בראיית ב' ימים רלופים לריכה ג"כ י"ז נקיים, וראייה שראתה אח"כ הוא וודאי יום ראשון של נדחה. ואם המסתפקת הנ"ל ראתה ג' ימים רלופים, ג"כ הדין כך, דמנ"כ אם ג' ימים הראשונים של נדחה היו, א"כ היה שני לה עוד ט"ז ימים נקיים. וכ"כ אם ג' ימים הראשונים של זיבה היו, ג"כ חוזרת להחלת השבועה אחר ט"ז יום, מדסייה נקיים צימי צימי. ואם יום ראשון מראייה היה יום ז' של נדחה, וב' ימים הראשונים שראתה בהן היו ב' ימים הראשונים של זיבה, כבר היה חזרת להחלת השבועה אחר ט"ז ימים נקיים. אולם יש לחוש שמה ב' ימים הראשונים שראתה היו מסוף ימי זיבה, ויום הנ' שראתה היה הראשון לנדוה. לכן גם בראתה ג' ימים רלופים לריכה ג"כ י"ז נקיים, כדון המסתפקת שראתה יום א' כלעיל. ולבעלה לריכה ז' נקיים,

ומה שהתפק שמה אלו הדי' ימים, ד' ימים הראשונים של נדחה היו, וסני לה שתחזור להחלת השבועה אחר י"ז ימים נקיים. או שמה ד' ימים הראשונים של ימי זיבה היו, אז ג"כ חוזרת להחלת השבועה אחר י"ז ימים נקיים. אבל לוכא לספק, שמה ג' ימים הראשונים, [סוף] ימי זיבה היו, ויום הדי' היה הראשון מימי נדה. והענין שוב י"ז נקיים. ליטא, דהרי א"כ כבר נעשה זבה גדולה ע"י ראית ג' הראשונים, ובכח"כ כבר אינה חוזרת לימי נדחה רק אחר שתפוסר ז' נקיים [כלעיל בכלל ג']. ואף לרמב"ם הנ"ל שם הי"ג היה שני שתחזור להחלת השבועה אחר י"ג ימים נקיים. אולם יש לחוש שמה ב' ימים הראשונים, יום י' וי"א של ימי זיבה היו, וב' ימים הראשונים שראתה היו א' וב' של ימי נדחה, לכן משום כך ספיקא הספור עוד ט"ז נקיים ובשתראה אח"כ תחזור להחלת השבועה. וכמו כן כשתראה ה' או ו' או ז' או ח' או ט' ימים רלופים, בזולן יש לחוש שמה רק ב' ימים הראשונים יום י' וי"א שבסוף ימי זיבה שלה היו, ושאר הימים שראתה היו מימי נדה שלה. לכן כשתראה ה' ימים לריכה ט"ז נקיים. ואם ו' ימים לריכה י"ז נקיים. ואם ז', לריכה י"ב נקיים. ואם ח' י"ב נקיים. ואם ט' לריכה י"א נקיים. אמנם כשתראה ו' ימים רלופים, יש לחוש שמה ב' ימים הראשונים י' וי"א של זיבה היו, ואח"כ ז' של נדה, ויום י' שראתה, שוב היה הראשון של ימי זיבה. לכן לריכה י' נקיים, דהיינו חלום ימי הזיבה, כדי שיהיו יחד י"ח יום עם היום האחרון שראתה בו, שתכנסו להחלת ימי זיבה. ואם ראתה ו"א או ו"ב ימים רלופים, אלו חוששים שב' הראשונים של זיבה היו, ואח"כ ז' של נדה, ושאר ימים האחרונים שוב של זיבה. לכן בראתה ו"א יום לריכה ט' נקיים. ובראתה ו"ב, לריכה ט' נקיים ומעט שאמרנו. אמנם כשתראה י"ג ימים רלופים או מ"ג ימים ולמענה, אז אפילו נחוש לחומרא, שהיו ז' ימים האתלעים מימי נדה, אפ"ה יראה ג' ימים או יותר קודם ימי הגדה או אחר ימי הגדה. וכן וודאי ג' ימי זיבה היו, והרי כשתראה ג' ימי זיבה, אינה חוזרת שוב לימי נדה עד שתפוסר ז' נקיים [כלל ג']. לכן כשתראה י"ג ימים רלופים או יותר, שני לה בכל זמא ז' נקיים, וכשתראה אח"כ הדע שהוא וודאי יום ראשון של נדחה. והיינו דהן הכא. שאין פתח נדחה של הטועה מתחלת, בפחות מן ז' ולא יותר על י"ז י' להחית או לטהר: יא] אמר המפרש.

אין בערכין פרק ב ערכין

ב אין פוחתין מארבעה דברים כל מה שיש בו פ"ח מה' קצת המעט כ"ה: שתי הלחם נאכלות. ספקיה היו פ"ח בנותן לו פ"ח סתמה עשה אלוהי יסוד כ"ה מ"ה פ"ח מה' מידן ומזבין כ"ה:

שנויי נוסחאות
ב המעוברין. כפי' כגמ"ה וכת"י וכת"ב סעוברין. שתי הלחם נאכלות אין פחות ממש"ב. ואין נאכלין פחות.

לקושים
שם תוי"ט סד"ה ו"א כ"ה וכו' שיהיו כביוני משלישם שני מלאים קשה לו דהא ידעוהו מדם אחד כי מש"ב חלקים ויתרות שיש עבר מדם לערך זה יהיו השנת הלפני ומתם מלוא ופ"ח ע"ב חלקים והוא ח"ה שיהיה כע"ה והתלו חלקים ו"א ח"ה נש"ה כשהו כע"ה מלאים לכו לקחנה בבכר הימנית כל שלם כע"ה קרוב כ"ה כ"ד שנת נקיבו כ"ה היום ש"ס"ס ו"א ח"ה ח"ה קאמר ה"ה"ע של יתקבצו יתרות שיהיו משלישם כ"ה מלאי לא יתקבצו יתרות על שני שנים והרמב"ם כתב ו"ל ודעו קבוצ' הלו סתרות הלו ירכיבו לכוסין כק"ה כשהיו יום או ימים עד שיהיו כ"ה שנה ח"ה הדשים מעוברים ולפעמים יהיו המותרות שיעלו כדמיו פחות מהמים שהוספו וחרים סנה לחסר כ"ה הנחה ממ"ל"י יום עד שיהיו כ"ה חסרים יותר משנה וז"ל ח"ה המותרות הראשונות וכלום חסרים ע"ה ועיין בהיותו כ"ה מה' קצת החדש. (בית דוד)

בנגע ארס כ"ו. עיין בספ"ג דמסכת נגעים: ב ולא נראה יתר על שנה. פירש הר"ב שחדשה של לבנה כ"ט יום וחלי ושהי ידוע שעה. וע"ג חלקים. שכל חלק ח' מחת"ק לשעה. והשתי ידות הם ב' שלישים. והכי איתא בבביתא פ"ב דר"ה דף כ"ה. והטעם שטעו חלקי הכנה לתת"ק. כתב הרמב"ם בפ"ו מה' קדוש החדש. לפי שטעין זה יש בו ח"ה. והוא חק"מ. ורביע והוא ר"ע. ושמינית והוא קל"ה. ושליש והוא ש"ס. ושמות והיא ק"פ. והשיעור והוא ק"ך. וחומש והוא רי"ז. ועשור והוא ק"ח. וחלי עשור והוא כ"ד. ורביע עשור והוא כ"ו. [ע"כ]. וטבל לשמש זהם בכל אלו המנינים כשנלמדך לכל מנין ומנין מהם. ומ"ש הר"ב לב' חדשים כ"ט ימים חדש ח' מכ"ט וחדש ח' מל' יום לפי שא"ל לומר שר"ה יהיה במקלת היום עד שיהיה מקלת היום מחדש עשור ומקלתו מהב"ה. שח"מ (במדבר י"ב) עד חדש ימים מפי השמועה למדו שמים ח"ה מחשב לחדש. ואין ח"ה מחשב שעות. הרמב"ם ריש פ"ה מה' קדוש החדש. ומ"ש הר"ב מפני יתרות הכ' ידות כו' לריכס פעמים לעשות ח' מלאים וד' חסרים. פעמים ח' חסרים וארבע מלאים. לפי שלא

וטח וטעין לו שבוע שלישי ת"ל (ויקרא י"ד) וכל הכהן ואם בא יבא לו: ב אין פוחתים מד' חדשים מעוברים. כל ל' יום לשנה. דלא עבדין טפי משמנה חסרים. אכל ח' חסרים עבדין: ולא נראה יותר על ח'. כלומר ולא נראה לחכמים לעבד בשנה יותר על ח' חדשים. שחדשה של לבנה כ"ט יום וחלי וכו' ידות שעה. ופעמים ושלם חלקים. הרי לשני חדשים כ"ט ימים. חדש ח' מל"ט. וחדש ח' מל' יום. חדש של כ"ט הוא חסר. וחדש של שלישים קרוי מלא או מעובר. ובדין היה שיהיו כל חדשי השנה ח' מלא ואל' חסר אלא מפני יתרון השתי ידות שעה. וע"ג חלקים שיש בכל חדש וחדש. לריכס פעמים לעשות ח' חדשים מחדשי השנה מלאים וד' חסרים פעמים ח' חסרים וד' מלאים: פחות משנים. ליום שני לאפיתן: ולא יותר על שלשה. ליום שלישי לאפיתן כאלוין. וכו' לא. כיצד חל י"ט של עזרה באחד בשבת נאפית בע"ש. שאין אפיתן דומה לא שבת. ולא י"ט. ונאכלות ב"ט לאחר העפאת דהיינו ליום שלישי וכשחל יתקבצו היתרות שיהיו בשווי משלימים ב' מלאים. ולפיכך לשנה

הנחה

יבין תפארת ישראל יבין

כאן הוא משנה המורה של רבותיו ר"ע וכו' ומס' ורע"ב לא ביהו לנו כל הדרך האין יורש זאת סגנא אין כנגעים פחות משבוע ח' והכי יש נגעים שמחליטין אותן מיד כהמה [כנגעים פ"א מ"ג]. וחו דנש"ס אמרי' אהך כהא דקאי חנגע אדם, והך לינא נקטו נמי ר"מ ור"ב. ותמוה הרי גם פנגעי בגדים ובהים נמי משת"ל עומאה וטריה אחר שבוע ח', ואין כנגעיהן כפחות משבוע ח'. ורבן אפרם כפי הגרסה לפ"ד וכיד ה' הטובה עלי' אין כנגעים וכו', ר"ל כל מי שיש בו נגע ונזקק להסגר, ח"ה שפטר מדין כנגע בתהלו דהיינו מההסגר, כפחות משבוע ח', דבסוף שבוע ראשונה מהסגרו אפשר שיוחלט לגמרי, כשיראה בו אז ח' מג' סימני עומאה, דהיינו שער לבן, פסיון, מחיה [ובסימך ועל שפתו ויעט]. גם אפשר שיעהר אז לגמרי, בלי שום חוקין, כגון כהנה מרלית הנגע אז, טהור, כדמחמע קרא, דכהיב בסוף הסגר ראשון, והנה הנגע עמד צעיוני, ופי' רש"י במרליתו ושיעורו [ועי' במד' ש"ס], אז והסגירו ז' ימים שנית. משמע אם כהה מרליתו אז, ח"ה שפטר נגע, טהור [ואף לרמב"ם פ"א מנגעים ה"ה] דככה כסוף שבוע ראשון של הסגר אדם לא נטהר לגמרי, ולפע"ל ראוי לדבריו, דהרי כמשה [פ"א מ"ה ו' מנגעים] לא הוכיח משה, ודוק. ע"כ מודה הרמב"ם דככה אז למטה מד' מראות, טהור, ומכ"ה הרמב"ם בעלמו [ש"ס], אף שגם זה לא נזכר כמשה שם. וכ"כ כהממע הנגע מכגרים כסוף שבוע ח', ג"כ לכ"ע טהור [כנגעים פ"א מ"ה]. אבל כפחות משובוע ח' ח"ה שפטר מהסגרו, דבין ככהה כהממע שבוע ראשונה של הסגרו, או כהנאה כהממע כהממע שבוע ראשונה אחר מג' סימני עומאה הנ"ל, אפ"ה לא נטהר ולא נחלט, עד שיעבור השבוע, ואז יבטל הכהן ולפי מה שיראה אז. מיהו כל זה כנגעי אדם, אכל כהאר נגעים לא איירי הנא, דבהם אפי' כסוף שבוע ראשונה, ח"ה שפטר שיוחלט אז, כגון ע"י פסיון וכדומה, עכ"פ ח"ה שפטר לגמרי בלי שום חוקין כסוף שבוע ח', דכנגעי בגדים ככהה כסוף שבוע ראשונה, הפילו למטה מב' המראות ירקרק ואדמדם, ונההויה מהן מראה שלישי, לריך עכ"פ כבוס [כחופפת סנהי' הר"ש נגעים פ"א מ"ה]. וכ"כ כההם, הפילו הלכה לה הנגע לגמרי כסוף שבוע ראשון, לריך עכ"פ לקלוק מקום הנגע [כנגעים פ"ג מ"ה]: (יב) היינו כנגעי בתים, דאין לך בכל מיני נגעים שיהיה לריך ג' הסגרות לג' שבועות רק נגעי בתים. אכל גם כנגעי בתים ח"ה שיהסגרו יותר מג' שבועות [כנגעים פ"ג מ"ה]: (יג) שישראל מונין המותרות לחדשי הלבנה. וחדשה הוא ימי הקפחה סביב לארץ, שכה כ"ט יום י"ב שעות ועוד 19/20 חלקי שעה. [ותלוק השעה לתת"ק חלקים, מדונול לחלק המספר הזה למחצה שלישי ורביעי חמישית וכו', חון מביעית]. ולפי שאי אפשר שיהיה מקלת שעות ראשונות של יום נמנות לחדש

זה, ומקלת שעות האחרונות ימנו לחדש שלאחריו, דהרי כתיב עד חודש ימים, ימים עשה מחשב לחדש, ולא שעות [כמגילה ד"ה א']. לפיכך היתה התקנה לעשות חדש ח' מלא, דהיינו של ל' יום, וחדש ח' חסר, דהיינו של כ"ט יום [ועי' בשבילי דרקייע שלנו סו' א' ד' ו' בס"ד]. נמצא שבשנת הלבנה שכן י"ב חדש לבנה, יהיו ו' חדשים מהן מלאים, דהיינו של ל' יום, וששה חדשים האחרים שבהן יהיו חסרים, דהיינו של כ"ט יום [ועי' בהג"ל סו' ח'] אולם ממה שברוב הימים יתקבצו יחד כהצבון כל חלקים כשהוא בכל חדש, עד שיהיו יום כלם או יותר. ועי"ל לריך שיהיו חדשים מעוברים יותר מששה. ולפעמים מפני שיש ארבעה דחיות. שכן לא א"ד ו' ר"ה. כולד זקן כל חדרוש. ג"ש ר"ד כשה פשוט גרוש. בש"ז תקפ"ט אחר עיבור, פקור מלגרוש [ועי' פירוש בהג"ל סו' יא]. שמתחתן נדחה ר"ה יום ח' או ב' ימים יותר מהראוי, ויחסר משנה הבאה אותן ב' ימים. עי"ל לריך לעשות אז בשנה הבאה חסרים ח' יום יותר מששה, [ועי' במש"ל לרמב"ם בקדוש החדש פ"ה ה"ה. וב"ש רח"ו"ט דלכתי ויערכו לחסר לפעמים יותר מששה חדשים, לפי שלפעמים לא יתקבצו כהצבון היתרים, כשעור ב' ימים שהותירו בכ' חדשים שחלו, ולפיכך לבנה הבאה יעטרפו לחסר יותר מהששה חדשים, כדי לחסר מה שהותירו אשתמך, עכ"ל. ולפע"ד אין זה טעם מספיק דאם לא יתקבצו יתרות כ"ל לב' מלאים, למע לן לעשות ח' מלאים, כו"ל לעשות ז' מלאים, ולש"ג הבאה כשיחמלא השבון יום אחד, עם הוותר מהשתל"גן כשהו ו, שזי יעשה ז' מלאים]. והיינו דקאמר הכא אין פוחתין מד' חדשים מעוברים בשנה, דהיינו שיעשו רק ב' חדשים חסרים יותר מהראוי, ור"ל דאין ר"ה שח"כ נדחה יותר מג' ימים מוקדם יותר מהראוי: (יד) ר"ל לא נראה לחכמים לעשות חדשים מעוברים בשנה יותר על שמונה דהיינו שאפשר שיעשו רק ב' חדשים מעוברים יותר מהראוי. [וב"ל דלכתי נקט כי הך לינא, ולא כליבור, ולא יותר על שמונה. משום דכרישא כהמחברין הכ"ל חדשים יותר מהראוי, אין זילתא לב"ד, דאמרי אינטי אחתו לכו לרנן סגנה כהדשה כהך ח"ה שלא ראויה [ובדמאר בש"ס]. ומש"ע היה מסתבר לנו כשהט הלוך יחסרו חדשים יותר מח'. ולהכי קאמר מתני' דאפ"ה אין מחסרים יותר מכ' חדשים יתר מהראוי. משא"כ כפי"א דמיתו כשה"ד מעברים חדשים יותר מהראוי. ככה"ג ודלי יש להם להב"ד רק כהמלות מעט על זה, והכי הכל ראו כהן הלכה החדשה והם עברו החדש העבר, וכיחא למימר רק דלאו אדעתיהו דאינטי לקדק אחר הכ"ד, ולהכי ככה"ג קאמר מתני' ולא נראה וכו', ר"ל ככה"ג ודלי לא מסתבר שיעברו יותר מכ' חדשים יותר מהראוי: (טו) שמזבילין בביהמ"ק בעזרת: (טז) ר"ל ליום ב' לאפיתן, דהיינו כשהלכו מעי"ט ונאכלות ביו"ט אחר שהניטן עם התזה וזקן של ב' כ"ה

הנחה

אין בערכין פרק ב ערכין

באבוב של קנה מים של ס"ה
 ד' ועדו כלנים דרו' י'
 על מפתח כלן סוף פ"ה פ"ט
 סוכה ל"א ג"ל: ו"א ט"פ ט"פ
 בית המדרש: פ"ה ט"ז ט"ז
 ד' אין מפתח מששה
 פלאים המבוקר: י"ג פ"ה
 מנחם מ"ט ע"ב מילתא פרט
 ג' פ"ה ע"ה פ"ה מ"ה מ"ה
 ובוספין ה"ב:

שנויי נוסחאות
 ובשווייה פסח שני.
 דג"ל ובניק בשתיבת.
 ובירוש' ראשון ש"ט.
 כתיב' ונמשכ' ד' ו'
 ..הראשון... נמשכ' לפניו
 בטעוה ויר"ם. ובשמינה
 ימי החג. כ"ג ובניק
 ונמשכ' ובשמינה. ולא
 היה פסח. כתיב' לא.
 מחליק' נייק' ונמשכ' לא
 ד' ו' מחלק ו' א' כתיב'
 וכה' נמשכ' לפניו כפס'
 הא'. ועי' ר"ש י"ג:
 ד' הכהנים. נייק'
 ו' מ' ט' כ' כהנים.
 כשפחתו בית הפגרים.
 כתיב' ונמשכ' משפחת
 בית פגרים; דג"ל. ובית
 הפגרי ועי' בחוס' שמינה
 טסח. בית הפגרים
 ובני' כג"ה. ובית
 צפורה. כתיב'. צפורה;
 דג"ל. צפורה; נמשכ'
 ..צפורה אולם נמשכ'
 ד' צפורה. ובאמאום.
 דג"ל ובניק ובאמאום;
 נמשכ' טעמאום נמשכ'
 ד' מעיטעום; כתיב'
 ומעיקעום ועי' חויע'.
 כשיאום לבחונה. דג"ל
 ובניק'. לבחונה. ר'
 חניא בן אנטיגנוס.
 נמשכ' ר' חניא;
 כתיב'. אנטיגנוס. לויים
 היו. דג"ל ולויים היו;
 ד' פלאים המבוקרין
 בלשבת הפלאים. כתיב'
 פלאים מבוקרים בלשבת
 הפלאים.

לקובי'ם
 דאי' כתיב' דלמור' און
 עין סנה לשה אלא ארבעה
 ע"ש זה אע" דהא בחוס'
 נמשכת ממנו דף ק"א
 ע"כ כהנו דנה דקתי
 כפי' דערכין ע"כ הוא
 דלא כתיב' דגאותן סק
 קפי' לון מהעונדים שנה
 מדשים המעונדים שנה
 ולא יתר על ח' וזה דלפ'ן
 דלא כתיב' ע"כ ור"כ
 דלא אפשר לומר כדפה
 התו"ט בג"ל. ובשמה לא
 קשה כלל קטום התו"ט
 בג"ל דכתיב' על התיבה
 דלמ' הפנים דבניק' לון
 כינו שם הל' ר"ה כיוס ה'
 ויהי' ד' דלמ' כיוס ד'
 ונלמ' לון שנה שנה
 י"א הקשו שפיר דתיק'
 משפחת דהא אס' און מוני'
 מיוס' ד' דלמ' שנה
 דיינו מיוס' ו' ור"כ יהיה
 חל' לון כסוד כיוס ו' ור"כ
 יהיה שרי שני כדדדי
 וקשו שרי לכל כה'
 דמשתניו

רש"י היו נבלים ולללל וכנורות. ומ"ט והסיר היה. הסיר שהלויים
 היו אומרים כו'. דהן בסוף מסכת תמיד: אבוב. כהז' הר"ב
 בגמ' מוכח דחליל גופיה קרו אבוב. ואמאי קרו ליה חליל
 דחלי קליה פירש"י מתוק קולו לכמוע: בודליק. לכו' הר"ב חלוק
 היינו כיוס השמעת קול הנעימה. ולשו'ן
 רש"י חלוק היינו סיוס. שמחלק בין
 נעימה לנעימה: ד' לויים היו. פירש'
 הר"ב סדר מעלין מן הדוכן למעשרות.
 וכ"כ הרמב"ם. ומשמע דלא בעי
 מיוחסים. משום דלא ס"ל דמעלין
 [מדוכן] אף ליוחסין. אבל בגמרא [דף
 י"א] מ"ד לויים היו קסבר מעלין מדוכן
 בין ליוחסין בין למעשרות. ועמ"ס
 בשמנה ו'. ומ"ט הר"ב כשיר שצפה.
 כ"ע מודו דלפ'ן אומרים שיר צפה על
 הקרבן אלא לויים דכתיב גבי לוי
 וזרת צפס ה' כו' פשטיה דקרא
 ככה מדבר כדמוכחי קראו וכמ"ס
 רש"י כפי' החומש והיינו נמי דפרטיין בגמ' ואימא'
 כשיאום כפיים ומשני מדכתיב (דג"ל) לברתו ולברך בשמו
 מכלל דברת כהנים לאו שירות הוא [ועי' דוק כהנו הר"ב
 בשמנה ו': ובאמאום. פירש' הר"ב שם מקום. וכן פירש"י.
 ואע"פ שגורס צפון בשאר ספרים הגי' כמו שלפניו וכן נמלא'
 שם מקום במס' כתיבות פ"ג משנה ו' וקס' ג"כ חילופי גרסאות
 ומ"ה לא פי' שהוא ג"כ שם משפחה ופתיבת בית משמש גם
 לחאריה: משיאין לכהונה. והר"ב העתיק ומשיאין. וכן העתיק
 רש"י. אבל דקדקתי בכמה עטמאות. ולא מלאתי כן: ד' אין
 פוחתין משנה טלואים המבוקרים. פירש' הר"ב האי הוא סבר
 דכתיב' של תמידים טעונים בקור ממזם ד' ימים קודם שחיתון
 דומיא דפסח מזרים כו'. את הפסח במועדו וכ"כ הרמב"ם.
 ותימה דהאי קרא בצרפתה צהעלותך צפסח מדבר כתיב.
 ובמשנה ה' פ"ט דפסחים תנן מה בין פסח מזרים לפסח דורות
 פסח מזרים מקורו מצעבור. ואין נראה שיהא פסח מדבר בכלל
 פסח מזרים. ובגמ'. תניא בן בג בג אומר מנין לתמיד טעון
 ביקור ד' ימים קודם שחיתוה ת"ל תשמרו להקריב לי במועדו.
 ולהלן הוא אומר (שמוס, א"ב) והיה לכם למשמרת עד י"ד יום כו'
 יליף שמירה שמירה. [ואע"ג דהא דבן בג בג: איחא נמי
 בפסחים שם דף ל"ו. ומכיים שם רש"י. על הא דבן בג בג
 דקיימא לתמידין [דלדורות]. דה"ה ודאי לפסח דורות. אכתי קאיא כלפי
 חלו בכלל פסח דורות ופסח דורות עצמו לא נלמוד אלא מתמידין אמנם
 התם בפסחים מה שפירש"י כן דפסח דורות ילפינן

ראשון (ס). ובשחיטת פסח (שני). וביום
 טוב ראשון של פסח. וביום טוב של עצרת.
 ובשמנה ימי החג (א). ולא היה מכה באבוב
 של נחשת (ב). אלא באבוב של קנה. מפני
 שקולו ערב. ולא היה מחליק אלא באבוב
 יחידי (ג). מפני שהוא מחליק יפה (ד):
 ד' ועבדי הכהנים הו"ה) דברי רבי מאיר.
 רבי יוסי אומר משפחות בית הפגרים.
 ובית צפריה (ה). ובאמאום (ו) היו משיאין
 לכהונה (ה). רבי חנניא בן אנטיגנוס אומר
 לויים הו"ה): ד' אין פוחתין מששה טלואים

קורין ההלל בצורה בשעת שמיטה כדלמך בפ' תמיד נשחט [דף
 ס"ד]: אבוב. הקנה הדק שבראש החליל. ובגמרא מוכח דחליל
 גופיה קרוי אבוב: שקולו ערב. כשהוא של קנה יוקר משל
 נחשת. ודוקא חליל שמה לפני המזבח על הקרבן הוא שדומה
 את השבת וכ"ש יו"ט. אבל חליל של
 בית השואבה לא היה דומה לא את
 השבת ולא את יו"ט כדמוכח בטובה
 פרק החליל: לא היה מחליק אלא
 באבוב יחידי. כשהיה מגיע לפיים
 הנעימה היה אחד מן החלילים מאריך
 לאחר שביימו האחרים שהו חלוק
 יפה יותר משאילו סיימו שניהם כאחד.
 וחלוק היינו כיוס השמעת קול הנעימה
 ובשעת הקרבן היה שיר זה והיו הלויים
 משוררים צפה את החליל בלחון שנים
 עשר ימים. והחלילים היו מחלילים.
 אבל בשאר ימים היו מהללים בללל
 וכנורות. והסיר היה השיר שהיו הלויים
 אומרים בצית המקדש. ברחשון היו אומרים לה' הארץ
 ומלואה וכל המזמור. בכני גדול ה' ומהלל מאד וגו'
 וכן כולם: ד' ועבדי כהנים היו. חוקן המשים בחליל
 דכ"ל לר' מאיר אין מעלין מן הדוכן ליוחסים. ולא למעשרות.
 הלכך לא אכפת לן. אס' היו עבדים: בית הפגרים בית
 צפריא. שם משפחות מיוחסות: ובאמאום. שם מקום:
 ובשיאין לכהונה. כהנים היו נושאים את נבייתן שמשפחות
 מיוחסות שבישראל היו. ור"י סבר דמעלין מן הדוכן ליוחסים.
 הלכך אי' לאו דמיוחסין היו לא הניחוס לנגן על הדוכן: רבי
 חנניה בן אנטיגנוס אומר לויים היו. רבי חנניה בן אכטיגנוס
 סבר מעלין מן הדוכן למעשרות. הלכך לויים היו. ולא פליגי.
 אלא במגננים ככלי זמר. אבל כשיר שצפה כ"ע מודו דלפ'ן
 אומרים שיר צפה על הקרבן אלא לויים. דכתיב גבי לוי
 (דג"ל י"ח) וזרת צפס ה' חליו. איזוה שירות [שהוא] צפס ה'.
 ווי אומר זה הסיר והלכה כר' יוסי: ד' אין פוחתין מששה
 טלואים המבוקרים. האי תנא סבר דכתיב' של תמידין טעונים
 ביקור ממזם ארבעה ימים קודם שחיתון דומיא דפסח מזרים
 שדיה מקחו מצעבור ושחיתוה בארבעה עשר דילוף מועדו
 האומר בתמידים (במדבר כ"ח) תשמרו להקריב לי במועדו.
 ממועדו

ממועדו
 ואלו כתיב' דלמור' און
 עין סנה לשה אלא ארבעה
 ע"ש זה אע" דהא בחוס'
 נמשכת ממנו דף ק"א
 ע"כ כהנו דנה דקתי
 כפי' דערכין ע"כ הוא
 דלא כתיב' דגאותן סק
 קפי' לון מהעונדים שנה
 מדשים המעונדים שנה
 ולא יתר על ח' וזה דלפ'ן
 דלא כתיב' ע"כ ור"כ
 דלא אפשר לומר כדפה
 התו"ט בג"ל. ובשמה לא
 קשה כלל קטום התו"ט
 בג"ל דכתיב' על התיבה
 דלמ' הפנים דבניק' לון
 כינו שם הל' ר"ה כיוס ה'
 ויהי' ד' דלמ' כיוס ד'
 ונלמ' לון שנה שנה
 י"א הקשו שפיר דתיק'
 משפחת דהא אס' און מוני'
 מיוס' ד' דלמ' שנה
 דיינו מיוס' ו' ור"כ יהיה
 חל' לון כסוד כיוס ו' ור"כ
 יהיה שרי שני כדדדי
 וקשו שרי לכל כה'
 דמשתניו

י כ י תפארת ישראל י בין

שאר המזמרים. וזה היה לסיון שאז גומרים לומר כל מזמורי
 ההלל שלמין. או דעבו כן לכבוד היום. [ואפשר לפע"ד דר"ל דכל
 יום היה החליל מכה בשעת הסיר בין שאר המזמרים על הדוכן. אבל כו"כ
 ימים אלו תוספי החלילים עומדים ומזמרים לפני המזבח. אמנם חוס' בניא
 דגריהם לקמן סי' מ"ז לא משמע הכי: (כ"ט) בשעה שקוראין ההלל בשעת
 שחיטת הפסח [כתיב' סי' כ"ד]: (ל) ג"כ קראו הלל: (לא) של פסח
 בגומרין בהן בכל יום את ההלל, מדחוקין בקרבנותיהן. משא"כ
 פסח. שיהו אק' בגומרין ההלל גם בחטפה, היינו כדי לפרסם הגם
 שנטעם אז. והא דלא כתיב' נמי חליל של שואבה, דהיינו כשולבין
 מים לתה, שאז ג"כ החליל מכה לפנין [בסוכה פ"ה]. ה"ע מזום
 דחליל וכלי זמר של שואבה היו רק מזום שמחה יתירה ואינו דומה
 השבת. משא"כ חליל וכלי זמר שבהך י"ב יום דכתיב' תנא, לורך
 קרבן היה. ומה"ט אף דה"ל עיקר שירה צפס, עכ"פ כיון דלורך

קרבן היה אין צבות במקדש והיו שבת: (לב) פלעטעט של נחשת:
 (לג) כשמשוימין כל חלק שבסיר, היה חליל א' מאריך בקולו ובאחר
 כלי הזמר שוקקין: (לד) סך ערב לאזון יותר [דהנה כחתי הסמוך
 כפי' רש"י שפי' מחליק לשון חלק וחתך, ומיניו דוגמתו כמשנה (פ"ג דפאה
 מ"ג) המחליק כלים לחים וכו', ועי' ר"מ ור"ש שם. ומדברי הר"ב אין
 הכרח דאפשר שם שכוונתו לפרש בלשון חלק, באמצע כ"ל, ור"ל קול המאריך
 פשוט וכדברי בני סכך המאה"ג מהו' ברוך יצחק שלע"א. ולי לא היה
 נראה כן דליתו טעל עליו אח"כ מלה יפה]: (לה) המגננים ככלי זמר על
 הדוכן. דס"ל אין מעלין מדוכן ליוחסין ולא לקבל מעשרות, להכי
 לא אכפת לן אס' יענו עבדים: (לו) משפחות מיוחסות היו: (לז) כס'
 מקום. בלא הכינוי למי שאינו מיוחס לזר במקומו: (לח) שהכהנים
 היו נושאים בטותיהן, מדהיו מיוחסות. וס"ל דמעלין מהדוכן אף
 להשיא לכהונה, לפיכך לא הניחו לגנו מי שאינו מיוחס: (לט) דס"ל

ממועדו האמור בפסח (במדבר ט') את הפסח במועדו הלך קודם יום חמך ארבעה ימים מבקרין שמנה טלאים ומוטין בלשכת הטלאים וביום חנוך טעלים שנים לתמידין ונשאלו שם ששה מבוקרים. ולאחר כן קודם הלילה מבקרים שנים ונותנים שם. ומשום דהנך ליתגוהו אכתי בשעת נטיילת השנים. לא חשיב להו. וכן לעולם טעלין שנים ונותנים שנים. ואלו השנים שנותנים טעלים אוחס לחמשי של יום נתינתן: כדי לשבת ולשני ימים טובים של ר"ה. סימנא בעלמא נקט דכי היכי דאי מקלעי שבת ושני ימים טובים של ר"ה

כפדי הדדי היה לריך להקדים ולבקר ההוא דשלישי בשבת מע"ש דהא לא מלי קודם היום לריך ולבקר טלה ולבקר והויא לקיחה ד' ימים קודם שמיטה הכי נמי לעולם בעינן ד' ימים קודם שמיטה: ומוסיפין עד לעולם. אם ראו להוסיף טלאים מבוקרים בלשכת הטלאים מוסיפין כמו שיראו: בושתי הצוצרות. כשחוקעין בחולרות אין פוחתים מחטים: ומוסיפין עד לעולם. בגמרא מפרש עד מאה ועשרים. שנאמר (ד"ה ג' ט') ועמיהם הכהנים למאה ועשרים מחללים בחולרות: והצלצל לבד. לללל אחד היה שם ולא יותר דאמר קרא (ד"ה א' ט') ואסף במללתי להמשיע. ואע"ג דמללתי כתיב ל' רבים מפני שהן שתי החיות רחבות של מתכת שמכין ז' על ז'. ומיהו חדא עבודה עבד שאין א' מהם מועיל בלא חברו. וחד גברא עביד צה: ך אין פוחתין פי"ב ליום. ט' (ט')

מתמידין. לא פירש כן אלא לפי המקסן שלא הקשה אלא מתמידין דלא נוכל לומר הזה דממעז ואי לאו דה"ה לפסח דורות. א"כ לא הוה מקשה מידי דהא המיעוט נוקמה לפסח דורות. אבל לפי ההרנן למדע לפסח דורות מדכתיב (שם י"ג) ועבדת את העבודה [היא] בשבת הזה שיהיו כל העבודות חדש זה כזה. וכמו שהעסקתיו במסכה פסחים שם [ד"ה מקחו] בס"ד. ולפי זה בפסח דורות נלמד מפסוק דועבדת את העבודה הזאת וגו'. שפיר מלמדה ללמוד תמידין מפסח מדבר שהוא בכלל פסח דורות אך קשה דברייתא דבן בג בג לא למדה כן אלא למדה תמידין מפסח מזרים. וכן הוא בסוגיא דהכא ודפסחים שם. אבל מדכתיב הרמב"ם בפירושו דמשנתנו אחיה כבן בג בג ופרש דליף בממועדו במועדו. מוכח שקך גרם דברייתא דבן בג בג. ואחריו נמשך הר"ב ז"ל: כדי לשבת ולשני י"ט של ר"ה. פירש הר"ב דכי היכי דמקלעי שבת ושני י"ט של ר"ה כהדי הדדי. היה לריך להקדים ולבקר ההוא דשלישי בשבת. עמ"ש פספ"ו דבשבת ובמשנה ז' פ"א דמנחות: אין פוחתין משתי חולרות. לא אהפרש טעמא ואפשר דהתקעחם בחולרות תרתי במשמע. א"כ דומיא דשל משה דכתיב (במדבר י') עשה לך שתי חולרות: ומוסיפין עד לעולם. כהן הר"ב בגמרא מפרש עד ק"ך שנאמר ועמיהם הכהנים למאה ועשרים מחללים בחולרות. דכיון דאשכחן בקרא שפשו אחרי ק"ך כהנים לתקוע בחולרות ולא יותר. ש"מ דעד ק"ך. הוה הדור מזה. וא"כ לחפש יותר אחר כהנים.

המבוקרין בלשכת הטלאים. ורשני ימים טובים של ראש השנה. ומוסיפין עד לעולם. אין פוחתין עד לעולם. ומוסיפין עד לעולם. והצלצלה לבד. ך אין פוחתין

א"כ [דהא פשיטא] דאין מוסיפין [יותר] [עד עולם]. שאם יוספו יותר מוסיפין יותר על ק"ך חולרות שאמרו עד לעולם אין להם קצב: אין פוחתין מט' כנורות. לא התפרש טעמא. רש"י. והצלצל. ט' צ"פ הר"ב [צ"פ] דתמיד משנה ג' וכן] צרפ"ה דקקלים [א"מ] הר"ב שהן שתי החיות שמכין ט'. כ"כ רש"י. וגם צרפ"ה להר"ק ערך ללל רחמי שכתב כן. וספר גרפס במנובנה נקרא שלישי הגבורים. כהן שם צ"פ שאין ר"ל ההקשה בהמונים. כשיקשו עמי הארץ חתיכה נחשת על חתיכה כמותה בלי למד מלאכותי. אבל היא כמו החולרות של נחשת החלוקת לשמים שיתקפו בה צפה. וגם במשמוש ירים בהולכה והכוחה מלמעלה למטה ומלמעלה למעלה. כל חלק האחד ממנה. על האחר. ע"כ. והחולרות כזה מפורסמת ונקראת בלבן אשכנו באו"אין]: ך אין פוחתין מי"ב ליום. ל' הר"ב תשע לט' כנורות. ושנים לבני נבלים ואל' לללל. אבל חולרות כהנים היו מחללים כדומה קרא דלעיל. והכי הן צמ"ג פרק בתרא דתמיד. ומיהו קשיא לי למ"ד עיקר שירה צפה והכי קי"ל. כמ"ש לעיל. ה"י י"ב ליום כנגד מי. ולכן הרמב"ם [גפ"י]. אלו הי"ב ליום כנגד ט' כנורים וכו'. ועוד פירש דברא"ב דאין עולין מן המנין. אותן שאומרים שיר על הכלים ולא צפה. ארנן עולין ממנין י"ב ליום. ועמ"ש לקמן בדבור אין עולין ט'. ובגמ' ה"י כנגד מי אמר רב פפא כנגד ט' כנורות ט' שנאמר (ד"ה א' כ"ה) הוא ואחיו ובינו

א"כ [דהא פשיטא] דאין מוסיפין [יותר] [עד עולם]. שאם יוספו יותר מוסיפין יותר על ק"ך חולרות שאמרו עד לעולם אין להם קצב: אין פוחתין מט' כנורות. לא התפרש טעמא. רש"י. והצלצל. ט' צ"פ הר"ב [צ"פ] דתמיד משנה ג' וכן] צרפ"ה דקקלים [א"מ] הר"ב שהן שתי החיות שמכין ט'. כ"כ רש"י. וגם צרפ"ה להר"ק ערך ללל רחמי שכתב כן. וספר גרפס במנובנה נקרא שלישי הגבורים. כהן שם צ"פ שאין ר"ל ההקשה בהמונים. כשיקשו עמי הארץ חתיכה נחשת על חתיכה כמותה בלי למד מלאכותי. אבל היא כמו החולרות של נחשת החלוקת לשמים שיתקפו בה צפה. וגם במשמוש ירים בהולכה והכוחה מלמעלה למטה ומלמעלה למעלה. כל חלק האחד ממנה. על האחר. ע"כ. והחולרות כזה מפורסמת ונקראת בלבן אשכנו באו"אין]: ך אין פוחתין מי"ב ליום. ל' הר"ב תשע לט' כנורות. ושנים לבני נבלים ואל' לללל. אבל חולרות כהנים היו מחללים כדומה קרא דלעיל. והכי הן צמ"ג פרק בתרא דתמיד. ומיהו קשיא לי למ"ד עיקר שירה צפה והכי קי"ל. כמ"ש לעיל. ה"י י"ב ליום כנגד מי. ולכן הרמב"ם [גפ"י]. אלו הי"ב ליום כנגד ט' כנורים וכו'. ועוד פירש דברא"ב דאין עולין מן המנין. אותן שאומרים שיר על הכלים ולא צפה. ארנן עולין ממנין י"ב ליום. ועמ"ש לקמן בדבור אין עולין ט'. ובגמ' ה"י כנגד מי אמר רב פפא כנגד ט' כנורות ט' שנאמר (ד"ה א' כ"ה) הוא ואחיו ובינו

אין פוחתין עד לעולם. ומוסיפין עד לעולם. והצלצלה לבד. ך אין פוחתין

שנויי נוסהאות כרי לשבת ולשני ימים טובים. כתיב כרי לשבת שני; כתיב. ולמים טובים וליתא. עך לעולם. כתיב עד עולם. אין פוחתין עד לעולם. ומוסיפין עד לעולם. והצלצלה לבד. ך אין פוחתין

לקוטים דמסתוהו דהל ר"ה ביום א' אף דקיי"ל לא אר"ו רלש מ"מ נזמן המקדש היה גורלו ר"ה ביום א' דהא העשם דלא קנטיין ר"ה ביום א' הוא משום דמקלע ערבה בשבת אבל נזמן המקדש קיי"ל דעריב דוחס את השבת דהיא ר"ה ביום א' ערבה בשבת כהנה כהנה יום שני כל הן שכל לטווח בשבת ערבי בשבת דעריב דשנייה דוחס את השבת כמו שפי"ב הרמב"ם ואל"כ ממילא נזמן המקדש מותר להיות רלש בשבת ביום א' וכו' וכו' אלא התורק מזה ל"ה לטווח ביום א' וביום ב' דהא מונין מיום ב' דהא בשבת שהוא יום ב' דלכך הקבו התוספות הילך חל ר"ה ביום א' וביום ב' ה"ה אלו מונין מיום ב' שהוא יום ב' ומקלע פרי שני כדדרי וא"כ יהיה ערבה ביום א' כמו שהקבו התוספות בסוף פ"א דמנחות כתיבו התי"ט שם ע"ג אך דלמח דהתקין ר' יוחנן כן וכתיב שיהא מקלעין עדי המורה כל היום וא"כ כשגלו עדים מן המזבח ולמעלה מן מזבח ה' דרלש השנה כמו שהגלו התי"ט דבני התוספות כתיב ביום א' וא"כ אין נזרך לאוקמי משוועת כלהים: (מ"א) ד' תוי"מ סר"ה ומוסיפין וכו' וזולתן וכו' כולמך וכל מה שאמרו בהן מוסיפין עד לעולם הון מכהחולרות היו דוקא ואין להם קצב: [ד' תוי"מ] ד"ה אין וכו' ומענין ג"כ כתיב. אשהמוט כנו דכתיב הרמב"ם בס"ג מהי כלי מקדש שכתב כדריא ואין אומרים שכתב אלא כשה כל כלי שטיקן השירים שהיו עבודה כשה ואחרים היו עומדים שם ומתעב

יבין תפארת ישראל יבין

דמעלין מזוכן למעשר ולא ליוחסין. ולא פליגי רק במזמרים ככלי. אבל במזמרים צפה לכ"ע רק ליום היו: ם) מדקיי"ל דכבש התמיד לריך לבקר ממוס, ד' ימים קודם הקרבנו, כמו פסח שהקריבו במזרים, שלקחוהו ב' בניסן והקריבוהו ב' ד' בו. הלכך ד' ימים קודם חנוך המזבח מבקרין ח' טלאים ממוס. ומעמידין אותן בלשכת הטלאים. וביום החנוך מקריב ב' לתמיד היום, בשאלו ו'. וקודם הלילה שוב מבקרין ב' טלאים מהשוק, ומעמידין בלשכה. וכן בכל יום טעלין ב' ומעמידין ב' אחרים תחתיהן בלשכה. ואלו הכי שמעמיד חזרין וטעלין אותן ביום ה' להעדתן: (מא) נקט רש"ס. משום דבזמן המקדש לא היה אפשר שיחולו ג' ימים דבזמן כהדי הדדי רק ר"ה, דאם העדים שראו הלכנה החדשה לא באו ביום א' דר"ה עד אחר מנחה, אז נהנין אהויו יום קודם ומחר קודם [ר"ה ד"ג פ"ג]. ואז בזמן שקדשו על פי ראייה היה אפשר שיחול ר"ה ביום ה' ו' או ביום א' ב'. ומש"ה אף דביקור התמיד ד' ימים קודם שחיסתו נזירת הכתוב הא, אפ"ה קאמר הכא לסימנא בעלמא, יכי היבא דאי מלו שבת וכו' יו"ט של ר"ה כהדי הדדי, אז אותו

עלה של תמיד השחר שאחר ג' ימי השבתון הג"ל, ילעךך להקדים ולבקר כשקבו ביום הר' קודם שחיסתו, דבשבת ויו"ט אי אפשר לקנותה, ובליל קודם שחיסתו היינו מצוי למכור. כ"כ בכל קרבן תמיד לריך לבקר ממוס ד' ימים קודם שחיסתו [ועי' מ"ג בס"ד בחומר בקודש פ"ב ט' כ"ו]: (מב) כשיראו יוספו בלשכה טלאים מבוקרים יותר מו': (בג) טראמפעטע לשיר הלויס [ונ"ל דלמדי הפסוק תנא בגבא דטלאים בין ב' בנות דחלילין וחולרות, אפ"ג דשיהן מעיני סבור. ס"ט משום דכלל הכנות מרים פרקן עד בגא דחלילין מידי באין פוחתין ואין מוסיפין, ובגא דטלאים מבוקרין מתחיל לחתני ענין חדש דאין פוחתין אבל מוסיפין לעולם, ולפיכך נזכר גיווה ראו למקטע תחלה ענין הטלאים שהוא מקרבן התמיד, שמקריבין אותו קודם סבור: (סד) בגמ' מפרש דלא יוספו על ק"ך. [ואילור"ק א"כ הו"ל למקטע חולרות אלא בני דאין פוחתין ואין מוסיפין. י"ל דה"ט מדלא שבת שחיסתו עד ק"ך חולרות דמקולו עב וזמן, ישחית טעם קולות הדקות של חלילין ונכלין שהן בכלל אין פוחתין ואין מוסיפין. ועי' לעיל ט' כ"ד ד"ה ואף וזרק]: (סז) שעללנן, והן כענין קערתם כחשת שמכין ז' צו: (סח) ר"ל רק זוג א', דרק ב' קערות י"ג

אין בערכין פרק ב ערכין

אין הקטן נכנס לעזרה.
פ"א ט"ז ה"ו

שנויי נוסחאות

ר' עזר לעולם. נמשכ"ב
פר עולם. ר' עובדיה.
גד"ל ולעבודתה. (עומדים)
בשיר. נמשכ"ב אומרים...
כני"ק עומדין ואומרי
בשיר. כני"ק ליהא.
ולא היו אומרים. גד"ל
ובני"ק לא. (הב"ל)
בניעמה. גד"ל אלו תבל...
כני"ק...בניעמה; ענין
השם תבלין...; כני"ק
ליהא. ואין עומדין על
הדוכן. כני"ק ולא
עומדין... נמשכ"ב ואין
עולין לדוכן; כני"ק ולא
לדוכן. מביין רגלי. כני"ק
כבן (?) רגלי. נמשכ"ב
בין... וצוערי הלויים היו
נקראין. גד"ל וצועריה; ועי'
במשכ"ב וצוערי. ועי'
בגמ' בדיניהא ונכ"ל;
כני"ק. והו נקראים וכ"ה
במשכ"ב ד"ו.

י"ב ושם כתוב כל אלה על ידי אביהם כציר בית ה' במלכותם
בבלים וכטרות. ויתכן לומר שהיו אומרים צפה ומנגנים ג"כ בכלי
שיר. והכי משמע דהכיב בחלפת הפרשה הנבואים בכטרות בבלים
ובמלכותם. ולישנא דנבואים צפה משמע וזו סווע (ר' חנינא בן
אנטיגנוס דמתני' ד'. ותיך תנאי
סברי דהט"פ שקד הוה לא לעכב
בכחרו הס דוקא: הדוכן. פירש
הר"ב הלטבא כו'. עיין ספ"ב דמדות:
אלא בשעה שהלויים עומדים בשיר.
גמ' דחמר קרא (שירא ג') ועמד
יבוצ וכו' וחמו קדמיהל וכו' וגו'.
פ"י החוס' דסיפיה דקרא צניס
וחיסיס הלויים צניס ל"ל והלא חזיר
[בגל] ה' צניו אלא ש"מ דלסיכחיה
דזה מיותר ומשמע קטנים: אין
עולים למנין. פירש הר"ב למנין
הלויים הצריכים לדוכן. וכן לשון רש"י

משנים עשר לויים) עומדים על הדוכן...
ומוסיפין עד לעולם. אין קטן נכנס לעזרה
לעבודתה) אלא בשעה שהלויים עומדים
בשיר. ולא היו אומרים בנבל ובנוריא)
אלא בפה. כדי ליתן תבל בניעמה...
אליעזר בן יעקב אומד. אין עולין למנין...
ואין עומדים על הדוכן) אלא בארץ היו
עומדין. וראשיהן מביין רגלי הלויים וצוערי
הלויים היו נקראין...)

לע' כטרות וב' לב' נבלים. וא' ללללל: דוכן. כמין אלטבא
שהלויים עומדים עליה: אין קטן נכנס. אין לוי קטן נכנס לעזרה
(לפוס עבודה. כגון לכבד את העזרה ולהגיף את הדלתות אלא
בשעה שהלויים [עומדים] על הדוכן בשיר אז נכנסים לויים קטנים
לשורר עמהם: ולא היו. אולם
קטנים אומרים בנבל וכו' אלא
צפה: כדי ליתן תבל. ליתן תבלין
בניעמת הלויים לפי שקול הקטנים
דק ולול ומתבל את קול הגדולים:
לא עולין. אולם קטנים למנין י"ב
לויים הצריכים לדוכן: ולא עולין.
על האלטבא המוכנה לדוכן. אלא
בארץ היו עומדים: וצוערי הלויים
היו נקראים. שהיו מצערים את
הלויים הגדולים שאין יכולים לבסס
ולהנעים קולם כמותם:
(ג"כ ד"ו לעשות לשום כו'.

לקטנים

ומנגנים וכו' וכבר הבינו
הרמ"ו להח"ס ביה וכתב
עוד דסברא גדולה היא
שלא יכלו לכוין יחד לצדי
המזמור ולנועם הסדר ועוד
לכוין לנגון היר. ולי כלה
דלי משום הו לא איהא
דכא עוד כיום אט ורטיס
הרבה שטענין בן שוריים
ומנגנים יחד וא"כ פטיש
דגם הם יוכלו לכוין אלא
הטעם הוא משום האשכ"כ
אזינו הם להאזין ואפילו
בניה הגדולים וק"ו בניה
האלקים ית' ויה' (ב"ד)

יבין תפארת ישראל יבין

כלעול היו שם: מזו לרמז"ס [פיג מלי מקדש] ר"ל י"ב משוררים
צפה, דצפה לא היו משוררים רק לויים. ולתוס' [מכילתא ד"י פ"ב]
ר"ל י"ב לויים בכלי שיר, דהיינו ט' כטרות, וב' נבלים, וחזו ללללל
א'. ולא חשיב ב' הללויות משום דרק כהנים הקעו בתלוותיה על
שולחן החלבים לסימן ביהמילוי הלויים שבדוכן לצורך. ולא חשיב נמי
הליל, משום דרק ב"ב יום בשנה מכה בתליל. [אולם אפשר דתוס'
המזמורים היה ג"כ משוררים. וא"כ יש חילוק בין כלי זמר של נפחה או של
תנועות האלצעות]: (בה) הוא האלטבא בלשון ישמעאל [ערוך]. סכיה
כעין האלטבא עם ג' מדרגות, שטעניו עומדין הלויים המזמורים
והמזמורים: (מש) ר"ל אין הקטן כשר לבסו עבודה ושימוש שבמקדש:
ג) אז נכנסים הלויים הקטנים לצורך עמקן, דרק לעבודה זו כשרים
[בך פ' רשיי הכא וכ"כ הראש"ד (פ"ה מלי מקדש). אולם לרמז"ס שם
ר"ל דהתחיל לעבוד במקדש, אינו נכנס להתחיל עבודתו רק בשעה שהלויים
עומדים בשיר. ולישנא דמתני' קאת משמע כרמ"ס, דקטן דיקט מתני' היינו
המתחיל עבודה, דה"ל הול"ל אין הקטן כשר לעבוד רק לשיר. וגם מסוגיא
דחולין [דכ"ד ב'] משמע כרמז"ס, וע"ש]: (נא) ר"ל דהקטנים לא זמרו
בכלי שיר, דהסתמא אינין בעלי מלאכה גדולה בחכמה זו [ולשון

אזירה שייך נמי בכלי שיר, דהאשכחן בקרא, הנבואים בכטרות (ד"ה א' כ"ה)
אמרו ליהו"ע שכתב דה"ק קרא שהיו משוררים צפה ומנגנים ביד, ל"ל לדבריו
עמא דמתני' להכי אין הקטנים מזמרים בשעה משוררים, משום בחושיהם
חלבין מלצות ב' דכריס אלו בשלמות יחד מבלי שישחת נעומת סדר השיר]:
(גב) ר"ל ליתן תבלין בניעמות הקול. דקול הקטנים דק ולול, ומתבל
קול העב של הגדולים: (גב) שאין הקטנים מלטרפין למנין י"ב לויים
הצריכים לשורר בדוכן. [ואף אי נישא לתוס' הניל ס"י מ"ז ד"ב דחשיב
תנא היינו מזמרים, ושהמזמורים לא היו משוררים, ר"ל דה"פ שייך למתני גבי
קטנים שאין עולין למנין, דהיינו למנין המשוררים, דאף למשוררים היה מסתמא
מנין י' דכל דכר שבקדושה אין פחות מעשרה [במגילה כ"ג ב']:] (גד) כדי
שלא ישעו לזרפן למנין: (גה) דלכוון לצוערי תרתי משמע, לכוון ילדות,
כמו ורבי ועבוד לעיר. ומשמע נמי לשון לער, שע"י שקולם דק
מלערים את לויים הגדולים ביהמחוק גס הם להרים קולם כדי להנעים
כמותן, שכשישורר בנמוכה יהיה קולם עב ובלתי מקובל ועשים עוד
קול הקטנים [בך ג']. ודלא כמשמע לכאורה מרש"י ומרש"ב שהגדולים
מלערים שאין יכולין לבסס כמותן. דלדרכה ע"י עירוב קולות שיתן יתן
תבלין בניעמה]:

יש בערכין פרק ג ערכין

פ"ג א' יש בערכין להקל
ולהחמיר י"ב ע"ב
אחד שהעריך את הנאה
עבישראל. כ"ה פ"ה פ"ה
מכיון כ"ה

שנויי נוסחאות

פ"ג א' בעדה אחוה
כו' בשיר. כני"ק
ונמשכ"ב ובעדה. ובשור.
(אר) העבר. נמשכ"ב
ליהא. (באונם והסתה
ומוציא ש"ר לה קל
ולהחמיר). גד"ל ליהא
עטור; כני"ק ובאונם
ובסתתה ובמוציא. וכ"ה
במשכ"ב (ושם באונם...)
דנאור שבשירא ואת
הבעור. כני"ק הוה.
את הבאור. מל"מ הוה

פרק ג א את הגאה שבישראל. אפי' סימא ר"מ דמתני'
ב' פ"ק דחמר הגברי נערך. והא דחתני
שבישראל מלתא אגב אורחיה קמ"ל כדכר יבודה אמר רב דחמר
הכור לאדם שיחמר כמה נאה שובד
כוכבים זה. ולא קתני הגעור
שבעובדי כוכבים דכחרי אומות
לא קמייורי וגדולה שצדיקים וקטנה
שבישראל דבמכה ד' חד אומה הוא.
אלא מקדש הוא דקדישי כהנים
קפי

פרק ג א יש בערכין להקל ולהחמיר. וכו'. כולו מפרש
לכו ולחול לקמן בפרקין: את הנאה שבישראל.
אפילו שזה מאה מאה איש עתה אלא כ' סלע והיינו להקל. ולהחמיר
שהמערך את הכעור שבישראל אפי'
פרק ג א יש בערכין להקל ולהחמיר. אין שום אלה ה' סלעים. עתה כ'
בשדה אחוה להקל סלעים אס הגעור מנן כ' ועד בן ס'
ולהחמיר). בשור המועד שהמית את העבד להקל ולהחמיר).
באונם ומפתה ומוציא שם רע להקל ולהחמיר). יש בערכין להקל
ולהחמיר כיצד. אחד שהעריך את הנאה שבישראל). ואת הבעור

לע' כטרות וב' לב' נבלים. וא' ללללל: דוכן. כמין אלטבא
שהלויים עומדים עליה: אין קטן נכנס. אין לוי קטן נכנס לעזרה
(לפוס עבודה. כגון לכבד את העזרה ולהגיף את הדלתות אלא
בשעה שהלויים [עומדים] על הדוכן בשיר אז נכנסים לויים קטנים
לשורר עמהם: ולא היו. אולם
קטנים אומרים בנבל וכו' אלא
צפה: כדי ליתן תבל. ליתן תבלין
בניעמת הלויים לפי שקול הקטנים
דק ולול ומתבל את קול הגדולים:
לא עולין. אולם קטנים למנין י"ב
לויים הצריכים לדוכן: ולא עולין.
על האלטבא המוכנה לדוכן. אלא
בארץ היו עומדים: וצוערי הלויים
היו נקראים. שהיו מצערים את
הלויים הגדולים שאין יכולים לבסס
ולהנעים קולם כמותם:
(ג"כ ד"ו לעשות לשום כו'.

יבין תפארת ישראל יבין

פ"ג א) מפרש וחזיל: (ב) דאפילו שזה ק' מנה, עתה כשהערים מנן כ' עד ס' רק כ' סלע והיינו להקל:

לע' כטרות וב' לב' נבלים. וא' ללללל: דוכן. כמין אלטבא
שהלויים עומדים עליה: אין קטן נכנס. אין לוי קטן נכנס לעזרה
(לפוס עבודה. כגון לכבד את העזרה ולהגיף את הדלתות אלא
בשעה שהלויים [עומדים] על הדוכן בשיר אז נכנסים לויים קטנים
לשורר עמהם: ולא היו. אולם
קטנים אומרים בנבל וכו' אלא
צפה: כדי ליתן תבל. ליתן תבלין
בניעמת הלויים לפי שקול הקטנים
דק ולול ומתבל את קול הגדולים:
לא עולין. אולם קטנים למנין י"ב
לויים הצריכים לדוכן: ולא עולין.
על האלטבא המוכנה לדוכן. אלא
בארץ היו עומדים: וצוערי הלויים
היו נקראים. שהיו מצערים את
הלויים הגדולים שאין יכולים לבסס
ולהנעים קולם כמותם:
(ג"כ ד"ו לעשות לשום כו'.

כל מי ת"ל והוא עד. והרי יחד עיניו:] ספינתו ציט. פירש הר"ב מושכרת לאחרים כו'. ומשום שכרה לאו עשיר הוא. דאין שכירות משתלמת אלא בסופה. וילפינן ליה מקרא דכפ"ה הר"ב משנה י"א פ"ט דב"מ. ומ"ש הר"ב. דהאי תנא סבר כמ"ד לקמן. במשנה ג' פ"ו. ועיין שם:

עריך עשיר:] אבל בקרבנותי אינו כן. אפילו אביו מת והניח לו רבואי. ספינתו בים ובאו רבובאותי. אין להקדש בהן כלום: ד' שנים בנידה. ביצה. ילדיה. אשה. ערד. את הזקן. נותן ערך זקן. וזקן שהערך את הילד. נותן ערך ילד. וערכים בנערך. ביצה. איש שהערך את האשה נותן ערך אשה. ואשה שהעריבה את האיש נותנת ערך איש. והערך בזמן הערך. ביצה. העריכו פחות מכן חמש ונעשה יותר על בן חמש. פחות מכן עשרים ונעשה יותר על בן עשרים. נותן בזמן הערך. יום שלשים כלמטה ממנו. שנת חמש ושנת עשרים כלמטה ממנה. שנאמר (ויקרא כ"ו) ואם מבין ששים שנה ומעלה אם זכר הרי אנו למדים בכלום משנת ששים. מה שנה ששים כלמטה ממנה. אף שנת חמש ושנת עשרים כלמטה ממנה. ה"י) אם עשה שנת ששים כלמטה ממנה להחמיר. נעשה שנת חמש ושנת עשרים כלמטה ממנה להקל. תלמוד לומר שנה שנה אף שנה האמורה בשנת חמש ושנת עשרים. כלמטה ממנה.

כל מי ת"ל והוא עד. והרי יחד עיניו:] ספינתו ציט. פירש הר"ב מושכרת לאחרים כו'. ומשום שכרה לאו עשיר הוא. דאין שכירות משתלמת אלא בסופה. וילפינן ליה מקרא דכפ"ה הר"ב משנה י"א פ"ט דב"מ. ומ"ש הר"ב. דהאי תנא סבר כמ"ד לקמן. במשנה ג' פ"ו. ועיין שם:

עריך עשיר:] אבל בקרבנותי אינו כן. אפילו אביו מת והניח לו רבואי. ספינתו בים ובאו רבובאותי. אין להקדש בהן כלום: ד' שנים בנידה. ביצה. ילדיה. אשה. ערד. את הזקן. נותן ערך זקן. וזקן שהערך את הילד. נותן ערך ילד. וערכים בנערך. ביצה. איש שהערך את האשה נותן ערך אשה. ואשה שהעריבה את האיש נותנת ערך איש. והערך בזמן הערך. ביצה. העריכו פחות מכן חמש ונעשה יותר על בן חמש. פחות מכן עשרים ונעשה יותר על בן עשרים. נותן בזמן הערך. יום שלשים כלמטה ממנו. שנת חמש ושנת עשרים כלמטה ממנה. שנאמר (ויקרא כ"ו) ואם מבין ששים שנה ומעלה אם זכר הרי אנו למדים בכלום משנת ששים. מה שנה ששים כלמטה ממנה. אף שנת חמש ושנת עשרים כלמטה ממנה. ה"י) אם עשה שנת ששים כלמטה ממנה להחמיר. נעשה שנת חמש ושנת עשרים כלמטה ממנה להקל. תלמוד לומר שנה שנה אף שנה האמורה בשנת חמש ושנת עשרים. כלמטה ממנה.

ששים כלמטה ממנה. אף שנת חמש ושנת עשרים כלמטה ממנה. ה"י) אם עשה שנת ששים כלמטה ממנה להחמיר. נעשה שנת חמש ושנת עשרים כלמטה ממנה להקל. תלמוד לומר שנה שנה אף שנה האמורה בשנת חמש ושנת עשרים. כלמטה ממנה.

[שית] ששים כלמטה להחמיר דערך גדול יש לפחות מכן ששים חמשים סלע. וליותר מכן ששים. אינו אלא חמשה עשר: כלמטה

ממנה

הערך בזמן הערך, משום דליירי הכא בהעריך כשהוא עני או כשהוא עשיר, להכי נקט נמי כשהעריך כשהוא עני והעשיר או איפלא:] (יא) של מלורע: (יב) ר"ל חסילו א"ס בשעה שנתחייב בקרבן היה אביו גוסס, והרי רוב גוססין למיתה, ועכשיו מת, וירש רבוא:] (ג) עדיין לא בוא בשעה שנתחייב. ולא מיירי שהיה הסחורה שלו, דאם כן עשיר היה. רק ר"ל שפסקו לו רבואות סכר ספינתו. והרי שכירתו אינה משתלמת רק לבסוף [כ"מ פ"ט מ"ח]. ואי משום ספינתו. האי תנא ס"ל כמ"ד דנתיב לו הגזבר להמערך הדבר מהתפרנס ממנו [כ"ו]

תוספות חדשים

] במשנה אפילו אינו מת כו' הוא מלח בלתי נפסח וקרבנות וערכין שוין ע"ש דרש"י והו"ס וז"ע על ה"ב ותי"ט בלא סוכרו מה:

תוספות רעק"א
 [אות ח] ברע"ב ד"ה אפילו אינו בשעה שנתחייב זה בקרבן. עיין בריתות פ"ב ס"ג וצ"ע:
 שמיין אותו כו' מי יודע מה ה' שוח בשעת נדר כו'. ובהו"ס הקשו טאי סברא הוא זה. דלמא יש לנו לומר שהיה שוח יותר מעכשיו עיי"ש. הנה יצו"י בשב שמעתה (שמעתה נ' פט"ז) דהוכיח מהו"ס קידושין (ע"פ כ') דאפילו הויכא דליכא חוקה דמעיקרא לא אולנין בתר חוקה דהשתא. וא"כ לכאורה פירש"י מושב לשיפתם נופי' ולק"מ. ואפשר דכח"ז מקרי חוקה דמעיקרא דכמו דהווי מעיקרא כן הוא השתא ולא נשתנה. אלא דלפ"י בקידושין שם דלמא ה"ו בריא יותר או חלש יותר. ואפשר דכח"ז מקרי חוקה דמעיקרא דכמו דהווי מעיקרא אולנין בתר חוקה דהשתא דמה"ל לומר בדר' יעקב נמי. ולכן נראה דאין מהתוס' דקידושין ראי' כלל דלעולם סודו בליכא חוקה דמעיקרא אולנין בתר חוקה דהשתא דמה"ל לומר שנתנה רק דהתם ביומא דמשלם שית כמו דאמרינן דליכא חוקה דמעיקרא משום דודאי תעשה בוגרת היום ה"ז חוקה דהשתא ליתא דהא מעיקרא היתה נערה. לכך הוצרכו הו"ס' שם למעטא דרגילות ולק"מ. ועינין בקצה"ח (ס"ו) ק"ב ס"ק א' (ו') דהשיג על מהר"ם ולמי הנ"ל דברי מהר"ם נכונים. ויתיישב ג"כ קו' הקצה"ח (ס"ו) ק"ב ס"ק א' ובשב שמעתה (ש"ג פ"י):

שנתה רבואות סכר ספינתו. והרי שכירתו אינה משתלמת רק לבסוף [כ"מ פ"ט מ"ח]. ואי משום ספינתו. האי תנא ס"ל כמ"ד דנתיב לו הגזבר להמערך הדבר מהתפרנס ממנו [כ"ו]

בטבת לחקל. דערך יותר על בן כ'. גדול הוא פחות מבן כ'. וכן בבן חמש. כדכתיב בקראי: רבי (א) אליעזר אומר. לעולם שנה ה' ושנה עשרים ושנה ששים כלמטה עד שתשלם כל השנה וחדש ויום אחד משנה (האחרת). דיליף גזירה שוה (ב) למעלה למעלה מזכור. נאמר כאן מבן ששים שנה ומעלה ונאמר בזכור חמש (במדבר י"ה) ופדיוו מבן חדש ומעלה. מה להלן חדש ויום אחד שאין זכור גפרה פחות מבן חדש ויום א' אף כאן עד שיוסף על ששים חדש ויום אחד. ושנה חמש ושנה עשרים ילפין בג"ש. שנה שנה משנה ס'. כדיליף ח"ק לעיל ואין הלכה כר"א: (ה) כ"ב ר"י: אלוה וכן כס"ד. (ז) כמלכ"ס שהחוק מעלה מעלה.

נפשות: בין להקל בין להחמיר. כלומר השנים האחרים צענין כולם כלמטה היינו בין להקל בין להחמיר ששנה חמש ועשרים להקל ושנה ששים להחמיר. אבל לא קאי על הכללמים בלבד. דצוה אין חלוקה להחמיר: רבי אליעזר אומר עד שיהיו יתרות על השנים חדש ויום אחד. פירש הר"ב דיליף ג"ש למעלה למעלה מזכור ס'. ונאמר בזכור חמש ופדיוו מבן חדש ומעלה. הכי איתא בגמרא. וכחצו הסו"ס וחפשו אחר מקרא זה. ולא מלאוהו כי אם ופדיוו מבן חדש תפרה [בפ' קרח] ושמה דריש הכי מדכתיב פדיוו מבן חדש. דמשמע מבן חדש ומעלה. מולא כתיב בן חדש. ע"כ. זהכ"מ בריש ה' ערכין. כחצו על זה. להלן גבי לויס חדש ומעלה מה להלן חדש ויום אחד כדכתיב מבן חדש ומעלה דכבר נכנסו בחדש האחר. אף כאן חדש ויום אחד. ועצמו מדכתיב בפ' במדבר גבי לויס (במדבר נ') מבן חדש ומעלה הפקדם. עכ"ל הכ"מ. ומ"ס הר"ב אף כאן עד שיוסף על ששים חדש ויום אחד. ובגמרא ואימא כי סהם מה סהם חד יומא אף הכא חד יומא א"כ ג"ש מאי אהני. פירש"י. בלא ג"ש ידענא דחד יומא בעינן דהא ומעלה כתיב. ע"כ. ומשמע ודאי דפברא זו דומעלה חד יומא משמע. היא כפרה פשוטה ולכ"ע. דאי אמרת דרבנן לא מודו ליכא למימר ג"ש מאי אהני ליה. אלא ודאי דלכ"ע יום אחד למידן ממשמעותה דומעלה דגבי ששים. וחו למדין כולוהו שנים מהדרי בג"ש דשנה שנה. והייט טעמא דהרמב"ם שפוסק [פ"א מה"ע] כרבנן ומגריך יום א'. וח"ל לרחוקים שדחוק בהם הכ"מ. להא דמלריך אף לרבנן יום א' על שלשים במגריך בן חדש [ועיין בפ"ה דגדה משנה ד']:

רבי אלעזר. כמכניס אליעזר. ועי' נמלכ"ס: ע"ד שיהיו. כ"ס כ"ד: ובמכניס ד"ו: ובמכניס לפיטו עד שיהיו; כתי"ל עד שיהיו. ויום אחד. כתי"ל או (ז) יום אחד

תוספות חדשים
 ד' בחו"מ ר"ה ר"א א"ט
 וכתבו בסו"ס כו'. ולי"ג דכבר יליף מק' חדש ג"ש מככות מדבר דכתיב הר"ב ס"ט דככות משני ו' ולי"ג היו כלילי נכנס ופדיוו מבן חדש ומעלה וכו' ודאי נעלה מהו"ס גמרא ו' דכתיב דריש מבן חדש ופ"ט איתמר ל"ג וד"ק ולי"ג ל"ג למילף מזכור חמש ט"ף חוק ומעלה ומעלה מלוס וי"ל דומעלה כתיב ג"ש שנים ולא ידעי גבי חדש דלמירין ויהי א' יותר לכן ילפין מזכור דגמרא ג"ש בן חדש דרבנן ג"כ ס"ל ג"ש דכן חדש גבי זכור וא"כ נילף ג"ש בן חדש דערכין ממנו וכן מפורש שם בגמרא בטעות דף ה"ט ע"א ולכן ס"ל לר"ע שם דומעלה מיותר גבי ערכין ע"ש ודלא כתי"מ שהלריך מיל' לרבנן גבי בן חדש יום א' ע"ש ובעל"מ ממנו גם מהל"מ שהביעו בגמרא ס"ל גם התיי"ט כאן לא היה נריך בגמרא דשם גם י"ל להכי הניח ר"א הקהל דזכור דמזה מוכח דומעלה גבי ערכין מיותר כשפרש"י שם וע"כ בל' ללמד ג"ש דהשג ויום אחד וד"ק: (ממהוססת זצ"ל)

מלאוהו כי אם ופדיוו מבן חדש תפרה [בפ' קרח] ושמה דריש הכי מדכתיב פדיוו מבן חדש. דמשמע מבן חדש ומעלה. מולא כתיב בן חדש. ע"כ. זהכ"מ בריש ה' ערכין. כחצו על זה. להלן גבי לויס חדש ומעלה מה להלן חדש ויום אחד כדכתיב מבן חדש ומעלה דכבר נכנסו בחדש האחר. אף כאן חדש ויום אחד. ועצמו מדכתיב בפ' במדבר גבי לויס (במדבר נ') מבן חדש ומעלה הפקדם. עכ"ל הכ"מ. ומ"ס הר"ב אף כאן עד שיוסף על ששים חדש ויום אחד. ובגמרא ואימא כי סהם מה סהם חד יומא אף הכא חד יומא א"כ ג"ש מאי אהני. פירש"י. בלא ג"ש ידענא דחד יומא בעינן דהא ומעלה כתיב. ע"כ. ומשמע ודאי דפברא זו דומעלה חד יומא משמע. היא כפרה פשוטה ולכ"ע. דאי אמרת דרבנן לא מודו ליכא למימר ג"ש מאי אהני ליה. אלא ודאי דלכ"ע יום אחד למידן ממשמעותה דומעלה דגבי ששים. וחו למדין כולוהו שנים מהדרי בג"ש דשנה שנה. והייט טעמא דהרמב"ם שפוסק [פ"א מה"ע] כרבנן ומגריך יום א'. וח"ל לרחוקים שדחוק בהם הכ"מ. להא דמלריך אף לרבנן יום א' על שלשים במגריך בן חדש [ועיין בפ"ה דגדה משנה ד']:

יכין תפארת ישראל בעז

של מי שאינו עדיין בן ה' וכ' הוא פחות מערך של בן ה' וכ': (א) דדוקא לעיל דרבי למילף במה מנינו, מהחליקין בין להקל או להחמיר, משום דמה מנינו אדם דן מעלמו, ולהכי מסתבר שאין ללמוד קולא וחומרא מהדרי. אבל הכא ג"ש שאין אדם דן אותה מעלמו אם לא שמוקבל הלממ"ס, וודאי אין לחלק בין קולא לחומרא (ב): ר"ע שנה ה' וכ' וס', צטן נחשב כלמטה ממנו, עד שיהיה הנערך, חודש ויום א' יתר על שנה ה' וכ' וס'. דיליף מפדיוו זכור, דלריך ג"כ שיהיה בן ל' ויום א', דילפין מזכות המדבר ששכספרו ע"י משה, דכתיב גביה, מבן חודש ומעלה הפקדם [ככותות פ"ח מ"ו]:

(ב) ועי' חו"ס' סוכה ד"ל"א ה' ד"ה ור"י. ואפי' לרש"י החס' לכל המדות הלממ"ס לבר מקי'. ל"ל דלא דוקא ק"ו, אלא ה"ה מה מנינו, דנתרומייהו לריך לשקול סברות ב' הדדים נגד הדדי דל"כ ק' לרש"י הא"ך ר"ס התנא סבא למפרך אמה מנינו, ממ"ל אי הכי גמירא, א"ל למפרכה, ואי אינו מקובל, הא"ך ס"ד למדרשה להמה מנינו. ודוחק לומר דיהיב תנא טעמא למה לא מסרה לנו ההלממ"ס כמה מנינו בזה ולמה לריך ג"ש, ועל זה חירץ המטה, משום דלין שוין, וליכא הכא מה מנינו כלל. אב"י ארסה לעלמי קדמא לפני ע"ר שלי"א. דהרי רש"י בעלמו כ' [בר"ה ד' ע"א] ב"ד"ס או לאו ג"ש וכו', הייתי מניח הכל בהיקשא, כלומר מעלמי, עכ"ל רש"י, הרי שרש"י בעלמו כחצו שגם היקם אדם דן מעלמו. אפי"כ כיצין שמועה שהניאו דבריו בכללי הש"ס דרש"י בטובה לא כ' בן רק אליבא דר' יהודה. השבתי לך דקת בדברך בני

בנת עיני שלי"א, דהרי גם בניסין [דמ"א ב'] כ' רש"י דלהכי ג"ש עדיף מהיקם, דג"ש אין אדם דן מעלמו, ש"מ דמשא"כ היקם. אמנם מ"ס בש"ס שם, דמ"ס ג"ש עדיף ומ"ס היקם עדיף, מה אין קו' כלל, לרש"י סוכה ה"ל. דיליף דאפי"כ דשייחן מקובלין הלממ"ס, עכ"ס מדתקבלו מסיני סהם [שנה ק"א ז' חו"ס' ד"ה סד"א], ולא נהפך לענין מה יסחור ב' העיניים, להכי אי סתה חד לחכמה, אמרינן דהך שאינו עדיף כחצו, לא לענין זה ממסר':

בנת עיני שלי"א, דהרי גם בניסין [דמ"א ב'] כ' רש"י דלהכי ג"ש עדיף מהיקם, דג"ש אין אדם דן מעלמו, ש"מ דמשא"כ היקם. אמנם מ"ס בש"ס שם, דמ"ס ג"ש עדיף ומ"ס היקם עדיף, מה אין קו' כלל, לרש"י סוכה ה"ל. דיליף דאפי"כ דשייחן מקובלין הלממ"ס, עכ"ס מדתקבלו מסיני סהם [שנה ק"א ז' חו"ס' ד"ה סד"א], ולא נהפך לענין מה יסחור ב' העיניים, להכי אי סתה חד לחכמה, אמרינן דהך שאינו עדיף כחצו, לא לענין זה ממסר':

רבינו עובדיה האומר משקלי עלי פרק הערכין מברטנורה ציונים

פרק ה' א' האומר משקלי עלי. אם כסף כסף. אם פירש כסף נותן משקלו כסף. ואם פירש זהב טוחן משקלו זהב. והא קמ"ל דאם לא פירש. אלא אמר סהם משקלי עלי פטר נפשיה בכל דהו ובלבד שיהיה דבר שכמותו רגיל להיות נשקל במקום ההוא. ואפילו זפת. ואפילו כללים. ורגילים אנשי המקום למכרם במשקל ואמר אחד מאנשי המקום ההוא משקלי עלי סהם ולא פירש. הרי זה טוחן משקלו זפת. או כללים ונפטר: ומעשה באמה של ירמטיה. מפרש בגמ' דמתני' חסורי מחסרה והכי קתני ואם אדם חסוב הוא אפי"ג דלא פירש אמדין ל' לפי כבודו. ומעשה נמי באמה של ירמטיה אשה שמה כן. שאמרה משקל בני עלי ועלתה לירושלים ושקלוה ונחה משקלה וזה. לפי שהיתה אמורה בעושר: משקל ידי עלי. היאך הוא שוקל ידו לאם רולה מזכור ואם רולה מיקל: ומכניסה עד מרפיקו. קוד"ו בלע"ז. משום דבגמריס הלך אחר לשון בני אדם

פרק ה' א' האומר משקלי עלי. אם כסף כסף. אם פירש כסף נותן משקלו כסף. ואם פירש זהב טוחן משקלו זהב. והא קמ"ל דאם לא פירש. אלא אמר סהם משקלי עלי פטר נפשיה בכל דהו ובלבד שיהיה דבר שכמותו רגיל להיות נשקל במקום ההוא. ואפילו זפת. ואפילו כללים. ורגילים אנשי המקום למכרם במשקל ואמר אחד מאנשי המקום ההוא משקלי עלי סהם ולא פירש. הרי זה טוחן משקלו זפת. או כללים ונפטר: ומעשה באמה של ירמטיה. מפרש בגמ' דמתני' חסורי מחסרה והכי קתני ואם אדם חסוב הוא אפי"ג דלא פירש אמדין ל' לפי כבודו. ומעשה נמי באמה של ירמטיה אשה שמה כן. שאמרה משקל בני עלי ועלתה לירושלים ושקלוה ונחה משקלה וזה. לפי שהיתה אמורה בעושר: משקל ידי עלי. היאך הוא שוקל ידו לאם רולה מזכור ואם רולה מיקל: ומכניסה עד מרפיקו. קוד"ו בלע"ז. משום דבגמריס הלך אחר לשון בני אדם

פ"ה א' האומר משקלי עלי. אפי"כ פ"ה ב"ה פ"ה ה' ענין זה: שנויי נוסחאות פ"ה א' אם זהב. כ"כ ו' ובמכניס ד"ו ואם. ירמטיה. כמכניס ירמטיא ובמכניס ד"ו במשנה ובגמ' וברש"י יד ס"א י: כנסתא רימטיא: כתי"ל דמטיה. ועלתה לירושלים. כתי"ל ופעלת. ושקלה (ונחתה). כמכניס ושקלה וליא. מרפיקו. כמכניס לפיטו פרימיקו.

יכין תפארת ישראל

פ"ה א' הכל כפי שדר, והא קמ"ל דהא בלא פירש, נותן כפחות מדבריה הנשקלים במקום שדר, ואפילו זפת או כללים, כרגילים למכרן שם במשקל. ודוקא באמר שלכך נחטון, ואל"כ, פתם נדרים להחמיר [שלי"מ פ"ב דערכין]: (ב) חסורי מחסרה וה"ק, [קדשים ח"ב] גימל

ואם הכוזב עשיר, אף שלא פירש אמה משקל נדר נותן לפי עשרו, ומעשה נמי באמה של ירמטיה וכו' והייט דקמ"ל מתני': (ג) מדהימה עשירה ציחור: (ד) והא"ך אפטר לשקלה, שכסורה מקילה לו מכפירה: (ה) עללעבאנאע.

פ"ה א' האומר משקלי עלי. אם כסף כסף. אם פירש כסף נותן משקלו כסף. ואם פירש זהב טוחן משקלו זהב. והא קמ"ל דאם לא פירש. אלא אמר סהם משקלי עלי פטר נפשיה בכל דהו ובלבד שיהיה דבר שכמותו רגיל להיות נשקל במקום ההוא. ואפילו זפת. ואפילו כללים. ורגילים אנשי המקום למכרם במשקל ואמר אחד מאנשי המקום ההוא משקלי עלי סהם ולא פירש. הרי זה טוחן משקלו זפת. או כללים ונפטר: ומעשה באמה של ירמטיה. מפרש בגמ' דמתני' חסורי מחסרה והכי קתני ואם אדם חסוב הוא אפי"ג דלא פירש אמדין ל' לפי כבודו. ומעשה נמי באמה של ירמטיה אשה שמה כן. שאמרה משקל בני עלי ועלתה לירושלים ושקלוה ונחה משקלה וזה. לפי שהיתה אמורה בעושר: משקל ידי עלי. היאך הוא שוקל ידו לאם רולה מזכור ואם רולה מיקל: ומכניסה עד מרפיקו. קוד"ו בלע"ז. משום דבגמריס הלך אחר לשון בני אדם

האומר משקלי עלי פרקה ערכין

ב דמי ידי עליהם פ"ט פ"ט
 פ"ט פ"ט פ"ט פ"ט : והוא
 בדרך פנדרים כ"ה. כי
 פ"ט : האומר ערכי עלי כו'
 דמי עלי ט"ו. פ"ט פ"ט
 כ"טן הלכה כ"ה

שנויי נוסחאות
 ושוקל בשר. במש"כ
 ..בבשר ופי' תו"ע.
 לתוכה כ"ק בתוכה.
 היא ראיה. כ"י היה
 ראויה : ו (ובמה הוא
 שוח) בלא יד. במש"כ
 ינחא. ו (חומר) בערכין
 ס"ב ג' ד"ס. במש"כ
 חומר. ; כ"ק ל"ה :

לקוטים
פ"ה א תו"ט ד"ה
 ושוקל וכו' מלישגא
 דקל קלף וכו'. כמ"ז
 השינוי כזה וכתב דל"ס
 יתא התנא מדבר בלגני
 שסא אכל האמה שא"ל
 לקול הדבר אם לא יעלו
 אכל המשקל הוא העיקר
 ואין לומר שיהיה העיקר
 חסר מן הספר ע"כ והעיקר
 חסר בדבריו דה"ל לפרט
 לנו היכא הוא לן המשקל
 ששוקלן אותה אחר שהיה
 במים לפי פירוש הרמב"ם
 דזכו מאי דדחק להתייט'
 לכתוב דיתאן שהרמב"ם
 מפרש וכו' אכל המשקל
 ששוקלן אחר שנתן
 במים לא הניחא ליה
 במיתתיו ועוד קשה דאם
 המשקל הוא אחר היות
 מי ליה קודם ולא יפסא ה"ל
 למיטא מעיקרא ומהו
 ודבר ושוקל (ב"ד) : בא"ד
 שצריך להוסיף או לגרוע
 לא ה"ל לומר שצריך
 להוסיף משום דבשוקל
 להוסיף ישקלו החוספ'
 קודם שיתנוהו בתנית ואין
 ב"ל גליע' מ"ס ונס גרעונו
 נתי' אפס' טעמו בדרך
 שאין צריך לגרוע כגון
 שיטווה לחם כגון ההבית
 פחות קמח ויעלמו עליו
 השאר מעט מעט במשקל
 קודם שיתנוהו בתנית (סס)
 ב תו"ט ר"ה יתנו וכו'
 אלא נתי' והם מן הוא
 מעיד. וכו' אמת אכל
 אפ"כ ילפין מיסה לטבחו
 נפרטו דכשין שיתו רחמי
 להעמדה והערה כמ"ט
 כש"ק חסנה ג' וה"כ יש
 לומר דה"ה נתי' דעתי
 כהו העמדה דוקא והלשון
 מתי מוכיח כן דהא מתי
 כל שישו העמדה ישנו
 העמדה ולישגא דישנו
 כעמדה משמע שהיה
 כהעמדה דוקא ולא שיהיה
 דלוי למד ויגיד עליו רש'
 ישנו כעמדה והכי מוכח
 נתי' ממאי דה"ה וכו'
 שא"ל העמדה אי"כ
 בהערה וכו' וה"ל דע'
 הרמב"ם כמ"ס א' שם
 נכח דהנדר צ"ק העמדה
 צ"ק והניחו הסו"ט כמשה

כך הוא ברמב"ם ובתוס'. וכו' לשון הר"ב בספ"ק דלהלוח.
 [ונקרא בלשון אשכנז עלינוג'ין. ועיין פרק עשרי דשבת מ"ג]:
 ושוקל בשר חמור כו'. פירש הר"ב שמשקל בשר חמור כמשקל
 בשר אדם. והע"פ שאין ראיה לדבר זכר לדבר. שנאמר
 (יחזקאל כ"ג) אשר בשר חמורים בשרם.
 בזרייתה בגמ'. ומ"ש הר"ב ויהא
 בלוחו בשר כו' כפי מה שיש ביד כו'
 ונותן לתוכה עד שחזור ותמלא
 וכו'. ושוקל הבשר כו' פירוט לפי דבשו
 שמתחלה חומדין לקח כשעור ה'ד
 וכדמסדר ליה ר' יהודה לרבי יוסף
 כמ"ס לקמן וממלאין זו החבית דשמה
 לא כיוונו האומר וילמדך להוסיף או
 לגרוע. ולפיכך שוקלן אחר כך
 כשכבר נתמלא החבית ממה שהיה
 חסר ע"י ה'ד. שעכשיו אטו יודעים

ושוקל בשר חמור וגידין ועצמותיו. ונותן
 לתוכה עד שחמתמלא. אמר ר' יוסי ובי היאך
 אפשר לבוין בשר כנגד בשר. ועצמות
 כנגד עצמות. אלא שמין את ה'ד כמה
 היא ראויה לשקול : ב דמי ידי עלי. שמין
 אותו כמה הוא שוה ביד. וכמה הוא שוה
 בלא יד. זה חומר בנדרים מבערבין.
 וחומר בערבין מבנדרים. כיצד. האומר
 ערכי עלי ומת. יתנו ה'ד יורשיני.

שלקטנו השיעור בזה. וכן פירש הרמב"ם שיטול בשר
 ועלמות כו' ויהן לתוך החבית כו'. ואח"כ שוקל הבשר ההוא
 כו'. ויתכן בעיני שהרמב"ם מפרש ושוקל דמתני' מלישגא דשקל
 קלף פתק ציה [פסחים ס"ג]. שהוא * ענין נטילה. אכל
 המשקל ששוקלן לא תנין לה במתניתין. אלא דממילא הכי
 עבדין. אכל האדם [פ"ד ושוקל]. מסקי בשם ר"י דדוקא שוקל
 מעיקרא ואח"כ מכניס. אכל מכניס מעיקרא לא. לפי שהמים
 נבלעים בבשר ומכבדים אותה יותר מדלי מיד האדם. שמי
 טבא עלמו ומי"א קליל ממיחא. ודוחק הוא לומר. ששוקלן בשר
 חמור כנגד ה'ד [ומשערין] אם הוא נחתך. ששוקל יותר
 משהיה מחובר לגוף לגמרי. ע"כ. והיינו נמי ששוקלן בלוחם
 ושוקלן משקלו. והע"פ כמניסין בחבית שמה לא אמרו יפה.
 ומשום המעט. שצריך להוסיף. או לגרוע. לא יוסיפו או יגרעו
 בליעת המים. שא"כ אח"כ אלא לשער אותו המעט. או לקבול
 אותו : אמר רבי יוסי. וכי היאך אפשר לכוון כו'. אמר ליה
 רבי יהודה חומדין א"ל רבי יוסי עד שחומדין ימודו [כלומר
 יאמדו] את ה'ד. ורבי יהודה כמה דאפשר עבדין. גמרא : ב ובמה
 הוא שוה בלא יד. פירש הר"ב כגון אם מכרו רבו
 כולו חוץ מידו כו'. ועיין ברס"ח דב"ק ובמשנה ג' פ"ד דמגילה : כיצד
 האומר ערכי עלי כו'. במאי דמסיים פתח. ועמ"ש בזה
 בריש מסכת בבא : יתנו ה'ד יורשים. כחצ הר"ב ודוקא כשעמד
 בדן קודם שמת. לפי שאינו חייב כו' כדכתיב (ויקרא כ"י)
 והעמידו לפני הכהן. וכ"כ הרמב"ם [פ"א מה"ע]. וקשה לי דהך
 קרא לא כתיב. אלא באם מן הוא מערבך. וא"כ כשאינו מן
 לא בעי העמדה לפני הכהן כלל. ובגמרא. יתנו ה'ד יורשים
 ש"מ מלוה הכתובה בחורה ככתובה בשטר דמיא הכ"ע כשעמד
 בדן. פירש"י וחיבובו קודם מותו דה"ל כמלוה בשטר.
 ע"כ. [עין בפירש הר"ב בפ"ק משנה ג'] וכחצ הראב"ד ספ"א
 מהלכות ערכין. עמידה בדן שהזכרה בגמ'. לא באו לה
 מדרך העמדה והערכה האמורה בכאן. שהרי ראויה בישעת
 הכזר להעמדה והערכה. ולמעוטי גובס ויולא ליהרג שא"ל
 ראוין בשעת הכזר. והכי איחא בספרא [וכמ"ס הר"ב במ"ג בפ"ק]
 אכל הזכרה לחיוב ה'ד יורשים מפני שהיא מלוה ע"פ.
 ע"כ. ולא הבנתי דברי הכ"מ. שהל"ן בעד הרמב"ם דמדאמתני'
 ד' מח ה'ד והנידר יתנו ה'ד יורשים אמרו' נמי בגמרא. כשעמד
 בדן. כמ"ס הר"ב שם. משמע דבלאו הכי קים ליה לגמרא. ועל
 כרחק היינו משום דכתיב והעמידו לפני הכהן. ע"כ. ולא
 ארכיל לעמוד על זה דלקמן נמי מוקף לה כשעמד בדן מהאי
 טעמא גופיה דהכא ללא כשעמד מלוה על פה גובה מן ה'ד
 יורשים. וכחצ עוד הראב"ד והשתא דקי"ל מלוה ע"פ גובה
 מן ה'ד יורשים דאורייתא לא ה'ד יורשים לעמידה בדן לא
 לעורך ולא לערך. מי חסם ויבן אלה ע"כ. וזו כ"ל שאינה
 השנה לרמות החוקמתא לגמרי מהלכה לפי דמרי דקי"ל
 * וכן פירש רמ"ה ושוקל וטול.

ובלוחו זמן היו קורין יד לזרוע עד המרפק וכשמכניס ה'ד לתוך
 חבית מלאה מים יפסו מן המים בחבית כפי מקום היו
 שהגנים בתוכה עד המרפק וחומר ומכניס בחבית בשר וגידין
 ועלמות של חמור. שמשקל בשר חמור כמשקל בשר אדם. ויהא
 בלוחו בשר גידין ועלמות כפי מה שיש
 ביד. שאין משקל עלמות וגידין כוה
 למשקל בשר. וטפן לתוכה עד
 שחזור ותמלא. כמו שהיתה.
 דהשתא איכא נפח כשיעור ירו.
 ושוקל הבשר והעלמות והגידים ההם
 והוא משקל יד : היאך אפשר
 לבוין בשר כנגד בשר. כמא יש
 בבשר חמור שנותן לתוך החבית
 יותר גידים ועלמות ממה שיש ביד
 או פחות. וממלא שאין המשקל מכונן.
 והלכה כרבי יוסי : ב ובמה הוא שוה

בלא יד. מפרש בגמרא. שאין שמין אותו כמה יפה כשנקטעה ירו
 וכמה היה שוה כששתי ידיו שלמות. שמי נקטעה ירו כשכתיב לבומו
 כמה היה שוה תחלה אין שמין אותו אלא בזול. לפי שראויים
 אותו מזול. וזה האומר דמי ידי עלי. הרי לא נקטעה ירו.
 לכך מפרש כמה הוא שוה בלא יד. כגון אם מכרו רבו כולו
 חוץ מידו. שידו אחת מוכתפת לרבו רחשון. ובמין כמה הוא
 יפה כשרבו מוכר כולו. ולא שיר ממנו לעלמו כלום. וכמה
 שוה פחות. אם שיר רבו ירו אחת שלא מכרה. דהשתא אינו
 מזול. וכך הוא טפן להקדש : זה חומר בנדרים מבערבין.
 דאילו אמר בערכים ערך ידי ורגלי עלי לא אמר כלום אלא
 א"כ אמר בדבר שהכשמה תלויה בו : ערכי עלי ומת יתנו
 ה'ד יורשים. דערך דבר קלוב הוא. ודוקא כשעמד בדן קודם
 שמת. לפי שאינו חייב בערך אלא אחר שיטמוד לפני הכהן.
 כדכתיב והעמידו לפני הכהן. אכל דמי עלי דאינו אלא מה
 שיטמוהו ב"ד והרי לא בא לירי כך. שהרי מת. והע"פ שעמד
 בדן

ובמה הוא שוה בלא יד. פירש הר"ב כגון אם מכרו רבו
 כולו חוץ מידו כו'. ועיין ברס"ח דב"ק ובמשנה ג' פ"ד דמגילה : כיצד
 האומר ערכי עלי כו'. במאי דמסיים פתח. ועמ"ש בזה
 בריש מסכת בבא : יתנו ה'ד יורשים. כחצ הר"ב ודוקא כשעמד
 בדן קודם שמת. לפי שאינו חייב כו' כדכתיב (ויקרא כ"י)
 והעמידו לפני הכהן. וכ"כ הרמב"ם [פ"א מה"ע]. וקשה לי דהך
 קרא לא כתיב. אלא באם מן הוא מערבך. וא"כ כשאינו מן
 לא בעי העמדה לפני הכהן כלל. ובגמרא. יתנו ה'ד יורשים
 ש"מ מלוה הכתובה בחורה ככתובה בשטר דמיא הכ"ע כשעמד
 בדן. פירש"י וחיבובו קודם מותו דה"ל כמלוה בשטר.
 ע"כ. [עין בפירש הר"ב בפ"ק משנה ג'] וכחצ הראב"ד ספ"א
 מהלכות ערכין. עמידה בדן שהזכרה בגמ'. לא באו לה
 מדרך העמדה והערכה האמורה בכאן. שהרי ראויה בישעת
 הכזר להעמדה והערכה. ולמעוטי גובס ויולא ליהרג שא"ל
 ראוין בשעת הכזר. והכי איחא בספרא [וכמ"ס הר"ב במ"ג בפ"ק]
 אכל הזכרה לחיוב ה'ד יורשים מפני שהיא מלוה ע"פ.
 ע"כ. ולא הבנתי דברי הכ"מ. שהל"ן בעד הרמב"ם דמדאמתני'
 ד' מח ה'ד והנידר יתנו ה'ד יורשים אמרו' נמי בגמרא. כשעמד
 בדן. כמ"ס הר"ב שם. משמע דבלאו הכי קים ליה לגמרא. ועל
 כרחק היינו משום דכתיב והעמידו לפני הכהן. ע"כ. ולא
 ארכיל לעמוד על זה דלקמן נמי מוקף לה כשעמד בדן מהאי
 טעמא גופיה דהכא ללא כשעמד מלוה על פה גובה מן ה'ד
 יורשים. וכחצ עוד הראב"ד והשתא דקי"ל מלוה ע"פ גובה
 מן ה'ד יורשים דאורייתא לא ה'ד יורשים לעמידה בדן לא
 לעורך ולא לערך. מי חסם ויבן אלה ע"כ. וזו כ"ל שאינה
 השנה לרמות החוקמתא לגמרי מהלכה לפי דמרי דקי"ל
 * וכן פירש רמ"ה ושוקל וטול.

תפארת ישראל יבין

י"ד. אלא דשמין אותו כעבד כמה שוה כשמכרו רבו חוץ מידו,
 וכמה שוה כשמכרו כולו, ומה שיש בין זה לזה נותן להקדש :
 (דנדרים באמר דמי ידי עלי טפן כלעיל, ובערכין באמר ערך
 ידי עלי, אינו טפן כלום : יא) משום שדמיו קלובים. ודוקא כשעמד
 כזר בדן, וחיבבו הכהן, דאז הו"ל כמלוה בשטר ונבית מיורשים.
 [אב"י כ"כ הרי"ה והמכ"ס, אלא הראב"ד י' דהשתא דקי"ל דמלוה ע"פ
 גבית

י"ד. אלא דשמין אותו כעבד כמה שוה כשמכרו רבו חוץ מידו,
 וכמה שוה כשמכרו כולו, ומה שיש בין זה לזה נותן להקדש :
 (דנדרים באמר דמי ידי עלי טפן כלעיל, ובערכין באמר ערך
 ידי עלי, אינו טפן כלום : יא) משום שדמיו קלובים. ודוקא כשעמד
 כזר בדן, וחיבבו הכהן, דאז הו"ל כמלוה בשטר ונבית מיורשים.
 [אב"י כ"כ הרי"ה והמכ"ס, אלא הראב"ד י' דהשתא דקי"ל דמלוה ע"פ
 גבית

י"ד. אלא דשמין אותו כעבד כמה שוה כשמכרו רבו חוץ מידו,
 וכמה שוה כשמכרו כולו, ומה שיש בין זה לזה נותן להקדש :
 (דנדרים באמר דמי ידי עלי טפן כלעיל, ובערכין באמר ערך
 ידי עלי, אינו טפן כלום : יא) משום שדמיו קלובים. ודוקא כשעמד
 כזר בדן, וחיבבו הכהן, דאז הו"ל כמלוה בשטר ונבית מיורשים.
 [אב"י כ"כ הרי"ה והמכ"ס, אלא הראב"ד י' דהשתא דקי"ל דמלוה ע"פ
 גבית

ישום ההקדש ששים יום
 ע"י שם"י לר"ז כ"ג ע"ה
 אין להוציא מ"ה מ"ה מה
 כ"ה: ההקדש נכסיו והיה
 עליו כתובה אשה כ"ג ע"ה
 ירושמי מ"ב פ"ה ע"ה: ר"א
 אומר כשיגרשנה ידיר הנאה
 מ"ה ע"ה כ"ה: ר"ז ור"י
 מה' א"ש ע"ה:

שנויי נוסחאות
 פ"ו א ושום ההקדש
 כמ"ק שום ידיר
 הנאה נמשכ"ב ידיר...

ראשון לציון

פ"ו א ברע"ב ד"ה
 קנוניא ערמה ע"ה
 ה"ה לקח ד"ה קנוניא:

תוספות רע"ק א
 [אות ו] ברע"ב ד"ה
 בבקר ובשרב. לנכסי
 יתומים למכרן. היינו
 לנכסי יתומים קטנים:

אור גרול

פ"ו א בסנה בבוקר
 ובשרב. ע"ה

ברע"ב ובחוס' ד"ה כך
 היא יפה כתבו אם
 השלוח יוצא לערב כך
 ששמו ב"ד א"צ לחכריו

אלא אוקימנא ל"י ביר
 השלוח מיר עכ"ל שי"מ
 נראה שהשוא הוא אם
 רוצה השלוח באתה

שומא אי"צ להכרות
 ובאם אינו רוצה מבריו
 שיקח אחר. והוא דלא
 כשי"ל הראשונים יעו"י

בש"י ק"ג ו"ע
 שלא הובא כלל: שם
 בסנה המקריש נכסיו
 ב"ו. ובגמ' ואלא הא

דאמר רב הונא שם
 שהקדש כל נכסיו ואמר
 מנה לפלוני בירי נאמן

חוקק אוקימנא קנוניא
 על ההקדש ליטא בתנאי
 אסרה לשעתי' כ"ו.

לכאורה קשה מה דמיון
 הוא זה דבסתמי' כשקדשה
 הקנוניא עכ"ל נוטל

הקדש מיריארק דגורם
 להפטר להקדש ע"י
 הדין שפ"א"ב הוא רב

הוא דאם קנוניא הוא
 והוא שקר נוטל מהקדש
 שלא כדיו ונולד לגובה

שלא כדיו וי"ל דעל זה
 אינו השור לכ"ו. [ויק"ו]
 בתוס' ד"ה אלא רמח"ל

ג"כ בין הקנוניות בת"א
 א"ב מאי סקשה ה"ט.
 ז"כ נראה דאם מירש

לא חתמה קנוניא ע"ן
 לא מפי וכן שרע"ה
 הכתובה ג"כ. ונ"כ
 נישלח שלא כדיו [וכוח

ובחזרו פ"ה מהלכות מלוה. כתב שכל אלו גובין בלא שבועה
 ולא חילק בין מקרעו למטלטלין והטור ח"מ ר"ס ק"ה. כתב
 בהדיא דבין מקרעו בין ממטלטלים גובה בלא שבועה. ומ"ש
 הר"ב שאין מכריזין לא על העבדים. ולא על השטרות. ולא
 על המטלטלין. עבדים שמא ימנעו

ויצטוו. מטלטלין ושטרות שמא יגנבו
 פירש"י כגנאספינא לרואיהו כדי לוקחם.
 פרק י"ה דכתובות דף ק': שלשים
 יום. כתב הר"ב ואי בעו מכריזין
 ששים יום כו'. והע"ג דמי חשבה כו'.

לא משכחת לה אלא תמני כרי. לא ותשוב מטני בשבועה
 ח' שבועות הרי לך ג' ימים. ויהא בהם ט"ו שני וחמישי
 אוסף עוד ארבע ימים שני ושלישי ורביעי וחמישי בשבת.

הרי ששים יום משתחיל ההכרזה ויש בהן י"ח ימי ההכרזה.
 רש"י: ושום ההקדש ששים יום. ר"פ"ס בבקר ובערב.
 הרמב"ם סוף פ"ג מה"ע: ומבריוזין בבקר ובערב. ל'

הר"ב בשעת הולאת הפועלים ובשעת הכנסת הפועלים הרי
 איתא בגמרא. והרמב"ם בספ"ד מה"ע העתיק. בבקר בשעת
 הכנסת הפועלים. ובערב בשעת הולאת הפועלים. ע"כ. וק

דע"ז הו"ס שפירשו בשעת הולאת פועלים ממלאתין ונפטרין
 מצב"ס. דלא אינן מהבטלין ממלאתין אומר להו הבעל הבית
 שילכו ויצקרו הטהר הגמיר. ובשעת הכנסת פועלים למלאתין

נוכר ע"י ההכרזה ושואלן. והע"ג שאין זה כסדר המשנה דנקט
 בבקר ובערב. ואין לפרש בשעת הולאת הפועלים מביהם
 ליכנס למלאתין ובשעת המסתם לביהם שיואלים ממלאתין. לפי

שאין דרך לעשות כן שיבטלו ממלאתין. וכן פירש הר"ן בפרק
 י"ה דכתובות: רבי אליעזר אומר כשיגרשנה ידיר הנאה רבי
 יהושע אומר אינו רריך. כתב הר"ב דפליגי בשאלה. ר"ה סבר

אין נשאלין כו'. דסבר ר"ה הקדש בטעות הוא הקדש והן הן
 דברי צ"ח דרפ"ה דנזיר. ר"י סבר נשאלין על ההקדש כו'.
 דהקדש שבטעות לא הוא הקדש. והן הן דברי צ"ה דההס

[וע"ש] הכי תניא בגמ'. ועיין לקמן בסמוך: כשיגרשנה ידיר
 הנאה. תימה לרבי למה ידיר הנאה ובי מה הוא עושה והלא

יבין תפארת ישראל יבין

עכ"פ אם לא ילמנו לה לבסוף, אף היא לא תבצע כתובתה בתהלה.
 בכל כה"ג דאיכא רווחא ליתמי, גובין מהן בשבועה [מ"מ ק"י]. וכ"כ
 שור המועד שהיך ומת בעליו, גובה ממטלטלי דיתמי, או מזבורת

שבקרעוהו שלחן בשלחן להם ממטלטלין [מ"מ ט"ז]. מירד דוקא
 במגבין מקרעוהו לריך שומא והכרזה. אבל במגבין משטרות,
 בטלטלין, עבדים [וכ"ו ש"מ ע] מוכרין שלא בהכרזה. משום שטרות

ונוטלין יש לחס' שמא יגנבו כשיחלספו הרבה ימים עליהן ללקחן,
 ועבדים שמא יצטוו כשישמעו שרולין למכרן לאחר [מ"מ ק"ט ג']:
 (ב) ר"ל המקדש שדה שקנה, שפדית לפי שווייה [אב"י ג"מ ל"ג דה"ס

שדה אחוזה בשעט שאין היכול טובג בלקמן רפ"ח]: (ג) ולריך הכרזה ש'
 יום רלוסין: (ד) גם אשום יתומים קאי, דמכריזין בשעה שיואלין

הפועלים למלאתין בבקר, ובשעה שחוזרין מהשדה בערב ונכנסין
 לעיר, דלא אינן מתבטלין. דמי שרובה ללוקחה אומר להן כשבמע
 הכרזה שיראהו אש הוא יפה, וכשבמע ההכרזה בערב נוכר נשאלן

אש מלאוה טובה. [ולרביב"ם ומוס' ור"ן, הולאת פועלים דקאמר בש"ס
 היינו בערב שמואלן בע"כ ממלאתין, והכנסתן היינו בנזק שכינסן
 למלאתין. וא"כ לא נקט בע"כ בסדר המשנה, ואמתי לא עילמיה למלאתין

אשקתיה [וע' פסחים ס"ח א. ושיין עוד כ"מ דפ"ג ב' בתוס' שם שהריב"ו].
 ובך אומרים כשיכריזו, שדה פלוגיה יש למכור, כך וכך מלריה,
 וכך וכך עושה הבורא בכל שנה, וכך וכך שמוה ב"ד. ובשמוכרין
 אותה לכתובה, מכריזין שכלוקחשלומי כתוב' ימכרוהו. ובשימכרוהו לתלומי
 בע"ח, יכריזו שלשם לבע"ח ימכרוהו, מדאיכא דיתח' ליה בתשלומי
 כתובה, משום שהאלמנה לוקחה גם בתשלומי פורתה פירה, ואיכא
 דיתח' לי בתשלומי בע"ח. מדאי' הסוחר מקפיד על דריין חסרין: (ה) אצל

דעה

וכחזרו פ"ה מהלכות מלוה. כתב שכל אלו גובין בלא שבועה
 ולא חילק בין מקרעו למטלטלין והטור ח"מ ר"ס ק"ה. כתב
 בהדיא דבין מקרעוהו בין ממטלטלים גובה בלא שבועה. ומ"ש
 הר"ב שאין מכריזין לא על העבדים. ולא על השטרות. ולא
 על המטלטלין. עבדים שמא ימנעו

ויצטוו. מטלטלין ושטרות שמא יגנבו
 פירש"י כגנאספינא לרואיהו כדי לוקחם.
 פרק י"ה דכתובות דף ק': שלשים
 יום. כתב הר"ב ואי בעו מכריזין
 ששים יום כו'. והע"ג דמי חשבה כו'.

לא משכחת לה אלא תמני כרי. לא ותשוב מטני בשבועה
 ח' שבועות הרי לך ג' ימים. ויהא בהם ט"ו שני וחמישי
 אוסף עוד ארבע ימים שני ושלישי ורביעי וחמישי בשבת.

הרי ששים יום משתחיל ההכרזה ויש בהן י"ח ימי ההכרזה.
 רש"י: ושום ההקדש ששים יום. ר"פ"ס בבקר ובערב.
 הרמב"ם סוף פ"ג מה"ע: ומבריוזין בבקר ובערב. ל'

הר"ב בשעת הולאת הפועלים ובשעת הכנסת הפועלים הרי
 איתא בגמרא. והרמב"ם בספ"ד מה"ע העתיק. בבקר בשעת
 הכנסת הפועלים. ובערב בשעת הולאת הפועלים. ע"כ. וק

דע"ז הו"ס שפירשו בשעת הולאת פועלים ממלאתין ונפטרין
 מצב"ס. דלא אינן מהבטלין ממלאתין אומר להו הבעל הבית
 שילכו ויצקרו הטהר הגמיר. ובשעת הכנסת פועלים למלאתין

נוכר ע"י ההכרזה ושואלן. והע"ג שאין זה כסדר המשנה דנקט
 בבקר ובערב. ואין לפרש בשעת הולאת הפועלים מביהם
 ליכנס למלאתין ובשעת המסתם לביהם שיואלים ממלאתין. לפי

שאין דרך לעשות כן שיבטלו ממלאתין. וכן פירש הר"ן בפרק
 י"ה דכתובות: רבי אליעזר אומר כשיגרשנה ידיר הנאה רבי
 יהושע אומר אינו רריך. כתב הר"ב דפליגי בשאלה. ר"ה סבר

אין נשאלין כו'. דסבר ר"ה הקדש בטעות הוא הקדש והן הן
 דברי צ"ח דרפ"ה דנזיר. ר"י סבר נשאלין על ההקדש כו'.
 דהקדש שבטעות לא הוא הקדש. והן הן דברי צ"ה דההס

[וע"ש] הכי תניא בגמ'. ועיין לקמן בסמוך: כשיגרשנה ידיר
 הנאה. תימה לרבי למה ידיר הנאה ובי מה הוא עושה והלא

יבין תפארת ישראל יבין

עכ"פ אם לא ילמנו לה לבסוף, אף היא לא תבצע כתובתה בתהלה.
 בכל כה"ג דאיכא רווחא ליתמי, גובין מהן בשבועה [מ"מ ק"י]. וכ"כ
 שור המועד שהיך ומת בעליו, גובה ממטלטלי דיתמי, או מזבורת

שבקרעוהו שלחן בשלחן להם ממטלטלין [מ"מ ט"ז]. מירד דוקא
 במגבין מקרעוהו לריך שומא והכרזה. אבל במגבין משטרות,
 בטלטלין, עבדים [וכ"ו ש"מ ע] מוכרין שלא בהכרזה. משום שטרות

ונוטלין יש לחס' שמא יגנבו כשיחלספו הרבה ימים עליהן ללקחן,
 ועבדים שמא יצטוו כשישמעו שרולין למכרן לאחר [מ"מ ק"ט ג']:
 (ב) ר"ל המקדש שדה שקנה, שפדית לפי שווייה [אב"י ג"מ ל"ג דה"ס

שדה אחוזה בשעט שאין היכול טובג בלקמן רפ"ח]: (ג) ולריך הכרזה ש'
 יום רלוסין: (ד) גם אשום יתומים קאי, דמכריזין בשעה שיואלין

הפועלים למלאתין בבקר, ובשעה שחוזרין מהשדה בערב ונכנסין
 לעיר, דלא אינן מתבטלין. דמי שרובה ללוקחה אומר להן כשבמע
 הכרזה שיראהו אש הוא יפה, וכשבמע ההכרזה בערב נוכר נשאלן

אש מלאוה טובה. [ולרביב"ם ומוס' ור"ן, הולאת פועלים דקאמר בש"ס
 היינו בערב שמואלן בע"כ ממלאתין, והכנסתן היינו בנזק שכינסן
 למלאתין. וא"כ לא נקט בע"כ בסדר המשנה, ואמתי לא עילמיה למלאתין

אשקתיה [וע' פסחים ס"ח א. ושיין עוד כ"מ דפ"ג ב' בתוס' שם שהריב"ו].
 ובך אומרים כשיכריזו, שדה פלוגיה יש למכור, כך וכך מלריה,
 וכך וכך עושה הבורא בכל שנה, וכך וכך שמוה ב"ד. ובשמוכרין
 אותה לכתובה, מכריזין שכלוקחשלומי כתוב' ימכרוהו. ובשימכרוהו לתלומי
 בע"ח, יכריזו שלשם לבע"ח ימכרוהו, מדאיכא דיתח' ליה בתשלומי
 כתובה, משום שהאלמנה לוקחה גם בתשלומי פורתה פירה, ואיכא
 דיתח' לי בתשלומי בע"ח. מדאי' הסוחר מקפיד על דריין חסרין: (ה) אצל

דעה

ור' יהושע הכה אס אדם עושה קטויל על ההקדש אי לא . דבשיב מרע תרווייהו מווד דבודאי לעולם אינו עושה קטויל על ההקדש דאין אדם חוטא ולא לו . ובבבירא תרווייהו מווד דעושה קטויל על ההקדש . כי פליגי בשאלה דהקדש ר"ח סבר אין כשאלין על ההקדש . ואפילו אומר לו לחכס . לא לדעת כן נדרתי והקדש עצות הוא . אפ"ה אין חכס מהיר נדרו . דסבר ר"ח הקדש בטעות הוא הקדש . ולפי שהמקדש הוא אינו מונח חכס שיתירט לבך עושה קטויל זו . ור' יהושע סבר כשאלין על ההקדש . וכי אומר לו לדעת כן נדרתי וטעיתי מתירין לו דהקדש בטטעות לא הוא הקדש . הלכך אין לריך לדור הנאה . דאי משום קטויל עביד הוה מחטיל על נדריה . ולא היה לריך לגרשה . והלכה כר' יהושע : הערב לאשה בבתובתה : ואין לבעל נכסים ולריך לערב לפצוע כחובתה . לא יפרע הערב הכחובה עד שידירנה הבעל תחלה . שלא יוכל להחזיר אותה . דמייטקין שמה דעתו להחזירה ולאכול כחובתה לאחר שתגבה מן הערב . ופסק ההלכה בדן

אינו רוצה שתגבה מן ההקדש . ואחרונה לנשה ה"ל לקווסה מגובה מן ההקדש . וי"ל כיון דחייבונן שמה עשה קטויל על ההקדש . או על הערב שהכניס בערבות . לדידה לא קנסוה רבנן . ולו רלוי לדור כוי לידע [אס] כוונתו להערים . ולא תושיל לו כוונתו שהדירוהו . תוס' : הערב לאשה בכתובתה . בגמרא הגירסא ב"נ חכ"מ כפ"ז מה"ע . וזו מיישב שהרמב"ם פסק שם כר"ח . אפ"ה דשמוחי הוא . וק"ל נמי ר"ח ור"י הלכה כר"י . כ"ס הכא דכפולוגא דב"ס וצ"ה פליגי ור"ח כב"ס ור"י כב"ה . ויתרין מדאמר רב"ז אף הערב כו' משמע בזה"ל דפשיטא ליה דבהקדש חייבין לקטויל . וק"ל כ"מ שנה רב"ג במשנתיה הלכה כמותו . וטעמיה משום דבבבירא עושה קטויל [כלומר ואפילו סבר ההקדש טעות אינו הקדש . כבבבירא זו שנאמר דלא עביד קטויל כיון דמני מחטיל לא ס"ל] ובהא נמי פליגי ר"ח ור"י דלתא חוקמאות בגמ' . מדה ב"מ מודה ובבבירא פליגי . ומדה בבבירא כ"ע ל"פ דעושה קטויל [ד"לע"ג דכסוגיא איתא דאין עושין כו' . על כרחיה הוא ט"ס דאי אמרת

שנויי נוסחאות כיוצא בו . משבני . .בדבר . (אף) הערב . בד"ץ דפו"י וזכ"ק ליהא ועיי' חו"ט .

תוספות חדשים פ"ו א תו"ם ד"ה הערב

כ"ו ומ"מ הני ויפיק עוד בטעם הדבר כו' . דכיון ז"ל כוס קשה להולגט וכנר עמד עליו הכינס דוד ע"ש :

ראשון לציון

שם בתו"ם ר"ח הערב לאשה בכתובתה כו' ומדה בבבירא כ"ע ל"פ דעושה קטויל כו' . גם הדש"ק הגיה כן ועיי' ש"ך ה"ג ס"י ר"ה ספיק קטן ו' :

תוספות רעק"א

[אות יג] בתו"ם ד"ה הערב לאשה . והיינו דרב הונא דאמר ש"מ שהקדש . ובתוספות ב"ב ר"ף ק"ב ע"ב הקשו הא דבבי פ"ק מי שמת שכ"ס שהקדש כל נכסיו מהו אם הדין דעמר חזור כמו בבנות להירוש או שכל לבני הקדש נסר ומקני . תפשוט מהבא דיאנו חזר דאל"כ מאי קונוא שירח חלא היה יכול לחזור

אור גדול

רשע מסס . זכ"ל דמריך בפשטות פ"י דאף אם נימא דמרינא גביא ע"כ רשע ערוס . יצ"ע ואפשר עוד דבב"ה דישו קונויא מקודם לרוא גם הוא ככל ומסילא דלא פ"י וסן גביות הכתובה ובצורבא מרבנן שאני משום דידע הדין גומר דתתא לגרש גירושין גמורין שא"כ כשאז ארם . וצ"ע בב"ז :

(ה) צ"ע ד"פ היה כבוד קטיל אי כו' וכריא אתא ל"ה דלא ככ"ע דלוקומתא קמייחא כו' וצ"ע ללוקומתא שנייה דכ"ע בבבירא ל"פ דאין עושה קטויל דלא אתא כמלון וללוקומתא בבבירא כו' וזה לפי הגירסא הישנה גמ' א"י בבבירא כ"ע ל"פ דאין אדם עושה קטויל וכ"י ובמס"ד הפס ג"י הרש"ק כ"ע ל"פ דאדם עושה ומתח וכלו סג"ל ובהא למקו מלא אי וז"ל קטיל דכתבתי כו' . (ג) עיינן בפ"ק כ"ס דוד שהלריך להביע על תו"ם וכד מטייתה תמלא שדכתי הו"ה ע"כ נבונים כ"י בגליון הס"מ שני 10 ד' דהרש"ק . (ג) כה"מ ד"ק . סוף ד' כ"ב רב ונה"מ חקן פלפלוני :

דאין עושה קטויל תו ליכא למיחש וההדרה ל"ל] ובגדה שהודר צרכים אל"ק ע"ד רבים פליגי אי יש החרה . ודחיין לה לחיבטי ליה למימר אינו מועיל מאי אינו נריך . אלא הכא בשאלה דהקדש קמיפליגי כו' והאי אלא . לא דמי אלא חוקמא שניה . משום קטויל דאינו מועיל מיבטי ליה . אבל חוקמא קמייחא בבבירא פליגי קושתא הוא . ואתא ר"ח גרשב"ג דהלכה כמותו . ויהיינו דרב הונא דאמר ש"מ שהקדש כל נכסיו ואמר מנה לפלוני בידי נהמן חוקה אין אדם עושה קטויל . על ההקדש . משמע הא בבבירא עושה קטויל . וליכא אמורא דפליגי עליה . ש"מ דהלכתא היא בבבירא עושה קטויל וטעמיה דרב הונא נמי משום דמחך ארשב"ג דאמר אף כו' . אלו דברי הכ"מ . אבל הר"ב מפרש בזה"ל דבבירא כ"ע לא פליגי . וכי פליגי בשאלה כו' . הלכך ודאי דל"ג אף בבבירא רשב"ג . וכגו' הספרים . ומש"ה נמי פסק כר' יהושע דלתא כב"ה . וגם הרמב"ם בפירושו כתב כדברי הר"ב דבבירא כ"ע לא פליגי וכי פליגי בשאלה כו' . והלכה כר"י [אמנם הר"ס ב"א אלמנה ניוזניה ל"ג אף וכן הר"ף . ואפ"ה פסק הר"ס כר"ח ותלה טעמא כמו בערב . א"כ סברתו דכרשב"ג ודאי הלכה כשנגבה במשנה ומשום הכי הלכה אף כר"ח] אבל בגמ' שזידי מפי' הרמב"ם כחוב זה צוה הלשון . ואפ"ה שדעת ר' יהושע אמת הלכה כר"ח . ע"כ . נמלינו למדין דלא מטעמא דכ"מ פסק כר"ח . דא"כ אין דעת ר"י אמת . ועוד שהרי מפרש בבבירא כ"ע ס"ל דעושה קטויל ובשאלה הוא דפליגי . ומש"ה נמי גרסה דל"ג אף . והשחא אתא רשב"ג כר"י ודברי שניה אמת . ומ"מ פסק כר"ח . אלא כ"ל דעמיה משום חומרא דהקדש . ולא מדנפשיה סברה זו . אלא מדרב הונא דאמר ש"מ שהקדש כו' אין עושה קטויל משמע הא בבבירא עושה קטויל . ש"מ דרב הונא הוא דמחמיר בכל הקדש . ואין אמורא שיהלוק עליו . ויש פנים לזה . דהא לתרתי חוקמאות דיוקא דאיכא למידק מדברי רב הונא . דהא בבבירא עושה קטויל (6) קטויל אי כתנאי היא . וכר"ח אתא דלוקומתא קמייחא בבבירא פליגי . ור"ח הוא דסבר עושה קטויל . ולחוקמא בבבירא דבשאלה פליגי אתא נמי כר"ח דל"י כיון דמני מחטיל לא חייבין לקטויל . ואפ"ה שחכס' מתריס דמלתיה דרב הונא בזמנה לפלוני שאינו אלא שבועה] שהוא דבורא בעלמא קול ליה טפי משאלה ומש"ה חייבין . אבל מעשה קשה דגירושין לא עביד כיון דאפשר בשאלה ומש"ה לא חייש ר"י . והכ"מ כתב זה בשם הר"ן דפ' אלמנה ניוזניה . הרמב"ם לא ס"ל לחלק ככך מדגמ' פריך אמלתיה דרב הונא שאמר ש"מ שהקדש כו' לימא כתנאי אמרה למלתיה . לא חש לחלק ככך . וכמ"ס ג"כ הכ"מ . [אמנם החוס' לעיל ג] [דף כ"ג ג"ה אלא הא] כתבו כחופו דמדאמר רב הונא ש"מ כו' דאין אדם עושה קטויל . מקשה פ"ק במתני' ובמ"ס דאפי' קטויל בשבועה אמר רב הונא דאין עושה להקדש כ"ס קטויל דמהני' לגרש אשתו . ומ"מ] הני יוסף עוד בטעם הדבר לפי שאפ"ה שהשבועה אינה אלא דבור . מ"מ ניחא ליה לאיניש שלא יבא הוא או אחר על ידו לכלל שבועה ולפיכך ה"ל לשאלו . אלא ודאי דרב הונא אפ"ה דמני מחטיל קאמר [גמי בבבירא] דחייבין . הלכך אפ"ה דגמ' מתרין בתלתא חוקמאות מלתיה דרב הונא דלא אמר כתנאי היינו מאי דאמר בפירוש שהוא ש"מ שהקדש . אבל מאי דאיכא למידק ממלתיה . דהיינו הא בריח שאמר כו' עושה קטויל והבי אמרי' בזה"ל בשבועות פ"ו דף מ"ב דבבירא לא ס"ל רב הונא וכמ"ס במהני' דלקמן . הך מלתא לא מיתרלה . וליכא למימר דרב הונא יחלוק על ר"י וצ"ה . אלא משום חומרא הוא שהחמיר כדפרישית . והיינו לשנייה דהרמב"ם בפירושו כפי גמ' דבבירא ר"י אמת . ואפ"ה הלכה כר"ח . [יעוד שמעתי שיש לפסוק כר"ח דאמרין בבוא פרקין עובדה הוה במוכר נכסיו ונכתפק רב יוסף בריה

דעת הרבים , שאין לה חרפה , שלא יחזרה לעולם . דשמה מנרשה בערמה כוי שתגבה כחובתה מההקדש , דהקדש דמיס אינו מפקיע מידי שעבוד [כ"ס] פסחים ל"א א' , וח"מ ספקיו . וה"י קי"ל . אבל הרמב"ם [בפ"ה ה"ז עה"ל מלוים] משמע מדכרו דגם קדושת דמיס מפקיע משעבוד , וכן פ' [בפ"ו ה"ד] מערכין . ולכדכרו , החלוק הוא דקדושת הגוף לעולם לא פקע , וקדושת דמיס פקע אחר מדיון .

הפארת ישראל יבין

א"ב ומהני על רבינו המגיד כפי"ח מלוים שבי' לא מלא לו חכר לכרכיו זה בכל המפרשים , והרי גם הר"ן כ' כן כספ ר"ת [בגדרים דמ"ו ג' , ד"ס ה"ד , ודפ"ו ג' ד"ה דאמר רבנן] : (1) דס"ל כב"ה [גמ' רפ"ה] , דכשאלין אהקדשות . ולפיכך ליכא למיחש שיערים , שהרי יכול להתיר נדרו . ור"ח ס"ל כב"ס [שם] , דאין אדם רשאי בהקדש להתיר נדרו , דאפילו אומר שלא לדעת כן נדר , ובעשות הקדוש , אפ"ה הקדש בטעות הוה קדש

לש"י . וזה פטי שיהא לפינו ד' וייעילא שדנור אלא הא היה כבוד כסף דנור אמר רב אפי' שדנר כ"ב ע"ב הכל בדבור אחד . והכ"ז חקן פלפלוני :

דבא וחמר הקדש הן ערב הן לוקח מאי והאי רב משרשיא הקדש משום ריח הקדש כו' משמע דהלכה ידירנה: קנוניא פירשתי המלה בסם התבטי במ"ו פ"ק דב"מ. והא דהקדים הר"ב לפרשו בין פירות דברי ר"א לדברי ר"י. לפי שדבור ידירנה וקנוניא מפירש"י העתיקס. אבל רש"י

לא פירש עוד דבר בכל המשנה. לפי שבגמ' מתפרשת והואיל והדברים מראין כן שד הר"ב עשה זאת ומלתו היתה ההפכה בדבור קנוניא לכתבו שלא במקומו לפיכך לא בלחתי צו יד להעמידו במקומו הראוי לו [ואפשר גרסא הר"ב דדברי ר"א דירי האה שמה ישנה קנוניא] [ועיין בפ' דלעיל מ"ד]: **ב** אלא הפודה פודה. לזון הר"ב בעלה פודה אופן מן ההקדש צול דדבר מועט. ור"ל רש"י צול דייגה או דדבר מועט ע"כ. [גראה דס"ל דדיגר דהקן לאו דוקא. ואין גראה כן ממה שמפרש הר"ב בפ"ח מ"ו] וטעמא דדדבר מועט שני משום דאין אונאה להקדיש דפ"ה הר"ב צמ"ה פ"ה על כולן מכירים לו מעוה לקנות חס און לו. דכתיב [ויקרא כ"ו]

דחמורה. וכחצו החוס' לדפירושו משמע. דהיינו האי

[דמפרש] אח"כ הקדים תשעים והיה חובו מנה מוכף עוד דיגר ואין ה' משמע כן לפיכך גראה לפרש דהכא מיירי שאין חובו כנגד הנכסים. אלא מיירי כגון הקדים מלה והיה חובו [פחות] מנה. וה"פ הפודה כל הרואה לפדות יפדה מן ההקדש. ויתן כנגד המותר שהנכסים יתירים על החוב וילאו כל הנכסים להולין ע"כ. כן שהרי כנגד החוב לא חל ההקדש. והיה גראה שפדה הכל. ולא יאמרו ש"ל הקדש בלא פדיון והפודה יתן לאשה כחובתה או לבעל חוב [חובו] ע"כ. ומ"ס הר"ב דודאי לא חייל עלייהו סקדט. כיון דאינו אלא קדושה דמים. כמ"ס במ"ד פ"א דנדרים: ליתן לאשה כחובתה ולצ"ח את חובו. אחר שיצטעו קדין הבא לפרע מנכסים משועבדים הרמז"ם בפ"ו מה"ע. וכ"כ הר"ב במ"ד פ"ו דשבויות. והוא גמ' ערוך שם בשבועות [דף מ"ב] דחיישינן לקנוניא חף בהקדש. ודבר הוכח לא אמר אלא בש"מ ולא בצרייה. ועמ"ס בזה במשנה דלעיל: מוכיף עוד דיגר וכו'. פירש"י ב"ח יוסוף להלוותו דיגר ופודה הנכסים האלו. וכתבו החוס' משמע לפירושו שהצ"ח עלמו פודה. ואין ל' המשנה משמע כן דקתני ע"מ ליתן כו'. לכן גראה לפרש שהלוה יוסוף ללוה עוד דיגר ופודה הנכסים האלו כדי ליתן כו'. ולי גראה דגם רש"י ה"ק שהלוה פודה כו'. וכ"כ ג"כ ברש"א פודה הבעל כו' והא דכתב ב"ח יוסוף משום דלא שכיח שילווה איש אחר שהרי כל נכסיו הקדש. ואין לו עוד. ולפיכך מפ' דמוסיף בצ"ח א"ע דפודה היינו הלוה. ובלא"ה הדין עם רש"י דמפ' מוכיף המלוה דהכי איתא בפ"ב דפסחים דף ל"א ואתי מלוה ופרוקוטעמא דנמ' נ"ל דפירשתי: דיגר. עיין בפ"ה הר"ב מ"ו פ"ח. וכבר כתבתי לעיל בזה: ופודה כו'. כתב הר"ב חס הנכסים שהקדים און שון חמי החוב. לא גבי כו'. דאין חוס עשוי לקנות קרקע ביותר מפי שנים כו' אבל פי שנים קונה ויש להסתייע מכאן לכשרא שכתבתי במשנה ה' פרק י"א דכחצוה דדוקא ביתר מפלגא יש אונאה. וגם

ב המקדש נכסו והיה עליו כתובה אשה ובעל רוב. כ"כ מ"ס ח"י פ"ד פ"ה עיין מ"ס ח"י פ"ד על כבוד ליתן כו' ח"י פ"ד פ"ה: הקדש תשעים בנה יתנולמו כמות ח"ה ס"ו יתן פ"ה ח"ה מ"ס: מוסף יתן דיגר. פתח לא פ"ח: ב חייבי ערבך משוכנעין. כ"כ ב"ב גמ' ר"א פ"ח פ"ה יתנולמו כ"כ מ"ס ח"ה ופי' פ"ה כ"ס דמ"ו ח"ה פ"ג פ"ה: עיין דף ויבג אלפי' ב"מ פ"ח דף ק"י פ"ה: שנוי נוסחאות

ידיר הנאה. נמשכ"י יד יר ג' . יעשה קנוניא. ג"כ יעשה וכה' כתיב ונמשכ"י דף [וכנס ק"י ג' א'] : **ב** ובעל חוב. פ"ה ובעל חוב. פ"ה ובעל חוב. פ"ה ב כחובתה. ב מ"ג ר"כ . הקדשה. הקדשה חשבים כו'. מכהן ועד סוף המשנה יתא כתיב: כ"ס מ' . בחשבים. . הדבקים הללו. נמשכ"י .האלו. ג' כמשכנעין איתן. נמשכ"י. איתן.

ראשון לציון

שם במה"ד והשיב רב משרשיא כו' משמע דהלכה ידירנה. ועמ"ס ה"פ ח"מ סימן קל"ה סוף הוספות ר"ע מ"ד ע"ה. ולבאר ה"ל הא אמרו ב"ב דף ק"ח פ"ב א"ר"ג שב"מ שכתב כל נכסיו לאחיהו [הירושמי לנו ולא נמצא לו שור] ועמד אינו חוזר דחיישינן שמה יש לו נכסים במטרינה אהרת ואלא מתני' דקתני לא שייך קרקע בית און מתנתו קיימת היאך משכחה לה א"ר"ה באומ' כל נכסיו. א"כ י"ל דהך דר"ה שב"מ שהקדוש אתר נכסיו לא שאמר כל נכסי הקדש אלא שהקדוש נכסים חידושים לנו ולא נפצא לו שיעור כלישנא דר"ג וכו' א"י לחוד דחיישינן שפא יש לו נכסים במטרינה אהרת מזה נלמד דתוס' ס"ל כמ"ס הרשב"א בהשוכה סימן אלף י"ח דהמש"ס שם דאיבא הוכחה דיש לו נכסים כיון שעשה קנין דכבולו לא ע"ד קנין וא"כ הכא בהקדש דאף באמירתו לבונה כקנין הוא פ"ס הא לא עשה דבר מותר וליבא חוכמה למהש דיש לו נכסים בטקום אחר ויכול לחזור. וכו' מ"ס קדושא דמס"ע מ"ו ר"ו [במ"ס ר"ה] ברע"ב ד"ה אלא חזירה. ודאי איר גרד' .

בדן הערב כסובה. מפרש בסוף ב"ב: **ב** והיה עליו כתובת אשה. כגון שקדמו נרוטין להקדש דעכשו ליכא קנוניא. אלא הפודה פודה. בעלה פודה אופן מן ההקדש צול דדבר מועט כדי לפדות לאשה כחובתה דודאי לא חייל עלייהו הקדש שהרי אין שלו. והאי דבר מועט

גזירה שמא יאמרו הקדש יולא לחולין בלא פדיון: הקדוש תשעים והיה חובו מאה. א"ע"ג דחובו יותר על הקדש לא אמרי' האי לאו אדעתא דגבי נכסיה אדעתא חללא הימניא הליך לא גבי מהקדש. אלא אמרינן אדעתא דגבי נכסי אדפיסו וגבי מינייהו. ועד כמה ע"ד פלגא. אבל אם הנכסים שהקדים און שון חמי החוב. לא גבי מינייהו. דודאי לאו אדעתא דגבי נכסי אדפיסו. דאין חוס עשוי לקנות קרקע ביותר מפי שנים. ממה שהיא שם: ג' כמשכנעין אורן. גזר נכנס לבתיסה ונוטל בעל כרחן: מוון ככותובת ומטא וסנדלים ותפילין. דכתיב [ויקרא כ"ו]

ואם

לפרש דהכא מיירי שאין חובו כנגד הנכסים. אלא מיירי כגון הקדים מלה והיה חובו [פחות] מנה. וה"פ הפודה כל הרואה לפדות יפדה מן ההקדש. ויתן כנגד המותר שהנכסים יתירים על החוב וילאו כל הנכסים להולין ע"כ. כן שהרי כנגד החוב לא חל ההקדש. והיה גראה שפדה הכל. ולא יאמרו ש"ל הקדש בלא פדיון והפודה יתן לאשה כחובתה או לבעל חוב [חובו] ע"כ. ומ"ס הר"ב דודאי לא חייל עלייהו סקדט. כיון דאינו אלא קדושה דמים. כמ"ס במ"ד פ"א דנדרים: ליתן לאשה כחובתה ולצ"ח את חובו. אחר שיצטעו קדין הבא לפרע מנכסים משועבדים הרמז"ם בפ"ו מה"ע. וכ"כ הר"ב במ"ד פ"ו דשבויות. והוא גמ' ערוך שם בשבועות [דף מ"ב] דחיישינן לקנוניא חף בהקדש. ודבר הוכח לא אמר אלא בש"מ ולא בצרייה. ועמ"ס בזה במשנה דלעיל: מוכיף עוד דיגר וכו'. פירש"י ב"ח יוסוף להלוותו דיגר ופודה הנכסים האלו. וכתבו החוס' משמע לפירושו שהצ"ח עלמו פודה. ואין ל' המשנה משמע כן דקתני ע"מ ליתן כו'. לכן גראה לפרש שהלוה יוסוף ללוה עוד דיגר ופודה הנכסים האלו כדי ליתן כו'. ולי גראה דגם רש"י ה"ק שהלוה פודה כו'. וכ"כ ג"כ ברש"א פודה הבעל כו' והא דכתב ב"ח יוסוף משום דלא שכיח שילווה איש אחר שהרי כל נכסיו הקדש. ואין לו עוד. ולפיכך מפ' דמוסיף בצ"ח א"ע דפודה היינו הלוה. ובלא"ה הדין עם רש"י דמפ' מוכיף המלוה דהכי איתא בפ"ב דפסחים דף ל"א ואתי מלוה ופרוקוטעמא דנמ' נ"ל דפירשתי: דיגר. עיין בפ"ה הר"ב מ"ו פ"ח. וכבר כתבתי לעיל בזה: ופודה כו'. כתב הר"ב חס הנכסים שהקדים און שון חמי החוב. לא גבי כו'. דאין חוס עשוי לקנות קרקע ביותר מפי שנים כו' אבל פי שנים קונה ויש להסתייע מכאן לכשרא שכתבתי במשנה ה' פרק י"א דכחצוה דדוקא ביתר מפלגא יש אונאה. וגם

יבין תפארת ישראל יבין

הקדש, ולהכי גם הכא חיישין שיערים: ז' ואין לבעל נכסים, ח"ל הערב לשלם עוד שיעור הגאה וכו': ח' וקיו"ל בר"א ורשב"ג, דחף קיו"ל כצ"ה דשאלין אהקדשות, אפ"ה חיישין לקנוניא, דחייש אומר לא מודקק ליה חכם [כשת מיז ב'], ונ' הדיעות לא יהיו מלויים לו, וייערך לעשות קנוניא, [כן ב"ל]: ט' סגרסה או שליה קודם שהקדים, דלא ליכא חשש קנוניא, והיה החוב פחות משווי הנכסים שהקדים: י' ר"ל לא יצטו חובן ליתן מהשדה עלמה כפי יעור חובן, דלא איכא ליתחש שיאמרו הקדש יולא בלי פדיון. וכ"כ שלח יתנו לכן מעוה הקדש להדיא: יא' ר"ל אלא כל הרואה לפדות נהגין להקדש המעות שהשדה שיה יתר מהחוב, והמעות שכנגד החוב נהגין ממעות שלו שהן חולין להאשה או לבע"מ משום דאין הקדש דמים שהקדים הלוה חל על שבויהן. אבל האשה ובע"מ בעלמא אסורים ליטול השדה אף שיראו ליתן להקדש מה ששוה השדה יתר על חובן, דהרואה כך לא ידע שנתנו המותר להקדש ויחשוב שהקדש יולא בלי פדיון [ועיין רמב"ם פרק ז' מערכין]. כיהו קודם שישתלם הבע"מ והאשה יצטעו שבויה המסכה, כדון הבא לגבות מנכסים משועבדים לא יפרעו רק בשבועה, [ואע"ג דאין נשעין להקדשות [כשבועות מ"ב ג'], היינו שמוטע להורייתא שנקטע לפטור אבל שטעת

המשנה שהיא לטול, או היתה, נשעין [כמ"ס ז"ה פ"א]: יב' דמנולא כשיתן הפודה דמי השדה להבעל חוב, יאל ההקדש בלא כלום, קמ"ל בהך בצל, דאף כשהחוב הוא יותר מדמי השדה, נמי חיישין שיאמרו שכל הקדש יולא בלי פדיון, לפיכך מוסף וכו': יג' ר"ל המלוה יוסוף להלוותו להלוה עוד דיגר, כדי שיפדה הלוה צעד ארוה דיגר את הנכסים על מנת וכו': יד' אחר שיצטעו כלעיל סימן י"א.

[כך פ' חוס'. ולרמב"ם פ"ו מערכין ולרש"י הכא, המלוה בעלמו פודה. ונ"ל לדתוס' לסי לא יפדה המלוה בעלמו, דמשום דהשדה משועבדת לו, לא מתו כפודס, והדיגר שמוסף מתו כמקדשו מחדש ולא כנותנו כעבור פדיון, ועיין מ"ס דוגמת זה בפירושו כדדריס [פ"ד ס' י"ב]. וע"ל עוד שקלים [פ"ד ל"ח]. אמנם חס הנכסים שהקדים און שון חמי החוב, לא גבי מלוה מנייהו כלל, דודאי לאו אדעתא דגבהו נכסים אדפיסו, מדאין ארס קונה קרקע פי שנים משויה. [כך כתב רש"י ר"ב]. אמנם מחוספתא שהגיה חוס' גראה ברור דהא דקאמר בש"ס אבל גזיר מפלגא לא, ר"ל א"ל ליתן עוד דיגר, רק הנפ"ח טול השדה כמו שהיא. ונ"ל עמא, דכיון דכל עיקר נתינת הדיגר הוא משום שיטעו הראוים לומר שהשדה שיה יותר מהחוב, ונמאל הקדש יולא בלי פדיון. מוא"ה כשאין השדה שיה חוב שזכ לא יטעו, דהרי גראה לכל, שהקדים דבר שאינו שלו, ושזכ אין

משהו שנים שלא יפסיד מ"ח סלעים : ולא גואלין אחר היובל .
לאו אחר היובל סמוך ליובל קאמר אלא האי אחר אפילו אחר כ'
או ל' שנה קאי וה"ק הבא לגאול באמצע היובל וליתן סלע
ופונדיון לנשים הבאים והיה עומד בעינין שהוא אמצע שנה. לא

יאמר חזי סלע והאי פונדיון חזי נותן
משנה זו אלא נותן סלע ופונדיון
סלס. והיינו דקאמר אין גואלין פחות
משנה . דכמה דלא נפקא לה כולה
שחא לא מגרעא לה כלל . ולא יתיב
גאולת חזי שנה אלא גאולת שנה
שלמה . ומה טעם לפי שאין מחשבים

חדשים עם הקדש . הבא לגאול שדכו ה' שנים וחזי לפני היובל
אין מחשבין אותן ו' חדשים שילאו משנה ששית אלא עתן ו'
כלעים וזשה פונדיונים דכתיב (עס) וחשב לו הכהן את הכסף.
ע"פ השנים הנותרות . שנים אחת חושב . ואי אחת מחשב
חדשים : כלומר כל מה שפטר חשוב שנים לעשות חדש הנותר
שנה ואי אחת מחשב החדשים שילאו לגרוע מן השקל ופונדיון
בשביעס : אבל הקדש מחשב חדשים . כלומר אם ריוח של
הקדש הוא שנחשוב אותה יאחז חזי שנה שילאה כגון דמקדשה
בפלגא דמ"ח ליובל דאי חשבת להאיא יאחז ה"ל פחות משני
שנים לפני היובל ולא מפרקא בגירוע אלא בחמישים . ואי אמרת
דאין מחשבים אותן חדשים - שילאו הוה הכא שני שנים לפני
היובל . ואיכא פסידא דהקדש דלא שקיל אלא שני סלעים ושני
פונדיונים . הכא ודאי מחשבין אותן כיליאה גמורה ואין כאן שתי
שנים לפני היובל . ולא מפרקא בגירוע אלא ב' שקל דכתיב
וחשב לו הכהן מ"מ : בשעת היובל . בזמן שהיובל נוהג . אבל
בזמן שאין היובל נוהג פודה אותה בשווייה כשאר הקדשות :
זרע חומר שעורים . מקום שיכולים לזרוע בו כור שעורים
כשזרעים במפולח יד וזרועיה בינונית לא שיהיה הזרע מקובץ
ביותר

יום אחד לפני היובל הרמז"ס [בפירושו] ועיין לקמן : ולא גואלין
לאחר היובל . כתב הר"ב לאו אחר היובל סמוך ליובל כו' .
וא"ס ומאי דוחקיה . הא כיון דק"ל דאין מקדישין בשנת היובל
עלמו כדלקמן . שפיר תני דאין גואלין אחר היובל . לפי שא"ל

משתי שנים) . ולא גואלין לאחר
היובל פחות משנה(ה) . אין מחשבין
חדשים להקדש(ה) . אבל ההקדש מחשב
חדשים(ה) . המקדיש את שדהו בשעת
היובל(ה) . נותן בזרע חומר שעורים(ה) . חמישים

גאולה וה"ל אמרינן בהדיא בגמרא
[דף כ"ד] . בשלמא לשמואל דאמר אין
מקדישין בשנת היובל עלמו . לא
גואלין לאחר היובל כו' . ופירושו דהר"ב
אליבא דרב דפליג דשמואל מסקין
ליה . ויראה לי משום דפחות משנה
דייק שפיר טפי כדמסקין אל"ב

דרב . ואייל ולשמואל מנינו לפרושי גמי הכי הלכך מפרש לה כך:
אבל ההקדש מחשב חדשים . כתב הר"ב כגון דמקדשה בפלגא
דמ"ח ליובל . גמרא . וכתבו התוס' [ה"ס] לאו דוקא נקט דמקדשה
דלא בהקדש תליא מלהא כי אם בגאולה : בשעת היובל . פי'
הר"ב בזמן שהיובל נוהג שהמקדיש שדהו בשנת היובל . אינה
מקודשת . כמ"ס הר"ב בסוף פירקין . וז"ל הרמז"ס בנא"י שבידי .
וגמחק בה' גם כן מ"ס בפי' הרמז"ס לעיל ואפי' בשנת היובל
עלמה . וכן מסוקן הלכות ג"כ בסוף הפרק ואינו מסוקן יפסד"כ
הרמז"ס ברפ"ו דב"ב . דמס"ה גרסינן בשעת היובל דבשנת
היובל פליגי אמוראי בגמ' . אבל התוס' ע"ס [דף ק"ב] כתבו
דבריו שפירם גרסינן בשנת היובל . וי"ל דבשנת היובל משמע

שפיר שנה שאחר היובל ולא שנת חמישים ממש מולא קחתי בשנת
היובל עלמה . כדקאמר בפלוגתא דרב ושמואל . ואע"ג דכתיב
(ויקרא כ"ו) בשנת היובל ישוב הכדה וגו' והתם ע"כ בשנת היובל
עלמה . יש לחלק *גלשון-הורה לחוד . דקרא לאו אורחיה לכתוב
עלמה . ע"כ . אבל בפ"ג דקדושין דף ס"א . כתבו התוס' ה"ג
בשעת היובל . וז"ל בשנת היובל דא"כ משמע דחייבי בשנה
עלמה וכו' ע"כ . ועיין ר"פ בהרא"ה וטעמא דבשנת היובל עלמה אינה
מקודשת כשמואל . דאמר מי כתיב ואם בשנת היובל . משנת היובל

כתיב משנה שאחר היובל . ופרסינן מאי ואם אחר היובל . ומשני אחר אחר . פירש"י . כגון שתיים ושלוש שנים אחר היובל . איכא גירוע . אבל
אקדשה בשחא דבחר יובל . ליכא גירוע . ע"כ . דהא אף [ע"ס] יאחז חזי שנה מהשנה שאחר היובל . אין כאן גירוע שאין מחשבין
חדשים להקדש . והיינו דהרמז"ס בפ"ד מה"ע כתב המקדיש את שדהו אחר היובל אינה נפדית בגרעון כסף עד
שיגמר שנה אחר היובל לפי שאין מחשבין חדשים להקדש . ע"כ . וכתבו התוס' [דף כ"ד ע"ב] . וא"ת כתיבי גמי אין
מקדישין שנה ראשונה של יובל כרי שיהא חס על נכסיו . וי"ל דלפיכך לא חנא גמי אין מקדישין שנה ראשונה של יובל
לפי שיכול להמתין עד ג' שנים לפני היובל . ואז לא יהא נרדף ליתן כ"א ג' סלעים וגו' פונדיון . לפיכך לא הזכיר התנא
אלא בפחות משתי [שנים] דלאו הוא נרדף ליתן חמישים סלעים ואם המתין עד היובל לא יחזור עוד לידו . ע"כ .
ומ"ס הר"ב אבל בזמן שאין היובל נוהג כו' . כדחתן בר"פ דלקמן : בזרע חומר שעורים . הכי כתיב קרא . ועיין במשנה ב' פ"ג

פחות משנה פי' א
הרש"י : א"י מחשבין
הרש"י להקדש : ה"כ ע"כ
ע"ס ה"ח וע"כ כהנים ונכ"ס
וה"ה : המקדיש את שדהו
בשעת היובל . כ"ה סוף פירוש
פ"ג ח"א ג"כ פ"ג ח"א [קדוש
ה"ס] ג"כ ע"ס ד"ה הקדש
ד"ה סלעים גרסינן כה"כ בשנת
היובל וכה"כ ח"ה ג"כ בסופה
דכ"ה פ"ד . ה"ה [גמרא] כ"ה
ד"ה ר"ה שעורים . ח"ה פ"ג ח"ה
מ"ה :

שנויי נוסחאות

פ"א א פחות משנה .
כ"ה . משנה אחת .
א"כ דהקדש . ח"ה .
הקדש ; כ"ה . הקדש .
(א"ה) שדהו . ח"ה .
ליאה וז"ל בפי"ו . ח"ה .
היובל . נכ"ה . בשעת
וע" ח"ה . בזרע חומר .
כ"ה . מ' בבית דע .
המש"ס . ח"ה . כ"ה .
בחסמים .

תוספת חדשים

פ"א א ח"ה ר"ה
בזרע חומר כו'
הכי כתיב כו' . דקשה לו
המאי נקט חלל חומר לגל
כור כלשון דהכ"ה :

תוספות רעק"א

פ"א א [אות טו] ח"ה
ד"ה בשעת
היובל . דלשון הורה
לחוד . כדאיתא בחולין
קל"ו . עיין ח"ה חולין
ח"ה מ"א :

לקוטים

פ"א א ברע"ב ס"ה
זרע חומר ר"ה
במשנה יד . גמרא ח"ה כו'
וע"כ וז"ל כור תבואה מפולח
יד ולא מפולח שוריים
וע"כ כו' וע"כ ש"ה
לזרועו כו' וז"ל כור תבואה
קרקע קרקעו יבנה כו'
תבואה ד"ה ג"כ מ"ה
וע"כ תבואה דבשחא לא בני
חמישים אלא לפי שבזמן
הזרע שלם כור או רביע
כו' . מפולח יד שזרעו
כ"ד ולא מפולח שוריים שזין
בזמן לחת שקין . מלאין
זרע על השוריים ומתקנין
השקין מתחתיהן קבצים
רמז"ס ומוליכין אותן ע"פ
המחריכה וזרע ע"ס
וגדולה קרקע המקבלת כור
זרע נמשלת יד בלינה
ע"כ מתקנע המקבלת כור
זרע במשלה שוריים שחא
ע"כ ע"כ (כ"ד) . ח"ה .
ד"ה א"כ וכו' דלא
בהקדש וכו' . וז"ל דתקני
במחריכה אין מקדישין לפני
היובל וכו' אין מקדישין
ליבאל בגירוע פחות משתי
שנים קאמר דליתא בגמרא
וכמו שפירש הכ"כ וזכ"ר
הוא דבז"ל למתין אין
גואלין וכו' אלא דליתא
לא כוה לשמועין עלה עונה
שיהיה חזק ח"ה וכו' ח"ה
ארכ"ה הוא עלה עונה
ק"י

תפארת ישראל יכ"ן

טעם קאמר . דמש"ס אין גואלין פחות משנה משום שאין מחשבין חדשים
להקדש אלא הכי לא קייל כרב דהמקדיש בשנת היובל דקדש :
(ד) דכשכא לגאול באמצע השנה משנות היובל , לא אמרינן דדי שיהיה
בעד חזי השנה הנותרת חזי סלע וחזי פונדיון , רק נותן סלע
ופונדיון , כאלו פדה בתחלת השנה ולא באמצעה : (ה) ר"ל אבל
היכא דאיכא רווח להקדש , ע"י שהחדשים שילאו יתכנסו כיליאה
גמורה , כגון שבא לגאול באמצע שנת מ"ח בשנות היובל , דאם לא
נחשוב חדשים שילאו כיליאה גמורה ה"ל כמקדש בתחלת שנת מ"ח
ולא ילעזרוו בעוליים הגאולים ליתן רק צ' סלעים וצ' פונדיון ,
ויפסידו ההקדש ע"י' , להכי חשבין חדשים שילאו כיליאה גמורה ,
והו"ל כמקדש חזק צ' שנים ליובל , ונותן ג' סלעים שלמים . [זהו
שעת רש"י . אבל לרמז"ס ולראב"ד [פ"ד מערכין ח"ה וע"כ] . הכריכה כ"ד
הנוכח , כמ"ס בפתיחה למיתלמן פי' ב' אות א' וע"כ : (ו) ר"ל בזמן שהיובל
נוהג , דהיינו בשעה שכל ישראל יושבים בא"י [כרפ"ח] , ורזלה לגאולה
בשנה ראשונה מהיובל : (ז) בעד מקום שיוכל לזרוע שם חומר שעורים

פ"א א) שדה שירס : (ב) דכשהקדישה , ופודה י' או כ' שנה קודם
היובל , נותן בעד כל שנה שיש עד היובל סלע ופונדיון לשנה .
וכשפודה פחות מצ' שנים ליובל , חייב ליתן ג' סלעים כאלו גואלה
בתחלת היובל [פי' נפתחה למיתלמן פי' ב' אות א'] . וקאמר חנא הכא
שאני מן הראוי שיקדים בפחות מצ' שנים ליובל , שלא יפסידו מעותיו
[לקמן פי"ח מ"ד] : (ג) ר"ל ח"ה לגאול השדה כשהקדישה פחות מתוך
שנה אחר היובל , דהיינו כשהקדישה חזק שנת היובל עלמה , חמישים
דאינה קודשה כלל , דלא אינה בעל . מיהו דוקא ישראל אבל כהן
ולוי מקדישין לעולם , כלקמן סוף פרקן [כך פירשתי לפי מאי דקיי"ל
כשמואל בש"ס [כרמז"ס ערכין פ"ד ה"י] . והכי דייק לישא דמתני' טפי ,
דכתיבא נקט לפני היובל היינו כסמון ליובל , ומסתבר דה"ג מה דנקט אח"כ
לאחר היובל , היינו כסמון לו . ור"ב והרמז"ס פי' דריל בהקדש באמצע
א' מהשנים שאחר היובל , אינו פודה בפחות משנה , ר"ל שרדף ליתן בעד כל
השנה הסלע ופונדיון , אף שפדה רק באמצע השנה . והיינו אוקימתא דש"ס
וכ"כ ד"ל דמקדיש בשנת היובל קדש , להכי אלערכין לדחוקא דמתני' מה

אין מקדישין פרק ז ערבין

נקעים עמוקים. ה' י"ח
 שם י"ח. ה' ק"ד י"ח
 שנים או שלש שנים לפני
 דיוכל. וכן כל פ"ה ש"ז
 מ"י שם ה"ז סלע ופונדיון
 לשנה. ש"ז ק"ו ע"ה:
 ב אחד בעלים ואחד כל
 אדם. ש"ה פ"ה: אלא
 שחבילים נותנין חומש. ח"ט
 פרשם נתיקו פ"ה ד' מ"ז
 כ"ה: ג הקדישה וגאלה
 אינה יוצאה סדר ביובל.
 כ"ה פ"ה מ"ז פ"ד ע"ה ע"ה
 פ"ה:

שנויי גוסחאות

(א) סלעים גבוהים
 י"ט. כ"ה צ"ח י"ח
 בעשות. אין נמדדין.
 כ"ק ובמס"כ אין.
 (א) שלש. גמט"כ
 ושלש. נותן סלע
 ופונדיון. כמ"ד ד' ירוש
 ג"ת לו: כ"ק. ופונדיון.
 א"ט א"ט. כמס"כ וא"ט.
 נותן את כולו באחד.
 כ"ק נותן כולם כאחת
 וכו"ה באחת גם כ"ה.
 ב הבעלים. כמס"כ.
 בעלים ב"ה ה' ירושה
 ככל המסנה. מה בין
 הבעלים. כ"ק. בעלים.
 וכל אדם אינו נותן.
 כמס"כ. אין נותנין:
 ג אינה יוצאה סדר
 יוצא וכן כמס"כ.

לקושים

ט"ו לאשמועינן שלא יגאל
 פחות משתי שנים דכתיב
 היתה שדה ביד ההקדש
 שנים סבה ועוד שהיה
 פודה במתים שקל שלמים
 כלל נדונו והסיד טובה
 וי"ל דלא שכיח כה"כ
 שיקדש שדה שנים סבה
 לפי היובל ויבא לגאול
 אולם כמותו משיי טובה
 ולא כפי למהני על טובה
 למאי דלא שכיח דלא דבר
 כמותי אלא כהנה וי"ל
 דדוקא אין מקדישין אטרק
 ליה ליתן חמשים מקום דלא
 קדיש. ליתן חמשים שקלים
 ואם יתרון עד היובל לא
 יחזור עוד השדה ביד אגל
 כמקדש קודם שתי שנים
 הרי יש לו יגאל בניעות
 קודם שיכנס בשתי שנים
 הסמוכות ליובל ולא אוקרי
 חנה דין אלא למאי דליה
 ביה הקמח דניעות. (כ"ד):
 ב ברע"ב סדרה ואחד
 וכי אלא חמשים וכו' לא
 סוף דבר כן אלא אפי' שיה
 פחות סבה נתיק ליתן
 חמשים ורלוינו בסורש"י
 ז"ל שכתוב בין שאינו שום
 אלא ה' שקלים ט"ב והיה
 כענין להגיה כן גם כסורין
 הר"ב וכתבו לנכנס (ש"ל)
 ח"ט ד"ו ע"ה וכו'
 והייש שיטתם כפי שיוון
 כ"ה. ולי נראה דאין ה'
 נותן הכמשים דא"כ הול'
 ופודין אותן בשוויין וכמו
 כ"ה שם בסמך דין
 במקדש ערביין אלא נראה
 דפירוש מתחבין להם מה
 שקלוי

ועם כפי' הר"ב: ה"ז שם נקעים עמוקים עשרה כו'. כחכ
 הר"ב והוא שיהו מלאים מים שאין ראויין לזריעה. גמ'. דומיא
 דסלעים. וטעמא פירש"י בקדושין פ"ג [דף ס"ה] משום דזרע
 כתיב. ומ"ש הר"ב אבל אם חיינס מלאים מים כו' אפי'ג דאין
 נמדדין עמה מתחבין באפי נפשייהו
 ונפדן לפי חשבון כ' סלעים לבית
 כור. וימא דלמאי כ"מ מתחבין
 באפי נפשייהו. וכן פירש"י בגמ'
 מקמי דמוקים לה לנקעים מלאים מים
 דפרטיק ולקדשו באפי נפשייהו. ופירש"י
 ולפרק נמי לפי חשבון חמשים לבית
 סר. ומה הגאיה יש כמה שאין נמדדן
 עמה ה"ז חיינה נמי הכי מפרקי.
 ע"כ. והכתיב כיון דמס"ה מוקמינן
 לה בנקעים מלאים מים. שמעינן
 דאילו אינן מלאים מים אה"ג לנמדדן
 עמה הואיל ומפרקו כמותה. וכ"כ
 הראב"ד בהרי"ב בפ"ד מה"ע. וה"כ

מאי האי דכתיב הר"ב אפי'ג דאין נמדדן עמה. איברא שהרמב"ם
 כתב בפירושו אבל אם היתה ארץ בלא מים. הרי היא מתקדשת
 בפני עצמה. ואפי'ג שאינה נמדדת על כלל הקרקע. הרי היא
 נמדדת בפני עצמה ופוסק לה דמים בפני עצמה. ע"כ. וכ"כ בחבורו [ע"ה].
 שיטתם כפי שוויין דלאשכחן במקדש טרשין. מ"ט בית זרע אמר רחמנא. והני לאו בני זריעה נינהו. כדאיכא בגמ' פ"ג
 דף י"ד. ופי' הכ"מ דלהרמב"ם הכי הוא דפרקי דאין נמדדן עמה. משמע ולא קדשי כלל. ופריך דלקדשו באפי נפשייהו וישומו
 בשוויין. ומשני במלאים מים ומשמע דכשאינס מלאים מים מיקדשו באפי נפשייהו וישומו בשוויין. ולפיכך נראה בעיני להגיה
 בדברי הר"ב וכלל ונפדן בשוויין. והשאר לפי חשבון כו'. וכן הלשון בפירש"י שמשנה. ואפי'ג דלרש"י כי מוקמינן לה במלאים
 מים. משמע דבאין מלאים נמדדן עמה ומפרקו כמותה. וכמ"ש בשם הראב"ד. כבר כתבתי בכמה מקומות דזו היא שיטת
 רש"י. שאינו מפרט במשנה כפי האמת שבגמ'. אבל ילא לי מזה הלשון הר"ב יש להגיה כן. אחרי שבגמ' לשון זה בפירש"י.
 ואפי'ג הלשון הר"ב כלשון רש"י אין דעמו דממסיק רש"י. דלרש"י נמדדן ומפרקו כמותה. ולהר"ב אין נמדדן. ונפדן בשוויין
 וכסברת הרמב"ם. אלא דאף להרמב"ם גופיה קשיא דלסברתו שאומר דחיינס מלאים מים נפדן בשוויין ח"כ המלאים מים אפילו
 בשוויין אינן נפדן דלא קדשי כלל וזה דחו הרשב"ם בפ"ג דכ"ב. וכן התוס' שם ובפ"ג דקדושין דף ס"ה שכתבו דאין לומר דלא
 קדשי כלל. דהא לא גרע מבור גת ושובך דתן בס"פ המוכר את הבית המקדש שדה הקדיש כולה. ואפילו בור גת ושובך וכ"ש
 סלעים ונקעים. ע"כ. ועם בקדושין פירש"י והסכימו עמו התוס' להכי פריך נקדשו באפי נפשייהו להיזון נמדדים לפי מה שיש
 בהן. ולא יעלה מדרון שבתן להשבין כי אם קרקעית הנקעים ע"כ. ולפי זה כי משני במלאים מים. ח"כ שאין מלאים מים אה"ג
 דנמדדן עמה. ובכ"ה"ג שלא יעלה המדרון להשבין. והשתא יש לומר דאף הר"ב כו"ב כן. דז"ש מתחבין באפי נפשייהו ליטנא
 דגמרא נקדשו באפי נפשייהו. הוא דנקט. וכמו שרש"י בקדושין מפרט דהיינו בלא מדרון. כן גם אנונו נפרש כך בדברי הר"ב.
 ואחי שפיר מה שכתב נפדן לפי חשבון חמשים סלעים. ואין לורך להגיה בדבריו. ולפי שיש ללמד כן. לכך לא שלחתי בו יד להגיה
 כן בפירושו. אפי'ג דעתי מרעט לההנה. לפי שאם ז דעמו כפירש"י דקדושין. לא ה"ל ליתוס להעתיק ליטנא דגמ' מתחבין
 באפי נפשייהו בלחוד. אלא ה"ל לפרש ג"כ דהיינו שיחבשו בלא מדרון כי מי חסם ויבן אלה מדנפשיה. והרי רש"י עלמו. לא
 פירש כן הכא בפירקין. ואפי'ג כיון שיש מקום ללמד ולחוק בלא הגהה הנכחי הדבר שקול למעיין. והוא יבחר ולא אני:
 אלא נותן את כולו כאחד. לשון הר"ב דכתיב וחשב וגו' עד שיהא כולו כסף כאחד. פירוש הכסף שהוא רולה ליתן בפדיון.
 חייבו הכתוב ליתנו כאחד. אבל אם לא ירלם לפדות כל השדה רשאי. דגואל לחולין. כדחנן בפ"ט משנה ב': ב מה בין כו'

יבין תפארת ישראל יבין

זריעה ביטויית לא מקובץ ולא מפוזר ביותר: ח) אבל בזמן שאין
 היובל כו"ב, פודה בשווייה: ט) גומות מלאות מים: י) דהך
 סלעים ונקעין לא קדשי כלל מדאינן ראויין לזריעה דבית זרע כתיב.
 [ואע"ג דהמקדש שדה אפילו בור גת ושובך קדשי [כ"ג פ"ד מ"ט]. ל"ל
 דהם עכ"פ מקום הכור גת שראוי לזריעה, וודאי הקדישן, והבניין מדקטע
 ולרין לקרקע שהקדיש, בטל אגב קרקע [כרש"ג ס"ה], משא"כ הכא,
 דמלאות מים, חביו להיות מקום כפי עמון ולא קדשין]. ודוקא שהגומות
 מלאות מים, דאל"כ קדשי. רק דמתחבין בפני עמון [כ"ה ע"ה]
 פ"ד. ולרש"י וחס' [קדושין ס"ה] במלאים מים קדשי ונפדן לפי

ביותר. ולא מפוזר ומפוזר הרבה: נקעים עמוקים וכו'. והוא
 שיהו מלאים מים שאין ראויין לזריעה. אבל אם אין מלאים
 מים. הואיל וחזו למידי. אפי'ג דאין נמדדן עמה מתחבין באפי
 נפשייהו. ונפדן לפי חשבון כ' סלעים לבית כור: פחות מכאן
 נמדדן עמה. ואפי'ג שיה מלאים
 מים ולא חזו לזריעה. הואיל [ואין
 עמוקים עברה. וכן סלעים הואיל]
 ואין גבוהים עשרה על שם הקרקע הן
 נקראין ואין חביו כפי עמון:
 אלא נותן את כולו כאחד. דכתיב
 [ויקרא כ"ו] ותשב לו הכהן את הכסף.
 עד שיהא כולו כסף כאחד: ב ואחד
 כל האדם. פודה בית כור בממשים שקל
 בין שיהא כזה חלק שקלים. בין שאינו
 כזה חלק חמשים שקלים: שהבעלים
 נותנים חומש. כדכתיב (ע) ואם
 גאל יגאל את השדה [המקדיש אוחז]
 וגו': ג אינה יוצאה סדר
 להיזון דאי הוה פריך לה
 אינא אחרינא דהוה נפקא ביובל ומתחלקת לכהנים כדכתיב (ע)

לחיות מתחלקת לכהנים. כי היכי דאי הוה פריך לה
 חייבו הכתוב ליתנו כאחד. אבל אם לא ירלם לפדות כל השדה רשאי. דגואל לחולין. כדחנן בפ"ט משנה ב': ב מה בין כו'
 אלא

יבין תפארת ישראל יבין

שוין. ובאין מלאים מים נפדן לפי חשבון כ' סלעים לבית כור, רק
 דמתחבין בפני עמון ולא בכללות השדה, ונפקא מנה. דמתחבין
 בפ"ע אין המדרון מתחבין: יא) שאין עמוקים או גבוהין ה'
 עפחים: יב) אף שהגומות מלאות מים דלא חזו לזריעה, אפי'ג
 בטלי אגב השדה, ומתחבין כראוי לזריעה בכללות השדה [כ"ה פ"ו
 דכ"ב]: יג) ר"ל כל מה שרואה לפדות מהשדה, נותן דמיו כאחת.
 אבל רשאי לפדות רק חצי שדה [לקמן פ"ט מ"ג]: יד) נותן כי סלע
 בזרע חומר, בין שהוא השדה חלק שקל או רק ה' שקלים:
 טו) מוסיף חומש מלבד על הדמים שנותן, דאם הדמים ד' זוז נותן
 ט

והיה השדה בלחלו ציובל קדש לה' : גאלה בנו יוצאה לאביו ביובל. ולא לכהנים : דכתיב (שם) ואם מכר את השדה לאיש אחר לא יגאל עוד. לאיש אחר. ולא לבן : גאלה אחר סקרוביו. של מקדיש מיד הגזבר. וכל המקדיש וגאלה מיד קרובו אינה יולאה מיד המקדיש ציובל להחלק לכהנים : גאלה בהן. מיד גזבר : לא יאמר הואיל. ואם גאלה ישראל יולאה לו ולחברי ציובל. עכשו שהיא תחת ידי שגאלתיה אין לך כהן ראוי לה יורר ממני : ד' ולא גאלה. לא גאלה מיד ההקדש. לא הבעלים ולא אחר : הכהנים נכנסים לה. הנים של משמר שהיובל פוגע בו הן נכנסים לחובה. והיא חלוקה בידם. ונתנים את דמיה להקדש. דגמר קדש קדש ממקדיש בית כתיב הכא בשדה אחוזה בלחלו ציובל קדש.

יוצאה מידו ביובל. גאלה בנו יוצאה לאביו ביובל. גאלה אחר או אחר מן הקרובים. וגאלה מידו. אינה יוצאה מידו ביובל. גאלה אחר מן הכהנים. והרי היא תחת ידו. לא יאמר. והיא יוצאה לכהנים ביובל. והרי היא תחת ידי. הרי היא שלי. אלא יוצאה לכל אחיו הכהנים : ד' הגיע היובל ולא נגאלה. הכהנים נכנסים לחובה ונתנים את דמיה. דברי רבי יהודה. רבי שמעון

אלה וכו'. עמ"ש בסוף פ"ק דצ"ק : ג גאלה בנו יולאה לחביו ציובל. כתב הר"ב ואם מכר את השדה לאיש אחר כו'. ולא לבן. או אינו אלא לאחר ולא ללח כשהוא אומר איש. הרי את אומר [שהיא כחצר ותלך לכהנים] הא מה אני מקיים אחר. ולא לבן. ומה ראיית לרבות את הבן ולהוציא את האח. מרבה את הבן שכן קם חמת אביו לעידה [שחם קנה אביו חמה העבריה ורובה בה לעידה לו מעידה וא"ל לקדשה בכסף אחר. אלא בלחלו כסף שנתן בה אביו כשקנה. היא מקודשת לו] ארובה מרבה את אח האח שכן קם חמת (אביו) [ג"ל חמין] ליבוס. כלום יש יבוס אלא במקום שאין בו. הא יש בו אין יבוס. כרייתא בגמרא : גאלה אחר וכו' אינה יולאה מידו. וכן העתיק הר"ב והרמב"ם. אבל במכנה בגמ' יולאה ציובל ומתחלקת לכהנים כי

שנויי נוסחאות וגאלה מידו אינה יוצאה מידו ביובל. כתיב וגאלה תחת ידו. מידו יוצאה לכהנים ביובל. כתיב. מידו יוצאה לכהנים. ועי' תוס'.

תוספת הדינים ג' בחי' ד"ה גאלה אחר כו' וכן העתיק כו'. ולי' מהם דל"ב יעשה המקדיש והגזבר קטילא שיגאל סמוך ליובל המקדיש כו' שלא יגאל מקדיש חנם (ממכרם ז"ל) : בא"ד אלא יולאה מידו ציובל כו'. דבריו אר"י : ביאר ועי' בזה בס' ש"ל : בא"ד לא יגאל עוד ואם מכר כו' וקשה ל"ב שאל קושי' חו' ג"ה חליטא דל"ב קושי' חו' קרא לך ומי' דק"ל ציובל שני או כהן שהקדישה ונשטיל קושי' זו הכונה בס"מ כהמב"ם : (מכרם ז"ל)

ראשון לציון פ"ג ד' תו"ש סו"ח דמיה לשון הכ"ג כו' וזוהר את שכול עמוד מן המעתיק כו' וסבור יוסף שהוא ג' והיה ששה. כלל שלבי דפוס יעשו איתא (בפרק ד' מהלכות ערכין דין י"ט) כוה"ל הפקדוש ומהני את דמי' כו' ומלחיה כחוב דמיה הכתוב בתורה תמשים שלשים ע"ל הכה דמם על כוון. אמנם אכ"ז איבא למידק למה הזכיר הכ"ס שנתא כחוב ולא הביא דברי רש"י שכ"ז כן להדיא כדבריו בגמרא שם סמוך למבנים דף כ"ה ע"ב כו"ה המקדיש כו' ומדוע גם כן מהז"ט שלא סגים והערה מזה :

לקימים שראוי להם היטב כפי שטח קרקעיהן לאאוקי שלא יעלה המדון לחטון וכדכתיב רש"י דקדושין דמיהו סו"ח גוסה בסמוך וכו' הרמ"ז גמס הכס"ו והל"מ אלא שכתב

גרסינן יולאה. ופירש"י כי הוה נפיק מדי ע"כ. וכן ג' הראב"ד. וניחא לגירסא זו. הא דקתני גאלה אחר או אחד מן הקרובים. דהוה לא ז' אלא חף זו. דלילו לגירסת הרמב"ם והר"ב הוה זו וא"ל זו. ויש לומר מן דאחר כתיב בהדיא בקרא אקדמה והדר תני אחד מן הקרובים דחתי מדרשא דאיש שיהא אחר. ומ"מ פשיטה דקרא ניחא טפי לגי' רש"י וראב"ד. דהכי כתיב ואם לא יגאל את השדה. והם מכר את השדה לאיש אחר. לא יגאל עוד. דמשמע שאם לא גאלה והגזבר מרבה לאיש אחר שלא יגאל עוד. והא ודאי דלא אחר קרא למיכר עליו שאינו ראוי לקנותה מיד זה שגאלה. דלמה יגרע הוא. אלא ה"ק שלא יאח לו דין גאלה כאלו גאלה מיד הגזבר שאו לא היתה יולאה מידו. אבל עכשו שכבר היתה מכורה ביד אחר כשחזר הוא וקנאה מאוהו אחר אין לו דין הגאלה אלא לא יגאל עוד כ"ו. לא יגאל עוד יכול לא יקנה מיד הגזבר ומהיה חבל מדלח נסיב לתלמודיה. אלא לקיחה שמיד הגזבר. י"ל דהיינו טעמא. משום דמאחר יש לו דין גאלה כמות שהיא. וכגו' הרמב"ם והר"ב. מ"מ דעתי מוכרעה דנסיב רישיה דקרא דכתיב ואם לא יגאל. וה"ה לסיפא ואם מכר דמגלן לחלק במקרא אחד. כ"ס לומר דארישא קאי ולא אדסמיך ליה ותלטרך לפרש כאלו כתוב אם לא יגאל את השדה לא יגאל עוד. ואם מכר את השדה ויהיה בלחלו ציובל. וכבר ס"ד בגמרא דהכי מפרש ליה ר"א דמתני' [דלקמן] ואמר אביו סכינא חריפא מפסקא קרא כלומר בתמיה. וכזב ראייתו בתום' דנרסי גם כן יולאה וכתבו דלכתי נקט מיד גזבר. דאין סברא דמיורי קרא. אלא בגאלה מיד הגזבר. שהרי אם גאלה אחר לא ימכרנה לבעלים אם ירלה. ע"כ : לא יאמר הואיל והיא יולאה כו' ודין הוא בשל אחרים אינו זוכה [אלמלא גאלה ישראל היתה יולאה מידו ואני זוכה בה עם שאר אחיו] בשל עצמי לכ"ס. ת"ל אחוזתו [לכך היתה אחוזתו] אחוזה שלו [שירש מאביו תהא שלו] ואין זו שלו. הא כיצד יולאה מתחת ידו ומתחלקת לאחיו הכהנים כרייתא בגמ'. ועיין במשנה ו' פרק דלקמן : ד' חגיע היובל ולא גאלה. הכהנים נכנסים לחובה. דהכי כתיב ואם לא יגאל את השדה ואם מכר את השדה וגו'. והיה בלחלו ציובל וגו'. לכהן את דמיה. פירש הר"ב דיליק וגו'. בשני דרכים ה"ל. לא יגאל עוד אלא והיה בלחלו ציובל וגו'. לכהן. ונתנים את דמיה. פירש הר"ב דיליק ממקדיש ביתו. דבית לא נפקא לכהנים אלא נפדה ברמים. ואם לא פדה יקום הבית להקדש. הרמב"ם : דמיה לשון חמשים שקלים. וכן פירש"י. חמשים שקלים. ולכן מ"ש בכ"מ [פ"ד מה"ע] שגאל כחוב דמיה הכתוב בתורה שלשה שקלים. ע"כ. אומר אי שוא טעות מן המעתיק שטעה בנ' וסובר היה שהוא ג'.

יולאה מידו ציובל. ובת"כ מלחתי כיוצא בזה ומייתי לה בגמ' דף כ"ו. לא יגאל עוד כו'. לא יגאל עוד יכול לא יקנה מיד הגזבר ומהיה חבל מדלח נסיב לתלמודיה. אלא לקיחה שמיד הגזבר. י"ל דהיינו טעמא. משום דמאחר יש לו דין גאלה כמות שהיא. וכגו' הרמב"ם והר"ב. מ"מ דעתי מוכרעה דנסיב רישיה דקרא דכתיב ואם לא יגאל. וה"ה לסיפא ואם מכר דמגלן לחלק במקרא אחד. כ"ס לומר דארישא קאי ולא אדסמיך ליה ותלטרך לפרש כאלו כתוב אם לא יגאל את השדה לא יגאל עוד. ואם מכר את השדה ויהיה בלחלו ציובל. וכבר ס"ד בגמרא דהכי מפרש ליה ר"א דמתני' [דלקמן] ואמר אביו סכינא חריפא מפסקא קרא כלומר בתמיה. וכזב ראייתו בתום' דנרסי גם כן יולאה וכתבו דלכתי נקט מיד גזבר. דאין סברא דמיורי קרא. אלא בגאלה מיד הגזבר. שהרי אם גאלה אחר לא ימכרנה לבעלים אם ירלה. ע"כ : לא יאמר הואיל והיא יולאה כו' ודין הוא בשל אחרים אינו זוכה [אלמלא גאלה ישראל היתה יולאה מידו ואני זוכה בה עם שאר אחיו] בשל עצמי לכ"ס. ת"ל אחוזתו [לכך היתה אחוזתו] אחוזה שלו [שירש מאביו תהא שלו] ואין זו שלו. הא כיצד יולאה מתחת ידו ומתחלקת לאחיו הכהנים כרייתא בגמ'. ועיין במשנה ו' פרק דלקמן : ד' חגיע היובל ולא גאלה. הכהנים נכנסים לחובה. דהכי כתיב ואם לא יגאל את השדה ואם מכר את השדה וגו'. והיה בלחלו ציובל וגו'. לכהן את דמיה. פירש הר"ב דיליק וגו'. בשני דרכים ה"ל. לא יגאל עוד אלא והיה בלחלו ציובל וגו'. לכהן. ונתנים את דמיה. פירש הר"ב דיליק ממקדיש ביתו. דבית לא נפקא לכהנים אלא נפדה ברמים. ואם לא פדה יקום הבית להקדש. הרמב"ם : דמיה לשון חמשים שקלים. וכן פירש"י. חמשים שקלים. ולכן מ"ש בכ"מ [פ"ד מה"ע] שגאל כחוב דמיה הכתוב בתורה שלשה שקלים. ע"כ. אומר אי שוא טעות מן המעתיק שטעה בנ' וסובר היה שהוא ג'.

תפארת ישראל י"ב

ה' : שו' דבגאלה אחר יולא מידו ציובל ומתחלקת לו לכהנים : יו' של המקדיש : ית' המקדיש גאלה מהטעם : יט' וי"ג יולאה מידו ציובל. והוה שפיר לא זו חף זו, דלא מיעביד אחר אלא אפילו קרוב. ולגירסתנו נמי הוה לא זו חף זו. דאפילו בגאלה קרוב, יומא כשחזר וגאלה ממנו, דאל"כ אינה יולאה ציובל למקדיש רק

להקדש : ב' מיד הגזבר : בא' שלא גאלה הבעלים מידו : בב' הכהן כשיגיע היובל : בג' מיד הקדש : בד' של המשמר שהיובל פוגע בו : בה' ג' שלע צדוק אומר, ויפול הדמים לבדק הבית, וכמו כן הפירוט שנתנו עד היובל הן לבדק הבית : כו' דיליק ג"ש קודש קודש ממקדיש ביתו, דפירש ביה קרא דאיש יולא מהקדש בלי דמים : דיליק

גריבא. הלכך מהדרינן אבעלים על כרחייהו: ואם לאו. בלא פתחו הבעלים תחלה אלא בכ'. וזה אומר חמשה ועשרים: אומרים לזה הגיעתך. הרי הוא שלך ולא מהדרינן אבעלים. משום דהמרי בעלים בא אחר במקומותו שנתן ליה כמותו.

והא דתנן במתני' שאין הבעלים מוסיפין תומם. אלא על מה שפחתו הם תחלה. ולא על עלויו של זה ה"מ היכא דלא שמו בני אדם את הקרקע כמו שאמר זה האחר. אבל אם שמוה שלשה בני אדם כדבריו של זה מוסיפין בעלים תומם בעלויו בעל כרחו. וכלה מתני' לא חיירי אלא בשדה אחוזה בזמן שאין היוכל כוהנ. כותק כריש פרקין: ד' מהרים אדם מצאנו. מקלה לאט: אומר הרי הן תרם ונתקן לכהן: ואם החרים את כולו. שלא שיר לעלמו כלום: אינן מותרין. דאמר קרא (ויקרא כ"ו) מכל אשר לו מאדס ומשדה אחוזתו. מכל אשר לו אלו מטלטלין ולא כל מטלטלין. מאדס אלו עבדו ושפחתו כנענים. ולא כולו. ומשדה אחוזתו. ולא כולה. ואין הלכה כראש"ב אלא לכתחלה לא יחרים את כולו. אבל אם החרים מותרים: להיותם על נכסיו. שלא יבזזם להדיות: שאין אדם מחרים דבר שאינו שלו. ובתו כהי דיכול למכרה בקטנותה. חיט יכול למכרה בנערותה: שהחרמים שלהם. דכתיב (במדבר י"ה) כל חרם ציטראל לך יהיה. וכיון דדידיה הויה מה הנאה בקך אם היה מחרים. איהו גופיה זכי ביה ולא יהיב ליה לכהן אחר: נראין דברי ר"י. ה"ק נראין דברי ר"י לר"ס. דמודה לו ר"ס לר"י וסובר כמותו בקרקעות. ולא דבר ר"ס אלא במטלטלין. לפי שאין החרמים של ליים. ור' יהודה סבר הוקצו מטלטלין לשדה אחוזה. דכתיב (ויקרא כ"ו) מכל אשר לו מאדס ובהמה ומשדה אחוזתו. מה שדה אחוזה. אין הליום מחרמים. כדכתיב

ר"א לית ליה דר' אילא דאי בוצו טובא לא אכפה לן. אלא ששייר לעלמו קלה דומיה דחרס. ע"כ. והרמב"ם בצוקף ה"ע פסק כדברי ראש"ב: מזה אם לגבוה. ואל"ת והא היא קרא בתרס היתן לכהנים כתיב. דהא כתיב דקרא כתיב לא ימכר ולא יגאל. ואילו בתרמי בדיק היות יש להם פדיון כהקדש והיכי קאמר במתני' ומה אם לגבוה כו' והא לאו לגבוה הוא כי אם לכהנים. וי"ל דאפילו בתרמי הנתנו לכהנים יש בהם קדושה הגוף כדתיב לקמן בפרקין [ד' כ"ט] תרמיס כל זמן שהוא צבית הבעלים הרי הן כהקדש לכל דבריהם. נהנם לכהן הרי הן כחולין. אלמא אית בהו קדושה הגוף. תוספת: ד' אינן מותרים. שאין אדם מחרים דבר שאינו שלו. דבהמה כתיב. ולא אינפריך אלא לומר מה בהמה יש לו רשות למכרה [לעולם] אף כל שיש לו רשות למכרה. גמ': רבי אומר נראין דברי ר"י כו'. [כתב הר"ב] ה"ק נראין דר' לר"ס. דהא אחוזת עולם כתיב. גמ'. ומ"ס הר"ב מדמית ר' לפרושי מלתיה דר"ס כו'. ע"מ דהלכה כר"ס. ואיכא למדחי דר' להכי נחית לפרושי מלתיה דר"ס. דלא תקשה עליה. הא אחוזת עולם כתיב. וכן הרמב"ם בחבורו פ"ו מהלכות ערכין העתיק דברי ר' יהודה

אמעיקרא קאי. גמ': ד' מחרים אדם כו'. כתב הר"ב ונותן לכהן כחכמים דמתני' ו'. וע"ס. א"ל דהנא תך קרא מכל אשר לו דילפינן מיניה כדלקמן בתרמי הכהנים הוא דכתיב כמ"ס סס כזס הווס': אינן מותרין. לשון הר"ב

ואם לאו (אומרים הגיעתך יי): ד' מחרים אדם) מצאנו ומבקר מעבדיו ומשפחתו הבנענים. ומישה אחוזתו). ואם החרים את כולו (אין מותרין). דברי רבי אלעזר. אמר רבי אלעזר בן עזריה. מה אם לגבוה (אין אדם רשאי להחרים את כל נכסיו. על אחת כמה וכמה) שיהא אדם חייב להיות הם על נכסיו: ד' המחרים בנו ובתו. עבדו ושפחתו העבדים ושדה מקנתו. אינן מותרים. שאין אדם מחרים דבר שאינו שלו (בהנים וליום אינן מחרים דברי רבי יהודה. רבי שמעון אומר הכהנים אינן מחרים ששהחרמים שלהם). הליום מחרים שאין החרמים שלהן. רבי אומר נראים

לכתחלה לא יחרים. נראה להגיה ולמחוק בן עזריה. דהא ר"א מרא דמסתא הוא. ואע"ג דלקמן אפרש דאיכא בינייהו דר"א וראש"ב לאו בענין תרמיס הוא. ועוד דהר"ב לא הזכיר זה. א"ל יש להגיה ואין הלכה כן בדיעבד. אלא לכתחלה כו'. ואל"ת ומי חולק עליו. דאין הלכה כן. כבר כ' הכ"מ בפ"ו מהל' ערכין מדקאמר דברי ר"א אע"ג דראש"ב משמע דסבר כוותיה. [מ"מ] משמע דרבין פליגי עליה. וכן מפורש בתוספתא. ע"כ: אומר ראש"ב מה אם לגבוה כו'. בגמ' מפרש דאיכא בינייהו דר' אילא דאמר רבי אילא באושא התקיע המבזוז [לעניים] אל יבזוז יותר מחומם. פירש"ג דגמרינן מייעקב. דכתיב ביה תרין עשרין ראש"ב אית ליה דר' אילא. דהא אחא לאשמועינן שיהא אדם חס על נכסיו. אלא ששייר לעלמו קלה דומיה דחרס. ע"כ. והרמב"ם בצוקף ה"ע פסק כדברי ראש"ב: מזה אם לגבוה. ואל"ת והא היא קרא בתרס היתן לכהנים כתיב. דהא כתיב דקרא כתיב לא ימכר ולא יגאל. ואילו בתרמי בדיק היות יש להם פדיון כהקדש והיכי קאמר במתני' ומה אם לגבוה כו' והא לאו לגבוה הוא כי אם לכהנים. וי"ל דאפילו בתרמי הנתנו לכהנים יש בהם קדושה הגוף כדתיב לקמן בפרקין [ד' כ"ט] תרמיס כל זמן שהוא צבית הבעלים הרי הן כהקדש לכל דבריהם. נהנם לכהן הרי הן כחולין. אלמא אית בהו קדושה הגוף. תוספת: ד' אינן מותרים. שאין אדם מחרים דבר שאינו שלו. דבהמה כתיב. ולא אינפריך אלא לומר מה בהמה יש לו רשות למכרה [לעולם] אף כל שיש לו רשות למכרה. גמ': רבי אומר נראין דברי ר"י כו'. [כתב הר"ב] ה"ק נראין דר' לר"ס. דהא אחוזת עולם כתיב. גמ'. ומ"ס הר"ב מדמית ר' לפרושי מלתיה דר"ס כו'. ע"מ דהלכה כר"ס. ואיכא למדחי דר' להכי נחית לפרושי מלתיה דר"ס. דלא תקשה עליה. הא אחוזת עולם כתיב. וכן הרמב"ם בחבורו פ"ו מהלכות ערכין העתיק דברי ר' יהודה

ד' מחרים אדם כמ"ס סס כזס הווס': אינן מותרין. לשון הר"ב דאמר קרא מכל אשר לו מאדס ומשדה אחוזתו כו'. ואע"ג דבקר' כתיב גמי בהמה השמיתו הר"ב. משום דלא לריכי. אלא למעוטי הני דבמתני' דלקמן. אבל הני תלמי תלמי לריכי. דאי כתב רחמנא מכל אשר לו ה"א כל דלית ליה לא לחרים אבל מין אחד לתרמיה כוליה. כתב רחמנא מאדס ולא כל אדם. ואי כתב רחמנא מאדס דלא בני ליה בלא עבודה. אבל שדה סגיא ליה דיוסותרין [שהיא חרים לחורים וקבל שדות לממלה ושליש ולרביעי] ואי אשמועינן הני תרמי מסוס דהנא מיוחא והנא מיוחא. אבל מטלטלין לתרמניה כולו. לריכי. גמ'. ובכרייתא יכול חס החרים יתו מותרים. ת"ל אף. פירש"ג חיים ורקיס מיעוטי. ומ"ס הר"ב ואין הלכה כראש"ב אלא

לכתחלה לא יחרים. נראה להגיה ולמחוק בן עזריה. דהא ר"א מרא דמסתא הוא. ואע"ג דלקמן אפרש דאיכא בינייהו דר"א וראש"ב לאו בענין תרמיס הוא. ועוד דהר"ב לא הזכיר זה. א"ל יש להגיה ואין הלכה כן בדיעבד. אלא לכתחלה כו'. ואל"ת ומי חולק עליו. דאין הלכה כן. כבר כ' הכ"מ בפ"ו מהל' ערכין מדקאמר דברי ר"א אע"ג דראש"ב משמע דסבר כוותיה. [מ"מ] משמע דרבין פליגי עליה. וכן מפורש בתוספתא. ע"כ: אומר ראש"ב מה אם לגבוה כו'. בגמ' מפרש דאיכא בינייהו דר' אילא דאמר רבי אילא באושא התקיע המבזוז [לעניים] אל יבזוז יותר מחומם. פירש"ג דגמרינן מייעקב. דכתיב ביה תרין עשרין ראש"ב אית ליה דר' אילא. דהא אחא לאשמועינן שיהא אדם חס על נכסיו. אלא ששייר לעלמו קלה דומיה דחרס. ע"כ. והרמב"ם בצוקף ה"ע פסק כדברי ראש"ב: מזה אם לגבוה. ואל"ת והא היא קרא בתרס היתן לכהנים כתיב. דהא כתיב דקרא כתיב לא ימכר ולא יגאל. ואילו בתרמי בדיק היות יש להם פדיון כהקדש והיכי קאמר במתני' ומה אם לגבוה כו' והא לאו לגבוה הוא כי אם לכהנים. וי"ל דאפילו בתרמי הנתנו לכהנים יש בהם קדושה הגוף כדתיב לקמן בפרקין [ד' כ"ט] תרמיס כל זמן שהוא צבית הבעלים הרי הן כהקדש לכל דבריהם. נהנם לכהן הרי הן כחולין. אלמא אית בהו קדושה הגוף. תוספת: ד' אינן מותרים. שאין אדם מחרים דבר שאינו שלו. דבהמה כתיב. ולא אינפריך אלא לומר מה בהמה יש לו רשות למכרה [לעולם] אף כל שיש לו רשות למכרה. גמ': רבי אומר נראין דברי ר"י כו'. [כתב הר"ב] ה"ק נראין דר' לר"ס. דהא אחוזת עולם כתיב. גמ'. ומ"ס הר"ב מדמית ר' לפרושי מלתיה דר"ס כו'. ע"מ דהלכה כר"ס. ואיכא למדחי דר' להכי נחית לפרושי מלתיה דר"ס. דלא תקשה עליה. הא אחוזת עולם כתיב. וכן הרמב"ם בחבורו פ"ו מהלכות ערכין העתיק דברי ר' יהודה

לכתחלה לא יחרים. נראה להגיה ולמחוק בן עזריה. דהא ר"א מרא דמסתא הוא. ואע"ג דלקמן אפרש דאיכא בינייהו דר"א וראש"ב לאו בענין תרמיס הוא. ועוד דהר"ב לא הזכיר זה. א"ל יש להגיה ואין הלכה כן בדיעבד. אלא לכתחלה כו'. ואל"ת ומי חולק עליו. דאין הלכה כן. כבר כ' הכ"מ בפ"ו מהל' ערכין מדקאמר דברי ר"א אע"ג דראש"ב משמע דסבר כוותיה. [מ"מ] משמע דרבין פליגי עליה. וכן מפורש בתוספתא. ע"כ: אומר ראש"ב מה אם לגבוה כו'. בגמ' מפרש דאיכא בינייהו דר' אילא דאמר רבי אילא באושא התקיע המבזוז [לעניים] אל יבזוז יותר מחומם. פירש"ג דגמרינן מייעקב. דכתיב ביה תרין עשרין ראש"ב אית ליה דר' אילא. דהא אחא לאשמועינן שיהא אדם חס על נכסיו. אלא ששייר לעלמו קלה דומיה דחרס. ע"כ. והרמב"ם בצוקף ה"ע פסק כדברי ראש"ב: מזה אם לגבוה. ואל"ת והא היא קרא בתרס היתן לכהנים כתיב. דהא כתיב דקרא כתיב לא ימכר ולא יגאל. ואילו בתרמי בדיק היות יש להם פדיון כהקדש והיכי קאמר במתני' ומה אם לגבוה כו' והא לאו לגבוה הוא כי אם לכהנים. וי"ל דאפילו בתרמי הנתנו לכהנים יש בהם קדושה הגוף כדתיב לקמן בפרקין [ד' כ"ט] תרמיס כל זמן שהוא צבית הבעלים הרי הן כהקדש לכל דבריהם. נהנם לכהן הרי הן כחולין. אלמא אית בהו קדושה הגוף. תוספת: ד' אינן מותרים. שאין אדם מחרים דבר שאינו שלו. דבהמה כתיב. ולא אינפריך אלא לומר מה בהמה יש לו רשות למכרה [לעולם] אף כל שיש לו רשות למכרה. גמ': רבי אומר נראין דברי ר"י כו'. [כתב הר"ב] ה"ק נראין דר' לר"ס. דהא אחוזת עולם כתיב. גמ'. ומ"ס הר"ב מדמית ר' לפרושי מלתיה דר"ס כו'. ע"מ דהלכה כר"ס. ואיכא למדחי דר' להכי נחית לפרושי מלתיה דר"ס. דלא תקשה עליה. הא אחוזת עולם כתיב. וכן הרמב"ם בחבורו פ"ו מהלכות ערכין העתיק דברי ר' יהודה

ד' מחרים אדם כמ"ס סס כזס הווס': אינן מותרין. לשון הר"ב דאמר קרא מכל אשר לו מאדס ומשדה אחוזתו כו'. ואע"ג דבקר' כתיב גמי בהמה השמיתו הר"ב. משום דלא לריכי. אלא למעוטי הני דבמתני' דלקמן. אבל הני תלמי תלמי לריכי. דאי כתב רחמנא מכל אשר לו ה"א כל דלית ליה לא לחרים אבל מין אחד לתרמיה כוליה. כתב רחמנא מאדס ולא כל אדם. ואי כתב רחמנא מאדס דלא בני ליה בלא עבודה. אבל שדה סגיא ליה דיוסותרין [שהיא חרים לחורים וקבל שדות לממלה ושליש ולרביעי] ואי אשמועינן הני תרמי מסוס דהנא מיוחא והנא מיוחא. אבל מטלטלין לתרמניה כולו. לריכי. גמ'. ובכרייתא יכול חס החרים יתו מותרים. ת"ל אף. פירש"ג חיים ורקיס מיעוטי. ומ"ס הר"ב ואין הלכה כראש"ב אלא לכתחלה לא יחרים. נראה להגיה ולמחוק בן עזריה. דהא ר"א מרא דמסתא הוא. ואע"ג דלקמן אפרש דאיכא בינייהו דר"א וראש"ב לאו בענין תרמיס הוא. ועוד דהר"ב לא הזכיר זה. א"ל יש להגיה ואין הלכה כן בדיעבד. אלא לכתחלה כו'. ואל"ת ומי חולק עליו. דאין הלכה כן. כבר כ' הכ"מ בפ"ו מהל' ערכין מדקאמר דברי ר"א אע"ג דראש"ב משמע דסבר כוותיה. [מ"מ] משמע דרבין פליגי עליה. וכן מפורש בתוספתא. ע"כ: אומר ראש"ב מה אם לגבוה כו'. בגמ' מפרש דאיכא בינייהו דר' אילא דאמר רבי אילא באושא התקיע המבזוז [לעניים] אל יבזוז יותר מחומם. פירש"ג דגמרינן מייעקב. דכתיב ביה תרין עשרין ראש"ב אית ליה דר' אילא. דהא אחא לאשמועינן שיהא אדם חס על נכסיו. אלא ששייר לעלמו קלה דומיה דחרס. ע"כ. והרמב"ם בצוקף ה"ע פסק כדברי ראש"ב: מזה אם לגבוה. ואל"ת והא היא קרא בתרס היתן לכהנים כתיב. דהא כתיב דקרא כתיב לא ימכר ולא יגאל. ואילו בתרמי בדיק היות יש להם פדיון כהקדש והיכי קאמר במתני' ומה אם לגבוה כו' והא לאו לגבוה הוא כי אם לכהנים. וי"ל דאפילו בתרמי הנתנו לכהנים יש בהם קדושה הגוף כדתיב לקמן בפרקין [ד' כ"ט] תרמיס כל זמן שהוא צבית הבעלים הרי הן כהקדש לכל דבריהם. נהנם לכהן הרי הן כחולין. אלמא אית בהו קדושה הגוף. תוספת: ד' אינן מותרים. שאין אדם מחרים דבר שאינו שלו. דבהמה כתיב. ולא אינפריך אלא לומר מה בהמה יש לו רשות למכרה [לעולם] אף כל שיש לו רשות למכרה. גמ': רבי אומר נראין דברי ר"י כו'. [כתב הר"ב] ה"ק נראין דר' לר"ס. דהא אחוזת עולם כתיב. גמ'. ומ"ס הר"ב מדמית ר' לפרושי מלתיה דר"ס כו'. ע"מ דהלכה כר"ס. ואיכא למדחי דר' להכי נחית לפרושי מלתיה דר"ס. דלא תקשה עליה. הא אחוזת עולם כתיב. וכן הרמב"ם בחבורו פ"ו מהלכות ערכין העתיק דברי ר' יהודה

לכתחלה לא יחרים. נראה להגיה ולמחוק בן עזריה. דהא ר"א מרא דמסתא הוא. ואע"ג דלקמן אפרש דאיכא בינייהו דר"א וראש"ב לאו בענין תרמיס הוא. ועוד דהר"ב לא הזכיר זה. א"ל יש להגיה ואין הלכה כן בדיעבד. אלא לכתחלה כו'. ואל"ת ומי חולק עליו. דאין הלכה כן. כבר כ' הכ"מ בפ"ו מהל' ערכין מדקאמר דברי ר"א אע"ג דראש"ב משמע דסבר כוותיה. [מ"מ] משמע דרבין פליגי עליה. וכן מפורש בתוספתא. ע"כ: אומר ראש"ב מה אם לגבוה כו'. בגמ' מפרש דאיכא בינייהו דר' אילא דאמר רבי אילא באושא התקיע המבזוז [לעניים] אל יבזוז יותר מחומם. פירש"ג דגמרינן מייעקב. דכתיב ביה תרין עשרין ראש"ב אית ליה דר' אילא. דהא אחא לאשמועינן שיהא אדם חס על נכסיו. אלא ששייר לעלמו קלה דומיה דחרס. ע"כ. והרמב"ם בצוקף ה"ע פסק כדברי ראש"ב: מזה אם לגבוה. ואל"ת והא היא קרא בתרס היתן לכהנים כתיב. דהא כתיב דקרא כתיב לא ימכר ולא יגאל. ואילו בתרמי בדיק היות יש להם פדיון כהקדש והיכי קאמר במתני' ומה אם לגבוה כו' והא לאו לגבוה הוא כי אם לכהנים. וי"ל דאפילו בתרמי הנתנו לכהנים יש בהם קדושה הגוף כדתיב לקמן בפרקין [ד' כ"ט] תרמיס כל זמן שהוא צבית הבעלים הרי הן כהקדש לכל דבריהם. נהנם לכהן הרי הן כחולין. אלמא אית בהו קדושה הגוף. תוספת: ד' אינן מותרים. שאין אדם מחרים דבר שאינו שלו. דבהמה כתיב. ולא אינפריך אלא לומר מה בהמה יש לו רשות למכרה [לעולם] אף כל שיש לו רשות למכרה. גמ': רבי אומר נראין דברי ר"י כו'. [כתב הר"ב] ה"ק נראין דר' לר"ס. דהא אחוזת עולם כתיב. גמ'. ומ"ס הר"ב מדמית ר' לפרושי מלתיה דר"ס כו'. ע"מ דהלכה כר"ס. ואיכא למדחי דר' להכי נחית לפרושי מלתיה דר"ס. דלא תקשה עליה. הא אחוזת עולם כתיב. וכן הרמב"ם בחבורו פ"ו מהלכות ערכין העתיק דברי ר' יהודה

יכין

ואפילו לעניים אל יבזוז יותר מחומם [י"ד כמ"ט א'] : (כד' דלע"ג דעבד עבדי טופו קמי [כיקדושין דכ"ח]. עכ"ס אן לחרון רשות לטוב למכרו לאחר כבהמה. ואע"ג דבהו קטנה יכול למכרה. עכ"ס לכסתגול תנא. [אב"י] ואע"ג דדה מקנה תורת נבעלים כיוכל ואפ"י יכול להתמיה. עכ"ס יכול למכרה לעולם. דסייעו עד סיוגל: (כו) ר"ל לענין מה יוחרס, דכיון דכל חרם שייך לכהן, הרי מיד זכי בה המחרים, וכל חרם משבא ליד כהן יאל לחולין, [כערכין כ"ט א']. ואף ע"ג דכל חרם נריך ליתנו לכהנים שבאותו משמר [כערכין כ"ט ב']. הכא שאני שהחרס שלו הוא לא גרע מהכרזו שחייב הכהן טעבודתה ועורה

תפארת ישראל

ואפילו לעניים אל יבזוז יותר מחומם [י"ד כמ"ט א'] : (כד' דלע"ג דעבד עבדי טופו קמי [כיקדושין דכ"ח]. עכ"ס אן לחרון רשות לטוב למכרו לאחר כבהמה. ואע"ג דבהו קטנה יכול למכרה. עכ"ס לכסתגול תנא. [אב"י] ואע"ג דדה מקנה תורת נבעלים כיוכל ואפ"י יכול להתמיה. עכ"ס יכול למכרה לעולם. דסייעו עד סיוגל: (כו) ר"ל לענין מה יוחרס, דכיון דכל חרם שייך לכהן, הרי מיד זכי בה המחרים, וכל חרם משבא ליד כהן יאל לחולין, [כערכין כ"ט א']. ואף ע"ג דכל חרם נריך ליתנו לכהנים שבאותו משמר [כערכין כ"ט ב']. הכא שאני שהחרס שלו הוא לא גרע מהכרזו שחייב הכהן טעבודתה ועורה

יכין

ואפילו לעניים אל יבזוז יותר מחומם [י"ד כמ"ט א'] : (כד' דלע"ג דעבד עבדי טופו קמי [כיקדושין דכ"ח]. עכ"ס אן לחרון רשות לטוב למכרו לאחר כבהמה. ואע"ג דבהו קטנה יכול למכרה. עכ"ס לכסתגול תנא. [אב"י] ואע"ג דדה מקנה תורת נבעלים כיוכל ואפ"י יכול להתמיה. עכ"ס יכול למכרה לעולם. דסייעו עד סיוגל: (כו) ר"ל לענין מה יוחרס, דכיון דכל חרם שייך לכהן, הרי מיד זכי בה המחרים, וכל חרם משבא ליד כהן יאל לחולין, [כערכין כ"ט א']. ואף ע"ג דכל חרם נריך ליתנו לכהנים שבאותו משמר [כערכין כ"ט ב']. הכא שאני שהחרס שלו הוא לא גרע מהכרזו שחייב הכהן טעבודתה ועורה

יכין

ואפילו לעניים אל יבזוז יותר מחומם [י"ד כמ"ט א'] : (כד' דלע"ג דעבד עבדי טופו קמי [כיקדושין דכ"ח]. עכ"ס אן לחרון רשות לטוב למכרו לאחר כבהמה. ואע"ג דבהו קטנה יכול למכרה. עכ"ס לכסתגול תנא. [אב"י] ואע"ג דדה מקנה תורת נבעלים כיוכל ואפ"י יכול להתמיה. עכ"ס יכול למכרה לעולם. דסייעו עד סיוגל: (כו) ר"ל לענין מה יוחרס, דכיון דכל חרם שייך לכהן, הרי מיד זכי בה המחרים, וכל חרם משבא ליד כהן יאל לחולין, [כערכין כ"ט א']. ואף ע"ג דכל חרם נריך ליתנו לכהנים שבאותו משמר [כערכין כ"ט ב']. הכא שאני שהחרס שלו הוא לא גרע מהכרזו שחייב הכהן טעבודתה ועורה

רבי ישמעאל אמר כתוב
אחד אומר כו' כ"ס ע"ג
מני רבא ספק ק"ג
ע"ג וע"ג חזקתו פקד' י"ג
וביתומו שקלים פ"ג פ"ג:
ואין אתה מקדיש הקדש
מבוא. ע"ג יושבתי קוליס
פ"ג כ"ג חזקתו פ"ג ח"ל מ"ג
פ"ג מ"ג כמורה ח"ל א:

לכאן בצביל המרס. ודוקא קטן בן בחו או בן אחותו כהן. דאילו כהן גופו לא מלי למיתן טובה לצ"ה כדי שיתן הבכור
לו או לכהן אחר דכיון דבכור חזי ליה מחזי ככהן המסייע צבית הגרנות לדוש ולרעות. כדי שיתנו לו תרומות בשכרו. ואשכחתי
לדא שקיל ליה בתורת תרומה אלא בתורת סכר: כתוב אחד אומר תקדיש. גבי בכור כתיב (דברים ט"ו) כל הבכור אשר
יולד תקדיש: וכתוב אחר אומר אל תקדיש. (ויקרא כ"ו) אך בכור אשר יזכר לה' בבהמה לא יקדיש איש אותו: הקדש
עילוי. להעלותו בדמים שיתן טובה
הגאחו. כמה אדם רוצה ליתן בו
להעלותו עולה שאינו חייב בה. אלא
כדי לעשות דורון לקוט: ואי אתה
מקדישו הקדש מובה. שיהא שם
[זבח] אחר חל עליו. ורובן דנפקא להו
הך דרשא לעיל מכל חרס קדש
קדשים. אל תקדיש מיצעי להו ללאו
שאם מחפכו לשם זבח אחר עובר
בלאו ותקדיש מבעי להו לומר שמאזה
להקדישו ולומר זה קדוש לבכורה.
ואע"ג דמאליו הוא קדוש. ור' ישמעאל לית ליה הך דרשא. והלכה כחכמים:

הפודין אומרים כמה אדם רוצה ליתן לו
בבכור זה. ליתנו לבן בחו. או לבן אחותו.
רבי ישמעאל אומר כתוב אחד אומר
תקדיש. וכתוב אחר אומר אל תקדיש
אי אפשר לומר תקדיש שכבר נאמר אל
תקדיש. ואי אפשר לומר אל תקדיש
שכבר נאמר תקדיש אומר מעתה מקדישו.

שנויי נוסחאות
(הפודין) אומרים כתיב
וכמשכ"ב ליה וכן ליה
כתיב (ושם אומרין וכו')
סבא דג"י. אומר
תקדיש. כתיב.. הקדש
וכן בס"ד. וכתוב אחר.
נמשכ"ב אחר. אל תקדיש.
כתיב אל תקדיש והקדש
נכונה; נמשכ"ב לא יקדיש
כנקלה וכן בסמוך והנה
בשט"מ כולן אל יקדיש.
(אי אפשר לומר תקדיש
שכבר נאמר אל תקדיש)
ואי אפשר בו תקדיש
אמר מעתה, דג"י ליה;
כ"י ק איפשר לומר
הקדש שבכר נאמר
הקדש אומר מעתה וחסרון
דברים י"ט כאן; נמשכ"ב
..הקדש הוא ביצר.
מקדישו אתה בו ואיך בו'
מובה. נמשכ"ב.. ואי...
כתיב אם מקדיש אתה
הקדש מובה והדברים
חרסי ומגומגמים:

צין בעל מוס כו'. עמ"ש צוף שקלים:
מקדישו הקדש עילוי. לשון הר"ב
להעלותו בדמים שיתן טובה הגאחו
כמה אדם רוצה ליתן בו להעלותו
עולה. ולא דק. דה"ל לפרש כמה
אדם רוצה ליתן בו. כדי לתמו לבן
בחו כהן כדפרש לעיל:

אתה הקדש עילויים). ואין אתה מקדישו הקדש מובה(א):
אתה הקדש עילויים). ואין אתה מקדישו הקדש מובה(א):

תוספות הדשים
ח"פ ד"ה מקדישו כו'
כדפי' לעיל. כאן לקח
דאח מוס' כתבו דאין רשאי
ליקח כהן פרוטס מישאל
(ממכורה"ט ח"א):

תוספת יום טוב
הקדש אמר מעתה וחסרון
דברים י"ט כאן; נמשכ"ב
..הקדש הוא ביצר.
מקדישו אתה בו ואיך בו'
מובה. נמשכ"ב.. ואי...
כתיב אם מקדיש אתה
הקדש מובה והדברים
חרסי ומגומגמים:

אתה הקדש עילויים). ואין אתה מקדישו הקדש מובה(א):
אתה הקדש עילויים). ואין אתה מקדישו הקדש מובה(א):

הבואו הח"ט במורה פ"ז מענה ג' רק דקשה דהרב שם פירש כד"י וכו' (ממכורה"ט ח"א):

תוספת יום טוב
הקדש אמר מעתה וחסרון
דברים י"ט כאן; נמשכ"ב
..הקדש הוא ביצר.
מקדישו אתה בו ואיך בו'
מובה. נמשכ"ב.. ואי...
כתיב אם מקדיש אתה
הקדש מובה והדברים
חרסי ומגומגמים:

אתה הקדש עילויים). ואין אתה מקדישו הקדש מובה(א):
אתה הקדש עילויים). ואין אתה מקדישו הקדש מובה(א):

יבין תפארת ישראל בועז

להמיר עליו [כתמורה פ"א מ"א]: לו] לבעל הבהמה: (לח) שכן
כהנים ודוקא קטן בן בחו וכו'. אבל כהן לעלמו או לבן בכור
ליתן להבעלים מעות שיתן לו הבכור, דכיון שהוא עלמו כהן, הו"ל
ככהן המסייע לבע"ב לדוש בגורן, כדי שיתן לו התרומה בשכרו,
דנמלא דלא יתן לו התרומה בתורת מתנת כהונה, רק בשכר מלאכתו:
(ל"ב בצבור: ט) להעלותו בדמים [אויסשטיינערן], דהיינו כמה יתן
אדם לקנות בהמה כזו לעולה שאינו חייב בה, וכלעיל. וי"א כמה יתן אדם
הבית או לכהנים, כפי מה שהחרים: (מא) שיחל עליו שם קרבן. ולרובן [לעיל מ"ו] דילפי הך דרשא מכל חרס, מלרבי לקראי דרבי ישמעאל
למלא אחריתא. תקדיש, דמטא להקדישו צפה ולומר שיהא קדוש לבכור, ואל תקדיש, דמחסימ עליו שם קרבן אחר, עובר בלאו:

ודאין אין בהמה בכלל, אלא דגם בהקדש הולכין אחר לשון צ"ח דהרי
בלשון תורה היה בכלל בהמה ובהמה בכלל היה [כחולין ע"א ח']. החס
לא קצבה לו תורה מה יקדיש, ורק בדעתו חילא אם חס או בהמה להכי
אחר כוונת הלכך הן הן הדברים, והולכין בו אחר לשון צ"ח. משא"כ
בהקדיש חרס או קרבן כבר אמרה התורה מה הן, והולכים בהן אחר
לשון תורה:

ודאין אין בהמה בכלל, אלא דגם בהקדש הולכין אחר לשון צ"ח דהרי
בלשון תורה היה בכלל בהמה ובהמה בכלל היה [כחולין ע"א ח']. החס
לא קצבה לו תורה מה יקדיש, ורק בדעתו חילא אם חס או בהמה להכי
אחר כוונת הלכך הן הן הדברים, והולכין בו אחר לשון צ"ח. משא"כ
בהקדיש חרס או קרבן כבר אמרה התורה מה הן, והולכים בהן אחר
לשון תורה:

תוספות הדשים
ח"פ ד"ה מקדישו כו'
כדפי' לעיל. כאן לקח
דאח מוס' כתבו דאין רשאי
ליקח כהן פרוטס מישאל
(ממכורה"ט ח"א):

תוספת יום טוב
הקדש אמר מעתה וחסרון
דברים י"ט כאן; נמשכ"ב
..הקדש הוא ביצר.
מקדישו אתה בו ואיך בו'
מובה. נמשכ"ב.. ואי...
כתיב אם מקדיש אתה
הקדש מובה והדברים
חרסי ומגומגמים:

תוספת יום טוב
הקדש אמר מעתה וחסרון
דברים י"ט כאן; נמשכ"ב
..הקדש הוא ביצר.
מקדישו אתה בו ואיך בו'
מובה. נמשכ"ב.. ואי...
כתיב אם מקדיש אתה
הקדש מובה והדברים
חרסי ומגומגמים:

פרק ט א המוכר את שדהו פרק ט א המוכר את שדהו
שהיובל נוהג. אבל בשנת היובל עלמה
אינו רשאי למכור ואם מכר המכר בטל ומחזיר הדמים: אינו
סותר לגאול. ואפילו נחרלה לוקח.
(שם כ"ה) במספר שנים אחר היובל
חקנה שחה קטיה לו שתי שנים.
ואם מהדר לה מקמי הכי עובר
בפשה. ומוכר נמי עובר בפשה אם
גואלה קודם שתי שנים. דכתיב במספר
שני תבואות ימכר לך. אבל לאחר
שתי שנים אם רלה לפדותה פודה אותה

פרק ט א בשעת היובל. פירש הר"ב. בפשה שהיובל
טוג. אבל בשנת היובל עלמה. אינו
רשאי למכור. ק"ו. ומה מכורה כבר. יולאה. שאינה מכורה אינו
דין שלא תימכר. גמ': היתה שנת שדפון וירקון. בפרק המקבל
[דף ק"ו] מפרש שהשדפון וירקון.
הוא נמי כמו כן בכל העולם דאין
השדפון בצאגא בהכי לא תקן (ה)עולה
לו מן המנין דיקא נמי דקחני דומיא
דשביעית שאסור לרוע בו (ב) (בכל
העולם). תוס'. ועמ"ש שם צמ"ו:
(ה)ג"ציק דאין עולה. (ב)ק"מ מ"ג רבי

פרק ט א המוכר את שדהו פרק ט א המוכר את שדהו
שהיובל נוהג. אבל בשנת היובל עלמה
אינו רשאי למכור ואם מכר המכר בטל ומחזיר הדמים: אינו
סותר לגאול. ואפילו נחרלה לוקח.
(שם כ"ה) במספר שנים אחר היובל
חקנה שחה קטיה לו שתי שנים.
ואם מהדר לה מקמי הכי עובר
בפשה. ומוכר נמי עובר בפשה אם
גואלה קודם שתי שנים. דכתיב במספר
שני תבואות ימכר לך. אבל לאחר
שתי שנים אם רלה לפדותה פודה אותה

שנויי נוסחאות
פ"ט א או שביעית
אינה עולה (לו).
במשכ"ב או שנת שביעית.
אינו עולה ויתא אלס
כד"ו חיקא, וכן הגיה
בש"מ.

שנויי נוסחאות
פ"ט א או שביעית
אינה עולה (לו).
במשכ"ב או שנת שביעית.
אינו עולה ויתא אלס
כד"ו חיקא, וכן הגיה
בש"מ.

שנויי נוסחאות
פ"ט א או שביעית
אינה עולה (לו).
במשכ"ב או שנת שביעית.
אינו עולה ויתא אלס
כד"ו חיקא, וכן הגיה
בש"מ.

ראשון לציון
פ"ט א בר"ב ד"ה
המוכר את שדהו
כ"י אינו רשאי למכור כ"י
עין יל"מ:

ראשון לציון
פ"ט א בר"ב ד"ה
המוכר את שדהו
כ"י אינו רשאי למכור כ"י
עין יל"מ:

ראשון לציון
פ"ט א בר"ב ד"ה
המוכר את שדהו
כ"י אינו רשאי למכור כ"י
עין יל"מ:

יבין תפארת ישראל יבין

פרק ט א ר"ל בזמן שהיובל נוהג. דאילו כשמכר בשנת היובל
עלמו, המכר בטל, ומכורה כבר יולאה, שאינה מכורה
אינו דין שלא תמכר: (ב) משעה שקנה אפילו התרלה גם הלוקח,
עובדים בפשה [דברים פ"א משמיטה פ"ט]. מהו כ"ל לכאורה דדוקא
בלשון גאולה אסור, אבל בזמן זה לזה השדה והמעות במתנה רשאים.

פרק ט א ר"ל בזמן שהיובל נוהג. דאילו כשמכר בשנת היובל
עלמו, המכר בטל, ומכורה כבר יולאה, שאינה מכורה
אינו דין שלא תמכר: (ב) משעה שקנה אפילו התרלה גם הלוקח,
עובדים בפשה [דברים פ"א משמיטה פ"ט]. מהו כ"ל לכאורה דדוקא
בלשון גאולה אסור, אבל בזמן זה לזה השדה והמעות במתנה רשאים.

פרק ט א ר"ל בזמן שהיובל נוהג. דאילו כשמכר בשנת היובל
עלמו, המכר בטל, ומכורה כבר יולאה, שאינה מכורה
אינו דין שלא תמכר: (ב) משעה שקנה אפילו התרלה גם הלוקח,
עובדים בפשה [דברים פ"א משמיטה פ"ט]. מהו כ"ל לכאורה דדוקא
בלשון גאולה אסור, אבל בזמן זה לזה השדה והמעות במתנה רשאים.

המוכר את שדהו פרק ט ערכין

נדה או הובירה. מ"ח ע"ג כ"ה:
מכרה לו לפני ראש השנה.
מ"ח ע"ג מ"ח ע"ג ה"ו:
ב מכרה לראשון במנה.
ה' פ"ג מופקד כל פ"ג פ"ג
מ"ח ע"ג ב"ה ע"ג מ"ח ע"ג פ"ג
מ"ח ע"ג ע"ג ע"ג פ"ג:
לא ימכור ברחוק. מ"ח ע"ג מ"ח ע"ג:
ולא יגאל להצאין. מ"ח ע"ג:
ע"ג פ"ג ובהקדש מותר
בכולן. מ"ח ע"ג מ"ח ע"ג ע"ג
מ"ח ע"ג: ה' המוכר בית בבתי
ערי חומה. מ"ח ע"ג מ"ח ע"ג
מ"ח ע"ג מ"ח ע"ג מ"ח ע"ג
וע"ג פ"ג: הרי זה כמין
רבות ואינה רבית. יתומה
כ"ח ע"ג ה"ב: מת המוכר
יגאל בנו. מ"ח ע"ג מ"ח ע"ג:

רבי אלעזר אומר כו'. הרי זה אוכל ממנה שלש תבואות: מפיק ליה בצרייתא בגמ' מלכתיב במספר שני תבואות ימכר לך פעמים שאדם אוכל שלש תבואות בשתי שנים. ופירש"י מספר שני תבואות. משמע כל תבואות בשתי שנים מזה"ל למכר מספר שנים. או מספר תבואות.
דהני משמע שתי תבואות. ע"כ. ומ"ס הר"ב ר"ח לא פליג אהנא קמא וכ"כ הרמב"ם. והע"ג דתנן ר"ח בלשנא דפלוגתא. כבר נמלחו הרבה כיוולא בזה וכחצתים בפרק בחרא דכזורים: **ב שנאמר לאיש.** לאיש אשר במוכה. דה"מ למכר לאשר מוכר לו. [לאיש ב"ל] אלא לאיש כלומר הדון בעל השדה [שהוא עכשיו במוכה]. כדאיפא ביומא פ"ה משנה ג'. איש כ"ג ופי' הר"ב איש אדוני. וכחז הר"ב ומגן דרש"י לקולא כו'. גמרינן גאולה גאולה מע"פ כו' והתם מגן דלהקל דתיא כו'. ואכתי תקשה בע"פ גופא מגן דרש"י לקולא. ומסיק רב נחמן דכ"ב א"ס עוד רבות בשנים וגו' מכסף מקנהו. וא"ס מעט נשאר בשנים וגו'. ומשכ לו כפי כונו. לכחז רבות שנים מאי בשנים. אלא נתרבה כספו בשנים מכסף מקנהו. נחמפט כספו בשנים כפי שניו. וא"ר יוסף דרשינו רב נחמן

עולה לו מן המניין. (נדה) או הובירה. **עולה לו מן המניין.** רבי אלעזר אומר מכרה לו לפני ראש השנה והיא מלאה פירות הרי זה אוכל ממנה שלש תבואות לשתי שנים: **ב מכרה לראשון במנה.** ומכר הראשון לשני במאתים. אינו מחשב אלא עם הראשון. שנאמר (ויקרא כ"ה) לאיש אשר מוכר לו. מכרה לראשון במאתים. ומכר הראשון לשני במנה. אינו מחשב אלא עם האחרון. שנאמר (שם) לאיש אשר בתוכה. לא ימכור ברחוק. ויגאל בקרוב. ברע ויגאל ביפתי. לא ילוהו ויגאל. ולא יגאל לחצאים. ובהקדש מותר בכולין. זה חומר בהדיומ מבהקדש: **ג המוכר בית בבתי ערי חומה.** הרי זה גואל מיד. וגואל כל שנים עשר חדש. הרי זה כמין ריבית. ואינה ריבית. מת המוכר יגאל

שנויי נוסחאות

(נדה או הובירה עולה לו מן המניין) כתיב ליה כעט רב. רב אלעזר. נחמפט ר' אליעזר. פשוטי שנים. נחמפט בשתי: **ב** וכבר הראשון. כתיב מכרה: נחמפט. הראשון ובשתי הכה המכרה הראשון וכה ומכרה גם נחמפט ד"ו. (איש) אשר מכר. כתיב ומכרהו ד"ו ליה. וכבר הראשון לשני במנה. נחמפט ד"ו ומכרהו. שנא לאיש נחמפט שני סמכרו והשיב את העודף לאיש אשר מכר לו. אשר בתוכה. ד"ו נחמפט. בתוכה. ויגאל בקרוב. נחמפט ויגאל. לא ילוה ויגאל (ולא יגאל להצאין. כתיב. ויגאל ולא יגאל חצאים: ד"ו ליה: **ג** הרי זה כמין רבות. כתיב הרי זה: נחמפט ד"ו. כן אף רבית. אולם כן אף המשנה ע"ז. כמין. ואינה רבית. נחמפט ד"ו. יגאל בנו. כתיב יגאל. וכן כסמו.

אור גדול

פ"א במשנה נדה או הובירה ב"ו. השתא הובירה עולה לו נדה מוכרית נדה איצטריך ליה סד"א אמרינן ל"ה חב"ד דמי' וליקם קמ"ל גמ'. ועיק' סב"ם ק"ט"א) דלהוקח שדה סתבירו והגיע יובל שמוין לו יעו"ש. ומ"ש דמי הניר. ונס הרמב"ם הל' שמיטה ויובל (פ"א ה"א) לא הביא דינא דגמ' אפשר דרחה: סמויא דב"ם. וע"ז: **ג** במשנה גואל כל שנים עשר חדש. ובקנין סת' ליה. כן סבאר בגמ' לכ"ע דרבי יליף לה סת' תום שנת סתבירו ורבנן ילפי מימיה. והיינו סת' לת' לשעות שאם מכרה באחד בניסן בחגי היום. אין שונו לו שנה עד שנינו חגי היום באחד בניסן הבא. ע"י במישי"י

להני קרתי כסיו: לא ימכור ברחוק ויגאל בקרוב. כתב הר"ב דכתיב ומלא משמע שימלא דבר שלא היה שונו לו כו'. עמ"ס במשנה ב' פ"ב דמסו. וכחזו הסוס' דה"ה איפכא דל'. אלא אורחא דמלתא נקט ע"כ. והיינו דכתב הרמב"ם בפ"ה מהל' שמיטה. המוכר שדה אחוזה והיו לו שדות אחרות ומכר אחתם השדות כדי לגאול שדהו שמכר. אין שומעין לו. שנאמר ומלא כו': ובהקדש מותר בכולן. פירש הר"ב המקדים שדה כו' יגאל חיה. עיין ברפ"ז: **ג** יגאל בע. פשיטא מ"ד [איש כי ימכור בית מעשד והאי לא מכר קמ"ל. והיטה גאולתו מ"מ

או ללות. כדי לגאלה. וא"ס אינו מספיק לגאול כולה יגאל חיה. שדה אחוזה שאינו גואל פחות משתי שנים: הרי זה כמין ריבית. ששחמש צביתו בשכר המתנה מעותיו: ואינה ריבית. גמרה. נחלטת לעולם. ולא ע"י מכר. שהרי א"ס לא יגאלנה והחלוט לו

יבין

הארץ, דומיה דבציעית: (ה) לב' שנים ה"ל. גם לא יכנה לו עבדן, דכתיב שני תבואות: (ו) שמרשה ולא זרעה: (ז) שהניחה בורה ולא חרשה כלל [והא דלא נקט בקיטור לא זרעה. נ"ל דכונתא קמ"ל לא מענייה שלא חרשה, ד"ל אינו דאפסיד אפשיה. אלא אשילו חרשה דגלי אדעתיה שרשה לזרעה רק שאלם אח"כ מזרעה. ולא מענייה ככ"ג דע"פ הוא המונע מזרעה, אבל הובירה שדעתו כדי שנתות ותוסף פירות כשנה כהא. סדיא דע"פ יסיה לו חלק בתבואות כשנה כהא. קמ"ל דאפיה נחשים לו, דע"פ שני תבואות הו', ורק הוא לא אסף תבואות: (ח) דאיהו דאפסיד אפשיה: (ט) ואפ"ה אינו מנכה לו רק ב' תבואות. ודברי הכל היא: (י) כפי חשבון עם הראשון נתן לשני כשכח לגאלה מידו. ואפ"ה אין לשני על הראשון כלום: (יא) ומדלא כתיב לאשר מכר לו, דמלת לאיש נ"ל. אלא לאיש שהוא בעל השדה קאמר, דהיינו לאיש וס': (יב) דאיש ר"ל ארון, כדכתיב

וגרה. היינו שמרשה ועשאה שדה ניר ולא זרעה. או הובירה שהניחה בור. ואשילו ניר לא עשה צה. אינו דאפסיד אפשיה ועולה לו בזמנין שתי שנים: שלש תבואות לשתי שנים. ואינה תבואה העומדת בה בשעת קנייה וצ' תבואות בשתי שנים שסעמוד בידו. ור' אלעזר לא פליג אה"ק צהא. אלא דברי הכל היא: **ג** אינו מחשב. המוכר כשכח לגאלה. אלא עם הראשון. ואינו חשבון יכנה לו כל שנה ושנה שאכלה. והמוכר יכלם לו: אשר מוכר לו. בנזול שדה [ממכרו] כתיב והשיב את העודף לאיש אשר מכר לו: לאיש אשר בתוכה. שהוא מולא פחה בתוך השדה כשכח לפדותה. ומגן דרש"י לקולא גבי מוכר. ולא דרש"י לחומר. גמרינן גאולה גאולה מע"פ עברי. בשדה אחוזה כתיב (ויקרא כ"ה) ומלא כדי גאולתו. ובשדה עברי כתיב (שם) גאולה חיה לו. מה להקל להקל אף כן להקל. והתם מגן דלהקל. דתיא נמכר במנה והשכית ועמד במאתים מינו שאין מחשבים אלא במנה. וכמו שהגיע מאותו מנה לכל שנה כך מנכה לו ס"ל מכסף מקנהו. ומנין שא"ס מחשבים אלא במנה ס"ל כפי

שניו. כלומר כפי מה שהוא שדה בלוחה שעה: לא ימכור. שדה רחוקה שיש לו כדי לגאול שדה זו שהיא בקרוב. וכן לא ימכור ברע כדי שיגאל שדה זו שהיא יפה. ולא ילוה מאחרים כדי שיגאל. ואינו גואל חני השדה שמכר. אלא או גואל כולה או לא כלום. וכל הני ילפינן מקרא. דכתיב והשיבה ידו ומלא כדי גאולתו. והשיבה ידו מעלתו. ולא שילוח ויגאל. ומלא ממש שימלא דבר שלא היה מזוי לו בשעה שמכר פרט למוכר ברחוק כדי לגאול בקרוב. ברע כדי לגאול ביפה. שהיה מזוי לו בשעה שמכר. כדי גאולתו [כדי גאולה] הוא גואל. ואינו גואל לחצאים: ובהקדש מותר בכולן. המקדים שדהו מותר למכור שדה אחרת. וכשחשגי ידו יגאל סלה: **ג** הרי זה גואל מיד. ואין דינו כדון ששחמזיר לו מעותיו בתוך שנה ואין זה מנכה לו כלום. נמלא דרבית לא קריא אלא ע"ה הלואה שולחי צאה ל"ד רבית. שאינה אין כאן רבית: יגאל בנו. בתוך שנה א"ס ירשה. אבל לאחר

יבין

איש מלחמה. וכן בשלון חכמים, אישי כה"ג. וה"ק קרא, חרא מחרתי כני, או שיטה שהתא ארון השדה, או אשר מכר לו. ודרש"י לקולא למוכר ולא איפכא. דגמרינן גאולה גאולה מע"פ עברי, דנ"כ גלי רחמנא גביה דאלינן בגאולתו לקולא לנזול, דבהוקר או הול גואל תמיד בשעת הזול: (ג) ר"ל אינו רשאי למכור שדה רחוקה מהעיר כדי לגאול זו שקרובה להעיר, וכן איפכא: (ד) לא ימכור שדה רעה כדי לגאול זו היפה וכן איפכא: (ה) מעות מאחרים: (ו) אלא גואל כולה או כלל לא: (ז) דמותר למכור שדה אחרת או ללות מעות, כדי לגאול השדה שהקדים, ורשאי נמי לגאולה לחצאין [ועי' לשל פ"ו מ"א]: (ח) לא כשדה אחוזה שאינו גואל תוך ב' שנים: (ט) ששחמזיר המוכר כל המעות להוקח, הרי השחמש צו הנוקח בשכר המתנה מעותיו: (כ) דס"ל כר' יהודה [כ"ג ס"ג א'] דלד א' צבית מותר, וה"ל דל א' הוא, דבשעה שמוכר היה ספק

הארץ, דומיה דבציעית: (ה) לב' שנים ה"ל. גם לא יכנה לו עבדן, דכתיב שני תבואות: (ו) שמרשה ולא זרעה: (ז) שהניחה בורה ולא חרשה כלל [והא דלא נקט בקיטור לא זרעה. נ"ל דכונתא קמ"ל לא מענייה שלא חרשה, ד"ל אינו דאפסיד אפשיה. אלא אשילו חרשה דגלי אדעתיה שרשה לזרעה רק שאלם אח"כ מזרעה. ולא מענייה ככ"ג דע"פ הוא המונע מזרעה, אבל הובירה שדעתו כדי שנתות ותוסף פירות כשנה כהא. סדיא דע"פ יסיה לו חלק בתבואות כשנה כהא. קמ"ל דאפיה נחשים לו, דע"פ שני תבואות הו', ורק הוא לא אסף תבואות: (ח) דאיהו דאפסיד אפשיה: (ט) ואפ"ה אינו מנכה לו רק ב' תבואות. ודברי הכל היא: (י) כפי חשבון עם הראשון נתן לשני כשכח לגאלה מידו. ואפ"ה אין לשני על הראשון כלום: (יא) ומדלא כתיב לאשר מכר לו, דמלת לאיש נ"ל. אלא לאיש שהוא בעל השדה קאמר, דהיינו לאיש וס': (יב) דאיש ר"ל ארון, כדכתיב

איש מלחמה. וכן בשלון חכמים, אישי כה"ג. וה"ק קרא, חרא מחרתי כני, או שיטה שהתא ארון השדה, או אשר מכר לו. ודרש"י לקולא למוכר ולא איפכא. דגמרינן גאולה גאולה מע"פ עברי, דנ"כ גלי רחמנא גביה דאלינן בגאולתו לקולא לנזול, דבהוקר או הול גואל תמיד בשעת הזול: (ג) ר"ל אינו רשאי למכור שדה רחוקה מהעיר כדי לגאול זו שקרובה להעיר, וכן איפכא: (ד) לא ימכור שדה רעה כדי לגאול זו היפה וכן איפכא: (ה) מעות מאחרים: (ו) אלא גואל כולה או כלל לא: (ז) דמותר למכור שדה אחרת או ללות מעות, כדי לגאול השדה שהקדים, ורשאי נמי לגאולה לחצאין [ועי' לשל פ"ו מ"א]: (ח) לא כשדה אחוזה שאינו גואל תוך ב' שנים: (ט) ששחמזיר המוכר כל המעות להוקח, הרי השחמש צו הנוקח בשכר המתנה מעותיו: (כ) דס"ל כר' יהודה [כ"ג ס"ג א'] דלד א' צבית מותר, וה"ל דל א' הוא, דבשעה שמוכר היה ספק

יבין

איש מלחמה. וכן בשלון חכמים, אישי כה"ג. וה"ק קרא, חרא מחרתי כני, או שיטה שהתא ארון השדה, או אשר מכר לו. ודרש"י לקולא למוכר ולא איפכא. דגמרינן גאולה גאולה מע"פ עברי, דנ"כ גלי רחמנא גביה דאלינן בגאולתו לקולא לנזול, דבהוקר או הול גואל תמיד בשעת הזול: (ג) ר"ל אינו רשאי למכור שדה רחוקה מהעיר כדי לגאול זו שקרובה להעיר, וכן איפכא: (ד) לא ימכור שדה רעה כדי לגאול זו היפה וכן איפכא: (ה) מעות מאחרים: (ו) אלא גואל כולה או כלל לא: (ז) דמותר למכור שדה אחרת או ללות מעות, כדי לגאול השדה שהקדים, ורשאי נמי לגאולה לחצאין [ועי' לשל פ"ו מ"א]: (ח) לא כשדה אחוזה שאינו גואל תוך ב' שנים: (ט) ששחמזיר המוכר כל המעות להוקח, הרי השחמש צו הנוקח בשכר המתנה מעותיו: (כ) דס"ל כר' יהודה [כ"ג ס"ג א'] דלד א' צבית מותר, וה"ל דל א' הוא, דבשעה שמוכר היה ספק

סנה

המוכר את שדהו פרק ט ערכין

היה פה מימות יהושע בן נון.
 מה שם כפ"י: ואלו הן בתי
 עיר ודמה: מיכאל בן סנאי
 ד: שלש הצרות של שני
 שני בתים: כיון שם ה"ב:
 ונפלא וגדוד הדיד, יושבתי
 פניו ס"א ס"א מ"ב ס"א:
 ד בתי הרצרים נהגתי להם
 כ"י: י"ג פ"א ש"י ע"ג ס"א
 שמיס וינג ס"ד: ואלו הן
 בתי הרצרים: י"ג פ"א ש"י
 ע"ג ס"א:

שנויי נוסחאות
 שלש כמס' ד"י וד"ס וד"ק
 שלשה: ע"פ שני (שני)
 בתים מוקפות: נמשכ"ב
 לית: (וסם מוקפת ונד"ו
 ..מוקפות): של ציפורים.
 נמשכ"ב של ציפורי:
 כמ"י שבציפורי, וחקרה
 של גוש: כמ"י וקצרה
 של גוש: יודפת:
 כמ"י וירפת: ונד"ד
 וחדיד ואונג: כמ"י
 גודר וחררי: נמשכ"ב
 ..ואונג והנס כמ"י
 כלפטו ונד"ו: ..ואונג ונד"ו
 ג"כ ואונג: ד בתי היפה
 שבת"י נמשכ"ב כח
 יפה: וכן כמון; כמ"י
 כבתי היפה וכן כמון
 וכן ל"ג כמ"י: נגאלין
 מיר (ונגאלין) כל (וכ"ל)
 נגאלין גם כמ"י) כמ"י
 וכמ"י ונגאלין מיר:
 כמשכ"ב ונגאלין מיר וכל
 וליה וכן ליה, כמ"י
 וכמ"י וקראתה מרס נגאלין
 ונגאלין מיר: ונגליון
 רש הווי"ט ס"א ואלין
 כותו ש"ל ע"י ס"א
 נגאלין ונגאלין כ"י ודלי
 יתד לכן הו"ל, אך כונת
 כי כמון ונגאלין שיה
 לפיו כמ"י ריוח ליה
 כמ"י והו"ל נמשכ"ב ד"י
 נגאלין ושכח לקפ אח
 המלה ונגאלין: בתי
 חצרים: כמ"י וכמשכ"ב
 ..החצרים: שתי חצרות:
 כמ"י שני חצרים;
 כמ"י שלש:

מוקפת חומה ט'. כתב הר"ב ללא חומה כתיב מלא בוי"ו ואל"ף.
 וכן פירש"י. וכתבו החוס'. שאנו בן בחומשן מדויקות. כתיב
 בוי"ו. ולא קרי באל"ף. ע"כ ובחומשין מדויקים שלנו איפכא
 כתיב באל"ף וקרי לו בוי"ו. וכן נמסר במסורה: מימות
 יהושע בן נון. כתיב איש כי ימכור
 בית מושב עיר חומה וכול הקיפיה
 חומה מכאן ולהבא ת"ל בית מושב
 עיר חומה במוקפת חומה מימות
 יהושע בן נון: שלש חלרות. או
 יתר. של ב' ב' בחיים. או יתר.
 הרמב"ם פ"ב מה"ט: כגון קצרה
 וכו'. תנא ר' י' ישמעאל בר' יוסי למה
 מנו חכמים את אלו שכשעלו בני
 הגולה מלאו אלו וקדשו אבל ראשונות
 בטלו משכעלה קדושת הארץ קסבר
 קדושה ראשונה קדשה לשעתה ולא
 קדשה לפ"ל. גמ'. וז"ל הרמב"ם
 בנא"י וזה היה בבית ראשון אבל
 אחר"כ בטלה קדושה ראשונה. ולזה

חומה מימות יהושע בן נון. אינה בבתי
 ערי חומה. ואלו הן בתי ערי חומה.
 שלש חצרות) של שני שני בתים)ש)
 מוקפות חומה מימות יהושע בן נון. כגון
 קצרה הישנה של ציפורים) וחקרה של
 גוש חלב. ויודפת הישנה וגמלא וגדוד
 וחריד ואונג וירושלים) וכן כיוצא בהם):
 ד בתי החצרים) נותנים להם כח היפה
 שבבתי ערי חומה. וכח היפה שבשדות)א).
 נגאלין מיר. ונגאלין כל שנים עשר חדש
 כבתיים)א). ויוצאים ביובל)א). ובגרעון
 כבתיים) ב)שדות. ואלו הן בתי חצרים שתי

חומה מימות יהושע בן נון. אבל המוקפת חומה מימות יהושע
 אע"פ שאין לה חומה עכשיו נדון כבתי ערי חומה. ללא
 חומה כתיב מלא בוי"ו ואל"ף דמשמע לו ומשמע לא כלומר אין
 לו עכשיו והיה לו חומה קודם לכן. הוי נמי בית חלוט [בה]:
 שלש חצרות. שכל אחד ואחד שני
 בתים מקרי עיר: כגון קצרה. שם
 עיר קטנה שהיה מהוץ ללפרי:
 וחקרה שבגוש חלב וכו'. כל הנך
 לחיוב במתני' יודעים שהיו מוקפות
 מימות יהושע בן נון. וירושלים
 דקחשיב במתני' ק"ל לאין בית חלוט
 צירושלים הלכך חיובא למ"ד בגמ'
 דתרחי ירושלים הוה ואין זו ירושלים
 הקדושה שאין הבית חלוט בה אלא
 ירושלים אחרת שהיה בא"י. וגם
 היא מוקפת חומה מימות יהושע והיה
 הבית חלוט בה כשאר בתי ערי
 חומה: ד בתי החצרים. שאין להם
 לעיירות חומה: כח יפה. כדמפרש

וגמאלים מיר שאין לרדך לשהותו ב' שנים ביד הלוקח כשדות.
 דכתיב בהו גמאלים היתה לו דמשמע מיר יגאלנו אם ירצה והיינו
 כבתיים של ערי חומה: ובגרעון כבף. שמנכה לו הלוקח לפי
 שנים שבהו בידו כשדות. דבבתי החללים כתיב על שדה
 הארץ יחשב שזולאים בגרעון כבף כשדות: שתי חצרות
 של ב' ב' בתים. עיר שאין בה אלא שתי חצרות אע"פ
 שהיא מוקפת חומה מימות יהושע. נחשבין כבתי החללים:
 ישראל

אין סומכין בבית שני אלא כשהיה מוקף כשעלה עזרא וכיוצא
 בזה כתב בחבורו פ"ב מה"ט: וירושלים. כתב הר"ב ק"ל
 דאין בית חלוט צירושלים. משום דכתיב (ויקרא כ"ה) לקונה אותו
 לדורותיו וקסבר לא נתחלקה ירושלים לשבטים. ומאן קא מקני
 ליה. רש"י. ועמ"ש במ"ד פ"ב דנגעים: ד בתי החללים. פי'
 הר"ב שאין להם לעיירות חומה. וליה ציפרי"ט' אבל ל"ל שהיא
 ט"ס. וז"ל שאין להם חומה כעירות): ויוצאים ביובל. כהדין
 כתיב וציובל יא. ובגמרא מרדך ליה. דהא לגופיה לא אלתרדך
 דמיהיב תיתי ללא יאלו ציובל. הלא הוקצו לשדה החווה. לא נלכבה אלא למקדיש וגאלו אחד מיר הקדש. הגיע יוצל ולא
 נגאל חוזר לבעלים ציובל: שתי חצרות של שני שני בתים. פי' הר"ב אע"פ שהיה מוקפת חומה. דח"ר ממשמע כהאמר בתי
 החללים איני יודע שאין להם חומה מה"ל אשר אין להם חומה. אע"פ שיש להם חומה כמו שאין להם חומה וכמה בחיים שנים
 חצרות כנים שתי חצרות של ב' [ב'] בחיים. ואימא בית וחקר. א"כ לכחוד רחמנא חללים. וכ"ס אי כתב רחמנא חללים. חלר
 (" ז"ל א"ר

יבין תפארת ישראל בועז

ראשון לציון
 ד ה"ס ד"ה ושאונה
 מוקפת חומה כו'
 וכתבו החוס' שאנו בן
 בחומשין מדויקות כתיב
 בוי"ו ולא קרי באל"ף ע"כ.
 כגליון הש"ס שלו כהנתי
 כמ"ל כהנ"כ כתיב באל"ף
 וקרי בוי"ו (המ"ב רמ"י
 ש"ס כהנ"ס אמ"ש הרשים
 כהנתי כן) וכן מוכח מהוס'
 דחולין ס"ה ע"א ד"ה אע"פ
 כו' וכן אמר (אין לו ז"ל)
 לד חומה ט' ע"ש הטיוב:
 ונדרסו חמ"ס מדש"ס איהא
 וכן אמר אין לו חומה והוא
 עשוי דמוכה דמלה אין
 ליהא בקרה. ע"י יל"מ:

הכופים כתיב כחומה [ת"ל דנהא גם ר"ש (במ"ס) מודה, דדוקא הסם
 שכל הפיר דינה במוקפת חומה, לכתי לר"ש גם הבית כן. או י"ל דהתם
 סכית סמוך רק לחומה, וכוונת הד' של הבית הוא החומה, אבל ראש החומה
 גבוה הרבה מהבית, לכתי לר"ש דיוני כבית בעיר חומה, משא"כ הכא, נגות
 הבתים הן ראש החומה, וזל כתיב אין כאל חומה. ובהא מתורין קו' רמייט
 למס לא קאמר תנא עיר כשנתי הבתים חומתם, ולדכריתו אז סוס משמע,
 דאלל ראש החומה גבוה מנג הבתים, והרי כמ"ב פליג ר"ש: (לח) כשעה
 שכבש א"י: (למ) או יותר: ט) אז מיקרי עיר חומה. מיהו לרדך
 נמי שהיה מוקפת צביוחה עזרא דקודם עזרא כשנלו בעלה קדושת
 הארץ, דקדושה ראשונה של ארץ ישראל לא קדשה על לע"ל. ורק
 קדושת המקדש קידש לעמיד לנח הרמב"ם פ"ז מנחות סט"ו. ולכתיב שם
 גם קדושת המקדש לא קידש לע"ל, והכנסו שחא למקום המקדש ספור מכת.
 וע"י תשובת מהרמ"ט חיד סו' לין). אבל כשהיתה מוקפת ציוני מוקפת
 אין לה חומה, אפ"ס דינה כערי חומה, מדכתיב אשר לא חומה באל"ף, ואפ"ס לרדך הקורא לחשוב כשעה שקורא כאלו כתוב לו
 בוי"ו. מזה משמע אשילו אין לה עכשיו והיה לה חומה קודם לכן [ולרש"י] דכשין הכי מדכתיב לוא. ולתוס' כתיב לו בוי"ו וקרינ באל"ף.
 ובמ"ת שלנו הוא כהפוך: (בא) שם עיר קטנה סמוך ללפרי: (בב) אין זו ירושלים הקדושה, דהרי קי"ל דלא נתחלקה לשבטים, ולפיכך אין
 בית חלוט בה. אלא עיר אחרת קטנה יהיה בא"י שנקראת ג"כ ירושלים הקטנה: (בג) והא דנקט תנא הכך ח' דוקא. קמ"ל דדוקא
 דוגמת אלו כשעלה עזרא מאלן מוקפין וקדשו ב' חדות וכו' [כשנעו פ"ב מ"ב]. אבל כל עיירות האחרות אף שהיו מוקפין ציוני
 יהושע, אפ"ס כשנלו לזבל בעלה קדושתן, דלא קדשו עזרא. [רמב"ם פ"ז משמיעה]. [ובש"ס מייחי ב' ברייתות דלפני כהני אי כהן
 ח' דוקא. וק' כרי במתניתין תני וכיוצא כהן, ועל כהן ח' לאו דוקא, וא"כ כו"ל ל"שם להוכיח ממתני' דאידך כרייתא שכתבא. ונ"ל דחד כרייתא
 ס"ל דנקט סך ח' מדקדשו עזרא, ואהא נקט וכיוצא כהן, דכל עיירות אחרות שקדשו עזרא, דין כערי חומה. ולאידך כרייתא נקט הכך ח' מדמאלן
 מוקפין, ונקט וכיוצא כהן, להביא כל עיר שהיא מוקפת מימי יהושע]. [אב"י וערש"י מגילה (ד"י ע"א סד"ה אח אלו), כתב רש"י דנקט במתני' ט'
 פיירות. והרי כשנלו שלפניו לא כמנו רק ח'. אלא רש"י לשיטתיה שכתב [מגילה ד"ד ח' ד"ה לוד] דגרסינן במשנתנו גם לוד. וע"י מהרש"א שם]:
 ש"ס שאין להם חומה: (מה) כדמפרש ואיל: (מו) שאין לרדך להשהותו ביד לוקח ב' שנים: (כו) חצרים או לבעלים בלי כסף: (מה) דכשנלר

חרושים לא נעלו, ד"ל, דע"כ לא קאמרי רבננאוס' ורס"ו, רק כדבר
 שהחירה חומה בכל דוכחא בכל עינין, אבל הך ד"לן, דלמא רק צברי
 החומה החירה החורה, שמקיים צביה מלאו דגאולה, ולא בשאר דוכחא.
 ובהא יתורין מה שיש להקשות על זה צורע צבילה שהחירה חורה צבירות
 לבטל איסור לכחילה [כחולין ז"ח ב'] וחכמים אסרוה. י"ל ג"כ רק צבירות
 צבילה החירותו חורה, ולא צעלמא, וכן בשאר דוכחא כתקיעת סופר
 ונטילת לובב צבנת, שיש כח ביד חכמים לעקור דבר מה"ת שצב ואל"ת
 [כבימות ז"ל]. אבל ק"ל יצום [בבבירות ד"ל ח'] דמה"ת מלות יצום
 קודם, ואחר רבגן ואמרו דלא. ואל"ת הסם פתח פתחה חורה לפיו,
 שאם לא יחסוך ליצמה יחלוץ, וא"כ כי אמר לא צענא מי איהא לטשא
 כלל [בבבירות ד"מ ע"א]. ע"כ ק"ל כדכין בלויית (מנחות ד"מ ע"א)
 דאסרוה משום קלא אילן או משום כמות לילה. והרי אפי' לא אשחר
 כמין אסרוה, וי"ל:

ח ישראל שירש. בתי ערי חומה מאזני אמו לוי: אינו גואל כסדר הזה. בגמ' אמרו הני אינו גואל אלא כסדר הזה. והכי קאמר אינו גואל כלום דכתיב בכו גאולת עולם תהיה ללוים. אלא כסדר הזה האמור בישראל שהיא נחלסת בסוף

שנה: וכן לוי שירש את אבי אמו ישראל. חף הוא אינו גואל כליו אלא כסדר הזה האמור בישראל. דלעולם אינו גואל כליו עד שיהא לוי זבערי הלוים. דפרי קראי כתיבי. כתיב כי בתי ערי הלוים היא אחוזתם. דמשמע דבערי הלוים תלה רחמנא לאפוקי בן לוי כירש אבי אמו ישראל. וכתיב ויקרה כ"ה) ואשר יגאל מן הלוים דמשמע לתקנת לויס נתתי רשות לגאול. ולא כולם. לאפוקי בן לוי הבא מן המזרח. ומן הנתיבה. שהיו גואל לעולם. וכ"כ יסדלח כירש את אבי אמו לוי. דישאל גמור הוא. שאינו גואל לעולם: אין הדברים אמורים. אין הדברים הללו דגאולת עולם אמורים. אלא בערי הלוים. אבל עד שיהא לוי לא בעינן והלכה כחכמים: מגרש. מקום פנוי מכלום אין בו בית. ולא זורעים אותו. אלא נוי הוא לעיר: אין עושין שדה מגרש וכו'. דכתיב (ס) ושדה מגרש עריהם לא ימכר. מאי לא ימכר

חצרות של שני שני בתים. אף על פי שמוקפין חומה מימות יהושע בן נון. הרי אלו כבתי חצרים: ח ישראל שירש(ט) אבי אמו לוי. אינו גואל כסדר הזה. וכן לוי שירש את אבי אמו ישראל. אינו גואל כסדר הזה. שנאמר (ויקרא י"ח) כי בתי ערי הלוים עד שיהא לוי ובערי הלוים. דברי רבי. וחכמים אומרים אין הדברים אמורים אלא בערי הלוים(י). אין עושים שדה מגרש(י) ולא מגרש שדה(י). ולא מגרש עיר ולא עיר מגרש. אמר רבי אליעזר במה דברים אמורים בערי הלוים. אבל בערי ישראל. עושין שדה מגרש(י) ולא מגרש שדה(י). מגרש עיר ולא עיר מגרש. כדי שלא יחריבו את ערי ישראל(י). הכהנים והלוים מוכרים לעולם(י). וגואלים לעולם(י). שנאמר (ס) גאולת עולם תהיה ללוים(י): נשלמה מסכת ערכין

בלא בית משמע. הוא קרפף חקרי. גמ': ח אין עושין שדה מגרש נוי. [כחז הר"ב. דכתיב וזדה מגרש נוי. נראה מהא דמפרש לדברי ת"ק דחייבי בלוים שסובר דר"א לפרושי אחא ולא לאפלוגי וכן מוכח עוד מלחא כתב הלכתא כמאן. ויש מקום לסברתו מדקתי אר"א ולא רח"א. אבל

הרמב"ם צפירושו כתב. שאין הלכה כר"א. וגם בחבורו סוף הלכות שטמה פסק דדין ערי ישראל כדן ערי הלוים לענין הזה. וכן רש"י מפרש. לדברי הת"ק לענין ערי ישראל וצ"ל אין עושין שדה מגרש משום יסוב ח"ו והיינו חורבן שממעט את הזריעה. ולא מגרש שדה שמחריב את נוי העיר. מגרש אין עושין עיר. שיעשו בו בתים. שאין עיר נאה בלא מגרש. וכ"כ שאין עושין עיר מגרש שאין מחריבין את יסוב העיר. עכ"ל. ולענין דלא תגן רח"א מליטו קן במסכת סוטה סוף פ"ת ועמ"ס במשנה ז' ח' צ"ב ד"ב: מגרש. פי"הר"ב מקום פנוי כו'. כדחנן במשנה ג' פ"ה דסוטה. וע"ס: עושין שדה מגרש. דכתיב נוי לעיר הרבה קופלים לדור בחוכה ומתישבת: הבהנים והלוים מוכרים לעולם. לשון הר"ב אפילו סמוך ליוכל. וכן ל' הרמב"ם צפירושו גם בחבורו סוף הלכות שטמה. וכחז הכ"מ דלומר אבל לא בשנת היוכל עצמה וכדכתב רש"י. דהא איכא ק"ו ומה מוכרה כבר יולאה עכשוו שאינה מוכרה אינו דין שלא תמכר. עכ"ל: [תהיה ללוים. וכהניס נמי בני לוי הם. וכמ"ס (יחזקאל מ"ז) והכהנים הלוים בני לדון וגו']:

תוספת יום טוב כ

פ"ח ח ולא מגרש שדה כו' בעל כניין

הגיה ומגרש שדה וכן הוא כ"כ. הניל מוכח סס וכן נראה דילי כהר עממה וק"ל וכלי הש"ך בה"ש סומו ק"ה ס"ק י"ב וזילקוט הכי"ז פי' וסמאות: (מהמורה"ש ז"ל) חיים ד"ה אין עושין כו' ולא לאפלוגי כו' והיחא סס בגמ' קאמר דכ"ע מודי בלוים לא משניק מה"מ כו' משמע דפלגי ויודע מפורש כ"כ דף ל"ד ע"ב דרבנן פליגי על ר"ה ע"ס:

ראשון לציון

ח בששנה ולא מגרש שדה רש"י האריך לתמוך מלה לא ובסנ דל"ל כמו דבוכה כ"כ כ"ד ע"ב ע"כ וכ"כ הכ"ך ח"מ ס"ו ק"ה ס"ק י"ב. עיין יס"מ: חיים ד"ה אין עושין שדה מגרש כו' וכן מוכח עוד מלחא כתב הלכתא כמאן כו' [ע"כ מסוגיא דביב

י"ד ע"ב דמנאר דפליגי ומחלי שכר עמד ע"ז המ"מ. ולכח דכ"ו וגם קאיימו השמים וכן מ"ס הש"ך כס"י ק"ה הארכתי מלח כחכורי יש סדר לנשנה קחמו מש"ס: במס"ד ולענין ולא תגן רח"א מליטו קן במסכתא הלא ככל כדלח לו חיימי דלמח ר"י כהרבה מקוונות והוא למחן כדלח יומני עירובין פ"א ע"ב ס"ב ע"ה וסנהדרין כ"ס ע"ה ולמח תני חיה כדלח חיה גם ח"ס ועמ"ס במ"ס פ"ב ד"ב יבטמי ולא מלחתי כוונתי] עיין יס"מ:

אינימא לא ימכר כלל. הך מדכתיב גאולת עולם תהיה ללוים מכלל דמוזבן. אלא מאי לא ימכר לא ימכרה: בדי שלא יחריבו. את יסוב הארץ: מוכרים לעולם. ולא כישאל שאינו יכול למכור פחות מב' שנים קודם היוכל. דכתיב בכו (ס) במספר שני תבואות ימכר לך. אבל אלו מוכרים אפילו סמוך ליוכל: וגואלים לעולם. חס בתי ערי חומה מכרו אינן נחלטים בסוף שנה כבתי ערי חומה כל ישראל. ואם שדות מכרו אין לריכין לעמוד ביד

הלוקח ב' שנים אלא גואלים מיד חס ירלו: נשלמה מסכת ערכין

תפארת ישראל יבין

מנכה ללוקח כפי שמניע להשיג ששהה בירו: (מ) בתי ערי חומה: (ג) ה"ק אינו גואל כסדר הזה של לוי, דכתיב גביה, גאולת עולם תהיה ללוים, אלא גואל בישראל שצוהו נחלט לסוף שנה: (נא) ואפילו המוכר והקונה ישראליים, דבר זה אינו תלוי בצעלים, רק בהפקוס, וגואל סס לעולם, והכי קי"ל: (גב) הוא מקום פנוי חלף חמה סביב לעיר, בני בניין וכלי זרעים: (ג) ר"ל לא יהפכו שדה למגרש או אופכא. אבל מותר ליעט סס חילנות ורק כ"ה חמה לעיר חסור משום נוי העיר (כ"ב ד"ד ב'). [וכן משמע מר"י (ישע"ו ו' פ"ג) היה לפני עטרי ירושלים חילנות נעושים. וכל זה דלא כר"ב שכתב סוטה (פ"ה מ"ג) דגם חילנות חסור ליעט סס, חמס כפי הנראה חזר בו ז"ל, דהרי כנאן לא חסור חסור מחילנות]: (גד) דכתיב בזה נוי לעיר, הרבה קופלים לדור בחוכה, ומתישבת: (נה) דזה חסור שלא לגול חזותה של עיר (ובש"ס כ"ב ד"ד ב'), גרסין דל"א עושין שדה מגרש ומגרש שדה. וזילקוט סוף פרשת כהר הכי"ז הגורקות. ובש"ך (ח"מ ק"ה סק"ב)

נשלמה מסכת ערכין. י"ד ע"ב דמנאר דפליגי ומחלי שכר עמד ע"ז המ"מ. ולכח דכ"ו וגם קאיימו השמים וכן מ"ס הש"ך כס"י ק"ה הארכתי מלח כחכורי יש סדר לנשנה קחמו מש"ס: במס"ד ולענין ולא תגן רח"א מליטו קן במסכתא הלא ככל כדלח לו חיימי דלמח ר"י כהרבה מקוונות והוא למחן כדלח יומני עירובין פ"א ע"ב ס"ב ע"ה וסנהדרין כ"ס ע"ה ולמח תני חיה כדלח חיה גם ח"ס ועמ"ס במ"ס פ"ב ד"ב יבטמי ולא מלחתי כוונתי] עיין יס"מ:

הכל ממירים פרק א תמורה

ב פסוקי מן חקך על
הנאון...
רובעלי טיבין על תרמימים.
עלי טיבין בחקוקי טיבין מ'
ממירין אחר בשנים. מ'
עם ה' : ג' אין ממירין
איברת בעיריין. י' ע"א טיבין
מ' ע"א טיבין מ' ע"א טיבין
הפ' :

הרמב"ם ז"ל מה"ס. וכן כהן שהמיר צכור שגולד לו. לא צכור שלקח מישראל הרי זו תמורה : ב ממירין מן הבקר על הלאן כו'. מן הכבשים על העזים כו'. זו והל"ל זו קמני : בעלי מומין שקדם הקדישן את מומן. עיין במשנה ב' פ"י דחולין ובמשנה ב' פ"ב דצבורות :

זו נתפס בקדושה. שהרי צרכו חלה הקדושה על הצכור והלכה כר"ע : ב ממירין מן הבקר על הצאן וכו'. דכתיב בהמה צבחה. ולאן ובקר זכרים ונקבות כולו צבחה מקרו : טוב ברע. טוב של חולין. לא ימיר אותו ברע של קדש. ואם המיר ימיר וגו'. אלמא צעלי מומין עבדי תמורה. ואבעל מוס חיילא תמורה. דכתיב או רע צטוב דמשמע בעל מוס של חולין צחס של קדש : ואיזהו טוב ברע. כלומר איזהו רע של קדש דעבדי תמורה. כל שקדם הקדשו את מומו. אבל קדם מומו את הקדשו דלא חלה עליו קדושה. לא עבדי תמורה. מדכה מני למכתב לא ימיר טוב ברע. או רע א[ב]ן[ג]. והוא משמע ב[א]ו רע[ע] לא ימיר לא צטוב ולא ברע. צטוב צהרא דכתב רחמנא למה לי לומר לך טוב מעיקרו. בשעשה שקדש היה חס וטוב נפל צו מוס עושה תמורה. רע מעיקרו שנפל צו מוס קודם שקדש. אין עושה תמורה : ממירין אחד. של חולין צב' של הקדש כגון שאמר הרי זו חתה אלו : ושנים דחולין באהד דקודש. כגון הרי אלו חתה זו : מה הוא

ב ממירין מן הבקר על הצאן ומן הצאן על הבקר. מן הכבשים על העזים ומן העזים על הכבשים. מן הזכרים על הנקבות ומן הנקבות על הזכרים. מן התמימים על בעלי מומין ומבעלי מומין על התמימים. שנאמר (ויקרא ב') לא יחליפנו ולא ימיר אותו טוב ברע או רע במובט. איזהו טוב ברע? בעלי מומין שקדם הקדישן את מומיהו. אחד ממירים אחד בשנים ושנים באחדים. אחד במאה. ומאה באחד. רבי שמעון אומר אין ממירים אלא אחד באחדים שנאמר (שם) והיה הוא ותמורתו מה הוא מיוחד אף תמורתו מיוחדתהו : ג אין ממירין אברים בעוברים. ולא עוברים באברים. ולא אברים ועוברים בשלמים. ולא שלמים באברים. רבי יוסי אומר ממירים אברין

ממירים אחד צב' וב' צאהד. דה"ר בהמה צבחה מכלן ממירין א' צב' אין ממירין אלא אחד באחד שנאמר בהמה צבחה ולא בהמה צבחה. ולא בהמות צבחה. א"ל מניט בהמות שקרויה בהמה שנאמר ובהמה רבה. וה"ש בהמה רבה אקרי. בהמה חסא לא אקרי. וטעמא דר"ש משום בהמה הוא. והא טעמא דר"ש הוא מה הוא מיוחד כו' מעיקרא א"ל ר"ש מן והיה הוא ותמורתו וכו' [חזא] דדרשי רבנן מבהמה [צבחה] א"ל אינו מהסס נמי מניחא למילך טעמא דר"ש. גמרא. ועיין בפ"י הר"ב סוף משנה ה' : ג אין ממירין אברים צעורים וכו'. הר"ב רפ"ד דחולין בהמה צבחה חאלכו

שנויי נוסחאות
ב ממירין. כתיב טעוה אין ממירין. מן הבקר על הצאן ומן הצאן על הבקר. כמסב"ג הסדר מן הצאן על הבקר וכן הבקר על הצאן. מן הכבשים. כמסב"ג ומן; דלי הכשבים וכן כמסב"ג. כן חתמימים. כתיב פתמימים ומבעלי מומין. כתיב מבעלי; כמסב"ג מן בעלי והגיה בש"מ וכן בש"מ. כתיב תמימים. (או רע בשבט) כתיב יתא. (איזהו טוב ברע.) כמסב"ג ואיזהו; דלי וד"י יתא. (אחד במאה ומאה באחד) כתיב יתא; ג ממירין אברים. כמסב"ג. ולא אברים. ולא אברים. כתיב לא. אברים ועוברים. כמסב"ג עוברים ואברים.

טייחד. *לכתיב הוא. ואין הלכה כר"ש : ג אברים בעוברים. אברים דחולין צעורים דקדש. שאם אמר תהא רגל בהמה זו. תמורה עובר הקדש שבמני בהמה זו. אין הקדושה חלה על האבר : ולא עוברים באברים. שאם אמר הרי עובר שבצבחה חולין זו. תמורת רגל של צבחה קדש זו. אין העובר קדוש : ולא עוברים ואברים. של חולין בשלמים דקדש : ולא שלמים. דחולין צעורים ואברים של קדש : ממירין אברים בשלמים. אמר הרי רגל צבחה חולין זו תמורת צבחה (א) כר"ב ד"י יתא וכן יתא כגמי ד"ו ר"ב. ב) כר"ב ד"י משמע אותו לא ימיר והגיה הקי"ט כלפינו.

תוספות חדשים
ב ה"ש ד"ה ממירין כו' ר"ש אומר כו' כתיבא וכו' איתא כתיב וכתב כספר קרנן אהין דעיקר דת"ק דקדש בהמה דע"י צבחי אפי' או על סמך המין וכולל בהמות הכבש א"ל יאמר ג"כ על בהמה אחת ולאו פירוש דכתיב בהמה צבחה ולא כתיב בהמה צבחה מניט לפירושי כתיב גווי או כתיב א' צבחה וכו' או כתיב בהמות כרבה או כתיב בהמה אחת :

יבין תפארת ישראל בועז

מדשון יהיה הוא ותמורתו קודש, משא"כ במחליף. ולפי' רש"י ה"ל י"ט ליישב קצת. ור"ז דנס לנש"י קשה מה משה הש"ס [ד"ד ב'], אמאי לקי מימר הרי ה"ל לאו היתק לעשה. ומתוך לא איתא חד עשה ועקר ב' לאו. ואי כדברי רש"י או י"א ה"ל דלא יחליף י"ט במשמותו דבר אחר מלא ימיר, א"כ אין כאן קו' ואין כאן הירון. דמאי קו', הרי רק ממיר מתק לעשה, וכדכתיב ואם המיר ממירי, ודלמא הא דסופי מ' הייט במחליף בשל אחרים. ואת"ל עכ"פ הרי צמתי' הני גס צמתי' שסופי מ' אף דבממיר נתקו הכ' בפירוש לעשה, עכ"פ מה משני לא איתא חד עשה ועקר ב' לאו, הרי העשה דאם המיר ימירנו לא עקר רק הלאו דהמירה. ולא הלאו דחילוף. וקצת י"ט לחוק, דע"פ דה"ש [ד"ט א'] קאמר דלרין לאו צמתי' בשל עמו, ולא סגי למחליף ב' מקי"ו מלא יחליף בשל אחרים, דסד"ל דוקא בלא יחליף לקי, מדתחילון שאלא זו, ותכנס זו, משא"כ צמתי' שעל כרחך היתרון סייכו שניסן קדושות, לא לקי, מיהו כל זה רק לס"ד דש"ס, אבל לבחר דכתב לא ימיר בפירוש, הו ליכא למימר דדוקא במכניס זו ומוליא זו איכא לאו, וא"כ י"ל דבממיר י"ט ב' לאוין, אי הלאו שכתב בגיה בפירוש, וא' הלאו דאיתא למימר ב' מקי"ו מלא יחליף, ויהו דקאמר הש"ס לא איתא חד עשה ועקר ב' לאו. מיהו כל זה דוחק כבונות הש"ס. ודלמא משתפינא כ"ל דלא יחליפנו ולא ימיר דנקט קרא לישאל צעמא נקט, ודברא הורה כלשון צב"א [ושי' מנחות י"ז ב' חוס' ד"ה מאי, וסופה כ"ד א' חוס' ד"ה ורבי, דמסתבר קי"ל כן]. וה"ש דלר"י בשל אחרים ובשל עמו רק מיתורי דקראי דר"ש הכי, וא' משום קושיותיו ה"ל מהא דנקט הש"ס [ד"ה א'] דלכתוב לא יחליפנו ולא צמי ולא ימיר, ר"ל דלכתוב בפירוש לא יחליפנו בשל אחרים [המנחות ד"ה

הקרבן. אבל הכהן לא : שו] וכולו ילפניו להו מדכתיב בהמה צבחה, והרי כולו בהמות כיהו : שו] טוב חולין ברע קודש. דמלא קמא דנקט קרא היינו החולין (ד). ובמלת רע דנקט קרא י"ט במשמע נמי בעל מוס, [וערתוי"ט] : יו] כלומר איזה רע של קודש עושה תמורה : יח] אבל כשקדם מומן להקדישן לא חלה עליו קדושה ולא עבדי תמורה. וילפינן הכי, מדמיהירו תרתי מלות טוב בקרא, דהוה סגי למכתב לא יחליפנו ולא ימיר אותו ברע או רע זו, אלא חד טוב קמ"ל דלפילו צמתי' צטוב לקי, ויודך טוב קמ"ל דרק טוב מעיקרא עושה תמורה. [בך מסקנת הש"ס אלינא דרנא, דכל דוכח דוכח דכרוי הס עיקר ממילי דלגי, מדכה צהרא. והריב תפס הפי' של אפי' והיינו אי ימא דמלא קמא דקרא היינו החולין ופחוטו לפי שיעה בטורות [ד"ד ב'] דמלא קמא של קרא היינו הקודש, ודוק]. ביהו כל קרבן כסיומם ולרין אחר, אסור להמיר בעמ"ו רק מוכרו, או פודרו לעלמו במעות, וקונה בהן בהמה ומקריב : יט] א' של חולין צב' דקודש, או איפכא : כ] אבי' ולרבנן הוא, להפוקי ולד דאין עושה תמורה, כלקמן מ"ה, ולר"ש יליף ולד מהקישא דמעשר, דנס במעשר אין קדוש הולד שלה שהיה לה בשעה שנעשרה [במעילה פ"ג מ"ז]. או דר"ש סבר ולד עושה תמורה : בא] דבאמר רגל צבחה חולין זו תהיה תמורה על העובר שבמני בהמה קודש זו, ה"ל אין האבר נתפס בקדושה. וה"ה איפכא (ה) : כב] אבר או עובר של

בשל עמו] ואם המיר ימיר וגו'. דכנס"ג לא הו"ל יתק לעשה, מדלון הלאו והעשה צחד לישאל, אלא שה"ס קי"ר כלשון ועל גמרי' סמך, והוא הירן דלי הוה כתיב רק לא יחליפנו בשל אחרים סק"א דהיינו כשרונה לחליף צבחה חולין שלו, צבחה קודש של צבירו צבוחין שבהמה קודש של צבירו תהיה חולין ותהיה סייך להממיר, ובהמה חולין שלו תהי' קודש ותהי' מעשה סייך לחבירו, וכנס"ג דמכניס זו ומוליא זו לקי, אבל צמתי' שמי בהמות שלו ומחכונן שניסם יהיו קדושות צב"א לא לקי. קמ"ל : (ד) כך משמעות המשנה וסבוינא שצ"ס. וכן מבמע נמי מלקמן משנה ג' דקאמר ר' יוסי ממירין אברין בשלימין, והיינו אברי חולין בשלימין קודש, ע"ס. וכן משמע נמי מפ"י רש"י כאן. אולם החוס' הכא ד"ה שנאמר כתבו דמלא קמא הוא הקודש. והכי אמרי' בפירוש כסוינא דכבורות [ד"ד ב']. אבי"ו אולם דעת הרמב"ם [פ"א מהמורה] דמלא קמא הוא החולין. וכמונאר שם צבחה מקומה, אמנס צמחבר עם מלה על הוא צהיפוך דסראשון קודש והסני חולין וכדמוכח צמ"ג ממירין מן כן דבקר על הלאן, דסס אין ספק דר"ל בקר הודש על לאו חולין [פרתוי"ט עס ד"ה ממירין] ודו"ק : (ה) אבי"ו יהא דלא נקט אין ממירין אברים באברים, דהרי

תוספת רע"א
פ"א ב [אות א] ברע"ב ד"ה מה הוא טייחד, דכתיב הוא. ובפסוק פ"ד דחולין כתב לפרש דמה הוא היינו המעשר שחיד כראמר רב הוה יצאו שנים בעשרתו וקראו עשירי עשר ואחר עשר מערבין אף תמורה ביהוד :

לקושים
ב במשנה שנאמר לא יחליפנו וכו', מיימי קרא להכאות דאית טיה יתורא דעוב כדלקמן דמ"ה טניק כפי"א דוקא שקדש הקדש אף כוון (כ"ל) : ח"ס ד"ה ממירין וכו' מכלן ממירין וכו' דכתיב התי"ט סתם כמקום דה"ל לפי הינו ילפי' מהכא דחוייבו א' כבי' ובי' כה' : כתיב שניינא וכו' יתא נמי

הכל ממירים פרק א תמורה

קדש זו. תלה תמורה על האבר ופשתה לה בכל הבהמה והיה תמורה כולה וקריבה: ולא שלמים בהן. דאין כח באבר אחד של בהמה קדש לעבודת תמורה: והלא במקדשין. נתחלת ההקדש כשאומר רגלה של זו עולה. כולה עולה. כדילפינן

מקרא דכתיב (ויקרא כ"ו) כל אשר יתן ממנו לה' יהיה קדש. כשהוא אומר יהיה קדש לרבות את כולה. והלכה כח"ק: דאין המדומע מדמע אלא לפי השבון. סאה של תרומה שנפלה לפחות ממאה חולין וגדמנו ונפל מן המדומע למקום אחר צעינן מאה מן החולין לפי מה שיש תרומה בסאה זו של דמוע ולא צעינן מאה כאה. כנגד כל אותה פאה של דמוע. שאינה נתכרת כולה

תרומה לאסור חולין שניים: ואין המחומץ מחמץ אלא לפי השבון. עיסה של חולין שנתחמלה בשאור של תרומה הרי כולה אסורה לזרים. ואם נפל מאותה עיסה לחוד עיסה אחרת של חולין ונתחמלה. אינה אסורה הלכא לפי השבון שאור של תרומה שנתערב בה. ולא מתסרה התרומה. אלא ח"כ נפל בה מן הראשונה שיפור גדול כל כך שיש בשאור של תרומה המעורב בה כדי לחמץ האחרונה בלא לירוק החולין המדומעים: ואין מים שאובים פוסלים את המקוה אלא לפי השבון. מקוה שיש בו אחד ועשרים סאים מי גשמים ממלא בכתף י"ט סאין ופותקן למקוה דרך המשכה והן עהורים. ואע"ג דג' לוגין מים שאובין פוכלין את המקוה. השאיבה כשרה כשהיה דרך המשכה והיה שם בראשונה רוב שיפור מקוה שהוא כ"א סאין מי גשמים. והיינו לפי חשבון. דאין הכאובים פוסלים המקוה כשהן דרך המשכה. אלא ח"כ הן עשרים [סאים] מים שאובים שאין שם רוב שיפור מקוה ממי גשמים. כך נראה פי' משנה זו. וכן פירשתי במסכת תרומות פ' סאה תרומה. אבל בגמרא ח"פ לפי חשבון כלים. שאין ג' לוגין מים שאובין פוסלים את המקוה אלא כנפלו למקוה מנ' כלים או פחות. אבל אם נפלו מד' כלים. או יותר. אינן פוסלים והיינו דקאמר ואין מים שאובים פוסלים את המקוה אלא לפי חשבון. במחבבים הכלים שמהן נפלו ג' לוגין מים למקוה ומניין אותן. אם הם שלשה כלים או פחות פוסלים את המקוה. ואם מנ' כלים ולמעלה אין פוסלין. ומתני' רבי יוסי בן חוני היא דהוא סבר ג' לוגין נפלו מיותר מנ' כלים. אין פוסלין ואינה הלכה: דאין מי חטאת נעשים מי חטאת אלא עם

האלו ואם כן קרינה ביה לא ימיר בהמה בהמה וליכא למימר כפירוס הר"ב דסוף פ"ב. ע"ש. מסיק בגמרא דתתם דף ס"ט דמתני' רבי שמעון היא דמקיס תמורה למעשר כס"פ מה מעשר קרבן יחיד כו'. הלכך דוק מינה נמי מה מעשר אינו נוהג באזורים

ובזורים [דצעינן יעבור תחת השבט]. חף תמורה אינה נוהגת באזורים וזבחים: [והלא במקדשים כו'. ולעיל צריש פ"א דחולין כחצתי דחף לתנא קמא כך הוא במקדש אבר שהנשמה תלויה בו]: ד[אין המחומץ כו'. כתב הר"ב עיסה של חולין כו'. הרי כולה אסורה עינין במשנה ד' ו' פ"ב דערלה]: אין המים שאובין פוסלים את

המקוה אלא לפי חשבון. פירוש [קמא שכתב הר"ב פירשתי צ"ה דתרומות משנה ו' ע"ש. והפירוש השני שכתב] הר"ב לפי חשבון במשנתין את הכלים וכן פירש"י והרמב"ם ולפירוש זה אינו דומה כך לפי חשבון לחוקך. דליתכו מיירי לפי חשבון הדבר הפוסל. לכך נראה פירוש התוס' שפירשו לפי חשבון הלוגין שפוסלין המקוה דהיינו שלשה ע"כ. [אמנם מלאתי ראיתי להר"ן בס"פ כל הבשר. שכתב כפירש"י ומסיים בה וז"ל. ומשום דבתרומת ובמחומץ ובמים שאובין שייך לפי חשבון הנינוב כהדרי. אפי"פ שחשבון המים שאובים אינו מענין חשבון המדומע והמחומץ. ולענא נמי הכי מוכח. דלא קמתי דאין המים שאובין שנתערבו בכבדים פוסלים אלא לפי חשבון. כדקמתי אין המדומע והמחומץ פוסל. עכ"ל] ומ"ה הר"ב ומתני' ר"ן בן חוני דהוא סבר ג' לוגין כו'. גמרא. וה"ל לאתויי סתם משנה דסוף פ"ג דמקואות. אלא דקטע ויחי בן חוני דהכי קמתי ליה בהדיא בצרייתא כ"כ הר"ש שם במקואות. ומ"ה הר"ב ואינה הלכה. וכ"כ הרמב"ם. ותימה צעני דאע"ג דבצרייתא מחלוקת היא דכתיבתי לה בגמ' הא מסתם סתם לן הנא דמתני' כוונה בס"ג ממסכת מקואות. ומחלוקת בצרייתא והס' במשנה. הלכה כסתם משנה. כמו שכבר כתבתי זה בהרבה מקומות. וכן שם לא כתבו הר"ב והרמב"ם שאינה הלכה. והתוס' [ד"ה יב"ח] כתבו שהראב"ד פסק להלכה כר"ן בן חוני. ולא פירשו טעמו ונ"ל ברור שזה הוא טעמו מדסתם לן הנא דמתני' כוונה. ושוב מלאתי שאף הרמב"ם בחבורו רפ"ה מהלכות מקואות כתב כסתם דמקואות. וכן פסק ג"כ פי"ד סי' ר"א: דאין מי חטאת נעשין מי חטאת אלא עם

אמר רבי יוסף והלא במקדשין קרינן פי' חילין מ"ה פ"א ק"ה פ"ה: דאין המדומע מדמע אלא לפי השבון. י"ב פ"א תרומות פ"ה מ"ו ימותני תרומות פ"ה כ"ג מייס"ג ס"ב: תרומות פ"ה את המים שאובין פוסלין את המקוה. ע"ו פי"ד פ"ה מקואות פ"ה: דאין מי

שנוני נוסחאות
ולא שלמים באזורים. כ"כ: כהם: במשני"ב א ב ל א ש ל י מ בהן. האומר. נ"ג הוא אומר ויהי כ"כ. זו (עולה) כולה. נ"ד זו שכלה וליהא. תהא. נ"ה שחאה. דאין המחומץ. נמשכ"ב ואין מחמץ. נ"ז וכ"כ סחטיין. אין. במשני"ב ואין המים שאובים. כ"כ: כ"ג: כ"ד: השאובים: ה אין במשני"ב ואין.

תוספות הדרשים
ד' תוי"ט דה' א"ה המים כו' ע"ש. דכ"א חילין ללו דוקא אלא חילין ל ומשני יוסר:
ראשון לציון
פ"א ד ת"ה ד"ה אין המים שאובין כו' הא משום חסד לן חנא דמתנתין תופיה כו' עיי' יוס"ט:

לקוטים
נמי כתיב ונמדתו שירושא מדבני כר"ב ק"א שם דעמיה דח"ק דשם כסתה שייך כפרי אנשי או על שם המין ונ"ל בהמות הרבה ח"כ יאמר ג"כ על כסתה או לזו פירוש מדכתיב בהמה בהמה ולא כתיב בהמה כהמת מנין לפרושי כתיב נזווי או בהמה אחת כהמות הרבה או כהמות הרבה בהמה או ע"ש והשמה איש ממי מאי דהוה ק"ל דהא בהמה כהמת מבעי ליה לכתוב כרישא מן הנקר על הל"ך וכי וכתי' הר"ב והק"ה בצרייתא דלי להבוא לתוד אחא קרא הוי"מ למכתב פסוק באהת מאי כהמת ש"מ ה' כ"ב וכו'. (ט"ל):

[בבשנה והלא במקדשין וכו' לאו דח"ק מודה ליה כהא דלח"ק מקדש נמי לא קדש אלא באבר שהנשמה תלויה בו כגון לנס או ראשה ובהנהו ח"כ דס"ל דמתניין דל"ו אובין מקוה אלא עיקר בהמה וכתיב ח"כ וי"ט דהרמב"ם כר"פ דה"א כשהתקן דין משנתה דאין מתניין איכתיב בגמ' וכו' אשכחן וכו' כגון שאמר יד או רגלה של בהמה זו וכו' לומר דוקא כס"ג לאשקו לנס או ראשה וכו' דמתניין ודאי אלא ר"י טעמא דנפשיה קאמר כדליתא כהמת סדרי כס"ג כהמת המקדש (ט"ל):

י כ י תפארת ישראל בועז

דדי עובר נמי ירך אמו. רבותא קמ"ל, חף לעובר דמיא לשמין, עכ"ל עובר לא מקרי בהמה [ע"ש]. או דלתיב אין ממיר בולד משום דתמורה הוקף למעשר, דאין העובר נתפס במעשר מדכתיב אשר יעבור, והעובר אינו עובר [בלקמן פ"ג מ"ה]. ותמורה דכרי רתוי"ט פ"ג מ"ג ד"ה ומקדישין קדשה דכרי הר"ב ורש"י שכתב דלתיב אין עובר עושה תמורה מדלתיב קרא בהמה, והיינו אליבא דר"י וכאוקימתא דס"ה הכא, ולרתוי"ט אדתי סברה זו [בחולין ס"ט ב']. אלא המשנה היא אליבא דר"י. אולם המעיין שם בצוף הסוגי יראה שנדרו דכרי רב טימי בר גמי דס"ל כן, ועי' [רמב"ם פ"ו מעשר]:

חולין, לא ימירנה בהמה שלימה של קודש. או חיסבא. ועובר חפילו לרבין לקמן [מ"ה] אלטריו דס"ל דחפילו ולד אין ממיר בו, אפי"ה סד"ה עובר ירך אמו ומחובר בקדושה, ואפי"ה עדיף מאבר דאית ליה חיות בפ"ע, קמ"ל: (בג) אבר של בהמת חולין בשלימה של קודש, וחלה קדושה על האבר ופשתה קדושה על כל הבהמה ותקרב: (בר) ר"ל נתחלת ההקדש: (בר) ולת"ק דוקא במקדש אבר שהנשמה תלויה בו, או כולה עולה [ע"י חילין דפי"א]. וח"כ נראה פשוט דבממיר באבר כהמת תלויה בו, מודו רבין: (בו) תרומה שנתערב בפחות מק' חולין, ונחשב הדמוע לזר. וחזר ונפל מדמוע הוה סאה ח' למקום אחר, ח"כ שוב קי חולין נגד הסאה שנפלה, יקטע כל הבהמה הלו הכא, אנב סיפא דמשנה ה'. דאין תמורה עושה תמורה: (בז) דאם חומץ בשאור תרומה עיסת חולין, ונחמרה העיסה לזר, וחזר וחומץ מעיסה זו שנחמרה, עיסת חולין אחרת, לא חביבין לעיסת חולין הב' כאלו נתחמלה מתרומה לזר, רק מעשרין יפה כמה שאור תרומה היה בהתיכת העיסה שמתערב בה העיסה הב', ולא נחמרה העיסה הב' רק צהיה בלתי שיפור התרומה שבו כח להחמץ העיסה הב' מבלי החולין שנתערבין עמה. ואין אומרים בכל הג' ח"כ מודאין אסור מממת עלמו התרומה: (בח) דמקוה שהוא סולה מים שאובין פסול מדאורייתא. אבל מי גשמים שירדו לגומא והם מ' סאה, כשרין לעבול צבן, וגם אין נפסלין

או רע בטוב. לא הפריס בין חס לבעל מוס: עשה שונג כמזיד בתמורה. שאם סבור לומר שור שחור שלא מביטו חלה. יהא תמורה חתה זו. וילא מפיו שור לבן. נבי תמורה קדיש ולוקח דגלי ביה קרא יהיה קדש. לרבות שונג כמזיד. אבל ככהא גומא לקדשים אס בעל מוס הוא למזבח לא קדיש ואינו לוקח דהקדש טעות אינו הקדש: הכלאים. הכא מהיט ורחל: לא קדשים. בתמורה ואע"ג דתמורה חלה קדשה על בעל מוס קצוע. אינה חלה על אלו: ולא מקדשים. חתים בתמורה.

שונג כמזיד. והיינו נמי דתן ר"י ברבי יהודה אומר בלשון פלוגתא. ורבינו ב"מ ריש הלכות תמורה שהביא לשון הרמב"ם. והלכה כר"י בר' יהודה. ואין חולק עליו. וכתב ואלו אומר. אפי' חס היה נמלא מי שמולק עליו. הלכתא כותיה דר' יוסי ב"ר יהודה מדאפליגו אומריו אליביה. ועוד דאמרינן בפ"ק. נבי הא דתן ר"י אומר הולד טובה תמורה. ורבנן יהיה לרבות שונג כמזיד. אלמא רבנן הכי ס"ל. ע"כ: רבי אלעזר אומר הכלאים והטרפה ויוצא דרפניה. טומטומים ואנדרוניוסים. לא קדשים. ולא מקדשים:

עשה שונג כמזיד בתמורה. יושלמי יביר פ"ט ה"א ה"ב פי' נחוקי פק פ' מ"ג ט"ז ט"ח ה"ב: ולא עשה שונג כמזיד ביוקרשין. מ"ג פ"א ט"ז ט"ח ה"ב: ר' אלעזר אומר. נבי ר"י פ"א ה"א יבמה פ"ג ט"ז נטיות מ"ג פ"א: הכלאים והטרפה כו'. מ"ג פ"א ט"ז ט"ח ה"ב: פתחה ה"ד:

שנויי נוסחאות
א"ע ז"ר. כ"מ
אליעזר וכו' לפנינו לעי' י"א ע"א ובב"ב חו"ט יבמות ד"ד ע"א וע"י מ"ט פ"ט ט"ז ט"ח ה"ב: טומטומים. כ"מ זבחים וטומטומים. ט"א קדשין. כקדושת ה"א כק"ף וי"ג ב"ל"ה מ"לכ"ט. נמשכ"ג. קדושין:

לוקטים
פ"ב ג' ה"ח
ומקדישין וכו'
ולא דייקו וכו' הכי רמ"ז כ"ז מן התמורה אלמא לא שיל לסיסא דחוקה סוגא דכ"י אדחיה הכא לוקמחא דהקדש דכ"ט וקאמר דלרבות וטובים לנו בהמה ויקרו וכו' ור"י דייקו ספר במא דכתבו הכא וע"ש בסוף הסוגא כפיכ"י ע"כ ודכ"י נכונים אלמ דה"ל להשיג על הר"ב דכ"ד דמולן כ"ג דרפ"ה דהמה כ"ג מההה חב"ל דהיה ודאי לא מיתומא אלמ כ"מ דכ"ל יוקמחא ואלו העובר ח"ט דק"ו כהמא היו עשה תמורה חתה יוקמחא דמפשי דמה מעבר היו ונדב כלאים וטובים ק"ה תמורה וכו' וא"כ קשיא ה"ל יקח הכא בלשון דבהמה כבהמה כהני וכו' ליידיה עובר נמי כהמה נוקרי. ור"י ס"ל דעובר לא כהמה מיקרי ח"ט הוב ליה להשעשע שם ממונן הררס דבהמה כבהמה ולרבות במקומה דרפ"ה דאמר קדח וכל בהמה וכו' (ד"ד):

אם קדושים הם. וטרפה משכחה לה שהיא קדושה. כגון שהקדיש בהמה. ואח"כ נטרפה. ובזו הולך לומר דאע"פ שקדושה היא. אין עושה תמורה. אבל כלאים וטומטום ואנדרוניוסים מהחלה בריתן נתקלקלו וחי חתה מולא בהן קדושה אלא בולדי קדשים שקדשה אחס קודם שנתעברה דהשתא מאליהן קדשים לירך אמן הן ובהן הולך לומר דאין עושין תמורה. והליבא דר"י דאמר בכ"ח ולד קדשים עושה תמורה. ולא דמו לבעל מוס. דבעל מוס יש כמינו קרבן. אבל הגך אין במינו קרבן וחשיבי כבהמה טמאה. שאינה עושה תמורה. וכרבי יוסי ברבי יהודה וכרבי אלעזר. ק"י"ל דליכא מאן דפליג עלייהו כהא:

לבעל מוס. דיש במינו קרבן אבל הגך אין במינו קרבן. [ויולא דופן לא חשיב ליה מין שאר בהמות. רש"י]. מחי חמרת טרפה איכא במינה. לא דמיא לבעל מוס [וחשיבה כעמאה דדמיא לה במלתא אחריתא] בהמה טמאה אסורה באכילה וטרפה אסורה באכילה לאשוקי בעל מוס דמותר באכילה גמ'. ומ"ש הר"ב דהלכה כר"א דליכא מאן דפליג עליה. וכ"כ הרמב"ם. והשכחן טובה דתן בלשון פלוגתא ואין חולק כמ"ש בפ' בתרא דבכורים. ורבינו ב"מ סתב בצוף פ"א מה"ה. וק"ל שבתוספתא תני דלת"ק עושין תמורה. וי"ל שמתרם שבמכתתו לא הזכירו קן משמע דסבר תנא דמתני' דליחא להאי תוספתא. ע"כ:

שנויי נוסחאות
פ"ג א' ותמורתיהו.
כ"מ זבחים ותמורתיהו.
ולד שלמים. כמכ"ב ד"ו ולד. וולדן. כמכ"ב ולד. העולם. כמכ"ב כל העולם. א"ל: כשלמים. כמכ"ב חן שלמים וכו' ממך מלת סן.

י ב י תפארת ישראל י ב י

להקדשן, כשנפדו מזהרין קף בניזא ועברה [ממילין פ"י מ"ג]: כב) כשהסתיו לומר הר"י תמורה עולה שלי, ואמר הר"י תמורה שלמים שלי, והיה לו שלמים צביתו, הר"י קדיש ולוקח, וכ"כ בהסתיו לומר שור שחור שלא מביטו על תמורה על בהמה קדשים זו וילא מפיו לבן, וילא מביטו לבן. או שאמר האל זו והכנס זו חתיה, ככולהו קדיש ולוקח, דככולהו אע"ג שהיה שונג. בדבר, ע"כ בצוף ההמה מודר היה. אבל צבית שונג בהמה, שהיה סבור שמתרם להמיר, אע"ג דקדיש פטור ממלקות [רמב"ם פ"א מחמורה]. ולראב"ד כל לוי דנקט ש"ס כהני עניינים היינו דכנו או ענד כהמה בתמורה לוי, אבל על ההמה לא לוי: [בג] דכל שונג בקדשים קי"ל כב"ה [מיר רפ"ה] דהקדש טעות אינו הקדש. וזה"ש הם הקדש בטעות היה בעל מוס, אע"ג דכל המקדיש בעמ"ל למזבח לוי, אפי"ה זה אינו לוקח מדבטעות היה: [כד] שטלד מעז ורחל: [כה] שנתקשה אמו בלדותו, וחסך דפנה של צטן האם וכו' הולד דרך שם: [כו] שטלד עס עור שמכסה ערותו כב' המקומות, ואינו

יביר חס זכר, או נקיבה הוא: [כו] שיש לו זכרות ונקבות: [כח] שאין תמורה חל עליהן, וכ"ש דבהקדישין אינן קדושים: [כט] שאם היו קדושים, ואח"כ אירע פסולן, כגון בעריפה שנטרפה אח"כ, ובכלאים ויולא דופן וכו' משכחה לה שהיו גזרות קדשים שהקדישו אמן קודם שנתעברה, דלא חלה קדושה על כהני על הולד חף שנפסל מהקדשה, ואם האיר אח"כ על וזר זה בהמת חולין, אין התמורה קדושה, אפילו לר"י דס"ל [פ"א מ"א] וזלד עושה תמורה, הני לא עבדי תמורה, מבזים דלא דמי לבעל מוס דעושה תמורה, דבעל מוס יש במינו קרבן, משא"כ הנהו אין במינו קרבן [דטומטום ואנדרוניוסים ויולא דופן ופוסן בריתן משונה], וטריפה נמי חף דיש במינו קרבן, עכ"פ אסור באכילה, ולא דמי לבעל מוס דמותר באכילה. להכי הגך דמו טפי לבהמה עמאה של קודם, שאין עושה תמורה. וכ"כ באמר על כלאים וטריפה וכו' שהיו תמורה על קרבן אין התמורה קדוש, דלא דמי לבעמ"ל, דהגך אין במינו קרבן וכו"ל כהמירה על גמל והמור [רמב"ם פ"ג מחמורה ה"ז]:

שנויי נוסחאות
פ"ג א' ותמורתיהו.
כ"מ זבחים ותמורתיהו.
ולד שלמים. כמכ"ב ד"ו ולד. וולדן. כמכ"ב ולד. העולם. כמכ"ב כל העולם. א"ל: כשלמים. כמכ"ב חן שלמים וכו' ממך מלת סן.

י ב י תוספת יום טוב תמורה אלו קדשים פרק ג

פרק ג א ו'לד שלמים ותמורתיהו. יליף לה בגמ'. מדהמ"ל גבי שלמים חס מן הבקר הוא מקריב וגו' חס זכר חס נקבה ל"ל זכר לרבות את הולד. וזלד לשון זכר משמע. נקבה לרבות את התמורה. דתמורה לבן נקבה משמע. וכתבו הסו"ס ואע"ג דכתיב והיה הוא ותמורתו יהיה קדש אלטרריך קרא לרבויו דקרבה. וא"ת ומ"ש הכא דאלטרריך לרבויו דקרב. וגבי צבור ומפשי כתיב חס. דממעטינן מיניה. חס ולא ולדן ולא תמורתן [לרבי יהודה בצוף מסכת בטרות כמ"ש שם ר"ע מברטנורה]

פרק ג א אלו קדשים שולדותיהו ותמורתיהו כיוצא בהן. ולד שלמים. ותמורתן. וולדן וולד וולדן עד סוף העולם. הרי אלו בשלמים. תנא

שנויי נוסחאות
פ"ג א' ותמורתיהו.
כ"מ זבחים ותמורתיהו.
ולד שלמים. כמכ"ב ד"ו ולד. וולדן. כמכ"ב ולד. העולם. כמכ"ב כל העולם. א"ל: כשלמים. כמכ"ב חן שלמים וכו' ממך מלת סן.

י ב י תפארת ישראל י ב י

ל"ל, דמ"ש ולד ולדן מולד ולד ולדן. ומשני, דקמ"ל לר"א דס"ל ולד שלמים ימות דחיים שנגדל מן ערדים [כ"י ד'], להכי קמ"ל תנא דאפילו [קדשים ד"ב] זיין

ל"ל, דמ"ש ולד ולדן מולד ולד ולדן. ומשני, דקמ"ל לר"א דס"ל ולד שלמים ימות דחיים שנגדל מן ערדים [כ"י ד'], להכי קמ"ל תנא דאפילו [קדשים ד"ב] זיין

אלו קדשים פרק ג תמורה

דבי אליעזר אומר. ויהי
 ש"ס ושל י"ז פ"ג: והכ"א
 קרב. מ"י פ"ד מה' המכ"א
 י"א: העיר ד' ירושלים ו"א.
 ר"ה ו' ב"א עירום פ"ג ב"א:
 ב' וכל תורה התמורה.
 י"ח פ"ג מ"י פ"ד מה' המכ"א
 ס"א: תמורת עולה. מ"י
 פ"ג מה' המכ"א: וכל
 תמורה. מ"י פ"ד מה' המכ"א

שנוי נוסחאות
 וט ע"ג פ"ג. כתיב
 ס ע"ג פ"ג. והנזפה
 וזוהי. כתיב ובמכ"א
 ותמורת חזה. ר"א
 וכל. כתיב ר"א חזה
 ושוק. וכל. וכל (ולד)
 תמורה. מ"י פ"ד מה' המכ"א
 ג"י ר"י ובמ"א. מ"י
 ש"א יקרב. כ"ט מ"א
 יקרב. וע"פ מה. במכ"א
 על מה. ש"א. במכ"א
 ר"א והנה הנזפה כלפינו.
 פ"מ. כתיב פ"מ וכן
 כמ"א. (שיקרב שלמים)
 כתיב ובמ"א. מ"י ר"י
 יועיל למה. פ"ה ובה.
 כמכ"א. וכל ובה.
 ב (ולד). וכל וכל.
 כמכ"א. וכל וכל וכל
 כמכ"א. וכל וכל וכל
 ס"א וכל וכל וכל וכל.
 וכן כמכ"א. וכל וכל.
 העולם. כמכ"א כל
 הדרות. שאינן משונן.
 כמכ"א שאין ובמכ"א
 ד"ו כמכ"א. כתיב שינו
 משנה. וכל תמורה.
 כמכ"א וכל. כמכ"א
 ד"ו וכל תמורה והסר
 ק"ו ל"א ר"א תמורה
 כמ"א כ"ג. וכל וכל
 וכל. כמכ"א וכל וכל
 וכל. והנה כמ"א וכל
 וכל. וכל. העולם.
 כמכ"א כל העולם.
 וכענין. כתיב ושונה
 וע' כמכ"א:

תוספות חרשים
 פ"ג א ב"ב ר"ח לא
 נחלקו בו. וספן
 הכלכלה כתיב וכל כתיב
 המננים הכל נחבשו כ"ו
 מ"א חזר בו וספן כל"ס
 אלוהים דכ"ל דהולד דק"א
 יקרב הכל וכל וכל לא
 דל"א חזרה דלגלג ערבים
 כתיב ע"ש:

ראשון לציון
 פ"ג א ב"ב ר"ח ר"ח
 ואכלנו וכל
 שלמים כתיב מ"י וכל
 ח"ש עד סוף העולם
 כ"ו דפשיטא דכלנו כתיב
 למתני דלא (ה"ל) דפטר
 נזוח כ"ו דלא כתיב
 משעתי דכלנו כתיב כ"ו
 וע"ש וספן ימות כ"ו על
 ד"ה עד סוף העולם:

תוספות רע"א
 פ"ג א [אוח ג] במשנה
 וע"ל וכל וכל
 תמורה. קשה לי ל"ש כ"ו ר"ח ב' ע"ב וכל תמורה הוי בכלל וכל שני תמורה קרי וכל הואיל ובכח אחר אתי. א"כ אמאי נכח וכל וכל תמורה הא בולד תמורה עצמו לא קרב דהוי בכלל וכל וכל. וע"ע: [אוח ד] ב"ב ר"ח וכל שלמים מדרבנן ששום גזירה. והולד תורה מורה ר"א דקרב כראיתא בסנין. ופירש"י תמורה לא שכיח כ"ב ומש"ל ג. ומש"ל נזוח דר"ש ס"ל דולד נזוח ל"כ לא יקרבו מ"ם בתורה י"ל דיקרבו ובכתבא דסתני' דבסמך דלא שנינו דפליג עליה. ונאלם סרברי הרמב"ם רס"ד דתמורה ה ב סבורא רס"ל דגם בתורה וכל וכל לא יקרבו. ולא ידעתי מנין לנו זה דולד נזוח ל"כ ר"ש חסיר מולד ראשון ל"א. וע"ע. ואף אם נימא דבולד וכל פסע דנזכרת בתוך משניו לגלגל בעי היינון אף כלא שכיח. ויש סדר לזה תמורה ג"כ לא שכיח דעבר בלאו (ובשפט באסר דל"א וכל תמורה קרב מדנקב במתני' ר"א וכל שלמים לא יקרב שלמים וכל תמורה. וכיון דמ"ל ל"ש דולד וכל תמורה לא יקרבו מוכח דגם דלא שכיח היינון בולד וכל כיון דנזכר מחמתו דלגלג ערבים לא ומתני' דבסמך באסר בת"כ ימ"ל לחכמים גם וכל וכל יקרבו ולא חסיר מולד עצמו. ואולי לפ"י קשה דאמאי ספן הרמב"ם כ"ש הא הוי מחלוקת ואח"כ ספן דבמתני' דבסמך ספן כתיב. וע"ע:

חנא [ידין] לר"א כ' אלא חפילו עד סוף העולם. וזכרם מסכת
 יבמות. לא דייק. כיון דתנא לרשותיך ולרשות לרשותיך עד סוף
 העולם למה לי. דפשיטא דכולהו לרביי למתני דלא הל"ל דפטרי
 לרשות ולרשות דלרשות. אי לאו דתנא להו לכולהו. וה"ה וליהני עד
 כוף העולם ולא ליהני ולרן וולד ולרן
 ו"ל דזו אף זו קתני שכן דרך מכנה
 לכנויי הכי. ותומא דכריש פ"ט דכהנזוח
 מדרבנן לתרווייהו [כמ"ס סס] ו"ל
 דהתם בלישנא הכהנז בטרך דייק.
 דלרן לכהנז בטרך דבר שאינו לרן
 אבל בלישנא דמתני' ליתא למידק כולי
 האי. תוס': לא יקרב. כתיב הר"ב
 משום גזירה כו' ויגדל כו' ואחי ליה
 גזירה ועבודה. וכן פירש"י וכ"כ עוד
 הר"ב מ"ו פ"ז דעדות. וקשיא דתיפוק
 ליה דמשה ועובר בעשה ח"ג בכל
 תאחר דלקמן. והרמב"ם מפרש שם
 וכאן. ועובר על מה שאמר רחמנא
 (דגזיר כ"ג) לא תאחר לשלמו: וחכ"א
 יקרב. ל"ע חכמים היינו ת"ק. תוס'.
 וכלומר להנא דפליג אדר"ש דמשמע
 דלדידה נחלקו ר"א וחכמים על וכל
 וכל: ואבלנו ולדה שלמים כתיב. פי'
 הר"ב כתיב השבועות קאמר שאם היה
 ממתין ומלפני לחג הסוכות. דהוא חג הסוכות וטעמא פרישית במ"ב
 פ"ק דר"ה. והכל דלפי האמת קרי לשבועות חג סחמא. דכלומר חג
 הסמוך. ומ"ש הר"ב שאם היה ממתין לחג הסוכות נמלא עובר
 בעשה פירש"י. דבשלמא בפסח. לא אקריביה דלמור מחוסר זמן הוי
 דנולד בפסח ועבר הרגל קודם שימלאו לו שבועה ימים ע"כ.
 והכי איתא בגמרא פ"ק דר"ה דף ו'. ומ"ש הר"ב דבלאו אינו עובר עד שיעברו עליו ג' רגלים מפורש בריש ר"ה: ב וכל
 חודש ותמורתה וכו'. עיין עוד מזה במ"ד פ"ו דמנחות: הרי אלו כבוד. דת"ר מנין לרבות תמורת וכו' ת"ל (ויקרא ז')
 אס על תורה: ובלבד שאינן טעונות לחם. לכן הר"ב דכתיב על לחם החודש כו'. כמו שכתבנו שם במנחות וע"ש: תמורת
 עולה. לכן הר"ב כגון המיר זכר בעולה וכן פירש"י. דאילו נקבה ירעה כו'. כהנהו דלקמן וכ"כ הרמב"ם דרפ"ג מה"ס:
 וכל תמורה. וכן העתיק רש"י ובס"א תמורה. וכן העתיק רש"י ובס"א תמורה. ומה שאמר עולה הוא מוכח על הקרבן: הרי אלו
 לכן נקבה. כד"א (שם א') והפשיט אה העולה ונחא איתא לנתחיה. ומה שאמר עולה הוא מוכח על הקרבן: הרי אלו
 בעולה. ל"ע דלא מייטי ליה תלמודא מקרא. ובס"א פירש"י ויקרא מייטי דכל הפסולין יהיו טהורין בתמורה מאס עולה. ומינה

ומעוניינים מכיבה ונכסיהם ותנופה וחזה ושוק.
 רבי אליעזר אומר וכל שלמים לא יקרב
 שלמים. וחכמים אומרים יקרב. אמר
 רבי שמעון לא נחלקו על וכל וכל שלמים.
 יועל וכל וכל תמורה שלא יקרב. ועל
 מה נחלקו. על הולד. שרבי אליעזר אומר
 לא יקרב. וחכמים אומרים יקרב. העיד
 רבי יהושע ורבי פפייס על וכל שלמים
 שיקרב שלמים אמר רבי פפייס אני מעידה
 שהיתה לנו פרה זבחי שלמים ואכלנוה
 בפסח. ואכלנו ולדה שלמים בחג:
 ב וכל תורה ותמורתה. ולרן וכל וכל
 עד סוף העולם. הרי אלו כבוד. ובלבד
 שאינן טעונות לחם. תמורת עוליה וכל
 תמורה. ולרן וכל וכל עד סוף העולם.
 הרי אלו כבוד. ומעונין הפשט ונתוח

משום דבמשיה חנא [ידין] לר' אליעזר דאמר לקמן וכל שלמים לא
 יקרב שלמים. משו"ה חנא וכל וכל עד סוף העולם כלומר לא יקרב
 בולד ללא מדינה לך אלא חפילו עד סוף העולם לא מדינה לך:
 וכל שלמים לא יקרב שלמים. אלא כוננו ליהפך ומה מדרבנן
 משום גזירה דאי חמרת וכל שלמים יפ'
 לו תקנה אחי לשהייה לאס עד שתלד.
 ויגדל עדרים מן הולדות. ואחו כהו
 ליה גזירה ועבודה: לא נחלקו על וכל
 וכל שלמים. מודים חכמים לר"א
 בולד וכל שלמים ללא יקרב שמהכחו
 ניכרת מתוך מעשיו דלגלג עדרים כתיב
 ופסק ההלכה כח"ק (של) [שולד] וכל וכל
 עד סוף העולם הכי אלו כשלמים:
 העיד רבי יהושע וכו'. ללא כר"א
 ועדות זה אמת והלכה: ואכלנו
 ולדה שלמים בחג. כתיב השבועות
 קאמר שאם היה ממתין ומלפני לחג
 הסוכות נמלא עובר בעשה שנאמר
 (דברים י"ג) ובאח שמה ובכאח שמה
 דממע דרגל ראשון שחבא שמה
 הבא כל נדרים שעליך. מיהו בלאו
 ללא תאחר אינו עובר עד שיעברו
 עליו שלש רגלים: ב הרי אלו כבוד
 אמריהן קריבים על גבי המזבח. והבשר
 נאכל ליום ולילה: ובלבד שאינן טעונות לחם. דכתיב על לחם
 החודש החודש עמנה טעונה לחם ולא ולדה ותמורתה טעונה
 לחם: תמורת עולה. כגון המיר זכר בעולה: וכל תמורתה.
 כגון המיר נקבה בעולה דנקבה מתקדשת. בתמורת עולה.
 וילדה

נאכל ליום ולילה: ובלבד שאינן טעונות לחם. דכתיב על לחם
 החודש החודש עמנה טעונה לחם ולא ולדה ותמורתה טעונה
 לחם: תמורת עולה. כגון המיר זכר בעולה: וכל תמורתה.
 כגון המיר נקבה בעולה דנקבה מתקדשת. בתמורת עולה.
 וילדה
 וכל תורה ותמורתה. ולרן וכל וכל
 עד סוף העולם. הרי אלו כבוד. ובלבד
 שאינן טעונות לחם. תמורת עוליה וכל
 תמורה. ולרן וכל וכל עד סוף העולם.
 הרי אלו כבוד. ומעונין הפשט ונתוח

דקדקה

תפארת ישראל יכ"ו

דפילו עד סוף העולם דודאי חזינו דלגלג קבני, אפ"ה יקרב
 שלמים: ג) כש"ס נרסין תנופה חזה וזכר: ד) רק כוננו לכיפה
 וימות ברעב, וזכו מדרבנן דאי ימנא יקרב, יסבה לאס שרצה
 וולדות ויתא ברו ליה הקלה בנינה ועבודה, או לעבור בכל תאחר,
 מיהו דוקא בשלמים גזר, מדלית לבעלים הלאה מניה, וגם שכיח.
 אבל בולד תורה דלא כתיב לא גזר: ה) [חכמים היינו ת"ק. תוס'].
 ו"ל דס"ד דתיק מודה לר"א דגזירי' שיבא ליה תלה, רק דתיק פני
 למגור מה"ע לכתחילה, אבל בשעתן כבר, דאז חו ליכא למגור שיגדל מתן
 עדרים, להכי יקרינן. ולר"א עכ"פ לא גרע מאסס שפירו עליו, דל"ג
 דאילו אסור בהקדשה רק מדרבנן, מדגורו לאחר קפדה אסו לפני פירה
 (כפסחים ע"ג), אפ"ה דוקא בתיק לנתיב כבר, כדעבד יקרינן, מש"ל
 כלא יתיק דלא עשה משה בגוף הקרבן, אפילו כדעבד לא יקרינן, דל"ג
 מה כועלו חכמים בתקנתן (תמונות ד"י ע"א). א"כ היי בולד ותמורת שלמים

אפילו ככבר שחזן לא יקרינן. ולעולם לכתחילה ל"ע אסור לקרינן. לכי
 קמ"ל חכמים דפסח תקרב, דהיינו לכתחילה. א"כ ל"ל דל"ס כפסח מתוך
 קו' זוח, ופיינו דקאמר לא נחלקו ר"א וחכמים וכו'. אבל לת"ק חפילו וכל
 וכל גמי יקרב, וכמפורש דבבב"א (ז) דמחשבתו ניכרת ממעשיו דלגלג
 ולדות בעי: ז) דלא כר"א: ח) כבר העיד על דיו סך קבל
 מדרבנן, והנה הלכה למעשה קמ"ל: ט) כתיב השבועות. דבפסח
 לא הקריבנו, דמייירי דהיה אז תוך ז' ימים משגולד, ואספד גמי
 דבגן הסוכות קאמר, דל"ג דל"כ סך עבר בעשה ככלא הקריבו
 בעצרת, דהכי רק ככל תאחר לא עבר עד שיעבור עליו ג' רגלים.
 י"ל דמייירי סהיה בולד חולה בעצרת דפסול אז לקרבן: י) שיקרבו
 לימורייהן במזבח, והבשר יאכל ליום ולילה: יא) דכתיב על לחם
 החודש, רק תורה עלמה לזכרה לחם: יב) כממיר זכר בעולה.
 דבהמיר לזכרה בעולה חרעה עד שהתאבד: יג) דולד עולה חי

אפ"ה יקרב
 שלמים: ג) כש"ס נרסין תנופה חזה וזכר: ד) רק כוננו לכיפה
 וימות ברעב, וזכו מדרבנן דאי ימנא יקרב, יסבה לאס שרצה
 וולדות ויתא ברו ליה הקלה בנינה ועבודה, או לעבור בכל תאחר,
 מיהו דוקא בשלמים גזר, מדלית לבעלים הלאה מניה, וגם שכיח.
 אבל בולד תורה דלא כתיב לא גזר: ה) [חכמים היינו ת"ק. תוס'].
 ו"ל דס"ד דתיק מודה לר"א דגזירי' שיבא ליה תלה, רק דתיק פני
 למגור מה"ע לכתחילה, אבל בשעתן כבר, דאז חו ליכא למגור שיגדל מתן
 עדרים, להכי יקרינן. ולר"א עכ"פ לא גרע מאסס שפירו עליו, דל"ג
 דאילו אסור בהקדשה רק מדרבנן, מדגורו לאחר קפדה אסו לפני פירה
 (כפסחים ע"ג), אפ"ה דוקא בתיק לנתיב כבר, כדעבד יקרינן, מש"ל
 כלא יתיק דלא עשה משה בגוף הקרבן, אפילו כדעבד לא יקרינן, דל"ג
 מה כועלו חכמים בתקנתן (תמונות ד"י ע"א). א"כ היי בולד ותמורת שלמים

אפ"ה יקרב
 שלמים: ג) כש"ס נרסין תנופה חזה וזכר: ד) רק כוננו לכיפה
 וימות ברעב, וזכו מדרבנן דאי ימנא יקרב, יסבה לאס שרצה
 וולדות ויתא ברו ליה הקלה בנינה ועבודה, או לעבור בכל תאחר,
 מיהו דוקא בשלמים גזר, מדלית לבעלים הלאה מניה, וגם שכיח.
 אבל בולד תורה דלא כתיב לא גזר: ה) [חכמים היינו ת"ק. תוס'].
 ו"ל דס"ד דתיק מודה לר"א דגזירי' שיבא ליה תלה, רק דתיק פני
 למגור מה"ע לכתחילה, אבל בשעתן כבר, דאז חו ליכא למגור שיגדל מתן
 עדרים, להכי יקרינן. ולר"א עכ"פ לא גרע מאסס שפירו עליו, דל"ג
 דאילו אסור בהקדשה רק מדרבנן, מדגורו לאחר קפדה אסו לפני פירה
 (כפסחים ע"ג), אפ"ה דוקא בתיק לנתיב כבר, כדעבד יקרינן, מש"ל
 כלא יתיק דלא עשה משה בגוף הקרבן, אפילו כדעבד לא יקרינן, דל"ג
 מה כועלו חכמים בתקנתן (תמונות ד"י ע"א). א"כ היי בולד ותמורת שלמים

ילדה התמורה וכו' : ויביא בדמיו עולה . וישיא דקמי הרי אלו כעולה גבי ולד של תמורה משום דהקדש ראשון שבו אלו כולם מכחו הוא קרב דזכר הוא . אבל הכא במפריש נקבה לעולה הקדש ראשון שכולם בחיים מכחו נקבה היא ולינה קריבה . הלכך אינו כעולה אלא ימכר ויביא

בדמיו עולה : המפריש נקבה לאשם . ואין אשם בא מן הנקבה : תרעה עד שתסתאב . עד שיפול בה מוס . ובגמרא פריך ותמכר בלא מוס דהואיל ולא היא למלתיה מוס גמור הוא זה . ולא קדשה אלא לדמי ותמכר מיד ויביא בדמיה אשם . ומשני הואיל ונחת' לה קדושה דמיס נחתה לה נמי קדושה הנוף להא מלחא דבעינן מוס : אם קרב אשמו . וכו' לא לריך לאשם : יפלו דמיה לנדבה . לשפירות שבמקדש שמחן היו נוטלים להביא לנדבה לזכור : המכר שלא במום . דהואיל ולא היא לאשם . אין לך מוס גדול מזה . ולא

קדשה קדושה הנוף ותמכר מיד ויביא בדמיה אשם . ואע"ג דגבי מפריש נקבה לעולה . לא פליג ר"ש דבעיא מוס . התם הוא דליכא שם עולה בנקבה דאשכחן עולה נקבה בעוף . אבל אשם נקבה לא מטי . הלכך היינו מומא . ולא קדשה אלא לדמי . ואין הלכה כר"ש : תמורת אשם וכו' . כולן ירעו . דהלכה היא כל שבחמאח מהא באשם רועה ותמורת חמאח מהא : ימותו . לאית גיה לר"ה כחמאח כאשם . מה שבחמאח מהא חף באשם מהא : יביא בדמיה עולות . דמותרות לנדבה יחיד אולי . ולא לנדבה לזכור : אשם שמתו בעליו או שכפרו בעליו באחד . דבחמאח תמות

לה . ואין לפרש הל"מ מדר"א פליג . אלא כלומר דקבלה קבלו כן . הרמב"ם לפי שהמקובל בידם כל שבחמאח כו' ומיהו לעיל דף תמורת אשם לא תקרב וכו' מודה ר"א כל' רש"י שחמאח לקמן בדבור אשם כו' ועיין בפ' דלעיל מ"ב : ר' אליעזר אומר ימותו . לזון הר"ב דאית גיה לר"א כו' ברש"י מסכת זבחים . רש"י : ר"א א"א יביא בדמיה עולות . דע"כ לא אומר ר"א הוא עלמנו יקרב עולה [אלא גבי מפריש נקבה לעולה] דליכא שם עולה על אמו . אבל גבי תמורה ולד אשם דליכא שם עולה [אשם] על אמו . מודה ר"א דבדמיו אין . הוא עלמנו לא קרב . גמ' : עולות . ל' הר"ב דמותרות לנדבה יחיד . והכי איתא בגמ' . ואמרו ליה מתרות לנדבה לזכור וגראה דפלוגתייהו במוחרות דספ"ב דשקלים . דר"א לא ס"ל לנדבה לזכור : אשם שמתו בעליו

קריבה : ר' רבי אלעזר ה"ג . ולא רבי אליעזר כני' הספרים . דהא מוחזינן אדר"א דסיפא דאמר רביא דמיהן עולות ולעיל מיניה חזן ר' אליעזר אומר ימותו . ורבי אליעזר ב"ד . הוא ר"א בן הורקנוס תלמיד רבן יוחנן בן זכאי שבימי החורבן . ור' אלעזר בלא יו"ד הוא ר"א בן שמוע . שרבינו

הקדוש למד לפניו . ור"א רחמי להקדים הקודם בזמן . הלכך ודאי דהוא דקדים הוא ר"א ב"ד . ועוד דטעמיה דחמאח כאשם שמעינן ליה נמי ברש"י זבחים . כן נ"ל : שישתאב . שיפול בו מוס . כדפירש הר"ב לקמן משום דהתם כתב דפריך עליה בגמרא . ותמכר בלא מוס . וליכא דיתחאב מפורש במשנה ס' פרק בחרא דמנחות : המפריש נקבה לאשם תרעה כו' . ובטולה מלהא דפשיטא . ורבותא אשמועינן לעיל דאפילו ילדה זכר הראוי לעולה דירעה כו' וה"ג אשם שילדה זכר שירעה . ובגמרא דאפילו ר"א מודה בה . דע"כ לא קאמר רבי אליעזר . אלא בעולה שילדה . דליכא שם עולה על אמו [כמ"ס הר"ב לקמן בעולה העוף . דתמות וזכרות בבהמות . ואין תמות וזכרות בעופות . כדפירש הר"ב במשנה ד' פ"ו] אבל באשם שילדה . דליכא שם אשם על אמו . אפילו ר"א מודה דלא קרב אשם . ומש"ה לא אילטרירך תנא לאשמועינן . וצ"ל בפ"ד מה"ט שכתב הפריש נקבה לאשמועיל וילדה תרעה היא ויבנה כו' . לא שך שונה במשנה . דבפ"ד מה' פסולי המוקדשים העתיק כלשון משנתיו . ומסיים בה וכן ולדה : ויביא בדמיה אשם . עמ"ס במ"ז פ"ט דפסחים : תמורת אשם וכו' . כולן ירעו . לשון הר"ב דהלכה היא כל שבחמאח [כו'] . לשון רש"י . הלכתא גמירי וכמו שכתבתי במ"ז פ"ק דזבחים . ובמ"ז פ"ב דסוטה . וכן ל' י"ח מייתי לה למחני' וכתב רש"י הל"מ הוא וי"ל דהלכה היתה בדבור אשם כו' ועיין בפ' דלעיל מ"ב : ר' אליעזר אומר ימותו . לזון הר"ב דאית גיה לר"א כו' ברש"י מסכת זבחים . רש"י : ר"א א"א יביא בדמיה עולות . דע"כ לא אומר ר"א הוא עלמנו יקרב עולה [אלא גבי מפריש נקבה לעולה] דליכא שם עולה על אמו . אבל גבי תמורה ולד אשם דליכא שם עולה [אשם] על אמו . מודה ר"א דבדמיו אין . הוא עלמנו לא קרב . גמ' : עולות . ל' הר"ב דמותרות לנדבה יחיד . והכי איתא בגמ' . ואמרו ליה מתרות לנדבה לזכור וגראה דפלוגתייהו במוחרות דספ"ב דשקלים . דר"א לא ס"ל לנדבה לזכור : אשם שמתו בעליו

רבי אליעזר . אלא בעולה שילדה . דליכא שם עולה על אמו [כמ"ס הר"ב לקמן בעולה העוף . דתמות וזכרות בבהמות . ואין תמות וזכרות בעופות . כדפירש הר"ב במשנה ד' פ"ו] אבל באשם שילדה . דליכא שם אשם על אמו . אפילו ר"א מודה דלא קרב אשם . ומש"ה לא אילטרירך תנא לאשמועינן . וצ"ל בפ"ד מה"ט שכתב הפריש נקבה לאשמועיל וילדה תרעה היא ויבנה כו' . לא שך שונה במשנה . דבפ"ד מה' פסולי המוקדשים העתיק כלשון משנתיו . ומסיים בה וכן ולדה : ויביא בדמיה אשם . עמ"ס במ"ז פ"ט דפסחים : תמורת אשם וכו' . כולן ירעו . לשון הר"ב דהלכה היא כל שבחמאח [כו'] . לשון רש"י . הלכתא גמירי וכמו שכתבתי במ"ז פ"ק דזבחים . ובמ"ז פ"ב דסוטה . וכן ל' י"ח מייתי לה למחני' וכתב רש"י הל"מ הוא וי"ל דהלכה היתה בדבור אשם כו' ועיין בפ' דלעיל מ"ב : ר' אליעזר אומר ימותו . לזון הר"ב דאית גיה לר"א כו' ברש"י מסכת זבחים . רש"י : ר"א א"א יביא בדמיה עולות . דע"כ לא אומר ר"א הוא עלמנו יקרב עולה [אלא גבי מפריש נקבה לעולה] דליכא שם עולה על אמו . אבל גבי תמורה ולד אשם דליכא שם עולה [אשם] על אמו . מודה ר"א דבדמיו אין . הוא עלמנו לא קרב . גמ' : עולות . ל' הר"ב דמותרות לנדבה יחיד . והכי איתא בגמ' . ואמרו ליה מתרות לנדבה לזכור וגראה דפלוגתייהו במוחרות דספ"ב דשקלים . דר"א לא ס"ל לנדבה לזכור : אשם שמתו בעליו

המפריש נקבה לעולה . ויביא בדמיו עולה . וישיא דקמי הרי אלו כעולה גבי ולד של תמורה משום דהקדש ראשון שבו אלו כולם מכחו הוא קרב דזכר הוא . אבל הכא במפריש נקבה לעולה הקדש ראשון שכולם בחיים מכחו נקבה היא ולינה קריבה . הלכך אינו כעולה אלא ימכר ויביא בדמיו עולה : המפריש נקבה לאשם . ואין אשם בא מן הנקבה : תרעה עד שתסתאב . עד שיפול בה מוס . ובגמרא פריך ותמכר בלא מוס דהואיל ולא היא למלתיה מוס גמור הוא זה . ולא קדשה אלא לדמי ותמכר מיד ויביא בדמיה אשם . ומשני הואיל ונחת' לה קדושה דמיס נחתה לה נמי קדושה הנוף להא מלחא דבעינן מוס : אם קרב אשמו . וכו' לא לריך לאשם : יפלו דמיה לנדבה . לשפירות שבמקדש שמחן היו נוטלים להביא לנדבה לזכור : המכר שלא במום . דהואיל ולא היא לאשם . אין לך מוס גדול מזה . ולא

קדשה קדושה הנוף ותמכר מיד ויביא בדמיה אשם . ואע"ג דגבי מפריש נקבה לעולה . לא פליג ר"ש דבעיא מוס . התם הוא דליכא שם עולה בנקבה דאשכחן עולה נקבה בעוף . אבל אשם נקבה לא מטי . הלכך היינו מומא . ולא קדשה אלא לדמי . ואין הלכה כר"ש : תמורת אשם וכו' . כולן ירעו . דהלכה היא כל שבחמאח מהא באשם רועה ותמורת חמאח מהא : ימותו . לאית גיה לר"ה כחמאח כאשם . מה שבחמאח מהא חף באשם מהא : יביא בדמיה עולות . דמותרות לנדבה יחיד אולי . ולא לנדבה לזכור : אשם שמתו בעליו או שכפרו בעליו באחד . דבחמאח תמות

לה . ואין לפרש הל"מ מדר"א פליג . אלא כלומר דקבלה קבלו כן . הרמב"ם לפי שהמקובל בידם כל שבחמאח כו' ומיהו לעיל דף תמורת אשם לא תקרב וכו' מודה ר"א כל' רש"י שחמאח לקמן בדבור אשם כו' ועיין בפ' דלעיל מ"ב : ר' אליעזר אומר ימותו . לזון הר"ב דאית גיה לר"א כו' ברש"י מסכת זבחים . רש"י : ר"א א"א יביא בדמיה עולות . דע"כ לא אומר ר"א הוא עלמנו יקרב עולה [אלא גבי מפריש נקבה לעולה] דליכא שם עולה על אמו . אבל גבי תמורה ולד אשם דליכא שם עולה [אשם] על אמו . מודה ר"א דבדמיו אין . הוא עלמנו לא קרב . גמ' : עולות . ל' הר"ב דמותרות לנדבה יחיד . והכי איתא בגמ' . ואמרו ליה מתרות לנדבה לזכור וגראה דפלוגתייהו במוחרות דספ"ב דשקלים . דר"א לא ס"ל לנדבה לזכור : אשם שמתו בעליו

יבין

תפארת ישראל

יבין

הגוף להא מלחא , דנבעי מוס ממש . [ובקמ' הכא הדין במפריש נקבה לאשם שלא תמכר בלי מוס , אע"ג דלא אשכחן אשם ביהיה נקבה . ור"ב כ"ט כהקדוש נקבה לעולה , דלא תמכר בלי מוס , דהרי אשכחן בעולה עוף דרשאי ליהוה נקבה . ור"ב מס"ט לא נקט לעיל במפריש נקבה לאשם וילדה זכר , דלא יקרב הולד לאשם . משום דג"כ מכת ק"ו שמעינן לה מולד עולה דנקט , דמה ולד עולה , דאפשר שיחול שם עולה על אמו הנקבה גמירי עופות , אפי"ן לא יקרב הולד , מכ"ס בולד אשם שא"א כלל שיחול שם אשם על אמו הנקבה , ומה"ע בחמת ר"א דפליג בולד עולה מודה בולד אשם שלא יקרב הוא עלמו . או ג"ל דכרישא לא נקט כאשם , דא"כ לא הוה פליג ר"א , דכ"ס ג' ל"ט ירעה , דכלל שבחמאח מהא באשם ירעה , וכסיפא לא נקט בעולה כה"ג , דקמ"ל רבותא , אע"ג שצ"ז באשם מתעבכ כפרתו עד שיתחא , אפי"ן לת"ק ירעה] : יח) וכו' א"ל' לזאת : י"ג) להקריב ממנו עולות נדבה כשהמזבח פטוי : ב) דהו"ל כבעלת מוס [ועי' מנחות פ"ט מ"ג] . אבל בעולה שהפרישה נקבה , מודה שממתינן עד שהגומס , מדרשכחן עולת נקבה בעוף : כא) זכר ר"א אליעזר בן הורקנוס [מדהקדמו ל' אלעזר דסיפא , שהו"ל ר"א בן שמוע שהיה מאומר לר"א בן הורקנוס , כלעיל פי"ט ע"ג] . וס"ל דמוכתיב כחמאח כאשם , הוקפו אהרדי שהיה דינס סוה : ב) עולת יחיד : בג) או או קמני :

אפשר , דהרי עולה זכר הוא : יד) והרי אין עולה נקבה : טו) דדוקא בולד תמורת עולה , וולדן וכו' [כלעיל מיב] יקרב , משום דהעולה נוסה שאלו בלא מבחה ג"כ קריבה , דהרי זכר הוא . משא"כ הכא , דהעולה נוסה נקבה היתה , ותרעה עד שתסתאב , לכהי נס הבאים מבחה ירעו : טז) ר' אלעזר ברסינן בלא יו"ד , דסחמו הוא ר"א בן שמוע רבו של רבינו הקדוש [כינמות דס"ד א'] . אבל ר' אליעזר ב"ד , סתמו הוא ר"א בן הורקנוס שהיה הוא ור' יהושע שניהן תלמידי רבן יוחנן בן זכאי , שהיה בזמן החורבן כבר קודם לנשיאתו של רבן גמליאל זקינו של רבי [כמ"ס בפירושו לאבות פ"ב סי' ס"ז] . ומובח דהך ר"א דהכא היינו ר"א בן שמוע שהיה אחרון בזמן לר"א בן הורקנוס , דהרי לקמן במתני' בתמורת אשם נקט תרי ר"א , ר"א אומר ימותו ור"א אומר יביא בדמיה עולות , ומסתמא הך קדשים כיומן נקט ליה תתלה . והיינו ר"א בן הורקנוס , ור"א דנקט לנסוף היינו ר"א בן שמוע . ומדמקשה ש"ס מר"א כתר"ל דהתם דקאמר יביא בדמיה עולות , אר"א דהכא דקאמר שבו עלמו עולת עולה , ש"מ דתרווייהו ר' אלעזר בן שמוע הן : יז) ובלא מוס לא תמכר , דאע"ג דלא הוי לאשם לא הוה ה"ל כמוס גמור , דעכ"פ מדנחית לה קדושה דמיס , נחית לה נמי קדושה

המפריש נקבה לעולה . ויביא בדמיו עולה . וישיא דקמי הרי אלו כעולה גבי ולד של תמורה משום דהקדש ראשון שבו אלו כולם מכחו הוא קרב דזכר הוא . אבל הכא במפריש נקבה לעולה הקדש ראשון שכולם בחיים מכחו נקבה היא ולינה קריבה . הלכך אינו כעולה אלא ימכר ויביא בדמיו עולה : המפריש נקבה לאשם . ואין אשם בא מן הנקבה : תרעה עד שתסתאב . עד שיפול בה מוס . ובגמרא פריך ותמכר בלא מוס דהואיל ולא היא למלתיה מוס גמור הוא זה . ולא קדשה אלא לדמי ותמכר מיד ויביא בדמיה אשם . ומשני הואיל ונחת' לה קדושה דמיס נחתה לה נמי קדושה הנוף להא מלחא דבעינן מוס : אם קרב אשמו . וכו' לא לריך לאשם : יפלו דמיה לנדבה . לשפירות שבמקדש שמחן היו נוטלים להביא לנדבה לזכור : המכר שלא במום . דהואיל ולא היא לאשם . אין לך מוס גדול מזה . ולא

קדשה קדושה הנוף ותמכר מיד ויביא בדמיה אשם . ואע"ג דגבי מפריש נקבה לעולה . לא פליג ר"ש דבעיא מוס . התם הוא דליכא שם עולה בנקבה דאשכחן עולה נקבה בעוף . אבל אשם נקבה לא מטי . הלכך היינו מומא . ולא קדשה אלא לדמי . ואין הלכה כר"ש : תמורת אשם וכו' . כולן ירעו . דהלכה היא כל שבחמאח מהא באשם רועה ותמורת חמאח מהא : ימותו . לאית גיה לר"ה כחמאח כאשם . מה שבחמאח מהא חף באשם מהא : יביא בדמיה עולות . דמותרות לנדבה יחיד אולי . ולא לנדבה לזכור : אשם שמתו בעליו או שכפרו בעליו באחד . דבחמאח תמות

לה . ואין לפרש הל"מ מדר"א פליג . אלא כלומר דקבלה קבלו כן . הרמב"ם לפי שהמקובל בידם כל שבחמאח כו' ומיהו לעיל דף תמורת אשם לא תקרב וכו' מודה ר"א כל' רש"י שחמאח לקמן בדבור אשם כו' ועיין בפ' דלעיל מ"ב : ר' אליעזר אומר ימותו . לזון הר"ב דאית גיה לר"א כו' ברש"י מסכת זבחים . רש"י : ר"א א"א יביא בדמיה עולות . דע"כ לא אומר ר"א הוא עלמנו יקרב עולה [אלא גבי מפריש נקבה לעולה] דליכא שם עולה על אמו . אבל גבי תמורה ולד אשם דליכא שם עולה [אשם] על אמו . מודה ר"א דבדמיו אין . הוא עלמנו לא קרב . גמ' : עולות . ל' הר"ב דמותרות לנדבה יחיד . והכי איתא בגמ' . ואמרו ליה מתרות לנדבה לזכור וגראה דפלוגתייהו במוחרות דספ"ב דשקלים . דר"א לא ס"ל לנדבה לזכור : אשם שמתו בעליו

אמר ר"ש מה המעט
שחכרו והמעט מה ה"פ
י"ב פ"ג

שנויי נוסחאות
המעט. נמשכ"ל מעט.
במק"ל. נמשכ"ל
במק"ל. שנוי"ל לו.
במק"ל. נמשכ"ל
במק"ל. נמשכ"ל
בהם :

אם באו תמימים יקרבו : לבעלים . בכור לכהן ומעשר לישראל :
אוי"ש מה טעם. שהבכור והמעשר אינן באין מח"ל כשאר קדשים :
שבכור ומעשר יש להם פרנסה במקומן . יש להם
תקנה במקומן שירעו עד שיסתאבו [ויאלצו] במומן לבעלים :
ושאר כל הקדשים . אע"פ שגם
בהו מוס הרי הן בקדושתן ולריך
אזה לפדותן ולהעלות דמיהן ולהקריבן
:הואיל וכופן להעלות דמיהן . יעלו הן
עלמן ויקרבו . ופסק ההלכה דבכור
ומעשר בעלו מח"ל תמימים לא יקרבו
דכתיב (דברים י"ד) והלאת לפני ה'
אלהיך [ונת'] מעשר דגך חירושך וילכהך ובכורות בקרך ולאך .
ממקום שאתה מעלה מעשר ודגן אתה מעלה בכור . וממקום
שאין אתה מעלה מעשר דגן . אין אתה מעלה בכור . ומעשר בהמה נמי אתה מעלה דגן :

יכין תפארת ישראל יכין

מח"ל : ב"ג דבכר הכבוד טיין לכהן , והמעשר לבעלים : (מד) ר"ל
יש להן הקנה בח"ל , שירעו עד שיסתאבו ויאכלו : (מה) דאף
כשיוממו לריך לפדותן להעלות דמיהן להקריב הקרבן בעדן . ומדנשאר
בזן קדוה גם כשיוממו , להכי כשהן תמימים יעלה הן עלמן

ר"ע מברטנורה וילד חטאת פרק ד תמורה תוספת יום טוב ציונים

פ"ד א וילד חטאת ותמורה
חטאת . כ"ל פ"ג פסול
הי פ"ג יבוצלו שפחה פ"ג
ה"ל יבוצל פ"ג כ"ל פ"ג יבוצלו
שם פ"ג פ"ג יבוצלו פ"ג יבוצלו
חנה פ"ג פ"ג יבוצלו פ"ג יבוצלו
פ"ג פ"ג פ"ג יבוצלו פ"ג יבוצלו
וחטאת שמתו בעליה . לפי
פ"ג פ"ג פ"ג פ"ג פ"ג פ"ג פ"ג
פ"ג פ"ג פ"ג פ"ג פ"ג פ"ג פ"ג
וחטאת שמתו בעליה . לפי
פ"ג פ"ג פ"ג פ"ג פ"ג פ"ג פ"ג
וחטאת שמתו בעליה . לפי
פ"ג פ"ג פ"ג פ"ג פ"ג פ"ג פ"ג
וחטאת שמתו בעליה . לפי
פ"ג פ"ג פ"ג פ"ג פ"ג פ"ג פ"ג

פרק ד א וילד חטאת . ושעברה שנתה . לא חזיא להקריבה
חטאת דבה שנתה כתיב . מיהו משום האי
פסולא לחודיה אינה מתה . אלא תרעה עד שסתאב עד דאיכא
תרחי לריעותא שעברה שנתה ואכדה . או שאכדה ונמלאת
בעלת מוס . והכי מהרין למתני' בנמ'
דהאי ושאכדה דקמי עולה לכאן
ולכאן וה"ק שעברה שנתה ואכדה .
ושאכדה ונמלאת בה מוס . אם
משכפרו הבעלים . אם לאחר שנמלאת
זאה כפרו הבעלים באחרת תמות .
ואפי' לרבנן דפליגי עליה דרבי
לקמן בפרקין . ואמרי דאין חטאת מתה אלא שנמלאת לאחר
שנשכפרו הבעלים בהא מודו הואיל ואיכא תרחי לריעותא .
דעברה שנתה ואכדה . או אכדה ונמלאת בעלת מוס אבל אכדה
לחודה הואיל ונמלאת קודם כפרה . אע"פ שלאחר שנמלאת נשכפרו
הבעלים
אימא לא הכיני ליה אכדה לריבא . ומ"ש הר"ב ואפי' לרבנן פ' ה' האיל
ונמלאת קודם כפרה כו' אינה מתה . וכן פירש"י והרמב"ם . מדלא פי' דמתני' רבי היא . וגם בחבורו פ"ד מהלכות פסולי המוקדשים
הפזוקה

יכין תפארת ישראל יכין

תמוס , דסיני מיירי , אי בשאחר שנמלאת האכודה נאכרה כחלת , הכי
נכס"ג פסק רבינו (נכ"ג) דנכס"ג האכודה תמות , מדדמיה נידים . ואי בלא
נאכרה עדיין הכי פסק רבינו דאמרינן ליה שיקריב אותה שאכדה ,
והאיך כתב רבינו כאן שתרעה . ונ"ל דמ"ש רבינו כאן שתרעה , היינו אותה
שלא נאכרה . וכס"ם (כ"ג א') . או ר"ל אם הורו לו כ"ד בעשות שיקריב
שאינה אכודה , או הואיל ולא דחי להאכודה נידים רק כבודות כ"ד , תרעה
ויפלו דמיה לנדבה . ולרש"י ר"ב פ"ג אם משכפרו בעלים באחרת בלא
בעלים לשלול על האכודה שנמלאת קודם שנשכפרו באחרת , או תמות האכודה ,
ואפילו לרבנן כמ"ג דס"ל דאין חטאת אכודה מתה רק שנמלאת לאחר שכפרו
בעליה באחרת . הכא מודו דתמות , מדאיכא כ' לריעותא . ור"כ"ם אחמ"כ
ר"ס (בה"ח) לקרב המרותקין כזרוע , לומר דרמב"ם פ"ל ככ"ס מוס . והרואה
יכאה שאין הדבר כן (ו"ט) : (ו) דמדלא היא ולא דמיה קרבינן לא אליה
קדושתה

שנויי נוסחאות
פ"ד א בשנת (אית ו)
ולד חטאת . מתני'
ו שנויה עור רש"ג
דמעילה :

לקוטים
פ"ד א הר"ב ו' אם
שעברה וכו' אם
נאכרה שנמלאת וכו' פי'
ל' מהחוקתא מהניתינן כפסטה
דהא לישנא דקמינן אם
משכפרו הבעלים תמות סתם
ולא קמינן אם משכפרו
הבעלים נמלאת איכ' משמע
דכ"ל גזירה מיירי מתני'
בין נמלאת ואח"כ נשכפרו
ובין נשכפרו ואח"כ נמלאת
ו"כ ה"א איכ' ל' דס"ל
דאפי' נמלאת לפני כפרה
מתה אלא אחרי לרבנן
דפליגי עליה דר' וס"ל
דאינה מתה אלא שנמלאת
(אחר

ולד הטאת פרק ד תמורה

לא נתקבלה מעולם כ"ל כ"ל
...
שנויי נוסחאות

העתיקה. ותמה דבמתני' ג' כבוסה מפריש סר"ב והרמב"ם
שהכל מודים במתכפר בשאינה אבודה שאבודה מתה. והכל
במתכפר בשאינה אבודה מיירי. ובגמ' מפירוט הרמב"ם שמפרט
לקמן להכל מודים. שאם משך אחת משתי'ן והקריבה שהאמרת
מתה. ולי"פ אלא כנמלך דאמרי' ליה
סיקריב האבודה ושאינה אבודה תרעה
ור' ס"ל שלא עשו תקנה בקדשים וזה
הלשון כהב במכורו [פ"ד מהפ"מ] ושמי
הלשונות בגמ'. דלישנא דידן ר' אבא
אמר ולישנא דנא"י רב הונא אמר .
ומ"מ קשיא דאף לרב סוכאל לא נוכל לפרט
דבגן (מודו) [יסגנו] באבדה לתורה
כו'. דאע"פ שנתכפר באמרת אינה
מתה. דהא ע"כ במשך הוא ולא נמלך
דלי נמלך הא אמרי' ליה לך התכפר
באבדה. והואיל ומשך. הא ס"ל
לרב הונא להכל מודים שהאמרת
חמות. ולא יכולתי לעמוד על דברי
התוס' שהקשו ג"כ על פירש"י. אבל
נראה מדבריהם. דחוקא לר' אבא
הוא דקשיא. ואין הוא קא חייק. דאף לרב
הונא קשיא. ומסקי' התוס' ללא תיחוק
במתני' דדוקא הוהיל ותרתי לריעותא.
דשבחא דרבי ריעותא מביאים אותה
לידי מיתה. דלדבריה סוגיא דשמעאל
מכמע דרבי ריעותא מביאין אותה
לידי רעייה דאמר רבא בגמ' [וכתבו
הרמב"ם גם בפירוטו] אבודה לילה
לא שמה אבודה. פירוש ואינה מתה
אלא רועה. אלא נראה לפרש. דנקט
בעל מוס לרבותא דמא דתימא הוהיל
ואחרבי [ריעותא] כל כך דאבודה
ובעלת מוס. ה"ל כאבדה לילה ורועה
קמ"ל דאפ"ה מתה. ע"כ. ונ"ל דגם
דברי הרמב"ם נטול לייבש ע"פ זה
הדרך. לפי שהוא לא כתב שהיה
דלי לא היה תרתי לריעותא דמודו
רבנן דתרעה: הלכך איכא למימר
דס"ל דה"ל דכחדא לריעותא נמי
חמות ומתני' דקמי' תרתי לריעותא

הבעלים באמרת. אינה חלה תרעה: לא נהגים. מדרבנן
ולא מועלין. חס נהנו מהן פטורים מקרבן מעילה. דכיון דלא
היה ולא דמיה קרבים אלא קדושתה: ואם עד שלא בפרו
הבעלים. שלא רע להכפר באמרת תרעה עד שתסתאב.
ואעברה שנתה קאי לדומה שאבדה
ונמלאת בעלת מוס. אמר מיד ויביא
בדמיה אמרת: ועושה תמורה.
הואיל דמיה עומדים ליקרב. דדבר
העומד כדי תרעה ויסתאב עושה
תמורה: ואח"כ נמצאת הראשונה
תבות. והוי מטאת שנתכפרו בעליה
באמרת: ילכו לים המלח. כל היכא
דלי הוי מטאת הויא משה. מעוט נמי
אזלי לים המלח: ג' יביא מאלו
ומאלו. יערבם יחד דכיון דמתרווייהו
מייתי לא הוי מטאת שנתכפרו בעליה
באמרת אבל אי הוה מייתי מחד מנייהו
מדמו אמרי' דהוה לכו דמי מטאת
שכפרו בעליה באמרת: והשאר
יפלו לדבה. דהוי כשאר מותרות
של מטאת דאזלי לדבה: והרי מטאת
בעלת מוס. אבל אם מטאת תמימה.
תיקרב היא והמעות ילכו לים המלח.
הואיל וכפרו הבעלים באמרת. וכל
הגך אליבא דרבי דאמר אבודה בעטת
הפרשה. כגון הגך מעוט דנמלחו
קדם כפרה אזלי לים המלח: והשניה
תבות דברי רבי וחכ"א כו'. הכל
מודים במתכפר בשאינה אבודה
שאבודה מתה. לא נמלקו אלא במתכפר
באבודה. דרבי סבר המפריש לאבד
כאבוד דמי. כלומר המפריש אחת
קרבן אבוד. דיעו כאבוד. וכי היכי
דאם נתכפר בשאינו אבוד. האבוד
הכשאר כשימלח דיע שימות. הכי נמי
כי נתכפר באחד מהן. ואפילו באבודים
ילכו שאין אבודים לים המלח.
ורבנן סברי לא אמרי' המפריש
לאבד כאבוד דמי. דוקא המתכפר
בשאינו

העתיקה. ותמה דבמתני' ג' כבוסה מפריש סר"ב והרמב"ם
שהכל מודים במתכפר בשאינה אבודה שאבודה מתה. והכל
במתכפר בשאינה אבודה מיירי. ובגמ' מפירוט הרמב"ם שמפרט
לקמן להכל מודים. שאם משך אחת משתי'ן והקריבה שהאמרת
מתה. ולי"פ אלא כנמלך דאמרי' ליה
סיקריב האבודה ושאינה אבודה תרעה
ור' ס"ל שלא עשו תקנה בקדשים וזה
הלשון כהב במכורו [פ"ד מהפ"מ] ושמי
הלשונות בגמ'. דלישנא דידן ר' אבא
אמר ולישנא דנא"י רב הונא אמר .
ומ"מ קשיא דאף לרב סוכאל לא נוכל לפרט
דבגן (מודו) [יסגנו] באבדה לתורה
כו'. דאע"פ שנתכפר באמרת אינה
מתה. דהא ע"כ במשך הוא ולא נמלך
דלי נמלך הא אמרי' ליה לך התכפר
באבדה. והואיל ומשך. הא ס"ל
לרב הונא להכל מודים שהאמרת
חמות. ולא יכולתי לעמוד על דברי
התוס' שהקשו ג"כ על פירש"י. אבל
נראה מדבריהם. דחוקא לר' אבא
הוא דקשיא. ואין הוא קא חייק. דאף לרב
הונא קשיא. ומסקי' התוס' ללא תיחוק
במתני' דדוקא הוהיל ותרתי לריעותא.
דשבחא דרבי ריעותא מביאים אותה
לידי מיתה. דלדבריה סוגיא דשמעאל
מכמע דרבי ריעותא מביאין אותה
לידי רעייה דאמר רבא בגמ' [וכתבו
הרמב"ם גם בפירוטו] אבודה לילה
לא שמה אבודה. פירוש ואינה מתה
אלא רועה. אלא נראה לפרש. דנקט
בעל מוס לרבותא דמא דתימא הוהיל
ואחרבי [ריעותא] כל כך דאבודה
ובעלת מוס. ה"ל כאבדה לילה ורועה
קמ"ל דאפ"ה מתה. ע"כ. ונ"ל דגם
דברי הרמב"ם נטול לייבש ע"פ זה
הדרך. לפי שהוא לא כתב שהיה
דלי לא היה תרתי לריעותא דמודו
רבנן דתרעה: הלכך איכא למימר
דס"ל דה"ל דכחדא לריעותא נמי
חמות ומתני' דקמי' תרתי לריעותא

לרבותא נקטה. ומטעם התוס'. וכתבו התוס' ברפ"ג דמעילה דלרבנן הא דאמרי' חמש חטאות. היינו כב' ענינים:
ב' יוליכם לים המלח. עמ"ש ברפ"ב דפסחים: ג' והרי מטאת בעלת מוס. כהב הר"ב אבל תמימה כו'. וכל הגך אליבא דרבי

Table with 3 columns: יבין, תפארת ישראל, יבין. The text contains detailed halachic discussions and citations from various sources like 'פירוש רש"י' and 'תוספתא'.

הנאמרת
קמי' תרתי לריעותא
פירוש רש"י
תוספתא
פירוש רש"י
תוספתא
פירוש רש"י
תוספתא

ובב"א אין חטאת מתה... חטאת מתה... חטאת מתה...

שנויי גוססאות... שנויי גוססאות... שנויי גוססאות...

כ"ו. דהא בכלהו איכא למידק יביא מאלו ומאלו הא הביא מחמת מהן השני יולכס לים המלח כדאיסתא בגמ'.

הוגא כדאיסת ליה ולר"א כדאיסת ליה והאי דסגא מאלו ומאלו. ולא סגא יביא מחמת מהן. משום דמלתא דפסיקא ליה קפטי דהאי ודאי תקנה גמורה היא.

ה"ק אין חטאת מתה אלא כ"ו. וכן לרב הוגא ה"ק. אין חטאת מתה. ללא טעם חלוק. אבל אי סגא יביא מחמת מהן צעיי לחלוקי בין מן ללא מן לרב הוגא. ולר"א בין הצדוק לשאינן הצדוק. וה"ג איכא לתרויבי בחטאת בעלת מום: וחכמים אומרים אין חטאת מתה אלא שנמלאת מאחר שנתכפרו הבעלים. וכסב הר"ב דהא חטאת מתה אלא כ"ו.

בשאינה אבודה והאבודה נשאר. האבודה מה. ואע"פ שנמלאת קודם כפרה. אבל אם נתכפר באבודה. ונשאר שאינה אבודה אינה מתה. אלא תרעה עד שהסתאב. והלכה כחכמים: ד' מוכרה ויביא בדמיה אחרת. דמי מכה לאחר. חשיבה כאילו אינה בעולם. אבל כל זמן שהיא חחה בעלה כשהיה שנתכפר באחרת תמות. ורבי אלעזר בר רבי שמעון סבר. כל זמן שהיא בעולם לאחר שנתכפרו הבעלים באחרת. בין שהיא חחה בעלה בין ציד אחרים תמות. ואין הלכה כרבי אלעזר ברבי שמעון:

וחכמים אומרים אין חטאת מתה. אלא שנמצאת מארר שכפרו הבעלים. ואין המעות הולכות לים המלח אלא שנמצאו מארר שכפרו הבעלים. ד' המפריש חטאתו והרי היא בעלת מום. מוכרה ויביא בדמיה אחרת. רבי אליעזר ברבי שמעון אומר. אם קרבה השניה עד שלא נשחטה הראשונה. תמות. שכבר כפרו הבעלים:

דמחכפד בשאינה אבודה מודים שאבודה מה. וליכנא דמתניסין דקאמר אין חטאת מתה אלא כ"ו. וכן לרב הוגא ה"ק. אין חטאת מתה. ללא טעם חלוק. אבל אי סגא יביא מחמת מהן צעיי לחלוקי בין מן ללא מן לרב הוגא. ולר"א בין הצדוק לשאינן הצדוק. וה"ג איכא לתרויבי בחטאת בעלת מום: וחכמים אומרים אין חטאת מתה אלא שנמלאת מאחר שנתכפרו הבעלים. וכסב הר"ב דהא חטאת מתה אלא כ"ו.

יבין תפארת ישראל יבין

הראשונה, אפי' מדידת אבודה בשעה שהפריש האחרת, להכי כשהקריב האחרת תלך זו למיתה: (יו"ט) אין חטאת אבודה מתה: (יח) מיהו כ"ע מודו בנתכפר באחרת מהן, אפילו נתכפר באבודה, שאינה אבודה מתה, דמנתכפר עלי שאלה צ"ד הרי דמי להאחרת

תוספת ביצד מערימים פרק ה תמורה יום טוב ציונים

פ"ה א ביצד מערימין על הבכור כ"ל פ"ב פ"ג פ"ד פ"ה פ"ו פ"ז פ"ח פ"ט פ"י פ"יא פ"יב פ"יג פ"יד פ"טו פ"טז פ"יז פ"יח פ"יט פ"כ פ"כא פ"כב פ"כג פ"כד פ"כה פ"כז פ"כח פ"כט פ"ל פ"מ פ"מא פ"מב פ"מג פ"מד פ"מה פ"מו פ"מא פ"מב פ"מג פ"מד פ"מה פ"מו פ"מא פ"מב פ"מג פ"מד פ"מה פ"מו

פרק ה א ביצד מערימין על הבכור כ"ל פ"ב פ"ג פ"ד פ"ה פ"ו פ"ז פ"ח פ"ט פ"י פ"יא פ"יב פ"יג פ"יד פ"טו פ"טז פ"יז פ"יח פ"יט פ"כ פ"כא פ"כב פ"כג פ"כד פ"כה פ"כז פ"כח פ"כט פ"ל פ"מ פ"מא פ"מב פ"מג פ"מד פ"מה פ"מו פ"מא פ"מב פ"מג פ"מד פ"מה פ"מו

פרק ה א ביצד מערימין על הבכור כ"ל פ"ב פ"ג פ"ד פ"ה פ"ו פ"ז פ"ח פ"ט פ"י פ"יא פ"יב פ"יג פ"יד פ"טו פ"טז פ"יז פ"יח פ"יט פ"כ פ"כא פ"כב פ"כג פ"כד פ"כה פ"כז פ"כח פ"כט פ"ל פ"מ פ"מא פ"מב פ"מג פ"מד פ"מה פ"מו

פרק ה א ביצד מערימין על הבכור כ"ל פ"ב פ"ג פ"ד פ"ה פ"ו פ"ז פ"ח פ"ט פ"י פ"יא פ"יב פ"יג פ"יד פ"טו פ"טז פ"יז פ"יח פ"יט פ"כ פ"כא פ"כב פ"כג פ"כד פ"כה פ"כז פ"כח פ"כט פ"ל פ"מ פ"מא פ"מב פ"מג פ"מד פ"מה פ"מו

יבין תפארת ישראל יבין

פרק ה א ביצד מערימין על הבכור כ"ל פ"ב פ"ג פ"ד פ"ה פ"ו פ"ז פ"ח פ"ט פ"י פ"יא פ"יב פ"יג פ"יד פ"טו פ"טז פ"יז פ"יח פ"יט פ"כ פ"כא פ"כב פ"כג פ"כד פ"כה פ"כז פ"כח פ"כט פ"ל פ"מ פ"מא פ"מב פ"מג פ"מד פ"מה פ"מו

כל האסורין פרק ו תמורה

בנפולא : ג איזהו מחיר כלב . האומר הא לך טלה זה תחת כלב זה . דה"ר מחיר כלב זהו חליפי כלב . ובה"א (הגלים מ"ד) תמכר עמך בלא הון ולא רבית במחיריהם . אלמלא מחיר היינו דמים : שכנגד הכלב האסורים . כתב הר"ב וצנמ' פריך ליוק חד להדי כלבא והקך כולה לישתרו . פי' מטעם ברירה . ויש לתמוה דהא ק"ל בדלאורייתא אין ברירה [כמ"ס הר"ב בספ"ז מ"ד] דמאין ועוד דכי היכי דהכלב נטלין האסור וסומכין על ברירה לומר שזה הוא האסור שנסתלק א"כ ככל איסור המעורב בהיתר נסמוך אברירה ונסקול כשיעור האסור ואיך נשרו וכן זכמים שנחברו (* דריש פקין ירעו עד שיסחאבו ואלמאי נהי דב"ח חשיבי ולא בטלי מ"מ לשקול חד מינייהו ואיך לישתרו . ואומר מורי הרמ"ר כלל גדול בדיון זה דודאי כל דבר שהוצרך האסור מתחלה ואח"כ נתערב בויתר . לא סמיך אברירה כיון שנתערבו היה באיסור . אבל הני תערובותו בהיתר . כי האיסור לא היה מזוהר קודם תערובתו . ולאחר התערבותו טולד האיסור אז במינין אברירה . קום' ומ"ס הר"ב ואותן ט' שעמו שוין כל א' דינר [חסר] מעה וכן לשון רש"י . ולא דוקא דהא רש"י גופיה מייתי נכון ירושמי . דחסברה לה בראבועה וזא ופלגא חומטא שהוא פחות ממעה שהוא ששים דינר . כדפי' הר"ב בפ"ד דב"מ משנה ג' . אלל ודאי לאו דוקא . וכן הרמב"ם בפירושו ובחבירו פ"ד מהל' איסורי מזבח סהם ולא פירש כמה : אתנן כלב . הילך טלה זה ותלון כלבךך אללי . רש"י : ולדורותיהן . דמחיר (* כ"ב ד"ס וד"ק וד"ח הניחו ע"פ לשון הפוס' שלפנינו [כבוד הספקל דאמרינן זכמים ד' ע' ע"ב ימות] .

הואיל ועמד עברי הותר מכללו כשפחה כנענית לא חשיב אחק זונה ואין הלכה כרבי : ג אחד נטל עשרה טלאים ואחד נטל תשעה טלאים ובלב . כנגד העשרה טלאים נטל חבירו . העשרה טלאים שכנגד התשעה וכלב . טולם האסורים משום מחיר כלב . והס' שעם הכלב מותרים . וצנמ' פריך אלמאי שכנגד הכלב טולם האסורים נישק חד להדי כלבא והקך כולה לישתרו ומשני הכא במאי עסקין כגון דפטי דמי כלב מחד מינייהו . שאין באותן שכנגדו טלה שזה דמי הכלב דהשאה שיירי דמי הכלב כטולה . כגון שאותן שכנגדן שוין כל אחד דינר . דהוי' דינרין ואותן חשפה שעמו שוין כל אחד דינר חסר מעה דהייט ט' דינרים פחות ט' מעות והכלב שזה דינר וט' מעות נמלא באותן עשר שכנגד הט' וכלב יש בהן ט' שבכל אחד מהן יש בו מעה מחיר כלב . והעשירי כולו מחיר כלב : שנים ולא ארבעה . שניהם דתב קרא פלגיא ליה . כאילו כתב שנים הן . שנים אשמושינן דוקא אחת זונה ומחיר כלב ולא ארבעה אתנן כלב ומחיר

הואיל ועמד עברי הותר מכללו כשפחה כנענית לא חשיב אחק זונה ואין הלכה כרבי : ג אחד נטל עשרה טלאים ואחד נטל תשעה טלאים ובלב . כנגד העשרה טלאים נטל חבירו . העשרה טלאים שכנגד התשעה וכלב . טולם האסורים משום מחיר כלב . והס' שעם הכלב מותרים . וצנמ' פריך אלמאי שכנגד הכלב טולם האסורים נישק חד להדי כלבא והקך כולה לישתרו ומשני הכא במאי עסקין כגון דפטי דמי כלב מחד מינייהו . שאין באותן שכנגדו טלה שזה דמי הכלב דהשאה שיירי דמי הכלב כטולה . כגון שאותן שכנגדן שוין כל אחד דינר . דהוי' דינרין ואותן חשפה שעמו שוין כל אחד דינר חסר מעה דהייט ט' דינרים פחות ט' מעות והכלב שזה דינר וט' מעות נמלא באותן עשר שכנגד הט' וכלב יש בהן ט' שבכל אחד מהן יש בו מעה מחיר כלב . והעשירי כולו מחיר כלב : שנים ולא ארבעה . שניהם דתב קרא פלגיא ליה . כאילו כתב שנים הן . שנים אשמושינן דוקא אחת זונה ומחיר כלב ולא ארבעה אתנן כלב ומחיר

שונוי גוסהאות
 ג איזהו גוסהאות . (כלב האומר לחבירו) דמי' ליה . הא לך . כמ"ס ברכות דף נ"ז פ"א מ"ו . שם נכתוב דף נ"ז פ"א מ"ו . שם ה"ו : אתנן כלב ומחיר זונה . ימות נפ' מ"ט פות' כל' ש"ס . מ"ו פ"א מ"ה : שנים ולא ארבעה . ק"ל פק"י : שנים ופי' מזה ימות נפ' מ"ט פ"א ד"ה פ"א : ולדורותיהן מותרין . שנים ע"פ מ"ה :

תוספת חדשים
 ג במשנה ובמחיר זונה שהלוי' טלה בזונה וקנאה לשמחה נלוותו טלה (רש"י) : שם בחו"מ ד"ה שכנגד הכלב ט' ויש לתמוה כו' . לכוונה י"ל דהקשוף ק"י על ריש פקין חס נתערב אתן אפי' בלחף כולן אסורין ועל זה מרשב כה"ס מה נקרא אתן וי"ל חס נתערב אחד מהן וי"ל נחלף אסורין כולו חס מדאורייתא שני פ"ק מדינך עניי חשיבי ולא נשילין איש פסור נסחך זום על ברירה אבל כנמ"ס אין לתרן כן שכתבו כמבואר דין כני עלמו שכתב שנתקף אחד כנגד הכלב ונשאר מותרין (ממכור"ס ז"ל) :

ראשון לציון
 ג במשנה (הא נ"ן) טלה זה נ"ה נ"ה סעודן ערך אתנן : תוספות רעק"א [אות יב] הוסי' הדישם ד"ה לברורה י"ל . רק מרבני בע"ה השיבו . נשלחותא על כבוד הגדולה דלמא צריך ליה דקאי אמתניתין דלעיל דריש פק"י הא לא"ה בהך מתני' עצמו י"ל כן כיון דמחירי כלב פסור הם פ' האחרים שיה מחיר טלה מהות ככלים ברוב ורק ששום בע"ה לא בשל והוי דרבנן . וא"כ בהל' מסיק נ"ה על הרמב"ם :

ג איזהו מחיר כלב . האומר לחבירו . הא לך טלה זה . תחת כלב זה . וכן שני שותפיך שחלקו אחד נטל עשרה (ואחד נטל תשעה ובלב"ס) . שכנגד הכלב (ב) אסורים . שעם הכלב מותרים . אתנן כלב (ב) ומחיר זונה (ד) הרי אלו מותרים . שנאמר (דברים כג) שנים (ב) ולא ארבעה (ב) . ולדורותיהן (ב) מותרים .

בועז

שלימות . ומדלא מני למדקדוקו מבחון רק אחר שחיטה להכי ירשו . אע"ב כרש"י דס"ל דכל שאין אדמימות ניכר מבחון , כשרה ואל"ו חו בדוקה בפנים ולכפי לא מני לאוקמא למתני' בהכי , דל"כ היו כולן כשרות . עכ"ל הש"ך . ואין לתרן ק"י הש"ך , דלכפי לא לאוקמא ר' ינאי למתני' בנינוה שאין ניכר מקום הדריסה מבחון , ואריכה בדוקה מבחון אחר הפסחה , דל"כ אינה רק ספק טריפה , ומדנקטס מהני' מלת טריפה , משמע שהיא ודלתי טריפה . ליתא , דל"כ ק' נמי למאי דמוקי למתני' דמיירי בגמולה , והרי כפולה ג"כ אינה רק ספק טריפה , ואריכה בדוקה . אע"ב מתני' מאל , הרי ג"כ נרש"י ק' , דע"כ ה"ל לאוקמא למתני' שניקה ע"י מחז דק נגד הסימנים או במקום אחר לתרן מל הבוף , דלרש"י [חולין ג"ב ד"ה בק"ן] , מדיקב לחלל בהמה והמתח דק , להכי גם מדינה דנמ' אינו מושיל בדוקה בהמ"ס נגד הנקב , והכי קיי"ל וכמ"ל . ולפיכך מדיה מקום הנקבה דק , לא ניכר מקום הנקב מבחון , ועי' ג' נאכרה זו בין שחר בהמות קדשים שלימות , וקמני במתני' שפיר שירעו כולם . וברב"פ רכח לתרן ק"י הש"ך , דלתי הוא מוקי למתני' בספק דרוסה , הוה כל התערבות מותר להקריב , מדבכל חד שיקריב אינה ס"ס , ספק שאין כאן דרוסה בהתערבות , וחל"ל ט"ס , ע"כ שמה זה הנקב אינו הדרוסה , וחל"ל בגמולה נמי אינה ס"ס כה"ל , והיכא מוקי לה הש"ס בגמולה . י"ל דכפולה מדליכא לגרר ע"י בדוקה פנים טלה נחרכין אצרו , כל דליכא לגרר לא שריין בש"ס . משל"כ בדרוסה הרי ליכא לגרר ע"י בדוקה , דלימיר הנדרס כפימינס ושמה במקום נקב קשחים . אבל בגמולה הרי ח"ל לבדוק הסימנים (כ"ד ל"ח ס"ג) .

יבין

כ טלאים : בא כנגד העשרה טלאים נטל חבירו : (ב) רזה לומר אהן עשרה טלאים שנטל האחר כנגד הט' והכלב שלחך חבירו , כולן אסורים . והיינו למאי דקיימא לן כמאן דלמיר בדלאורייתא אין ברירה . ולמ"ד דלפניו בדלאורייתא יש ברירה , אינה"ק דלשקול חד נגר הכלב , ואיך כולה לשפירי . י"ל , דמיירי טלה היה בכל י' הטלאים שכנגד הט' והכלב , טלה א' ששה דמי כלב , וכגון של א' תאותן הטלאים שכנגד הכלב שזה דינר , ואותן ט' שעם הכלב שזה כל א' דינר חסר מעה , והכלב שזה דינר וע"י מעין , נמלא באותן ט' שכנגד הכלב יש בהן ט' שיש כלל א' מעה א' מחיר הכלב , והעשירי היא כולו מחיר הכלב , להכי כולן אסורים . אבל בהיה בין י' הטלאים שכנגד הכלב , א' ששה ממש כהכלב , אז יוכל המחליף לומר שזה יהיה מחיר הכלב ויאסר , והשאר יהיו מותרים [כך מוכח פי' הסוגיא הכא , ומש"ס בכורות (דנ"ז א') דקך למ"ד יש ברירה בדלאורייתא מקמי שה"ס הכא לנכור חד להדי כלב , ואיך לשחרר ומבחוין ק"י רמז"ס ס"ב] : (ב) שתון טלה לחבירו שירשעה לבוא על כלבו (כד) שהחליף טלה בזונה : (ב) ר"ל שנאמר אחק זונה ומחיר כלב זונה כי תועבת ה' אלהיך גם שניהם : (ב) ר"ל ולא שיהיו גם אתנן כלב ומחיר זונה אסורים שהן יחד ד' : (ב) של אתנן ומחיר :

כך תוכן כוונתו אף שלא ניכר בדבריו כן . אולם אם כי דבר חכמה אמר , דספק אחד בנוסו וספק אחד בתערובות , והספק הראשון איסור דאו' לא היה ס"ס . (ב) דלתי קיי"ל (שם ברמ"א) דלפילו אפשר לגרר איסורא ע"י טריחא , שריין מכת ס"ס . (ג) דוקא לענין נקב חמרי' אימא במקום נקב קשחים ולא יחא ניכר אחר שחיטה , משל"כ בספק דרוסה דחיישינן שמה האדים בפנים גם אחר שחיטה מני למנזק פסור (כרש"י חולין מ"ב ב' ד"ה ההוא) . ואין להקשות דל"כ שם עכ"ל שמה האדים רק עור החיטין , ואל"ל להכיר מלטולו אלדוס , ויהיה מחלחל ויורד , כדאמרינן לרש"י גנוף (שם ג"ב ב') . י"ל דל"מ איכא דליכא ריעותא , אבל הכא ללא משכת ריעותא לא חיישינן לה . ור"ו דע"כ גם לחוס' י"ל דיש לוושט בדוקה בפנים ולא חיישינן שמה במקום אדמימות קשח . דהרי תוס' ס"ל (שם ג"ב ב' ד"ה דרוסה) , דלכל ס' דרוסה יש בדוקה בפנים , והאיך יבדוק הסימנים שמה במקום אדמימות קשח . ודוקא לומר דמיירי בידוע טלה דרס במקום הסימנים . אע"כ דגם לחוס' לא חיישינן דרוסה כפימינס אימא במקום אדמימות קשח . ועוד רזה כה"ל הל"ל לתרן ק"י הש"ך כמסע אופנים , ובמה"ס שכולם לא עלו לו יפה למשניה מחלונות ומנין מהחריב . ור"ל נלפ"ד לתרן ק"י הש"ך לחוס' דמקדמי' במתני' טריפה , משמע שנתערב עם א' מ"ח טריפות שמכרו ריש אלו טריפות . משל"כ ספק טריפה לא מוכרת שם כלל . ור"ל ספק דרוסה לא משחמט מתנית' כלל , והרי רב ושמואל פניו [חולין ג"ב א'] אי חוששין לספק דרוסה , ומשמע שם (מרש"י ד"ה מקום) , דלרוב כל טלה ניכר בה רוחס דריסה מבחון , כשרה , ואע"ג דקיי"ל דחוששין לספק דרוסה כשמואל עכ"ל מולא מייחי רביה לשמואל ממתני' , משמע ודלתי דלפני דספק דרוסה אינה בכלל דרוסה דנקט שם במתני' , ובה"ס י"ל דר' ינאי רזה גם אינה רב דל"ל אין חוששין לספק דרוסה . משל"כ בל דל"כ כפולה , חל"ל ספק טריפה הוא , עכ"ל מוכר ספק טלה במתני' , דהרי כל נפולה רק ספק טריפה הוא . וגם למאי דלשמךך לאוקמא בגמולה שאלכה , דל"כ אינה שנתערב ולא חובר , ואס"ה ס"ל דלריכה בדוקה , עכ"ל הרי כל שריכה בדוקה בגמולה כבר מוכרת כשחטה , מדהוכיר כפולה ודו"ק . אבנ"ס אינה"ק למי ירעו עד שיסחאבו , לשאינו י"צ חודס , וכשימות א' מהן נאמר שזהו הטריפה מולא חי א"צ חודס , ויהיו רחורים מותרים . ואי"ל מדרכים הם חיישינן דלחא צא לידי תקלה [כחולין ג"ב ב'] ליתא , דהרי הכא שישכחו עד שיומאו , דל"כ דבקשים שממכו לרשים , בגלל מנייהם לא חיישינן לתקלה . ודחוק למר

ומחר זונה. והן משמע הן ולא ולדותיהן: ד' נתן לה כספים
הרי אלו מותרים. לקטת מהן בהמה לקרנן וכלת למנחות:
יינות שמנים וסלתות אסורים. אבל חטים ועשן סולת זיתים
ועשן שמן ענבים ועשן יין הרי הלו מותרים דרשין שניהם

ולא שמיין ולא ולדותיהן: נתן
לה מוקדשים. כגון הפרים טלה על
פסחו ולאחר זמן אחר לזנה הבעלי לו
[והימני] על פסחו באחנך סד"א הואיל
וארס רשאי למנות אחרים על פסחו.
ממניה הוא ואימא ליחול עליה חתן.
קמ"ל דלא דאמר קרא לכל נדר
להוציא את הנדור כבר: עופות. של
חולין: הרי אלו. פסולים להקדשה
שחתן ומחר חל עליהן: עופות שאין
המום פוסל בהן. דאמר קרא [ויקרא
כ"ג] חמים זכר [כנקר] כלשבים. חמות
וזכרות בהמה ואין חמות וזכרות בעוף: לכל נדר. כל להביא את העוף. שאף הוא בא בנדר שחתן ומחר חלים עליו:

ואהן. ר"ש: ד' יינות שמנים כו'. וכחכ הר"ב אבל חטים
ועשן סולת כו' דרשין שניהם ולא שמיין כו' הם דריש והכי
אימא בהדיא בגמ' [דף ל"ב]: נתן לה מוקדשים. פי' הר"ב
כגון הפרים טלה לפסחו כו' סד"א הואיל וארס רשאי למנות

אחרים על פסחו פי' ולקח המעות
מאותן אחרים וכן חולין אלו שע"מ
כן הקדשו ישראל פסחין. כדאימא
בברייתא. ואע"ג דבברייתא תני אין
לו. ממנה אחר עמו כו' וארסא
דמלתא נקט וה"ה יש לו והכי ת"ר
בפרק מ' דפסחים דף פ"ט [ע"ב]
הממנה אחרים עמו על פסחו ועל
חגיגתו מעות שבידו חולין והיינו
דכחם
חלמוד לומר (שם). לכל נדר.

כל להביא את העוף. שאף הוא בא בנדר שחתן ומחר חלים עליו:
כל

ד נתן לה מעות. ז' פ'
ירדנוי פסחים פ"ה ס"ב פ"י
פ"ד פ"ה ירדנוי מנחם פ"י
יינות שמנים וסלתות ירדנוי
כאורים פ"ה פ"ו: נתן לה
מוקדשין. פסחים פ"ה פ"ט
פ"י פ"ג כ"ה פ"ט:

שנינו נוסחאות
(שנאמר) הן. נד"י
ליה' ונתן הוא:
ד כבשים. שבת. כמשיב
ושמיים. ע"ג מנחה.
כתיב ונתתנו. המנחה.
עופות שאין המום פוסל
בהן כו'. נד"י ליה'
בשעת מן עופות שאין.
עד חלמוד לומר: כמשיב
שן. בו וכו'. כתיב
והם (שן) ונשט"מ
הנם עופות ולא הנם
בהן. אינו ברין כו'
הל עליהן. כתיב ונשט"מ
אינו דין. הל עליו וגם
כאן לא הוסיף כש"ע
עליהן ע"י גדבור הקודם:

ראשון לציון
בשנת שנאמר (הן) ולא
ולדותיהן אין הם ולא
ולדותיהם וכן אימא
בברייתא ל"ב פ"ב:

לקוחים
פ"ד בשנת ח"ד
לכל נדר וכו' כאן
דמא כל סקלה וכו'
גמרא על ספוקין לכוותי
שן מותרין דכי אימא
ש"ס יהיו מוקדשין חתן
ומחר נוסך בהן מק"ט ומ"ט
עופות שאין המום פוסל
בהן חתן ומחר פוסל
בהן מוקדשין המום פוסל
בהן חתן וכו' וכו' לכל
נדר להוציא את הנדור וכו'
טען שמייל על ל"ב.
[ש"ב]: בר"ב ד"ה עופות
של חולין וכו' כן פירש"י
וגדור הוא דאילו מוקדשין
הא אומעטו מלגל נדר
ומ"ל בהמה ומ"ל טוף וכו'
הר"ב ד"ה בשנת פ"ד מה'
ש"ס אבל הרשב"ם כתב
שם דפסחים ח"ב על פי שן
מוקדשין חתן חל עליהם
ואסורין ע"כ ובדלי דבר
זה קשה להלכות וכו' תמה
שם מן כ"מ על הר"ב ד'
ז"ל אפ"י שפיקה לנכונותיה
כהא ש"ל כתב בדרך
השם אלא כן את מקובלין
וכו' והי"ל ליק' קו' חתן
ע"ס. חתן מן ז"ל שם
כש מגדל עו' דמאי ח"ף
על פי שן מוקדשין חתן
הר"ב'ם כ"מ לז"ה ליה' ד'
מוקדשין כ"ה הורים וכו'
ויהי וכו' אלו חיים והרבנין
שאינם ראוים להיות
מוקדשין שחתן חל עליהם
ואסורים וכ"כ עליו מן
ספריהם הוא בנדר ע"ב.
והרי"ה נטעו על חתנת
באין שנת מן הכ"ב
דמיאפו על הר"ב ד' עליה

תפארת ישראל

בוע
לומר, להביא באמת נקט שנתערב דרוסת הואב, דהאי מלת זאב מיותר
לגמרי, אלא בעי לגויי דבהמה דקא מיירי, דיש לזאב דרוסה אלאה,
כריש אלו ערשות, והרי רוב בעקרבים מנכמה דקא הם בני שנה,
שכריש רק תוך שנה, ואם שבו אח"כ ירעו, ולפיכך לא בני להו טיטו
יב"ח. וזה הא מונח לר' יואל דמוקי לה למתני' דברוסת הואב שנתערב
בנקובת הקוף, והרי לדידיה בל"ז לא ק' קושימינו טיטיטו יב"ח, דהרי
ר' יואל ק"ל [גדה דל"ד א"ף] דעריפה חיה, וא"כ לא מהני שבו יב"ח.
וכ"כ למאי דאוקמה ר' ירמיה דמהני' מיירי בולד עריפה שנתערב, נס
לא ק' להיטו יב"ח ולגמיל, ליתא דהרי קי"ל [י"ד ל"ו כ"ה] שכולד
עריפה לא מהני שבו. אלא לריש ליקס דמוקי לה בנפולה שנתערבה,
ק' להיטו יב"ח ויגדור איהו עריפה ויקריבו השאר. ואי"ל דס"ל דע"ה
נדחין, וכיון שנתקו תוך שנתן אדחו לגמרי, דל"כ דנס בהא ס"ל דלא
וא"כ אדמדרו ליה ב"ש"ס כולבו כר"ל לא אמרו, מדאמר דלא כהלכתא,
אמנם י"ל דהא דמכני שבו, היינו רק בפסק עריפה,
לא ק' להיטו יב"ח דנמי כל אחת פסק עריפה הוא מנת התערבות, כי כהא,
דאין הוכחה להאחרות מדחו, דהרי בולדאי עריפה לא מהני שבו (כ"ד ל"ו
ה"ה). מה אמרת, מדמנת האחת, ודאי היא היתה עריפה, ליתא,
שהקשה למה דנתק ע"י מיתת האחת שהאחרות כשרות. דאין הוכחה
דקי"ל היא עריפה מדודאי ניקבו בני משיה (כחולין ל"ה ב'). והניח בל"ז.
דש"ס לא מהני בדיקה, מדודאי רובן מנקבין, א"כ לא ימנע שיש מייעוט שלא
דלא נקבין בדיקה, א"כ מהני גבה שבו יב"ח, וכשיקיימו כולן יהיו כולם
החיה עריפה רק מדוספה נקבו. א"כ כשיקיימו יב"ח חזין ללא הוה סופן
יב"ח. אבל יש להקדשה, א"כ מהני גבה שבו יב"ח, וכשיקיימו כולן יהיו כולם
רש"י הכתוב הזה לענין הבאה חמאת כהושה [מנחות דס"ד א ד"ה אפי'],
הבוא הש"ס ורש"י הקרא דכתוב בספר אורייתא דמשה. ממנחה נדרין,
שכרון או מוס גנוף הדבר, רק שאפשר להביא מונחה יותר, וכל
לפתח. ע"כ ח"פ ק"ה מדיש בה חס עריפה פסול להקדשה, מדמנחה
שלהבא לא העבור, ועוד יש קרא ממשקא לישראל מהמותר וכו', וכל
להקדשה וא"כ עריפה [מנחות ד"ז ע"א]: ואפי' נדחוק ונאמר דכל
דאורייתא איכא, וגם קמטייל חולין בעורה (כחולין פ"ה ב'), והכי חולין
נפרס וא"כ הוקדשה, הרי לא חל עליה קדושה כלל כספ"ב דתמורה (דף י"ז א'),
אסור (כתום) בינה דף כ' ע"ב ד"ה והב"ה). ואי מיירי כהא בהקדשה
להכניסו לעזרה, ע"כ לשחמו או לעשות בו מעשה כעין הקדשה אסור
דכל שיש רוב כשרות, דבגל מדאי, וגם איכא למתלי בכל חדא וחדא שהוא מהרוב,
היא רובא דאיתא קמן מרוב כשרות דלגמלא ליתא קמן, ואפי' עלתה עלתה
א"כ דרש"י נקט הך שטמא מוס הקריבהו וכו', לאשמעינן דאפילו ימנענה
והקריבהו וכו', דמה"ט אפילו נדיעבד פסול [ב"ב פ"ג מה"ט ח"ה]: (ב) אב"י
נאות לפע"ד להביאן עס הפירוש הנלע"ד. ח"ל ומה שאמר שיש, ר"ל
הם ב' מלות, שיש (שם). וכאילו חלק הדיבור כשהחלק בהכרח (ב"ב
הם שפוא גוף הכהן, בפני עמון). ודרש איהו, לפיכך אסור שניהם [ר"ל
שיאסרו שניהם ולא ארבעה]. ומתן עינין שיש ועינין הם [ר"ל
עינין בפני עמון]. עוד יש לי האשרי קו' הר"ב פ"ד מאסורי מנחה
זכית להבין, דהרי הרמ"ם הביא דין זה פ"ג כ"ב דכונן ולדותיהן מותרים
למנחה. וז"ש, עכ"ל בני הרב שניט"א:

יבין

בכח (כח) מדכהיז נס שניה, דרשין כאילו כתוב שנים הן, דה"ל מיעוט (ב):
כש) להוונה: (ל) לקנות בסך קרבן: (לא) למנחה. מיהו נתן לה
חזין ועשן קמה עבדים ועשן יין, וכדומה, שששט, מותרים
למנחה, דכתוב הו ולא שמיין: (לב) אפילו בהפריש טלה לפסחו
ואח"כ המנה זונה על הפסח בשכר שבעלגה, דסד"א דמדויכל
להמנות אחרים על פסחו, והמעוט שיקבל מהן עבור זה, הם חולין
גמורים, דעל מנת כן הקדשו ישראל כשהיה, א"כ שלו הוא הפסח,
ויהיה יכול להאכרו בזה. קמ"ל דל"ה שרי, מדכהיז ולא הביא
חתן וגו' לכל נדר, פרט לכל הנדור כבר: (לג) ר"ל ואם נתן לה
עופות, כגון יונים בזה: (לד) לקרבן:

הכלכתא, דהרי קי"ל דע"ה אין נדחין (כרמ"ב פ"ו ממשק"ר ה"ד),
דסנייה לן הלכה א"ל בדיקה, נדרו ליה מדס"ל דלא הכלכתא לענין
ששיקיימו יומא דהוורב דהבר ששברה הוא. אבל ודאי עריפה שנתערב
אפי' לא מהני שבו להחיק ע"י מיתת האחת שהאחרות כשרות.
מה אמרת, מדמנת האחת, ודאי היא היתה עריפה, ליתא,
שהקשה למה דנתק ע"י מיתת האחת שהאחרות כשרות. דאין הוכחה
דקי"ל היא עריפה מדודאי ניקבו בני משיה (כחולין ל"ה ב'). והניח בל"ז.
דש"ס לא מהני בדיקה, מדודאי רובן מנקבין, א"כ לא ימנע שיש מייעוט שלא
דלא נקבין בדיקה, א"כ מהני גבה שבו יב"ח, וכשיקיימו כולן יהיו כולם
החיה עריפה רק מדוספה נקבו. א"כ כשיקיימו יב"ח חזין ללא הוה סופן
יב"ח. אבל יש להקדשה, א"כ מהני גבה שבו יב"ח, וכשיקיימו כולן יהיו כולם
רש"י הכתוב הזה לענין הבאה חמאת כהושה [מנחות דס"ד א ד"ה אפי'],
הבוא הש"ס ורש"י הקרא דכתוב בספר אורייתא דמשה. ממנחה נדרין,
שכרון או מוס גנוף הדבר, רק שאפשר להביא מונחה יותר, וכל
לפתח. ע"כ ח"פ ק"ה מדיש בה חס עריפה פסול להקדשה, מדמנחה
שלהבא לא העבור, ועוד יש קרא ממשקא לישראל מהמותר וכו', וכל
להקדשה וא"כ עריפה [מנחות ד"ז ע"א]: ואפי' נדחוק ונאמר דכל
דאורייתא איכא, וגם קמטייל חולין בעורה (כחולין פ"ה ב'), והכי חולין
נפרס וא"כ הוקדשה, הרי לא חל עליה קדושה כלל כספ"ב דתמורה (דף י"ז א'),
אסור (כתום) בינה דף כ' ע"ב ד"ה והב"ה). ואי מיירי כהא בהקדשה
להכניסו לעזרה, ע"כ לשחמו או לעשות בו מעשה כעין הקדשה אסור
דכל שיש רוב כשרות, דבגל מדאי, וגם איכא למתלי בכל חדא וחדא שהוא מהרוב,
היא רובא דאיתא קמן מרוב כשרות דלגמלא ליתא קמן, ואפי' עלתה עלתה
א"כ דרש"י נקט הך שטמא מוס הקריבהו וכו', לאשמעינן דאפילו ימנענה
והקריבהו וכו', דמה"ט אפילו נדיעבד פסול [ב"ב פ"ג מה"ט ח"ה]: (ב) אב"י
נאות לפע"ד להביאן עס הפירוש הנלע"ד. ח"ל ומה שאמר שיש, ר"ל
הם ב' מלות, שיש (שם). וכאילו חלק הדיבור כשהחלק בהכרח (ב"ב
הם שפוא גוף הכהן, בפני עמון). ודרש איהו, לפיכך אסור שניהם [ר"ל
שיאסרו שניהם ולא ארבעה]. ומתן עינין שיש ועינין הם [ר"ל
עינין בפני עמון]. עוד יש לי האשרי קו' הר"ב פ"ד מאסורי מנחה
זכית להבין, דהרי הרמ"ם הביא דין זה פ"ג כ"ב דכונן ולדותיהן מותרים
למנחה. וז"ש, עכ"ל בני הרב שניט"א:

ח כל האסורין לגבי מנחה.
 גי' פ"ג ב"ב וז"ל פ"ז ב"ב
 פ"ג פ"ג פ"ג ב"ב וז"ל פ"ז ב"ב
 פ"ג פ"ג פ"ג ב"ב וז"ל פ"ז ב"ב
 פ"ג פ"ג פ"ג ב"ב וז"ל פ"ז ב"ב

דסחם הר"ב וכתב האיל ואלם רשאי כו': ה כל האסורים לגבי מנחה כו'. פירש הר"ב כגון בהמה שנרבעה כו'. וזה גורם מותר. עמ"ש במ"ח פ"ג דמסכת עבודה זרה. ומ"ש הר"ב אבל נרבעה כשהיא מעוברת כו' דהיא וולדה נרבעו וכן וולד נוגחה היא וולדה נגמו. וכן נעצרת ומוקלסה

להביא את העוקלה: ה כל האסורים על גבי המנחה. ולדותיהן מותרים (ל). ולד מרפיהו. רבי אליעזר אומר לא יקרב על גבי המנחה (ל). וחכמים אומרים יקרבה. רבי חנינא בן אנטיגנוס אומר בשרה שינקתה מן המרפה. פסולה מעל גבי

שנינו גוססות מנחה. ה על ע"ג המנחה. נד"י שקל בבי. ולד מרפה ר"י אלקעזר אומר. נד"י ב"ב. ר"י אלקעזר ונבטל ר"י ונבטל אומר ולד מרפה. (וחכ"א יקרב). נד"י ונבטל ונבטל ונבטל ונבטל. ר"י חנינא בן אנטיגנוס. ר"י חנינא בן אבטיגנוס. ר"י חנינא בן אבטיגנוס.

כבר זה וזה גורם אסור ורצקן סכרי זה וזה גורם מותר. ולמ"ד מרפה אינה יולדת משכחת לה כגון בעברה ולצכוף נטרפה. וזהו פליגי דר"א כבר עובר ירך אמו הוא. ורצקן סכרי עובר לאו ירך אמו הוא. ואין הלכה כר"א: בשרה שינקתה מן המרפה פסולה. כל אותו היום שינקתה מעת לעת היא פסולה להקרבה. והואיל

דמו פירש"י שכח לעיל דלד"ה שרי להדיוט דבפ' אלו טרפות מפרש בהדיא דהפי' להדיוט נמי אסור. והא דפליגי לגביה להדיוט כחן דרבנן דהפי' לגביה נמי שרי. והא דנקט לא יקרצ מבוס רצקן דאמרי יקרצ נקטיק. ע"כ. ועיין ביזאא בזה הרבה. שכתבתי במשנה ו' פ"ד ב"ב. ומ"ש הר"ב ורצקן סכרי עובר לאו ירך אמו. ולא דמי לנרבעה כשהיא מעוברת דאמרינו לעיל היא וולדה נרבעו. דודאי טרפות שהוא תלמי בחיות ובריאות כיון שאנו רואין הולד חי ובריאי אין לנו לומר בנטרף הולד עם אמו ואין לנו לפסולו בשביל פסול טרפות. אבל גבי רביעה ונגיחה ודאי כירך אמו הוא. ומיהו ק"ק דר"א כהו מתי' ללדין דגבי ולד נרבע ג"ל שנרבעה [ולצכוף נהעברה. וגבי ולד טרפה אמרינו שיעברה] ולבטיק נטרפה [דמסקא היא נב' אלו טרפות דטרפה אינה יולדת] ו"ל כיון דבערפה לא שיק [שיעברה] * בעצקן אחר לא הוה ללדין שאינו יורד [אלא] להניד לך כל היהר הולדות של כל האסורים לגבי המנחה ובנרבע דהיא ב' לדין. ואיני מותר אלא ללד אחר. משיב ליה בשביל אותו לך המותר. ובטרופה דליכא אלא לך אחר [חשיב] אותו לך אחר. כהן הר"ב ואלפיו בהמה

ראשון לציון

דייה נמי הדא שלל מאה להביע על פינח סכרי. ו"ל אלא לומר שהוא דוק וה"ל לפותרי מעיקרא שהוא נד. האמת דלדברה ש"י שאין האמת של אלא דוקא על הדין וכל על אלוין והענין שלל דהא כהדיא אינא כל דבר שיהא בו קרב ע"ג מנחה ומ"כ כן דוק ל"ש עומת דמתייני' ונ"ג דהק עומת סתמא הדגול סוקר ונ"ל דוקא חוריס וכ"י ונכור הוא דא"כ היו הן משינין וס"ט ודאן האסורין דאמרינו ונ"ל ואל שנינויהם ונ"ל כהדיא הרמב"ם עמו ס' דין י' ד אין אסור מוס אלק ומחיל אלא גוף לשי' אמו של אלא על דבר האילוי יקרב ע"ג המנחה כגון כהמה טרפה וקרי' וי' וי' ע"כ: (ט"ז): ה הר"ב ד"ה בשרה וכו' מעת לעת וכו' ונהלא דמשום כתי שיה מלישא דדישא דהן האסורין ע"ג המנחה וכו' והכא לא קמי חשיבה וכו' ללא פסולה כלי י' כה טיאל אבל הוא חור להכשירו אחר שער מנחה. (ט"ז): חרי"ם ד"ה וי' וכו' להודיע בתן וכו' ומ"מ י"ל דדיק ר"ה עסק' לביחתי לא יקרצ וכו' והואיל אסור וכלשנה דישא אלא אמר לא יקרצ כלומר אינו בדין שינקת דהא עמי ממשיקת בני ישראל וזה אסור אף להדיוט וזויה והיי שרובו כהו פ' כ' כל איש אשר בו מה לא יקרצ וסרי' כתי' סתמא אינו בדין שינקת. (ט"ז)

דמו פירש"י שכתב לעיל דלד"ה שרי להדיוט דבפ' אלו טרפות מפרש בהדיא דהפי' להדיוט נמי אסור. והא דפליגי לגביה להדיוט כחן דרבנן דהפי' לגביה נמי שרי. והא דנקט לא יקרצ מבוס רצקן דאמרי יקרצ נקטיק. ע"כ. ועיין ביזאא בזה הרבה. שכתבתי במשנה ו' פ"ד ב"ב. ומ"ש הר"ב ורצקן סכרי עובר לאו ירך אמו. ולא דמי לנרבעה כשהיא מעוברת דאמרינו לעיל היא וולדה נרבעו. דודאי טרפות שהוא תלמי בחיות ובריאות כיון שאנו רואין הולד חי ובריאי אין לנו לומר בנטרף הולד עם אמו ואין לנו לפסולו בשביל פסול טרפות. אבל גבי רביעה ונגיחה ודאי כירך אמו הוא. ומיהו ק"ק דר"א כהו מתי' ללדין דגבי ולד נרבע ג"ל שנרבעה [ולצכוף נהעברה. וגבי ולד טרפה אמרינו שיעברה] ולבטיק נטרפה [דמסקא היא נב' אלו טרפות דטרפה אינה יולדת] ו"ל כיון דבערפה לא שיק [שיעברה] * בעצקן אחר לא הוה ללדין שאינו יורד [אלא] להניד לך כל היהר הולדות של כל האסורים לגבי המנחה ובנרבע דהיא ב' לדין. ואיני מותר אלא ללד אחר. משיב ליה בשביל אותו לך המותר. ובטרופה דליכא אלא לך אחר [חשיב] אותו לך אחר. כהן הר"ב ואלפיו בהמה

לח' דמלת כל רבוי הוא: לו) מיהו נרבע, מוקלה, נעבד, נוגח, בהק דוקא נרבעה זה איסור ואח"כ נתרעה, או הולד מותר לקרבן, דהיי אצי הולד, של היטר הוא, והו"ל זה הוא גורם, דשרי. אבל בבית המצות ואח"כ נעשה זה איסור הנ"ל אסורה, להקרבה, היא וולדה נרבעו או נעבדו או הוקט, או נגחו (ג): לו) מיירי כשהעברה ונח"כ נטרפה. אבל בערפה ואח"כ נהעברה או אשפר דמייורי, דהרי קיי"ל טרפה אינה יולדת (ד): לח) דס"ל עובר ירך אמו, ובאמה אפילו להדיוט ס"ל דאסור, דהיא וולדה נטרפה, רק רבואה קמ"ל אנביא דחכמים [מוס' ד"ס ר' אליעזר: לט) דס"ל דוקא נרבעה אמו אמרינו עובר ירך אמו. אבל טרפות, מדכחא דבר התלמי בחיות האם

בסוכן ליחא כנשכב. ור"ל לפע"ד דכח דמ' שנים של סוכב נוסיה הלמ"ם הוא כמו ג' של קסנה, כ"כ כנשכב פ' שנים שלו הלמ"ם הוא. וקיי"ל כרז [ברמב"ם פ"ה מביאה]. מיהו בין לגמ' או למר הרי חזיק לכל שאל הייע להשיעור שנים שרצין גלי רחמנא נס בזכר נשכב שאין ביאתו ביאה כלל. ואין לחלק ולומר דדוקא בקפנה ללא גלי ההלמ"ם נגד דוקא לפסור את הכה עליה מקטלה, דהרי ההלמ"ם היא דאפילו לכהונה לא נכסל כשיעלה פחות מנת ג"ס [כנדה שם], א"כ פסיר מ"כ דאין ביאתה ביאה כלל. משא"כ בפחות מנת ג' שנים, י"ל דרק לפסור את הכה עליו מביאה גלי רחמנא, אבל עכ"פ בזכר פחות מנת ג' אין ביאתו ביאה כלל, ומדאיתא בשוכב אינו כנשכב. וכל זה אמרתי רק לפי שיטת הגדול הל"ל. איברא מעיקרא דדינא פירכא, דלפי דעת הגאון הג"ל, דמאי דקאמר הש"ס היא וולדה נרבעו, ר"ל כאילו עשה אותה מעשה נס בנות הולד, קמייהו קריאי, מה הטעם בתירומו, דהרי אבתי קשה שתי דעתו יהיה אסור לנו לשהות פרה מעוברת להו"ל כהושפ' אותו ואח צנה. אולם קושית דעובר ירך אמו, (כרמ"י הכה ד"ס עובר. וחוס' סנהדרין ד"ס ע"ב ד"ס עובר, ורמב"ם פ"ג מאס'מו), א"כ מה"ס שרי נמי לבעול אשתו מעוברת, מדא"ל הולד כגוף האם בעלמה, ותרווייהו כגוף אחד חביבי, וכמ"ש הרמב"ם (סם) ו"ל והרי הוא ככאכר מאבירה, וכן פסק נמי מה"ס בשנות יקרב ח"ב ס"י ע"ג דהורד הגאון להשתמש [בעלה] וכו'. וכן משמע נמי בע"פ (דף ק"ח א') דדוקא בקנו פרה אדומה מעוברת, או כשמשתרין שהולד אמו ולד הדור כקאמר בש"ס, היו משמרים האם כבהיה מעוברת, שלא ירבעה עמי' (שי"ן יאסור ב' הולד. והרי לפי דעת הגדול הל"ל גם בקנו פרה אדומה מירבאל היה לרצן לשמור האם שלא יעלה עליה זכר, וסלא האב בעול (ועיין חוס' שם ד"ה יניחוס), דהו"ל בעלם זכר על הולד, וכאילו נשא הולד בעול. אע"ב דוקא מעשה שאסור באם כרביעה, אם פעלו באם נאסר גם הולד, מדא"ל מעיקרא כגוף אחד, אמרינו עובר ירך אמו, ונאסר הולד מיד עם האם. אבל מעשה שאינו אסור או כפול באם רק בעול, כשעשה אדם לא הו"ל כעשאו גם בעול, דעובר ירך וספ"ל אמרינו, ולא שיהיה האם ירך וספ"ל להולד, שיהיה אסור באם המעשה שאסור בעול. ובכרן רובנוו צריאה ברידה סנהא ואת כס"ד לעיל פ"ה ס"י פ', וע"ש. וב"כ אמרינו (המורה דף י"א ב') דבפקדוש עובר, אמו ומהרה צריכה ועודה, וזה המעשה דלמרבן. אולם רק בעול טרפה אסור כרבעותיו ולד דהיי נולד שרי (כ"ד ע"ט) מבוס דטרופת האם הוא רק מבוס שיהיה חיה, והטעם חי וקיים, ולהיי גם ולד לא היו ספל לאס ודאי בשאר דוכתי ולד ספל לאס ולא אם ספל נולד, וכדלמרבן. ודוק: (ד) מיהו כלל ספק פרישה כתב הכ"ד

יבין

תפארת ישראל

בזוכב ליחא כנשכב. ור"ל לפע"ד דכח דמ' שנים של סוכב נוסיה הלמ"ם הוא כמו ג' של קסנה, כ"כ כנשכב פ' שנים שלו הלמ"ם הוא. וקיי"ל כרז [ברמב"ם פ"ה מביאה]. מיהו בין לגמ' או למר הרי חזיק לכל שאל הייע להשיעור שנים שרצין גלי רחמנא נס בזכר נשכב שאין ביאתו ביאה כלל. ואין לחלק ולומר דדוקא בקפנה ללא גלי ההלמ"ם נגד דוקא לפסור את הכה עליה מקטלה, דהרי ההלמ"ם היא דאפילו לכהונה לא נכסל כשיעלה פחות מנת ג"ס [כנדה שם], א"כ פסיר מ"כ דאין ביאתה ביאה כלל. משא"כ בפחות מנת ג' שנים, י"ל דרק לפסור את הכה עליו מביאה גלי רחמנא, אבל עכ"פ בזכר פחות מנת ג' אין ביאתו ביאה כלל, ומדאיתא בשוכב אינו כנשכב. וכל זה אמרתי רק לפי שיטת הגדול הל"ל. איברא מעיקרא דדינא פירכא, דלפי דעת הגאון הג"ל, דמאי דקאמר הש"ס היא וולדה נרבעו, ר"ל כאילו עשה אותה מעשה נס בנות הולד, קמייהו קריאי, מה הטעם בתירומו, דהרי אבתי קשה שתי דעתו יהיה אסור לנו לשהות פרה מעוברת להו"ל כהושפ' אותו ואח צנה. אולם קושית דעובר ירך אמו, (כרמ"י הכה ד"ס עובר. וחוס' סנהדרין ד"ס ע"ב ד"ס עובר, ורמב"ם פ"ג מאס'מו), א"כ מה"ס שרי נמי לבעול אשתו מעוברת, מדא"ל הולד כגוף האם בעלמה, ותרווייהו כגוף אחד חביבי, וכמ"ש הרמב"ם (סם) ו"ל והרי הוא ככאכר מאבירה, וכן פסק נמי מה"ס בשנות יקרב ח"ב ס"י ע"ג דהורד הגאון להשתמש [בעלה] וכו'. וכן משמע נמי בע"פ (דף ק"ח א') דדוקא בקנו פרה אדומה מעוברת, או כשמשתרין שהולד אמו ולד הדור כקאמר בש"ס, היו משמרים האם כבהיה מעוברת, שלא ירבעה עמי' (שי"ן יאסור ב' הולד. והרי לפי דעת הגדול הל"ל גם בקנו פרה אדומה מירבאל היה לרצן לשמור האם שלא יעלה עליה זכר, וסלא האב בעול (ועיין חוס' שם ד"ה יניחוס), דהו"ל בעלם זכר על הולד, וכאילו נשא הולד בעול. אע"ב דוקא מעשה שאסור באם כרביעה, אם פעלו באם נאסר גם הולד, מדא"ל מעיקרא כגוף אחד, אמרינו עובר ירך אמו, ונאסר הולד מיד עם האם. אבל מעשה שאינו אסור או כפול באם רק בעול, כשעשה אדם לא הו"ל כעשאו גם בעול, דעובר ירך וספ"ל אמרינו, ולא שיהיה האם ירך וספ"ל להולד, שיהיה אסור באם המעשה שאסור בעול. ובכרן רובנוו צריאה ברידה סנהא ואת כס"ד לעיל פ"ה ס"י פ', וע"ש. וב"כ אמרינו (המורה דף י"א ב') דבפקדוש עובר, אמו ומהרה צריכה ועודה, וזה המעשה דלמרבן. אולם רק בעול טרפה אסור כרבעותיו ולד דהיי נולד שרי (כ"ד ע"ט) מבוס דטרופת האם הוא רק מבוס שיהיה חיה, והטעם חי וקיים, ולהיי גם ולד לא היו ספל לאס ודאי בשאר דוכתי ולד ספל לאס ולא אם ספל נולד, וכדלמרבן. ודוק: (ד) מיהו כלל ספק פרישה כתב הכ"ד

ס' סתם

ו' י"ח

כל הקדשים שנעשו טהור...
על ידי ז' ע"ט : שאין פורין
את הקדש להאכל
לכלבים יושבתי מפני ש
יפיד הי"ט פתח"ס פ"א פ"ה
ס"ה ע"ב פ"ד פ"ה פ"ה

שנוי גוססות
כ"ר הקדשים כ"י
ובל :

הואל ויכולה לעמוד על אוחו חלב בלא חכילה אחרת. למזבח ואין הלכה כרבי חנניה בן אנטיגנוס : שאין
ואינו מתחיל ממתיה עד שיכלם מעט לעט. חבל פודים את הקדשים להאבילן לבלבים. דפסולין
לאחר שנתאכל ממתיה מודה
רבי חנניה שהיא כשרה להפי'
בהמה שנתפטמה בכרשוני עבודה
זה הכל מודים שהיא כשרה
המזבח. כל הקדשים שנעשו טהור.
אין פודין אותם. שאין פודים את הקדשים.
האבילן לכלבים :
ולא חלב :

י"ד ט"ו חולין פ"ה מ"ה

כל"ב וכו' וכו' וכו' והכל
שם וכו' וכו' וכו' וכו'
פ"א ס"ק כ' ומכאן שם
דליה וק' לת דיעה אמרי'
הכי דתנינן כפ"ר פ"ה והרי"ב
שם בחולין חלב שאלוי
רמב"ם לא היקל רק בקדוש
ע"י ה"ט שם ובפי' אמרין
במה שכתבתי מי טעמא
במה עמא מעליה ע"ט.
וע"י ש"ך ויד"ס פ"ה ס"ה
שכתב לחלק בין כרשוי
ע"י דכ"ו ח"ס וכו' הנגה
לחיסוריה חכילה ח"כ י"ל
דמקשה הגמי' מברשוי ע"י
כ"ט לאמר ח"ס יחזיק מעליה
וסתם מהר קישויה כרשואה.
ובל"י נתנס ערה שהרי לא
קי"ל כחכ"א וכמ"ס הש"ך
שם. ע"ט עור י"ל דמקשה
למה נקט רמב"א חלב טהור
ליחוי שכתב כרשוי ע"י
והיו רבותא בגמ' דהיו
חיסורי הנגה ועוד שהו
דבר עב לאש"ה כשרה אחר
מעליה ובהא דהיחרא מדיף
ועוד דליחוי במתמי תהלה
במקושה שהזכיר בו כרשוי
ע"י בגמ' ד"ב ח"ט ח"ה
לחכ"א ג"כ למיחוי והו'
ע"י כש"י שם דליחוי ח"ה
ה"י : (השכה ח"ת) :

תפארת ישראל ביני

האם, והרי הולך בריח וחי, להכי שרי הפילו לגבוה וכו' להודיע.
והכי קו"ל [י"ד ע"ט] : (ט) מוירי שניקה כל ימיה חלב טריפה רופח
בכל שחיה, ה"ף שכלה בינמיים דברים אחרים, והו"ל ז"ח"פ'
אכור, מדיכולה לעמוד מעליה בלי חכילה כשיניקה חלב רופח מקודם,
ח"כ הו"ל רק גורם אחד, ועל החלב לבד נתגדל. ולהדיוט בכהאי
גונא ססיקא הוה [ע"ד י"ד פ"ה ס"ה סק"ו] (ק) : ואם נמלאת טריפה
אחר הפדיון הר"ז הקבר, והמטות העין, דהרי מקח טעות הוא,
והרי קו"ל דהקדש טעות אינה הקדש [כרש"ה דמיר] :

גינה שילדה אחר שנתרפה, אם הוא ממה שחורה ונהעברה ג"כ אחר
שטענה קודם שנתהווה בה החשש טריפה ולא מהני, דהרינו בני, עיבור ולידה, והיינו כש"ך] : (ד) אמר
המפרש כד פירטנו משנהו ע"ד רש"י
ב"ס, וכן מוכח וישאל דסוגיא. אמנם הר"ב פי' דמתני' מוירי רק חוץ מעליה מוירי. משמע ה"ה הרעיה יוחר
ממעליה צנעה שקריבה, וכן דברי הרמב"ם בפירושה המסיות. אבל לשון המש"ב לא משמע כן. דאי מתני'
מוירי דוקא בחוץ מעליה, ח"כ א"כ אדמקשה ש"ס מכתבה
שנתקמה מברשוי ע"י דשרי, הו"ל לתרוי' בקינור דההם מוירי אחר מעליה. ועוד המוה מ"ס הר"ב דשיעור
יכול הוא מעליה. וקשה הכי דוקא לענין
סומחה אמרין דבכל שיעור יכול ג' ימים. ובעובות ודגים כדי שירק [כ"הלות פ' י"א מ"ז]. וכתב
בהמות מעליה [כפרה ס"ס מ"ה], וטעמא
דאפוי' סומחה לא מפסינן. אבל בכל חיבור לא הויב משוכל כלל כל זמן שהוא שלם במעיו [בחומ' בטורות
דף ז' ב']. וה"מ במאכל עב, אבל חקקה
חיבור, בגין סומחה, מיד שנלפתו חסוב כמש"כ * [בחולין ק"ט]. רק שבהנין לאסרו כל זמן שלה נקדש
כ"י"ד פ"א ח' ופ"ו ס']. וה"מ חקקה
וע"י מ"ס בטורות [פ"א ח' מ"ה]. ותו אפילו אי הוה חכא מעל עב. ונס לא הוה מחלקין בין חיבור
לסומחה, מה לי שנתעל או לא, הרי עכ"פ צנעה
הכרה כבר נתעל החיסור. וצ"ע. ואגב דלח"ה לניח
הך מנחה, דין הניין י' להביא נס בזה גרירי אחר
במגילת סתרים שלנו. ד'י' מדות בעיבורי
כאבל : (א) משקלה אי הוה
מיד שנלפתו צנעה, היה, או טוף, חסוב כמש"כ
ונוחר, רק שבהנין לאסרו כל זמן שלה נקדש, וכמ"ס
[כ"י"ד פ"א ח' ופ"ו ס']. וה"מ אמרין
בפרה ששחחה מי טעמא, לא נעמח צנעה, דנעלו
במטיה [כפרה פ"א מ"ה], והטעם מ"מ חקקה
סרוח [פסחים דף י"א], וה"מ חקקה
דבכרמי נקט הטעם מדכתיב צנעה למשמרת
למי נדה, וכששחחה אינן נשמרים מאד חוץ
מעיה [כרמב"ם פ"ט] מפרה ח"ו ור"כ"מ שם, וכן
כתבו ח"ס [פסחים דף י"ח א] כשם הוססחה
ח"כ משמע דבשאר דוכתי ללא חכיה למשמרת,
הו"ל כמעיקרא ולא מהכח כמעולה. ו"ל
דלשנך למשמרת שלא יסמח עומלה אמורה,
ואלשנך לטעם דמשקא סרוח, שלא יסמח
עומלה קלה [כר"ם פ"ט דפרה מ"ז]. ול"מ
היה ל"ל דלשנך לטעם דמשקא סרוח שלא
שלא יסמח עומלה אמורה, ואלשנך
למשמרת שלא יסמחו עומלה קלה [כר"ם
פ"ט דפרה מ"ז]. וכדבעינן למימר. ויורה
כל זה בגמלא המשקין במטיה או מחסבו
כמעולין. אבל בחורה והקיותן זכים כמו שכוין,
שלא יסמחו, לא חשיבי כמעולין. וכדמוכח
במקושה [פ"ה מ"ח], דבשחחה משקין עמאין
והקיותן, הרי בן בעומלותן, ומייתי הר"ם
ההם הוססחה, שפירשה דמיירי שלא נסרוח.
ועממא ל"ל דמדקיותן והם זכים, הרי נראה
שלא צלו לכלל עיכול. ואע"ג דבזר שנלע
זשין של תרומה, והקיותן ואלכלן אחר,
חשיבי אחר הקאת הראשון כמעולה [כ"ומח
דף פ"א ח']. וכן אף שהקיותן שלם כמו שכוין,
החיבי כמעולה אף במאכל עב, מ"כ
שם דמשקא עמאין, רק דמדבלעין נתחלל
מהן קדושת תרומה, אבל לעולם דעדיין
חשיבי מאכל, דמדקיותן כמו שכוין ממש
החלה [כר"ם א"הלות פ"ה מ"ז], וח"ס
מנחות כ"ט ח' ד"ה שנלע]. אבל אין להביא
ראיה לזה, מדאבעינן לן [חולין ק"ג ב'],
באכל ח"י זיה חיבור והקיותו וחרו וכללו,
אי ינמח דפטור דהרי לא הנהיב במעיו רק
בחגי' יות. ופסעינן דחייב, דהרי נראה
צנעה. והרי ע"כ חכילה דנקט ההם, משמע
אפילו לפסו, ואפ"ה כשחור והקיותו לא
חשיב כמעולה. ליתא דההם דמלענרף
החכילה שאחר ההקאה להחכילה שיקדש
ההקאה, ע"ב שהקיותו וחרו וכללו חוץ
כדי חכילה פרם לחכילה ראשונה, וזהו
קודם שיעור עיכול שהוא אחר מעט
נע"ט [כפרה פ"ה מ"ה]. (ב) מאכל
חיבור מאכלו בעל חי, יס חלוק, (ח) שאם
נלעו שלם, ועדיין הוא שלם במעיו לא
חשיב כמעולה [כ"י"ד סק"ג ע"ב ס' ס' ס'].
ולכן דג טמא שנמלח במטי דג ספור,
בחיבוריה קאי. וכ"כ חסה שנמלחת במטי
עוף בספסא והיא שלימה, הרי זה מחמיץ
[כ"ה"ה ח"ס]. וחי"ה"ק משופין תרומה
שבלען והקיותן, שאין האוכלן טוב
חיוב קין וחומט, וכדאמרן. ד"ל
לכמו שאמרנו, דזהו לאו מדחשיבי
כמעולין, רק מדתחללו מקדושת תרומה.
אולם אפילו בנלעו שלם, עכ"פ כשי"ה
דרך בית הרעי, ונל"מ דבנדרסך
לגמרי במטיה, לכ"ע חסוב כמעולה,
דפירש"ה אף שהן שלמין ח"ה"ס
פומלח אוכלין [במנחות דף פ"ה ס' א'].
ורק עלמות מה שנלפתן חיה וינאו
דרך בית הרעי, עמאין עדיין ולא
מחסבו כמעולין [שם ח"ה"ה דף כ"ב ב'].
וב"כ טעמא עממה שנלעו אדם,
וינאו דרך בית הרעי, הרי הוא
בטומאתה כמו שהיה [בח"ל דף ע' א'],
מאס דכ"ה הכן מדהן קפין,
אין בני עיכול כלל. (ג) אולם
מאכל שנלעו בעל חי, ונמלח עמו
במטיה, לא חשיב כמעולה,
ומחמיץ. ונל"מ דבנדרסך
לגמרי במטיה, לכ"ע חסוב כמעולה,
דפירש"ה בעמלה הוא. (ג) בל זה
נלעו המאכל שלם. אבל בלעם מאכל
חיבור קודם שנלעו, או אם שהה
במטיה של בעל חי מעליה, ובעופות
ודגים כדי שישרף באור, ובכל
ג"י, או חשיב כמעולה, אף שבעדיין
הוא כמו שאכלו [כפ"ט דפרה וס"א
דלש"ה סוכרין]. וחי"ה"ק מסיני
דחולין שהבאנו לעיל, דבאכל ח"י
זיה חיבור וחרו וכללו, דאין
החכילה הראשונה חשיבי כמעולה
אע"פ שלעמו. ד"ל כמו שאמרנו
דההם על כרחי דהקיותו וכללו חוץ
שיעור עיכול מאכליה ראשונה. וב"כ
לא קשה מדאמרין [חולין דף ע"א
ח' א'] דליחוי דמחמיץ בלעו אמ"ס,
משום דלע"ג שאכלו, עדיין מחשב
בגילה הראוייה לגר, דהיינו דלא
חייב צנעה הראויה שתיקאו, עכ"פ
שלא צנעו מחיי חיי, אלא דלא
מחשב כמעולה. ו"ל ההם נמי
הרי שחללו המאכל להאכלו חוץ
מעיו קודם ששהה שיעור עיכול,
וכדמוקין לה בש"ס דלכלה
במון לשיקושת החמה קודם ששבל.
מירדו י"א דלענין חכילה ח"ה
ס"ד, אפילו בלעם דגים כנלעו שלם
לעיל (כ"י ח'). ולענין ס"ו ח"ה א'
בין שנלעו שלם או לטעם, בכולן
משערין בשיעור עיכול בכל מין
כמו שאמרנו [עין ש"ך י"ד פ"ה
סק"ו]. (ד) אמנם כל זה לענין
אם נתחבו המאכל בעבור של גוף
האוכל, אבל לענין צנעה ברכה
ראשונה ואחרונה על מה שאכל,
כגון שאכל ח"כ, דדינו דבשהה
שיעור עיכול אינו רשאי לברך
בכרה ראשונה על מה שאכל, ובכלל
חכילה מועמא, שתיקף אחר
חכילה עדיין הוא רעב, י"א
לשיעור כדי עיכול שלו כדי
הילוך ד' מילין, דהיינו טעם
וי"ב מיוקטען [הס"ו ס']. ובכל
זה אין חילוק בין חלב או בלע
בלי לטיפסה, או אפילו קאה
המאכל, דהרי עכ"פ נהנה
גרוטו [בחולין ק"ג ב'] :

מזבח יש מהם שהבשר נאכל לכהנים ויש מהן שנתנו בעורם : אין משנין אותו מקדושה לקדושה . [קדשי מזבח לא] [כלל] יעשה שלמים עולה . ולא עולה שלמים . וכן הקדש נבדק ההיכל אין משנין אותו לבדק המזבח . וכל כיוצא בזה : ובקדשין אותן .

אקדשי מזבח קאי : הקדש עילוי . כגון אם אמר על עולה הרי זו לבדק הבית מעלין אותה בדמים לפי מה שיש לו בה ונתן לגזבר כדחשן בערבין מחמים אדם את קדשיו אם נדר נתן דמיהן ואם נדבה נתן את עובתה .

כלומר אם בהמה זו הייתה נדר כגון דאמר הרי עלי עולה והפריש [זו] לגדרו כיון דאם מתה או נגנבה חייב באחריותה גמלאה כולה שלו ונתן כל דמיה לחם לכהן . וה"ה גמי אם התפיש לבדק הבית קדשי מזבח . ואם נדבה [דאמר הרי זו עולה] דאם מתה אינו חייב באחריותה גמלאה שאין לו חלק בה . אלא טובח הנאה . דרשאי ליטול דבר מועט . כדי שיתן עולה זו לכהן בזה . ואיזה עובת הנאה נתן לבדק הבית : ובחריבין אותן . אם החמים קדשי מזבח נתן לכהן את העלוי כדפרישנא . אבל קדשי ב"ה שהתפסין . בין לקדשי מזבח בין לחרמי כהנים לא עשה ולא כלום שאין שלו . ואין אדם מקדיש דבר שאינו שלו . כך כתב רמב"ם : ואם מתו . קדשי מזבח חפילו לאחר שהוממו . אבל עדיין לא נפרדו יקברו ואינו יכול לפדותן ולהאילנין לכלבים ואפי' למאן דאמר פודין את הקדשים להאילנין לכלבים . ה"מ כשנטרפה דלפטר לה בעמדה והערכה . אבל משמתו דח"א לקיים בה והעמיד והעריך אין פודין אותן : ר"ש אובר קדשי ברק הבית אם מתו יפרדו . קבצר ר"ש דלא נאמר והעמיד והעריך אלא בקדשי מזבח . ולא בקדשי בדק הבית . ואין הלכה כר"ש

אינה אלא אסמכתא בעלמא . ולרש"י והראב"ד שכתב לקמן ניחא דה"ל קדשי ב"ה לא יפוטן מבטור : אין משנין אותן מקדושה לקדושה . פירש הר"ב הקדוש לבדק ההיכל אין משנין אותו לבדק המזבח . וכ"כ הרמב"ם [פ"ד מה' תמורה] . והשינו

הבית . אין משנין אותן מקדושה לקדושה . ובקדשין אותן [הקדש עלוי] . ובחריבין אותן . [ואם מתו] יקברו . רבי שמעון אומר . קדשי ברק הבית אם מתו יפרדו :

הראב"ד שקדשי מזבח חפילו מקדשים קלים לחמורים אין משנין . ואין ממשנין באכילת קדשים . אבל בדק הבית . מה יש בין זה לזה והרי הוא מודה שמשנין ב"ה [פירש הכ"מ דדייק ממ"ט אם הקדש לבדק ההיכל לא ישנה

לבדק המזבח . משמע דוקא מחמור לקל אין משנין אבל מקל לחמור משנין] קדשי מזבח יש מהן נאכלין ויש שאינן נאכלין יש מהן ליום אחד ויש מהן לכתי ימים והנאכלין ליום אחד לא שוו במהותיהן אלא אלו מקפריין ואלו אין מקפריין דין הוא שלא ישנה מזה לזה . אבל בקדשי ב"ה מה הפרש בין זה לזה ע"כ . ותיקן הכ"מ ד"ל שהרמב"ם סובר שטעמה זו שטען הראב"ד לחלק בין קדשי מזבח לקדשי ב"ה . היא כדאי לומר שבדק הבית רשאי לשנות מקל לחמור אבל אינה כדאי לומר שיהא רשאי לשנות מחמור לקל ע"כ . אבל רש"י פי'

מקדושה לקדושה קדשי ב"ה שהקדיש למזבח לא עשה כלום ובקדשי מזבח אין משנין מקדושה עולה וכו' : ובקדשין אותן . פי' הר"ב אקדשי מזבח קאי . טעמו כדמסיק בדבור ומחרימין קדשי ב"ה שהתפסין בין לקדשי מזבח בין לחרמי כהנים לא עשה ולא כלום . ושם פי' בשם הרמב"ם לפי שאין שלו ואין אדם מקדיש דבר שאינו שלו . וז"ל התיב דף ל"א בדבור מקדשין . משום דקדשי מזבח יש [עליהן] גם הבעלים לפדותן כשהוממו . אבל בקדשי ב"ה שהקדישן אין לבעלים עליהן יותר מאשר אדם לפיכך אין בידו להחפסין : הקדש עילוי . כתב הר"ב כדחשן בערבין ספ"ח . ומ"ט סהם חרמים לכהנים . עמ"ס שם במשנה ו' .

ומ"ט כדי שיתן עולה זו לבן בזה כהן כ"פ רש"י ומסיים כדי שיטול דליהן לכו בזה כהן כ"א גבי בטור [שם בערבין] [דף ע"א] . לכן נראה לפרש כדחשן בהדיא בערבין והם נדבה אומדין כמה הדם רוצה ליהן בטור זה לעולה ואע"פ שאינו רשאי [פירש חייב] ע"כ : ואם מתו . ל' הר"ב קדשי מזבח כו' . וכן לבן רש"י . ולא למירק דדוקא קדשי מזבח אבל קדשי ב"ה לא . דא"כ במאי פליגי עם ר"ש דהא ר"ש דייק למימר קדשי ב"ה יפרו הא דמזבח יקברו . אלא קדשי מזבח וה"ה קדשי ב"ה . וז"ל הרמב"ם ומכ"א הכל בכלל העמדה והערכה וזו דעת רבי יוחנן בגמ' [דף ל"ג ע"ב] ולר"ל דפליגי עמיה ס"ל לרבנן קדשי ב"ה היו בכלל העמדה והערכה . וקדשי מזבח לא היו בכלל העמדה והערכה [ועמ"ס במ"ג פ"ה דמטיה] הא קמין דלינא לפרושי בדברי רבנן קדשי מזבח היו בכלל העמדה והערכה . דמתיא דהקדש עלוי לא קאי אלא אקדשי מזבח ניחא טפי לפרושי דואם מתו דמסיך ליה קאי גמי אקדשי מזבח . ממה שפירש דקאי ארטיא אחד קדשי מזבח ולאחד קדשי ב"ה . ולפיכך במשנה מפרש כפי העולה על הדעת בחתולת המחשבה . והוא יכול להמון עלמו על העיון שיעיין המעין אח"כ בגמ' שלפניו . אבל הר"ב במפרש המשנה בחבור בפני עלמו בלא גמ' . לא ה"ל להצתיק דברי רש"י שיש מקום לעשות אלא ה"ל לפרש בהדיא דאחרווייהו קאי . וז"ל דה"ק קדשי מזבח וב"ה קדשי ב"ה . קדשי ב"ה ממילא שמיטין לה מדקאמר ר"ש קדשי ב"ה יפרו מכלל דשמעיהו לרבנן דאמרו יקברו וקאי הר"ב לאשמועינן קדשי מזבח גמי . וז"ל מנלן . כבר פירש הר"ב ברפ"ב דמנחת דואס בהמה עמאה צבעלי מומין מדבר ובקדשי ב"ה חמימין גמי מיפרקי . ואפ"ל דלכ"ה ליה לן קרא . י"ל דמיון דגלי קרא בשל מזבח . ה"ה בשל ב"ה : ר"ש אומר קדשי ב"ה

סב

ובקדשין אותן הקדש עילוי . פי' מה' עילוי פ"ח : ואם מתו יקברו . פי' מה' כ"ג : רש"י קדשי ברק אם מתו יפרדו . נכונות י"ז פ"ג :

שנויי נוסחאות אין משנין אותן . ר"ז . אותן וכן גם נכונות . ו"א . ואם מתו . נכ"ק . א.א. :

תוספות חדשים פי' ג' בר"ב ד"ה הקדש עילוי כו' לכן כתיב . לנקיבה כדי שיטול העור :

ראשון לציון ת"י"ס ד"ה הקדש עילוי כו' והתוספות דף ל"ב כתבו דלא נהירא פי' ע' יס"מ :

לקושים ג' ח"כ ר"ה ובקדשין וכו' אקדשי מזבח וכו' וז"ל חמשי לא הניחא ליה לעיל ג"כ גבי דברים שיש בקדשי מזבח מה שאין בקדשי ב"ה . י"ל דהם לא תקו אלא דברים שיש להם יתור לקדשי מזבח דמחם חומר קדושתו יותר על קדשי ב"ה ולכן לא שייך למהיה להא דליין ע"י חומרא בקדשי מזבח טפי מבר"ה אלא הכל היינו עושמא עשוי דקדשי ב"ה לכו דידע מינה ולא שייך להשימון בטוס קדושה ואי כוס שייך אכ"י דבזה מתי דחשן בקדשי מזבח גמי הם מדבה כהא חשי מקדש אלא את עובתה לוי בלתי שלו ובב"ה לא שייך עובת הנאה שאין בהן האסא לכהנים ושינוי מבחנתו כך היא פי' קדשי וכו' אין משנין וי"ן מקדושה לקדושה וי"פ"ה בקדשין לזמן בלו מה שנידו לקדש [ועמ"ס] אישטיו קדשי ב"ה [הקדש עילוי דמיון שאינו מקדש אלא לעילוי אין זה שמי דאיהו לב"ד שהרמב"ם בקדשיהו ותיקן דמתי מקדשין אותן כתיב נכ"מ כתיב אה מתי יקברו והפליג ר"ש כתיב ד"ס מתי זלי כתיב מתי לך לעיל כתיב דייק למהיה גמי פלוגתא דר"ש וכו' ע"כ ואינה אלא דברי נביחות . [ש"ך] :

שם תוי"ט ר"ה ואם וכו' ובאמת שכל רש"י וכו' ולעדין דלרש"י מתי עדיף טפי לומר כמו שאמר ח"כ דלכא דלכא למימר דמשתה פי' כפי העולה על הדעת דאדרבה לא תיסק דעתין דא"כ מתי קאמר ח"כ רש"י קדשי ב"ה אם מתו יפרו הא חק מתי ח"ק ובמאי פליגי וכמ"ס התי"ט גופיה . [ש"ך]

וכאזמן דמים יתן לבדק הבית לזרין לקונו , דהרי אין לו הנאה בקיום בהמה זו , רק מה שנהנה שמצויא זרין לקונו [וע"י ש"ס ספ"ח דערבין] : יג' שזוכל לומר על עולה , הר"ז חרם לכהנים , וזכרון לכהן כפי שומא דלעיל . מה שאין כן קדשי ב"ה אין מקדשין אותן . דדוקא קדשי מזבח שיש לבעליו שייכות בהן , כששויממו יבדשו . להכי יכול להחרימון . [אב"י ע"י מ"ט פ"ד נ"י ערכין פ"ה פ"י כ"ט] . רבנן קדשי ב"ה צ', אין לו שום שייכות בהן , ואין אדם מחרים דבר שאינו שלו : יד' קדשי מזבח או קדשי ב"ה שמתו חפילו לאחר שהוממו , אבל לא נפרדו עדיין : טו' דאין פודין קדשים להאילנין לכלבים . ואפילו למ"ד פודין , דוקא כשנטרפה בעודה חיה , דלפטר לה העמדה והערכה . אבל משמתה אי אפשר לקומוי בה העמדה והערכה , להכי אינה נפדה : טז' דס"ל דקדשי ב"ה צ' א"ל העמדה והערכה

והערכה

י כ"ן תפארת ישראל י כ"ן

ושעירים הסרפין שאין לשום אדם חלק בהן : י' קדשי מזבח לא יבנה , להקדיש עולה שיהיה שלמים או להיסק , וכדומה . וקדשי ב"ה לא ישנה מחמור לקל , כגון קדושה בדק ההיכל לא ישנה לתקן המזבח [המניס מיד מתמורה] . ולרש"י וראב"ד חף מחמור לקל רשאי לשנות הקדש בדק הבית , ורק לשנות ולעשות מקדושה ב"ה צ' קדושה מזבח וכ"ס א"פכא , אסור : י"א) אקדשי מזבח קאי : יב) לבעלתן בדמים , אייחשטיינגערן בל"א . כגון באומר עולה זו חיה לבע"ה צ', יאמרו כמה הנאה יש לו בה , דאם היא קרבן נדר , שאמר הרי עלי זו לעולה , הרי חייב באחריותה , וכשלו דמיה , להכי נתן כל דמיה לבע"ה צ' . ובאמר הרי זו עולה , דה"ל נדבה , שאינו חייב באחריותה , או בהקדישה אח"כ לבע"ה צ' , שמין כמה יתן אדם צבחה זו להביא עולה שאינו חייב בה , כדי להביא דורן לקוטו ,

קדשים ח"ב מות

אם מחו יפרו. פי' הר"ב קסבר ר"ם ללא נאמר והעמיד והעריך ללא בקדשי מזבח. דלמך קרא (ויקרא כ"ו) והעריך הכהן אותה בין עוב וזבין רע איזו דבר מחוק בין עוב וזבין רע. וי' אומר זה קדשי מזבח. ואלמך קרא אותה למעוטי ב"ה. או הכי בין עוב לרע מצעי ליה [דמחמע דחוק בין עוב לרע. אבל בין עוב וזבין רע. מחמע אחד טוב ואחד רע] קריא. גמ'. ועמ"ס במשנה ד' פ"ז דב"ק:

ד' יקברו. הפליס. רש"י: שור הנסקל וענלה ערופה. וכולו פירסם הר"ב לאסורי הגאה נינהו במשנה ט' פ"ב דקדושין: ושער ניר. לא איתפרס מנלן דנקבר ול"ע. וסו"ס במשנה וגמרא דנייר פ"ו דף מ"ה. וסו"ס הר"ב דנייר טהור בשריפה כדכתיב

(במדבר י') ונתן על האש אשר תחת זבח השלמים ורמינן בגמרא מדתנן במשנה (ב'') [ג'] פ"ג דערלה האורג מלא הביט מעשר ניר זשק ידלק השק. ומשני החס בשער ניר טהור. ומיהו בזבוי דלקמן אפטר חמור מחלי מתני' דהתם אפי' בנייר טמא: ופטר חמור. ורמינא האורג מלא הביט מעשר פטר חמור זשק ידלק השק. ומשני כאן זשק כאן בשער. ופירש"י זשק אי אמרת יקבר אחי איגס ומתני' מינה סוילי ואיכו כלה עד לאחר זמן. ומתני' בשער עלמו שלא נארג ואידי ודאי בטהור או טמא. ע"כ. והר"ם כתב שם בירושלמי שהשק מניי לחטט אחריו ולא בשער ע"כ. ומאי דמוקס סו בגמ' בליפתא. דהו' הרמב"ם מהלכה והטעם מזוחר בז"מ פ"ג מהלכות בכוורות. ואין להאריך בזה זכרון: וכן היה כו'. כתב הר"ב והע"ג דחיה ליכא למגור כו'. הפ"ה חסדק. ור"פ רש"י. וסו"ס מלתא בלא טעמא: ד' חמין בפכה ירק. פי' הר"ב מתני' רבי יהודה היא וכו' ואינה הלכה [דק"י"ל בשרי מסכתא אין סדר. כ"כ הר"א"ם בפרק ז' דפסחים. שם בגמ' הא דר' יהודה ובחכמים חולקים עליו. ומיהת קשיא לי דהר"א"ם אדרה"א"ם שז"פ"ק דקדושין בשרי פסק כהתם דיחידא. ואף בהתם נשנה בסדר המוקדם ול"ל עיון. אבל מ"מ כ"ל לתת טוב טעם לפסוק כחכמים דבפסחים מביט דהתם עיקרא דמלתא וכדכתיבתי במשנה כריתות פ"ב מ"ג והכתא דהתינא להכי ד' דקדושין נמי ניחא. דרבנן דני רב אחי ס"ל דלולין. בחר כהמא דערלה. מבוס דמחשבי דערלה עיקרא דמלתא טפי מןקדושין דהתם דערלה קא עביק בלאסורי מאלכות שיש להם אח"כ היתר. והנה זא לירי ספר רבי העורי ומלחתי שכח צבוף פסחים דמלתא כהמא דערלה. ושכך פסק הר"ק והרמב"ם דהאי כהמא אחי כר"א וכן הוא בירושלמי. מתני' כר"א. מיהו בשאר סדרי [גמ' אית ד] הלכתא כותיה ובסדר טהרות בלרבע ואית דאית ליה מהאי ככרזא ב"פ"ק דגדה פ"ב"ל. והרבה תלצבטי בדבריו אלו ומ"ם עוד שם אח"כ מדין חדש. בנפרי ספר תורת האשם צבוף כלל ע"ד בנפקא חדש]: והרובדה טמאה.

כר"ס: ד' ואלו הן הנקברים. מכוס לאסורי הגאה נינהו: הפילה שליא תקבר. דאין שליא בלא ול: ושער ניר. שמה דלילו שער ניר טהור כשמנלה ביום מלאח ימי נירו בשרפה הוא לא בקבורה: חולין שנשחטו בעזרה ישרו. מבוס דמחלפי בקדשים בלירע בהם שכול טומאה או פסול נוסף. ועשו למימר בהו נמי יקברו. ואין ילפינן מודכתיב בנחטאת בלש חסדק למד על כל פסולים שנקודש הן בשרפה. הלכך חולין שנשחטו בעזרה נמי בשרפה: וכן היה שנשחטה בעזרה. ואע"ג דחיה ליכא למגור בה דלמא טעו לקבור קדשים פסולים דהא כ"ע ידעי דחיה במוקדשים ליכא ולא אחי לחלופי. אפ"ה חסדק. ואין הלכה כר"ס:

ד' ואלו הן הנקברים. קדשים שהפילו יקברויהו. הפילה שליא תקברים. שור הנסקל. וענלה ערופה. וצפורי מצורע. ושער ניר (א) אפטר המורה. ובשר בחלב (ב). וחולין שנשחטו בעזרה (ג). רבי שמעון אומר חולין שנשחטו בעזרה ישרופו. וכן חיה שנשחטה בעזרה (ד). ואלו הן הגשרפים (ה). חמין בפסח ישרףיהו. ותרובה

ד' ואלו הן הנקברים. קדשים שהפילו יקברויהו. הפילה שליא תקברים. שור הנסקל. וענלה ערופה. וצפורי מצורע. ושער ניר (א) אפטר המורה. ובשר בחלב (ב). וחולין שנשחטו בעזרה (ג). רבי שמעון אומר חולין שנשחטו בעזרה ישרופו. וכן חיה שנשחטה בעזרה (ד). ואלו הן הגשרפים (ה). חמין בפסח ישרףיהו. ותרובה

ד' ואלו הן הנקברים. קדשים שהפילו יקברויהו. הפילה שליא תקברים. שור הנסקל. וענלה ערופה. וצפורי מצורע. ושער ניר (א) אפטר המורה. ובשר בחלב (ב). וחולין שנשחטו בעזרה (ג). רבי שמעון אומר חולין שנשחטו בעזרה ישרופו. וכן חיה שנשחטה בעזרה (ד). ואלו הן הגשרפים (ה). חמין בפסח ישרףיהו. ותרובה

ד' ואלו הן הנקברים. קדשים שהפילו יקברויהו. הפילה שליא תקברים. שור הנסקל. וענלה ערופה. וצפורי מצורע. ושער ניר (א) אפטר המורה. ובשר בחלב (ב). וחולין שנשחטו בעזרה (ג). רבי שמעון אומר חולין שנשחטו בעזרה ישרופו. וכן חיה שנשחטה בעזרה (ד). ואלו הן הגשרפים (ה). חמין בפסח ישרףיהו. ותרובה

ד' ואלו הן הנקברים. קדשים שהפילו יקברויהו. הפילה שליא תקברים. שור הנסקל. וענלה ערופה. וצפורי מצורע. ושער ניר (א) אפטר המורה. ובשר בחלב (ב). וחולין שנשחטו בעזרה (ג). רבי שמעון אומר חולין שנשחטו בעזרה ישרופו. וכן חיה שנשחטה בעזרה (ד). ואלו הן הגשרפים (ה). חמין בפסח ישרףיהו. ותרובה

ד' ואלו הן הנקברים. קדשים שהפילו יקברויהו. הפילה שליא תקברים. שור הנסקל. וענלה ערופה. וצפורי מצורע. ושער ניר (א) אפטר המורה. ובשר בחלב (ב). וחולין שנשחטו בעזרה (ג). רבי שמעון אומר חולין שנשחטו בעזרה ישרופו. וכן חיה שנשחטה בעזרה (ד). ואלו הן הגשרפים (ה). חמין בפסח ישרףיהו. ותרובה

ד' ואלו הן הנקברים. קדשים שהפילו יקברויהו. הפילה שליא תקברים. שור הנסקל. וענלה ערופה. וצפורי מצורע. ושער ניר (א) אפטר המורה. ובשר בחלב (ב). וחולין שנשחטו בעזרה (ג). רבי שמעון אומר חולין שנשחטו בעזרה ישרופו. וכן חיה שנשחטה בעזרה (ד). ואלו הן הגשרפים (ה). חמין בפסח ישרףיהו. ותרובה

ד' ואלו הן הנקברים. קדשים שהפילו יקברויהו. הפילה שליא תקברים. שור הנסקל. וענלה ערופה. וצפורי מצורע. ושער ניר (א) אפטר המורה. ובשר בחלב (ב). וחולין שנשחטו בעזרה (ג). רבי שמעון אומר חולין שנשחטו בעזרה ישרופו. וכן חיה שנשחטה בעזרה (ד). ואלו הן הגשרפים (ה). חמין בפסח ישרףיהו. ותרובה

ד' ואלו הן הנקברים. קדשים שהפילו יקברויהו. הפילה שליא תקברים. שור הנסקל. וענלה ערופה. וצפורי מצורע. ושער ניר (א) אפטר המורה. ובשר בחלב (ב). וחולין שנשחטו בעזרה (ג). רבי שמעון אומר חולין שנשחטו בעזרה ישרופו. וכן חיה שנשחטה בעזרה (ד). ואלו הן הגשרפים (ה). חמין בפסח ישרףיהו. ותרובה

ד' ואלו הן הנקברים. קדשים שהפילו יקברויהו. הפילה שליא תקברים. שור הנסקל. וענלה ערופה. וצפורי מצורע. ושער ניר (א) אפטר המורה. ובשר בחלב (ב). וחולין שנשחטו בעזרה (ג). רבי שמעון אומר חולין שנשחטו בעזרה ישרופו. וכן חיה שנשחטה בעזרה (ד). ואלו הן הגשרפים (ה). חמין בפסח ישרףיהו. ותרובה

ד' ואלו הן הנקברים. קדשים שהפילו יקברויהו. הפילה שליא תקברים. שור הנסקל. וענלה ערופה. וצפורי מצורע. ושער ניר (א) אפטר המורה. ובשר בחלב (ב). וחולין שנשחטו בעזרה (ג). רבי שמעון אומר חולין שנשחטו בעזרה ישרופו. וכן חיה שנשחטה בעזרה (ד). ואלו הן הגשרפים (ה). חמין בפסח ישרףיהו. ותרובה

ד' ואלו הן הנקברים. קדשים שהפילו יקברויהו. הפילה שליא תקברים. שור הנסקל. וענלה ערופה. וצפורי מצורע. ושער ניר (א) אפטר המורה. ובשר בחלב (ב). וחולין שנשחטו בעזרה (ג). רבי שמעון אומר חולין שנשחטו בעזרה ישרופו. וכן חיה שנשחטה בעזרה (ד). ואלו הן הגשרפים (ה). חמין בפסח ישרףיהו. ותרובה

ד' ואלו הן הנקברים. קדשים שהפילו יקברויהו. הפילה שליא תקברים. שור הנסקל. וענלה ערופה. וצפורי מצורע. ושער ניר (א) אפטר המורה. ובשר בחלב (ב). וחולין שנשחטו בעזרה (ג). רבי שמעון אומר חולין שנשחטו בעזרה ישרופו. וכן חיה שנשחטה בעזרה (ד). ואלו הן הגשרפים (ה). חמין בפסח ישרףיהו. ותרובה

ד' ואלו הן הנקברים. קדשים שהפילו יקברויהו. הפילה שליא תקברים. שור הנסקל. וענלה ערופה. וצפורי מצורע. ושער ניר (א) אפטר המורה. ובשר בחלב (ב). וחולין שנשחטו בעזרה (ג). רבי שמעון אומר חולין שנשחטו בעזרה ישרופו. וכן חיה שנשחטה בעזרה (ד). ואלו הן הגשרפים (ה). חמין בפסח ישרףיהו. ותרובה

ד' ואלו הן הנקברים. קדשים שהפילו יקברויהו. הפילה שליא תקברים. שור הנסקל. וענלה ערופה. וצפורי מצורע. ושער ניר (א) אפטר המורה. ובשר בחלב (ב). וחולין שנשחטו בעזרה (ג). רבי שמעון אומר חולין שנשחטו בעזרה ישרופו. וכן חיה שנשחטה בעזרה (ד). ואלו הן הגשרפים (ה). חמין בפסח ישרףיהו. ותרובה

ד' ואלו הן הנקברים. קדשים שהפילו יקברויהו. הפילה שליא תקברים. שור הנסקל. וענלה ערופה. וצפורי מצורע. ושער ניר (א) אפטר המורה. ובשר בחלב (ב). וחולין שנשחטו בעזרה (ג). רבי שמעון אומר חולין שנשחטו בעזרה ישרופו. וכן חיה שנשחטה בעזרה (ד). ואלו הן הגשרפים (ה). חמין בפסח ישרףיהו. ותרובה

ד' ואלו הן הנקברים. קדשים שהפילו יקברויהו. הפילה שליא תקברים. שור הנסקל. וענלה ערופה. וצפורי מצורע. ושער ניר (א) אפטר המורה. ובשר בחלב (ב). וחולין שנשחטו בעזרה (ג). רבי שמעון אומר חולין שנשחטו בעזרה ישרופו. וכן חיה שנשחטה בעזרה (ד). ואלו הן הגשרפים (ה). חמין בפסח ישרףיהו. ותרובה

ד' ואלו הן הנקברים. קדשים שהפילו יקברויהו. הפילה שליא תקברים. שור הנסקל. וענלה ערופה. וצפורי מצורע. ושער ניר (א) אפטר המורה. ובשר בחלב (ב). וחולין שנשחטו בעזרה (ג). רבי שמעון אומר חולין שנשחטו בעזרה ישרופו. וכן חיה שנשחטה בעזרה (ד). ואלו הן הגשרפים (ה). חמין בפסח ישרףיהו. ותרובה

יבין תפארת ישראל יבין

קדשים שנכנסו. דהרי חיה בקדשים ליכא, אפי' לר"ם חסדק, דנזרין חיה אטו בהמת חולין [ואי"ל דאס גינה לגורה. דיל דגנת אחת גזרו חולין אטו קדשים. ולא חלקו בגינתן בין חיה לבתם] [וש"י כתי קדושין ג"ח א' וסו"ס חולין פ"ה ב']: כזו ויש זבין חומרא וקולה, חומרא בלריך להטריח לשרפן, וקולא שאפרין מוחר. ובנקברין נמי יש חומרא וקולא, אבל להיפך מהכ"ל, וכדמוסיק: (ברו) ג"ל דלהכי לא עילוב כהא למתני חמין טס תרומה טמאה וליק דבסיפא בחד צבא, משום שיכרף חמין היינו רק לר' יהודה דס"ל דזבין דטוחר חמין שניהן צבל תותירו, להכי כמו דטוחר בשריפה, כמו כן חמין בשריפה, ואפרו פוטר, [פסחים כ"א ב']. מיהו דוקא בלא בשעת ביטורו, אבל בשעת ביטורו גם לר' יהודה השבחתו בכל דבר, וא"ל זוקא לשרפו [פסחים ד"ב ב']. ולרש"י [סו], שלא בשעת ביטורו היינו טעם ששים, ושעת ביטורו היינו משעת ז' ואילך. ולר"ם היה אפסא, דבלא בשעת ביטורו היינו משעת ז' ואילך, ובשעת ביטורו היינו בשעת ו'. מיהו חק קי"ל כרבתן, דחמין מכלל נקברים הוא, ואפרו אסור. ולהכי מתחלת שם ולמעלה שמשביבו, פטרוו וזכרו לרות או מטייל לנהר, או שורפו או משליכו לביה הכבא וזכו קבורתו [א"ח מ"ה]. ואף דנכרפין אפרין מוחר, לא חיטיבין ביהנה מאפר חמין כשישרפו, כדנזרין לקמן בכל הנקברין. דחמין שאני, דנזרין הכל לבערו קודם שם, והולע הביטור לאחר שם כמלתא דלא כתיבא: ולא נזרו בה רבין [כתיב ד"ח א']. וכו' דחמין שהיא צבל יראה, צביל מניה. [פסחים ד"א א']. אבל קודם זמן א"סור יט.

והערכה כשיפדו: (יו) דגם אפרן אסור בהגאה, וכדמוסיק: (יה) יקברו הכפל: (יש) דאין שליא בלא ולר. ובזוהרי נמות הוא: (ב) אוהו לבזר ששחט לטריחו. אבל לטור האחר, אחר ששחט מוחר אף בלכילה, ללא אצרה תורה בלא להקלה [קדושין ד"ז א']: כאן שער ניר שנטמא, שדינו שינלה ויחזיל לטוט נירוהו מחדש. אבל שער ניר טהור, כשמנלה כשהשלים נירוהו ישרפנו תחת הוד שמשכל צו השלמים, ואם לא גלה אז רק לאחר זמן, ישרפנו בכל מקום שיראה [פי' רמב"ם פ"ה דמיתות]: וי"א דגם שער ניר טמא, דוקא כשאינו ארוג לריך קבורה. אבל כשהוא ארוג דאז השערת כנוסים יחד, והרי שער לא יתקרב מהר, ויש לחוש שהמולאן יסתמם צפן, להכי טוב יותר שישרפו. משא"כ כשאין ארוגים וכוסין יחד, אף חיטיבין מתקרבין, עכ"פ מדין מפורדין מהפורים בין העפר, ולא חיטיבין שילקטן המולאן אחד לאחר, דלא חשיבי: (כב) בין גופו בין עפרו. מיהו בשער ארוג, ישרפנו, ומעטם הכל: (כג) צמר שנתכשל צחלב דוקא, שאסור מדאורייתא. וה"ה כל צו"ב מדאורייתא, אסור להחילו אפילו לנכדים של העפר, אבל שרי להשליכו לבית הכסא או לנהר [א"ה כלל כ"א דין ב' י"ג]. אבל אסור להשליכו ע"ג אפר כירה [י"ד ז"ו פ"ה סו"ס סק"י]: (כד) ג"ל דתנא ושייר מח שצריך קבורה. וגם בגמ' משמע דמוראה וטוה של קרבן עוף, ודיבון מצח, נמי בכלל נקברים הם: (כה) ולא יקברו דאכו לחלופי בקדשים שנכנסו בעזרה שדין בשריפה. מיהו גם לר"ם האפר של חולין שבזרה אסור בהגאה: (כו) אע"ג דבניה ליכא למגור אטו

ד' ואלו הן הנקברים. קדשים שהפילו יקברויהו. הפילה שליא תקברים. שור הנסקל. וענלה ערופה. וצפורי מצורע. ושער ניר (א) אפטר המורה. ובשר בחלב (ב). וחולין שנשחטו בעזרה (ג). רבי שמעון אומר חולין שנשחטו בעזרה ישרופו. וכן חיה שנשחטה בעזרה (ד). ואלו הן הגשרפים (ה). חמין בפסח ישרףיהו. ותרובה

ד' ואלו הן הנקברים. קדשים שהפילו יקברויהו. הפילה שליא תקברים. שור הנסקל. וענלה ערופה. וצפורי מצורע. ושער ניר (א) אפטר המורה. ובשר בחלב (ב). וחולין שנשחטו בעזרה (ג). רבי שמעון אומר חולין שנשחטו בעזרה ישרופו. וכן חיה שנשחטה בעזרה (ד). ואלו הן הגשרפים (ה). חמין בפסח ישרףיהו. ותרובה

ד' ואלו הן הנקברים. קדשים שהפילו יקברויהו. הפילה שליא תקברים. שור הנסקל. וענלה ערופה. וצפורי מצורע. ושער ניר (א) אפטר המורה. ובשר בחלב (ב). וחולין שנשחטו בעזרה (ג). רבי שמעון אומר חולין שנשחטו בעזרה ישרופו. וכן חיה שנשחטה בעזרה (ד). ואלו הן הגשרפים (ה). חמין בפסח ישרףיהו. ותרובה

ד' ואלו הן הנקברים. קדשים שהפילו יקברויהו. הפילה שליא תקברים. שור הנסקל. וענלה ערופה. וצפורי מצורע. ושער ניר (א) אפטר המורה. ובשר בחלב (ב). וחולין שנשחטו בעזרה (ג). רבי שמעון אומר חולין שנשחטו בעזרה ישרופו. וכן חיה שנשחטה בעזרה (ד). ואלו הן הגשרפים (ה). חמין בפסח ישרףיהו. ותרובה

ד' ואלו הן הנקברים. קדשים שהפילו יקברויהו. הפילה שליא תקברים. שור הנסקל. וענלה ערופה. וצפורי מצורע. ושער ניר (א) אפטר המורה. ובשר בחלב (ב). וחולין שנשחטו בעזרה (ג). רבי שמעון אומר חולין שנשחטו בעזרה ישרופו. וכן חיה שנשחטה בעזרה (ד). ואלו הן הגשרפים (ה). חמין בפסח ישרףיהו. ותרובה

ד' ואלו הן הנקברים. קדשים שהפילו יקברויהו. הפילה שליא תקברים. שור הנסקל. וענלה ערופה. וצפורי מצורע. ושער ניר (א) אפטר המורה. ובשר בחלב (ב). וחולין שנשחטו בעזרה (ג). רבי שמעון אומר חולין שנשחטו בעזרה ישרופו. וכן חיה שנשחטה בעזרה (ד). ואלו הן הגשרפים (ה). חמין בפסח ישרףיהו. ותרובה

ד' ואלו הן הנקברים. קדשים שהפילו יקברויהו. הפילה שליא תקברים. שור הנסקל. וענלה ערופה. וצפורי מצורע. ושער ניר (א) אפטר המורה. ובשר בחלב (ב). וחולין שנשחטו בעזרה (ג). רבי שמעון אומר חולין שנשחטו בעזרה ישרופו. וכן חיה שנשחטה בעזרה (ד). ואלו הן הגשרפים (ה). חמין בפסח ישרףיהו. ותרובה

ד' ואלו הן הנקברים. קדשים שהפילו יקברויהו. הפילה שליא תקברים. שור הנסקל. וענלה ערופה. וצפורי מצורע. ושער ניר (א) אפטר המורה. ובשר בחלב (ב). וחולין שנשחטו בעזרה (ג). רבי שמעון אומר חולין שנשחטו בעזרה ישרופו. וכן חיה שנשחטה בעזרה (ד). ואלו הן הגשרפים (ה). חמין בפסח ישרףיהו. ותרובה

ד' ואלו הן הנקברים. קדשים שהפילו יקברויהו. הפילה שליא תקברים. שור הנסקל. וענלה ערופה. וצפורי מצורע. ושער ניר (א) אפטר המורה. ובשר בחלב (ב). וחולין שנשחטו בעזרה (ג). רבי שמעון אומר חולין שנשחטו בעזרה ישרופו. וכן חיה שנשחטה בעזרה (ד). ואלו הן הגשרפים (ה). חמין בפסח ישרףיהו. ותרובה

יש בקדשי מזבח פרקז תמורה

כל הנקרבין לא ישראו... ר"י פ"ט מה' משה' הנקרבין... ר"ד: סליק בס"ד

כחז הר"ב דהאיל ולינה נקרתה כו' לא הוה חולין בעורה כח"ט... ר"ב במשנה ד' פ"ק דכריתות: רבי יהודה אומר יטולנה לאמה... ר"ב במשנה ב' כחז הר"ב דהאיל ולינה נקרתה כו' לא הוה חולין בעורה כח"ט... ר"ב במשנה ב' כחז הר"ב דהאיל ולינה נקרתה כו' לא הוה חולין בעורה כח"ט...

הנכרפין לא יקברו... ר"ב במשנה ב' כחז הר"ב דהאיל ולינה נקרתה כו' לא הוה חולין בעורה כח"ט... ר"ב במשנה ב' כחז הר"ב דהאיל ולינה נקרתה כו' לא הוה חולין בעורה כח"ט...

תוספת חדשים

בתי"ב סר"ה רבא... ר"י פ"ט מה' משה' הנקרבין... ר"ד: סליק בס"ד

הנכרפין לא יקברו... ר"ב במשנה ב' כחז הר"ב דהאיל ולינה נקרתה כו' לא הוה חולין בעורה כח"ט... ר"ב במשנה ב' כחז הר"ב דהאיל ולינה נקרתה כו' לא הוה חולין בעורה כח"ט...

הנכרפין לא יקברו... ר"ב במשנה ב' כחז הר"ב דהאיל ולינה נקרתה כו' לא הוה חולין בעורה כח"ט... ר"ב במשנה ב' כחז הר"ב דהאיל ולינה נקרתה כו' לא הוה חולין בעורה כח"ט...

תפארת ישראל יבין

הנכרפין לא יקברו... ר"ב במשנה ב' כחז הר"ב דהאיל ולינה נקרתה כו' לא הוה חולין בעורה כח"ט... ר"ב במשנה ב' כחז הר"ב דהאיל ולינה נקרתה כו' לא הוה חולין בעורה כח"ט...

הנכרפין לא יקברו... ר"ב במשנה ב' כחז הר"ב דהאיל ולינה נקרתה כו' לא הוה חולין בעורה כח"ט... ר"ב במשנה ב' כחז הר"ב דהאיל ולינה נקרתה כו' לא הוה חולין בעורה כח"ט...

תוספת רע"א

י (אות זין) ברע"ב ד"ה כ"ב הנשרפים דלמא חפר איניש... לא ידעתי לסאי צריך לוח הא במשומו הפעם דלא יקברו דהא צריך לקיים מצות שריפתו וצ"ע:

שלשים ושב פרק א כריתות תוספת יום טוב ציונים

פ"א א שלשים ושב כריתות בתורה... ר"י פ"ט מה' משה' הנקרבין... ר"ד: סליק בס"ד

כשהשלים לדבר על המינין האלו אשר דבר בהם... ר"ב במשנה ב' כחז הר"ב דהאיל ולינה נקרתה כו' לא הוה חולין בעורה כח"ט... ר"ב במשנה ב' כחז הר"ב דהאיל ולינה נקרתה כו' לא הוה חולין בעורה כח"ט...

כשהשלים לדבר על המינין האלו אשר דבר בהם... ר"ב במשנה ב' כחז הר"ב דהאיל ולינה נקרתה כו' לא הוה חולין בעורה כח"ט... ר"ב במשנה ב' כחז הר"ב דהאיל ולינה נקרתה כו' לא הוה חולין בעורה כח"ט...

תפארת ישראל יבין

הנכרפין לא יקברו... ר"ב במשנה ב' כחז הר"ב דהאיל ולינה נקרתה כו' לא הוה חולין בעורה כח"ט... ר"ב במשנה ב' כחז הר"ב דהאיל ולינה נקרתה כו' לא הוה חולין בעורה כח"ט...

הנכרפין לא יקברו... ר"ב במשנה ב' כחז הר"ב דהאיל ולינה נקרתה כו' לא הוה חולין בעורה כח"ט... ר"ב במשנה ב' כחז הר"ב דהאיל ולינה נקרתה כו' לא הוה חולין בעורה כח"ט...

בסקילה. ולהכי תננה ברישא משום לחמורות משאר מיתות צ"ד. רש"י. והבא על אשה ובתה בצרפה. והבא על אשה איש במקו. דקיל מכולה מיתות צ"ד. והבא על אחותו וכו'. עד ועל הגדה כולוה במלקות. כמו ששנויי' בריש פרק ג' דמכות ושם הקפידו לשאלו על שיעו סדר אחות אשתו ואשת אחיו שלא נכתוב. והמגדף כו' עד והמחלל את השבת כולוה בסקילה כמו ששנוי בפרק ו' דסנהדרין. אלא דלא צבי למפסק בין כריתות דעריות. והעמא שאכל את הקדש וכו' עד והסך כשמן המזבח ר"ע מברסנורה

הבא על אשה ובתה. ובת בתה ובת בנה בכלל. וכן בתו ובת בתו ובת בנו. המוחו ואם חמורה ואם חמיו. כולם בכלל זה: המגדף. מברך את השם: והעובד ע"ז. כדרך עבודתה. או המזבח והמקטר והמנסך והמשחוחם אפילו שאין דרך עבודתה בכך: בעל אוב. וידעו בכלל. ששניהם בלא אחד נאמרו. ותנא

אשת האב. ועל הכלה. הבא על הובור ועל הבהמה. והאשה המביאה את הבהמה עליה. הבא על אשה ובתה. ועל אשת איש. הבא על אחותו. ועל אחות אביו. ועל אחות אמו. ועל אחות אשתו. ועל אשת אדומו. ועל אשת אחי אביו. ועל הנדה. המגדף. והעובד ע"ז. והנותן מזרעו למולך. ובעל אובי.

כולהו במלקות ושנויי' במ"ב פרק ג' דמכות ובסדר הזה. ולא ידעתי טעם לדבר: הבא על האם וכו'. דעל כל העריות כולן הוא אומר בסיפא (ס) ונדרשו הנפשות העושות. והמגדף דכתיב (במדבר ט"ו) את ה' הוא מגדף [לא בא הכתוב. אלא ליתן כרת למגדף את השם. כחכמים דרשב"ע דאמרי סבי דף ו']. והעובד עבודה זרה. דכתיב (ס) כי דבר ה' בזה ואלה מלותיו הפר הכרה חכרת. ובעובד

למ"ד ממנו ומשכר לעושה וזה ע"כ וביעו פוגעיהו כפונין. וז"ל לשי זה ועבודתו כבד דל"ג רבני מתיי' ס' לאו מלכתי ענווה היא:

אור גדול פ"א א בתוספת הדינים ד"ה ובסיני דש"י כו' וז"ל כו'. וב"ח להרא ברש"י פהדרין (ס"ד ב')

לקוטים מ"י"ם ד"ה והאשה וכו' דנגזרי קטיו וכו' ידוע דמתן לשל דמינה אלא למיגד שם שאין בעולם א' מיגד על כל וכו' והא דמתיי' מיגד נכרה שאין בעולם א' דל מנתן האשה הנכבדת ותנא לוי מלאות דלי אמרת בעי קא חביב ורגני הנכבדה לבנה ולתורה ולתמים ולכן בעלה ולתורה וכן כולוה הוא בכלי ל. כבא על הובור ועל הכהנים ולא הוא אלא לוי ויחא עמי לאשמעי' מיגד דל"ג מטלות כהנים אהד (ב"ד):

ואת' הם אין החמרים גופה העיניה רק גרם עזירה. מש"כ מגדף. עכ"פ מ"ש מוסס בקול ומכניג בקול החמרים לפקומי. ומתן דעמו' ל' דעת עלמה עשה. מש"כ כהנה עשה פ"ד האדס: (יב) צורך עבודתה. אבל המזבח. והמקטר. והמנסך. והמשהחיה. אפילו אין דרך לעבדן צדק חייב עליהן: (יג) שמושר בניו לכומרי מולך. שיעשו בו ניוסיהס. והח"כ יכיוכו לאביו. והאב ישאלו בין ב' מחדרות. אבל אינו שורפו [ועמ"ש ס"ו דסנהדרין סי' ס"ו]: (יד) וקד מעשהו. מקטיר קטורת ידוע. ומתייף בשרביט הדם הילך ואלך ולוחש מלות ידועות לפני גולגולת המת שטומד לפניו. ואז השולל שומע השוכח שאלתו כאלו יוללת מתחת כתף הבעל אוב. או כאלו יולל מבין פרקי הצבעותיו. כי לדעתם שם יושב אז הרוח של המת [ועי' מ"ש סנהדרין ס"ו ס"ו]. וכייר הנא ידעונו [והוא שמכניס שלם טוף ידוע או מה ידועה עניו. וששה מעשי מחשבים. ויפול כנכסם וידבר מחדות ועי' סס ס"ו ע"ו]. ולכ"כ שיידיה תנא. מדכזירה תורה טוב וידעונו בלאו א'. לכ"כ בעשה שניהם שונג בהעלם א'. אינו חייב רק חטאת א'. לכ"כ לא נקט תנא רק שם הלאו כלעיל סי' ה'. [ולתלמ' ס"ד משננות קי"ל כהא כד"ל לגבי ד' יומן. ולהכי לא נקטו מחני' וידעונו מדלין בו חטאת. משום דעל פי הדוב אין בו מעשה. ואם היה בו מעשה ושם איתו כבדי מעשה אוב מיין ב חטאות [ועי' יבמות דל"ז א' תוס' ד"ה הלכתא]:

לדמר בסנהדרין [ג"ס ע"א]. אנוכי ולא יהיה לך משי הגבורה במעט. ולא יהיה לך בעבודה זרה מדבר. והנותן מזרעו למולך. כתיב בהדיא גביה [ויקרא כ'] ושמתו אני את פני בראש הגור והשרתי אותו. ובעל אוב. והאש אשר תפנה אל החיבות וגו' והגדתי (ס). ומחלל שבת. כי כל העושה בו מלאכה ונכרתה וגו' (שמות ל א'). וטמא שאכל את הקדש. כל איש אשר יקרב וגו' וטומאחו עליו ונכרתה [ויקרא ו']. [עיין במ"ב פ"ג דובחים]. הבא אל המקדש [שם]. כי את השבט ה' טמא ונכרתה [ויקרא י']. דסס. כל הולכו יכרת [שם ס']. בעתה. והולכו עונו ישא כי את קדש ה' חלל ונכרתה [ס']. ופגול. ויוף מטרה [כמ"ש במשנה ג' פרק ב' דובחים]. והבואש ומעלה. פירשם הר"ב. והאולל חמץ בפסח. כל אוכל חמץ ונכרתה [שמות ז']. והאולל ציוה"כ. כל הנפש אשר לא העשנה ונכרתה [ויקרא כ"ו] ושינוי מאכילה [כמ"ש ב"ר"פ בתרא דיומא]. העושה מלאכה ביוה"כ. כל מלאכה לא העשו וגו' והאבדתי (ס) והוא חרות. והמעטס את השמן. אשר ירקח כמוהו וגו' ונכרתה [שמות ל']. ועמ"ש בדבור והסך. קטרת. איש אשר ישפה כמוהו וגו' ונכרתה מעמו [ס]. פסת. והאיש אשר הוא עשור וגו' וחלל וגו' ונכרתה [במדבר ט']. מילה. ועל זכר אשר לא ימול וגו' ונכרתה [בבבבית י"ו]. רש"י: הובור. נקב המשכס מקרי זכור. כמ"ש בשם רש"י במשנה ד' פ"ו דסנהדרין: והאשה המביאה את הבהמה עליה. מסיק בגמ' דבגברי קא חביב למנינא לחיבו על כולם אפילו עשהם בהעלם אחד ודל מנהון האשה הנכבדת ותנא ל"ג העולת בלבד [ועמ"ש בדבור והסך כו'] ותנא האשה הנכבדת ופסח ומילה לכיומיניהו כריתות. דאי אמרת בגבי קא חביב. דל מנהון הבא על הזכר ועל הבהמה דאין כאן לד אשה. הבא על אשה ובתה. לבין הר"ב ובת בתה ובת בנה בכלל. וכן בתו כו' עיין רפ"ט דסנהדרין: והעובד עבודה זרה. פי' הר"ב כדרך עבודתה. או המזבח וכו' וכן פירש לקמן במחלל את השבת באחת מאבות מלאכות. דתנא לא מהדר. אלא חמלות שחייבים עליהן כרת. ושם שבת קחני. ושם עבודה זרה קחני. ולעולם בכל מדה וחדה איכא עובא. גמרא: ובעל אוב. כתב הר"ב וידעונו בכלל ששניהם בלאו א' נאמרו. והעושה בהעלם א' לא מהייב שתיס. רש"י בגמ'. ועיין מה שאכתוב בזה בס"ד במשנה ב' [ופ"ז דסנהדרין קחני נמי וידעונו דהתם לענין מיתה חילקן הכתוב שכתב או ידעונו. הכי מפרש לה ר' יוחנן

במ"ב פרק ג' דמכות ובסדר הזה. ולא ידעתי טעם לדבר: הבא על האם וכו'. דעל כל העריות כולן הוא אומר בסיפא (ס) ונדרשו הנפשות העושות. והמגדף דכתיב (במדבר ט"ו) את ה' הוא מגדף [לא בא הכתוב. אלא ליתן כרת למגדף את השם. כחכמים דרשב"ע דאמרי סבי דף ו']. והעובד עבודה זרה. דכתיב (ס) כי דבר ה' בזה ואלה מלותיו הפר הכרה חכרת. ובעובד למ"ד ממנו ומשכר לעושה וזה ע"כ וביעו פוגעיהו כפונין. וז"ל לשי זה ועבודתו כבד דל"ג רבני מתיי' ס' לאו מלכתי ענווה היא:

תפארת ישראל

יבין

ואת' הם אין החמרים גופה העיניה רק גרם עזירה. מש"כ מגדף. עכ"פ מ"ש מוסס בקול ומכניג בקול החמרים לפקומי. ומתן דעמו' ל' דעת עלמה עשה. מש"כ כהנה עשה פ"ד האדס: (יב) צורך עבודתה. אבל המזבח. והמקטר. והמנסך. והמשהחיה. אפילו אין דרך לעבדן צדק חייב עליהן: (יג) שמושר בניו לכומרי מולך. שיעשו בו ניוסיהס. והח"כ יכיוכו לאביו. והאב ישאלו בין ב' מחדרות. אבל אינו שורפו [ועמ"ש ס"ו דסנהדרין סי' ס"ו]: (יד) וקד מעשהו. מקטיר קטורת ידוע. ומתייף בשרביט הדם הילך ואלך ולוחש מלות ידועות לפני גולגולת המת שטומד לפניו. ואז השולל שומע השוכח שאלתו כאלו יוללת מתחת כתף הבעל אוב. או כאלו יולל מבין פרקי הצבעותיו. כי לדעתם שם יושב אז הרוח של המת [ועי' מ"ש סנהדרין ס"ו ס"ו]. וכייר הנא ידעונו [והוא שמכניס שלם טוף ידוע או מה ידועה עניו. וששה מעשי מחשבים. ויפול כנכסם וידבר מחדות ועי' סס ס"ו ע"ו]. ולכ"כ שיידיה תנא. מדכזירה תורה טוב וידעונו בלאו א'. לכ"כ בעשה שניהם שונג בהעלם א'. אינו חייב רק חטאת א'. לכ"כ לא נקט תנא רק שם הלאו כלעיל סי' ה'. [ולתלמ' ס"ד משננות קי"ל כהא כד"ל לגבי ד' יומן. ולהכי לא נקטו מחני' וידעונו מדלין בו חטאת. משום דעל פי הדוב אין בו מעשה. ואם היה בו מעשה ושם איתו כבדי מעשה אוב מיין ב חטאות [ועי' יבמות דל"ז א' תוס' ד"ה הלכתא]:

ואת' הם אין החמרים גופה העיניה רק גרם עזירה. מש"כ מגדף. עכ"פ מ"ש מוסס בקול ומכניג בקול החמרים לפקומי. ומתן דעמו' ל' דעת עלמה עשה. מש"כ כהנה עשה פ"ד האדס: (יב) צורך עבודתה. אבל המזבח. והמקטר. והמנסך. והמשהחיה. אפילו אין דרך לעבדן צדק חייב עליהן: (יג) שמושר בניו לכומרי מולך. שיעשו בו ניוסיהס. והח"כ יכיוכו לאביו. והאב ישאלו בין ב' מחדרות. אבל אינו שורפו [ועמ"ש ס"ו דסנהדרין סי' ס"ו]: (יד) וקד מעשהו. מקטיר קטורת ידוע. ומתייף בשרביט הדם הילך ואלך ולוחש מלות ידועות לפני גולגולת המת שטומד לפניו. ואז השולל שומע השוכח שאלתו כאלו יוללת מתחת כתף הבעל אוב. או כאלו יולל מבין פרקי הצבעותיו. כי לדעתם שם יושב אז הרוח של המת [ועי' מ"ש סנהדרין ס"ו ס"ו]. וכייר הנא ידעונו [והוא שמכניס שלם טוף ידוע או מה ידועה עניו. וששה מעשי מחשבים. ויפול כנכסם וידבר מחדות ועי' סס ס"ו ע"ו]. ולכ"כ שיידיה תנא. מדכזירה תורה טוב וידעונו בלאו א'. לכ"כ בעשה שניהם שונג בהעלם א'. אינו חייב רק חטאת א'. לכ"כ לא נקט תנא רק שם הלאו כלעיל סי' ה'. [ולתלמ' ס"ד משננות קי"ל כהא כד"ל לגבי ד' יומן. ולהכי לא נקטו מחני' וידעונו מדלין בו חטאת. משום דעל פי הדוב אין בו מעשה. ואם היה בו מעשה ושם איתו כבדי מעשה אוב מיין ב חטאות [ועי' יבמות דל"ז א' תוס' ד"ה הלכתא]:

המחלל את השבת. נכין והמחלל, כמס' וסחלל שבת. (אח הקדש) נחשבי' ליה. והבא למקדש. נחשבי' אל המקדש; נכין על המקדש. האוכל חלב ודם נותר. כמ' וכמס' והאוכל. ונותר. כמס' נחשבי' ומני; נחשבי' דין ויוחא פגול וסמא: דל' וכין' ופגול וסמא. השוהה והמחלל. כמס' והשוחט ומעלה וכו' ומעלה נס כו'. האוכל חמץ. כמ' ונכס' ב' האוכל. והבטח את השבת. כמ' וכמס' ונחשבי'.

יומין שם דף ס"ה: פגול. לכן הר"ב קדשים שחשב להכלין חוץ לזמנן או חוץ למקומן. ודברי תימה הן דברייה שניט במשנה ג' פ"ב דזבחים חוץ למקומו פסול ואין זו כרת: והמעלה. מתקין לה רב צבי בר אביו. כיון דליכא תרי העלאה. מוקטרי אברי פנים מוקטרי אברי חוץ. כדמשעין מפלוגתיהו דרבנן ור' יוסי הגלילי במתני' דרפ"ג דזבחים. והכל יוכא לשנוי שם העלאה קמתי כדלעיל בעובד עבודה זרה ומחלל שבת. לשבת ועבודה זרה חנא יתהון במקומן. דתקן במסכת שבת פ"ז (מ"ב) אבות מלאכות ארבעים

המהלל את השבתו. וטמא שאכל את הקדש. והבא למקדש טמא. האוכל חלב ודם נותרו. פגוליהו השוחט והמעלה בחי'יו. האוכל חמץ בפסח. והאוכל והעושה מלאכה ביום הכפורים. המפטם את השמן. והמפטם את הקטורת.

ותנא נקט רוב. שהוא ראשון במקרא: והמחלל את השבת. באחת מאבות מלאכות מ' חסר ה' ויולדותיהן: נותר. קדשים לאחר שעבר זמנן: פגול. קדשים שחשב להכלין חוץ לזמנן או חוץ למקומן: השוחט. קדשים בחוץ חיוב. הע"פ שלא הענין. דכתיב (וי, ר"א י"ג) ואל פתח אהל מעד לא הביאו דם יחשב לאיש הוה דם שפך וכרת: וטעלה. נמי כרת דכתיב (ס"ט) אשר יעלה עולה או זבח. ואל פתח אהל מעד לא יביאלו. ואם שחט והעלה בשוגג. חיוב בתי חטאות: והמפטם את שמן הששחה. במשקל סממנים ובמדת השמן כמו שעשאו משה במדבר. והוא שיטעם לטוב צו. אבל המפטם להחלמך או למכרו לזכור. אינו חיוב: והמפטם את הקטרת. אחד עשר סממני הקטורת. אם לקח מכל אחד מהם כפי משקלו הקצוב בדברי חכמים. וערסם כדרך שהיו מערבין הקטרת שמקטירין בבית המקדש חיוב כרת. והוא שיטעמו להרית בה. אבל עשאה להחלמך או למכרו לזכור פסור: והסך

התוספות הרישום תוי"ט ר"ה המפטם כו' טעור כדלקמן. ודוקא כפי שזמן טעם משה חיוב: בא"ד לעשרתו לזכור ואע"ג דשעול לא היו יציקין לשמן אחר דהא שזן של משה מקטירתם לעולם אפי"ה טעור למכור לזכור ללמד שיעור ולא ימנעו ולא ימנעו ממנו (תוספות דמיר דף מו):

התוספות הרישום תוי"ט ר"ה המפטם כו' טעור כדלקמן. ודוקא כפי שזמן טעם משה חיוב: בא"ד לעשרתו לזכור ואע"ג דשעול לא היו יציקין לשמן אחר דהא שזן של משה מקטירתם לעולם אפי"ה טעור למכור לזכור ללמד שיעור ולא ימנעו ולא ימנעו ממנו (תוספות דמיר דף מו):

התוספות הרישום תוי"ט ר"ה המפטם כו' טעור כדלקמן. ודוקא כפי שזמן טעם משה חיוב: בא"ד לעשרתו לזכור ואע"ג דשעול לא היו יציקין לשמן אחר דהא שזן של משה מקטירתם לעולם אפי"ה טעור למכור לזכור ללמד שיעור ולא ימנעו ולא ימנעו ממנו (תוספות דמיר דף מו):

התוספות הרישום תוי"ט ר"ה המפטם כו' טעור כדלקמן. ודוקא כפי שזמן טעם משה חיוב: בא"ד לעשרתו לזכור ואע"ג דשעול לא היו יציקין לשמן אחר דהא שזן של משה מקטירתם לעולם אפי"ה טעור למכור לזכור ללמד שיעור ולא ימנעו ולא ימנעו ממנו (תוספות דמיר דף מו):

התוספות הרישום תוי"ט ר"ה המפטם כו' טעור כדלקמן. ודוקא כפי שזמן טעם משה חיוב: בא"ד לעשרתו לזכור ואע"ג דשעול לא היו יציקין לשמן אחר דהא שזן של משה מקטירתם לעולם אפי"ה טעור למכור לזכור ללמד שיעור ולא ימנעו ולא ימנעו ממנו (תוספות דמיר דף מו):

התוספות הרישום תוי"ט ר"ה המפטם כו' טעור כדלקמן. ודוקא כפי שזמן טעם משה חיוב: בא"ד לעשרתו לזכור ואע"ג דשעול לא היו יציקין לשמן אחר דהא שזן של משה מקטירתם לעולם אפי"ה טעור למכור לזכור ללמד שיעור ולא ימנעו ולא ימנעו ממנו (תוספות דמיר דף מו):

התוספות הרישום תוי"ט ר"ה המפטם כו' טעור כדלקמן. ודוקא כפי שזמן טעם משה חיוב: בא"ד לעשרתו לזכור ואע"ג דשעול לא היו יציקין לשמן אחר דהא שזן של משה מקטירתם לעולם אפי"ה טעור למכור לזכור ללמד שיעור ולא ימנעו ולא ימנעו ממנו (תוספות דמיר דף מו):

התוספות הרישום תוי"ט ר"ה המפטם כו' טעור כדלקמן. ודוקא כפי שזמן טעם משה חיוב: בא"ד לעשרתו לזכור ואע"ג דשעול לא היו יציקין לשמן אחר דהא שזן של משה מקטירתם לעולם אפי"ה טעור למכור לזכור ללמד שיעור ולא ימנעו ולא ימנעו ממנו (תוספות דמיר דף מו):

התוספות הרישום תוי"ט ר"ה המפטם כו' טעור כדלקמן. ודוקא כפי שזמן טעם משה חיוב: בא"ד לעשרתו לזכור ואע"ג דשעול לא היו יציקין לשמן אחר דהא שזן של משה מקטירתם לעולם אפי"ה טעור למכור לזכור ללמד שיעור ולא ימנעו ולא ימנעו ממנו (תוספות דמיר דף מו):

התוספות הרישום תוי"ט ר"ה המפטם כו' טעור כדלקמן. ודוקא כפי שזמן טעם משה חיוב: בא"ד לעשרתו לזכור ואע"ג דשעול לא היו יציקין לשמן אחר דהא שזן של משה מקטירתם לעולם אפי"ה טעור למכור לזכור ללמד שיעור ולא ימנעו ולא ימנעו ממנו (תוספות דמיר דף מו):

התוספות הרישום תוי"ט ר"ה המפטם כו' טעור כדלקמן. ודוקא כפי שזמן טעם משה חיוב: בא"ד לעשרתו לזכור ואע"ג דשעול לא היו יציקין לשמן אחר דהא שזן של משה מקטירתם לעולם אפי"ה טעור למכור לזכור ללמד שיעור ולא ימנעו ולא ימנעו ממנו (תוספות דמיר דף מו):

התוספות הרישום תוי"ט ר"ה המפטם כו' טעור כדלקמן. ודוקא כפי שזמן טעם משה חיוב: בא"ד לעשרתו לזכור ואע"ג דשעול לא היו יציקין לשמן אחר דהא שזן של משה מקטירתם לעולם אפי"ה טעור למכור לזכור ללמד שיעור ולא ימנעו ולא ימנעו ממנו (תוספות דמיר דף מו):

התוספות הרישום תוי"ט ר"ה המפטם כו' טעור כדלקמן. ודוקא כפי שזמן טעם משה חיוב: בא"ד לעשרתו לזכור ואע"ג דשעול לא היו יציקין לשמן אחר דהא שזן של משה מקטירתם לעולם אפי"ה טעור למכור לזכור ללמד שיעור ולא ימנעו ולא ימנעו ממנו (תוספות דמיר דף מו):

התוספות הרישום תוי"ט ר"ה המפטם כו' טעור כדלקמן. ודוקא כפי שזמן טעם משה חיוב: בא"ד לעשרתו לזכור ואע"ג דשעול לא היו יציקין לשמן אחר דהא שזן של משה מקטירתם לעולם אפי"ה טעור למכור לזכור ללמד שיעור ולא ימנעו ולא ימנעו ממנו (תוספות דמיר דף מו):

התוספות הרישום תוי"ט ר"ה המפטם כו' טעור כדלקמן. ודוקא כפי שזמן טעם משה חיוב: בא"ד לעשרתו לזכור ואע"ג דשעול לא היו יציקין לשמן אחר דהא שזן של משה מקטירתם לעולם אפי"ה טעור למכור לזכור ללמד שיעור ולא ימנעו ולא ימנעו ממנו (תוספות דמיר דף מו):

התוספות הרישום תוי"ט ר"ה המפטם כו' טעור כדלקמן. ודוקא כפי שזמן טעם משה חיוב: בא"ד לעשרתו לזכור ואע"ג דשעול לא היו יציקין לשמן אחר דהא שזן של משה מקטירתם לעולם אפי"ה טעור למכור לזכור ללמד שיעור ולא ימנעו ולא ימנעו ממנו (תוספות דמיר דף מו):

התוספות הרישום תוי"ט ר"ה המפטם כו' טעור כדלקמן. ודוקא כפי שזמן טעם משה חיוב: בא"ד לעשרתו לזכור ואע"ג דשעול לא היו יציקין לשמן אחר דהא שזן של משה מקטירתם לעולם אפי"ה טעור למכור לזכור ללמד שיעור ולא ימנעו ולא ימנעו ממנו (תוספות דמיר דף מו):

התוספות הרישום תוי"ט ר"ה המפטם כו' טעור כדלקמן. ודוקא כפי שזמן טעם משה חיוב: בא"ד לעשרתו לזכור ואע"ג דשעול לא היו יציקין לשמן אחר דהא שזן של משה מקטירתם לעולם אפי"ה טעור למכור לזכור ללמד שיעור ולא ימנעו ולא ימנעו ממנו (תוספות דמיר דף מו):

התוספות הרישום תוי"ט ר"ה המפטם כו' טעור כדלקמן. ודוקא כפי שזמן טעם משה חיוב: בא"ד לעשרתו לזכור ואע"ג דשעול לא היו יציקין לשמן אחר דהא שזן של משה מקטירתם לעולם אפי"ה טעור למכור לזכור ללמד שיעור ולא ימנעו ולא ימנעו ממנו (תוספות דמיר דף מו):

התוספות הרישום תוי"ט ר"ה המפטם כו' טעור כדלקמן. ודוקא כפי שזמן טעם משה חיוב: בא"ד לעשרתו לזכור ואע"ג דשעול לא היו יציקין לשמן אחר דהא שזן של משה מקטירתם לעולם אפי"ה טעור למכור לזכור ללמד שיעור ולא ימנעו ולא ימנעו ממנו (תוספות דמיר דף מו):

התוספות הרישום תוי"ט ר"ה המפטם כו' טעור כדלקמן. ודוקא כפי שזמן טעם משה חיוב: בא"ד לעשרתו לזכור ואע"ג דשעול לא היו יציקין לשמן אחר דהא שזן של משה מקטירתם לעולם אפי"ה טעור למכור לזכור ללמד שיעור ולא ימנעו ולא ימנעו ממנו (תוספות דמיר דף מו):

והפסח והחמשה... ויבנה ק"ו ע"פ... ויבנה ק"ו ע"פ... ויבנה ק"ו ע"פ...

שנויי גימטריא

והפסח בשמן המשחה... ויבנה ק"ו ע"פ... ויבנה ק"ו ע"פ... ויבנה ק"ו ע"פ...

תוספות חדשים

שם חו"ט ד"ה הפסח... ויבנה ק"ו ע"פ... ויבנה ק"ו ע"פ... ויבנה ק"ו ע"פ...

בפני דמי על הגג

ויתיישב בהבי דברי... ויבנה ק"ו ע"פ... ויבנה ק"ו ע"פ... ויבנה ק"ו ע"פ...

לקומץ

חו"ט ד"ה והרב... ויבנה ק"ו ע"פ... ויבנה ק"ו ע"פ... ויבנה ק"ו ע"פ...

וכו'. ולא דמי לפרק בשמן המשחה... ויבנה ק"ו ע"פ... ויבנה ק"ו ע"פ... ויבנה ק"ו ע"פ...

כרת כסנך הרי יוש אשר ירקח

כמוהו ואשר יתן ממנו... ויבנה ק"ו ע"פ... ויבנה ק"ו ע"פ... ויבנה ק"ו ע"פ...

עמאל דקחני המפטס

למימי. פי' עומין כהני הדדי... ויבנה ק"ו ע"פ... ויבנה ק"ו ע"פ... ויבנה ק"ו ע"פ...

הוא דמשה הוי כ"ג

ואי לא משה לא הוי כ"ג... ויבנה ק"ו ע"פ... ויבנה ק"ו ע"פ... ויבנה ק"ו ע"פ...

ואי דלויטע משה ליהוא

מחללים בנמ' באפרסמא דכ"ג... ויבנה ק"ו ע"פ... ויבנה ק"ו ע"פ... ויבנה ק"ו ע"פ...

בסוף פרשת קדש לי

והוא דמשה הוי כ"ג... ויבנה ק"ו ע"פ... ויבנה ק"ו ע"פ... ויבנה ק"ו ע"פ...

בכס פכח דורות

מפסח מזרים... ויבנה ק"ו ע"פ... ויבנה ק"ו ע"פ... ויבנה ק"ו ע"פ...

והפסח בשמן המשחה... ויבנה ק"ו ע"פ... ויבנה ק"ו ע"פ... ויבנה ק"ו ע"פ...

והפסח בשמן המשחה

במצות עשהי: ב על אלוהי חייבים על... ויבנה ק"ו ע"פ... ויבנה ק"ו ע"פ... ויבנה ק"ו ע"פ...

משיחים אורו דכתיב

ויקרא ו' והכהן המשיח תחיו... ויבנה ק"ו ע"פ... ויבנה ק"ו ע"פ... ויבנה ק"ו ע"פ...

הוא דמשה הוי כ"ג

ואי לא משה לא הוי כ"ג... ויבנה ק"ו ע"פ... ויבנה ק"ו ע"פ... ויבנה ק"ו ע"פ...

ואי דלויטע משה ליהוא

מחללים בנמ' באפרסמא דכ"ג... ויבנה ק"ו ע"פ... ויבנה ק"ו ע"פ... ויבנה ק"ו ע"פ...

בסוף פרשת קדש לי

והוא דמשה הוי כ"ג... ויבנה ק"ו ע"פ... ויבנה ק"ו ע"פ... ויבנה ק"ו ע"פ...

בכס פכח דורות

מפסח מזרים... ויבנה ק"ו ע"פ... ויבנה ק"ו ע"פ... ויבנה ק"ו ע"פ...

תפארת ישראל

אב"י הנה רחמי' דכ"ה... ויבנה ק"ו ע"פ... ויבנה ק"ו ע"פ... ויבנה ק"ו ע"פ...

שלישים ויש פרק א בריתות

החוק הממלא מקדש... שם כליו וכו' את המזבח... יתנוני מלמדיו עליו ל'...

שנוי נוסחאות ב' זרונם שנתם וכו' במשכיל ז' וכו' וכו' לפי דרכו שנתו...

לקובעים חייב ד"ה ועל כפי כסבור בזה אלו וכו' פ"י שאחר בני כ"ה...

דהריות: ועל שנתן חטאת. פירש הר"ב כגון הבא על אחת מן הפריות כסבור שהיא אכזר והבא על הזכור ועל הזכמה כסבור לבא על אשתו שלא דרכה. וכן על הזכר או על הזכמה וא"כ נודע לו דוכר הוא או זכמה היא. והאשה המזינה נמי דסבור להביא אדם והזינה בהמה. ומה דסבור טארה היא. ומגדף כסבור מדרך הוא שם בן ז' אריות וברך שם בן ד' אריות. דאיט חייב אלא על שם בן ד' אריות. כדלמרינן בפ"ד מיתות. עבודה זרה כו' מולך כסבור להעביר אדם אחר והעביר את בנו. בעל אוב נחבין לכפוף אחר.

צבת כסבור חול הוא. קדש כסבור בשר חולין הוא. מקדש כסבור בית אחר הוא. חלב כסבור שומן. ודם כסבור שחול. ל"א דם כסבור שרם חגבים או דם דגים הוא. לשון מורי. עתה ופגול כסבור בשר הוא. כוחת בחון כסבור בהמה חולין היא. מעלה כסבור ז' צמות אלו של זכור מותרות ומוקי לה לקרא בצמת יחיד. פסח ויו"כ כסבור ימות החולין. שמן וקטרת נחבין לסמינים אחרים וגמלאו שהם הסמינים הנחבצים. רש"י. ומ"ש הר"ב האומר אין שבת בתורה כו'. כגון חנוק ששכחה לבין הגויים. ולא שמע מעולם שיש שבת. דאינו שמע ועכשיו שמעו. חייב. כמ"ש הר"ב ברפ"ז דשבת וז"ל. כל האוכח עיקר שבת כו' חייב חטאת אחת כסבור אין שבת בתורה. והע"ג דמשיקרא שמע ועכשיו שמעו. ע"כ. וכלומר אפ"ג דמשיקרא שמע דאל"ה פסור לגמרי. והרמב"ם בפ"ב מה' שגגות פסק דאפילו לא שמע מעולם נמי חייב: מפני שהוא בעולה ויורד. פירש הר"ב ואין אשם תלוי בזה. אלא על דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת קבועה. והטעם פירשתי במ"ד פ"ב דהריות: וחכמים אומרים אף המגדף. אדרבי מאיר מהדרי דאמר חן מן המטמא מקדש וקדשו וקאמרי (" כ"ה נד"ק וכו' לפיטו נכ"ש. וכו' נהמח אלו כו' מותרות נמחות וכו' נכ"ש דה"ק

ודונם כרת. ועל שגגתם חטאתו. ועל לא הודע שלהינין אשם תלויבה. חוץ מן המטמא מקדש וקדשו. מפני שהוא בעולה ויורד. דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים אף המגדף. שנאמר (בסדר פ"ו) תורה אחת יהיה לכם. לעושה בשגגה. יצא מגדף שאינו עושה מעשהא:

מהם ואינו יודע איזה חן מן הכל. אשתו ואחותו עמו במשה. בא על אחת מהן. ואינו יודע על איזה חן מן בא: אשם תלוי. לפי שבה על הספק קריי אשם תלוי. שפולה ומגין עליו מן היסורים ואינו מכפר. באש טודע אליו א"כ צבירור שחול. מביא חטאת קבועה: המטמא מקדש וקדשו. שנגמס למקדש כשהוא טמא או אכל קדשים בעומלה: מפני שהוא בעולה ויורד. ואין אשם תלוי בזה אלא על דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת קבועה. והאי הו"ל ושגגתו בעולה ויורד אין בלא הודע שלו אשם תלוי: אף המגדף. אין מביאין על שגגתו חטאת. ועל לא הודע שלו נמי אין חייבים אשם תלוי. דרממנא אחר גבי חטאת לעושה בשגגה. פרט למגדף שאין בו מעשה. והלכה כחכמים

תפארת ישראל יבין

ומפסס קטורת, כמו שהן סמוכים בחורה. והא דלא הסמיך ס' גבי מפסס שמן, שהם תרומתיים בחד מלתא. ה"ט כדלמרינן כ"ה דרש להס' יך מפסס שמן למפסס קטורת, לאשגנעין דמה מפסס קטורת לאו בפ"ע ומייבדים עליו כרת, אף מפסס שמן וכן, לאו בפ"ע והייבדים עליו בפ"ע. ובסוף הכל נקט חת, אוחן שאין כלליים כלל בגדר הרבאשונים, מדהם מ"ע, מיהו הקדים מילה לכסף, דכרי חתא הני מניינא שאם עשאן סוף בהעלם א' חייב על כל אחד ואחד, ולהכי אשג' דנפסח ומילה יכא חטא מדתן ע"ה, אפ"ה בני לאשמעין צדוהן שיתחייב על שניהן, כגון בבא תחלה כרת דפסח ואח"כ כרת דמילה, דאי איפסח שגול על בנייה ולא מלו, פסור מלמעות פסח, ולמאי דקיי"ל דחייב כרת רק על סתן [כ"ד רס"ה], נקט תחלה פסח ואח"כ מילה, דכמילה אין הכרת תל מיד אחר עיכוב המטה אלא לשניגל, להכי לא נקט לה תנא במתני' רק אחרון לכולם:

וכן חטאת קדש, כמו שהן סמוכים בחורה. והא דלא הסמיך ס' גבי מפסס שמן, שהם תרומתיים בחד מלתא. ה"ט כדלמרינן כ"ה דרש להס' יך מפסס שמן למפסס קטורת, לאשגנעין דמה מפסס קטורת לאו בפ"ע ומייבדים עליו כרת, אף מפסס שמן וכן, לאו בפ"ע והייבדים עליו בפ"ע. ובסוף הכל נקט חת, אוחן שאין כלליים כלל בגדר הרבאשונים, מדהם מ"ע, מיהו הקדים מילה לכסף, דכרי חתא הני מניינא שאם עשאן סוף בהעלם א' חייב על כל אחד ואחד, ולהכי אשג' דנפסח ומילה יכא חטא מדתן ע"ה, אפ"ה בני לאשמעין צדוהן שיתחייב על שניהן, כגון בבא תחלה כרת דפסח ואח"כ כרת דמילה, דאי איפסח שגול על בנייה ולא מלו, פסור מלמעות פסח, ולמאי דקיי"ל דחייב כרת רק על סתן [כ"ד רס"ה], נקט תחלה פסח ואח"כ מילה, דכמילה אין הכרת תל מיד אחר עיכוב המטה אלא לשניגל, להכי לא נקט לה תנא במתני' רק אחרון לכולם:

וכן חטאת קדש, כמו שהן סמוכים בחורה. והא דלא הסמיך ס' גבי מפסס שמן, שהם תרומתיים בחד מלתא. ה"ט כדלמרינן כ"ה דרש להס' יך מפסס שמן למפסס קטורת, לאשגנעין דמה מפסס קטורת לאו בפ"ע ומייבדים עליו כרת, אף מפסס שמן וכן, לאו בפ"ע והייבדים עליו בפ"ע. ובסוף הכל נקט חת, אוחן שאין כלליים כלל בגדר הרבאשונים, מדהם מ"ע, מיהו הקדים מילה לכסף, דכרי חתא הני מניינא שאם עשאן סוף בהעלם א' חייב על כל אחד ואחד, ולהכי אשג' דנפסח ומילה יכא חטא מדתן ע"ה, אפ"ה בני לאשמעין צדוהן שיתחייב על שניהן, כגון בבא תחלה כרת דפסח ואח"כ כרת דמילה, דאי איפסח שגול על בנייה ולא מלו, פסור מלמעות פסח, ולמאי דקיי"ל דחייב כרת רק על סתן [כ"ד רס"ה], נקט תחלה פסח ואח"כ מילה, דכמילה אין הכרת תל מיד אחר עיכוב המטה אלא לשניגל, להכי לא נקט לה תנא במתני' רק אחרון לכולם:

וכן חטאת קדש, כמו שהן סמוכים בחורה. והא דלא הסמיך ס' גבי מפסס שמן, שהם תרומתיים בחד מלתא. ה"ט כדלמרינן כ"ה דרש להס' יך מפסס שמן למפסס קטורת, לאשגנעין דמה מפסס קטורת לאו בפ"ע ומייבדים עליו כרת, אף מפסס שמן וכן, לאו בפ"ע והייבדים עליו בפ"ע. ובסוף הכל נקט חת, אוחן שאין כלליים כלל בגדר הרבאשונים, מדהם מ"ע, מיהו הקדים מילה לכסף, דכרי חתא הני מניינא שאם עשאן סוף בהעלם א' חייב על כל אחד ואחד, ולהכי אשג' דנפסח ומילה יכא חטא מדתן ע"ה, אפ"ה בני לאשמעין צדוהן שיתחייב על שניהן, כגון בבא תחלה כרת דפסח ואח"כ כרת דמילה, דאי איפסח שגול על בנייה ולא מלו, פסור מלמעות פסח, ולמאי דקיי"ל דחייב כרת רק על סתן [כ"ד רס"ה], נקט תחלה פסח ואח"כ מילה, דכמילה אין הכרת תל מיד אחר עיכוב המטה אלא לשניגל, להכי לא נקט לה תנא במתני' רק אחרון לכולם:

וכן חטאת קדש, כמו שהן סמוכים בחורה. והא דלא הסמיך ס' גבי מפסס שמן, שהם תרומתיים בחד מלתא. ה"ט כדלמרינן כ"ה דרש להס' יך מפסס שמן למפסס קטורת, לאשגנעין דמה מפסס קטורת לאו בפ"ע ומייבדים עליו כרת, אף מפסס שמן וכן, לאו בפ"ע והייבדים עליו בפ"ע. ובסוף הכל נקט חת, אוחן שאין כלליים כלל בגדר הרבאשונים, מדהם מ"ע, מיהו הקדים מילה לכסף, דכרי חתא הני מניינא שאם עשאן סוף בהעלם א' חייב על כל אחד ואחד, ולהכי אשג' דנפסח ומילה יכא חטא מדתן ע"ה, אפ"ה בני לאשמעין צדוהן שיתחייב על שניהן, כגון בבא תחלה כרת דפסח ואח"כ כרת דמילה, דאי איפסח שגול על בנייה ולא מלו, פסור מלמעות פסח, ולמאי דקיי"ל דחייב כרת רק על סתן [כ"ד רס"ה], נקט תחלה פסח ואח"כ מילה, דכמילה אין הכרת תל מיד אחר עיכוב המטה אלא לשניגל, להכי לא נקט לה תנא במתני' רק אחרון לכולם:

במקמים: ג כמין בהמה היה ועוף. הואיל והמזבח בן יטירה כאלדס. ואין הלכה כר"מ: סנדל. ולד הוא אלא בפסחה לורמו. ולשון סנדל. שנאמר ודל. כך מלאתי. ורבותי פירשו שהיא חתיכה בשר עשויה כלורוח סנדל ורגילה לצואה עם ולד: שליא.

ג ישיש מביאות קרבן ונאכל. ויש מביאות ואינו נאכל. ויש שאינן מביאות. אלו מביאות קרבן ונאכל. המפלת כמין בהמה היה ועוף: דברי רבי מאיר. והבמנים אומרים עד שיהא בו מצורת האדם. והמפלת סנדל. או שליא. ושפיר מרוקס. והיוצא מחותך. וכן שפחה שהפילה. מביאה קרבן ונאכל: ד אלו מביאות ואינו נאכל. המפלת ואין ידוע מה הפילה. וכן שתי נשים שהפילו. אחת ממין פטור. ואחת ממין רובה. אמר רבי יוסי אימתי בזמן שהלכו זו למזרח וזו למערב. אבל אם היו שתיהן עומדות כאחת. מביאות קרבן ונאכל:

ג יש מביאות קרבן ונאכל. ויש שאינן מביאות. אלו מביאות קרבן ונאכל. המפלת סנדל. או שליא. ושפיר מרוקס. והיוצא מחותך. וכן שפחה שהפילה. מביאה קרבן ונאכל: ד אלו מביאות ואינו נאכל. המפלת ואין ידוע מה הפילה. וכן שתי נשים שהפילו. אחת ממין פטור. ואחת ממין רובה. אמר רבי יוסי אימתי בזמן שהלכו זו למזרח וזו למערב. אבל אם היו שתיהן עומדות כאחת. מביאות קרבן ונאכל:

שנויי גוססות (ויש) מביאות קרבן. ויש שאינן מביאות. אלו מביאות קרבן ונאכל. המפלת סנדל. או שליא. ושפיר מרוקס. והיוצא מחותך. וכן שפחה שהפילה. מביאה קרבן ונאכל: ד אלו מביאות ואינו נאכל. המפלת ואין ידוע מה הפילה. וכן שתי נשים שהפילו. אחת ממין פטור. ואחת ממין רובה. אמר רבי יוסי אימתי בזמן שהלכו זו למזרח וזו למערב. אבל אם היו שתיהן עומדות כאחת. מביאות קרבן ונאכל:

תוספות חדשים ג ישיש מביאות קרבן ונאכל. ויש מביאות ואינו נאכל. ויש שאינן מביאות. אלו מביאות קרבן ונאכל. המפלת סנדל. או שליא. ושפיר מרוקס. והיוצא מחותך. וכן שפחה שהפילה. מביאה קרבן ונאכל: ד אלו מביאות ואינו נאכל. המפלת ואין ידוע מה הפילה. וכן שתי נשים שהפילו. אחת ממין פטור. ואחת ממין רובה. אמר רבי יוסי אימתי בזמן שהלכו זו למזרח וזו למערב. אבל אם היו שתיהן עומדות כאחת. מביאות קרבן ונאכל:

וכן עוד לו ברפ"ו מהלכות עבודה זרה שמחייב לידעונו בחטאת. ומפרש עלה כיצד מעשה הידוע מניח טעם עוף ששמו ידוע בפיו ומקציר ועושה מפעים אחרים עד שיפול כנכסה וידבר בפיו וכו'. ובמגדף שם בפ"ג לא הזכיר שהיא חייב חטאת. ובפרק ט"ו מהלכות סנהדרין דקא חזיב לכל הנסקלים לא התנה בידעונו שהיא במעשה. כמו המגדף שנסקל בלא מעשה. והיינו דבפרק ד' מיהו לענין סקילה תק לידעונו. שהיא המדבר כו' שלא ע"י חטא: דהמפלת כמין בהמה היה ועוף כו'. מחני' ומה שראוי להוסיף בה הנני יוסיף כמה מ"ש הר"ב. ואלו [משום] דהס' וכו'. והיינו שעשוי בנורה סנדל. ומ"מ היינו כלשון של שור. וכ"כ לא קאי אלא על מ"ש ולשון סנדל וכו': ד המפלת רבי יוסי אימתי כו'. אכל בזמן שהיו שחיים עומדות כו'. כתב

בספק. ואינו נאכל. דשחל לאו בת קרבן היא. ומליקסה כנבלה בעלמא. ומשום חולין בעזרה. לא אכפת לן. דכיון דאין למוצה אלא דמה לא חזיב אכילה: וכן שתי נשים שהפילו. במחבול אחת: [אחז] מין פטור. כמין דגים וחגבים: [ואחז] מין הובה. סנדל או שליא. ואין ידוע איזו הפילה מין חובה. מביאים כל אחת שתי תורים ואינו נאכל: אימתי. אינו נאכל: בזמן שהלכו. שהביאו

ובלא מעשה: ג יש מביאות כו'. התחיל לפרש קרבן חטאת מהפסחה יפה בדברי הר"ב בפ"ג דנדה מ"ד. ששם היא בעיה לענין טומאת לידה. ומה שראוי להוסיף בה הנני יוסיף כמה שכל הטמאה לידה הרי זו מביאה קרבן והטמאה נאכלת. כמ"ש הרמב"ם בפ"א מהלכות מחוסרי כפרה: סנדל. מ"ש הר"ב ורבותי פירשו שהיא חתיכה בשר כו'. לא דק. דתנאי נהנה לשני הפירושים הללו בצרייהא פ"ג דנדה דף כ"ה. ואלו [משום] דהס' נקט הנא בלישניה. לשון של שור קאמר דרבותי פירשוהו יותר. דהיינו שעשוי בנורה סנדל. ומ"מ היינו כלשון של שור. וכ"כ בהדיא בפירוש מ"ד פ"ג דנדה. וכן גמי מ"ש בפ"י הראשון. כך מלאתי. לא קאי אלא על מ"ש ולשון סנדל וכו': ד המפלת ואין ידוע. שניה בסוף דמתניתין ו' פ"ג דנדה וע"ש: אמר רבי יוסי אימתי כו'. אכל בזמן שהיו שחיים עומדות כו'. כתב

תפארת ישראל יבין

מחטאת, פטור נמי על לא הודע שלו מאשם חלו: (לב) ומהבאה מפרש הנא כל דיני חטאת. ומתחיל לפרש דיני חטאת שהייב ארס שלא ע"י חטא [ומפ"ג ולהלן מפרש דיני חטאת שבא על חטא]. וקאמר, יש יולדות מביאות חטאת ונאכל, ויש וכו': (לג) מדנאמר בן לשון יטירה כאלדס. ואף דבבהמה לא נאמר יטירה. עכ"פ בהמה בכלל היא שנכסה בה לשון יטירה [כחולין דע"א]: (לד) שהיה כל סניו כאלדס, חזן מפה, והאגים, ואף, ובאר הנוף, שאע"פ שהן כבהמה, וזיה, ועוף, הפ"ה אמו טמאה לידה וחייבת קרבן. וי"א דנס בלד א' מהפנים סני. וי"א דבזה"ז בכל גוונא טמאה לידה [מ"מ פ"י ה"ט מאסו"ב]. [ואיליה"ק, לנכנן מי געט מסנדל ושליא וכדומה דכנולו אמו טמאה לידה, ולקמן, אף שאין בו לורת ארס כלל. ו"ל הס' וולד הים ונשח, ואילין בתר רובא. אכל כה הרי קאת חוחרו ככמה לפנינו]: (לה) הוא כעין חתיכה בשר ארוך, וכרוך לפעמים סביב להולד, וגם החתיכה היא ולד היה, רק שנתמקן בצטן אמו מדרחוק אצלו, או ע"י שכה דבר על צטן אמו [כש"י גמ"ה א' וי"א פ"ה מאסו"ב]. ואע"פ דבל"ז חייבת קרבן ודאי משום ולד האחר שטמו, והרי על כל הולדות סילדה תוך מלאות נפטרת בקרבן א'. י"ל דמייירי שהולד הטלד עמו זכר היה, שאין לו רק ז' ימי טומאה, ומדמסקפין שהוא נקיבה טבש י"ד ימי טומאה. ועוד מיייתי כמה כ"מ בש"ס [כנדה כ"ס ב']: (לו) הוא כעין כיס מעור, [קדשים ח"ב] י"ך

שהולד צמעי אמו מוכה בצוכו, וכשנולד, הולד קורע אותו כים ויואל מבטן אמו, וגייירי כהא סילדה השליא ואין בו ולד: (לז) הוא כעין שפופרת מעור שמרוקס ומלוויר בליחה שבתוב תמונת ארס. דהיינו שהתמונה ארוכה כגולד ערסה, וב' עיניו בראשו, כעין ב' סיפי זבוב, מרוחקות זו מזו, וב' נקבי חוטמו כב' סיפי זבוב מקורבות זל"ז, ופיו מתוח תחת החוטם כחוט הבשר, וחיטוך ידים ורגלים אין לו: (לח) שהחטוהו אברים אברים והגילואוהו מבטן אמו: (לט) קמ"ל שפחה, דאף במלוה שאין שוין בה אשה ואיש, אש"ה כל מלוה שאשה חייבת בה, שפחה ועבד חייבין בה: (מ) אם מין שחייבת עליו קרבן, או מין פטור: (מא) מיהו ככה"ג מביאה כל אחת התור או היונה של עולה ומתנה עליו, אם מין חובה לידה, הרי"ל לחובתה, ואם לאו חתה נדבה, אכל בתור או היונה של הטמאת שמביאה כל אחת, לא מלו להתנות, דהרי אין חטאת בא נדבה. ואפ"ה מביאות מדאורייתא מספק, ורק מדרבנן אינו נאכל. [ועי' תמורה פ"ז סי' י"ח. ותמוהים דברי תוס' דהיינו כאן, שמתקשה על הר"ב שכתב דלא הוה חולין בעורה, והקשה ממיר [דכ"ט] דלמירין דהוה חולין בעורה. ולפע"ד פשט דכוונת הר"ב דק מדאורייתא לא הוה חולין בעורה, וכן מוכרש שם נשים ע"כ]: (מב) רכה לומר שהביאו קנינה והלכו לתן, שאינן יכולים להחטיה: (מג) דלא מביאות חטאת א' בשותפות, ומתנות יחד שאלוהי שחייבת חטאת מלודתה, תהיה זאת החטאת שלה. דדוקא חטאת

ג ישיש מביאות קרבן ונאכל. ויש מביאות ואינו נאכל. ויש שאינן מביאות. אלו מביאות קרבן ונאכל. המפלת סנדל. או שליא. ושפיר מרוקס. והיוצא מחותך. וכן שפחה שהפילה. מביאה קרבן ונאכל: ד אלו מביאות ואינו נאכל. המפלת ואין ידוע מה הפילה. וכן שתי נשים שהפילו. אחת ממין פטור. ואחת ממין רובה. אמר רבי יוסי אימתי בזמן שהלכו זו למזרח וזו למערב. אבל אם היו שתיהן עומדות כאחת. מביאות קרבן ונאכל:

שלשים וישש פרק א בריתות

הר"ב דדוקא חטאת שבה על חטא כו'. דהכי שמעין ליה לרבי יוסי ב"מ"ה פ"ה. וכן הלכה. וכן נמי בלחש תלוי שם ב"מ"ה פ"ה. לפי שבה במקום חטאת: ה' המפלת שפיר מלא מים. שטיה בפ"ג דגדה מ"ג וע"ש כסיפא: המפלת כמין דגים כו'. דהא

דחנן ב"מ"ג פ"ג דגדה אם יש עממה דס עממה לאו משום לידה אלא משום גדה. וכמו שכתבתי שם בר"ש הפרק. ומש"ה העתיקם הרמב"ם בפ"ה מהר"ב. ולא בפרק עשירי ששם כל ספיקי לידה: המפלת יום ארבעים כו'. שטיה בפ"ג דגדה בסופו. וע"ש: ויוצא דופן כו'. שטיה ברפ"ה דגדה. וע"ש: ה' המפלת אור לשמונים ואחד. פי' הר"ב שילדה נקבה וליל פ"א וכו' הפילה. ולישנא מעליה הוא דנקט אור וכדפי' הר"ב בר"ש פסחים. והא דלא חנן המפלת אור למ"א כשילדה זכר. מפורט בפירוט הר"ב במשנה ד' פ"ב. ועמ"ש שם: ב"ש פוטריין מן הקרבן. פירש הר"ב מלידה שטיה. אפי' דלאחר מלאת הוא דחייב בקרבן שני כמ"ש בפ"י הר"ב במתני' דלקמן ועמ"ש שם: הדמים אינם מוכיחים. כתב הר"ב שהרי המפלת תוך מלאת. דמה

ההבוא קנין לכהן והלכו לדרק. ואין יכולים להתעט. אבל אם שתיק עומדות כלתת. מביאות חטאת אחת ומתנות בניין אחת שני [ומלקי מחול ל'] ואם אחת [ומלקי מחול ל'] ואתו חטאת קרב ונאלל. דדוקא חטאת שבה על חטא

ה' אלו שאינן מביאות. המפלת שפירסה מלא מים. מלא דם מלא גנינים. המפלת כמין דגים וחגבים שקצים ורמשים. המפלת יום ארבעים. ויוצא דופן. רבי שמעון מחייב ביוצא דופן. ה' המפלת אור לשמונים ואחד. בית שטאי פוטריין מן הקרבן. בית הלל מחייבים. אמרו בית הלל לבית שטאי. מאי שנא אור לשמונים ואחד מיום שמונים ואחד. אם שוה לו לשומאה לא ישוה לו לקרבן. אמרו להם בית שטאי לא. אם אמרתם במפלת יום שמונים ואחד. שבן יצאה בשעה שהיא ראויה להביא בה קרבן. תאמרו במפלת אור לשמונים ואחד שלא יצאה בשעה שהיא ראויה להביא בה קרבן. אמרו להן בית הלל. ודרי המפלת יום שמונים ואחד שחל להיות בשבת. הוכיח. שלא יצאה בשעה שהיא ראויה להביא בה קרבן. וחייבת בקרבן. אמרו להם בית שטאי לא. אם אמרתם במפלת יום שמונים ואחד שחל להיות בשבת. שאף על פי שאינו ראוי לקרבן יחיד. ראוי לקרבן צבור. תאמרו במפלת אור לשמונים ואחד. שאין הלילה ראוי. לא לקרבן יחיד. ולא לקרבן צבורי. הדמים אינן מוכיחים. שהמפלת בחוך מלאת. דמיה טמאין. ופטורה מן הקרבן. ה' האשה שיש עליה ספק

ימי טוהר שלה ואם ראתה צליל צמונים ואחד עממה. והדם שחשם אומרים אם שוה לו. לטומאה. אינו

ה' אלו שאין מביאות. ה' המפלת שפירסה מלא מים. מלא דם מלא גנינים. המפלת כמין דגים וחגבים שקצים ורמשים. המפלת יום ארבעים. ויוצא דופן. רבי שמעון מחייב ביוצא דופן. ה' המפלת אור לשמונים ואחד. בית שטאי פוטריין מן הקרבן. בית הלל מחייבים. אמרו בית הלל לבית שטאי. מאי שנא אור לשמונים ואחד מיום שמונים ואחד. אם שוה לו לשומאה לא ישוה לו לקרבן. אמרו להם בית שטאי לא. אם אמרתם במפלת יום שמונים ואחד. שבן יצאה בשעה שהיא ראויה להביא בה קרבן. תאמרו במפלת אור לשמונים ואחד שלא יצאה בשעה שהיא ראויה להביא בה קרבן. וחייבת בקרבן. אמרו להם בית שטאי לא. אם אמרתם במפלת יום שמונים ואחד שחל להיות בשבת. הוכיח. שלא יצאה בשעה שהיא ראויה להביא בה קרבן. אמרו להן בית הלל. ודרי המפלת יום שמונים ואחד שחל להיות בשבת. שאף על פי שאינו ראוי לקרבן יחיד. ראוי לקרבן צבור. תאמרו במפלת אור לשמונים ואחד. שאין הלילה ראוי. לא לקרבן יחיד. ולא לקרבן צבורי. הדמים אינן מוכיחים. שהמפלת בחוך מלאת. דמיה טמאין. ופטורה מן הקרבן. ה' האשה שיש עליה ספק

שנויי נוסחאות
ה' אלו שאינן מביאות. המפלת שפירסה מלא מים. מלא דם מלא גנינים. המפלת כמין דגים וחגבים שקצים ורמשים. המפלת יום ארבעים. ויוצא דופן. רבי שמעון מחייב ביוצא דופן. ה' המפלת אור לשמונים ואחד. בית שטאי פוטריין מן הקרבן. בית הלל מחייבים. אמרו בית הלל לבית שטאי. מאי שנא אור לשמונים ואחד מיום שמונים ואחד. אם שוה לו לשומאה לא ישוה לו לקרבן. אמרו להם בית שטאי לא. אם אמרתם במפלת יום שמונים ואחד. שבן יצאה בשעה שהיא ראויה להביא בה קרבן. תאמרו במפלת אור לשמונים ואחד שלא יצאה בשעה שהיא ראויה להביא בה קרבן. וחייבת בקרבן. אמרו להם בית שטאי לא. אם אמרתם במפלת יום שמונים ואחד שחל להיות בשבת. הוכיח. שלא יצאה בשעה שהיא ראויה להביא בה קרבן. אמרו להן בית הלל. ודרי המפלת יום שמונים ואחד שחל להיות בשבת. שאף על פי שאינו ראוי לקרבן יחיד. ראוי לקרבן צבור. תאמרו במפלת אור לשמונים ואחד. שאין הלילה ראוי. לא לקרבן יחיד. ולא לקרבן צבורי. הדמים אינן מוכיחים. שהמפלת בחוך מלאת. דמיה טמאין. ופטורה מן הקרבן. ה' האשה שיש עליה ספק

ימי טוהר שלה ואם ראתה צליל צמונים ואחד עממה. והדם שחשם אומרים אם שוה לו. לטומאה. אינו

יבין תפארת ישראל יבין

התחייב עליו קרבן: (גא) שחייבת אותו מלידה שנייה. דלף דהפילה לאחר מלאת, עכ"פ מדה"ה או עדיין לילה, והרי אי אפשר שהבוא קרבנותיה צלילה, להכי לענין קרבן כשפילה תוך מלאת דמי, שפטרת בקרבן א' על כמה וולדות: (גב) דכשהפילה ביום פ"א ודחי כ"ע מודו דמייתי עלה קרבן לבד, מדהפילתו לאחר מלאת, והרי בכל דבר חיוב דין הפילה בזה לדין היום שלאחריה: (גג) זו קושיא אחרת היא שהקטו צ"ה. ור"ל והרי אחס מודים דגראתה דס צלילה שקודם יום פ"א, שטמאה לבעלה, ואין דינו כדס שראתה תוך ימי מלאת, שהוא דס טוהר. א"כ למה לא יטוה הלילה להיות שלאחריו גם לענין קרבן: (גד) עיקר הסברה, הייט דבבמלא שבה מדחי להקריבו צו קרבנות היום, ורק לקרבן שאינו חובת היום לא יקריבו. הו"ל כראוי להקריבו או, אלא שדבר אחר מעבדו מלהקריבו, כגון שהחלה או אין לו מעות, אבל לילה אינו זמן הקרבה כלל ומש"ע לא חוי אותו עת להקריבה, לפיכך לא דמי כלל למסלם ביום פ"א: (גה) ר"ל הקוישא שהקתסם מדם, אם שוה לו לעומאה וכו', כ"כ אינה קוישא: (גו) מבוס לידה, ולא נחשב לדס טוהר: (גז) מדתוא

או חשם שבהן על חטא לא מהני תנאי [בלקמן פ"ה מ"ה], דכתיב או הודע אליו חטאתו. אבל הנך מלו מייתי ומתנו: (מד) כעין שפורת: (כה) ר"ל מלא צבעים וגוונים. וי"א דר"ל מלא תולעים: (כו) בהנך ח"ר דפלוג ב"מ"ג מודה, מדדהנך לא כתיב לשון יצירה. ואפי' דחנן (גדה פ"ג מ"ג) דחס יש עממה דס, עמאה. הייט דטמאה גדה, אבל לא מבוט לידה: (מו) דעד שטברו מ' יום מהריונה, אינן רק מים בעלמא, ולא מקרי ולד: (מז) דכתיב אבה כי תזריע וילדה, ר"ל שחלד ממקום שמזרעת: (מח) דכתיב ואם נקבה חלד, והול"ל ואם נקבה היא, דכבר כתיב לידה בתחלת הפרשה, אלא לרבות יולא דופן: (מט) מיירי שילדה נקבה, שטובלת לאחר י"ד ומותרת לבעלה, אבל אסורה עדיין לכנס למקדש ולאכל קודם עד אחר שהבואו קרבן ביום ס"ז מעטבלה. וזו הפילה צליל שקודם יום ס"ז משטבלה, שהוא ליל שקודם יום ס"ז משטבלה. אבל בילדה זכר לא משכח"ל שהפיל תוך מלאת, דהרי בזכר טובלת אחר יום ז' משילדה ומותרת לבעלה ואסורה לכנס למקדש ולאכל קודם עד אחר יום ל"ג מעטבלה, והרי בל"ג יום א"א שחטיל ולד

חדשים

ה' ימי טוהר קשה על רב"י. והוא' כתבו במיר שם ע"כ וזה הוא דרשה גמורה וכו' כשם רש"י וכו' רש"י נפסחים דף כ"ח ע"א ע"ש: (ממכרש"י ז"ל). ולי' שהרי"ב כיון ישש דהא נמשכת מיר שם הא דלוינו נאלל משני שש"י אכורים עיין שם ושהא הקאי אמאי שרי אכלת מוצה כתיב יש בו שני

תוספות

מכ"מ דלא רשם מקומה כפי' מחוסרי כפרה ויחמה על הר"ב מ"ש דלא הוי חולין בעורה וכן כתב בהרבה מקומות ובגמרא בי"ל מפורש דהו' חולין בעורה וכו' והרמב"ם שם הלכה ז' וכן משמע דשתי ככלות שחיסה פ"ב דקטני עוף ולא מתעט מליקה וי"מ לוינא דלסור כהנאה ולדעה הר"ב מותר וי"מ ועיין מ"ש לקמן פרק

לחיה

לחיה

הפעם הזה... שנינו נוסחאות

טמא מפני הלידה לפי שהוא דם לידה לא דם טוהר. הרמב"ם:

ראיה שהרי המפלת חוץ מלאת. דמה טמא מפני הלידה ואינה חייבת קרבן שני לפי שכל שבא בחוץ מלאת נחשב כאילו בא עם

המשל לידות ודאות חמש יובות ודאות. וזוהי גדול וכו' (שם). ודיות (ידיות); נב"ב היו עליה חמש; במשכב בא כהן הסדר לפני (שני לעול) ה' (ממשכב לוי חמש) יובת. וחי' לידות. שיעמדו. נב"ב ועמדו. בדינרו וחב. נמשכב בלינו. לא אליו. בדינרו אליו. שיהו בדינרו נכנס. כתיב שיהו קנים. נמשכב. בדינרו בסוף נכנס והכל מגיה. לטוף נכנס. אולם כשי"ח הנה. בדינרו כסף. ואין (השאר) עליה. גדל

המשה זיבותיה) וספק חמשה לידותיה. מביאה קרבן אחד. ואוכלת בזבחים. ואין השאר עליה חובה. חמש לידות ודאות. חמש זיבות ודאות. מביאה קרבן אחד. ואוכלת בזבחים עליה חובה. מעשה. שעמדו קנים) בירושלים

בדינרו זהב. אמר רבן שמעון בן גמליאל. המעון הזה. לא אליו הלילה. עד שיהו בדינרו. נכנס לבית דין ולימד האישה שיש עליה חמש לידות ודאות. חמש זיבות ודאות. מביאה קרבן אחד. ואוכלת בזבחים. ואין השאר עליה חובה. ועמדו קנים בו ביום ברבעתים:

למה. בו ביום ברבעתים. נמשכב ביום התוא. וזונה כשי"ח כלפניו; כד' נ. בארבעתים

המשה זיבותיה) וספק חמשה לידותיה. מביאה קרבן אחד. ואוכלת בזבחים. ואין השאר עליה חובה. מעשה. שעמדו קנים) בירושלים

בדינרו זהב. אמר רבן שמעון בן גמליאל. המעון הזה. לא אליו הלילה. עד שיהו בדינרו. נכנס לבית דין ולימד האישה שיש עליה חמש לידות ודאות. חמש זיבות ודאות. מביאה קרבן אחד. ואוכלת בזבחים. ואין השאר עליה חובה. ועמדו קנים בו ביום ברבעתים:

תוספת החדשים

תוספת החדשים

תוספת החדשים

אסורים ואי משום דגלי קרה נשא גלי קרה כהקדש וז"ל כאלה לכן אמר הר"ב דלא דשו אהדרי דהקדש הדם לא תביב אכילה: מפי אמר הנאמן גדול מהר"ר שאול גר"ו:

ואילת"ק רש"י שיש כח ציד חמשים לעקור דגרי מהחורה נשכ ואל תעשה [בימות ד"ע ע"ה], עכ"פ הכא שלא לנודד עקר ד"ת לנמרי, דקטי כו"ל למדרש להו דמלמטי מחמת היוקר אינן עוזרין בכל תאחר, דאונס רחמנא כשרים [כדנדרים דל"ו א'] ויביאו שאר הקינין לנשיוולו, וז"ל לפטור לנמרי. ז"ל דנכנס דלא לא היו שומעות העשירות מלמתיין, ולא יזלו הקינין עדיין. להבי בכל כה"צ אומרים להם הטא בקל להכניס מומות עשה, כדי שיזכה הנידן בחמור, שינלוו מוכר, היכא דלא פשע הנידן דהכנסת י"ט א']. ואע"פ דהכא רש"י הוה, ואיסו לשתיה לא ס"ל כן דהכא. ובבב"א זה מתייבב ב"ד נס ק"י החוס' [ב"ב קפ"ו א']. שמנה קשיטת ר"ה ר"ת למחוק מלת ואין, וז"ל ככנס ודרם וכו' והשאר עליה חובה, ור"ל שהנשים עשו והשבו, שזריכים להביא כל קנותיהן שנתחייבו, קודם שיתרו לאכול קדשים, ולכן נכסלו ולא הביאו אפילו קן א'; דלפי דעתם לא הויעל לכו הכאת קן א'. ולכן נכנס ודרם שאחר שהביאו רק קן א' מותרים לאכול קדשים, אבל השאר עליהם חובה לפשוולו. עוד כתבו שגזירות הספר דגרים ואין השאר, וכו', ז"ל כפירוש האשכנזים, דרש"ב' סוגי אביה שמאי ובית הלל [לקמן כ"ט ד"ש ב']. וש"ל דמי לפבילה כששחייבה ה' טבילות מה' טומאות, טובלת פעם אחת וטוהרה, וה"ל לה' לידות מביאה רק קן א' ופטורה מהשאר, מדלא אתו על חפא. וע"ש:

לקוטים

לקוטים

לקוטים

בבשנה חמש לידות וזלוח הכא כשי"ח לכלו וסמי לידות קודמות וז"ל דכל דוכא מקדים תנא וזה לילולת וכן דין לפי סדר ומיט דשפתא כנג מענת ללל וזה קודם שחלר הכא מיהא הקדים משום דהן מלאת דהשאר עליה חובה כלידות הוא דהיינו כמי"ט הר"ב ומיטס הוא דילפי' לייבות ומיטס דין הוא להקדים המלמד ללמד. (ש"ז): הר"ב ד"ה נבנס וכו' אע"פ שהיה וכו' כן סודש"י והרמב"ם שמי"ט רש"י לא היה ללל לנודד טעם. אבל דעת הרמב"ם כהשגות דמשנס אחרונה היא זו ורש"ב' ולפי' תמה על הרמב"ם דמוסק דהשאר כולל דהין לפי ד"ל משנה

הוא אילת"ק רש"י שיש כח ציד חמשים לעקור דגרי מהחורה נשכ ואל תעשה [בימות ד"ע ע"ה], עכ"פ הכא שלא לנודד עקר ד"ת לנמרי, דקטי כו"ל למדרש להו דמלמטי מחמת היוקר אינן עוזרין בכל תאחר, דאונס רחמנא כשרים [כדנדרים דל"ו א'] ויביאו שאר הקינין לנשיוולו, וז"ל לפטור לנמרי. ז"ל דנכנס דלא לא היו שומעות העשירות מלמתיין, ולא יזלו הקינין עדיין. להבי בכל כה"צ אומרים להם הטא בקל להכניס מומות עשה, כדי שיזכה הנידן בחמור, שינלוו מוכר, היכא דלא פשע הנידן דהכנסת י"ט א']. ואע"פ דהכא רש"י הוה, ואיסו לשתיה לא ס"ל כן דהכא. ובבב"א זה מתייבב ב"ד נס ק"י החוס' [ב"ב קפ"ו א']. שמנה קשיטת ר"ה ר"ת למחוק מלת ואין, וז"ל ככנס ודרם וכו' והשאר עליה חובה, ור"ל שהנשים עשו והשבו, שזריכים להביא כל קנותיהן שנתחייבו, קודם שיתרו לאכול קדשים, ולכן נכסלו ולא הביאו אפילו קן א'; דלפי דעתם לא הויעל לכו הכאת קן א'. ולכן נכנס ודרם שאחר שהביאו רק קן א' מותרים לאכול קדשים, אבל השאר עליהם חובה לפשוולו. עוד כתבו שגזירות הספר דגרים ואין השאר, וכו', ז"ל כפירוש האשכנזים, דרש"ב' סוגי אביה שמאי ובית הלל [לקמן כ"ט ד"ש ב']. וש"ל דמי לפבילה כששחייבה ה' טבילות מה' טומאות, טובלת פעם אחת וטוהרה, וה"ל לה' לידות מביאה רק קן א' ופטורה מהשאר, מדלא אתו על חפא. וע"ש:

הוא אילת"ק רש"י שיש כח ציד חמשים לעקור דגרי מהחורה נשכ ואל תעשה [בימות ד"ע ע"ה], עכ"פ הכא שלא לנודד עקר ד"ת לנמרי, דקטי כו"ל למדרש להו דמלמטי מחמת היוקר אינן עוזרין בכל תאחר, דאונס רחמנא כשרים [כדנדרים דל"ו א'] ויביאו שאר הקינין לנשיוולו, וז"ל לפטור לנמרי. ז"ל דנכנס דלא לא היו שומעות העשירות מלמתיין, ולא יזלו הקינין עדיין. להבי בכל כה"צ אומרים להם הטא בקל להכניס מומות עשה, כדי שיזכה הנידן בחמור, שינלוו מוכר, היכא דלא פשע הנידן דהכנסת י"ט א']. ואע"פ דהכא רש"י הוה, ואיסו לשתיה לא ס"ל כן דהכא. ובבב"א זה מתייבב ב"ד נס ק"י החוס' [ב"ב קפ"ו א']. שמנה קשיטת ר"ה ר"ת למחוק מלת ואין, וז"ל ככנס ודרם וכו' והשאר עליה חובה, ור"ל שהנשים עשו והשבו, שזריכים להביא כל קנותיהן שנתחייבו, קודם שיתרו לאכול קדשים, ולכן נכסלו ולא הביאו אפילו קן א'; דלפי דעתם לא הויעל לכו הכאת קן א'. ולכן נכנס ודרם שאחר שהביאו רק קן א' מותרים לאכול קדשים, אבל השאר עליהם חובה לפשוולו. עוד כתבו שגזירות הספר דגרים ואין השאר, וכו', ז"ל כפירוש האשכנזים, דרש"ב' סוגי אביה שמאי ובית הלל [לקמן כ"ט ד"ש ב']. וש"ל דמי לפבילה כששחייבה ה' טבילות מה' טומאות, טובלת פעם אחת וטוהרה, וה"ל לה' לידות מביאה רק קן א' ופטורה מהשאר, מדלא אתו על חפא. וע"ש:

על הרמב"ם דמוסק דהשאר כולל דהין לפי ד"ל משנה

הוא אילת"ק רש"י שיש כח ציד חמשים לעקור דגרי מהחורה נשכ ואל תעשה [בימות ד"ע ע"ה], עכ"פ הכא שלא לנודד עקר ד"ת לנמרי, דקטי כו"ל למדרש להו דמלמטי מחמת היוקר אינן עוזרין בכל תאחר, דאונס רחמנא כשרים [כדנדרים דל"ו א'] ויביאו שאר הקינין לנשיוולו, וז"ל לפטור לנמרי. ז"ל דנכנס דלא לא היו שומעות העשירות מלמתיין, ולא יזלו הקינין עדיין. להבי בכל כה"צ אומרים להם הטא בקל להכניס מומות עשה, כדי שיזכה הנידן בחמור, שינלוו מוכר, היכא דלא פשע הנידן דהכנסת י"ט א']. ואע"פ דהכא רש"י הוה, ואיסו לשתיה לא ס"ל כן דהכא. ובבב"א זה מתייבב ב"ד נס ק"י החוס' [ב"ב קפ"ו א']. שמנה קשיטת ר"ה ר"ת למחוק מלת ואין, וז"ל ככנס ודרם וכו' והשאר עליה חובה, ור"ל שהנשים עשו והשבו, שזריכים להביא כל קנותיהן שנתחייבו, קודם שיתרו לאכול קדשים, ולכן נכסלו ולא הביאו אפילו קן א'; דלפי דעתם לא הויעל לכו הכאת קן א'. ולכן נכנס ודרם שאחר שהביאו רק קן א' מותרים לאכול קדשים, אבל השאר עליהם חובה לפשוולו. עוד כתבו שגזירות הספר דגרים ואין השאר, וכו', ז"ל כפירוש האשכנזים, דרש"ב' סוגי אביה שמאי ובית הלל [לקמן כ"ט ד"ש ב']. וש"ל דמי לפבילה כששחייבה ה' טבילות מה' טומאות, טובלת פעם אחת וטוהרה, וה"ל לה' לידות מביאה רק קן א' ופטורה מהשאר, מדלא אתו על חפא. וע"ש:

הוא אילת"ק רש"י שיש כח ציד חמשים לעקור דגרי מהחורה נשכ ואל תעשה [בימות ד"ע ע"ה], עכ"פ הכא שלא לנודד עקר ד"ת לנמרי, דקטי כו"ל למדרש להו דמלמטי מחמת היוקר אינן עוזרין בכל תאחר, דאונס רחמנא כשרים [כדנדרים דל"ו א'] ויביאו שאר הקינין לנשיוולו, וז"ל לפטור לנמרי. ז"ל דנכנס דלא לא היו שומעות העשירות מלמתיין, ולא יזלו הקינין עדיין. להבי בכל כה"צ אומרים להם הטא בקל להכניס מומות עשה, כדי שיזכה הנידן בחמור, שינלוו מוכר, היכא דלא פשע הנידן דהכנסת י"ט א']. ואע"פ דהכא רש"י הוה, ואיסו לשתיה לא ס"ל כן דהכא. ובבב"א זה מתייבב ב"ד נס ק"י החוס' [ב"ב קפ"ו א']. שמנה קשיטת ר"ה ר"ת למחוק מלת ואין, וז"ל ככנס ודרם וכו' והשאר עליה חובה, ור"ל שהנשים עשו והשבו, שזריכים להביא כל קנותיהן שנתחייבו, קודם שיתרו לאכול קדשים, ולכן נכסלו ולא הביאו אפילו קן א'; דלפי דעתם לא הויעל לכו הכאת קן א'. ולכן נכנס ודרם שאחר שהביאו רק קן א' מותרים לאכול קדשים, אבל השאר עליהם חובה לפשוולו. עוד כתבו שגזירות הספר דגרים ואין השאר, וכו', ז"ל כפירוש האשכנזים, דרש"ב' סוגי אביה שמאי ובית הלל [לקמן כ"ט ד"ש ב']. וש"ל דמי לפבילה כששחייבה ה' טבילות מה' טומאות, טובלת פעם אחת וטוהרה, וה"ל לה' לידות מביאה רק קן א' ופטורה מהשאר, מדלא אתו על חפא. וע"ש:

ר"ע מברטנורה ארבעה מחוסרי פרק בכריתות תוספות יום טוב לט

שנוי ניהאחא

קרא (ויקרא י"ט) וכפר עליו סכהן באיל האשם א) על חטאתו. והדר כתיב (שם) ונסלח לו מחטאתו אשר חטא. לרבות מויד כשונג. וכזר שנטמא. דכתיב (במדבר ו') וכי ימות מת עליו בפחע פחאוס. פתע זה שונג וכה"א (שם ל') והאם בפחע בלא חיבה. פחאוס זה מויד. וכה"א (משלי כ"ג) פחאוס עברו ונעשו. השפחה. ונויר שנשמא. ועל שבועת והיינו מויד. דאין עונש הלא על הערות. ועל שבועת הפקדון. ועל שבועת העדות. קרבן עולה ויורד האמור בשבועת העדות חייב הכתוב על מויד כשונג. דבטול נאמר ונעלם. ואין לא נאמר ונעלם: ועל שבועת הפקדון. אשם האמור בשבועת הפקדון חייב בו מויד כשונג. דליף תחטא תחטא לגז"ש משבועת העדות: (א) יל האשם לפני ס' על ש"מ (ג) כ"ה גר"ב ד"ר וכו' גמ' ועי' רש"י.

לאמר קרא וכפר עליו וגו'. והדר כתב ונסלח לו מחטאתו אשר חטא לרבות מויד כשונג. גמ'. והא קרא כי כתיב במויד כתיב [דכתיב בקורת תהיה. והיינו מלקות ואין מלקות אלא במויד ועליה קאמר והביא את אשמו. רש"י דף ע' ע"א] אלא הו"מ לעשות שונג כמויד. פירש"י דלהכי כתב חטא ארבע זמני חרי למילף קרבן אחד על עבירות הרבה [בדלקמן] וחרי לעשות שונג כמויד ע"כ. והרמב"ם פירש דמונסלח לו דייקאן ר"ל שנסלח לו בקרבן זה באיזה ענין שיהיה. ע"כ. ועיין במשנה ד' וט"ש שם: ונויר שנטמא. פירש הר"ב דכתיב בפחע פחאוס פתע זה שונג וכו' פחאוס זה מויד וכו'. דאין עונש הלא על מויד. וכן פירש"י וכלומר כדאמרינן בעלמא אין עונשין אלא ח"כ מזהירין. דהיינו דהא לריך חטאה לכפרה. ועל לא הודע השם תלוי דמשמע שונג ומשמע מויד ומשמע אונס. דמשמע נמי אונס. דכתיב (במדבר י"ג) ויאמר ה' פחאוס אל משה [בעל כרחם יאלו שלשתם על פי הדבור] ולא נכתוב קרא פתע. אי כתב קרא פחאוס. דמשמע שונג ומשמע מויד ומשמע אונס. ה"א [הש"ג] דפחאוס דעלמא משמע אונס ושונג ומויד. פחאוס דנויר ודאי [פי' מיחי קרבן כשונג]. ימידעם דהוא התורה כולה. אבל אונס ומויד אימא לא. כתב רחמנא פתע דשונג הוא לגנויי עליה דפחאוס דאונס ומויד הוא. דאפ"ס חייביה רחמנא. וכן פסק הרמב"ם בפ"י מהל' גזירות: ועל שבועת הפקדון. כתב הר"ב דליף תחטא תחטא לגז"ש משבועת העדות. וכ"כ הרמב"ם. והכי אימא ביהדיא בגמ'. ותימה דבר"פ שבועות הפקדון במסכת שבועות. פירש הר"ב מדלא כתיב בה ונעלם. וכן פירש"י שם ואף הרמב"ם בפירושו דהתם נראה שזה דערו מדלא הזכיר הג"ש דתחטא תחטא. ש"מ דממך ליה אדפירש לענין שבועת העדות דעמא שלא חמרה בה התורה ונעלם. ובהדיא כתב כן בחבורו בפ"א מהלכות שבועות שלא נאמר בשבועת הפקדון ונעלם ממנו לחייב [מויד כשונג]. ע"כ. ורבינו שם להכ"מ שהביא גמ' דידן. שבועת העדות מנלן דת"ר בכולן נאמר ונעלם כאן לא נאמר ונעלם. לחייב על השונג כמויד. על שבועת הפקדון מנלן. יליף תחטא תחטא משבועת העדות. וכתיב עלה. וז"ל יש לחמוה מה לרך לשבועת הפקדון ללמוד משבועת העדות. תיסק ליה דלא כתיב ונעלם בשבועת הפקדון גופה. ונראה ברש"י הרגיש זה ולפיכך כתב בכולן דכל המביאין קרבן עולה [ויורד] שזאתה פרשה כגון מטמא מקדש ושבועת בטוי דכתיבי ביהדי שבועת העדות. ע"כ. כלומר דלא דייקאן מדלא כתיב בה ונעלם. אלא בשבועת העדות. דבאיך דכתיבי ביהדי שבועת העדות. הלכך לא ילפינן לשבועת הפקדון מדלא כתיב בה ונעלם. מאחר דליכא אחריני ביהדי דכתיב בה ונעלם. הלכך לריבינן למילף לה משבועת העדות. ורבינו נראה שהיה גורם שבועת העדות ושבועת הפקדון מנ"ל. דת"ר בכולם נאמר ונעלם וכו' דשפיר ילפינן לשבועת הפקדון מדלא כתיב בה ונעלם בה. עכ"ל הכ"מ. ובלי ספק שכתב כן נעלם ממנו ל' הרמב"ם שבפי' המשנה דהא קא חזין דגריב ליה כגירסא דידן. אה"כ נאמר דה"כ בשעת החבור מלא לו גירסא אחרת. שזה דוחק. ועוד דה"ל להכ"מ לפירש זה. גם רש"י גרס הכא כגירסתו. ואפ"ס מפרש ליה בפרק שבועת הפקדון מדלא כתיב גביה ונעלם. ולכן ל"ל שפתי הפירושים הם אמת ולכל אמת יש לה סוגיא בגמרא להחיות בה. הך דהכא ודאי כדאמרינן דיש לחלק בין פרשת העדות ללא כתיב בה ונעלם. לפרשת הפקדון אש"ג דבנה גמי לא כתיב ונעלם. ולפיכך הורגה לג"ש דתחטא תחטא. אבל הפירוש דפרק שבועת הפקדון ללא מחלקים ביניהם ודייקא גמי מדלא כתיב גבה ונעלם. אורו הפ' נחלה כסוגיא דגמ' דפרק שבועת העדות דף ל"ד ע"ב]. דהא אדאמר ר"ש מה לפקדון שכן לא עשה בה מויד כשונג. מחבו עלה במערבא. ואמרינן מאי מוכא וקאמרינן מכדי מויד גבי עדות מנא ליה. דלא כתיב ביה ונעלם [ה"ג לא כתיב ביה ונעלם] ודחי לה מאי מוכא. דלמא מויד דלרו כשונג בפקדון. ממעילה ר"ש נמר לה. ומדלא דחי שאני עדות דכתיבא גבי שבועת בטוי וגבי טומאת מקדש וקדשו דבכולן נאמר בה ונעלם וכו' וכדמסיק בחר הכי גמרא. ש"מ דס"ל דלא אלימא עדות מפקדון מהאי טעמא כלל. וכן דקדקו בתוס' [ד"ה פקדון]. והא דבחר הכי מסיק כך. היינו אדמסיק דר"ש פקדון ממעילה נמר דלא לחייב בו מויד כשונג. ודאחכו עליה דהא אימא ליה ג"ש דתחטא תחטא למילף עדות מפקדון שאינו מדבר אלא בשבועת ממון. ובהדר ותגמר לה משקדון דמניד לאו כשונג. אהא מסיק לכנויי החוטא דלהכי כהנה רחמנא לעדות גבי שבועת בטוי וגבי טומאת מקדש וקדשו דבכולן נאמר בהם ונעלם וכאן לא נאמר ונעלם לחייב על המויד כשונג. אבל אי לאו מוסר ר"ש. לא היינו מהלקין ביניהם עדות ופקדון. והלכך לרבנן דלא

עונש ב' ד של מטה. דודאי דאף על השונג מהיסר ביטורין מב"ד כל מעלה. דהא לריך חטאה לכפרה. ועל לא הודע השם תלוי שחולה ומגין מן היסורים כדפי' הר"ב במשנה ב' דפ"ק. ובגמ' ונכתוב קרא פחאוס. דמשמע שונג ומשמע מויד ומשמע אונס. אל משה [בעל כרחם יאלו שלשתם על פי הדבור] ולא נכתוב קרא פתע. אי כתב קרא פחאוס. דמשמע שונג ומשמע מויד ומשמע אונס. ה"א [הש"ג] דפחאוס דעלמא משמע אונס ושונג ומויד. פחאוס דנויר ודאי [פי' מיחי קרבן כשונג]. ימידעם דהוא התורה כולה. אבל אונס ומויד אימא לא. כתב רחמנא פתע דשונג הוא לגנויי עליה דפחאוס דאונס ומויד הוא. דאפ"ס חייביה רחמנא. וכן פסק הרמב"ם בפ"י מהל' גזירות: ועל שבועת הפקדון. כתב הר"ב דליף תחטא תחטא לגז"ש משבועת העדות. וכ"כ הרמב"ם. והכי אימא ביהדיא בגמ'. ותימה דבר"פ שבועות הפקדון במסכת שבועות. פירש הר"ב מדלא כתיב בה ונעלם. וכן פירש"י שם ואף הרמב"ם בפירושו דהתם נראה שזה דערו מדלא הזכיר הג"ש דתחטא תחטא. ש"מ דממך ליה אדפירש לענין שבועת העדות דעמא שלא חמרה בה התורה ונעלם. ובהדיא כתב כן בחבורו בפ"א מהלכות שבועות שלא נאמר בשבועת הפקדון ונעלם ממנו לחייב [מויד כשונג]. ע"כ. ורבינו שם להכ"מ שהביא גמ' דידן. שבועת העדות מנלן דת"ר בכולן נאמר ונעלם כאן לא נאמר ונעלם. לחייב על השונג כמויד. על שבועת הפקדון מנלן. יליף תחטא תחטא משבועת העדות. וכתיב עלה. וז"ל יש לחמוה מה לרך לשבועת הפקדון ללמוד משבועת העדות. תיסק ליה דלא כתיב ונעלם בשבועת הפקדון גופה. ונראה ברש"י הרגיש זה ולפיכך כתב בכולן דכל המביאין קרבן עולה [ויורד] שזאתה פרשה כגון מטמא מקדש ושבועת בטוי דכתיבי ביהדי שבועת העדות. ע"כ. כלומר דלא דייקאן מדלא כתיב בה ונעלם. אלא בשבועת העדות. דבאיך דכתיבי ביהדי שבועת העדות. הלכך לא ילפינן לשבועת הפקדון מדלא כתיב בה ונעלם. מאחר דליכא אחריני ביהדי דכתיב בה ונעלם. הלכך לריבינן למילף לה משבועת העדות. ורבינו נראה שהיה גורם שבועת העדות ושבועת הפקדון מנ"ל. דת"ר בכולם נאמר ונעלם וכו' דשפיר ילפינן לשבועת הפקדון מדלא כתיב בה ונעלם בה. עכ"ל הכ"מ. ובלי ספק שכתב כן נעלם ממנו ל' הרמב"ם שבפי' המשנה דהא קא חזין דגריב ליה כגירסא דידן. אה"כ נאמר דה"כ בשעת החבור מלא לו גירסא אחרת. שזה דוחק. ועוד דה"ל להכ"מ לפירש זה. גם רש"י גרס הכא כגירסתו. ואפ"ס מפרש ליה בפרק שבועת הפקדון מדלא כתיב גביה ונעלם. ולכן ל"ל שפתי הפירושים הם אמת ולכל אמת יש לה סוגיא בגמרא להחיות בה. הך דהכא ודאי כדאמרינן דיש לחלק בין פרשת העדות ללא כתיב בה ונעלם. לפרשת הפקדון אש"ג דבנה גמי לא כתיב ונעלם. ולפיכך הורגה לג"ש דתחטא תחטא. אבל הפירוש דפרק שבועת הפקדון ללא מחלקים ביניהם ודייקא גמי מדלא כתיב גבה ונעלם. אורו הפ' נחלה כסוגיא דגמ' דפרק שבועת העדות דף ל"ד ע"ב]. דהא אדאמר ר"ש מה לפקדון שכן לא עשה בה מויד כשונג. מחבו עלה במערבא. ואמרינן מאי מוכא וקאמרינן מכדי מויד גבי עדות מנא ליה. דלא כתיב ביה ונעלם [ה"ג לא כתיב ביה ונעלם] ודחי לה מאי מוכא. דלמא מויד דלרו כשונג בפקדון. ממעילה ר"ש נמר לה. ומדלא דחי שאני עדות דכתיבא גבי שבועת בטוי וגבי טומאת מקדש וקדשו דבכולן נאמר בה ונעלם וכו' וכדמסיק בחר הכי גמרא. ש"מ דס"ל דלא אלימא עדות מפקדון מהאי טעמא כלל. וכן דקדקו בתוס' [ד"ה פקדון]. והא דבחר הכי מסיק כך. היינו אדמסיק דר"ש פקדון ממעילה נמר דלא לחייב בו מויד כשונג. ודאחכו עליה דהא אימא ליה ג"ש דתחטא תחטא למילף עדות מפקדון שאינו מדבר אלא בשבועת ממון. ובהדר ותגמר לה משקדון דמניד לאו כשונג. אהא מסיק לכנויי החוטא דלהכי כהנה רחמנא לעדות גבי שבועת בטוי וגבי טומאת מקדש וקדשו דבכולן נאמר בהם ונעלם וכאן לא נאמר ונעלם לחייב על המויד כשונג. אבל אי לאו מוסר ר"ש. לא היינו מהלקין ביניהם עדות ופקדון. והלכך לרבנן דלא

(*) כ"ה ב"פ וד"ק וכד"ה הגיטו מילי כמו שהוא לפנינו בגמ'.

השפחה. במכ"כ בשפחה. (ינויר שנשמא). כתיב יתח. ו(ע"ל) שבועת חטאות תעל. כתיב ונמשכ"ב יתח:

תוספות חדשים
פ"ב ב תי"ט ד"ח וע"ל
 שבעת הפקדון כו' וכלי ספק שכתבנו כן ע"כ. ודלמא כתב דנראה לפרש דג"ש תחטא כו' אינטיק כדי דלא לילף ממעילם אבל עיקר יפסחא מוסר דלא כתיב ביה ונעלם:

ראשון לציון
ב תי"ט ד"ח וע"ל
 שבעת הפקדון כו' ומימא דכ"ה שבעת הפקדון במסכת שבועות כו' ע"י יפ"מ:

תוספות רעק"א
 גם י"ל דס"ל כו' דמימא השמיני מונה אף דלא הביא קרבנותיו כדאיתא בנייר דף י"ח ע"ב וע"כ: **ב** [אות ד'] תי"ט ד"ח ונויר שנשמא. כי פייחיו קרבן כשונג. תימא א"כ ככתוב קרא בשונג. תוס':

י כ י תפארת ישראל י כ י

מזידין או שונגין, שחשבו שאין חייבים על דבר זה קרבן, וא כשיראו העדים לעשות חטובה, מביא כל א' קרבן עולה ויורד, דהיינו שכתבנו עכיר מביא כספה או שפירה להטאת. וכשהוא עני מביא ב' עופות אחד להטאת ואחד לעולה. וכשאין ידו משנת גס לזה, מביא עשירות האופה סולת [ועי' מ"ש בפירושו בס"ד בפקדמת פ"ג דשבעות פי' ג']: (ח) כשהבטו חבירו ממון סיה לו אללו בהלוואה או בפקדון או מילה וכדומה, וכסר וכשכע, או כשכב, מחזיר הגול, ומפיל

(ה) שפחה חרופה שהיה שפחה וחלטה בה מורין, שמקודשת לעבד עברי, ובה עליה ישראל אחר, בין בשונג בין במויד, אם רק היא היתה מוידה, אז היא לוקה והוא מביא איל אשם: (ו) במה. ואסילו באונס, או שיה בני' ו' באסר פרה, ואח"כ מגלה ועובל בו', ולמחר מביא ב' עופות, אחד לחטאת וא' לעולה, וככה לאשם. ומשכביו הטאת העוף שלו מחזיר למנוה נזירותו מחדש: (ז) שהשביען שיעירו לו צדית ממון, וכפרו העדים לומר שאין יודעים העדות, בין שהיו

בגמרא מפרש דהכי קמיני לא עלו לפורים להקבצו בעניות ובעשירות שחם היה עני בשעת [הנחה] לפורים והעשיר קודם שיצא חטאתו לריך להציל קרבן עשיר. ואם היה עשיר והעני מציא קרבן דלות עד שיצא חטאתו דבחר חטאת אוליין בין בעניות בין בעשירות דכתיב. (שם)

אשר לא תשיג ידו בטרתו כלא תשיג ידו בשעת טרתו יבא דלות. ואע"פ שהעשיר אחר כן. והוא טרתו. היינו חטאת שהוא כפרתו: עד שיביא אשמו. דבטרתו אשמו משמע שותן מדמו על בהונתו ומכסירו לאכול בקדשים. ואין הלכה כרבי יהודה: (א) [האשה ז] [שילדה] ולדות הרבה. וקאזיל ומפרש כילד. כגון הפילה בחוך שמונים של נקבה שטבלה לאחר שבעיים דטומאה וטמאה

ונתעברה והפילה נקבה לאחר ארבעים של ילידה. דהיינו כ"ד לילדה הראשונה. וזורה והפילה לכוף כ"ד של ז'. ולהכי קמט נקבה. דזוכרים ליהבא למימר הכי דלי הפילה בחוך מ' דוכר האי שני מיהב בעלמא הוא. דאין הולד נולד עד מ' יום: והמפלת תאומים. אפילו זכרים. כגון נתעברה שלשה והפילה א' לאחר מ'. והשני שחיה וילד בחוך ימי טוהר הראשון. ושלישי בחוך ימי טוהר דשני. כל אלו אין מביאות אלא קרבן אחד. דכתיב (שם י"ב) זאת תורת היולדת מלמד מביאה קרבן א' על ולדה הרבה. יכול על הלידה שלפני מלאה. ושל אחר מלאה. כמי אינה מביאה אלא קרבן אחד. ת"ל זאת: רבי יהודה אוסר מביאה על הראשון ואינה מביאה על השני. ר"י פליגי בין אולדות בין אחתומים ואומר מביאה על הולד הראשון. ולא על השני שגולד בחוך מלאה של ראשון. ומביאה על השלישי. משום דהוא לא נולד תוך מלאה. דלא חשבינן מלאה עליו דכמאן דליחיה דמי. והאיל וטולד תוך מלאה של ראשון. ושלישי בחוך דשלישי אבל שלישי לא נולד תוך מלאה דראשון הוא עברו ימי טומאתו דראשון. וגבי אחתומים נמי פליגי ר' יהודה. ואף ע"ג דעבורן כחחת. לא אמרינן חדא ליה ואית ליה מלאה נמי לשני. ושלישי לאו בר קרבן הוא. אלא אם נולד שלישי לאחר מלאה דראשון. סבר רבי יהודה דמביאה קרבן על השלישי ועל מלאה דשני לא חכיה לן. דכתיב ליתיה דמי. וכי קאמר ר' יהודה ולד שני כמאן דליחיה דמי לעמן קרבן והאיל וטולד זמני של קרבן ראשון נולד. אבל לענין טומאה מודה דימי טומאה אית לה [וכל זמן שהיא מפלת זכר יושבת עליו שבעת ימי טומאה ול"ג דדס טוהר] וכל זמן שהיא מפלת נקבה יושבת עליה שבעים דטומאה [וס"ו] דדס טוהר. ואין הלכה כרבי יהודה: עולה ויורד. עולה לעשיר ויורד לעני. שאם הוא עשיר מביא נקבה או שעירה. ואם פני תורים וכו' יונה. ובדלי דלות עשירים האופה סלת: שמיעת הקול.

רבי יהודה אומר עד שיצא את אשמו. לחב הר"ב ואין הלכה כר' יהודה. וכ"כ הרמב"ם בפירושו. ותמיהה לי דבפרק בתרא דנגעים משנה י"א שניה ג"כ מחלוקה זו. ובס פסקו להלכה כר"י וכן פסק בחבורו סוף הל' מחוסרי צפרה. והטעם מובחר

דהסם שנייה צרישא דכרי ר"ש. ור"ש ור"י הלכה כר"י. וא"ת ונסמך אסמחא דהכא י"ל דליכא למסמך עשי אפלוגמא דהסם דהוא בדוכתיה והכא אנב גררף הוא דמחני כן כ"ל. ושז ראינו צפ"י הרמב"ם דלא"ה שהוגה ככאן והגררף לי שהלכה כר"י: ד [האשה שילדה]. הר"ב העתיק שהפילה. אבל רש"י והרמב"ם העריקו ג"כ שילדה: הפילה בחוך כמ נים נקבה. כתב הר"ב ולהכי קמט נקבה. דזוכרים ליהבא למימר הכי וכו'. וכ"כ

רש"י. וכ"כ הרמב"ם צפ"ק סוף משנה ו'. וטעמא דאמו ברשיעי עסקין. אבל בחבורו פ"א מה' מחוסרי צפרה. כתב היולדת טומאם ואלדו גיטום והפילה נפל אחר מ' מיום לידתו הרי זו מביאה קרבן על נפל זה שמא זכר הוא הראשון וכו'. וכתב הכ"מ ופי ברשיעי עסקין. וי"ל שהפטר שיהיה הדבר בשגגה. ע"כ. ואני אומר שא"ל לכך. דאפטר צהיתר נמור דעיברה בלאמבטי. כדאיחא צפ"ב דחגיגה דף ע"ו שמה בלאמבטי עיברה. ומתני' לא חיירי בה. משום דמלחא דלא שכיחא הוא. [ומ"ם הר"ב דכתיב זאת תורת היולדת מלמד זכר. כפיירוכו למשנה דלעיל]. ומ"ם הר"ב ת"ל זאת משום כה"פ: [רבי יהודה אומר וכו'. מ"ם הר"ב דהא עברו ימי טומאתו דראשון וכן לשון רש"י. ור"ל מה שאנו טמאה למקדש וקדשו: אלו מביאין. והרמב"ם גורם חמקה. וז"ל לדרייה דלא גרס כן במשנה דלעיל. ויחכן שכן ג"כ

האשה שילדה ולדות הרבה. וקאזיל ומפרש כילד. כגון הפילה בחוך שמונים של נקבה שטבלה לאחר שבעיים דטומאה וטמאה ונתעברה והפילה נקבה לאחר ארבעים של ילידה. דהיינו כ"ד לילדה הראשונה. וזורה והפילה לכוף כ"ד של ז'. ולהכי קמט נקבה. דזוכרים ליהבא למימר הכי דלי הפילה בחוך מ' דוכר האי שני מיהב בעלמא הוא. דאין הולד נולד עד מ' יום: והמפלת תאומים. אפילו זכרים. כגון נתעברה שלשה והפילה א' לאחר מ'. והשני שחיה וילד בחוך ימי טוהר הראשון. ושלישי בחוך ימי טוהר דשני. כל אלו אין מביאות אלא קרבן אחד. דכתיב (שם י"ב) זאת תורת היולדת מלמד מביאה קרבן א' על ולדה הרבה. יכול על הלידה שלפני מלאה. ושל אחר מלאה. כמי אינה מביאה אלא קרבן אחד. ת"ל זאת: רבי יהודה אוסר מביאה על הראשון ואינה מביאה על השני. ר"י פליגי בין אולדות בין אחתומים ואומר מביאה על הולד הראשון. ולא על השני שגולד בחוך מלאה של ראשון. ומביאה על השלישי. משום דהוא לא נולד תוך מלאה. דלא חשבינן מלאה עליו דכמאן דליחיה דמי. והאיל וטולד תוך מלאה של ראשון. ושלישי בחוך דשלישי אבל שלישי לא נולד תוך מלאה דראשון הוא עברו ימי טומאתו דראשון. וגבי אחתומים נמי פליגי ר' יהודה. ואף ע"ג דעבורן כחחת. לא אמרינן חדא ליה ואית ליה מלאה נמי לשני. ושלישי לאו בר קרבן הוא. אלא אם נולד שלישי לאחר מלאה דראשון. סבר רבי יהודה דמביאה קרבן על השלישי ועל מלאה דשני לא חכיה לן. דכתיב ליתיה דמי. וכי קאמר ר' יהודה ולד שני כמאן דליחיה דמי לעמן קרבן והאיל וטולד זמני של קרבן ראשון נולד. אבל לענין טומאה מודה דימי טומאה אית לה [וכל זמן שהיא מפלת זכר יושבת עליו שבעת ימי טומאה ול"ג דדס טוהר] וכל זמן שהיא מפלת נקבה יושבת עליה שבעים דטומאה [וס"ו] דדס טוהר. ואין הלכה כרבי יהודה: עולה ויורד. עולה לעשיר ויורד לעני. שאם הוא עשיר מביא נקבה או שעירה. ואם פני תורים וכו' יונה. ובדלי דלות עשירים האופה סלת: שמיעת הקול.

ושמעה

ד ראשה שילדה ולדות הרבה. וקאזיל ומפרש כילד. כגון הפילה בחוך שמונים של נקבה שטבלה לאחר שבעיים דטומאה וטמאה ונתעברה והפילה נקבה לאחר ארבעים של ילידה. דהיינו כ"ד לילדה הראשונה. וזורה והפילה לכוף כ"ד של ז'. ולהכי קמט נקבה. דזוכרים ליהבא למימר הכי דלי הפילה בחוך מ' דוכר האי שני מיהב בעלמא הוא. דאין הולד נולד עד מ' יום: והמפלת תאומים. אפילו זכרים. כגון נתעברה שלשה והפילה א' לאחר מ'. והשני שחיה וילד בחוך ימי טוהר הראשון. ושלישי בחוך ימי טוהר דשני. כל אלו אין מביאות אלא קרבן אחד. דכתיב (שם י"ב) זאת תורת היולדת מלמד מביאה קרבן א' על ולדה הרבה. יכול על הלידה שלפני מלאה. ושל אחר מלאה. כמי אינה מביאה אלא קרבן אחד. ת"ל זאת: רבי יהודה אוסר מביאה על הראשון ואינה מביאה על השני. ר"י פליגי בין אולדות בין אחתומים ואומר מביאה על הולד הראשון. ולא על השני שגולד בחוך מלאה של ראשון. ומביאה על השלישי. משום דהוא לא נולד תוך מלאה. דלא חשבינן מלאה עליו דכמאן דליחיה דמי. והאיל וטולד תוך מלאה של ראשון. ושלישי בחוך דשלישי אבל שלישי לא נולד תוך מלאה דראשון הוא עברו ימי טומאתו דראשון. וגבי אחתומים נמי פליגי ר' יהודה. ואף ע"ג דעבורן כחחת. לא אמרינן חדא ליה ואית ליה מלאה נמי לשני. ושלישי לאו בר קרבן הוא. אלא אם נולד שלישי לאחר מלאה דראשון. סבר רבי יהודה דמביאה קרבן על השלישי ועל מלאה דשני לא חכיה לן. דכתיב ליתיה דמי. וכי קאמר ר' יהודה ולד שני כמאן דליחיה דמי לעמן קרבן והאיל וטולד זמני של קרבן ראשון נולד. אבל לענין טומאה מודה דימי טומאה אית לה [וכל זמן שהיא מפלת זכר יושבת עליו שבעת ימי טומאה ול"ג דדס טוהר] וכל זמן שהיא מפלת נקבה יושבת עליה שבעים דטומאה [וס"ו] דדס טוהר. ואין הלכה כרבי יהודה: עולה ויורד. עולה לעשיר ויורד לעני. שאם הוא עשיר מביא נקבה או שעירה. ואם פני תורים וכו' יונה. ובדלי דלות עשירים האופה סלת: שמיעת הקול.

שנויי נוסחאות

(את) האשמו כו' (את) אשמו. במכריב ליתא כד"ל ליתא לטעם. ד האשה. כתיב והאשמו שילדה. כתיב שהפילה. הפילה. כתיב ונמס"ס והפילה. וזורה. כתיב ונמס"ס חורה. והמפלת. כתיב ונמס"ס ד"ו הפסלת. הראומים ד"א. כתיב תאומים מביאה קרבן אחד ר"א. אלו כתיבין כתיב ואלו. הקול. כ"מ כ"ב כ"ג קול.

תוספות הדרשים

ג' תי"ט ד"ה ר"א כו' ור"ש וכו' הלכה כר"י. ונמנה דף ע"ב פסק שמואל כר"ס א"כ כו' ע"ל ניסק כר"ס (לח"מ שם):

תוספות רעק"א

ג' אות ו' בסנה ע"ד שיבוא את האשמו. ע"ן ערבין פ"ד מ"ג בחרע"ב וכו'. (א) בר"ב ד"ו לון כאן ע"ן למשנה והכל משנה א' עם הקדמה. את האשמו. ע"ן קודם ל"ה עולה ויורד ד הוא כגון מלד. (ב) בר"ב ד"י שהפילה והפלוט חקן כלפינו וע' כ"ב וכו' וכו'.

לקוויים

דטומאה אריכתא הוא והכי כ"ח כ"ד שישא חייב על שני נגיעות של ז' יום א' שני קדמות הא' אף אם נמי דגישה הראשונה שבכניסי היא טומאה אחתה וחייב עליה קרבן מ"מ כגישה הכניסה שבאחרת היום אין שגרה לחיי' עשה דהא טומאה אריכתא היא לטעם הראשונה שיהיה כ"זות היום ולזה לא הפריך הכה"ג (השמיטה) אלא כוונה רש"י כמה שכתב תרי זמני שביעי היינו ששטמא כיום שביעי פעם אחת ואח"כ שביעי לחיות נגיעה שבוט יום י"ג לנגישה הראשונה ואח"כ דיוט שביעי נחשב לטומאה אחתה וממילא פ"א דחייב על כל נגיעה ונגישה וקמ"ל דהאיל ולא יאל לזמן הכה"ג הקרבן לא נחשב לטומאה אחתה נגיעת יום שביעי ואח"כ נגיעת יום שביעי על נגיעת יום שביעי ראשון ג"כ לזמן חייב קרבן דנגישה שביעי וי"ג ש"ן דלא כדעת הת"י ואלו קמ"ל נחם מפ"ס במתרה והרע"ב שטעמא תרי זמני שביעי הא' אף כגניעה אחת דשביעי נמי ששע דין זה קושא ואת הקמ"ס רש"י במסכת כריתות ומתוך האיל ולבין המשנה שמואל הרבה דמשמע ג' פעמים ולכן קאמר תרי זמני. (מ"ח):

תפארת ישראל יבין

יוס מלידה ז'. אבל בילדה זכר, לא משכחת לה שחטיל תוך מלוואת [כפ"א ס' י"ז]: (יש) אפילו זכרים, כגון שנתעברה מג' ילדים יחד, וילדה א', וחזרה והפילה הב', תוך מלוואת של ראשון, וחזרה והפילה הג' תוך מלוואת של ב', מביאה קרבן א' לכולן. ונקמ' אחתומים לרבואה דר"י, דאפילו אחתומים, שנתעברה מכולן כחחת, אפ"ה לא אמרינן דכולהו ילדה אריכתא דמו, רק אריכה קרבן לשלישי לבד. [והוא דנקט כחלומים ממה. ג"ל משום דשילדה אולד הראשון כגומה כדודס הע', אינו מלי שכתבו אח"כ הולדות אחרים. ואי עיורסה וחוקיה בני ר' חייא שגולד זה ג'. חדשים אחר זה [כינמות דס"ס ב'], עכ"פ כיון דילדה ראשון לו', וכמוהו הש"ס יולדת לו' יולדת למקוטעין, ויולדת לט' אינה יולדת למקוטעין, [כגדה דל"ח ב', ועי' אה"פ סי' קנ"ו, דלדין גס יולדת לט' יולדת למקוטעין]. וא"כ אם יהיה הג' בר קיימא ח"א שגולד רק אחר מלוואת של השני [ע"ן דס"ד מ"א] והכי הכא איירי שגולד הג' תוך מלוואת ג' שהביאה קרבן עליו: (ג) ע"ן פירושו סי' ע': (בד) ר"ל שבעת העדות

ר"ע מברטנורה ארבעה מחוסרי כפורים פרק ב כריתות הוספת יום טוב מא

ציונים

שעשה בה את המזיד כשונג. אם שנין מזידין או הוא שונג והוא מזידה היא במלקות והוא בקרבן. אבל אם הוא שונגת. בין שהוא מזיד שנין פטורים. דכתיב בקורת תהיה והדר והביא את אשמו. בזמן שהאשה לוקה איש מבית קרבן. אין האשה לוקה אין האיש מבית קרבן: הן הציה שפחה וחציה בת חורין. המאורסת לעבד עברי. שהוא מותר בשפחה ומותר בצבת חורין. אבל לא לעבד כנעני שהרי הוא אסור בה מפני גר חירות שבה ואילו לא הייתה חליה שפחה היו הקדושין חופסין בה ושנין נהרגין. אבל עכשיו קדושין חופסין בה קלה מפני גר חירות שבה. ואין חופסין בה לגמרי מפני גר עבדות שבה. והיינו דכתיב (ויקרא י"ט) לא יומתו כי לא חופסה. הא חופסה חייבים: והפדה לא נפדתה. ממשע פדויה קלה ואינה פדויה לגמרי: זו היא שפחה ודאית. כלומר שפחה גמורה. והיא דכתיב והפדה לא נפדתה. דברה תורה כלשון בני אדם: כל העריות מפורשות. שהן צנות חורין וסויר אין לנו וז' דלי.

קמ"ל: שעשה בה את המזיד כשונג. כלעיל מחני' ב' וע"פ. ומה שפי' הר"ב אם שנייה מזידין וכו'. אבל אם היא שונגת כו' שנין פטורים דכתיב (ס"ט) ואיש כי ישכב את אשה שכבת זרע והיא שפחה נחרפת לאיש וגו'. מכדי עד הכא בליש קא משהבי קרא. נכתוב והביא את אשמו לה' ולכסוף לכחוב בקורת תהיה. אמאי כתב רחמנא ברישא בקורת תהיה. ולכסוף כתב והביא את אשמו לה'. ה"ק אם בקורת תהיה היא והביא את אשמו לה'. ואם לא תהיה בקורת. לא יביא הוא את אשמו. ומכאן מקשים על מה שכתב הרמב"ם בפירושו

החמיר בשפחה. שעשה בה את המזיד כשונגלה: הן אינו היא שפחה לה. כל שחציה שפחה וחציה בת חורין. שנאמר (ויקרא י"ט) והפדה לא נפדתה. דברי רבי עקיבא. רבי ישמעאל אומר. זו היא שפחה ודאית. רבי אלעזר בן עזריה אומר כל העריות

ר"ע מברטנורה ארבעה מחוסרי כפורים פרק ב כריתות הוספת יום טוב מא

שנינו נוסחאות הן אינו (היא). נמשכ' ליה. והפדה לא נפדתה. כתיב. נפרתה או חופסה לא נתן לה. דברי ר"ע. כתיב. ר"י יהודה. ר' ישמעאל. ממשכ' דין ר"ש. ר' אלעזר בן עזריה. כתיב. ר' אליעזר בן יעקב והנה משעי' הן אלעזר ב"ש. העריות מפורשות ומה שיויר אין לנו. כתיב. המפורשות שיויר (2) אין לנו; נמשכ' עריות מפורשות ושיויר אין לנו; כתיב. ר' ישמעאל אומר אינו (2) היא שפחה ודאית כל העריות מפורשות שיויר אינולו.

ר"ש מסכת שבת ו"ל. שאין בכל המצות שיש לנו מלוה יתחייב בה השונג מלקות אלא שפחה חרופה בלבד שהוא לוקה אפי' על השונג ע"כ. ורבים לומרים שהוא טעות. ואני אומר דהא דתיב במ"ש שהוא לוקה יש ט"ס. ו"ל כתיב לוקה. דהא מהני' היא לא הכוה כו'. אבל ז"ש שהוא לוקה כשהיא שונגת. לא קשיא כלל. דהא בתנא הן החמיר בשפחה שעשה בה את המזיד כשונג [ולעיל מהני' ב' מפרשים השונג כמזיד] אפי' דמאשר חטא דמניה

ר"ש מסכת שבת ו"ל. שאין בכל המצות שיש לנו מלוה יתחייב בה השונג מלקות אלא שפחה חרופה בלבד שהוא לוקה אפי' על השונג ע"כ. ורבים לומרים שהוא טעות. ואני אומר דהא דתיב במ"ש שהוא לוקה יש ט"ס. ו"ל כתיב לוקה. דהא מהני' היא לא הכוה כו'. אבל ז"ש שהוא לוקה כשהיא שונגת. לא קשיא כלל. דהא בתנא הן החמיר בשפחה שעשה בה את המזיד כשונג [ולעיל מהני' ב' מפרשים השונג כמזיד] אפי' דמאשר חטא דמניה

ר"ע מברטנורה ארבעה מחוסרי כפורים פרק ב כריתות הוספת יום טוב מא

ראשון לציון הן במשנה דברי רבי עקיבא. גמרא ל' יודיה מינו מכריחא דהאש מוכרת כגירסת הספר: ס"ס ר"א קן עריכה גמרא רכ"ב מינו מכריחא דהאש מוכרת כגירסת הספר:

ר"ש מסכת שבת ו"ל. שאין בכל המצות שיש לנו מלוה יתחייב בה השונג מלקות אלא שפחה חרופה בלבד שהוא לוקה אפי' על השונג ע"כ. ורבים לומרים שהוא טעות. ואני אומר דהא דתיב במ"ש שהוא לוקה יש ט"ס. ו"ל כתיב לוקה. דהא מהני' היא לא הכוה כו'. אבל ז"ש שהוא לוקה כשהיא שונגת. לא קשיא כלל. דהא בתנא הן החמיר בשפחה שעשה בה את המזיד כשונג [ולעיל מהני' ב' מפרשים השונג כמזיד] אפי' דמאשר חטא דמניה

ר"ע מברטנורה ארבעה מחוסרי כפורים פרק ב כריתות הוספת יום טוב מא

ר"ע מברטנורה ארבעה מחוסרי כפורים פרק ב כריתות הוספת יום טוב מא

י כ"ן תפארת ישראל בועז

ב) ותבואה דברי רח"מ [פי"ט משנת ה"ד] שהקשה ל"ל לרמב"ם למפער למי שאמרו לו עדים בעלת שפחה חרופה, והוא אומר לא בעלת, דפטור מקרבן, מדכ"ל. לומר לא גמרה ביאחי, והי"ל לרמב"ם למקטע טעמא דש"ס דקטע בכמה דוכתא דמיני לומר לא בעלני שונג אלא מזיד, עכ"ל והאריך עוד. ודבריו תמוהין מאד דהרי בשפחה חרופה בין שונג בין מזיד חייב, וכמ"ס הרמב"ם בעלמו ס"ס הלכה א'. ויש לדחוק ולומר דכוונת רח"מ, דכיון דשפחה חרופה לרי"ך עכ"פ ראוה וכמ"ס הרמב"ם ס"ס, מני ספיר לומר אשה, או שונגת היתה, דלא כסור. ואף דעל כרחק בלמרו לו בעלת שפחה חרופה היינו שאמרו לו היתה מזידה, דא"כ פטור. עכ"ס מני לומר היתה החלטה בלגום וכופה בראון, דכתיב"ל אפילו אמרה הניחו לו שאלמלא נזקק לה היא שוכרתו, פטורה [ככתובות ד"ל ב']:

ב) ותבואה דברי רח"מ [פי"ט משנת ה"ד] שהקשה ל"ל לרמב"ם למפער למי שאמרו לו עדים בעלת שפחה חרופה, והוא אומר לא בעלת, דפטור מקרבן, מדכ"ל. לומר לא גמרה ביאחי, והי"ל לרמב"ם למקטע טעמא דש"ס דקטע בכמה דוכתא דמיני לומר לא בעלני שונג אלא מזיד, עכ"ל והאריך עוד. ודבריו תמוהין מאד דהרי בשפחה חרופה בין שונג בין מזיד חייב, וכמ"ס הרמב"ם בעלמו ס"ס הלכה א'. ויש לדחוק ולומר דכוונת רח"מ, דכיון דשפחה חרופה לרי"ך עכ"פ ראוה וכמ"ס הרמב"ם ס"ס, מני ספיר לומר אשה, או שונגת היתה, דלא כסור. ואף דעל כרחק בלמרו לו בעלת שפחה חרופה היינו שאמרו לו היתה מזידה, דא"כ פטור. עכ"ס מני לומר היתה החלטה בלגום וכופה בראון, דכתיב"ל אפילו אמרה הניחו לו שאלמלא נזקק לה היא שוכרתו, פטורה [ככתובות ד"ל ב']:

ב) ותבואה דברי רח"מ [פי"ט משנת ה"ד] שהקשה ל"ל לרמב"ם למפער למי שאמרו לו עדים בעלת שפחה חרופה, והוא אומר לא בעלת, דפטור מקרבן, מדכ"ל. לומר לא גמרה ביאחי, והי"ל לרמב"ם למקטע טעמא דש"ס דקטע בכמה דוכתא דמיני לומר לא בעלני שונג אלא מזיד, עכ"ל והאריך עוד. ודבריו תמוהין מאד דהרי בשפחה חרופה בין שונג בין מזיד חייב, וכמ"ס הרמב"ם בעלמו ס"ס הלכה א'. ויש לדחוק ולומר דכוונת רח"מ, דכיון דשפחה חרופה לרי"ך עכ"פ ראוה וכמ"ס הרמב"ם ס"ס, מני ספיר לומר אשה, או שונגת היתה, דלא כסור. ואף דעל כרחק בלמרו לו בעלת שפחה חרופה היינו שאמרו לו היתה מזידה, דא"כ פטור. עכ"ס מני לומר היתה החלטה בלגום וכופה בראון, דכתיב"ל אפילו אמרה הניחו לו שאלמלא נזקק לה היא שוכרתו, פטורה [ככתובות ד"ל ב']:

ב) ותבואה דברי רח"מ [פי"ט משנת ה"ד] שהקשה ל"ל לרמב"ם למפער למי שאמרו לו עדים בעלת שפחה חרופה, והוא אומר לא בעלת, דפטור מקרבן, מדכ"ל. לומר לא גמרה ביאחי, והי"ל לרמב"ם למקטע טעמא דש"ס דקטע בכמה דוכתא דמיני לומר לא בעלני שונג אלא מזיד, עכ"ל והאריך עוד. ודבריו תמוהין מאד דהרי בשפחה חרופה בין שונג בין מזיד חייב, וכמ"ס הרמב"ם בעלמו ס"ס הלכה א'. ויש לדחוק ולומר דכוונת רח"מ, דכיון דשפחה חרופה לרי"ך עכ"פ ראוה וכמ"ס הרמב"ם ס"ס, מני ספיר לומר אשה, או שונגת היתה, דלא כסור. ואף דעל כרחק בלמרו לו בעלת שפחה חרופה היינו שאמרו לו היתה מזידה, דא"כ פטור. עכ"ס מני לומר היתה החלטה בלגום וכופה בראון, דכתיב"ל אפילו אמרה הניחו לו שאלמלא נזקק לה היא שוכרתו, פטורה [ככתובות ד"ל ב']:

קרישם ח"ב יא

ודאי מכונה היא חליה שפחה וחליה בת חורין. ור' אלעזר בן עזריה היינו ר"ע. אלא דל"ל לרבי ישמעאל אלא בעלמא כוונת ס"ל דדברה תורה כלשון בני אדם. מיכה הכא שאני מדכתיב כי לא חופפה והפדה לא נפדהה למה לי. ש"מ לחליה שפחה וחליה בת חורין. והלכה כר"ע: **וכן כל העריות**. אס האחד גדול. האיש או האשה. והאחר קטן. הקטן פטור וגדול חייב. ובשפחה אינו קן. דאם האחד קטן. גדול גמי פטור. דהא אפקוש להדי ביקורת הדין והביא אה אשמו בזמן שהיא לוקה הוא מביא קרבן אין האשה לוקה. אין האיש מביא קרבן: אחד ער ואחד ישן. ושפחה מרופה אס הוא מביא קרבן. ושפחה מרופה אס הוא מביא קרבן והיא שוגגת שטיקן פטורין דהואיל ואין האשה לוקה: אין האיש מביא חטם. ואס הוא שוגג והיא מודה. והוא באשם:

חופש. גמרא: ן אחד גדול ואחד קטן כו'. כי הא דתנין במשנה ד' ה' פ"ה דנה: הקטן פטור. כהז הר"ב ובשפחה אינו כן כו' דהא אפקוש להדי. עמ"ש על זה במשנה ד': השוגג בחטאת כו'. כהז הר"ב ושפחה מרופה כו' ואס הוא שוגג כו' וכ"ש אס הוא מויד. דהא קרא כי כתיב במויד כתיב. כמ"ש במשנה ב': בהברת. ה"ל במירק כמ"ש בריש חלה: **פטורין**. אחד ער ואחד ישן. הישן פטור (מה). אחד שוגג ואחד מויד. השוגג בחטאת. והמויד בהברת (מה):

וכל העריות אחד גדול כו'. ור' הונן בחטאת והטור בבבא. מ"ה פ"ה ה"ה. אבויי ג"ה ה"ה. **שנדי גופהארות** ן כל העריות כו' הקטן פטור כו' הישן פטור כו' השוגג בחטאת. כמכ"כ עריות. קטן. ישן. שוגג. והגה כמ"מ כלפניו: **תוספת חדשים** ן בשפחה כ"כ העריות כו'. וקשה להא לא הני פטורין קטן למשנה דלמירי כן המלוקים של שפחה לעריות ונראה לי דאיתא בקדושין דף י"ד פלוגי ר' יאשיהו ור' לוי יאשיהו אס אחד קטן גם הגדול פטור כן כו' רש"י לכן כמסקינא כמשה ה' להורות דלעיל ה"ל כ"כ ע"כ ובה איתא פלוגתא וסוטה כ"ה ובה מייב"ט ג"כ שלא כוונתו כן במח"י משא"כ בשפחה כדלעיל ומשום דעיקר ג"ה להורות על שאר עריות א"ל לחוס' אס שטיקו על רש"י כוה י"ע ע"כ. (ממארכ"ט וי"ט):

יבין תפארת ישראל יבין

מד) והגדול חייב, כשהיה הקטן בר ביאה, דהיינו זכר בן ט' שנים ויוס א', והנקיבה בת ג' שנים ויוס א': (מה) והער חייב: (מו) משא"כ בשפחה מרופה, אס היה א' מן קטן שניהן פטורים, [ולמכ"כ פ"ט משגות ופ"ג מביאות, כשהוא קטן בן ט' ויוס א', היא לוקה והוא באשם, וכשיגדל יביאנו]. וכשהיה א' מן ישן, שניהם פטורים. [ולמכ"כ כהיה הוא ישן, היא חייבת מלקות והוא פטור, דדוקא כהיה הוא ישנה, שניהן פטורים. ועי' דמ"מ פ"ג מביאות]. וכשהיה שוגגת שניהן פטורים בין שהוא מויד או שוגג. דכל שהיה אינה במלקות, פטור הוא. מקרבן. ובהיה היא מודה, בין שהיה הוא שוגג או מויד, היא לוקה והוא מביא אשם, וכלעיל:

אדם: (ב) דמייירי בבת חורין דוקא: (מא) ג"ל דר"ל, ומה שיר הכתוב מכל העריות אלל השפחה מרופה שכתב זה הך ליטנא דהפדה לא נפדהה, שלא נכתב בן בכל העריות, דמשמע מזה שיהא דינה חלוק משאר עריות: (בב) דהכי מסתבר, שיהא משוירי בה ק"ת דין שאר עריות, דע"ז הויה עכ"פ בת חורין במקל"ת. ולא כדברי רבי ישמעאל דקאמר דמייירי בשפחה גמורה, וס"ל לראב"ע אף דכל דוכתי אמרינן דברה תורה כלשון בני"ה, שאני הכא מדכתיב כי לא חופפה, ל"ל דהוהפדה לא נפדהה. ע"כ לאשמעינן דמייירי בשפחה במקל"ת. אבל לר"ע בכל דוכתי לא אמרינן דברה תורה כלשון בני"ה: (ג) ר"ל אס א' גדול וא' קטן, בין האיש או האשה:

תוספת חדשים ן בשפחה כ"כ העריות כו'. וקשה להא לא הני פטורין קטן למשנה דלמירי כן המלוקים של שפחה לעריות ונראה לי דאיתא בקדושין דף י"ד פלוגי ר' יאשיהו ור' לוי יאשיהו אס אחד קטן גם הגדול פטור כן כו' רש"י לכן כמסקינא כמשה ה' להורות דלעיל ה"ל כ"כ ע"כ ובה איתא פלוגתא וסוטה כ"ה ובה מייב"ט ג"כ שלא כוונתו כן במח"י משא"כ בשפחה כדלעיל ומשום דעיקר ג"ה להורות על שאר עריות א"ל לחוס' אס שטיקו על רש"י כוה י"ע ע"כ. (ממארכ"ט וי"ט):

תוספת אמרו לו פרק ג כריתות יום טוב

פרק ג א אמרו לו. כהז הר"ב אפילו אחד ח"ל כו' כדתן [רפ"י דיבמות] האשה שהלך בעלה למ"ה ובאו וח"ל מה בעלך כו' דקיי"ל להפילו בחד כו'. גמ'. ועמ"ש רפ"ה דנזיר גם במשנה ד' פ"ז דגיטין. ומ"ש הר"ב והוא שזקק ואינו מכחשו. דת"ר או הודע אליו חטאתו. ולא שוידעוהו אחרים. יכול אפילו אין מכחשו ת"ל או הודע אליו מ"מ. במאי עסקין אילמא בתרין. תרין ואין מכחשו קרא בפי. אלא לוא בחד וקמי' כי אין מכחשו מהימן ש"מ. גמרא. וכתבו הסו"ט ר"ע מברשורה **פרק ג א אמרו לו**. אפילו אחד חטאתו. ועד אמר לא אבל. אשה אומרת אבל. ואשה אומרת לא אבל. מביא אשם תלוין.

פרק ג א אמרו לו. כהז הר"ב אפילו אחד ח"ל כו' כדתן [רפ"י דיבמות] האשה שהלך בעלה למ"ה ובאו וח"ל מה בעלך כו' דקיי"ל להפילו בחד כו'. גמ'. ועמ"ש רפ"ה דנזיר גם במשנה ד' פ"ז דגיטין. ומ"ש הר"ב והוא שזקק ואינו מכחשו. דת"ר או הודע אליו חטאתו. ולא שוידעוהו אחרים. יכול אפילו אין מכחשו ת"ל או הודע אליו מ"מ. במאי עסקין אילמא בתרין. תרין ואין מכחשו קרא בפי. אלא לוא בחד וקמי' כי אין מכחשו מהימן ש"מ. גמרא. וכתבו הסו"ט ר"ע מברשורה **פרק ג א אמרו לו**. אפילו אחד חטאתו. ועד אמר לא אבל. אשה אומרת אבל. ואשה אומרת לא אבל. מביא אשם תלוין.

פ"ג א אמרו לו אכלת ע"ד אומר אכל. עיין בהרמב"ם ובחשניה דמירוש דמייירי שזיהו ב' התיבות אחד חלב ואחד שומן וע"א אומר שאכל החלב וע"א אומר שאכל השומן. ועיין בחי"ט לקמן ברמ"ד: [אות ח] במסנה מביא אשם תלוין. משמע דעד אחד בהכחשה פט"א מיקרי ספק ולא אמרינן דע"א בהכחשה לא כלום וכן משמע במתניתין ספ"ה דטהרות. ועיין בספר מהנה אפרים ה' ערות מ"ה ח': (עין בש"ך י"ד פ"ה קב"ו):

יבין תפארת ישראל יבין

להעד מגו, אז אין ע"א נאמן לאסור דבר של חבירו, רק בשאל העד לבעלים נאסר הדבר לפניך, אז אס הבעלים שחקו להעד ולא הכחישוהו הכ"ד, אמרינן שתיקה כהודאה דמיא, ואינו יכול לומר אח"כ איני מאמיק. רק בשמכחשו אח"כ, ואומר עתה גודע לי בזבירור שאתה משקר, אז אין העד נאמן. אבל בשלא ח"ל העד בתחלה נאסר לפניך, אפילו שחקו הבעלים בתחלה, מלי השתא הבעלים לומר להעד שמה משקר אתה, ואין העד נאמן. מיהו אס בלבו בלמת מאמין להעד, אפילו מכחשו בפה, לא מהני רק בוי"ג [רמ"א י"ד רסיק"ז]. וי"א דגם היכא דבעלים בלמת מסופק אס הגדה העד אמת, אפילו לא ח"ל נאסר לפניך, נאמן העד [ש"ך קי"ז סק"ז]: (ג) מייירי נמי בשתק להעדו. אבל באמר איני יודע פטור גם מחשם הלוי [וערלה"מ פ"ח דשננות ה"ג. סגס הרמב"ם] (א) עי' בעירך לר' כלן דחולק ע"ז.

פ"ג א אפילו ח"ל כו' חד [ש"ס], וי"ל דאס"ה נקט אמרו, לשון רבים. דקמ"ל דאפילו עד מפי עד, ואפילו אשה, ואפילו לא בתורת עדות רק בדרך אמירה בעלמא, מולא הכחיש, כאמנים: (ב) דדוקא בשתק הוא להגדת העדות. [וג"ל דאפילו אומר אח"כ שתיקתו היה מדרוס מסופק, אס"ה שתיקתו דמתיקא כבר חייבתו בקנין]. אבל בהשיב איני יודע אס אכלתי, בע"א פטור, ובב' עדים חייב [חוס' ד"ס אמרו וד"ס אלא] והיינו לר"מ. אבל לרבנן אפילו בב' עדים בין במכחשו ובין בשתק פטור [כרמב"ם רפ"ג משגות]. וה"ה לענין ליסור, בשאמר אדם לחבירו שנאסר דבר פלוני. דוקא כשהדבר הוא של העד [להטור אפילו הופקד ביד העד, ואפילו אין לו מגו לאסרו עכשו, אס"ה נאמן לאסרו, עש"ך י"ד רסק"ז], או שיש לו להעד מגו לאסרו בידים עכשו. אבל בב' לעבותא, שאין הדבר שלו, וגם אין לו

פ"ג א אמרו לו אכלת ע"ד אומר אכל. עיין בהרמב"ם ובחשניה דמירוש דמייירי שזיהו ב' התיבות אחד חלב ואחד שומן וע"א אומר שאכל החלב וע"א אומר שאכל השומן. ועיין בחי"ט לקמן ברמ"ד: [אות ח] במסנה מביא אשם תלוין. משמע דעד אחד בהכחשה פט"א מיקרי ספק ולא אמרינן דע"א בהכחשה לא כלום וכן משמע במתניתין ספ"ה דטהרות. ועיין בספר מהנה אפרים ה' ערות מ"ה ח': (עין בש"ך י"ד פ"ה קב"ו):

שנים אומרים לו אכלת חלב. ואפילו מאה. והוא מכחש ואומר כבי לי שלא אכלתי. אינו מביא קרבן על פיהם. דכתיב (ויקרא ד') או הודע אליו חטאתו. ולא שוידעוהו אחרים: רבי מאיר מחייב. ואין הלכה כר"מ: אם הביאוהו שנים כו'.

[כגון] אם העידו עליו שהרג את הנפש: אם ירצה לומר מויד הייתי. אם היה רוצה לפטור עלמו. בשקר היה יכול לומר מויד הייתי ומויד פטור מקרבן: ב' חלב וחלב. ב' זית חלב: בהעלם אחד. אבל בב' העלמות חייב על כל אחד ואחד. דקיי"ל העלמות מחלקין: ממין אחד חייב. הא קמ"ל דאע"ג דאין השני חלוי זיתים מהמחוי אחד דהיינו בתפסול אחד. אלא הם מתבטלין חלוקין. אפ"ה מנטרפין לפי שאין המחויין מחלקין: ג' כמח' ישחה האוכלן. לשני חלוי זיתים דלמרינן מנטרפין: כאילו אוכלן קליות. רואין חוץ כאלו נפתרו לפירורין [דקין] כקליות ואוכלן אחד אחד בסמוך זו אחר זו. ובהיות משערינן. אם חל חל זית והפסיק. ולאחר שעה חל חל זית אחר. אם שעה מתחלה ועד סוף כדי אכילת קליות בסמוך זו לזו. מנטרפין. אבל אם לא הפסיק מאכילה אלא שעה בלתיסוף ובלתיעין אפילו כל היום כולו מנטרפין לדברי ר' מאיר: והכ"א עד שישהה מתחלה ועד סוף כדי אכילת פרס. כלומר אפי' לא הפסיק בין אכילת חל זית לאכילת חל האחר. אלא שעה בלתיסת שני חלוי זיתים כדי אכילת פרס מתחלה מאכילה עד סוף בלתיעין מנטרפין. ביותר מכדי אכילת פרס. אין מנטרפין.

עד אומר אכל. והוא אומר לא אכלתי י. פטור. שנים אומרים אכל. והוא אומר לא אכלתי. רבי מאיר מחייב. אמר רבי מאיר אם הביאוהו שנים למיתה המורהו לא יביאוהו לקרבן הקל. אמרו לו מה אם ירצה לומר מויד הייתי: ב' אכל חלב וחלבתי בהעלם א' י. אינו חייב אלא המאת אחת. אבל חלב ודם ונותר ופיגול בהעלם אחד. חייב על כל אחד ואחד. זה חומר במנין הרבה ממין אחד. וחומר במין אחד ממנין הרבה. שאם אכל כחצי זית. וחזר ואכל כחצי זית. ממין אחד. חייב. משני מינין פטור: ג' וכמה ישחה האוכלן. כאלו אכלן קליות. דברי רבי מאיר וחכמים אומרים עד שישהה מתחלה ועד

והוא אומר לא אכלתי פטור. וה"ה אם אמר איני יודע כמו שפירשנו. תוס': שנים אומרים אכל והוא אומר לא אכלתי. בגמרא ריש פ"י דיבמות מיימי לה. וגרס פטור: רבי מאיר מחייב. וה"ה היחך מחייב. והאמר לא אכלתי ובעל כרחיה לא יביא חטאת. כדלמרינן [ספ"ה דערכין] חייבי הטאות אין ממשכנין אותן. וי"ל דהסס מיימי כשאמר דלא יחא ליה בכפרה אבל האי יחא ליה בכפרה אלא שהוא סבך להיות פטור. ממשכנין אותו. תוס' [סוף ד"ה ס"ד]: מה אם ירצה לומר מויד הייתי. השתא נמי מה שאמר לא אכלתי. כך ר"ל לא אכלתי שוגג אלא מויד. והכי מתרנין מלתיא דבכתי סיה דעתו. ואע"ג דלא משוי איניס נפשיה רשיעא [כמ"ס הר"ב במשנה ט' פ"ב דיבמות] [היינו] לפסול נפשיה לא מהימן אבל אי אמר מויד אכלתי חלב מהימן. דאורו מתכוין לטוב שאינו רוצה להביא חולין בעזרה. וה"ה ונשייליה אם היה דעתו לטוב. וי"ל דאפילו הדר אמר הכי לא אכלתי שוגג אלא מויד. כיון שלא אמר כך בלתיא שעה מחייב ר"מ. והכי איחא בת"כ אומר ר"מ. אם בתחילה אומר מויד הייתי שומעין לו. אבל אם היה דן עמהם כל היום. שאומר לא אכלתי ולא אמר יותר. ואפילו אומר אח"כ לא אכלתי שוגג אלא מויד חייב. תוס'. ועספ"ה דטהרות ומ"ס שם: ב' שאם אכל כחצי זית כו'. ולא היתה לו ידיעה בינתיים דיש ידיעה לחצי שיעור כחצמים [בסוף] פ"ב דשבת. ומ"ס הר"ב לפי שאין המחויין מחלקים עיין במ"ס: ג' וכמה ישחה האוכלן.

עד אומר אכל והוא אומר לא אכלתי קודמין ס"ה פ"ג שנים אומרים אכל. יבמות פ"ו פ"ה ג"ה ז' פ"ג כל הפסוקים פ"ט: אר"ם אם הביאוהו שנים כו'. פ"ה א"ל מה אם ירצה לומר מויד הייתי מויד פ"ה ס"ה פ"ג שם מ"ד: פ"ה ב' אכל חלב וחלב בהעלם אחד. י"ל פ"ג שם ס"ה פ"ה אכל חלב ודם כו'. מ"ה שם פ"ה: אכל חלוי זית. מ"ה שם פ"ה: משני מינין פטור. מ"ה שם ס"ה: כמח' ישחה האוכלן. מ"ה שם פ"ה: עד שישהה מתחלה ועד סוף כדל"פ. מ"ה פ"ה מ"ה שנים כו'. מ"ה פ"ה מ"ה שנים כו'.

שנינו נוסחאות פ"ג א"א אכלתי ר"מ מחייב. כמ"ס לא אכלתי פטור ר"מ. ועי' תו"ס. וכהו בעט"מ בק"ה פטור יבנים לא פטור פטור אלא ר"מ מחייב וכן עיקר דגירסא דפטור לא יתכן רק לאכילת דלמרי אכל ללשנה קמח מפרס תלמודא ה"ה קמ"ל לא חשך לפרס אורו וכן משמע כמ"ה י"ל שאינו גורס פטור עכ"ל; ככ"ה מניס. ר"מ מחייב והבט"מ פוסקין. אמר ר"מ אם הביאוהו כו'. כמ"ס אמר ר"מ ק"ו ופ"ה א"ס. וכ"ה כמ"ס נגמ'. דלמריה. כמ"ס ובמס"ס ליד ימח וכן בסמוך ליד קרבן. א"ל מה אם ירצה לומר מויד הייתי. כמ"ס ליה: ככ"ה. לא אם ירצה לומר מויד הי' במס"ס. הייתי פטור: כמ"ס כמ"ס א"ל אף זה אמר: ב' בהעלם אחד. כמ"ס. אחת וכן בכל המשנה. ונותר ופגול. כמ"ס ופגול ונותר: כמ"ס. ופגול ופגול. ע"ל כל אחד ואחד. כמ"ס ובמס"ס. אחת ואחת. כמ"ס יחא ליה ממין אחד חייב. כמ"ס כחצי זית אחר בהעלם אחת ממין אחד חייב וכמ"ס מחק למי' אחר. משני מינין. כמ"ס ומשני: ג' וכמה ישחה האוכלן. כמ"ס. ויבאכלן: כמ"ס ישחה לאכלן וי"ה כמ"ס (ושם.. באוכלין והג"ה כמ"ס כלפינו. באורו אכלן. כמ"ס ובמ"ס. אכלן: כמ"ס. אכלן.

ר"מ. והכי איחא בת"כ אומר ר"מ. אם בתחילה אומר מויד הייתי שומעין לו. אבל אם היה דן עמהם כל היום. שאומר לא אכלתי ולא אמר יותר. ואפילו אומר אח"כ לא אכלתי שוגג אלא מויד חייב. תוס'. ועספ"ה דטהרות ומ"ס שם: ב' שאם אכל כחצי זית כו'. ולא היתה לו ידיעה בינתיים דיש ידיעה לחצי שיעור כחצמים [בסוף] פ"ב דשבת. ומ"ס הר"ב לפי שאין המחויין מחלקים עיין במ"ס: ג' וכמה ישחה האוכלן.

ר"מ. והכי איחא בת"כ אומר ר"מ. אם בתחילה אומר מויד הייתי שומעין לו. אבל אם היה דן עמהם כל היום. שאומר לא אכלתי ולא אמר יותר. ואפילו אומר אח"כ לא אכלתי שוגג אלא מויד חייב. תוס'. ועספ"ה דטהרות ומ"ס שם: ב' שאם אכל כחצי זית כו'. ולא היתה לו ידיעה בינתיים דיש ידיעה לחצי שיעור כחצמים [בסוף] פ"ב דשבת. ומ"ס הר"ב לפי שאין המחויין מחלקים עיין במ"ס: ג' וכמה ישחה האוכלן.

יבין תפארת ישראל בועז

פ"ג א' כך פירשתי לתרין קו' תוס' [ד"ה או דלמא] שהקשו לעיני מה ר"מ מחייב חטאת, כדי לא ימשכנו אורו [ככ"ק ד"מ]. והר"ל דהסס מיימי כשאמר דלא יחא ליה בכפרה, אבל האי יחא ליה בכפרה, אלא שפטור להיות פטור ממשכנין אותו, עכ"ל. אמנם כל עיקר קשיאת תמוה. דמ"ל דלר"מ ימשכנו, ואי משום דקאמר חייב, א"כ למה התעוררו רבותינו להקשות קשיאת זאת הכא יותר מכל דוכתא שמכר הקשו הכא דלענין מה נקטה ר' חני' שחייב. עכ"פ אם קשיאת קושיא אין דבא חנא להשמיטו דקין, דאם בא לפנינו ושאול אם מחייב כחטאת ליה לא, נשיבנה שחייב. והס' גם נדחק ונאמר דהכא שחייב דכיון דלחייב אמר לא אכלתי שוגג רק מויד, נודאי לא יבא לב"ד לשאול מה יעשה, וא"כ יפה הקשו הכא דלענין מה נקטה ר' חני' שחייב. עכ"פ אם קשיאת קושיא אין תרין תרין, שהו' לכאורה הו' זוך מהסכר'א סתתו', דכב"ק מיימי דקאמר דלא יחא ליה בכפרה, וזו תמוה דלדבריה מ"ס ימשכנו אותו. והו' מ"ס עוד אבל הכא אמר דניחא ליה בכפרה, רק שפטור שפטור, להכי ימשכנו. ותמוה דמנא דיעין דניחא ליה בכפרה, ובפרס היכא דקאמר לא אכלתי שוגג אלא מויד. אמנם ביבמות [דפ"ו ב'] תרלו מנא דהי"ך, פ"ה. וכמדרשה שהכא פ"ה י"ס דבדריה, וי"ל דבאמת דהי"ך. רק תמתי שרתו"ס העתיק לשון תוס' כן וזמח"כ לא חל ולא מרגיש:

אפשר דס"ל כן. מיהו דוקא כז' העדים שמכחישין זל"ז בלו כלחמ"ה. אבל בבאו זה אח"כ, הרשון נאמן, וכל מקום שהאמינה הורה ע"ה, נאמן כז', ואין העד האחרון נאמן מן נגדו: ד' ואפילו משיב רק איני יודע, וכלילי: ה' וממשכנין אותו להביא חטאתו. דלע"ג דכל חייבי חטאות ושמות אין ממשכנין אותן, הכא ממשכנין, מדל"ל כמזיר שזרק בעצורו א' מהדוניס בקרבנותיו, דמדוהתו לו זיין, להכי ממשכנין אותו להביא גס חטאתו, דמדאן חטאתו בא לו לכפרה או לשום נזר, חיישינן שמא פשע [בערכין כ"ה א']. א"כ ה"ה כיון דאמר לא אכלתי, בין שמחכוון שלא אכל כלל, או בר"ע לא אכלתי שוגג אלא מויד. ודאי לא יביא חטאת, כדי שלא יהיה חולין בעזרה, והכי אינו נאמן בדבריו לר"מ, להכי ממשכנין אותו (א): ו' כשיעור שעה במזיד דבר שחייב עליו מיתה: ו' ר"ל אם רוצה יכול לומר מויד הייתי, דאז פטור מקרבן, והעדים א"ה שיכחישוהו בזה, דלא ידעו מה בלבו. והע"ג דה"ל מנו במקום עדים דלא אמרינן, בין שטענתו או הנגו יהיה ע"ה הגדת העדים [כ"ח ח"מ פ"ב כ"ה א' כמנו]. י"ל דר"ל דמתרנין דיבוריה, שקך כוונתו לא אכלתי שוגג רק מויד. והע"ג דאין אדם משים עלמו רע, מדאור ק"ו לעלמו, וקרוב פסול לעדות [במסכתין ד"ט ב']. היינו למה שטענ לגופו, אבל להחייב א"ע ממונ, אדבריה הפדחת בעל דין כמחא עדים דמי. ומכ"ס הכא דנאמן שמזיד היה ואינו רוצה להביא חולין לעזרה [ועי' ר"ן שנוטע דשט"א]. ור"מ ס"ל אפילו מהרץ דבוריה בפירוש אח"כ ואומר לא אכלתי שוגג רק במזיד, חייב, מדל"ה השיב קן מתחלה: ח' ר"ל ב' זית חלב: ט' אבל באכלן בב' העלמות, שפעלם ממש שזה חלב או שחלב הסור, ואכל כזית, ונודע לו אח"כ שאכל היסור, וחר ונעלם ממנו כבחחלה, וחר ואכל, ונודע לו אח"כ שאכל שוב היסור, קיי"ל דהעלמות מחלקות וחייב ב' חטאות: י' ולא שיה ביניהן כבדי אכילת פרס [כמסנה ג'], וגם לא היה ידיעה בינתיים שזכו חלב, דל"ל ידיעות מחלקות, ויש ידיעה גם לחצי שיעור: יא' ואפילו היה מבי' מיני תבשיל, אין המחויין מחלקין: יב' ר"ל האוכל ב' חלוי זיתים דלמרינן מנטרפין: יג' ר"ל אם שהמתחלה אכילתו ועד לבסוף, עד כדי שהם היה כל היום פירוין דקין כקליות, והם גרעיי חייטין קלויין, שדרך לאכלן א' א', ה"ה אס

ר"מ. והכי איחא בת"כ אומר ר"מ. אם בתחילה אומר מויד הייתי שומעין לו. אבל אם היה דן עמהם כל היום. שאומר לא אכלתי ולא אמר יותר. ואפילו אומר אח"כ לא אכלתי שוגג אלא מויד חייב. תוס'. ועספ"ה דטהרות ומ"ס שם: ב' שאם אכל כחצי זית כו'. ולא היתה לו ידיעה בינתיים דיש ידיעה לחצי שיעור כחצמים [בסוף] פ"ב דשבת. ומ"ס הר"ב לפי שאין המחויין מחלקים עיין במ"ס: ג' וכמה ישחה האוכלן.

אמרו לו פרק ג בריתות

ועל כן כחמ"ס : פרס . לטון פרוסה . והוא חלי ככר של עירוב
מג' ככרות לקב שכל ככר ח' צ"ל נמלא חלי ככר ד' צ"ל . כך
פירשו רבותי . ורמב"ם אומר שהוא ג' צ"ל : אבל אוכלים
פגמאם . האוכל אוכלים עמאים כחלי פרס שהוא שני צ"ל

לפירוש רבותי . ולדברי רמב"ם בינה
ומחנה . נפסלה גוייתו מלאכול
בחרומה . וכן הסוטה משקין עמאים
כרביעית נפסלה גוייתו מלאכול
בחרומה עד שיטבול . והסוטה רביעית
יין ונכנס למקדש . חייב כרת . והש"ח
קאמר שאם שנה בחבילת חלי פרס
של אוכלים עמאים . או בשתיית
רביעית של משקין עמאין . כדי

אכילה פרס מטערפין לכשיעור ונפסלה גוייתו מלאכול בחרומה .
ואם שנה יותר משיעור זה אין מטערפין . וה"ל לשיעור רביעית
יין של כניסת מקדש שאם שנה בשתייתו כדי אכילה פרס או
פחות . חייב . יותר על כן . פטור : אם הפסיק בה . שלא שנה כל
הרביעית צבת אחת ונכנס למקדש פטור . דכתיב (ויקרא י') יין
ושכר אל תשת . יין דרך שכרותו . ואם אינו שותהו צבת אחת
אין זה דרך שכרותו . וכן אם נתן בו מים . והלכה כר' אלעזר . וה"ל
בשונה רביעית ממש אבל שנה יותר מרביעית מודה רבי אלעזר
דחייב אפילו לא שנה טולו צבת אחת : ד' ארבע חטאות . חד
משום חלב . וחד משום אוכל קדש בטומאה . וחד משום נותר . וחד
משום יום הכפורים . והא דקו"ל בכל התורה כולה . דאין אכור
הל על אכור . ה"ל באכור גרידא כגון שאוכל כבילה בהמה
טמאה אינו חייב משום נבלה לפי שהוא אכור גרידא שאינו לא
טולל ולא מוסף . אבל הכא אדם שהיה מתחלה טהור היה אכור
בחלב ומותר בשאר בשר של קדשים . נעשה טמא מגו דנאסר
בשאר חתיכות של בשר קדשים מטום טומאה . אהסר גמי בחלב
אע"פ שהיה אכורה מתחלה . וי"ל אכור כולל שהאכור האחרון
כולל ואכור דברים אחרים על האדם שהיו מותרים לו מתחלה

עמ"ס ברפ"ג דפסחים וכו' : פ"י דזבחים : פרס . כחכ הר"ב
ד' צ"ל . כך פירשו רבותי . ורמב"ם אומר שהוא שלשה צ"ל
ופלוגתא דתנאי הוא גמ"ב פ"ח דערוובין ושם פסק הר"ב
כהרמב"ם . ועיין עוד מ"ש שם : אבל אוכלים עמאים כו' . עיין

פ"ג דטהרות : ונכנס למקדש .
פירש ועבד עבודה אכל כניסה
בלא עבודה לא מחייב . וה"פ בת"כ .
תוס' . והשתייה מהכ"מ כשדקדק
כך מדברי הרמב"ם בריש ה' ביאה
המקדש . ולא כתב ש"כ ג"כ התוס'
מהת"כ . ומ"מ להרמב"ם יש איסור
הך בלא עבודה . גם כחכ מהת"כ
לחק מן המזבח ולפנים יש איסור

שתיי יין . ומ"מ הר"ב חייב כרת לא זק . דאין בו אלא
חיוב מיתה . וכמ"מ הר"ב בעלמז בספ"ט דסנהדרין : רא"א אם
הפסיק בה כו' . כחכ הר"ב והלכה כר"א . גמ' : ד' ארבע
חטאות . פירש הר"ב וחד משום יוה"כ כגון שאכל כוליה בחלבה .
ח"כ דמליה בחמרי . ללא מחייב ביוה"כ . הלא על כחותות . גמ' .
וכתבו התוס' [ד"ה ארבע חטאות] . וה"ל אמאי לא חייב חמשה .
כגון נשבע שלא יאכלנה ואלכה [שחייב בקרבן עולה ויורד] וי"ל
מידי דאיתיה בשאלה לא קתני . ומוקדשין דתני . אע"ג דהו
בשאלה מ"מ השתא שנשתמו וגזק דמן כהלכתא ליתא בשאלה
אבל ליכא למימר דאיירי בבכור שהרי קאמר בגמ' דף י"ד .
אקדשיה מנו דאתוסף בה איסור וכו' ואי הוה מיירי בבכור לא
הוה אומר אקדשיה . שהרי קדש בפטר רחם ע"כ . עיין ספ"ח
דערכין . ומ"מ הר"ב אהסר גמי בחלב . פי' בחלב זה דמוקדשים .
ומ"מ והיינו אכור כולל . ואפילו לר"ש דבמסנה ד' פ"ג דשבוות
לית ליה אכור כולל כמו שכתוב קן צס"ד בסוף פ"ה . ומ"מ
ולגובה שרי . וח"כ מוקדשים יש בהם לכהנים ואינהו גמי כי קא זכו
משלתן גבוה קא זכו [ומיניה הכא בחלב . דאיע אלא לגבוה] : ואשם
אחד

אכל אוכלין טמאין . מיה
פיר מה סתמא לטולין סתם
ושתיה משקין טמאין . מיה
שם הי"ג : שנה רביעית
יין . מיה פירש מה זבל
מקדש ה"ל : ד' יש אוכל
אכילה אחת . י"ג פ"ג
לקמן י"ג מ"ל שנה ק"ג פ"ה
יכנס י"ד מ"ל שנה שנתה כ"ד
פ"ג י' וזמנו י"ק פ"ג ה"ד
פ"י פ"ו מה' נעטס כ"ד :

שנויי בוסחאות
אכילה פרס . נכנס
פרס הייב . ונמתק
בט"מ . אבל אוכלין
טמאין ושתיה . ככ"ח
אכלין . וזמנו ג"כ כד"ל
נמשכין ד' אוכל .
ושוחה . שנה רביעית
יין ונכנס . ככ"ח ושנה
רביעית יין ונכנס .
ושנה כדי אכילה
פרס : ככ"ח ובמסכ"ג
פרס חייב . ר"י אליעזר .
גד"ל ובמיק ר"י אלעזר
וקן ה"ל בש"מ ועי' ח"ס .
נמשכין ד' בשוחה ר"י
וי"ט . אם הפסיק בה או
שנת לחובו כל שחוא .
גד"ל . לחיבה וכו"ל ככ"ח
[שם . כל שחן] ; נמשכ"ב
אם פסק בה או אם נתן
בו טים כל שחוא והנה
בש"מ אם הפסיק לחובו .
ד' וחייב עליה ארבע .
גד"ל חייב ; נמשכ"ב
וחייב עליה ארבעה .
אולם נמשכ"ב ד' וחייב
עליה ארבי .

הוספות הרד"ש
פ"ג ל' בפסחה ר'
לעמוד כו' . נגמרה
מוכח דכ"ס ר' אלעזר והוא
לא אן שמוע תיבוי על
ר"י דהא פליג עליה כתיבתא
והו קאמר קמי רב עליה
ד"ה טובינא דרמיה ונכל
זוכתא לשקמי דקלי על
דל"ס עיין בכתובות דף מ'
ד' הי"ט ד"ה ארבע
חטאות כו' שהרי קדש בפטר
רחם . ועל מ"ס גמרא
דשבוות דף ד' ע"ב
שהקשה הגמרא קושא זו
והיין כמה טירונים והי'
של התוס' ע"כ לא סיל
נגמרה ע"כ גם קוטר
התוס' בקוביא דהא לא
הו כולל ולא מוסף אלא
דקבע על בשר והל דהו
כולל ע"כ גמ' וכו' ועל
גם מהת"כ אחר כך
מלאהי שם הס"ז הכניז
בזה ובתנו ככ"ח עיין על
חוסות . (ממכוש"ט ז' א')

ומיהו לא אתוסף אכורא התפלא . אלא אנכרה אתוסף אכורא
נותר . היינו אכור מוסף דמקרא להדיע אכור ולגבוה שרי כיון
לגבוה . ומתוך שכל עליה שם אכור נותר לאסרה לגבוה . חל עליה גמי שם
אע"ג דבלאו הכי היתה אכורה להדיע . חל עליה יום הכפורים מנו דאתוסף אכורא
קודם יום הכפורים גורר וכולל גמי להאי חלב של מוקדשים בהדיה להחייב עליו משום יוה"כ : ואשם אחד .

ר"שון לציון
ב' הי"ט ד"ה ונכנס
למקדש כו' פסיק גמ' כן
הז"ס מפי"ב עיין יסל"ט :

יבין תפארת ישראל בועז

(ב) והנה רבעות' הכא כתבו דהאי ונכנס למקדש דקטמ מתני' . אלא
ושהה דברים עמאים גמי קאי . דלף ללא מחייב אכניסת מקדש באכילה
טומאה . מדח"ל עבילה מן התורה [כפרה פי"ח] . י"ל דמיירי שאכל נבילה
עוף טהור או שנה דם שרץ' . דהק לריכי עבילה מדאורייתא . עכ"ל .
(*) ע"י עירון לרי קאן .

אכילת פרס , אין מלטרף , ובפחותה מכהן מלטרף . וה"ה בשתיית משקין אכורין , אם שנה צ"ן שתייה לבטייה רק כדי אכילת פרס ,
חייב . [כך מוכח מש"ס הכא . ולרמב"ם [פ"ד מה"א ס"ח] , בשתייה שיעור השתייה כרביעית , וצ"ע . ומי' רכ"מ דהוק מאלו אחמ"כ למעין כש"ס הכא] .
מיהו שיעור פרס בכל דוכתא לרש"י ד' צ"ל ורמב"ם ג' צ"ל [ועי' מ"ש שירובין פ"ח ס' י"א] . ואפילו היה האכור מעורב בחבציל
היתר ג"כ כך דינו , דכשהכית מעורב בהיתר כשיעור פרס , מלטרף לחיוב כרת , וחטאת , ומלקות [רמב"ם ספ"ו מה"א הי"ג] . ולרש"י דוקא
בשהמטות איסור קיים , אבל כשהמטות התערבות בהיתר , או אפילו יש כיה כדח"א , טעם שיקר לאו דאורייתא [רק נבוא'
כשהתערב אוכל בחלב , לכ"ע טעם שיקר דאורייתא . אבל באוכל שנבלע בכ"ל י"ל דלף בגמ' לאו דאורייתא , מדח"ל ל"ט בר רע' (פ"י מגדים י"ד נפתית
לג"ת] . ולרבינו אליהו בכל כיה כדח"א לקי בשאכל כיה מהתערבות , [עי' לנח"מ ספ"ו מה"א ס"ח] : (טו) או שנה וכו' :
(טז) דשאל אוכלין טמאין כשיעור חלי פרס , או שנה משקין טמאין רביעית , ולא שנה באכילתו או שתייתו יותר מכדי אכילת פרס ,
נפסל גוייתו מלאכול קודם או תרומה עד שיטבול . או שנה וכו' : (יז) ר"ל לחצר המקדש ועבד עבודה , והרי שמוי יין שעבד חייב
מיתה בידי שמים ועבודתו פסולה . אבל כשנכנס מהמזבח ולפנים ולא עבד עבודה , פטור ממיתה . ולרמב"ם [פ"ה מביאת מקדש] חייב
עכ"פ מלקות . ולראב"ד שם פטור גם ממלקות (ב) : (יח) באמנע האכילה או השתייה : (יט) או מלטרף , דשאל אוכלין או שנה משקין
טמאין , נפסל גוייתו מלאכול קודם או תרומה . ובשנה יין ועבד , עבודתו פסולה , וחייב מיתה בידי שמים . אבל בשהה באמנע יין וצת
מכדי אכילת פרס , לא נפסל גושו כשאכל טומאה , ואפי' חייב מיתה , ולא פוסל עבודתו כשעבד שמוי : ביד שלא שנה כל הרביעית יין וצת
אחת : (כ) שנתן מעט מים צהיז : (כב) כשנכנס למקדש ועבד עבודה , פטור , דדרך שכרות בעינן . מיהו בשנה יותר מרביעית ,

לפי

הוא על בתו. מ"ה פ"י
פ"ג ענפ"ג כ"ג

שנויי נוסחאות
ה' והי"ב עליה. כ"ג
חי"ב. הבא על בתו.
נמכ"כ ב"ד חבא.

ראשון לציון
ה' ות"ס ר"ה ואשת
חמו כו' ודלס ל' ד"ל
טו ע' נס' ברכ"ס הוכה
ומנאר שס ז"אר

הדרושים

הדרים וא"כ משעה
שלמיה נחתיב אמעיל
קורם סתתיב מ'הוצאח
דאינו סתתיב עליה עד
שיוב' בסעו ב"ש ח"ס'
דהנח' בפעו' ו' ה'חח'ו
ובפסחים ש' איירי
בכלש שלם תמור' לע"ד
סדקאמר הש"ס אקדשה
מנו דאחתיב ואם איחא
ססתתיב אלמיה קורם
ש'ר האיורים ובכ"ג
לכ"ע חי"ב אה לשון
דס"ל אחתיב אהבכ"ל
ומס"ף כיון דבשעת
ססתתיב אימור זה
ליחא לאיסורא דאיךך

לקוטים

ה' תי"ס ס"ה ואשת
חמו וכו' והא בלא הא
וכ' בלחא מוכח הא
דל"כ מאי קאמי ר"ב
וכנכ"ס דהו' איסור
מוסף לפי שנתלה היה
מוצת לכל אחי
ועכ"פ נחמד עליהם
איסורא משום אשת אח
סתיב כשהיו הם ממזרים
הא לא"ה לא היה סתיב
והיי קיי ליה איסור מוסף
ואם יאחד דס"ל כהניס'
לח"כ בין איסור תגור לקל
הדעתי להסתיב סתיב כיו
איסור מוסף היכא הכ"ס
ממוים סכור דבר פשוט
החתי מתייל אמר עשו
המזמי סיו ממוים גס
הס פטי סה וכו' לאסתיב
סכ"ה ו' שהא דבר חדש
גזול דא"ג דמיקרא נמי
לעולם יתיה אסורה על
כל אחי אינן משום מותר
אפי"ה הש"ה דנשא לאחד
מס"ה על כל איסור
אשת אח ומנו וכו' ח"ו
מד"ל אסתיבו לפיכך כך
הדובא ש"ה דל"ה אינן
ל"ה וא"כ נשלמ' להרמב"ם
ד"ה דכ"ל פ"ה א' וכהו' וכהו'
יתיה לפי הפ"ה. והיי
הרמב"ם ואפשר סיו ח"ו
לחונ' ממוים וכו' כבוד
דכ"ל סתיב ח"ו ח"ו ח"ו
לראון ממזרי' ומיחו ליכ"ה
מיי כשרים ועכ"פ כשנשא
ע' מוכשרים הרי נכשרה
על כל הממזרים ומנו וכו'
זה מוכח כפי הרמב"ם
דל"כ ח"ה סנוונה לעשות
כ' פ"ה סנוונה דכ"ה ר"ב
ס"ו כולל ואפשר עוד סתיב
אחי לחונ' ממזרים וכו' או
ח"ה

גזירה משום הולאה מר"ו לר"ב ע"כ: ה' ואשת חמו. פי'
הר"ב שנשאת לו קודם לכן ומת. וה"ה אם גירסה כדלקמן. ומד
מתרי נסיב. ומ"ש הר"ב והע"פ שהיה ממוזר כו' קדושין
תופסים כו' ח"ג אם היו אחי אינן ממזרים כו' וכ"כ הרמב"ם
[נפ"י]. אבל הסו"ס כתבו ח"ל וא"ת והא
ממזר היה. וא"כ הי"ך אסורה לאחיו
משום אשת אח איך חל איסור אשה אח
על איסור ממוזר. וי"ל דמיירי דאחיו
נמי ממוזר. וא"כ ליכא איסור ממוזר

[דהוא] עלמו כמו כן ממוזר. ועי"ל] איסור חמור חל שפיר על איסור
קל. ע"כ. ותרו"ל בפר"ה אין נראה מדברי הרמב"ם והר"ב.
וה"כ קשה. קשיית הסו"ס לפירוש קמא שכתבו דטעמא משום
קדושין תופסים. ויראה לי ד"ל דא"ג דזה שנשאה וגם זה
עלמו אינן ממזרים. אבל מיירי שיש כאן אח שהוא ג"כ ממוזר
שאינה מותרת לו ועכ"פ כשנשאה זה נאסרה על אורח הח"ה.
משום אשת אח. ובמנו נאסרה ג"כ על זה. ולשון הרמב"ם לייק
הכי דכתבו ו"ל והבט הוא אפשר לה להנשא לכל א' מאחי ראובן.
שח"ע שהיה ממוזר כבר ידעת שקדושין תופסים בחי"ב לחוין
ואפשר שהיו אחי ראובן ממזרים וסתיב הבט מותרת להם
לכתולה. הרי בשעה שנשאה שמעון. ד"מ. נאסרה על כל האחים שהיתה מותרת להם מנו וכו'. ע"כ. הניח בכתלה שממזרת
אע"פ שאסורה לבא בקהל הקדושין תופסין בה ונעשים אשתו. ואח"כ אמר שאפשר שיהיו אחי ראובן ממזרים ואז כשיהיה הגדון
כך. נאסרה עליהם עכ"פ בנישואי שמעון ואע"פ שהוא חינו ממוזר. משום קדושין תופסין ונעשים עליהם אשת אח. ולא דק
הר"ב במ"ש ח"ג ומחלק לעשות צוה שני פרושים. פי אין הדבר אמור בלשון הרמב"ם. אלא שיהא פירוש א' והא בלא הא לא

ה' בתו ואחותו. כגון שבה על חמו והוליד ממנה בת. והרי
היא בתו ואחותו מאמו. ואשת אחיו שנשאת לו קודם לכן ומת
ולאחר מיתתו נשאה אחי אביו. ובא זה אביה עליה בנדחה.
והשתא אסור בתו ואחותו באין כחשת. ואע"פ שהיה ממוזר
ואסורה לבא בקהל. כשנשאת לאחיו
אביה קדושין תופסין בה. לפי שקדושין
תופסין בחי"ב לחוין. ח"ג אם היו
אחי אביה ממזרים. מותרים לישא אותה
לכתולה. ונאסרה על אביה משום

אשת אחיו. לפי שהוא אסור מוסף. שמתחלה היתה מותרת
לאחי אביה כולן. וכשנשאת לאחד מהן נאסרה על כל שאר האחין.
ומהך שחל עליה שם אשת אח לגבי שאר האחים שהיתה
מותרת להן. חל עליה נמי שם אשת אח לגבי אביה
להתחייב עליה נמי משום אשת אחיו. מת אחיו וכשנשא
לאחי אבי אביה מגו דתוסף בה אסורא לגבי [שאר] אחי אביו
אתוסף בה אסורא נמי לגבי ידיה. הויה לה אשת איש. מ:ו
דאתוסף אסורה לגבי עלמא. אתוסף אסורא לגבי ידיה.
פירסה גדה מגו דאתוסף אסורא לגבי בעלה. אתוסף
אסורא

תפארת ישראל

מרה דשמעתה דהך תרו"ל הכה בשבועות הוא רבא, והרי אינו לשעתי
לא תירך מידי, דהרי אינו ס"ל [שבועות כ"ו ב] דנאמר שבועה שלא
אוכל ואכל כולה, ליתא בשאלה, א"כ מה תירך דלכ"ו לא נקט שבועה
מדינה בשאלה, עכ"פ נקט דקאמר שבועה שלא אוכל תמריס וחלב,
ואכל כולה, דאז ליתא בשאלה נסתיה. ואח"ל דהא דתירך הכי, היינו
לאי בעית אימא קמא דקטק שבועתא דשבועה שלא אוכל הני, דקאמר
לרבא דבארם שלא אוכל אף שכתובת מכות קמא, עכ"פ מנו דמתיב סתיה
לכזית בחרה מהני נמי לכזית קמא. ח"כ ס"ג כיון שאמר שלא אוכל הממרים
וחב, כיון דמהני שאלה לתמרים וחלב שפדיין לא אכל מהני נמי לתמרים וחלב שכבר אכל. ליתא, דלכתי איה מני למקטק ששפצט שלא יאכל
תמרים וחלב אלו דנכס"ג באכלן כוון ליתא בשאלה. ואת"ל כיון דנכס"ג אין החיוב בה משום חילתו ההלב לנד, רק מדאלל נס התמרים, ח"כ
לא דמיה לאיך דקטק הוא, ומש"ה לא נקט ליה נמי תא. ליתא דהרי נקט נמי כותבת של י"ב, דנ"כ החיוב בא ע"י שאכל קת' וקט' נקט משום,
ולא דמי לאיך חילתו דקטק. ואע"כ י"ל דמה דקאמר דינה בשאלה, אינו ר"ל דנאמתי יונה בשאלה, רק הכוונה דשם שבועה יתיה בשאלה.
ואסא מקמי ספיר וברי הקדש, ר"ל אף דהך הקדש שזרק דמו ליתא בשאלה, עכ"פ שם הקדש יתיה בשאלה, ואפשרי לתרן דמיירי בכבוד,
דמי הקדש שלו ליתא בשאלה אפילו קודם שזרק דמו. מיהו כל זה לרבא נשת' [שבועות ד"ו ב] הני"ל. אבל סתמא דש"ס כריתות הני"ל ס"ל כפי
הס דק"ו"ל [רמב"ם ספ"ו משבועות] כחמור [שבועות ע"ה] דאפי' אכלה כולה ליתא בשאלה כל עוד שלא הניח קרבן שבועה, א"כ לא תריכין לאוקמה
בכבוד, דמנין ספיר למימר דלכ"ו לא נקט שבועה, משום דנאמתי יכול לשאל עליה. אבל הקדש ספיר נקט נה, דהרי משזרק דמו ליתא בשאלה.
א"כ רחוקים ב' השיטות דשבועות ובריתות כרחוק מותר ממערב, דשיטת דשבועות איניכא דרבא נסתיה, והכא בכריתות נקטינן איניכא דהלכתא
כחמור, ואיך יסטה דכתיב כתבו דברי קאשי"ס דגם למימר קשיא קו' דש"ס בשבועות איניכא דרבא, ואפשרי לתרן כדחתיבין דמידי דאיתא
בשאלה ממנו לא קתני. והיינו דכתבו עוד אכל אי"ל דמיירי בכבוד עכ"פ, דלכאורה תמה מה מרזוחין דנקט בכבוד, הרי על כרחן מיירי שכתב
מורק דמו, וא"כ לנוה נקח לאוקמה בכבוד הרי אפי' לא הוא בכור ליתא בשאלה. אפי' דכוונתם דהי"ל דקו"ל באת כרנא דבאלטו כולו ליתא
בשאלה, וא"כ לא הסגי לן בפרו"ה שאמר שזרק דמו ליתא בשאלה, דעכ"פ שם הקדש ישנו בשאלה, כמו שנתרך לתרן איניכא דרבא, דמס"ש
לא נקט שבועה, וא"כ נאמתי לאוקמה הקדש דנקט במתני' בכבוד, דשם הקדש שלו ליתא בשאלה. על זה תרנו דעל כרחן סוגיית דכריתות לא
כ"ל כרנא, דהרי קאמר בקדשיה, והרי כבוד קדוש מרה. ומתישב כ"ד כל הקדושות הני"ל. אולם מהא מוכח דלא כר"י [גדרים דע"ה ח']
כ"ה לומר, שכ' קדשים אף שזרק הדם ישנו בשאלה, אשר לכאורה היה מוכח דכריתו סוגיית דשבועות הני"ל דאזנרין לאוקמה בכבוד, ס"מ
דל"כ כל קדשים אף שזרק הדם ישנו בשאלה. אבל לפי דבריו הני"ל לא ר"ל רק איניכא דרבא נסתיה" אפטרקין לאוקמה בשבועות בכבוד. אבל סוגיית
דכריתות שהיא איניכא דהלכתא, ואפי"ה נקט מלת אקדשי, פ"ה דבכל קדשים משזרק הדם ליתא בשאלה, ובמ"ש תוס' הני"ל. ובל"ו ק' להר"ן
דדוקא לאוקמה לפי דבריו דחיוב כרת בשמוי' תין וס' חסאות המות קומא כולן בשאין שבועה כתיב אשת חמו וכו' וכו' [ד"ד ב]
לחוס' דעכ"פ קודם זריקת דמן מני למחל עליה כתיב דלא ק' משמוי' תין, מדכבר שבת וכו' מוולד סתת המורת הטאת דלשאר דהדוק למיירי
דכבר נורק דם חסאת וכו' מתו בעליה הרי איך כתיב למחל עליה, אבל בכפרו בעליה ועברה שנתה למה ימותו תשל עליה. וי"ל כיון דלא מחל
רק משום דבר חדש שנתהוה, הרי איך מתירין כנולד. ובמ"ש הר"ן דשבועות תין אינו לוקח רק בלא חסות עליה. היינו בלא חסות עליה מהמת
עסה אחר שאליו נולד. והיי"ק: אמנם יש לתמוה על הרמב"ם [פ"ה משבועות א"ע] שכתב שכל איסור מוסף ריך, שהיה מוסף אסור על
אדם שהוא בעולם ולא אמרי' אלו היו האנשים בעולם שתיאסרו עליהם שבויה מוסף, הא לא אמרי'ן. והביט הכ"מ רחמינו מוסף [ד"ד ב]
דאמרי' כגון דלוח ליה ברה לסבא, עכ"ל. וכ"כ תוס' קדושין [דע"ו ב] וכפי הגרסה היה באיסור כולו, אריך שהיו בעולם החיובות שכללו באיסור
הב', דמ"ש כולו לו מוסף, כמו דמוסיף ריך שהיו ג"ה בעולם שנתהוה עליהן חתיכה זו, כ"כ כולל ריך שהיו חתיכות בעולם שתיאסרו על אדם
זה. אלא דהרמב"ם נקט הך דיעא במוסיף, בלכמה הקולמת רק במוסיף, להכי קאמר דין וכו' במוסיף, מיהא היה כולל:
וא"כ ק' הוי קאמר הכא דכשנשאה סבא כולל מדלמסר ככל שר קודם סבור וכו' מן יימר שיש שבועה בשר קודם סבור אחר שזרק דמו [מ'
זכחים דל"ד ח], מ' לא איירי צו"כ שחרית קודם שזרק דם התמיד, שאין מזוי שם בשר קודם סבור שיתכר עליו. ואת"ל מניי שם בשר קודם סבור
משל לחמול. עכ"פ ק"ל מדאמרי' קדושין [דע"ו ב] דהללס שנתעט וונס, הי"ל נכסן איסור מוסף, משום דשם זנית פוקל בישראל בשנתה אשתו

מחזיק

והבא על בת בתו. יי. פיג
מיי. פיג

שנויי נוסחאות

ונדה. כתיב והנדה
וכן בסמוך. (ו בא
על בת בתו כי וכלתו
ואחות אשתו ואשת
אחי ואשת אחי אביו
וא"א ונדה) כתיב ויהלך;
במשכנו הבא. וכלתו
ואשת אחיו ואשת אחי
אביו ואחות אשתו וא"א
ונדה.

הדרושים

שכא אחי. ופי' דלא
ניחא להו' לאוקמי
בלעמי' דאי' אין חיוב
רמעי' בא בשוה פ'ם
השאר ומפ'ה הוצרך
הש"ס לפרש דהל בכולל.
וא"צ מופרכים דברי
הצ"ח הניל' ודע דאע"ג
שחסנו על הצ"ח
סברו הש"ס הניל' היין
דין אשת דחיוב בעלמא

לקוטים

א"צ לסבר וכו' אלא מנו"ר
מתוך דברי שכל הס"ס
פי' אהו וכה בלא הא לא
סגי' וכו' א"צ לדין ספר. ה"ל
לר"צ שטעב צי פירושים
דמפתע דכל אי' לדנו סגי
ודאי קשה פ"מ' כתיב'
ולאחיקי מהי"ד שכתב על
התי"ט ח"מ איהו ניח' דלא
דק דמה שלא כהנו הרמב"ס
וא"צ הכי' כה"ל דלכו' המור
היוו משום דפשוט הוא
וממילא משגי' ליה וכו' וגם
הרמב"ס כוונתו לכו' פירושים
דברי הר"צ דאילו כדברי

סגי: ואשת איש. לטון הר"ב הו"ל לה א"א. כלומר שמה זה ושאת לאחר וכן ל' הרמב"ס בהדיא. גם במתני' דלקמן כתב
הר"ב כן בהדיא. ובחסס נדחקו לפרש כן דהא איסור אשת איש חייל צבת אשת עם איסור אשת אחי אביו כמו צבתו ואחותו. וכן
לקמן בה"א [ענין] הוקן. פי' הרמב"ס. דאיסור אשת איש הם שני איסורים הבאים כאחד. וע"ש לקמן: הבא
על צבת צבו. הקסה רצינו צרוך [בתום] ד"ס כנא] אמאי לא תיבי צבדיי'ו צת צנף כגון סיסת צבו לכן אצבו וילדה לו צת
ר"ע מברטנורא

איסורא נמי לגבי ידי' הייב ואשת איש. ונדה. והבא על בת בתו. חייב עליה משום בת בתו וכלתו. ואחות
כגון שנשאה צו: ואחות אשתו. אשתו. ואשת אחי אביו. ואשת אחי אביו. שיהא נקוי אה צת חתנו. שיהא

אחות צת צבו מן האב: ואשת אחיו. שמה צנו ושאה לה מיעקב וילדה צת לאה צת. וצא יעקב עליה. הכי
אחיו של זו: ואשת אחי אביו. שמה אחיו ושאה אחי אביו: היא צת צן אשתו וצת צבו. [ולפי] מה שפירש לקמן דמתני' לא

ודכתרה. אצל צבצה הקודמת הא תקן צבו ואחוריה דאיסורי צת אשת. ועוד עיין לקמן: וכלתו. לטון הר"ב כגון שנשאה
צבו. וז"ל הרמב"ס. כנא אותה צנו נאכרה על יתר אחיו איהוסף צם נמי לעקב איסור כלתו. ע"כ. ועיין לקמן דבדבור רי"ח
אם עבר הוקן: ואחות אשתו. פירש הר"ב שיהא נקוי אה צת חתנו. שיהא אחות צת צבו מן האב. כגון שיהא לו צת מאשה
אחרת ושאה זו האב חתנו של צבל צבו ושאה זו על [אחות] צבו של חסנו. שיהא לו צת צבו היתה אחות אשתו. רש"י. ומסיימו
התום' ומיילא איסור אשתו צאסור כולל מינו דמתסר צבו של חסנו. שיהא לו צת צבו היתה אחות אשתו. רש"י. ומסיימו
אחות אשה. וכתבו עוד דלומר הר"ב דלא גרס ליה דל"ף צבע הוו. והדתי צבע שש. יתני צבע. וה"ל ויתני צבע. וי"ל

ללא נחית למתני במתני' רק איסור מוסף. וה"ל מ"מ אמאי לא תני אחות אשתו וצבת אשת. כגון שיעקב כנא [צת איש ואחותו
האיש נשא] דינה צת יעקב [מאשה אחרת] וילדה לו צת השתא הו"ל אותה צת של דינה צת צבו של יעקב ואחותו אשתו וי"ל
דצאיסורה שכל ע"י קדושין לא תנא. אלא אותה שכל האיסור מיד בצבעה קדושין. והשתא מיד שנשאה יעקב צת האיש לא היה
צום איסור עד שנוגדה [צת] דינה מאוחו האיש אז מל איסור אחות אשתו עם איסור צת צבו. ע"כ. ולרווחא דמלתא חירונו
קד. דהא לעיל חירונו. דאפילו באיסור צת אשתו נמי לא מיירי. ומ"מ הרמב"ס גרים ליה נמי לאחות אשתו. ומפרש לה צאיסור
צת אשת. וכצד שיהא חייב צבע חסותו וצד"י שמונה חסותו ומפנה לא קשה קצבייה התום' דהדתי שש לפני צבע. דהל"ל
דחני צבע אלא דמוסף וכולך מעיקרא חני שש והדר צבע ור"י מוסף צמונה. והא לא קשה אמאי לא תקן בהדיא מספר צבע
דמיילא משמע כשהעמוד למנין. והתנה עוד הרמב"ס שיהיה אשתו קיימת. וזה פשוט. שאין איסור היתום אשה לאחר מיסה
כדכתבו בחייה. ולענין קשייה התום' דלעיל בשם רצינו צרוך. י"ל דכוון דלשנה ליה צבע. כך לי כגון הו"ל דתני לה כגון
הו"ל דה"מ למתני ולמתכב נמי צת צנה וליה קפידא. ולמתני תרתי גווי ודאי דלא קשה דלא ל"מ מידי דלא בעי לאשמעינן.

(*) לפינו הגי' בתום' כה"ל. וכ"כ צ. י"ט ד"פ וצ"ד הגיה כלפינו. ועי' צ"ד

יבין תפארת ישראל בועז

תחתיו, וכן כתב הרמב"ס [בפי"ז מציאה סי']. וק' אמאי כרי עכ"ס
צבופן זה שנתהווה ההמשע, שבעל הכותן את הוזה, אינו איסור מוסף.
אע"כ ללא בעיין שיהיה מוסף ממש, והא דלמרינן בברייתא דלית ליה
ברא לנשא היינו שיהיה כן, אע"כ דשמתח אין לו ברא. וא"כ
מה התם בקידושין בתלנה שעתה זוהי, ש"ל צבוס נווגא שיהיה מוסף
א"ס' עכ"פ מדיס מוסף צסס זנות צנווגא אחריתא, מהשב מוסף,
א"ס' צלפסר מוסף צבאות וזות עלמו, רק דהשתא אינו מוסף, מאכ
דבול"ע דממש מוסף. ודוחק לומר דבקדושת יחייב שיהיה תלנה שעתה
וזתה תחת בעלה צלמת. דל"כ לא הו"ל ל"ש לומר הו"ל וסס זנות וכו',
רק הו"ל, וזהה הו"ל והאסרת על בעלה, וכן כתב רש"י התם בפירושו,
ללא צומתה תחת בעלה יחייב. ובי"ל דק"ל צבא דלמרי' [ציבמות ד"ל צ
ב] דיהיב דנשא מת ואח"כ נשא חו, דחל איסור אחות אשה על איסור
אשת אחיו, מדנאסרו עליו צאיסור הב' שאר אחותה. וז"ל אחותה, הכי
לכה"פ בעילת אחות אשה זנות הוא ונימא הו"ל וסס זונה פוסל צישראל,
אע"כ דמשום הא לא מהשב מוסף, דכרי סס זנות גם צבאיסור הראשון
הי'. וי"ל דוקא צשאל צבאיסור הב' הו"ל וסס זנות וכו', או
צריך שירצבו ממש אותן הצי"ל הנאכרים צבאיסור הב', וכרמב"ס. משא"כ
כשאפסר לומר הו"ל וסס זנות וכו' צבאיסור הב', כי הן דקידושין,
דחתלה צבייתה תלנה לא היה סס זנות על אסורה, דאין זונת רק צבאו
הסוס צכל [כרמב"ס פי"ח מאל"ב], או א"כ שירצבו ממש הצי"ל הנאכרים
צאיסור הב', משום דהסס עלמו ריבה האיסור הב'. אמנם ל"ל דכד
זה אס צריך שיהיה מוסף ממש, תל"ו צבולונתא דרמב"ס ורמב"ד צב"ד
משבושת ה"י, יע"ש דו"ק]: (ד) והר"ב כ' נשאת לאחי אביו, מנו
דליתוסף וכו'. הו"ל א"א, מנו דליתוסף וכו'. וב' ענה רצוי"ש, כלומר
שמת אחי אביו ושאת לאחר וכו'. ובחסס נדחק לפרש כן, דהא א"א חל
גדריהו לגבינו לפרש צב"ס ה"ב הו"ל א"א דר"ל שמת אחי אביו, הכי
גם צב"ס נקט הך ל"נשא, ודמקשה אר"י הו"ל לאקשוין כן א"ס. אע"כ מה דקאמר הש"ס והר"ב הו"ל א"א, מיירי שלא מת אחי אביו, ואפ"ס
צריך שיהיה גם איסור א"א איסור מוסף, דל"כ אף דל"כ א"א איסור צת אשת עם איסור צת אשת אחי אביו, אפ"ס צריך שיהיה כל אי' מפני איסור
מוסף על הציבורים הקודמין. תדע דכרי צביסא צבער הוקן ושאה, דמיירי שזקין הו, וכמ"ל רצוי"ש צבנמו, והלן נבי' איסור א"א ואיסור
אשת אביו צבת אשת, אפ"ס אצריך הש"ס לאוקמא שיהיה איסור מוסף צאיסור אשת אביו, כגון דלית ליה ברע לנשא, וה"ל סגי לן צמת שאיסור
אשת אביו הו"ל איסור צת אי עם איסור א"א שכול וודאי איסור מוסף, מדנאכרה אכ"ע כל ימי חיי הוקן. אע"כ דצריך שיהיו שיהיה, כל אי' אי
איסור מוסף על הציבורים הקודמין, אף שחלו שיהיה צלמת.

ואחת חמו. שחייב על כל אחת ואחת: ח אבר המדולדל
 בבהמה. תלוש רובו. ומעורה במקלמו: מהו. שיטמא משום
 אבר מן החי. כאלו נתלש לגמרי. וק"ל בהעור והרוצח דלכר
 מן החי מטמא ככבלה. ואבר הנחלש מן האדם לגמרי. מטמא
 כמת: באבר המדולדל באדם.

ח ועוד שאלו רבי עקיבא אבר המדולדל
 בבהמה (מהו) אמרו לו לא שמענו אבל
 שמענו באבר המדולדל באדם (מהו) שהוא
 טהור. שכך היו מוכי שחין בירושלים
 עושיין (מהו). הולך לו ערב פסח אצל הרופא.
 וחובה (מהו) עד שהוא מניח בו כשעורה.
 ותוחבו בסירה (מהו). והוא נמשך ממנו (מהו).
 והלה עושה פסח (מהו). והרופא עושה פסח
 ורואין אנו שהדברים קל וחומר (מהו): ח ועוד
 שאלו רבי עקיבא השוחט חמשה זבחים
 בחיץ בהעלם אחד. מהו. חייב אחת על
 כולם. או אחת על כל אחת ואחת (מהו). אמרו
 לו לא שמענו (מהו). אמר רבי יהושע שמעתי (מהו)
 באוכל מזבח אחד בחמשה (מהו) תמחויים (מהו)
 בהעלם אחד. שהוא חייב על כל אחד
 ואחד. ומשום מעילה. ורואה אני שהדברים
 קל וחומר (מהו). אמר רבי שמעון לא כך
 שאלו רבי עקיבא (מהו). אלא באוכל נותר
 מחמשה זבחים. בהעלם אחד. מהו. חייב

ח ועוד שאלו ר"ע פירש בקוץ. וכן פירש"י והוא לטון עברי
 מ"כ וקלע חנוכה פ"ח כל המעט:
 אבר המדולדל בבהמה
 מהו. מ"י פ"ב מה שאין
 חנוכה פ"ב מה שאין
 המדולדל באדם. מ"י פ"ב
 מה שומטת עם פ"ב מה שאין
 חנוכה פ"ב כל המעט: אחת על
 כולם. מ"י פ"ב מה שאין
 חנוכה פ"ב א"ר ירשע (לעיל) פ"ב

שנוי נוסחאות
 ח כל המעט מה שחייב
 כ"מ (ועוד) שאלו כ"מ
 ליתא; במש"כ. שאל.
 הכבוד. במש"כ.
 המדולדל וכן במש"כ
 ובמש"כ ד"ל בסמוך כלפינו
 והנה במש"כ. (אבר
 שפוטנו) באבר. במש"כ
 ליתא וכן ליתא במש"כ
 ד"ו (וכן אבר כמו שהיה
 במש"כ ליתא). שכך
 היו. במש"כ. וכך.
 כ"מ כ"ד. בירושלים.
 עושיין. במש"כ. שחין
 בירושלים; דג"ל ובמ"י
 שבירושלים עושיין.
 הולך לו ערב פסח.
 כ"מ ובמש"כ ערב
 פסח. (והוחבו) עד
 כ"מ (בשעורה ותוחבו)
 בסירה. במש"כ. ד"ו
 ליתא; במש"כ. בשערה.
 כ"מ. בסירה. והוא
 נמשך. כ"מ ובמש"כ
 (והרופא עושה
 פסח). במש"כ ד"ו ליתא.
 ורואין אנו. דג"ל רואין.
 ח ועוד שאלו ר"ע
 ובמש"כ. שאלו והנה
 כ"מ. שאל. בהעלם
 אחד מהו. במש"כ
 ..אחת. וכן במש"כ;
 כ"מ. מהו וכן במש"כ;
 דג"ל. מהו. וכן במש"כ.
 כ"מ. חייב אחת
 על כולם או אחת
 על כל אחת (ואחת).
 ד"ל ר"ע ויניח ליתא;
 כ"מ חייב על כולם.
 כל אחד ואחד במש"כ
 חייב על כל אחת ואחת
 או אחת על כולם. בה'
 תמחויין. במש"כ מהו.
 ע"כ כל אחד ואחד.
 במש"כ. אחת ואחת.
 ורואה אני. בה' רואה.
 א"ר ש"ל כ"ו.
 מכלן ועד א"ר ש"ל חס הלכה
 נקבל כ"ו ליתא כ"מ.
 שאלו ר"ע. דג"ל ובמש"כ
 שאלו. נותר. במש"כ
 זבחים בהעלם אחד.
 דג"ל בחמשה זבחים
 בחוץ (1): במש"כ ד"ו
 מוכח אחד בחמשה
 תמחויין בהעלם אחת.
 ראשון לציון
 ח חיים מ"ה בסירה
 פ"ב כ"ב וכן מנור

ח ועוד שאלו ר"ע פירש בקוץ. וכן פירש"י והוא לטון עברי
 מ"כ וקלע חנוכה פ"ח כל המעט:
 אבר המדולדל בבהמה
 מהו. מ"י פ"ב מה שאין
 חנוכה פ"ב מה שאין
 המדולדל באדם. מ"י פ"ב
 מה שומטת עם פ"ב מה שאין
 חנוכה פ"ב כל המעט: אחת על
 כולם. מ"י פ"ב מה שאין
 חנוכה פ"ב א"ר ירשע (לעיל) פ"ב

ח ועוד שאלו ר"ע פירש בקוץ. וכן פירש"י והוא לטון עברי
 מ"כ וקלע חנוכה פ"ח כל המעט:
 אבר המדולדל בבהמה
 מהו. מ"י פ"ב מה שאין
 חנוכה פ"ב מה שאין
 המדולדל באדם. מ"י פ"ב
 מה שומטת עם פ"ב מה שאין
 חנוכה פ"ב כל המעט: אחת על
 כולם. מ"י פ"ב מה שאין
 חנוכה פ"ב א"ר ירשע (לעיל) פ"ב

ח ועוד שאלו ר"ע פירש בקוץ. וכן פירש"י והוא לטון עברי
 מ"כ וקלע חנוכה פ"ח כל המעט:
 אבר המדולדל בבהמה
 מהו. מ"י פ"ב מה שאין
 חנוכה פ"ב מה שאין
 המדולדל באדם. מ"י פ"ב
 מה שומטת עם פ"ב מה שאין
 חנוכה פ"ב כל המעט: אחת על
 כולם. מ"י פ"ב מה שאין
 חנוכה פ"ב א"ר ירשע (לעיל) פ"ב

יבין תפארת ישראל יבין

לא פרכו הך פירכא, משום דטפי מסתבר לתקן בין החיובים משום דשמות
 מחולקין ממה שנתקן משום דגופות מחולקין, דכרי לשמות מחולקין לא לריך
 קרא לתקן, מש"כ לגופות מחולקין לריך קרא (כריתות ד"ט א'), אשכחתי
 על כל אשכחתי. ומ"כ אי נימא מה"ט דכמה דלא חשיבי, נחמת לא
 אמרינן דגופות מחולקין. ופי' מ"ט לקמן סי' פ"ח. אלא דבלאו הכי חייב
 בשלש ר"ע ג' העולות מדרבביה קרא, דלחובה ויתירא כתיב:
 (מה) שנתלש רוב האבר ומעורה במקלמו. דכתיב טעו, הרי אבר
 מהחי של בהמה מטמא ככבילה: (מו) שיטמא ככבילה, מי הוה כחלש
 לגמרי, והו"ל כחמה"ח, או לא: (מו) דכתיב לגמרי, הו"ל
 חמה"ח של אדם דמטמא כמת. מיהו הכא עדיין מדולדל הוא:
 (מה) כשהותלו בשחין רע, שאבריו מתפרקין ונפולין: (מש) לאו
 משום טהרה חתו המורעין האבר, דכרי האבר יתלמו בעורו
 מחובר קלת, טהור הוא, רק הטהור, כדי שלא יתמאסו בין
 חבריהם כרגל האבר המדולדל: (ג) ששם יתהפך לגמרי, יעמא
 האבר להרופא שנוגע בהאבר בשעת פרישה: (גא) סירה הוא קוף,
 כמו צור וסירה גרמא ליה [סנהדרין מ"ט א']. ור"ל שבעוד האבר
 מחובר באדם קלת, תוחב האבר בקוץ התקוע בקרקע או בזכות.
 [כך כתב ר"ע]. ונ"ל דלכ"י לא יאחו הרופא צידו את הקוץ שבו תוחב האבר,
 כששם המורע נתלש כמת מהאבר, משום דאף שלא יתעמא הרופא פי"ז עומא
 מגע, דכרי סקן אינו מקבל עומא מדאינו מאלל אדם ולא כלי [פי' דמיס'
 פ"א וב' מולקין]. ע"כ אפ"ם לא אתו הרופא סקן צידו, דכתיב
 המורע יתלש מהאבר, יהיה כרופא נושא את האדם שטמא במש"כ ואכל
 כמת כרמ"ס פ"ב מטמא ה"ג] ולרמב"ם כפי' משניות, סירה ר"ל רופא,

כמ"ס בני הגאון ד"ל ש"ס א' בשו"ט. כ"ל דמלינו דוגמתו כמשה לנן ספוק
 כסירה [בכורות ד"ח א'] דר"ל הכוונה, המקפת את צבת העין. משו
 לטון תוחב לא שייך כוונה, דלולי קושטו כסירה: [גב] ר"ל אחר שתחב
 הרופא האבר בקוץ, החולה נמשך והולך, ונתלש האבר מאליו:
 (ג) גם החולה עושה פסח, דמימי שנתלש צבת בפעם א', שלא
 נגע בו האבר בשעת פרישה: (גד) דמה אדם שמקבל עומא מחיים
 וגם זו צו עומא בחייו מעטמו כשהוא צו או מורע, אפ"ם אבר
 המדולדל צו טהור, בהמה שאינה מקבלת עומא מחיים, דלין אבר
 בעל חי מקטומ" [כחולין ע"ה א'], וגם אין בגופה עומא בחייה,
 מכ"ס שהאבר המדולדל צו טהור וכן מסקינן חולין [פ"ט מ"ו]: (גה) דאע"פ
 דכבר שמעי' במשנה ב' האוכל חלב והלב כהעלם אחד חייב רק א',
 התם חפשי לרופא דבולן מבהמה א', וקמ"ל הכא בגופים מחולקים
 ליתא: (גו) אע"פ דכבר אמרו במ"ו רשמונו צבת על ה' נדות,
 שג"כ גופין מחולקין כי הא, וחייב ה'. עכ"פ שמה יס לתקן בין
 אדם לבהמה [כלקמן סי' פ"ח]: (גז) ר"ל אף שכחלתקן ממש שלא
 נהנה צרבו הפעולות לא שמעתי, עכ"פ שמעתי ענין כיוצא בו
 כשנהנה צרבו הפעולות, דהיינו באוכל מהי תמחויין, ולדידי אין
 אין חילוק בין נהנה או לא: (גח) קודם זריקה, דלא יש בה מעילה:
 (גט) צה' מיני תבשיל: (ס) דמה מעילה שהכל זבה וגוף א' חייב
 ה', דתמחויין מחלקין צה' מעילה [דאע"פ דגני' שטר חזיני תעמא אין
 תמחויין מחלקין. מעילה שאלו דתמירא, כלקמן במתני', וכן כ' כרמ"ס
 פ"ט משנת ה"ג]. ה' זבחים ששחטן בחיץ דגופין מחולקין, ומ"כ
 שחייב על כל א' א': (סא) דא"כ מה הסיבה לו מאוכל, התם נהנה
 כל

ח ועוד שאלו ר"ע פירש בקוץ. וכן פירש"י והוא לטון עברי
 מ"כ וקלע חנוכה פ"ח כל המעט:
 אבר המדולדל בבהמה
 מהו. מ"י פ"ב מה שאין
 חנוכה פ"ב מה שאין
 המדולדל באדם. מ"י פ"ב
 מה שומטת עם פ"ב מה שאין
 חנוכה פ"ב כל המעט: אחת על
 כולם. מ"י פ"ב מה שאין
 חנוכה פ"ב א"ר ירשע (לעיל) פ"ב

אחת על כולן: מ"ו: ע"ס
 אם הלכה נקבל יומה כ"ו
 מ"א: ו' אר"ע שאלתי את
 ר"א: ק"ו מ"א ונשפתי שנת
 ל"ו: כל על המנין מ"ב וקבל
 חובה מ"א: יחייב על כל אחת
 ואחת: מ"ה מ"ו: ע"ס
 ע"ס:

שנויי נוסחאות
 (א ה ת) על כולן
 או אחת על כל אחת
 יאחת: מ"ו: על כל
 אחד ואחד: כפ"כ
 או חייב על: ו"ה
 כפ"כ ד"ו (וכס ליתא)
 אחת ואחת ששם מעילה
 כד"ג וכפ"ק אחד ואחד:
 ורואה אני: כד"ג רואה:
 אמר ר"ע: כפ"כ אמר
 לו: אמר לו לא אם
 כפ"כ אמר ולא אם
 והנה כפ"ט כלפניו:
 א"ר מבל אלו כפ"ק
 אחת: ו"ה כפ"כ (וכס
 ג"ל): ו' העושה:
 ד"ג: וכפ"כ בעושה
 והנה כפ"ט כלפניו:
 מה הוא: כפ"כ מהו:
 כ"ק: מהו: (אחת)
 על כולן: כפ"כ ד"ו
 ל"א: אמר לי חייב:
 כד"ג: וכפ"כ אמר
 לו: וכפ"ט כלפניו: וכה
 א"ס: כפ"ק מה:

תוספות חדשים
 ב"ר ד"ה צירף
 ט"ו ומלא עד שנה כ"ו
 כשכל אחד ו"ל כפ"ק
 פרק ט' דמעיל ונ"מ שם:

ראשון לציון
 הסיפור כמדומים: ו' סה"ד
 מט מ"א ע"י יס"מ
 מ' בר"ב מ"ה אם הלכה
 כ"ו תקבלה ממך: מ"י יס"מ:

תוספת רע"א
 מ' (את י) בששנה
 צירף המעילה לזמן
 מרובה: בהרמב"ם פרק
 ה' מהלכות שנת איחא
 דבמעילה שליה שעשה
 שליחותו חייב המשלה:
 נאות יא' ברע"ב ד"ה
 האב"ר באבילת גוהר:
 או קבלה מיניה ר"י:
 לעני' נראה דמסתית
 סוגי' דף י"ב דר"י
 המחויין מחלקין גם
 בהטאת סיכא דהעיקר
 דלא קביל מיניה ומסו'ם
 דמ"ל לרשות הטאת
 למעילה: ובאמת בה'
 המחויין מחלקין גם
 בהטאת דאם לא כן
 אלא דקביל מסנו והיינו
 סכח העירבא דמעילה
 הסוד יא' מוכח דמ"ל
 לר"י דה' המחויין
 מחלקים רק במעילה
 דאם איחא רגם בהטאת
 מחלקיקייא הק"ו דה'
 זכחים מתחויין דהטאת:
 ו' (את יב) בששנה
 ובה אם הנדה: קשה ל'
 אך ילמי' שבת מנה
 אה איבא למפרך דנה
 שאני שכן והנה: כפ"ט
 רע"ב כפ"ט:

למפרך מה לאוכל שכן הנהגה. אלא על מרחק לא שאל ר"ע. אלא באוכל עתה מהמשה זכחים והביאו לו ראייה נמי מאוכל: אם הלכה. שך קבלת מרחק חייב על כל אחד מהזכחים. נקבלה ממך: ואם לדין. שאלה לומר אותה מק"ו ממעילה יש תשובה: את המאביל כאוכל. שאם נתן אוכל הקדש לחברו חייב. כאלו אכלה הוא עצמו. דק"ו המזינא הקדש לחולין מעל ולא מי שתיין לו: והמתנה כהנהגה. במידי דלאו בר אכילה: צירף את המעילה לזמן מרובה. כלומר ועוד חומר אחרת יש במעילה שאם נהנה היום בחלי פרוטה. ומאן עד שנה בחלי פרוטה. מלטרפת לפרוטה כדמריבין מתמעול מעל ריבה: תאמר באבילת גוהר. שאלו דמים עליו שאין בו א' מכל החומרות הללו ולא התברירא מלתא. א"י קבלה מניה רבי יהושע להאיך תשובה או לא קבלה מניה. ופסק ההלכה שהאוכל נותר מחמש זכחים בהעלם אחד. אינו חייב אלא חסרת אחת. ותמחויין אינן מחלקין בין להקל בין להחמיר: ו' מלאכות הרבה מעין מלאכה אחת. תולדות הרבה של אב אחד: ובשבתות הרבה. אותן שעשה בשבת זו עשה בשבתות אחרות וכולן בהעלם אחד ובגמ' פריך מאי קמבעיא ליה. דקטש בשבת הרבה וסולדות הרבה. ואמאי נקט תולדות ולא אבות. ומכ"י דר"ע תרתי בעא מיניה חדא העושה מלאכה אחת בשבתות הרבה ויודע שהוא שבת. מי

אלא שסבור שמלאכה זו מותרת היא דהיינו זדון שבת ושגגת מלאכות. והכי קא מצעיא ליה האי דבעד מלאכה אחת כב' שבתות. מי אמרינן כיון דבב' ימים הם. אש"ג דהעלם א' הוא לגבי מלאכה. הויין הכך שבתות כנוטין מוחלקים של מלאכה שאין דומין זה לזה. כגון זרע וקצר בהעלם אחד בזדון שבת ושגגת מלאכות דחייב על כל אחת ואחת. או לאו כגופים מוחלקים דמיין. והוי כאלו עשה בהעלם אחד מלאכה אחת י' פעמים. דליתא חייב אלא אחת. דליכא למימר הכא ימים שבינתיים הויין ידיעה לחלק. דדוקא לענין שגגת שבת הויין ידיעה. לידע ששבת היא. אבל לענין שגגת מלאכות ליכא ידיעה עד שילמוד. ועוד קמבעיא ליה אם עשה תולדות הרבה מאב אחד חייב אחד או על כל אחת ואחת ולהכי נקט תולדות: אמר לו חייב אחד. פשט ליה התרוייהו לחומרך דעושה מלאכה אחת בשבתות הרבה. בזדון שבת ושגגת מלאכות חייב על כל שבת ואחת. דהך שבתות כנוטין מוחלקים דמיין. ותולדות של מלאכות כמלאכות דמיין. וחייב על כל תולדה ותולדה. ואשפ"י שכן מאב אחד. כאלו עשה אבות הרבה: ומה נדה. בגמרא אמרינן תני נדות. הבא על ה' נשים נדות. חייב על כל אחת ואחת. דגופין מוחלקין נינהו: תוצאות הרבה. עניינן הרבה. כגון שבת דליכא אבות מלאכות ותולדותיהן. אבל נדה אין בה חיובא אלא ביאה:

והנה

אחת על כולן. או אחת על כל אחת ואחת. אמרו לו לא שמענו. אמר רבי יהושע שמעתי. באוכל מוכח אחד בחמשה המחייים. בהעלם אחד. שהוא חייב על כל אחת ואחת. משום מעילה. ורואה אני שהדברים קל ודומרים. אמר רבי עקיבא אם הלכה כה"ר. נקבל. ואם לדין. יש תשובה. אמר לו השב. אמר לו. לא אם אמרת ממעילה. שעשה בה אח המאביל כאוכל. ואח המהנה כהנהגה. צירף המעילה לזמן מרובה. תאמר בנותר. שאין בו אחד מכל אלומה: ו' אמר רבי עקיבא. שאלתי את רבי אליעזר העושה מלאכות הרבה. בשבתות הרבה. מעין מלאכה אחת. בהעלם אחת. מה הוא? אמר לי חייב אחת על כולן. או אחת על כל אחת ואחת. אמר לי חייב על כל אחת ואחת. מקל ודומר. יומה אם הגדה. שאין בה תוצאות הרבה. והטאות הרבה. חייב

אלא שסבור שמלאכה זו מותרת היא דהיינו זדון שבת ושגגת מלאכות. והכי קא מצעיא ליה האי דבעד מלאכה אחת כב' שבתות. מי אמרינן כיון דבב' ימים הם. אש"ג דהעלם א' הוא לגבי מלאכה. הויין הכך שבתות כנוטין מוחלקים של מלאכה שאין דומין זה לזה. כגון זרע וקצר בהעלם אחד בזדון שבת ושגגת מלאכות דחייב על כל אחת ואחת. או לאו כגופים מוחלקים דמיין. והוי כאלו עשה בהעלם אחד מלאכה אחת י' פעמים. דליכא למימר הכא ימים שבינתיים הויין ידיעה לחלק. דדוקא לענין שגגת שבת הויין ידיעה. לידע ששבת היא. אבל לענין שגגת מלאכות ליכא ידיעה עד שילמוד. ועוד קמבעיא ליה אם עשה תולדות הרבה מאב אחד חייב אחד או על כל אחת ואחת ולהכי נקט תולדות: אמר לו חייב אחד. פשט ליה התרוייהו לחומרך דעושה מלאכה אחת בשבתות הרבה. בזדון שבת ושגגת מלאכות חייב על כל שבת ואחת. דהך שבתות כנוטין מוחלקים דמיין. ותולדות של מלאכות כמלאכות דמיין. וחייב על כל תולדה ותולדה. ואשפ"י שכן מאב אחד. כאלו עשה אבות הרבה: ומה נדה. בגמרא אמרינן תני נדות. הבא על ה' נשים נדות. חייב על כל אחת ואחת. דגופין מוחלקין נינהו: תוצאות הרבה. עניינן הרבה. כגון שבת דליכא אבות מלאכות ותולדותיהן. אבל נדה אין בה חיובא אלא ביאה:

והנה

יבין תפארת ישראל יבין

מדיה הכל בהעלם א', מחייב על כל השבתות רק הטאת א': (ע) ופליגי בש"ס רבה ורב חסדא, לרבה, מיירי שהיה ההעלם שגגת מלאכה וזדון שבת, ר"ל שלא ידע שמלאכות אלו אסורות בשבת אבל ידע כל פעם שהוא שבת, ועל זה שאל אם שבתות מחולקין כגופין מחולקין דמי או לא. אבל בשגגת שבת וזדון מלאכות, דהיינו שלא ידע שהוא שבת אבל ידע שמלאכות אלו אסורות, ידע ר"ע שפיר שימים שבינתיים, הויין כידועה בינתיים, דחייב על כל שבת ושבת. ולרב חסדא, רק בשגגת שבת וזדון מלאכות שאל אם ימים שבינתיים הוה כידועה בינתיים, אבל בידע שהוא שבת ושגגת במלאכות ידע ר"ע שחייב על כל שבת ושבת וזדון מלאכות שאל אם ליה התרוייהו לחומרך, דחייב על כל תולדה ותולדה שעשה הטאת לבד, וכן לכל שבת ושבת: (עב) צבא א"ה נשים נדות בהעלם א' שלא ידע שגדה אסורה, דוגמת בלא ידע שמלאכות זו אסורות בשבת, ועשאה וחזר ועשאה [ולכך חסדא הילך שאבות כ"א הוה מנא על נדה א' ה' פעמים, ועלם וטערה ופרסא נדה בין כל ביאה וביאה ה' פעמים, דטעילות שבינתיים כנדה הוה כימים בינתיים בשבת. דאי כה' נסו נדות ממש, סיכא מאי למשטח מוה, דמיחא בשבת ימים מחלקין, דמה יחב שבינתיים איכא כס' נדות: (עג) ר"ל שאין בה ענינים הרבה שבת שיש בה אבות ותולדות, אבל נדה אין בה רק ביאה: (עד) ג"ל דר"ל שאין בה הרבה מיני טהרות, דבשבת לא לבד שיש לכל אב תולדה, אלא יש ג"כ הרבה מיני אבות, ויש ג"כ זדון שבת ושגגת מלאכה,

בכל אכילה ואכילה: (סב) דהוי במעילה הכל גוף א' ורק תמחויין נפרדים. וכ"ס מה' זכחים, ואש"ה אמר חסדא עם ר"ל לא שטעט, מדי' להביב על זה כמו שהשיב באמת ר"ע: (סג) שך קבלת מרחק: (סד) שך אחת דן מק"ו ממעילה: (סה) המחילי הקדש לחברו, חייב המחיל ולא האוכל על ידו: (סו) במידי דלאו בר אכילה, ג"כ המהנה חייב ולא הנהנה על ידו. וה"ה דהוה מאי למימר דמעילה חמור, שחייב בה הנהנה כהאוכל: (סז) ר"ל ועוד חומרך יש במעילה שכשהנהה היום חלי פרוטה, ולאחר שנה חזר ונהנה חלי פרוטה, והכל בהעלם א', מנערף שיחיה כהנהנה בשוה פרוטה יחד, שחייב קרבן מעילה: (סח) שאין בו א' מכל חומרות הכ"ל. וק"ו ל' דבששנות אין גופין מחלקין, ובכ"ל עתה מה' זכחים, בהעלם א' חייב רק טהרת א', וגם תמחויין אינן מחלקין בין להקל בין להחמיר, דהיינו באכל ב' חלאי זיתים מב' גופין או מב' תמחויין מנערף [כרמ"ס פ"ו משננות. ו"א דגם כהנהנה גופין מחלקין. ועמ"ש לעיל פ"ב סו' ל"ד: (סט) שעשה הרבה תולדות שמאב א' בשבת זו, וחזר ועשה אותן התולדות עלמין בכל שבת ושבת שאל"כ, והכל הוה בהעלם א', מה דינו, ותרתי שאל ממני. (א) אם כל התולדות שעשה בשבת א' בהעלם א', מחשבו כאלו קצר וקצר בהעלם א', וחייב רק טהרת א', או דלמא דתולדות חלוקים הויל כאבות מחולקים וחייב על כל תולדה טהרת א'. (ב) עוד שאל, אם ימים שבינתיים בין שבת לשבת הויין כידועה, וחייב על כל שבת ושבת לבד, או דלמא

אל

להנדה מוזהרת עליו. דכתיב (ויקרא ל') ונכרתו שניהם מקרב פנים: חייב על כל אחת חבא על הקטנות. הבא על מתעטע נדות. חייב על כל אחת ואחת. ואע"פ שהקטנה אינה מוזהרת: הבא על הבהמה יוביא. שחייב על כל ביאה וביאה: בהמה בשבת. כלומר כי היכי

רש"י: [והנדה מוזהרת עליו. פי' הר"ב. דכתיב ונכרתו שניהם. וכן פירש"י. וקשיא לי דפסקא זה על הטעם נאמר ועדיין אזכרה לא שמענו. וכדלקמן בזהמה. אלא ה"ל לפרש כדפירש"י בחומש פרשת אחרי [מות] בפסוק לא תקרבו לגלות פרוה: להזכיר הנקבה כזכר. לך נאמר לשון רבים]: אמר לי הגאון על סנהמה יוכיח. א"ל פ"ט ט"ח נענשת. כדכתיב (ויקרא ל') ולא סנהמה תהרגו. אינה מוזהרת:

על כל אחת ואחת. שבת שיש בה תוצאות הרבה ותפאות הרבה (שה). אינו דין שיהא חייב על כל אחת ואחת. אמרתי לו. לא. אם אמרת בנדה שיש בה שתי אזהרות. שהוא מוזהר על הנדה. והנדה מוזהרת עליו (שה). האמר בשבת שאין בה אלא אזהרה אחת. אמר לי הבא על הקטנות (שה) יוכיח שאין בהם אלא אזהרה אחת (שה). וחייב על כל אחת ואחת. אמרתי לו. לא. אם אמרת בבא על הקטנות. שאף על פי שאין בהן עכשיו. יש בהן לאור זמן. האמר בשבת שאין בה לא עכשיו ולא לאור זמן. אמר לי הבא על הבהמה יוכיח (שה). אמרתי לו

בהמה בשבת. פי' ש' שנינו נוסחאות שבת לוחסאות הרבה. במשני. ופיתוח הרבה. (ל'א) אם אפרת. במשני ליתא וכן בסמוך והנה כשע"מ. (שתי) אזהרות נש"ל דכיון ווינאל ליהא. ויבית שאין בהן. וז"ל כתיב: נד'מנפלי"כ. באה. (ל'א) עכשיו ולא לאור זמן. נד"ל לא עכשיו... נש"ל. אחר זמן. נמשכ"כ ליתא. ע"פ הבהמה. נד"ל נעטות פס. בהמה. נמשכ"כ הבהמה.

תוספות רעק"א [אות יג] ברע"ב ד"ה ברהמא כשבת. מרבי אליעזר. לפ"ו הטסקנא דבא על ה' בהמות דאינו חייב אלא אחת כיון דרק הוא מוזהר. וחטוה לי על דברי תוס' ר"ד קדושין דף ע"ו ע"ב דכתב בפשיטות דנ"ל דגם בבהמה אמר' גומים מהולקים דמה לי רבץ ה' בהמות ומה לי בא על ה' נשים נרות והא הכא מכאור בהיפודיש חילוק בנדה יש בה ב' אזהרות מה שאין בן בבהמה. ואם התוספות ר"ד ס"ל דלהיבה ברה"ה דרע"ק קיבל ואף שבתות בגומים מהולקים. כמו שפסק הרמב"ם. קשה בהיפודיש דמה דרע"ק לידן סתברא דרבע ה' בהמות חייב. הא כיון דרע"ק קיבל דבריו הרי מפורש דחייב. וגם לי התוספות ר"ד דמה לי רבע ומה לי בא על ה' נשים. הא מפרש גדול ביניהם. דבנדה היא מוזהרת וצ"ע. גם קשה לי לרבה דלא קיבלה מסנו ובהמה כשבת היינו דגם בבהמה מיבעיא ליה כיון דהיא אינה מוזהרת עליו. הא כסתני' ג' פ"ה רחולין שהשם ואח"כ שהם שני בינה סיפג שטונים הרי דגם בבהמה אפרינן נשים מהולקים:

בהמה כשבת (שה):

יבין תפארת ישראל יבין

לא שנגח שבת וזרזן מלאכה. משא"כ בנדה, א"ל שיתחייב רק על מין פעולה א' דהיינו ביאה ורק בשחיבט שביאה זו מוזהרת לו: (שה) בש"ס גרסינן ומיהו הרבה: (ע) מיהו מהך ק"ו לא מפסעו רק בעשה מלאכה א' בשבתות הרבה דחייב על כל שנה ושנה, אבל בעשה בשבת א' הולדות הרבה שמאכ א' לא מפסעו מנדה, דהרי לון בנדה הולדות. רק מסכרה קאמר שחייב גם בזה על כל הולדה העלת לבד. [אב"י ור"ח קבל מניה ר"ע מריא דנעשה מלאכה א' בשבתות הרבה, הוה ימים שבינתיים כדעשה, אבל נעשה וולדות הרבה מעין מלאכה א' בשבת א', לא קבל מניה, שיתחייב על כל א' [ש"ס]. והרמב"ם כפירשו תפס לפרש השגחה כשיעור ר"ח, ופי' כפוף, ואין בן הלכה, אלא הואיל ואין שם ידיעה בינתיים אינו חייב רק א', עכ"ל. וצ"ע] הכי אמרינן בש"ס דקבלה מניה. אר"ז ראויה ברמב"ם [פ"ו משגגות ה"ח] ט"י דדוקא בעשה מלאכות הרבה מעין מלאכה א' בשבתות הרבה חייב על כל שבת ושבת. ותמה דלמ"מ. פ"ט. ול"ב שזה מלוי עס דכריו הקדושים

כפירשו כאן, ש"כ ס"ה לרבינו נוסחא אחרת בגמ'. ונכר רמו פ"ד ל"י על סוף"מ ז"ל לעיל פ"ב ס"ו ל"ד, ס"ו ד' אות ב', ע"ט]: (עו) לסיכך הטיבה כל ביאה להיות כחפא אחר. ואף לרב חסדא לסיל דהכל מייירי בזהמה א', עכ"פ ב' בני אדם חוטאים בביאה זו, להכי חשיבה כל ביאה שתחלק לחייב עליה לבד: (עד) ר"ל בזה על ה' נדות קטנות [אב"י ור"ח מה קטנות. קטנות דעלמא, גמ']: (עש) שהרי הקטנה פטורה בצעלה בנדה: (פ) שחייב על כל ביאה וביאה. ואע"ג שגם בזהמה נהרגה, כדכתיב ולא סנהמה תהרגו. עכ"פ אין הריגתה לנעושה, דהרי אינה בת עונשין, רק משום כבוד החופץ, שלא יאמרו זו היא שנגעל בה פלוני [כסנדרין ס"ו מ"ד]. [והא דלא קאמר שוטה ומרשיה יוכיח. י"ל דאפשר שתהרהר. גם כפי למקטע כמה שאין במינה נת חוב כלל]: (פא) ר"ל לומר גם בבהמה אפי' מסופק בזה עליה הרבה ביאות אם חייב על כל א' וא'. ולענין פסק הלכה ע"י לטיל ס"י ס"ח:

דרע"ק קיבל דבריו הרי מפורש דחייב. וגם לי התוספות ר"ד דמה לי רבע ומה לי בא על ה' נשים. הא מפרש גדול ביניהם. דבנדה היא מוזהרת וצ"ע. גם קשה לי לרבה דלא קיבלה מסנו ובהמה כשבת היינו דגם בבהמה מיבעיא ליה כיון דהיא אינה מוזהרת עליו. הא כסתני' ג' פ"ה רחולין שהשם ואח"כ שהם שני בינה סיפג שטונים הרי דגם בבהמה אפרינן נשים מהולקים:

דרע"ק קיבל דבריו הרי מפורש דחייב. וגם לי התוספות ר"ד דמה לי רבע ומה לי בא על ה' נשים. הא מפרש גדול ביניהם. דבנדה היא מוזהרת וצ"ע. גם קשה לי לרבה דלא קיבלה מסנו ובהמה כשבת היינו דגם בבהמה מיבעיא ליה כיון דהיא אינה מוזהרת עליו. הא כסתני' ג' פ"ה רחולין שהשם ואח"כ שהם שני בינה סיפג שטונים הרי דגם בבהמה אפרינן נשים מהולקים:

ר"ע מברטנורה ספק אבל חלב פרק ד בריתות תוספת יום טוב ציונים

פרק ד א ספק אבל חלב ספק לא אבל. והכי דמי. כגון חלב ושומן לפניו ואכל את אחד מהן. כדתיב בספ"א. ופרש"י קמפרש ספק אכל חלב ספק לא אכל. כילד כגון שהיה חלב ושומן לפניו דיש כאן איסור קבוע. אבל אם היתה לפניו הטיבה אחת. ספק שהיא חלב ספק שהיא שומן ואכלה

פרק ד א ספק א ספק אכל ספק לא אכל. כתב הר"ב וה"ד כגון חלב ושומן לפניו וכו'. דיש כאן איסור קבוע. מסכרה בעלמא אמר הכי רב נחמן. אע"ג דרבא דריש ליה מקרא. דמאות כחוב ומלווח קרינן ויש אס למקרא. וכבר הניח זה הרמב"ם בפ"ח מהל' שגגות

פרק ד א ספק אבל חלב. ספק לא אבל. דהפס ג"כ לטעמא דר"ג והא רבא בתרא הוא. ולי נראה דמשום הא לא איריא דכיון דגמ' קבוע לרב נחמן אחר רבא. ודאי דהיינו טעמא דמשום דס"ל לגמרא. דהלכתא כרב נחמן [וסכרה אלימחא היא. עין ראויה שכתב הר"ש כיוולא בה בפ"ק דב"ק ס"י ה'. גבי אמר רב הונא או כסף או מיטב] אבל הא קשיא לי דקודם רבא קאמר סתמא דגמרא טעמא דיש אס למקרא. וא"כ תקשה סתמא דגמ' אהדדי. אלא ודאי סתמא דגמרא סכרה ליה דטעמא דיש אס למקרא כדאמר סתמא דגמרא בהדיא. והיינו נמי טעמא דקבוע לרבא קודם רב נחמן. משום דלויא קאמר נמי כסתמא דגמ'. וזו מה שז"ע כיון דנראה דהכי סכרה סתמא דגמרא. ומ"מ כ"ל ליישב דעה הרמב"ם והר"ב משום דקא חזינן בפרק דלקמן דר"ע ור"י יוסי סכרי על כרחין טעמא דאקבע איסורא. דהא מחייבי לשני שאכל השנייה אע"ג דבעידנא דאכל ליכא מלווח. וכמ"ס שם מ"ד. מש"ה פסקי לדרב נחמן. ודחק בר"ס דלעיל עד אומר אכל [כו]. מביא אשם תלוי. פי' הראב"ד בפ"ח מה' שגגות. בכגון שיאמר העד חטיבה של חלב שחיתה עס השומן אכלת ואחד אמר לא אכל אלא

פרק ד א ספק אבל חלב ספק לא אבל. והכי דמי. כגון חלב ושומן לפניו ואכל את אחד מהן. כדתיב בספ"א. ופרש"י קמפרש ספק אכל חלב ספק לא אכל. כילד כגון שהיה חלב ושומן לפניו דיש כאן איסור קבוע. אבל אם היתה לפניו הטיבה אחת. ספק שהיא חלב ספק שהיא שומן ואכלה פטור

יבין תפארת ישראל יבין

פ"ד א) מיי"ד דאיכצע איסורא. דהיינו שטועט לו הסתא ששטעת אכילה היה עס איסורא וודאי, רק שלא ידע אס אכלו. כגון חלב

פ"ד א) מיי"ד דאיכצע איסורא. דהיינו שטועט לו הסתא ששטעת אכילה היה עס איסורא וודאי, רק שלא ידע אס אכלו. כגון חלב

ספק אבל הלב פרק ד כריתות

הלב ושומן לפניו. פי' שצ"ל שצ"ל אשם תלוי. פי' שם: כ כשם שאם אבל הלב כו' פי' שם שם פי' אשם תלוי ידועה בניתים. ידועה כיוון פי' פי' כשם שראוי שביא חטאת כו'. פי' וק"ל שצ"ל שם פי' שם שם שגורו פי' כשם שאם אבל הלב ור"ע טו' פי' שם

שנויי נוסחאות

השומן ע"כ. זהכ"מ כתב דספיר מיירי לקבוע ליסורא ע"פ עד אחר. אש"פ שאין שם אלא חתיכה [אחת]. ע"כ. והא דכתב הר"ב בספ"ב דיבמות בע"א ששעיר להשם זמא בעלה וכנסה ללא יוליא. וכתבתי שם דמיירי שהיא אומרת ג"כ ברי לי שמת דאל"ה היא באשם תלוי. התם נמי לקבוע אש"פ ר"ל שהיא בחזקה אשם איש. א"כ התם לאו אשם תלוי ממס קאמר: אלא כלומר בליסורא אשם תלוי. תוס' פי"ב דתכופות דף כ"ב. ומ"ס הר"ב אבל אם היתה לפניו חתיכה אחת כו' פטור ללא לקבוע ליסורא. מקשה בגמ' דתנן במ"ב פ"ד דיבמות ספק בן תעשה לראשון. ספק בן תעשה לאחרון יוליא כו' והייבוס באשם תלוי. ומשני דהא מני ר"ל היא. דלמר כו' חייבוס עליו אשם תלוי. ללא כפי קביעותא ליסורא. ואשם תלוי להכ"מ בפ"ח מהלכות שנגות. דמשני לה מדפסיה דל"ל דליתא כמ"ד א"ל ליסור קבוע. והרי תלמוד ערוך הוא. ותו בגמ' דהא דתנן במ"ב פ"ב דגדה. כמלא על שלה לאחר זמן פטורין מקרבן. דהיינו מחטאת. אבל חייבוס באשם תלוי. כדפירש שם הר"ב. דהיא נמי ר"ל היא דלא כפי קביעותא ליסורא. ולפי מ"ס לעיל דנראה דתתמוא דגמרא סברה דטעמא משום דיש אש למקרא מתרלים בגמרא להגנו מטע' נמי דכר"ל ודמ"ל יש אש למסורת מלות כתיב. חזא משמע. וקביא לי דהכא אמרין דר"ל ס"ל יש אש למסורת. ובמ"ס פ"ח דתרומות. דתנן דר"ל ס"ל תרומה תלויה בני שימור. ופירש הר"ב דס"ל יש אש למקרא. ואש"ג דהתם רבי יהושע פליגי עמיה. והתוס' דף י"ח ב"ד"ה בלנו למחלוקת ר"ל וחכמים. כתבו דהך ר"ל. לאו היינו ר"ל בר פלוגתיה דר' יהושע. לרש"י ליתא. גם מסקנת דבריהם אינם מונעים לי. ומלאתי בפ"ה דבכורות דף ג"ד דהכי א"ר יהודה אמר שמואל וכן אמר ר"ל וכן אמר רבא בר אבהו. דזכו טעמא של ר"ל. ורמינן עליו מסלונתא דר"ל ור"ע בפסוק בבגדו בה דגבי אמה העבירה דמוכח מינה דס"ל לר"ל דיש אש למסורת ומשני אלא טעמא דר"ל דתרומה תלויה נמי ראויה היא במא' יבא אליהו ויטהרנה. אך ראויה ג"כ לרש"י דנסיב ליה לטעמא דיש אש למקרא דמש"ה מחייב ר"ל שימור בתרומה תלויה. בפ"ק דפסחים דף ט"ז והראה מקום אמסכת בכורות [פרק כל פסולי המוקדשים] [דף ל"ד] דהתם מפרש לה הכין. ולכן נראה בפני דמשום דאמוראי קמאי טובא קאמרי האי טעמא נסיבין ליה. אש"ג דבגמ' אדמי' ממאי דשמעין לר"ל נבי בבגדו בה. דשמא יש להגנו אמוראי הרוזא אחרינא. א"כ דהו' יודעין דהיא כרייתא דבגדו בה משבטתא היא. והרי כתב רש"י שם בבכורות שיש שמעשין השמועה במס' קדושין בהיא דבגדו בה וגורסים ר"ל סבר יש אש למקרא כו' וטעמא היא בידם. דא"כ מאי מקשה הכא בבכורות ע"כ. ויכולני לומר דהגנו דמשבטין הספרים לאו בשבט הוא. אלא היה בידם שטה מוחלפת. ומטעם הנהו אמוראי קמאי. ואף רש"י במסכת פסחים דנסיב לדרשא דאמוראי. הכי ס"ל. והדר ביה ממאי דכתב בבכורות שהוא טעות. ומעתה גם הר"ב במסכת תרומות נחמין כהלכה על שפירש כן. וא"ת ואכתי תקשה לכולהו אמוראי מדהכא דשמעין ליה לר"ל דס"ל יש אש למסורת. י"ל כמ"ס בשם התוס' בפ"ק דמסכת סוכה משנה ב' להיכא דמקרא ומסורת לא מחתזי אהדי. ס"ל נמי יש אש למסורת. ללא להגנו נכתב המסורת וה"ג אפשר לקיים שניהם שבא המקרא דמנחות קרינן. לחייב בשני מנחות דהיינו שתי חתיכות. והמסורת בא לחייב על כל מנחה אחת. ואש"ג דהתוס' שם בפ"ק דסוכה דף ו' כתבו דליכא למימר הכי בהך דמנחות. בפ"ק דסנהדרין דף ד' בתמו וכתבו כן. ונ"ל ראויה מדלא מקשה הגמ' דבכורות מהך דהכא. כמו דמקשה מההוא דבבגדו בה. אלא דהכא ליכא למדמי מבוש ללא מחתזי אהדי. ואש"ג דהתם נמי ר"ש דריש לתרומתו. הא אשכחן לר"ע דלא דריש אלא חד וכבר הוקשה זה להתוס' דסוכה י"ד דסנהדרין בהוא דר"ע ור"ש ואין להאריך בזה. אך עלה בידי דל"ק על פי' הר"ב דמסכת תרומות: ואפילו אכל ספק יש בו

ספור ללא לקבוע ליסורא: ואפילו אכל. ודאי חלב ספק יש בו כזית. וכגון שצטעה שאלו סבור שומן הוא. ולא"כ נודע לו שהוא חלב. וספק יש בו כזית ספק אין בו: אבל את אחר מהן. וכסבור שומן הוא. ולא"כ נודע שאלמד היה חלב. וזה אינו יודע איזו אכל מביא אשם תלוי. אכל אש צטעה אכילה היתה לו ספק והויד ואכלה מספק הוי מויד ופטור: שגג באחת מהן. כסבור זו אשמו. ולא"כ נספק איזו מהן היתה. מביא אשם תלוי: ב' ון על לא הודע שלהן. כגון אכל ב' חתיכות כסבור ששתיים שומן הן ולא"כ נודע שכל אחד מהן ספק אינו מביא אלא אשם תלוי אחד. והיולי ולא נודע לו ב'ין אכילה לאכילה ספק חלב אכל: ואם היתה ידיעה בינתיים. ידועת ספק: בשם שהוא מביא חטאת על כל אחת. אש היתה ידיעה ודאי בינתיים. כך בידיעה

ערוך הוא. ותו בגמ' דהא דתנן במ"ב פ"ב דגדה. כמלא על שלה לאחר זמן פטורין מקרבן. דהיינו מחטאת. אבל חייבוס באשם תלוי. כדפירש שם הר"ב. דהיא נמי ר"ל היא דלא כפי קביעותא ליסורא. ולפי מ"ס לעיל דנראה דתתמוא דגמרא סברה דטעמא משום דיש אש למקרא מתרלים בגמרא להגנו מטע' נמי דכר"ל ודמ"ל יש אש למסורת מלות כתיב. חזא משמע. וקביא לי דהכא אמרין דר"ל ס"ל יש אש למסורת. ובמ"ס פ"ח דתרומות. דתנן דר"ל ס"ל תרומה תלויה בני שימור. ופירש הר"ב דס"ל יש אש למקרא. ואש"ג דהתם רבי יהושע פליגי עמיה. והתוס' דף י"ח ב"ד"ה בלנו למחלוקת ר"ל וחכמים. כתבו דהך ר"ל. לאו היינו ר"ל בר פלוגתיה דר' יהושע. לרש"י ליתא. גם מסקנת דבריהם אינם מונעים לי. ומלאתי בפ"ה דבכורות דף ג"ד דהכי א"ר יהודה אמר שמואל וכן אמר ר"ל וכן אמר רבא בר אבהו. דזכו טעמא של ר"ל. ורמינן עליו מסלונתא דר"ל ור"ע בפסוק בבגדו בה דגבי אמה העבירה דמוכח מינה דס"ל לר"ל דיש אש למסורת ומשני אלא טעמא דר"ל דתרומה תלויה נמי ראויה היא במא' יבא אליהו ויטהרנה. אך ראויה ג"כ לרש"י דנסיב ליה לטעמא דיש אש למקרא דמש"ה מחייב ר"ל שימור בתרומה תלויה. בפ"ק דפסחים דף ט"ז והראה מקום אמסכת בכורות [פרק כל פסולי המוקדשים] [דף ל"ד] דהתם מפרש לה הכין. ולכן נראה בפני דמשום דאמוראי קמאי טובא קאמרי האי טעמא נסיבין ליה. אש"ג דבגמ' אדמי' ממאי דשמעין לר"ל נבי בבגדו בה. דשמא יש להגנו אמוראי הרוזא אחרינא. א"כ דהו' יודעין דהיא כרייתא דבגדו בה משבטתא היא. והרי כתב רש"י שם בבכורות שיש שמעשין השמועה במס' קדושין בהיא דבגדו בה וגורסים ר"ל סבר יש אש למקרא כו' וטעמא היא בידם. דא"כ מאי מקשה הכא בבכורות ע"כ. ויכולני לומר דהגנו דמשבטין הספרים לאו בשבט הוא. אלא היה בידם שטה מוחלפת. ומטעם הנהו אמוראי קמאי. ואף רש"י במסכת פסחים דנסיב לדרשא דאמוראי. הכי ס"ל. והדר ביה ממאי דכתב בבכורות שהוא טעות. ומעתה גם הר"ב במסכת תרומות נחמין כהלכה על שפירש כן. וא"ת ואכתי תקשה לכולהו אמוראי מדהכא דשמעין ליה לר"ל דס"ל יש אש למסורת. י"ל כמ"ס בשם התוס' בפ"ק דמסכת סוכה משנה ב' להיכא דמקרא ומסורת לא מחתזי אהדי. ס"ל נמי יש אש למסורת. ללא להגנו נכתב המסורת וה"ג אפשר לקיים שניהם שבא המקרא דמנחות קרינן. לחייב בשני מנחות דהיינו שתי חתיכות. והמסורת בא לחייב על כל מנחה אחת. ואש"ג דהתוס' שם בפ"ק דסוכה דף ו' כתבו דליכא למימר הכי בהך דמנחות. בפ"ק דסנהדרין דף ד' בתמו וכתבו כן. ונ"ל ראויה מדלא מקשה הגמ' דבכורות מהך דהכא. כמו דמקשה מההוא דבבגדו בה. אלא דהכא ליכא למדמי מבוש ללא מחתזי אהדי. ואש"ג דהתם נמי ר"ש דריש לתרומתו. הא אשכחן לר"ע דלא דריש אלא חד וכבר הוקשה זה להתוס' דסוכה י"ד דסנהדרין בהוא דר"ע ור"ש ואין להאריך בזה. אך עלה בידי דל"ק על פי' הר"ב דמסכת תרומות: ואפילו אכל ספק יש בו

תוספות חדשים

קע לנכא קודם לרבי וירא ועוד דנכא הקשה על דברי רבי קשה ומה ליה לנכא דגם לדבריו קשה דהקשה לאניי בלתי אמת והבליש כמ"ס על מתני' כמה תהא הטע חסירה כו' כתב דרבה גרסי' מדיסיד דכתי' אבוי אחריו ומילק בשביל זה על הכ"ף והכמ"ס ומיבאו כ"י נסומן כמ"ס נח"מ א"כ מ"ס כ"ף דרבה הוי תלמיד דרבי דלא יקדים לדבין ומה שביבא הכ"ף ר"ל אסכרתו מהכ"ס

יבין

תפארת ישראל

בועז

חלב ושומן לפניו, ומסוסק אש אכל האיסור, וכדמסיק, חלב ושומן לפניו ותני והדר מפרש: (ב) ר"ל או שהיה חתיכת חלב לפניו ויטר מכות, וכבר שטרו שומן, ומסוסק השתא אש אכל ממנו כזית [רמב"ם פ"ח משננות] [ולתוס' מיירי ב' חתיכות אחד כזית ואחד חלב] כגון טעמה מלאכה בע"ש בין השמשות, דמדהיה צטעה כניסת שבת, הו"ל כאיקבע ליסורא, מדיודע בודאי שטבר עליו שבת, ומסוסק אש עשה בו מלאכה, דמי שפיר לב' חתיכות לפניו (א): (ה) וקרא תלוי שכפרתו תלוייה עד שיוודע לו שחטא ויביא הטאת. ולולא שמתאמת ל"ל דלמי' לשון ספק, כמו ופמי תלויים למשוכתי, ר"ל מסופקים. וכן גשון מו"ל פ"ק דפסחים פ"ה. חולין לא אובלין ולא שורפין ר"ל מסתקין, וכן שם מ"ו שורפין תלוייה פס הטמאה, ר"ל שטמאתה כספק, פי' ר"ל אשם שבת על ספק. כירו בביה מסוסק צטעה אכילתו אש הוא חלב או שומן, ואש"ה אכלו, הו"ל מויד ופטור מאבס: (ו) כגון שהיו לפניו הרבה חתיכות של היסור ושל איסור, ואכל ב' מהן, ואח"כ מסוסק שמה שפירי הוי חלב: (ז) שטוע לו ב'ין אכילה לאכילה ספק חלב אכל: (ח) אש היתה לו ידיעה ודלית בינתיים: (ט) על

ספק אכל חלב פרק ד כריתות

בידיעת ספק מביא שתי השמות הליון: חלב ונותר לפניו. וסבר דשנייה שומן של היטר: אשתו נדה ואחותו עמו בבית. זה על אחת מהן כסבור לזא על אשתו טוהרה ונמלא שאשתו יתנה נדה. ועוד ספק על איזו מהן: זה: ועשה מלאכה בין השמשות. כסבור חול הוא: ר"א מחייב חטאת. ממ"ג אם חלב אכל חייב אם נותר אכל חייב. וכן כולם: ורבי יהושע פותר. דנבי הטאת כתיב אשר הטא זה עד שיודע לו כמה הטא. ור"א הוא אשר הטא זה מידיע ליה פרט למתעסק במלאכה שנת. כגון נחשוך לחתוך את התלוש וחסך את המחזיר שהוא פטור. כיון דלא נחשוך לחתיכה דאיכורא. ודוקא מתעסק במלאכה שנת הוא דפטור. דמלאכה מהשנת אסרה תורה. אבל מתעסק בחלבים ובעריות כגון שאל חלב או זב על הפרוה שלא במחשיו חייב לכ"ע שהרי נהגה: לא נחלקו. ר"א דאמר לא צעין שידע כמה הטא לא נחלק על רבי יהושע. ומודה לו בעושה מלאכה בין

כשיעור ספק אין צו. ל"ל דמיידי שיש שתי חתיכות לפניו וצשתיהן כשיעור [ואכל מלאכה מהן כזית ומסופק לי הוי כזית שלם או סתות מעט] ואשמעינן דאפילו בצפק כפיקא מיידיי אשם תלוי. שהרי אמרינן לקמן בגמ' וכו'. (וגם) [וגבי] שבת ויום חול גמי מלינו למשכה שתי חתיכות. כגון שטפה מלאכה בין השמשות דספק יום או לילה וגם איקבע איכורא פירש שטפה מלאכה צבין השמשות קרוב למוצאי שבת דאקבע איכורא כל היום. כ"כ הסו"ס. אבל מפשט דברי הרמב"ם פ"ח מה' שגגות. אין נראה שסובר כן: ב ואין יודע. עיין רפ"ג: ["שגג"] שבת ויום' וכו'. עמ"ש בס"ד במשנה ה' פ"ה דרובא: רבי אליעזר מחייב חטאת. פירש הר"ב ממ"ג אם חלב אכל ע' גמ'. אע"ג דלענין טומאת מקדש וקדשו לא ס"ל ר"א הכי: כדפי' הר"ב בספ"ב

דשבוטות: ורבי יהושע פותר. כהב הר"ב דנבי הטאת כתיב אשר הטא זה כו' ור"א מידיע ליה פרט למתעסק כו'. כיון דלא נחשוך לחתיכה דאיכורא. וכתבו הסו"ס וא"ל שגג גמי דכל פטור דהוי מתעסק. פ"כ. ומ"ש הר"ב ודוקא [עיין במשנה דלקמן עד היכן פטרינן]. הכי איתא בגמ'. וקשיא ללמאי אלטריך בה. דמלאכה מהשנת מני למילך. אלא משום דאמר דהתעסק צבשה פטור. ור' יהושע איתא דריש חטא זה. עד שיודע לך [במה טא]. איתא דריש חטא זה ולא נפקא לן ממלאכה מהשנת. אלא דמאן דס"ל מלאכה מהשנת לא אלטריך בה. ומאן דריש בה לא ס"ל מלאכה מהשנת. אלא דגמרא מהדר לפרושי הכי משכחת לה בין למר בין למר. ותמיהי דהיבן מלינו למימר הכי. והא אליבא דר' יהושע משני מחני' דבוק פרקין בה פרט למתעסק. וכן קשיא להר"ב דקאי בדר"א ופירש דמלאכה מהשנת. דליחא אלא לר". והתוס' פ"ו דשבת דף ע"ב פירשו צבס ר"ח. וכ"כ צפ"ד דסנהדרין דף ס"ב. דממלאכה מהשנת שמשנין לנחשוך לחתוך מחובר זה. וחסך מחובר אחר דפטור דלא נעשית מהשנתו. אלא שלא היה יודע שהוא מחובר ולהכי אלטריך בה. ודלא מיידיי הא דרבי נחמן. אלא משום חלבים ועריות. ללא מתוקם ציה קרא. ע"כ. והשתא בין לר"א בין לר"י אלטריך דרשא דמלאכה מהשנת. וכן דרשא דבה גמי לענין לחתוך בחלות כו'. ומ"מ קשיא להר"ב. דאע"ג דהשתא מלאכה מהשנת לר"א גמי אית ליה. מ"מ לא דק לכתבו אנהוין לחתוך את התלוש כו'. דציה לא הוה מהאי סעמא: אמר ר' יוכי לא נחלקו כו' שאני אומר מקלח מלאכה כו'. גמ'. ולרבי יוכי גמר מלאכה לר"א פטור הא שמעינא ליה דמחייב. דסגן צרפי"ג

ההורה כולה לא מחשוין לאיכור. וי"ל בכל התורה כולה כשאמר מותר הוא צבוגג בדבר שידוע לנו שהוא איכור אבל הכא מתכוין לדבר שהוא היטר לכ"ע אם היה כפי מה שהוא צבור. ולכן פטור משום דהוי מתעסק. פ"כ. ומ"ש הר"ב ודוקא במתעסק במלאכה שנת דפטור דמלאכה מהשנת אסרה תורה. [עיין במשנה דלקמן עד היכן פטרינן]. הכי איתא בגמ'. ומתעסק דמאי אי דחלבים כו' האמר רב נחמן אמר שמואל המתעסק בחלבים כו'. המתעסק צבשה פטור דמלאכה מהשנת כו'. משכחת לה כגון שנתכוין לחתוך את התלוש וכו'. וכתיב רש"י וקשיא ללמאי אלטריך בה. דממלאכה מהשנת מני למילך. וי"ל דר"א לא משמע ליה ה"א דרשא. אלא מיידיי דרבי נחמן. אלא משום דאמר דהתעסק צבשה פטור. ור' יהושע דריש אשר הטא זה. עד שיודע לך [במה טא]. איתא דריש חטא זה ולא נפקא לן ממלאכה מהשנת. אלא דמאן דס"ל מלאכה מהשנת לא אלטריך בה. ומאן דריש בה לא ס"ל מלאכה מהשנת. אלא דגמרא מהדר לפרושי הכי משכחת לה בין למר בין למר. ותמיהי דהיבן מלינו למימר הכי. והא אליבא דר' יהושע משני מחני' דבוק פרקין בה פרט למתעסק. וכן קשיא להר"ב דקאי בדר"א ופירש דמלאכה מהשנת. דליחא אלא לר". והתוס' פ"ו דשבת דף ע"ב פירשו צבס ר"ח. וכ"כ צפ"ד דסנהדרין דף ס"ב. דממלאכה מהשנת שמשנין לנחשוך לחתוך מחובר זה. וחסך מחובר אחר דפטור דלא נעשית מהשנתו. אלא שלא היה יודע שהוא מחובר ולהכי אלטריך בה. ודלא מיידיי הא דרבי נחמן. אלא משום חלבים ועריות. ללא מתוקם ציה קרא. ע"כ. והשתא בין לר"א בין לר"י אלטריך דרשא דמלאכה מהשנת. וכן דרשא דבה גמי לענין לחתוך בחלות כו'. ומ"מ קשיא להר"ב. דאע"ג דהשתא מלאכה מהשנת לר"א גמי אית ליה. מ"מ לא דק לכתבו אנהוין לחתוך את התלוש כו'. דציה לא הוה מהאי סעמא: אמר ר' יוכי לא נחלקו כו' שאני אומר מקלח מלאכה כו'. גמ'. ולרבי יוכי גמר מלאכה לר"א פטור הא שמעינא ליה דמחייב. דסגן צרפי"ג

דשבת

יד ידועת ספק שבינתיים: ו) הטאת: (יא) כלטיל פ"ג מ"ב: (יב) דשמות מחלקין גם באשם הלוי: (יג) וסבור דשנייה שומן היטר: (יד) דהרי ודליי הטא: טו) דבטאת כתיב אשר הטא זה, עד שידע כמה הטא. ור"א ס"ל דמלת זה לר"ך לאשמעינן פרט למתעסק צבשה דפטור, דהיינו שנתכוון לחתוך תלוש וחסך מחובר, פטור, מלאה התכוון לאיכור. ואע"ג דמתעסק כבר שמשנין מדכתיב מלאכה מהשנת, עד שיתכוון לאותה מלאכה [כריתות ד"ט ב']. י"ל דסד"א דהיינו דוקא בהתכוון לחתוך תלוש או מחובר זה, וחסך מחובר אחר, שלא התכוון לאותו גוף כלל, אבל בהתכוון לאותו גוף, רק סבור שהוא תלוש וחסך והרי הוא מחובר, סד"א שיתחייב, קמ"ל מלת זה, עד שיתכוון למלאכה האסורה, רק שיגג ויחשוב שהיא מותרת [תוס' שבת ע"ב ב']. והר"ב כ' טע"ס חייב אשם תלוי. ואליה"ק ממסנה א' אשתו ואחותו שבעל א' וחייב אשם תלוי. אין חייב בצפיקי אשם תלוי [כס"ה מ"ב] וא"כ כמו שאינו חייב חטאת בזוהדי, אם אינו יודע איזה ודליי שטא, כ"כ בצפק אינו חייב אשם תלוי אם אינו יודע על איזה ספק הוא מביאו. מיהו בחלבים ועריות אפי' מתעסק, בכל גוונא חייב לכ"ע, שהרי נהגה גרונו: טו) ר"א ור"י: (יו) שצין שבת ליו"כ. דבזמן שהיה מקדשין ע"פ ראייה אפשר היה שיהיה תלוי סמוכים:

יבין תפארת ישראל בועז

בקופת הרובלין דף י"א ע"ב (אוח ו). ותמיהי וכו' לר"ך צבשה הטאת איקבע איכורא אם רק הטאת טועה סבור איקבע איכורא, ר"ל שיהיה כאן איכורא ודליי, והרי פשוט כשהיה היום כאן שומן, ולמחר הוילאו השומן והכניסו חלב במקומו ואכל כאן חתיכה א', ואינו יודע אם אכל החתיכה ביום הקודם ונמלא שאכל שומן או שאכל החתיכה ביום ז' וחלב אכל, ככה"ג פשיטא דחייב, דאף דצבשה שהיה כאן השני' לא היתה ראשונה כאן עכ"פ לא גרע מאלל עטומ"י הראשונה ואכל ישראל השני' למחשז צב"ס איקבע איכורא, אף דצבשה שאכל ישראל שנייה לא כשארם רק חתיכה אחר של ספק ולא כיו"ל כרשא דאמר מצות קרינן ופטור בצבל עטומ"י הראשונה [פ"י צב"ס] וא"כ מכ"ש הכא דשארם לבכוף חתיכה איכור ודליי, וא"כ ס"ל ציה"ש של ע"ס. ועי' ט"ס ד"ח א' ורמג"א ש"צ וד"ק:

אבל הרמב"ם ספק [פ"ח משנת ה"ה] דפטור גם מאשם תלוי. דבעינן אשם תלוי דומיא דחטאת דכל מקום שאין חייב בזוהדי הטאת אין חייב בצפיקי אשם תלוי [כס"ה מ"ב] וא"כ כמו שאינו חייב חטאת בזוהדי, אם אינו יודע איזה ודליי שטא, כ"כ בצפק אינו חייב אשם תלוי אם אינו יודע על איזה ספק הוא מביאו. מיהו בחלבים ועריות אפי' מתעסק, בכל גוונא חייב לכ"ע, שהרי נהגה גרונו: טו) ר"א ור"י: (יו) שצין שבת ליו"כ. דבזמן שהיה מקדשין ע"פ ראייה אפשר היה שיהיה תלוי סמוכים:

ספק אכל חלב פרק ד כריתות

כ"ג וכו' כ"ה: ופירו' דהו' דמי אף באשם תלוי. מ"ו: שם ד"ה כ"ה: ג' ר"ש שזורי ר"י שטען: י"ג פ"ה יושע' דב' פ"י ד"ג מ"ב ויקח חובב פ"ד ד' כ"ה: פרט למתעסק. פ"ה מ"ו פ"ה:

בין השמות שבין שבת ויום"ט שהוא פטור: שאני אומר. חלי שיעור המלאכה נעשית בשבת והלי שיעור ביום"ט. ואין כאן חיוב חטאת: מעין איוו מלאכה עשה. אם חרש או זרע: פוטרו היה רבי יהושע אף באשם תלוי. דגבי אשם תלוי כתב (ויקרא ה') כי חטאת ולא ידע פרט לזה שידע שחטא אלא שאין החטא מביא. וחטאת נמי לא מחייב. שאל"פ שידע שחטא ממ"כ. מ"מ לא הוברר לו כמה חטא. ופסק ההלכה. שהוא חייב באשם תלוי בין בחלב ונותר לפניו שאפשר שיזכר הדבר. בין בעושה מלאכה בין השמות שבין שבת ויום"ט שאי אפשר שיזכר הדבר. וכן באשמו גזר וחטאו עמו צבית ושגג באשם מהן. בכל אלו מביא אשם תלוי: ג' משום שם אחד. כגון שתי נשים נדות עמו צבית. ושגג באשם מהן: שהוא חייב. שהרי ידע כמה חטא: על דבר שהוא משום שני שמות. כגון ספק קלר ספק טמן: אפילו נתכוון ללקט תאנים ולקט ענבים. צנמי מפרש מלתיא דר' יהודה במתכוון ללקט תאנים חמלה וחל"כ ענבים. והלכה ידו על האחרונים וליקט ענבים חמלה וחל"כ תאנים. וכן אם היה מתכוון ללקט שמורות

והח"כ לבנות. ונשפך הדבר וליקט לבנות חמלה. והח"כ שמורות: ר"א מחייב חטאת. דהואיל ולבנות נתכוון. לא חכמה לן במוקדם ומאוחר: ור' יהושע פומר. הואיל ובשעת לקיטת כל אחד ואחד לא לזה נתכוון. ה"ל כמתעסק ופטור: הכי גרסין אר"ש תמיהני אם פטר בזה ר' יהושע: א"כ למה נאמר אשר חטא בה. סתם מחני' קא מתמה על המיהתו של ר"ש. א"כ דלא פטר בזה ר' יהושע למה נאמר אשר חטא בה. ומשני פרט למתעסק לאפוקי מי שלא היה מתכוון ללקוט כלל. או שהיה מתכוון ללקוט תאנים לבד. ולקט ענבים לבד: שלא נעשית מחשבתו כל עיקר. והלכה כרבי יהושע. וכמו שפירשה למילתיא רבי יהודה: חטא בהכ"ס. פרט למתעסק ל):

דשבת. ר"ה אומר האורג ג' חוטין בתחלה ואחד על האורג חייב. א"ר יוסף [רבי יוסי] חליבא דר"ה הכי מחני' ר"ה אומר האורג ג' חוטין בתחלה ושנים על האורג חייב פירש"י שנים על האורג כל השיעור הוא זה. ובתחלה היינו טעמא דצני ג'. משום דפטר. דשנים חייב מחייב. אבל הכא איכא למימר חליי היום וחליי למחר: ג' שרבי אליעזר מחייב חטאת. ור"י פטר. דבה דכתיב בקרא. בין הידיעה בין החטאת היא. לר' יהושע. עד שיסתכין לחטא בה ולעת הידיעה ידע כמה חטא. ולר"ה. כיון שנתכוון לדבר שיש בו חטא ולעת ידיעה נודע לו שחטא כך פירש"י. ומשמע דס"ל דאף לר"י בה פרט למתעסק. וכדתנן לקמן והיוצא מדידה אדידה. דלעיל כתבתי בשמו. דלא פי' ק: א"כ למה נאמר אשר חטא בה. פי' הר"ב סתם מחני' מתמה על המיהתו של ר"ש א"כ דלא פטר ביה רבי יהושע כו'. המ"ל ולטעמך. ולר"ה למה נאמר בה. דהא אינו לית ליה דרשא דעד שידע כו':

שחורותיו. רבי אליעזר מחייב חטאת. ורבי יהושע פומר. אמר רבי יהודה (ב) תמה אני אם יפטר בה רבי יהושע (ב). אב כן למה נאמר אשר חטא בהכ"ס. פרט למתעסק ל):

שחורותיו. רבי אליעזר מחייב חטאת. ורבי יהושע פומר. אמר רבי יהודה (ב) תמה אני אם יפטר בה רבי יהושע (ב). אב כן למה נאמר אשר חטא בהכ"ס. פרט למתעסק ל):

והח"כ לבנות. ונשפך הדבר וליקט לבנות חמלה. והח"כ שמורות: ר"א מחייב חטאת. דהואיל ולבנות נתכוון. לא חכמה לן במוקדם ומאוחר: ור' יהושע פומר. הואיל ובשעת לקיטת כל אחד ואחד לא לזה נתכוון. ה"ל כמתעסק ופטור: הכי גרסין אר"ש תמיהני אם פטר בזה ר' יהושע: א"כ למה נאמר אשר חטא בה. סתם מחני' קא מתמה על המיהתו של ר"ש. א"כ דלא פטר בזה ר' יהושע למה נאמר אשר חטא בה. ומשני פרט למתעסק לאפוקי מי שלא היה מתכוון ללקוט כלל. או שהיה מתכוון ללקוט תאנים לבד. ולקט ענבים לבד: שלא נעשית מחשבתו כל עיקר. והלכה כרבי יהושע. וכמו שפירשה למילתיא רבי יהודה: חטא בהכ"ס. פרט למתעסק ל):

שחורותיו. רבי אליעזר מחייב חטאת. ורבי יהושע פומר. אמר רבי יהודה (ב) תמה אני אם יפטר בה רבי יהושע (ב). אב כן למה נאמר אשר חטא בהכ"ס. פרט למתעסק ל):

שחורותיו. רבי אליעזר מחייב חטאת. ורבי יהושע פומר. אמר רבי יהודה (ב) תמה אני אם יפטר בה רבי יהושע (ב). אב כן למה נאמר אשר חטא בהכ"ס. פרט למתעסק ל):

שחורותיו. רבי אליעזר מחייב חטאת. ורבי יהושע פומר. אמר רבי יהודה (ב) תמה אני אם יפטר בה רבי יהושע (ב). אב כן למה נאמר אשר חטא בהכ"ס. פרט למתעסק ל):

שחורותיו. רבי אליעזר מחייב חטאת. ורבי יהושע פומר. אמר רבי יהודה (ב) תמה אני אם יפטר בה רבי יהושע (ב). אב כן למה נאמר אשר חטא בהכ"ס. פרט למתעסק ל):

שחורותיו. רבי אליעזר מחייב חטאת. ורבי יהושע פומר. אמר רבי יהודה (ב) תמה אני אם יפטר בה רבי יהושע (ב). אב כן למה נאמר אשר חטא בהכ"ס. פרט למתעסק ל):

שחורותיו. רבי אליעזר מחייב חטאת. ורבי יהושע פומר. אמר רבי יהודה (ב) תמה אני אם יפטר בה רבי יהושע (ב). אב כן למה נאמר אשר חטא בהכ"ס. פרט למתעסק ל):

שחורותיו. רבי אליעזר מחייב חטאת. ורבי יהושע פומר. אמר רבי יהודה (ב) תמה אני אם יפטר בה רבי יהושע (ב). אב כן למה נאמר אשר חטא בהכ"ס. פרט למתעסק ל):

שחורותיו. רבי אליעזר מחייב חטאת. ורבי יהושע פומר. אמר רבי יהודה (ב) תמה אני אם יפטר בה רבי יהושע (ב). אב כן למה נאמר אשר חטא בהכ"ס. פרט למתעסק ל):

שחורותיו. רבי אליעזר מחייב חטאת. ורבי יהושע פומר. אמר רבי יהודה (ב) תמה אני אם יפטר בה רבי יהושע (ב). אב כן למה נאמר אשר חטא בהכ"ס. פרט למתעסק ל):

שחורותיו. רבי אליעזר מחייב חטאת. ורבי יהושע פומר. אמר רבי יהודה (ב) תמה אני אם יפטר בה רבי יהושע (ב). אב כן למה נאמר אשר חטא בהכ"ס. פרט למתעסק ל):

י כ"ו

בסיפך, בתחלה הסני ואח"כ הראשון, לר"ש ור"ש שזורי אם משם א', דהיינו שב' הגופים הן ממין א', לכ"ע חייב, ולא חכמה לן שנתעסק לו הפעולות ממה שהתכוון, אבל צב' שמות דהיינו שהן צ' מינים, בהא פליגי ר"ה ור' יהושע. ור' (שמעון) [יהודה] כ"ל בין צב' שמות, דהיינו תאנים וענבים, בין אפילו בשם א', דהיינו שמורות ולבנות שהן מין א', פליגי ר"ה ור' יהושע. וקטת תאנים וענבים שהן צ' מינים לרבותא דר"ה, ושחורות ולבנות שהן בעלמ' מין אחד, לרבותא דר' יהושע דאפ"ה פוטרי. (ובמסנה צב"ס גרסי' א"ר שמעון המה אנו וכו'): (בה) מדנהתוון לשפיהן: (בו) מדנהתפך ממחשבתו: (כו) ה"ג אמר ר"ש: (בח) צנונא דאמר ר' יהודה: (כז) סתמא דמתני' מתמה על המיהת ר"ש, א"כ דלא פטר בזה ר' יהושע, א"כ למה כהכ"ס תורה או הודע אליו חטאתו אשר חטא בה, דמשמע דווקא שיהתוון להחטא כפי ששאלו או חייב חטאת. ומשני, פרט וכו': (ל) דהיינו בין שהתכוון לאותה פעולת האיסור צנוף אחר או שהתכוון לפעולת איסור אחר אפי' בלאו הנוף. או שלא התכוון לפעולת איסור כלל, בטולס ה"ל מתעסק ופטור כשעשה, וכמ"ס לעיל סי' כ"ד. ולר' יהודה אפי' כהתפך לו סדר הפעולות שהתכוון, נמי הוה בכלל מתעסק ופטור, והכי קי"ל [עו] רלח"מ ס"א משבת ה"ל:

תפארת ישראל

י (ח) דה"ל כעשה חלי שיעור בזה, וחלי שיעור בזה. ולא דר' יוסי גופי' ס"ל [שבת ל"ד ב] דביה"ש כהרף עין, ואיך אפשר לחלק לזה ולזה עכ"פ איפשר שיעשה מקצתה מקודם וקצתה אחר: (יט) אם חרש או זרע, וכדומה: (כ) [אב"י] דלמטאח הוה ידיעה פתח מהלכו ולאשם הוה ידיעה וחר מהלכו. והכי קיימא לן [כמניס שם ה"ס]. ודלא כהר"ב. ומי' רמ"מ שם ס"ב: (כא) כגון צ' נדות במטה ובעל אחת בשוגג, ואינו יודע איזה מהן בעל, צ' נפגים לפניו בשבת וחתך מאחד מהן, ומסופק מאיזה חתך: (כב) כגון שמסופק אם קלר או טמן. או שמסופק אם קלר חסין או טעורין. או שהתכוון לנשות זו ועשה זו [רש"י]: (כג) [אב"י] אפשר דר"ש לעמיה' דס"ל לקמן [פי"ה מ"ד ה' ו'] דג' שפטו חטא א' ואינו יודעין מי מכן עשאו, שניסן מביאין חטאת א', אלמא דמכח ממ"נ סו"ל ככודע אליו לגבי הפועל, ה"ה נמי ביחיא ממ"נ מלך הפעולה מקמי כודע אליו. ולדידי' רק בכ' שמות ס"ל לר' יהושע דפטור מדכתיב אשר חטא בה, עד שידע פכ"פ מין החטא: (כד) בש"ס אמרי' דבמתעסק, דהיינו שנתכוון לגוף זה ועשה בגוף אחר בין ממין א' בין צב' מינים, בין צמין פעולה א', כגון לקלר מחובר זה, וקלר מחובר אחר, או שהתכוון לקלור, וטמן, בכל גזונא כיון שלא התכוון כמו שעשה, לכ"ע פטור, דהו"ל מתעסק. כי פליגי, בנתכוון לב' הגופים, לעשות זו חמלה ואח"כ השני, והלכה ידו על השני חמלה, ועשה

י כ"ז

י (ח) דה"ל כעשה חלי שיעור בזה, וחלי שיעור בזה. ולא דר' יוסי גופי' ס"ל [שבת ל"ד ב] דביה"ש כהרף עין, ואיך אפשר לחלק לזה ולזה עכ"פ איפשר שיעשה מקצתה מקודם וקצתה אחר: (יט) אם חרש או זרע, וכדומה: (כ) [אב"י] דלמטאח הוה ידיעה פתח מהלכו ולאשם הוה ידיעה וחר מהלכו. והכי קיימא לן [כמניס שם ה"ס]. ודלא כהר"ב. ומי' רמ"מ שם ס"ב: (כא) כגון צ' נדות במטה ובעל אחת בשוגג, ואינו יודע איזה מהן בעל, צ' נפגים לפניו בשבת וחתך מאחד מהן, ומסופק מאיזה חתך: (כב) כגון שמסופק אם קלר או טמן. או שמסופק אם קלר חסין או טעורין. או שהתכוון לנשות זו ועשה זו [רש"י]: (כג) [אב"י] אפשר דר"ש לעמיה' דס"ל לקמן [פי"ה מ"ד ה' ו'] דג' שפטו חטא א' ואינו יודעין מי מכן עשאו, שניסן מביאין חטאת א', אלמא דמכח ממ"נ סו"ל ככודע אליו לגבי הפועל, ה"ה נמי ביחיא ממ"נ מלך הפעולה מקמי כודע אליו. ולדידי' רק בכ' שמות ס"ל לר' יהושע דפטור מדכתיב אשר חטא בה, עד שידע פכ"פ מין החטא: (כד) בש"ס אמרי' דבמתעסק, דהיינו שנתכוון לגוף זה ועשה בגוף אחר בין ממין א' בין צב' מינים, בין צמין פעולה א', כגון לקלר מחובר זה, וקלר מחובר אחר, או שהתכוון לקלור, וטמן, בכל גזונא כיון שלא התכוון כמו שעשה, לכ"ע פטור, דהו"ל מתעסק. כי פליגי, בנתכוון לב' הגופים, לעשות זו חמלה ואח"כ השני, והלכה ידו על השני חמלה, ועשה

י כ"ח

י (ח) דה"ל כעשה חלי שיעור בזה, וחלי שיעור בזה. ולא דר' יוסי גופי' ס"ל [שבת ל"ד ב] דביה"ש כהרף עין, ואיך אפשר לחלק לזה ולזה עכ"פ איפשר שיעשה מקצתה מקודם וקצתה אחר: (יט) אם חרש או זרע, וכדומה: (כ) [אב"י] דלמטאח הוה ידיעה פתח מהלכו ולאשם הוה ידיעה וחר מהלכו. והכי קיימא לן [כמניס שם ה"ס]. ודלא כהר"ב. ומי' רמ"מ שם ס"ב: (כא) כגון צ' נדות במטה ובעל אחת בשוגג, ואינו יודע איזה מהן בעל, צ' נפגים לפניו בשבת וחתך מאחד מהן, ומסופק מאיזה חתך: (כב) כגון שמסופק אם קלר או טמן. או שמסופק אם קלר חסין או טעורין. או שהתכוון לנשות זו ועשה זו [רש"י]: (כג) [אב"י] אפשר דר"ש לעמיה' דס"ל לקמן [פי"ה מ"ד ה' ו'] דג' שפטו חטא א' ואינו יודעין מי מכן עשאו, שניסן מביאין חטאת א', אלמא דמכח ממ"נ סו"ל ככודע אליו לגבי הפועל, ה"ה נמי ביחיא ממ"נ מלך הפעולה מקמי כודע אליו. ולדידי' רק בכ' שמות ס"ל לר' יהושע דפטור מדכתיב אשר חטא בה, עד שידע פכ"פ מין החטא: (כד) בש"ס אמרי' דבמתעסק, דהיינו שנתכוון לגוף זה ועשה בגוף אחר בין ממין א' בין צב' מינים, בין צמין פעולה א', כגון לקלר מחובר זה, וקלר מחובר אחר, או שהתכוון לקלור, וטמן, בכל גזונא כיון שלא התכוון כמו שעשה, לכ"ע פטור, דהו"ל מתעסק. כי פליגי, בנתכוון לב' הגופים, לעשות זו חמלה ואח"כ השני, והלכה ידו על השני חמלה, ועשה

תוספות רע"א

י (ח) דה"ל כעשה חלי שיעור בזה, וחלי שיעור בזה. ולא דר' יוסי גופי' ס"ל [שבת ל"ד ב] דביה"ש כהרף עין, ואיך אפשר לחלק לזה ולזה עכ"פ איפשר שיעשה מקצתה מקודם וקצתה אחר: (יט) אם חרש או זרע, וכדומה: (כ) [אב"י] דלמטאח הוה ידיעה פתח מהלכו ולאשם הוה ידיעה וחר מהלכו. והכי קיימא לן [כמניס שם ה"ס]. ודלא כהר"ב. ומי' רמ"מ שם ס"ב: (כא) כגון צ' נדות במטה ובעל אחת בשוגג, ואינו יודע איזה מהן בעל, צ' נפגים לפניו בשבת וחתך מאחד מהן, ומסופק מאיזה חתך: (כב) כגון שמסופק אם קלר או טמן. או שמסופק אם קלר חסין או טעורין. או שהתכוון לנשות זו ועשה זו [רש"י]: (כג) [אב"י] אפשר דר"ש לעמיה' דס"ל לקמן [פי"ה מ"ד ה' ו'] דג' שפטו חטא א' ואינו יודעין מי מכן עשאו, שניסן מביאין חטאת א', אלמא דמכח ממ"נ סו"ל ככודע אליו לגבי הפועל, ה"ה נמי ביחיא ממ"נ מלך הפעולה מקמי כודע אליו. ולדידי' רק בכ' שמות ס"ל לר' יהושע דפטור מדכתיב אשר חטא בה, עד שידע פכ"פ מין החטא: (כד) בש"ס אמרי' דבמתעסק, דהיינו שנתכוון לגוף זה ועשה בגוף אחר בין ממין א' בין צב' מינים, בין צמין פעולה א', כגון לקלר מחובר זה, וקלר מחובר אחר, או שהתכוון לקלור, וטמן, בכל גזונא כיון שלא התכוון כמו שעשה, לכ"ע פטור, דהו"ל מתעסק. כי פליגי, בנתכוון לב' הגופים, לעשות זו חמלה ואח"כ השני, והלכה ידו על השני חמלה, ועשה

י (ח) דה"ל כעשה חלי שיעור בזה, וחלי שיעור בזה. ולא דר' יוסי גופי' ס"ל [שבת ל"ד ב] דביה"ש כהרף עין, ואיך אפשר לחלק לזה ולזה עכ"פ איפשר שיעשה מקצתה מקודם וקצתה אחר: (יט) אם חרש או זרע, וכדומה: (כ) [אב"י] דלמטאח הוה ידיעה פתח מהלכו ולאשם הוה ידיעה וחר מהלכו. והכי קיימא לן [כמניס שם ה"ס]. ודלא כהר"ב. ומי' רמ"מ שם ס"ב: (כא) כגון צ' נדות במטה ובעל אחת בשוגג, ואינו יודע איזה מהן בעל, צ' נפגים לפניו בשבת וחתך מאחד מהן, ומסופק מאיזה חתך: (כב) כגון שמסופק אם קלר או טמן. או שמסופק אם קלר חסין או טעורין. או שהתכוון לנשות זו ועשה זו [רש"י]: (כג) [אב"י] אפשר דר"ש לעמיה' דס"ל לקמן [פי"ה מ"ד ה' ו'] דג' שפטו חטא א' ואינו יודעין מי מכן עשאו, שניסן מביאין חטאת א', אלמא דמכח ממ"נ סו"ל ככודע אליו לגבי הפועל, ה"ה נמי ביחיא ממ"נ מלך הפעולה מקמי כודע אליו. ולדידי' רק בכ' שמות ס"ל לר' יהושע דפטור מדכתיב אשר חטא בה, עד שידע פכ"פ מין החטא: (כד) בש"ס אמרי' דבמתעסק, דהיינו שנתכוון לגוף זה ועשה בגוף אחר בין ממין א' בין צב' מינים, בין צמין פעולה א', כגון לקלר מחובר זה, וקלר מחובר אחר, או שהתכוון לקלור, וטמן, בכל גזונא כיון שלא התכוון כמו שעשה, לכ"ע פטור, דהו"ל מתעסק. כי פליגי, בנתכוון לב' הגופים, לעשות זו חמלה ואח"כ השני, והלכה ידו על השני חמלה, ועשה

י (ח) דה"ל כעשה חלי שיעור בזה, וחלי שיעור בזה. ולא דר' יוסי גופי' ס"ל [שבת ל"ד ב] דביה"ש כהרף עין, ואיך אפשר לחלק לזה ולזה עכ"פ איפשר שיעשה מקצתה מקודם וקצתה אחר: (יט) אם חרש או זרע, וכדומה: (כ) [אב"י] דלמטאח הוה ידיעה פתח מהלכו ולאשם הוה ידיעה וחר מהלכו. והכי קיימא לן [כמניס שם ה"ס]. ודלא כהר"ב. ומי' רמ"מ שם ס"ב: (כא) כגון צ' נדות במטה ובעל אחת בשוגג, ואינו יודע איזה מהן בעל, צ' נפגים לפניו בשבת וחתך מאחד מהן, ומסופק מאיזה חתך: (כב) כגון שמסופק אם קלר או טמן. או שמסופק אם קלר חסין או טעורין. או שהתכוון לנשות זו ועשה זו [רש"י]: (כג) [אב"י] אפשר דר"ש לעמיה' דס"ל לקמן [פי"ה מ"ד ה' ו'] דג' שפטו חטא א' ואינו יודעין מי מכן עשאו, שניסן מביאין חטאת א', אלמא דמכח ממ"נ סו"ל ככודע אליו לגבי הפועל, ה"ה נמי ביחיא ממ"נ מלך הפעולה מקמי כודע אליו. ולדידי' רק בכ' שמות ס"ל לר' יהושע דפטור מדכתיב אשר חטא בה, עד שידע פכ"פ מין החטא: (כד) בש"ס אמרי' דבמתעסק, דהיינו שנתכוון לגוף זה ועשה בגוף אחר בין ממין א' בין צב' מינים, בין צמין פעולה א', כגון לקלר מחובר זה, וקלר מחובר אחר, או שהתכוון לקלור, וטמן, בכל גזונא כיון שלא התכוון כמו שעשה, לכ"ע פטור, דהו"ל מתעסק. כי פליגי, בנתכוון לב' הגופים, לעשות זו חמלה ואח"כ השני, והלכה ידו על השני חמלה, ועשה

י (ח) דה"ל כעשה חלי שיעור בזה, וחלי שיעור בזה. ולא דר' יוסי גופי' ס"ל [שבת ל"ד ב] דביה"ש כהרף עין, ואיך אפשר לחלק לזה ולזה עכ"פ איפשר שיעשה מקצתה מקודם וקצתה אחר: (יט) אם חרש או זרע, וכדומה: (כ) [אב"י] דלמטאח הוה ידיעה פתח מהלכו ולאשם הוה ידיעה וחר מהלכו. והכי קיימא לן [כמניס שם ה"ס]. ודלא כהר"ב. ומי' רמ"מ שם ס"ב: (כא) כגון צ' נדות במטה ובעל אחת בשוגג, ואינו יודע איזה מהן בעל, צ' נפגים לפניו בשבת וחתך מאחד מהן, ומסופק מאיזה חתך: (כב) כגון שמסופק אם קלר או טמן. או שמסופק אם קלר חסין או טעורין. או שהתכוון לנשות זו ועשה זו [רש"י]: (כג) [אב"י] אפשר דר"ש לעמיה' דס"ל לקמן [פי"ה מ"ד ה' ו'] דג' שפטו חטא א' ואינו יודעין מי מכן עשאו, שניסן מביאין חטאת א', אלמא דמכח ממ"נ סו"ל ככודע אליו לגבי הפועל, ה"ה נמי ביחיא ממ"נ מלך הפעולה מקמי כודע אליו. ולדידי' רק בכ' שמות ס"ל לר' יהושע דפטור מדכתיב אשר חטא בה, עד שידע פכ"פ מין החטא: (כד) בש"ס אמרי' דבמתעסק, דהיינו שנתכוון לגוף זה ועשה בגוף אחר בין ממין א' בין צב' מינים, בין צמין פעולה א', כגון לקלר מחובר זה, וקלר מחובר אחר, או שהתכוון לקלור, וטמן, בכל גזונא כיון שלא התכוון כמו שעשה, לכ"ע פטור, דהו"ל מתעסק. כי פליגי, בנתכוון לב' הגופים, לעשות זו חמלה ואח"כ השני, והלכה ידו על השני חמלה, ועשה

רם התמצית אנהיבין עליו. לבל יז' כ"ל חתין כ"ל כ"ל שפסקה כ"ל פ"ב: וז"ל מחייב כ"ל דם התמצית יורשתי פסקים פ"א כ"ל חתין אחר פסקה ז"ל ב"ר ר"ע מחייב על ספק מעילות. כ"ל כ"ל נעיל פ"א חתין חקלא חונה פסקה ז"ל על הפנים והכמים פוטורים. פ"א פ"א חתין מעילה כ"ל וז"ל כ"ל שנתה חתין א"ל ר"ע נראין דבריו. כ"ל פ"א:

רמ"ט [סוף] מ"ז פ"א דמנחות [והכחזו שהביא ר"ב הולרנתי להביא. וכמו שהביאו רש"י ז"ל]: דם דגים דם חגבים. מסיק הר"ב דם דגים וחגבים טהורים מותרים לכתלה. מסיים הרמב"ם. ודם דגים טמאים אסור. ואין לוקים עליו משום דם. ולא משום שרץ המים. ע"כ. ובחבורו רפ"ו מהמ"א כתב ודם דגים וחגבים טמאים אסור משום שהוא חמלית גופן כחלב בהמה טמאה. ע"כ. ומ"ט אבל לר"ך שיהיה בדם דגים קשקשים. כו'. ולא הלר"ך טוס הוכחה לדם חגבים. בגמ' גמי לא אחר רב. אלא בדגים. וז"ע חי ה"ה בחגבים חי לא. דלא אשתמיטו הפוסקים לומר דה"ה בחגבים: רבי יהודה מחייב בדם החמלית. ומורה ר"י לענין כפרה שגאמר (ויקרא י"ז) כי הדם [הוא] בנפש יכפר דם שהנפש יולאה בו מכפר כו'. וכדחק במשנה ז' פ"ח דובחים. והכא היינו טעמיה דמרבה ליה מכל דם. גמרא: ב"ר ר"ע מחייב על ספק מעילות אשם תלוי. גמ'. דאמר קרא ב' אשם תלוי. ואם

נפש וי"ו מוסף על ענין ראשון שהיא פרשת מעילה. וילמד עליון מתחתון לחייב ספק מעילה באשם תלוי. ורובן מלות מלות אפקיה מתיקא. והוי"ו דואש נפש ללמוד תחתון מעליון שיהא אשם תלוי בכסף שקלים. ור"ע נפקא ליה מערך ערך כדפי' הר"ב משנה ה' פ"י דובחים וכן בפ' דלקמן משנה ו'. והכי מסקי גמי בגמ' פ"ה דובחים דף מ"ח. ומסקינן שם דלרבנן אינרירך ו'. דל"ת הגי מילי לאשם ודלוי אבל אשם תלוי לא יהא ספקו חמוד מודלוי דתפלת גופיה לא בעי ב' שקלים [אפירש"י בלא ניתן לה קלבה. ע"כ. ובהנהגה הש"ע סוף ה' יוה"כ נתן טעם לדבר דלהכי החמירה תורה בספקיו יותר מכולו. לפי שאין האדם מתחרט על הספק. כמו על הודאי]: וחכמים פוטריין. כתב הר"ב דבחטאת כתיב מלות. פי' בחטאת קבועה. וכן לשון הר"ב לעיל משנה ב' פ"ק וכן במ"ד פ"ב דהוריות: ואם ספק. כתב הר"ב ה"ק ואם בספקו עומד כו' גמ'. דאם ספק מאי קאמר פשיטא דספק הוא לו: שבמין שהוא מביא וכו'.

והוי כשאר דם האברים שהוא בלאו ואין חייבין עליו כרת. אבל דם הגמלא בחלל הלכ מביא השחיטה הוא בא שהבמה שואפת בעת שחיטה ומכנסת דם מביא השחיטה בחלל הלכ. וחייבים עליו כרת אם יש בו כוית: דם ביצים. א"ת דמפרשי דם שבניו הזכר כצור חיל ותיש. ולי נראה דם הגמלא בבינת תרנגולת: דם התמצית. שמתמנה ונסהט ופוסת כשולא ל' ומלה דמו (ויקרא א') : אין חייבים עליו. כרת. שאין כרת אלא בדם הפש. דכתיב (שס ט"ו) כי נפש כל בשר דמו [הוא] כל אוליו יכרת. ופסק ההלכה דדם הטמול והלכ והכליות ודם התמית הרי אלו באזהרה וכל דם לא תאכלו ולוקין עליהם ואין בהם משום כרת. ודם הגמלא בבינים אסור מדברי סופרים. ודם כרעים אש אכל ממנו כוית לוקה משום הולכ שרץ לא משום אולכ דם. ודם דגים וחגבים טהורים מותר לכתלה אבל לר"ך שיהיה בדם דגים קשקשים שוכיחו עליו שהוא דם דגים. מפני מראית העין. ודם האדם אסור מד"ם כשפירש מן האדם. ואין לוקין עליו: ב"ר ספק מעילות. ספק נהנה מן ההקדש ספק לא נהנה: והכמים פוטרים ד' בחטאת כתיב מלות. כל שחייבים על שגגתו חטאת. חייבין על לא הודע שלו אשם תלוי. והנהגה מן ההקדש. שאין חייבים על שגגתו חטאת אלא אשם ודלוי. אין חייבין על לא הודע שלו אשם תלוי: שאינו מביא את מעילותו. א"ל להביא המזון: שתי אשמות. אשם הודע לו שחטא אחר שהביא אשם תלוי לר"ך להביא אשם ודלוי: יביא מעילה וחומשה. קרן המזון שנסתפק לו אם נהנה ממנו והומשו: בשתיים שלעים. א"ל הנקח ב' שלעים. דכתיב (שס ח') בערך כסף שקלים: ואם ספק. ה"ק ואם בספקו עומד לעולם. יהיה באשם תלוי: שבמין שמביא על הודע מביא על לא הודע. הלך יכול להביא] ולהתעט. והלכה כחכמים: (דסד"ו בנפשו הוא. והוא יבא דקרא והתעט תוך כלפיו. חטאת

רמ"ט [סוף] מ"ז פ"א דמנחות [והכחזו שהביא ר"ב הולרנתי להביא. וכמו שהביאו רש"י ז"ל]: דם דגים דם חגבים. מסיק הר"ב דם דגים וחגבים טהורים מותרים לכתלה. מסיים הרמב"ם. ודם דגים טמאים אסור. ואין לוקים עליו משום דם. ולא משום שרץ המים. ע"כ. ובחבורו רפ"ו מהמ"א כתב ודם דגים וחגבים טמאים אסור משום שהוא חמלית גופן כחלב בהמה טמאה. ע"כ. ומ"ט אבל לר"ך שיהיה בדם דגים קשקשים. כו'. ולא הלר"ך טוס הוכחה לדם חגבים. בגמ' גמי לא אחר רב. אלא בדגים. וז"ע חי ה"ה בחגבים חי לא. דלא אשתמיטו הפוסקים לומר דה"ה בחגבים: רבי יהודה מחייב בדם החמלית. ומורה ר"י לענין כפרה שגאמר (ויקרא י"ז) כי הדם [הוא] בנפש יכפר דם שהנפש יולאה בו מכפר כו'. וכדחק במשנה ז' פ"ח דובחים. והכא היינו טעמיה דמרבה ליה מכל דם. גמרא: ב"ר ר"ע מחייב על ספק מעילות אשם תלוי. גמ'. דאמר קרא ב' אשם תלוי. ואם

נפש וי"ו מוסף על ענין ראשון שהיא פרשת מעילה. וילמד עליון מתחתון לחייב ספק מעילה באשם תלוי. ורובן מלות מלות אפקיה מתיקא. והוי"ו דואש נפש ללמוד תחתון מעליון שיהא אשם תלוי בכסף שקלים. ור"ע נפקא ליה מערך ערך כדפי' הר"ב משנה ה' פ"י דובחים וכן בפ' דלקמן משנה ו'. והכי מסקי גמי בגמ' פ"ה דובחים דף מ"ח. ומסקינן שם דלרבנן אינרירך ו'. דל"ת הגי מילי לאשם ודלוי אבל אשם תלוי לא יהא ספקו חמוד מודלוי דתפלת גופיה לא בעי ב' שקלים [אפירש"י בלא ניתן לה קלבה. ע"כ. ובהנהגה הש"ע סוף ה' יוה"כ נתן טעם לדבר דלהכי החמירה תורה בספקיו יותר מכולו. לפי שאין האדם מתחרט על הספק. כמו על הודאי]: וחכמים פוטריין. כתב הר"ב דבחטאת כתיב מלות. פי' בחטאת קבועה. וכן לשון הר"ב לעיל משנה ב' פ"ק וכן במ"ד פ"ב דהוריות: ואם ספק. כתב הר"ב ה"ק ואם בספקו עומד כו' גמ'. דאם ספק מאי קאמר פשיטא דספק הוא לו: שבמין שהוא מביא וכו'.

רמ"ט [סוף] מ"ז פ"א דמנחות [והכחזו שהביא ר"ב הולרנתי להביא. וכמו שהביאו רש"י ז"ל]: דם דגים דם חגבים. מסיק הר"ב דם דגים וחגבים טהורים מותרים לכתלה. מסיים הרמב"ם. ודם דגים טמאים אסור. ואין לוקים עליו משום דם. ולא משום שרץ המים. ע"כ. ובחבורו רפ"ו מהמ"א כתב ודם דגים וחגבים טמאים אסור משום שהוא חמלית גופן כחלב בהמה טמאה. ע"כ. ומ"ט אבל לר"ך שיהיה בדם דגים קשקשים. כו'. ולא הלר"ך טוס הוכחה לדם חגבים. בגמ' גמי לא אחר רב. אלא בדגים. וז"ע חי ה"ה בחגבים חי לא. דלא אשתמיטו הפוסקים לומר דה"ה בחגבים: רבי יהודה מחייב בדם החמלית. ומורה ר"י לענין כפרה שגאמר (ויקרא י"ז) כי הדם [הוא] בנפש יכפר דם שהנפש יולאה בו מכפר כו'. וכדחק במשנה ז' פ"ח דובחים. והכא היינו טעמיה דמרבה ליה מכל דם. גמרא: ב"ר ר"ע מחייב על ספק מעילות אשם תלוי. גמ'. דאמר קרא ב' אשם תלוי. ואם

נפש וי"ו מוסף על ענין ראשון שהיא פרשת מעילה. וילמד עליון מתחתון לחייב ספק מעילה באשם תלוי. ורובן מלות מלות אפקיה מתיקא. והוי"ו דואש נפש ללמוד תחתון מעליון שיהא אשם תלוי בכסף שקלים. ור"ע נפקא ליה מערך ערך כדפי' הר"ב משנה ה' פ"י דובחים וכן בפ' דלקמן משנה ו'. והכי מסקי גמי בגמ' פ"ה דובחים דף מ"ח. ומסקינן שם דלרבנן אינרירך ו'. דל"ת הגי מילי לאשם ודלוי אבל אשם תלוי לא יהא ספקו חמוד מודלוי דתפלת גופיה לא בעי ב' שקלים [אפירש"י בלא ניתן לה קלבה. ע"כ. ובהנהגה הש"ע סוף ה' יוה"כ נתן טעם לדבר דלהכי החמירה תורה בספקיו יותר מכולו. לפי שאין האדם מתחרט על הספק. כמו על הודאי]: וחכמים פוטריין. כתב הר"ב דבחטאת כתיב מלות. פי' בחטאת קבועה. וכן לשון הר"ב לעיל משנה ב' פ"ק וכן במ"ד פ"ב דהוריות: ואם ספק. כתב הר"ב ה"ק ואם בספקו עומד כו' גמ'. דאם ספק מאי קאמר פשיטא דספק הוא לו: שבמין שהוא מביא וכו'.

תוספת הדרשים

חוי"ט דה דם-דגים כו' ה"ה בחגבים טו'. והפרי"ת כסמן ס"ג ס"ק י"ד פשיטא ליה דה"ה בחגבים דנענין נמי:

תוספות ר"ע"ק

[אות יו] הרע"ב ד"ה והכמים פוטרים. דבחטאת כתיב מצוח. ור' עקיבא ס"ל רסצות א"ת דרוקא חיבא דורואו קרבן קבוע אבל שמואת פקדש דהוא בעילה ויורד איהו מביא על הדרושים

פיה מוחתה אש הוא יתק מנת שנה דלוקמי אחוקה ש"ינה ערפ: ולתת שמינה נשמינה מנח"ל. הפתה דמ"ל קרא ויכולה לתות פ"א ואתרה. א"ל לכתורה ז"ל. דהא ספק נמטה קודם

יכין

ל' דכרייתא זו ודלוי בדם ביני נקיבת טוף מיירי. אבל מ"ל' שהכרייתא פירושא דמתני': (ז) מורה לנמרי רק כשנכחו בכלי ואינו ניכר שהוא מדיגים והחגבים, אסור מדרבנן משום מראית עין [א"ל ס"ה ע"ג] (א): (ח) דם שמתמלה ושותה בשעת שחיטה או אח"כ: (ט) ר"ל כעבור מוכרת, והטאתה, אבל הוא במלקות. [והוא דהסמיק בדם דגים וחגבים. בין דם עמול וכן לדם התמית. והרי נהך ג' ודלוי דין שיה וכו'ל למכמיכוסו גבי סדדי. ב"ל דנקט דם דגים וחגבים כאלמנע הך שכולם בדם מכוס מיירי, לאשתעיין דגם בדם דגים וחגבים דוקא כמכוס פכ"ס אסור, אבל כנעט טוך כהן אשי' לכתחילה מותר:] (י) וקיי"ל כת"ק: (יא) בספק כנהה מהקדש לו לא: (יב) מרליון חייבין על שגגת חטאת רק אשם מעילות, אין מביאין על ספיקו אשם: (יג) ר"ל שאל' לבלם קרן המזון שמעל בו: (יד) בוודלוי מעל: (טו) דהשתא כשמסופק קאמרת שמביא אשם תלוי, ולכשיחודע לו שחטא יחזור ויביא אשם מעילות ודלוי:

תפארת ישראל

(טז) קרן המזון שנסתפק בו אם מעל, וחומם הקרן. ואע"ג שאש שחיטתו לאשתא על האשם שכתחלה יהיה לאשם ודלוי, וכדמסיק, והרי חי אשכר שיביא האשם ודלוי אש לא יבלם תחלה הקרן והחומם [תוס' שבת ע"א ב': (יז) א"ל שלקח ב' שלעים. דכל האשמות לר"ך שיהו כל א' ב' בנים, ויהיה שיה ב' שלעים, חוץ מאשם ניור ואשם מלורע לר"ך שיהיה בן שנה דוקא, ונקח אפי' בפרועה: (יח) ר"ל ואם תמיד אעמוד בספק: (יט) לפיכך יכול להתנות, אבל

בוועז

פרק ה (א) [והרבה תמסו רבותינו על הרמב"ם שכתב [גפ"ד מהאכלות] דאפי' כנסו בכלי מותר לשתות, והוא נגד ש"ס ערוך. והר"ז בדוחק מאלד. דקשה, הכי לא סוכרי רבינו דבכנסו מותר רק ביש בו קשקשין ועי' ברמ"מ ורמ"מ כס. ולפעד"ב דעוק"ל דהרמב"ם כתב וז"ל, דם דגים וכו' אין חייבין עליו משום דם. לפיכך דם דגים טהורים מותר לאכלו. ואפי' כנסו בכלי מותר. ודם דגים טמאים אסור וכו'. עכ"ל. וק"י מה לפיכך, וכי משום שגין חייבין עליו לפיכך מותר לכתלה. והו' מדסתח רבינו דנישא דם דגים סתה, משמע ודלוי בין טמאים או טהורים אין חייבין על דמך, ומנה הא חיבורא חיבא כתרוביכו. אע"ב דרבינו גי'ל מילי קח'י, ורישא קח'י דם דגים, ור"ל שכינס בדם כנלי, ואינו ניכר שהוא מדיגים, או אין חייבין עליו משום דם. ודייקינן שפיר אבל איסורא חיבא מדרבנן, כמו בגמ' אשם. והדר קאמר, לפיכך דם דגים טהורים מותר לאכלו, ור"ל דם הכנוס חוץ חלל גופן [כלישיא דכרייתא דמייתא

פרק ה (א) [והרבה תמסו רבותינו על הרמב"ם שכתב [גפ"ד מהאכלות] דאפי' כנסו בכלי מותר לשתות, והוא נגד ש"ס ערוך. והר"ז בדוחק מאלד. דקשה, הכי לא סוכרי רבינו דבכנסו מותר רק ביש בו קשקשין ועי' ברמ"מ ורמ"מ כס. ולפעד"ב דעוק"ל דהרמב"ם כתב וז"ל, דם דגים וכו' אין חייבין עליו משום דם. לפיכך דם דגים טהורים מותר לאכלו. ואפי' כנסו בכלי מותר. ודם דגים טמאים אסור וכו'. עכ"ל. וק"י מה לפיכך, וכי משום שגין חייבין עליו לפיכך מותר לכתלה. והו' מדסתח רבינו דנישא דם דגים סתה, משמע ודלוי בין טמאים או טהורים אין חייבין על דמך, ומנה הא חיבורא חיבא כתרוביכו. אע"ב דרבינו גי'ל מילי קח'י, ורישא קח'י דם דגים, ור"ל שכינס בדם כנלי, ואינו ניכר שהוא מדיגים, או אין חייבין עליו משום דם. ודייקינן שפיר אבל איסורא חיבא מדרבנן, כמו בגמ' אשם. והדר קאמר, לפיכך דם דגים טהורים מותר לאכלו, ור"ל דם הכנוס חוץ חלל גופן [כלישיא דכרייתא דמייתא

י"ש איבר עניה מביאין
 דמאת אחת, נפלי' ע"כ:
 וְהַחֲתִיבָה שֶׁל חֶלֶב וְהַחֲתִיבָה
 שֶׁל קֹדֶשׁ כִּי בִּשְׁמַלְמֵל הָיָה
 עֲגוּנוֹת לִיבֵי הַחֲתִיבָה שֶׁל חֶלֶב
 וְהַחֲתִיבָה שֶׁל חֶלֶב קֹדֶשׁ, כִּי
 מִיָּד מִיָּד מִיָּד מִיָּד עֲגוּנוֹת הָיָה:
 וְהַחֲתִיבָה שֶׁל חֶלֶב וְהַחֲתִיבָה
 שֶׁל חֶלֶב נוֹתֵר כִּי עִיף:

שנוי נוסחאות
 דברי ר' עקיבא, כתיב
 ובמזב' ליתא; כתיב
 ליתא מכלן ועד סוף מין
 ע"י לעיל; כמטב' לית
 ע"י לעיל; וְ ע"י לעיל.
 חתיבה של חלב
 וחתיבה של קודש
 כמטב' חתיבה חלב
 וחתיבה קודש; כתיב
 חתיבה של קודש וחתיבה
 של חלב, (את) אחת סוף
 כמטב' ליתא; כתיב ירושה
 וז"ל וז"ל, אחת סוף
 ואין ידוע אינו, כמטב' לית
 ואינו ידוע; כתיב... את
 אינו, אין שנים מביאים
 וכתיב אין שניהם, חמאת
 ואשם; כמטב' ואשם
 אחד; וְ חתיבה של
 חלב וחתיבה של חלב
 כמטב' חתיבה חלב
 וחתיבה חלב וכן כמטב'
 הס' וס' (את) אחת
 סוף; כמטב' ליתא.
 ואין ידוע אינו, כתיב
 את אינו; כמטב' לית
 ידוע, וז"ל ואינו כתיב
 כמטב' לית, ר"ע ר"א
 (מביא) אשם, כתיב וכתיב
 ליתא; כמטב' ר"ע ר"א אף
 אשם; כתיב... אף מביא
 אשם, וזה מביא חמאת,
 כתיב וזה מביא אשם
 תלוי, ר"ע ר"א זה מביא
 אשם תלוי וזה (מביא)
 אשם תלוי, כתיב ליתא
 וכן ליתא ליתא גם כתיב;
 כמטב' ר"ע ר"א זה וזה
 מביא אשם תלוי וזה
 כמטב' ליתא, זה חמאת
 וזו חמאת ושניהם
 מביאין אשם (אחד).
 כמטב' זה מביא חמאת
 וזה מביא חמאת
 ושניהם; כתיב ליתא.
 אין שנים, כתיב ובמטב'
 אין שניהם; וְ חתיבה
 כול, ע"י כמטב' הקודמת.
 (את) אחת סוף ואין ידוע
 (את) אינו, כמטב' ואין
 ידוע, וזה וכן ליתא.
 כמטב' ליתא וז"ל ואינו
 ידוע,):

זמן דמחלק צהלצ. וכדקמי צר"פ. והכא משום דלקמן תני
 קדש תני הכא חולין. והרמב"ם כפרק ח' מהלכות שגונות העתיק
 חתיכות של זמן כו': רבי יוסי אומר אין שנים כו'. כתב
 הר"ב חלב אשם תלוי כו' הכי דייק בגמ' ומייתי נמי צרייתא
 דכדדיו אומר ר"י הכי: וְ מביא
 אשם תלוי כו'. כתב הר"ב אפי'
 לרבנן דלמרי אין מביאין אשם תלוי.
 הכא מודו דחייב. משום חתיכה של
 חלב. ור"ע מחייב בזה. מחמת
 החלב ומחמת הקדש [אחת] לפי
 שאשם תלוי אחד הוא לריך [להביא]
 על צ' הספקות יחד. הרמב"ם:
 וְ ר"י אומר כו'. כתב הר"ב וס'ק
 ר"י הוא. ודברי תימה הן דגופה
 דמלתא דקאמר. לא חייבי ביה ס'ק
 כלל. ממי חייב לך למימר דיוקא
 דהא חמאת מביא כל אחד ואחד.
 הא כ"ע ס"ל הכי. והרמב"ם לא
 פירש במשנה זו כך. חלב קשוי לי
 עליה דבמחתי ד' מפרש נמי דר"י
 ס'ק הוא. דסבירא ליה שאין חייב
 אשם תלוי על ספק מעילה ואפי'
 דליתא בגמ'. כתב כך מסבירה
 דנפשיה. ואי הכי אף בכלן נובל
 לומר דהיינו ס'ק דס"ל אין אשם תלוי
 במעילה. ומ"מ הר"ב שלא פירש כן
 במשנה ד'. והכא מפרש כך. א"ל
 ליתנו: וְ חתיבה של חלב נותר.
 כתב הר"ב ואיסור נותר חל כו' לפי
 שהוא איסור מוסף. משורש צפ"ג
 משנה ד': מביא ג' חמאות. כתב
 הר"ב והאי דלא תני ואשם ודאי.
 משום דרוב נותר אין בו שום פרוטה.
 גמ'. א"ל רבא לרב נחמן והאי יס
 לובל חילתא אחת [רפ"ג משנה ד']
 דקמי ביה נותר. וקמי מביא ד'
 חמאות ואשם אחד. א"ל הוה בגסה
 [חילתא בגסה] והוה צדקה ולא
 קשיא

מביא אשם תלוי דברי ר"ע. רבי שמעון
 אומר ישניהם מביאים חמאת אחת(כו).
 רבי יוסי אומר. אין שנים מביאים חמאת
 אחת(י): וְ חתיכה של חלב וחתיכה של
 קדש(יא). אבל את אחת מהן. ואין ידוע איזו
 מהן אכל. מביא אשם תלוי(ג). אבל את
 השניה מביא חמאת ואשם ודאי(ג). אבל
 אחד את הראשונה. ובא אחד ואכל את
 השניה. זה מביא אשם תלוי וזה מביא
 אשם תלוי. רבי שמעון אומר שניהם
 מביאים חמאת ואשם(ג). רבי יוסי אומר
 אין שנים מביאים חמאת ואשם(י):
 וְ חתיכה של חלב. וחתיכה של חלב
 קדש. אבל את אחת מהן. ואין ידוע איזו
 מהן אכל. מביא חמאת(י). רבי עקיבא
 אומר מביא אשם תלוי(ג). אבל את
 השניה. מביא שתי חמאות(ח). ואשם
 ודאי(ג). אבל אחד את הראשונה. ובא
 אחד ואכל את השניה. זה מביא חמאת.
 וזה מביא חמאת. רבי עקיבא אומר זה
 מביא אשם תלוי. וזה מביא אשם תלוי(ג).
 רבי שמעון אומר זה חמאת. וזה חמאת.
 ושניהם מביאים אשם אחד(ג). רבי יוסי
 אומר אין שנים מביאין אשם אחד(ג):
 וְ חתיכה של חלב וחתיכה של חלב
 נותר(י). אבל את אחת מהן. ואין ידוע את
 איזו מהם אכל. מביא חמאת ואשם
 תלוי(יא). אבל את השניה. מביא שלש
 חמאות(כ). אבל אחד את הראשונה. ובא

כחלב ואיסור נותר חל על איסור חלב. לפי שהוא איסור מוסף: מביא שלש חמאות.
 והוא שיהיה לו ידיעה בינתים. דאי ללו הכי אינו מביא אלא שתי חמאות. אחת משום חלב
 (י) לשון רש"י עם החמאת וכלל בפי' הר"ב, (ב"ד):

תוספות חדשים

מכתיב ככתב דף ליה ע"כ
 גבי טעה מלאכה כמטב' כתיב
 והרמב"ם כתיב ח' מכל
 שנת לא חזיר שיהיה

תוספות רעק"א

ח' אחת [ח] כמטב'
 שניהם מביאים חמאת
 אחת. וחתיבה דהא
 בעי סמיכה ושניהם אי
 לקושים

פ"ה החי' ד"ה מביא
 וכו' חילתא גסה וכו'.
 ק' פירש' וכתב הכ"ד
 ויטע

י ב י תפארת ישראל

לעמיה, דמחייב על ספק מעילות אשם תלוי, עכ"ל, ג"כ ק"ל הרי פרוטה
 ודאי מפילה מועטה היא, וא"כ אף לר"ע הו"ל דיביא אשם (תלוי) ויתנה.
 השבת' לגבי כהנ"ד שלי"א, מי סברת דבאמת מודע ר"ע לר"ס צמ"ג,
 ר"ע לעמיה דר"ס קאמר ולי' לא ס"ל. וכן מוכח נמי מרש"י [בנת דע"א ב

מחמת ספק של נותר. שהנותר בכרח
 וזו חמאת חמאת. רבי עקיבא אומר זה
 מביא אשם תלוי. וזה מביא אשם תלוי(ג).
 רבי שמעון אומר זה חמאת. וזה חמאת.
 ושניהם מביאים אשם אחד(ג). רבי יוסי
 אומר אין שנים מביאין אשם אחד(ג):
 וְ חתיכה של חלב וחתיכה של חלב
 נותר(י). אבל את אחת מהן. ואין ידוע את
 איזו מהם אכל. מביא חמאת ואשם
 תלוי(יא). אבל את השניה. מביא שלש
 חמאות(כ). אבל אחד את הראשונה. ובא

לעמיה, דמחייב על ספק מעילות אשם תלוי, עכ"ל, ג"כ ק"ל הרי פרוטה
 ודאי מפילה מועטה היא, וא"כ אף לר"ע הו"ל דיביא אשם (תלוי) ויתנה.
 השבת' לגבי כהנ"ד שלי"א, מי סברת דבאמת מודע ר"ע לר"ס צמ"ג,
 ר"ע לעמיה דר"ס קאמר ולי' לא ס"ל. וכן מוכח נמי מרש"י [בנת דע"א ב

כל חטאת שהיא באה על
הטעם נאכלת ע"י פ"ג :

תוספות חדשים
כשעלם אחת ומדבריו נש"מ
מה שנגזר דין ע"י מוכח
דמיין אפילו בידוע ע"ש
ונכלל אלו חטאת ואשם שון
ולקמן במשנה זו ותי' ביום
לחמית' כמו שני' כ"ג
שם דלש"י ש"ך נחמק
ידוע שאלו חט' ולא ידוע
מקודש חו' ממוסר ח"כ ה"ל
לגמלא לפרש זה הפיוז:
(ממכוס'ת ז"ל):

ח' ת"מ סד"ח רש"א
ט"ו ולא מייתי אהם משנה
דשבוטת ולק"מ דהה"ס י'
לומר משום דש"י אשוי'ם
שום ולדרכה סבוטת ק"ה
די'ם לה הי'ך בחמה לך
כיו"ל שיש"כ דג"כ תמור
על קל גס ע"י הו"ס י'
לי"כ : ע"ין ע"ס :

תוספות רעק"א
אשר לטמור דא"כ א"ך
יעשה עבודת בקרשים.
תוס' ישינים פ"ק ז"ב.
וע' בתים' ובחום דף ע"ה
ד"ה היא שמירצו
דחקו חו"ל שיביא בלא
מטיב כדי לפטור עצמו
מחוב קרבן. והובא
בתי"מ רש"י רובחיים
פ"ב ד"ח ותי' יקריב :

ח' (אות יט) תי"מ סד"ח
רש"י אומר. משנה
דשבוטת. לא ידעתי
דרך קושיא דהא
בש בוטות יש עוד
אוקימתא דמיורי כמי
שיעור ור"ש לטמור
דכ"ש לטמור אלא ר"י
סוקי לה בבולל נבילות
ובשירות דאמרינן חתם
ד"רש לטמור דלית ליה
כולל דתניא האוכל
בבילה. וא"כ י"ל דניחא
לית הבא לבפדך דכ"ש
אף לר"ל ובפ"ד רש"י
אולוי ברייתא דהאובל
נבילה דש"ש ע"ן ליה
לר"ש דל"ל כולל לא
חיה סוקי לה סתמי'
בכולל דקשה פ"מ
ד"רש דמוסר חו"י סוקי
לה בח"ש אף דלא אחיא
סתמי' ככ"ש אלא כיון
דפסולא מצונו דר"ש
י"ל כולל סוקי יותר
באוקימתא ד"ו ח' א
בבילל. גם י"ל דאף
לאוקימתא דר"י הא י"ל
דשקפא דר"ש דלית ליה
פולל באיסור הבא ע"י
עצמו. אבל באיסור הבא
סאולו אית ליה. כב"ש
התם לר"ל אליבא דר"ש
ה"ג ס"ל לר"י אליבא
דר"ש. ומה דאמרינן
התם על אוקימתא דר"י
פ"מ דר"ש וכו' ר"ש
עצמו לית ליה כולל :

שלש חטאות ואשם ודלי' כדפני לעיל. משום דרוצ נותר קשיא הטיח בימות הגשמים הכל בימות החמה דמסרתה לין זו שיה פרוטה ללא חז למידי. ואשם מעילות אינו הכשר: רבי שמעון אומר כו' ושניהם מביאים חטאת אחת. בזה על פהוק משום פרוטה: כל חטאת שהיא באה על חטאת לאשקין חטאת יולדת. שאינה בזה על חטא. דסבר רבי יוסי ששניהם מביאות חטאת בזה שיה פרוטה ובהנאי. כדלמרינן בפ"ק. ופסק הלכה שהין חטאת בזה בזה שיה פרוטה של מחוסרי כפרה :

אחר ואכל את השניה. זה מביא חטאת ואשם תלוי. וזה מביא חטאת ואשם תלוי. רבי שמעון אומר זה חטאת וזה חטאת. ושניהם מביאים חטאת אחת. רבי יוסי אומר כל חטאת שהיא באה על חטאת אין שנים מביאים אותה (מ):

יכין תפארת ישראל בועז

ד"ה למ"ד, ש"ך דל"ט אשם בני ידועה בתחלה ע"ל, וקשה לרש"י הכי מודה ר"ע ל"ט כשעולה מועפת. אש"כ כדבריו דרך לבעמיה דר"ש הש"ס, והוכיח רש"י בן דל"ט ק' ממשנה ד' בקושטך, אלא ילמד עליו רש"י: (ג) ותמרוהו דברי רש"י, שפי' נסה דר"ל שאלו חטאת נסה, ר"ל שאלו חטאת נסה דקשה פרוטה. וק"ל הכי ב"ש [ד"ו] ח' אמרי' דכשר סות קמיירי עוק, והכי הכי נמי הכל, ועל כרחך לא פהוק מביאות סיה מדמיוב עלה משום חלב ונותר. ודוחק לומר דהא דקאמר לעיל בזה כוית קמיירי לך, רק ר"ל שאלו חטאת ב' ז' וזוהי, ומה שסי' יותר מביאות סיינו דקרי ליה רש"י חטאת מרובה. ע"כ גם בל"ז אחמ"כ רבינו לא מלינו ב"ש לן לן נסה ודקה שיהי' משמע חטאת מרובה או מעטת. דלע"ג דמלינו לן לן נסה דמשמע נמי מרובה, כמו היה מודד גנסה לא ימוד בדקה, דהיינו מדה מרובה ומועפת [כ"ב פ"ה מ"א]. וזה במדה, אלא בחטאת לא משמע מרובה אש לא נכתב אלאו גם מלת חטאת, כמו חטאת נסה [וימא ד"ש ע"ב]. וגם שם ר"ל רק חטאת גדולה יותר מדלי, דכש"ל פטור על חטאתו. אבל ברוב דוכי' היכא דנקט סתמא משמע נסה ודקה וז"ל:

(ג) במשנה ו' קמ"ל אף כשדלי' אחד חייב חטאת ואחד אשם, אלא שלא ידעוין מי חייב החטאת ומי האשם, א"כ אין כל מביאין הקבננות הללו ביחד. (ד) במשנה ז' קמ"ל אף דכל אחד חייב ודלי' חטאת, א"כ אין שניהם מביאין אשם מספק ביחד. (ה) במשנה ח' קמ"ל אף דכל אי' חייב חטאת ביחד גס חטאת שלישי מספק:

לקוטים

והימא דהתם בגמ' אוקימתא לה כוית אי' לחודיה של חלב דוקא ונמי' שם לכך נראה לפרש דהכ"ה גנסה דקאמר היינו שם זו ש"ס והכ"ה נדק' פ"י שלן זו ש"ס והיינו דמסיים בה וליק' כולן בימות החמה וכו' כל' בימות הגשמים שלן מסריהו. זו ש"ס ובימות החמה דמסריהו לין זו ש"ס ונמי' רש"י ק' נמי דכתיב דתרא נבילות גס ומה' נבילות דק' מה' חלטי' זה ליתמר ול"ק כין בימות הגשמים וכו' ע"כ. וז"ל הוה שיל' לסיפא דהתם סתמי' לא היה חסם כשנינו לסבור פירש"י ז"ל כי הוא חייב ונמי' פ"י אחר ותיקלא טיבויה חחוריה דהתם איבא רב ארז בר אשא דמתני' תמ' חטאות ומתוך לה כנון דאלל כוית פגול בממה אחרת בזהו ע"כ. ונמי' שפיר מחוקקא הויה בלכ"ה גס וכך שיעור דהכ"ה חלטי' ונמי' שפיר הויה כוית הגשמים וכו' ודבר כבוד שם חסרון הכבוד ב"ש וכו' ונמי' חלטי' הוא ושא דקשה וליק' הא בימות החמה ושא בימות הגשמים וכן נ': כדתי' משרשי' דכתיב בימות החמה דמסרתה וכו' ולא שויה חטאת דק' פרוטה פ"ב הכי דר"ל דניחית חתמה דוקא הוא דלא כוית דקשה פרוטה הא בימות הגשמים כוית ונמי' כיון אחר דלית' לשינויא קפא חטאת דק' ר"ל דלית בה שיה פרוטה כלל ושא דלא מוקים תלמודא הא ושא גנסה וזה בימות החמה וכו' משום דלא משכתת לה בני' וזוהי שמסרתה כ"כ דחטאת נסה ליה בה ש"ס דלי' לא חוי לאיני' הא חוי לכלביה. ופרוש סב"ד ל' חתן ליכנה דמס ענין גסה ודק' מסרתה או איני' מסרתה כיון דשעור מה שחולל שיה בין כהא ובין סתם ולדידים הוא דק' ודלי' דלא כולל' אלא הא בימות החמה וזה בימות הגשמים ומי' ק' על התי'ע' שלא נסבירי' כוית ה"ל כלל. (ש"ב) שם ד"ה רש"א וכו' וז"ל תמי' וכו' נלע"ד דר"ש משנה דש"ס הכי הויה ותי' א"כ חטאת חל על איסור וההיא רש"י האובל נבילה נבי"כ פטור ומי' כנון דלכל טוילה בתלבה כוליא חטאת נמי' הא קלי' עלה גליסור עולין (דלגטוס סלקא) כוית חתי' איסור נותר חיל' עלה ונמי' פ"ל ר"ל דנותר איסור חמור כו' וחיל' על איסור קל דעולין וזה נבילה דאיסור קל וי"כ מיי' מכה ממני' דשבוטת לא כו' מגיל' ל' דן דנקדשים ולי' רחמנא וכו' דר"ל וכו' כדתי' אב"ד הכה פ"ל ר"ל דנותר איסור חמור וחיל' על איסור קל דעולין משה' מכה כן כרייתא דוי"כ ותיקש' כהן נמי' ק' התי'ע' דלמיל' לא מיי' משה' עתכה ללא דהתם נמי' הכי בני' לאשקויה דס"ל דלפי' איסור חמור לא חיל' חטאת מביאים אותה (מ):

חדושים

הנהגון פוה"ר בונם אג"ר זצ"ל אחי הנאון בעל תשובות וחוס' דעק"א.

פ"ה ד' תי"מ ד"ה רש"א כו' דהאובל נבלה ביו"כ. כהנו חוס' כבוגלא דף כ"ג ותי"מ וכו' יומא דלע"ג דלית ליה לר"ש איסור כולל איסור מוסף אית ליה ובתי' שאלת ארי' (ס"ו) כהן כהן לחרך דזוכה מדי' ש"י יו"כ חל' חלבלה אף ע"ג דמקום נבלה אינו חייב שלכ"ה ואילו משום ח"ה חייב אף שלכ"ה כיון דלא כוית חטאת בגופיה וזה דרייך רב מר"מ דס"ל אחת"ל כולל ודלמא הא דחייב משום טומאה היינו משום דס"ל כמ"ד בכריתות דנקדשים גלי' ק"ל דאח"כ. ולי' משום דחייב לוי"כ הא לוי"כ הו' מוסף. וז"ל דדיוקיה דמל' יו"כ איסור מוקדשים דלמוקדשים חייב ג"כ שלכ"ה דלא כתב כוית חטאת דלא כמ"ש חוס' גספחים דף כ"ג ע"א ד"ה שאני סובל עכ"ד ע"ש. ולמי' מהרש"ל כשבוטת דף כ"ג על דברי חוס' ד"ה דמוקי וכו' דלר"ש דס"ל כ"ש למכות גס שלכ"ה חייב אין מקום לזכרו דלר"ש הא גס משום נבלה חייב לשלכ"ה גם נלע"ד דלמי' חוס' מולין דף ק"ל דאיסור הנאה לא מקרי מוסף דלענין חטאת לא נחוסף כוית החיוב' ה"ל לא מקרי מוסף מי' שלכ"ה דכתי' מה שאלנו עשה כדרך כהנה לא כוסף יו"כ כו'ס. ונל"ה' א"י המה דלדבריו דמי' שלכ"ה הו' מוסף ואמעיל חייב כן שלכ"ה לא מל"הו ידעו ורגעית כש"ס שם בכריתות דקאמר הדע שכן הו' וכו' אבל איסור קל על חמור לא כקדשים משעין וכו' ומה חתם הא בייסור מוסף חל אף בקל על חמור למאן דלית ליה אחת"ל במוסף כמ"ש חוס' יומא דף ל"ג ד"ה חמור. וא"כ משה' חל מעילה חתמ' דמעילה הו' איסור מוסף לגני' חלב משום דחייב דמעילה שלכ"ה וע"כ אז דמי' שלכ"ה לא הו' מוסף או דלמעילה ג"כ אינו חייב שלכ"ה ובעת חוס' כפסיהם הי'ל ואיני'ל גס לרע"ה דס"ל שם בחולין דהנאה מקרי מוסף יקשה ג"כ כ"ל וז"ל :

דאיסור חמור כו' ולא חיל על איסור הנבילה אלא כקדשים בני' רחמי' וכו' ולי' כו' כהן פ"ל אין איסור חל על איסור לוי' שיה איסורין שון דתרווייכו חייבי' לחון וכו' ותי' לחמיו כברייתא דמיו' דס"ל דלפי' איסור חמור לא חיל על איסור קל ותי' וכן יחסין שביטלו חוס' דהתם נמי' בכרית' ש"ס דלית ליה לר"ש איסור חל על איסור קל ללא דהתם נמי' הכי בני' לאשקויה דס"ל דלפי' איסור חמור לא חיל' חטאת מביאים אותה (מ):

לבעמיה דתניא האובל נבלה וכו' היינו דנפם האמת דר"ש ל"ל כולל אבל פשיטא דלא חו"מ לספרך מחמת דר"ל דר"ש רש' באיסור חבא ע"י עצמו לית ליה כולל :

פ"ו א המביא אשם תלוי ונודע לו שלא דמא ג"כ פ"ג מזה ק"ב פ"א פ"א מזה ל"ד מזה עד שלא נשחט. ח"כ יקרא חנה פ"ג כ"א ירעה עד שיבטל ויבשר. מ"ח פ"ד מה פסול המוקדשין כ"ה אשם משנשחט נודע לו היום ישפך. יושעני סוטה פ"ג ה"ז ט"כ ט"ז מ"י פ"ג אשם ודאי אינו כן. י"ג אשם פ"ד מה פסול המוקדשין כ"ב:

פרק ו א ויפלו דמיו לנדבה. עיין במשנה ג' פ"ג דהמורה: רבי אליעזר אומר יקרבו שאלם אינו בא על חטא זה כו'. ר"א לטעמיה דאמר במשנה ג' מחנוד ארס אשם תלוי בכל יום כו': הדרם יספק. אפילו לרבנן דאמרי

דעברי מיניה עולת נדבה. היינו דוקא לדמיו אבל אינו גופיה מודו דזבח פסול הוא. א"נ כיון דבשעת שחיטה לא היה ראוי לעולה. שצדיין לא עזב לו. לכן [לא] יקריבוהו עולה אחר שחיטה. סו"ס: והבשר יאכל לבית השרפה. כתב הר"ב ואע"ג דחולין [שנשחטו] בעזרה פסול טעונים קבוצה הוא הוה כזבח פסול טעונן שרפה וכן פירש"י. ותמיהני דהא אמרן דגמר ומקדיש ליה. וא"כ מטיקרא לאו קושיא. דהא לא הוה חולין בעזרה. ועוד היכי מתרין דהוה כזבח פסול. הא זבח פסול ממש הוא. ובגמ' יאכל לבית השרפה. אלמא חולין שנשחטו בעזרה בשרפה. ודמיניהו אשם ודאי אינו כן כו'. משנשחט יקבר. אמר

שנויי נוסחאות

פ"ו א הדרם ישפך. כמ"כ ב"ר ישפך הדרם אולם במש"כ ז"ו כלפינו. נזרק הדרם הבשר יאכל כמ"כ ב"ר. הדרם והבשר קיים יאכל והנה כמ"כ רבי יוחנן. כ"ה ק"ב ר"י יוסה. ב (אם) עד שלא נשחט. כמ"כ ב"ר וכן כ"ב המטה והנה כ"ה כמ"כ. מענישחט. כ"ה ק"ב אש משנשחט וכן כמ"כ אש משנשחט. אש משנשחט

חוספות הדרשים

פ"ו א המביא ונודע לו שלא דמא כו' כ"א אף אם נודע לו שחטא פליגי ר"מ ורבנן כדאיתא בגמ' לא דנקט שלא חטא דמיא ליה למקט כההיא טע' ח"פ ד"ה ר"א כ"ו כ"ו ר"א לטעמיה כו' ה"א לא קאי בש"ס דרישקו עליו ד"כ ל"ל חטא דקמי' הוה בא על חטא אחר ה"א ר"א ל"ל דנדבה כ"ו ד"ה חטא אשם תלוי כו' מהנדב ארס אשם תלוי כו' ופשיט רב אשי ר"א דאמר לו הוא דקא אכל ח"ל היתן עד שחכנס לספק גס רש"י במתנות דף ק"ב ע"ב כתב ג"כ כ"ה וז"ע:

חוספת רעק"א

פ"ו א (אוח ב) תי"ט ט"ה והבשר יאכל דגמר ומקדיש. קשה ל"ה א כיון דאמרינן דגם לר"ס בנשחט גמר ומקדיש א"כ הוה זבח פסול ממש ואמאי כתבו דמיחוי יצ"ע:

לקוטים

פ"ו א במשנה שלא חטא. ס"ה אף אם נודע לו שחטא כ"ה נמי פליגי ר"מ ורבנן כדאי' בגמ' וה"א דנקט שפי' שלא חטא ח"ל דמיא ליה למקט כההיא טע' ח"פ ד"ה ר"א כ"ו לטעמיה כו' ופשיט ל"ן מה ה"א לא קאי בש"ס דמי' עליה דא"כ ליה ל"ה חטא דקמי' הוה בא על חטא אחר ה"א ח"ל היתן דנדבה א"כ הוה מתנדב ארס ופשיט רב אשי ר"א דאמר לו הוא דקא אכל ח"ל היתן עד שחכנס לספק (ט)

פרק ו א המביא אשם תלוי. ונודע לו

שלא חטא. אם עד שלא נשחט. יצא וירעה בעדרו. דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים ירעה עד שיסתאבב. וימכר ויפלו דמיו לנדבה. רבי אליעזר אומר יקרב. שאם אינו בא על חטא זה. הרי הוא בא על חטא אחר. אם משנשחט נודע לו. הדרם ישפך. והבשר יצא לבית השרפה. נזרק הדרם הבשר יאכל. רבי יוסי אומר אפילו הדרם בכוס יורק. והבשר יאכל. ב אשם ודאי אינו כן. אם עד שלא נשחט יצא וירעה בעדרו. משנשחט הרי זה יקבר. נזרק הדרם. הבשר יצא לבית השרפה. שור

פרק ו א המביא אשם תלוי. ונודע לו

שלא חטא. אם עד שלא נשחט. יצא וירעה בעדרו. דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים ירעה עד שיסתאבב. וימכר ויפלו דמיו לנדבה. רבי אליעזר אומר יקרב. שאם אינו בא על חטא זה. הרי הוא בא על חטא אחר. אם משנשחט נודע לו. הדרם ישפך. והבשר יצא לבית השרפה. נזרק הדרם הבשר יאכל. רבי יוסי אומר אפילו הדרם בכוס יורק. והבשר יאכל. ב אשם ודאי אינו כן. אם עד שלא נשחט יצא וירעה בעדרו. משנשחט הרי זה יקבר. נזרק הדרם. הבשר יצא לבית השרפה. שור

פרק ו א המביא אשם תלוי. יצא וירעה בעדר. פס סוף לאנו כחולין גמורים. לסבר ר"מ

כיון דלא לריך ליה לא מקדש ליה: ירעה עד שיסתאבב. דמחוך שלבו טוקפו בשעת הפרטה ומתירא מספק החטא גמר ומקדש ליה ואע"פ שלא יטרוך. הלכך ירעה עד שיפול בו מוס ויפלו דמיו לנדבה. להביא מהן עולת נדבה. והלכה כחכמים: הדרם ישפך. לאמה שבמקדש [ל"ל שבערה]: לבית השריפה. ואע"ג דחולין שנשחטו בעזרה טעונים קבוצה ה"ו הוה כזבח פסול טעונן שריפה: נזרק הדרם. קודם שטרע לו: יאכל. הבשר. דרחמנא אמר (ויקרא ה') והוא לא ידע ונסלח לו בשעת כליחה לא תהא ידיעה. והכא נמי בשעת זריקת הדם. דהיינו שעת כליחה לא תהא ידיעה. והרי גמר כל כפרת סניקין. והוא ליה אשם תלוי כשר: אפילו הדרם בכוס יורק. דסבר רבי יוסי כלי שרת מקדשין את הפסול ליקרב. וכל העומד לזרק כזרק

דמיו ואי כליהו נזרק הדרם כזרק קודם שיהיה לו ידיעה ואין הלכה כר' יוסי: ב אשם ודאי אינו כן. כההיא לא פליגי רבנן דאש נודע לו עד שלא שחטו שלא חטא. יאכל וירעה בעדר. דטעמא דרבנן באשם תלוי כיון דלבו טוקפו. גמר ומקדיש מספק. אבל אשם ודאי כגון אמרו לו אכלת קדש. ועודע שלא חטא שהומו העדים אי נמי כסבור קדש [אכל] ונמלא חולין. אגלחי מלחא דהקדש טענת היה: הרי זה יקבר. כיון דלא קדיש. הוה כחולין שנשחטו בעזרה דטעונין קבוצה: נזרק הדרם הבשר יצא לבית השרפה. בגמ' מפרש דמי ששנה לעיל הרי זה יקבר. לא שחט הכא הבשר יאכל לבית השרפה. דכיון דסבר אשם ודאי חולין הוא ולא קדיש. לעולם אינו נשרף אלא נקבר: שור הנסקל אינו כן. כל אשם תלוי

נקברים. ע"כ. וא"כ אין כאן תירוצ' במשנת' דהכא אלא הא דאמרן משום דגמר ומקדיש. והוה כשאר קדשים שאירע בהן פסול ובשרפה. והדרה קושיא לחוכהין. דהיאך מפרשים רש"י והר"ב דטעמא משום דהוה כזבח פסול. ור"חיה להוסי' שמפרשים כולה כוניה. לרבנן לא פריך. שהרי אשם תלוי אף כי נודע לו קודם שחיטה. אינו חולין. אלא קדיש לדמיו. וא"כ לאחר שחיטה פשיטא דבשרפה הוה. ואמאי קרי ליה חולין בעזרה. אלא לר"מ דוקא פריך. דאמר אף אשם תלוי כי נודע קודם שחיטה ירעה בעדר עם שאר לאנו דחולין גמורין אי. ואפ"ה קאמר הבשר יאכל לבית השרפה. וכיחא דקרי ליה חולין בעזרה ולהכי פריך. ומשני אשם תלוי מחוך שלבו טוקפו כו'. ואע"ג דר"מ ליה ליה לבו טוקפו כו'. היינו דוקא קודם שחיטה. אבל לאחר שחיטה. גמר בלבו ומקדשו ולכך בשרפה. ורב אשי משני אשם ודאי על אשם ודאי דמיא ליה למקט כההיא טע' ח"פ ד"ה ר"א כ"ו לטעמיה כו' ופשיט ל"ן מה ה"א לא קאי בש"ס דמי' עליה דא"כ ליה ל"ה חטא דקמי' הוה בא על חטא אחר ה"א ח"ל היתן עד שחכנס לספק גס רש"י במתנות דף ק"ב ע"ב כתב ג"כ כ"ה וז"ע:

יבין תפארת ישראל

פ"ו א כשאר חולין, דמהקדשו בטעות: (ב) ר"ל עד שיפול בו מוס: (ג) להביא בדמיו עולת נדבה לצור לקין המזבח [כמאמר פ"ג מ"ד]. דס"ל דמתוך שבשעת הפרטה הקרבן היה לבו טוקפו שחט חטא. גמר ומקדישו אף כשאל"ל לו: (ד) דס"ל דמתנדב ארס אשם תלוי בכל יום: (ה) להכלל השוהף בעזרה: (ו) ואפילו לר"מ לעיל דס"ל דהו"ל כחולין, אפ"ה הכא שכבר נשחט, אין דינו כשאר חולין בעזרה שלריך קבוצה, רק דינו כקרבן שנפסל שלריך שריפה: (ז) ואח"כ נודע לו [שחטא] [שלא חטא]: (ח) מרבשעת זריקה עדיין מהוסף היה אשם תלוי כשר הוא: (ט) דס"ל דכלי שרת מקדשין הפסול

יבין תפארת ישראל

ליקרב, וכל העומד לזרק כזרק דמי, והו"ל כזרק הדרם קודם שטרע לו: (י) נודע לו [שחטא] [שלא חטא]: (יא) ולא פליגי רבנן כלעיל, דההיא מדלבו טוקפו מספק גמר ומקדיש. אבל הכא עיקר מתיבתו על העדים, או על מחשבתו כסבור שודאוי חטא, ומדנודע שהחטא בטעה לגמרי, בטעות הקדשו: (יב) דמהקדשו בטעות הו"ל חולין בעזרה: (יג) דמהקדש הדרם, מחוי כזבח פסול, להכי לריך שריפה. ואח"ל כיון שהפרישו לוודאי ונודע לו שלא חטא הקדש בטעות הוא דאינו קודם [כדמי רש"י] והו"ל חולין בעזרה שדין בקבוצה [בשלי מזהרה] וכל הנקברים לא ישרפו כמבואר סס. י"ל כיון דעיקר טעם שלא ישרפו שחט

כשר

יפו

שהפריש שהיו קדם. שני חליים. אחד לאשם ואחד לאכילה חולין ומעל בסלע: אם היה של אשם יפה ב' סלעים יקרב לאשמו. הראשון. שהרי לשמו נלקח ממעות שנפרשו לו: והשני. שהוא חולין יקרב למעילתו לאשם מעילות על שהוליא סלע אחד של קדם לחולין. וכגון דלויכו נמי יפה

ב' סלעים דלון אשם מעילות פחות מז' סלעים כסף: ויביא עמה סלע וחומשה. קרן במעל זו וחומשה שהרי סלע הקדש הוליא לחולין: **ו' לא יביאנה בנו אחריו**. אם שגג הבן בשגגת חטאת לא יביא חטאת שהפריש אביו כדי שיכופר בזה על שגגתו: **ח מכיאים מהקדש כשבה שעירה**. אם הפריש מעות ליקח כצבה לתפתחו: יכול ליקח בזה שעירה אם ירלה: הפריש לכשבה או לשעירה. הפריש מעות נקטת בהן כצבה. או שעירה: העני יביא. בהן טוף. והשאר חולין. דכתיב בקרבן טולה ויורד. גבי כצבה ושעירה מחטאתו אשר חטא. דמשמע ממקלת הדבר שהפריש לחטאתו שאם העני יביא טוף ממקלה דמיס הללו. וגבי טוף נמי כתיב מחטאתו. דמשמע דאם העני יתר מביא ממקלת דמי הטוף עשירית האופה. וגבי עשירית האופה כתיב על חטאתו דמשמע אם הפטיר יוסף על הדמים הללו. ויביא טוף. או אם העשיר

ואחד לחולין). אם היה של אשם יפה שתי סלעים. יקרב לאשמו. והשני למעילתו. ויביא עמה סלע וחומשה: **ז המפריש חטאתו ומת**. לא יביאנה בנו אחריו. ולא יביאנה מהמא על חטאתו. אפילו על חלב שאכל אמש לא יביאו על חלב שאכל היוסם. שנאמר (ויקרא ד') קרבנו על חטאתו. שיהא קרבנו לשם חטאתו: **ח מביאין מהקדש כשבה**: שעירה. מהקדש שעירה. כשבה. מהקדש כשבה ושעירה. תורין ובני יונה. מהקדש תורין ובני יונה. עשירית האופה. כיצד. הפרישו לכשבה או לשעירה. העני. יביא עוף.

מעילתו. גמרא: **ז לא יביאנה בנו אחריו**. פירש הר"ב אם שגג הבן בשגגת חטאת כו'. דלי לשגגת הכז פשוטא דלא יביא דהא חטאת שמתו בעליה חמות [כדתן ריש פ"ד דתמורה ורפ"ג דמעילה] הרמב"ם. ולי ראייה ממשנה ענמה דלמאי דייק למתני לא יביאנה בנו לחגי חטאת. לא יביאנה. ועיין בסמוך: שנאמר קרבנו על חטאתו. לכאורה אבולה מהני קאי ואדסמך ליה נמי חלב הכ"מ בשם הר"י קורקוס. דקדק בדברי הרמב"ם בפ"ג מה"ל שגגות דלא ילפין מקרא שלא יביא מחלב של אשם. על של היום. דכיון שפניהם ממין אחד הן. והביא לו ראייה מהתוספתא חלב החכמים הם שהחמירו שלא לעשות לכחילה. ולפיכך פ"י דשנאמר לא קאי אדסמך ליה. דהיינו אפי' על חלב שאכל כו'. חלב העיקרא דדינה דלא יביא מחטא על חטא. וכן נמי על לא יביאנו בט דהשטא אלטרין קרא למטו. כיון דבאג גופיה כיפר כשהוא על מין אותו חטא. ע"כ. ולפי

מ"ש ט"ס בספר הרמב"ם שכתב בצבת חלב של אשם כו'. ואם הביא לא כיפר וז"ל ואם הביא כיפר: **ח העני יביא בהן טוף**. כתב הר"ב והשאר חולין. וכ"כ הרמב"ם. והוא מוכרח דל"כ מה העני לו. וז"ל הרמב"ם בפ"ה מהלכות פסולי המוקדשין מביא החתיים טוף ומחלן על הטוף. דל"כ במה ילאו לחולין. והוא דמוח טוף נדבה. כדפירש גם הר"ב. כתב הרמב"ם שם דהיה בחטאת קבועה: **יביא בהן טוף**. ומחטאתו אשר חטא וכו'. וגבי טוף נמי כתיב מחטאתו לכתוב גבי טוף. דאי כתב גבי כצבה ושעירה לחד. ה"ל תס כי מועני מייחיו טוף דתרווייהו מיני דמיס טיבה. אבל עשירית האופה דלחו דמיס טיבה. מייחיו עשירית האופה מן ציחיה והלן מעות דאפרים יפלו לנדבה אחי הדבר כתיב ק"ל

תוספות חדשים
בשמי סלעים כו' לכאורה משמע כן בממלח בלא וכן כתיב הרמב"ם חלב כחמורו פקד' מהלכות מעילות פסק שיהא אשם מחטאת שפיר זה וכן מפורש בגמרא דמשנה ז' ק"י ע"כ מהנה מדמי חטאת ומדמי אשם על חלב חטאת קרבנו ליה ואם חטאת ואשם ע"כ ופסקו כרמב"ם שם
ראשון לציון
ז תי"ם סרי"ה שנאמר קרבנו כו' וז"ל ואם הביא כפר ועיין גלתה משנה דין ז' כהנ"ל פ"ג

יבין תפארת ישראל יבין

מעילות ה' נדה וע']. דמדמעל צמעות הרי הן חולין גמורים, ומה שהפריש המעות שלו הוא. אבל בלא היה בזה א' מהן 'ז זור, הייב ליקח מהשוק חיל ששור 'ז זור בעבור האשם ששמעל בו, בהוספת חומש: (סב) שלקח צמתי סלעים שהפריש לאשם, צ' חליים, א' לאשם שחיבו וא' לחיולה. נמלא שמעל רק בסלע. בין שלקח האשם זא"כ חולין, או איפכא, או שלקח שניהם יחד: כג' לאשם שהיה חיוב חטאה, שהרי לשמו ניקח וממעות שהופרש לו: (מד) אם שיה הסתא צ' סלעים יביאנו לאשם מעילה שחיבו: (מה) דהיונו ה' דינרין, ויפלו לנדבה לצור. דהרי הכל מדקנה אחד לאשם, נמלא הכהמה האחרת צבה הקדש הוא כולה, ולרין להחזירה כמו שהיא כולה להקדש ואינו יכול להצבא לתשלומיו, אבל יכול להצבא לפירתו להביאה צעבור אשם מעילה שחיבו, דאדם מהכפר צבא הקדש. ולכתי הואיל ואלו לא היה מועל בסלע זה, היה הדין שיפול לנדבה, וכדי"ל מותר אשם לנדבה. ה"ל הסתא שמעל ישלם ה' דינרין לנדבה שמעל צה. והכל לא אמרינן כדריש' דאם א' שור 'ז זור שיעיל לו להכטר מקדן וחומש שחיבו. ליתא דממ"ל, אם זה שקנה לאשם שור 'ז זור פשיטא ש"ל שיתשוב אותן צ' דינרין ששור יתר מהראוי לתשלומי חיובו, דהרי הכשר להקדש. דל"ג דקיי"ל אדם מהכפר צבא הקדש, עכ"פ הרי לרין לשלם ה' דינרין עם הגזילה, והרי אלו ה' דינרין ששור הקרבן יתר ממה שחיבו, הם צהאשם שקנה. ותו דהא דאדם מהכפר צבא הקדש אינו צקנה אשם בסלע והוקר וסוה צ' סלעים, בטר שעת הקרבן אזינין ויולא צו. אבל הכל ששור האשם שחיבו יותר מז' סלעים מהיכל חטאת סניכה

בזן הוא לחשבון החומש שחיבו. ותו כיון דסלע שמעל בו, מותר אשם היה, שדין לפול לנדבה לעולה קדן המוצא, אך יהיה יכול לזרף החומש אל האשם. וכן אם השני שקנה לחולין שור 'ז זור, נמי אינו יכול לחשבן צעד הקרן וחומש שחיבו, דהרי חיוב ה' זור לעולה קדן המוצא דמעל במוחר אשם. וז"ל האין יתשוב הקרן והחומש שחיבו, צהאשם מעילות שחביו. [ועי' רמ"מ פ"ג ממעילה ה"ז]: (מו) אפילו שגג הבן ג"כ בכתה, אפי' לא יביא חטאת זו לפירתו, דחטאת שמתה בעליה היא ולמיתה אולא [כתמורה נפ"ד]: (מז) ללו על בנו קאי, רק על כל מפריש חטאת דעלמא: (בח) מיכה צכ"ג אם הביא כיפר. אבל חטאת חלב שהקריבה צעבור דם שאכל לא יאל: (בג) דמשמע, חטאתו ולא כשהופרש לשם חטא ארס אחר, כדריש'. ומשמע נמי, חטאתו ולא כשהופרש לשם חטא אחר: (ג) ר"ל כשהפריש מעות ליקח כצבה לחטאת, רשאי ליקח בהמעות שעירה לחטאת. וכמו כן להיפך. דכל מהחוייב חטאת יכול להביא כצבה או שעירה כמו שירלה: (נא) ר"ל או שעירה: (גב) ר"ל או צי יונה: (גג) אצ' צבות דסיפא קאי: (גד) מעות לחטאת: (נה) והמעות הותר יהיה חולין. [ואע"ג דמשמע ותפס בקדושה, דהרי כשהפריש מעות לחטאתו ומת, ולבו לים המלח [כתמורה פ"ד מ"ב], ואפי' ה"ל אחי השה חולין, קדושה עבדי להיכן הלכה [כפסחים דליד ב']. ג"ל דשאני בכל דבדיא קרא, דכתיב בקרבן עולה ויורד מביא חטאת, ופטר עליו הכהן מחטאתו [ויקרא ה' ה' ופ"ו ופסוק י"ב], משמע ממקלת דבר שהפריש יביא חטאת, והיינו כהעני. דאף על גב דעני שהביא קרבן עשיר יאל [ולא להיפך] ויוכל להביא עשיר כצבה או שעירה. היינו כדענדי, אבל לפתחיה

סלעים. עיין ברע"ב ובתרי"ם. והנה אף אם לא הפריש שני סלעים לאשם רק קנה אשם בסלע ובתיקור ועמד בשתיים כשר דאדם מתבשר בשבת הקדש. ואיחא בכריתותא בגמ' (כ"א) דבבב"ז ישלם סלע לגבור גיורה שסא יאפרו איל פחות משתי סלעים סכסר. והרמב"ם חשמים האי דינא דישלם סלע. ועיין בלה"ט (פ"ד) ופסולי המוקדשין הב"ד) ונראה דהרמב"ם ספרי הא דקאמר בבב"ז (שם) מאי הוי עלה. דרש"י נרחק בפירושו. לכך

לקימין
ז המפריש שני סלעים לאשם ולקח שני חליים לחולין א' יפה שני סלעים ואחד יפה עשירה זור כוסא שני סלעים לאשמו ויפסד עשרה זור למעילתו. וישם

הפסיר יותר. יציא כשבה או שעירה: ונסחאב'. הוממה: אם רצה יביא בדמיהן עוף. כגון אש העני: שאין לעוף פדיון. דכפסולי המקדשים כתיב (ויקרא כ"ו) והעמיד את הבהמה לפני הכהן והיה אפשר שיאמר והעמיד אותה מה ח"ל הבהמה. ולומר לך בהמה נפדית. ואין עופות ולא עלים ולא לזונה ולא כלי שרת נפדים: מן כבשים קודמים לעזים. בכל דוכחא הקדים הכתוב כבשים העזים תקחו. וכן (במדבר ט"ו) או לשה בכבשים או בעזים: יכול. האומר הרי עלי עולה. ויש לו כבש ועזו יביא כבש [דוקא]: ת"ל אם כבש יביא קרבנו. ולעיל מינה כתיב והביא את קרבנו שעירת עזים. כאן הקדים עז לכבש ללמד ששניהם שקולים. ואי זה מהן שיראה יביא: תורים קודמין לבני יונה. דכרוב מקומות כתיב ברישא תורין. והדר בני יונה: אם זכה הבן לפני הרב. שרוב חממתו למד ממנו: קודם את האב בכל מקום. כגון להשיב את אבידה ולפדות מביט השבי ולהחיות ולפרוק עמו. ואכז אביו תלמיד חכם. אע"פ שאינו שקול כנגד רבו אביו קודם לרבו. ואפילו רבו מובהק:

שנוני נוסחאות יביא כשבה ושעירה. כתי"ק. לאו. שעירה. הפריש כשבה כו'. במשכ"ל ליתא למאן ועד סוף המשנה ועי' בגמ'. ונסתאבנו. ונסתאבנו. ויביא בדמיהן. כתי"ק. בד מ"ה: מן קודמין לעזים. במשכ"ל. אהא העזים ויונה בעט"מ כלפניו. ואם כבש. נד"ק והפ"י וה"ק וד"ק ונכ"ק ונסתאבנו ד"ו. אמ. תורין. כתי"ק תרין. וכן יונה או תור לחמטא. כמס"ס. תור ובני יונה או תור לחמטא וכו'. כתי"ק. כלפניו. כתי"ק. יבול שכבוד האב עורף על כבוד. כמס"ס. יבול מפני שכבוד האב קודם על כבוד והנה בעט"מ וכו'. עורף. וכן בתלמוד תורה כו'. מכלה עד סוף המשנה ליתא כתי"ק. לפני הרב קודם. כתי"ק ונסתאבנו לפני הרב תור קודם:

קרא מחמתו גבי עוף. למימרא דמהקדש דעוף נמי מייתי עשירית האופה גמ'. וכתיב הר"ב וזבי עשירית האופה כתיב על חמטו כו'. ובעוף לא כתיב. מפרש בגמ'. דאי הוה כתיב גבי עוף ה"ה כי מפרשים מעות [לעוף והעטיר] הוא דמוסיף עליהן. ומייתי כשבה או שעירה לחרווייהו מיני דמים נינהו אבל הפרים מעות לעשירית האופה. והעטיר. אי לא העטיר טובא נייתי עוף. ואם העטיר טובא נייתי כשבה או שעירה [מנתייהו] והלן מעות דאפריש יפלו לגדבה. אהכי כתב בעשירית האופה. וכוון דכתיב בעשירית האופה. לאינה מיני דמים. ואפ"ה מייתי מיניה עוף. כ"ש מעוף לכשבה או שעירה: שאין לעוף פדיון. עיין רפ"ב דמנחות: מן [תורין לשון משנה. רש"י משנה ה' פ"ק דחולין]: קודם את האב כמ"מ. כתב הר"ב כגון להשיב אבידה כו' ולפרוק עמו. עיין מ"ש בזה בספ"ב דכ"מ:

האופה. הפריש לעשירית האופה. העשיר. יביא עוף. העשיר. יביא כשבה ושעירה. הפריש כשבה או שעירה. ונסתאבנו. אם רצה יביא בדמיהן עוף. הפריש עוף ונסתאבנו. לא יביא בדמיו עשירית האופה. שאין לעוף פדיון: מן רבי שמעון אומר כבשים קודמין לעזים בכל מקום. יכול מפני שהן מוכרחין מהן. תלמוד לומר (ויקרא ד') ואם כבש יביא קרבנו לחמטא. מלמד ששניהם שקולים. תורין קודמין לבני יונה בכל מקום. יכול מפני שהן מוכרחין מהן. תלמוד לומר (שם י"ב) ובן יונה או תור לחמטא. מלמד ששניהן שקולים. האב קודם לאם בכל מקום. יכול שכבוד האב עורף על כבוד האם. תלמוד לומר (שם י"ג) איש אמו ואביו תיראו. מלמד ששניהם שקולים. אבל אמרו חכמים. האב קודם לאם בכל מקום. ויבין בכבוד אביו. וכן בתלמוד תורה. אם זכה הבן לפני הרב. קודם את האב בכל מקום. מפני שהוא ויבין בכבוד רבו:

סליק מסכת כריתות

ראשון לציון במשנת ר"ש אומר סו' עיין יב סדר לשה:

אור גדול פירש הרמב"ם דהמ' בעי אם צריך לשלם השבח ופישו מבריתא דאין צריך ופליגא על חביריתא הקורבת עיי"ש:

יבין תפארת ישראל יבין

לכשבה: (סד) בכל מקום בתורה הקדים תורים לבני יונה: (סח) בכל מקום בתורה הקדים אב לאם: (סו) מדאורייתא: (סז) מדרבנן וי"ד ר"ת: (סה) דגם האם חייבת בכבוד בעלה דמפרנסה. אבל בנתגדשה, אף דבעל חייב במזונות טפי מאשה, אפ"ה שייכן שוין [ועי' הוריות פ"ג מ"ז]: (סט) שלמד רוב חממתו ממנו: (ע) להשיב אבידה, ולפדותו משבי, ולהחיותו, ולפרוק משאו, בכל הני רב קודם לאב. ואם אביו ג"כ ת"ח אף שאינו רבו, אביו קודם בכל דבר שהוא לער הגוף. אבל בדבר שבממון, כהשבת אבידה, דוקא כשאביו שקיל כרבו אביו קודם [ועי' ג"מ פ"ב]. וכל זה ברב שלמדו בהס. אבל במלמדו בשכר, או אזהרה ששילם עבורו שכר הלימוד, אף שאינו אביו, הוא קודם לרבו בכל דבר [י"ד רמ"ב פ"ד]:

לכתחילה לריך קרבן פני דוקא]: (נו) דכתיב בעשירית האופה [סס] על חמטו, משמע דבהעטיר יוסיף על הדמים, להפריש לעשירית האופה, ויביא עוף, אע"ג דעשירית האופה אינה מין דמים, כמו שיקריב השתא. וז"ל כ"ש כשהפריש מעות לעוף והעטיר, יוכל להוסיף עליהן להביא כשבה, דשניהן מיני דמים. ולא אמרינן שהמעות שהפריש יפלו לגדבה: (נד) שהמנון: (נה) אש העני. דא"כ עטיר שהביא קרבנו עני לא ילא: (נז) והוא נעשה עני. ומיירי טיבש נפו וכדומה בחסד אביו, דאל"כ הרי אין תמות וזכרות בעופות [כתמורה פ"ו מ"ד]: (ס) ה"ה לא כשבה ושעירה, רק נקט עשירית האופה מדאין עליו שיחטט דלחטט אל חמטו [נגיעין ד"ל ב']:

(סא) בכל מקום בתורה נזכר כבשים קודם לעזים: (סב) ויהיה הידור מזה שיביא כשבה: (סג) [טיקרא ד' פ"ז ופ"ג], דכאן הקדים שעירה ודבריו המובים כיון שזמן אותן של עשה זו לגזר בשביל שני פלגים שנתחייב בהן ובחומשן. אי"כ למה יתן הביל השני לשם אשם שהפריש עליו המעות. ובגמרא ליתא דהי"ט שני פלגים יקריב לאשמו היינו לאשם משילות. וספני למשילתו היינו לשם אשם הראשון שנתחייב בחומשן ואינו חייב להביא מנייתו כלום. ואמר כותבי זאת ראייתו שהם מלמד בפרק ג' ד"ו הביא דברי רב"ב ה"ל ומהם עליו כ"ל (מ"ח): מן במשנת ונסתאבנו לאו דוקא נסתאב דאין המום פוסל בעשות כדתן בפ"ו דחומש משנה ד' אלא כלומר מחוסר אבר והי"ד דקט גבי כשבה או שעירה ונסתאבנו תני הכא נמי ונסתאב ועוד דוקא סוף מחוסר אבר נמי מום סוף. (כ"ד): ה"ה ר"ה שאין וכו' מה ח"ל הבהמה וכו' כי"כ הרמב"ם כתיבו בשם הספרא וזה מה שכתב בפרק ו' מהלכות היסודי מוצא שאלו אינן בכלל העמדה וכו"מ לא הלאה לנו מקומן וכו' הוא נמי מתי דתקן כדפ"ב דמנחות שלא נאמר אלא בהמה ודלא כדפ"ב דמנחות שם עיין עליו ודוק. (כ"ז): ה"ה ד"ה דעני וכו' והיינו נמי דתקן כדפ"ב שאין לעוף פדיון כלומר דחמטת פדיון בעין ודכתיב הרמב"ם ומלגן על העוף (כ"ד): שם ר"ה יביא וכו' למימרא דמהקדש דעוף וכו' וקרא זו אף זו קאמר ולהכי אין להקשות דלכבוד גבי בהמה (כ"ד): מן בשנתה מלמד ששניהם שקולים. ואל"ה אם כן תקיף ולאוי כל דוכחא מקדים הכבשים לעזים ויראה לי דבזה רמז קרא מתי דק"ל במוקדשין גלילה הולך אחר היוש שלא כדפ"ב על עולש מתי דיתקן כשבת פ' המזיח מ"ג ע"ז מסין ברישא והדר אומרי כדפ"ב של עולש דביושא חסוכא והדר נהורא ופירש"י דחסם עי"ש שחורות וחסם חללים לגנות ומס"ה בכל דוכחא נמוקדשין קודם ספי' הכבשים לומר דמוקדשין הני כו' דכתיבא נהורא והדר חסוכא וההורים הקודמים לבני יונה בכל מקום להודיע דתורים גדולים ובני יונה קטנים (ש"ל): שם ובן כתי"ב אע"ג דל"ד לאמו שתיא חייבת בכבוד אביו בפרשות ליהוה בעלה ורממנא אחר והוא ימשול כך אבל הכא אין האב חייב בכבוד רבו כל גזו בפרשות אלא הוי לגבי דיהי כמו כל ת"מ דעמלח שהרי הוא לא למד ממנו אפ"ה לריך להקדמו. (ש"ל):

הביא אחר כריתות מעילה. מפני שהדברים שחיבין עליהן מעילה. יותר קלים מהדברים שחיבין עליהם חטאת. הרמב"ם:

פרק א א קדשי קדשים ששחטן בדרום. אע"פ שדין להשחט בלשון. לא תימא כמאן דחנקיהו דמו. וסו קדשים שמתו שילאו ידי מעילה דבר תורה. קמ"ל. דקדשים שמתו לא חזו כלל. אבל דרום נהי דלית ראו לקדשי

מסכת מעילה

פרק א א קדשי קדשים ששחטן בדרום. במועלים בהין. שחטן בדרום וקבל דמן בצפון. בצפון וקבל דמן בדרום. שחטן ביום וזרק בלילה. בלילה וזרק ביום. או ששחטן חוץ לזמנן.

בלא כדון. אפ"ה מועלין בהן: וזרק דמן בלילה. אע"ג דלילה לאו זמן הקרבה. מועלין בהן: בלילה וזרק דמן ביום. האז כל שכן הוא דמועלין. דהא זרק ביום דעיקר עבודה הוא. אלא זו ואין לרדך לומר זו קתני: או ששחטן בצפון. ומכב עליהן לאכלן חוץ לזמנן שהוא פגול שיש בו כרת. או חוץ למקומן

פרק א א קדשי קדשים. כגון חטאת ואשם ושלמי לבור שיש בהן מעילה עד שיהא בהן שעת היחר לכהנים

דהיינו לאחר זריקה. דעד שעת זריקה מקרו קדשי ה' ובאימורין אף לאחר זריקה. אבל בקדשים קלים אין בהם מעילה עד לאחר זריקה (שאל) [שאז] הוצרך חלק גבוה. ואזיש מעילה באימוריהן [וכדחתן בס"פ].

חום: ששחטן בדרום מועלין בהן. פירש הר"ב אע"פ שדין להשחט בלשון וכו'. גמ'. דליכא למימר דהא קמ"ל דזריקה לא מהניא בהו לאפוקי מידי מעילה דהא פשיטא הוא. כיון שהזריקה בפסול דלא מהניא ולא מידי. תוס'. ומ"ש הר"ב. דקדשים

שמתו לא חזו כלל. פירש"י לא לגבוה ולא להדיוט. דאין פודים את הקדשים להאכילן לכלבים. וז"ל ה"ה. דכיון שהולכין לאבוד. לא אקרו קדשי ה'. ע"כ. ומ"ש הר"ב אבל דרום נהי כו'. הלכך מועלין בהם. גמ'. ולפי זה משמע דמועלין

דברי תורה. וכ"כ הרמב"ם בפירושו בהדיא. ובה ללמד שחיוב עליה מעילה דברי תורה. ולא פסק קן בחבורו ריש פ"ג מהל'

דקדשים שמתו כיומי' הרמב"ם בחבורו פ"ג דייק וכתב ששחטן בדרום אע"פ שקבל בלשון ע"כ כלי' לים ה"א דתחוייבו בדרום דודאי מיקרי שלא הוה לה שעת היחר אלא אע"פ שקבל בלשון והשחט א"ש דלא מיני ה"א שחי' בדרום דכ"כ הוא והא ליכא למימר שחזו אהי' דאין מועלים דהיינו דחנקיהו דכיון דזרקיהו לזמניהו דעמיליה מדרבנן קאמר כמ"ש ה"ה ע"כ ליעיל אפי' יהיו כמאן דחנקיהו לא גרידו מקדש מוצת שמתו דמ"ש מועלים בהן מדרבנן: (ש"ע)

פ"א א קדשי קדשים ששחטן בדרום. כי מיל לקמי' מ"ל מיל מילתא כי מיל זמנים ק"ע מיל מ"י פ"ג ח"ט מעילה ה"א:

שנויי נוסחאות פ"א א מועלים בהם שחטן בדרום. כב"ח מ"ה. ביצד שחטן בדרום. וז"ל רש"י ובהוי"ט ב"ס ה"ה. שחטן ביום. כב"ק ובמסכת"ב שחטן. או ששחטן חוץ לזמנן. גמ'. וכתיב ובמסכת"ב חוץ לזמנן אולם נדון לזמנן.

ראשון לציון פ"א א ת"ש ס"ד"ח ששחטן בדרום. כו' אבל ה"ל להכי' לפרש ג"כ שאין נראה כן מהגמ'. או דסוגיא זו דלא כהלכה כו' ומ"ש כה"י במעילה כי על דברים הללו:

לקושים פ"א א ת"ש ד"ה ששחטן ופי' כך דהקדמה כיומי' הרמב"ם בחבורו פ"ג דייק וכתב ששחטן בדרום אע"פ שקבל בלשון ע"כ כלי' לים ה"א דתחוייבו בדרום דודאי מיקרי שלא הוה לה שעת היחר אלא אע"פ שקבל בלשון והשחט א"ש דלא מיני ה"א שחי' בדרום דכ"כ הוא והא ליכא למימר שחזו אהי' דאין מועלים דהיינו דחנקיהו דכיון דזרקיהו לזמניהו דעמיליה מדרבנן קאמר כמ"ש ה"ה ע"כ ליעיל אפי' יהיו כמאן דחנקיהו לא גרידו מקדש מוצת שמתו דמ"ש מועלים בהן מדרבנן: (ש"ע)

תפארת פתיה ישראל

כל הנהגה בשוגג בשוה פרוטה מקדשי ה', בין מקדשי מוצת או קדשי בדיק הבית, אם הוא דבר שפגם בשנהגה בו, ככל המאכלים ובגדים וקודרים וכדומה, או כשפגם שוה פרוטה וגם נהנה בשוה פרוטה בפגמו, משלם להקדש הפגם וההנאה, ומסויף תומם מלבד, ומביא אשם מעילות. ואם בניזוד משלם פגמו והנאתו, ופטור מקרבן ומחומש. ובכך הוא ג"כ הדין כשהוא דבר שאינו נפגם בהנאתו, כגון ששהה בכוס הקדש או קטש א"ע בטבעת הקדש. רק דבכה"ג בשנהגה בשוה פרוטה מעל וז"ל שיפגם. כיהו בקדשי מוצת יש ג' מדריגות. (א) בהמת עולה, או עולה עוף, ופריס הנשרפין ושפירוס הנשרפין ופריס אדומהא), ובשרן של כל אלו הקרבנות, וכ"כ אימורין של כל קדשי קדשים, יש בהן מעילה משעשה שמוקדשו עד שנעשה בהן מלחן. וב"כ הקומץ והלבונה ומנחת סמיס, וחציתין שטלן כליל, והנככים, מועלין בהן משמוקדשו עד שנעשה בהן מלחן. (ב) בהמת חטאת ואשם, ושלמי לבור, וחטאת עוף, או בשרן של אלו הקרבנות, יש בהן מעילה משמוקדשו עד אחר זריקה, דרק עד אז מקרו קדשי ה', אבל אח"כ הותרו לכהנים, ולכן כשנהגה אז זר מהן לא מעל. וב"כ בשירי המנחה מועלין בהן רק עד אחר הקטרת הקומץ מה"ט. (ג) בהמת קדשים קלים אין בה מעילה כלל, רק באימוריהן אחר שמרק דרום ולא מקודש:

פ"א א) כיון שכן משלם רק הקין ולא החומש, וגם פטור מקרבן [כרמב"ם פ"א ממעיל]. והשחטא מפרש תנא, הך שחטן בדרום דקט, כילד: (ד) לא מצבייח קאמר, לא מצבייח קבל דמן בלשון, דעיקר עבודה בלשון הוה, דהיי רק מקבלה ואילך מלוח כהונה. אלא אפילו בקבל דמן בדרום, דהיי עיקר התחלת עבודה בפסול, אפ"ה מועלין בהן. וה"ה בשחטן בדרום וקבל דמן בדרום דמועלין בהן, אע"ג דהכל בפסול סיה: (ה) אף דלילה לאו זמן זריקה, אפ"ה מועלין בהן: (ו) זו ואל"ל זו קהני דהרי מלוח זריקה ציוס. [ולתרום] הלא נמי גרסי' תחלה שחט גלילה וזרק ביום וזרק ביום וזרק בלילה. אב"י ל"מ

בין עולת חטאת, אשם, ושלמי לבור: (ב) והרי דין להשחט בלשון ולקבל דמן בלשון: (ג) דאף שנספלו, לא אמרינן דכמאן דחנקיהו דמי, והרי קדשים שמתו אין בהן מעילה מדאורייתא, דעכ"פ י"ל דקדשים שמתו לא חזו לגבוה או להדיוט, דאין פודין קדשים להאכילן לכלבים, ולא מקרי תו קדשי ה'. אבל שחיטת דרום, מדמהני לקדשים קלים, מהני נמי לקדשי קדשים שחיבין עליהן כשנהגה מהן בשוה פרוטה, קין חומש וקרבן מעילה. [ולרמב"ם] רש"ג ממעילין] כיון דככל סך דקטת מתני' קו"ל כרבה [ש"ס] ד"ג ב' דלם עלו ירדו [בזמנים פ"ט מ"ב], א"כ אין בהן מעילה רק מדרבנן. (ח) גיחא פדשי בדיק סניח. [אכסת חית]

קדשי קדשים פרק א מעילה

בכל אבר ר' יהושע מנהגו
 ק"ט פ"א : שדירה לה שעת
 היתר בו ושלח היה לה
 בעשר היתר. מ"י : פס
 ב' בשר קדשי קדשים שיצא
 ו' ע"ב : ר"א אמר בויעיל
 בו. מ"י פ"ב מ"א מעילה פ"א :
 ואין הייבין עליו משום
 פגול כח. מ"י פ"ח מה' פגולי
 סמוקתים כ"ז :

שנוני נוסחאות

והרוץ למקומו כתי' קחוקו :
 גמט' ג'. למקומו וכו' :
 למקומו ; כתי' מ' או חוקו .
 שעת היתר. ד"ג וכו' :
 .ההו' וכן נסמון. וישא
 היה לה . כתי' וכו' :
 וכל שלא . ושנשחמה
 ושיצאה . ד"ג וכו' :
 שיצאה ; כתי' וכו' :
 ד"ו ושנשחמה ושיצאה
 ועי' גמ' (ד' ע"ב) כהשגת
 כתי' וכו' :
 .דכור הו' ; כתי' :
 .וישיצאה חוץ לקלעים .
 וא"ו הוא כתי' וכו' :
 וא"ו . חוץ למקומו .
 ד"ג וכו' :
 ב' זריקה . ד"ג וכו' :
 זריקה . ג' :
 וכו' :
 וכו' :

לקוים

שם ח"ט ר"ח ושקבצו
 וכו' דלפי' לשיטה וכו' וכו'
 דמ"ט לא הן לה דקבלו
 פגולין כתיב' א"י דה"ה
 הוא דכלול לא ה"ל שעת
 היתר . משום דלא קנה
 כרישא אלא מהי דמועיל
 מדרבנן לעולם משא"כ כהן
 דקבלו פגולין דיימין
 דמועילין מדאורייתא ה"ל
 דה"ה דס' כהן אלא דמ"ט
 הרמב"ם לא חש לפרושי
 לה אהיה הדבר כפשוטו
 דה"ה נמי מרבנן מועילין
 משום דסתמא דמילתא כהן
 הסבול קבל על דם הנפש
 והוא מלאכה רחוק שיהיה
 נשאר דם הנפש עד אחר
 זריקה הסבול כפרט ליה
 ויהא דלעיל פ"ה דכיתוב
 שספק כתי' כמותו דלא הו'
 י"ה האם אלא התקלת. (ש"ל)
 שם ר"ח ושקבצו וכו'
 התלת וכו' ולי גמי משום
 דבשנתה לא קא מירי
 וא"ר לא מוהק ליה
 דמ"ט דזבחיה דל"ל דלא
 מושל בהנך דה"ה א"י
 שלא בהנך (ש"ל) : ב' ת"ט
 ס"ה ואין וכו' והייבין
 כ"ט וכו' לזריבה דיק
 סררה דמתייעין שהקדים
 הפגול שהוא הוליד ולהיה
 וכן כתי' נקט הכי כפר
 הם שנויים בכל מקום והשגת
 הפגול קודם כמותו לזוהר
 ושיהיה כמותו הקרבן ולפי'
 ספקיה לטמא שאינו כגוף
 הקרבן . (ש"ל) :

במשנה ב' פ"ט דזבחים וא"כ הא הוה ז' וא"ל ז' . כבר פירשו
 התוס' אהא דליתא בגמרא ולמאי חזי . דהכי פריך ודאי ידענא
 דהא קמ"ל דזריקה לא מפסקא מידי מעילה . מיהו מה הודושי
 כיון שאין שום ("ראויות) דזריקה מהיכי היתר דמפסקא
 מידי מעילה ומשני האיל ומרלה
 לפיגולו [שלא נקבע לפיגול עד שיקרב
 המסיר . שהוא זריקה הדם וכמ"ס
 פ"ה ר"ב במשנה ג' פ"ב דזבחים]
 ולהכי ס"ד דזריקה מפסקא מידי מעילה
 קמ"ל דלא . ע"כ : שנשחמה חוץ
 לזמנה כו' . וה"ה לכל הני דהני
 כרישא . שחטה בדרוס או בלילה
 שלא היה להן שעת היתר לכהנים .
 והיינו טעמא דנקט הני תרין דחוק
 לזמנו וחוק למקומו טפי מכל הני דהני
 כרישא דמועילין כהן . דהני תרי אחוק
 אהרדי ומחד קרא נפקי במסכת זבחים
 [פ"ב דף כ"ח] מוה"ס האכל יאכל (ויקרא
 י"ט) . רש"י : ושקבלו פגולין וכו' . וה"ה

דהני כרישא להא . רש"י . ומ"ס ר"ב דלא לאחר שקבלו חזרו
 כשרים כו' . וכדמוכח מהני' דרפ"ג דזבחים . ויראה לי לכאורה.
 דכיון דלכתי' איבא תקנתא בחזרה . דלפילו לשיטה שכהני
 דמשנתיה במעילה מד"ס הוא . הך מעילה דשקבלו פגולין כו'
 מעילה דר"ת היא . דהא מקרי קדשי ה' . כיון דאיבא תקנתא
 בחזרה . אלא שמשאון הרמב"ם פ"ג מה"מ אין גראה קו . ול"ע .
 ומ"ס ר"ב אכל טמא שקבל את הדם וזרקו כו' . דוקא קבל
 וזרקו . דאל"ה קשיא מרפ"ג דזבחים . פ"ט . וכן כריח הכ"מ
 פ"ח מה' פ"ה"מ . דדוקא קבל וזרק : ושקבלו פגולין וזרקו .
 תהלת עבודה וסופה נקט כמ"ס במשנה ב' פ"ט דזבחים :
 ב' ואין הייבין עליו משום פגול נותר וטמא . כהן ר"ב דזריקה
 כשרה קבעה לפגול אכל לא פסולה . דהוי כמי שלא נזרק עליהם הדם . ולא קרבנו כל מחיריו . ומשום נותר . דאין טהר אלא
 בבשר [הראוי] לאכילה בתוך זמנו . כדכתיב (ויקרא י"ט) ביום זבחכם יאכל וממחרת וגו' . ומשום עומאת הנוף . כדאמרין
 במנחות [פ"ג דף כ"ה] הניח לטהורין הייבין עליו משום טומאה . ושאינו ניחר לטהורים אין הייבין עליו משום טומאה [יוליק ליה
 מדכתיב (שם ז') כל טהור יאכל בשר . והנפש אשר האכל וגו' . וטומאתו עליו] כך פירש"י פ"ג דזבחים דף ז' [ע"א] והואו' פירשו
 כהן דותר ופגול ילפינן בג"ש מטמא בעון עון וחילול חילול . כהן ר"ב במשנה ה' פ"ד דזבחים . והר"ב בס"פ דלקמן פירש
 דותר וטמא ילפינן מפיגול : רבי עקיבא אומר אין מועילין . פי' הר"ב דזריקה מהניא ליואל לאפקי ממעילה . ולא למשרייה

והרוץ למקומו . מועלין בהן . כלל אמר רבי
 יהושע כל שהיה לה שעת היתר לכהנים :
 אין מועלין בת . ושלא היה לה שעת היתר
 לכהנים מועלין בה . איזו היא שהיה לה
 שעת היתר לכהנים . שלנה . ושנשחמה .
 ושיצאה . איזו היא שלא היה לה שעת
 היתר לכהנים . שנשחמה חוץ לזמנה .
 חוץ למקומה . ושקבלו פגולין . וזרקו את
 דמהי : ב' בשר קדשי קדשים (שיצא
 לפני זריקה דמיהו) . רבי אליעזר אומר .
 מועלין בו . ואין הייבין עליו משום פגול (ו)
 נותר (וטמא) . רבי עקיבא אומר . אין
 שחר דם הנפש וזרקוהו אין לכשר שעת היתר ומועילין בו . שהטמא
 האיל וראוי לעבודה לצור שקרבן לצור דוחה את הטומאה . כשזרק
 הדם נעשה שאר הדם שירים וזבזבזין זריקה הכשרים מועלת להסיר
 הבשר ואין לך בפסולים מי שעושה הדם שירים . אלא הטמא בלבד :
 ב' בשר קדשי קדשים שיצא לפני זריקה דמים . ואח"כ
 נכנס ואח"כ זרק את הדם : ר' אליעזר אומר מועלין בו .
 אע"פ שזרק את הדם דס"ל לרבי אליעזר דזריקה לא מהני ליואל
 לאפקי מידי מעילה : ואין הייבין עליו משום פגול נותר
 וטמא . האיל ויאל דזריקה כשרה קא קבעה לפגול . ולא פסולה :
 רבי עקיבא . סבר אין מועילין בו . דקסבר דזריקה מהניא
 ליואל

למקומו שהוא פסול שאין בו כרת מועילין בה : כלל אמר ר'
 יהושע כל שהיה לה שעת היתר לכהנים . אע"פ דזב
 נפסלה . ואין רשאים לאכלן . אפ"ה אין מועלין בה : שלנה .
 לאחר זריקה או בטמא או לעזרה לאחר זריקה
 אע"פ דלינה ראויה לכהנים . כיון
 דהיה לה שעה א' היתר קודם בלנה
 אין מועילין בה . דלא קדשי ה' קרינן
 בה דהא חזו לכהנים : ושקבלו פסולים
 וזרקו את דמה . קבלו פסולים את
 דמה אע"פ שזרקוהו כשרים . או
 שזרקוהו פסולים אע"פ שקבלוהו
 כשרים . ואם לאחר שקבלו פסולים
 את הדם וזרקוהו . חזרו כשרים
 וקבלו שאר דם הנפש וזרקוהו . הרי
 זריקה הכשרים מועלת ומהרת הבשר
 לכהנים . ואין בו משום מעילה .
 והני מילי שאר פסולים חוץ מן
 הטמא . אכל טמא שקבל את הדם
 וזרקו . אע"פ שחזרו כשרים וקבלו
 שאר דם הנפש וזרקוהו אין לכשר שעת היתר ומועילין בו . שהטמא

הואיל וראוי לעבודה לצור שקרבן לצור דוחה את הטומאה . כשזרק
 הדם נעשה שאר הדם שירים וזבזבזין זריקה הכשרים מועלת להסיר
 הבשר ואין לך בפסולים מי שעושה הדם שירים . אלא הטמא בלבד :
 ב' בשר קדשי קדשים שיצא לפני זריקה דמים . ואח"כ
 נכנס ואח"כ זרק את הדם : ר' אליעזר אומר מועלין בו .
 אע"פ שזרק את הדם דס"ל לרבי אליעזר דזריקה לא מהני ליואל
 לאפקי מידי מעילה : ואין הייבין עליו משום פגול נותר
 וטמא . האיל ויאל דזריקה כשרה קא קבעה לפגול . ולא פסולה :
 רבי עקיבא . סבר אין מועילין בו . דקסבר דזריקה מהניא
 ליואל

והואיל וראוי לעבודה לצור שקרבן לצור דוחה את הטומאה . כשזרק
 הדם נעשה שאר הדם שירים וזבזבזין זריקה הכשרים מועלת להסיר
 הבשר ואין לך בפסולים מי שעושה הדם שירים . אלא הטמא בלבד :
 ב' בשר קדשי קדשים שיצא לפני זריקה דמים . ואח"כ
 נכנס ואח"כ זרק את הדם : ר' אליעזר אומר מועלין בו .
 אע"פ שזרק את הדם דס"ל לרבי אליעזר דזריקה לא מהני ליואל
 לאפקי מידי מעילה : ואין הייבין עליו משום פגול נותר
 וטמא . האיל ויאל דזריקה כשרה קא קבעה לפגול . ולא פסולה :
 רבי עקיבא . סבר אין מועילין בו . דקסבר דזריקה מהניא
 ליואל

יבין

כגון בלילה . וכן חוץ למקומו כולל מלבד מחבת חוץ למקומו . גם אם
 השמיטה או הפגול היה חוץ למקומו : [ג' ר"ל שקבלו פגולין וזרקו
 כשרים או איפכא . וכ"ס בשבטיהן בפסולין . והא דלא נקט נמי
 הולית פסולין . תהלת עבודה הדם וסוף עבודתו נקט . ביהו אם
 אחר שקבלו פסולין או זרקו , חזרו כשרים וקבלו דם הנפש וזרקוהו
 כדיונו . מהני זריקה הכשרים להחיר הבשר באכילה , ונפק ממעילה .
 רק שקבלו טמאין תהלה או זרקו כיון דמהני עבודה הטמא
 בקרבן לצור , דכשרוב הצבור עמאין נעשה בטומאה , להכי מהני
 קבלתו וזריקתו נמי בכל קרבן , שיעשה שאר הדם כשרים , ולא
 מהני קבלת הבשר אח"כ : יד' אין בו מעילה אחר שזרק הדם ,
 מדחיו או לכהנים : טו' אף שחזר והכניסו ואח"כ זרק הדם , אפ"ה
 ס"ל אין זריקה מועלת ליואל . [כך כהן רש"י וכו' . ולי' נהיר מש
 ונחיש ד"ל ע"א] באומרו קדשים קלין כמ"ג , דנהדר פיילינהו קודם זריקה ,
 לכ"ע זריקה מהני ליואל , א"כ היה נכשר קדשי קדש . ל"ז רק גדאיתנה
 באכרתי בשעת זריקה פליגי ר"א ור"ע , וקו"ל כר"ע , וכו' קו"ל [ועי' ג' דל"ח
 פ"א מספומיק ה' ג' : טו] דכשיחשב בא' מדי עבודה לאכול או
 להקריב מהקרבן חוץ לזמנו , אינו חייב כרת כשלאכל אלו , דלגבי
 הך מדאין זריקה מהני ליואל , הו"ל בלילו לא מרק הדם , ולא קרבן
 כל מכשיריו כרהוי [עי' נחיש פ"ב מ"ג] : יז' דפטור מכת כשלאכל
 נותר שלכן , דרה ברהוי לאכלו תוד זמנו חייב אלוהי : יח' דאין

תפארת ישראל

ל"מ ל"ל דגם הכא לא זו אף זו תני כרישא , דכרישא תני חידוש ,
 שאפ"ה תל עליו המעילה , והכא תני חידוש דאף שהזריקה היה בזמן הראוי
 אפ"ה לא הולאתה הזריקה מידי מעילה . והא דלא נקט בהך בזה
 שחיטה וקבלה ככרישא . ה"ט מרוא אפשר לנאמס שהיה השחיטה
 בסוף הלילה , והקבלה היכף ביום , דהרי השחיטה והקבלה תפוסות
 זל"ז : ו' ר"ל או ששחטן ביום ובזמנו כדיון , רק שהתכוון בשחיטתו
 להקריבו או לאכלן חוץ לזמן הראוי , דהו"ל פגול שהייב עליו כרת
 כשיאכל מהן , או שהתכוון בשחיטתו להקריבו או לאכלן חוץ למקום
 הראוי , דהו' הזבח פסול ואין כרת באכילתו . ואע"פ דשנייהן כשעלו
 למזבח לא ירדו לכ"ע [בזבחים פ"ט מ"ג] , וא"כ הוה כ"ס מרישא
 [ע"ג] . י"ל כיון דליתא זריקה , שלא נקבע שום קרבן בפגול עד
 שירוק הדם כרהוי , להכי סד"ל דהכא שזרק כרהוי , מדמהני הך
 זריקה למקבע בפגול , מהני נמי להולאתה ממעילה , ככל זריקה
 כשרה שבכל הקרבנות שמוזיאתן ממעילה . קמ"ל דאפ"ה זריקה
 פסולה אינו מוילא ממעילה : ד' אף ששחטה כפסול מאכילת כהנים :
 ט' אף שפסול מלהקריבו : ו' או לא קהני . ור"ל בלן הבשר של ק"ק
 ונעשה טהר , או נטמא או יאל חוץ לעזרה , וכו' אחר שזרק הדם ,
 שכבר הותר לכהנים : יא' כלעיל פ"י ז' : יב' וה"ה שחט או קבל
 הדם בדרוס , או זרק בלילה . [אבי' כד' כ' רתו"ט . ולי' ל"ל , דחוק
 לזמנה כולל מלבד פיגול , גם אם השמיטה או הזריקה לא היה בזמן הראוי

יבין

ל"מ ל"ל דגם הכא לא זו אף זו תני כרישא , דכרישא תני חידוש ,
 שאפ"ה תל עליו המעילה , והכא תני חידוש דאף שהזריקה היה בזמן הראוי
 אפ"ה לא הולאתה הזריקה מידי מעילה . והא דלא נקט בהך בזה
 שחיטה וקבלה ככרישא . ה"ט מרוא אפשר לנאמס שהיה השחיטה
 בסוף הלילה , והקבלה היכף ביום , דהרי השחיטה והקבלה תפוסות
 זל"ז : ו' ר"ל או ששחטן ביום ובזמנו כדיון , רק שהתכוון בשחיטתו
 להקריבו או לאכלן חוץ לזמן הראוי , דהו"ל פגול שהייב עליו כרת
 כשיאכל מהן , או שהתכוון בשחיטתו להקריבו או לאכלן חוץ למקום
 הראוי , דהו' הזבח פסול ואין כרת באכילתו . ואע"פ דשנייהן כשעלו
 למזבח לא ירדו לכ"ע [בזבחים פ"ט מ"ג] , וא"כ הוה כ"ס מרישא
 [ע"ג] . י"ל כיון דליתא זריקה , שלא נקבע שום קרבן בפגול עד
 שירוק הדם כרהוי , להכי סד"ל דהכא שזרק כרהוי , מדמהני הך
 זריקה למקבע בפגול , מהני נמי להולאתה ממעילה , ככל זריקה
 כשרה שבכל הקרבנות שמוזיאתן ממעילה . קמ"ל דאפ"ה זריקה
 פסולה אינו מוילא ממעילה : ד' אף ששחטה כפסול מאכילת כהנים :
 ט' אף שפסול מלהקריבו : ו' או לא קהני . ור"ל בלן הבשר של ק"ק
 ונעשה טהר , או נטמא או יאל חוץ לעזרה , וכו' אחר שזרק הדם ,
 שכבר הותר לכהנים : יא' כלעיל פ"י ז' : יב' וה"ה שחט או קבל
 הדם בדרוס , או זרק בלילה . [אבי' כד' כ' רתו"ט . ולי' ל"ל , דחוק
 לזמנה כולל מלבד פיגול , גם אם השמיטה או הזריקה לא היה בזמן הראוי

יבין

ל"מ ל"ל דגם הכא לא זו אף זו תני כרישא , דכרישא תני חידוש ,
 שאפ"ה תל עליו המעילה , והכא תני חידוש דאף שהזריקה היה בזמן הראוי
 אפ"ה לא הולאתה הזריקה מידי מעילה . והא דלא נקט בהך בזה
 שחיטה וקבלה ככרישא . ה"ט מרוא אפשר לנאמס שהיה השחיטה
 בסוף הלילה , והקבלה היכף ביום , דהרי השחיטה והקבלה תפוסות
 זל"ז : ו' ר"ל או ששחטן ביום ובזמנו כדיון , רק שהתכוון בשחיטתו
 להקריבו או לאכלן חוץ לזמן הראוי , דהו"ל פגול שהייב עליו כרת
 כשיאכל מהן , או שהתכוון בשחיטתו להקריבו או לאכלן חוץ למקום
 הראוי , דהו' הזבח פסול ואין כרת באכילתו . ואע"פ דשנייהן כשעלו
 למזבח לא ירדו לכ"ע [בזבחים פ"ט מ"ג] , וא"כ הוה כ"ס מרישא
 [ע"ג] . י"ל כיון דליתא זריקה , שלא נקבע שום קרבן בפגול עד
 שירוק הדם כרהוי , להכי סד"ל דהכא שזרק כרהוי , מדמהני הך
 זריקה למקבע בפגול , מהני נמי להולאתה ממעילה , ככל זריקה
 כשרה שבכל הקרבנות שמוזיאתן ממעילה . קמ"ל דאפ"ה זריקה
 פסולה אינו מוילא ממעילה : ד' אף ששחטה כפסול מאכילת כהנים :
 ט' אף שפסול מלהקריבו : ו' או לא קהני . ור"ל בלן הבשר של ק"ק
 ונעשה טהר , או נטמא או יאל חוץ לעזרה , וכו' אחר שזרק הדם ,
 שכבר הותר לכהנים : יא' כלעיל פ"י ז' : יב' וה"ה שחט או קבל
 הדם בדרוס , או זרק בלילה . [אבי' כד' כ' רתו"ט . ולי' ל"ל , דחוק
 לזמנה כולל מלבד פיגול , גם אם השמיטה או הזריקה לא היה בזמן הראוי

ליוצא לאחריה ממעילה: אבל חייבין כו'. אבל לטון כרס. כמו בחמתו וכי אמר רבי עקיבא דזריקה מהני ליוצא. כגון שלא מקלף הכשר ולא כונו. דמנו דמהני להווא מקלף שבפנים. מהניא נמי להווא מקלף שילא חוץ. והלכה כר"ע: אר"ע והרי המפריש הטאתו ואבדה. השתא מייתי רחיה למאי דקאמר דזריקה מועלת ליוצא: והרי שתיהן עובדות. שהוטות ונתקבל דמן בשתי כוסות. וזרק דמה של אחת מהן: לא בשם שדמה. כל אחת. פוטרי את בצרה. מן המעילה. כך הוא פוטרי את בצר חברתה שלא זרק דמה. מן המעילה הואיל והיה יכול לזרוק דמה של איזו שרלה: ואם פובר דמה את בשר חברתה מן המעילה. אע"ג דפסולה היא דמוטר טהלת היא. אינו דין שיפטר את בצרה של עגמה. אע"פ שנפסלה ביוצא. ולא אמר ר"ע כשם שדמה פוטרי את בצרה כך הוא פוטרי את בצר חברתה. אלא כששחט שתי

לחכילה כמ"ש בכוף פרקין: אבל. פי' הר"ב לטון כרס. כמו בחמתו. כמו אבל לשמים אהנו (נראה) ר"ע. ודווקא במשנה ח' פ' בתרא דר"ה: כך הוא פוטרי את בצר חברתה. כתב הר"ב ולא אמר ר"ע כו' אלא כששחט שתי חטאות כחמת כגון ששחטו ב' כהנים כאחד. רש"י. ועמ"ש במשנה ב' פ"ב דחולין:

מועלין בו"ט. אבל חייבין עליו. משום פיגול. נותר. וטמא כו'. אמר רבי עקיבא (א) והרי המפריש הטאת ואבדה. והפריש אדרח חתיה. ואחר כך נמצאת הראשונה. והרי שתיהן עובדות. לא כשם שדמה פוטרי את בשרה. כך הוא פוטרי את בשר חברתה מן המעילה. דין הוא שיפוטרי את בשרה כו': ונ"ל אמורי קדשים קליבא שיצאו לפני זריקת דמים כו'. רבי אליעזר אומר אין מועלין בהן. ואין חייבין עליהן משום פיגול. נותר. וטמא כו'. רבי עקיבא אומר. מועלין בהן. וחייבין עליהן. משום פיגול. לפי שאם ראה מזה זרק ראה מזה זרק. אבל בזה אחר זה לא אמר ר"ע שיהיה דמה פוטרי בצר חברתה: אמורי קדשים קלים. אין מועלים בצמורין קדשים קלים אלא לאחר זריקת דמים. כדאמרין בלפי יצאו לפני זריקת דמים. ר"א אומר אין מועלין בהן. דכי היכי דאית ליה לר"א דאין זריקה מועלת ליוצא לאפוקי בצר קדשי קדשים ממועילה. הכי נמי אין מועלת ליוצא להביא המורי קדשים קלים ליד מועילה. וכי היכי דאית ליה לר' עקיבא דזריקה מועלת ליוצא לאפוקי בצר קדשי קדשים בהן וחייבין כו'. לכאורה ל"ל דלא עדיף מצר היוצא.

אמורי קדשים קלים כו'. ר"א אומר אין מועלין בהן. כתב הר"ב כי היכי דאית ליה לר"א. דאין זריקה מועלת ליוצא לאפוקי מידי מעילה כו'. ולריבי דאי חתמר בקדשי קדשים. ה"ל בזה קאמר רבי אליעזר מועלים בו משום דזריקה כתיקה מפקא מידי מעילה. שלא כתיקה לא מפקא מידי מעילה. אבל לאהוי ליד מעילה מודה לר"ע דאפי' שלא כתיקה מייתי ליד מעילה. ואי חתמר גבי קדשים קלים ה"ל גבי קדשים קלים הוא דלר"ע מועלין בהן. דאפילו זרקה שלא כתיקה מייתי ליד מעילה אבל קדשי קדשים דלאפוקי הוא שלא כתיקה מידי מעילה קמ"ל. גמ': ר"ע אומר מועלין בהן כו'. ואע"ג דאיתנהו אצרי. דהי דר עיילינהו. כ"ע לא פליגי. כדמסקינן בגמ' פ"י דזבחים דף ל'. ודלא כפרש"י ש"ל ומוזרו זרק דמן. ע"כ. ו"ל הרמב"ם בפ"א מהל' פה"מ. ומזק הדם. והם צמין: מועלין בהן. כתב הר"ב כי היכי דאית ליה לר"ע דזריקה מועלת ליוצא כו' ולכאורה יראה לר' דה"ל כי היכי דלאשקי ממועילה לא מהניא אלא ביוצא מקלף ומדון מנו. ה"ל לאהוי למעילה לא מהניא אלא ביוצא מקלף. ומטעם מנו. אלא שאין נראה כן מדברי הרמב"ם בפ"א מהלכות פה"מ. ונראה לר' דס"ל להרמב"ם דלהחמיר א"ל מינו: מועלין ביהן אמר ר"ע דזריקה מועלת לחכילה. כמ"ש לעיל ולקמן. אלא

המטאות כאחת. לפי שאם ראה מזה זרק ראה מזה זרק. אבל בזה אחר זה לא אמר ר"ע שיהיה דמה פוטרי בצר חברתה: אמורי קדשים קלים. אין מועלים בצמורין קדשים קלים אלא לאחר זריקת דמים. כדאמרין בלפי יצאו לפני זריקת דמים. ר"א אומר אין מועלין בהן. דכי היכי דאית ליה לר"א דאין זריקה מועלת ליוצא לאפוקי בצר קדשי קדשים ממועילה. הכי נמי אין מועלת ליוצא להביא המורי קדשים קלים ליד מועילה. וכי היכי דאית ליה לר' עקיבא דזריקה מועלת ליוצא לאפוקי בצר קדשי קדשים בהן וחייבין כו'. לכאורה ל"ל דלא עדיף מצר היוצא.

תוספת חרשים

פ"א ב' תימ ט"ה כ"ך הוא פוטרי כו' גמ' כ"ג דמולין. דאיתא ט"ה לא יזיס אחר שחט שני זבחים ולכן פוטרי שני זבחים אכל משום הא לא איתא דהא בדעבד כבר נדליתא ט"ה אף נמי כהן מיידי ק"ק מוזיקה כ"ס:

ראשון לציון

במשנה (לא) כ"ס שדמה כו' גם משכיל איתא מלת לא: תימ ד"ה אבל פירש הר"ב לטון כרס כו' ודווקא נמי זרק בתרא דר"ה ועיין תימ' מכתובין פ"א מ"ד ד"ה אבל כו' כגון אכל שרס אשתך וזכרך יב"ב:

תוספת רעק"א

פ"א ג' אות א' תימ ד"ה רעק"א. פי' דובחים דר"ע. דהאמורסין קודם זריקה לאו קדשי ח' גינורו וכן פספסי ביוצא ע"ש. וכשה הא ט"ם שפיא. דלא קילי מהבשר דפסול עכ"ל פסול ריבוא מחוץ לירושלים אלא דלא פספסי ביוצא חוץ לעורה וא"כ סאי פריבין הא י"ל דפספסי ריבוא מידי ביוצא חוץ לירושלים ולא סתמי אהרירינאו:

ל' ק"ט

ב' ה"ב ד"ה אבל וכו' ל' גמ' וכו' והא דקתני ק"ט ויבא ולא תנן ויבין וכו' וכמו נחמ' דל"ם לטוס הנזירות דל"ם שחט כתיב' גמ' דלקמן דס"ג ה"ק ר"ע א"ס מועלת זריקה נעדי הנקל להוציא מידי מעילה כ"ס גלוי כ"ס ודין הוא שיהי מייבין משום פגול וכו' דכיון בהמאי ו' ו' לא שייך נחמ' דל"ם דל"ם כולה שיהא דר"ע להחמיר הוא. (ש"ל)

כ"כ לא מהני זריקה ליוצא אף לא מהני זריקה ליוצא לאשקי ממועילה. אף דלא מהני למשרי בצר באכילה: (ב) הואי אבל לטון כרס הוא. ור"ל כך הוא החמת. דר"ל שיהיה פירוש לטון אבל כששחר דוכתא. דהכא אינו הדין מרישא. רק אדרבה מדאין מועלין בו, אם כן הדין הדין הדין, וספיר חייבין עליו משום פגול. [אב"י ל' אין מועלין אבל איסור איכא. וספיר שייך עלה אבל]. מיהו דוקא ביוצא קלף הבשר ונשחר קלפו בפנים, דמדמהני זריקה להך קלף שבפנים מורי נמי לך שילא. אבל ביוצא כל הבשר, לא מהני הו זריקתו לכו' ע. וקו"ל כר"ע (א) (ב) מביא רחיה דזריקה מהני ליוצא: (ב) מיירי ששחט שנייה כאחת דלא ראה זרק מזה לו מזה, והרי בזה כ"ע מודו דפוטרי גם בצר חברתה ממועילה, אף דחברתה פסולה השתא, דהרי כשזרק דם של זו, נעשה חברתה מותר חטאת [נחמיה פ"ד]. מיהו בשחטן זה אחר זה, לכו"ע לא מהני זריקה הא' לפטור שניה ממועילה: (ג) אף שנפסל קלף הבשר ביוצא: (ד) שאין מועלין בהן רק אחר זריקה: (ה) ונשחרו בחוץ ליוצא לבשר ק"ק לאשקי ממועילה, ולהיובי בפגול נותר וטמא [כמ"כ], כ"כ לא מהני זריקה ליוצא אף בצמורין קדשים קלים לחיובי בהך:

י כ"ן תפארת ישראל

פ"א (א) אבל ק"ל בשלמא פיגול שפיר מני חויל ליוצא משום דפיגול הואיל איסור כולל גם על מה ששחר בפנים וגם עמא שפיר חויל בשטמא הגוף דהו"ל כולל דנגמ' גם בבשר קדש טהור, אבל נותר ליוצא היכא מני חויל, הכי אין כאלו לא כולל ולא מוסיק ולא בת אחת והרי רק ג' אופנים אלו איסור חל על איסור [כרמב"ם שנגמ' פ"ג ה"ג]. ואת"ל ע"פ זה דלמדי [קדושין ע"ז ב'] דאיסור זונה חויל על איסור גרוסה וחלל, אע"ג דאינו כולל או מוסיק או בת אחת, אפי"ה הואיל וסור זנות פוסל בל"א שזנתה שנאכרה לבעלה ישראל, אלא דלע"ג דבהך זונה אין חופין שיחול אפי"ה כיון שבשם זונה משכח"ל כולל, חויל נמי בהך. מכל"ש דיש לומר דהואיל דסם נותר משכח"ל גבי כולל, לאסור גם אם חותרי כשנים, לשיכך גם בנותר זה שאין בו כולל על יוצא נמי חויל. ליהא, דהרי הרמב"ם הג"ל כ' בפירוש דכל כולל או מוסיק לריך שיהיה בפועל. וי"ל דהרמב"ם ה"כיה כן מש"ם [כריתות י"ד ב'] דקאמר כגון דאיכא ברא לנפול דק' גל"ל ל"ל לש"ם לומר דאיכא ברא, הכי אפי"ה ליבא ברא נחל איסור אשת אב מדיה אפסר שיהיה מוסיק היכא דהוה ברא לנפול. אע"כ ל"ל דוקא באיסור זונה. שבהם עלמו אפסר כולל דהיינו בל"א שזנתה, לשיכך סב זונה זו שלפני אף שגם אין כאלו כולל, אפי"ה מהשבו כולל, אבל בל"א אש שאין בהם עלמו משמעות כולל, רק שפסר שיהיה כולל, דהיינו בל"א ליה ברא להבסא לריך שיהיה לו ממש בן. ור"ל ה"ה בנותר הברא, הכי בנותר זה ליכא כולל, שכבר אסור היה. גם אי"ל דלהכי מהשבו נותר כולל, דאי סוב רק יוצא, והוה אבל הני זית ממנה והני זית מותר יחד היה פטור מהו"ל ב' שמית שאין מנערפוס [כמעילה פ"ד מ"ב] והשתא דהו"ל נותר

כל הני זית שבה מנערף עם הני זית נותר דעלמא. ליהא, למה טרח רש"י גונא, ולא כדברינו בחי' זית מותרו איסור. אלא ודאי אע"ג דקו"ל הני שיעור אסור מה"ס, עכ"ל אין בו איסור מלקות ולא מהשבו מה"ס כולל, מלבד שיי"ל דמאן יומר שיחול איסור נותר על החיבה זו עד שינערף הני זית ממנה להני זית נותר אחר. וכיינו כנקודה נפלאה שהביא הרמב"ם בכו' המטנה [כריתות פ"ג מ"ד] שהקשה למה לא יחול איסור בשר בחלב שבשיל חלב בחלב מנערפוס [כמעילה פ"ד מ"ב] והשתא דמאן יומר שנתהוה בשר בחלב. כ"כ בימא הכא מאן יומר שחל על החיבה זו איסור נותר עד שינערף הני זית ממנה להני זית נותר אחר. אלא ל"ל דמיירי שיש עוד בצר בפנים מנערף

ומועלין בהן. מ"י פ"ג ס"ג כ"ד
 פ"ג ס"ג כ"ד. ד' העולה
 מועלין בהן. מ"י פ"ג ס"ג כ"ד
 פ"ג ס"ג כ"ד. מ"י פ"ג ס"ג כ"ד
 מועלין בשרה. מ"י פ"ג ס"ג כ"ד
 מ"י פ"ג ס"ג כ"ד. אכל מועלין בבשר.
 מ"י פ"ג ס"ג כ"ד. ד' הטאת ואשם
 וזבחי שלמי צבור. פ"ד פ"ה
 מועלין בהן. מ"י פ"ג ס"ג כ"ד
 מועלין בהן. מ"י פ"ג ס"ג כ"ד
 בבשר. מ"י פ"ג ס"ג כ"ד
 הלחם מועלין בהן. מ"י פ"ג ס"ג כ"ד
 מ"י פ"ג ס"ג כ"ד. מ"י פ"ג ס"ג כ"ד
 קרמו בתנור הובשור. מ"י פ"ג ס"ג כ"ד
 מ"י פ"ג ס"ג כ"ד. א"ת
 י"ג. ולשחוט עליהן את
 הזבח. מ"י פ"ג ס"ג כ"ד
 השוקקין מ"י: הריבין עליהן
 משום פיגול נותר וטמא
 מ"י פ"ג ס"ג כ"ד. ואין בהן
 מעילה. מ"י פ"ג ס"ג כ"ד
 מ"י פ"ג ס"ג כ"ד. אכל הכא ל"ט
 אלא לא מפרש כיון דהתם
 דבליטא דיוסף לא שמעין דפליגי.
 ולקן כ"ל דהכא גרסינן שיתוך הוי'
 אחר התיי'. וכן בחבורו פ"ג מהל'
 מעילה. כתוב יתוך. ומ"ש הר"ב
 אכל לאחר שנפשו גחלים כו'. שאין
 לך דבר נעשית מלוחו ומועלים בו.
 הרי תרומת הדשן נעשית מלוחו
 כהכ"כ משורק. הל"ס
 דנין כלפינו. ואין
 מועלין בעורה. כתי"ק
 וכמכ"כ ונמש' די כיוון
 בעורה. כתי"ק
 וז"ל בעורות. עד שיצא.
 כתי"ק ונמש' כ"ד שישא;
 כתי"ק ונמש' עד שיצא
 ה' אימועלין בבשר אבל
 מועלין באימורין. כמכ"כ
 באימורין: כמכ"כ
 ואין: ה' מועלין בהן.
 כמכ"כ ד"ו. וכן ככל
 המשנה בלשון יחיד ונסתק
 המנהג חייבין עליהן.
 ואין בהן. ובמחוסר
 הפורים. כמכ"כ. כפורים
 (ובלינה) ועי' כתי"ק. כתי"ק
 וטמא ואין כתי"ק. אין:
 ה' משהוקדש. כתי"ק
 משהוקדש. כמכ"כ
 משהוקדש. כמכ"כ
 כתי"ק
 בתנור הובשור לחסל.
 כתי"ק קרמו בתנור
 הובשור ליפסל. כפורים
 ולהחריב ע"ג. כמכ"כ
 ד"ו כפורים ובלוינה
 לחסר ועי' כתי"ק. כתי"ק
 כתי"ק. ולפתר... כתי"ק
 ולחסוד את הוביבין
 ע"ג. חייבין עליו.
 כמכ"כ מעילה

עליהם בשעת שחיטה כו' וכן ל' רש"י וה"ה בשאר העבודות
 כמו שפי' בס"פ דלעיל: עד שיתוך הכשר. פי' הר"ב כלומר
 שיהיה נשרף ונעשה פחמים וז"ל הרמב"ם שיתוך גזר מן [תוך]
 ר"ל עד שינעשה הכשר חלול ויתפסו חלקיו באש עד שידמה
 לספוג היס. והענין הזה יהיה בכשר
 אחר שיתוך לגמרי. ע"כ. וזה ללא
 כמ"ש בשמו בספ"ב מוזכרים דמפרש
 שיתוך מלשון התכה והמסה ושואל
 בתחלת הספרה ושם הדין עמו.
 דמדחמים פליגי בצרייתא וסברי
 משנעשה אפר. שמעיין דיוסף דלאמר
 ר"ש ללא הכי הוא. אבל הכא ל"ט
 אלא לא מפרש כיון דהתם
 דבליטא דיוסף לא שמעין דפליגי.
 ולקן כ"ל דהכא גרסינן שיתוך הוי'
 אחר התיי'. וכן בחבורו פ"ג מהל'
 מעילה. כתוב יתוך. ומ"ש הר"ב
 אכל לאחר שנפשו גחלים כו'. שאין
 לך דבר נעשית מלוחו ומועלים בו.
 הרי תרומת הדשן נעשית מלוחו
 כהכ"כ משורק. הל"ס
 דנין כלפינו. ואין
 מועלין בעורה. כתי"ק
 וכמכ"כ ונמש' די כיוון
 בעורה. כתי"ק
 וז"ל בעורות. עד שיצא.
 כתי"ק ונמש' כ"ד שישא;
 כתי"ק ונמש' עד שיצא
 ה' אימועלין בבשר אבל
 מועלין באימורין. כמכ"כ
 באימורין: כמכ"כ
 ואין: ה' מועלין בהן.
 כמכ"כ ד"ו. וכן ככל
 המשנה בלשון יחיד ונסתק
 המנהג חייבין עליהן.
 ואין בהן. ובמחוסר
 הפורים. כמכ"כ. כפורים
 (ובלינה) ועי' כתי"ק. כתי"ק
 וטמא ואין כתי"ק. אין:
 ה' משהוקדש. כתי"ק
 משהוקדש. כמכ"כ
 משהוקדש. כמכ"כ
 כתי"ק
 בתנור הובשור לחסל.
 כתי"ק קרמו בתנור
 הובשור ליפסל. כפורים
 ולהחריב ע"ג. כמכ"כ
 ד"ו כפורים ובלוינה
 לחסר ועי' כתי"ק. כתי"ק
 כתי"ק. ולפתר... כתי"ק
 ולחסוד את הוביבין
 ע"ג. חייבין עליו.
 כמכ"כ מעילה

ומועלין בהן בבית הדשייה) עד שיתוך
 הברש"י: ה' העולה מועלין בה משהוקדשה.
 נשחטה. הובשור להפסל בטבול יום.
 ובמחוסר כפורים. ובלוינה. גורק דמה חייבין
 עליה משום פיגול נותר וטמא. ואין מועלין
 בעורה(הי). אבל מועלין בבשר עד שיצא(ה)
 לבית הדשן: ה' הטאת ואשם. וזבחי
 שלמי צבור(יה). מועלין בהן משהוקדשו.
 נשחטו. הובשור להפסל בטבול יום
 ובמחוסר כפורים. ובלוינה. גורק דמן.
 חייבין עליהם משום פיגול. נותר. וטמא
 אין מועלין בבשר(ה). אבל מועלין
 באימור(ה). עד שיצא(ה) לבית הדשן:
 ה' שתי הלחם(ה) מועלין בהן משהוקדשו.
 קרמו בתנור(ה). הובשור להפסל בטבול
 יום ובמחוסר כפורים(ה). ולשחוט עליהם
 את הזבחה(ה). גורק דמן של כבשים. חייבין
 עליהן משום פיגול. נותר. וטמא. ואין
 בהן מעילה(ה): ה' לחם הפנים מועלין בו
 משהוקדש. קרם בתנור. הובשור להפסל
 בטבול יום. ובמחוסר כפורים(ה). ולהסדר
 על גבי השולחן. קרבו הוביבין(ה). חייבין

דמן כו'. הטאת דמן קובעתו לפגול לעגוב כרה האוכל מן
 חם חשב עליהם בשעת שחיטה להקטיר אימוריהן חוץ לחמן.
 וכיון דלית בהו היתר לכהנים. מועלין בהן צבית הדשן חוץ למחנה
 היכא דנשרפין חם נהנה מהן: עד שיתוך הברש. כלומר
 שיהיה נשרף ונעשה פחמים. אבל
 לאחר שיתוך. טוב אין בו מעילה.
 שאין לך דבר נעשית מלוחו ומועלים
 בו: ד' ואין מועלין בעורה. דלכהנים
 היא כדכתיב (ס"ו) עור השולה
 אשר הקריב לכהן לו יהיה: אבל
 מועלין בבשר. כל זמן שהוא נשרף
 ע"ג המזבח דליל הוא: עד שתצא
 לבית הדשן. כמ"מ כל האפר
 מעל המזבח ומשליכים אותו לבית
 הדשן. וכזו אין בה מעילה שכבר
 נעשית מלוחו: ה' אין מועלין בבשר.
 דהא יש בו היתר לכהנים. דכשר
 חטאת ואשם וזבחי שלמי צבור. נאכל
 לכהנים: אבל בועלין באימורים.
 שאין בהן היתר לכהנים: ה' שתי
 הלחם. שמציהוין בעצרת: קרמו פגי
 הלחם בתנור. היינו חמלת חקון.
 והיה קרימה בתנור חשיבא הכשר
 ליפסל בטבול יום ומחוסר כפורים
 כשחיטה דקדשי קדשים והכא ל'ז
 גרסינן ובלוינה. משום דשתי הלחם
 נאפות מע"ט. שאין אפיינת דוחה
 את הוי"ט ונאכלות למחר ז"ט.
 והוכשרו לשחוט עליהן את הזבח.
 דכיון דקרמו פניה קרויה לחם: ואין
 בהן מעילה. שיש בהן שעת היתר
 לכהנים. וכבר נעשית מלוחו: ה' לחם הפנים. ה"ל לא גרסינן
 ביה ליפסל בלינה שהרי נאפה בע"ט. ואינו נאכל עד לשבת
 האחרת: קרבו בויהים. היינו מכשיריו כשצבית בשעת סילוק
 הלחם

שנינו ונסתקאות
 ג' עד שיתוך בבשר. כתי"ק
 עד שיתוך. כמכ"כ ע"ד
 שיתוך: ד' גורק דמה.
 כהכ"כ משורק. הל"ס
 דנין כלפינו. ואין
 מועלין בעורה. כתי"ק
 וכמכ"כ ונמש' די כיוון
 בעורה. כתי"ק
 וז"ל בעורות. עד שיצא.
 כתי"ק ונמש' כ"ד שישא;
 כתי"ק ונמש' עד שיצא
 ה' אימועלין בבשר אבל
 מועלין באימורין. כמכ"כ
 באימורין: כמכ"כ
 ואין: ה' מועלין בהן.
 כמכ"כ ד"ו. וכן ככל
 המשנה בלשון יחיד ונסתק
 המנהג חייבין עליהן.
 ואין בהן. ובמחוסר
 הפורים. כמכ"כ. כפורים
 (ובלינה) ועי' כתי"ק. כתי"ק
 וטמא ואין כתי"ק. אין:
 ה' משהוקדש. כתי"ק
 משהוקדש. כמכ"כ
 משהוקדש. כמכ"כ
 כתי"ק
 בתנור הובשור לחסל.
 כתי"ק קרמו בתנור
 הובשור ליפסל. כפורים
 ולהחריב ע"ג. כמכ"כ
 ד"ו כפורים ובלוינה
 לחסר ועי' כתי"ק. כתי"ק
 כתי"ק. ולפתר... כתי"ק
 ולחסוד את הוביבין
 ע"ג. חייבין עליו.
 כמכ"כ מעילה

הרמב"ם ולעיל משנה ב' העתיק לשון רש"י שכחז עד שהנטל
 מאפרה כו'. ופולגתא דרז ורזי יומן. לרז אמר מכיון
 שנתקיים מלוח תרומת הדשן נעשית מלוחו. ושזו אין מועלין באפר
 ע"ג התפוח שעומד להולאת הדשן. ור"י אמר כיון דכתיב
 בהולאת הדשן ולבש הכהן [כגדים אחרים וכן לשון רש"י] שהן בגדי
 דלעיל לא פירש הרמב"ם כלום וכאן לא פירש כלום. ראה להעתיק לשון רש"י כאשר מלאו לעיל. וכן ככאן העתיק ל' הרמב"ם
 שמלאו מפרש ככאן. ולא דייק שאין דברי שניהם עולים כאחד: עד שילא. מוסב על הבשר. שהוא לשון זכר. והר"ב העתיק עד
 כחלא ומוסב על השולה שהיא ל' נקבה. כדכתיב (ויקרא ה') ונפת אותה לנתתיה: ה' הובשור להפסל כו'. כתב הר"ב הכא
 ל"ג ובלוינה משום דשתי הלחם נאפות מערב י"ט. וכ"כ רש"י. אבל הח"ס' כחבו דר"י אומר דשפיר נד' דמדקתני קרמו בתנור [הובשור]
 ליפסל וכו' חלמא דלית ליה דתנור מקדש. ח"כ על כרחך לינה פסלה ונאפית בשבת. והא דתנן כפי"א דמנחות דנאפות מעי"ט. אית ליה
 דתנור אינו מקדש. ואת"כ כיון דלית ליה למתני' תנור מקדש למה לי קרמו. כניסחו בתנור לקדשו. דהא כלי שרת מקדש. וי"ל דמשום
 טבול יום נקט' דקבצר חולין שנעשו על שרת הקדש לאו כקדש דמו. והא דכתיב שרת מקדש. היינו דוקא כשנעשה כל הראוי להשקות בו.
 והיינו כשנקדש ע"כ. ועיין מ"ש להרמב"ם בפרק י"א דמנחות משנה ב': ולשחוט עליהן את הזבח וכו'. דשחיטת הכבשים מקדשתן
 ומפגלתן כדליתא במשנה ב' פ"ב דמנחות: ואין מועלין בהן. פירשו התוספות דכיון שאין גוף הזבח ליכא לפרושי כמו
 באיך דאין מועלין בהן. הא איסורא איכא. וזילא וליצא דר"ע. וכן ל"ל בלחם הפנים: ה' קרבו הוביבין חייבים עליו משום

הרמב"ם ולעיל משנה ב' העתיק לשון רש"י שכחז עד שהנטל
 מאפרה כו'. ופולגתא דרז ורזי יומן. לרז אמר מכיון
 שנתקיים מלוח תרומת הדשן נעשית מלוחו. ושזו אין מועלין באפר
 ע"ג התפוח שעומד להולאת הדשן. ור"י אמר כיון דכתיב
 בהולאת הדשן ולבש הכהן [כגדים אחרים וכן לשון רש"י] שהן בגדי
 דלעיל לא פירש הרמב"ם כלום וכאן לא פירש כלום. ראה להעתיק לשון רש"י כאשר מלאו לעיל. וכן ככאן העתיק ל' הרמב"ם
 שמלאו מפרש ככאן. ולא דייק שאין דברי שניהם עולים כאחד: עד שילא. מוסב על הבשר. שהוא לשון זכר. והר"ב העתיק עד
 כחלא ומוסב על השולה שהיא ל' נקבה. כדכתיב (ויקרא ה') ונפת אותה לנתתיה: ה' הובשור להפסל כו'. כתב הר"ב הכא
 ל"ג ובלוינה משום דשתי הלחם נאפות מערב י"ט. וכ"כ רש"י. אבל הח"ס' כחבו דר"י אומר דשפיר נד' דמדקתני קרמו בתנור [הובשור]
 ליפסל וכו' חלמא דלית ליה דתנור מקדש. ח"כ על כרחך לינה פסלה ונאפית בשבת. והא דתנן כפי"א דמנחות דנאפות מעי"ט. אית ליה
 דתנור אינו מקדש. ואת"כ כיון דלית ליה למתני' תנור מקדש למה לי קרמו. כניסחו בתנור לקדשו. דהא כלי שרת מקדש. וי"ל דמשום
 טבול יום נקט' דקבצר חולין שנעשו על שרת הקדש לאו כקדש דמו. והא דכתיב שרת מקדש. היינו דוקא כשנעשה כל הראוי להשקות בו.
 והיינו כשנקדש ע"כ. ועיין מ"ש להרמב"ם בפרק י"א דמנחות משנה ב': ולשחוט עליהן את הזבח וכו'. דשחיטת הכבשים מקדשתן
 ומפגלתן כדליתא במשנה ב' פ"ב דמנחות: ואין מועלין בהן. פירשו התוספות דכיון שאין גוף הזבח ליכא לפרושי כמו
 באיך דאין מועלין בהן. הא איסורא איכא. וזילא וליצא דר"ע. וכן ל"ל בלחם הפנים: ה' קרבו הוביבין חייבים עליו משום

הרמב"ם ולעיל משנה ב' העתיק לשון רש"י שכחז עד שהנטל
 מאפרה כו'. ופולגתא דרז ורזי יומן. לרז אמר מכיון
 שנתקיים מלוח תרומת הדשן נעשית מלוחו. ושזו אין מועלין באפר
 ע"ג התפוח שעומד להולאת הדשן. ור"י אמר כיון דכתיב
 בהולאת הדשן ולבש הכהן [כגדים אחרים וכן לשון רש"י] שהן בגדי
 דלעיל לא פירש הרמב"ם כלום וכאן לא פירש כלום. ראה להעתיק לשון רש"י כאשר מלאו לעיל. וכן ככאן העתיק ל' הרמב"ם
 שמלאו מפרש ככאן. ולא דייק שאין דברי שניהם עולים כאחד: עד שילא. מוסב על הבשר. שהוא לשון זכר. והר"ב העתיק עד
 כחלא ומוסב על השולה שהיא ל' נקבה. כדכתיב (ויקרא ה') ונפת אותה לנתתיה: ה' הובשור להפסל כו'. כתב הר"ב הכא
 ל"ג ובלוינה משום דשתי הלחם נאפות מערב י"ט. וכ"כ רש"י. אבל הח"ס' כחבו דר"י אומר דשפיר נד' דמדקתני קרמו בתנור [הובשור]
 ליפסל וכו' חלמא דלית ליה דתנור מקדש. ח"כ על כרחך לינה פסלה ונאפית בשבת. והא דתנן כפי"א דמנחות דנאפות מעי"ט. אית ליה
 דתנור אינו מקדש. ואת"כ כיון דלית ליה למתני' תנור מקדש למה לי קרמו. כניסחו בתנור לקדשו. דהא כלי שרת מקדש. וי"ל דמשום
 טבול יום נקט' דקבצר חולין שנעשו על שרת הקדש לאו כקדש דמו. והא דכתיב שרת מקדש. היינו דוקא כשנעשה כל הראוי להשקות בו.
 והיינו כשנקדש ע"כ. ועיין מ"ש להרמב"ם בפרק י"א דמנחות משנה ב': ולשחוט עליהן את הזבח וכו'. דשחיטת הכבשים מקדשתן
 ומפגלתן כדליתא במשנה ב' פ"ב דמנחות: ואין מועלין בהן. פירשו התוספות דכיון שאין גוף הזבח ליכא לפרושי כמו
 באיך דאין מועלין בהן. הא איסורא איכא. וזילא וליצא דר"ע. וכן ל"ל בלחם הפנים: ה' קרבו הוביבין חייבים עליו משום

תוספות דע"א
 פ"ב ה' [אות ב]
 פ"ב ס"ג א"ב
 מועלין באימורין. ודוקא
 באימורין דקרשי קדשים.
 אבל באימורין דקדשים
 קליב כיון דהעלן על
 המזבח שם דין מעילה.
 כך מבוואר בסמכתין דף
 י"ד ע"א. עיין בתו'ם
 שם טעמא להא:

תוספות דע"א
 פ"ב ה' [אות ב]
 פ"ב ס"ג א"ב
 מועלין באימורין. ודוקא
 באימורין דקרשי קדשים.
 אבל באימורין דקדשים
 קליב כיון דהעלן על
 המזבח שם דין מעילה.
 כך מבוואר בסמכתין דף
 י"ד ע"א. עיין בתו'ם
 שם טעמא להא:

תוספות דע"א
 פ"ב ה' [אות ב]
 פ"ב ס"ג א"ב
 מועלין באימורין. ודוקא
 באימורין דקרשי קדשים.
 אבל באימורין דקדשים
 קליב כיון דהעלן על
 המזבח שם דין מעילה.
 כך מבוואר בסמכתין דף
 י"ד ע"א. עיין בתו'ם
 שם טעמא להא:

תוספות דע"א
 פ"ב ה' [אות ב]
 פ"ב ס"ג א"ב
 מועלין באימורין. ודוקא
 באימורין דקרשי קדשים.
 אבל באימורין דקדשים
 קליב כיון דהעלן על
 המזבח שם דין מעילה.
 כך מבוואר בסמכתין דף
 י"ד ע"א. עיין בתו'ם
 שם טעמא להא:

לחם הפנים הוקדשו
 כפי דלא מלאו דכיון קרימה
 כחצר דבהר הכי (פ"ל)

לחם הפנים הוקדשו
 כפי דלא מלאו דכיון קרימה
 כחצר דבהר הכי (פ"ל)

לחם הפנים הוקדשו
 כפי דלא מלאו דכיון קרימה
 כחצר דבהר הכי (פ"ל)

לחם הפנים הוקדשו
 כפי דלא מלאו דכיון קרימה
 כחצר דבהר הכי (פ"ל)

הלחם הוא מקריבין הבזיכים של לבונה: ואין בו מעילה. שאמר לכהנים ונעשים מלוחו: הן המנחות מועלין בהן משחוקדשו. בקדושת [פה]: ואין מועלין בשירים. שיש בהן היתר לכהנים: אבל מועלין בקומץ. עד שטרף כולו ויאל לבית הדשן כדון אמורי חטאת ואשם.

ולאחר כן אין מועלין בו. דהא נעשים מלוחו: ומנחת נסכים. מנחה הבאה עם הזבח שאין בה שירים וכל הני כלילי נינהו: משחוקדשו. קדושת [פה] בעלמא: ופגול אין בהן. לפי שאין להן מתירין ואין פגול נהג אלא בדבר שקרבו מתירין כדלקמן: כל שיש לו מתירין. כגון שלמים וחטאות ואשמות דדמן מחיר אמורים למזבח ובשר לכהנים. או דבר שיש לו מתירין למזבח בלבד. כגון עולה העוף ופרים הגשרפים שדמן מתירין למזבח בלבד. וכגון שתי הלחם דדמן של ככשים הוא מתירין. ולחם השנים* דבזיכים הוא מתירין. וכגון מנחות דיש להן היתר בקומץ. כל הני אין חייבים עליהם משום פגול. וטמא. וטמא. עד שיקרבו מתירין. דהכי כתיב גבי פיגול לא ירלם. ואמרינן כהרלאת כשר כך הרלאת פסול. ונותר וטמא. וליף מפיגול במסכת זבחים* בפרק כל הזבחים: וכל דבר שאין לו מתירין. כי הני הקומץ והלבונה דהן עליות מתירין הן. ואין מתירין [אותן] שום דבר אחר: חייב עליה משום נותר וטמא. משום טמא. מרביץ להו מדכתיב (ויקרא י"ב) כל איש אשר יקרב מכל זרעכם אל הקדשים אשר יקדישו בני ישראל לה' ועומתו עליו ונכרתה. בכל הקדשים הכתוב מדבר. לחייב עליה משום טמא. ונותר יליף מטמא:

* כ"ב ד"ר דסודור צינים וכו' נגמ"ה וד"ק הן כלפינו.

פגול. שאם חשב בשעת הקטרה הבזיכין הריני מקטיר ע"מ לאכול חוץ לזמנו הוקבע הלחם בפגול דכי היכי דזיקת דם צבחה בו. ועיין במסכת ח' פרק י"א דמנחות: [ח' משחוקדשו פירש הר"ב צפה. עיין מ"ס בזה במסכת ח' : עד שלא לבית הדשן. עיין מ"ס במסכת ד']:

ועליו משום פיגול (ה) נותר וטמא. ואין בהן מעילה (ה): הן המנחות מועלים בהן משחוקדשו. קדשו בכלל. הוכשרו ליפסל בטבול יום. ובמחוסר כפורים. ובלילה. קרב הקומץ. חייבין עליו משום פיגול (א). נותר. וטמא. ואין מועלין בשירים (ב). אבל מועלים בקומץ. עד שיצא (א) לבית הדשן: הן הקומץ והלבונה והקמורת. ומנחות כהנים. ומנחת כהן משיח. ומנחת נסכים (ג). מועלין בהן משחוקדשו (ד). קדשו בכלייהו. הוכשרו ליפסל בטבול יום. ובמחוסר כפורים ובלילה. וחיבין עליהן משום נותר וטמא. ופיגול אין בהן (ה). זה הכלל כל שיש לו מתירין אין חייבים עליו משום פגול. וטמא. וטמא. עד שיקרבו מתירין. וכל שאין לו מתירין (ה). כיון שקדש בכלי חייבין עליו משום נותר. ומשום טמא. ופיגול אין בו:

שיחך הצטר צבית הדשן מועלין בהן. וא"כ יתיר צטרן ועורן לבית הדשן נמי. ולי' רש"י עולה העוף. ועולת הצבחה שדמן וכו': וכל שאין לו מתירין. פי' הר"ב. כי הני הקומץ והלבונה. עמ"ס במסכת ג' פ"ד דזבחים. והא דכתיב הר"ב וטמא יליף כו'. שם בפ"י הר"ב במסכת ה': משום טמא. ומשום טמא. כתיב הר"ב. משום טמא. מרביץ להו. מדכתיב כל איש אשר יקרב מכל זרעכם וגו'. וכי יש גוגע שהוא מחייב. אלא בכל הקדשים הראוי לקרב. והוא משקדש בכלי שאכל בוטומאה. הוא מדבר. גמ': (* מ"ל משקדו.

מפיגול במסכת זבחים* בפרק כל הזבחים: וכל דבר שאין לו מתירין. כי הני הקומץ והלבונה דהן עליות מתירין הן. ואין מתירין [אותן] שום דבר אחר: חייב עליה משום נותר וטמא. משום טמא. מרביץ להו מדכתיב (ויקרא י"ב) כל איש אשר יקרב מכל זרעכם אל הקדשים אשר יקדישו בני ישראל לה' ועומתו עליו ונכרתה. בכל הקדשים הכתוב מדבר. לחייב עליה משום טמא. ונותר יליף מטמא:

יכין תפארת ישראל בועז

פ"ב (א) כך כהנו תוס' (שבועות ד"ה א' ד"ה אלא), וכן כ' רמ"טו"ה
 הכל. אמנם ל"מ לנפשו", אף לכתר לאמרי' (מנחות פ"ה א') דכל מנחה נרדף לקדשה בכלי קודש קמייהו. וכ"כ הרמב"ם (בפי"ג מקרבנות ה"ה) ע"כ א"כ לא קדשה לא מפסלה הקמייהו שא"כ כתיב. תדע מדאמרינן (מנחות ד"ט א') דבבלה בחוץ לר' יוחנן פסולה, משום דבליה בכלי, כתיב דכתיב לא צניי פנים מיהו צניי, עכ"ל. והרי כשבללה בחוץ, ודלתי בלל בכלי הול, דהרי לא הוינאו כלני שרת לחוץ משום נגלי (כתוס' מנחות ז"ה ב' ד"ה ליטחו), ודוחק לומר דמייירי שהוליא הכלי שרת, דכיון שאינו רשאי היה נרדף להוכיח דמייירי צהכי, וזה כל ק' ה"ס מנחות צבוגייה ה"ל (ד"ה ב'). וא"כ אי נימא דכשעשה בכלי חול נפסלה המנחה, למה נקט ר' יוחנן ששעשה בחוץ, הרי אפילו נבללה בפנים בכלי חול נפסלה. אלא ש"מ דאין נרדף לקדש המנחה בכלי שרת רק לכתחילה. וכן נראה מדאמרינן (מנחות י"ז ב'), בשלמא ציבא לא אחר רחמנא דלעבד צבוסא, כי לש ע"ג קפנלא לית לן בה, אלא עשרון, דאמרה רחמנא שימדדו בשערון, צביק עשרון דקדש וכייל בעשרון דחול כחמיסי. מכל זה מוכח דליא, דציבא ודלתי לא נרדף להמנחה, וגם מדה עשרון א"כ שיהיה קודש רק לכתחילה, רק דמסתמא לוקח עלי שרת. א"כ מני שפיר קאי האי קדשו בכלי דנקט תנא, נס אקומץ, וכגון שלא הוקדשה כל מנחה בכלי שרת, רק הקומץ. [אב"י כדברי ע"ר שליט"א משמע נמי מרש"י (יומא דל"ט ב')]:

פ"ב (א) כך כהנו תוס' (שבועות ד"ה א' ד"ה אלא), וכן כ' רמ"טו"ה
 הכל. אמנם ל"מ לנפשו", אף לכתר לאמרי' (מנחות פ"ה א') דכל מנחה נרדף לקדשה בכלי קודש קמייהו. וכ"כ הרמב"ם (בפי"ג מקרבנות ה"ה) ע"כ א"כ לא קדשה לא מפסלה הקמייהו שא"כ כתיב. תדע מדאמרינן (מנחות ד"ט א') דבבלה בחוץ לר' יוחנן פסולה, משום דבליה בכלי, כתיב דכתיב לא צניי פנים מיהו צניי, עכ"ל. והרי כשבללה בחוץ, ודלתי בלל בכלי הול, דהרי לא הוינאו כלני שרת לחוץ משום נגלי (כתוס' מנחות ז"ה ב' ד"ה ליטחו), ודוחק לומר דמייירי שהוליא הכלי שרת, דכיון שאינו רשאי היה נרדף להוכיח דמייירי צהכי, וזה כל ק' ה"ס מנחות צבוגייה ה"ל (ד"ה ב'). וא"כ אי נימא דכשעשה בכלי חול נפסלה המנחה, למה נקט ר' יוחנן ששעשה בחוץ, הרי אפילו נבללה בפנים בכלי חול נפסלה. אלא ש"מ דאין נרדף לקדש המנחה בכלי שרת רק לכתחילה. וכן נראה מדאמרינן (מנחות י"ז ב'), בשלמא ציבא לא אחר רחמנא דלעבד צבוסא, כי לש ע"ג קפנלא לית לן בה, אלא עשרון, דאמרה רחמנא שימדדו בשערון, צביק עשרון דקדש וכייל בעשרון דחול כחמיסי. מכל זה מוכח דליא, דציבא ודלתי לא נרדף להמנחה, וגם מדה עשרון א"כ שיהיה קודש רק לכתחילה, רק דמסתמא לוקח עלי שרת. א"כ מני שפיר קאי האי קדשו בכלי דנקט תנא, נס אקומץ, וכגון שלא הוקדשה כל מנחה בכלי שרת, רק הקומץ. [אב"י כדברי ע"ר שליט"א משמע נמי מרש"י (יומא דל"ט ב')]:

וכשמסקינן הלחם צבחת האחרת מקטיר הבזיכין על מזבח החיטין: (כח) כשהיטב בשעת הקטרה הבזיכין לאכל הלחם לאחר זמן הראוי: (טז) כשהוקרבו הבזיכין: (ל) צפה: (לא) אם היטב בשעת קמייהו, או בשעה שנתן הקומץ לכלי שרת, או בשעה שמוליכו למזבח, או בשעה שזרקו להאישים, היטב לאכול או להקטיר ממנו חוץ לזמן הראוי: (לב) בהשאר לאחר שנקמץ, מדוהר לכהנים: (לג) ר"ע מנחה שצביחין עם הקרבן. וכל הנזכרים כאן טיבן כליל למזבח, ואין בהם שיריים לכהנים: (לד) צפה: (לה) לא קאי אקומץ, דהרי גם בלא הוקדש הקומץ בכלי, כבר הוקדש המנחה כולה בכלי, דהרי כל מנחה נריכה מתן כלי קודש קמייהו (א): (לו) דאין פגול נהג רק בקרבנות שיש להן מתירין, משא"כ הנהו אין להם מתיר אחר: (לז) כגון חטאת, אשם, שלמים, שדמן מחיר אימוריהן למזבח ובשר לכהנים. וכ"כ עולת צבחה ועוף ופרים הנשרפין ושעירים הנשרפין, דמן מחיר עכ"פ שרתן או אימוריהן למזבח. וב' הלחם, דם הכבשים שעמן מתיר לכהנים. ולח"פ, הקטרה הבזיכין מתירין לכהנים. וכל המנחות, קומץ מחיר שריים לכהנים: (לח) ככל הני דחשיב צרישא דמתחיתין:

בכלי חייבין עליה משום נותר וטמא חייבין בקומץ עצמו דאין לו מתירין מש"ה משקדשו בכלי חייבים עליו משום נותר וטמא וכדנראה מדברי התוס' וזבחים ס"ב ע"ב ד"ה בקומץ דחירועם האחרון כ"כ חס"ל פה"י מחלכות סח"ק: הן [אות ד] הרע"ב ד"ה כל שיש לו מתירין. בש' כל הובוהים. לא מצאתי כן ובבבוא דבתיבין ד"ה ע"ב פבואר ד"ה יאסינן להו פגיגול אלא דמקרא אשר יקריב ויפיגין דבהוכשר ליקרב הכתוב מדבר עיי"ש:

תוספות חדשים
פ"ב חבשני' הבנחות
 כ"י ז"ל הנמצא פ"ה כבר נאמרו במנחות כו' שקומץ המנחה דומה לאימורי הקדשים וזוהי מנחה האבלת דומה לאימורי הקדשים וזוהי מנחה שאינה נאכלת דומה לבשר קיק והם של כהנים ולפיכך אין מועלין בו עכ"ל וי"ל לפעמינו ויאלה דכלל שקומץ המנחה דומה לדם הקדשים ומנחה שאינה נאכלת דומה לאימורי הקדשים וזוהי מנחה האבלת דומה לבשר קיק (ש"י):
תוספות רעק"א
 [אות ג] במשנה פיגול נותר. אבל קודם שקרב הקומץ אין חייב משום נותר וטמא וזוהי על השיריים כיון דיש לו מתירין. כפי שיקרבו מתירין. ומה דקתני במתני' דבכבוד קדשו כ"י [אות ד] הרע"ב ד"ה כל שיש לו מתירין. לא מצאתי כן ובבבוא דבתיבין ד"ה ע"ב פבואר ד"ה יאסינן להו פגיגול אלא דמקרא אשר יקריב ויפיגין דבהוכשר ליקרב הכתוב מדבר עיי"ש:

לא נהנין ולא מועלין
 פ"י יתבטלו יומא פ"ב ה"ג
 מ"י ע"ב פ"ב ס"ג
 רש"א תרוין שלא היע
 זמן י"ב פ"א : ה' ה'ב
 הדוקדשין כ"ו לא נהנין
 ולא מועלין י"ב פ"ב ס"ג
 לא ע"א מ"י פ"ב ס"ג
 ס"ג :

שנויי נוספחות
 תרוין : כד"ג וכו' ק
 שערב זמן :
 כ"י"ק שעיבר. וכן בסמוך.
 רש"א כ"ו ובני יונה כ"ו
 ולא מועלין. כמב"ב : ובני
 יונה. ולא מועלין בהן :
 ה' המוקדשין וביצי
 תרוין. כ"י"ק מוקדשין.
 תרוין :

דדקק לכתוב מועל בו לאלתר. לא ידעתי למה הוצרך לכתוב
 לאלתר:] תרוין שלא הגיע זמן כו'. כדחקן במ"ה פ"ק דחולין :
 לא נהנין כו'. כהכ"ב ולא דמו למחוסר זמן כו' זמן בני יונה
 שערב זמן, ולא דמי לחטאת שערבה שנתה דאמר לעיל [ב"ר
 פרקין] דמועלין בה קודם כפרה. דהתם
 משום דחולין לרעייה ואין לה פדיון. אבל
 הכא אין לעופות פדיון ולא אקרו קדשי
 ה'. תוס'. ומ"ה הר"ב שיהי אין המום
 פוסל בעופות. דתמות וזכרות בזהמה
 ואין תמות וזכרות בעופות [כמו שכתב
 הר"ב במשנה ד' פ"ז דתמורה] :
 ה' חלב המוקדשים כו' ולא מועלין.
 פירש הר"ב הואיל ואינו ראוי למוצה. אע"ג דדרשין בפסולי המוקדשים. בשר ולא חלב [כמו שכתב הר"ב במ"ז פ"י דחולין] תוס' תרוין .

להקדש. מ"ה מועל בו לאלתר כשהגה ממנו : תרוין. שהקדשין
 קודם זמן ובני יונה שערב זמן. לא נהנין ולא מועלים. ולא
 דמו למחוסר זמן בזהמה. שהיא קדוש קודם זמן וקרב לאחר
 זמן. דבהמה מנו דחשיבא דלית בה קדושה כשהיא בעלת מום
 להיות לריכה פדיון. אית בה נמי
 קדושה אפילו כשהיא מחוסר זמן. אבל
 עופות לית לה למימר בהו האי מגו.
 שהי אין המום פוסל בעופות. ולית
 בהו פדיון. שלא נאמר פדיון אלא
 בבהמה. ה"ל אין בהן קדושה מחוסר
 זמן : תרוין שלא הגיע זמן
 מועלין

תוספות חדשים
 ד' חיים סר"ה המקדשין
 כו' לכתוב לאלתר. וי"ל
 דקמ"ל דלפי' אם אחר
 שנתה החיבה למקומה וכן
 כן נוכל לשער מ"מ א"ל
 דזמן מה לא היה אפשר
 לכתב כשילו מועל בו :
 (ממכור"ה ז"ל) :
 ה' בתו"מ ד"ה חלב
 כו' ולא חלב. פירושו אף
 דסלג אסור מ"מ לא הו'
 קדשי כו' וגם אין חיות
 הכהנה חלו בו דלהי
 תבטל כגוף הכהנה למשל
 (תוספות) :

קדושתו גם אחר ששמו סס, שימועל בו אף אחי שנעשת מלתו :
 (ל' ה"ק המקדש דמי דישון בתחלה קודם שהוליוהו מעורה, אמר
 מה שבוה הדישון הזה, עלי, ואח"כ הוליו, ובה אחר ונהנה
 מהדישון קודם ששמוה כמה שזה, אקפ"י שנהנה אחר שנעשת מלתו
 מועלין בה, משום דכשהנה והחסור הדשן א"ל הו' לשער כמה היה
 שזה האסור בשעה שזר, ונמלא הפסיד להקדש (ב) : (ה' שזמן
 הקדש הוא רק משיחבו נולותו וכלאו. וזה הקדשין מקודם :
 לו) שזמן הקדשין היה משוללו רק עד כל זמן שבשיעקר נולו מהכנף
 יתמלא מקום עיקרו בדם. וזה הקדשין אח"כ : (לו) ואע"ג דבהקדש
 בהמה מחוסרת זמן, אף שפסולה עדיין להקרבה, קדשה. בזהמה
 שאני, דכמו מום שפוסל בה, ואפ"ה אחר מועותיה לכלל קדושה
 כשיפודה כשהמום, כ"כ מחוסר זמן שלה, אף שפוסל בה, אפ"ה
 תפס בה קדושה. משא"כ עוף אי אפשר לדמות בו מחוסר זמן
 לעומ, שדאן מום פוסל בעוף (כמורה פ"ו מ"ד). ואפילו מחוסר
 אבר שפוסל בעוף, עכ"פ לא מהני בו פדיון שיצואו מועותיו לכלל
 קדושה, דאין פדיון רק בבהמה שהמומה. וכן בני יונה שערב
 זמן, לא דמי לחטאת שערבה שנתה דאין לה פדיון, ואפ"ה מועלין
 בה קודם כפרה. וי"ל הכא שאני שהקדשה כשכבר לא היתה
 ראויה להקדש, דמי להקדש בעל מום למצה דלא קדש (כתמורה)
 ספ"ה]. וכן דהתם שאני דחול לרעו, וסופו שיצואו מועותיו לכלל
 קדושה : (לח) מדרבנן לבוא לכלל קדושה : (ל"ט) אב"י ר"ל לא כהנין
 מדאורייתא, דהרי דרשין בפסולי המוקדשין, בשר ולא חלב [ועי'

(ב) ותפתח הארץ את פיה, כך פירשתי ע"פ דעת הר"ב. אמנם הראש
 י'לה במח"כ רבינו, כמה לחיק לן עלמא בשנפשה משנחיתו כן, דהרי
 בשנחיתו לא מרר שהקדש דמי לן, ושהנהנה החסור מהאסר, ושהחסור
 קודם ששמוה כמה שזה, ושלא ידעין כמה החסור, ואבי לפי דברי הר"ב
 ט"כ בכל הני גונא איירי מח"י. [עבר' לקמן ר"מ] וכן מח"י בשנחיתו.
 ותו דלמה צריך לשמעין הך דינא דישון, בכל מיני נמי בהקדש דמי
 ובה אחר והחסור קודם ששמוה ימשול בו מ"ה. ותו לפי דברי הר"ב
 למה צריך שהקדשו בתחלה קודם שהוליו, הרי גם בהוליו ואח"כ הקדשו
 או הקדש דמי, ובה זה ונהנה ולא ידעין כמה החסור, מעל, מל"א
 לשער כמה שזה. ותו ק"ל דכפי הנראה נדחק הר"ב לפרש דמיירי שאמר
 דמי דישון עלי, דאי בדישון גופי', וקודם שהוליו, הרי קדוש ועומד,
 גם אינו שלו, ואין אדם מקדש דבר שאינו שלו. ועכ"פ ק' לפי שיטתו,
 דשפיר הוה מ"י למימר שהקדש דאין גופי' וקודם שהוליו, ואפ"ה
 בהקדשו קדש שהקדש עליו, ללא נרע מהקדש קדשי מוצה, דקיי"ל דקדשי
 הקדש עליו [כתמורה פ"ו מ"ג ומכ"ס פ"ו מערכין ה"ח]. ואת"ל דהכא
 ללא שייך לא חיוב אחריות ולא דורן, לא שייך נמי למימר שהקדשין הקדש
 עליו כמה שזה. עכ"פ ק"ל האך יבול להקדש דמי קודם שהוליו, הרי
 או אסור בהנאה ואינו טוב כלום, דמדאסור בהנאה אינו בר דמיס, ודמי
 למקדש דמי חזן כפסח ללא קדש [כפסחים דכ"ב]. ואע"ג דבהנהגה
 מקודמת הניח אף שאסור בהנאה חיוב קרבן מעילה, כהו"ס ישינס [כריתות
 ד"ג ז' ד"ה ואשם אחד] והכי מעבר' דאין גופי' וקודם שהוליו, הרי
 הכא שאמר דמי דישון זה עלי, וודאי פסור, דהרי אינו בר דמיס כלל,
 ולא הקדש כלום, והרי אפ"י הכור עולתו ושלומו לא עשה ולא כלום,
 [כפסחים פ"ט ז']. ואת"ל דכוונת הר"ב שהקדשו בתחלה שאלשיוליו יתן
 דמי כמה שזה או, וקמ"ל פ"י שפיר רבנא אף שהקדשו בתחלה שערדין
 קדוש, לא אמרי' דמדליתו או בר דמיס, הו"ל כמקדש דבר שלבטל"ו בשעה

ראשון לציון
 פ"ג ד' תו"מ ר"ה פ"א
 הנין כו' דהתם
 משם דחול לרעייה (ואין)
 לה פדיון כו' י"ל ואת לה
 פדיון כו' :

לקוביים
 י"ב לישב דה"ק מפני שכן
 ראוים כלומר כל מעשה ומעשה
 מתן י"ל עולם זו לגמרי
 ולפי' בין נהנה ככולן בין
 במקדש פסור מקרב
 ודאמרינן לעיל ואופל הנה
 למיב טעמא הכא נבישא
 לבדע דלא דמי לישב
 דהתם הוא ה"ל ואין טעם
 דבר דאי כבורט טעמא
 חתית ע"ה יוקסי דה'
 איכא דמי טעמא ובי' ומ"ה
 רבינו הח"ע י"ל לקמן
 משמח דמי' אבל הכא
 טעמא איכא (ש"ל) :

נדרו, דאפ"ה עכ"פ חיוב משום נדר (כרמ"ס פ"ו מערכין ה"א). וקמ"ל נמי דאף דגם אח"כ יהיה עכ"פ אסור ליהנות מהאסר מדרבנן,
 אפ"ה כיון מדאורייתא לכשיוליו יהיה בר דמיס, לפיכך יבול להקדש דמי שזה או. עכ"פ ק"ל האך יחייב קרבן מעילה מהפסיד להקדש, מדאי
 אפשר הו' לשער דמי, הרי אינו רק כדבר הגורם לממן, דלאו כממון דמי [כרמ"ס פ"ו מניבה]. וא"ל האך ר"ב מניבה. עברה.
 ואת"ל דהא דקיי"ל דהגורם לממן לאו כממון דמי, היינו דלא מחשב מה"ס כשלו, ומשו"ה, נבנה קדשים שחיבים באחריות פסור מד' וה'
 [כ"ב"ק דע"א ח], אבל דלחשב ממון, דבר הגורם לממן כממון דמי, דהרי השורף שטרותיו של חבירו קיי"ל דחייב לשלם [כרמ"ס פ"ו מוצ"ל]
 וע"כ מד"ה"ל כשורף ממון ממש. עכ"פ הכא מה שהפסיד הוא רק מדא"ל לשמו וכוודאי רק גרמא בעלמא הוא, דקיי"ל דפסור עלה [כח"מ פ"ו מוצ"ל].
 ויחי' אף שיהיה אינו רק מויק את ההקדש ולא נהנה מההקדש שאינו חיוב קרבן מעילה, ופסור גם מקרבן [כמעילה ד"ה א, ורמב"ם פ"ה מנוקי
 ממון ה"א]. ודוחק לומר כיון שנתנה מסתובף אף שלא נהנה מגוף ההקדש, יהיה חיוב מעילה. ליתא, דהרי איש כי יאכל כתיב, וזה לא נהנה
 מהקדש. ואף אח"ל דאע"ג דלא מעל מדאורייתא, עכ"פ מעל מדרבנן. אי אפשר לומר כן, דמדאמור ברישא ולא מועלין דהיינו מדאורייתא ש"מ
 דמועלין דסיפא דהיינו נמי מדאורייתא. ולרתוי"ה חיותו לדעת' דר"ל דלרמב"ם משנחיתו מיירי שהקדש אסור כירה בעלמא. ולפע"ד אחמכר'
 גם זה דוחק מאד, דהדא מה בתחלה דקאמר מחי'. ואח"ל דקמ"ל אף שהקדשו להאסר בעודו ע"ן לא הוה כמקדש דבשלבטל"ו. דשאני הכא
 דהו"ל כמקדש מקל לפירותיו, דמדעבידי דאחי קדש [כ"ב"מ ל"ג ז'], והו"ל נמי כמקדש מעשה ידי אסור קדשין, משום דידים איננהו בעולם
 [ככתובות ל"ה ז' ורמב"ם פ"ו מערכין]. עכ"פ ק' קושים החוס' הכא, דמאי קמ"ל הך דינא באסר, הרי אפ"ה הקדש זול אשפתו נמי [כמ"ן].
 ותו ק"ל דלא מני' בשום מקום גם במקרא גם בש"ס שיהי' נקרא אסר בעלמא בשם דשן, ורק אסר הקרבנות דכתיב בעונתו נקראו כן. והנה
 רוח' יומא (ד"ל"ג ז' ד"ה ורי), מיירי הכא שהקדש הדשן אחר שהוליו חזן לני מחמת, ע"ס. ונ"ל דכוונתו דכתיב גופא נוסף דאחר שהוליו
 הדשן לשם אף דעדין אסור מדרבנן, יבול להקדשו. אמנם לא ידענא עכ"פ מה בתחלה דקאמר מחי'. אור"ל ל"מ מרבותיהו היה נלפט"ד ע"ס
 מ"ה תוס' ורמב"ם [נדרים ל"ג ז'] דאע"ג דאין אדם מקדש דבר שאינו ברשותו, אפ"ה אם היה מונח דבר הפקר, ואין אדם סמוך לו רק הוה, ו
 יבול אחרו אדם להקדשו אף קודם שבה לידו. וא"ב אפשר לומר נמי למיירי הכא בהקדש דישון מוצה פנימי ומטרה, ולרבותא כמנן שהקדשו
 בתחלה דהיינו שהקדשין קודם שהוליו מהיכל. וקמ"ל מחי' תרתי. דהא, אף דגם אחר שיוציא דישון יהיה אסור ליהנות ממנו, אפ"ה
 משום דמדאורייתא מותר ליהנות ממנו או, דאין לך דבר שנעשת מלתו ומועלין בה [כפסחים ב"ז א], ורק מדרבנן אסור גם או
 בהנאה, משו"ה יבול להקדשו. ותו קמ"ל, אף דהשתא שעדין הדשן בהיכל, וודאי אינו ברשותו ואין יקדשו, עכ"פ כיון שנידו להוליו, ונס
 לשיוליו יהיה כל אדם אסור ליהנות מהאסר עכ"פ מדרבנן, לפיכך כל אדם מרובק מהאסר הוה מוכות בו, ורק אחרו המקדש הוא שרצה
 לזכות בהאסר כדי להקדשו, דכבוד מוצה קעביד, להבי אף שאינו ברשותו, הו"ל כלו' כאלו' כאלו' ורמב"ם רמב"ם דאין ל"ל דהאי
 בתחלה דקאמר מחי' ורק הוא, ור"ל דווקא שהקדש האסר בעודו עמיס וקטורת וכתולת, קודם שהקדשו לעונתו. ואמר שלכשישם דאן יוקדשו,
 דו"ל כמקדש דבר שטרותו ששמימור ויחזור ויקאס הקדש, דקדשה. ומה"ל נמי לא הוציר הרמב"ם שכלכותיו הך בנא דמחתי', מדכבר הוציר

ולד הטאת פרקג מעילה

דהא אמרי' לקמן צברייתא דאין מועילת צמה שהשביח במחזור. תוס'. וילפין לה כפ"ה ד"ח חמא חמא ממחומה דאיהא אלה בתלוש: ואין מועילין צמה שבתוכן. כתב הר"ב דאין מועילין צמה שהשביח לאחר שהקדש. ולא אמרי' דתקנה חזר הקדש כמו חזר הדיוט [במשנה ד' פ"ק דב"מ] לחזר משום יד אחרת. ולא מנינו יד להקדש. כ"כ החוס'. וכן הכ"מ דבב"ב. דאלו בהדיוט אחרת בלא רשות מואס המלא המלא ביו [בפ"ק דב"מ דף י'] חל לא בהקדש. ע"כ. ותמיהני דההס מסיקין בגמרא דהע"ג דמשום יד אחרת לא גרע משלימות.

ר"ע מברבינוהר
עשבים. אינה ראויה לא למזבח ולא לכדק הבית: ואין מועילין בטה שבתוכן. דאין מועילים צמה שהשביח לאחר שהוקדש: ולד מעושרת. אם ילאה

ואין מועילין בטה שבתוכן. דברי רבי יהודה. רבי שמעון אומר: המוקדש שדה ואילן. מועילין בהם ובגדוליהם. מפני שהן גדולי הקדש. ולד מעושרת. לא יינק

להקדש. וזוהק לומר דגזבר גופיה שליח להקדש הוא. ואין שליח עושה שליח ול"ע. ועוד קשיא לי דמ"ט הני מבינה תרנגולת וחלב חמורה לעיל. ומיהו בזה י"ל דהכ"ז דמה"י דלעיל דלא כי האי תנא. ואיני דבב"ב פ"ה דף ע"ט מיימי לה. וקמתי בזה ד"ר יהודה וכן סני צברייתא דההס ועיין לקמן: רבי שמעון אומר. כ"ח ר' יוסי אומר. וכ"ה בגמ' דהכא דבב"ב. וכן העתיקו רש"י ותוס' דהכא דבב"ב וכן שם הרשב"ס. וגם הרמב"ם בפירושו בנא"י העתיק ר' יוסי. אך ממ"ש דאין הלכה כמותו גראה דל"ג ברישא. ד"ר יהודה. ומ"מ בחרבורו פ"ה מה"מ. פסק כרבי יוסי. וכתב הכ"מ בשם הר"י קורקוס. מזהו דבב"ב גרסי ברישא דברי רבי יהודה. ויודע דרבי יהודה ור' יוסי הלכה כר' יוסי. חל מ"ט עוד בשמו דפ"ד דפסחים [דף כ"ח] נתבאר שמועילין בגדולי הקדש גבי שלשה דברים ששעו אגני יריחו. אינו נראה לי כלל. שלא הוזכר במשנה. אלא שזה שהחירו גידולי הקדש שהיה של אדם ברצון חכמים. ואיכור שמשעו מעילה לא שמשעו. והבי אמרינן ההס בזהו בגמ' . הבדי לה כמ"ד אין מעילה בגידולין. ודבן סברי נתי דמעילה ליכא איכורה מיהא איכא ואפשר שעל סוגיה זו סמך הרמב"ם בפירושו שכתבתי דפסק דלא כר' יוסי. ומ"מ י"ל דאיהא קשיא על הפסק שבחיבורו דאיכא למימר דהכי קאמר סוגיא דפסחים דאפילו למ"ד אין מעילה בגידולין איכורה מיהא הו ולדבריהם דאגני יריחו הוא דאמרינן ה"י. ומ"ט עוד דפ"ו דהמורה שיניו ומועילים בגידוליהם. הלכך הלכה כרבי יוסי. גם מזה אינה ראיה. שהרי פי' שם הר"ב. דהיינו בינת תרנגולת וחלב חמורה. והכי איכא ההס בגמרא. ומיהו למאי דכתבתי דהיהו דבינת תרנגולת כתי רבי יוסי הוא. עמא. ומ"מ ל"ל עוד ראיה אחרת. מגדולי קונס. דמשנה ו' פ"ו דנדרים: ולד מעושרת לא יינק מן המעושרת. פי' הר"ב. אם ילאה נקבה עשירית תחת הכזב. והיה לה בן קודם לכן לא יינק כו' ונמאל הנה מאלב מוקדשין. ובסמוך מפרש בשם הרמב"ם שאסור לכן ליקן כו' דשויה רבן כניה ועבודה דאסורין בקדשים. וקשה דמיפיק ליה דגבי פסולי המוקדשים דרשין צמר ולא חלב. כמ"ט לעיל במשנה ה'. וי"ל דכיון דבקדשים גופיהו. לא כתיב אלא לא תגזול ולא תעבוד. אלא דמשכילי המוקדשים שמשעין לה. יחאל ליה להרמב"ם למנקט מאי דכתיב בהדיא גבי קדשים עמאן. אלא דאכתי קשיא דלישגא דשנינו שמשע דמדרבנן. והא דאורייתא הוא. ובגמ' קמתי ולד המעושרת לא יינק מן המעושרת מנה ה"מ אמר רב אחדוני בר אחי. איהא העברה העברה מבכור [כתיב בצבור (שמות י"ג) והעברת כל פטר רהס

מועילין בהם ובגדוליהם. ופסקי ד"ה: וכן מ"ט שפני שהן גדולי הקדש. וינמלו חלף פ"ז כ"י: ופסקי ש"ב ה"ו פסחים פ"ד ס"ב: ולד מעושרת כו' מ"י פ"ה דף פ"ג ה"כ

שנוני גוסהאות
ר"י יורה (ר' יונה) ר' שמעון אומר. ב"ד נראה וכן ליה כתיב וכתי"מ וכתב"י [ע"פ ר' יוסי אומר]. שדה ואילן. כתיב ואת האילן; ככתב"י כאת השדה והאילן. ובגידוליהם. ככתב"י לפניו נטעה ובגידולה. ולד מעושרת. ככתב"י הסושרת. לא יינק מן המעושרת. ככתב"י לא יינק. וכן בסמוך וסנה' ע"מ: ככתב"י ד"ו לא יינק מן המעושרת.

ראשון לציון
ו' תר"ס ד"ח ואין מועילין צמה שבתוכן כו' וזה ה"י כתיב שליח שמים הם כמ"ט נמשך ג' פי' הדברים כו'. הכנה טענות כיה על דבתי על דכתיב סללו ומלאי שהיג ככר כלן קדשים ע"מ:

תוספות רעק"א
פ"ג ו [את ה] ת"י"ט ד"ה ואין מועילין וכן כתב הרשב"ם בב"ב. והרמב"ם בה דרשוי לב"ב דף ע"ט כתב ע"ו וי"ל אי נמי קני ליה אין מעילה בגדוליה עכ"ל. כונתו דבטה דקדוש שסילא אין מעילה הוא אפילו בגדולי הקדש למאן דח"ל דאין מועילין אף דברים הקדש וכי בגידוליה מ"מ אין בו מעילה. ועד כאן לא פליג ר' יוסי וס"ל דיש מעילה בגדולין אלא משום דיקני מוקדש. אבל בטה שהוצר הקדש ובה שורח דאין מעילה בכייתהו. וכן ראיתי אחר כך מפורש בשיטה סוקבצת:

לקוחים
ר"ל שהקדשם לנכרים וקני ליה הקדש לוי שטעוניה הנהא למקדש כמו הקינן ולא מיימי בהקדש כ"ה כמו בליק דא"כ לא היה קמתי דמועילין כתי דבכזבים אין בניה סברי אין קריבין לגבי מוצה אלה תמנה לכן ויהו ו"י על כרמ"ס ל"ק אבל על הר"ב דמוקי למתני בכזבים ודאי קשיא (ע"ל) ס"ה רש"א וכו' ומי' למאי דכתבתי וכו'. לא ידענא היכי ריחא וזכור הכה שטסוף בזה לחורן קרמ"י קורקוס דא"ס סנה ואח"כ מתעסקת היא ובשלאף אי גריס ברישא דמתני דבני ר' יהודה יחא ודלי דמ"מ לא מתי כהס אלא הרקין לכלן ר' יהודה ובי יוסי הלכה על יד יוסי אמנם כבר הוא

י כ י נ תפארת ישראל בועז

במחזור אין צו מעילה: ג) דאין מועילה צמה שהשביח ההקדש (ד):
(א) בש"ס [ב"ב ע"ט א'] גרסינן רבי יוסי אומר, וכן נראה מהרמב"ם [פ"ה ממעילה] דפסק כן מדברי יוסי ומוקו עמו [כגישין דס"ז א':
(ב) סילתו קודם שנעשה מעשר דיולתו א"כ הרי הוא דינו
צ"י פרישה ל"י שיחא ליה [כגישין ו"ג א']. אפ"ה בנלוהו כפחותה מנה ג' טנים בתוקף בזהוה הן. אבל כשיפאל בכל משנה דההס, בדקנט פטולת כל אחת ואחת בדרך דומה, נקם המלוי מלוי קודם. שיחרת מלוי שהפרה השבויה משתהנייר הנכרית. וגם גיורת מלוי טמי משתתחרת השפחה, שהולה בדטה אחרים, וסופסיד בשליח משתוו. וגם הלא ל"ל ככ"י. דברישא נקט ליה בסדר דרך לאו אף ו, דלא מבעיי' ראווי למזבח ולא נזדה"ב, אפ"ה בנלוהו מעל כהן וכמה שצ"ק. אבל כשיפאל מדבעי למנקט בהקדשין ריקנין ונחמלאו דלא מעל, שני הוא מסדרה דנקט תהלה, כדי למנקט ליה מני בדרך לאו אף ו, לא מבעיי' כור דלא קדמי מילא דאיהו לכוחו לאחר מכן, דמאן יימר בשעה שהקדיש שאל"כ ירדו נשמים לכוור, ואפי' לכוונה דמוקי ליה הש"ס [ב"ב ע"ט ב] במ"ס הנאים דרך חליו, ר"ל שאין יד אחר מעכב על ידו שלא ירדו לשם דרך המדרון, היינו להראב"ט דס"ל כ"מ דמוקי דקדשי. אלא למשנתיו דס"ל דלף כבה"ל לא קדשי, י"ל דקמ"ל דאמרי' מאן יימר שירדו לשם ובשפת רבי עד שלא יכלעו כבור [וע"י חוס' שם ד"ה אימר, ודוק]. והדר נקט לכוונה טמי אשפה, אע"ג דאורחא הוא לפנות זבלו לאשפה, וס"ל דהו"ל כפירות אילין וקדשי לכה"ס לר"ש, קמ"ל. והדר נקט בו"ג לכוונה טמי וטמי, דלא מבעיי' אשפה, דאיכא למימר דאע"ג דאורחא ה"י לפנות זבלו לשם, עכ"פ כיון דברטטו תליא, אולי ממנך ולא יפנה זבלו לשם, אלא אפי' סוכך, דדרך יונים לבקש לכן מנוח ולקנן במקום שימלאו סוכך, וס"ל דעדיף מה"ט ממי נשמים ומובל אשפה, והו"ל כפירות דקל דעבדי דאיהו, ומש"כ נימא דלף ה"י קנוו שם רק א"כ נמי נקדשו, ולמטול כהן קמ"ל: (ד) וקשה תקנה חזר להקדש, כמו דקונה להדיוט [כ"מ פ"ה מ"ד], ולא יהא כח הדיוט חומר מהקדש [כגישין כ"ב א']. ואי"ל דבהדיוט ה"ט דמזבח דחזר מיד אחרת, מאם המלא המלא בידו הגניבה, ולא מניט יד להקדש. יחאל, מדאמרינן [ב"ב ד"ע"ג]. דאע"ג דמשום יד אחרת לא גרע משלימות, וה"י ש שליחות להקדש, ככה"ס דשלוחי שמים ויהו [ברמב"ם פ"ו מנדרים], ואפי' כשהגזבר עומד בצד החזר, דהו"ל חזר המשמרת, תקני ליה. ורח"מ כה"ס קו' ו' ג"ע. ולפענ"ד נראה כיון דהרי עכ"פ גס ככה"ג לר"ך שיאמר הו"ג ג"כ זכתי ל"י שדי [כתיב רס"ח ס"ג], והכא ה"י דהקדש או הגזבר לא קאמרי הכי. ואפי' ל"ל דנעומד בצד שדה לחוד סני, עכ"פ ה"י כתבו הוס' [ב"ב ד"ה א' ד"ה אדעתא], דהא דהנירו קונה שלא מדעהו, היינו בלא ידע כלל, אבל בידע ומהכוון שלא לקנות לא קני. וא"כ הכא כיון דאין הגזבר מחוייב לעמוד בצד החזר ולומר שתקנה השדה להקדש, הו"ל כאילו התכוון ההקדש שלא לקנות, וגזבר דעבדי אדעתה' דנפשי' קעבד, דהרי לא נעשה שליח לדבר זה. אמנם איהא"כ מ"ט הלא חלבו וציוס לטיל [מ"ה] דאמרינן דמעל כהן, אף שבאו לאחר שהוקדש. ג"ל דלא דמי, דההס מנה קרבו, דהיינו מניח ההקדש עלמו שהקדיש, מא"כ הנהו מעמלא קאחו. ואפי' אילין ועשבים לא דמי לחלב וציוס, דההס גס קודם שינלו לאויד העולם כבר הוה מפקד פקידו בגוף ההקדש, וכשהופרטו וילאו, רק אובללו לאפרת מהקדש סה, דדיס ככתהלה כסתי מוחובים בגוף ההקדש. מוש"כ סירות ועשבים לא היו עומדים מופרשים בגוף ההקדש קודם שנמחו וילאו לחזן. כך ל"ל. אבל רהוי"ט כתב משום קו' ו' דמתני' דהכא ר' יודה היא דפליגי אהך מתני' דלעיל, יע"ט. [אב"י אמנם ק"ל דמדקאמר אין מועילין בה, משמע דלא"כ איכורה איכא, והכי בכריתות [פ"ו מ"ז ס"י ג"ה] אמרי', דלמד מחכמי שבת הקדש, וכן ה"י מדמפקר ע"י ממונן לא שיק לומר מנות לאו ליהנות ממנו כלקמן כו' ס"ט. והרצתי לזני הרב שליט"א, ההס בכריתות כיון שכבר נתן הכ' סלעים

אלה נקבה עשירית תחת השבט. והיה לה בן קודם לכן. לא יינק
שוב ממנה שבה חולין הוא. והוא מעשר. ונמנא נהנה מחלב
מוקדשים. שמעשר בהמה קדש הוא: ואחרים מתנדבים בן.
כלומר זו שהעבירה תחת השבט החס לא יינק ממנה. אבל

אחרים שהתנדבו קודם לכן רשאים
להטות קודם שמתעשר. שאם חלף
נקבה בעשירי. יהא חלבם חולין.
כדי שיינק בה ממנה בהיתר. וכן נמי
בולד מוקדשת לא היו מקדישים חלב
אמן. כך פירשו רבותי ומגומנס
הוא. ורמז"ם פירש ואחרים

מתנדבים. שמי שלבו נודבו היה מתנדב חלב להניק בן
המטוהרת. ובן המוקדשים. לפי שאכור לכן לינק מהן. דביום
רבנן בגיזה ועבודה דאכורים בקדשים. הלכך אין להן תקנה.
אלא שאחרים יתנדבו חלב להניקן. כיון שנאכרו לינק מחלב
אמן. וישר הוא: לא יאכלו בגרוגרות של הקדש. ואפילו
הטנו שיעשו מלאכה במוטותיהן. אין אכילים מגרוגרות של הקדש.
אלא הגזבר טמן להם דמי מוטות משל הקדש והם קונים מן
השוק: וכן פרה. שדשה בכרשיני הקדש חוסס פיה שלא תאכל
משל הקדש. דכתיב (דברים כ"ה) לא תחוסם שור בדישו בדיש
שראוי לו לא תחוסם. אבל חמא חוסס בדיש של הקדש. שאינו
ראוי לו. שהרי הוא אכור לאכול בהקדש: פ' שרשי אילן של
הדיוט

המוקדשים לא נהנין [ולמחי קח צמי מנא ה"מ] ועוד דקאמר
הולדות מבהמות שלהם. ומה נדבה היא זאת כיון לית שום ריוח להקדש. לכך נראה למורי רבי הרב רבינו פרץ שי'. דמהני'
מיירי בולד מעושרת ולד מוקדשים שלדו משהיו מוקדשים. והיינו רבותא. דאפ"ה אכור להניק מהם. והיינו הא דקאמר ואחרים
מתנדבים בן שבטיל שהיו הולדות להקדש היו מתנדבים להניק אותם. וקא צמי בגמ'. מנא ה"מ דלא יינק מאמו והכתיב תחת
אמו. דנושמע דאפילו היתה אמו קדושה מ"מ יונק ממנה (וקא הויה) [וקאמר הויה] העברה העברה מבכור. מה בכור מועלין בו פ"ו שאכור
להניק את הבכור מבהמת שמעשר וקדשים. דהא לא מנינו בכור של בהמת מעשר וקדשים שהרי הם פטורים מן הבכורות. אף
מעשר כלומר אף ולד הוא קדוש קדושת המעשר שטולד מבהמת מעשר אכור להניק מאמו שהיא מעשר. חלב המוקדשים נמי
אחיא אמו אמו מבכור דמה אמו האמור בבכור אינה של הקדש דבהמה של הקדש פטור מן הבכורה. אף אמו האמור בקדשים
דכתיב שבעת ימים יהיה תחת אמו. דמשמע לפי הפסק שמוחר להניק לולדות של בהמה קדושה מאמו שהיא קדושה. אינו כן
ודלוי איהא חס דחולין. ולכך מותר להניק מאמו. אבל חס היא קדושה אכור להניק לה. והשתא ניחא דפיר. אילטריריך ג"ש להכי
דאף כשהולד של הקדש אכור להניק מן האם: מעושרת. קשיא לי דלענין מעשר דגן חסן במשנה ו' פרק בתרא דמלמי מעושרת
על הכלכלה בממנה הופרש המעשר. וכן משמעות הל' והרמז"ם בספ"ג מה"מ העתיק ולד המעשר: ואחרים מתנדבין בן. פ'
הר"ב אחרים שהתנדבו קודם לכן. רשאים להתנות קודם שמתעשר בו'. וללא לורך מפרש קודם לכן וגם לשון המשנה מתנדבין בן
לא משמע לשעבר. וי"ל רש"י. ואחרים מתנדבין בן. שמתנין קודם לכן על מנת בן אני מכניס נקבה זו לידר להעשר שאם הקדש
בו' ושמתני דלהכי מהני להו תנאה הואיל ויכולין לעכב שלא תכנס נקבה זו לידר עד לאחר זמן. הלכך מהני תנאה. והוי
כדדבה. ולהכי קרו להו אחרים. שאינן מחמירין עליהן כראוי. וכן נמי בולד מוקדשים. לא היו מקדישין חלב האם. ע"כ. ומ"ש
הר"ב ומגומנס הוא מטעם שכתבו התוס' [ד"ה הפועלים] דלישנא לא משמע כן והל"ל ואחרים מהמים בכך. ועוד קשיא דתוספתא
קתני ליה גבי פועלים ופרה. והתם מה מועיל התנאי בדבר שהוא כבר של הקדש. לכך נראה לפרש ואחרים בעלי בתים
גדיבי לב היו מתנדבים להניק אותן ולדות מן בהמות שלהן שהיא חולין וכן פועלים ופרה של הקדש לפי שטוהין בשביל הקדש היו
עשירים מתנדבים לפרנסם. ע"כ. ועיין עוד מ"ש בשם בדבור ולד המעושרת: הפועלים לא יאכלו מגרוגרות של הקדש.
דכרס רטך אמר רחמנא ולא כרס של הקדש. רש"י. והתוס' כתבו דאחשק חוסס לנחסם כמ"ס הר"ב במשנה ב' פ"ז דב"מ:
ובן פרה לא תאכל בו'. פ' הר"ב דכתיב לא תחוסם שור בדישו וכי' גמ'. ופי' רש"י דענינא כולה בחולין קמיירי [ודכרי הר"ב
ב"מ]

וכתיב במעשר (ויקרא כ"ו) כל אשר יעבור תחת השבט] מה
בכור מועלין בו. אף חלב המעושרת מועלים בו. חלב המוקדשים
נמי אחי אמו אמו מבכור [דכתיב גבי בכור צפי משפטים יהיה
עם אמו. וגבי מוקדשים כתיב בפרשת אמור שבעת ימים יהיה
תחת אמו]. ופירש"י מה בכור מועלין

בו בכל דבר שיש בו דוכר הוא ולא
נקבה. אף מעשר נמי דנהג בנקבה
ובן מוקדשים מועלין בכלו. אף בחלבו.
ע"כ. והקשו התוס'. ל"ל קרא לאכור
חלב המוקדשים תיפוק ליה מדדרישין
גבי פסולי המוקדשים בשר ולא חלב
[כדפי' הר"ב במשנה ב' פ"י דחולין] וי"ל דאי לחו הוי
קרא דהכא. דקאמר חלב במוקדשים לא הוה דרישין גבי פסולי
המוקדשים דבשר אחא למטוטי חלב. דלא הוה ידעינן לה למחי
קאחי בשר למטוטי. אבל השתא דאכור חלב במוקדשים קאחי
[בשר] לומר אבל חלב כדקאחי קאי חדע מדאלטרירך למכהב.
ולא תגזו בכור לאכך [לאכור] גיזה בקדשים. והמחי לריך תיפוק
לי מדאמר גבי פסולי המוקדשים. תוצה תוצה ולא גיזה אלא
ודאי כו'. כמ"ס כבר בשם בחולין [שם ד"ה ליגזו] ע"ש. אבל
קשיא אחרתא יש להקשות דהיך יליף מבכור שהוא אכור
להניק. והא אין דטן אפטר משה"א כמ"ס [במשנה ב' פרק ב'
דמעושרת] ועוד קשיא דמלחא דפשיטא הוא דולד המעושרת לא
יינק מן המעושרת. כיון שהיא חולין. דהא כבר תנא לשיל חלב

המוקדשים לא נהנין [ולמחי קח צמי מנא ה"מ] ועוד דקאמר
הולדות מבהמות שלהם. ומה נדבה היא זאת כיון לית שום ריוח להקדש. לכך נראה למורי רבי הרב רבינו פרץ שי'. דמהני'
מיירי בולד מעושרת ולד מוקדשים שלדו משהיו מוקדשים. והיינו רבותא. דאפ"ה אכור להניק מהם. והיינו הא דקאמר ואחרים
מתנדבים בן שבטיל שהיו הולדות להקדש היו מתנדבים להניק אותם. וקא צמי בגמ'. מנא ה"מ דלא יינק מאמו והכתיב תחת
אמו. דנושמע דאפילו היתה אמו קדושה מ"מ יונק ממנה (וקא הויה) [וקאמר הויה] העברה העברה מבכור. מה בכור מועלין בו פ"ו שאכור
להניק את הבכור מבהמת שמעשר וקדשים. דהא לא מנינו בכור של בהמת מעשר וקדשים שהרי הם פטורים מן הבכורות. אף
מעשר כלומר אף ולד הוא קדוש קדושת המעשר שטולד מבהמת מעשר אכור להניק מאמו שהיא מעשר. חלב המוקדשים נמי
אחיא אמו אמו מבכור דמה אמו האמור בבכור אינה של הקדש דבהמה של הקדש פטור מן הבכורה. אף אמו האמור בקדשים
דכתיב שבעת ימים יהיה תחת אמו. דמשמע לפי הפסק שמוחר להניק לולדות של בהמה קדושה מאמו שהיא קדושה. אינו כן
ודלוי איהא חס דחולין. ולכך מותר להניק מאמו. אבל חס היא קדושה אכור להניק לה. והשתא ניחא דפיר. אילטריריך ג"ש להכי
דאף כשהולד של הקדש אכור להניק מן האם: מעושרת. קשיא לי דלענין מעשר דגן חסן במשנה ו' פרק בתרא דמלמי מעושרת
על הכלכלה בממנה הופרש המעשר. וכן משמעות הל' והרמז"ם בספ"ג מה"מ העתיק ולד המעשר: ואחרים מתנדבין בן. פ'
הר"ב אחרים שהתנדבו קודם לכן. רשאים להתנות קודם שמתעשר בו'. וללא לורך מפרש קודם לכן וגם לשון המשנה מתנדבין בן
לא משמע לשעבר. וי"ל רש"י. ואחרים מתנדבין בן. שמתנין קודם לכן על מנת בן אני מכניס נקבה זו לידר להעשר שאם הקדש
בו' ושמתני דלהכי מהני להו תנאה הואיל ויכולין לעכב שלא תכנס נקבה זו לידר עד לאחר זמן. הלכך מהני תנאה. והוי
כדדבה. ולהכי קרו להו אחרים. שאינן מחמירין עליהן כראוי. וכן נמי בולד מוקדשים. לא היו מקדישין חלב האם. ע"כ. ומ"ש
הר"ב ומגומנס הוא מטעם שכתבו התוס' [ד"ה הפועלים] דלישנא לא משמע כן והל"ל ואחרים מהמים בכך. ועוד קשיא דתוספתא
קתני ליה גבי פועלים ופרה. והתם מה מועיל התנאי בדבר שהוא כבר של הקדש. לכך נראה לפרש ואחרים בעלי בתים
גדיבי לב היו מתנדבים להניק אותן ולדות מן בהמות שלהן שהיא חולין וכן פועלים ופרה של הקדש לפי שטוהין בשביל הקדש היו
עשירים מתנדבים לפרנסם. ע"כ. ועיין עוד מ"ש בשם בדבור ולד המעושרת: הפועלים לא יאכלו מגרוגרות של הקדש.
דכרס רטך אמר רחמנא ולא כרס של הקדש. רש"י. והתוס' כתבו דאחשק חוסס לנחסם כמ"ס הר"ב במשנה ב' פ"ז דב"מ:
ובן פרה לא תאכל בו'. פ' הר"ב דכתיב לא תחוסם שור בדישו וכי' גמ'. ופי' רש"י דענינא כולה בחולין קמיירי [ודכרי הר"ב
ב"מ]

ולד המוקדשין. פ"י ס"ג
ה פ"ו ע"כ לא יאכלו
מגרוגרות של הקדש. פ"י
פ"ח מה פסלה ה"ל: וכן
פ"ה לא תאכל מברשיני
הקדש. פ"י ידועה מומת
פ"ה פ"ה כמות פ"ה ה"ה מ"ה
פ"ה פ"ה פ"ה פ"ה פ"ה פ"ה
הדומה כ"ו המין שרוא
יבא כ"ו מ"ה פ"ה מה
מפ"ה כ"ו:

שנויי נוכחאות
ולד מוקדשין. במשכ"ב
..המוקדשין. מגרוגרות
של הקדש. במשכ"ב ס'
נגרות הקדש. (פ"א
תאבל) מברשיני. במשכ"ב
[הא והגם בש"מ כלפניו;
ב"כ פ"ק ..מברשני;
פ' שרשי אילן (של).
ב"כ פ"ק שורשיני. במשכ"ב
ליחא.

לקושים
ז"ל בכיה מדישו של
ד"ר יהודה (פ"ג):
ד"ח ולד וכו' תיפוק לי
מדאמר וכו' תיפוק על
קשיא זו דלא תגזו ללא
חלף ומ"ס פ"ה דחולין
משכ"ב פ"ה והתי"ט לא בעיר
כוס לא תהא ולא תכא:
(כ"ד)

יבין תפארת ישראל בויעו

במעשר ונאכל במוצו [בתמורה פ"ג מ"ד]: גג דנהנה מחלב הקדש:
גד) ר"ל יש בני הדם שמתנין בן בתולה שזאם חלף נקבה בעשירות,
לא תקדש חלבה. וזה כפי שיינק אח"כ האול בהיתר (ד"ה):
גה) אפילו הטנו שיהיה מונתן על הקדש, טמן הגזבר לכן דמי
מונתן וקויין מהשוק, ולא ירננסן מהקדש להדיא. [אב"י והא
דלמתיין תמורה [פ"ו מ"א] דקדשי בדה"ג, דהיינו קדושת דמים נותנים מן
לאומיין בגין. התם נמי כי הכא לזריך לחלל חמלה הקדש על דמים]:
ז) כהדשה בתטוח הקדש: גז) [וויקקען] של הקדש. וקמ"ל דאפילו
כרשיני

שהיינו לאשם, לא מחשב הכוונה מה שהשני ידעה עד שיסתאב ויקריצו
עולה: (ד) ואילו"ק דאף דמנינו שיכול אדם להקדים בהמה בתחיל על
מנת שהגיה והכחשה שלו [כחולין פ"א מ"א], היינו בקדש שאינו מחוייב
בו. אבל הכא כיון דמחוייב להקדים הו"ל עשירי, ומזד הדין קדש החלב
ממילא, מדקדק לבכור. וכדקאמר בש"ס, אי"כ איך יכול להטות שיהיה
חלב חולין. וז"ל כיון דאי גבי שדי מומא כבולה עזרי' [ככבורות כ"ג
נ"], וגם יכול לשחט ולחלול מעדדים קודם שאגיע העוק, מבלי שישטר
[בפרות פ"ט סוף מ"א], להכי בהקדש שאינו מחוייב בו דמי. והרמב"ם
מפרש דה"ק, שאחרים מתנדבים להניק הולד מנקבה שבעדס, כשאין
לנתיב

ולד חטאת פרק ג מעילה

המים שבכר של חב. מ"ה
פ"ב מ"ז מעילה פ"ב ע"ב
נחנין ולא מעילין. מ"ה ע"ג
פ"ה ס"ו

שנויי בשחחאות

באין בשל הקדש
כו' באין בשל הריים.
במכ"כ הבאין. שבאין
בשל הדיום. אולם במכ"כ
ד"ו ה"ו נלתינו. המעילין
שהוא יצא מתוך שדה
הקדש. ד"ו מעין. וכו'
במכ"כ (ועם השדה של
הקדש). במכ"כ ד"ו
במכ"כ הוצא מתוך שדה
של הקדש וכו' שדה
של. גם נכ"ט; נכ"ק
מעין. מחמת שדה
הקדש. יצא הוץ לשדה.
במכ"כ ד"ו יוצא.
ג"ה בצלוחית. נכ"ק
ג"ה נחנין. במכ"כ נחנין.
ג"ה הוץ מן שדה (קנים)
בלוחית. נכ"ט לוח
וכי' טו"ט; נכ"ט
ג"ה הוץ הוץ הקנים
שנויים מן בלוחית.
לוח. במכ"כ ד"ו
..שנויין מן בלוחית.

תוספות חדשים

ז ברע"ב ד"ה מעין כו'
ונכע שדה של הדיום כו'.
ולא ידעתי מה הכיבוד
לזה ד"ל כפשוטו של
הקדש המעין ולא הו'
כדנזיל הקדש רק שדה
כדנזיל כיון שזוה נוכע
מחובו וכו' הרמב"ם פ"ה
מ"ה מעילה.
(ממסורשת וז"ל):

ראשון לציון

ז התי"ט ד"ה המים
שכבר כו' וכו' הרמב"ם
לא קרא כדמסקין בריש
פ"ג דב"ק טו' וכו' מוס'
במסנה דהכא יג ט"ב ד"ה
מים שכבר כו' וכו' וכו'
למנה כו' כדמסקין כסוכה
מ"ה ע"ב ואין תימא דבר
היו תנתי:

לקוטים

ז התי"ט ד"ה המים וכו'
לוק וכו'. הוסי' הניזול
כאן תמתי' דסוכה וכו'
ותימא דהכא כיוני תנתי
ולא תימא מדי וז"ל ד"ה
מחז לתרץ לפי שהו'
מזבח דב"ק דב"ק ומ"מ
אין זה דרך תוס' ז"ל
לוק מדידתו מה שבה
מזבח דב"ק (פ"ג): ה"ה
ראב"י וכו' וז"ל וכו'.
פ' קושיתו דמי לתו'
להרמב"ם לפי שדעת ר"ה
היא לנזול מכלן כמות
ליהנות מנה מותר שאין
מה הכנה דנכדיו כלל דה'
ודאי נכר דתקנה בלולג
כע"ל כמ"ס הרמב"ם
עמו שהרי הכלל תמתי
דנזול לא ליהנות וכו'
וכיון שכן למה דמא ל"ה
מכלה לפי שדעתו דמותר
ליהנות מנה וכו' שס'
ה"מ לפי כמ"ס התי"ט
ע"ל

הן פי' הרמב"ם: ז וישל הקדש בחין בשל הדיום כו'. פירש
הר"ב כגון שיש בין חילון של הקדש לקרקע של הדיום יותר מט"ו
אמה כו'. וה"ה ולתני חזרי ואירי תוך ט"ו ולתני סופא מועלין
ח"כ חזרי ואירי אחר ט"ו ולתני ברישא מועלין. וי"ל דתנא הכי

להשמועין דבתרומתו בין בחוך ט"ו
ובין חוך לט"ו אמה [לא] נהגין ולא
מועלין. תוס' פ"ב דב"ב דף כ"ו:
המים שכבר כו'. בפ"ד דסוכה ממנה
י' תנן חבית. וכמ"ס הר"ב. לא
קטיף כדמסקין ברפ"ג דב"ק ובסוף
דמא' וכמ"ס ט"ס כ"ד: רבי אליעזר
בר לודק אומר נותנים היו ממנה
זקנים בלולביהם. פי' הר"ב בחלה
קודם שזקופה דמסקופו דנעשית מותרת
נהגין ממנה. רש"י. ומ"ס הר"ב
ואפילו שלא לקטופה חלה כדי לזקפה על

גבי מזבח. קסבר מנות לאו להעת נהנו. תוס'. ולכאורה ג"ל
דח"ק לא פליג דהא קי"ל מנות לאו להנות נתנו כדפירש הר"ב
במסנה ג' פ"ד דנדרים. ור"ה בר לודק שזדלא קאמר. והע"ג
דמתיא בלשון פלוגתא חסכחן עובא כה"ג ול"פ וכמ"ס בסוף
בבב"ב. אלא שהרמב"ם כחז בפירושו וז"ל ומ"ס ר"ה בר לודק
[לאשמועין מינה] שמתר ליהנות בו לפי שטיקר בדימו הוא
שמות לאו ליהנות נתנו וזה הדבר אמיתי. והע"פ שדעת ר"ה
שמומר ליהנות ממנה. אינה הלכה ע"כ. וכן בחבורו פ"ה
מ"ה לא העתיק דבריו. וז"ע למה דמא מהלכה: זקנים
שלא יכלו לערוח אחר ערבה ח"כ לחשיבותם הורשו ליקח:

הדיום. באין בשל הקדש. וישל הקדש
באין בשל הדיום. לא נהנין ולא מועלין.
המעין שהוא יוצא מתוך שדה הקדש.
לא נהנין. ולא מועלין. יצא הוץ לשדה.
נהנין ממנו. המים שבכר של זהב.
לא נהנין ולא מועלין. נתנו בצלוחית.
מועלין בהם. ערבה. לא נהנין. ולא
מועלין. רבי אליעזר ברבי צדוק אומר.
נתנין היו ממנה זקנים בלולביהם:

ועובר בתוך שדה של הקדש. לא נהנין ממנו בחוך שדה של הקדש.
ולא מועלים דמשל הדיום הוא נוכע: יצאו. המים שבמעין זה
שנובע משה של הדיום ועובר בשדה של הקדש ילא משה של
הקדש נהנין ממנו לכחלה: המים שבכר של זהב. גבי נכ"ק
המים בז' ימי החג חנן כמעשהו בזול כך מעשהו בשבת אלא
שהיה ממלא מע"ט חבית של זהב שאינה מקודשת מן השלוח
ובאותן מים לא נהנין ולא מועלין דלא חקדשו לנכ"ק המים
למעילה עד שינתנו ללוחית של זהב דהיינו כלי מקודש: ערבה.
שהיו זקפים אותה אלא המזבח. כדמסקין ברפ"ג לולב וערבה [מסנה
ה'] : נתנים היו ממנו בלולב. בחלה קודם שזקופה. והע"פ

תפארת ישראל

בו"ע

לכע"כ יקובה אחרת נעדרו. ותמחני א"כ מה קמ"ל תמתי'. ורתו"ט
הקדש מה נדבה היא זו שאין ההקדש מרויח ע"ז כלום. ורתו"ט הכא
פ"ו דמתי' מיירי בולד שילדה בהמת מעשר אחר שנטעם מעשר דלע"ג
שהוא קדוש כמותה, ואפ"ה לא יניק ממנה, מדמכחישה. וא"כ קמ"ל
תמתי' טובא, דלע"ג דהולד קדוש כהמא, אפ"ה לא יניק מהמא, רק
יחלל ממנו אחר לבני להכחיש הולד הקדוש. ושיך נמי שפיר שחתיים
מתנדבים להניק הולד מחולין, וכן בולד קדשים לקמן בתמתי'. לפי דברי
תוס' ה"ל נמי מיירי בולד שילדה אחר שזקופה. ואי"ל ח"ק דברי הו'
מותר להקליק במזורה מנר לנר, אע"ג דהו' אכחיו קדושה [כשבת דכ"ב
ז]. ג"ל דימיקת החלב שמכחישה טפי, כ"ע מודו דלחור: (ו) אב"י
קי"ל לרש"י דע"כ. אי מיירי קודם שזקפן הרי קי"ל הזמנה לאו מילתא היא
[כשהדרין מ"ו ז]. ונ"ל דכיון דקודם זקופה הקדוש בו כבר, הו"ל ככבר
עשו בו מעשה, וככיס חסילין דנר ביה חד זמנא, דנאכר [בכרכות כ"ג,
וא"ח סי' מ"ב] ה"י הכהן הו' קאת מהמעשה שע"ל ידו מהע"ב כהקדש,
רק שלא נגמר עד אחר שזקפן. ומפי' ק"ל לרמב"ם דס"ל דמתי' מיירי
בערבות שגדלנין בשדה הקדש, וכ' עליו הרמב"ד ושינוש הו', ותמתי עליו
רבי"מ למה קרא לפי' הרמב"ם שינוש, בלי שום טעם. ולפע"ד כוונת
הרמב"ד דל"כ למה קאמר תנא דתנן מועלין זה, דמשמע ודלוי אף כשהיה
שלא במקום מזוה, וה"ל כחז שם גם הרמב"ם בעזמו מפורש, וזהו בלמתי
תמתי רבתי לרמב"ם, דהרי הוא בעזמו כ' לעיל מנה בסמוך דמועלין
גדולי הקדש, וז"ע. והשיבתי לבני הגאב"ד דק"ק לאנדסברג שליט"א,
קושיתו לרש"י מהזמנה לאו מילתא, גם בלי תרופ' לק"מ לפע"ד, דכיון
דמתי' ערבה דהג' נקדשי דב"ב הרי בקדשי דב"ב ודלוי הזמנה מלתא
היא. תרע דהרי באומר דבר זה יהיה קודם לזה"ב ודלוי רק הזמנה
בעלמא הוא [וע"כ ברש"י בסנהדרין דמ"ו סע"ג], ואפ"ה ודלוי מאו הוקדש,
וכל היכא דלוחית זו גזא דרתימא דלוחית קדש [ר"ה ד"ב], הרי הזמנה כנה
מלתא היא. וקושיתו לרמב"ם דמתי' למתי' בערבה בשדה הקדש,
שכתבת סתור חכ"ד דברי עמו. ק"ל דרמב"ם דייק מדנקס תנא סתמא

יבין

כרשינין דנא חזו כ"כ למחלל אדם [כתומה פ"ה מ"ט] עכ"פ מדכתיב
לא תחטום סור בדישו, ויו יתורא, דהו' סגי למכב בדים, אלא
קמ"ל קרא דוקא בדים הרלוי לו, אסור לחטמו, אבל בדים קדש
שלינו רלוי לו לאכול ממנו כשלא ידעו, מותר לחטמו. וכן בפועל
כתיב גביה כי תבוא בכרם רעך, ובפועל הכתוב מדבר, משמע
דוקא בכרם רעך מותר אהה לאכול, אבל לא בשל הקדש: (ג) ואין
בין חילון לשדה של הקדש יותר מט"ו אמה. דביתור מזה לא גרירי
הו שרשים בתר חילון, ומועלין בהן: (ג) הכא מיירי דוקא בים
בין חילון ההקדש לשדה החולין טפי מט"ו אמה, דבפחות מזה אכתי.
גרירי שרשים בתר חילון ההקדש ומועלין בשרשים [כפאה פ"ג].
[ואי"ל ח"ק ככל בנא לפלוג ולתני גידים. דנ"ל דכין ברישא וכו' כפי'א
רק כותא קמ"ל, ברישא כותא, דלע"ג דגוף חילון של הדיום, אפ"ה
משכתת גביה אכורה להנות ממנו אפילו תוך ט"ו אמה. וסיפא נמי כותא
קמ"ל, דאף שגוף חילון של הקדש, אפ"ה משכתת גביה חילון מועלין ע'
והיינו חוך לט"ו אמה [וע"י תוס' ב"ב דכ"ז ב' ד"ה רבינא]: (ס) ומיירי
שהמעין זה משה חולין רק שערב שדה של הקדש, או שהקדים
השדה ולא המעין. ולהכי לא דמי לצור שנתמלא מים מגשמים של
הפקר [לשיל מ"ו], דהכא שאני דכבר זכה בהן הדיום כשעברו בשדה.
[ורמב"ם פ"ה מעילה פי' דמתי' מיירי שהקדים השדה ואח"כ נתקע שם
מעין. ואי"ל ח"ק וכו' גזע מבור שנתמלא מים מגשמים, ואפ"ה פסק הרמב"ם
כריש לעיל מ"ו דמועלין בהן. ג"ל דהכא כיון שזולתין הן, הו"ל כשומדין
ולא, וס"ל כאילו אין דעת הקדש לזכות בהן, משא"כ כבוד לעיל כיוסין
ומזולתין הן: (א) מדדמיו לגדולי הקדש כל זמן שחן שדה הקדש:
(ב) של הקדש: (ג) אפילו לכתחילה (ד) כשלא שבת תוך סוכות,
שאי אפשר לשחזר מים בשבת לניסוך המים שבסוכות, מנחל השילוח
שחון לירושלים, להכי שחזו מים מע"ט וטמום כבד זכב שאינו
מקודש כדי שלא יפסל בלינה. ולמחר דקודם שיכנס נהנו המים בללוחית קודם:
(ה) שזקופין בסוכות סביב למזבח: (ו) מדדמי להקדש: (ז) אכל ערבה דדמי רק לקודש, להכי בערבה שנתמלא מים מזה הוה שם גם לכתחילה
שבעת מלותו ומועלין בו, רק דאסור לכתחילה [כפסחים כ"ז א']. ולרמב"ם [פ"ה מעילה] לא מיירי הכא בערבה של חג אלא בכל ערבה שנתמלא מים מזה הוה שם גם לכתחילה
בהכנה וכן ג"ל מונת רש"י. ולרמב"ם [פ"ה מעילה] לא מיירי הכא בערבה שנתמלא מים מזה הוה שם גם לכתחילה

ר"ל כלי מקודש כדי לנסק ע"ג המזבח:
(ה) דל"כ חילון הקדש גמור אין לך דבר
לכתחילה

המים בללוחית קודם: (ה) ר"ל כלי מקודש כדי לנסק ע"ג המזבח:
(ה) דל"כ חילון הקדש גמור אין לך דבר
לכתחילה

ולד המאת פרק ג מעילה

שלא לקטוע. אלא כדי לוקפה על גבי מוצח: **ת קן שבראש** אילן. של הקדש שצנאו העוף מעלים וקסמין שהציה ממוקם אחר: שבאשרה יתיו בקנה. יכול הקן לארץ בקנה ויהנה ממנו. ודוקא יתיו. אבל לא יעלה על האשרה. דהם עולה ליטול הקן נמלא כהנה מן האשרה והציונים והאפרוחים שבקול זמן שצרכים לאמן חבורים בין שבראש אילן של הקדש בין שבראש האשרה: המקדיש את החורש. תרגום יער מורשא: מועלים

ת קן שבראש האילן של הקדש. לא נהנין ולא מועלין. **שבאשרה** יתיו בקנה. המקדיש את החורש. מועלין וכו' הרמב"ם יתיו בקנה ר"ל שינים האפרוחים ואז יקח אותם. **ע"כ** ומ"מ היתיר הקן באשרה ואפר של הקדש. וכבר תמה עולו הכ"מ בפ"ה מה"מ. אלא שהוא מליסורא דהקדש. ולא נחית לשינוי בדברי התוס' שכתבו לעיל דאשרי לטל הקדש בטוב טעם וכן אסרו לאשרה וכמ"ס בכמוך בזבחים. ולפי זה יש לתמוה בהפך דלמה היתיר באשרה. וז"ל התוס' הקן עולמו אסור באשרה כמו בכל הקדש וכן האפרוחים וציונים שנים בצניטה [וכדפירש הר"ב]. וה"ל ודאי חתן ליתירא גבי אשרה וקטני לאיסורא גבי הקדש. י"ל דלהכי חתן לא נהנין גבי הקדש משום דצניטה למחתי. אין מועלין. ומתיו בקנה קטני גבי אשרה. דאע"ג דהוי דבר מאוס מאד שהיא של עבודה זרה אפ"ה שרי ע"כ. ויש חילוק גרסאות בסוגיא זו להכ"מ. שבהלכות מעילה [פ"ה] העתיק גירסתו וצפ"ו מהל' עבודה זרה העתיק גירסת אחרת. ומ"מ דברי הר"ב אינם עולים אף לאותה גירסתו וה"ן להאריך. [וטוב ראיתי שרש"י פי' צפ"ג דמס' עבודה זרה דף מ"ב ע"ב דבאשרה ליכא למגור משום דצניטה מיעה. ע"כ]: מועלים

ת קן שבראש האילן של הקדש מעלים וקסמין שהציה ממוקם אחר: שבאשרה יתיו בקנה. וי"ל דגוריון דלמא אחי [לחלוסי] בקנים המחוברים [באילן] ע"כ: יתיו בקנה. לשון הר"ב וי"ל הקן לארץ בקנה ויהנה ממנו. ויש לתמוה מאי שנא מכל הקדש לארץ נהנין. ובגמ' מאי יתיו האפרוחים

שניי נוסחאות

ת קן. כנסת"ג הקן.

לקטנים
לעיל דר"ל עובד בלמוד קאמר ולא צ"ל לחלוסי וז"ל השם דתקן ר"ל אומר כל אשכחן טובא כה"ל דלא פליגי וזרי כוונת קשיטתו וכלמא תקנה ה"ל וה"ן לי מה להשיב והלכתהו לפרש כוונתו לפי שכתבו להבי"ד שכתב ע"מ שהסוף לעיל סתי"ט כפי' הרמב"ם וז"ל כהנה זו מהדמי'ט סיא ומ"מ לא הנין דברי הרמב"ם וסתי' כוונתו ולפי' העתה צ"ע וז"ל הרמב"ם קר הוא ומ"ס ראב"ן אינו מודה שמהו לעיל דה"ל שיקרא וכו' ואפי"ו שדעו ר"ל שמהו וכו' ומהו וכו' ויש עשה שדהו מהלכה שיהא הוא כוונה ללמוד מעלן שמהו ליתבא ממנה א"כ קרי הכוונה ממי כהנה וכוח דלא ככלל המצות לאו ליתבא יתנו. ומתוך הקדו להשיב לפי דעתו על הגדולה ממש לא זכה להנין דבריהם דבגמ' סתי"ט דלעיל פליגי אלא ליתקון הלכות אינו מעלה ולא מוריד לענין הל' שיהא בעיקר סתי' דאף אם לא עי' כולל אלא כמ"ס כבוד מ"מ קו' הרי"ט ז"ל במקומה עומדת דהיא גוסא קא מינעוץ ליה מאי דחוקי לפרש דר"ל רובא ללמוד וכו' שבו דהחו מהלכה ה"ל לפי כדלעיל ואפי"ה ש"ן הכתה לגיה לעיל כמ"ס התי"ט דשפיר ויש ליישב הלשון כבוד ומ"מ הקו' בעיקר התי"ט דקרא ק"י. (ש"ס):

יבין תפארת ישראל בועז

ת"ק מורה דהרי מילת לאו ליהנות נחתו (ז'): (ע) והטוף צנה הקן מעלים וקס שהציה מעלמא: (א) דאסור לכתחילה מדרשה לחלוסי בקנים המחוברים באותו אילן הקדש: (ב) קן כניל שבני על אילן העמד: (ג) ר"ל יענע בקנה את הקן שיפיל עי"ו לארץ, ומותר א"כ ליהנות מהקן. אבל לא יעלה באשרה ליעל הקן, מדרגה מהע"ו כשיעלה עליו. ואפילו אפשר שיטול הקן בידו בשורו עומד בארץ, אפ"ה אסור, שיחשידוהו שעכשו הוא שובר עלי הקן מהאשרה. אבל ע"י שיתיו הקן בקנה, יהיה ניכר שכוון העול הוא [מוס' ע"ז מ"ג ב']. כיהו בהקדש אפילו להתיי בקנה אסור, משום דהקדש דלא מאיס ולא צדיק אינטי מניה נזריקן טפי שינה גם מעליו [כנייה ל"ט א']. אבל האפרוחים שבקן, אם יש עליהן כבר עולות שאז לא יקן שבאילן, אפילו בהקדש מותר ליעל משם בידו והוא עומד בארץ, ובלא גלגל גולותיהם עדיין, או ציונים שבקן, אפילו באשרה אסור ליעל משם (רק) [ת"ק] דרך החזק, מרחיים עליהו מלורקן למטה, להכי חיישינן שמה יעלה ויהנה מהאילן עי"ו. [תוס' ע"ז סס] (ח): (ער) יער:

ערבה, ולא פי' ערבה של מוצח, כדפי' לעיל מנה מים שבכד של זבן, ש"מ דלאו דוקא ערבה של מוצח, אלא ערבה שגדילה בשדה הקדש אין מועלין בה. ומטעם דמומי' ואורא קרני. דוגמת שרשי אילן הקדש חוץ מעלין אמה, דאין נהנין מדמוכריין באילן, ואפי"ה אין מועלין מדרכי ייקתן רק מהארץ ולא מהאילן, ה"ל הכא: (ז) ואילוה"ק עכ"פ האין יכלו הוקיטם ליטול משם ערבה, הרי אסור לישראל לנטול לשם רק לזרד סמיכה שחיים הוקיטם [כס"א דלני]. ואש"י דנהו ג' ל"ד, דה"ל לזרד אחר רשעין לבנות, לכגון [מדות פ"ב ס"ו ל"ט]. עכ"פ הכל לא מהכח אורד מזה כ"כ שיבוא צעננו נוסף לשם כסמיכה וכו', שא"ל שעתה המולה אם לא יבוא צעננו לשם. י"ל דהכל מני מייירי בני מהוקיטם שהיה כהן. או שבאמת נקשו מכין להניין ליהן משם. ולר"ס דמייירי קודם שזקפוס, כיוא טפי. רה"ל דהא דקק וקיים, ר"ל ת"ח, כדחניקן מטעם צרי"ג וקיים [ב"מ ד"א א'] וכדומה הרבה צע"ס. וה"ל מייירי רחיים נגדולי הדור טעמו כן. ורתי"ו"פ פי' דקק וקיים דמדכן חלשי' להפס אחר אהרה, היתיר ליהן כן, עכ"ל. ותמחזני דא"כ קשיטת רחיו"ט לרמב"ם גם לדירי' חוזר וייער, שפסקה לרמב"ם על שדחה דברי ראב"ד מההלכה, והרי קיי"ל מלות לאו ליהנות נחתו. והרי גם לדירי' ק' קושי' זאת, דלי נמי קיי"ל כראב"ד, הרי עכ"פ מדקיי"ל מלות לאו ליהנות נחתו, יהיה מותר לכל אדם לעשות כן, ולמה היתיר דוקא לחלשים. והן אמת שכל עיקר מחשב הנהא, עכ"פ מה שצ"ל לקנות אחרת מחשב שפיר הנהא, וצדומת זה כ' רחיו"ט גופיה [שקלים פ"ב מ"ב, ד"ה ויאילוה"ק א"כ הנודר הנהא משופר, או החוקט בשופר של קדשים דיאל. משום מלות לאו ליהנות נחתו [כר"ס כ"ח א'], ועל כרחק דמה"ט נמי לא נעל [ט"ס], ואמאי, הרי עכ"פ מה שצ"ל להדר אחר אחר מחשב הנהא. י"ל תוס' א"כ לנזק חסוד רח"ל שמשום הקול, אבי' שישקט לוחשי' לחשי' וקטע גם הוא י"ל, כשא"כ הכל דלר"ד לקו הערבה, וודאי אם לא תחלו לו י"ס זך לקנות אחרת, וזה שפיר מחשב הנהא. אב"ו ל"מ ל"ל לתרן קו' רחיו"ט על שדחה דברי ראב"ד מההלכה, ע"ס מ"ט תוס' [סוכה מ"ג ב'] דלח"ק דערבה היא הלממ"ס, א"כ א"כ ערבה של הקדש לכס, משא"כ לא"ל שאול דליקף לה מערבי שחי, א"כ גם ערבה של הקדש צמי לכס כמו גד' מינין. א"כ י"ל לרמב"ם ת"ק דהכא וראב"ד צנא פליגי, דח"ק דהכא ס"ל כחכמים דהס, וכדקיי"ל דערבה הלממ"ס, ולא צמי לכס, א"כ אין ללמוד מהך משעה שיהיה ערבה של הקדש מותר גם בשאר הנאות, ד"ל ערבה הנוטה שחי' דמלות לאו ליהנות נחתו, משא"כ שאר הנאות באמת לא נהנין ולא מועלין, וראב"ד ס"ל כחכמי' שאול החס דליקף לה מערבי. ובעינין גם ערבה של הקדש לכס, ומיייתי שפיר רחיה מהך משעה דגם שאר הנאות מותר ערבה של הקדש, דח"ל דהך דוקים שחי' דמלות לאו ליהנות נחתו. דליתא, דאף דאין סס הנהא ליחסר, מדנטיין גם ערבה של הקדש לכס, וכנסת"ג הוקיטם ללאה בה, הרי הויתרה לרשות חולין, והרי המולא מעות הקדש לרשות חולין, אף שלא נהנס מעל ורק בנזרד לא מעל ככה"ג עד שיטעה בה מעשה הדיוס [בבבא פ"ה מ"ה מ"ד]. א"כ מדקיי"ל דערבה הלממ"ס ולא צמי גבה לכס, להכי יסה דחה הרמב"ם הך דראב"ד מההלכה. עכ"ל בני הרב הגאון ד' של"ס א. והשברתי לו, הן אמת שדבר זה חריף ומסופל, ואפי"ה א"ל לומר קן, דהרי שכתב בני של"ס דהרמב"ם לא מוקי לה הכא ערבה שמקומו בה המוצח אלא ערבה שגדילה בשדה הקדש מייירי, וגם אבא שאול היו נוהגין בצלוציהן קאמר, והרי ערבה שבצולג לכ"ע בעינין לכס, וא"כ אין אפשר לומר דפליגי הכא בלכס. ובאמת עוררתי בני של"ס לומר, דהרי גם לר"ס דמייירי ערבה של הקדש, גם לרמב"ם דמייירי ערבה שגדל בשדה הקדש, עכ"פ א"כ פשט, האין חוקיטם הוקיטם לחת ממנה צלוציהן, הרי ערבה שבצולג לכ"ע בעינין לכס, וא"כ אף דמלות לאו ליהנות נחתו, ואין כחל הנאה, עכ"פ שכתובה בצלוציהן, הויתרה ערבה מרשות הקדש לרשות הדיוס, ואף דלא נמשול מטעם דאין הערבה ממש של הקדש, לר"ס דלית ליה ולרמב"ם כדלית ליה, עכ"פ הו"ל ככרישא דלא נהנין ולא מועלין. וע"כ ל"ל דע"ל לראב"ד דכיון דלית הקדש ממש, וגם רק למעות הביאוש לרשותם, לא גזר בה רצון לדקדק בה כולה התי. וא"כ י"ל לרמב"ם שכתבו בהא פליגי חכמים וראב"ד, וישא פסק כחכמים, דכלל גוונא אסורה ערבה של הקדש, אפילו כדבעי לה למעות. ומחוורן קו' רחיו"ט לרמב"ם (ח) אמר המפורש מאחר שכלאורה אין פירושי' וס מסכים עם סתי' ה"ש כהן [ד"א א'], וגם צ"ל פי' אסורא שנתמה עמוס מוכסה, כלנה חדשה מעולפת כפסירי נעוף, ודברי רבותיו ר"ס וכו', אב"ר רק מעדין סורגלו ליקף, הנבנו סרו, ואין מסטיקן לנרוניו לחי' נמא. לכן קמתי אני צריה קלה בקא בר ימא, וכחולדה הדרה בעקרי הכתים, וכאישות בני שינים כחחחחח, ואפי"ה ברק ברקאי דכונתא בעלמא קא חוילא, לפרש סוניקין כפי' הסכים עם סוניא דל"ס ע"ו [מ"ב ב']. דהכא איתבה ר"ל ל' יוחנן דקאמר דע"ו שנסברה מאליה אסורה, והרי נחתו קאמר זקן באשרה יתיו בקנה ומותרת. וקס"ד דמדקתני סחמא ש"מ דמייירי

התרומה והתרומת מעשר כלה פ"ג ע"ב יבטתי דעל פ"א פ"ג: ג' כל הפטוליה מצטרפין זה עם זה. ע"כ וזתים קמ"ט פ"ג מ"ד ט"ז פ"ג חתמה ה"ל: כל הנבילות מצטרפות, מ"ד פ"ג ט"ז פ"ג חתמה חתומה ה"ל ופ"א ח"י ע"כ אבות המעלה הנה ג' השורשים מצטרפין זה עם זה. ע"כ פ"ג חתמה חתומה ה"ל ופ"א ח"י ע"כ חתמה חתומה ה"ל.

שנוי נוסחאות
 ב התרומה. כד"ט והתרומות: כתיב: ותרומה, ה' חלה. כתיב: וחלתה. לאסור. כתיב: לאסור; כתיב: ד' ליאסר; ג כ" הנהתי. כתיב: וכל הנבילות מצטרפות כתיב: לפניהם. מצטרפין. כ" השורשים. כתיב: וכל השקצים והגוה כתיב: כנפטי.

ראשון לציון
פ"ד ב ברע"ב ד"ה התרומה וחתימת מעשר כ"י התרומה היינו חתומה גדולה מרי מזהה טו' כן נכון להיות וכ"ה כתיב: :
תוספות רע"ק
פ"ד ג [ואח"כ] ברע"ב ד"ה וכן השורשים לחייב האוכל בכערשת, היינו כמיחן אבל בחיחן שיעורן בביות:

לקושים
פ"ד ב כסענה חמשה
 דברים וכו', ו"ל רש"י אפי' דתל רישא גמי קדשי מזבח מצטרפין זה עם זה אינו' למתיב סא לאשמועי' כדכח' דכשר וסולת וכו' מצטרפין אפי' דמיתא חתומה כסו ע"כ. וכוין דמטוס ה"ל תיבנה וכו' דמ"ס' איזנתין דמתיבא בין בעולה ובין בתודה דלא תיחא כשלמא כלכו יציהי חל' בשר וחלב ודג'י' הדל מין אחר לא יציהא דבא שפעין מירשא ופי' לא הוה יצ"ך למתיב אלא ד' בעולה וכו' מתיבא קמ"ל דליקא דמטוס הא גמי יציהא דתרכא וכשרא מרי מתיב ויבטי וע"ע לקמן. (ש"ס): שם במסנה וששה בתודה והאי סולת דקהני גבי תודה היינו גמי מנתח נכסות דתודה גמי טעונה מנתח נכסות דמסיק ליה מחו זתי רש"י. (ש"ס): תרי"ז ד"ה חמשה ופי' וכל' בתודה וכו'. דכשר שבתודה גזאל ויבטי למטרף עם הלז סהו' לקמי' וכן הלש אה אכל וכו' תבד דהא דלא מוקס בתודה משו' לכהו וכל דק דג' הכשר היו בתודה כמו הלש דבאל' (ש"ס).

פ"ד ג ברע"ב ד"ה וכן השורשים לחייב האוכל בכערשת, היינו כמיחן אבל בחיחן שיעורן בביות:

מיירי לענין אכילה. דמחייב האוכל משום פגול טהר וטמא, ואי מרישא דקהני קדשי מזבח מצטרפין ה"א בזמן א' קמ"ל חטילו כב' מינין. ועוד חננהו למטונו דס שאין חייבים עליו משום פגול [כדחנן במשנה ה' פ"ד דזבחים וספ"ח דחולין וכו' תימא מאי קמ"ל כיון דהניגא. י"ל כמ"ט

בריש ברכות בשם הסוס' דכך רבילות המשנה ע"ס] ועוד אשמועין דחל פגול אהך דברים חמשה וששה. וכל דלתיא כר"מ דפ"ד דזבחים מבנה ג'. דמחייב בפגול לנסכים הנאים עם הבסמה וכן במשנה ד' פ"ג דמנחות. והא' דחלב ויין מצטרפין. אפי' דחלב כזית ומסקין ברביעית ה"מ בשתיא. אבל דרך אכילה ששרה פתו בין שיפורו [בזכיה] וקלת תימה מאי יציהא דקנט חמשה דברים בעולה. הא כשלמים נמי מצטרפין לחייב משום פגול. וי"ל דקנט פולה משום דאירי נמי במעילה. אפי' דבתודה לא אירינן במעילה ע"כ. והרמב"ם בחבורו [רי"ט] פ"א מהלכות מעשה הקרבנות העתיק זבת ה' דברים לענין אוכל כיהת מחמשה ביחד דלוקא. שנאמר (דברים י"ב) לא תוכל לאכול בשעריך וגו' וכל נריך אשר תדור מפי השמועה למדו שזו אזהרה לאוכל בשר העולה: ושישה בתודה. פ"ה הר"ב לפגול כו' ולא למעילה שהתורה קדשים קלים. ואין מועלין בבשרה כלל. וג"כ בלחם חודה [ג"כ] * אין מועלין בו לפי שהוא דומה לבשר ואוכלין כיוצא בו. הרמב"ם: ותרומת מעשר של דמאי. הארכתו בזה בס"ד במשנה ח' פ"ד דמתיבא: ג' כל הצלות מצטרפות זו עם זו. פירש הר"ב לענין טומאה. אבל לא למלקות כו'. שאין אוכל בשר בהמה טמאה לוקה משום נבילה כו'. דאין איסור חל על איסור כדפירש הר"ב במשנה ד' פרק ג' דברייתא. ועיין בס"פ: וכל השורשים כו'. כתב הר"ב האוכל כבעדשה כשיעור טומאתו. דמי ר"י בר חנינא ולא

פגול. וי"ל דקנט פולה משום דאירי נמי במעילה. אפי' דבתודה לא אירינן במעילה ע"כ. והרמב"ם בחבורו [רי"ט] פ"א מהלכות מעשה הקרבנות העתיק זבת ה' דברים לענין אוכל כיהת מחמשה ביחד דלוקא. שנאמר (דברים י"ב) לא תוכל לאכול בשעריך וגו' וכל נריך אשר תדור מפי השמועה למדו שזו אזהרה לאוכל בשר העולה: ושישה בתודה. פ"ה הר"ב לפגול כו' ולא למעילה שהתורה קדשים קלים. ואין מועלין בבשרה כלל. וג"כ בלחם חודה [ג"כ] * אין מועלין בו לפי שהוא דומה לבשר ואוכלין כיוצא בו. הרמב"ם: ותרומת מעשר של דמאי. הארכתו בזה בס"ד במשנה ח' פ"ד דמתיבא: ג' כל הצלות מצטרפות זו עם זו. פירש הר"ב לענין טומאה. אבל לא למלקות כו'. שאין אוכל בשר בהמה טמאה לוקה משום נבילה כו'. דאין איסור חל על איסור כדפירש הר"ב במשנה ד' פרק ג' דברייתא. ועיין בס"פ: וכל השורשים כו'. כתב הר"ב האוכל כבעדשה כשיעור טומאתו. דמי ר"י בר חנינא ולא

האוכל כבעדשה כשיעור טומאתו. דמי ר"י בר חנינא ולא

ממנו משום מעלה בזה. ולחייב משום פגול וטהר. וטמא. ומשום מעילה אם נהנה מכולן בזה פרטות: והסולת: המנחה הבאה עם העולה: והיין. לנסכים. העולה טעונה מנחה ונסכים: וששה בתודה. שהתודה טעונה לחם וסוף על חמשה דברים שבעולה.

כדחנן במשנה ה' פ"ד דזבחים וספ"ח דחולין וכו' תימא מאי קמ"ל כיון דהניגא. י"ל כמ"ט בריש ברכות בשם הסוס' דכך רבילות המשנה ע"ס] ועוד אשמועין דחל פגול אהך דברים חמשה וששה. וכל דלתיא כר"מ דפ"ד דזבחים מבנה ג'. דמחייב בפגול לנסכים הנאים עם הבסמה וכן במשנה ד' פ"ג דמנחות. והא' דחלב ויין מצטרפין. אפי' דחלב כזית ומסקין ברביעית ה"מ בשתיא. אבל דרך אכילה ששרה פתו בין שיפורו [בזכיה] וקלת תימה מאי יציהא דקנט חמשה דברים בעולה. הא כשלמים נמי מצטרפין לחייב משום פגול. וי"ל דקנט פולה משום דאירי נמי במעילה. אפי' דבתודה לא אירינן במעילה ע"כ. והרמב"ם בחבורו [רי"ט] פ"א מהלכות מעשה הקרבנות העתיק זבת ה' דברים לענין אוכל כיהת מחמשה ביחד דלוקא. שנאמר (דברים י"ב) לא תוכל לאכול בשעריך וגו' וכל נריך אשר תדור מפי השמועה למדו שזו אזהרה לאוכל בשר העולה: ושישה בתודה. פ"ה הר"ב לפגול כו' ולא למעילה שהתורה קדשים קלים. ואין מועלין בבשרה כלל. וג"כ בלחם חודה [ג"כ] * אין מועלין בו לפי שהוא דומה לבשר ואוכלין כיוצא בו. הרמב"ם: ותרומת מעשר של דמאי. הארכתו בזה בס"ד במשנה ח' פ"ד דמתיבא: ג' כל הצלות מצטרפות זו עם זו. פירש הר"ב לענין טומאה. אבל לא למלקות כו'. שאין אוכל בשר בהמה טמאה לוקה משום נבילה כו'. דאין איסור חל על איסור כדפירש הר"ב במשנה ד' פרק ג' דברייתא. ועיין בס"פ: וכל השורשים כו'. כתב הר"ב האוכל כבעדשה כשיעור טומאתו. דמי ר"י בר חנינא ולא

פגול. וי"ל דקנט פולה משום דאירי נמי במעילה. אפי' דבתודה לא אירינן במעילה ע"כ. והרמב"ם בחבורו [רי"ט] פ"א מהלכות מעשה הקרבנות העתיק זבת ה' דברים לענין אוכל כיהת מחמשה ביחד דלוקא. שנאמר (דברים י"ב) לא תוכל לאכול בשעריך וגו' וכל נריך אשר תדור מפי השמועה למדו שזו אזהרה לאוכל בשר העולה: ושישה בתודה. פ"ה הר"ב לפגול כו' ולא למעילה שהתורה קדשים קלים. ואין מועלין בבשרה כלל. וג"כ בלחם חודה [ג"כ] * אין מועלין בו לפי שהוא דומה לבשר ואוכלין כיוצא בו. הרמב"ם: ותרומת מעשר של דמאי. הארכתו בזה בס"ד במשנה ח' פ"ד דמתיבא: ג' כל הצלות מצטרפות זו עם זו. פירש הר"ב לענין טומאה. אבל לא למלקות כו'. שאין אוכל בשר בהמה טמאה לוקה משום נבילה כו'. דאין איסור חל על איסור כדפירש הר"ב במשנה ד' פרק ג' דברייתא. ועיין בס"פ: וכל השורשים כו'. כתב הר"ב האוכל כבעדשה כשיעור טומאתו. דמי ר"י בר חנינא ולא

האוכל כבעדשה כשיעור טומאתו. דמי ר"י בר חנינא ולא

ממנו משום מעלה בזה. ולחייב משום פגול וטהר. וטמא. ומשום מעילה אם נהנה מכולן בזה פרטות: והסולת: המנחה הבאה עם העולה: והיין. לנסכים. העולה טעונה מנחה ונסכים: וששה בתודה. שהתודה טעונה לחם וסוף על חמשה דברים שבעולה.

כדחנן במשנה ה' פ"ד דזבחים וספ"ח דחולין וכו' תימא מאי קמ"ל כיון דהניגא. י"ל כמ"ט בריש ברכות בשם הסוס' דכך רבילות המשנה ע"ס] ועוד אשמועין דחל פגול אהך דברים חמשה וששה. וכל דלתיא כר"מ דפ"ד דזבחים מבנה ג'. דמחייב בפגול לנסכים הנאים עם הבסמה וכן במשנה ד' פ"ג דמנחות. והא' דחלב ויין מצטרפין. אפי' דחלב כזית ומסקין ברביעית ה"מ בשתיא. אבל דרך אכילה ששרה פתו בין שיפורו [בזכיה] וקלת תימה מאי יציהא דקנט חמשה דברים בעולה. הא כשלמים נמי מצטרפין לחייב משום פגול. וי"ל דקנט פולה משום דאירי נמי במעילה. אפי' דבתודה לא אירינן במעילה ע"כ. והרמב"ם בחבורו [רי"ט] פ"א מהלכות מעשה הקרבנות העתיק זבת ה' דברים לענין אוכל כיהת מחמשה ביחד דלוקא. שנאמר (דברים י"ב) לא תוכל לאכול בשעריך וגו' וכל נריך אשר תדור מפי השמועה למדו שזו אזהרה לאוכל בשר העולה: ושישה בתודה. פ"ה הר"ב לפגול כו' ולא למעילה שהתורה קדשים קלים. ואין מועלין בבשרה כלל. וג"כ בלחם חודה [ג"כ] * אין מועלין בו לפי שהוא דומה לבשר ואוכלין כיוצא בו. הרמב"ם: ותרומת מעשר של דמאי. הארכתו בזה בס"ד במשנה ח' פ"ד דמתיבא: ג' כל הצלות מצטרפות זו עם זו. פירש הר"ב לענין טומאה. אבל לא למלקות כו'. שאין אוכל בשר בהמה טמאה לוקה משום נבילה כו'. דאין איסור חל על איסור כדפירש הר"ב במשנה ד' פרק ג' דברייתא. ועיין בס"פ: וכל השורשים כו'. כתב הר"ב האוכל כבעדשה כשיעור טומאתו. דמי ר"י בר חנינא ולא

פגול. וי"ל דקנט פולה משום דאירי נמי במעילה. אפי' דבתודה לא אירינן במעילה ע"כ. והרמב"ם בחבורו [רי"ט] פ"א מהלכות מעשה הקרבנות העתיק זבת ה' דברים לענין אוכל כיהת מחמשה ביחד דלוקא. שנאמר (דברים י"ב) לא תוכל לאכול בשעריך וגו' וכל נריך אשר תדור מפי השמועה למדו שזו אזהרה לאוכל בשר העולה: ושישה בתודה. פ"ה הר"ב לפגול כו' ולא למעילה שהתורה קדשים קלים. ואין מועלין בבשרה כלל. וג"כ בלחם חודה [ג"כ] * אין מועלין בו לפי שהוא דומה לבשר ואוכלין כיוצא בו. הרמב"ם: ותרומת מעשר של דמאי. הארכתו בזה בס"ד במשנה ח' פ"ד דמתיבא: ג' כל הצלות מצטרפות זו עם זו. פירש הר"ב לענין טומאה. אבל לא למלקות כו'. שאין אוכל בשר בהמה טמאה לוקה משום נבילה כו'. דאין איסור חל על איסור כדפירש הר"ב במשנה ד' פרק ג' דברייתא. ועיין בס"פ: וכל השורשים כו'. כתב הר"ב האוכל כבעדשה כשיעור טומאתו. דמי ר"י בר חנינא ולא

האוכל כבעדשה כשיעור טומאתו. דמי ר"י בר חנינא ולא

ממנו משום מעלה בזה. ולחייב משום פגול וטהר. וטמא. ומשום מעילה אם נהנה מכולן בזה פרטות: והסולת: המנחה הבאה עם העולה: והיין. לנסכים. העולה טעונה מנחה ונסכים: וששה בתודה. שהתודה טעונה לחם וסוף על חמשה דברים שבעולה.

כדחנן במשנה ה' פ"ד דזבחים וספ"ח דחולין וכו' תימא מאי קמ"ל כיון דהניגא. י"ל כמ"ט בריש ברכות בשם הסוס' דכך רבילות המשנה ע"ס] ועוד אשמועין דחל פגול אהך דברים חמשה וששה. וכל דלתיא כר"מ דפ"ד דזבחים מבנה ג'. דמחייב בפגול לנסכים הנאים עם הבסמה וכן במשנה ד' פ"ג דמנחות. והא' דחלב ויין מצטרפין. אפי' דחלב כזית ומסקין ברביעית ה"מ בשתיא. אבל דרך אכילה ששרה פתו בין שיפורו [בזכיה] וקלת תימה מאי יציהא דקנט חמשה דברים בעולה. הא כשלמים נמי מצטרפין לחייב משום פגול. וי"ל דקנט פולה משום דאירי נמי במעילה. אפי' דבתודה לא אירינן במעילה ע"כ. והרמב"ם בחבורו [רי"ט] פ"א מהלכות מעשה הקרבנות העתיק זבת ה' דברים לענין אוכל כיהת מחמשה ביחד דלוקא. שנאמר (דברים י"ב) לא תוכל לאכול בשעריך וגו' וכל נריך אשר תדור מפי השמועה למדו שזו אזהרה לאוכל בשר העולה: ושישה בתודה. פ"ה הר"ב לפגול כו' ולא למעילה שהתורה קדשים קלים. ואין מועלין בבשרה כלל. וג"כ בלחם חודה [ג"כ] * אין מועלין בו לפי שהוא דומה לבשר ואוכלין כיוצא בו. הרמב"ם: ותרומת מעשר של דמאי. הארכתו בזה בס"ד במשנה ח' פ"ד דמתיבא: ג' כל הצלות מצטרפות זו עם זו. פירש הר"ב לענין טומאה. אבל לא למלקות כו'. שאין אוכל בשר בהמה טמאה לוקה משום נבילה כו'. דאין איסור חל על איסור כדפירש הר"ב במשנה ד' פרק ג' דברייתא. ועיין בס"פ: וכל השורשים כו'. כתב הר"ב האוכל כבעדשה כשיעור טומאתו. דמי ר"י בר חנינא ולא

פגול. וי"ל דקנט פולה משום דאירי נמי במעילה. אפי' דבתודה לא אירינן במעילה ע"כ. והרמב"ם בחבורו [רי"ט] פ"א מהלכות מעשה הקרבנות העתיק זבת ה' דברים לענין אוכל כיהת מחמשה ביחד דלוקא. שנאמר (דברים י"ב) לא תוכל לאכול בשעריך וגו' וכל נריך אשר תדור מפי השמועה למדו שזו אזהרה לאוכל בשר העולה: ושישה בתודה. פ"ה הר"ב לפגול כו' ולא למעילה שהתורה קדשים קלים. ואין מועלין בבשרה כלל. וג"כ בלחם חודה [ג"כ] * אין מועלין בו לפי שהוא דומה לבשר ואוכלין כיוצא בו. הרמב"ם: ותרומת מעשר של דמאי. הארכתו בזה בס"ד במשנה ח' פ"ד דמתיבא: ג' כל הצלות מצטרפות זו עם זו. פירש הר"ב לענין טומאה. אבל לא למלקות כו'. שאין אוכל בשר בהמה טמאה לוקה משום נבילה כו'. דאין איסור חל על איסור כדפירש הר"ב במשנה ד' פרק ג' דברייתא. ועיין בס"פ: וכל השורשים כו'. כתב הר"ב האוכל כבעדשה כשיעור טומאתו. דמי ר"י בר חנינא ולא

האוכל כבעדשה כשיעור טומאתו. דמי ר"י בר חנינא ולא

י בין תפארת ישראל בועז

פ"ד (א) והא דקנט עולה, ולא חטאת ואשם. ה"ט משום לאו לאשמועין לבשר וחלב שלחן מצטרף, כבר שמועין מרישא. ואי דמצטרפי נכסין שבתן כהני בשר, הרי נכסים רק בקרבנות שבאין בגדבה כחיוב, וחסות ואשם אין כאן בגדבה. ואפי' דחסות מנורה שפירש בו נכסים אף שאינו בא בגדבה. אפי' משום חטאת מנורה לחוד לא בעי חתא למקט במתי' פתח חטאת. ואילת"ק דעכ"פ הו"ל למקט נמי שלמים שיש בהן נכסים. י"ל דאפי' לא נקטי' חתא מללא שייך בזה צירף למעילה בבשרן, מדאין מעילה בבשר שלמים אפי' קודם צירקה, מסא"כ ק"ק. וכ"כ דלא מצי למקט בכור ומעשר ופסח מ"ה, דג"כ אין מעילה בבשרן, וגם אין בהן נכסים, מדאין בהן בגדבה וכדנדה. לרבי יוחנן

פ"ד (א) והא דקנט עולה, ולא חטאת ואשם. ה"ט משום לאו לאשמועין לבשר וחלב שלחן מצטרף, כבר שמועין מרישא. ואי דמצטרפי נכסין שבתן כהני בשר, הרי נכסים רק בקרבנות שבאין בגדבה כחיוב, וחסות ואשם אין כאן בגדבה. ואפי' דחסות מנורה שפירש בו נכסים אף שאינו בא בגדבה. אפי' משום חטאת מנורה לחוד לא בעי חתא למקט במתי' פתח חטאת. ואילת"ק דעכ"פ הו"ל למקט נמי שלמים שיש בהן נכסים. י"ל דאפי' לא נקטי' חתא מללא שייך בזה צירף למעילה בבשרן, מדאין מעילה בבשר שלמים אפי' קודם צירקה, מסא"כ ק"ק. וכ"כ דלא מצי למקט בכור ומעשר ופסח מ"ה, דג"כ אין מעילה בבשרן, וגם אין בהן נכסים, מדאין בהן בגדבה וכדנדה. לרבי יוחנן

הוא משום לאו לאשמועין לבשר וחלב שלחן מצטרף, כבר שמועין מרישא. ואי דמצטרפי נכסין שבתן כהני בשר, הרי נכסים רק בקרבנות שבאין בגדבה כחיוב, וחסות ואשם אין כאן בגדבה. ואפי' דחסות מנורה שפירש בו נכסים אף שאינו בא בגדבה. אפי' משום חטאת מנורה לחוד לא בעי חתא למקט במתי' פתח חטאת. ואילת"ק דעכ"פ הו"ל למקט נמי שלמים שיש בהן נכסים. י"ל דאפי' לא נקטי' חתא מללא שייך בזה צירף למעילה בבשרן, מדאין מעילה בבשר שלמים אפי' קודם צירקה, מסא"כ ק"ק. וכ"כ דלא מצי למקט בכור ומעשר ופסח מ"ה, דג"כ אין מעילה בבשרן, וגם אין בהן נכסים, מדאין בהן בגדבה וכדנדה. לרבי יוחנן

הוא משום לאו לאשמועין לבשר וחלב שלחן מצטרף, כבר שמועין מרישא. ואי דמצטרפי נכסין שבתן כהני בשר, הרי נכסים רק בקרבנות שבאין בגדבה כחיוב, וחסות ואשם אין כאן בגדבה. ואפי' דחסות מנורה שפירש בו נכסים אף שאינו בא בגדבה. אפי' משום חטאת מנורה לחוד לא בעי חתא למקט במתי' פתח חטאת. ואילת"ק דעכ"פ הו"ל למקט נמי שלמים שיש בהן נכסים. י"ל דאפי' לא נקטי' חתא מללא שייך בזה צירף למעילה בבשרן, מדאין מעילה בבשר שלמים אפי' קודם צירקה, מסא"כ ק"ק. וכ"כ דלא מצי למקט בכור ומעשר ופסח מ"ה, דג"כ אין מעילה בבשרן, וגם אין בהן נכסים, מדאין בהן בגדבה וכדנדה. לרבי יוחנן

של מנחה שבה עם העולה: (ז) של נסכי העולה. שצריך שיביא עם העולה מנחה ונסכים: (ח) שבה עם המנחה: (ט) שהתודה טעונה לחם. וזבה וסוף על ה' דברים שבעולה, דכולן מצטרפין לשיעור כיהת מעגול נותר וטמא. אבל מעילה לא שייך בבשר התודה, דאין מעילה בקדשים קלין רק באימורי' [כסוף פ"א]: (י) תרומה גדולה שנתת ב' ממאה לכהן: (יא) שהלוי נתן לכהן א' מעשרה מהמעשר שקבל מהישראל. וזה נקרא תרומת מעשר, ומנחתם מהמעשר, ואסור לזר כתרומה גדולה שנתן הישראל לכהן: (יב) דהך דמאי מדרבנן הוא, אפי' חתומה בה שהתערף עם תרומה דאורייתא, כדי שלא יגלו בה: (יג) ששמועין לשער ירושלים דיין כתרומה לכל דבר, ולא אפי' אחרים גם לכהן עד שהתערף בעזרה, ואפי' דאחריו לכהן, ואסורים לזר כתרומה [במטות ד"ה וד"ע], רק ששמועין גם אז לכהן אונן [כפסחים ד"ז ב'] יד' ששכנסל מכולן שאור לעיסת חולין, בשיעור כדי לתמן, ואמלו יחד העיסה, ואסרה. וכ"כ כנסנו לקדירה, מצטרפין לאסור כס'. ולא הו' שמות איסור מחולקים. דהך כולוהו איקרי תרומה, ושם א' הו': (טו) באלו זר מכולן כיהת ביהוה בשונג, משלם קרן וחומש: (טז) מכל הקרבנות, אף כשאין בו, כגון מקדשי קדשים עם קדשים קלין: (יז) דבאלו כיהת מסולן יחד, בניזוד חיוב כרה, ובשונג חטאת. ואפי' דכבר חתי לה במשנה א', אפי' הדר ופתי לס הכא אצב נבילות ושורים. [ול"ז דקמ"ל תו הכא, דנקט סהא פגולים לשון רבים, לאשמועין דהך שיש כמה מיני פגול ונותר, דיש לז' ימים, ויש ליום א', יש לל' א', כספת, אפי' מצטרפי. והא דלא הדר נקט נמי טמאים דהרי ע"כ נמי מייטם חלוקים, כנסמא דחלב, מנגע ומשא, מנגע ומשא, או כשנפשה ראשון או שני, וכו'. דכ"א דגם לענין טומאה קאמר דמצטרפין וכרי לא מצטרפין לענין טומאה רק קל בשניותו [כאקמ' מ"ד ובספרות פ"א מ"ס]: (יח) חטילו זבילת בהמה טמאה עם נבלת בהמה טמאה: (יט) שכזית מסולן טמאה כממא כמנגע ובמשא, אבל ללקות על חטיתו, דוקא כשהזבילתו פול

(*) כ"ה כתיב: ד"ס וד"ק ונכרמ"ס ליהא וגם לא אפי' למי גיהה כן החו"ע וכד"ה השמינו לנגסוה זאת. תשקע

קדשי המזבח פרק ד מעילה

דם השרץ ובשרו כה
 יין פ"ג כל אבר
 ר' יהושע י"ג פ"ג
 פ"ג: כל שומאטו ושיעורו
 שרץ מ"ג פ"ג מה שומאט
 אפ"ק פ"ג: ד' הפיגור
 והנותר כה י"ג פ"ג:

שנויי נוסחאות

דם השרץ ובשרו
 מצטרפין ; נמשכין
 ..והבשר ; ככ"ק
 מצטרפין בכעדה :
 שרץ מצטרפין (וע"ז).
 כמש"כ ליתא לא שומאטו
 ולא שיעורו כמש"כ ליתא.
 אין מצטרפין (זה עם זה)
 כד"ל: אין מ"ג ככ"ק
 (זה עם זה) וכן ליתא
 נמשכין: ד' אין מצטרפין
 (וע"ז). נמשכין ליתא.

תוספות חדשים

פ"ד ד תי"ט ר"ח
 הפיגור כ"י ומ"ב
 עליו משום נותר ומשום
 פגול עכ"ל ונ"ל ה"ל
 אפשר למיטע שקיים דה"ל
 רק לאו אחר למיטע לא
 יוכלו כי קודם הוא ונולד
 זה לא נותר אובח"כ כגמול.
 וה"ל הרמב"ם כשי"ח
 מהמ"מ ויבין ה"ל
 הכתוב על הפיגור ועל
 הנותר כגמולא"ל לא יוכל
 כי קודם הוא כ"י והוספה
 כתבו כמכות דף י"ח ד"ו
 ש"י לאו שכללות ואין
 לוקח עליו אבל כמכות
 דף כ"ד ע"א כתבו דלענין
 כגול ונ"ל לאו כ"י
 שכללות ע"פ. (מהמכות"ה
 ז"ל):

ראשון לציון

ג' במשנה כ"ד אחר רבי
 יהושע כ"י ע"י יט"ל:
 ד' הו"ל ד"ה הפיגור
 והנותר כל דהניח רבי
 אליעזר אומר לא יוכל
 ט"י ע"י י"ג סדר למשה:

תוספות רעק"א

[אות ז] ברע"ב ר"ח
 ב"בא"ר ולא שיעורו.
 דתרווייהו הו"י שומאטו
 עד הערב. ויב"ר ש"י
 והיינו שרץ דשומאטו
 חלוקה דשרץ אינו שומאט
 במש"כ ונבילה שומאט
 במש"כ כיון דהמשך ומן
 שומאטן כהדרי מיקרי
 שומאטן שוה. אבל
 בהר"ב"ם פ"ר ה"י"ב
 מהמ"א שבוא"ר דה"ל שיקרי
 ג"כ אין שומאטן שרץ
 כיון דחלוקים לפנימ"ש.
 ושומאטו ולא שיעורו
 היינו בשר המת והרקב
 שלו. וכן מביאר בחו"ס
 במשעתי:

השקטו וכו'. ובכל אשר תרמס האדמה אשר הבדלתי לכם לטמא
 (ויקרא ל'). פתח הכתוב באכילה דלא השקטו. דמי חליל להו
 משקן נפשיה. וסיים בטומאה. מה שומאה כעדה חף חכילה
 כעדה. גמ'. ושאר שרצים אין להם שומאה. ו"ל הרמב"ם

סוף פ"ד מהלכות שאר אבות הטומאות
 שאר שרצים ורמסים טולן כגון הצפרדע
 והגחש והעקרב ויולא בהן אט"פ שהן
 אכורים באכילה הרי הן טהורים מכלום
 ואפילו לאוכלים טמאים אינן: דם
 השרץ ובשרו מצטרפין. פי' הר"ב
 דמרבינן מקרא דכתיב וזה לכם הטמא
 כ"י והאי קרא מיותר הוא לדרשא
 למדרש ביה הכי דהא כתיב קרא
 אחרינא אלה הטמאים לכם. רש"י:
 מצטרפין זה עם זה. פי' לטומאה. ובגמ' אמר רב יהודה
 אמר שמואל. ל"ש אלא לטומאת הידים. דמרבנן היא. [ועיין
 מ"ש ברית פ"ג רידים] אבל לענין חכילה מצטרפים. דהניח ר"ח

לא יחיל כי קדם הוא (שמות כ"ט) כל שבקדם פגול בא הכתוב ליתן לא חששה על חכילתו. ופירש"י לטומאת ידים כדאמרין במס' פסחים
 [בסופה במשנה] שגורו נותר ופגול שמשמאין את הידים משום חשדי הכהונה. או משום פללי כהונה. וכיון דגזירה דרבנן היא אינן
 מצטרפין לטומאת ידים [דגזירה דרבנן היא]. ואי אמרת מצטרפין הו"ל גזירה [ועמ"ש בדבור דלקמן בס"ד] אבל לענין חכילה אי
 איכא פחות מכוית פיגול. ונותר משלימיה לכזית. חייבים עליו משום פגול. ואי רוב דנותר כ"י חייב עליו משום נותר. והמר לי רבי דאי
 הוה חלי זית מזה. וחלי זית מזה מצטרפין. וחייב עליו משום נותר ומשום פיגול ע"כ. ונ"ל דלא למיטע בשתיים. שא"כ אהה
 מחייבו על פחות מכשיעור אלא לענין מלקוח לחייבו אם ההרה בו משום נותר או משום פיגול: מפני שהם שני שומות. אין זה שיקר
 הטעם. דהא אמרן דלענין חכילה מצטרפין ומשם אחד נפקא. ולטומאת ידים הוא דאין מצטרפין ושקרא טומאה זו אינה אלא מדרבנן
 וא"כ מאי מפני שהם ב' שומות אלא טעמא כדכתב רש"י דלא גזרינן גזירה לגזירה וכבר כתבו החוס' בפ"ג דהוכה דף כ"ד דאשקון
 טובא

י"ב תפארת ישראל בועז

כולן משם א', כגון נבילות בהמה וחיה ועוף טהורים, שאף
 שחלוקים בטעמן, עכ"ל מדהם משם א' מצטרפים, והרי כולן אסורי
 משום נבילה. אבל נבילות מיתים טהורים ונבילות בהמה טמאה,
 אינן מצטרפין למלקות, כשאלו כוית משיניה יחד, דהרי אין לוקה
 על נבילה בהמה טמאה משום נבילה, דאין איסור הל על איסור,
 והו"ל ב' שומות, נבילה, וטמאה, שאין מצטרפין למלקות [רמב"ם
 פ"ד ממ"א ה"ו]: (ב) כשאלו כוית מכולן יחד לוקה, מדהו"ל שם
 איסור א'. ובשמונה שרצים שצטרפת שמיני, מצטרפין לכעדה
 לענין טומאה, וגם לענין מלקות כשאלו מכולן יחד כעדה,
 דטומאתן כך שיעורן כשאלו, ורק שאר שרצים שאין בהן טומאה,
 שיעורן בכיות. [אב"י וס"א שמשאך פחות מכעדה מה' שרצים להשלים
 כוית של שאר שרצים, מדמאסוף קול בשניטין [וכמ"ד]: (א) של שמונה
 שרצים הג"ל: (ב) לטמא כמגע כשמיניה יחד כעדה, דאט"ג דרס
 נבילות טהור, דם שרץ שאני דרבייה קרא לדמו שיטמא כבשר.
 והיינו דוקא כשעודו מובלט כבשרו. אבל כשנשרד כבר מהשרץ,
 שוב אינו מצטרף להבשר [כרמב"ם פ"ד מהמ"א ה"ז]. ולענין חכילה,
 אפילו בעודו מחובר כבשר אינו מצטרף להבשר. דהרי אין חייבים על חכילת דם שרצים ורמסים [כרמב"ם פ"ו מהלכות ה"א] (ב):

(ג) כגון מה ומת, נבילה ונבילה, שרץ ושרץ. [אב"י גם אפשר באיני ממין א', כגון שרץ ושכנתו, דשיניהן שיעורן לטמא כעדה
 וטומאתן שומאט ערכ [וע"י רת"י"ט כ"ס פ"ג מ"ג ד"ס למטה מהן זוטו]: (ד) כגון נבילה ושרץ, דתרווייהו שומאטן שוה עד הערב. אבל אין
 שיעורן שוה, דנבילה שיעורה לטמא בכיות, ושרץ כשיש רק כעדה ממנו טמא: (ה) כגון נבילה ומת, דשיניהן שיעורן לטמא בכיות.
 אבל טומאת נבילה עד הערב, כששיטבול אחר שנטמא והעריב שמשו, טהור בערב, משא"כ כשנטמא במת לר"ח הוזה ביום ג'
 ח', וכשטבול אח"כ ביום ה' נותר כשעריב שמשו: (ו) כגון מה ושרץ, דמת טומאתו ז' ימים, ושיעורו בכיות, ושרץ טומאתו עד
 הערב, ושיעורו כעדה. מיהו זו ואולי זו קתני, רק כולה נחובה צני למקט: (ז) אפילו החמור אינו משלים להקל: (ח) כשיש כוית
 משיניה יחד, אין מצטרפין לטמא הידים. דמשום דטומאת ידים של פגול ונותר, הוא רק מדרבנן, דגזרו שיטמאו הידים משום חשדי
 כהונה, ועללי כהונה, ר"ל דחשדין להכהנים שפגלו הקרבן כדי להפסיד להבעלים מדשונאין את צבל הקרבן. ובנותר חיישינן שחא
 מחמת עללות הכהנים, שלא אכלוהו בחוד זמן הראוי, נעשה נותר, להכי נקטו רבנן להכהנים שיהטמאו בהן ידיהם, ולא יפגלו ולא יחירו
 [כפסחים פ"א א'. ובערך ערך חשוד, פי' חשדי כהונם, דר"ל שלא יחשדו להבדן שנגע בהפגול כדי לאכלו. לא יזימו להניין, דאיכא למט נקט ע"פ ה"ל
 האי טעמא רק אפגול, הרי גם נותר שייך האי טעמא]. ואי אמרת שיצטרפו פיגול ונותר לטמא הידים, הו"ל כעין גזירה לגזירה. מיהו
 לענין חכילה מצטרפין, דאי איכא רוב פגול, דינו כפיגול, ואי הרוב הוא מנותר, דינו כנותר נותר, ואי שוה בשוה, דינו כפיגול
 ודינו כנותר. שכל כל א' משיניהן שהתרו בו כשאלו התערובות ההוא, לקי. ופ"ג שאין ב' שמים איסור מצטרפין, ופגול ונותר ב' שומות

כך שיעור חכילתן: דם השרץ ובשרו מצטרפים. דמרבינן
 מקרא דכתיב (ויקרא י"ג) וזה לכם הטמא כשרץ השרץ על הארץ
 לרבות דם השרץ שיהיה מטמא כבשרו: כל ששומאטו ושיעורו
 שוין. כגון נבלה ונבלה. או שרץ ושרץ: שומאטו ולא שיעורו.
 כגון נבלה ושרץ שומאטן שוה.
 דתרווייהו הוי טומאתן עד הערב.
 ולא שיעורו. דנבלה שיעור טומאתה
 בכיות. ושרץ שיעורו כעדה: שיעורו
 ולא שומאטו. כגון נבלה ומת
 דתרווייהו מטמאין בכיות. ולא
 טומאתו. דאילו טומאת מת שבעה.
 וטומאת נבלה לא הוי אלא עד הערב:
 לא שומאטו ולא שיעורו. כגון
 מת ושרץ שומאטן שוה עד הערב.
 ובשיעורו כמי אינן שוין דשיעור מת בכיות
 ושיעור שרץ כעדה. אלו אין מצטרפין זמ"ל. הואיל ומוחלקין
 הן

(זהו. דם השרץ) ובשרו מצטרפין. כלל אמר רבי יהושע. כל ששומאטו ושיעורו שוין. מצטרפין זה עם זה. שומאטו ולא שיעורו. לא שומאטו ולא שיעורו. אין מצטרפין זה עם זה: דה"ל הפיגור והנותר אין מצטרפין זה עם זה. מפני שהם

מת ושרץ שומאטן שוה עד הערב. ובשיעורו כמי אינן שוין דשיעור מת בכיות ושיעור שרץ כעדה. אלו אין מצטרפין זמ"ל. הואיל ומוחלקין הן

תפארת ישראל בועז

יה נמקט עולה, דלית בה תרתי, דשיך בה לירף למעילה כבשרה, וגם
 שייך בה לירף לבשר עם נפשיה. — והא דנקט תורה חף ללא שייך גבה
 לירף למעילה כבשרה, דהרי אין מועילין כבשר של קדשים קלים. ה"ס
 מדרכה לאשמעי' דלמס' שבה חף שאינו מין קרבן אס"ם מצטרף ע"פ לענין
 חכילה פגול נותר וטמא. וא"כ שפיר נקט גמ' נבלה בשר הטורה, דאט"ג
 דלא שייך גז' לירוף למעילה, עכ"ל שייך גבה לירוף לפגול נותר וטמא.
 וה"ל דהוה מני' לנמקט בשלמי מיד דנמי מביא ב' לחמין [וע"י] בחומר
 בקדש פ"ג ס' מ"ו]: (ב) ותמיהני שלא הביא הרמב"ם [פ"ד מהמ"א
 ה"ו] מסקנא דש"ס דמוקמינן הא כבולה הא במקלת, ופי' רש"י ותוס' הא,
 הא כבולה, ר"ל שפירשו ב' חלאי שיעור כבד ודם משיעור שלם, או חמי'
 אין הדם במקום חולדתו מצטרף, הא במקלתו, ר"ל שפירשו מחאי שיעור.
 ונ"ל דרמב"ם ס"ל כהר"ם [אהלות פ"ג מ"ג] שפירש, הא כבולה, ר"ל
 שנגע בב' חלאי שיעור, או מצטרף לטמא כנוגע, הא במקלתו, שנגע
 רק בב' מהן, אט"ג שמוחין יחד, אפ"ה אמ"ל לטמא רק כשהדם במקום
 חולדתו. א"כ הרמב"ם לנפתי' יפה עשה שלא הביא חף שגי' שיהא דלא
 כהלכא, דהרי איזו פסק [פ"א מהמ"א ה"ז] דנגע ומגע אמ"ל אט"ג
 שנגע בשניהן. וע"י לעיל [חולין פ"ט מ"ד] שהארבע:

(ג) כגון מה ומת, נבילה ונבילה, שרץ ושרץ. [אב"י גם אפשר באיני ממין א', כגון שרץ ושכנתו, דשיניהן שיעורן לטמא כעדה
 וטומאתן שומאט ערכ [וע"י רת"י"ט כ"ס פ"ג מ"ג ד"ס למטה מהן זוטו]: (ד) כגון נבילה ושרץ, דתרווייהו שומאטן שוה עד הערב. אבל אין
 שיעורן שוה, דנבילה שיעורה לטמא בכיות, ושרץ כשיש רק כעדה ממנו טמא: (ה) כגון נבילה ומת, דשיניהן שיעורן לטמא בכיות.
 אבל טומאת נבילה עד הערב, כששיטבול אחר שנטמא והעריב שמשו, טהור בערב, משא"כ כשנטמא במת לר"ח הוזה ביום ג'
 ח', וכשטבול אח"כ ביום ה' נותר כשעריב שמשו: (ו) כגון מה ושרץ, דמת טומאתו ז' ימים, ושיעורו בכיות, ושרץ טומאתו עד
 הערב, ושיעורו כעדה. מיהו זו ואולי זו קתני, רק כולה נחובה צני למקט: (ז) אפילו החמור אינו משלים להקל: (ח) כשיש כוית
 משיניה יחד, אין מצטרפין לטמא הידים. דמשום דטומאת ידים של פגול ונותר, הוא רק מדרבנן, דגזרו שיטמאו הידים משום חשדי
 כהונה, ועללי כהונה, ר"ל דחשדין להכהנים שפגלו הקרבן כדי להפסיד להבעלים מדשונאין את צבל הקרבן. ובנותר חיישינן שחא
 מחמת עללות הכהנים, שלא אכלוהו בחוד זמן הראוי, נעשה נותר, להכי נקטו רבנן להכהנים שיהטמאו בהן ידיהם, ולא יפגלו ולא יחירו
 [כפסחים פ"א א'. ובערך ערך חשוד, פי' חשדי כהונם, דר"ל שלא יחשדו להבדן שנגע בהפגול כדי לאכלו. לא יזימו להניין, דאיכא למט נקט ע"פ ה"ל
 האי טעמא רק אפגול, הרי גם נותר שייך האי טעמא]. ואי אמרת שיצטרפו פיגול ונותר לטמא הידים, הו"ל כעין גזירה לגזירה. מיהו
 לענין חכילה מצטרפין, דאי איכא רוב פגול, דינו כפיגול, ואי הרוב הוא מנותר, דינו כנותר נותר, ואי שוה בשוה, דינו כפיגול
 ודינו כנותר. שכל כל א' משיניהן שהתרו בו כשאלו התערובות ההוא, לקי. ופ"ג שאין ב' שמים איסור מצטרפין, ופגול ונותר ב' שומות

סן: ד שני שמות. שני לאוין חלוקין: בקל שבשניהם. כלומר דלא מנטרף לפומה אפילו לשיעור קל. כגון שילטרף פחות מעדשה דשרץ. להשלים כוונת הנבלה. וכ"ס דלא מנטרף לשיעור חמור. וכן חזי זית של מה. אין מנטרף לחזי זית של נבלה. לטמא אפילו לטומאת ערב: האוכל שנמא באב. זהו ולד ראשון. ושנמא בולד הטומאה זהו ולד שני: מצטרפין זה עם זה. לכבילה. שהוא שיעור טומאת חולקין: לטמא בקל שבשניהם. לעשות שלישי כדרך השני לעשות שלישי. והיינו קל שבשניהם. אבל אין מנטרפין להכי. שיעשו שני. כמו בעושה ראשון שני. דא"כ היה חמור שבשניהם: דן לפסול את הגויה. האוכל חוללים טמאים בכחצי פרס. שהוא צילה ומחלה לדברי רמב"ם: וצ"ל צילם לדברי רבותי. נפסלה גוייתו מלאכול בתרומה ופוסל את התרומה במגעו עד שיטבול: במזון שתי סעודות לערב. הרולה ללכת יותר מאלפים אמה בשבת עושה ערובי החומין ומניח מזון שתי סעודות במקום שרולה שיקנה לו ערובו והולך ממקום ערובו ובהלן אלפים אמה והוא ששה צילם. לדברי רמב"ם. ושמונה צילם. לדברי רבותי: בכביצה לטמא טומאת אוכלין. שאין אוכל מטמא בפחות מכבילה. דכתיב (ויקרא י"א) מכל האוכל אשר יאכל. למשמע אוכל הנאכל צבת אחת. ושיערו חכמים שאין צבת הבליעה מחזיק יותר מצינח הרנגולת: בכנורגרת להוצאת שבת. המזילה חוללים בשבת מרשות לרשות. אינו חייב בפחות מכנורגרת: בככותבת ביה"כ. ששינה הכחוש. וכתב טעמו. ולא כתב לא האכלו. למשמע דלא קפיד רחמנא אלא אטעו. ושיערו חכמים דככותבות מיתבא דעתיה דלגבי. בפחות מככותבת לא מיתבא דעתיה: לפסול את הגויה ברביעית. היתה מקיים טמאים כרביעית שיטבול: ובמלא לוגמיו. שהיתה צויה"כ מלא לוגמיו חייב פחות

טובה שאין הנמ' חושב שיקר טעם אותו טעם המפורש במשנה פ"ב. ועי"ל דלפי שנמלא הרבה פעמים שגזרו כחמת שתי הגזירות כדאמרינן כולה חדא גזירה היא והאח' הוא דחק מפני שהם ב' שמות. ולפיכך לא רלו לגזור כחמת. ג"ל: האוכל וכו' מנטרפין. הניח ר"ע אומר מה טעם כו'. מי גרם לשני לאו ראשון. וכיון דלמח ראשון אחיה ליה טומאה. הוי כראשון ולהכי מנטרפין. ועיין במשנה ה' פ"ק דטהרות: דכל האוכל מנטרפין. עמ"ס בריש פ"ק דטהרות. גם עיין בפירוש משנה ז' פרק בתרא דמקואות: לפסול את הגויה. עמ"ס במשנה ד' פ"ק דשבת: בבחצי פרס. פי' הר"ב שהוא צילה ומחלה לדברי הרמב"ם: כי ועיין בפירוש למשנה ג' פ"ג דקרייתות. ובמשנה ב' פ"ח דנדרזין: לטמא טומאת חוללים. פי' הר"ב שאין אוכל מטמא בפחות מכבילה. עמ"ס ברפ"ב דטהרות. ומ"ס הר"ב ושיערו חכמים כו'. בגמ' פרק בתרא דיומא דף פ'. וכמוה צ"ל קליפתה צפרק ח' דנדרזין דף פ"ג: בכנורגרת להולא שבת. עיין ספ"ו דשבת: בככותבת צויה"כ. עיין במשנה ב' פרק בתרא דיומא: [כל המסקים וצפרק אחרון דמקואות מ"ו מפרש הר"ב. דוקא הו' מסקין]: ברביעית. עמ"ס בריש פ"ב דטהרות: ובמלא לוגמיו. והר"ב העתיק וכמלא לוגמיו וכן הוא צ"ל. ובמשנה שבגמרא והרמב"ם העתיק מלא לוגמיו. ועיין צ"ב פרק בתרא דיומא: דן הערלה וכלאי הכרם מנטרפין. פי' הר"ב ללקות הארבעים. והימה דמשנה ג' פי' הר"ב כל הנבלות מנטרפין לטומאה. אבל לא למלקות כו'. לפי שהן שני שמות. וז"ל דמהני דהכא פליגא. ושגויה ג"כ ברפ"ב דערלה ושם פירש הר"ע

נפסלה גוייתו מלאכול בתרומה ופוסל את התרומה במגעו עד מכן פטור: דן הערלה וכלאי הכרם מצטרפין. שאם אכל חזי

תוספת חרישים

שם סו"ה מ"פ ב' ו' שטה כו' לא ראו לו ז' כו' ולין דה"פ דשני טעמים הם דפגול הוי טעם מוסט השני כהוהו ונחתא פחות עולי כהוהו דחילתא כסוף פסחים ואשכח ג"כ דלא הוי גזרתי בשעת להד (מההוסי"ה ז"ל):

ראשון לציון

היי"ט ד"ה הערלה וכלאי הכרם כו'. וז"ל דמהני הכא פליגא כו' פי' יס"מ: לקושים

ד' בר"ב ד"ה בטון וכו' ומתח מוזן וכו'. ל' דוקא לאו שולח הניח דהא ק"ל כו' יהודה דיקר שירוב כנגל ולא אמרו מעבדין כהא חלה לקול על השטוי דהתן כספי דיערזין משם פי' וכן פסק הר"ב שם (מ"ד): שם ד"ה בכביצה וכו' מביית הרנגולת. וכס"ג דכריתות איתא אין צית הכלעס מחזיק יותר משני ימים וא"כ חזי ולידי מן

שני שמות). השרץ והנבלה. וכן הנבלה ובשר המת. אין מצטרפין זה עם זה. לטמא אפילו בקל שבשניהם). האוכל שנמא באב הטומאה) ושנמא בולד הטומאה). מצטרפין זה עם זה). לטמא בקל שבשניהם): דן כל האוכלין) מצטרפין לפסול את הגויה בכחצי פרס). במזון שתי סעודות לערובין). בכנורגרת להוצאת שבת). בככותבת ביום הכפורים). כל המושקין מצטרפין לפסול את הגויה. ברביעית). ובמלא לוגמיו ביום הכפורים): דן הערלה וכלאי הכרם לערב. הרולה ללכת יותר מאלפים אמה בשבת עושה ערובי החומין ומניח מזון שתי סעודות במקום שרולה שיקנה לו ערובו והולך ממקום ערובו ובהלן אלפים אמה והוא ששה צילם. לדברי רמב"ם. ושמונה צילם. לדברי רבותי: בכביצה לטמא טומאת אוכלין. שאין אוכל מטמא בפחות מכבילה. דכתיב (ויקרא י"א) מכל האוכל אשר יאכל. למשמע אוכל הנאכל צבת אחת. ושיערו חכמים שאין צבת הבליעה מחזיק יותר מצינח הרנגולת: בכנורגרת להוצאת שבת. המזילה חוללים בשבת מרשות לרשות. אינו חייב בפחות מכנורגרת: בככותבת ביה"כ. ששינה הכחוש. וכתב טעמו. ולא כתב לא האכלו. למשמע דלא קפיד רחמנא אלא אטעו. ושיערו חכמים דככותבות מיתבא דעתיה דלגבי. בפחות מככותבת לא מיתבא דעתיה: לפסול את הגויה ברביעית. היתה מקיים טמאים כרביעית שיטבול: ובמלא לוגמיו. שהיתה צויה"כ מלא לוגמיו חייב פחות

תוספת חרישים

שם סו"ה מ"פ ב' ו' שטה כו' לא ראו לו ז' כו' ולין דה"פ דשני טעמים הם דפגול הוי טעם מוסט השני כהוהו ונחתא פחות עולי כהוהו דחילתא כסוף פסחים ואשכח ג"כ דלא הוי גזרתי בשעת להד (מההוסי"ה ז"ל):

ראשון לציון

היי"ט ד"ה הערלה וכלאי הכרם כו'. וז"ל דמהני הכא פליגא כו' פי' יס"מ: לקושים

ד' בר"ב ד"ה בטון וכו' ומתח מוזן וכו'. ל' דוקא לאו שולח הניח דהא ק"ל כו' יהודה דיקר שירוב כנגל ולא אמרו מעבדין כהא חלה לקול על השטוי דהתן כספי דיערזין משם פי' וכן פסק הר"ב שם (מ"ד): שם ד"ה בכביצה וכו' מביית הרנגולת. וכס"ג דכריתות איתא אין צית הכלעס מחזיק יותר משני ימים וא"כ חזי ולידי מן

קדשי מזבח פרק מעילה

הבנר והדקק לא עמם פ"ו פ"א
פ"ט פ"א כה"כ י"ז פ"ט כ"ט
פ"ט י"ז י"ב ו"ב ו"ג פ"א פ"ד
י"ז פ"ט פ"ט פ"ט פ"ט פ"ט

שנוי נוסחאות
ו' והב"פ מצטרפין
במב"ב... וכולן מצטרפין
רש"א מפני
רש"א מה טעם מפני
כתיב... ומה הטעם
ליטמא מושב. נמשכ' ב
במטעם:

ראשון לציון
במשנה ר"ש אומר מפני
שן רל"ו כ"ו במשנה א"ח
אמר ר"ש מה טעם מפני
שן רל"ו כ"ו ע"כ
סדר המשנה: [בר"ב ד"ה
ה"ר"ה כ"ו ה"ו כ"ו כ"ו
לפום רש"א ויפלו על פ"ו
כ"ו כ"ו ר"ב מסוגל י"ח
פ"א דפרק מהל דר"ב
כ"ט למנות ומ"ה קושא
הא דהערוכות מודר ר"ש
וכיפולר בתוב' בסוגיא
ו"ה ה"ו ונע"ו פ"ט ע"כ
ואפשר ליכנס על פ"ט
הוא שנת פ"ט ע"כ ד"ה
אכורין ע"כ והק"ו:

לקוים
מד שיעורא הוא ונמלא
דעתו כהני יצת הערלה
ר"יין מ"ש כפי' י"ז דל"ס
משנה ה' (ב"ד) :

ו' ה"ר"ב ס"ה הערלה
וכי' וכלה כ"ט. ונכ"ס
דע"לה דקדק טע"ו וכהנ
וכלה בקדשה ג"ט כלומר
קדשה דה"ו מ"ן כתיב
מינו ג"ט דק"ל כל איסורין
שבתורה ואפי' יין נסך
ועטק שלא בניין כפי'ן
כדספק המע"ס בפי'ן
מ"ה מכלות איסורין וזה
דקדק וכלה משום דביבט
מ"ן כשאינו מינו מייבך
(כ"ד): [בר"ב ד"ה
שפני וכו' הכא מצטרפין
א"ש וכו'. משמע מתוך
לשון ד"ק דכ"ס י"א מן
הכלל וז"ל כוונת המע"ס
שמתו העיקר כ"כ שרי
מתיב וז"ל ונע"ו זה
נכחון ככ"ל כש"כ הנגד
והק"ו והעור על הכוונה
הוא כלל שלא הטעה אחר
(אז"ה) הלכה וזדמה שכלל
שאלמ רבי ירבעם אינו
כולל אלא הכי הוא כולל כמו
שיארנו ע"כ. (כ"ד):
הוא ד"ה רש"א וכו' וזה
ז"ל שנוי ולא דהא אחר
אין מצטרפין. משמע ד"ל
דלמלא כהר מצטרפין נמי
אלוין דכ"ן דהא מצטרפין
שכ"ס וזה המעשה טומאה
ערכ אין מצטרפין ולאו קושא
הוא כלל דהא ודאי היינו
משום שדרכים המצטרפין
אין טומאתן שום שיה
מ"ה טומאה שפ"ה על
מטמא טומאה ערכ ודכ"י
כדכ"ס ע"ליו כדכ"ן ו"ס
כ"ס מת רוח. (כ"ד):
בא"ד ובתקנו י"ה י"ה
מפ"ס המק"ט מכולן ומד
ו"ס

ה"ש מהירושלמי. ואמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן בשם ר"מ כל
האיסורין מצטרפין ללקוח עליהם בכזית משום לא תאכלו כל
תועבה. ובפרק בתרא דעבודה זרה [דף ס"ו] מיייתי לה.
ע"כ. ועיין במשנה י' פ"ב דערלה. ומ"ש הר"ב א"כ ערלה
וכלאי הכרם מעורבין טיין ט"ס בר"פ:
רבי שמעון אומר אין מצטרפין.
כהב הר"ב כיון דשני שמות נינהו אלא
א"ס י"ס בקדירה לבטל טעם הערלה
בפני ע"מה וכו'. ולכאורה לפי'
הראשון אל"ל דאין מצטרפין ללקוח.
כיון שהם שני שמות כדחנן במשנה

ג'. אלא דבגמ' איפכא שמעיין דפריך ומי לרי"ש לרז"ה
וההיא ר"ש אומר כל שהוא למכות חיי א"ל לרף: הבגד
והשק כו'. עיין במשנה ג' פכ"ז דל"ס: רבי שמעון אומר מפני
שן רל"ו לטמא מושב. כהב הר"ב. כלומר א"ע' דאמרן לעיל
כו'. הכא מצטרפין כו'. שכל אחד מהן רל"ו לטמא מושב הוא
וקימא לטעול נמי שהם כו"ס בדבר אחד. ואע"פ"כ אין מצטרפין.
והרמב"ם [נ"ס] מסיים שא"ט חוששין להשוה היעור לטומאה
בדברים שמצטרפין לא בדברים שמתמחים. ע"כ. וגם בזה לא נוח לי.
ולכן רש"י מפני ככ"ס ב"ן כולן שיעור אחד ב"ן כניהם. רל"ו לטמא מושב עליו הלכך מצטרפין. ע"כ. והיינו דדתי עלה
בגמרא קילע מכולם ועשה מהן בגד למשכב ג'. למושב טפח. וכן במשנה ד' פכ"ז דל"ס. ובגמרא פ"ק דסוכה דף י"ז [ע"ב]
גרסי' בהדיא אמר ר"ש מה טעם הוחיל וראוי לטמא מושב כדחנן המק"ט מכולן טפח על טפח טמא. וה"ס פירש"י שני
פירושים המק"ט מסוף מא' מכל אלו קילע טפח על טפח. מקלטו שמשוה סביב סביב באומל ומתקנו יפה [וזו פירושו שכלאן]
ו"מ המק"ט מכולן יחד שיעור קלוסיהן שקילין כל המיטין ועשה מהן טפח על טפח והפרן יחד. והראשון ל"ל ע"כ. ועיין בפירוש
הר"ב ט"ס בכלים משנה ג' ד':

שיעור מזה. וחיי שיעור מזה. מצטרפין ללקוח את הארבעים
או נמי ערלה וכלאי הכרם. מעורבים יחד שנפלו לתוך הימור
מצטרפים לאסור ביבט במתאים ובלחצנותן טעם: אינן מצטרפין
כיון דשני שמות נינהו. אלא א"ס י"ס בקדירה לבטל טעם הערלה
בפני ע"מה. וטעם כלאי הכרם בפני
עלמן הכל מותר. ואין הלכה כר"ש:
הבגד. שהוא מטמא שלשה על שלשה:
והשק. שהוא מטמא ארבעה על
ארבעה: והעור. ה' על ה':
והמפץ. ו' על ו'. הבגד מצטרף
לשק. בקל הימנו לטמא בארבעה על
ארבעה. וכן כל אחד מצטרף לקל וכולן מצטרפים זה עם זה
לטמא בשיעור הטומאה הקלה אבל לא הקל עם החמור: מפני
שהן ראויים לטמא מושב. כלומר א"ע' דאמרן לעיל דכל
שאיין שיעורן שיה אין מצטרפין הכא מצטרפין. א"ע"פ שאין
שיעורן שיה. הוחיל וכן עיין לדבר זה בכל אחד מהן ראוי לטמא
במושב חוב. הלכך מצטרפין לטומאה מושב:

דברים שמצטרפין לא בדברים שמתמחים. ע"כ. וגם בזה לא נוח לי.
ולכן רש"י מפני ככ"ס ב"ן כולן שיעור אחד ב"ן כניהם. רל"ו לטמא מושב עליו הלכך מצטרפין. ע"כ. והיינו דדתי עלה
בגמרא קילע מכולם ועשה מהן בגד למשכב ג'. למושב טפח. וכן במשנה ד' פכ"ז דל"ס. ובגמרא פ"ק דסוכה דף י"ז [ע"ב]
גרסי' בהדיא אמר ר"ש מה טעם הוחיל וראוי לטמא מושב כדחנן המק"ט מכולן טפח על טפח טמא. וה"ס פירש"י שני
פירושים המק"ט מסוף מא' מכל אלו קילע טפח על טפח. מקלטו שמשוה סביב סביב באומל ומתקנו יפה [וזו פירושו שכלאן]
ו"מ המק"ט מכולן יחד שיעור קלוסיהן שקילין כל המיטין ועשה מהן טפח על טפח והפרן יחד. והראשון ל"ל ע"כ. ועיין בפירוש
הר"ב ט"ס בכלים משנה ג' ד':

י כ"ן תפארת ישראל בועז

א"ש מצטרפי, דיו"כ ש"ס א' הוא: (בג) מדקחתי סתמא מצטרפין,
משמע דמצטרפין גם למלקוח, דומיא דכל הך מצטרפין לעיל [מ"א
ב' וג'] דכולהו ר"ל דמצטרפין למלקוח, ה"ה הכא. [בך נע"ד דמייק
ג"ס, דל"כ לא סוב מקמי הפ"ס מ"ו, ע"ש], וא"כ ל"ל דמהיתין
דכ"ה אחיא כמ"ד דגם ב' שמו מצטרפין למלקוח כשטעמן ושיעור
ביעולן שיה, ולא קי"ל כן. [אב"י כ"ר כ' רמ"ע. ולי"מ ג"ל לתוך,
דשאי ערלה וכו' דאחשבו להדרי [כחום] תמורה ל"ג ב' ד"ה ואין], להכי
מצטרפו אף שכן ב' שמו]. כוידו לכו"ט מצטרפין לאסור, בנחעורו
יחד בהיתר מ"ן במינן במתאים, ב"ן בלח ב"ן ביבט, ובנחעורו
בהיתר שהוא אינו מינן, א"ס לח בלח לרי"ך ס' מדאורייתא, וא"ס
יבט ביבט, לרי"ך ס' מדרבנן [ונמי"ש לעיל ספ"ז דמ"ן ככללי כיוול
אסורים (ג)]. והוא דמצטרפין זה עם זה, דוקא כשהיו כבר מעורבין,
ונפלו אח"כ להוך היתר. אבל בנפלו להקדירה זה אחר זה, ובכל
פעם לא היה בהיתר כדי לבטל ההיתר, א"ס י"ס שהתא בהיתר
בצירוף כל א' מהאיסורים כדי לבטל חבירו, או איסורים מצטרפין
זה את זה. רק לרי"ך דקיי"ל ח"ג בלח שנחערב ביבט אף באיסורים
לר"ו ב"ח, ורק ביבט ביבט אף ב"ח א"ן ח"ג, ורק בלח בלח
רק ב"ח איסורים ולנורך הפסד גדול אין ח"ג. א"כ ב' מיני איסורים
שנפלו לקדירה לח ביבט, אפילו נפלו זה אחר זה, עכ"פ מרל"ה היה
אחר נפילה רחבה כדי לבטל האיסור, כבר נעשה כל החערות
נבילה, אפילו לא נודע בינתיים [כ"ד ז"ב]. ולפיכך לרי"ך, דוקא
בנפלו מעורבין לתוך הקדירה ב' מיני איסורין שאין טעמן שיה, או
איסורים מצטרפין זה את זה אפילו שלא במקום הפסד [י"ד ל"ט ס"ג]:
(מד) דלמלקוח א"ל לירוף, דס"ל לר"ש כ"ס למנות. ולאסור הקדירה
אין מצטרף לר"ש אף שטעמן שיה, מדתן ב' מיני איסורים. [ומ"ש חוס' הכא, דלר"ש כ"ס למנות, היינו רק כשהאיסור נע"ן, ולא כי הכא
שנחערבו האיסורים יחד, עכ"ד. וו היה סכנת רבנו יקר שדמה אותם ר"ח [נע"ו דס"ח א', וע"ש]: (מה) הוא כל דבר הארוב מלמר או פשה,ס,
קבוס או משי, או משאר חוטיין שנע"ו מדבר הגדל מהא"ר. ושיעורו לקבל טומאת מדרס כשהוא ג' טפחים על ג' טפחים. ולקבל שאר
טומאות, שיעורו כשהיה כג' אלכבוט על ג' אלכבוט [ועיין ביבקש דעת א"ת ג"א]: (כו) הוא לרי"ך משער. ושיעורו לקבל טומאה,
בין לטומאת מדרס או שאר טומאות, כשהוא ד' טפחים על ד' טפחים: (כו) שיעורו לכל טומאת כשהוא ה' על ה' טפחים:
(כז) הוא ארוב מנומא, באכפ"ל בל"א. ושיעורו לכל טומאות, כשהוא ו' טפחים על ו' טפחים: (כח) ר"ל הבגד מצטרף לשק שקל
ממנו, לטמא רק כשהוא ד' על ד' טפחים. וכן כל א' מצטרף לקבל ממנו, שפ"ס החמור שיעור טומאת הקל. אבל אין הקל מצטרף
להחמור, שפ"ס הקל שיעור טומאת החמור: (ג) כלומר א"ע' דאמרן לעיל [נמ"ג] דכל שאין שיעורן שיה אין מצטרפין, א"ס"ה הכא
מצטרפין

מאסרין, מדשוין עכ"פ במומחה ח' ממומחה הזב, דהרי בשקלן
מכל מין מאלו בטונה טפה על טפה, מקבל טומאת מושב, דדוקא
בנקרעו מעמקן ולא חתכן בטונה, הו' שיעורין של בנד, עור,
סק, ומסך, כלעיל [כרמ"ס פ"ג מכל"ס]. להכי מדשוו שיעורייכו
במומחה ח' ממומחות הזב, משו"ה גם בשאר טומאות הזב
מלטרפין (ד) :

בין לרש"י בין לחוס' אפי' הסיר האיסור לריך ק"א, דאפי' לרש"י עכ"פ
מדהוא מב"מ, חמיר נשאר טעם האיסור, והו"ל כיש האיסור צנין, ורק
בנחשבר בליו מינו ושאר טעם ממשות האיסור פלני, לרש"י בכה"ל לריך
ק"א, ולחוס' סגי בנחשבר הטעם: (ד) ועי' רש"י סוכה י"ז ב' שפירש
בצנין אחר. אב"י ורשו"י חמה על זה, דהרי לעיל במ"ל נ"כ שו' בד"ל
בשיעור או בטומאה, ואפי"ה אין מלטרפין. ובמח"כ הגדול הכא שאני
דבלותו שיעור דשוו ביה, שו' ביה נמי בטומאתו, דשניקין סמאין מדרם
בבך שיעורא. והרמב"ם חילק, דלעיל אמ"ל במטמאין, משא"כ הכא רק
במטמאין מלטרפו. וגם בזה תמה רתו"י בהבנתו. ולפע"ל דכוונת הרמב"ם,
שמומחה ח' מדבר המורכב, ממאי דנימא שילטרף המטמא שהוא הכהן שרץ
בזב, דהרי עיקר הטומאה שזמנו יולא הטומאה הוא
מדבר המורכב מבי' מיין שאין שוין. עכ"ל בני הרב שליט"א:

(והו' סירובו שכלא
סמיך וכו' כ"ל, ב"ד).

פ"ה א הנהגה יורה
פרוטה. י"ח פ"ה
ב"ש ל"ב ע"ג: כל דבר שיש
בו פגם. מ"י פ"ה ח"ה ח"ה
פ"ה: תלש מן החטאת.
לש"י פ"ג פ"ה ח"ה מ"י ע"ג
פ"ד:

ר"ע מברשורה הנהגה שוה פרוטה פרקה מעילה תוספת יו"ט ציונים

פרקה א הנהגה שוה פרוטה מן ההקדש אי"פ שלא
פגם מעל. פלוגתא דר"ע ורבנן חפרס
בגמרא. כגון בלבושא מעיעאה. לזבוס מבחון פגים לאלתר. לפי
שמחשך בכתלים. ולא אפליגו נמי בלבוש דלפגים לגבי כשריה.
דההוא נמי פגים לאלתר מהמה יועה.
אלא בלבושא מעיעאה ר"ע סבר הואיל
והוי דבר דלא פגים לאלתר. ח"ע"ג
דפגים לאלתר זמן הוי כדבר שאין בו
פגם. ומועלים בו כיון שנהגה בשהו
פרוטה. ורבנן סברי הואיל ויש בו פגם
מ"מ אין מועלים בו עד שיפגוס:
ביצד. דבר שאין בו פגם. כגון
נתנה קטלה בואררה רביד של זבס של
הקדש. או טבעת בידה. או שחתה
בזים של זבס של הקדש. כל הני אין
בהם פגם בכך אלא כיון שנהגה מהן
שוה פרוטה. מעל ויולד משערים בהן
הגאה אומדין כמה אהה רואה ליתן ששאלוה תכשיטים כמות הללו להוליכן לבית המטחה להחכר בהן כאותו שיעור משלמת להקדש
קרן וחומש כשכתמשה בהן: וכל דבר שיש בו פגם. כגון לבש בחלוק או כיסה בטלית או בקע בקדרוס. כיון דעומדין ליפגם לא מעל
עד שיפגוס בהם בשהו פרוטה: תלש. שער מן החטאת. בחטאת בעלת מוס איירי דעומדת לפדות ודבר שיש בו פגם הוא. הלכך
נל

פ"ה א הנהגה יורה
פרוטה. י"ח פ"ה
ב"ש ל"ב ע"ג: כל דבר שיש
בו פגם. מ"י פ"ה ח"ה ח"ה
פ"ה: תלש מן החטאת.
לש"י פ"ג פ"ה ח"ה מ"י ע"ג
פ"ד:

תוספות חדשים
פ"ה א במשנה ח"ש
בגמ' הגירסא
הנהגה ועיין בגמ' על
הגליון בס"י מס"מ:

ראשון לציון
פ"ה א ברע"ב ד"ה
ביצד דני שאין
בו פגם כגון תכס קטלה
כו. פ"י יס"מ:

תוספות רעק"א
פ"ה א [אות ח] ח"ש
ד"ה כ"ב דבר.
דילפינן בגמרא בסעילה.
כפי החטאת בסניגין רבד
זו לסירוד בגורה שוח
דחטא חטא סתריכות דמת
חטא בתרומה פגומה נהגה.
אף חטא האיסור בסעילה
פגום ונהגה. אלא דהיינו
אומרים דאף בדבר שאין
בו פגם אינו חייב עד
שיפגוס דמח"כ חילק.
לוח ילפינן בסעילה
האמור בסוטה והוי נהגה
בלא פניה. גם ביו
דילפינן סתרומה דביעין
נהגה היינו אומרים
למשנה מרשות אריות
שנותן לבירו דלא לפעול
כיון דלא נהגה לוח ילפי'
בסעילה האמור בפ"ג
דהע'

פרקה א ב"ר דבר שיש בו פגם לא מעל עד שיפגוס.
דילפינן בגמרא ממעילה דכתיב בעבודה
זרה. וימעלו מעל שבינו עלמס מן המקום לעבודה זרה אף
כאן עד שיפגוס וישתנה [ועמ"ס במשנה ד']. וכל דבר שאין בו
פגם כו'. דלחקק נמי לטובה דכתיב
בה ומעלה. וכוטה פגומה ועומדת
היא. דאינה נוהגת אלא בעבודה
דכתיב מבלעדי אשך. ואמרי' בקדמה
שכיבת הבעל לזבוע [וכמ"ס ברפ"ד
דכוטה] והיינו בעולה ואפי"ה כתיב.
ומעלה בו מעל: [בתנה קטלה וכו'.
אורחא דמלחא נקט שדרך הנשים
להתקטף ולהשתמש בשל זבס': קטלא.
פ"י הר"ב רביד כו'. ועי' ברפ"ו דבבב:
[לבש בחלוק כו'. אורחא דמלחא
נקט שדרך האנשים להלבוש בחלוק
וטלית

פרקה א הנהגה שוה פרוטה מן
ההקדש. אף על
פי שלא פגם. מעל. דברי רבי עקיבא.
והכמים אומרים כל דבר שיש בו פגם לא
מעל עד שיפגוס. וכל דבר שאין בו פגם
כיון שנהגה מעליה. ביצד נתנה קטלה
בצוארה. טבעת בידה. שתתה בכוס של
זהב. כיון שנהגתה מעליה. לבש
בחלוקה. כיסה בטלית. בקע בקדרוס.
לא מעל עד שיפגוס. תלש מן החטאת.

תפארת ישראל בועז יבין

פ"ה א) נדבר סנפנס קתה לאלתר כשמכתמס בו, כגון לבוס
החיו"ק, שרגיל להתחך בכתלים כשלבוס בו, או לבוס הפנימי
דנמי נפגם לאלתר מויעה הגוף מדמסוך לזכר, כ"ע מודו דהוה
מודי שיש בו פגם, ולא מעל עד דפגס שוה פרוטה. כי פלני
בלבוש מעיעאה, ר"ע סבר, מדאינו נפגם לאלתר, הו"ל כמודי
שאין בו פגם, ומועל לאלתר כשהנהגה שוה פרוטה. ורבנן סברי,
הואיל ויש בו פגם לאלתר זמן, הו"ל כיש פגם בהשמישו ומועל רק
כשיפגוס. מיהו בהוי"ו לחולין, כגון סקנה בעדו שיש דבר, אף
שלא נהגה עדיין מהדבר ההוא [כפ"ו מ"ג], הדבר עלמו שקבל הוא
הגאון מהקדש. ולא עוה, אלא אפילו לא קבל עדיין שיש דבר עבור
ההקדש, כגון שסילס בה חיצוה, או שנתנה לבין [לקמן מ"ד] עכ"פ
מדבריו ליהנות, הו"ל הגאה. ומה"ע אפילו לא נהגה כלל לאדם
אחר, כגון שנהגה אוחה חוך ביצו [ס] מדבריו לדור סם, כשהנהגה
דמי. ואפילו נהגה לחבירו בבהמה, שלא קבל עבור זה כלום [כפ"ו
מ"א], אף דקיי"ל טובת הגאה אינה ממון [קדושין ד"ה א'], ורק
בנדרים טובת הגאה ממון, משום דאפילו ויהור איסור בנדרים
[גדל"מ פ"ה מ"א שו"ט]. כ"ל דהכא בניעולה אף דטובת הגאה
אינה כממון ממס, כשהגלה פרוטה מיסו הוא: (ב) האלו באנדר בל"א, או
כפי, דאשה דרכה להתקטף בשל זבס: (ג) וכל הנהו אין בהן פגם כלל בהשמישו: (ד) ר"ל כשהנהגה שוה פרוטה חייבת קרבן מעילה.
ימשערך כמה הייתה ונתנה שישאלוה כלים הללו להתקטף בהן הזמן שנתקטפו בבהמה, וכשיעור הזה תשלם להקדש קרן וחומש:
(ה) לבוס התחתון שמתקלקל מחר ביצוה: (ו) לבוס העליון שמתקלקל מחר ע"י סתך בכתלים וכדומה: (ז) אקטב בל"א, והכא נמי אורחה
יזלתא נקט, דדרך האיש להשתמש בכלים הללו: (ח) בהגאה שוה פרוטה (א): (ט) ר"ל תלש שטרה (ב). ונקט חטאת, שהיא
נקיבה

פ"ה א) ואילח"ק הוי הוה הכא מחלוקת ואח"כ סתם כר"ע,
כדמשמע מדיוקא דסיפא, דדוקא במלבוש התחתון ועליון,
הא מעיעאה מעל לאלתר, והיינו כר"ע ברישא, והרי לא קיי"ל כר"ע
מחביריו [כשורזין מ"ז ב]. וכן הרמב"ם [פ"ו מנועלה] לא חילק בין בגד
לזבד, דבגדו מעל רק כשיפגוס, והיינו כרבנן. ב"ל דשאני הכא, דהרי
בל"א ק' דבהרי אהדדי דיוקא דרישא וסיפא, במשנתנו, דבסיפא הרי
משמע דקיי"ל כר"ע, וכדאמרן, ובסיפא דרישא נקט תכשיטי זבס שאין
נפגמין כלל ע"י השמישו, הא לבוס מעיעאה סנפנס עכ"פ לאלתר זמן, אינו
מועל עד שיפגוס, והיינו כרבנן. ואפי' לאידך תי' דר' זבד [ש"ס ד"ס
א], דקאמר על תכשיטי זבס, לעולם מי לא פגמה, היינו לזמן מרובה
מאלד, ועכ"פ מלבוש מעיעאה א"ל כל כך זמן מרובה שיפגוס, ומדלא נקט
ברישא רבותא, ש"מ כרבנן. אפי"כ דהכא לא הוה כמחלוקת ואח"כ סתם,
דאיכא סתמ' הוי וסתמ' הכי, רק בעי למקטף כילד אליבא דכ"ע. אמנם
עי' חוס' [ד"ח א ד"ה במאי], שפירשו דלבוש מעיעאה נמי נפגם לאלתר,
רק שאין יכר פגומו, ובהא פלני ר"ע ורבנן. ודוק: (ב) ונ"ל דנקט
תלש ולא נזו, משום דבגדו חייב מלקות, דלע"ג דנחטאת בעלת מוס
מיידי וכפ"י, אעפ"כ מדאירי שקדס הקדשים למומה, וכמו צ"ל, דלע"ג
והרי בקדשי' שהמומו אח"כ חייב מלקות כשגוה [כנסרות דס"ו ב], דלע"ג
דאינו

הנהגה שוה פרוטה פרקה מעילה

ב נהנה בכחצי פרוטה. ו"פ ע"כ מ"ו פ"ו פ"א ה"ב...
ה"א: ב אק כותל אור...
כותל בכותל...
קדושה היה פ"א מ"ו פ"א...
מ"ה מ"ה...
מלא בהמה...
ובלי שרת...
מ"ו ע"כ מ"ו פ"ו ונתיב

שנויי נוסחאות
ב בכחצי פרוטה ופנס
בכחצי. כמס' בכתבי
פרוטה ופנס בכחצי.
שנהגה בשו"ס ופנס
בשו"ס. כתיב עד שיהנה
ש"פ. וכלי עד שיהנה.
גס כמס' וכלי...
ויפנס. גס ד"ג:
ב וכלי שרת. כמס'
ובלי שרת בלבד.

ראשון לציון
ב בשנה אלא בהמה
וכלי שרת. כמס' וכן
קדושה ל"ה ע"א ה"ה
אלה בהמה וכלי שרת בלבד.
ע"י יס"מ:

תוספות רעק"א
דחה משנה רש"י בלי
נהנה. ומחרימה ילפינן
דבנה נהנה היינו לענין
שמיך ספור עיין שם
ובתוספות:

לקוטים
פ"ה ב' ח"ט ד"ה או
וכי' משמע שהיא
נכונה בשם שפנס. ללא
דוקא בשם שפנס דא"כ
גם כפי' הרמב"ם נמי אין
פירוש המבנה מיושב אלא
כלומר דמלשון דמהיתין
משמע שהיא נכונה ממנה
הפנס אלא שאין שיהיה
בדבר אחר והיינו כפי'
הרמב"ם שהיא נכונה בש"ס
בהיתוס איתו נכונה בחוזה
דבר שפנס (כ"ד): במשנה
הרי וכו' מיירי בדבר
שיש בו פנס. דאי בדבר
שלין בו פנס כיון שהיה
מעל ארבעה של פנס כדתיב
כ"ס ולפי' הרמב"ם שיש
ויהיה דבר שיש בו פנס
לא דק בלישית דמשמע
דלוי מועל עד שיהיה
דבר שיש בו פנס (כ"ד):

וטלית ולעשות מלאכה]: כשהיא חיה לא מעל. פירש הר"ב
בכחצי בעלת מוס היירי דעומדת לפדות. וכיון שפגמה הכחשה
ויוצת מרמיה. רש"י: כיון שנהנה מעל. ומעילה זו מדבריהם
הרמב"ם פ"ו מה"מ. ועיין ריש מכלתין: ב או שנהנה בשוה
פרוטה בדבר אחד ופנס בש"פ

בד"א. ל' הר"ב כגון שספק משקה
של קדש ולא נהנה. וכו"פ רש"י
ומלשנא דמתני' משמע שהיא נהנה
בשעה שפנס. אלא שאין שיהיה
בדבר אחד. וזה לא פירשו והוא
דחוק. ולשון הרמב"ם כגון שקרע
קלת מבגד הקדש ונתן אותה מחיכה
שקרע בצגרו ולכש אותה ונהקטע
בו ונהנה בש"פ בתכשיטו. ולא פנס
במחירה שום דבר אבל פנס בצגד

הקדש שקרע ממנו בש"פ ה"ז נהנה ופנס
לא נהנה בחוזה הפנס עלמנו: דרי זה לא מעל עד שיהנה כו'.
לשון הר"ב ויהיה דבר שיש בו פנס וז"ל רש"י והכא מיירי בדבר
שיש בו פנס וקסבר דכחומה בעינן דפגימתו והנחתו כחמת:
ב אין מועל אחר מועל במקדשים. פי' הר"ב בהמה קדשי
מוצת תמימה כו'. אבל קדשי בדיק הבית כו' וכיון שמעל בו
אחר שהוליו לחולין. כרבי יהודה במשנה ח' פרק ב' דקדושין
דמ"ל הקדש בשוגג מחלל: וכלי שרת. גמ' ק"ו אס אחרים
מביא לקדשתן [דכלים מקדשים כדהנין כפ"ט דזבחים] הוא עלמנו
לא כ"ס פירש"י לא כ"ס שיהא קדוש כל כך שיהא בו מועל אחר

(*) כ"כ ד"ר במוקדשין בבמה תמימה: ללא בהמה וכלי שרת בבמה תמימה קדש תמימה דמי וכו'.

לא מעל עד שיפגום בשוה פרוטה. אבל בחטאת תמימה דחליטח
למר ושער לא עזיר בה מיירי. כך היא ראויה להקרבה עכשו
כמו שהיתה מחילה הויה ככוס של זהב שהוא דבר שאין בו
פנס: וכיון שנהנה ממנה מעל: כשהיא ברתה כיון שנהנה
מעל. דכיון שמתה ללא בת פדייה

כשהיא חיה לא מעל עד שיפגום. כשהיא
מחה כיון שנהנה מעליה: ב נהנה בכחצי
פרוטה. ופנס בכחצי פרוטה. או שנהנה
בשוה פרוטה בדבר אחר. ופנס בשוה
פרוטה בדבר אחר. הרי זה לא מעל.
עד שנהנה בשוה פרוטה ופנס בשוה
פרוטה בדבר אחר: ב אין מועל אחר
מועל במוקדשין. אלא בהמה. וכלי

אחר. כגון ספק משקה של קדש
ולא נהנה: הרי זה לא מעל עד שיהנה בשוה פרוטה
ויפגום בשוה פרוטה בדבר אחד. בעלמנו ויהיה דבר
שיש בו פנס דבמעילה כתיב (ויקרא ה') וחטאת בשגגה
ובאכול הרומה כתיב (במדבר י"ח) ולא חטאו עליו חטא.
מה חטא האמור באוכל חרומה פגום ונהנה. ובמה שפנס נהנה.
אף חטאת האמור במעילה. לריך שיהיה פגום ונהנה ובחלו
דבר בעלמנו שפגום נהנה. ולא בדבר אחר: ב במוקדשין אלא
בהמה וכלי שרת. בהמה תמימה. בהמה [קדשי מוצת] תמימה
דהני ללא לפדייה קיימי ולא בני פגימה נינהו. שאפי' רכב אהד
ע"ג בהמה והכחשה. או הלש מן למרה. עדיין ראויה היא

(*) כ"כ ד"ר במוקדשין בבמה תמימה: ללא בהמה וכלי שרת בבמה תמימה קדש תמימה דמי וכו'.

יבין תפארת ישראל בועז

נקיבה, ושערה נוח לתלם, וה"ה שאר קדשי קדשים. אבל תלם
מקדשים קלן, אפילו הם הם תמימים, הרי אין בהן מעילה רק
באימורייהן אחר זריקת דמן [כפ"א מ"ד: י] בשוה פרוטה ע"י הנחת
ש"ס. ובחטאת שהוממה מיירי שעומדת לפדות. [אב"י דידוק כ' פ"ד
ל"ו חטאת שהוממה, דאי כהיתא נגלת מוס קודש שהקדישה, א"כ ימי
קאמר כפי'א דתלם ממתה משנהנה מעל. ממתה אף כנעמיו, והיינו משום
דמתה אין לה פדיון כפי' י"א, הרי בדקדק מומן לקדשין אף אחר מיתה
יש לה פדיון [כחולין פ"ו מ"ב ובערות פ"ב מ"ב]. והרי ע"י שחלש שערך
נהמעט דמי פדיונה, דלע"ג דנס אחר פדיון אפורס בגיזה ועבודה
[כנכורות פ"ג מ"ג], עכ"פ יוכל ליהנות מהלמד שלה אחר שחיתתה.
ומדפנס ע"י הלישת הלמד דמי פדיונה, לפיכך הו"ל בדבר שיש בו
פנס, שאינו מועל עד שיפגום. אבל בחטאת תמימה שעומדת
להקרבה, הרי גם לאחר שהלש שערך עדיין ראויה להקרבה. ואף
שלאפשר שתומם, ויוול עי"ז דמיה כשהלש נמרה. עכ"פ הרי אגרי'
[חוספה רפ"ג דמשיל] דאין להקדש אלא מקומו ושעתו, והרי שהתא
דקיימה להקרבה לא נתחפרה ע"י הלישת שערך זה מההקרבה
שעומדת לה, לפיכך דינו כשהו ככוס זהב, שהיא דבר שאין בו
פנס, וכיון שנהנה מעל (ג): יא דמתתה אין לה פדיון דאין פדיון
קדשים להחלין לכלבים [ע"י רכ"מ רפ"ג דמשיל] (ד): יב כגון
שכבש בגד קודש, ונהנה בו עי"ז בכחצי פרוטה, אבל ג"כ בשעה
שלבשו, עי"ז פגמו ג"כ בכחצי פרוטה: יג בדבר שיש בו פנס,
אבל הוא לא פגמו בהנחתו, רק פנס בשוה וכו': יד כגון ששטפה
שניכה מהבגד ספק משקה קודש, או שבר כלי הקדש, שע"ז פנס
הקודש ולא נהנה מהפנס: טו דילפינן ג"מ מהרומה שחיתה ההנאה
מהפנס בכל דבר שאריך פנס, ורק ב' הנאות מלטרפים: טז דכל
דבר שקדש קדושה דמיים, כגון קדשי בדיק הבית, או קרבנות המזבח
שהוממו, מיד כשמעל בהן אדם ששוגג שלא דע שהן קודש, והחלו,

ועיטו ענין הכדולת, והוא הביא כל המקומות ה"ל בש"ס שהבאנו, ונשמטה
מלפניו הסבדא זו לחלק נכד. מיהו גם ב"ז יש לתרץ קו' רמ"מ ה"ל,
דהא דלמרי' אין לך דבר וכו', היינו כמיוחד למאה מיוחדת, כדס לורקן
על המוצת, וכדן של כוה"ג לייכנס בהן לפני ולפנים ולנמס אח"כ,
לפיכך מדעשה מנחה ג"ל היה מועילין בו. לולא שהיא גזירת הכתוב
[כפסחים דכ"ו א]. משא"כ שאר בגדי כהונה שכלו, אף דלא ילפינן מנגדי
יבן

ר"ע מברטנורה הנהגה שוה פרוטה פרקה מעילה תוספות יום טוב סה

לקרבן. ויש בה מועל אחר מועל. וכן סהה אחד בכוס של זהב. אפילו אם פגמו ופחתו. כיון (דקדושת) [דקדושת הטף] הוא ולאו לפניה קאי ראוי הוא עדיין לשירות ויש בו מועל אחר מועל. אבל קדשי בדק הבית כגון בהמת קדשי בדק הבית. אין בהם מועל אחר מועל. משום דבני פדייה גיגור וכוון שמעל בו (א) אחד שהולאו לחולין. תו לית בה מעילה: רבי אומר כל דבר. שאין לו פנס שאינו כפסל. דיינו כל דבר שאין לו פדיון כי הני דאמרן אפי' פגמו יש בו מועל אחר מועל. ואיכא ביה ת"ק לר' קדשי מזבח תמימים שנטעו בעמי מומים ועבר ושחטן קודם פדייה. ר' אומר יקברו מבוס דבעו העמדה והערכה ולא אפשר דהא מחו הלכך יקברו [וכיון] דלא הוו תו בני פדייה יש בו מועל אחר מועל. הגהה מהן לאחר שמיטה. וחכ"א יפרו דלא בעו העמדה והערכה [וכיון] דקדושת דמיס גיגור. אין בו מועל אחר מועל והלכה כר"ע.

שאלו חלוק בין טוב לרע היו אומר זה קדשי ז"ה. ואמר קרא

מועל: רבי אומר כל שאין לו פדיון כו'. כתב הר"ב. ואיכא בין ת"ק לר' כו' ועבר ושחטן [דהשתא יכול לפדות להחיל לאדם. גמ' סוף תמורה דף ל"ג] וחכ"א יפרו דלא בעי העמדה והערכה. ותימה דכמשה ג' פרק בתרא דתמורה לכ"ע קדשי מזבח בעו העמדה והערכה רבנן דהכא כמאן ומלאתי בתום' דהתם דף ל"ג ע"ב דל"ה כדתנא כו' דגרסי התם בגמ'. רבנן דהכא למוד. ורבנן דהתם למוד. וכמו עוד. י"חין לתמוה לומר כן דג' מחלוקת לימא דרבנן דתמורה נמי ס"ל קדשי מזבח לא היו [כו'] י"ל דמתני' דתמורה קשיא. דמדקאמר ר"ע דקדשי ז"ה אס מחו יפרו. מכלל דת"ק מייירי [בתרווייהו]. כדפרי' כל הסוגיא בספרים ע"כ. ולרי' לומר דטעמיהו דרבנן דהכא כדתאמר התם בגמ' [דף ל"ג ע"ב] לריש לקיש דאמר דרבנן דהתם ס"ל קדשי מזבח לא היו כו'. וטעמיהו דאמר קרא [ויקרא כ"ז] והעריך הכהן אותה בין טוב ובין רע. איזהו דבר אותה למעוטי קדשי מזבח ול"ע מיהת להר"ב והרמב"ם [פ"ה מה"ע

חלש מן ההשאת טו, סוף ע"כ פ"ה: ד' נטל אבן או קרית של קדש. י"ם ע"כ מינה י" פ"ז י"ק מ' מ"ז י"ב י"פ פ"ז מ"י פ"ה מ"ה פ"ה י"ב י"ב: שנויי תוספות ור"ב (ובא חברו ור"ב) שחח. כ"ק ליתא וכן ליתא גם כמון הפעם הכי ובא חברו ושהה והפעם הכי ובא חברו וחלש; במשנ"י ור"ב ובא חברו ור"ב כולן מעלו שחח וכו' כולן מעלו ש"ס גם בשחח כו'. ובא חברו וחלש כולן מעלו. כלן ליתא גם כד"ל ובש"מ. כל שאין לו פדיון. במשנ"י כל דבר; כ"ק כ"ק כל דבר שיש בו פנס אין בו מועל אחר מועל וע"י כ"ק ונחום וד"ק: תוספות חדשים

ג' הוי"ש ד"ה רבי אומר כו' להר"ב והרמב"ם כו'. להרמב"ם לא קימ דלא טי' דהתם ס"ל לא בעי העמדה והערכה אי"כ י"ל כה"ס כמ"ס כה"ס מהלכות ע"כ: ונפ"ה מה"ס דאפילו אס שחטן על זמן שמתכנסין הכי קן כמין ויפרו והל"כ י"ל ד"ל ורבנן פליגי בה. וב"מ מדברי כה"ס וק"ל: (מתוספתא י"ל)

תוספות רעק"א

ג' אות ט"ו ב' ברע"ב ד"ה ר"ב ור"א אומר שנעשו ב' מועדין ושחטן והתוספות ל"ג ועבר ושחטן וימירי שחיים. אלא דרבי ס"ל דאין לו פדיון אלא ע"י העשרה והערכה פשי"ה ע"י מעיל לא נפק לחולין ויש מעיל אחר מועל ע"י שם: אות י' הוי"ש ד"ה רבי אומר. ואין לתמוה לו"ר כו' לרי' דאמר התם דלרבנן דר"ש אחר קדשי מזבח ואי קדשי ז"ה בני העמדה והערכה לבה ליי לוס' כורב' מהלכות כו':

ראשון לציון

ג' במשנה שהיה נכוס וכו'. נתיק טעם על סודו המנהג שמתחיל בבהמה ופ"ה בבהמה וכו' וכו' המנהג ככלי שרת ולפ"ה הכ"ס בפ"ו מ"כ מעילה דעת הרמב"ם י"ל דמיון הכי דקדושת דמים יחד אמנם לדעת הראב"ד י"פ גם נתיק טעם התם וקרא חלש מן ההשאת הלא ודאי גם עולה ואס' ונחיי עלינו לומר שיש בה שכלתא כמתני' ר"ע י"ל ע"ה דהא כשהיא חיה וכו' ואל"כ עמ"ל דנקט טעמא כמו שנתבאר כסוגיא ופ"ה י"ל ד"ל ע"כ ד"ה לא טעל וכו': שם רבי אומר כו"י פ"ה י"ל: אור גדול פ"ה ב' במשנה נטפ' ד"ב או קורה כו'. ע"כ

י"ב תפארת ישראל בועז

ונפקו לחולין, וטוב אין מועל אדם בן: יז) ר"ע, בבהמה וכלי שרת משכ"ל בהם מועל אחר מועל, אס הם קדשי מזבח. בהמת קרבן מרבייה קרא. וכלי שרת, מדאיכא ק"ו, דהרי כלי מקדש כל חולין שבה לחוט, מכ"ס שיקדש א"ע כשנטעו חולין ע"י מעל בו אדם. וה"ה כל דבר שקדש קדושת הניף, כעופות, מנחות, ונסכים, וכלי שרת אף שאין לו חוק לקדש [ע"י זמנים דפ"ה א'], דכיון דטלס לא נפקו לחולין ע"י שנהיה מהן, לפיכך יש בהן מועל אחר מועל. מיהו מהמ' מיירי דוקא בשהתכוון להוליא ההפך מרשות לרשות, כגון שנגזר וסבור שההפך של הדיוט, והתכוון בהלאתו לגזל ממנו. או שהיה סבור שהדיוט הפקיד בידו ההפך, והתכוון לשלוח יד בפדיון והשתמש בו דכל שליחות יד הו"ל כגול. או שהיה סבור שההפך שלו ונהגו במהנה או השכירו או מכרו לאחר, דכלל הנהו הרי התכוון להוליא ההפך מרשות לרשות אחר, להכי דוקא בקדושת קדושת הטוף יש מועל אחר מועל, מכ"ס בקדושת דמים. אבל בלא התכוון להוליא ההפך מרשות לרשות אחר, כגון שסבור שההפך שלו, ונהגו ממנו, בהא לא איירי מתני'. ומבואר בתוספתא דבכה"ג אפילו ובהתם בו דכל שליחות יד הו"ל כגול. וה"ה בידע שההפך של הקדש והתכוון במיוד ליהנות ממנו, דכיון דאין מעילה בפניו, להכי הנהגה אחריו מעל (ד) : יח) בהמת קרבן: יש כלי שרת: כ) חלש שערס. וכולהו מיירי אף שהתכוון לגזלה מהדיוט ולהוליא לחולין: כא) ונ"ל דנקט הך ג' גזולה, לאשמיעין, דבין ברעב שהיה מעילתו הגאה ופנס מדאכתישה ע"י רכיבה. ובין בשתה בכוס, שהיה הגאה בלי פנס. ובין בחלש שערס, דהו"ל כפסל בלי הגאה, רק שהתכוון לגזול הגמר ולהוליא מרשות לרשות, כבולן יש מועל אחר מועל בקדשי מזבח: כב) אף שאינו דומיא לבהמת קרבן וכלי שרת: כג) ואיכא בין ת"ק לרבי, ברע"ב א' ע"ס למזבח, ובא אדם ונהגה ממנו, לת"ק מדאיין קרבן או מחזיק בחובו קרבן, אינו בכלל קדשי מזבח, ואין בהן מואחז"ו. ורבי לטעמיה דס"ל [מנחות דק"ג ב'] דהמתנדב ע"ס לרי' לקמין ולמלוה הקומץ ולהקריבו כשאר מנחות, מלא הו"ל כשאר קרבן שקרב הוא עלמנו למזבח, ויש בו מועל אחר מועל. א"נ דהא איכא בינייהו קרבן שהומס ונשחט בשוגג קודם שפודה, ובא אחד אח"כ ומעל בה, לת"ק כל זמן שמפרכס הרי הוא בכלל דו, והו"ל כאפשר בו העמדה והערכה [מחולין ד"ל ע"ה], או דס"ל דכל קדשי מזבח שהוממו נפדיון בלי העמדה והערכה [מתמורה ד"ז ב']. ולפיכך מדאפשר שיפדה, הו"ל כשאר קדושת דמים, ואין בו אז מועל אחר מועל. ולרבי מדאשחט, כראוי, אע"ג שמפרכס ערין הו"ל כאי אפשר בו העמדה והערכה. ויש בו מועל אחר מועל. והיינו דקאמר רבי, על דבר שאין בו פדיון, ר"ל בין שא"ל שיפדהו מדכורא קרבן תמיס לקדשי מזבח, וכו' [פ"שים ח"ב]

לכן של כה"ג, מדס"ל ז' כחובים הנאים כא' [כפסחים ט"ז]. עכ"פ כיון שאין זמן קדוש לחטמין, והרי לולא כולו, היה משתמש בהן בפנים והולך לפיכך לא משתב גמר מזהו ע"י. אמנם כ"ל, שרת שיקב, שאפשר להחילו ולהקמו טוב, גם זו מסתפק רמ"מ שס אס יש בו מעילה. ואני בעיני לא זכיתי להבין ספקת רבינו, דמ"ס מקרבן שנטל בו מוס, דמדעומד לפדות מועלין בו. א"כ מ"ס כלי שיקב שאפשר בו תקנה בע"מ, כשהיינו. וז"ע: (ה) כ"ד ג"ל ב"ב ט"ז ט"ז שיעת הרמב"ם [פ"ו למעילה]. ומ"ס הרמב"ם כלישנא דמתני' אין מועל אחמ"ו וכו' אלא בבהמה, ושינה וקטן וכלי השמים, התח כלי שרת דנקט חנא. ג"ל דלא התכוון רבינו להעתיק לשון המשנה ולפרשה קך, שיהיה בהמה דנקט חנא, ר"ל תמור, וכח"ס הרמב"ם, וכלי שרת היינו כלי השמים. ליתא, דל"כ בה דקאמר חנא אין מועל אחמ"ו וכו', כמה איירי, הרי גם בחמור וכלי השמים שהן בקדשי זב"ב יש מועל אחר מועל. אלא גם לרמב"ם מתני' לא איירי רק בהתכוון להוליא ההפך נורשות לרשות, ובכה"ג ודל"י אין מואחז"ו רק בצדקת קרבן ובכלי שרת מוס. ורמב"ם נקט נמי להך דיל"ל [פ"ה כ"ה] משל"כ בהלכה ד', דבעי הרמב"ם למקט דינא דתוספתא הל"ל, דכיון שהתכוון רק ליהנות מההפך ולא להוליא מרשות לרשות, ובכה"ג אפי' בחמור וקדושו של זב"ב יש מואחז"ו, נקט הרמב"ם ספור אין מואחז"ו במוקדמים רק בהמה, דכיון דהיינו חמור וכדמפרש ואיל, ובכלי השמים, דר"ל קדושו וכדומה, וכוונת רבינו לומר דרק בהך תרתי אפשר שיהיה ויבא אחר ויהיה אחריו, להכי אפשר גבייהו מואחז"ו. אבל במעות או במיילי דמיכל לא אפשר מואחז"ו, דבמעות א"ל בו הגאה מנופו רק בהוליא מרשות, והרי זב"ב לא איירי תוספתא. ובמיילי דמיכל הרי זר שבלט שזיין של קודם והקיץ ואכלן אחר, וודל"י השני פסור ממעלה [כיומא דפ"ה א]. וע"י רמ"מ ורמ"מ בפ"ו למעילה שהחריכו שרתה בפירוש דברי הרמב"ם. וקרוב לשיטת הרמב"ם הל"ל הם ג"כ דברי רבנן [קידושין ג"ה א, וב"מ ז"ט ד"ה חמור], כולס עונים ואומנים כרמב"ם דכוונת התוספתא היינו בשלא התכוון להוליא ההפך מרשות לרשות, ולא פליג התוספתא על המשנה, דננונא דתוספתא לא איירי מתני'. אמנם הראב"ד דחה להך תוספתא ב' ידוס מההלכה, ומשמע עוד מדבריו דבהמה וכלי שרת דנקט מתני' דוקא הוא. וכן משמע נמי לפי השקפה הראשונה לישנא דגמרא בפלוגתא דת"ק ור"א נחמ"ו וע"ה. וס"ל להראב"ד דכוונת המשנה דכלל הקדשים בין בקדשי זב"ב או שופות מנחה ונסכים, כבולן אין מואחז"ו אפי' לא התכוון להוליא מרשות לרשות. רק בבהמת קרבן וכלי שרת ממש יש בהם מואחז"ו אפי' התכוון להוליא מרשות לרשות. ולכאורא טיין דברי המשנה טיף כהראב"ד, דבשלמא לדידיה שפיר נקט מואחז"ו אלא בהמה וכלי שרת, דלא הוה מצי למקט בקיורא אלא בקדשי מזבח, דברי בקדשי מזבח נוסה שופות מנחות ונסכים לראב"ד אין בהן מואחז"ו. אלא לרמב"ם ק', דהיינו דננונא דתוספתא לא איירי חנא, עכ"פ

קדשי קדושה

וה"כ אי אפשר שיפדה, ודינו שיקבר, לפיכך אליס קדושת קדושת ר"ל בין שא"ל שיפדהו מדכורא קרבן תמיס לקדשי מזבח, וכו' [פ"שים ח"ב]

הנהגה שוה פרוטה פרקה מעילה

הנהגה לבק אע"פ שלא
 רחץ כעל כ"י פ"ה ג"כ פ"ה
 פ"ה מ"י פ"ו פ"ה מ"ה פ"ה
 שנויי נוסחאות
 ד' בנאה בתוך כ"י
 בנאה; כ"י דף כ"י ע"ה
 לתוך; בשורה פרוטה.
 נניק שס מרחץ
 פתוחה; כ"י ח"ק המרחץ;
 כמפני המרחץ פתוח
 לפניו; ו"ה כ"י מ"ה (וס
 פתוחה):

תוספות רעק"א
 ד' (אית ר"ק ת"ם
 ד"ה הרי זה לא מעל.
 אלא שיתכוין לחסר.
 ואפילו לס' של ע"י ציובה
 חסיון ה"ם כש"ה
 שמתכוין לקנות הכל.
 והבא קא סביון לט"ם
 לעצמו; (אית ר"ב ת"ם
 ד"ה נתנה לחבירו
 בנתינת המתנה; אינו
 מוכן לו דהתם בב"ם
 בקדושה ששאל לחבירו
 לקבץ בו א"כ נתן לו רק
 הנאת בקוץ; אבל בנתינת
 כולו מעל בטלו; וה"כ
 תוספות שם להדיא:
 אור גדול

ע"ן ברמב"ם ה"ל מעילה
 (פ"ו ה"ל ז' ז') דמפרש
 דמתני' טירי בסוד; ועי'
 ע"ב שם (פ"ו ה"ל ז')
 דבר על פתוח משנה
 לוקח על פתוח משנה
 פרוטה אם היה סוד.
 ולשיטתו מוכח בן סתני'
 דמירי בסוד וקתני לא
 מעל עד שירור בשוח
 פרוטה וע"כ למלקות.
 וגם נראה לי ראית
 ששבעות (כ"א ב') והרי
 הקדש כו' ויטע"ה שרדוק;
 שם במשנה נר"ה
 לחבירו הוא מעל כתבו
 חו"ל רלאו שישם הנאת
 הוא רק משום שנוי
 רשות; והקדש אורה הק'
 דהא הנאה נמי היא
 כדאמר בב"ב (א"ם א')
 במשאל ל"פ סיבת הנאת
 והנה הרמב"ם ה"ל מעילה
 (פ"ו ה"ה) כתב ג"כ
 בקדושה התב דנתנו
 לחבירו מעל והתוס'
 בקידושין (ג"ד ב') ד"ה
 קרבן לא ס"ל כן; ויעי'
 בשע"ה ה"ל מעילה שם
 דהקדש על התוספות
 מהתוספתא ועל הרמב"ם
 מהגמ' דקידושין שם
 והנהיב בע"כ; והנראה
 לקיים כל דברי חז"ל.
 דהנה לפי ההנאה לא
 היה לו למסול אלא
 לפי טובת הנאה דתינו
 אם ההנאה שוה פרוטה.
 אבל משום ש"נוי רשות
 היא אפילו אין התנאה שוה
 פרוטה; ובזה יתיישב
 הכל; דבקדושה הנהיב
 בע"כ דההנאה היא שוה
 פרוטה וה"ו כאוכל ונתנה
 מנוסה משא"כ בקדושה
 דמים; ובזה מתיישב הכל
 על נכון ואש"ה:

מה"ע] שפסקים כחכמים דהתם וכן כחכמים דהכ"א [פ"ו מה"ע]
 וה"ו כמזכר שטרף אבי הרי: ד הרי זה לא מעל. פירש הר"ב בנמ'
 מוקי לה בגזבר כו' וכי נטלן לנמנו עדיין הם ברשות הקדש
 כו'. וה"ל ומ"מ הרי שלח זה יד ולתייב לשלימות יד ח"ל חסרון.
 כדפי' הר"ב בספ"ג דמיעטא. ח"ל
 שיטתו לחסר וה"ג קא מכוין ליטלה
 לעלמו. כבר תירעו הסו"ם בפ"ג דקמא
 דף כ' ש"ל דאין ח"ל מועל אלא
 במתכוין להולילו מרשות מי שהוא והכ"א
 הוא סבור שלו הוא. ע"כ ומ"ס הר"ב.
 ושינה מהקדש לחול. ונמלא מחסר
 להקדש ופגמו ועוד דהיינו שינוי משם
 דילפינן מעבודה וזה כמ"ס בריש
 פרקין: נתנה לחבירו הוא מעל.
 בנתינת המתנה בטובת הנאה הבאה לו. הרמב"ם. וה"ו איהא
 בגמרא פ"ט דב"מ דף ל"ט. במשאל קדושה לחבירו כו': בנאה
 בתוך ביתו. כהב הר"ב ולא בנאה ממש דא"כ הרי נהנה מיד שהוסיף בבנין ביתו.
 וכן מוכח מ"מ"ס אלא כגון שנתנה ע"פ ארובה שלא בבנין. דאי הוה בבנין נשתנה ונהנה בהוספה. וכן פירש"י בלשון אחד דבנין
 ה"ו שינוי. ותמוה הסו"ם בפ"ג דקמא. דהא שינוי החוזר לברייתו לא ה"ו שינוי. וכמ"ס שם רפ"ט. ובלשון אחר פירש"י שפחתה
 וחתכה. וכן פי' הסו"ם דהכ"א [ד"ה בנאה] גם במסכת חגיגה פ"ק דף י"א התנה רש"י שמוסתה: נמל פרוטה של הקדש כו'.
 הא הו' למה לי. והרמב"ם בפ"ו מה"מ כהב הטעם פרוטה של הקדש ע"ד שהוא שלו לא מעל עד שיוזיל אותה בחפצו או עד
 שיתן אותה במתנה כו'. ותינת לזיריה דמפרש לירשא במועל בזיון כמזכיר שם בפירושו כפי גא"י. אבל להר"ב.
 וכן פירש"י דרישא נמי בשוגג. וע"כ מירי כעל האבן ע"ד שהיא שלו כמ"ס לעיל בשם הסו"ם. ק"ל דהו' למה לי: נתנה לבן
 כו'. שהוא אומר לו כו' ולא מיהסר משיכה משא"כ שאר אומנות דמחסרן משיכה. ולדין דק"י"ל דבר חורה מעות קונות. כמ"ס
 הר"ב במשנה ב' פ"ד דב"מ מחנה' בבן נכרי ומש"ה דוקא בן אבן שאר אומנות צבו משיכה. דכיון דבישראל מעות קונות

כיון שהגין עליהן בשוה פרוטה מעל: נתנה לבן. כדי שיניחמו
 לרחוץ

והלכה כחכמים: ד הרי זה לא מעל. בנמ' מוקי לה בגזבר
 של הקדש. שהאבן והקורה של הקדש היו מסורות בידו מחמלה.
 וכי נטלן לנמנו עדיין הם ברשות הקדש. דכל היכא דמטלטל להו
 צביחיה הוה ברשות הקדש כבחתלה. אבל כי נתנה לחבירו הולילה
 מרשותו ושינה מהקדש לחול ומועל.
 ומצירו לא מעל שכבר ילחה לחולין:
 בנאה בתוך ביתו. לא בנאה ממש
 דא"כ הרי נהנה מיד שהוסיף בבנין
 ביתו אלא כגון שנתנה ע"פ ארובה
 שלא בבנין דהכ"א אין לו הנאה עד
 שירור החסיה ויהנה בה בשוה פרוטה.
 כגון שהיו פירותיו נתונים תחת
 הארובה. והיו גשמים דולפים עליהם
 וחסם פי ארובה באבן של הקדש.
 כיון שהגין עליהן בשוה פרוטה מעל: נתנה לבן. כדי שיניחמו
 לרחוץ

ממעט דהיינו נמי פגם ששינה אותה בבנין.
 וכן מוכח מ"מ"ס אלא כגון שנתנה ע"פ ארובה שלא בבנין. דאי הוה בבנין נשתנה ונהנה בהוספה. וכן פירש"י בלשון אחד דבנין
 ה"ו שינוי. ותמוה הסו"ם בפ"ג דקמא. דהא שינוי החוזר לברייתו לא ה"ו שינוי. וכמ"ס שם רפ"ט. ובלשון אחר פירש"י שפחתה
 וחתכה. וכן פי' הסו"ם דהכ"א [ד"ה בנאה] גם במסכת חגיגה פ"ק דף י"א התנה רש"י שמוסתה: נמל פרוטה של הקדש כו'.
 הא הו' למה לי. והרמב"ם בפ"ו מה"מ כהב הטעם פרוטה של הקדש ע"ד שהוא שלו לא מעל עד שיוזיל אותה בחפצו או עד
 שיתן אותה במתנה כו'. ותינת לזיריה דמפרש לירשא במועל בזיון כמזכיר שם בפירושו כפי גא"י. אבל להר"ב.
 וכן פירש"י דרישא נמי בשוגג. וע"כ מירי כעל האבן ע"ד שהיא שלו כמ"ס לעיל בשם הסו"ם. ק"ל דהו' למה לי: נתנה לבן
 כו'. שהוא אומר לו כו' ולא מיהסר משיכה משא"כ שאר אומנות דמחסרן משיכה. ולדין דק"י"ל דבר חורה מעות קונות. כמ"ס
 הר"ב במשנה ב' פ"ד דב"מ מחנה' בבן נכרי ומש"ה דוקא בן אבן שאר אומנות צבו משיכה. דכיון דבישראל מעות קונות

כיון שהגין עליהן בשוה פרוטה מעל: נתנה לבן. כדי שיניחמו
 לרחוץ

קדשי מוצח לרמב"ם י"ס בהן מועלחמ"ו. א"כ מ"ס בהמה וכו"ם דנקט תנא,
 וספי הו"ל למוקם בקיור אלא בקדשי מוצח. אלא ד"ל לרמב"ם בהמה
 וכס"ר דנקט תנא, רק לסימנא בעלמא נקט לנלווי' טעמא דמ"ם קדשי
 מוצח. והיינו משום דבהמה הא רביי' קרא באלו האשם, וכו"ם, מדליפינן
 ק"ו, וכדקאמר' בש"ס, מינו מדירעין דיש מואחמ"ו בהג' צ' מיני קדשי
 מוצח, דהיינו בהמה שהיא ענמה נקרבת, וכלי שרת שמומרד שהריני מה
 שצרכו, א"כ ה"ה נמי כל קדשי מוצח דדמו לכך חרתי. ואפשר לי עוד
 דגם לת"ק דר' נחמ"י בש"ס דמ"ל דכס"ל אין מואחמ"ו, עכ"ל מדמודה
 צבהמה, היינו בהמה וכל דדמו לה, שקרב הוא ענמו למוצח אינו מחתלל
 בשינה ממנו מדליים קדושתו, ויש צו מואחמ"ו, משא"כ כס"ל שאינו קרב
 למוצח רק מה שצרכו אין צו מואחמ"ו. ונלפע"ד רח"י לרמב"ם, דעל
 כרחק הא דנקט תנא בהמה וכס"ר רק לדוגמא נקט'. דאלת"ה, א"כ מה
 דמסיק בש"ס מה איכא בין ת"ק לרבי דקאמר כל שאין לו שדיון י"ס צו
 מואחמ"ו, ודחיק לומר דל"מ צבהמה מעלים, או צבהמה מבהמה שאומתה
 וכשחט' קודם שד"י, ספי הו"ל ד"מ עופות מוחות ונכסים. אלא לכו' ש"מ
 דגם כהק' ס"ל לתנא דיש בה מועלחמ"ו, ובהמה וכס"ר דנקט, היינו וכל
 דדמו לה. וברור אל הסודלות ורוב הסודלות אלהי יעטי כי חגי' אלהים
 לנדר כל זה:

והנהיב בע"כ; והנראה
 לקיים כל דברי חז"ל.
 דהנה לפי ההנאה לא
 היה לו למסול אלא
 לפי טובת הנאה דתינו
 אם ההנאה שוה פרוטה.
 אבל משום ש"נוי רשות
 היא אפילו אין התנאה שוה
 פרוטה; ובזה יתיישב
 הכל; דבקדושה הנהיב
 בע"כ דההנאה היא שוה
 פרוטה וה"ו כאוכל ונתנה
 מנוסה משא"כ בקדושה
 דמים; ובזה מתיישב הכל
 על נכון ואש"ה:

יבין תפארת ישראל בועז

ובין בעל מוס ששחטו כרואי, דהו' או אפשר צו העמדה והערכה,
 י"ס צו שפעל אחר מועל, מדליים קדושתו. [מיהו י"ל דגם לרבי אין
 מועל טו רק מדרבנן, דמדלא חזי למידי לא עדיף מקדשים שמתו טילאו מידי
 מעילה מדאורייתא, דמדאולתין לאכוד שלריכס קטרה לא מקחו הו' קדשי
 ס' [כש"ס ד"כ א':] בוד) וכל הכבא מיירי דוקא בגזבר שהאבן והקורה
 של הקדש מסורות בידו, ולפיכך כשנטלן לעלמו עדיין הו' ברשותו,
 שהוא ברשות הקדש כבחתלה, ולא מעל. [ואי"ל ע"כ שיתוח יד נפקדון
 הוה, ולתייב מעילה. י"ל שולח יד נפקדון לר"ך שימכוון להולילו מרשות
 מפקיד כשפא שולח בו יד, אבל הך גזבר הרי סבור ששלו הוא, דכל מועל
 הרי אינו רק בשוגג. ועי' לעיל ס' י"ז]. משא"כ כשנתן האבן במתנה
 לאחר, הוא מעל בנתינת המתנה, משום טובת הנאה שמתחיק לו
 חבירו משום זה, והרי התכוון נמי להולילו מרשות הקדש לרשות
 חול. אבל חבירו לא מעל כשיהנה ממנו, שכבר ילא לחולין כשנתנה
 לו: (כה) שבנאה הגזבר צביחו: (כו) לא מיירי בבנאה ממש, דא"כ
 למה לר"ך שידור בשוה פרוטה, הרי מיד כשבנאה נהנה, שהוסיף
 צביחו משל הקדש ומועל. אלא מיירי בהיחוח על פי הארובה שצבתה
 ביתו שלא ירדו הגשמים לציתו, והרי ההלכה מגשמים לא מקרי
 הנאה, ולפיכך לר"ך שיהנה ממש, כשידור חתמה שוה פרוטה משום
 שטי שאינו חוזר לברייתו. ודכתי' תמוהין דא"כ ל"ל לש"ם לאוקמא שכינתה ע"פ הארובה הו"ל לאוקמא שלא שינה אותה. ול"ם י"ל דאפילו לא שינה
 מעל ומועט שזכרו כפי' א', וכן משמע חתמה לשון רמב"ם [פ"ו ממעילה]: (כז) ה"כ בגזבר מיירי, ולפיכך בנעל לעלמו לא מעל. [וב"ל דנקט
 אבן, לאבשעינן דכבנאה בתוך ביתו אף שהוא בעין כבית הגזבר, והרי גם לא בנאה ממש גביתו, אש"ה מעל כשיהנה. ונקט פרוטה, לאבשעינן דכבנאה
 לבלן אף שלא רחץ מעל. או י"ל דנקט פרוטה, דקמ"ל אף דמעות להולאה נתנו, והרי מה"ס לענין קידושין הו"ל כאינן בעין [בקידושין דמ"ו ב'], וכ"כ
 לענין ה"ק, הו"ל כאינן בעין מה"ע [כ"מ דר"א]. ועי' כ"כ ל"ב ב' חו"ם ד"ה א' חותמו להנהו [זו], ולהכי סד"ה דגם לענין מעילה מיד כשנטלן
 הגזבר בחוקת שלו, הו"ל כאילו ככר הו"ל, קמ"ל דהתם בלא הכשת מרשות לנשות אחר, אבל הכא ששאלו המעות לחותו רבות שטיי בתחלה,
 ע"י טעוה שחשב ששלו לא מתאכ כהולין]: (כח) ר"ל כנתן הפרוטה למחמם המרחץ, כדי שיניחמו לרחוץ בס': (כט) ולפי מאי דקו"ל
 [ג"מ דמו"ז וח"מ ק"מ. ועי' ש"ך י"ד ש"כ ס"ק"ה דפטיקא הוה], דמדא"ו בישראל מעות קונות, א"כ או אפשר דמיירי הכא בבן ישראל,
 דא"כ מ"ם בן דנקט, לנקט טפי סה"ס בכל אומן, דאף שלא יכול לומר לו הרי מרחץ לפניך וכו', עכ"פ מיד כשנתן לו הפרוטה בעד
 דבר שיעשה לו או שכבר עשה לו, מעל מיד, משום דהו' ר"ך האומן אבל לא הוא יכול לחזור צו [ה"ם ש"ג ס"ג], ומיד הולילה הפרוטה
 לחולין. אש"כ דמתני' מיירי בבן נכרי, דמדקו"ל דבישראל מעות קונות, א"כ נכרי במשיכה קונה [נמוות י"ג ב' וח"מ ק"ה]. לפיכך
 שפיר נקט דוקא בן שהוא יכול לומר לו הרי המרחץ לפניך וכו', ולא מחסר משיכה. אבל שאר אומן נכרי, דוקא כשנתן ישראל
 כליו קנה המלכסה [כח"מ ש"ג ס"ה]. ולפיכך הכא צבה"ג מעל, דרק צבה"ג הולילה הפרוטה לחולין. [אב"י ועי' מוכתבו כאן שכתבו
 דלכאורה

לרמן צבית המרחץ: הן אכילתו ואכילת חברו. אבל הוא חלי שיעור והאכיל את חברו חלי שיעור. או נהנה הוא חלי שיעור והנהגה את חברו חלי שיעור. וכן הנאה ואכילת חברו כגון סך הוא חלי שיעור וחבירו אבל חלי שיעור או איפכא. כל אלו מלמטרפים לחייבו אשם מעילות: ואפילו לזמן ברובה. כגון שאכל חלי שיעור היום וחלי שיעור למחר בהעלם אחד. או שאכל או נהנה בחלי שיעור היום והאכיל או הנהגה את חברו בחלי שיעור למחר. מלמטרפים. ואפילו לזמן מרובה. ובלבד שהיה בהעלם אחד דכתיב (ויקרא ה') כי תעוול מעל. מ"מ תעוול נחייב בחשם:

בנכרי קונה במשיכה. דרשינן בגמ' רפ"ב דזכורות לפמיתך בכסף. הא לעובד טוכבים במשיכה. והתוס' בס"פ לפום ריהטייהו לא לייקו דנסבי דרשא לעמיתך לישראל בחדא ולעובדי כוכבים בחדא והיה לר"ל היא דאמר משיכה מפורש מן התורה בישראל: הן ואפילו לזמן מרובה. לשון הר"ב כגון שאכל חלי שיעור היום וחלי שיעור למחר כו'. או שאכל כו'. והאכיל כו' למחר ובברייתא שבגמ' [דף י"ח ע"ב] חלי גבי אכילתו ואכילת חברו אפילו מאכין חלי שיעור. והרמב"ם בפ"ה מה"מ. כתב נהנה היום מן הקדש ונהנה לאחר כמה שנים כו' מלמטרפין ומעל:

ה אכילתו ואכילת חברו. כי פ"א נעיל י"ח פ"ב ס"ד ויקרא תורה נחייב חלי שיעור פ"ב ע"ב: **שנויי נוסחאות** ה ואפילו לזמן. כתיב ונמטרפין ד"ו אפילו. תוספות חדשים ה ב"ב ד"ה ואפילו כי כהעלם אחד דכתיב כו' כי איהא בכריתות דף י"ח ע"ב בגמרא גם רש"י פירש כס דוקא בהעלם אחד אבל כלן בגמ' לא פירש רש"י דליתיה דוקא בהעלם אחד אבל הרמב"ם כתבו ג"כ: (ממסכת שבת ז"ל):

תוספות רעק"א

אות יג' ח"ט ד"ה נתנן לכלן. ונחייב ד"ה היא. לא וכיחי להבין עומק דעת הח"ט בזה דהא דף דרשא דרשינן בבבא בתרא ע"פ שיתרתי ישראל בהוא פסורש שם דהוה בין לר"ל ובין לר"י דלר"ל דירשאל במשיכה הוי המיעוט דלעובד כוכבים ודברי תוספות פשוטים:

תפארת ישראל יבין

דלכאורה א"ל דמייכי הכא בנכרי, מדקנט במתני' לשון חבירו. וזה תמוס דהרי בהדיא תנינן [שבת ק"ג ע"א] לא יאמר אדם לחבירו, וכני לזוקמא לס חבירו נכרי. וכ"כ תוס' געמין [פסוק לא' ח' ד"ה לזוקא]: ל' שאכל הוא בכחלי פרוטה, והאכיל גם לחבירו בכחלי פרוטה: לא שנהנה הוא בכחלי פרוטה והנהגה גם לחבירו בכחלי פרוטה, כגון כסבו בשמן קדש: לב) לחייבו אשם מעילות. ולא דמי לנהנה ופנס, ולא

מלמטרפי [גמ' ז']. דהכא שאני דשיטתן מענין הנאה: לג) חף שהיה בין צ' האכילות, או בין צ' ההנאות, או בין ההנאה ואכילת שלו הנאה ואכילת חבירו כמה שנים, אפי"ה כשהיה שניה בהעלם א' מלמטרפין. ודוקא כשהאכיל לחבירו בשר שהקדש לצדק הצית, דאז בקדשי מצבה הרי לא מעל רק האוכל, ואך ילטרף אכילת חברו לחייב המאכיל [ועי' פ"ו ססי' ד']:

פרק ו' א השליח. שנתן לו בעל הבית הקדש או מעוטה הקדש להוליכם בחורט חולין ועשה השליח שליחותו: בע"ה מעל. דבמעילה יש שליח לדבר עבירה. ובכל התורה כולה אין שליח לדבר עבירה חוץ ממעילה משום דכתיב (במדבר ה') ואשמה הנפש היא. מי שנגזר חללה. דהיינו המשלח: תן בשר לאירחים. מאותו בשר של הקדש: ונתן להם כבד. של הקדש: והוא דכתיב בה. ואשמה הנפש היא מי שנגזר חללה. מה תרומה משוי שליח [להרמזה] חף מעילה משוי שליח. והתוס' תמהו טס [דף מ"ב] דלמאי לריך קרא כלל למעילה דבשוגג. הא לא שייך למימר דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין. ותיורו דהכא מייירי. אפי' דזוכר השליח קאמר דמעל בה"ב. וכדמוכח מתמתי' דלקמן שלה ביד פקח וזוכר כו' ובזכרו שניהם [כדפי' הר"ב] משמע הא אם זוכר השליח לבד בעה"ב מעל. ע"כ: אמר לו תן בשר כו' השליח מעל. אפילו לר"ע דרפ"ז דגוריים [דפסקו הפוסקים כמותו כמ"ש טס] דס"ל דכל דממליך השליח מקרי מינו. הכא מש"ה השליח מעל. כיון דלא אמליך דהא צבי אמלוכי. גמרא:

פרק ו' א בעל הבית מעל. לשון הר"ב. דבמעילה יש שליח לדבר עבירה. ולא אמרינן דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין. גמרא פ"ב דקדושין דף מ"ב. ומ"ש הר"ב ובכל התורה כולה אין שליח לדבר עבירה חוץ ממעילה. אפי"ה דהכא מן לאו כלל הוא. דחף בשליחות יד יש שליח. כמ"ש בספ"ג דכ"מ. ועוד טעמיה דנגזר ילפינן לה דאפי' ע"י שליח מתחייב. וכולהו בגמרא פ"ב דקדושין. ומ"ש הר"ב משום דאמרינן דהיינו חלי דייק. ותמיהו דפרק צ' דקדושין [דף מ"ב] דאמר לו תן בשר כו' השליח מעל. אפילו לר"ע דרפ"ז דגוריים [דפסקו הפוסקים כמותו כמ"ש טס] דס"ל דכל דממליך השליח מקרי מינו. הכא מש"ה השליח מעל. כיון דלא אמליך דהא צבי אמלוכי. גמרא:

פ"ו א השליח שעשה שליחותו. פ"א ה"ב ה"ב י"ב סגנות י"ח פ"ב ס"ד י"ד פ"א קדושין מ"ב ס"ד פ"ו ה"ה מעילה כ"א:

שנויי נוסחאות פ"ו א לאורחים. כ"ד לאורחים.

לקוטים פ"ו א הר"ב ד"ה בעד הכית וכו' מי שנגזר מחילה. ולי"כ הרמב"ם סוכות"ט ה"ט וקניי שנגזר כלשון הפסוק דכתיב והנחה שנגזרה מקדשי א' ועוד דמסתמא כולה מתניתין לענין קרבן מייירי ומיכא בשרי' ביה איכא מעילה אלא דלוקא ואפי' מיכא קרבן והרמב"ם פ"א מהי מעילה כתב וז"ל כל המעל בידו לוקא ויבטל מה שנגזר מן הקדש כדאשמו וכו'. והימא דהא ק"ו דאין אדם לוקא ומשלא וכו' כהרמב"ם עלמן בפ"ו מה תרומות בחובל הרומה כמיד דלוקא ואינו משלש ועיין מה שצ"ח דבר שמואל ס' סכ"ו ובספרי הרמב"ם ד"ה משעטרם ונחתי שבת המניח בשם פ"ה מהר"ם אש"ל וז"ל דהרמב"ם לנדרין קאמר ונראה דר"ל דהי"ק דלוקא אשם התרו בו ומשלא שאלה המבוי בו ועיין כ"כ טס נפ"ד דתרומות: (כ"ד):

תפארת ישראל יבין

פ"ו א) שהמשלח נתן להשליח את הקדש או מעוטה הקדש בחורט חולין להוליכן, ועשה השליח שליחותו: ב) אפילו כשקודם שהוליכו לחולין זוכר השליח, שהחפץ הוא הקדש, והרי אין מעילה במזיד, אפי"ה מעל בעה"ב, מדהוא היה עכ"פ שוגג בזהוה שעה שאולי השליח. ואף דבכל התורה כולה, מי ששלח אדם לעשות עבירה, לא נחייב המשלח, ולא חילק הכתוב לענין זה בשום דוכתא בין שהיה השליח שוגג או מזיד, בכל גוונא המשלח פטור, חף דרק בהיזד השליח י"ל דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין [כשיטה מקובלת כ"ע ד"ו פ"א כשם הירוש'א]. אפי"ה בג' דברים יש שליח לדבר עבירה בשליחות יד כפקדון, ובמעילה, ובשבת נגזר ע"י אחר [וסי' שבט] [א): ג) של הקדש:

פ"ו א) ועי' תוס' ב"מ ד"ו ע"א, ותוס' צ"ק דע"ט א', ובקדושין דמ"ב ז', שכתבו דבשאר דוכתי כשהשליח שוגג לא אמרי' דברי הרב וכו'. וכן כתב ג"כ הסמ"ע ח"מ רס"ו קפ"ב. ח"ב לכהורה ק' לפ"ו למה לריך במעילה ג"ש דהוא חטא מתרומה [ור"ל חף שבתרומה נמי אפשר שהיה שליח לעבירה, כגון להקדים מעשר לתרומה, ודוק], דכמו בתרומה מהני שליחות אפי' לעבירה, כ"כ במעילה יש שליח לדבר עבירה, ול"ל, והרי בל"ז לא נרע מעילה משאר דוכתי, דבכל שנגזר השליח וא"ל לומר צביה דברי הרב וכו' אמרי' יש שליח לד"ע. עי' מה שתרמו על זה תוס' קידושין [דמ"ב ז' ד"ה אמאי]. ול"מ ל"ל דהרי ידוע דנס שוגג לריך כפרה, והיינו מזהיה ל' לדקדק שמה עושה דבר עבירה. א"כ בשליח דמעילה נמי חף שגוג היה גם הוא גם משלחו, עכ"פ היה לו לדקדק במעשיו, שמה יעשה דבר נכד רגון שמים משא"כ בנגזר כשכהה [עי' מסות ד"ס ז']. [אב"י עוד ל"ל, ד"ל לריך הג"ש מתרומה שימטרך הנאה ופנס כאתחל, וכנ"ש

פ"ו א השליח שעשה שליחותו. פ"א ה"ב ה"ב י"ב סגנות י"ח פ"ב ס"ד י"ד פ"א קדושין מ"ב ס"ד פ"ו ה"ה מעילה כ"א:

השליח שעשה פרקו מעילה

בלשון יון קורין לחיבה גלוסקומים בחרון תרגום ירושלמי ושון יהיה בגלוסקומא: אע"פ שאמר בעל הבית לא היה בלבי אלא מזה מעל. לפי טעם השליח מאמרו ודברים שבלב אינן דברים: ביד הרש שוטה וקטן. שאין בני שליחות. אפ"ה הואיל וטעמיה שליחותו. המטלה מעל:

לר. אף על פי שאמר בעל הבית לא היה בלבי אלא כוונה. והביא מזה. בעל הבית מעלי. אבל אם אמר לו הבא לי מן החלון. והביא לו בגלוסקומא. או מן גלוסקומא והביא לו מן החלון. השליח מעלי: ב שלח ביד הרש שוטה וקטן. אם עשו שליחותו. בעל הבית מעלי. לא עשו שליחותו. החנוני מעלי. שלח ביד פיקח. וגזכר. עד שלא הגיע אצל החנוני מעל בשוויצא. כיצד יעשהו. נוטל פרוטה או כלי. ויאמר פרוטה של הקדש בכל מקום שהיא כהוללת על זה. שהקדש

חלל מה בעובי הכותל. אבל אינו פתוח מעבר לעבר ומפולג כחון העשוי לאורה. וכן חמלא בעדיות פ"ה [משנה ו'] ובבכורות פ"ג [משנה ד'] ובתמיד פ"ה משנה ג' ובמסכת פרה פ"ב משנה ד' לפי מהר"ם ז"ל ובמסכת טהרות פ"ז משנה ז': אף ע"פ שאמר בעה"ב לא היה בלבי כו'. כתב

הר"ב דדברים שבלב אינם דברים. גמרא. ופי' הרמב"ם דקח משמע לן שזה ג"כ לענין מעילה: ב בעל הבית מעל. פי' הר"ב הואיל וטעמיה שליחותו מידי דהוה אמוטן של יתים. דהנן בריש פרק ט' דטהרות מילמתי מקבלין קומחא משיוצו זעת המטן. הואיל ויחא ליה מוכשרים. גמ'. וכלומר דהוי ממילא. כמו חס"ו דהוי נמי כממילא כיון דאינן בני שליחות. [וכן המטן לאו בר זעת הוא. כדפירש"י ז"ל אדרבה נילין מתרומה דהא מתרומה ילפינן למעילה. כלעיל בריש פרק ה'. וגבי תרומה בעינן

הוא דהוי והכי הוי שניו רשע ע"י שליחותו לא עשו שליחותו החנוני מעל. לפי שהח"ו כתב הר"ב והוא שזכרו בעה"ב והשליח כו' מעל כמ"ש לעיל ב"ש התוספת:

שליח בר דעת כדתן בריש מסכת תרומה. וי"ל כיון דשליח דמעילה בהולאה ושינוי רשות הוא דהוי והכי הוי שניו רשע ע"י שליחותו לא עשו שליחותו החנוני מעל. לפי שהח"ו כתב הר"ב והוא שזכרו בעה"ב והשליח כו' מעל כמ"ש לעיל ב"ש התוספת: (* ה"כ מניח שליחות שאינו בר דעת כמו ע"י שליחות בר דעת.

ותוספת דהוא חס"ו דהוי ממילא. כמו חס"ו דהוי נמי כממילא כיון דאינן בני שליחות. [וכן המטן לאו בר זעת הוא. כדפירש"י ז"ל אדרבה נילין מתרומה דהא מתרומה ילפינן למעילה. כלעיל בריש פרק ה'. וגבי תרומה בעינן

הוא דהוי והכי הוי שניו רשע ע"י שליחותו לא עשו שליחותו החנוני מעל. לפי שהח"ו כתב הר"ב והוא שזכרו בעה"ב והשליח כו' מעל כמ"ש לעיל ב"ש התוספת:

הוא דהוי והכי הוי שניו רשע ע"י שליחותו לא עשו שליחותו החנוני מעל. לפי שהח"ו כתב הר"ב והוא שזכרו בעה"ב והשליח כו' מעל כמ"ש לעיל ב"ש התוספת:

הוא דהוי והכי הוי שניו רשע ע"י שליחותו לא עשו שליחותו החנוני מעל. לפי שהח"ו כתב הר"ב והוא שזכרו בעה"ב והשליח כו' מעל כמ"ש לעיל ב"ש התוספת:

הוא דהוי והכי הוי שניו רשע ע"י שליחותו לא עשו שליחותו החנוני מעל. לפי שהח"ו כתב הר"ב והוא שזכרו בעה"ב והשליח כו' מעל כמ"ש לעיל ב"ש התוספת:

הוא דהוי והכי הוי שניו רשע ע"י שליחותו לא עשו שליחותו החנוני מעל. לפי שהח"ו כתב הר"ב והוא שזכרו בעה"ב והשליח כו' מעל כמ"ש לעיל ב"ש התוספת:

הוא דהוי והכי הוי שניו רשע ע"י שליחותו לא עשו שליחותו החנוני מעל. לפי שהח"ו כתב הר"ב והוא שזכרו בעה"ב והשליח כו' מעל כמ"ש לעיל ב"ש התוספת:

הוא דהוי והכי הוי שניו רשע ע"י שליחותו לא עשו שליחותו החנוני מעל. לפי שהח"ו כתב הר"ב והוא שזכרו בעה"ב והשליח כו' מעל כמ"ש לעיל ב"ש התוספת:

הוא דהוי והכי הוי שניו רשע ע"י שליחותו לא עשו שליחותו החנוני מעל. לפי שהח"ו כתב הר"ב והוא שזכרו בעה"ב והשליח כו' מעל כמ"ש לעיל ב"ש התוספת:

הוא דהוי והכי הוי שניו רשע ע"י שליחותו לא עשו שליחותו החנוני מעל. לפי שהח"ו כתב הר"ב והוא שזכרו בעה"ב והשליח כו' מעל כמ"ש לעיל ב"ש התוספת:

הוא דהוי והכי הוי שניו רשע ע"י שליחותו לא עשו שליחותו החנוני מעל. לפי שהח"ו כתב הר"ב והוא שזכרו בעה"ב והשליח כו' מעל כמ"ש לעיל ב"ש התוספת:

הוא דהוי והכי הוי שניו רשע ע"י שליחותו לא עשו שליחותו החנוני מעל. לפי שהח"ו כתב הר"ב והוא שזכרו בעה"ב והשליח כו' מעל כמ"ש לעיל ב"ש התוספת:

הוא דהוי והכי הוי שניו רשע ע"י שליחותו לא עשו שליחותו החנוני מעל. לפי שהח"ו כתב הר"ב והוא שזכרו בעה"ב והשליח כו' מעל כמ"ש לעיל ב"ש התוספת:

הוא דהוי והכי הוי שניו רשע ע"י שליחותו לא עשו שליחותו החנוני מעל. לפי שהח"ו כתב הר"ב והוא שזכרו בעה"ב והשליח כו' מעל כמ"ש לעיל ב"ש התוספת:

הוא דהוי והכי הוי שניו רשע ע"י שליחותו לא עשו שליחותו החנוני מעל. לפי שהח"ו כתב הר"ב והוא שזכרו בעה"ב והשליח כו' מעל כמ"ש לעיל ב"ש התוספת:

הוא דהוי והכי הוי שניו רשע ע"י שליחותו לא עשו שליחותו החנוני מעל. לפי שהח"ו כתב הר"ב והוא שזכרו בעה"ב והשליח כו' מעל כמ"ש לעיל ב"ש התוספת:

הוא דהוי והכי הוי שניו רשע ע"י שליחותו לא עשו שליחותו החנוני מעל. לפי שהח"ו כתב הר"ב והוא שזכרו בעה"ב והשליח כו' מעל כמ"ש לעיל ב"ש התוספת:

הוא דהוי והכי הוי שניו רשע ע"י שליחותו לא עשו שליחותו החנוני מעל. לפי שהח"ו כתב הר"ב והוא שזכרו בעה"ב והשליח כו' מעל כמ"ש לעיל ב"ש התוספת:

הוא דהוי והכי הוי שניו רשע ע"י שליחותו לא עשו שליחותו החנוני מעל. לפי שהח"ו כתב הר"ב והוא שזכרו בעה"ב והשליח כו' מעל כמ"ש לעיל ב"ש התוספת:

יבין תפארת ישראל

ט טעמיה בדיבורי, שאמרתי שהביא מהחלון, וריתו למר שהביא מהגלוסקומא. או לופכא: י) דדברים שבלב אינן דברים כשמוהר"ן לדבריו שהוליא בשפתו (י"ד ר"י ר"ע שם פק"ג, וכן כתבו תוס' שטעמיה דכו' ב' ד"ה גמ' [ג]: יא) ולא המטלה. וי"ל דקמ"ל דה"ק בשאומר המטלה טעמה בדיבור, הוסיף דרישא: יב) שיבוא לו בעד פרוטה של הקדש מהחלון מהחנוני: יג) אף שאין בני שליחות, עכ"פ כיון דבעל הבורה אין שליח לדבר עבירה, רק במעילה, ש"מ דמעילה ח"ל שליחות ממש, אלא כל שאמר שיעשה כן, ואפילו לקוף, ועבה רלוט, חייב, ה"ק שהטעם אינו בלוחו כלל. וה"ל כשהשליח קטן, או אפילו עכו"מ שאין בכלל שליחות, ואפילו היה קוף טובה על פי דיבורו מעל. [נתחם ערוכין דלא"י ב' ד"ה כאן]. ה"ל למה זה דומה לזיעת המטן, דבשתיחא ליה ביה, מכשיר ה"ק שלא לחלוו בידים רק ההכא לריח נמי גרמתי ממש. [כ"ד ב' ל' פ' ש"ס הפל. והילי, ממשות מותרין לקמן סי' ל"ד. דמעל הגזר. אלא דמעילה גלי קרא דלא שליחות ממש, ורק גלוי דעתו סגי. ובודה מתוך קו' התוס' הכא דאמאי לא נילף מעילה מתרומה]: יד) כשיוליא החנוני הפרוטה של הקדש שקבל מהקטן, אבל החרש שוטה וקטן, אינן בני מעילה: מה) שזכרו בעה"ב והשליח שהפרוטה היא של הקדש. והרי מדמכרו אין מעילה במזיד: מה) אבל בלא זכור רק בעה"ב, או שזכר רק השליח, רק אותו שלא זכר מעל, ולא החנוני: יז) ר"ל כיצד יעשה הבעה"ב שזכר הוא לזכר, כדי להגיל השליח והחנוני מאיסור מעילה. או י"ל, אם אחר שערבה החנוני להפרוטה ברוב מטהו, נודע לו שהוא של הקדש, כיצד יעשה חנוני כדי להגיל ה"ע מאיסור. [ואע"ג דמדאורייתא בעל הפרוטה נכוד במעוהו, דהרי אין לך דגד שלא בעל מדאורייתא נכוד [כתום] ונחיס דע"י ב' ד"ה אלא]. עכ"פ מדמכר לא בעל הקדש הו"ל דבר שם לו מתירין ע"י חרטה או פדיון. ואף אי יומא דכשרים הקדש ליתא מן בשאלה, דכל היכא דאיתא כי גזא דחתמא איתא, וא"כ לא גרע מתרומה כד כהן ליתא בשאלה [ועמ"ש כ"ס פירושינו ב"ש פ"ג סי' כ"ו]. עכ"פ פרוטה הו"ל דגד שזכרו למנות תמיד ולא בעל כיו"ד

בויע תפארת ישראל

לא מיל' לעמיה הגבהים, אבל בשאמר בפירוש קודם הגבהים שלעמיה מגביח אורה, קנה השליח. [כתח"ל רס"ט כ"ו]. ג"ל דיה דוקא במילוא, שהיא של הפקר. אבל בחיזין וחיזין ה"ל, כיון שקנה מעמיה המטלה וכפי טעמו, אפי' אמר בפירוש מקודם שטובה לע"ז עמלו לא מהני. ולדבוי ה"ל הכא לענין מעילה, כיון שהחתיכות ביד המטלה והוא שלחו ליתא ה"ל לאורחין, אע"פ שאומר השליח שגם אורה התיכה נותן רק לדעת השליח, אפ"ה לא עקר בזה שליחותו ויפסק קלמור במתני' שבעל הבעה"ב עבר אורה התיכה בנתן. כיוון ה"ל תינת למ"ד שכל המוסף על שליחות המטלה מוסף על דבר המטלה הוא, ולא עקר בזה שזכרו ששלחו, שפיר מניין לומר דאפי' שאמר שנתן שיהיו ע"ד השליח, לא חיישי' לדבוריה, אלא כל מה שטובה כפי שלחו המטלה, שליחותו קענוד, ולהכי סמיר אמרי' במתני' דמעל גם המטלה. אלא אי יומא דמענוד על דבריו הוא, הרי אפי' עשה כהם, כל המוסף על מה שנתן, נעקר כל השליחות ממקומו, א"כ כ"ס בשאמר השליח בפירוש שגם אורה התיכה שלחו הבעה"ב ג"כ אינו נותן אלא לדעת השליח, ק' שפיר אמאי קהני במתני' שגם הבעה"ב מעל. ובמשני רב ששה דמתני' ללדדין קהני, דהיינו שאמר שליח טעו' אפי' מדעתו וא' מדעתו, ולהכי אף למ"ד מענוד, כיון דגלי דעתו שאינו רוצה בזה לעבור על דעתו, מהני, ומעל גם הבעה"ב. וא"כ לדין דקו"ל מוסף על דבריו הוא, א"ל לאוקמי מהני' ללדדין, אלא אפי' אמר טעו' ב' מדעתו, מעלו שניהן וכדלאוקמיא למתני' תהלה, ולדקו דברי הרמב"ם [וערכ"מ ספ"ו] שגם ה"ל קורקם באופן אחר. עוד ג"ל דאע"ג דבאמת י"ש בכאן ד' אופנים למ"ד מוסף על דבריו, דהיינו (א) בשאמר השליח כחמול טעו' ב': (ב) בשפירם שיקחו ב' לדעת בעה"ב. (ג) בשפירם שיקחו ב' לדעת שליח. (ד) בשפירם שיקחו א' לדעת בעה"ב וא' לדעת שליח. אפ"ה לא נקט הרמב"ם רק ב' אופנים, דהיינו, כחמול, ושיקחו ב' לדעת שליח. ה"ע מדבעי למקטב בכל מד רבותא, ברישא נקט רבותא, דאפי' באמר סתם אמרי' דרק בעה"ב מעל. וכ"ס בשפירם שיקחו שניהן לדעת הבעה"ב. ובסופא נקט נמי רבותא, דאפי' בשפירם שיקחו שניהן לדעת שליח. אפ"ה נעל בעה"ב. וכ"ס בשאמר שיקחו א' לדעת בעה"ב וא' לדעת שליח. ובה"ל טעמי נגדר כל העניין הזה כגוב עיני דעת להדיק לדיק משקרא רבינו הרמב"ם זוק"ל וזוק"ל: (ג) כך פירשתי בס"ד ט"פ דגמ' הרמב"ם [בס"ד דמעילה]. מיהו תוספת כתבו דמירי שהיה שם הרבה מלוגות כותל, ואמר שהתכוון על חלון אחר, וגם ככה"ל אמרי' דברים שבלב אינן דברים. וכן משמע נמי מרש"י. ותמוהני ברי כל שזכרו הכוונה שבלב שזכרו לדבריו שגם, רק [שהפה] [הכלל] מפרש יותר הכוונה שזכרו להם כי היכא דלשחמט מיני' טעמה בעיניו גם אם יבוא מהלון האחר שלא התכוון אליו דככה"ל קיי"ל דדברים שבלב לא הוה דברים רק לנבי אגם חזון סתם

הוא דהוי והכי הוי שניו רשע ע"י שליחותו לא עשו שליחותו החנוני מעל. לפי שהח"ו כתב הר"ב והוא שזכרו בעה"ב והשליח כו' מעל כמ"ש לעיל ב"ש התוספת:

הוא דהוי והכי הוי שניו רשע ע"י שליחותו לא עשו שליחותו החנוני מעל. לפי שהח"ו כתב הר"ב והוא שזכרו בעה"ב והשליח כו' מעל כמ"ש לעיל ב"ש התוספת:

הוא דהוי והכי הוי שניו רשע ע"י שליחותו לא עשו שליחותו החנוני מעל. לפי שהח"ו כתב הר"ב והוא שזכרו בעה"ב והשליח כו' מעל כמ"ש לעיל ב"ש התוספת:

הוא דהוי והכי הוי שניו רשע ע"י שליחותו לא עשו שליחותו החנוני מעל. לפי שהח"ו כתב הר"ב והוא שזכרו בעה"ב והשליח כו' מעל כמ"ש לעיל ב"ש התוספת:

הוא דהוי והכי הוי שניו רשע ע"י שליחותו לא עשו שליחותו החנוני מעל. לפי שהח"ו כתב הר"ב והוא שזכרו בעה"ב והשליח כו' מעל כמ"ש לעיל ב"ש התוספת:

הוא דהוי והכי הוי שניו רשע ע"י שליחותו לא עשו שליחותו החנוני מעל. לפי שהח"ו כתב הר"ב והוא שזכרו בעה"ב והשליח כו' מעל כמ"ש לעיל ב"ש התוספת:

הוא דהוי והכי הוי שניו רשע ע"י שליחותו לא עשו שליחותו החנוני מעל. לפי שהח"ו כתב הר"ב והוא שזכרו בעה"ב והשליח כו' מעל כמ"ש לעיל ב"ש התוספת:

הוא דהוי והכי הוי שניו רשע ע"י שליחותו לא עשו שליחותו החנוני מעל. לפי שהח"ו כתב הר"ב והוא שזכרו בעה"ב והשליח כו' מעל כמ"ש לעיל ב"ש התוספת:

הוא דהוי והכי הוי שניו רשע ע"י שליחותו לא עשו שליחותו החנוני מעל. לפי שהח"ו כתב הר"ב והוא שזכרו בעה"ב והשליח כו' מעל כמ"ש לעיל ב"ש התוספת:

הוא דהוי והכי הוי שניו רשע ע"י שליחותו לא עשו שליחותו החנוני מעל. לפי שהח"ו כתב הר"ב והוא שזכרו בעה"ב והשליח כו' מעל כמ"ש לעיל ב"ש התוספת:

הוא דהוי והכי הוי שניו רשע ע"י שליחותו לא עשו שליחותו החנוני מעל. לפי שהח"ו כתב הר"ב והוא שזכרו בעה"ב והשליח כו' מעל כמ"ש לעיל ב"ש התוספת:

הוא דהוי והכי הוי שניו רשע ע"י שליחותו לא עשו שליחותו החנוני מעל. לפי שהח"ו כתב הר"ב והוא שזכרו בעה"ב והשליח כו' מעל כמ"ש לעיל ב"ש התוספת:

הוא דהוי והכי הוי שניו רשע ע"י שליחותו לא עשו שליחותו החנוני מעל. לפי שהח"ו כתב הר"ב והוא שזכרו בעה"ב והשליח כו' מעל כמ"ש לעיל ב"ש התוספת:

הוא דהוי והכי הוי שניו רשע ע"י שליחותו לא עשו שליחותו החנוני מעל. לפי שהח"ו כתב הר"ב והוא שזכרו בעה"ב והשליח כו' מעל כמ"ש לעיל ב"ש התוספת:

הוא דהוי והכי הוי שניו רשע ע"י שליחותו לא עשו שליחותו החנוני מעל. לפי שהח"ו כתב הר"ב והוא שזכרו בעה"ב והשליח כו' מעל כמ"ש לעיל ב"ש התוספת:

הוא דהוי והכי הוי שניו רשע ע"י שליחותו לא עשו שליחותו החנוני מעל. לפי שהח"ו כתב הר"ב והוא שזכרו בעה"ב והשליח כו' מעל כמ"ש לעיל ב"ש התוספת:

הוא דהוי והכי הוי שניו רשע ע"י שליחותו לא עשו שליחותו החנוני מעל. לפי שהח"ו כתב הר"ב והוא שזכרו בעה"ב והשליח כו' מעל כמ"ש לעיל ב"ש התוספת:

הוא דהוי והכי הוי שניו רשע ע"י שליחותו לא עשו שליחותו החנוני מעל. לפי שהח"ו כתב הר"ב והוא שזכרו בעה"ב והשליח כו' מעל כמ"ש לעיל ב"ש התוספת:

השליח שעשה פרק ומעילה

ב נתן לו פרוטה. כ"ה פ"ה
 פ"ה פ"ה פ"ה פ"ה פ"ה
 ד נתן לו שתי פרוטות.
 כ"ה פ"ה פ"ה פ"ה פ"ה
 פ"ה : נתן לו דברי זהב.
 כמות ז' פ"ה : ה המפקיד
 משת אצל שורטין. כ"ה פ"ה
 פ"ה פ"ה פ"ה פ"ה פ"ה
 פ"ה פ"ה פ"ה : אצל בעה"ב
 פ"ה פ"ה פ"ה

שנוי נוסהארת
 אמר לו. כע"פ
 ואמר לו. בכולה נרות.
 או בכולה פתילות.
 או בכ"כ בכולה פתילות
 או בכולה נרות. והביא
 (לו) בחציה נרות.
 במכ"כ ליה. שניהם
 (לא) מעלו. כ"ה פ"ה :
 ובחציה פתילות מסקום.
 במכ"כ ז' ו' וחציה.
 והלך והביא לו נרות
 מביה פתילות ופתילות
 מבית נרות. כ"ה פ"ה
 הלך. כ"ה פ"ה. מסקום
 פתילות ופתילות מסקום
 נרות : ד בפר"ה
 אחריו ופרוטה. כע"פ
 באחת אחריו ובאחת
 אחר לו הבא לו כע"פ
 ואמר לו דך והבא לו.
 בשלשה הלוק בשלשה
 פתיל. כ"ה פ"ה בשלוש.
 ובשלש פתילות ו' בשלוש
 . ובשליש :

ראשון לציון
 ד בר"פ ד"ה רבי
 יהודה אומר בעל כותב
 לא מעל כו' ט"ו יש סדר
 למטה :

נ נרות. כלי חרס שמליקין בו את הכרות. רש"י : מבית
 פתילות כו' מביא נרות. ובס"א וכן במנהג שבמרח מקום
 פתילות כו' ממקום נרות. וכן העתיק הרמב"ם בפ"ה מה"מ :
 ד נתן לו דינר זהב. דינר [זהב כ"ה דינר] של כסף והס' ו'
 סלעים בקרוב. הרמב"ם : ד לפיכך
 אם הוציא מעל. כתבו הסוס' ל"ע
 ב"מ פרק המפקיד דף מ"ג. דמיימי
 לה להביא דהכא. ולא מיימי לה
 כלישנא דתינון לה הכא פ"כ. והסס
 מעל הגזבר קמני. והס"מ בפ"ו
 מהלכות מעילה. בשם הר"ר קורקום.
 כתבה להביא דמלעט בשם בר"ה.
 וע"ס. שאין להאריך בזה כאלו :

ובחציה פתילות ממוקם פלוני. והלך והביא לו נרות מבית פתילות.
 ופתילות מבית נרות. השליח מעל : ד נתן לו שתי פרוטות אמר לו
 הבא לי אחריו. והלך והביא לו בפרוטה אחריו. ובפרוטה רמון. שניהם
 מעלו. רבי יהודה אומר. בעל הבית לא מעל. שהוא אומר לו אחריו
 גדול הייתי מבקש. והבאת לי קמן ורע"ב. נתן לו דינר זהב. אמר לו הבא
 לי חלוק. והלך והביא לו בשלשה חלוק. בשלשה פתילות. שניהם
 מעלו. רבי יהודה אומר בעל הבית לא מעל. שהוא אומר לו חלוק
 גדול הייתי מבקש. והבאת לי קמן ורע"ב : ד המפקיד מעות אצל
 השלחני אם צוררין. לא ישתמש בהם. לפיכך אם הוציא מעל. אמר
 אם מותרים. ישתמש בהן. לפיכך אם הוציא לא מעל. אצל

קרי כל זמן שאין קשורים קשר משונה [אלא] קשור כבאר קשרים. ואין עליו חוסס : לפיכך אם הוציא לא מעל. דהוי כאילו
 אמר לו המפקיד שישתמש בכן כיון שלא היו צוררין והרי שליחו עשה. והמפקיד נש' לא מעל דהא לא אמר לו צפירות

אמר לו המפקיד שישתמש בכן כיון שלא היו צוררין והרי שליחו עשה. והמפקיד נש' לא מעל דהא לא אמר לו צפירות

לו. כילד יעשה ויהיה מותר להשתמש בפרוטותיו :
 שניהם לא מעלו. בעה"ב לא מעל. שהרי לא נעשית
 שליחו בפרוטה. והשליח לא מעל. שלא עקר שליחו של בעה"ב
 בפרוטה. ובפחות מפרוטה ליכא חיוב מעילה : השליח מעל :
 שעקר שליחו של בעה"ב בין
 צפילות בין צנרות ויש בשניהם פרוטה :

ובחציה פתילות. והלך והביא לי בחציה נרות. אמר לו הבא לי בחציה נרות.
 או בכולה פתילות. או שאמר לו
 הבא לי בכולה נרות. או בכולה פתילות.
 הלך והביא לו בחציה נרות ובחציה
 פתילות. שניהם לא מעלו. אבל אם
 אמר לו הבא לי בחציה נרות ממקום פלוני.

ובחציה פתילות ממוקם פלוני. והלך והביא לו נרות מבית פתילות.
 ופתילות מבית נרות. השליח מעל : ד נתן לו שתי פרוטות אמר לו
 הבא לי אחריו. והלך והביא לו בפרוטה אחריו. ובפרוטה רמון. שניהם
 מעלו. רבי יהודה אומר. בעל הבית לא מעל. שהוא אומר לו אחריו
 גדול הייתי מבקש. והבאת לי קמן ורע"ב. נתן לו דינר זהב. אמר לו הבא
 לי חלוק. והלך והביא לו בשלשה חלוק. בשלשה פתילות. שניהם
 מעלו. רבי יהודה אומר בעל הבית לא מעל. שהוא אומר לו חלוק
 גדול הייתי מבקש. והבאת לי קמן ורע"ב : ד המפקיד מעות אצל
 השלחני אם צוררין. לא ישתמש בהם. לפיכך אם הוציא מעל. אמר
 אם מותרים. ישתמש בהן. לפיכך אם הוציא לא מעל. אצל

קרי כל זמן שאין קשורים קשר משונה [אלא] קשור כבאר קשרים. ואין עליו חוסס : לפיכך אם הוציא לא מעל. דהוי כאילו
 אמר לו המפקיד שישתמש בכן כיון שלא היו צוררין והרי שליחו עשה. והמפקיד נש' לא מעל דהא לא אמר לו צפירות

תוספת רע"א

דהבעה"ב נוכח ואינו
 מועל. חזן חזן כבו בכל
 מילי דמי שליח לר"ע
 דהנוה"ב הוי רק תיבא
 דיש מעילה להמסלה.
 רש"י קרושין ד"ג ע"א.
 וזו רק להסביר הרבונג
 ג"כ א"ש לר"ע. אבל
 להסביר הרבונג גם
 בעלמא יש שליח לדבר
 עבירה עיין בת"ש ריש
 פרקין א"כ לתא להך
 סע"א וז"ל כפ"ש רש"י
 תיבה הבשומר אן שהרי
 דלא יחא ליה עוד
 בשכירותה ל"ט פ"ב
 השליחות :

יבין תפארת ישראל בועז

[כ"ה פ"ה ק"י פ"ה]. ומה דקשה על זה עוד הרי מעל קמני, ומדמכילי מדלוי
 הויך יחתיב קרבן מעלה. ע"י מ"ש לקמן בפ"ד ס' מ"א. כי שם מקומן :
 ית' כרות חרס להדניק בו : יש) העשלה לא מעל, שהרי לא נעשתה
 שליחותיה בפרוטה. והשליח לא מעל שהרי לא עקר שליחו
 בפרוטה, והרי אין מעילה רק בפרוטה [וב"ל דקמ"ל נרות ופתילות,
 אף דבק סן מעיין א'] : כ) שהרי בשנין שניה השליח, ויש צפירות
 שיה פרוטה. [ולא דמי ללעיל [כריתות פ"ד ס' כ"ד] ולא חשבוין
 ה"פוך כבונג. י"ל התם נתהפך לו בלי כוונה, להכי מחשב מהעסק.
 משא"כ הכא מתחלה ועד סוף חשב צע"ה א"ל צדקתו. גם אילנה"ק
 ב"ל שיבוא פתילות והביא פתילות ונרות דבעה"ב לא מעל, מ"ש
 מאל"ל קן א' ונתן ב' במשנה א' דשנין מעלו. י"ל התם חתיכה א'
 מוצלת מהב', ותיכף כשגטלו א' כבר מעל בעה"ב דלא שינה מדעת
 בעה"ב עדיין. משא"כ הכא רק פרוטה א' היתה שינה בה מדעת
 בעה"ב, משא"כ משנה ד' ב' פרוטות, זהו דמני ממש למשנה א',
 ולהכי בלאת ב' מעלו : בא) והוא שיהיה האחרון שיה ב' פרוטות,
 להכי מעל גם המשלה, מרגעשת שליחותיה : בב) ר"ל לא לחס
 נתנו לך גם רימון, אלא ודלוי או משום שהאחרון שהבאת הוא יותר
 קטן ממה שיוותרך, או שהוא רע וגרוע ממה שרצית. אף שזה
 ב' פרוטות, עכ"ל אילו הבלת כמו שאמרת, היה שיה ד' פרוטות,
 ושניה מדברי : כג) שהוא כ"ה דברי כסף, וד' דברי כסף הוא סלע :
 כד) סלעים : כה) והחזיר לו דינר : כו) והוא שהחלוק שהביא שיה
 דינר זהב. וכלעיל : כז) דאילו הבלת כדברי, היה שיה כפליים.
 [וב"ל דקמ"ל חלוק, אף דמלגוס אדם רגיל לנזק בשוין, כדלמריין (ב"מ ד"ג א') עשיק לגנך וזהו לגריסך, אפ"ס פליגי רבנן על ר"י, וס"ל דלא מי
 לומר דהיה לו להביא כמו שלוש ויהיה שום כפליים. ונקט אחריו לכתוב דרי חיפכא. או י"ל חיפכא דנקט חלוק לכתוב דר"י דאף שהחזיר לו דינר,
 לא אמרינן אגב דקבל וזוא גמר להתלוות במשנה השליח, כדלמריין (כ"ב ד"מ א') כתלוכו וזון, אגב אונסא וזוא גמר וטקני, ונקט מה"ע אחריו
 לכתוב דנקט : כח) קשורין קשר משונה בלי חוסס, או שקשורין קשר פשוט אצל מחותמין : כט) דגלי מפקיד דעתייה דלא יחא ליה
 שישתמש בכן הכפקד : ל) ר"ל אם הפקיד בידו מעות הקדש, כן, והואילן הכפקד : לא) הכפקד, שהרי לא הכרישו שזיזין : לב) אף
 דקשורין רק שאין הקשר משונה : לד) דהוא כהרשה להוציאן כשיעטר : לה) דהוא כהרשה להוציאן, והרי לא

אמר לו המפקיד שישתמש בכן כיון שלא היו צוררין והרי שליחו עשה. והמפקיד נש' לא מעל דהא לא אמר לו צפירות

לא דרי ישנים בבגדי קיי"ט
 יומא סמ"ט פ"ב ט"ז ע"ג פ"ג
 אירע קרי לאחר מותן. מות
 פ"א ט"ז פ"ג ט"ז ע"ג פ"ג
 יוצא והולך לו במסכה
 ההולכת לו. ידועה פ"ג ט"ז
 פ"ג ט"ז פ"ג ט"ז ע"ג פ"ג
 כהנים ה"ז ופ"ג ט"ז ע"ג פ"ג
 ובית כסא של כבוד ט"ז
 נכנסו פ"ג ט"ז פ"ג

שגויי נוסחאות
 כסחו. כמסכ"ב ו' ו' ו' ו' ו' ו' ו'
 כ"ק פ"ח (ג)
 (ומקפלין). כמסכ"ב
 נ"ה. לארד סמ"ט
 כ"ק באה... במסכה
 ההולכת תחת. כמסכ"ב
 ..ההולכת לו; כ"ק
 לסככה. ו' ה' ג' רות
 דולקין. כמסכ"ב ג' ג' ו';
 כמסכ"ב ג' ג' ו' ו' ו' ו' ו'
 כ"ק... דולקים. ובית
 כסא. כמסכ"ב. הכסא
 וזה היה. כמסכ"ב ו'.
 והגם כמסכ"ב כלפינו
 וזמן כבוד גדול. י"ד
 בו יודע. כ"ק יודע.
 ידוע; כמסכ"ב יודע.
 בידוע ובית הגה נס
 את כהלשון בידוע.

תוספות חדשים

ת"י"ט ד"ה תחת נאשיהס
 ט"ז אכל ליהנות נתנו כו'.
 לאל הרמזים נספרו נכב
 נאסור לנות בהן ועין
 כ"ק"ט פ"ה מהלכות ג"ה
 שדעתי מדעת הר"ב:

ראשון לציון

שם ביד"ח במסביבה
 נמחלה המגלה ליו"קיימה
 לן מחלות לא מקדשו.
 פסחים דף ס"ו ע"ג פ"ו ט"א
 תמיד כ"ז ע"ב:

בארבי הגר"א

ומפתחות העורה בידים). ופרחי
 כהונה (איש כסתו בארץ). לא היו ישנים
 בבגדי קדש. אלא פושטין ומקפליין (ו)
 ומניחים אותן תחת ראשיהן ומתכסין
 בכסות עצמן (א). אירע קרי לאחד מהן
 יוצא והולך לו במסיבה (ו) ההולכת תחת
 הביריה (ו). והנרות דולקין מבאן ומבאן (א).
 עד שהוא מגיע לבית הטבילה. ומדורה
 היחה שם (א). ובית כסא של כבוד. וזה
 היה כבוד (א). מצאו נעול. יודע שיש שם
 המחלות דק"י"ל מחלות
 במחלה מכה ומכה:
 ומדורה דיתה שם. שהכין מתחם בה לאמר טעבל: וזה היה כבודו. שלא נכנס בו אדם מעולם כ"ז שהיה חבדו שם: מצאו
 נעול

אב. המשמר היה מהחלק לטענה בחי אבות כמנן (א) ימי השבוע
 כל אחד עובד יומו וחקי בית אב של אהוה יום היו ישנים שם על
 אותן רובדין: ופרחי כהונה. בחורים שמתחיל שער זקנם לפרוח
 וכן היו השומרים: כסתו. לשון כרים וכסחות: איש כסתו
 בארץ. שלא היו יסורים לשכב שם
 ע"ג מצוה. אלא בארץ כדרך שומרי
 הלכות המלכים: ומניחים אותן תחת
 ראשיהן. כנגד ראשיהן. ולא תחת
 ראשיהן ממש לפי שם צננדי כהונה
 כים בהן כללים כגון אכנטי ואין מותר
 להשתמש בהן אלא בשעת עבודה:
 ומתכסים בכסות עצמן. צננדי
 מול: במסיבה. במחלה המהלכת
 תחת הבירה שממלה היפה תחת
 המקדש וכל המקדש קרוי בירה כדכתיב
 (ד"ה א' כ"ט) אל הבירה אשר
 הימנית. ומפני שהיה בעל קרי לא
 היה מהלך דרך העורה אלא דרך
 לא נקדשו: והנרות היו (ג) דולקים. במחלה מכה ומכה:
 ומדורה דיתה שם. שהכין מתחם בה לאמר טעבל: וזה היה כבודו. שלא נכנס בו אדם מעולם כ"ז שהיה חבדו שם: מצאו
 נעול

דלאחר איום שעות בל אחר לשמר, וכן הן הנ' או ד' משמרות בארעא
 דלפניו כהו ר"ל ורובן (ברכות ד"ג א'). ר"ל משמרות שמקדש. דאי
 נומא דרק במשמרות מלאכים מירי, כזה לא טיך פלוגתא. ופר"ש (מי
 קאמר) הים סקב"ה כ"י מזער על כל משמר ומשמר, על חורבן ביהמ"ק.
 כמ"ט סאנן יסאנן על וכו'. מקדש מה שייכות יס לו עם כל משמר
 ומשמר שיתחלק. אע"כ כהמ"ק. ובש"ג (ה"ו) כתב בכל משמר
 של כהנים ולוים היה ו' נב"א. ואפשר טעמו מהסו אין דבר שצדקוה
 פחות מעשרה משמרה של כהנים. נמלא סביר מספר הכהנים השומרים
 לו. ומספר הלויים השומרים ר"מ: (ב) והר"ב כתב שכל משמר
 מהחלק לבעת בחי אבות. ובמחבת"ר זכו עד ש"ס ערוך [מניחות דק"ו
 ג']. וכן כתב רש"י עס ובימותו [דק"א א'], וכמסקיח [ד"ל א'] דרק
 ששה בחי אבות היו בכל משמר. אחר"כ מלאכי כהנים קודש של אהוה הנאון.
 מדר' אליעזר זוק"ל שסקיה עוד כזה דברי רש"י אהרדי שרש"י כ'
 בענין [הענין ט"ו ג' ד"ה אהוה בית אב], שהיו ו' בחי אבות בכל משמר
 וז"ע. אב' אולם גם ברמזים [ש"י מתמדין ה'] מוכח דל"ל דו' בחי
 אבות ה' בכל משמר של כהנים. וכ"כ רכ"מ (ס"ג) מבלי מקדש (ה"ט)
 שהיו ג"כ בכל משמר לווי' ו' בחי אבות. וכ"ל דל"ל לזיכורו שלוש אב
 שישם בשבת לא היה שופר, מדלין מטיילין מעות לשופר בשבת. והשבת
 לבני האבל"ד בלי"א, סוכתי סוכה רק ו' בחי אבות אינו כמו שהשבת.
 רק משום דשפסות לישראל מוכח כן, מדל"ל קאמר נגד ו' בחי אבות
 של מול. סתמא משמע ודלוי ספי שלא היה שם רק ו' בחי אבות. וזה דלי
 כדגדין ל"ל לש"ס במנחות שם למר כולו כחוק' לא אמרו, להנלו' לא
 חיי"ט. ספי הוליל להכי לא אמרו כחוק' משום דלכתי אחו לאתווי מיי
 ישמע בשבת:

תפארת ישראל

לחך בית המוקד, ועל גבה שוב שורה הדרת יוללת מהכותל, קררה
 מצורה שתהיה. וכן שורה ע"ג שורה עד למעלה, כעין מדרגות
 סבוב. ולמעלה היו ישנים קני הבית אב של אהוה היום, וכדמסיק:
 (א) כ"ד מדרגות היו, ובכל שבע בה משמר אחר לעבוד עבודה
 במקדש. וכל משמר היה מהחלק לשם בחי אבות, שבכל יום עובד
 בית אב אחר. ובשבת עובדים כל השם בחי אבות ביה"ד (ב).
 וקאמר הכא, דהרים הממונים על הבית אב, מפני כבודן היו
 יבטם על ההלשכות למעלה. ורק בחצו הרווח של בית המוקד
 שהיה בניו בחול, כס יבטם ט"ס: (ג) ברשוןן שלא היה אדם רבלי
 לישלן בלי רבותן, אבל מקום המפתחות למטה היה (כסף פ"א
 דמדות): (יא) הכהנים שפורה בהן הערות עדיין. ור"ל עדיין
 אינן זקנים. א"נ להכי נקראים פרחי כהונה, דמדלין עדיין זקנים
 כהנים זריין הן ור"ל אינן בהלובן ועסקן בעבדיהן כפורחים, וכלקמן
 רפ"ב דקאמר והס רלו וכו': (וב) כשהלבו לישן פרחו כחות עלמן
 על הרקס וכו' כהנים עליה [ולתוס' פ"ג דס"ה א'], כסתן גרסינן,
 ור"ל מלשון כרים וכסחות. וכן כתב הר"ב פ"א דמדות מ"ח. וכן י"ל,
 דהיי לקמן קאמר ומתכסין בכסות עלמן, (והסא קאמר איש כסתו בארץ).
 וא"נ דסם היו שומרים. ל"ל דלא אלו הכל נעדין כל הילס, רק א' או
 ג' היו נעדין, והשאר יבטים, ומתחילין המשה לשה וכמו שכתבנו לעיל פ"ו
 א'. וזנה מחיל"ס כמה קוסיות שהקשה רבינו באר שבע. אחר כתבי זה
 מלאכי שם פסקי חוס' ריש תמיד כהנו ק"ת כדברי: (ג) כמו ומכפלין:
 (ד) דהך דמכוס כלאים שבאבנטי ליכא לניחא, דהרי לר"ב ד' בית
 מבלי מקדש ש"ג] אפילו ללכבו כרי אפילו שלא בשעת עבודה. ואפילו
 לרמז"ס [ס] דאסור ללכבו שלא בשעת עבודה, עכ"פ מותר היה להניעו
 מותר להניעו תחתיו כשהיו צבחו וכו' ב' פ"ג ט"א ס"ג]. (ורברי הר"ב כהן
 במח"כ"ט סם נגד מסקנת הס"ס הכא, ויומא (דס"ט א'). רק
 וזל"ה היה רסיר לשום צנני כהונה תחת ראשו ממש, מדנהנה מצנדי קודש,
 מדלין אסר לשכון ולחזור ללכבן כל פעם שעובד, דעת צ"ד מחנה עליהן
 להקדישן בתנאי זה [וכקידושין ד"ד א'], אבל בליה לזיכא
 כעת עבודה בשבת שיהיה, הך דמעילה ליכא [פרש"י סס], עכ"פ אסור
 ליהנות מהן, רק הו דקאמר תחת ראשיהן. ר"ל למטה מכנדה
 ראשיהן, כדי שיהיו מזומנים לפניו כשוקן [וביותר נאות לשון
 למטה דקט"ס ס"ס, כהנים על האעטאות, שהיו אותן שישנים
 באעטא מניהם אותן באעטא שלמה כנגד ראשיהם:] (שו) צככות חול
 בהן: (שו) הוא גבר שורה למעלה שפתחה לבית המוקד: (יז) ר"ל תחת
 המקדש. דבעל קרי אסור לכנס למורה. אבל במחילה היה מותר לילך,
 שהמחילות הפתוחות לח"ל לא נתקדשו, [כמסקיח דפ"ו א']:
 (יח) במחילה. ובשבת הדליקים מע"ס: (יט) צבית הטבילה שיתחמם
 בה קודש ואחר טעבל: (כ) ג"ל משום דתנן ב"ס"ה דמקולות דכל זקן
 וכולה בראה קרי ולא הטיל מים קודש טבילה, כהמטיל מים אחר
 טעבל, לריך טבילה אחרת, מדיולא עם המי רגלים שוררי קרי.
 להכי כל זקן מהכהנים שראה קרי היה לריך להשהין קודש שטבול.
 ומדלין מי רגלים כליו רק בישיבה [כמסקיח ד"מ ע"א], להכי לריך
 היה גמלי לפנות ה"ע קודש שטבול. [אב"י וז"מ כ"ז מהו רח"ס לרמ"א
 י"ד ק"ל"ט ס"ג], דכל עובלה לריבה לנדות עלמה נגדולים וקטינים
 קודש: שלא היה לריבה לעורר ה"ע ולא יהא רחוי או ליתא מים:] (כא) ר"ל
 להכי נקרא בית הכסא של כבוד, דכמלאו וכו': דר"י

בשלישה מקומות פרק א תמיד

היתה שם. עיין צ"ב הר"ב משנה ז' פ"ק דמדות: ירד וטבל. יבא לתן במכת מנילה [פ"ב משנה ד'] לא מון ולא טובלן אלא ביום. [לפרש"י והר"ב דהס:] היינו בחייבי טבילה שצרכין ספירה. כמו טמא מת. או זב או מלורע וכגייע יום

נעול. זה סימנו שיש אדם שם ולא היה נכנס: נסתפג. קינח המים בעל כצרו: בא וישב לו. צבית המוקד: עד שהשערים נפתחים. היה יולא והולך לו לחון לפי שטובל יום משתלח חון לעזרה כדלמרינן [באלו דברים] וכל זב לרבות בעל קרי: ב לת ום את המזבה.

הואיל [והיום הולך] אחר הלילה [מהלכה הלילה היו שציינו קמ"ל דלענין טבילה עד דהוי יום. דכתיב [ויקרא ט"ו] וספרה לה שבעת ימים. ימים ולא לילות. ומה ויולדת טבילתן בלילה שהרי כל שבעה שלהן בן עמאין הלכך ליל שמיני בן טובלים. [בזן המפרש: "ונסתפג. פרט הר"ב קינח כו' עמ"ס משנה ה' פ"ב דצבת:] יוצא והולך לו. עיין בספ"ה. ופרש הר"ב. לפי שטובל יום משתלח חון לעזרה כדלמרינן באלו דברים [דמכת ספחים דף ס"ז] וכל זב לרבות בעל קרי ועיין במשנה י"א פרק צהר לזבים ומ"ס עיין במשנה ח' פ"ק דלנים. וז"ל והולך יכול לזב צבית המוקד עד שהשערים נפתחים. זה פי' הר"ב צבוק פ"ק דמדות: ב משבים וטובל. פרט הר"ב שלא היה אדם נכנס לעזרה לעבוד וכו' כדחנן במשנה ג' פ"ג דיומא. וז"ל מפורש בס"ד: [הממונה. עמ"ס צרפ"ג דיומא בס"ד]: ודופק. לשון דופק מורה על המקום בפחת בנחת. כמו קול דודי דופק [שיר ה']. הרמז"ס: יבא ויפס. בכלן בחתי בית המוקד הצנוי בקדש לחן מטילין פנים אלא

אדם ב). פתחו. יודע שאין שם אדם. ירד וטבל (כגון) עלה ונתחמם. כנגד המזורה. בא וישב לו אצל אחיו הכהנים (כה). עד שהשערים נפתחים. יוצא והולך לחוץ: ב מי שהוא רוצה לתרום את המזבד (ה). משבים וטובל (כגון) עד שלא יבא הממונה. ובי באיוו שעה הממונה באי*). לא כל העתים שוות. פעמים שהוא בא מקריאת הגבר (כגון) או סמוך לו מלפניו או מלאחרי (כגון). הממונה בא ודופק עליהם (כגון). ודמ פתחו לו. אמר לחן מי שטבל יבא ויפס (כגון).

היו פותחין לו: מקרות הגבר. איח דמפרשי קריאת התרגול. ואיח דמפרשי חן שהיה רגיל לקרות בכל יום סמוך לעלות השחר: מי שטבל יבא ויפס. כל אותן שהיו נתינים לבן לתרום

הוא פותחין לו: מקרות הגבר. איח דמפרשי קריאת התרגול. ואיח דמפרשי חן שהיה רגיל לקרות בכל יום סמוך לעלות השחר: מי שטבל יבא ויפס. כל אותן שהיו נתינים לבן לתרום

א. וישב לו אצל אחיו הכהנים. מ"ו שם פ"א ב"ו: ב. מי שטבל רוצה לתרום את המזבה ב"ו שם פ"א ב"ו: ומתפס כ"ג פ"א ב"ו: ובי באיוו שעה הממונה בא. מ"ו שם פ"א ב"ו: הנחה הי"א ופ"ו מ"ו שם פ"ו: ומתפס כ"ג פ"א ב"ו: ויפס. מ"ו שם פ"א ב"ו: ומתפס כ"ג פ"א ב"ו:

שנויי נוסחאות
בא וישב לו אצל אחיו הכהנים. מ"ו שם פ"א ב"ו: ומתפס כ"ג פ"א ב"ו: ובי באיוו שעה הממונה בא. מ"ו שם פ"א ב"ו: הנחה הי"א ופ"ו מ"ו שם פ"ו: ומתפס כ"ג פ"א ב"ו: ויפס. מ"ו שם פ"א ב"ו: ומתפס כ"ג פ"א ב"ו:

יכין תפארת ישראל יכין

כב) ולאו נכנס לשם: בג) דלע"ז דלכתי לילה הוא, והרי כל חייבי טבילות טבילתן ביום, חון מנדה ויולדת טבילתן בלילה [בספחים ד"ג ע"ג]. היינו בעמאין כצרכין ספירה, כגון טמא מת, זב, ומלורע שחון לריכסי ספירה ז' ימים לטהרתן. וכמו כן זבא קטנה שצרכיה עכ"ס ספירה יום נגד יום, [ע"י ציבוק דעת סי' ע"ב] דצבוק לתרינן מקלח יום אחרון של טהרתן כו"ל ככולו. ורש"י מה"ע לעצול ביום אחרון של ספירה טהרה, וז"ל להמתין עד הערב. ולהכי כד"ה דמה"ע תהיה נמי רש"ה לעצול בלילה שקודם יום האחרון לספירה טהרה, דהרי בכל דוכחא היום הולך אחר הלילה שפלו. להכי קמי טבילתן ביום, ר"ל משהחל יום אחרון של ספירה טהרה, ולא בליל טהרתו. וה"ע מדכתיב וספרה לה שבעת ימים, ולא לילות, לאשמעינן דמקלח ספירה שבליה לא מחשב ליום שלם, הכל מקלח ספירה של יום ממש, מחשב ביום שלם, וז"ל להמתין מטובל עד הערב. משא"כ כזה ויולדת לה אחריון גבה ספירתה מקלח יום ככולו ותהיה רש"ה לעצול משהחל יום ז' שלה, דמדכתיב ז' ימים תהיה צרתה, כל ז' היא עמאה, וכשטובלת קודם ששלמו, הרי זו כטובל ושרץ צירו ויולדת אתקם לגדה [בספחים ד"ג ע"ג], הלכך טובלת בליל ח' או אח"כ אפילו ביום מדאורייתא. אבל כל הטמא טומאה מנע נבילה או שרץ, או עמא קרי כי הכא וכדומה, שא"ל ספירה ימים לטהרתן, מיד כשטרשין מהטומאה רש"ה לעצול. [אב"י מיהו כל זב נגדה דאורייתא. שם ימי ראיתה נחשין לה לו ימי טומאה. אבל נדות שלנו דסופרות ז' ימים, הול ביום שבעה שלם מקלח יום ככולו כנזב, ואש"ה אינה טובלת ביום מדרבנן משום שרץ בתה [בי"ד ק"ו ב"ג]. והילך הכיח במקום אונס גדול, כגון שאינה יכולה לעצול ביום ח' כלל, וגם ביום ז' רק ביום, רש"ה לעצול ביום הז' רק שלא תבוא אלא בעלה עד שערב:] כד) נתינת המים טעל צצרו. [וב"ל דלא דמי לזה דהניין כה"ג [יומא פ"ג מ"ד] עלה וסתפג דהס קמ"ל הרי כדי שלא ילחל בגדי כהונה כשילבשן קודם שיתפג. אבל הכא שובב בגדי חיל, קמ"ל שיתפג, מדהוא טבול יום ומים שעליו כשעלה פהטילה הם שליבי לטומאה כרמז"ס [פ"י מהט"ו ה"ג] ומהי יעטמף מים על דב קודם שיתמור אלא אחיו כהנים לבי המוקד, להכי מתפג:] כה) כצבית המוקד: כו) נ"ל שלא היו פותחין ביום שער, עד שסומעין שנתפתח שער הגדול [כלקמן פ"ג מ"ו], או פותחין כל

השערים: כו) מדהוא טבול יום עד שהשקע החמה, והרי טבול יום אב"י צעורה. ואע"ל שגם אחר טבילתו יושב צבית המוקד, ואפילו צבתי שהיה צנוי בחול, עכ"פ מחנה ליה היה, והרי טבול יום אב"י צעורה ליה [כיצמות ד"ו]. י"ל דמחנה ליה רק מדרבנן אב"י לעצול יום, דהיובטפז גזר כן, וכיון דעמא צפית והשערים סגורים, הקילו צבית. [וע"י חוס' יבמות ס"ס. ומה"ע חולין ד"ב ב' ד"ה שם יגט], וז"ל הר"ב [כלים פ"א מ"ח], דוקא כעזרה נשים, שגורגל לכניסה ויולדת התמימו שלא יכנס שם טבול יום, אבל כשאר דוכתי רש"י כל טבול יום לכנס עד סמוך למחנה שניה. א"כ ע"כ נ"ל, להכי כשהשער נפתח יולא והולך, דמחלף שמוך ע"כ לעבוד, יא שלא יתבודו שמתעלל מעבוד, [בספחים ד"ג ע"ג]: כח) תרומת הדשן: כט) דאפילו טמא גמור אב"י לכנס לעזרה אפילו שלא לעבודה [ידלה כ"ב] עד שיטבול [יומא ד"ל ע"ה]: ל) הממונה על הסיסות [וע"י מ"ס ר"ג דיומא]: לא) ההבא שזאל הכי. ור"ל מדהוא בני דליומא תחא טובל קודם שיבא הממונה, ומדקאמר משכים וטובל עד וכו', ש"מ דה"ק מכתוב כל מה שיכול וטובל, דשחא יבוא הממונה ולא יהיה לו פנאי לטבול. ולהכי שזאל תחא, ובי צלחה טעה קבוע הממונה בא, וטבול זה מקודם: לב) קריאת התרגול. או קריאת גברא וז"ל אדם המכריז לפני שער המוקד בחון בכל צוקר עמדו כהנים לעבודה, וזה היה סמוך לעלות השחר [יומא ד"ג ע"ג]: לג) ולפי שלא היה זמן קבוע לביאה, לפיכך היה לריך הטובל להשיבם כל מה שיכול, וטובל ולזבב בגדי כהונה: לד) מקום בנחת על דלת בית המוקד, ומלת עליהן ר"ל עזרין: לה) יבוא להטיל גורל, מי יתרום המזבח, ואב"י יבוא ויפס. מדהוי יבוא בחתי בית המוקד הצנוי בחול, לפיכך אמר שיבואו לחתי האחר הצנוי בקודם, דצרכי להטיל גורל במקום הקודם [יומא ד"ס א']. והוא דלא הטילו גם גורל זה בלשכת הכהנים כשאר הגורלות. ה"ע, דבשאר הגורלות היו כהנים עוסקים כצבית למזבח במזבח העזרה, וקריבוס לגזית סג"כ במזבח העזרה. משא"כ הכא היו הכל כנוסים צבית המוקד שבמערב עזרה, ועריחא מלחא ללכת לגזית. עוד נ"ל, דבשאר פיסות היה לריך ספירה זמן מהסנהדרין יושב אהל פנים [יומא ד"ס א']. כדי לטפס על כל דבר שיצאע בהפיים, להכי פיוסו בגזית. משא"כ בתרומת הדשן, פיוסו בלילה, ועדיין לא היו הסנהדרין בגזית, שלא יטבו הם

בשלישה מקומות פרק א תמיד

ג נסל את המפתח...
היו ימים...
הוא: העמידו עושי הבית

שנויי נוסחאות
רפסו זכה מי שזכה...
נמשכ'...
בו והנה כמ"ט כלפניו;
כ"ק... זכה מי שזכה לו;
ג ונכנס מבית המדרש...
כ"ק נכנס... ונכנסו;
אחריו כ"ק נכנסו;
כ"ק ונכנסו הכהנים...
והקריקו... ונכנסו;
נחלקו... אלו חולבים...
כ"ק אלו הלבו וכן...
כ"ק: נכנסו אלו...
החלבו וכן נכנסו...
דרך המרחק... נכנסו;
...מרחק וכן נכנסו מערב...
ששניעין לסקו (בית)...
כ"ק שהם מניעים...
ולתא וכן לא נכנסו...
וכ"ק: הנגיעו... כ"ק
הגיעו... העמידו עושי...
כ"ק והעמידו עושי וכה...
עשה גם כ"ק ונמשכ'...
ואנה כמ"ט כלפניו.

תוספות חדשים
ג חיים ר"ח ושרוי...
הבנות כ"ן דלפני בנות...
כ"ן עין נכנסו למק...
הקשה עליו מה דלמכין...
עשויות כמ"ט ונחמ...
מילין לתוך המים כדי...
לכבו עין ויעמידו על...
בנות האלפס בחינת...
חמ' להם מים חמין...
מנעיר ולמחר יערגו נמי...
הקיום דליתא חיבור כלל:

ראשון לציון
ג חיים ר"ח ושרוי...
הבנות כ"ן חין מילין...
כ"ן ויהי' כ"ן עין י'...
סדר למטה: שם בא"ד...
ליתא חוקה של גור...
כ"ן [כ"ק נוחו ק"א...
על התי"ט מאו"א דכ"ק...
ק"ט ע"כ מעיר את העגל...
ו"ו והמעיין בה"ט וה"ט...
י"א דברין עם המ"ט...
ו"ו כמ"ט ר"ח רע"ן...
עין יס"מ:

באורי הגר"א
ג ופתח את הפסח...
כ"ן שער העיר לא כ"ן...
הבאים לפנות עד יחזור...
היום ולפיכך נכנסו דרך...
הפסח לעזרה ומזהותין...
לתיא כ"ן יחזק' נכנס...
מדות כ"א:

לחרום היו טובלים קודם שיבוא הממונה ואח"כ היו מטילין פיים
ביטין הוא הגורל ומי שבה לו הגורל הולך וטורס. וסדר הגורל
ומעשה מפרש פרק שני דיומא: ג פשפש. פתח קטן שבחוד
גופו של פתח גדול וכו' היו נכנסין מבית המוקד לעזרה: אלו.

הוא הולכין באבסדרא שבטורה
דרך המזרח. שהיו האבסדראות סביב
לעזרה מצפנים. עמודים יולאים הוין
לכותלי העזרה. ומן העמודים ועד
כותלי העזרה היה סך על גביהן
וכן קרויין פורטיקין (1) כלפי ומן
העמודים ולחוץ היה בלא סך והמוצא
היה בלא במקום הסך. והיו מהחל יום
לכתי כחות. כדי שיסו בודקים ורואים
כל כלי שרה שיהו כולן במקומן
בשלוס. והיו הולכים באבסדראות
העשויות לגד רוח לפנות. אלו מהלכים
בה בחתיה של גר מזרח ואלו מהלכים

בה בחתיה של גר מערב. עד שפוגעים זה בזה במקום
שעושים מנחת חביתין של כהן גדול כהיה מביא בכל יום
מחתינה בצקר ומחתינה בערב. והוא יחזה סמוך לשער טקטור
ובס היו חומרים זה לזה שלום. הכל שלום. כלומר מלאט כל
הכלים (1) סאלט מיט שויעט באגן.
ערובין. אבל הרמז"ס כתב בסוף הלכות ב"ה דלגיל שבת אין ב"ס אור.
דליו אלא שבות שאני הכא דלפני בנרות הדולקים מע"ס. ע"כ. ומליו ג"כ הרבה שבות שהן במקדש כמ"ט בסוף שירובין
[ועיין מ"ט ב"ה משנה ה' ב"ה נחפור כ"ן] ועוד נראה לי דלישא חבוקה של אור בירו יש בו ממש השי"ת הנר שהוא מבעיר
ממש. כמ"ט הר"ב במשנה ג' פ"ק דבבב. דכך לי משה השעוה או הזפת או חלב שבחבוקה כמו משה השמן שבכר [ולפי שהוא קרוב
לשיטה נזרו בו במקדש ג"כ]: באבסדרא. פ"ה הר"ב סביב לעזרה מצפנים עמודים יולאין חוץ לכותלי העזרה. כלומר רחוק
מכותלי העזרה. והמרי' בנמי. דשל בנין היו. כלומר של אבנים. דהא כתיב (דברים פ"ו) לא תטע לך אשרה כל עץ אצל מזבח ה'
הלהיך. וה"ק לא תטע לך אשרה לא תטע לך כל עץ וכמ"ט בס"פ בתרא דמדות. [וע"ס פ"ה משנה ו' ופ"ב משנה ו'] ומ"ט הר"ב
העשויות לגד רוח לפנות. שבות המוקד היה כלפון כדחתן במשנה ג' פ"ג: [בית עושי חביתין. עיין במשנה ד' פ"ק דמדות]: שלום
הכל שלום. כפל לכו' כ"כ המפרש: העמידו עושי חביתין לעזרה חביתין. ללו דחביתין קדמוי בחין הסדר שני כך לקמן. אלא

העמיד

הפיסולו. זכה מי שזכה לו: ג נטל את
המפתח לה. ופתח את הפשפש לה.
ונכנס מבית המוקד לעזרה. ונכנסו
אחריו. ושתי אבוקות של אור
בידבבא. ונחלקו לשתי כתות. אלו
הולכים באבסדרא דרך המזרח. ואלו
הולכים באבסדרא דרך המערב. היו
בודקין והולכין. עד שמוגיעין למקום בית
עושי חביתין. הגיעו אלו ואלו ויאמרו
שלום הכל שלום. העמידו עושי חביתין

לו וכו' כ"כ המפרש. והרמז"ס בסוף הלכות בית החמירה כתב
דכברי ר"י וגם במדות משמע דלא פליגי: ושתי אבוקות של
אור בירס. לכהורה מרססס הנא ולא תני חוץ מלילי שבת
ויה"כ [משמע] דאף בהן היו עושין ק. וטעמא רבא חיבא.
דעלסול נרות חינו אלא שבות ואין שבות במקדש כדליתא בסוף
דליו אלא שבות שאני הכא דלפני בנרות הדולקים שם מע"ס וכחכ הכ"מ דלפ"ג
[ועיין מ"ט ב"ה משנה ה' ב"ה נחפור כ"ן] ועוד נראה לי דלישא חבוקה של אור בירו יש בו ממש השי"ת הנר שהוא מבעיר
ממש. כמ"ט הר"ב במשנה ג' פ"ק דבבב. דכך לי משה השעוה או הזפת או חלב שבחבוקה כמו משה השמן שבכר [ולפי שהוא קרוב
לשיטה נזרו בו במקדש ג"כ]: באבסדרא. פ"ה הר"ב סביב לעזרה מצפנים עמודים יולאין חוץ לכותלי העזרה. כלומר רחוק
מכותלי העזרה. והמרי' בנמי. דשל בנין היו. כלומר של אבנים. דהא כתיב (דברים פ"ו) לא תטע לך אשרה כל עץ אצל מזבח ה'
הלהיך. וה"ק לא תטע לך אשרה לא תטע לך כל עץ וכמ"ט בס"פ בתרא דמדות. [וע"ס פ"ה משנה ו' ופ"ב משנה ו'] ומ"ט הר"ב
העשויות לגד רוח לפנות. שבות המוקד היה כלפון כדחתן במשנה ג' פ"ג: [בית עושי חביתין. עיין במשנה ד' פ"ק דמדות]: שלום
הכל שלום. כפל לכו' כ"כ המפרש: העמידו עושי חביתין לעזרה חביתין. ללו דחביתין קדמוי בחין הסדר שני כך לקמן. אלא

י כ"ן תפארת ישראל י כ"ן

לא סני, דאיכ כל מיני עבילות נחם הוי. אע"ג מדוחר שבות במקדש,
בעטם כל דהו מותר, אף באפשר כ"ן שבות. ורק באפשר בקלות מאד אינו
נדה, כהנחת פסת מחוץ לחצות ומחוכה יבלחו באפשרי קודם שנת כעשת
(כסמחים ס ו' ו' ומזנות ל"ו א': וע' לקמן פ"ה ס' ל' א. אגב להחיות
כאן יש משם חיבור דלורייתא כשיעלל חוקה כשיענה (וע' חל א"ח רע')
י): (סב) כל כה עם חבוקה אחת, מלבד הנרות החולקות מכתן
ומכאן, כדי לברוק יפה: (בג) כותלי העזרה מצפנים היה האבסדרא
סביב. והוא כעין תקרה בולטת מאחלע הכותל, והתקרה כסמכת
על עמודים של אבן [דל ען אסור בקדקע עורה ממש לא תטע לך כל עץ].
והעמודים עומדים להלאה מרכחלים כעין פא"ל יעווען שיש להבתים.
וכיון ב' הכחות מקיפין סביב החת האבסדרא, ובודקין לאור
החבוקות, חס כל הכלים במקומן. ומחילין מבית המוקד שהוא
בקה המערב שבד לפון, והולכת כה א' קלה לך לפון וקלה לך
מזרח. והכ"ת הב' סובבת קלה לך לפון, וכל המערב אחורי בית
הכפורת, וכל הדרוס, וקלה לך מזרח, עד שפישו כה שבת בלשכת
החביתין: (מד) הוא לכה שהיתה מדרוס לשער נקטור שבמזרח
עזרה, שס עוכין החביתין. וכן הי"ב חלות שמקריבין מכל כה"צ
בכל יום מחילין בצוקר ומחילתן בערב [וע' פ"ה דמדות מ"ד].
וכשהגיעו הכת שהקיפו דרך המזרח לאוהה לכה, המהויו על הכת
האחרת שהקיפו דרך המערב ששהו יותר בהקפתן, מדחקיפו ל'
לדיוס, לפון מערב דרוס מזרח: (מה) כשהגיעו לשם ב' הכחות
(מו) כל כה שאלה לחבירתה שלום. ר"ל הכי לא תהי' כלום מכלי
המקדש. והשיבו כה האחרת הכל שלום ועומד על מוכי' ומליט
דוגמתו נמשכה שהאלה והשבוה סמוכים לקמן פ"ג מ"ב, ומדות פ"ב מ"ב]:

רק מעט בסמוך להקרבת תמיד הכהן עד שהקריבו תמיד הערבים
[כסנהדרין דפ"ח ב']. [וסנהדרין קטנה ישנו מאחר תפלת הכהן עד תפלת
ששה ו' יבוב (כסכת ד"י) וע' רמב"ם פ"ג מסנהדרין]. ביהו לרמז"ס
[פ"ו ממחירין] גם פ"ה זה היה צננות: (לו) הטילו גורל ע"י הוללות
הצננות ומניין, כפ"ב דיומא [וע' פ"ה פירושין]: (לז) אבל אינו תורס
עדיין. עד אחר שבלשו סביב העזרה לריתת חס כל הכלים מוכנים
במקומן [מ"ג]. [אב"י ולבן וכה מי שנה הוא לכאורה פילות נשון.
ו"ל ד"ל, דלע"ג שהפילו גורל לא היה דרך מקדש, רק מה' כל משפטו,
ורק מי שראוי וכו' לכן משמים, הוא הוא שזכה בגורל בכל עבודה ועבודה]:
(לח) הממונה טוטל המפתחות במקום שהיו מונחים תחת הטבלא
כלעיל ס' י': (לט) הוא דלת קטן שבהך דלת הגדול שבבער בכנסין
בו מבית המוקד לעזרה. ואין כותהין עדיין הדלת הגדולה עד
שפותחין שער הגורל שבמזרח העזרה קודם שיענה התמיד כלפיל
ס' כ"ו: (ם) כל הכהנים שבבית המוקד שפעלו ולבשו בגדי כהונה
בימי בניו נכנסו אחריו: (מא) ובבבת היו עומדים מע"ס נרות
דלוקות סביב. [ואי"ג דלעטול גר חבוקה לית בה משם שאז יפה, ואינו
אסור רק מדרבנן ממש מוקלה, והכי אין שבות במקדש. י"ל דאין כל השנותין
שוין כהי"ר במקדש (כחוס' שבת דל"ה א', וחוס' מנחות דל"ז א' ר"ה לא
דחיו"ט כסס הירושלמי שירובין פ"ו מ"ב). אבל אי"ל דגם במקדש באפשר
גלא שבות עדין עפי, וה"כ הכי היה אפשר להעמיד הנרות דולקות מע"ס
(כד"מ פ"ה החמירה), ליתא, דהכי היו מטילין עשיות מלובן מערב יו"כ
למקום שזכור בה כה"ב ב"ב (יומא ל"א ב'), אף דהיה אפשר לתאם
מיה עז"כ ויתאן למקום כ"כ. ואי"ל דהתם הי"ע כדי שלא יאמרו כה"ב
זכור כחביתין (פירושלמי פ"ג דיומא ס"ה), ליתא, דעל כרחק מה"ט למוד

בשלישה מקומות פרק א תמיד

לעשות הכותן. יתבאר
 קיים ש"י א"כ כ"ס פ"א ה"ח
 מביא פ"ה ה"ו: ד' מי שזכה
 לתרום את המזבח. כל
 פ"א ש"י פ"ג פ"ה ש"ו
 ומקפיד ש"כ: לא היו
 רואין אותו. אה"כ כ"א פ"ב
 ולא היו שומעין את קולו.
 כ"א פ"ג: נטל ממנו דבש.
 ע"כ פ"ד ש"א יומה כ"ב
 פ"ג מ"א"פ מה שמילין ומספין
 ה"ב:

שנויי נוסחאות

לעשות הבימים. גד"ל
 וכ"י"ק. היתן: ד' הוא
 יתרום (את המזבח).
 נכ"כ"כ (ה"ה). (וה"ה)
 אומרים לו הוזהר. כ"י"ק
 י"ח: נכ"כ"כ. לאומרים
 הוזהר וליה למה לו.
 ש"א ת"ע בכלי.
 נכ"כ"כ ש"א ת"ע. ו"א
 שומעין. נכ"כ"כ ולא
 היו. עד ששומעין.
 נכ"כ"כ עד שהיו שומעין
 והיה נש"מ נכ"כ"כ.
 כ"י"ק עד שהיו שומעין.
 כ"כ"כ. גד"ל וכ"י"ק
 סכני. הגיע (שה)
 קודש. גד"ל וכ"י"ק
 הגיע קודש וליה וכן
 הסמיך. נכ"כ"כ (וכ'
 קודש) וכ"כ"כ ד"ו ליה
 ג"ל ליה ע"ה ש"ח וכן
 אומרים הגיע ליה
 קודש. ונדפסו נכ"כ"כ
 הוא כמו שפירש ה"ה.
 ופירש את הגחלים הילך
 (והילך). כ"י"ק הילך
 וילך. גד"ל.
 וליה וכן ליה נכ"כ"כ
 (וכ"כ פ"ה). והיה נש"מ
 ופ"ה. וילך. וילך.
 חתה מן המאובלות.
 נכ"כ"כ. חתה את
 המאובלות וכן. נכ"כ"כ
 ד"ו (וכ"כ המעובלות).
 וירד. נכ"כ"כ ירד
 והיה נש"מ נכ"כ"כ.
 הפך פניו לצפון הילך
 למזרחו. כ"י"ק והפך.
 והילך. נכ"כ"כ ד"ו
 הילך. והילך במזרחו
 וכן הילך במזרחו גם
 נכ"כ"כ לפ"ה.

מעמיד אותם להחם חמין לרצובה. גמ' [דף כ"ח]: ד' והם
 אומרים לו הוזהר. א"ע"פ שהוא יודע בדבר לרדך להזהירו שהוא
 יאה הולך יחיד וש"מ יטע ויגוע ומחך שמוה"רין אותו הוא נוהר.
 לטון המפרש: עד שתקדש כו'. דלינה פוסלת מן קודש ידים
 ורגלים. ולרדך לחזור ולקדש [כ"ה]
 צברייתא פ"ב ד"ט"ו המפרש: והרי
 המחתה. כל זה היה אומר לו. הרי
 המחתה נחונה כו'. המפרש: בין
 הכבש למזבח נמערבו של כבש.
 כלומר באלכסון היא נחונה ממוענת
 בין כבש למזבח בזוית הכבש הוא
 נחונה אלל מקום שכלה הכבש. והייט
 בין הכבש למזבח. המפרש: אין
 ארס נכנס עמו. שבין אולם למזבח
 אין ארס יכול ליכנס בהן אלא בשעת
 עבודה. וכי היכי דארס אסור ליכנס
 בין אולם למזבח הרי [נמי] הוא דאסור
 ליכנס בין אולם לכבש דכבש הוא
 כמזבח לכל דבר. [כדחתן ספ"ט
 דזבחים] המפרש: ולא נר בידו.

לטון המפרש לפי שהולך יחיד. ע"כ. וכל ש"ל דמטום שהילך יחיד
 הוא אמינא שהיה נר בידו קמ"ל מוט"ו דלא: לא היו רואין
 אותו. לפי שהיו מולד [אחר] של כבש במזרחו [דחא] גובה הכבש שהוא גובה [הרצה] אמות. היה נפסוק. המפרש: ולא שומעין את קולו.
 מפני כרונה לומר עד שהיו שומעין את הקול וכו' [חני] ולא היו שומעין את קולו. המפרש: מוכני. פירש הר"ב גלגל הסוכב
 שעל ידו משקעים כו'. הארכתי בזה בס"ד במשנה י' פ"ג דיומא. ומ"ש הר"ב שהרמב"ם אומר שהמוכני הוא כלי סביב לכיור
 כו'. הקשה על זה בקף נחת מה קול היה בהוא"ת הכיור מן המוכני. ע"כ. ואשתמטיה מ"ש הרמב"ם בפירוט משנה ח' פ"ג דמסילתין
 דה"ס כתב וז"ל. בגמ' יומא [דל"ו] תבאר שהמוכני עשה בן קטין היה מכסה [עולה] ויורד בגלגל והוא מה שאמרו מאי מוכני גלגל
 דהו מפקעי ליה והיו שומעין לגלגל הגלגל הוא [קול גדול]. ע"כ. וגם מהכ"מ אישתמטיה להא בספ"ג מהל' בית הבחירה ארכתב
 ש"ס הרמב"ם כדבריו שבחאן ובפ"ה מהל' ביאת מקדש כתב שמשקעים אותו כתב הכ"מ שאפשר שפרש שני פירושים. וכן
 כתב האחר. וכ"כ כתב האחר. ע"כ. וזה דוחק לומר כן לפי ששני הפירושים אינם עולים כאחד וגמלא הרמב"ם יהיה כמסתפק.
 אבל מלשונה זה שפ"ג בס"ד דלקמן מזה שדבריו עולים בסגנון אחד. שהיה כלי סביב ושהיו משקעים אותו הכלי: הגיע עת.
 לקדש. המפרש: המאובלות הפנימיות. פירש הר"ב הגחלים שבאמצע האש שנתחלו היטב כו' דאשר תאכל האש כתיב
 (ויקרא ו') ועמ"ש בס"ד במשנה ג' פ"ד דיומא: הפך פניו לצפון. כלומר לא היה מהלך כדרשו דרך מזרח ויזלח חוץ לעזרה. אלא
 הופך פניו לצפון העזרה דהיינו לדרום המזבח: הילך למזרחו של כבש כעשר אמות לכ"ה את הגחלים וכו'. וא"כ הא שביין ושמו

הכלים בעולם ולא נפקד מהם כלי: ד' הוזהר שלא תגע בכלי
 במחתה שהיא כלי שרת שאין אדם רשאי לקרב אל המזבח ולא
 לשום עבודה עד שיקדש ידיו ורגליו: במקצוע. בקרן זוית:
 בן קטין. כך שמו של כהן גדול שפכה מוכני לכיור גלגל הסוכב
 שעל ידו משקעים הכיור בצור. שלא
 יהיו מומיו נפסלים צלינה. לפי שכל
 דבר שתקדש בכלי שרת נפסל צלינה
 לילה וכש"כ משקע הכיור בצור לא
 היו מומיו נפסלין. ורמב"ם אומר
 שהמוכני הוא כלי סביב לכיור שלא
 נתקדש בכלי שרת. ושם היו מניחים
 המים צלינה. כדי שלא יתקדשו ויפסלו
 צלינה: המאובלות הפנימיות.
 הגחלים שבאמצע האש שנתחלו היטב
 וכן

העין. שעשה בן קטין מוכני לכיורו. והן אומרים הגיע עת. קידש
 ידיו ורגליו מן הכיורו. נמלי"ט מחתת הבסף. ועלה לראש המזבח.
 ופנה את הגחלים הילך והילך. חתה מן המאובלות הפנימיות
 וירד. הגיע לרצפה. הפך פניו לצפון. הילך למזרחו של כבש כעשר
 אמות. וכל ש"ל דמטום שהילך יחיד הוא אמינא שהיה נר בידו קמ"ל מוט"ו דלא: לא היו רואין
 אותו. לפי שהיו מולד [אחר] של כבש במזרחו [דחא] גובה הכבש שהוא גובה [הרצה] אמות. היה נפסוק. המפרש: ולא שומעין את קולו.
 מפני כרונה לומר עד שהיו שומעין את הקול וכו' [חני] ולא היו שומעין את קולו. המפרש: מוכני. פירש הר"ב גלגל הסוכב
 שעל ידו משקעים כו'. הארכתי בזה בס"ד במשנה י' פ"ג דיומא. ומ"ש הר"ב שהרמב"ם אומר שהמוכני הוא כלי סביב לכיור
 כו'. הקשה על זה בקף נחת מה קול היה בהוא"ת הכיור מן המוכני. ע"כ. ואשתמטיה מ"ש הרמב"ם בפירוט משנה ח' פ"ג דמסילתין
 דה"ס כתב וז"ל. בגמ' יומא [דל"ו] תבאר שהמוכני עשה בן קטין היה מכסה [עולה] ויורד בגלגל והוא מה שאמרו מאי מוכני גלגל
 דהו מפקעי ליה והיו שומעין לגלגל הגלגל הוא [קול גדול]. ע"כ. וגם מהכ"מ אישתמטיה להא בספ"ג מהל' בית הבחירה ארכתב
 ש"ס הרמב"ם כדבריו שבחאן ובפ"ה מהל' ביאת מקדש כתב שמשקעים אותו כתב הכ"מ שאפשר שפרש שני פירושים. וכן
 כתב האחר. וכ"כ כתב האחר. ע"כ. וזה דוחק לומר כן לפי ששני הפירושים אינם עולים כאחד וגמלא הרמב"ם יהיה כמסתפק.
 אבל מלשונה זה שפ"ג בס"ד דלקמן מזה שדבריו עולים בסגנון אחד. שהיה כלי סביב ושהיו משקעים אותו הכלי: הגיע עת.
 לקדש. המפרש: המאובלות הפנימיות. פירש הר"ב הגחלים שבאמצע האש שנתחלו היטב כו' דאשר תאכל האש כתיב
 (ויקרא ו') ועמ"ש בס"ד במשנה ג' פ"ד דיומא: הפך פניו לצפון. כלומר לא היה מהלך כדרשו דרך מזרח ויזלח חוץ לעזרה. אלא
 הופך פניו לצפון העזרה דהיינו לדרום המזבח: הילך למזרחו של כבש כעשר אמות לכ"ה את הגחלים וכו'. וא"כ הא שביין ושמו

י ב י ת פ א י ת ש ר א ל בועז

מז' ר"ל העמידו שם אגשים להחם מים ללוט העיסה לעשות חמין:
 (מה) רחסי בית אב הוזהרוו קן. וקף שידע בעלמו כן, חפ"ס
 לפעמים יש כהן שלא עבד עדיין מעולם. ועוד אפשר שיבכה,
 מדהולך לשם יחודי, ואין אדם רואהו שיחירו, וכדמסיק: (ט) דלינה
 פוסלת בקדושת ידים ורגלים, והכי הפילו ניעור כל הילול לרדך
 לחזור ולקדש (ג): ר"ל מונחת שם בזוית. וגם זה אמרו לו,
 דלמא עדיין לא עבד מעולם ולא ידע מקומה: (גא) כלומר בזוית
 שבין ביתל מערב של כבש לצין כותל דרומי של מזבח, כ"ס מונחת
 המחתה באלכסון: (גב) דבין אולם למזבח ובין אולם לכבש, הן ארס
 רשאי לנכנס רק לעורך עבודה, והרי הכיור עומד בין האולם לכבש,
 והלך יכניס ח"כ אדם לשם, והרי אינו רשאי לעבור עדיין עבודה
 קודש שיכרוס זה תרומת הדבן [ואף אז יניח דוקא בקיור] ידיו ורגליו אסור לנכנס לשם רק לעורך עבודה, אבל בשלא קידש ידור"ג מותר לנכנס לשם
 אשילו בלא לזכר עבודה [ע"י ר"ס פ"א דגלים מ"ט]. ע"כ אכניס לשם כלי קידוש ג"כ איסור' איבא, דאז"ג דלא קי"ל תמיסתא (ע"א דגלים דהגנ"ס
 בין האולם ומזבח כלי קידוש ידור"ג חייב מיתה, אלא דאשילו ליכנס להיכל כלי קידוש רק איסור' איבא (כגלים פ"א מ"ט ורמב"ם פ"ז מבחירה), ע"כ מזה
 דלא מותק אשילו בין כבש לאולם אסור לנכנס כלי קידוש, וכן כהנ"ס לשם כדי לקדש ידור"ג לעורך עבודה שיכול לעבדה מיד אחר קידוש, או גם
 לתוספתא (ש"י): (ג) דלא כב' כתוב ה"ל שסבבו ע"ס הצוקות, ה"ט מדהלכו רחוקים ממוזבה. אבל זה הרי התקרב סמוך לאור המערכה,
 וה"ל לאור הכר: (גד) ומדהו הן במזרח העזרה והמזבח, והתירו קידש ידיו ורגליו במערב המזבח, נמלא גובה של כבש והמזבח
 מפסיק ביניהן: (גה) שהיה הולך בלניעות, מדלת קידש ידיו ורגליו עדיין [וע"י ספ"א דגלים]: (גו) כ"ס של כה"ג שהיה צדיק כתיב:
 (ז) גלגל שפלו בו הכיור בחבל, ועל ידו מבקעין הכיור להבאר שתחת הכיור, כדי שיבאר הכיור בלילה שבהל עמי"ן לא יפסלו מים
 בכיור צלינה. ועשו הגלגל באופן שישיע קול גדול כשיעלו הכיור, כדי שיבאמו הכהנים ויכינו ח"ע לטקן הדשן מהמזבח (פנימית ד"א
 כ"י): (ח) ר"ל הגיע העת וכו', ולרדך ככתיב עלמיו לעבודה. דמדד אחר שיתרוס זה הדשן, יקדשו הם ידיהם ורגליהם ויטקו דשן
 המזבח להפוח: (ט) התורס שקודש ידור"ג: (ס) ר"ל שנתחלה פניה את הגחלים שנתהו מהעל"ס של המערכה הילך והילך (לדרי המזבח,
 ו"ח"כ היה חתה מלא המחתה מגחלים הפנימיות שנתהו מאברי העולה שנתעלו ועשו גחלים [פנימית] יומה ד"ה כ"י): (סא) ר"ל

(ג) מיהו כ"ל דאיסור ניעשו בכלי שרת קודש קידוש אינו אלא ויחיות
 בעלמא, דלמא אבג חביבתי' ישכח ויעבוד כלי קידוש, דמ"ט נמי לא
 הפסיו צנדי רול (כיומא כ"ד ז' ב'). דא"ל מ"ס חס סמואה דהיינו ש"א
 הוא אז ידיו נמאליס, ויהיו ידיו לחוס, והרי המסקין כבשה, נעשו ע"י
 ראבון, ושמואל לכלי (כרצ"ס פ"י מאהט"ו). ליתא, דהרי נפטי רגע פעל,
 וכל פעולה למדדבין א"ל הע"ש (כרס"י צ"ה ד"ח א). וא"ל דא"כ מ"ס
 חמר פסרת כלי קודש נזרו שלא יעו כוס אדם כהן אפי' עסור כלי קידוש.
 גם הא ליתא, דהרי לשיחית קרן היה נרדך לכה"כ לנחילה סתין כלי
 שרת [מזבחים ז"ו ב, ורס"י ס"ג א' ד"ה אלא, ורמב"ם פ"ד מקרבנות
 ה"ו דלא תחוס חולין ד"י ע"א ד"ה כו"ן], ורק דיעבד כשר בשחט
 רק בצור. והרי שמיטה כשרה לנחילה צור. ולא מיזנו צור שיקדש, אף
 שנגע בסכין של שמיטה כשחוט. אלא ודאי כדחתן דרך כהן גנור:

תוספתא דרש"י

ד' חייש ד"ה והם
 אומרים לו ושא יטע
 כו' ולפי מ"ס ד"ה כתיב
 ש"מ וד"ה עדיין נכ"כ
 להניח טולס והע' נמא
 אמרו לו והרי המחתה כו'
 הא זה נודעו ידע מי שיה
 רק פסח אה"כ ש"ה אלא
 ש"מ ט"ס כתיב דלא ענדו
 מעולם עבודה לכיור ולכן
 יתיבס להודיע:
 (ממזכ"ה ע"ל):

באורי הגר"א

ד' הוזהר שלא תגע בכלי
 כ"י: כ"ל:

תוספות ר"ע"א

ג [אות ד"ה] במשנה
 לעשות הבימים ברוש
 ספ"ק ד"ה סיק דאפי'
 משבת המהללים שבת
 צ"ל לה דבר שהיא צורך
 חיים:

לפי

אלל המזבח ונהי דכבש המזבח לכל מיני [כמ"ט לעיל] מ"מ היה לנו לקרבו אלל המזבח ועדיין הוא רחוק מן המזבח עשרים אמות [לפי המדה דתנן במשנה ג' פ"ג דמדות] אמר לי רבי דמיהשליך דכתיב במזבחה ונולה דייקנין. דכתיב במזבחה ונולה (שם א') והשליך אותה אלל המזבח קדמה וקיס להו לרבנן דלא מקרו השלכה פחות [מכ'] אמות ועולת העוף היא נעשית על קרן דרומית מזרחית [כדתנן במשנה ה' פ"ו דזבחים] הלכך מינה את הדגן רחוק מן המזבח כ' אמות מקיס שטחיים בס מזבחה ונולה כו'.

ר"ע מברטנורה
 וכן קרוצים להיות דגן: צבר את הגהלים על גבי הרצפה. אמותיה: צבר את הגהלים על גבי הרצפה. מסוס רחוק מן הכביש שלשה טפחים: מקום שנותנין מוראות העוף ודישון מזבח הפנימי [תמורה ל"ד ע"א] ושמו כולו. ושמו שלא יפור:

כ"כ המפרש: מקום שנותנין מוראות העוף וכו'. וכל אלו נכללים במקומן אבל תרומת הדגן כ"ל דלא היתה נכללת [הפ"ג דדשון מזבח פנימי ומורה נכללים כמ"ט הר"ב בספ"ג] מדאמרין ביומא [דף כ"א] עשרס גביס נפשו להזויתו וכו'. ופרטיין וכו' ליכא והאמר חזי מוראת העוף ודשון מזבח הפנימי [דף ו'] ושמו חלמד שטעונין גמיה דאסור ליהנות ואם איתא דתרומת הדגן כמו כן נכללת הו ליה לאחשבה ואמריין בכריתות [דף ו'] ושמו חלמד שטעונין גמיה דאסור ליהנות מתרומת הדגן כ"כ המפרש. וכלומר כיון שטעונין גמיה חלמא דלא הוה נכלל במקומו. אבל הסוס' דיומא [שם] כתבו ד"ל דקרא לאו הניסא סמך. וה"ק אי לוו הוה ניסא כהוה נכלל במקומו טעון גמיה. א"כ כ"ל אס חפר בס והוליא אורח קאמר דאפר הקדש לעולם אסור. וכן פירש"י בכוף המורה ע"כ. ועוד כתבו הסוס' רפ"ו דזבחים דף ס"ד דאין ראויה מדלח חשיב תרה"ד. דה"ל אשכחן במ"כ כו':

יבין תפארת ישראל יבין

[ואע"פ שאורך הכבש ל"ב אמה. היינו כל אורך הכבש עד גגו של מזבח, אבל היו גג המזבח מתקלף ב' אמות כרוחב פחות מאקוס היסוד שלמשה שחש חשבו הכ' אמה, והכבש משפט ועולה ממלל ליסוד וסוכה, של א' רחבו אמה א'. ועי' פ"ג דמדות מ"א]. ושם עבר ההורס הגהלים מהמחאה ברחוק ג' טפחים מהכבש, שלא ישמיר כוחל הכבש. ואח"כ מחזיר המחאה למקומה התייחד לה בזוית שבכוחל מערב של כבש כלעיל כו' [ל"א: סד] מיהו אלו נכלעין במקומן. אבל בתרומת הדגן יש ספק אם היה נכלל במקומו או לא [מוס' נחמס דפ"ד א']:

ר"ע מברטנורה ראוהו אחיו פרק ב תמיד תוספת יום טוב ציונים

פרק ב א ראוהו אחיו. לאותו שהרס את המזבח: שירד. מן המזבח ונתן את הגהלים במזרחו: והם רצו וקדשו ידיהם ורגליהם. כדי לעבוד עבודה: סונקיס. מסלקים אותן. לטון נעטע ונדטד. וכן כגדי מסנקן [פסחים ג' ע"ג] גדי שהוא עוף ע"י נעטע ונגימות. שמנגחין זה בזה. אף כלאן סונקיס מנענעים ומספקין אותן בלטרות ללדי המזבח: **פרק ב א ראוהו אחיו** [שירד] והם רצו ובאו. מהרו וקדשו ורגליהן מן הביורה. גמלו את המגריפותיה. ואת הצינורות ועלו לראש המזבח. האברין והפרדין שלא נתאכלו מבערב סונקין אותם לצדדי המזבח. אם אין הצדדין מהויקין. סודדין אותם הדגן קודם שיפט את הדגן לתפוח. לטון המפרש: [הפדרים. החלבים. המפרש. וטלס נקראו כן ע"ש הפדר שבכתוב]: סונקין. פי' הר"ב מסלקן וכו' וכן כגדי מסנקן כו' והיה יכול להביא לו חצר מן המשנה המסנק את העיט בפ"ג דמקואות: סודדין אותם וכו'. כו'

יבין תפארת ישראל יבין

פ"ב א [לאותו שהרס המזבח: ב] מהמזבח: ג] להכור. דביני ביני כבר הניח התורם את הגהלים במזבח הכבש: ד] דודתיו דביס לא היה אפשר להם לילך בלניעות בלי המילה כהתורם [בפ"א סו' ג']. להכי שפיר טפי שירצו ולא יסרו הרבה בלי קידוש בין

פ"ב א והפדרים כו' מ"ט המפרש כ"ל לאתר כו'. לי נראה דדוקא ביום אין נשקן קודם להשיג אבל בלילה שיעדין איתו זמן התמיד פשיטא ש"ד והאליס שנגיף מוומא אדרכס כשם מוכח לפיקין [גמ'. א"ר גומא דלא היו *] דברים אלו שיכיס [בגמ' דף כ"ט ע"א וע"כ].

ראוהו אחיו פרק ב תמיד

ב ה"ל מלה באר פ"ג
 המורה. כ"ח פ"ג: והפ"ח
 ויהי באמצע המזבח מין ז'
 מ"א: פ"ג עליו כש"ס
 סאת כור. ויפגמו עמים
 ז"ה פ"ג: יסו לא נהגלו
 הכון מלרצוא את הרשן:
 כ"ס מ"א מ"א פ"ג מ"ל
 ומשין מ"ג: ג החלו
 מ"ל בנזיר. כ"ס מ"א
 מ"ג מ"א מ"א מ"א מ"א:
 כל המצות למערכה:
 מ"א ויקרא דב"ה פ"ג ז'
 מ"א מ"א מ"א מ"א מ"א
 אבותי מ"א מ"א מ"א מ"א
 המערכה. כ"ס מ"א מ"א
 מ"א מ"א מ"א מ"א מ"א

כדי שלא יפסלו בלינה שאין יכולין להקטירן עד למחר [לאחר] שיקטירו
 אכרי תמיד. ואם לא סדרן על המזבח היו נפסלים בלינה
 ולאמרי' בזבחים בפרק המזבח [דף פ"ג] דלון לינה במזבח. וכבש
 הרי הוא כמזבח לכל דבר. ולאחר שיסדרו את המערכות יחזרו

בסובב על הכבש. כלומר על הכבש שכנגד הסובב: ב החלו
 מעלין באפר. לאחר שסלקו ללדדים או לכובש. אברים ופדרים
 שלא נתחללו. היו מושקין את האפר במגרפות כבדים ומעלין
 אותו לחפוח כמין כרי גדול של אפר שהיה בחמ"ט המזבח

לצור ועבוי כתפוח: פעמים עליו
 כשלוש סאות כור. גומא קמי.
 דמעולם לא הניחו להיות עליו ג'
 מאות כור: וברגלים לא היו מדשנים
 אותו. לא היו מוילאים את הדן
 לחוץ אפ"פ שהוא רבה על המזבח:
 מפני שהוא גוי למזבח. שהיה
 נראה שקרבנות הרבה היו פ"ג המזבח:
 מיטיו לא נתעצל. כלומר מה שהיה
 דשן כל כך לא מהמת עללות הנהגים.
 אלא לגוי להראות שקרבנות הרבה
 קרבו ע"ג המזבח: ג מעלין
 בגזירין. שני עמים ארוכים ומשופן היו
 נותנים לחוץ אורך המערכה דכתיב
 (ויקרא ו') (וערך) [ונער] עליה הסן

בסובב על הכבש(א): ב החלו מעלין
 באפר על גבי התפורזו. ותפוח היה באמצע
 המזבח. פעמים עליו כשלוש מאות כוריא.
 וברגלים לא היו מדשנין אותו(ב) מפני שהוא
 גוי למזבחה(ג). מימיו(ד) לא נתעצל הכהן
 מלהוציא את הרשן(ה): ג החלו מעלין
 בגזירין לסדר אש המערכה(ו) וכי כל
 העצים כשרים למערכה(ז). הין. כל העצים
 כשרין למערכה(ח) חוץ משל זית ושל
 גפנים(ט). אבל באלו רגילין במרביות(י) של
 תאנה(יא) ושל אגוז(יב) ושל עץ שמוק(יג):
 ד סדר המערכה גדולה מזרחה(יד)

עלים צבקר צבקר מלמד שטעונה שני עמים: וכי כל העצים
 כשרים למערכה. דקמי החלו מעלין בגזירין כהם ולא קא
 מפרש מאיזה מין של עלים היו הגזירים. ומשני הין. כלומר
 הכל כשרים חוץ משל זית ושל גפן דאסירי משום ישוב ארץ
 ישראל. לפי שהן טוענים פירות. ואית דאמרי טעמא לפי שהן
 נעשים דשן מיד: מורביות. ענפים של תאנה. ודוקא תאנים
 רעות. ולא עבדי פירי: ושל עץ שמן. העושה שמן הפרסמון.
 ואני שמעתי שהוא האילן שקורים לו בלע"ז (1) פינ"א. ובערני
 לניבז"ר. ואפ"ג דשן מאכל הוא. אין בו לודך. כמו בגפן
 וזית. הלכך לא אסרוהו משום יבוסה של ארץ ישראל כדרך
 שאסרו הנפן והזית: ד מערכה גדולה. לפי שיש עוד מערכה
 (1) פיכטען עים, ובלשון רוסית סאסא.

בפסכתו והוא כלי גדול שמחזק לתך [עין במשנה ה' פ"ה] ומורידין
 אותו למטה וברגלים לא היו וכו'. וכל[מ]ישראלה מן הכהנים ממלא מן
 הדשן שהורידו למטה ומוילא חוץ לעיר לשקר הדשן ואין להולאת
 הדשן לחוץ פיים אלא כל הרואה. ומעולם לא נתעצל כהן
 מלהוציא את הדשן: ג החלו מעלין בגזירין. פירש הר"ב שני
 עמים ארוכים ומשופים כו'. וקמיא לי ליבנה דהחלו מעלין שהא
 לטון רבים ובמשנה ה' פ"ב דיומא כחבתי דמדכתיב ובער ילפינן
 דשני גזרי עלים דבבקר כהן א' מעלה אותם. ובדברי הרמב"ם
 משמע דגזירין דהכל לאו שני גזרי הם. אלא בכל עלי המערכה
 מיירי. ובחצורו פ"ב מה"א כתב וז"ל צבקר עורכים עלים
 ועורכים בראש המזבח מערכה גדולה של אש כנחמר (ויקרא ו')

זכר עליה הכהן עלים צבקר צבקר. וכן מלוא לעלות בשני
 גורים של עץ עם תמיד של שחר יחד על עני המערכה. שנאמר ובער עליה הכהן עלים צבקר. ע"כ. וז"ל המפרש
 במשנה דלקמן אותו שזכה בתרומת הדשן יזכה בסידור המערכה ובשני גזירין. כדמוכח ביומא (דף ק"ג) [כמ"ט בס] והא דקמי
 החלו מעלים בגזירים הם מסיימים לו שהיו מעלים את העלים. והוא מהדרן. ע"כ. וסידור השני גורים היה אחר סידור
 מערכה שניה כדאמרינן ביומא פ"ג דף ל"ג. ונפקא לן. מדכתיב ובער עליה הכהן עלים צבקר צבקר. עליה ולא על חצרתה
 מכלל דאיכא לחברתה. והאי עליה מיבעי ליה לגופיה. הרי עליה כתיב: במרביות. פירושו כחבתי במשנה ה' פ"ג פרק ג'
 דשביעות: של תאנה. כתב הר"ב ודוקא תאנים הרעות ולא עבדי פירי. אליבא דמ"ד דטעמא משום ישוב א"י. המפרש:
 ד סדר המערכה גדולה. אותו שזכה בתרומת הדשן כמ"ט ביומא פ"ג משנה ה': המערכה גדולה. כתב הר"ב ג' מערכות

שנינו נוסחאות
 ע"ה הכבש. כש"ס ועל
 הכבש. ע"ה הכבש. ועל
 המזבח. כ"ח פ"ג: והפ"ח
 ויהי באמצע המזבח מין ז'
 מ"א: פ"ג עליו כש"ס
 סאת כור. ויפגמו עמים
 ז"ה פ"ג: יסו לא נהגלו
 הכון מלרצוא את הרשן:
 כ"ס מ"א מ"א פ"ג מ"ל
 ומשין מ"ג: ג החלו
 מ"ל בנזיר. כ"ס מ"א
 מ"ג מ"א מ"א מ"א מ"א:
 כל המצות למערכה:
 מ"א ויקרא דב"ה פ"ג ז'
 מ"א מ"א מ"א מ"א מ"א
 אבותי מ"א מ"א מ"א מ"א
 המערכה. כ"ס מ"א מ"א
 מ"א מ"א מ"א מ"א מ"א

התחילו. המפרש: פעמים עליו כג'
 מאות כור. כתב הר"ב גומא קמי.
 ופי' גומא כחבתי במ"ב פרק ג'
 לדגרים. וכתב הרמב"ם והא"כ גורפין
 מהכרי ההוא ומוילאין אל ספק הדשן.
 עד שמבערים האפר מן המזבח והוא
 הנקרא דשן המזבח על האמת ולתי
 בזמנא דכו' מ"ג: מימיו לא נתעצל
 הכהן כו'. מי שמועל עליו לעשות. כ"כ
 המפרש. והרמב"ם בספ"ב מהלכות
 חמדין כתב גורפין מן הערימה
 בפסכתו והוא כלי גדול שמחזק לתך [עין במשנה ה' פ"ה] ומורידין
 אותו למטה וברגלים לא היו וכו'. וכל[מ]ישראלה מן הכהנים ממלא מן
 הדשן שהורידו למטה ומוילא חוץ לעיר לשקר הדשן ואין להולאת
 הדשן לחוץ פיים אלא כל הרואה. ומעולם לא נתעצל כהן
 מלהוציא את הדשן: ג החלו מעלין בגזירין. פירש הר"ב שני
 עמים ארוכים ומשופים כו'. וקמיא לי ליבנה דהחלו מעלין שהא
 לטון רבים ובמשנה ה' פ"ב דיומא כחבתי דמדכתיב ובער ילפינן
 דשני גזרי עלים דבבקר כהן א' מעלה אותם. ובדברי הרמב"ם
 משמע דגזירין דהכל לאו שני גזרי הם. אלא בכל עלי המערכה
 מיירי. ובחצורו פ"ב מה"א כתב וז"ל צבקר עורכים עלים
 ועורכים בראש המזבח מערכה גדולה של אש כנחמר (ויקרא ו')

התוספת החדשה
 פ"ב ג' ברע"ב ד"ה וכו'
 כי לפי שכן כו'
 ויקרא רבה קט"ז ז'
 איתא משני כהן מן שמן
 למחות ויין לנפטים וז"ל
 כהן תלקח כבוד לעלים
 כשני בניהן וכו':
 באורי הגר"א

יבין הפארת ישראל יבין

לא דיטנה ברגלים, ולא חיישי' שיתלו הרוואן בעללות הכהנים:
 (א) ר"ל לאחר שסלקו הדשן, החילו הכהנים להעלות עלים למזבח
 לסדר המערכות. וזה שזכה בתרומת הדשן הולך בראשון וכושא ב'
 גזרי עלים [וכע"כ, ב' הניס ושאין כל א' גזרה א' (כיומא דכ"ו ב')],
 וכו' גזרין היו עמים משופין. אורך כל א' אמה, ורחבו אמה,
 ועוביו חמק של גנים [כזבחים דס"ב ב']. וז"ל שלא הניחו הגזרין
 על שטח רחבן, דהרי ע"י הרחוב יכבד האש, אלא על שפסס
 המחודד הניחם: (ו) ר"ל מדקמי סתמא, משמע דכל העלים כשרין.
 ומשני קו וכו': (ח) היינו כל המיפין כשרין. אבל כל עץ הממועל
 פסול: (ט) משום ישוב ארץ ישראל, דהרי אלו טוענין פירות חבושים.
 וי"א משום דעלים הללו יש בהן קשרים ואיין דולקין יפה: (כ) ענפים.
 כ"א דוקא ענפי תאנים זקנים, שכבר אינן עושין פירות אבל של זית
 וכן גם זקנים טובין ע"ש משע פירות חסובות: (כב) וואללוסצוים:
 (כג) פיכטענבלאך סמן. שאלו העלים מתלהבין יפה. ולא לקחו עלי
 ארוים ארנים וברושים [כפ"ג דפרה], מדמעלין עשן הרבה:
 (כד) דלאחר שהעלו כל העלים הא"ל למזבח, ציררו משע עלי תאנה

המערכה החדשה ויחזירום לשם [עיי' לקמן סימן ל"ז: (ח) ר"ל]
 יסדרום ע"כ כבש שכנגד גג הסובב, או על גג הסובב גופי' דשם
 הוא למעלה מחלי גבהו של מזבח, והוא' כלילי כשאר ע"ג המזבח.
 רק לריך סיניחום סמוך לכבש, כדי שיהיה נוח לחזור ולטלן מכם
 להחזירן למערכה [כפ"ב מ"ה]. אבל ביסוד, או כבש שכנגד היסוד,
 לא הניחום, דשם הוא האו התחתון של מזבח והוא כמורידן מהמזבח
 ואסיר [הו"ם יומא דמ"ה ב'] (ט) התחילו: (י) הוא כמין כרי גדול
 של אפר שבחמ"ט המזבח, עגול כתפוח. ור"ל אחר שסלקו האברים
 שלא נתחללו, היו גורפין במגרפות את הדשן, לסלקו אל ההל
 שבחמ"ט, וכשרבה שם מורידין אותו ומוילאין אותו כהנים אחרים
 משם למקום לנוע וקני שהין לעיר [רמב"ם ספ"ב מתמידין] והורידו
 משם ע"י פסכתו [לקמן פ"ה מ"ה] (יא) גומא קמי: (יב) ר"ל
 לא הוציאו הדשן מהמקום לחוץ מ"עיר: (יג) שהיה נראה שקריתו
 עליו קרבנות הרבה: (יד) של מזבח. או של כהן, דאף אם היה זקן
 הדרו: (טו) ר"ל אף שהיו אונס מלאכה נכבדה ומשוי"ה לא
 הסיכו עליה, אפ"ה לא נתעללו בה. ונהס לה הכהן, דקמ"ל דלהכי

גם לעני האריגה א"ל
 דלא היו לזיכין כ"כ לטעמ:
 ומשום כו'. נראה כפי'
 סממ"ט דקמי על כן
 המעות דלפי' המפרש מלי
 משפוטם הול"ג משפוטם.
 ג' וכו' כל העלים כשרין
 למערכה. מי שפ"ה של
 המלך לרש וכו' וכו' לו.
 ומיב ארס לאמר בלשון רבו
 לסיך קנע רבי ב"שם כן:

תוספות רעק"א
 פ"ב ג' (אוח ה) תוי"ט
 ד"ה ה"ה'ומעלים
 וז"ל בבוקר עורכים
 עמים. כפ"ב ברומא
 פכורא הסיור מערכה
 כשר בלילה. ובתוספות
 שם ד"ה איבא דאמרי
 כתבו דחצורו רק בליתי
 עכל סידור ב' גזרי
 עמים ומנו ביום:

יין

אחרת קרי לך מערכה גדולה. ששלש מערכות היו שם בכל יום. אחת מערכה גדולה. בשופרים עליה התמיד. והשנית מערכה פחותה ממנה והיא קרויה מערכה של קטרת. שטעלים ממנה גחלים במחנה לקטרת שמקטירים בזבקר ובין הערבים.

והשלישית הינה משמשת כלום. אלא לקיום האש. דכתיב (ויקרא ו) והאש על המזבח שוקד בן זמנך שלישית של קיום האש; וחזיתה מורה. מראית פניה דהייט הפתח והחלון של מערכה. ללך מורה של מוצה; וראשי גיורין. הפנימיים היו ארוכים עד שהיו עוגעים בתפוח; את האליה. מריות וקשמן דקין תוחצין בין הגחלים להלית האש וחזיתה לשון אליה על חלונות ופתח. א"כ חזיתה למורה על חזיתה מוכב וכן יכולתי לפרש שם בלשון המטנה. אבל דברי הר"ב שם אינם כך אלא נראה בעיני דכחם נחמק הר"ב לפרש כאן הפתח והחלון. לפי

ש"כ קשה על התנא מה שבאן כללן בחזיתה ובפרט פרט חלונות להדיא. לכן נ"ל דדוקא בפרט שהיה המערכה גדולה כדעתן החס שטעון אותה כמין מגדל. לפיכך הורה לחלונות להכניס דרך שם האש במקומות הרחוקים מן הפתח שהוא חזיתה. והכא שאין המערכה גדולה כמו החס לא היה נריך לשום חלון כי התלהב האש בכל המערכה מהוך הפתח שהיה חזיתה והמפרש כתב ו"ל מראה היה עובד למערכה כמין חלון נבי מורה שהיא הרוח מנשבת בו והרוח בא דרך שער המזרח ומכבב שם ש"כ. ולהרמב"ם ראיה שמפרש כאן בחזיתה הוא לשון חזית שבמטנה רפ"ק דב"ב. שהיא אות למביע בפתח של מי הוא. וכן באן השני גיורין מסדרן אותן במערכה ללך מורה אות שורה שמלך מורה מתחילין לסדר המערכה וכו"כ בפ"ג מהל' תמידין ומוכסין. ואילו במסכת פרה כתב הרמב"ם וחזיתה עיונה כלומר פני המערכה. והוא המקום אשר יושבך ממנו האש. ובחבורו פ"ג מהל' פרה. כתב ומראה המערכה ולשון זה אין בו הכרע אם דעתו למ"ש צפירושו ומסכת פרה או לפירושו שבמבילתין והלכות המידין; וראשי הגיורים הפנימיים היו עוגעים בתפוח. שלא ידחקו מהלך רגלי הכהנים שהיה אמה שלא יקרעו ולא ישרפו בגדיהם. הרב"ד בפ"ג מה"ט שדדיו מתיין אח האליה משם. והלכת האליה נפקא לן (ביומא דף ק"ו). מוערבו עמים על האש דה"ק ונתנו בני אהרן הכהן אש על המוצה. ואח"כ וערבו עמים על האש. ובת"כ וערבו עמים על האש. עמים ע"ג האש ולא האש ע"ג עמים; ד"ה עצי האנה. ואי גמי של אנו. ושל עץ שמן. אלא חר מחלת נקט. כך נ"ל ומלאחי ברש"י דזבחים (דף ק"ה) שכתב רש"י ו"ל עני תאנה בשל תאנה היו רגילים. וטעם אגדה הוא שבו היתה תקנה לאדם הראשון ויעשו להם חנורות ע"כ: לדרך המערכה שהיה של קטורת. דמערכה גדולה כפרתה מרובה הלכך אקדמה. וח"א ח' לא משכה עמים למערכה שיהי מי לא מעייל ממערכה גדולה. גמרא דיומא ד' ל"ג: שבנגד קרן מערבית דרומית. שכל העיטל בתוך [מעג מוצה החילון] לינתן בפנים. הינו ניעל אלא בהמוך שאין לפנים ממנו [במקום שהוא סמוך לפנים. שאין מקום בכל מוצה החילון סמוך ממנו] דגמריין מנחלים של יוס"כ דכתיב בהו (ויקרא ט"ו) ולקח מלא המזבח גחלי אש מפל המוצה מלפני ה' [מלך המערכה] [נ"ל המערב] ושני צדדי לבונה שטעלין בפנים לינתן בחוף דקטורת. ומהל' דיומא ד' ל"ג: שהיה חלון המערכה של קיום האש [נ"ל המערב] ממונה על המוצה (א) מערכה גדולה נקראת כך מדידתה מדורה גדולה וכתב להקריב עליה אבני התמיד ושאר הקבצות שביטלו היום. וגם מדידה כפרתה מרובה [ביומא דל"ג]. (ב) מערכת הקטורת. לינתן ממנה מלא מחנה גחלים להכניסן למוצה הובב, ולסור שם עליהם הקטורת. (ג) מערכת קיום האש, הינה משמשת כלום, והיא מגזירת הכתוב, ואין לה זמן ומקום קבוע כמוצה, מתי ואיך יליתוס. [בלת"מ פ"ג מתמידין, וע' רש"י יומא דמ"ה א'] (ד) כהן ר"ל חלון ופתח היה להמורה ללך מורה של המערכה, כדי שיהיה הרוח מנשב דרך שם להלית המדורה. ללך מעריב של המזבח היה התפוח, ולא היה שם רוח: (ז) בהתווא למערב המערכה: (ז) והיו מקרבין המדורה לתפוח כל מה דאפשר, כדי לתת רוח להלית ללך מורה שהי מיוחד להילוך ורגלי הפהיים שלא ישרפו בגדיהן: (ח) שהיו מסדרין העמים ברבוע.

היו שם בכל יום כו'. כו' יוסי למשנה ה' פ"ד דיומא ועיין שם: וחזיתה. פי' הר"ב מראית פניה כו' דהיינו הפתח והחלון. והוא המקום שמאחזים בו האור. כמ"ש הר"ב במשנה ח' פ"ג דפרה [אלא דתנן חלונות חלונות להדיא מלבד וחזיתה. וי"ל לחלון ופתח שניהם להאחזי האור. וכדמפרש

הר"ב החס ופתח הוא גדול מחלון ובו מאחזים תמכה ובלש גדול וחלונות קטנות מפתח. ובמקומות שיש עמים עמים שלא יאחו האור בהם מהמת האש שבפתח. ולכן מפתחין חלונות שם כדי שיוכל להכניס האש עלמנו לשם. ולדברי הר"ב דהכא דחזיתה כולל חלונות ופתח. א"כ חזיתה למורה על חזיתה מוכב וכן יכולתי לפרש שם בלשון המטנה. אבל דברי הר"ב שם אינם כך אלא נראה בעיני דכחם נחמק הר"ב לפרש כאן הפתח והחלון. לפי

כדבריו מורה על חזיתה מוכב וכן יכולתי לפרש שם בלשון המטנה. אבל דברי הר"ב שם אינם כך אלא נראה בעיני דכחם נחמק הר"ב לפרש כאן הפתח והחלון. לפי ש"כ קשה על התנא מה שבאן כללן בחזיתה ובפרט פרט חלונות להדיא. לכן נ"ל דדוקא בפרט שהיה המערכה גדולה כדעתן החס שטעון אותה כמין מגדל. לפיכך הורה לחלונות להכניס דרך שם האש במקומות הרחוקים מן הפתח שהוא חזיתה. והכא שאין המערכה גדולה כמו החס לא היה נריך לשום חלון כי התלהב האש בכל המערכה מהוך הפתח שהיה חזיתה והמפרש כתב ו"ל מראה היה עובד למערכה כמין חלון נבי מורה שהיא הרוח מנשבת בו והרוח בא דרך שער המזרח ומכבב שם ש"כ. ולהרמב"ם ראיה שמפרש כאן בחזיתה הוא לשון חזית שבמטנה רפ"ק דב"ב. שהיא אות למביע בפתח של מי הוא. וכן באן השני גיורין מסדרן אותן במערכה ללך מורה אות שורה שמלך מורה מתחילין לסדר המערכה וכו"כ בפ"ג מהל' תמידין ומוכסין. ואילו במסכת פרה כתב הרמב"ם וחזיתה עיונה כלומר פני המערכה. והוא המקום אשר יושבך ממנו האש. ובחבורו פ"ג מהל' פרה. כתב ומראה המערכה ולשון זה אין בו הכרע אם דעתו למ"ש צפירושו ומסכת פרה או לפירושו שבמבילתין והלכות המידין; וראשי הגיורים הפנימיים היו עוגעים בתפוח. שלא ידחקו מהלך רגלי הכהנים שהיה אמה שלא יקרעו ולא ישרפו בגדיהם. הרב"ד בפ"ג מה"ט שדדיו מתיין אח האליה משם. והלכת האליה נפקא לן (ביומא דף ק"ו). מוערבו עמים על האש דה"ק ונתנו בני אהרן הכהן אש על המוצה. ואח"כ וערבו עמים על האש. עמים ע"ג האש ולא האש ע"ג עמים; ד"ה עצי האנה. ואי גמי של אנו. ושל עץ שמן. אלא חר מחלת נקט. כך נ"ל ומלאחי ברש"י דזבחים (דף ק"ה) שכתב רש"י ו"ל עני תאנה בשל תאנה היו רגילים. וטעם אגדה הוא שבו היתה תקנה לאדם הראשון ויעשו להם חנורות ע"כ: לדרך המערכה שהיה של קטורת. דמערכה גדולה כפרתה מרובה הלכך אקדמה. וח"א ח' לא משכה עמים למערכה שיהי מי לא מעייל ממערכה גדולה. גמרא דיומא ד' ל"ג: שבנגד קרן מערבית דרומית. שכל העיטל בתוך [מעג מוצה החילון] לינתן בפנים. הינו ניעל אלא בהמוך שאין לפנים ממנו [במקום שהוא סמוך לפנים. שאין מקום בכל מוצה החילון סמוך ממנו] דגמריין מנחלים של יוס"כ דכתיב בהו (ויקרא ט"ו) ולקח מלא המזבח גחלי אש מפל המוצה מלפני ה' [מלך המערכה] [נ"ל המערב] ושני צדדי לבונה שטעלין בפנים לינתן בחוף דקטורת. ומהל' דיומא ד' ל"ג: שהיה חלון המערכה של קיום האש [נ"ל המערב] ממונה על המוצה (א) מערכה גדולה נקראת כך מדידתה מדורה גדולה וכתב להקריב עליה אבני התמיד ושאר הקבצות שביטלו היום. וגם מדידה כפרתה מרובה [ביומא דל"ג]. (ב) מערכת הקטורת. לינתן ממנה מלא מחנה גחלים להכניסן למוצה הובב, ולסור שם עליהם הקטורת. (ג) מערכת קיום האש, הינה משמשת כלום, והיא מגזירת הכתוב, ואין לה זמן ומקום קבוע כמוצה, מתי ואיך יליתוס. [בלת"מ פ"ג מתמידין, וע' רש"י יומא דמ"ה א'] (ד) כהן ר"ל חלון ופתח היה להמורה ללך מורה של המערכה, כדי שיהיה הרוח מנשב דרך שם להלית המדורה. ללך מעריב של המזבח היה התפוח, ולא היה שם רוח: (ז) בהתווא למערב המערכה: (ז) והיו מקרבין המדורה לתפוח כל מה דאפשר, כדי לתת רוח להלית ללך מורה שהי מיוחד להילוך ורגלי הפהיים שלא ישרפו בגדיהן: (ח) שהיו מסדרין העמים ברבוע.

הן בררו משם עצי התפוח ימים כ"ג פ"ג וזמיר כ"ח פ"ג ח"ה פ"ג מהל' פסח ומסופין ה"ט:

שנויי נוסחאות וחזיתה. כמ"ש ד' חזיתה: דה האמר ימים לסדר המערכה שניה. כמפרש תאנים: כ"ה. לסדר את המערכה השניה; כמ"ש ו' ימים ימים סידר את המערכה שניה וכו'. כמ"ש לפינו וליהא למי ימים שניה. כמ"ש כמ"ש כמ"ש כמ"ש וליהא וכוונה כמ"ש וכו'. כלפינו:

באורי הגר"א. בררו משם עצי האש. פי' משום שהיו לזיכוס להכניס מזה לפנים לכן נכרו: לסדר המערכה שניה כ"ו. חס מטנה חזיתה כ"ו יוס' דמא' גמ' יומא שלא היו אלא שתי מערכות בכל יום: קרן מערבית דרומית. לפי סכיו לזיכוס להכניס משם ונהלים להיכל שהוא במערב לכן היו מערבית. והיה נריך ללך מן הכבש שהוא נכרו למוך היו נקטן מערבית דרומית: משוך מן הקרן לפי ח' אמות. פי' מפני שהיו לזיכוס להכניס מזה להיכל. היו נכרו פתח האולם. והיה נכרו והמוצה היו עד האולם כ"ד. והמוצה היו ל"ג על ל"ג. ואמה יסוד אמה סוכב מן' דרין הכי כ"ח על כ"ח מלאח' הכי נכרו פתח האולם עברים אמה ו' אמות מכת' וד' אמות וכתבתי משוך מקרן דרומית מערבית ד' אמות היו עד פתח האולם משע:

יבין תפארת ישראל יבין

יבין, למערכה שנייה של קטורת. ואח"כ אוחו שזכה בתרומת הדשן מסדר המערכה הגדולה בלך מזבח של התפוח שבחלמץ המוצה, והאחרים מסדרין מערכה שנייה של קטורת במערב הפתח. ואח"כ הזוכה בהרומת הדשן מניה ב' בגיורין על המערכה הגדולה ומליתין שני המערבות הכ"ל, ומליתין ג"כ עוד מערכה שלישית לקיום האש [דג' מערכות היו על המוצה (א) מערכה גדולה נקראת כך מדידתה מדורה גדולה וכתב להקריב עליה אבני התמיד ושאר הקבצות שביטלו היום. וגם מדידה כפרתה מרובה [ביומא דל"ג]. (ב) מערכת הקטורת. לינתן ממנה מלא מחנה גחלים להכניסן למוצה הובב, ולסור שם עליהם הקטורת. (ג) מערכת קיום האש, הינה משמשת כלום, והיא מגזירת הכתוב, ואין לה זמן ומקום קבוע כמוצה, מתי ואיך יליתוס. [בלת"מ פ"ג מתמידין, וע' רש"י יומא דמ"ה א'] (ד) כהן ר"ל חלון ופתח היה להמורה ללך מורה של המערכה, כדי שיהיה הרוח מנשב דרך שם להלית המדורה. ללך מעריב של המזבח היה התפוח, ולא היה שם רוח: (ז) בהתווא למערב המערכה: (ז) והיו מקרבין המדורה לתפוח כל מה דאפשר, כדי לתת רוח להלית ללך מורה שהי מיוחד להילוך ורגלי הפהיים שלא ישרפו בגדיהן: (ח) שהיו מסדרין העמים ברבוע.

גזירה ח' למורה וא' למערב, והזרין ומניחין עליהן ב' גיורין ח' ללשון וא' לרוח, ועל ריבוע זה הזרין ומסדרין ריבוע אחר כ"ל, ועוד כמה ריבועים, ריבוע ע"ג ריבוע, והרוח נוסב בין ריבוע לריבוע. כמו שטעון בגיוריתו ריבועים כ"ל לייבש העמים בחמה: (כט) ר"ל בנקבים שבין הריבועים התחתונים, היו תוחצין עמים דקים שמנים מודלקים [ואליה מלשון אלה, שהיא שמייה ודקה, קינן ג'א] כדי להלית הריבועים מלמטה למעלה: (ל) ר"ל אחר כסידרו מערכה גדולה וקודם כסידרו מערכה של קיום האש, בידרו מהעמים שהעלו למוצה [כמשנה ג'], עלי תאנה יסין שמתלהבין מהר ואינן מעשין כלל, והקפידו בזה בקטורת עמי בממערכה ראשונה שיתלהבו מהר ושלא יעטו משום דהוך שעה מועטת וכניסום להיכל, ולכן בחרו עמים חלקים בני קטרי כדי שלא ישאלו אידים ויעטו: (לא) משום דקטורת מכפר על לשון הרע [ביומא דמ"ד א'], וחתא חרם הראשון ע"ג לשון הרע היה, שקבל מלשונות מהגש, ובעלי האנה נתקן, אחר שחתא ונתבטש, שעשו להם מעלי תאנה חגורות, לכן גם לקטורת לקחו עלי תאנה [שמעורתי להם מדברי רש"י וזמ"ט דל"ח]. מיהו גם ע"ג אנו ועין שם כשרים למערה:

האברים והדורים על שייח'ם
פ"ג וירדו ובאו להם
לשבת הגזית. כ"ג ע"פ
כ"ה ו"ה ע"פ כ"ה :

שנויי גוסהאות

צפון. נטיק הצפון.
ב ע"מ ד. נטיק
בעשר וכן נטיק. שלא
נח א ב ל מ בערב.
נטיק שלא נחשבו.
הצירוף. ב. כ"ג והצירוף.
שתי הספרות. נטיק
ובמ"ב. הספרות.
וירדו. כ"ג ע"פ ירדו :

באורי הגר"א

בעמוד חמש סוף גמלי.
כ"ה מתי' לרין לעול מה
ד' סוף גמלי. לך היה
בעמוד חמש סוף : שני
נטיק לבנה. לנכר נטיק
מטייל שוא בערב
לטיק כעור ג"כ בערב
דומיה. והיה זה גם
כן כל אותה הערכה :

דמוצח ממוצע ועומד בהמלע הערה וקסכר קדושת הסיכל
וחולס חדא מלחא היא [עמ"ס במשנה ג' פ"ד דיומא] ופסחה
של חולס כ' אמות ול"ב אמות היו לו למוצח כ' אמות כנגד
פסחה של חולס ושם מכאן ושם מכאן. והי' ד"ח דמנין בר
מלמה יסוד ואלה סוכב. כל זה
מהגמרא רפ"ו דנחמים. ולפי זה מתני'
דלא כספ"ה רמדות. ודלא כמבנה
ע' פ"ג דיומא. ושם כתבתי דדעת
הר"ב והרמב"ם דמוצח בלפון נמי
קאי. ולפוס מושבגא שכתבתי גם
להרמב"ם בפ"ה מהלכות בית הבחירה
קאי מוצח בלפון ו' אמות וגמלא

שהמוצח כנגד כל פסחה של היכל ושתי אמות ללפון וכ' אמות לדרום. והאפשר נמי דלחזקה כבדא מערכה זו משוכה כלפי לפון ד'
אמות. והיינו האמות של יסוד סוכב וקין ומקוס הלך. כך כ"ל מאהר שרמב"ם העתיקה למבנתיו דהכא בפ"ב מה"ה :
הצירוף שתי המערכות באש. ואכתי הוה חדא לקיום האש. כמ"ס הר"ב במשנה דלעיל ולא חשיב חלף הכך חרה דמנין
להרדי ומליתין אותן ביחד ומחד קרא מטיק להו. חוס' פ"ד דיומא ד' מ"ה : ובאו להם ללשכת הגזית. פירש הר"ב לעשות
שייסוח. ובעזרה ח"ה לפי'ם דלין נכון לעמוד בעזרה בלא מלגפת כדאמר [ביומא פ"ב ד' כ"ה] הממונה בא ונטל מלגפת כל
חד מהם ויודעם כולם שממנו פייס מהחיל. ח"ה מסוס דהו קיימי [בבבליאחר] מסביב. ח"ה דהו אמרי'ם לבית. כ"כ המפרש
בפ"ק [מ"ג]. וכ"כ הסוס' דיומא [ש' ד"ה והוא] :

בעומד חמש סאים. היה בלוחה מערכה של קטרת כמו המצ
סאים גמלים. במהם היה חופה לנורך הקטורת : בעומד.
כמו בלוחה : ובשבת בעומד שמונה סאים. לפי שצריך עוד
גמלים לשני צידי לבונה של לחם הפנים שהיו מקטירים מבנה
לשבת : מחזירים אותן למערכה.
וגשרפים שם בלדי המערכה הגדולה:
ובאו להם ללשכת הגזית. לעשות
שייסוח :

צפון ארבע אמות(ג). בעומד(ג) חמש סאים
גמלים(ג). ובשבת בעומד שמונת סאין
גמלים. ששם היו גותנין שני בזיכי לבונה
של לחם הפנים(ג). האיברים והפדרים
שלא נתאכלו מבערב מחזירין אותן למערכה(ג). הציתו שתי המערכות
באש(ג) וירדו ובאו להם ללשכת הגזית(ג) :

יבין תפארת ישראל יבין

למערכת הקטורת : לב) ר"ל שהיה המדורה של קטורת משוכה ללפון
מקלה קרן מערבית דרומית של מוצח. ד' אמות. וה"ע, מדכתיב
בקטורת של יו"כ ולקח מלא המחמה וגו' אשר פתח אהל מועד,
וילטיין כל הקטורת מקטורת יו"כ, שצריך ליקח גמלים מנגד פתח
אהל מועד. וד' אמות ללפון מקרן מערבית דרומית של מוצח, שם
מכוון נגד פתח אהל מועד. [דהרי קי"ל דמוצח עומד ממוצע כאלמע
עורה, משך רק קצת כלפי דרום [כנחמים ג"ע ח' ורמב"ם פ"ה מבחירה].
וגם קי"ל דקדושת היכל ואילס חדא מלחא היא [ועי' תוס' נחמים דג"ת ב',
שכתנו דספיקא הוא בש"ס]. ח"כ פתח האולס דינו כפתח היכל, וקרא ג"כ
פתח אהל מועד. והרי פתח האולס היה ג"כ כהמוצח מכיון כאלמע העורה,
והפתח היה רחב כ' אמה. גמלא שהמוצח שהיה רוחב גנו למעלה כ"ח אמה,
היו כ' אמות אמצעיות שלו נגד כ' אמות של פתח האולס וארבע אמות לכאן
וארבע אמות לכאן היה גג המוצח עודף על פתח האולס. ואלו הו' אמות
נגד המוצח עודף מכאן ומכאן, לא היו נגד פתח האולס. גמלא עשמוסן
לעשות המדורה להקטורת ד' אמות מהקרן, תהיה המדורה מכוונת נגד פתח
אהל מועד : [ג] כמו בלוחה : לר) ר"ל מבערב לסדר כל כך עלי'ם,
כדי שיתקו מכן ה' סאין גמלים וכל סאה הוא קמ"ד בינים, וח"כ
היה בחול כדי שיעור חס"כ בינים, ובשבת כדי שיעור אלף וקכ"ב

ציונים חוספות יו"ט אמר להם הממונה פרק ג תמיד ר"ע מברטנורה

פ"ג א אמר להם הממונה
בואו והפיסו. י' י"א
יבא י"ד ע"ב מי שוחם
מי זורק מי' מי יושבתי
יבא פ"ג ח"ה מי' פ"ד ע"ב
מדין ומבין י"ז

שנויי גוסהאות
פ"ג א (מי שוחם) מי
זורק. כד"ל לתא
נעוהן נמכני' השוחם
ומי הזורק מרשין מוצח.
נטיק. אה. המוצח.
באורי הגר"א
פ"ג א בואו והפיסו כו'.
אף ע"ג דלמיתין
ניומא מדין מוצח
והמורה קודם לנד התמיד
זינו לזיקה דס אלל
המקבל והקבלה היתה
קודם כדלמיתין כסוף הפק
לא היה שוחם כו' עד

פרק ג א הממונה. עמ"ס ברפ"ג דיומא : מי מדשן
מוצח הפנימי. הקדמיה לדשן
המורה דמי עייל להיכל במוצח פגע ברישא דתיא' שלחן בלפון
כו'. ומורה בדרוס כו'. מוצח ממוצע ועומד בהמלע ומשך
לפני חון קימעה. דכתיב (שמות כ"ו)
ואח המורה עוכה הכלתן בעיני דהו
להרדי גמ' פ"ג דיומא ד' ל"ג. ומ"ס
הר"ב שהמדשן הוא המקטיר קטורת.
זורק(ד). מי מדשן מוצח הפנימי. מי מדשן
(*) כ"כ ד"ל מי זורק וב' דיומא (במטו ג' מיוצח אלו והגיה הרי"ט במקומו פלג לה

יבין תפארת ישראל יבין

פ"ג א) הוא הממונה על הפייסות שזכר לעיל פ"ה ס' ל' (א) :
ב) ר"ל כעילו גורל, כמפורש פ"ב דיומא : ג) את התמיד,
ח"ע' דשמיטה ככרה בזר [ביומא כ"ז ח']. אפ"ה חביבה היתה על
הכהנים מדכיה חללת עבודה, והפיסו עליה דלא ליתו לאלגויי. מיהו היה יכול הזוכה לכבדה לזר : ד) המקבל הדם הוא הזורק. רק
נכס

כ צאו וראו אם הגיע זמן
השחיטה ובה כ"ט כ"א
כ"א הכותף ק" ט"א כ"ג
י"ה כ"ה כ"ה כ"ה כ"ה
הרואה אומר ברקאי
יחשבוני כ"ה כ"ה כ"ה כ"ה
כ"ה כ"ה

ואין לדמות שר"ל המחטה. וכי ה"ח
לכתב הרמב"ם בפ"ד מה"ה.
שהמדען מוזכר החלון מכנים המחטה.
ומוכר הר"ב [במ"ס] שהמדען הפנימי
הוא המקמיר [כ"ל מכנים המחטה.
וישייב ע"כ זה ללא הקשה אלא
בזרק לא נקט תחלת העבודה שה"ח
קבלת הדם והכ"ל במקמיר נקט
דיוטן המוזכר שהוא תחלת העבודה
של ההקמיר דיוטן למקמיר היינו
מכנים המחטה לצד שליט עיקר
עבודה הקמיר לא דמי לזרק שהוא

ואם הממונה צ"ל (א) שזוכה: ב אמר להם
השחיטה (א). אם הגיע הרואה אומר
ברקאי (א). מחיז בן שמואל אומר האיר
פני כל המזרחים עד שהוא בחברתו והוא

הוא המקמיר קטורת. ומשום דרשון חתלת עבודה של קטורת
היא נקט לה. וכן דשון המטרה חתלת ההדלקה. ודשון מוזכר
הפנימי והמורה קודם שחוטף התמיד היה. וה"ל דמזכר
בסדר הפיים שחט וזורק ברישא מכוס שהס עיקר עבודה
טפי: העוקץ. האליה: החזה. כל
[השומן] הרוהה את הקרקע: והגרת.
מקום שהוא נשלה גרה הוא הלאר
זכו מחזורים קנה הריאה עם הכבד
והלב: ובה מי שזוכה. מי שעלה
לו הפיים זרק את הדם והסמוך לו
שחט ואח"פ שהשחיטה קודמת לקבלת
הדם. מ"מ מפני שבבדנת הזריקה
לדולה מן השחיטה. שהשחיטה כזכה
צור. מש"כ בזריקה. לפיכך זכה
הראשון שהגיע לו הפיים בזריקה והבני
הסמוך לו בשחיטה. והשלישי מדען

שנוי נוסחאות
מי מעלה. כתי"ק ומ"י.
הראש והרגל. כ"ב כ"ג
והרגל של ימין. פ"ד
במכ"כ ד"ו ליהא למי
של ימין וכן ליהא נפשו
למי של שמאל. העוקץ
והרגל. כ"ב כ"ג. והרגל
של שמאל. ושתי
דפנות. כתי"ק ושתי
הדפנות. והחבירתו.
כתי"ק החבירתו: ב א"ל
(המ"ס נה). כתי"ק ונתכני
ל"ה א"ה. והשחיטה.
כמכ"כ שחיה ברקאי
בר"ג וכתי"ק ברוקי.
כתי"ק. כתי"ק מתיה.

עיקר העבודה] דמלכד הקושיא שאני מקשה על הרמב"ם לקמן
במשנה ה' פ"ה מהגמ' (יומא ד' ל"ה) דזה שזכה בקטורת אומר
לאה טעמו זכה במחטה וזה קשיא ג"כ על הר"ב אלא דעליה
קשיא מחטה גופא דר"פ בחרה דתקן והשני ביד אחד והמחטה
ביד אחד ש"מ דתרי כהנים הוו. ולשון הרמב"ם והשלישי מרים
דשון מוזכר הפנימי לפי שבו מקמירין הקטרת. ט"כ. ומ"ט
הר"ב דרשון מוזכר ומורה קודם שמיטת התמיד היה אכזוב כ"ז
בסוף פירקין בס"ד: העוקץ. פ"ה הר"ב האליה. ואין נראה כי
ממשנינו דסוף פ' דלקמן דתקן העוקץ זימניו והאליה מזוללת
בין אלבעוטייהו והמפרש פ' שם הוציח אכל הערוך כזב העוקץ
הוא העלה כדכתיב (ויקרא ג') לעומת העלה: [והגדה. פירש
הר"ב מקום כו']. וכן מחזורים קנה הריאה עם הכבד והלב.
וכן לשונו במשנה ג' פ"ב דיומא. ולא דק דבפירקין לקמן במשנה ב'
ב צאו וראו כו']. ולמה הוצרכו לכך תתן לה במשנה ב'
פ"ג

את המנורה (ה). מי מעלה אברים לכבש.
הראש והרגל. ושתי הידים. העוקץ
והרגל. החזה והגרה (ה). ושתי דפנות.
הקריבים. והסלתם והחביתים. (ו) ותיקיא.
הפיסו זכה מי שזוכה: ב אמר להם
הממונה צ"ל (א) וראו אם הגיע זמן
השחיטה (ה). אם הגיע הרואה אומר
ברקאי (א). מחיז בן שמואל אומר האיר
פני כל המזרחים עד שהוא בחברתו והוא

מוזכר הפנימי ומקמיר הקטרת. והרציעי מדען את המנורה
ומדליק את הנרות. והחמישי מעלה הראש והרגל לכבש.
והששי שתי הידים. והשביעי העוקץ והיינו האליה [והרגל].
והשמיני החזה והגרה. והשניעי שתי דפנות. והשלישי
הקריבים. והאלחד עשר הסלת של מנחת נסכים שהיא
קריבה עם התמיד. והי"ג חבית כ"ג. והי"ג יין של נסכים.
כל אלו י"ג כהנים יולאים צפיים אחד כמפורש פ"ב דיומא:
ב צאו וראו. על מקום גבוה בהיה להם במקדש: זמן
השהיטה. שהשחיטה פסולה כלילה שלאחר (ויקרא י"ט) ביום
זכח: ברקאי. האיר והצריק השחר: האיר פני כל המזרח.
שלא היה אומר כלום עד שהאירו פני המזרח שאין מספיק
כשהצריק השחר ננקודה בלבד והלכה כמתיה בן שמואל: עד
שהוא

ראשון לציון
פ"ג ב בשנה אמר
ל"ה הממונה. מלת
הממונה ליתא במכ"כ
ועין יט"ל:

הוא המקמיר קטורת. ומשום דרשון חתלת עבודה של קטורת
היא נקט לה. וכן דשון המטרה חתלת ההדלקה. ודשון מוזכר
הפנימי והמורה קודם שחוטף התמיד היה. וה"ל דמזכר
בסדר הפיים שחט וזורק ברישא מכוס שהס עיקר עבודה
טפי: העוקץ. האליה: החזה. כל
[השומן] הרוהה את הקרקע: והגרת.
מקום שהוא נשלה גרה הוא הלאר
זכו מחזורים קנה הריאה עם הכבד
והלב: ובה מי שזוכה. מי שעלה
לו הפיים זרק את הדם והסמוך לו
שחט ואח"פ שהשחיטה קודמת לקבלת
הדם. מ"מ מפני שבבדנת הזריקה
לדולה מן השחיטה. שהשחיטה כזכה
צור. מש"כ בזריקה. לפיכך זכה
הראשון שהגיע לו הפיים בזריקה והבני
הסמוך לו בשחיטה. והשלישי מדען

מזכר הפנימי ומקמיר הקטרת. והרציעי מדען את המנורה
ומדליק את הנרות. והחמישי מעלה הראש והרגל לכבש.
והששי שתי הידים. והשביעי העוקץ והיינו האליה [והרגל].
והשמיני החזה והגרה. והשניעי שתי דפנות. והשלישי
הקריבים. והאלחד עשר הסלת של מנחת נסכים שהיא
קריבה עם התמיד. והי"ג חבית כ"ג. והי"ג יין של נסכים.
כל אלו י"ג כהנים יולאים צפיים אחד כמפורש פ"ב דיומא:
ב צאו וראו. על מקום גבוה בהיה להם במקדש: זמן
השהיטה. שהשחיטה פסולה כלילה שלאחר (ויקרא י"ט) ביום
זכח: ברקאי. האיר והצריק השחר: האיר פני כל המזרח.
שלא היה אומר כלום עד שהאירו פני המזרח שאין מספיק
כשהצריק השחר ננקודה בלבד והלכה כמתיה בן שמואל: עד
שהוא

הוא המקמיר קטורת. ומשום דרשון חתלת עבודה של קטורת
היא נקט לה. וכן דשון המטרה חתלת ההדלקה. ודשון מוזכר
הפנימי והמורה קודם שחוטף התמיד היה. וה"ל דמזכר
בסדר הפיים שחט וזורק ברישא מכוס שהס עיקר עבודה
טפי: העוקץ. האליה: החזה. כל
[השומן] הרוהה את הקרקע: והגרת.
מקום שהוא נשלה גרה הוא הלאר
זכו מחזורים קנה הריאה עם הכבד
והלב: ובה מי שזוכה. מי שעלה
לו הפיים זרק את הדם והסמוך לו
שחט ואח"פ שהשחיטה קודמת לקבלת
הדם. מ"מ מפני שבבדנת הזריקה
לדולה מן השחיטה. שהשחיטה כזכה
צור. מש"כ בזריקה. לפיכך זכה
הראשון שהגיע לו הפיים בזריקה והבני
הסמוך לו בשחיטה. והשלישי מדען

באורי הגר"א

שנפחה וזה היה קודם
לדיוטן אכל הזריקה היה
שחיה. דבצור שחיה
שחט ומקבל ואח"כ היה
הזך יותר ממאה אמה
עד שהוא חוזר לקמן
מזרחא לפנות בעוד כך
היה עמר דיוטן מוזכר
והמטרה. ולאמר מי זרק
קודם לפי שזוכה הוא
המקבל: ב הרואה אומר
כ"י ל"ל דהרואה ל"ו היינו
המכונים אלא חתן שלכו
ללאות אחד עומד ושולל
ואחר רואה: מתיה בן
שמואל אמר האיר פני כל
המזרח. פ"י כשהיה מתיה
בן שמואל בראה כ"י אומר
האיר פני כל כו'. והוא
מחזי בן שמואל במשנה
על הפייסות האמור בקבלה.

הוא המקמיר קטורת. ומשום דרשון חתלת עבודה של קטורת
היא נקט לה. וכן דשון המטרה חתלת ההדלקה. ודשון מוזכר
הפנימי והמורה קודם שחוטף התמיד היה. וה"ל דמזכר
בסדר הפיים שחט וזורק ברישא מכוס שהס עיקר עבודה
טפי: העוקץ. האליה: החזה. כל
[השומן] הרוהה את הקרקע: והגרת.
מקום שהוא נשלה גרה הוא הלאר
זכו מחזורים קנה הריאה עם הכבד
והלב: ובה מי שזוכה. מי שעלה
לו הפיים זרק את הדם והסמוך לו
שחט ואח"פ שהשחיטה קודמת לקבלת
הדם. מ"מ מפני שבבדנת הזריקה
לדולה מן השחיטה. שהשחיטה כזכה
צור. מש"כ בזריקה. לפיכך זכה
הראשון שהגיע לו הפיים בזריקה והבני
הסמוך לו בשחיטה. והשלישי מדען

הוא המקמיר קטורת. ומשום דרשון חתלת עבודה של קטורת
היא נקט לה. וכן דשון המטרה חתלת ההדלקה. ודשון מוזכר
הפנימי והמורה קודם שחוטף התמיד היה. וה"ל דמזכר
בסדר הפיים שחט וזורק ברישא מכוס שהס עיקר עבודה
טפי: העוקץ. האליה: החזה. כל
[השומן] הרוהה את הקרקע: והגרת.
מקום שהוא נשלה גרה הוא הלאר
זכו מחזורים קנה הריאה עם הכבד
והלב: ובה מי שזוכה. מי שעלה
לו הפיים זרק את הדם והסמוך לו
שחט ואח"פ שהשחיטה קודמת לקבלת
הדם. מ"מ מפני שבבדנת הזריקה
לדולה מן השחיטה. שהשחיטה כזכה
צור. מש"כ בזריקה. לפיכך זכה
הראשון שהגיע לו הפיים בזריקה והבני
הסמוך לו בשחיטה. והשלישי מדען

הוא המקמיר קטורת. ומשום דרשון חתלת עבודה של קטורת
היא נקט לה. וכן דשון המטרה חתלת ההדלקה. ודשון מוזכר
הפנימי והמורה קודם שחוטף התמיד היה. וה"ל דמזכר
בסדר הפיים שחט וזורק ברישא מכוס שהס עיקר עבודה
טפי: העוקץ. האליה: החזה. כל
[השומן] הרוהה את הקרקע: והגרת.
מקום שהוא נשלה גרה הוא הלאר
זכו מחזורים קנה הריאה עם הכבד
והלב: ובה מי שזוכה. מי שעלה
לו הפיים זרק את הדם והסמוך לו
שחט ואח"פ שהשחיטה קודמת לקבלת
הדם. מ"מ מפני שבבדנת הזריקה
לדולה מן השחיטה. שהשחיטה כזכה
צור. מש"כ בזריקה. לפיכך זכה
הראשון שהגיע לו הפיים בזריקה והבני
הסמוך לו בשחיטה. והשלישי מדען

תפארת ישראל בועז

בין
נקט תכלית עבודת הדם, והזריקה הוא עיקר הכפרה: (ה) הוא
המטיב הנרות. [ולרשב"א (נמשו' מיט' וט"ט) כשהיית לא הליק הנרות
שכבו רק ב"ן הערביים. וכן כתב רש"י פ"ג מהמדין י"ג], סק דעת רש"י
והרשב"ד ודעת רוב האחרונים. אבל לרמב"ם (ס) מלת הטבה כוללת דיוטן
והדלקה, והמדען הנרות בנקור, היה מדליק מיד. ולידיוה ל"ל דקעת מיו
מדען, מדהיה תחלה להעכה, ולא דמי לקבלת הדם לעיל סי' ד', ד' קטע
תכלית עבודה הדם שאני מדמהו כפרה. עור ל"ל דבשלתא ההס שא"י אשפר
שיזרק מבלי עיקבל הדם תחלה, ולא יעשה, אבל הכא אס יאמר לפיים מי
מדליק, איכא למעשי, שהכהנים החדשים שלא עבדו עדיין יסבדו שידליקו אף
שלא ידעו. ביהו לא היה סדר הפיים כפי סדר עבודתן זה אחר
זה, ובגמרת סדר עבודתן כך היה, בתחלה מדען מוזכר הפנימי,
ובאותו טעם שיחת התמיד, ואח"כ זרק הדם, ואח"כ מטיב ה'
נרות, ואח"כ מקמיר קטורת, ואח"כ מטיב ב' נרות, ואחר כך
מקמירין אברי התמיד, [כרמב"ם פ"ו מהמדין ולת"מ שם, דלא קי"ל
כאזני מסדר מערכה משמיה דלאה טאל, שלא כסדר שזכרנו (ע' יומא ד"ג). מידו צעור א"ח סי' מ"ח פסק כאנא שאול]. ואפ"ה הפיקו על שחיטת
התמיד וזריקה דמו והקרבת אברים קודם לשאר עבודת שקדמוס, מדהו היה עיקר עבודה היום, גם כפרתו מרובה [פיומא ל"ג א']:
ו) דהיינו הראש וכי', דתנא ויהרד מפרש, דא' מעלה לכבש הראש והרגל, וא' ב' הידים, וא' העוקץ והרגל, וא' חזה וגרה, וא' ב'
הדפנות, וא' הקריבים: (ז) ויקראר: (ח) הוא הטאר שדך שם מעלה גרה. ובו היה מחזרב הקנה והריאה והלב: (ט) הראוי למנחת
התמיד: (י) הן ח"י ה"ב חלות משה צבור, וחליץ השני מקריבין מצרב צבור: (יא) לנסכי התמיד: (יב) דמי סנפל
עליו הגורל הוא הנוטף, והסמוך לו זורק [כרמב"ם פ"ד מהמדין ס"ו, וזהו כ"ב], והסמוך לו מדען מוזכר הפנימי, וכן כל הי"ג כהנים
זוכין זה אחר זה כסדר הי"ג עבודות ששוין במשנה. אבל עשין כסדר שזכרנו בס"י ה': (יג) מדהיה פייס הל"ל בלשנת הגיות [כספי]
להבי אמר להן השחא לאו. ולא היה לשום אדם מיוחד, אלא אמר לאו, וכל מי שירצה יודרו א"ע לזה, היינו כדי שלא להחביב ידיעתו
ואמונתו של א' טפי משל חברו: (יד) שהיה הרואה עולה למקום גבוה שהיה במקדש, ומשניח כנגד המזרח אס עלה השחר דשחיטת
צהמיד כלילה פסול: (טו) הצריק השחר: (טז) מתתיה הוא הממונה על הפייסות [כקלים פ"ה מ"א], ותנא היה, ופליג בהא את"ק,
ה"ל דלא סגי בצריקאי שישהטו או התמיד, דע"ז עשו פ"ח שראו שהזירה הלכנה תחת העבים, וכברו שהצריק השחר. רק אותו שעל
המגדל

בין
נקט תכלית עבודת הדם, והזריקה הוא עיקר הכפרה: (ה) הוא
המטיב הנרות. [ולרשב"א (נמשו' מיט' וט"ט) כשהיית לא הליק הנרות
שכבו רק ב"ן הערביים. וכן כתב רש"י פ"ג מהמדין י"ג], סק דעת רש"י
והרשב"ד ודעת רוב האחרונים. אבל לרמב"ם (ס) מלת הטבה כוללת דיוטן
והדלקה, והמדען הנרות בנקור, היה מדליק מיד. ולידיוה ל"ל דקעת מיו
מדען, מדהיה תחלה להעכה, ולא דמי לקבלת הדם לעיל סי' ד', ד' קטע
תכלית עבודה הדם שאני מדמהו כפרה. עור ל"ל דבשלתא ההס שא"י אשפר
שיזרק מבלי עיקבל הדם תחלה, ולא יעשה, אבל הכא אס יאמר לפיים מי
מדליק, איכא למעשי, שהכהנים החדשים שלא עבדו עדיין יסבדו שידליקו אף
שלא ידעו. ביהו לא היה סדר הפיים כפי סדר עבודתן זה אחר
זה, ובגמרת סדר עבודתן כך היה, בתחלה מדען מוזכר הפנימי,
ובאותו טעם שיחת התמיד, ואח"כ זרק הדם, ואח"כ מטיב ה'
נרות, ואח"כ מקמיר קטורת, ואח"כ מטיב ב' נרות, ואחר כך
מקמירין אברי התמיד, [כרמב"ם פ"ו מהמדין ולת"מ שם, דלא קי"ל
כאזני מסדר מערכה משמיה דלאה טאל, שלא כסדר שזכרנו (ע' יומא ד"ג). מידו צעור א"ח סי' מ"ח פסק כאנא שאול]. ואפ"ה הפיקו על שחיטת
התמיד וזריקה דמו והקרבת אברים קודם לשאר עבודת שקדמוס, מדהו היה עיקר עבודה היום, גם כפרתו מרובה [פיומא ל"ג א']:
ו) דהיינו הראש וכי', דתנא ויהרד מפרש, דא' מעלה לכבש הראש והרגל, וא' ב' הידים, וא' העוקץ והרגל, וא' חזה וגרה, וא' ב'
הדפנות, וא' הקריבים: (ז) ויקראר: (ח) הוא הטאר שדך שם מעלה גרה. ובו היה מחזרב הקנה והריאה והלב: (ט) הראוי למנחת
התמיד: (י) הן ח"י ה"ב חלות משה צבור, וחליץ השני מקריבין מצרב צבור: (יא) לנסכי התמיד: (יב) דמי סנפל
עליו הגורל הוא הנוטף, והסמוך לו זורק [כרמב"ם פ"ד מהמדין ס"ו, וזהו כ"ב], והסמוך לו מדען מוזכר הפנימי, וכן כל הי"ג כהנים
זוכין זה אחר זה כסדר הי"ג עבודות ששוין במשנה. אבל עשין כסדר שזכרנו בס"י ה': (יג) מדהיה פייס הל"ל בלשנת הגיות [כספי]
להבי אמר להן השחא לאו. ולא היה לשום אדם מיוחד, אלא אמר לאו, וכל מי שירצה יודרו א"ע לזה, היינו כדי שלא להחביב ידיעתו
ואמונתו של א' טפי משל חברו: (יד) שהיה הרואה עולה למקום גבוה שהיה במקדש, ומשניח כנגד המזרח אס עלה השחר דשחיטת
צהמיד כלילה פסול: (טו) הצריק השחר: (טז) מתתיה הוא הממונה על הפייסות [כקלים פ"ה מ"א], ותנא היה, ופליג בהא את"ק,
ה"ל דלא סגי בצריקאי שישהטו או התמיד, דע"ז עשו פ"ח שראו שהזירה הלכנה תחת העבים, וכברו שהצריק השחר. רק אותו שעל
המגדל

בין
נקט תכלית עבודת הדם, והזריקה הוא עיקר הכפרה: (ה) הוא
המטיב הנרות. [ולרשב"א (נמשו' מיט' וט"ט) כשהיית לא הליק הנרות
שכבו רק ב"ן הערביים. וכן כתב רש"י פ"ג מהמדין י"ג], סק דעת רש"י
והרשב"ד ודעת רוב האחרונים. אבל לרמב"ם (ס) מלת הטבה כוללת דיוטן
והדלקה, והמדען הנרות בנקור, היה מדליק מיד. ולידיוה ל"ל דקעת מיו
מדען, מדהיה תחלה להעכה, ולא דמי לקבלת הדם לעיל סי' ד', ד' קטע
תכלית עבודה הדם שאני מדמהו כפרה. עור ל"ל דבשלתא ההס שא"י אשפר
שיזרק מבלי עיקבל הדם תחלה, ולא יעשה, אבל הכא אס יאמר לפיים מי
מדליק, איכא למעשי, שהכהנים החדשים שלא עבדו עדיין יסבדו שידליקו אף
שלא ידעו. ביהו לא היה סדר הפיים כפי סדר עבודתן זה אחר
זה, ובגמרת סדר עבודתן כך היה, בתחלה מדען מוזכר הפנימי,
ובאותו טעם שיחת התמיד, ואח"כ זרק הדם, ואח"כ מטיב ה'
נרות, ואח"כ מקמיר קטורת, ואח"כ מטיב ב' נרות, ואחר כך
מקמירין אברי התמיד, [כרמב"ם פ"ו מהמדין ולת"מ שם, דלא קי"ל
כאזני מסדר מערכה משמיה דלאה טאל, שלא כסדר שזכרנו (ע' יומא ד"ג). מידו צעור א"ח סי' מ"ח פסק כאנא שאול]. ואפ"ה הפיקו על שחיטת
התמיד וזריקה דמו והקרבת אברים קודם לשאר עבודת שקדמוס, מדהו היה עיקר עבודה היום, גם כפרתו מרובה [פיומא ל"ג א']:
ו) דהיינו הראש וכי', דתנא ויהרד מפרש, דא' מעלה לכבש הראש והרגל, וא' ב' הידים, וא' העוקץ והרגל, וא' חזה וגרה, וא' ב'
הדפנות, וא' הקריבים: (ז) ויקראר: (ח) הוא הטאר שדך שם מעלה גרה. ובו היה מחזרב הקנה והריאה והלב: (ט) הראוי למנחת
התמיד: (י) הן ח"י ה"ב חלות משה צבור, וחליץ השני מקריבין מצרב צבור: (יא) לנסכי התמיד: (יב) דמי סנפל
עליו הגורל הוא הנוטף, והסמוך לו זורק [כרמב"ם פ"ד מהמדין ס"ו, וזהו כ"ב], והסמוך לו מדען מוזכר הפנימי, וכן כל הי"ג כהנים
זוכין זה אחר זה כסדר הי"ג עבודות ששוין במשנה. אבל עשין כסדר שזכרנו בס"י ה': (יג) מדהיה פייס הל"ל בלשנת הגיות [כספי]
להבי אמר להן השחא לאו. ולא היה לשום אדם מיוחד, אלא אמר לאו, וכל מי שירצה יודרו א"ע לזה, היינו כדי שלא להחביב ידיעתו
ואמונתו של א' טפי משל חברו: (יד) שהיה הרואה עולה למקום גבוה שהיה במקדש, ומשניח כנגד המזרח אס עלה השחר דשחיטת
צהמיד כלילה פסול: (טו) הצריק השחר: (טז) מתתיה הוא הממונה על הפייסות [כקלים פ"ה מ"א], ותנא היה, ופליג בהא את"ק,
ה"ל דלא סגי בצריקאי שישהטו או התמיד, דע"ז עשו פ"ח שראו שהזירה הלכנה תחת העבים, וכברו שהצריק השחר. רק אותו שעל
המגדל

בין
נקט תכלית עבודת הדם, והזריקה הוא עיקר הכפרה: (ה) הוא
המטיב הנרות. [ולרשב"א (נמשו' מיט' וט"ט) כשהיית לא הליק הנרות
שכבו רק ב"ן הערביים. וכן כתב רש"י פ"ג מהמדין י"ג], סק דעת רש"י
והרשב"ד ודעת רוב האחרונים. אבל לרמב"ם (ס) מלת הטבה כוללת דיוטן
והדלקה, והמדען הנרות בנקור, היה מדליק מיד. ולידיוה ל"ל דקעת מיו
מדען, מדהיה תחלה להעכה, ולא דמי לקבלת הדם לעיל סי' ד', ד' קטע
תכלית עבודה הדם שאני מדמהו כפרה. עור ל"ל דבשלתא ההס שא"י אשפר
שיזרק מבלי עיקבל הדם תחלה, ולא יעשה, אבל הכא אס יאמר לפיים מי
מדליק, איכא למעשי, שהכהנים החדשים שלא עבדו עדיין יסבדו שידליקו אף
שלא ידעו. ביהו לא היה סדר הפיים כפי סדר עבודתן זה אחר
זה, ובגמרת סדר עבודתן כך היה, בתחלה מדען מוזכר הפנימי,
ובאותו טעם שיחת התמיד, ואח"כ זרק הדם, ואח"כ מטיב ה'
נרות, ואח"כ מקמיר קטורת, ואח"כ מטיב ב' נרות, ואחר כך
מקמירין אברי התמיד, [כרמב"ם פ"ו מהמדין ולת"מ שם, דלא קי"ל
כאזני מסדר מערכה משמיה דלאה טאל, שלא כסדר שזכרנו (ע' יומא ד"ג). מידו צעור א"ח סי' מ"ח פסק כאנא שאול]. ואפ"ה הפיקו על שחיטת
התמיד וזריקה דמו והקרבת אברים קודם לשאר עבודת שקדמוס, מדהו היה עיקר עבודה היום, גם כפרתו מרובה [פיומא ל"ג א']:
ו) דהיינו הראש וכי', דתנא ויהרד מפרש, דא' מעלה לכבש הראש והרגל, וא' ב' הידים, וא' העוקץ והרגל, וא' חזה וגרה, וא' ב'
הדפנות, וא' הקריבים: (ז) ויקראר: (ח) הוא הטאר שדך שם מעלה גרה. ובו היה מחזרב הקנה והריאה והלב: (ט) הראוי למנחת
התמיד: (י) הן ח"י ה"ב חלות משה צבור, וחליץ השני מקריבין מצרב צבור: (יא) לנסכי התמיד: (יב) דמי סנפל
עליו הגורל הוא הנוטף, והסמוך לו זורק [כרמב"ם פ"ד מהמדין ס"ו, וזהו כ"ב], והסמוך לו מדען מוזכר הפנימי, וכן כל הי"ג כהנים
זוכין זה אחר זה כסדר הי"ג עבודות ששוין במשנה. אבל עשין כסדר שזכרנו בס"י ה': (יג) מדהיה פייס הל"ל בלשנת הגיות [כספי]
להבי אמר להן השחא לאו. ולא היה לשום אדם מיוחד, אלא אמר לאו, וכל מי שירצה יודרו א"ע לזה, היינו כדי שלא להחביב ידיעתו
ואמונתו של א' טפי משל חברו: (יד) שהיה הרואה עולה למקום גבוה שהיה במקדש, ומשניח כנגד המזרח אס עלה השחר דשחיטת
צהמיד כלילה פסול: (טו) הצריק השחר: (טז) מתתיה הוא הממונה על הפייסות [כקלים פ"ה מ"א], ותנא היה, ופליג בהא את"ק,
ה"ל דלא סגי בצריקאי שישהטו או התמיד, דע"ז עשו פ"ח שראו שהזירה הלכנה תחת העבים, וכברו שהצריק השחר. רק אותו שעל
המגדל

קרשים ח"ב י"מ

אמר להם הממונה פרק ג תמיד

אמר להם צאו והביאו
 ג' ט"ה ויחזיקו י"ז ט"ה:
 וארבע לשכוח הרי ע"ס:
 מ"י ט"ה מ"ה בית המדרש
 כ"י ד' נבחרו ללשכת
 הבלים. י"ז ט"ה ט"ז
 פ"ה מדין ומשפט פ"ה:
 שנינו נושאות

ה"ן נמשכ' הן:
 ג' והביאו פלה נמשכ' ב'
 והביאו לי והביאו פלה
 ונש"מ נש"מ קו על פלה
 והביאו וכן הנהגה בלו
 כאן כי טסההו ית'
 ה"ט פ"ה א"י. נכ"י
 הפליגו וכן בסמוך וכן
 מ"ס נש"מ כבודות פ"ה
 ל"שכת הממונה הבלים
 היתה במקצוע. נמשכ' ב'
 .הבלים נחונה במקצוע
 נכ"י בלו כי הנהגה
 ית' .היתה נחונה
 וארבע לשכות. נמשכ' ב'
 ארבע. ל"שכת שהיו
 ששין. נכ"י ל"שכת.
 וכן נמשכ' ב' (וכס'
 .ששוישן) ד' והביאו
 נמשכ' ה"י

תוספת הדרשים

פ"ג דיומא: ג' אמר להם צאו והביאו
 ועדיין היה לילה. ה"ל הממונה לאותם שזכו בעבודת המיד בין
 בבחיטה בין בהשלחת אנשים שזכו מהתסקים בהכנתו בדהאר
 מי שזכה בתמיד כו'. ובקרו אותו לאור האבוקות. כדתן לקמן
 ט"מ דעדין היה לילה. כ"כ המפרש:

והרי לשכת העללים היתה במקצוע
 לפניה מערבית וד' לשכות היו עס.
 פירש הרמב"ם והמפרש צבית המוקד.
 ואחת מהן נקרא לשכת בית המוקד
 [שש יורדין לבית העבילה] וכדעתן
 בהירא משה ו' פ"ק דמדות. [ושי"ט
 צ"ה הר"ב] ואש"ג דהס חנן לשכת
 עללים מערבית דרומית. הא רמי
 לה בגמרא בפ"ק דיומא ומשני לה
 דף י"ז. אקלויי מקליה ודחתי מלפון
 מתחזיא ליה בדרוס ודחתי מדרוס מתחזיא ליה בנפון
 ומסתברא דבמערבית דרומית הוא וכו'. ומר קא חשיב
 דרך ימין. ומר קא חשיב דרך שמאל. ופירש"י. בבתי
 המקצועות נראות בארובה היא ועומדת במערב ומארכת
 לז' הפון ודרוס עד קרוב למקצועות שמכאן ומכאן. ודחתי
 מלפון מתחזיא ליה משוכה לז' דרוס יותר. ודחתי מדרוס מתחזיא
 ליה משוכה לז' לפון. ומסתברא דמערבית דרומית הוא ע"פ.
 חשיב דרך שמאל. ומתחזי ליה דרך הלוכו. כאלו הוא בנפון. ודחתי
 מילי בעבודה. אבל הא חושבנא בעלמא הוא. ותנא דמדות קא חשיב
 דרך ימין מדרוס למזרח ומזרח לנפון ומלפון למערב
 וממערב לדרוס. ע"כ. והרמב"ם בפ"ק דמדות [משנה ו'] מפרש
 שהיתה נחונה בבית המוקד עלמא מערבית דרומית וכשמעבדים
 מקומה לנגד העזרה תהא מן העזרה לפניה מערבית. כמו שזכר
 בתמיד. ע"כ. וכשהענין בלורה שאני עמיד לזייר בעזרי' בסוף
 מסכת מדות תשכיל זה היטב [ועיין בספר המזרח לרבינו זרחיה
 הלוי ברש"י מסכת יומא]: ואחת לשכת החומות ואחת לשכת
 בית המוקד. עיין במדות [פ"ה משנה ו'] מתי דקשיא לי בגוה
 דמס' ג' ל"ל דגרסי' איפכא: החומות. עיין במשנה ג' פ"ה
 דשקלים: בית המוקד. כתב הר"ב על שם המדורה כו'. ועמ"ס
 ברפ"ק: ואחת לשכת שהיו עושין בה למס הפנים. הכחא
 דחמתן. דלשכת העללים לפי האמת מערבית דרומית היא. כי
 אולה דרך ימין תהיה לשכת למס הפנים במזרחית דרומית.
 כדתן הסס במדות. גמ'. דיומא (ד' י"ז): ד' [חשעיים] ושלה
 כלי כסף וכו'. כתב הר"ב ובירושלמי כו' כנגד ל"ג אוכרות
 שכנבושות חגי אריות ומלאכי. וגם הרמב"ם הביא לירושלמי זה
 בפירושו. והמיהו דהא קאי לירושלמי הוא שם בקשיא. דחמת
 עלה א"ר חונא חישבתים ואינן אלא חמטם ושלא כנגד פ"ג
 חומות וכו' [דבספר לחמיה [כי' י'] שם חומים פ"ג על קבלת

ראשון לציון

ג' במשנה אמר להם
 ע"י יס"מ:

באורי הגר"א

ג' אמר להם צאו והביאו
 כו'. נשד שרלכו ללוח
 כדי שיבא מוכן לחכות מיד
 כנאים מלכודת דמין
 שרלכו המורה י"ז זוחסין
 התמיד: במקצוע כו'.
 ח"י דלמ"ג: בית המוקד
 דיעק היתה בדרומית
 מערבית לז' דפתחה
 לבית המוקד היתה בדר
 לפניה דבית המוקד היתה
 תיה בחול והיתה בקודש
 כדלוח פ"ה דיומא ח"כ
 דלמ"ג היתה בחול
 וע"כ לשכת העללים היתה
 בחול שלא ירדו נללג
 בעזרה ואחת לשכת כו' לפי
 המפרש ל"ל בית המוקד
 קודם לחומות: לשכת בית
 המוקד לפי שהיה משמש
 לבית המוקד משא"כ נבאר
 לטעמ:

שהוא בחברון. אופן העומדים למטה שוללים לו הגיע האור
 בחברון והוא אומר הן וכדי להזכיר זאת האבות הקבוצים
 בחברון אומרים כן: ג' מלשכת השלמים. לשכה שהיו העללים
 של תמידים שם: לשכת החומות. כל לוקחים כולת למתה
 ויין לנכסים שהיו הולכים אלל
 הממונה על החומות ועומדים לו
 מעות כפי הנכסים שהוא לריך. והוא
 ענין לו חוסס. ועליך חותם אלל
 הממונה על הנכסים. ומקבל ממנו
 נכסים. והואה לשכה הממונה על
 החומות ויש בה היא קרויה לשכת
 החומות וכמו שקלים מפורש [בד'
 חומות] היו במקדש. וכמו עליהם
 עגל זכר גדי חוטא. כעצמא חותם
 שכתוב בו עגל. צידוע שנתן מעות
 לנכסי פר. זכר. צידוע שנתן מעות לנכסי איל. שתרנוס
 היל דכרא. גדי. צידוע שנתן מעות לנכסי כבש.
 חוטא. צידוע שנתן מעות לנכסי מלורע: לשכת בית המוקד.
 על שם המדורה שזולקת בה תמיד. קרויה בית המוקד:
 ד' תשעים ושלושה כלי כסף וכלי זהב. לא חתפרש למה הולכר
 למין

אומר הי"ז: ג' אמר להם צאו והביאו
 מלה מלשכת השלמים י"ה. ודרי לשכת
 השלמים היתה במקצוע צפונית מערבית.
 וארבע לשכות היו שבה. אחת לשכת
 השלמים א. ואחת לשכת החומות ב.
 ואחת לשכת בית המוקד ג. ואחת לשכת
 שהיו עושין בה לחם הפנים ד: ד' נבנסו
 ללשכת הכלים ה. והוציאו משם חשעים

לנכסי פר. זכר. צידוע שנתן מעות לנכסי איל. שתרנוס
 היל דכרא. גדי. צידוע שנתן מעות לנכסי כבש.
 חוטא. צידוע שנתן מעות לנכסי מלורע: לשכת בית המוקד.
 על שם המדורה שזולקת בה תמיד. קרויה בית המוקד:
 ד' תשעים ושלושה כלי כסף וכלי זהב. לא חתפרש למה הולכר
 למין

יבין תפארת ישראל

המגדל אומר האיר כל פני המזרח, [ולרש"י וטו' מנחות ד"ק ע"ה]
 הוא עלמו כשהיה ממונה היה שאל לאותו של הגג כן, ע"ש ודיומא דכ"ח.
 ופסק הרמב"ם כמתיה רפ"ד ממדין: [יו' ר"ל שסתהחון החזר וסאלל
 להעלין אם רובה שהגיעו ככפי שחר במזרח עד נגד חברון. והיינו
 משום דחברון הוא בקרן דרומית מזרחית מירושלים ושאלו האס
 נחשבו ככפי שחר כבר עד כס. ולהמפרש ד"ל ע"ה ר"ל שאלו אס
 יוכל לראות משם את חכרון]. וזה כדי להזכיר זאת אבות הקבוצים שם.
 והעלין משיב קן. [וכ"ל דכא גס ת"ק מודס. אמס הרמב"ם (סס)
 לא הזכיר זה. ואפ"ר דמשום דהרמב"ם פסק כמתיה (כלעיל סי' ע"ז)
 וא"כ לדידיה מדכבר האיר כל פני המזרח, לא שייך שיבאל אם הגיעו כפי
 שחר עד חברון. ומאס כדי להזכיר זאת אבות, און ראו למר מירי דכדי
 לגמרי. א"כ לש"ו לרמב"ם ה"ל רק לת"ק שאלו הו. וכן כתב הרמב"ם
 בפירוט כפי' המנינות (רפ"ג דיומא). אבל לישאל דש"ס [דיומא דכ"ח ב']
 משמש עפי דכ"ח ה"ל ע"ש, ול"ס. אב"י וע"י רש"י וטו' מנחות
 ד"ק ע"ה] שכתבו כסם הירושלמי דק צו"ב שאל ק. אמס גס ככל' יו"כ לא
 התיי כן הרמב"ם, ול"ע: [יח' לכה שצבית המוקד, שהיה שם בכל
 ע"ה שסם עללים מבוקרין לחמדין ולא פחות] [ערכין פ"ג מ"ה]:
 [יש' של עזרה: ב' חון הסיקף של בית המוקד הגדול: בא] היא
 עומדת באמצע מערב של בית המוקד, ומארכת לז' לפון ולז' דרום
 עד קרוב לז' הוינות, ועי' לנפון דאתא מדרוס מתחזי ליה
 כאלו עומדת צו"ב בלפון, ולמאן דחתי מלפון מתחזי ליה כאלו
 עומדת צו"ב שדרוס. אבל באמת לזוית שדרוס קריבס טפי וימא

שהוא בחברון. אופן העומדים למטה שוללים לו הגיע האור
 בחברון והוא אומר הן וכדי להזכיר זאת האבות הקבוצים
 בחברון אומרים כן: ג' מלשכת השלמים. לשכה שהיו העללים
 של תמידים שם: לשכת החומות. כל לוקחים כולת למתה
 ויין לנכסים שהיו הולכים אלל
 הממונה על החומות ועומדים לו
 מעות כפי הנכסים שהוא לריך. והוא
 ענין לו חוסס. ועליך חותם אלל
 הממונה על הנכסים. ומקבל ממנו
 נכסים. והואה לשכה הממונה על
 החומות ויש בה היא קרויה לשכת
 החומות וכמו שקלים מפורש [בד'
 חומות] היו במקדש. וכמו עליהם
 עגל זכר גדי חוטא. כעצמא חותם
 שכתוב בו עגל. צידוע שנתן מעות
 לנכסי פר. זכר. צידוע שנתן מעות לנכסי איל. שתרנוס
 היל דכרא. גדי. צידוע שנתן מעות לנכסי כבש.
 חוטא. צידוע שנתן מעות לנכסי מלורע: לשכת בית המוקד.
 על שם המדורה שזולקת בה תמיד. קרויה בית המוקד:
 ד' תשעים ושלושה כלי כסף וכלי זהב. לא חתפרש למה הולכר
 למין

לנכסי פר. זכר. צידוע שנתן מעות לנכסי איל. שתרנוס
 היל דכרא. גדי. צידוע שנתן מעות לנכסי כבש.
 חוטא. צידוע שנתן מעות לנכסי מלורע: לשכת בית המוקד.
 על שם המדורה שזולקת בה תמיד. קרויה בית המוקד:
 ד' תשעים ושלושה כלי כסף וכלי זהב. לא חתפרש למה הולכר
 למין

יבין תפארת ישראל

המגדל אומר האיר כל פני המזרח, [ולרש"י וטו' מנחות ד"ק ע"ה]
 הוא עלמו כשהיה ממונה היה שאל לאותו של הגג כן, ע"ש ודיומא דכ"ח.
 ופסק הרמב"ם כמתיה רפ"ד ממדין: [יו' ר"ל שסתהחון החזר וסאלל
 להעלין אם רובה שהגיעו ככפי שחר במזרח עד נגד חברון. והיינו
 משום דחברון הוא בקרן דרומית מזרחית מירושלים ושאלו האס
 נחשבו ככפי שחר כבר עד כס. ולהמפרש ד"ל ע"ה ר"ל שאלו אס
 יוכל לראות משם את חכרון]. וזה כדי להזכיר זאת אבות הקבוצים שם.
 והעלין משיב קן. [וכ"ל דכא גס ת"ק מודס. אמס הרמב"ם (סס)
 לא הזכיר זה. ואפ"ר דמשום דהרמב"ם פסק כמתיה (כלעיל סי' ע"ז)
 וא"כ לדידיה מדכבר האיר כל פני המזרח, לא שייך שיבאל אם הגיעו כפי
 שחר עד חברון. ומאס כדי להזכיר זאת אבות, און ראו למר מירי דכדי
 לגמרי. א"כ לש"ו לרמב"ם ה"ל רק לת"ק שאלו הו. וכן כתב הרמב"ם
 בפירוט כפי' המנינות (רפ"ג דיומא). אבל לישאל דש"ס [דיומא דכ"ח ב']
 משמש עפי דכ"ח ה"ל ע"ש, ול"ס. אב"י וע"י רש"י וטו' מנחות
 ד"ק ע"ה] שכתבו כסם הירושלמי דק צו"ב שאל ק. אמס גס ככל' יו"כ לא
 התיי כן הרמב"ם, ול"ע: [יח' לכה שצבית המוקד, שהיה שם בכל
 ע"ה שסם עללים מבוקרין לחמדין ולא פחות] [ערכין פ"ג מ"ה]:
 [יש' של עזרה: ב' חון הסיקף של בית המוקד הגדול: בא] היא
 עומדת באמצע מערב של בית המוקד, ומארכת לז' לפון ולז' דרום
 עד קרוב לז' הוינות, ועי' לנפון דאתא מדרוס מתחזי ליה
 כאלו עומדת צו"ב בלפון, ולמאן דחתי מלפון מתחזי ליה כאלו
 עומדת צו"ב שדרוס. אבל באמת לזוית שדרוס קריבס טפי וימא

שהוא בחברון. אופן העומדים למטה שוללים לו הגיע האור
 בחברון והוא אומר הן וכדי להזכיר זאת האבות הקבוצים
 בחברון אומרים כן: ג' מלשכת השלמים. לשכה שהיו העללים
 של תמידים שם: לשכת החומות. כל לוקחים כולת למתה
 ויין לנכסים שהיו הולכים אלל
 הממונה על החומות ועומדים לו
 מעות כפי הנכסים שהוא לריך. והוא
 ענין לו חוסס. ועליך חותם אלל
 הממונה על הנכסים. ומקבל ממנו
 נכסים. והואה לשכה הממונה על
 החומות ויש בה היא קרויה לשכת
 החומות וכמו שקלים מפורש [בד'
 חומות] היו במקדש. וכמו עליהם
 עגל זכר גדי חוטא. כעצמא חותם
 שכתוב בו עגל. צידוע שנתן מעות
 לנכסי פר. זכר. צידוע שנתן מעות לנכסי איל. שתרנוס
 היל דכרא. גדי. צידוע שנתן מעות לנכסי כבש.
 חוטא. צידוע שנתן מעות לנכסי מלורע: לשכת בית המוקד.
 על שם המדורה שזולקת בה תמיד. קרויה בית המוקד:
 ד' תשעים ושלושה כלי כסף וכלי זהב. לא חתפרש למה הולכר
 למין

ופותח הפספס וכנס משם לתא. והיא לשכה אחת הפסוחה להיכל. ומן התא נכנס להיכל. והולך בחלל ההיכל עד השער הגדול שבסוף עובי הכותל מצפנים ופוחחו. וזא לו אל שער השני ועומד צפנים ופוחחו: נגר. צריח שמצדדים מקלה הדלת לקלה הדלת. פי' אחר נגר. היינו

בא בו והיה סגוריה. נשל את המפתח והפתח את הפשפשיה נכנס לתא ומן התא אל ההיכלה) עד שהוא מגיע לשער הגדול. הגיע לשער הגדול העביר את הנגריה ואת הפוחחות והפתחו. לא היה שוחט השוחט עד ששומע קול שער הגדול שנפתחה: ק מיריחו היו שומעין קול שער הגדול שנפתחה. מיריחו היו שומעין קול המגריפה. מיריחו היו שומעין קול העץ שעשה בן קמין מוכני לבוורסא. מיריחו היו שומעין קול גביני כרוואס. מיריחו היו שומעין קול החליליס. מיריחו היו שומעין קול הצלצלים. מיריחו היו שומעין קול השורפה. מיריחו היו שומעין קול השופר.

לא היה שוחט השוחט עד ששומע קול שער הגדול שנפתח. מאלהי כתוב ללמדן בנמ' אל פתח אהל מועד עד שחא פתוח ומכס ללמדן לכל הקרבנות ע"כ. ור"ל אותה גמ' שכתבתי במשנה ז פ"ה דזבחים ובשלמים הוא שדרשו כן שכן נאמר המקרא. והשחא דכל הקרבנות היין נלמדים

אלה משלמים. לא ידענא מאי קביא להו להחוס צריש מסכת ערובין דלמה לי קרא לפסול שלמים שנשחטו קודם פתיחת דלתות ההיכל חיופוק ליה דנחשו קודם לפתוח של שער ואמרי' העולה עולה ראשונה. וסמך של שער נמי צרי' פתיחה לדלתות ההיכל כדחק בחמיר ע"כ. ומאי קוביא הא חמיר גופיה לא משעי' לי'אלה משלמים ועל הרמז"ש המייני ג"כ שצפ"ה מהל' מו"ק קכז שלמים שנשחטו קודם שיפתחו דלתות ההיכל וכו'. והרי כל הקרבנות כקדמבמע ממהנין דהכא: ק המגריפה. פיכס הר"ב כלי נגון כו' ואפשר שנקראת מגריפה לפי שזרתה היתה כן. הרמז"ס. ומ"ש הר"ב י' נקבים היו צה וכל אחד ואחד מוליא ק' מיני זמר. נמלאת כולה מוליא אלק מיני זמר הכי הניח צפ"ב דערין ד' י"א ואמרו שם דגומתא היא. אבל רב מתנא אמר שמאל בכחו מוליא י' מיני זמר נמלאת כולה מוליא ק' מיני זמר. וכן העתיק הרמז"ס בפירושו כפי נא"י. פירש"י עשרה נקבים היו צה ובכל נקב היה קנה א' ובכל קנה וקנה היה צו י' נקבים וכל נקב של קנה הוליא מין זמר נמלאת כולה מוליא ק' מיני זמר: מוכני לכיור. לכן הר"ב לקטעו בצור כו' וכשהיו מעלים אותו מן הכור לקדש צו ידיהם ורגליהם היה קול הגלגל נשמע. מכוף דכרוו שכתב דלהעלותו הקול נשמע. אחה למד דחללת דכרוו דלשקעו לאו דוקא שהרי כל עלמו של גלגל לא נעשה. אלא להשמיע קול. והוא כדעת רבי יוחנן (בזבחים ד' כ"א) כמ"ש במשנה י' פ"ג דיומא. ושם הארכתי צפ"ד 'ובצפ"ק דמסילתין כתב הר"ב צפ"ס הרמז"ס. פי' אחר למוכני: קול השופר. ידוע שהשופר חוקטין אותו בכל יום (במקדש) וכמו שכתבתי בצוף סוכה. הרמז"ס: קול

יבין תפארת ישראל בועז

(ה) ואי"ל ל"ל קרא זה בשלמים, הרי ממילא פסולים מדשחטן קודם לחמיר, ואמרי' [בפסחים כ"ח ב'] העולה עולה ראשונה. י"ל דקרא דעולה ראשונה היינו שיקריב אצרי החמיר קודם לשאר הקרבנות, וקרא דפתח אצטריך שיקדים נס שחיפת חמיר לשחיפת שאר הקרבנות, אף דשחיפת לאו עוולה דהרי כשרה צור. עוד י"ל דקרא דעולה שחיה ראשונה אפי' בשחיפת, והיינו לפתחיה, אבל דביעדר כשר מדא' ששחטן קודם הערב, וכן מדרבנן פסול [כמנחות מ"ט ב']. וכמו כן בשחטן אחר חמיר תמיד הערב, רק מדרבנן פסול. אבל בשחטן קודם שנפתח ההיכל פסול מדאורייתא [ועי' חו"ס יומא ד"ט ב', דמהוסבא משמע דשחטן קודם חמיר הבוקר, או אחר חמיר הערב פסול מדאורייתא. ועי' עוד חו"ס פסחים ד"ח ב']. עוד י"ל דקרא דפתח אהל אצטריך לאסוקי הוכא שסגר ההיכל ציוס לבוס זורך, ושחט בוס קרבן שפסול (חו"ס עירובין ד"ב א'). אבל אי"ל דאצטריך ב' קראי לפסול דביעדר, כשאין השער פתוח, דנקדשים צפין טיגס עליו הכתוב לעכב (בזבחים דמ"ח ב'). י"ל דכך קרא מלך העינים שון, דחד קרא מלך שיהיה החמיר ראשון, ואידך קרא [ועי' עוד חו"ס פסחים ד"ח ב' ה"ג]. דנמנחות (דמ"ט ב') משמע דלא משגי, ועי' בחומרי בקודש פ"ד סימן ז' י':

(ב) ר"ל אע"ג שהוא סגור אפי' אספר להקב"ה לצו צו. ור"ל שהיה שער הזה סגור רק לאורות שאין כל השערים נכרכים רק לזוך בני אדם לכנס צפן, אבל הקב"ה א"ל לשער ולפתח. או דווקא סגור ר"ל שהיה שער זה לאורות שאע"פ שנית רשות להכניס נעשה אל אלוהים, עכ"ל יגבו צדימה וציראה, דמן הרין היה שיהיו כל השערים הללו סגורים כי ה' אלהי ישראל צו צו: (ג) הוא המפתח שיווד לאתח השחי: (ד) הדלת הקטן שלד חוץ: (ה) שחוזר ופותח דלת השני שמתחל להיכל, ע"י המפתח השני שפותח כוון: (ו) צריח, ריענעל צל"א: (ז) שלאסם: (ח) דילפיך כל הקרבנות משלמים, דכתיב צה ושחטו פתח להל מועד, משמעו צמון שחא פתוח, אבל כששחטן מקדש פילין (ה). ובששומעין הליים השוערין שנפתח שער ההיכל ותקע חוקט חר"ת. מיד פותחין כל בערי העזרה: (ט) אף שהיה משם י' פרסאות [כיומא ד"ט ב'], והוא 2/3 פרסאות אכננית, דפרסא שגמ' הוא מ' אלפים אמה, ופרסא אכננית היא י"ב אלפים אמה: (ס) הו' כלי זמר שהקדים שלו משמיעים קול נעים וגדול [וגרסה לי שהוא ארגעל]. והיה עשו כדמות מצריפה שגורטין צה דהן מהמנבח [ולא מיירי כאן מהמגריפה שזרקין אותה ושמתת קול גדול [כפ"ס מ"ו], דו מין מגריפה אחת היה הכיור לשקעו בערב להבאר שחתחו, ולהעלותו משם בצוקר, כדי שלא יפסלו מימיו צלינה [ועי' לשי"א מ"ד]. וכשמעלין או מורדין אותו להבאר, היה קול דפיקת שיני הגלגל נשמע עד יריחו, ועשוהו כך להשמיע קול גדול, כדי שישמעו הכהנים [כפ"א סו' ל"ו]: (סב) כן שמו נביני, מכרוו בכל בוקר צהר הניח לפני שער צית המוקד הסגור, עממו כהנים ולויים וישראלים (לעבודתכם צביהמ"ק: (סג) פל"טחע: (סד) שעללען, וכן כמין ב' קערוות של מהכותה שמקטין וע"ז בכל יום צביר של ציהמ"ק: (סה) של הליים שמתוררים בכל יום צפה על הדוקן בשעת הויסוך: (סו) שחוקטין בכל יום כ"ח תקיעות [כשלי סוכה]:

תוספות רע"א פ"ס ג ז [את ז] חו"ס ר"ה לא היה שוחט. מצאתי כתוב. וכן כתב להדיא בהוספת יומא דף כ"ט ע"א.

קול של כ"ג בטעם שהוא מוכר את השם כו'. שהכניס והעם העומדים בעורה היו אמרים בשכמל"ו כדתיקן במשנה ב' פ"ו דיומא ועל אחת קול הוא אומר כן. הלא שמיחסו לכ"ג שהוא ראש המדברים. ואין נראה שהוא קול של כ"ג לבדו נשמע עד יריחו.

דבשלמא קול גביני כרוז אותו האיש שכתו גביני היה לו קול גדול ששמע למרחוק כל כך. אבל להחליט על כל כ"ג. א"ל לומר כן. דלמא לא היה לו קול גדול [וכן מוכח ליבנה דמתי' דקתי בטעם כו' ולא קתי כשמוכיר אלא דלאו בהזכרת כ"ג לחוד תלא]: ה' והניחו וילא. פי' הר"ב אבל מיד לא היה מולאו כו' עד לאחר זריקת התמיד שהיה עושה הטעם ב' נרות כו' וכ"כ עוד לקמן. וכן שנוי בפ"ו דהטבת שתי נרות קודמות לקטרת וכאזכא שאל דס"ל ה"י. אבל בפ"ק דיומא משנה ב' תן ומקטיר

את הקטרת ומטיב את הנרות. והיה כרצון וכמ"ש שם בס"ד. ובחד קרא קה מפלגי. דכתיב בצוקר בצוקר בהטיבו את הנרות יקטירנה. אבל שאל סבר בהטיבו והדר יקטירנה. ורצון בעידן הטבה תהא מקטיר קטרת דלח"ה בין הפרטים דכתיב (שמות ל') ובהטלת אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה. ה"ל דכרישא ומליק נרות והדר מקטיר קטרת של בין הערבים. והתניא מערב עד בקר. אין לך עבודה שששה מערב עד בקר אלא זו בלבד. כלומר זו מערב עד בקר. ולא אחרת. אלא מאי קאמר רחמנא בעידן הדלקה כו' ה"ל בעידן הטבה כו'. גמ' פ"ק דיומא ד' ע"ו. ונמלאת למד לדרבנן זריקת דם התמיד קודם להטבת חמש נרות וכ"כ הרמב"ם בפירושו ספ"ו וכן בהצבור פ"ו מה"ט: שתי נרות מורחיות. כחכ סר"ב האי הגא סבר מנורה

מחזן לפרוכת העדות. עדות הוא שהשכינה שורה בישראל. זו

(1) למבלי' בלע"ו: מבור. שם מקום: ה ובאחרונה. שלא היה רק מטע דין. ולא היה יכול ליקח בחפזו. כיצד שאר הדב' לתוך העני: והניחו. לפני שם וילא. אבל מיד לא היה מולאו שתיין שלר"ך לתת דשן אלא המוצח קדמה כמו דשן המטרה ממחין עד לאחר זריקת

התמיד שהיה עושה הטבת שתי נרות ונומר השלמת דשן המטרה. ואז היו שיהם מולאין זה הטני וזה הכזו ובספין דשן במקום אחד אלא המוצח. ובלע"ש שם במקומן: ומצא שתי נרות מורחיות דולקים. האי תנא כבז מטרה מורח מערבז היא מניחה ופעמים שמואל גם השאר דולקים ונקט שתי נרות מורחיות דולקים מכוס ושאר נרות אפי' דולקים מכבן ומדבן. והילו שתי נרות הם מלאן דולקים. איש מכבן. ועוד מכוס דקתי בסיפא מלאן בכבו

לאלו מורחיות. חור ומדליקן. ובשאר נרות מלאן בכבו. אינו מדליקן עד הערב: מדרשן את השאר. חמש נרות שללד מערב מסיד מסן השמן הישן והפחילה הישנה והדשן ונותן הכל בכזו ונותן שמן חדש ופחילה חדשה. ולאחר שחיטת התמיד זריקת דמו מדרשן השני מורחיות ונותן בהן שמן ופחילה חדשה. והא דמפסקא ההטבה בשחיטת התמיד זריקת דמו. והיו מטיבין כולן יחד משום דכתיב (שמות ל') בבקר בבקר בהטיבו את הנרות אתמרה חורה חלק ההטבה לפני בקרים ועבד הטבת חמש נרות כרישא והדר הטבת ב' נרות משום דכיון דתחיל עבד רובא. והא לא עבד שיתא והדר חד. מכוס דכתיב בהטיבו את הנרות [אין] הטבת נרות פחות מכנים. וה"מ בזמן שאין הנס. כגון לאחר שחם שמעון הלדיק. אבל קודם שחם שמעון הלדיק שהיה נר מערבי דולק תמיד בדרך כס כדתיבא נר מערבי שנותן בה שמן כמות חכרוטיה ממנה היה מחיל

(1) אישכ' זימבל. וכן

אם קילו של כה"ג פ"י ומה פ"י מלא ל"ט פ"ג א"ר"א בן דבליא. יומא ל"ט פ"ג פ"ג: ה' ב' ע"ב ברישן מוכח הפנימי. ה' פ"ג: נכנס ונמל הפנימי. פ"ג פ"ג כ"ה מדרין ומסוין פ"ו: פי' שוכה ברישן הכערה. מ"ה ע"ש פ"ט:

שנוי נוסחאות קול של כ"ג. כתיק' ונכנס קולה. א"ר אליעזר בן דבליא ע"ש. כתיק' ד' אלעזר בן דלגיי. ולי' ר' אלעזר גס בפ"ג: ג' כ"ג א"ר אלעזר שני דגלי (2) ע"ש וע"י רל"ג. דבית אבא בהר סבור. כתיק' ..בהרי. ולי' כתיק' (3) (4) (5) ; נכנס' לראב"ד כתיק' הסבור: ה' ונמל הפנימי. כתיק' ונכנס' ..את הפנימי; כתיק' נוסל הפנימי. והיה חזון. כתיק' ה"ה. שתי נרות מורחיות דולקים. כתיק' ד"ו דולקות. כתיק' ד"ו כתיק' שתי נרות מורחיות דולקים.

תוספת חדשים יומא ר"ה קרא של כ"ג פי' שהיה קול של כ"ג לבדו כו'. ויומא דף כ"י ע"ב מוכח דעל כ"ג לבדו נאמר דלח"ה שם על גביני כרוז ואף ע"כ כ"ג משוכת ממנו כו' גס מוכח שם דלא על כל כ"ג נאמר דלח"ה שם וכבר אמר פ"ט: פסג אחת היה משנה כו' גס מדשלה אגריטוס מהנות לגביני על שמע קולו ג' פ"ט: ש"מ שלא היה סכיח מ"ש על יוד' כתיב ליריחו וכן מוכח עוד למעין שם:

ראשון לציון באר"ה הגר"א פ"ב בשנה אמר ר"ה בן דגלי ע"ש כו' וימא ל"ט ע"ב ושם אחא א"ר יוס' בן דולגלי ע"ש היו לאלא כברי מבר כו'. יעמכ"ג אחא א"ר אלעזר בן דגלי ע"ש היו לאלא כברי הכור כו'. ועד דיוקן וי' וי' כתיב כדברי ל"ג הרך יעור מהרגמין ארעא דמור: ת"מ ר"ה קרא של כ"ג כו' והין נראה שהיה קול של כ"ג לבדו כו' י"ל: כתיב: באורי הגר"א פ"ב ע"ב כו'. ל"ל שלא היה מחיל נדישן המנורה על שיהי גזר דשן מוכח שלא היו עשוין שני עבודות חד. וכן אמרו כיומא י"שן מוכח הפנימי קודם לירשן המנורה:

יבין תפארת ישראל יבין

החילון, והרי דישן המנורה א"ל להולאו עכשו עינין, מדחיטת השחא רק ה' נרות, וכ' נרות האחרונים לא ייטיב עד אחר הקטרת הקטרת. לכן היה ממחין ג"כ מהולאו דישן הקטרת עד אחר הטבת גס ב' נרות האחרונים, כדי להולאו ב' הדיוטנים יחד, ויבטו שיהיו כנס פסג א' יחד, דאסור להטריח קמי שמיא כניכול להנרות ניסים שלא לזוקן, כהך מעשה דרבא (תענית כ"ד ב'): (ע"ה) לראב"ד [פ"ג מנחות] דקיי"ל כמ"ד בהש"ך מורח ומערב מונחים נרות המטרה דהיינו ג' קנים למורח ונ' קנים למערב. הך מ"ד ס"ל, דנר שהוא שני לנר החילון שבמורח הוא נקרא נר מערבי, מדהוא הנר מערבי הראשון לנר היוהר מרחי [בן סי' רש"י שנת כ"ב ב' ד"ה נר מערבי]. וא"כ סביר קאמר הכא שכשנמלא ב' מורחיות חלקין מניחן דולקין במקומן. דמזליך לכניה ב' נרות להטיבין עד אחר הקטרת [כליל סי' ה'] וגם לר"ך שמנר המערבי יתיה מדליק תחלה וכו' יסיים [במנחות דפ"ו ב'], לפיכך גם הנר הראשון של מורח, מניח מלהטיבו עד לבסוף, כדי שיהיה ניכר שהנר השני הסמוך לו הוא הנר המערבי. [ורבזרחי פ"ט: מהלכות, למ"ד מורח ומערב מונחים, היה כל פי הפחילות פוגים לזד מערב. אב"ב תמוהים לי דברי רש"י במנחות (ד"ג ב') שכתב, דלמד מורח ומערב מונחים, איתו הנר החילון שללד מערב נקרא נר המערבי. לא זו שסודי דברי עלמו נכנסת שנת (ה"ל), דשם כתב דלמן מיד הנר הכ' ממורח נקרא נר מערבי, אלא שבוחר גם דברי המשנה כאן, שאמרה שמינת ב' המורחיות דולקין, והרי מנר המערבי לר"ך להחיל ולסיים כליל, וכ"כ המורחיות לא היה נר המערבי של רש"י. ואפשר דרש"י דמנחות ה"ל ג' כתיב: כתיב דין מלת מורחיות אלא מערבות, וכמ"ש המורחית פ' בהעלותך למכ"ש בפירושו

בפירושו

וצה היה מסוים כשהיה צל להטיב השני נרות מזרחיות. לא היה מדשן אלא הכר הראשון בלבד. ומטיבו ומניח הכר השני הכמוך לי דולק עד הערב שהדליק את הנרות וממנו מדליק כל הנרות האחרים. ואחר שהדליק את הנרות מטיבו ומדשן לנר זה בערב ומדליק. ואע"ג דכתיב

את השארית. ומניח את אלו דולקים במקומם. מצאן שבבוש. מדשנן ומדליקן מן הדולקיהם. ואחר כך מדשן את

מטרה מזרח ומערב היא מונחת. ודלא כחגא דמנשה ז' פירק י"א דמנחות ועמ"ס שם בס"ד: ומניח את אלו דולקים. כהן הר"ב ולאחר שחיתת התמיד וזריקת דמו מדשן השני מזרחיות כו' [ועיין לקמן בפ' הר"ב כד"ה מלאן שכבו וכו'. ועמ"ס הר"ב] והא דמפסקו כו' משום דכתיב בצבוק

בצבוק בהטיבו את הנרות אמרה תורה חלק ההטבה לפני בקרים. כלומר ולריך להפסיק ציטתם בעבודה אחרת כדליתא בגמ' פ"ג דיומא ד' ל"ג. והא

ההטבה ראשונה קודם לרובן פשיטא דיתא. דבהטבת נרות כתיב בצבוק ובתמיד כתיב חד בצבוק את הכבש אחד תעשה בצבוק (במדבר כ"ה) ואמרי' יוקדם דבר שנאמר בו בצבוק בצבוק כו'. כמ"ס במשנה ב' פ"ו. ולאצט"ה שאלו דס"ל דרס התמיד קדים להטבה שניה אמרי' הסם בגמ' דררס בצבוק בצבוק דכתיב גבי בני גורי עליס וליגס עיני לשם דהא לא קדמי למערכת שניה כמ"ס בפ"ג משנה ג' הלכך שדיקו חד אהטבת נרות דכתיב זהו תרי בקר ולהו חלת וחד ארס התמיד דכתיב ביה חד בקר ולהו תרי. והלכך מדרש הטבה קדים דהכא חלת והכא תרי. ורס התמיד קדים להטבה שניה דהכא תרי והכא תרי ומכפר עדיף דעולה מכפר [כדחנן סוף פ"ה דערכין]. ומדלא אמרי' דהעלאת אברים [גמי האם מפסקת] ש"מ דלית לן למשמע שהיא מפסקת אלא חדא עבודה [ולפיכך לרבנן דילפי דקמרת מפסקת על כרחך דס קדים לכולהו הוצבות ככ"ל]. ומיהו זריקה דס הוא דמקרי עבודה אבל שמיטה לא. והא דכתיב הר"ב לקמן לאחר שמיטה ל"ד אלא לאחר זריקה גמי וכמ"ס בכאן. וכן עוד לקמן כד"ה ומדשן את הבשר כו'. וכדליתא בגמ' שכתבתי וכן לא דייק הר"ב בלישניה רפ"ו. ומכאן אמי מוכיח דשמיטה לאו עבודה היא. כמ"ס משמח דגמ' במשנה ד' פ"ק דזבחים וההו"ס כס נחלבטו מאד להביא ראיה לדבר ולי נראה שזו ראיה פשוטה היא [ואע"ג דקבל והלך גמי מוקדמים

ומטיב

כדי לפרסם הכס שהוא דולק תמיד. ומה שמטיב המש שלד מערב תחלה ולא תחש שלד מזרח ולכסוף שמים של מערב ונתחם היה לו להדליק. ולא עביר הכי. משום דכתיב (ויקרא כ"ד) להעלות נר תמיד מחוץ לפתחת העדות יערוך אותה לפני ה'. אמרה תורה קבע נר להדליק ממנו שאר נרות. ואיזה זה נר שני של נר מזרח והוא קרוי נר מערבי דכי עייל בהיכל בההוא נר פגע ברישא. ואין מעבירין על המנות. ואיכא למימר בההוא חסוקס הגס והוקבע להדליק ממנו. וכנר ראשון אי אפשר דהא כתיב לפני ה' מאותו נר של נר שניה. שהוא לנר מערב. ואין נר ראשון קרוי לפני ה': מצאן שבכו. השנים מזרחיות. כגון לאחר שמתן שמעון הדויק מדשן ומדליקן מן הדולקים. לא שהיה נותן פתילה חדשה ושמן חדש כדרך הטבת הנרות שהרי לעולם אין מטיבין שני נרות מזרחיות אלא לאחר שחיתת התמיד. כדי להפסיק צין הטבת המש להטבת שמים. אלא מדשן היינו משמח דהשן כדראש הפתילה היבנה ומנציחה ומדליקה. כדי להיות ניכר יפה הפסק שצין הטבת המש נרות לשמים. והם אין בנרות דולקים מדליקן ממונה העולה: וכדשן את השאר. זו הטבת המש הנרות כמותן פתילה חדשה וכמן חדש ומניחן כצויה עד הערב שבה ומדליק ומדשן דהכא אינו כמו מדשן של שנים מזרחיות דלעיל: ולאחר שחיתת התמיד וזריקה

הנהו טעמייהו דכתיב הרש"א בהטבה כו' ע"ט שאין עבודה אלא חלקי עבודה אלא שהוא כתב כן גם בטעם השמיטה וא"כ אין ראיה. אע"ג דשמיטה התמלה. ומ"ס הר"ב ואע"ג דכתיב כו'. הכי עדיף טפי וכו' דקרא אסמכתא בעלמא הוא. ועי"ל דכיון שהטבה בהטבה ראשונה שתי נרות יתקיים קרא. דלא תהא אלא לומר דלא ליעבד שית בהטבה קמא. ועמ"ס בסדר"ה ומטיב כו': ומדליקן מן הדולקים. כתב הר"ב ואם אין בנרות דולקים מדליקן ממונה העולה. וטעמא פ"ג ברפ"ו ועמ"ס שם בס"ד: (ה) כה"ס מהד"ב ד"ק ליתא למלות [רבנן פשיטא דיתא] ונוספו בדאוסס שאתרי ע"פ מהד"ק ד' תהא. ועי"ל פ"ג.

מצאן שבכו. מ"י: ס"ס: יא"ו יא"ח"כ מרשן את השאר. מ"י: ע"ס: ה"פ:

שנויי נוסחאות (את) אלו (דולקים). כתיב ליה: כמכ"ב ד"ו. אלו ודולקן.

ראשון לציון מ"ה ה"ס ד"ה ומניח את אלו דולקים פ"ו והא דהטבה ראשונה קודם לרס התמיד לרבנן כו' דכריס: הללו מייסין מוקן וסיקון:

לקוטיים פ"ג מ"ה ה"ס ד"ה ומניח וכו' והא דהטבה ראשונה קודם לרס התמיד דהטבת נרות כתיב בצבוק בצבוק ובתמיד כתיב חד בצבוק את הכבש ה"ו תעשה בצבוק ואמרי' יוקדם דבר שניה' בו בצבוק בצבוק וכו' כמ"ס תרי"ב פ"ו ולאצט"ה שאלו דס"ל דרס התמיד וכו' עי"ל שהי"ט בני הדפוסים בלשני וכו' והו' ברוכה דכל זה הוא לית טעם לאצט"ה שאלו דס"ל דרס התמיד חלק הטבת ה' נרות והיינו משום דכתיב את חלת חד בצבוק ובהטבת כו' בצבוק וכן אמרי' בעלמא דג' בצבוק קדמי לחד בצבוק וה"כ הכא ס"ל לאצט"ה שאלו דרס"ה חד בקר דע"ט התמיד וחד בהטבת נרות וכו' והכרחי ליה לשי שראייהו לרש"י שטעמיהו ל' שהי"ט טעמיהו והא דע"ט: ראשונה קודמת לרס התמיד לרבנן פשיטא דיתא וכו' נ"י שכן טעם נ"י אמטיט שפליגי בליתא תמיד עושט פנים והוציף בדברי הה"ט מוססין שלא כהלכתן עד שגריס להל"ד לחפזה טונא על התי"ט שדכתיב סתריס "ואין דהשקרא כתב בשיטות הטבה ראשונה קודמת לרס ולכסוף כתב לייסר וכן כדבור דלילי והאריך כו' ע"ס. וזה"ש דלואו הוספת אינו עיקר ולי התי"ט אמיתי כמו שהתקתי והכא לא מייירי אלא לראש שאלו וע"ט לקמן. (ב"ל): בא"ד פ"ג בנן דיוסי דתורת השבט ע"כ דס קדים ללבו הטבת וכו' הכ"ד האריך לציטתו לנרות ולנתון יכור זה ובה לך חוקן לטוב אלוס התי"ט אגב ריהטיס לא דקדק בענין זה ואי לפש כס"ד הוי יודע דליכא פוגמא צין לכה שאלו לרבנן אלא נקטורה ורעבה כו' נרות דלנבל שאלו מטיב והדר מקשר ולרבנן מקשר ברישא והא מטיב ומכוואל כ"ש דיומא ד' ע"ו ודף ל"ג וכו' אכל הטבת ה' נרות אמי לרבנן קודמת לרס מטעמא דכה

י כ י ת פ א ר ת י ש ר א ל י כ י נ

בפירושו הכא, שכתב דנר הסמוך לפתחת הוא הנקרא נר המערבי, והוא הסמוך לו למזרח סס ב' הנרות שמיט מלטיב עד אחר הקטורת. אב"ו ע"י כ"ס (ד"ג א') דגרסינן בתמנה מלא כו' נרות מערביות. אבל הרמב"ם בציבורו [פ"ג מנחות] כתב דקו"ל כה"ד דהמזרחית לפון וררס מונחת, ונר האמלעי נקרא נר המערבי, ומכוס שכל הנרות של המזרח, מולדד ראשי הפתילות לנר נר האמלעי, וראש הפתילה של נר האמלעי מולדד כלפי מערב. א"כ ל"ג בתמני' מלת המזרחיות, רק יניח הפתילה מלטיב הנר האמלעי והנר שבלדו וכ"כ הרמב"ם שם. [וג"ל דלרמב"ם נר שבלדו, היינו הנר הסמוך להאמלעי בלפון, כדי שיהיה נר המערבי טפי מימין דכנסה כ"י, דיומן תשיב טפי כיומא דל' ע"י וג"ג ב'). ואליהיק לפ"ו למ"ד מזרח ומערב מונחת הרי היה נקרא נר המערבי הנר היותר אמלעי של ב' המזרחיות. התם ה"ט משום דנר הימני הוא המזרחי ולא המערבי. וגם לא אפשר כוונת אחריתא, דאם גם יניח מלטיבית תחלה כו' ב' ו' מקלס המזרח ככל זה לא יהיה מועיל רק שיהיה הכ' המזרחי יהיה נר מערבי מאותו שבקלס המזרח שהיטיב תחלה, ויהיה ג"כ ימני לנר הכ' המזרחי שמיטיב עמו אבל עכ"פ אין עינין שהנר שנתנה נר מערבי להתחיל ולסיים עו, יהיה נר מערבי להנר שמיטיב עם הנר המערבי ביהד, ויהיה ג"כ ימני לו, וזה אי אפשר כשמונחים מזרח ומערב. ועי' כשידור רכטו יעבדן וקל"ל: (עו) ר"ל דהאר' ה"ה נרות אפילו מלאן דולקין מכתב ומדשן, שלוקח בלכתים של זהב הקטנים את הפתילות

השנים מה' נרות הכ"ל, ובזוף השמן הישן לתוך הסו, ומקנה ומקנה הנרות הטוב ע"י מחתה זהב קטנים, כדי שלא ילכלך אצבעותיו. ואח"כ נותן שמן חדש ופתילות חדשים צהן ומניחן קן [ולרמב"ם פ"ג מתמידין אינו מכנה דולקין רק מתקנן]. ולאחר זריקה דס התמיד מטיב: נוסף זה גם ב' הנרות המזרחיות. כיהו צומן שמעון הדויק שהיה נר מערבי בלדו דולק תמיד בדרך נס, או לא היה מטיב בצבוק אחר הקטורת רק נר א', והיה לנר המערבי דולק עד הערב, דלא אחר שהדליק כל הו' נרות האחרים, היטיב גם נר המערבי והדליקו מחדש: (עו) ב' המזרחיות הניחן דולקין והולכין, ולת"ד לפון ודרוס מונחין, הניח נר האמלעי והנר שבלדו מלאן כלעיל: (עח) שכתבו אלו הכ' : (עט) לא שמדשן כמו שמדשן שאר ה' נרות להסיר הפתילה והסמן הישן כלעיל דברי אין מטיב ב' הנרות אחר הקטורת. רק ר"ל מדשן הכ' המזרחיות, דהיינו שמסיר הפחם מראש הפתילות בלפן, וחוזר ומדליקן מן נרות האחרות, אם נשארן צהן דולקין. ובל זה עשה רק כדי לעשות הכר יפה להפסקה שטושה צין הטבת ה' נרות, להטבת הכ' נרות, דאילו היה מניחן כצוין ועומדין ולא היה מדליקן, היה יכול הרואה לחשוב שברפון הכהן הימני צ הליוס להטיב איהו סירלה וכמה שירא. אבל כשחוזר ומדליק מיד אותן הכ' נרות, אז יכיר יפה, שאותן הכ' שהדליק הן אותן שפירך להניח מלטיב עד אחר הקטורת, ולאצט"ה

שאל

אבן היתא לפני הנגרות...
הנהיג את הכוזב...
הניח; ; משכב ופניח...

שגוי נוסחאות
הנהיג את הכוזב...
הניח; ; משכב ופניח...

הוספות חדשים
הנהיג את הכוזב...
הניח; ; משכב ופניח...

ומטיב את הנרות. הר"ב השיג על הרמב"ם שסובר שהטבחן
הוא הדלקתן. שפירש בהטיבו. בהדליקו והאחרונים חולקים עליו
ואומרים שאין הדלקת הנרות אלא בין הערבים. ופירש בהטיבו
אינו הדלקה. אלא תקון הפתילות. וכל זה המלא באורך בהשבת
הרשב"א סי' ש"ט וע"ט. ודעת
רש"י צ"פ שתי מדות פלה פ"ה
ובפי' התורה נראה כדעת האחרונים
וכן נראה דעת הרשב"ד צ"פ צ"מ
ע"כ. וכן דעת אונקלוס. לכן הכ"מ
פ"ג מה"ת [א"ל] שבכוונה הקדים
הכ"מ לכחוש כי ש"ט קודם ע"ט כי
לפרש זו שבטי' ש"ט. ואמנם מה שהר"ב כתב על הפי'
שכתב הוא בשם רבינו ברוך בר יצחק שהוא המאוור כו'
הנה קרוב לזה הפי' כחוש בשאלה של הרשב"א שבטי' ש"ט
והשאלה שאלה לזה הפי' שכתבו ג"כ. אבל הרשב"א השיב לו
שיש עליו כמה תמיהות וקצתן עולים ג"כ לפי' של הר"ב שכתב
רבינו ברוך בר יצחק ולכתבם אחת לאחת ואלו הן ראשונה תמה
למה טלה טעם הנחת המערבי דולק כמה שמנו מדליק את
המנורה בין הערבים שאינו מפורש [בכתוב] והניח העיקר
המפורש בכתוב שיהא דולק לפני ה' תמיד וכך הל"ל ומניח את
המערבי דולק שנאמר לפני ה' תמיד. שנית במלאך שכבו שמדליקן
כדי להיות ניכר יפה הפסק כו'. ואורבה היה יותר חיוב
הדלקה ניכר כשהיה הוא כזה כלאותן החמשה האחרים.

ועכ"ז מסלק ידו ממנו ואין מדשנו. כי היולא ורואה שמדשן את השאר ומניח זה דולק סבור שאין זה מניחו מלהטיבו עכשו אלא
מפני שהוא דולק. אבל כשהוא כזה ואפי"ה מטיב את השאר ומניח את זה עכשו ניכר ונגלה שאינו מניחו אלא מפני חיוב
ההפסקה. ועוד שנמלא מדליק לערב בשמן ופתילה יבשים. ועוד שהרי הסרה המדה לערב ממדת חברותיהן. כשעור מה
שלך בבקר משעה שדשנו והדליקו עד שמדליק חברותיהן בערבי ואל"ה שאז ידשן ג"כ. זה לא נשמע מעולם ולא נזכר ביום
מקום. שידשן שנית לערב. ואין אלו אלא דברים המהמיהים. שלישית מנגן שאם מלא דולקים בחמש שמחוייב לכבותו. רביעית
שמכבה המערבי ולמה והרי כחוב לפני ה' תמיד. חמישית מי דחקו לומר שבזמן שאין הנס קיים אפי' מלאו דולק יכבדו ולמה
מכבה דלמא חזר הנס למקומו. שלא ניתן להם זמן לנס לדעת עד איזה זמן ימשך ומאין ואילך לא ימשך ובכל יום ויום יש
להספק שמא נזכה ויחזור הנס למקומו ויהא עד לשאר עמו. והמכבה הזה כובש עדותו. ועוד היאך יכבה והלא שני בספרי
יכול יכבש ח"ל לפני ה' תמיד. אלא חזר לפני ה' לא יכבה כלל. וכן הקשה ג"כ על שיבוי החמש נרות כשמואלן דולקים או
מקצתן מברייחא דספרי. ולפי שהזכיר ג"כ גירסא אחרת בזה לא ראיתי להאריך. אלו דברים הנוגעים לזה הפי' שלפנינו.
ואע"פ שאין הכל לטוב ממש והנה מסקנה הרשב"א שם ובסי' ש"ט דרך מחטי' להכח בהטבה של בקר. והיה דרפ"ו בהטבה
של בין הערבים היא. ומפרש דהא דקחתי הכה מדשן את השאר כלומר אותן שכבו. ולשיטתיה דס"ל כל שלא כבה אינו ראוי
לכבות כמו שהזכרתי לעיל. ונקט שתי נרות מזרחיות דולקים. משום שיפא כרכב הר"ב בפרוץ הב'. וכיפא דקחתי ומלאן
שכבו מדליקם כו' כדי לקיים לפני ה' תמיד. ואע"ג דאשתי של המזרחיות נאמר. אינו נקרא מערבי. אלא בהלטרופות הראשון
ולכך לריך שיהא גם הוא דולק ואח"כ מדשן את השאר היינו לוחם שכבו כדפי'. ותנא דידן לית ליה שום הפסקה בין הטבה
להטבה. ללא דריש בבקר בבקר. וא"כ איך ליה מ"מ ס"ל דכל זמן שכבו המזרחיות מקדים הטבחן להטבת חמש נרות כדי
לקיים לפני ה' תמיד. ולא אמרינן כיון דאחמיל עביד רובא. ועיין בפירושו הר"ב. ומה שכתבתי בס"ד צ"ל דיומא משנה ד':

והוא המאוור שכלל הפירושים. ודברי רמב"ם במשנה
זו המהים מאל. וגם מה שסובר שהטבה הנרות היא
הדלקתן ושהו מדליקן הנרות של מנורה כולן בבקר
כדרך שמדליקן בערב. פליאה נשגבה בעיני ולא שמעתי ולא
ראיתי לאחד מרבתי שסובר כן. ואבן היתא לפני הנגרות.
לפי שהמנורה גובה י"ח טפחים והיה לריך לעלות למקום גבוה.
כדי להטיב את הנרות: ובה שלש מעלות. כנגד ג' העליות
שכתובות במנורה בהעלותן את הנרות. והעלה את נרותיה.
להעלות כר תמיד: הניח הכוזב ויצא. עד לאחר [זריקת] דם
התמיד שאז עושה הטבת שתי נרות והוליאן וכן חבירו ואל"ה את
הטני וכש'וליאן השתחוו בגמר העבודה. ולא עכשו. שעדין
לא נגמר עבודתן:

יבין
תפארת ישראל
יבין
הוא עד אחר (שחיטה) [זריקת] התמיד [פי' לעיל סי' ס']. [כך הוספתי
פירושי זש בדברי רבינו ברוך ור"ב, כדי לתקן כזה קושיא שהשב"א כתב
(ע"ט ו"ט), שהקשה א"כ מה היכר יש בהדלקה]. ביהו אם מלא שכבו כולן,
מדליק אותן ב' הנרות מקינסא שמכנים ממונח העולה [ולדמ"ס שם
גם נכנה רק מערבי מדליק מקינסא]: (פ) ר"ל ללחך בהדליק אלו הב'
מסיר הפתילות ושמן הישן מה' האחרות ומסים תחתיהן פתילות
ושמן חדש, ומניחן ק' עד הערב שאז מדליק כל הנרות כולן:
(פא) לפי שהמנורה גבוה י"ח טפחים, להכי היה לריך הכהן לעלות
למקום גבוה כשמטיב ומדליקן. [אב"י ע"י שנת ג"כ אי' דיה אשתת

וזריקת דמו חזר ומדשן [המזרחית] ונתן שמן ופתילה חדשה
ומניחה עד הערב כבויה. ובר שני שקרויה מערבות כמו כן
מדשן ומסיר השמן והפתילה ישנה ונתן שמן חדש ומדליקה
ממונח העולה כדי להדליק ממנה בערב הנרות האחרות שבר
מערבי הוקבע להדליק ממנו נרות
אחרות ולכן נמי מדליקה הם מלאה
כבויה קודם שחיטת התמיד כיון שלריך
מ"מ להדליקה כשכא ומטיב לאחר
שחיטה. כך מלאתי פי' משנה זו
בפירושי רבינו ברוך בר יצחק
והוא המאוור שכלל הפירושים. ודברי רמב"ם במשנה
זו המהים מאל. וגם מה שסובר שהטבה הנרות היא
הדלקתן ושהו מדליקן הנרות של מנורה כולן בבקר
כדרך שמדליקן בערב. פליאה נשגבה בעיני ולא שמעתי ולא
ראיתי לאחד מרבתי שסובר כן. ואבן היתא לפני הנגרות.
לפי שהמנורה גבוה י"ח טפחים והיה לריך לעלות למקום גבוה.
כדי להטיב את הנרות: ובה שלש מעלות. כנגד ג' העליות
שכתובות במנורה בהעלותן את הנרות. והעלה את נרותיה.
להעלות כר תמיד: הניח הכוזב ויצא. עד לאחר [זריקת] דם
התמיד שאז עושה הטבת שתי נרות והוליאן וכן חבירו ואל"ה את
הטני וכש'וליאן השתחוו בגמר העבודה. ולא עכשו. שעדין
לא נגמר עבודתן:

ועכ"ז מסלק ידו ממנו ואין מדשנו. כי היולא ורואה שמדשן את השאר ומניח זה דולק סבור שאין זה מניחו מלהטיבו עכשו אלא
מפני שהוא דולק. אבל כשהוא כזה ואפי"ה מטיב את השאר ומניח את זה עכשו ניכר ונגלה שאינו מניחו אלא מפני חיוב
ההפסקה. ועוד שנמלא מדליק לערב בשמן ופתילה יבשים. ועוד שהרי הסרה המדה לערב ממדת חברותיהן. כשעור מה
שלך בבקר משעה שדשנו והדליקו עד שמדליק חברותיהן בערבי ואל"ה שאז ידשן ג"כ. זה לא נשמע מעולם ולא נזכר ביום
מקום. שידשן שנית לערב. ואין אלו אלא דברים המהמיהים. שלישית מנגן שאם מלא דולקים בחמש שמחוייב לכבותו. רביעית
שמכבה המערבי ולמה והרי כחוב לפני ה' תמיד. חמישית מי דחקו לומר שבזמן שאין הנס קיים אפי' מלאו דולק יכבדו ולמה
מכבה דלמא חזר הנס למקומו. שלא ניתן להם זמן לנס לדעת עד איזה זמן ימשך ומאין ואילך לא ימשך ובכל יום ויום יש
להספק שמא נזכה ויחזור הנס למקומו ויהא עד לשאר עמו. והמכבה הזה כובש עדותו. ועוד היאך יכבה והלא שני בספרי
יכול יכבש ח"ל לפני ה' תמיד. אלא חזר לפני ה' לא יכבה כלל. וכן הקשה ג"כ על שיבוי החמש נרות כשמואלן דולקים או
מקצתן מברייחא דספרי. ולפי שהזכיר ג"כ גירסא אחרת בזה לא ראיתי להאריך. אלו דברים הנוגעים לזה הפי' שלפנינו.
ואע"פ שאין הכל לטוב ממש והנה מסקנה הרשב"א שם ובסי' ש"ט דרך מחטי' להכח בהטבה של בקר. והיה דרפ"ו בהטבה
של בין הערבים היא. ומפרש דהא דקחתי הכה מדשן את השאר כלומר אותן שכבו. ולשיטתיה דס"ל כל שלא כבה אינו ראוי
לכבות כמו שהזכרתי לעיל. ונקט שתי נרות מזרחיות דולקים. משום שיפא כרכב הר"ב בפרוץ הב'. וכיפא דקחתי ומלאן
שכבו מדליקם כו' כדי לקיים לפני ה' תמיד. ואע"ג דאשתי של המזרחיות נאמר. אינו נקרא מערבי. אלא בהלטרופות הראשון
ולכך לריך שיהא גם הוא דולק ואח"כ מדשן את השאר היינו לוחם שכבו כדפי'. ותנא דידן לית ליה שום הפסקה בין הטבה
להטבה. ללא דריש בבקר בבקר. וא"כ איך ליה מ"מ ס"ל דכל זמן שכבו המזרחיות מקדים הטבחן להטבת חמש נרות כדי
לקיים לפני ה' תמיד. ולא אמרינן כיון דאחמיל עביד רובא. ועיין בפירושו הר"ב. ומה שכתבתי בס"ד צ"ל דיומא משנה ד':

יבין
תפארת ישראל
יבין
הוא עד אחר (שחיטה) [זריקת] התמיד [פי' לעיל סי' ס']. [כך הוספתי
פירושי זש בדברי רבינו ברוך ור"ב, כדי לתקן כזה קושיא שהשב"א כתב
(ע"ט ו"ט), שהקשה א"כ מה היכר יש בהדלקה]. ביהו אם מלא שכבו כולן,
מדליק אותן ב' הנרות מקינסא שמכנים ממונח העולה [ולדמ"ס שם
גם נכנה רק מערבי מדליק מקינסא]: (פ) ר"ל ללחך בהדליק אלו הב'
מסיר הפתילות ושמן הישן מה' האחרות ומסים תחתיהן פתילות
ושמן חדש, ומניחן ק' עד הערב שאז מדליק כל הנרות כולן:
(פא) לפי שהמנורה גבוה י"ח טפחים, להכי היה לריך הכהן לעלות
למקום גבוה כשמטיב ומדליקן. [אב"י ע"י שנת ג"כ אי' דיה אשתת

יבין
תפארת ישראל
יבין
הוא עד אחר (שחיטה) [זריקת] התמיד [פי' לעיל סי' ס']. [כך הוספתי
פירושי זש בדברי רבינו ברוך ור"ב, כדי לתקן כזה קושיא שהשב"א כתב
(ע"ט ו"ט), שהקשה א"כ מה היכר יש בהדלקה]. ביהו אם מלא שכבו כולן,
מדליק אותן ב' הנרות מקינסא שמכנים ממונח העולה [ולדמ"ס שם
גם נכנה רק מערבי מדליק מקינסא]: (פ) ר"ל ללחך בהדליק אלו הב'
מסיר הפתילות ושמן הישן מה' האחרות ומסים תחתיהן פתילות
ושמן חדש, ומניחן ק' עד הערב שאז מדליק כל הנרות כולן:
(פא) לפי שהמנורה גבוה י"ח טפחים, להכי היה לריך הכהן לעלות
למקום גבוה כשמטיב ומדליקן. [אב"י ע"י שנת ג"כ אי' דיה אשתת

הוא עד אחר (שחיטה) [זריקת] התמיד [פי' לעיל סי' ס']. [כך הוספתי
פירושי זש בדברי רבינו ברוך ור"ב, כדי לתקן כזה קושיא שהשב"א כתב
(ע"ט ו"ט), שהקשה א"כ מה היכר יש בהדלקה]. ביהו אם מלא שכבו כולן,
מדליק אותן ב' הנרות מקינסא שמכנים ממונח העולה [ולדמ"ס שם
גם נכנה רק מערבי מדליק מקינסא]: (פ) ר"ל ללחך בהדליק אלו הב'
מסיר הפתילות ושמן הישן מה' האחרות ומסים תחתיהן פתילות
ושמן חדש, ומניחן ק' עד הערב שאז מדליק כל הנרות כולן:
(פא) לפי שהמנורה גבוה י"ח טפחים, להכי היה לריך הכהן לעלות
למקום גבוה כשמטיב ומדליקן. [אב"י ע"י שנת ג"כ אי' דיה אשתת

לא היו כופתין פרקד תמיד

ח"ל. אלא לומר זון יסוד למזבחה של עולה. ופירש החו"מ דף כ"ח דתרתו מילי ילפינן מינה להחלת מתן דמים בגריכה יסוד (וכמ"ס שם מ"ד במ"ד) ומדלג כחב אל יסוד העולה. וכתיב יסוד מזבח. למדרש נמי לשייכים דכתיב יסוד. ולא קביא דרשנין תרתו מילי ודלמא לשייכים לחודא אחי. ד"ל דקודם ית לי להעמיד פסטה דקרא להחלת מתנה. והייחוד לשייכים. ע"כ: ב לא היה שובר בו את הרגל. פי' הר"ב כדרך שהטבחים עושים שמחכים את הרגל כו'. ומניחים רגל

ר"ע מברטנורה בקרן מערבית דרומית: ב לא היה שובר בו את הרגל. כדרך שהטבחים עושין. שמחכים את הרגל עם העור שבו אלא נוקבין מתחת הארכובה הנמכרת עם הראש וטולה בו ומפשיט הרגל עם שאר הבמה. (והא קמ"ל דהכרעים בכלל הפשט הן; ערכובו. כמו ארכובו: מירק את ההפשט. שהרי לא הפשט אלא עד החזה. (י"ב כ"ד ד"י ק"ל. ועדיין

דרומית: ב לא היה שובר בו את הרגל. אלא נוקבו מתוך ערכובו ותולה בו. היה מפשיט ויורד עד שהוא מגיע לחוזה. הגיע לחוזה. חתך את הראש. ונתנו למי שזכה בו. חתך את הכרעיים. ונתנן למי שזכה בהן. מירק את ההפשט. קרע את הלב והוציא את דמו. חתך את הידיים. ונתנן למי שזכה בהן. עלה לרגל

השבור ברגל האחר. אלא טקבו. כשני הרגלים טקבו ומניחין באונקליות דרך הקצבים. וכל כך למה שלאחר שהפשיט מתחתה אחר אחר וכשחוקך רגל ימין עדיין חלויה הבמה ברגל השמאלי. ואם היה תולה אותה כמו הטבחים. לאחר שיחוקך ממנה רגל ימין תפול הבמה לארץ לפי שאומר הרגל (קצוב) [מחוב] ברגל האחר וע"י כן חלויה הבמה. המפרש: [ערכובו. פי' הר"ב כמו ארכובו. עמ"ס במ"ב פ"ו

כחב המפרש הכרעים רגלי הבמה (כרעיים). ועל שם כרעיה קרי להו כרעיים. שמאחר שהפשטו הידים עד כנגד החזה יכול לחתוך כל ד' רגלים יחד. ע"כ. ולא הרגלים כולם. שפשיטה חותק לאח"כ כדלקמן. ולכן יחנן לומר דהכרעים עד מקום הכרעיה קורא כרעיים. ולא יחנה: מירק את ההפשט. גמרא. כמו קרעו ומירק אחר שחיטה על ידו [פ"ג דיומא מ"ד] כלומר גמר הפשטו נגד החזה והוא אחר וכוף הידים. המפרש: חתך את הידים עלה לרגל הימנית. וה"ל דקודם שיחוקך הידים ה"ל לחתוך רגל הימנית. אלא שעדיין כווד הבמה ברגלים והבמה נתלת וכלל הסדר הזה אין שום פסוק כי אם סברא לפי מה שזכרנו לעשות עושין. המפרש: עלה לרגל הימנית חותקה כו'. ועדיין חלויה

ב לא היה שובר בו את הרגל. פי' הר"ב כדרך שהטבחים עושים שמחכים את הרגל עם העור שבו אלא נוקבין מתחת הארכובה הנמכרת עם הראש וטולה בו ומפשיט הרגל עם שאר הבמה. (והא קמ"ל דהכרעים בכלל הפשט הן; ערכובו. כמו ארכובו: מירק את ההפשט. שהרי לא הפשט אלא עד החזה. (י"ב כ"ד ד"י ק"ל. ועדיין דרומית: ב לא היה שובר בו את הרגל. אלא נוקבו מתוך ערכובו ותולה בו. היה מפשיט ויורד עד שהוא מגיע לחוזה. הגיע לחוזה. חתך את הראש. ונתנו למי שזכה בו. חתך את הכרעיים. ונתנן למי שזכה בהן. מירק את ההפשט. קרע את הלב והוציא את דמו. חתך את הידיים. ונתנן למי שזכה בהן. עלה לרגל הרגל השבור ברגל האחר. אלא טקבו. כשני הרגלים טקבו ומניחין באונקליות דרך הקצבים. וכל כך למה שלאחר שהפשיט מתחתה אחר אחר וכשחוקך רגל ימין עדיין חלויה הבמה ברגל השמאלי. ואם היה תולה אותה כמו הטבחים. לאחר שיחוקך ממנה רגל ימין תפול הבמה לארץ לפי שאומר הרגל (קצוב) [מחוב] ברגל האחר וע"י כן חלויה הבמה. המפרש: [ערכובו. פי' הר"ב כמו ארכובו. עמ"ס במ"ב פ"ו

לוקטבים

תפארת ישראל בועז

המאור ה"ל ששם שהחזיק מתרחקת עמה מקרנות אפן בעליהה ובשקיעתה לזר דרוס, כך מתחייבין מקום הסחיפה מקרנות אפן של בית המטבחים, ומתקבצין יחד לזר דרוס וזוהי הכל מושב על יסון כס"ד, אולם ציור השורות של הטבעות, כן נ"ב מקום להאריך קצת דהנה במדות [פ"ג מ"ה] אמרין הטבעות היו ו' סדרים של ד' ו', וי"א ד' של ו' ו' ו'. ושמו דקיי"ל כסדרה דמתי, והיו ו' סדרים של ד' ו' אולם המדפיסים ציור המקדש שב"ס לזוהי כזה. כראש שהינו של שורה וסורה של ד' מתארכת משנין לדרוס, וסדר השורות זה אחר זה היו ממורח למערב. אצל ציור הג"ל שזיירו הראה אפכא, שכל שורה וסורה של ד' מתארכת ממורח למערב, וסדר השורות זה"ל היו מלפון לדרום. וזוהי טעם שהענין לרחו"ט. והן אמר דאין להקשות לזיור המדפיסים שב"ס, מר"ט יומא [ד"ב ב' ד"ה על טבעת שנייה], שכהן ז"ל, לא טבעת שנייה שאצל המזבח וכו'. וזו לזיור המדפיסים שב"ס, היא כ"ד שיחטבו ב"ל מהטבעות שאצל המזבח, הרי אצל המזבח הוא קנה של כל שורה וסורה, ואין יקרא א' מהטבעות שש בש"ס שניי. ד"ל לטובת רש"י ללא תימא דמלה שניי אשורה קאי, רק הטבעת. ור"ל ללא תימא טבעת שניי דקאמר הש"ס, היינו טבעת הראשונה שבשורה שניי, אלא ר"ל טבעת שניי ראשונה. ואעפ"כ לא נראה לי כלעזר הטוב, רק לזיור רחוי"ט, וכדמועת מתני' לדמות [שם] שהבאנו, דהרי מדרוס ללפון קחישו תחא עם המדה, א"כ הו' סדרים דקט, ג"כ הם סדר אחר סדר מדרוס ללפון, וכל שורה מתארכת ממורח למערב. וגם מדרבי המפרש שב"ס [תמיד ד"ל ע"ב ד"ה על טבעת שניי] שכתב וז"ל, לא טבעת שניי שבסדר ראשון שאצל המזבח, אלא בטבעת הראשונה של סדר השני המשוך לזר אפן, ע"כ. הרי מובאר באר הישיב, שסדריו השורות זה"ל מדרוס ללפון היו:

	מערב				
	0	0	0	0	
	0	0	0	0	
	0	0	0	0	
	0	0	0	0	
	0	0	0	0	
	0	0	0	0	
	0	0	0	0	

מזרח

המאור ה"ל ששם שהחזיק מתרחקת עמה מקרנות אפן בעליהה ובשקיעתה לזר דרוס, כך מתחייבין מקום הסחיפה מקרנות אפן של בית המטבחים, ומתקבצין יחד לזר דרוס וזוהי הכל מושב על יסון כס"ד, אולם ציור השורות של הטבעות, כן נ"ב מקום להאריך קצת דהנה במדות [פ"ג מ"ה] אמרין הטבעות היו ו' סדרים של ד' ו', וי"א ד' של ו' ו' ו'. ושמו דקיי"ל כסדרה דמתי, והיו ו' סדרים של ד' ו' אולם המדפיסים ציור המקדש שב"ס לזוהי כזה. כראש שהינו של שורה וסורה של ד' מתארכת משנין לדרוס, וסדר השורות זה אחר זה היו ממורח למערב. אצל ציור הג"ל שזיירו הראה אפכא, שכל שורה וסורה של ד' מתארכת ממורח למערב, וסדר השורות זה"ל היו מלפון לדרום. וזוהי טעם שהענין לרחו"ט. והן אמר דאין להקשות לזיור המדפיסים שב"ס, מר"ט יומא [ד"ב ב' ד"ה על טבעת שנייה], שכהן ז"ל, לא טבעת שנייה שאצל המזבח וכו'. וזו לזיור המדפיסים שב"ס, היא כ"ד שיחטבו ב"ל מהטבעות שאצל המזבח, הרי אצל המזבח הוא קנה של כל שורה וסורה, ואין יקרא א' מהטבעות שש בש"ס שניי. ד"ל לטובת רש"י ללא תימא דמלה שניי אשורה קאי, רק הטבעת. ור"ל ללא תימא טבעת שניי דקאמר הש"ס, היינו טבעת הראשונה שבשורה שניי, אלא ר"ל טבעת שניי ראשונה. ואעפ"כ לא נראה לי כלעזר הטוב, רק לזיור רחוי"ט, וכדמועת מתני' לדמות [שם] שהבאנו, דהרי מדרוס ללפון קחישו תחא עם המדה, א"כ הו' סדרים דקט, ג"כ הם סדר אחר סדר מדרוס ללפון, וכל שורה מתארכת ממורח למערב. וגם מדרבי המפרש שב"ס [תמיד ד"ל ע"ב ד"ה על טבעת שניי] שכתב וז"ל, לא טבעת שניי שבסדר ראשון שאצל המזבח, אלא בטבעת הראשונה של סדר השני המשוך לזר אפן, ע"כ. הרי מובאר באר הישיב, שסדריו השורות זה"ל מדרוס ללפון היו:

דרומית, וזרק ג"כ נגד קרן הווא כנ"ל: (י) כדרך שהקצבים עושין, רק שכן חותכין הכרעים קודם הפשט. אצל בהעולה הרי לריך להפשיט גם הכרעיים, ואריך נמי להפשיטן קודם נתיח: (יא) ערכוב לפעמים פירושו כרעיים, ולפעמים פירושו עקב [ועי' מ"ט נתיח ס' מ"ד ל"ט. ועי' רחוי"ט פ"ו דסנהדרין מ"ב]. והכא ר"ל שנקבו למעלה מצרעיים, במקום לזמת הגידון, ותולה שם, דלוי אפשר להלותו ברגליו ממש, דהרי לריך לחתכם עד הכרעיים צמוד שאר הבמה נשארה הלוי בעמוד [ודלא כממעט לכאורה מהר"ב דחולה ברגלים עמון לחמ"ס מהכרעיים]: (יב) אז היתה מלגמור ההפשט עד שיחוקך תחלה הראש שא"ל הפשט, ואם יפשיט החזה תחלה יפול העור ממילא למטה עד סמוך לראש, דהרי האוהר אין העור מחובר בו [כחולין פ"ט מ"ג], ועי"ל יהיה קשה לחתוך הראש בלמנים סמוך לזואר: (יג) ולהכי חותק הראש קודם הכרעיים לסימן שהוא קרב תחלה, והא דלא חתך הראש קודם הפשט, ה"ט מדכתיב הפשט תחילה, והפשט ונתה: (יד) ר"ל שמכל רגל מדי רגליה חותק הפרק התחתון עד הפך. ואע"ג דהנך כרעיים אינן נקבצין עם הראש רק על הקרעיים ברוך, אפ"ל חותכם השחא מיד, מוכרזר הופשטו כוונ. ושוד שאותן ב' שסמוכין לחזה בולטין בפני המפשיט, ומעכבין אותו בנתחו ממנה אברים: (טו) והזוכה בהן הולך ורוחץ במים, כדכתיב והקרב והכרעיים ירחץ במים. והטלפים שבהן הניחן מחוברין, ואם פירש מהן לא יעלו [רמב"ם פ"ו ממעשה הקרבות מ"ב]: (טז) ר"ל אז גמר להפשיט גם החזה והשאר: (יז) לא שרקע הלז מנקוס חבורו, דהרי עדיין הבמה כגורה. גם א"ל שחא הקנה שהלוי דרך הוואר ותלשו מהלז. דהרי לקמן [במ"ג] קאמר ששאר הלז הלוי בקנה ובגרה. וגם א"ל דר"ל דקורע הבמה נגד הלז, דהרי הלז מונח נגד החזה, והרי חתן לקמן שקורע החזה שום. וכתיב הראש"ס שברחא שמשנה זו אין מקומה כלן, אלא אחר אותה משנה דקרעו וגמלא [ועי' מ"ט לעיל פ"ו ס' י"ז]. ולולא מסתפוחה היה כ"ל דר"ל דהחב ידו דרך בית השחיטה עד שמגיע ללב, וקורעו ופותחו בעוד מחובר, כדי שהדם שכתוס בו בשעת שחיטה, יזוב דרך בית השחיטה לארץ, שחיהטתה הבמה, והרי גם מקום הפשיטה מכסה בסדר מ"ט. או ג"ל דהכי מוילא דמו שלא יזוב דם שבו אח"כ על ידי הכנה המקריבו ולא ירגיש, והרי דם יבש חולץ [כ"ד ק"מ פ"ו]. או יזוב על בגדי הכונה, והרי בגדי הכונה שנתלכבו ועבד בהן עבודתו פסולה [בנתיב ד"ח], וגם אין מכבסין אותן מלכלוב [שם]. משא"כ המפשיט כשתחב ידו לתוך בית השחיטה, היה נשמר מלכלוב בגדיו, ורוחץ ידיו ומנגנן מיד אח"כ. אבנם אין להקשות א"כ מה"ט היה ראוי לקרוע הלז מיד קודם הפשט וחמיכה הראש. ד"ל דה"ט, משום דראש העולה אינו בכלל הפשט [במילין ד"ז א'], ואם היה קורע הלז קודם שחתך הראש, היה הדם זז על הראש ויתלכלב: (יח) היינו ב' רגליה הראשונים, שחתך

המאור ה"ל ששם שהחזיק מתרחקת עמה מקרנות אפן בעליהה ובשקיעתה לזר דרוס, כך מתחייבין מקום הסחיפה מקרנות אפן של בית המטבחים, ומתקבצין יחד לזר דרוס וזוהי הכל מושב על יסון כס"ד, אולם ציור השורות של הטבעות, כן נ"ב מקום להאריך קצת דהנה במדות [פ"ג מ"ה] אמרין הטבעות היו ו' סדרים של ד' ו', וי"א ד' של ו' ו' ו'. ושמו דקיי"ל כסדרה דמתי, והיו ו' סדרים של ד' ו' אולם המדפיסים ציור המקדש שב"ס לזוהי כזה. כראש שהינו של שורה וסורה של ד' מתארכת משנין לדרוס, וסדר השורות זה אחר זה היו ממורח למערב. אצל ציור הג"ל שזיירו הראה אפכא, שכל שורה וסורה של ד' מתארכת ממורח למערב, וסדר השורות זה"ל היו מלפון לדרום. וזוהי טעם שהענין לרחו"ט. והן אמר דאין להקשות לזיור המדפיסים שב"ס, מר"ט יומא [ד"ב ב' ד"ה על טבעת שנייה], שכהן ז"ל, לא טבעת שנייה שאצל המזבח וכו'. וזו לזיור המדפיסים שב"ס, היא כ"ד שיחטבו ב"ל מהטבעות שאצל המזבח, הרי אצל המזבח הוא קנה של כל שורה וסורה, ואין יקרא א' מהטבעות שש בש"ס שניי. ד"ל לטובת רש"י ללא תימא דמלה שניי אשורה קאי, רק הטבעת. ור"ל ללא תימא טבעת שניי דקאמר הש"ס, היינו טבעת הראשונה שבשורה שניי, אלא ר"ל טבעת שניי ראשונה. ואעפ"כ לא נראה לי כלעזר הטוב, רק לזיור רחוי"ט, וכדמועת מתני' לדמות [שם] שהבאנו, דהרי מדרוס ללפון קחישו תחא עם המדה, א"כ הו' סדרים דקט, ג"כ הם סדר אחר סדר מדרוס ללפון, וכל שורה מתארכת ממורח למערב. וגם מדרבי המפרש שב"ס [תמיד ד"ל ע"ב ד"ה על טבעת שניי] שכתב וז"ל, לא טבעת שניי שבסדר ראשון שאצל המזבח, אלא בטבעת הראשונה של סדר השני המשוך לזר אפן, ע"כ. הרי מובאר באר הישיב, שסדריו השורות זה"ל מדרוס ללפון היו:

המאור ה"ל ששם שהחזיק מתרחקת עמה מקרנות אפן בעליהה ובשקיעתה לזר דרוס, כך מתחייבין מקום הסחיפה מקרנות אפן של בית המטבחים, ומתקבצין יחד לזר דרוס וזוהי הכל מושב על יסון כס"ד, אולם ציור השורות של הטבעות, כן נ"ב מקום להאריך קצת דהנה במדות [פ"ג מ"ה] אמרין הטבעות היו ו' סדרים של ד' ו', וי"א ד' של ו' ו' ו'. ושמו דקיי"ל כסדרה דמתי, והיו ו' סדרים של ד' ו' אולם המדפיסים ציור המקדש שב"ס לזוהי כזה. כראש שהינו של שורה וסורה של ד' מתארכת משנין לדרוס, וסדר השורות זה אחר זה היו ממורח למערב. אצל ציור הג"ל שזיירו הראה אפכא, שכל שורה וסורה של ד' מתארכת ממורח למערב, וסדר השורות זה"ל היו מלפון לדרום. וזוהי טעם שהענין לרחו"ט. והן אמר דאין להקשות לזיור המדפיסים שב"ס, מר"ט יומא [ד"ב ב' ד"ה על טבעת שנייה], שכהן ז"ל, לא טבעת שנייה שאצל המזבח וכו'. וזו לזיור המדפיסים שב"ס, היא כ"ד שיחטבו ב"ל מהטבעות שאצל המזבח, הרי אצל המזבח הוא קנה של כל שורה וסורה, ואין יקרא א' מהטבעות שש בש"ס שניי. ד"ל לטובת רש"י ללא תימא דמלה שניי אשורה קאי, רק הטבעת. ור"ל ללא תימא טבעת שניי דקאמר הש"ס, היינו טבעת הראשונה שבשורה שניי, אלא ר"ל טבעת שניי ראשונה. ואעפ"כ לא נראה לי כלעזר הטוב, רק לזיור רחוי"ט, וכדמועת מתני' לדמות [שם] שהבאנו, דהרי מדרוס ללפון קחישו תחא עם המדה, א"כ הו' סדרים דקט, ג"כ הם סדר אחר סדר מדרוס ללפון, וכל שורה מתארכת ממורח למערב. וגם מדרבי המפרש שב"ס [תמיד ד"ל ע"ב ד"ה על טבעת שניי] שכתב וז"ל, לא טבעת שניי שבסדר ראשון שאצל המזבח, אלא בטבעת הראשונה של סדר השני המשוך לזר אפן, ע"כ. הרי מובאר באר הישיב, שסדריו השורות זה"ל מדרוס ללפון היו:

אמר להם המזמנה פרק התמיד

ב אמר להם להם
לקטורת. ל"ג כ"ג יומה ל"ד
פ"ה ע"י יחזקאל יומה פ"ה
כ"ג ט"ו פ"ד ט"ו פ"ד המדרין
ובמסין ל"ז: ב"א ודפי"ט
כ"ה ע"ה:
שנויי נוסחאות
ועבודה. כ"ד: וגבורה ז'
(ברכה) אחת. כ"ד:
ליה: ב (הפיסו) ובה:
כ"ד ויעשה ויהיה ונמשכ'ז
ליה:

לפילו כור פסידה וקבלה
והולכה חלקי עבודה כן
כש"ג הרשב"א ותלמי ר' יצחק
השיבו ולא מיקרו עבודה
החבת וזה כבוד. כלל
דמלאה ודיון דין חמת
דלנבין סדר העבודות דס'
התמיד והעבת ה' ב' רות
וקטורה והעבת ה' ב' רות
ולביבית וכו'. ודברי
רבותיו מהרי א"ל פ"ה
והתוס' והרמב"ם והסמ"ג
וכ"כ' וכו' יע"ז ו'ל ומיה
לא תוע. וכל' כנ"ד י"ג:
כ"ה. וכ"ד להר"ם עוד
יסוד ציטו' ג"ד רבותיו הא'
היו מאן גרמא רבא מריה
דעובדה דקמסיהד עליה
הוא יומי כן יוס' כ"ג בסדר
איה כונת שלו בסדר
המינה כבניה על סדר
התרי"ג דבתלמי סדר ג"ד
יקבל את כש הממיד ושופט
כו רוב כה"ס וכו' וזרקו
וכו' וחס"כ אמר לביב
יבס לביבית ה' ה' ה' ה'
ונקטור קטורה הבק' וצ"ט
שתי הנחות הנשאלות וכו'
וזו לא מיד. (כ"ג):
פ"ה א תי"ח ד"ה
בבבבבין וכו'
הימא ק"א וכו'. ולי הימא
מאי ק"א כלל ד"ה דלמין
כל כ"ה כ"ה כ"ה כ"ה כ"ה
כ"ה וזמנות איה ברכה
היית ברכות ש"ה חייב
כ"ה חלל ודלי דכל כ"ה
ש"ה מנרן למנרן כ"ה
ה"ה וזכ"ה נקלה וזכ"ה
כ"ה חובת דבסדק דלמין
ק"י לה כ"ה חמת וק"א
מ"י הכי ק"י לה דכ"ה כ"ה
חברו את בני ישראל וכו'
וכ"כ כרמ"ז (כ"ד):

עבודת עמו ישראל ברזון. אי"ז שמוך לבדך זיראה נעבוד.
וצרכה כאיס. לבדך את העם. כל זה לשון רש"י פ"ק דברכות
דף י"א. וכתב הר"ז ש צרכה כהני קריאה הפסוקים בלבד בלא
נשיאת כפים. כ"כ התוס' שם ומסיימי כמו שאלו אומרים. ע"כ.
אבל הרמב"ם צ"פ' מה"ס. במקום
צ"כ כתב ושיס שלום. גם בפירושו
כ"כ אלא שכתב ג"כ ומדיום וזו לא
ידענו מנין לו. ולי מושם הצרכות
דכ"ג ציומא רפ"ז דמסמך הודאה
לעבודה וכההיא דלמריקן צ"פ'
דמגילה דף י"ה עבודה והודאה חדא מלסא מ"מ הכא לא חנין
לה. ואף בחבורו לא כתב ק. וההיא דמגילה לא חמין אלא
הייא דלמריקן הודאה שלא להקדים לה צרכה כהני. ולומר
חני שדעת הרמב"ם צ"מ' ש"ס שלום ולא כתב צרכה כהני.
ומה שאלו אומרים אינה אלא שה"ל יאמרה
דהא דחין צרכה כהני. היינו הצרכה הנקרא כן
לא היו מחתימים בה אלא בש"ס שלום: מוס' פ"ין ברכה אחת
מי ששיבן חת כמו כו' חכי איהא בגמ' פ"ק דברכות דף י"ב.
לא שם ולא מלכות ע"כ. כלומר דהתם צ"פ' דף מ' חמין
פרק בתרא דמעשר שני: ב חדשים לקטורת.
תנן

הנהיט נשיאים את כפיהו. אלא לאחר הקרבת המעיד וקטורה
כדלמריקן באיך פרקא. והלדנה לא היו מצרכים הך צרכות
אלא כדי שיהא התמיד מקובל ברזון ולא היו נפטרים בך
מתפלח שמה עשרה: מוס' פ"ין ברכה אחת. שמשמר היואל
אומר למשמר הנכנס. מי ששיבן את
שמו צבית הוה. הוא ישיבן ציניס
אהבה אחיה שלום וריעות שכל
יוס שבת היה נכנס משמר לעבודה
ויואל המשמר כעבר: ב חדשים
לקטרת. מי שלא זכה בקטרת כל
ימיו יבוא ויפיס ולא היו מניחים למי שזכה בה פעם אחת
לבעת בה. מפני שמעשרת. דכה"ז (דברים ל"ג) ישימו קטורה
באפך וגו'. בך ה' חילו. לפיכך לא היו מניחים לשנות
בה

ברכותיה) אמת ויצ"ב. (ועבודה). וברכות
(כהניסו). ובשבתה) מוס' פ"ין ברכה אחת
למשמר היוצאים: ב אמר להם חדשים
לקטרת באו והפיסו. הפיסו זכה מי שזכה.
דמגילה דף י"ה עבודה והודאה חדא מלסא מ"מ הכא לא חנין
לה. ואף בחבורו לא כתב ק. וההיא דמגילה לא חמין אלא
הייא דלמריקן הודאה שלא להקדים לה צרכה כהני. ולומר
חני שדעת הרמב"ם צ"מ' ש"ס שלום ולא כתב צרכה כהני.
ומה שאלו אומרים אינה אלא שה"ל יאמרה
דהא דחין צרכה כהני. היינו הצרכה הנקרא כן
לא היו מחתימים בה אלא בש"ס שלום: מוס' פ"ין ברכה אחת
מי ששיבן חת כמו כו' חכי איהא בגמ' פ"ק דברכות דף י"ב.
לא שם ולא מלכות ע"כ. כלומר דהתם צ"פ' דף מ' חמין
פרק בתרא דמעשר שני: ב חדשים לקטורת.
תנן

לפי שהוא סובר שלא היו אומרים צרכה כהני כלל כיון שאין עכשיו נשיאת כפים. ומה שאלו אומרים אינה אלא שה"ל יאמרה דהא דחין צרכה כהני. היינו הצרכה הנקרא כן לא היו מחתימים בה אלא בש"ס שלום: מוס' פ"ין ברכה אחת מי ששיבן חת כמו כו' חכי איהא בגמ' פ"ק דברכות דף י"ב. לא שם ולא מלכות ע"כ. כלומר דהתם צ"פ' דף מ' חמין פרק בתרא דמעשר שני: ב חדשים לקטורת. תנן

יבין

תפארת ישראל

בועז

כיומא [דל"ז ב], כך כתר רב"י, ברכות י"א ב (ב): ה) סוף, אמת ויליב
וכו': ו) רש"י ה' אלהינו עבודה עמך ישראל ואישי ישראל והפלהם
תקבל ברזון, ותי לראון תמיד עבודה ישראל עמך, בא"י המקבל
עבודה עמו ישראל ברזון. וי"א סיימו צ"ל שמוך לבדך זיראה
נעבוד: ז) אלהינו ואלוהי אבותינו צרכו בצרכה המושגת צתורה
וכו', וי"ב לך שלום ש"ס שלום וכו', בא"י המבדך את עמו ישראל
בשלום, הכל בלי נשיאת כפים (הס' ברכות ד"ח ב'). ולרמב"ם
צרכה כהני דמתי' היינו רק צרכה ש"ס שלום וכו': ה) שהמשמורת
מחדשה בו, שהמשמר היואל מקריבין תמיד השמר, ומשמר
הנכנס מקריבין המוספין [סוכה ל"ו]: ט) דהמשמר היואל היו
מתפלגין על המשמר הנכנס, ואומרים מי ששכן שמו צבית הוה,
הוא ישיבן ציניס אהבה ואחיה ושלום וריעות. ולא אמרו זה לא
שם ולא מלכות. ואפשר שכללו בצרכה כהני שהזכיר התלם מקודם.
וה"ק וצבית מוספין צרכה כהני ברכה ח' למשמר היואל. והא
דשולרו להתפלל כן, ה"ט מפני שבהניס קפדין [כ"ב ב' ק"ס ע"ב
וקדושין ד"ע ע"ב], וביותר יש לחוש ליה למשמר שנתחדש, וזה כ"ד
שצויות שלא עבדו ולא היו רביעין בהן בעבודה, ויהקוטטו עייז
בדני עבודה ובחילוק מהנחת, וע"י כן יארע קלקול בעבודתן:
י) התמונה: יא) ר"ל מי שלא זכה כל ימיו עדיין להקטיר הקטורת,
יודעים היו להתמונה, יבוא להגדיל עליו. דמי שהקטירה ש"ס ח'
לא היתוהו להקטירה שוב, ממשם דהמקטירה מהמשמר, בדכתיב בך

היינו שלא יאל יד"ח מושם המעבד [אב"י כ"כ הרשב"א בבידשויו, והוכח
צ"ו ח"ח ג"ח ל"ה מי שנאכס]. והטעם, מודליו לקרותה לכתולה כמון
וקודם לכן החמה, כדי לסיים צרכה שלאחר הק"ש עם כן החמה ולהפלה
מיד, לכריז ויראך שם ש"ס. אבל ודלי דומן ק"ש כבר הניע או כשחמר
לסם הממונה. ואפ"ה היו כהניס פטורים ממה, מדחי טרודים צנקה
הקרנות פטורים אף מק"ש דלמאוריאה. ולא עוד, אלא אפי' מהשיבין
פטורים היו אפי' ישראל שבו או צנעמן [בזמנים ד"ח א'], וכ"כ ק"ש
דיכא למ"ד דק"ש אינו רק מדרבנן וקרא דובסכך ובקומך צ"ה הוא
דכתיב [בברכות ד"ח א']. והן אמת דש"ט עייני מיני דעת להבין דברי
הס"ם הקדושים, דהיא אפסר דנימא דקרא דובסכך ובקומך, כלל דברי
הורה מיידי, והרי ה"ו כבסכך ובקומך בחלמא מהתל' מחתימהו חת קרא
ע"ה וקשרתם לאות על ידך, וכי ס"ד דוקשרתם נמי כלל ד"ה מיידי.
ולפענ"ז אפסר זהו טעם של רוב הפוסקים שפסקו דק"ש דלמאוריאה,
דשאלו רבותיו דללו ד"ל"ה מ"ל כן, ולפע"ד י"ל מושם דהכי מסתבר
מגילה לן כהניס חריפא למפקס הקרא מהדדי, לומר דובסכך מיידי כלל
ד"ה, וקשרתם מיידי דווקא בזהות פרשה [ועיי' רפ"ה בל"ח סי' ס"ו]
דפקס דב' פרשות ראשונה דלמאוריאה. ובתשו' שאות אריה (ס' ב') כותבי
דך פרשה ראשונה דלמאוריאה. וע"כ ל"ל דלע"ג דגס צרפשה שנייה כתיב
בכך, ע"כ לא אורעה יחד כל כך עם וקשרתם ומ"י שפיר למיור. ה"ו
צ"ה חתין]. [אב"י י"ל ע"ג מ"ד (מנחות ל"ט ב') בשם רשב"י, דלפי'
לא קרא חתם אלא ק"ש חרות וערנית קיים לא ימוש. א"כ י"ל קו' ע"ר שליט"ס]
ד"ה"ש הכא דלמאוריאה ה"ו בדי"ה, ה"ה בקטורה ק"ש כדי
ללמוד תורה ג"כ יאל יד"ח מלות לא ימוש. וא"כ ודלי בק"ש משתעי קרא,
וא"כ סינא חריפא למפקס סיכא דקרא דוקשרתם מרישא דקרא של דגרת
ב"ס עכ"ל בני הגאב"ד שליט"ס]. ויהיה א"ך חס מחשיבין דודלי

הוא דלמאוריאה פטורים ממשם מק"ש, דליכא חד מ"ד דכוס דרבנן. וב"ש פטורים מצרכה ק"ש והפלה י"ח ודלי דרבנן. ובל זה מושם דהעוסק
צמזם פטור ממשם אפילו דלפסר לקיים שיקן. אם לא צלפסר לקיים שיקן נזקלות מאלד [כר"ן סוכה דמ"א ב' ועיי' ח"ח ס' ל"ח ס"ח ורמ"א
שם סק"ש וי], והרי הכא ודלי פטורים עפי מהזן (כפ"ז דברכות), דמחשבת כהניס טרוד מאלד בקרבות שלא יקלנו עבודתן, ופטורים להכי
לגמרי משאר מלות. והוא דלמרי' (ברכות י"ב א') שקראו ח"כ צרכה יולר. היינו אם היה אפשר בזקלות. וגם בלי"ל דבוניח דהסם חלוי
לכרת חוט' [ס כה כ"ה א' ד"ה בלויתין]. דס"ל דווקא צנעה שפסקו צנעה פטור ממלוה ארת בלא אפשר לקיים שיקן. אבל לכתר מעשה רב
שהניא הר"ן מרב חסדא ורב הוה שצנעה שיקניס נמי אמרו שפטורים ממלות כוכה מהלכו לקבל פני הנשיא. ש"מ שפיר דלפי' צנעה שיקין
טרודים פטורים ממלוה חרות, דלא כתוס ה"ל. והרי גם רמ"א (ה"ח ג"ח סק"ה) כתב בשם הרשב"א, דהא דמשי' הש"ס שקראו צרכה יולר
ח"כ דלוי צנעמא הוא. ומב"ש ש"ו כהניס פטורים מתפלת השמר, שהיא צמקום תמיד השמר (בברכות כ"ו ב'). והרי סם הקריטורה צנעה ברכה.
ביהו אע"פ שהיו פטורים מק"ש. אפי' קראה השתא, מדרלו להפלה חפלת קודם שיקרבו הכזרים, שיקובל עבודתן לראון, וגם צנעה.
שיס שלום ראו להתפלל, שלא יארע לכן מחלוקת צנעין עבודתן. להכי אמרו ק"ש מקודם, כדי לעמוד בחבלה מהזן ד"ה (בברכות ל"ח א').
כשאמרו בלא צרכה יולר לפניה לא היה סמוכה לחבירתה, ולמה לא פתחוה בצנען. ב"ל דמדתקנס סמוכה, מותר לחמה יחידית א"ה שלא
היה שותף בצנען [כרמ"א ס' ס']. ואחר הק"ש אמרו אמת ויליב, אף שהיו פטורים ממנה, אפי' ראו לסמוך גאולה לחפלה: (ב) עוד ב"ל
דלהכי נקט צנען נ' צרכה צרכוס ש"ס העם, ולא נקט ה"ו צנען דלעיל. דבשלמא לעיל לא היה ל"ל שלא ש"ו צנעון גוף הצרכה והקריאה, מללא
היה שם בלי"ל שום שני אפי' כהפסק כסדר, דלפי' למ"ד (ברכות ד"ח ב') דצרכה ראשונה צרכו היינו יולר אור, ממלא סייסה שטיי כהפסק שבין
יולר לקריאת הק"ש, ע"כ צנעה האחת גיפה צרכו לא היה הפסק וש"ו. מא"כ הכא דחובת' נ' צרכה דנקט התא בטולל, ש"ו כהפסק

ר"א בן יעקב אומר. יוסף
 כיו"ט: ב' מסרו להונים.
 ל"ג ט"ז יוסף כ"ד פ"ג מ"י
 פ"ד ט"ז מסרין ומספין כ"ב:
 וחלונות היו שם. מ"י פ"ח
 פ"ח כל מקדש ש"ח: ד' ב' י'
 שוכה בקמרת. ל"ג ט"ז
 ט"י פ"ג ט"ז מסרין ומספין
 ט"ז ט"ז

שנויי נוסחאות
 חדשים עם ישנים.
 נמשכין אמר להם
 חדשים. רבו אליהם
 ב"י. דג"י ר"י אלעזר.
 ד' לא היו מניחין. כ"י ט'
 וכמשכ"כ ולא. השמישין.
 דג"י וכמ"כ. וכמשכ"כ
 השמש: ד' מחזיק
 שלשה קבין. נמשכ"כ
 לפיגו מחוקה. א"ל
 דג"י מחוקה. ד' דג"י
 ונ"ט. שלשת. והבדל
 (היה) בתוכו. כמ"כ
 לתרבו ולתא. ממונת
 נפי' הלא' מפולחלת
 וע"ס.

באורי הגר"א
 ג' השמישי כו' מ"ג
 הרמ"ג נגדים אחרים
 דק"י אחרת הדג וכה
 דהמת הדגן היה נכלים
 סזאוס ל"ג נמלא דומה
 וע"ס:

לקוטים
 ד' ת"ט ד"ה בתוכו
 וכו' כל שאין בו רוח חיים
 זכרו ונקברו. כל זה אינו
 שייך לזמן דלא אמרין הכי
 אלא נמי' דנפסות גופה
 נמלא נלשון זכר ונלשון
 נקבה כמ"ס בפי"ב דגור
 משנה ז' וכו' הרמ"ז כן
 ומ"ס א"ל האמת הוא
 נלשון חמ"ס לתוד וכו' כי
 נוחא נמי דכ"פ הנהא משנה
 ז' מ"ס הכף נלשון נקבה
 דתי' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
 דומה ל"ל שפעם נמלא
 נלשון נלשון זכר נגון לא
 יכב נלה כפ"ד דע"י משנה
 ז' וע"ס נלשון נקבה כגון
 שמתה מרובה מלחיה
 כפרקא קמא דכוכב ונלשון
 חורה לא נמלא ז' א"ל
 נגון וכו' (ד"ר):

כתב הר"ב. מפני שמעשרת וכו'. עמ"ש כ"ד במשנה ד' פ"ב
 דיומא: מי מעלה אברים מן הכבש למזבח. במשנה ד' פ"ב
 דיומא פי' הר"ב משום ברוב עם. ועמ"ש שם: רבי אליעזר בן
 יעקב אומר המעלה אברים לכבש הוא מעלה אותן ע"ג המזבח.
 כ"ל מקום שכינה לאו אורח ארעא.

גמ' פ"ב דיומא דף כ"ו. וכתבו
 החוס' דמורה ראב"י בהיה דתמיד
 [כמשכ"כ] [משנה ו'] שהע ישראל וקבל
 הכהן נתנו לחצרו וחצרו לחצרו ס'.
 ומפרש בגמ' טעמא משום ברוב עם
 הדרת מלך [כמ"ס הר"ב שם] דהתם
 לא שייך למימר לאו אורח ארעא
 שהרי כשהיה נותנה לחצרו לא היה
 הולך לו. אלא חוזר ומקבל ומוטיט
 וחוזר ומקבל ומוטיט. שהרי רוב פסחים
 היה להם אכל היקא שמוילך עד לכבש
 והולך לו הוא ודחי לאו אורח ארעא:
 ג' לחונים. פי' הר"ב דהייט שמשים.
 ועמ"ש ברפ"י דיומא: [היו מפטיטין
 כו'. עיין רפ"ה דסקלים ובמשנה ד' פ"ק דמדות: וחלונות. פירשהי
 במסכה מעילה רפ"ן: השמישי הכלים. כתב הר"ב וסדר כו'
 ונוקף במלגפת. והכי חשיב במשנה דכ"פ דיומא מלגפת בצגדי
 כ"ה אע"פ שצחורה נקרה מגבעת. ועיין צפירש"י שצחומם
 דהכל חלא. ובתוס' פ"ב דיומא דף כ"ה דלכון חורה לתוד
 ולשון חמ"ס לתוד: ד' נומל את הכף. כדאשכחן נכשילי' כף
 אחת מלאה קטרת. גמרא רפ"ה דיומא והעסקתיה שם: דרובה
 לתרקב גדול. וכן הגי' בכל הנוסחאות שבידי ואע"פ שצחוקב
 עצמו לא שייך לומר גדול שהרי אינו נקרה תרקב אלא כלי
 המחזיק ג' קבין. כמ"ס הר"ב במשנה ו' פ"ג. מ"מ כן קורהו
 גדול בערך הדמיון שאליו נדמה הכף. והואיל והכף מחזיק ג'
 קבבים והטעם שדמה ג"כ לתרקב שם במ"ו פ"ג. אינו מחזיק
 אלא קבבים וחתי. כלפי ה' הוא דתני הכא שהכף דומה לתרקב
 לשן נקבה. אכל אמרו בשם הראב"ע כל שאין בו רוח חיים

שאר צגדים של קדש דכתיב (ויקרא ו') ומכנסו צד ילכש
 על צגדו שלא יהא דבר קודם למכנסים ואח"כ הכתונת
 ואח"כ חוגר צאבנט ואח"כ לונף צמלגפת: ד' והבדל
 כף קטן: מלא וגדושה במקטרת. והיתה כהף הגדול
 שאם לא היה הגדול. כיון שהקטן גדוה היה מחפז
 הקטרת לארץ בהולכתו. וככף הגדול לצד לא סגי דכבוד הוא
 כלפי מעלה לערות מחף גדוה על הגמלים צבעת הקטרתה:
 ובכוי היה לו. לצדן: במוטלת. רבויי פירשו כעין טעפת
 היה לכסוי מלמעלה שעל ידו מוטלת הכסוי ומסירו מעל הבדך
 ובערוך פי' מוטלת החיכת צד כמו לא ילא הגמל במוטלת דכ"פ
 צמה בהמה וילאה שהיה נגון על כסוי הבדך כמין סודר קטן לעי:
 מ

גדול כיון שהכף מחזיק ג' קבבים: בתוכו. ובמקרה כף אחת
 זכרהו ונקבהו: ובכוי היה לו. פירש הר"ב לצדן. וכן פירש

י כ ין תפארת ישראל בועז

סדרן, דהרי בין אמת וי"ט לז'ה. שינו מאד הרבה שלא אמרו כל צרכו
 י"ח עד ר"ה, וכמו בן הפסיקו בין ר"ה לשיס שלום, שלא אמרו צרכת
 הודאה בינתיים, להכי קמ"ל תנא דכ"פ בסיוגין נוף הברכות שברכו לא
 שינו. או ל"ל דלכתי נקט ככא את העם ולא לעיל, דלעיל בלמת ברכה
 ראשונה שברכוה, לא ברכוה בדמיון כמו שיצרכו העם, דהרי העם יצרכו
 צרכת אהבה רבה סמוכה להצירחה, ולהכי לא פתחוה צברוך, והכי העם
 כשצברין ברכה שאינה סמוכה להצירחה, ישתחוה צברוך, משא"כ הכהנים
 לא אמרו צרכת יוצר, נמלא שלא היה אלגום צרכת אהבה רבה סמוכה
 להצירחה, ואפ"ה לא פתחוה צברוך. או ל"ל דרק משום סיפא נקט הכא
 את העם, דקמ"ל דרק בחול צרכו כל ה' צרכות צבנגון כמו שצברין
 העם, משא"כ צבעת מוספין צבנגון שיש שלום ברכה א' למשמר היומא,
 כמ"ס צס"ה פ':

הקודם להחזירם למקומו: (שו) ולכבו צגדי חול, ואח"כ הכפ"ו מהן גם המכנסים של קודש ולכבו מנכסיו חול וילאו להם. [מיהו ז' לאס
 שוב אינו קצין יחיד כיום חוזרין ומספין בעבודתו. דלע"ז דפקרין יחיד ליכא פייס [כרש"י יומא דל"ג ב']. ג"ל דכיינו שלא היספו על כל נמח,
 ועל"פ היספו מי יזכה בעבודת כולו ולא יתי' לאלווי. חדש, דל"ל כתי דברי רש"י הל"ל אלהי עם מ"ס רש"י עמנו יומא ד"ב ז' (שו) עשוי
 כמין חלל שאינו מופלג שחומה, והוא מרובע כעין חרנו צטל שראנג ג"א: (יו) ר"ל השמים כל מין בכלי שמונה צהארנן, היה
 כהוב על הלה הארנו. לכל משמור היה בהנכסה ד' חלונות, צא' מונחים ומכנסים, וכהוב על הלה המכנסים, וכן צבנהות, וכן
 צמלגפת, וכן צאבנטים. וסדר ל' צ' י' ש' ת' ב' נ' ו' ה', בהלה לובש המכנסים, ואח"כ הכתונת ממעל למכנסים, ועליו חוגר
 סאבנט, ואח"כ לונף המלגפת, דהיינו מנבעות של כהן הדיוט [ועי' קפוח פולגין במלך בגדי בהונה שמכנו כס"ד גייס מועד]: (יח) כעין
 לעפפעל היה: (יט) עי' מ"ס לעיל [פ"ג מ"ו]: (כ) כף קטן: (כא) ולהכי מסיס הצדך עם הקטרת תוך הכף, כדי שלא יתפזר
 הקטרתה כשוליו להסכל. והא דלא נתן הקטרת צדף הגדול לצד. ה"ט, דדרך צבוד הוא כלפי מעלה כשעריה הקטורת על הגמלים
 נוהך כלי גדוה: (כב) לכף הגדול [כך נמך הרמ"ס פ"ג מתמידין]. ו"ל טעמו כדי שלא ילא ריח הקטורת. והר"ב פ' פסכוי ה' ל' ל' ולי
 נ"ה

תוספת ז"ש אמר להם הממונה פרקה תמיד ר"ע מברטנורה

תנינן בין האולם
ולמבוא. וצ"ל שיש
אחד את המדרשה. ויש
פ"ו ר"ח המדרשה. ויש
ה"פ: ור"ח המדרשה. ויש
לעמוד בה בשער המדרשה.
פסחים פ"ג ע"א נמצא ר"ע
פ"ט:

שנויי גוסהאות
על גב גחלים. כו"ל על
קב"ו וזוהרה. כו"ל על
זוהרה. כהן ששומע.
כו"ל על ששומע.
ר"ן ובא ר"ח לוי. כו"ל על
הבא ושפתהוה וכו'..
הר"ם. גד"ל וכו"ל על
הכהנים המזרח. כו"ל על
מרח:

לקומים

ו' במשנה הגיעו בין
האולם ולמבוא וכו' מי מי
זוכה במחנה ומי זוכה
בקטרת וכו' מה דכתיב
לכיל ולא יניחנה ר"ח
הק לקמן נפרק שאר זה
התל טולס במעלה האולם
תקנו שזכה במחנה לכו' את
הגחלים ע"פ המנהג וכו'
מי זוכה בקטרת היה נולד
את הכן וכו' מל מי
מוכח דלויי בכניסתן להיכל
ועמד על מעלת האולם
וכו' דלויי בנימין. והכח
מדברי הרמב"ם ז"ל בפ"ו
הב"י פ"ט נראה שמשם
הא דתקנו הגיעו בין האולם
ולמבוא דלויי בנימין
ככה ש דין ר"ח וכו' וכו'
הפ"ט פ"ט שלש ורביעי
והכח בקטרת מי זוכה
והכח ומקטיר וכו' ויולד
זה שהקטיר וכו' ועמד
על מעלת האולם הוא
ואחיו הכהנים כשג"ע בין
האולם ולמבוא נולד אחד
את המגריפה וכו' מוכח
שמשם הא דתקנו הגיעו
בין האולם ולמבוא וע'
דלויי בנימין לאחר
שהקטיר וז"ל סדר המנהג
נראה כדברי ר"ח וכו' לומר
כמ"ל ע"פ זה שזכה
כשגיעו בין האולם ולמבוא
הוא מוקדם למ"ש קודם
לכן ונכנס ומקטיר וכו'
ויולד זה שהקטיר וכו'
ועמד על מעלת האולם
וכו' דין סדר דכתיב רבינו
אלה סדר תנינו הוא שהקטיר
יש להכתיב זה מדברי רבינו
עמו שם שכתב אחר זה
ואחר שמעלין את האיברים
מהחילין אלו שעל מעלת
האולם ומכניין וכו' וחי
יש סדר דכתיב רבינו הרי
כבר ירדו מעלת האולם
כמ"ל כשגיעו בין האולם
ולמבוא חי אחרי בנימין
אלה ע"ל דין סדר
דכתיב רבינו וד"ק (ח"י):
במשנה וכן לוי בכל
הש"ס רגיל לקרות ללוי
כן לוי ולא לוי סתם להכניל
בין א"ש דלמא שמו לוי
לוי שמו כן לוי דכתיב
משני לוי כן ר"ח א"ש כהן
כשם לוי וכו' מקומו
ומינו היפך דמי כהן
נכניס

כתבתי בשם הכ"מ בפ"ק משנה ג' : ועל השרץ. לשון הר"ב
שנמלא בעורה. לא דק למכתב חליבה דהלכה כר"ע
שחומר במשנה דסוף ערובין. שאף מן העורה מוליחין במקום
שחיבין על זווט כרה. וכן מ"ש הר"ב אבל נמלא בהיכל או
באולם. לא דק כלל שזה אף ללא
כו"ל שן נכנס דפליג ארר"ע. דהא חנן
התם דמדה אף במבין האולם ולמבוא.
ומ"ש הר"ב דלע שבות כזה גזרו. עיין
בערובין שם משנה י"ב : ו' המגריפה.
והיה לה קול גדול. ולא יסכן לומר
שהיא המגריפה דמשנה ח' פ"ג שהיה
כלי שיר חסוד ויורקוהו שא"ל שלא
ישברו קניה. וגם מגריפה שגורפים
בו הדשן א"ל לומר שהרי אין לה
קול. אבל היה זה בלי ספק כלי
שלישי שמשמיע קול והיה גם לורטו
כזרע מגריפה. והתוס' בפ"ג דערבין
דף י' כתבו דשני מיני מגריפות היו.
אחת לדשן ואחת של שיר ע"כ. לאו
למשוטי שלא היה עוד שלישי והיא זו
שכאן. אלא דהתם לא בקשו רק
לחרן שאין המגריפה שהוא כלי זמר זו
שתיים היו : וכן לוי. בפ"ו מה"ל כתב הרמב"ם וכן לוי. [כ"ל]:
וראש המעמד. ענין המעמד בפ"ד דלעטת (דף כ"ו) : ה"ה

כופין אותה על גב גחלים ועל השרץ
בשבת(י). ומורידין בה את הדין מעל
גבי המזבה ו' הגיעו בין האולם ולמבוא(י).
נמל אחד את המגריפה. וזוהרה בין האולם
ולמבוא(י). אין אדם שומע קול חברו
בירושלים. מקול המגריפה(י). ושלישה
דברים היתה משמשת. כהן ששומע את
קולה(י). יודע שאחיו הכהנים נכנסים
להשתחוות(י) והוא רץ ובא(י). וכן לוי
שהוא שומע את קולה. יודע שאחיו הלויים
נכנסים לדבר בשיר. והוא רץ ובא(י).
וראש המעמד. היה מעמיד את הממאים
בשער המזרח(י) :

במדרון הכבש : ועל השרץ. שנמלא בעורה בשבת כופים עליו
פסכתו כדי שלא יעמא' צו הכהנים שאין יכולים להוליו משם
בשבת ועל שבות כזה גזרו ואפילו במקדש. ודוקא שנמלא
בעורה. אבל נמלא בהיכל או באולם. מוליחין אותו מיד ואפי'
בשבת : ו' המגריפה. כלי גדול שהיו
זורקים אותו. כדי להשמיע קול והקול
היולא ממנו משמע שלשה דברים
כדמפרש ואזיל : כהן השומע קולה.
אם לא היה בעורה : רץ ובא.
להשתחוות עם אחיו הכהנים : וראש
המעמד. כשהיה שומע קול המגריפה
היה מעמיד את הממאים של אותו
בית א"ז שלא היו ראויים לעבוד
בשערי המזרח. ה"ה דלמרי כדי לבייש
ולהודיע שמפני טומאת קרי הוא
נמנע לעבוד. כדי שיהיה פטור אחרת.
וא"ל דלמרי מפני החשד שלא יחשדוהו
שלמלאכהו הלך והניח מלעבוד אבל
ידעו שמפני טומאת אונס של שרץ
או דבר אחר נמנע מלעבוד. ורמב"ם
כתב המורעיס שכבר טהרו מלרעתם
דס האשם :

מעימד את הממאים. כתב הר"ב הטמאים של אותו בית א"ז כו'. ואת דלמרי מפני החשד כו'. פלוגתא דלמוראוי בנמ'
פ"ז דפסחים דף פ"ב. ושם פירש"י טמאים של בית א"ז. ואת ולמרב"ם שכתב הר"ב בשמו דטמאים היינו מלורעיס. וכדי שיהיו מוממים
כו' מ"ז מפני החשד דהא לאו בכהנים מלורעיס בלבד חייריקו. כבר כתב בפ"ו מה"ל [ה"ה] ו"ל מפני החשד שידעו הכל שעדיין לא הביאו
כפרתו. נראה שר"ל שלכן מעמידין אותו בשער המזרח. שידעו הכל שעדיין לא הביאו כפרתו. שמפני כן לא הוכשרו לנטום ולא
יחדשו שאינם נכנסים לפי שאין נכבד בעיניהם המקום המקודש. והכ"מ לא דק שם שהביא פירש"י בזה ואינו ענין לדברי הרמב"ם :

יבין תפארת ישראל בווע

ובשוריקו למטה, חוזר העליון ומשכו לעלמו למעלה בהשלמת לחזור
למלכות : לה) שנתפזרו כשטירה אותן בלעיל : לו) שנמלא במקום
שהנכנס שם בטומאה פטור מכתת דהיינו משער עזרת ישראל ולחון. והרי נחמ"י א"ל לכבותן בשבת [כלעיל סי' ל']. והשרץ אף שכשיטעלו
אפי' ע"י כלי שמקט"ו, א"ל שיתמא הכהן המטעלו להוליו, דהרי אדם וכלים המקט"ו רק מאב הטומאה, ודרי הכלי שפול צו השרץ
נעשה ע"י נגיעתו בהשרץ רק רלשון וא"ל ל"ל פסכתו. עכ"ל הרי השרץ מוקף הוא, דאכור בעטול. ושם חוץ לשער נקטור לא שייך
לומר אין שבות במקדש, מדליון שם דין מקדש. לכן כופה עליו פסכתו עד מולאי שבת ויו"ט. אבל במלא שרץ משער עזרת ישראל
ולפנים, שחיבין כרת בשכנסם לכו' בטומאה, היה כהן מוליאו מיד משם בפשוטי כלי עץ שאמקט"ו, כדי שלא לטמא כלי במקדש בהנש,
ומוליאו משם להר הבית [כך משמע בירושלמי שלמי שרובין], דמדמוקף מחיות דיו גס הוא כרה"י. אבל לחון מוחמת הר הבית, דוקא
קודם שגפרלו בחומת ירושלים פרזלו, דלא דינה ככרמליה [כעירובין ד"ו ז'], ה"י רשאי להוליא לשם, דאף דו"ל כמוליאו מעזרה רה"י
[ע"י רכ"מ ר"פ' ר"ח מצחירה] לכרמליה. אפ"ה כדי להוליא טומאה ממקום שחיבין עליו כרה, ל"ז רבנן. אבל לאחר שגפרלו פרזות בחומת
ירושלים, דלא דינה כרה"י [כעירובין ק"א א'] היה אז אכור להוליא השרץ לשם, מדכו"ל כמוליאו מרה"י לרה"י, לפיכך יולאו רק להר
הבית. ולא יחיו בעזרה נשים ויכפה עליו פסכתו, כמו שהיה עובד במולאו שם. דשמי הכא שבכר הוא בידו [ירושלמי ה"ל] (ג) :
לז) אותן ז' הכהנים שטעם הגחלים והקטורת : לח) אינה אותה שהיה כלי שיר [כפ"ג סי' ס']. דאי אפשר לזרקה שלא יחשברו קניה. גם
אי אפשר שהיה המגריפה שגורפין בה הדשן [כפ"ג מ"א] דלא היתה משמעת קול כל כך כשזרקוהו. רק היתה כלי מיוחד שמשמיע קול
גדול כשזרקוהו, וה"י תמונתה כמגריפת הדשן : למ) והוא חוץ לעזרה : מ) דלע"ג דכל כהן נכנסם שלא לזרז עזרה, אם להיכל
עובר בלאו, ואם לק"ק במיתה ביד"ש [כמנחות כ"ז]. אפ"ה אחר גמר כל עבודת התמיד. דהיינו אחר שהקטירו קטורת של שחר
[דמתי' כאבא שאלו דלמר מטיי ואח"כ מקטיר, ולכנן מקטיר ואח"כ עטיי. ואח"כ] כל כהן אפי' אותו שלא עבד היום, מותר לכנס להיכל
להשתחוות [כדמוכח בתנייג [דכו"ו א'] שהכניס ע"ה דלא חוו לעבודה, אפי' גם הן נכנסין להשתחוות]. ואע"ג שלא הוקרבו עדיין אצרי
התמיד, וא"ל לא נמרו עדיין כל עבודת התמיד עכ"ל הקרבת אצרין לא מעבד כפרה. [כך ל"ל. ודלא כהמשע לאזרם מרמב"ם פ"ג
מביאת מקדש] דנכנסם להשתחוות, אפי' לא נמרו עדיין עבודת השחר שרי לכנס. דליחא דא"כ ק"ל מומא [ד"ג א'], דמקטיין, והא עייל ביה רקיעת,
ואזעריין לתרזי שגב כביאה הויד כהקטרה. ולמה לא תי' כפשוטו כגון שכנסם להשתחוות הכהנים קטורת חסירה או. ובה"ש אי אפשר נמי לומר כר"מ שם
דפ"כ כל כהן אחר שעבד עזרה מותר לכנס להשתחוות. ג"כ ליחא, דאי לא לטיי התם דמייירי כה"ג. אע"כ דדוקא אחר שגמר כל עבודת התמיד או
מותר לכנס להשתחוות. והתם כיון שהכניס קטורת חסירה, כדי לא הקטיר עדיין, ולא גמר עבודת השחר עדיין : נא) ר"ל טובל ונכנס להשתחוות
כמוהו : טב) אחר שיעבול. ואי"ל דהשתא נכנסין לשיר. ליחא, דהרי השר עדיין כמה עבודת שקודם לשיר. רק ר"ל נכנסין ומכניין
א"ע ואת הכלים לשיר. דאחר שהקטירו הקטורת יכנסו כל הכהנים להשתחוות. ואח"כ כל הכהנים שעבדו אותו היום, עומדין כולן על
מעלת האולם, וממתיינין עד אחר שיקטירו אצרי התמיד על המזבח. ואח"כ אומרי' אלו שעל מעלת האולם זכרה כהנים. ואח"כ מקריבי'
מנחת התמיד. ואח"כ מנחת החבתין. ואח"כ יכנסו היין על המזבח ובעטת הניסוך, אז הלויים שטומדין על הדוכן פותחין בשיר של יום,
כשפרק לקמן : טג) דכמו שכל הכהנים נמלוו לכ"ד משמרות [כשליה סוכה], כמו קן כל ישראל נחלתו לכ"ד מעבודה. ומכל

האולם ולמבוא וכו' מי מי
זוכה במחנה ומי זוכה
בקטרת וכו' מה דכתיב
לכיל ולא יניחנה ר"ח
הק לקמן נפרק שאר זה
התל טולס במעלה האולם
תקנו שזכה במחנה לכו' את
הגחלים ע"פ המנהג וכו'
מי זוכה בקטרת היה נולד
את הכן וכו' מל מי
מוכח דלויי בכניסתן להיכל
ועמד על מעלת האולם
וכו' דלויי בנימין. והכח
מדברי הרמב"ם ז"ל בפ"ו
הב"י פ"ט נראה שמשם
הא דתקנו הגיעו בין האולם
ולמבוא דלויי בנימין
ככה ש דין ר"ח וכו' וכו'
הפ"ט פ"ט שלש ורביעי
והכח בקטרת מי זוכה
והכח ומקטיר וכו' ויולד
זה שהקטיר וכו' ועמד
על מעלת האולם הוא
ואחיו הכהנים כשג"ע בין
האולם ולמבוא נולד אחד
את המגריפה וכו' מוכח
שמשם הא דתקנו הגיעו
בין האולם ולמבוא וע'
דלויי בנימין לאחר
שהקטיר וז"ל סדר המנהג
נראה כדברי ר"ח וכו' לומר
כמ"ל ע"פ זה שזכה
כשגיעו בין האולם ולמבוא
הוא מוקדם למ"ש קודם
לכן ונכנס ומקטיר וכו'
ויולד זה שהקטיר וכו'
ועמד על מעלת האולם
וכו' דין סדר דכתיב רבינו
אלה סדר תנינו הוא שהקטיר
יש להכתיב זה מדברי רבינו
עמו שם שכתב אחר זה
ואחר שמעלין את האיברים
מהחילין אלו שעל מעלת
האולם ומכניין וכו' וחי
יש סדר דכתיב רבינו הרי
כבר ירדו מעלת האולם
כמ"ל כשגיעו בין האולם
ולמבוא חי אחרי בנימין
אלה ע"ל דין סדר
דכתיב רבינו וד"ק (ח"י):
במשנה וכן לוי בכל
הש"ס רגיל לקרות ללוי
כן לוי ולא לוי סתם להכניל
בין א"ש דלמא שמו לוי
לוי שמו כן לוי דכתיב
משני לוי כן ר"ח א"ש כהן
כשם לוי וכו' מקומו
ומינו היפך דמי כהן
נכניס

מעמד ה' הראש והשר שלהן וקצת מצני המעמד מתושי ירושלים. והם עומדין שיקריבו קרבן האדם והוא איש עומד על גביו [כחפנית כז' א']. ושאר בני המעמד שדרים בערי ישראל היו מתעניין ומרביין בתפלה בשבוע שלהן בעיריהן, שתקובל קרבנות ישראל. וקאמר הכה שששמע ראש המעמד קול המגריפה, הלך לשער מרחש של העזרה, והשניח שיחכנסו לשם כל הכהנים שנטמאו וצני מעמד שנטמאו שלא יכלו לכנוס לעזרה. ועשו קן, כדי שלא יחשדום שמחמת עלות לא צלו. ויש אומרים כדי לביישן על שלא נזכרו מלהטמאות. ולרמב"ם כאן בפירושו, ר"ל אותן מזרעין שכבר טהרו מזרעפן, ה' מעמידן בשער המזרח כדי שיהי' מזומנין אחר גמר עבודת הצבור להקריב אשמתם, ולזרוק עליהן דם האשמות [ובפ"ו מהמדין כתב כדברינו לעיל]:

כרת על הטומאה ל"ב פסקתה, הרי כל המאום לצני אדם, מותר להוליח, כהאי עבדתה להשתבח ב' אספרמקא דרע אפי, ואמר רב אשי נקטוה כוליה ואפקיה (כביאה דל"ו ב'). ודווקא לומר דהו דווקא צדירת חול שמזונין עם בני אדם. ליתא. דהרי בעזרת פשים נמי ודאי מזונין עם כל הנכסין דרך שער נקמור טבוא שער עזרת ישראל [עי' רפ"ב דמדות]. ולכאורה ה' נ"ל דשאני הכה דלא אפשר, דהכי עבדי, או יתלפל השרץ להדיא, יתעמא הכהן. ואי יתלפלו עם כלי, יתעמא הכלי. ואי עם פשוטי בני עין שאינו מקט"ו, הרי עכ"פ מבטל כלי מהיכנו, כשהמה שנסלה לנחת המים להכור לשום כלים תחת רגליה רק משום לעב"ל (כשנת קל"ח ב'), וה"ל כשנגיע עם השרץ במקום שאין רגלי בני אדם מזונין עם, מיד הו"ל על השרץ דין מוקפה, ונעשה אותה הכלי שמוח עליו השרץ נסים להמוקה. וכל כי הוי נזוהא דוקא במקום שמיביס כרת עליו טומאתו לא נזרו אלא בזמן שער עזרת ישראל. מאי אמרת הרי יכול להוליח השרץ מ"י דבר שאינו כלי, כגון בנקטת עץ, איזה נופי' מוקפה הוא, ומוך לשער עזרת ישראל לא שייך אין שבות במקום. אולם כל זה ליתא, דהרי פסיר יכול להוליחו בשפסוי כלי עץ, ואין כאן ביטול כלי רמנ"א רס"ה סק"ב, ושה"ל סק"א. ורמב"ל [פ"ג ממקדש ה"ב] יכול להוליח השרץ על גבי עץ, ומהני' מיירי קודם שפטרנו בה פרוזות, ואי פסקתה גופ' בהשרץ, והרי בהכנים כלי שנטמא השרץ למקדש חייב ג"כ כרת (עשירובין ק"ז ב'), וא"כ מה עדיף פסקתה משרץ. אבל חוץ מעזרת ישראל נמה יתלפל השרץ שלא לזורר כלל, דאי משום מיהוס הרי יכול לפתע עליו פסקתה. ולא דמי כגון לאספרמקי, דלא הוה כני שביכפה על השרץ כלי דעכ"פ יתמאס האספרמקי ע"י' בשיונה עליו השרץ עד הערב, ונס אפשר שהי' דרין לאספרמקי ביו"ט. מיהו וודאי נס בזרף של רע, אם אפשר לכפות עליו כלי עדיף ספי דהרי אף בחצר מותר כה"ל (כאל"ה ש"ח ל"ה), רק דבנית לר' י"ה' עם מכאול לרגלי אדם, משא"כ בעזרת נשים דרווח טובא, וודאי הכי עדיף טפי, ולא לתלפל השרץ שלא לערך כלי:

שפטי טומאה שעדיין לא הביא כפרתו אינו עובד והוא הוה פירש"י ולפי שדברי רבינו בלא קנת סמומים לכך מיימי מן פירש"י שבו מנזרחין גם דכרו וכדלמך (ע"ל):

ר"ע מברטנורה החלו עולים פרקו תמיד תוספת יום טוב ציונים

פרק ו א החלו. אותם שזכו בקץ של קטרת ובמחשה של גחלים להיות עולים במעלות האולם. ש"ב מעלות היו האולם ולפניהם היו מקדימים ללכת מי שזכה בדשון מוצה הפעמי. כדי להוליח את הטני שהניח עם מאחר שלריך לתת הדשן אצל המוצה קדמה כמו דשן המערה. היה ממזין עד לאחר זריקת התמיד שהיה הזוכה בדשון המערה עושה הטבת שתי נרות וגומר השלמת דשון המערה ואז היו שניהן מולאין זה הטני וזה הכזו ושופכים הדשן במקום אחד אצל המוצה קדמה: והשתתוה ויצא. שעתה נגמרה מלכות:

פרק ו א מי שזו בדשון מוצה הפעמי והמערה כו'. וכפי סדר השנוי במשנתנו שניהם הקדימו ליכנס וללאח קודם שיקטיר המקטיר. וכבר כתבתי בזוף פ"ג דלתיא כאצא שאלו. אבל לרבנן לאחר שהקטיר כנגם זה שזכה בדשון המערה ומטיב שתי הנרות. וכך כתב הרמב"ם בפ"ו מהלכות חמדין ומסיים ויולא זה שהקטיר עם מדשן המערה: ומצא שתי נרות מזרחיים דולקים כו'. משום ספ"ג [ועם כתבתי גם לפי הרשב"א. ודך דהכא בשל בין הערבים היא ואת"ג דכתבתי עם בשמו דאפשר שאין הפסקה בין הטבת הנרות בשום עבודה. היינו דוקא הסם דבשל בקר. אבל בין הערבים כתבי בהדיא ובמעלות [אשרן את] הנרות בין הערבים יקטירנה. וה"ל שידליק ואח"כ יקטיר דאין עבודה לאחר העלאה כמ"ס לעיל עם ד"ה והניחו כו'. אלא בעידן העלאה יקטיר קאמר רחמנא. וכך סדר הטבתן והדלקתן בין הערבים בזמן שנגם ומלא שכבו כולן [שהרי בבקר כל שלא כזה אינו מכבש כמ"ס עם להרשב"א] חוץ משני המזרחיים. מדשן ה' נרות ואח"כ מקטיר. או מפסיק בדם החמיד. למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה כדלעיל עם. ואח"כ מטיב את המזרחי ומניח את המערבי דולק. ואח"כ מדשן את המערבי שבו היה מסיים ואתה פהילה הישנה תופסה בידו או מניחה בכלי. ומדליק את המערבי בפהילה חדשה מן הפהילה הישנה שהיה צנר המערבי. ואח"כ מדליק את המזרחי ואח"כ החמם. ובזמן שמלאן שכבו כולן. מדשן את ה' הנרות ומפסיק בעבודה אחרת ומוזר ונגם ומטיב את שתי נרות המזרחיים ומדליק את המערבי ממוצה החיטון ואח"כ מדליק את השאר. ומתני' ה"ק מי שזכה בדישון המערה בערב נכנס ומלא שתי נרות מזרחיים דולקים מדשן את המזרחי כלומר קודם שידשן את המערבי שבו מסיים לעולם. וממנו מדליק בין הערבים ולא הזכיר כאן הטבת ה' נרות לפי שלא בא עכשיו אלא ללמד איזו מאלו המזרחיים מדשן תחלה. אבל השאר לא אלפריך למחני דפשוט הוא שמדשן ומדליק מן המערבי. ולא מדשן את המזרחי ומניחו כך זמן מרובה קאמר אלא להקדים ולומר שאותו מדשן תחלה ומניח את המערבי כדי לסיים בו ולהדליק ממנו את המערה. ויש לפרש דהא דקתי בין הערבים שמשמש שני פעמים. שמשע מדליקין בין הערבים. ומה שאמרנו היינו בין הערבים. וכאלו אמר

בהדיא ובמעלות [אשרן את] הנרות בין הערבים יקטירנה. וה"ל שידליק ואח"כ יקטיר דאין עבודה לאחר העלאה כמ"ס לעיל עם ד"ה והניחו כו'. אלא בעידן העלאה יקטיר קאמר רחמנא. וכך סדר הטבתן והדלקתן בין הערבים בזמן שנגם ומלא שכבו כולן [שהרי בבקר כל שלא כזה אינו מכבש כמ"ס עם להרשב"א] חוץ משני המזרחיים. מדשן ה' נרות ואח"כ מקטיר. או מפסיק בדם החמיד. למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה כדלעיל עם. ואח"כ מטיב את המזרחי ומניח את המערבי דולק. ואח"כ מדשן את המערבי שבו היה מסיים ואתה פהילה הישנה תופסה בידו או מניחה בכלי. ומדליק את המערבי בפהילה חדשה מן הפהילה הישנה שהיה צנר המערבי. ואח"כ מדליק את המזרחי ואח"כ החמם. ובזמן שמלאן שכבו כולן. מדשן את ה' הנרות ומפסיק בעבודה אחרת ומוזר ונגם ומטיב את שתי נרות המזרחיים ומדליק את המערבי ממוצה החיטון ואח"כ מדליק את השאר. ומתני' ה"ק מי שזכה בדישון המערה בערב נכנס ומלא שתי נרות מזרחיים דולקים מדשן את המזרחי כלומר קודם שידשן את המערבי שבו מסיים לעולם. וממנו מדליק בין הערבים ולא הזכיר כאן הטבת ה' נרות לפי שלא בא עכשיו אלא ללמד איזו מאלו המזרחיים מדשן תחלה. אבל השאר לא אלפריך למחני דפשוט הוא שמדשן ומדליק מן המערבי. ולא מדשן את המזרחי ומניחו כך זמן מרובה קאמר אלא להקדים ולומר שאותו מדשן תחלה ומניח את המערבי כדי לסיים בו ולהדליק ממנו את המערה. ויש לפרש דהא דקתי בין הערבים שמשמש שני פעמים. שמשע מדליקין בין הערבים. ומה שאמרנו היינו בין הערבים. וכאלו אמר

שמונה

יבין תפארת ישראל יבין והכי קיימא לן [רמב"ם פ"ו תמיד. ולפור א"ח מ"ח ק"י] כאלה שאלו: ג) ממקום שהניחו כלעיל סוף פ"ג: ד) כל השתחוואה היא בפישוט ידים ורגלים [מגילה כ"ב ב': ה) עי' לעיל פ"ג סי' ע"ו:

לקוטים פ"א תי"ט ד"ה ומצא וכו' ודך דהכא בשל בין הערבים. תימא לומר קן דהא כפי דלקמן משנה ב' הני וחמשה כיום ביום הבק' ביד אי ומה

החלו עולים פרקו תמיד

שמענו מדליק את המטרה וזה בין הערבים. ואף מה ששנינו בריבא שמי שזכה בדשון מוצב הפנימי כו' ודישון המטרה כו' בערב הוא. שבעשר מניח הכוז על מעלה שניה. כדי ליתן שמן בצני המזרחיים לערב כי משוכה בתמיד שחריט יוכה זו ערבית מוץ מקטורה שלא שנה בה אדם מעולם כמ"ט טעמא כמ"ד פ"ב דיומא. והלך אינו מוליא ומשחמה עד לערב. ואף בטני כך לפי שרריך לדשן גם בערב מערכת הבקר ואינו מוליא הטני עד לערב. ודע לך שא"כ מי שזכה בדשון מוצב הפנימי אחר [שכיבד] את הכל לתוך הטני למה מיטחו עוד שם ואינו מוליאו מיד וכי ליכנס שניה עם מי שזכה בדשון המטרה הוא לריך אלא שלעולם שני אלו מקדימין לפניהם ועיין לקמן. ובערב זה גומר דישון מוצב [הפנימי] ומוליא הטני. וזה גומר דישון כל הנרות ומוליא הכוז ויולא ומשחמה. ואין להקשות דקמי הכא מי שזכה בדישון המטרה. והרי ההדלקה עיקר בצין הערבים. דיש שני טעמים בדבר. חדא שהדישון הוא ההתחלה. ועוד שהדישון הוא עבודה ועליו מפיחים אצל ההדלקה אינה עבודה לענין זה שהדליק. כדאיתא בזימא פרק בראשונה דף כ"ד ע"ב

שנוני נוסחאות מדליק את המטרה בין הערבים. כד"ו ודפו"ו ובמספ"ב. והמטרה של בין הערבים. ב צבר כו'. כמספ"ב ד"ו צבר. וסדר דין... והשתחוה ויצא:

והכוונו יד א' וכי' ונרבו את העם ברכה אתה אלמא שהוליו אותם ככר כשחר קודם נכבה כהם ומה שדקדק הרשב"א למה נכנס מי שזכה בדשון מוצב הפנימי ועל מה הניח שם הטני ולא הוליו בראשונה אפשר דהיינו טעמא כדי שלא יכנסו לכוכל ללא שנים יחד דהיינו מי נכנסו יחד מדשן המוצב והמטרה כפסגה הראשונה ואולי משום צניח אלקים הנהך כג"ט וכו' וני אשחתי כוס שוכה בקטורה שמכנסו ליהונו או קרבו עמו דלוקמן וברעיל במשנה ג' וכו' הכא דאיתא נמי טעמא אחרתא והיא מ"ט הר"ב דהיינו מאחר שזריך לתת דשן אצל המוצב וכו' ויהיה אף שכיח הפסגה מתחילת דפסק דלוקמן מיכא הויה מיוצבו דהרשב"א ופניה לי שלא הריגו בה הוא ז"ל ולא יהוה חכם ששגמו לפירושו ונס הכי"ט והכמי"ו לא העירו בה והרשב"א מפרש משנתו כהשגת שתי נרות דלאחר תמיד של שחר וכן נראה עיקר: (כ"ד) ב הוי"ט ד"ה צבר יכו' אלא בקר אחד בלבד. והא דזריקת הדם קודמת כנתנו טעמא כמספ"ב כ"ד וכן מפורש דמ"ט הוי"ט בלן דהא דשדין עליה חד מהך וכי' לנכח שאלו הוא יתא דאפי' לנכח נמי כך טא ואין זורק לנכח כדכריס: (כ"ד):

מצאו שכבה. כגון לאחר שמתן שמעון הנדיק. שלא היה הסם. בין שכבה עכשו לאחר שחיטה התמיד בין שמאלו שכבה קודם שחיטה התמיד והדליקו כדאמרן לעיל בפ' אחר להם הממונה קמא. אע"פ שעכשו מלאו עדיין דולק. כיון שלא היה הסם קיים. מכבהו ומדשנו כדי לגמור הטבת שתי נרות יחד: ובדליקו מעל מזבח העולה. שאין מדליקין נר מערבי לעולם. אלא מאש של מוצב העולה דכתיב (ויקרא ו') אש תמיד תוקד על המזבח אש שנאמר בה תמיד. דכתיב (שם כ"ד) להעלות נר תמיד מעל המזבח החייון תוקד: ממעלה שניה. של ג' מעלות שהיו לפני המטרה: והשתחוה ויצא. שהרי גמר מלותיו: ב צבר את הנחלים. שבמחטה: על גבי המזבח. הקטרת: ורדדן בשולי המחטה. כדי שלא יפול הקטרת מעל הנחלים לפיכך הוא מרקטן ופוסטן שלא יתו משופעים חילך וחילך. הרגום וירקעו ורדדו. ועל מוצב הוכב היה מקטיר ולא בהוך המחטה. אבל בקטרה של יו"ט היה מניח הנחלים בתוך המחטה ועליה היה מקטיר. ולא היה שם רדוד נחלים ביום הכפורים: ג ונתנו לכה

את המערבי דולק. שממנו היה מדליק את המטרה בין הערבים. מצאו שכבהו מרשנו ומדליקו ממוצב העולה. נמל את הכוז ממעלה שניה. והשתחוה ויצא: ב מי שזכה במחטה. צבר את הנחלים על גבי המזבח. ורדדן בשולי המחטה. והשתחוה ויצא: ג מי שזכה בקטרת. היה נמל את הבוך בתוך הכה. ונתנו

יבין תפארת ישראל יבין

רבינו יענ"ץ במידור שו. ולכאורה משמע כדכריסן מדקאמר תנא אח"כ נתפור ממט לחובו, דעל כרחק מלת ממנו קאי אבון שהזכיר תחלה, ומלת לחובי קאי אבן שהזכיר אחר הבון. ומנו לו כחפניו. ר"ל או מריק שאותו הבן, את המטע שהוה לתוך חפני המקטיר. ואעפ"כ א"ל לומר כן, דא"כ יהיה הבון נשאר עדיין ביד המקטיר, והרי חפניו לדיכין להיות פניוין כדי למלאותו קטורת, ומי יריק הבון לתוך חפניו. וכי כל החדשים לקטורת בקיאו בעבודה קשה שבמקדש לעשות ככה"ג כיוס"כ [כיומא דמ"ט ב']. דהתם אי אפשר שיכנס אחר עמו לק"ק, משא"כ הכא הרי אהטו בלדו שיוכל ליתן לו הבן. וא"כ תנא להזכיר שפניה הבן ככלפא ושקרבנו מריק את הבון לחפניו, שהרי לום נתנו לו אבל הזכיר תנא דאם נתפור מהבון להבן מריק גם זה לחפניו. ול"ט: ט"ב

וכגון לאחר שמתן הנדיק. המקודש לכן היה נר המערבי חלק והולך תמיד בכס, אף שלא נתן בו שמן בכל יום רק כבשאר הנרות, דהיינו כדי לרדוק רק צלילה. והכא מייירי בין שמאלו שכבה עכשו לאחר זריקת דם התמיד, ובין שמאלו שכבה קודם שחיטה התמיד, שחזר והדליקו מיד כלעיל [פ"ג סי' ע"ט], בכל גזוזה שהתא מכבהו ומדשנו וכו': (ז) ובי' אלו הולכין יחד ומניחין דישון מוצב הפנימי ודישון המטרה יחד במחטה הכבש: (ח) מוצב הוכב: (ט) ר"ל לאחר שאכבר הנחלים על המזבח, כבש עם שולי המחטה את כל הנחלים, ומרדדן כדי שיכסו מונחין ביושר, ולא יפול הקטורת מעל הנחלים: (י) נתן הבון [רמב"ם פ"ג מהמדין. ודלא כר"ב שכתב שמתן הבן לאהטו, וכן

ט"ב

וברבו את העם ברכה אחת. והן ג' פסוקים של ב"כ יצרכך. יאר. וישא. וקרי להו ברכה אחת. לפי שלא היו עוני אחריון אמן בין פסוק לפסוק. כדרך עשויים בנבולים: את השם ככתבו. ביו"ד ה"א: ובמדינה בכנויו. באל"ף דל"ט שאין מוציין את השם ככתבו אלא במקדש בלבד. שנאמר (שמות כ') ככל המקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך וצרכיך. סרסו ודרשו ככל המקום אשר אבא אליך וצרכיך דהיינו במקדש שם אזכיר את שמי: כנגד כתפותיהם. לפי שלרובים ג"כ לכתוב וישא אהרן את ידיו אל העם ויצרכם. וכתוב (דברים י"ח) הוא וצניו כל הימים מה הוא בנשואות כפיס אף צניו בנשואות כפיס כל הימים: ובמקדש. שמצרכים את העם שם המפורש ושמינה למעלה מקשרי אלצטותיהם. מגזייהם ידיהם למעלה מראשיהם: שאין מגביה ידיו למעלה מן הציץ. מפני שהשם כתוב בו: ר' יהודה אומר כו'. ואין הלכה כר"י: **ג** בזמן שכ"ג רוצה להקטיר. שהוא מקטיר כ"ו שירצה ונטול חלק כשירצה: למחצית הכבש. וכבר נתנוע קלת: וכמד עליהן. משום כבודו של כ"ג שהיה מחובה הקטרתו יותר משאר כהנים: וזרקן. כדרך שיקן ועשית עולותיך הצער והדם (ש"ב י"ב) מה דם צוריקה אף צער צוריקה:

שנויי נוסחאות
 והבחו בו. ככ"ף הכות. המחתה. הבוד. ונ"ף ובסויה. ככ"ף ובכב"כ ובכ"ו. (דני) אומרים לו ככתבו. ככ"ף. ככתבו וליה. (כפיהם) יריהם. ככ"ף ובכב"כ ליה. כתפותיהם. ככ"ף ככתבו ונ"ף משהו. שאין מגביה. שאינו. אף כה"ג מגביה ידיו. ככ"ף וככ"ף ובכ"כ את ידיו. והסגן בימינו ככ"ף. משינו. אהו הסגן בימינו. ככ"ף. הסגן הגדול בימינו. הושט לו. ככ"ף והושיט לו. הראש והרגל ומכר ככ"ף הראש והרגלים כך ולי כלמינו וכן של המלך ומכר ככ"ף ומכר לו. ויחמנו אל המלך והרגל. אולם כפי הלשון כמקור ל"ט וסו"ד לו סו"ד. וזרקן. ככ"ף וזרקן:

מה"ט שאחר שמעלין האיברים מן הכבש למזבח מתחילין אלו שעל מעלות האולם ומצרכין ב"כ וכו'. כף וככוה. עמ"ש בזה צמ"ד פ"ה: ברכה אחת. פי' הר"ב. לפי שלא היו עונין לפסוק הארצתי בזה צמ"ד צמ"ו פ"ז דכ"ט: *אלא שבמדינה כו'. ובמקדש ברכה אחת. חזר והגה ובמקדש כו'. אגב שרצה לטעות כל החלוקים צענין ב"כ בין צמדינה לבמקדש. ולישגה דאלא עיין צמ"ק דכ"ק מ"ט שם צמ"ד: כנגד כתפותיהם. פי' הר"ב לפי שלרובים נשואות כפיס. עמ"ש [פ"ו דכ"ט] צמ"ד: שנאמר וישא וגו'. גם על זה פסק עיניך וראה מ"ט שם צמ"ד: **ג** בזמן שכ"ג רוצה להקטיר. על שם שעולה קטור והמרות עשן מן החלצים והאברים קרי להו בלשון הקטרה אצל צמ"ב פ"ק דיומא תקן אס רצה להקריב מקריב. ואותה משנה העתיקה הרמב"ם צמ"ט מהלכות כלי המקדש. ככל יוס שרצה להקטיר קטורה מקטיר. ופי' הכ"מ שכן קטרת שמעשרת רשאי להקטיר לכשירצה כ"ס לאיך. ומשכחיו או דפרקין העתיק שם בזמן שכ"ג רוצה להקריב. ומ"ט הר"ב ונטול חלק בראש. עיין צפירובו שם ציומא: וכמד עליהן. דאלו כמיכה

באורי הגר"א

והמשה כלים כ"ט. קודם שסתילו אכל צעפת הצרכה לה היה ציוד ללוסי היום מקדש: וברבו כו' כמלה עשו את העבודה כ"ל ואח"כ נכחו להיטל ואח"כ צרכו אל הפס. וכה' משום בקרא ויחד משעות כו' ויהא משא וזכרן כו' ויהא ויכתיב כו' ואח"כ דכתיב בציצית וישא אהרן כו' דרך המקדש כו' ויהא כו' ויהא כ"ל ואח"כ דרך פס דאח"כ קשה למה לי למכר ויחד משעות הא ע"כ כבר יוד שכל המזבח לא נשא כפיו. דקרא משמע כדברי הרמב"ם דהשתחווא וצרכת כל היום היום אחר כל המעשים וההורה לא כתבה אלא מה שפסק אהרן עט כל קרבן אכל הכל בזמן רק שאורו לא רצה להפסיק צעמט העבודה ופי' לך לומר כן דאח"כ הא דכתיב ואל הכבש ואל העור כו' אלא לומר ג"כ קדוים היות: **ד** הניע למחית כו'. דמשא מנות הסולת דשם היו מומים כאיברים לסיך משא מחיל שיקר העמים:

באורי הגר"א

והמשה כלים כ"ט. קודם שסתילו אכל צעפת הצרכה לה היה ציוד ללוסי היום מקדש: וברבו כו' כמלה עשו את העבודה כ"ל ואח"כ נכחו להיטל ואח"כ צרכו אל הפס. וכה' משום בקרא ויחד משעות כו' ויהא משא וזכרן כו' ויהא כו' ויהא כ"ל ואח"כ דכתיב בציצית וישא אהרן כו' דרך המקדש כו' ויהא כו' ויהא כ"ל ואח"כ דרך פס דאח"כ קשה למה לי למכר ויחד משעות הא ע"כ כבר יוד שכל המזבח לא נשא כפיו. דקרא משמע כדברי הרמב"ם דהשתחווא וצרכת כל היום היום אחר כל המעשים וההורה לא כתבה אלא מה שפסק אהרן עט כל קרבן אכל הכל בזמן רק שאורו לא רצה להפסיק צעמט העבודה ופי' לך לומר כן דאח"כ הא דכתיב ואל הכבש ואל העור כו' אלא לומר ג"כ קדוים היות: **ד** הניע למחית כו'. דמשא מנות הסולת דשם היו מומים כאיברים לסיך משא מחיל שיקר העמים:

והמשה כלים כ"ט. קודם שסתילו אכל צעפת הצרכה לה היה ציוד ללוסי היום מקדש: וברבו כו' כמלה עשו את העבודה כ"ל ואח"כ נכחו להיטל ואח"כ צרכו אל הפס. וכה' משום בקרא ויחד משעות כו' ויהא משא וזכרן כו' ויהא כו' ויהא כ"ל ואח"כ דכתיב בציצית וישא אהרן כו' דרך המקדש כו' ויהא כו' ויהא כ"ל ואח"כ דרך פס דאח"כ קשה למה לי למכר ויחד משעות הא ע"כ כבר יוד שכל המזבח לא נשא כפיו. דקרא משמע כדברי הרמב"ם דהשתחווא וצרכת כל היום היום אחר כל המעשים וההורה לא כתבה אלא מה שפסק אהרן עט כל קרבן אכל הכל בזמן רק שאורו לא רצה להפסיק צעמט העבודה ופי' לך לומר כן דאח"כ הא דכתיב ואל הכבש ואל העור כו' אלא לומר ג"כ קדוים היות: **ד** הניע למחית כו'. דמשא מנות הסולת דשם היו מומים כאיברים לסיך משא מחיל שיקר העמים:

י כ"ן תפארת ישראל בועז

פ"ז (א) ותבוהין דברי הרמב"ם, דליהו פסק [בפ"ד ה"ח מתמודין] כרצון דמפישין מי יעלה אברים מכבש למוצה. ובה"ל כלו מקדש (פ"ה ה"ד) כחז של א' ואל' נתון האברים שנינו לראשון וכו'. ומתי ראשון ושני ים כאן, הרי כהן א' וזה ע"פ פייס כבולם. ואח"כ שכשרה הכה"ן להקריב לא הפסוק להעלות האברים מפני למוצה. ליתא, דאח"כ חסרו להו פייסות, שהן הלממ"ם, כקו' שם (יומא כ"ו א'), ודוחק לומר דאף לרצון שהפסוק להעלות האברים מכבש למוצה, הפסוק לכל אבר ואבר צפני עומו, וכמו ששם בתחלה כשהעלו האברים מהמטבחים לכבש. ולא תקשה דא"כ פייסי להו פייסות טובא. דיל' דה"ק ד' פעמים נכנסין לפייס, וכמו שתי' ה"ט (יומא דכ"ה א'). דעכ"פ לישראל דמי מעלה אברים מכבש למוצה, משמע שפי' דא' אכה להעלות כולם. ובני הגאב"ד מהו רב"י שפי"א שוררני לכל זה:

צרכו לנט ברכה וכו': (יח) היא ברכה כהני, וקרי לה ברכה א', רק בצוף כל הנ' פסוקים ענו אהן. [ואפשר דגם בנכרת כהנים שאינה ברכה להקב"ה משא, עכ"פ כיון שהזכירו בה השם לא ענו אמן, אלא עונין עליה ברוך שם כבוד מלך, וכן משמע סתמא דש"ס דקאמר שאין עונין אמן במקדש [כתענית דט"ו כ']:] שו' בצרכת כהנים קוראין הכס ככתבו בידו הא ווי הא: (ש) באלף דלת נון יוד. שאף כל ששה שמות האחרים נקראין כנוי גנד שם הוי"ב ב', מדהוא שם העלם: (יז) דרך הגבשה, כמ"ס וישא אהרן את ידיו וגו' ויצרכם. מיהו הדרך שבכפיהם לריך שיהיה כלפי מטה: (יח) מפני כבוד שם המפורש שמוכרין לו, ומפני שהשם כבוד עליו: (כ) אף על גב דאזינו מפורש שם ששאלם למעלה מהליץ. עכ"פ מדכתוב אל העם, משמע שלא היה לעומת ידיו מלפניהן ומלאחריהם רק העם, ולא כתפיו: (כא) האברים מההמוד ומנחת הממוד ע"ג המזבח. דכהן גדול ככל עת שירצה ויכל להקטיר הכל בלי פייס, [וכמו כן נטול חלק מהקטרת מה שירצה]. והרי כבר הפסוק מי יעלה אברים להמזבח. לכן הוכיח וישיטו לו, ולקמן צמשה: (כב) לא ציינו ממש, דהרי שהולך ליימן דכו הר"י צור [יומא דל"ז א']. אלא דמלך הדרודי דהיינו מן הוד שמאחריו וכמבאר שם. והא דלא הלך הסגן בשמאלו של כה"ג, היינו כדי לתמוך ימינו של כה"ג, ששם לריך יותר לתמיהה. א"כ משום דשמאלו היה הולך בראש בית אב, וכן מהבאר דמי"ש הכה מיו"כ שיהיה כך. והא שלא הזכירה המשנה שהיה שם רשע בית אב, היינו רק מדבצי לאשמעין רק הסגן אוחזו לתמיהה. משא"כ ההם נקטו ומפרש שהיה [ראש] הבית אב משמאלו, מדבצי לאשמעין אחר כך שהלשם בית אב לפעמים ל"ל הגבש שמאלך: (כג) שהתינו כבר קלה, וגם משם הגביה א"ע השיפוט ציומא: (כד) מהכניהם שזכו להעלות האברים להכבש [לשול פ"ג מ"א]. ומתמי' ראב"ז היא [פ"ג מ"ג] דס"ל דהמעלה האברים לכבש, הוא מעלה אותן למוצה, אכל לרצון אין כאן ראשון ושני, דהרי כהן א' מעלה כולן מהכבש למוצה, ולכן הוא ישיטם להכה"ג (א): (כה) הניח ב' ידיו על הנהחם. ומשום כבוד הכה"ג עשו ק, שיהיה דבר מיוחד בהקטרתו, מה שאין כן בשאר הכהנים: (כו) הכה"ג עומד על הכבש וזורקן על האש של המערכה שבמזבח [פסחים ד"ז א'], שאף הנהחם לריכין ויקיף

אלו והשתחווא ואלו, באלו כל העובדים ועמדו על הי"ב מעלות בלפני האולם: (ח) הראשונים הם אותן שזכרו בפ"ו שמשו בזהיל, שעבשו בידן היו הכלים הריקנין וכדמסיק, וזה להראות שכבר עשו עבודתן בשלמות כמו שנתנו. ואחיהם הדכניהם, הם העוסקים באברי התמיה: (ט) דהיינו צו המזבח בזהיל: (י) שהטיב לתוס הגרות: (יא) שהכניס בה הגחלים: (יב) הוא אהו הכהן שהכניסו המקטיר שיריק הקטורת מהבדך לתוך חפני המקטיר: (יג) הוא המקטיר [וע"מ מ"ט פ"ה מ"ז]. ואפשר שהבדך היה ביד המקטיר. ועמדו אלה ה' על ימין מעלות האולם, והמחיתו על אחיהם הכהנים שעסקו בניו בניו בהעלאת האברים מהכבש למוצה. וכשגמרו גם הם, באלו גם הם ועמדו לשמאל הראשונים. ולאותן שזכו לעבודת זהיל חלקו להם כבוד לעמוד ליימן. וכשגמרו ועמדו שם טלם, מדלא ענו העם עליה אמן בין פסוק לפסוק כמו שעוין בנבולין, שאינה ברכה להקב"ה משא, עכ"פ כיון שהזכירו בה השם לא ענו אמן, אלא עונין עליה ברוך שם כבוד מלך, וכן משמע סתמא דש"ס דקאמר שאין עונין אמן במקדש [כתענית דט"ו כ']:] שו' בצרכת כהנים קוראין הכס ככתבו בידו הא ווי הא: (ש) באלף דלת נון יוד. שאף כל ששה שמות האחרים נקראין כנוי גנד שם הוי"ב ב', מדהוא שם העלם: (יז) דרך הגבשה, כמ"ס וישא אהרן את ידיו וגו' ויצרכם. מיהו הדרך שבכפיהם לריך שיהיה כלפי מטה: (יח) מפני כבוד שם המפורש שמוכרין לו, ומפני שהשם כבוד עליו: (כ) אף על גב דאזינו מפורש שם ששאלם למעלה מהליץ. עכ"פ מדכתוב אל העם, משמע שלא היה לעומת ידיו מלפניהן ומלאחריהם רק העם, ולא כתפיו: (כא) האברים מההמוד ומנחת הממוד ע"ג המזבח. דכהן גדול ככל עת שירצה ויכל להקטיר הכל בלי פייס, [וכמו כן נטול חלק מהקטרת מה שירצה]. והרי כבר הפסוק מי יעלה אברים להמזבח. לכן הוכיח וישיטו לו, ולקמן צמשה: (כב) לא ציינו ממש, דהרי שהולך ליימן דכו הר"י צור [יומא דל"ז א']. אלא דמלך הדרודי דהיינו מן הוד שמאחריו וכמבאר שם. והא דלא הלך הסגן בשמאלו של כה"ג, היינו כדי לתמוך ימינו של כה"ג, ששם לריך יותר לתמיהה. א"כ משום דשמאלו היה הולך בראש בית אב, וכן מהבאר דמי"ש הכה מיו"כ שיהיה כך. והא שלא הזכירה המשנה שהיה שם רשע בית אב, היינו רק מדבצי לאשמעין רק הסגן אוחזו לתמיהה. משא"כ ההם נקטו ומפרש שהיה [ראש] הבית אב משמאלו, מדבצי לאשמעין אחר כך שהלשם בית אב לפעמים ל"ל הגבש שמאלך: (כג) שהתינו כבר קלה, וגם משם הגביה א"ע השיפוט ציומא: (כד) מהכניהם שזכו להעלות האברים להכבש [לשול פ"ג מ"א]. ומתמי' ראב"ז היא [פ"ג מ"ג] דס"ל דהמעלה האברים לכבש, הוא מעלה אותן למוצה, אכל לרצון אין כאן ראשון ושני, דהרי כהן א' מעלה כולן מהכבש למוצה, ולכן הוא ישיטם להכה"ג (א): (כה) הניח ב' ידיו על הנהחם. ומשום כבוד הכה"ג עשו ק, שיהיה דבר מיוחד בהקטרתו, מה שאין כן בשאר הכהנים: (כו) הכה"ג עומד על הכבש וזורקן על האש של המערכה שבמזבח [פסחים ד"ז א'], שאף הנהחם לריכין ויקיף

ובך דהו משיטין לו...
 פ"ג ס' ה"ג: בא לו
 להקיף את המזבח: ונחית
 מ"ג פ"ג: מהיכן הוא
 מתחיל: מ"ג פ"ג מהי ספק
 ס"ה: נתנו לו יין לנכד.
 ס"ה פ"ג מהי מביין ומפסין
 ס"ז:

שנינו נוסחאות
 שתי הדדים נותנו כ"כ"ק
 שתי ידיו ונתנו. וספק
 עליהם וורקן. ומפסין
 ג' כלן וספק. ווורקן.
 וז"ל כ"ק (וס' סוסד).
 והק"ל. כ"ק והולך.
 וכך. כ"ק כ"ל.
 (והוא) סוסד עליהן
 ווורקן ג"ד. ווורקן:
 כ"ק הית סוסד. וליהא:
 ובזמן שהוא רוצה (הוא)
 סוסד. כ"ק בוסד.
 וליהא. סוסד. ג"ד
 וכ"ק סוסד. יין
 לנכד. כ"ק ח"ה.
 החלבים. כ"ק חלבים.
 וצוצרות (של כסף).
 ג"ד וכ"ק וכמפסין
 ליהא.

ראשון לציון
 ג' ת"פ ד"ה וסוסד
 כ"ו פ"ג ה"ג כ"ו וליהא
 נמי כ"פ דרכות כ"ו ל"ה
 ע"ה וע' דהו' כמפסין
 ס"ד ע"ה ד"ה קראו כ"ו
 האריט יתר כ"ה ע"ה:

באורי הגר"א
 מהיכן הוא מתחיל כ"ו
 כשהוא דמהני פ"ד דיומא
 ודוקא כ"ג לכל אחר ש"ה
 להקיף לנכסין מקיף לשמאל
 כדאמרין בנחום ע"ה אבל
 כ"ג. לא היה חושש
 שאחרים נותנין כדאמרין
 כלן נתנו לו יין כ"ו:
 עמדו שני כהנים כ"ו ובהי
 המזבח של כסף כ"ו ע"י
 מ"ה רבו ס"ה י"ל דבר
 נסאל כ"ה כסדר יהל אור
 פ' בהלכות ק"ל ע"ה:
 על שלחן כ"ו ע"י רמב"ם
 ולפי שהיה מיוחד בשלחן
 משאר הקצוות כ"ל והוא
 סיו לשאר קצוות דלא
 עולה כגון שעתה ואשם
 ושלמים קאמר החלבים:

דקרא. לא תשכחן אלא בחיים ולא בשמויין. כדתנין סוף פ"ט
 דמנחות: דרשימי השני לראשון ס'. האי נמי משום יקרא דכ"ג
 וכעין קריאת כ"ג ביה"כ. כדתנין בפ"ו דיומא: נתנו לו יין
 לנכד כו'. תמיהני ללא חנן להעלות סולת והקטרת החציתין
 ועוד דקדמו לניסוך היין. כמ"ס ספ"ד.

ויראה לי דאף העלאת האברים בזין
 לא ה"ל לטעון דממילא ידעינן לה.
 וה"נ סולת וחציתין דהא חנן התם
 הכזבי צבולת השמיני בחציתין.
 והעלאת אברים וניסוך היין לא בגלן
 אלא מפני דבר שנתחדש בהם ככ"ג.
 שמושיטין לו וסומך ובמקף ברנל דרך
 ימין וכן אחר מביא לו היין למקום
 הניסוך שלא צהקה: והסודרין:
 פירש הר"ב להניף כשינסך הכהן. כדי
 שידעו הלויים וידברו בשרי. דאמר רבי
 שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן מנין
 שאין אומרים בזה אלא על היין
 שאמר (שופטים ט') ותאמר להם הגפן

החדלתי את תירוצי המשמח אלהים
 אלהים כמה משמח. מכאן שאין אומרים שירה אלא על היין.
 גמרא פ"ב דערכין דף י"א. ואיהא נמי ברפ"ו דברכות וז"ל
 כתבו החוס' וז"ל פירוש אין אומרים שירה על כוס חכילת מזבח.
 כגון זריקת דמים וניסוך המים כי אם על היין. אבל ודאי מלינו
 שירה בלא יין. כגון הלל בשחיטת פכאים. כדתנין החס פ"ה
 מ"ז: ושתי חלוצרות של כסף בידם. כך העתיקו ההוס' בזבחים
 פ"ז דף ס"ח ד"ה כשהוא חו'. וכן לריך לומר כך היה גירסת
 הר"ב כמו שארכיח בס"ד בכוף מסכת קנים: תקעו והריעו
 ותקעו. לפי שאפשר לאדם שלא יראה הנפת הסודרים כשפינה
 לבו לדבר אחר. וא"כ כשהיו בכוף הלשטת או בהר הבית. לא

נשמט השני והלך לו. אבל הראשון נשאר שם לקבל האברים
 מן המושיטים וליתן לכ"ג: בא לו להקיף את המזבח. כ"ג
 שהיה צראה הכבש שהוא בדרוס מקיף דרך ימין דכל פינות
 שאחה פונה לא יהו אלא דרך ימין לכך היה הולך למזרחית
 דרומית ומשם ללפניה מזרחית עד
 שמגיע למערבית דרומית מקום האקבים
 שהיו והמים שמנסכים יורדין בהן
 ומשם הולכים לשימין שהן הסודות.
 וז"ל שומד כסן אחד ומושיט לו היין
 לנכסין אבל כ"ג לא היה נושא היין
 עמו כמא יתקלקל היין בעשן המערכה
 כמקיף את המזבח. ובעוד שהוא
 מקיף מהפך בלטרף דהיינו מולג את
 האברים שלא נתאכלו על המזבח.
 אבל באר הכהנים כשמושיט כוך
 היין הולכים דרך שמאל מן הכבש
 לדרומית מערבית. שהוא קרוב לכבש.
 כדתנין פרק קדשי קדשים כל העולים
 הולכים דרך ימין חוץ מן העולה

לכבש דברים נסוך היין והמים ועולת העוף. היין והמים שלא
 יתפסנו ועולת העוף נמי שלא תמות בעשן. וכ"ג שדומה לכן
 ביה שיש לו רשות להלך כמו שהוא חפץ. מה שאין באר הכהנים
 רשאים לפנות קן. וגם יש לו רשות להפך בלטרף בלא פייס.
 יש לו להקיף כדי ללכת דרך ימין: הסגן עומד על הקרן. אלל
 הכ"ג ש"ה לנכד: והסודרים בידו. להניף כשינסך הכהן. כדי
 שידעו הלויים וידברו בשרי וידע בן ארז ויקים בללל כדאמר
 בסמוך: על שלחן החלבים. שתי שלמות היו במערבו של
 כבש אחד שלחן של כסף. שבו נותנין כלי שרה. וא' שלחן של שיש
 שבו

בעזרה אבל קול התקעות. א"ח שלא ישמעט. ולפיכך תקעו כדי
 שיפיו

י כ"ו תפארת ישראל י כ"ו

זריקה, וכדדרשינן מוכתיב עולתך הכבש והדס, דהקסו להדי,
 שירוק הכבש, כמו שזרק הדס: כו) והראשון נשאר שם לקבל
 האברים מכל המושיטין, וליתן להכ"ג. מיטו להכי נשאר הוא שם
 ומושיטין להכ"ג. משום יקרא דהכ"ג דלילו יוא אחר במקומו
 להושיט, והיה נראה כאלו היה על הראשון למשא לשמש להכ"ג.
 וההושיט מכהן לכהן עד כה"ג, ג"כ משום כבוד הכה"ג, דרבים
 משמשיין לו. כעין הושיטת ס"ה ביו"כ להכ"ג (ביומא פ"ו מ"א).
 רק להכי לא נמסרו הכה האברים מהכהן שזכה בהן, ע"י הסגן
 להכ"ג כי החס. דמדוכה הראשון להקריב חלקו למערכה, ורק ע"י
 שרה הכה"ג להקריבו, פקע זכותו, ולכן אינו בזין שפקיע זכותו
 גם נגד הסגן, שהיה הסגן להכ"ג. וכיון שזכה בהן, אי אפשר
 להעבירו שזו ממנות האחרות, שימסרו אותן האחרים להכ"ג, שלא
 יהיה נראה כאלו יהיה עליו למשא לשמש להכ"ג גם במנות האחרות
 [וכמש"ל כ"ג]: (בח) וה"ה סולת וחציתין, דכולן מונחים על הכבש,
 וכדתנין (בס"פ ד') ה' בסולת והח' בחציתין: (כ"ה) כה"ג מיירי
 שכבגמר להקריב האברים כמבואר לעיל, אז מקיף המזבח דרך
 ימין. ובשעה שמקיף מהפך בזינורה האברים ע"ג המערכה. מיהו
 דוקא כשהכה"ג מנסך, ויובל להקיף קודם שינסך, מרא"ל שיקח
 הנסכים עמו בשעה שיקיף, דהרי יושיטין לו הח"כ וכדמסיק.
 אבל כהן הדייט המנסך, שעולה והנסכים בידו, אז מיד כשעולה
 לנכד, פונה לשמאלו על קרן מערבית דרומית לנסכן שם. ורק
 כשעולה למזבח לעבודה אחרת, כשחוזר ויורד מקיף דרך ימין
 ויורד: ל) והכבש היה בדרוס המזבח, וכל פינות שאחה פונה לא
 יהיו אלא דרך ימין [יומא מ"ה א']. ולפי כשעלה בכבש הולך ומקיף
 מהכבש דרך ימין לדרומית מזרחית של מזבח, מזרחית לפניו.

לפניה מערבית, מערבית דרומית: לא) שאלל קרן מערבית דרומית,
 היה בנג המזבח בדר דרום של הקרן, ב' ספלים של כסף קבועים
 בצרפת נג המזבח וכל ספל היה כעין חושט, ובו נקב באמצעותו,
 וכלו הספלין מנסכין. מערבי למים בסוטה, ומזרחי ליון בכל יום.
 ודרך הנקב שבספלים יורדין הנסכים לבייתן, והוא היה חלול עמוק
 תחת הקרקע שבארתו קרן של המזבח [וע"י ס"ג דמדות ס' י"ג] דהרי
 אסור לננות המזבח ע"ג מחילה (בנחום דס"ב א'). מיהו לחוס' שם, שימין
 לא מהכב מחילה, דלעורר מונח הוא]. וכשהגיע הכה"ג למקום
 הספלים, נתן לו כהן אחר את היין לנסכו לתוך הספל המיוחד ליון.
 אבל כשהכהן אחר מנסך, מיד כשהגיע ע"י היין לסוף הכבש, לא
 היה פונה לימיו ככל העולין, דא"כ היה לריך להקיף ע"י היין
 סביב למזבח עד מקום הספלים, ויפסיד היין ריחו בעשן המערכה
 [ולתחו לאחר שיושיטו לו אחר שיקוף ג"כ א"ח, דמהני כאלו כבד עליו
 להקיף עמו, ודוקא לה"ג המירו כה"ג משום כבודו]. אלא הולך ע"י היין
 מהכבש מיד דרך שמאל לקרן מערבית דרומית למקום הספל ומנסך,
 וכמ"ס לעיל [בנחום פ"ו מ"ג]: (לב) דעל גבו של המזבח היה בכל
 א' מד' זוחתיו בולט מהבניין מרובע אמה על אמה ברום אמה,
 והוא היה חלול ופתוח למעלה, והוא הנקרא קרן מזבח, [בנחום
 דס"א ג']. מיהו דוקא כשהכה"ג מנסך, יעמוד הסגן על הקרן,
 משום דהסגן תמיד על ימיו של הכה"ג [לשיל ס' ו']. אבל כשהכהן
 אחר מנסך, יעמוד כהן הדייט על הקרן: (לג) דגל היה בידו להפך
 בו כשינסך, לסימן ללויים שעומדים על הדוכן, שידעו להתחיל בשרי
 בשעת הניסוך, וכדמסיק: (לד) ב' סולמות עומדות במערכה של כבש
 המזבח, א' של כסף שנותנין עליו הל"ג כלי שרה שנלדכין בציהמ"ק
 בכל יום, [לשיל פ"ג מ"ד] וא' של שיש שנותנין עליו האברים של כל קרבן
 חו

בזמן שכהן גדול פרק ותמיד

ברשי הוא אמרם. ויהיה
ל"ט י"ז י"ג: ט"ק בס"ד

שנויי נוסחאות

הופיע (גו). נ"כ"ק
וכתב"כ ליה: גאות
לבש וני. כ"י"ק לבש
לבש י' שוה תמור וני.
לבא (ליום) שובלו
שכה מנוחה לחיי
העולמים. נמשכ'ב
לפניו. שבת ומונחה.
אלו ככתב"כ ד"ו ופס"ס
וכתב"כ ד"ו כולטיו ד"ס
נד"ז (וס' ליה) וניה
נ"כ"ק וס' לעולם
שכול. העולמים.
(תוספת) ביום הראשון
ברא הקב"ה את עולמו
בשני הבל סלקין אותו
בשלישי ישב עליהם
בדון ברביעי סרע מן
הרשיים בהמישי נתן
שכר טוב לצדקים בששי
סוף על עולמו בשביעי
הבל סלקין לכבודו
ואומר: מומר שיר ליום
השבת טוב להודות לך
ולומר לשמך עליון.
ע"כ. (ועי' ר"ס ל"א ע"א
ונדאר"י פ"א):

ראשון לציון

ת"י"ם סד"ה דר"ה העולמים
וכר"כ העיקר כוונתה
ב"ב וחתומה ישתנה הנוון
חי העולמים כד"ר ו"ל
המלא ס"ו ר"ז ווסח
הנכס נבא נוסח הרוח
ס"ו חי העולמים ה"ה נקוד
ב"י"ט ש"ה דבוק וכה
נח"ט סוף המיד ע"ל.
ו"ע ש"ה כהה המ"ה כ'ן
לע"ל ס"ו ר"א ג"ו ב"ד
ש"אמר יום ר"ד ב"ד
ישתנה לא גילה ר"ז וס':

באורי הגר"א

ביום שני אמרו גדולי
כו' נשיר ואלקינו כו' ש"א"ל
השני נבחר כ"ר הור"ה
בשלישי כל אומרים אלקים
נב' בעדה לא בשלישי כ"ן
זה התורה ונשנה שניה
שיאלו ונרביעו הו' אחרים
אל נקטו כו'. ש"א"ל
כדעתי חכמי האומות
היה והקב"ה יעשה נקמה
בהם. ונחמישי כו' אומרים
הרנינו כו'. שכל א"ל
התמישי לא היה לנו כהמ"ק.
ואין לו אלה רנה כס'
וכש"י ה' מ"ך כו'. ש"א"ל
השני יהיה ה' עלינו למ"ן
ויהיה ל"ה המלכה ונשנה
מומר שיר ליום השבת
מומר שיר ליום כו'. ס'ו

לקושים

פנינו ולן שירים כללו
הו' אומרים ואתם כו' קודם
שנכנס הביית כ"ן אחר
שנתיב ומנו שאלמו י"ן
ל יום ויום תן לו חסין
לכחותיו וכוונת התנ"ך כתיב
ב"כר יום היום אומרים
המקדש יום ראשון כו'
בבונה דלא נומא דכסונה
העקדס כו' אומרים מומרים
המרים מלכד אלו המומרים
נ"א

מלב עדתו: מנוחה לחיי העולמים. כתב הר"ב הוא הנא סבר
לה כמ"ד שיהא אלפי שנין הו' עלמא וחד חרוב כו' לאפוקי
ממ"ד תרי חרוב. ש"אמר (סופ' ו') יחינו מיומים [דליכא למימר
על סס יום א' [שכולו שנה]. דהא
תרי ניכחן] גמ' סס: לחיי העולמים.
והר"ב העתיק לחי העולמים ונתייחס
לדקו יחידו. שאם אהה אומר לחיי
העולמים הכוונה להש"ס שיהא חיי
העולמים כולם כענין ש"אמר (תמימי
ע"י) ואתה מחיה את כולם. ואפילו
א"ת חי העולם. הוא נכון. כי הוא
סמוך משש חיים שלא נמלא נפרד
בלשון הקדש. וככתבה אומר חי
העולמים ג"כ נכון ומהיה הקריאה חי

הי אל נקמות הופיעים וגו'. בחמישי היו
אומרים הרנינו לאלהים עזנו. הריעו לאלהי
יעקב. בששי היו אומרים. ה' מלך גאות
לבישוי וגו'. בשבת היו אומרים. מזמור
שיר ליום השבת. מזמור שיר לעתיד
לבא ליום שכולו שבת מנוחה לחיי
העולמים:)

סריק מסכת תמיד

בזרי כענין ש"אמר (ד"אל י"ב) וישבע בחי העולם שהוא סמוך. ויהיה ענינו חיים של העולמים. והוא הש"י שהוא חיווה כל
עולם כאומר. מש"כ"י חי בפ"ח באינו סמוך יהיה ענינו העולם שהוא חי ואין העולם עצמו חי על לך האמת
וזה דברי הרמב"ם בפ"ב מהלכות יסודי ההורה שמפני כן הוא אומר חי ה' בפ"ח לפי שאין הבורא וחיוו סניס. כמו חי
הגופים החיים או כחי המלאכים. ולפיכך אומר חי פרעה חי נפכך כולם בזרי. ולפיכך הנכון ש"אמר חי העולמים בזרי וכן
המקרא ישבע בחי העולם. שאז המכוון בחיים של העולמים. והוא הבורא יחברך. ומה שבעל העקדה בפ' מקץ השיב על
דברי הרמב"ם צוה. שאם כדבריו כן הוא יהיה חי בזרי"ל לשון חיים. ולא נמלא בלשון הקדש בחיים שס נפרד. כבר הטיב
ע"י המודקדק מוה"ר שמואל ארקולטו ז"ל ה"ה במהדורותיו ששלה לי על ספרו ערוגת הבוסס. אומר שס שכן מים חינו נמלא
נפרד ובסמיכות יאמר מי הים בזרי"י כן יאמר מן חיים חי בזרי"י. כשהוא סמוך. וענינו חי העולמים. וכן בחתימת [ב"כרך
ש"אמר וחתומה] ושתב. הנכון לקרוא חי העולמים בזרי"י: סליקא לה מסכת תמיד

העובדים להם: בהמישי הרנינו לאלהים עזנו. שבו נצראו בעלי
חיים שהרואה אותן מרן ומשכה לבוראו: בששי ה' מלך. שבו
נשלמה הבריאה ובו נצרא אדם שממר מלכותו של יוצרו:
מנוחה לחיי העולמים. הוא
הנא סבר לה כמ"ד שיהא אלפי
שנין הו' עלמא וחד חרוב. ועל סס
ש"א"ל שביעי לא יסיה כי אס הקב"ה
ש"אמר (ישעי' ג') ונשגב ה' לנרו
ביום ההוא לכך אומרים בשבת
מזמור שיר ליום השבת. לא"ל
השביעי. שיומו של הקב"ה א"ל שנה:

נשלמה מסכת תמיד

בזרי כענין ש"אמר (ד"אל י"ב) וישבע בחי העולם שהוא סמוך. ויהיה ענינו חיים של העולמים. והוא הש"י שהוא חיווה כל
עולם כאומר. מש"כ"י חי בפ"ח באינו סמוך יהיה ענינו העולם שהוא חי ואין העולם עצמו חי על לך האמת
וזה דברי הרמב"ם בפ"ב מהלכות יסודי ההורה שמפני כן הוא אומר חי ה' בפ"ח לפי שאין הבורא וחיוו סניס. כמו חי
הגופים החיים או כחי המלאכים. ולפיכך אומר חי פרעה חי נפכך כולם בזרי. ולפיכך הנכון ש"אמר חי העולמים בזרי וכן
המקרא ישבע בחי העולם. שאז המכוון בחיים של העולמים. והוא הבורא יחברך. ומה שבעל העקדה בפ' מקץ השיב על
דברי הרמב"ם צוה. שאם כדבריו כן הוא יהיה חי בזרי"ל לשון חיים. ולא נמלא בלשון הקדש בחיים שס נפרד. כבר הטיב
ע"י המודקדק מוה"ר שמואל ארקולטו ז"ל ה"ה במהדורותיו ששלה לי על ספרו ערוגת הבוסס. אומר שס שכן מים חינו נמלא
נפרד ובסמיכות יאמר מי הים בזרי"י כן יאמר מן חיים חי בזרי"י. כשהוא סמוך. וענינו חי העולמים. וכן בחתימת [ב"כרך
ש"אמר וחתומה] ושתב. הנכון לקרוא חי העולמים בזרי"י: סליקא לה מסכת תמיד

יבין תפארת ישראל יבין

שיר ליום השבת, בו נאה לזכרה, ולומר [בציהמ"ק]. טוב להודות
לה', ר"ל כי זה היום שאין אנו עובדים בו בעסקי הזמנים, טוב
ונאות לזכרה בו לה' אס השיב לנו בזמן העבר. אולם גם הוא
נאות לומר לש"ך עליון, אס שחה לעפר נפשינו ע"י לער וינון
בעצרו על ראשינו, נחיה טוב שמה בלבנו ע"י זמר [כענין קחו לי
מנגן], לעורר בשחון בלבינו על העתיד הזמני, א"ף שלא יבין
א"ך ע"י הצרה בעלמה יבוא ישועה לנו, וא"ך הכל הוא לשוכתנו,
ואפ"ס ש"ך עליון הוא, ונעלה בפעולותינו מכל מחשבות אנושי
ושתהפך הכל בכ"ך לשוכתנו. להניח בבוקר חסדך, דכשי"ר לנו
אור ההללחה, נאמר כי בחסדך עוד יגדל ציון העתיד יותר ויותר,
כאור בוקר הא"ך ואור. ואמניתך בלילות, כגם אס ייסרתנו ה'
לבינו בלחות הסיכות בלילות, נגיד לכל, כי עמונים אנוהתך
וארבתך לנו בהם, וכאשר ייכר א"ס את צנו הוא, ונבדך על הרעה
מעין הטובה ביהולל לנו בו, ואס גם נעלמה ממנו. וחסה התורה
מחסדך הרבים, ללווה עלי עשור ועלי נבל ועלי הגוון בבגור.
ר"ל ב' טוחותינו צפה, להניח אמרי שיר. במעשה אלבעותינו על
כלי זמר עשור ונבל. ובמחשבת, ע"י הגוון לב כהנה בכמר.
בכולם התעורר להצבתו ית' על טובתו עלינו והוביל נבל וכמר,
הנבל מתריו עבים ונסים, ועי"ז קולו עב, ולכן מנבל ע"י קולו כל
מיני זמר שיזמרו עמו מדהין קולו נעים. מש"כ"ב כמר מיתריו דקים,
ולכן קולו נעים [ונשליט גמורים (פ"ה) כתב ש"ס עימות כקול נבל.
וכמ"כ ליה, דהרי בלתי מסכת קיין מוכת ש"ך כמר נעשה קווי ממתיע
ש"ן הדקין. והנבל קווי נעשו המעשים ש"ן גסין ועינים, מוס' מסכת
שע"ז אין קולו נעים. ור"ל הכל על הנשים והנלתי נעים אהל ה]. כי
שמתחילי ה' בפעלך [פעולה הוא בכל מקום דבר הנפעל בשלימות]. ור"ל
דכאשר לבינו א"ע סביב העולם כולו כממרתו היום בפעלך,
וארחה בו ג"כ כמה לדידי כדורים, אבל גם לדידי כהיים, כיום
ולילה, קיץ וחורף, סמי מות וסמי חיים, וכולם לטובת העולם,
כמ"ס בתורתו כל ר"מ יורא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב
מאד, כי טוב מות, שגם המות שצבירה הוא טוב בכללות.
וכשתסתכל בכל אלה, יתרומם שמחה בלבי כמ"כ במעשה ידך
ארנן [מעשה הוא בכל מקום מעשה יחידית, עד שכל פעולה יש הרבה
עשים], ר"ל במעשה ידך האחרונים אשר תעשה לחיי, אס גם בהם
ר"א

לראיה יום ולילה וכו', על כולם לא די שהשמה בפנימיות, אלא גם
 הרגו עליהם, צדיקי כי כולם רק לטובתו הם, דמן הכלל השפוט על
 הפרט, וממקריחו העולם כולו, על מעשה יחידת שלי, וממה
 שקרה לי בעבר, לאשפוט על העתיד, כי לא עזבתי ולא תעזבני
 אלהי ישעי. עד כאן דבר המשורר הלאה מהעמיד הזמני אשר
 ישורר עליו בחדה וקול זמרה. ומעשה ישורר גם על העתיד
 שבעה"ב יום שכולו שבת, בהפרד הגשמה מהגוף. אמר מה גדלו
 מעשיך ה' בעוה"ז, אשר מאוד אהבתי והשמחתי בהם בראותי שאתה
 הופך צו השך לאור, ומר למתוק, ורע לטוב, ככל מעשך האלהים
 אשר לאהב בעיני. אבל מאוד עסקו וחסרבתך עוד עלינו, בחדק
 אשר החשוב עוד לעשות עמנו בעוה"ז והם הדברים שלא יוכלו שום
 חי לראותם, איש בער הוא החוטא ע"י גדל חסוקתו ורדפו אשר
 קלחתו הבהמות, והוא נבער מדעת, וכל חייו כבעיר ובהמה הוא,
 לא ידע לא יראה לידע דבר מזה. וכסיל הוא החוסף, צבטאטו
 על החסוקתו בענייני תורה משמים, והשגחת ה' על פעולותיו
 ומקריסו, והשגחת הגשם לשכר ועונש. ולאום הוא בשאר שלא
 יוכל להשיג ג' עקרית הללו שהרי הם הם המסבכים הללחם האדם
 בצולם העמידו, לכן מכהים וספר הכל ועובר על מצות התורה ביד
 רמה בכסלותו שלו, ולא יבין את זאת, לא יראה להבין דבר מזה,
 ור"ל שלשיתן להבער ולהכסיל, יש עוד דבר א' אשר לפתח חטאת
 רובץ ולארכ להם לפתוחם לרדת שחת. ומרו הדבר שלא ידע זה ולא
 יבין זה. בפרוח רשעים כמו עשב, ר"ל כשרואה זה החוטא ע"י
 תאוותו פרח ומתחוק כמו ע"י תענוגו בעוה"ז, כמו עשב פרח
 הגדל בצדה בורה, ויציצו כל פועלי און, ר"ל וכ"כ כשרואה
 החוטא ע"י חכמת מה של, שהכבוד המדומה שלו בהתחמקותו יבין
 ציופי כמו היליטס ופרחים אשר בלחן. לא ידעו ולא יבינו כי אלו
 הם סביב אמתית להשמדם עדי עד בעוה"ז. וזהו שלא יראה זה
 לידע אותו, וזה לא יראה להבין אותו. ואח"ל ע"כ"ש בעולם העתה
 יש להם רווח לחטוא ולמרוד בך. ליתא. כי ואחה מרום לעולם ה',
 דלפי' בעולם העתה לעולם אינן במוחס בעוה"ז, וכי ידך רס חזק
 עליהם תמיד. כי הגה אויבך ה' הם, וכי תפקוד עינם במו יעשו
 נגד גבורתך ה'. כי הגה אויבך יאבדו, ועד כמה במוחס
 להטוא. הנה המות עומד להם אחר הדלת והמזוזה ולפתח חטאת
 רובץ. ויתפרדו כל פועלי און, והרי בסיף כל סוף יתפרדו כל
 חלקי הווייתם בעוה"ז. ואינם. ושם ותרום כראם קרני, שם
 בעוה"ז ירום וישא הקנן שלי שלא אלתינו בעוה"ז, ויתחוק כחי
 בלחן אשר יתאר ממה שתחוק זה החוטא שנתעורר בצולמם האלוט,
 כאן בעולם העולם. גם בלתי בשמן רענן, ר"ל כי גם כנלנו

המדומה שלי דהיינו המוח שיפגשני אז ככל אדם, אחשוב כי יתחלף
 הווייתו ע"י המיתה, לשיח בעוה"ז כמו חילן זית שמן רענן,
 דהיינו כמו העץ זית אשר יזקין יותר משאר חילנות, וגם בזקנתו
 יטב צהוד ירקק תמיד. כ"כ יתחוק ויתחפה ע"י המיתה הווייתו
 יותר מבחלה בעוה"ז. עד כאן דובר המשורר מהעמיד שבעוה"ז.
 ומעשה ישורר ג"כ על העתיד הסופי בעת שיבא מנוחה לחיי
 העולמים, דהיינו אחר שיהרצ העולם העתיי ויחזור ויבנה ויתכונן
 מחדש. אמר, עוד יש ענין א' בעמיד, אשר השתמשתי להשיגו
 יפה, צב' בלום חזרתי יקרים יש לי, והם הראייה, והשמיעה.
 הראייה במה שראתה לפני, והשמיעה במה ששמעתי שיבוא עוד.
 וחבש עיני בשוריי ר"ל ללמד חמונה דבר זה. הגני מבטי הטיב
 בשעדין הגני בין שורות הבג"ל. וע"י ראייה זו בקבים יצלי ברעיו
 תשמענה אוני, ר"ל ועי"י אפי' בעניינים אשר יקומו עלי מרעים
 להכחיש מה שלא יראו, אני לא אסן אליהם, אלא תשמענה אנוני
 הטיב, ולאמרתי היתיי אנוני, להאמין באמונה שלימה במה שנאמר
 לנו על זה מדור דור. ומה אראה ומה אשמע. הנה ראיתי צדיק
 בתבר יפרח, דמה תמר זה אינו עושה פרחים וכירות רק אחר
 חזק מרובה (כמו שכתב הטעמים דל מיי דקל כן עכ"ל) כך הלדיק
 במורגל עובתו היותו גדולה התגלגל לו רק לבסוף. זה חבש עיני
 במורגל מאד גם בעוה"ז. ודעתי ממה שאני רואה, לחזק האמונה
 במה ששמעתי שיבוא בעתיד, כי בארז בלבבן ישעה, שלא תאמר,
 מה תמר כשנכרת אין גזעו מתחיל, אף הלדיק כן, דאחר סוף אלף
 משכי כשיכרת הוא העולם כולו, לא יהיה גזעו מתחיל ח"ו. לכן
 נאמר ארז שגם כשיכרתו, יונקתו ממת תלך, ויתעבה ויתחזק
 יותר ויותר מבחלה (כתענית כ"ה ב' ז'), כך הלדיק יתגדל ויתחזק אז
 יותר צהוד אלהי ברוחניות. ועתה עושה המשורר סכום מכל ה'ג'
 עניינים שזכר, ולאמר (א) שחולים בבית ה', דהיינו בענין
 העמיד הסופי, דהיינו העולם והבית ה' החדש שיבנה, שם יהיו
 הלדיקים שחולים מחדש, (ב) ובחצרות אלהינו הוא העמיד שאתה
 פירות הגשם מהגוף, שהוא כמו חרל לפני בית עולם התחייה, שם
 יפרחו, שיבשו פירות מעשיהן בצוף. (ג) עוד ירובו בשיבה,
 דבעמיד הזמני אף גם שירע להם עכשיו ייטיב להם בסוף, דשנים
 צלרכי הנוף, ורעננים יהיו, גם צהוד יופי. וכל זה אמרתי להגיד
 כי ישר ה' צדיי ואך יקפח שכר הלדיקים ח"ו, ולא עולתה בו
 לראות ח"ו יסוריהם על מנן ולא ילילם. לכן ממזמר סוד ליום השבת,
 ששורר צו אחר הקפת ימי הבריאה, על כל ג' העמידות שיבואו
 עוד, ואגילה ונשמחה בו:
 נשלמה מסכת תמיד

שקס ליה מה מחמד שק
 ככל לשון. מ"ו משני מה
 שכתב מומר בייט
 מפי שקלי על למחד לנא.
 ובע"י שני ימים דהיינו
 לחיי דמי' ר"ב שאת
 חיי מרוב דהיינו אחר
 שהיה יום שטלו שבת
 ומנוחה. והבי' לחיי העולמים
 סינו אחר התחייה שמה
 ג"כ אמן:

לקוביא
 לכן אמר שהממונים שהיו
 וזהו למר קודם שנתנה
 הבית תן השירים שהיו
 לאמרים הלויים במקדש
 שנתנה הכהן כללד עיני
 עוד כפי המכר שהסכים
 לומר שגם נתנה ראוני
 לומר שירושלם הללו ונתן
 הוא וכן ראוי לשיין משה.
 (ח"ו) שם במשנה רד"י
 העולמים. עיין בזה להתייש
 שדעתי לומר מי גילתי
 וזהו עליו כפי ח"ו שם
 מ' ען החיים וי"ל ולי
 הקנן נראה חלף לשבש
 הספרים שכתוב חי בפת"ח
 וכן הגירסא כפי כל אדם
 ואם כן יהיה חי בעולמים
 כמו המלך המספט וכן
 ראיתי למורי רוב הגדול
 המקובל אלוהי שיהיה אומר
 הדרת והאמונה למי
 העולמים בפת"ח ע"כ"ל מ"ש
 יסיה חי בעולמים שמה
 המלך המספט פי' שמה
 המלך כאלו אמר המלך
 מלך המספט פי' המלך
 כהנאן כאלו אמר פי' חי
 בעולמים. גם ר"י הדל
 הסכים עמו שלא לשבש כל
 הספרים וגי' ס' כל אדם
 וכן נכתב מספר הויכח וכו'.
 ושם ראיתי לרוב יעבן ז"ל
 בפת"ח וגי' ס' ית"ח שאת"ח
 בראות לכוניה לומר חי
 בפת"ח ונתן בסוף דבריו שחזר צו התי"ט ע"כ בלחן (ח"ו נחן):

תוספת פתיחה למסכת מרות יום טוב

לשון הרמב"ם הביא אחר תמיד מדות ואין בו ענין אחר אלא ספור שהוא זוכר מדת המקדש וצורתו ובנינו וכל ענינו. והתועלת שיש
 בענין ההוא כי בשיבנה ב"ב יש לשמור ולעשות התבניות ההוא והתבניות והערך מפני שהוא ברוח הקדש. כמו שאב
 (ד"ה א' כ"ח) הכל בכתב מיד ה' עלי השכיל. ע"כ. ואע"פ שהבנין של עתיד יש בו שניים ולא ישו עם בנין בית שני. וכך
 שיראה המעיין במשנה ובספר יחזקאל. והרמב"ם עצמו כתב בתחלת הלכות בית הבחירה. וז"ל בנין שלמה כבר מפורש במלכים
 וכן בנין העתיד להבנות אע"פ שהוא כתוב ביחזקאל. אינו מפורש ומבואר. ואנשי בית שני כשבנו בימי עזרא. בנהו כבנין שלמה
 ומעין דברים המפורשים ביחזקאל. ע"כ. הרי שאין כבנין בית שני. אלא מעין דברים המפורשים ביחזקאל. אבל לא ככל הכתו
 בספר שם. ואני בהקדמתי לספר צורת הבית נתתי טוב מעם בזה ע"פ המדרש שנמצא בפירש"י דיחזקאל סי' מ"ג. ראוייה היתה ביה
 שניה של עזרא [לסיות] כביאה הראשונה של יהושע כו'. ובנין זה סאו היה ראוי להם כשעלו מן הגולה ונאוולת עולם. אלא שגר
 ההמא לא היתה תשובתם הוגנת וכו'. ע"כ. לכך אני אומר שלפי שלא היתה תשובתם הוגנת לא יוכלו למלאותו בכל חלקי הכני
 כמות שהוא. לפי שאותו בנין מיועד לנאוולת עולם שתהא הכבוד הונה לעולם. כענין שנאמר שם ושכנתי בתוכם לעולם. ומ"ם הוא
 והיה ראוי להם. ראו כי טוב לבנות מעין אותו הבנין במקצת מן הדברים. עכ"ד שם. ועכ"ז יפה כתב הרמב"ם שספור ענין בו
 שני. יש בו תועלת לעתיד מצד דברים רבים הדומים. וג"ו שהביא לראיה מסה שנאמר הכל בכתב מיד ה' עלי השכיל. אע"פ שדו
 הוא שאמר כן לשלמה בנו על בנין הראשון מ"ם יש ראיה מסנו. וכמו שבמ"ב פ' בתרא דסוכה [מג"א] ובתקנין שם תיקן גדול העתק
 ששאלו בנמ' והכתוב הכל בכתב מיד ה' עלי השכיל. ותירצו קרא אשכחו ודרוש וכו'. וכן עוד בגמ' פ"ו דזבחים (ק"ג ס"ב) בכך
 המוכח כמו שאכתוב לקמן רפ"ג. דשמעינן שהיה לכני בית שני לבנות כמות הראשון אלא קרא אשכחו ודרוש. ומסילא נג
 דלעתיד יש לנו לבנותו כמו שהוא בכתב מיד ה' אשר השכיל דוד והיכא דכבר אשכחו קרא ודרוש שפיר ונכנהו כדרשו. והיכ
 דאנן גיקים ונשבה קרא ונדרוש. נכנהו כמו כן. והרי רש"י בפ"ו דזבחים דף ס"ב בההיא דמוכה פפרש קרא אשכח ודרוש ושלם
 לא חבין לדרשו והם דרשוהו. ע"כ. [ולשונו זה תמצא עוד לקמן פ"ג מ"א בד"ה וכשעלו כו'] וכן אנתנו כשנזכ
 לבנות

בשלישה מקומות פרק א מרות

וחיבת עזרה פי' בפ"ח מ"ו]: על ל' פטתיה מבחון. כתב הר"צ לפי שאין ישיבה בו. לפיכך היו השומרים בפטת העזרה. וכן השומרים בשערי העזרה. שומרים מבחון. ומבחון דקתני פי' הר"ש כלומר ואלו ואלו מבחון: בית הכפרת. והכי הן ר"פ בתרא ובתרוך בית קדש הקדשים נקרא בית הכפרת. ע"כ. וכן בכטוב ד"ה [א'] כ"ה [י"א] ועל שם ששם הכפרת בכרובים לתכנית המרכבה: **ב** איש הר הבית. עד. כמו אליכם אישים אקרא (משני ח') ל' המפרש דתמיד סוף דף כ"ו וכ"פ הר"צ במ"ג פ"ק דיומא: ר"ע טברטנורה

לקמן ז' שערים היו. מודה שלא היה משמר אלא על ה': על ארבע פנותיה מבחון. לפי שאין ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד בלבד ולא היה אפשר לשומר למחר בעמידה כל הלילה. לפיכך היו השומרים בפטת העזרה וכן השומרים בשערי העזרה. שומרים מבחון כדי שיהיו מותרין בישיבה ואסמכוה אקרא. דכתיב שנים לסבדר. כלפי בר. כלומר חוץ להומה בעזרה: **ב** איש הר הבית. ממונה על כל השומרים: משמשים בניכה ויציאה. שבהן היו כנסיים ויולאים להר הבית: קיפונום מן המערב. שער של הר הבית שנלד מערב קיפוטום שמו. ועל לשון טדי שמו: עליו

שנאמר בירושלים ואלו הן בהר הבית ירושלים כולל הכל. ומה שהיו זכאן שני שמרים דרתן בר"פ דלקמן. ל"ג: קיפונום. לא ידעתי לו טעם. ובשלישי הגזורים פי' חשב שהוא לשון יון. וענינו עבודת ה' שאלפסר

יכין תפארת ישראל בועז

שכ' טעם אמר: (ח) דלפי שאין ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד, להכי שומרים כאן מבחון שבקשה על השומר העמידה, יוכל לישב שם. [ובלתי בחון לפי' דאשומרי שערים נמי קאי, דגם שומרי השערים שומרים מה"ט מבחון, דרק שערי הר הבית לא נחקשו (כירושלמי פ"ז דשפחים), אכל בשערי העזרה, רק שער קונור לא נחקש (כשפחים פ"ה ט"ז). אכל שאר שערי עזרה נחקשו: (עי' ברמב"מ פ"ז מבחירה ט"ג): (ט) היו היתה במערבית דרומית בבית המוקד הגדול (כלקמן מ"ו): (י) ששם אורגים הפרוכת. ולא ידעתי מקומה. וכפי הנראה היתה סוף רוחה העזרה. ולפסר שהיתה אחת מל"ח תאים שבבנין ההיכל: (יא) ר"ל אחורי ק"ק, ששם הכפרת מונה על הארון. ונ"ל דמזבח דעיקר קדושת ק"ק הוא רק מדרג שם גלוי שכינה, כמ"ס ודברתי אהך מעל הכפרת, משו"כ נקרא הק"ק בית הכפרת: (יב) עד הר הבית. שהיו כמה שרים ממונים על השומרים, ומתחלפים בכל לילה לשבד על השומרים, וראש טעל טולן נקרא בן ציבאי, ע"ש הראשון שהיה שמו כך (כיומא כ"ג א'): (יג) בכל לילה היה ציד חי מהשעים ההם מסתהות לפתוח שערי הר הבית והעזרה, כדי לחזור על כל משמרות כהנים וגוים לראות אם נעורים (ג): (יד) מולת קאמר וגושאים הבוקיע לפניו, משמע שהצוקות עומדות במקומן בפסיון סביב, שלא יתכבדו ברות. ובשבת העליוק שם מע"ש. ומשו"כ היו הצבוקות זילקות, כדי שבשכשומר עד, יראה להשר ויקוס לפניו: (טו) דלולי נחלש ולא יטול לקוס, או אולי בעל מחשבות הוא. לפיכך דורש הבר בלגומו, ב"הם הוא ער יענהו. [וי"ג שאינו עומד ואומר לו איש בו'. ור"ל כל שאין השומר עומד ואומר להשר, אהה איש הר הבית שלום עליך. יכר וכו']. וק"ל אמירה למה. הרי נשקס לחוד ככר יכר שהוא ער: (טז) ר"ל כבר ליכר שהוא יסן, מולת הציבו: (יז) בפקיע שבחמ"ל [כיומא כ"ג א']: (יח) הכל לפי פטע שיכחו: (יט) ר"ל רק כסורה העליון שמסתתה התחולל בו, ובה עי"ז לשינה. ונס דמסתתה לא היכחו לעמוד ערום. [ואין כאן משום כל תשחית, כמקדש על מה יותר מדאי (כ"ב א' ז'). דנ"ל דכל שהוא משום קנסא, סו"ל כלורך אדם, דאין בו משום כל תשחית] כשנת ק"א ב' וחלוין פ"ה ט"ז]. תדע דהרי גם ההורג כהמה שלא לזורך עובר משום כל תשחית (כחולין ד"ז ב'), ואפי' לגבו לה עריות אסור מה"ט (כ"ב ט"ז מ"ו ד"א א') ואפי' קאמר שאלו העלן (שמואל א' י"א פ"ו) ככה יעשה לנקרו. ור"ל אין למדין מן המלכות (כירושלמי כ"א א' ד"ז ב'). ליחא, דזו רק בבני מלכים שהולכין בשירות ונדקאמר התם, משאיכ שאלו העלן דזיק גמור היה, דכתיב גביה בחר כך מעשה, בן שנה שאלו כמלכו, ודרשין [יומא ד"כ ב'] כן שנה בלי חטא: (כ) שהר השומרים כשומטין בלילה לעקב הגללקה אומרים וכו'. ועי"ז מהרים טפי, והיינו דקמ"ל הכל: (כא) אכל כהן שישן על משמרו קנסוהו בארסן אחר, ולא במלקות, ושליפת כסוהו דכתיב וקדשתי, לריך שיכנס בו כבוד, [בגיטין ד"ג ב']. [ואע"ג שגלוני שגם הכהן בשלה להטעות הממונה בהש"ס היה לוקה בפקיע, (כיומא כ"ג א'), התם בלגטא, וכתי"ה סמרת שאין מבין אחרו כפרהסיה (וכתי"ה י"ז א'). וגם בל"ו התם פטע עובא, משא"כ סכא איכא אונס שינה. וב"ש דלא ק' מכסן שחיב מלקות, דאפי' כס"ג לוקה (כפסדרין ד"ח ב'), וכ"כ בש"מ בשו"תא, שפולין מוחו בגזוין, (כפ"ט דפסדרין), וכ"כ בשאר חייבי מיתות שלא חטאו לכבודו. בהך כולה טעמא מדפסע עיבא וחיבי כן מדאורייתא, משא"כ סכא מדרבנן, ואף שהוא אונס קנסוהו, אכל ככהן שחטא לכבודו לפני לזומו כ"כ כפרהסיה. וכן לא חשבו אחרו על השקלים, משום כבודו, (כירושלמי פ"א דשקלים מ"ג). וכן משמע לישא דמתני', דקאמר בן לוי לוקה. ואפי"ג דאמרינן (תמיד דכ"ו ב') דכ"ז מקומות נקראים כהנים לויים, לשון תורה לחוד וכו' (כחולין ק"ז ב'). ולפי מ"ש לעיל פי' י"ג. דליש בן לוי הבית לא היה מסתתהו של עזרה בירו, ואפי' לא היה יטול לכבוד כלל בפנים להשגיה על משמרות הכהנים שהיו לפניו בעזרה, ודוק: (כב) ב"ל דאע"ג דמדות ראב"ז היא (כיומא דע"ז א') אפי"ה כהא פליג אה"ק וס"ל שלא הלקוהו בפקיע, דלא קנסוהו כ"כ בתרתי, דהרי אפי' היה חייב מלקות מדינה, אינו לוקה ומשלם (ככחובות ל"ח). וקמ"ל נמי דאפי' השומר נכבד, לא חששו לו: (כג) היא החומה החלוהה שמקיף הבימה"ס. (כד) לפי בירושלים בדרום העזרה היה (כחולין מ' ט"ב) לפיכך היה רוב הכניסה ויציאה שם, וגם רוב השמי

השמי

וכן השומרים בשערי העזרה. שומרים מבחון. ומבחון דקתני פי' הר"ש כלומר ואלו ואלו מבחון: בית הכפרת. והכי הן ר"פ בתרא ובתרוך בית קדש הקדשים נקרא בית הכפרת. ע"כ. וכן בכטוב ד"ה [א'] כ"ה [י"א] ועל שם ששם הכפרת בכרובים לתכנית המרכבה: **ב** איש הר הבית. עד. כמו אליכם אישים אקרא (משני ח') ל' המפרש דתמיד סוף דף כ"ו וכ"פ הר"צ במ"ג פ"ק דיומא: ר"ע טברטנורה

שנאמר בירושלים ואלו הן בהר הבית ירושלים כולל הכל. ומה שהיו זכאן שני שמרים דרתן בר"פ דלקמן. ל"ג: קיפונום. לא ידעתי לו טעם. ובשלישי הגזורים פי' חשב שהוא לשון יון. וענינו עבודת ה' שאלפסר

תפארת ישראל בועז

אשר סאכמו בפירוטו זה בס"ד שנתבטחו בלור ההוא בכמה ענינים, כ"כ נשתנו גם, שזיכרו (באות ט"ג) כאלו היה בית אבטיסוס משהלל לעטר המים רחוק מהשער, ופסחך לבית החליטות, והוא נגד ש"ס ערוך הני"ל. ואפי"ה י"ל דאבטיסוס דקדוש טפי לעשות שם קבורת, ביחה ממעל לעטר לנד מערב ודלא כדתי"ס: (ג) כך משמע מסתתה לשון הרמב"ם (פ"ח

השמי

ב איש הר הבית. ל"ג פי"א
ספד כ"ז פי"ג ל"ג הפסח מ"ו
שם ה"ו: ג' חמשה יערים
דור להר הבית. ל"ז פי"א
מ"ה פ"ה מה"מ כתיבה ה"ג

שנויי נוסחאות
פנותריה מבחון. נכשי
ד"ו ספ"ו פנותריה. נשי
ל"ג. מבחון. ואחד
בלשבת הקרבן בו'.
כ"ג ונכשי. ללשבת.
ואחד לשבת הפרכת
(והנה בש"מ. ללשבת.
ללשבת): ול"ס כתי"ק
(שם אחד לשבת
הקרבן). (וא"ד לאחורי
בית הכפרת. כתי"ק
ליחא: כתי"ק. לאחורי.
ועי' נגמ' תמיד (כ"ג ע"א).
כתי"ק המטה הולח:
ב דוקקין. כתי"ק (כ"ג ע"א)
דתי"ד מ"ז. עי' מה
השעירות (שם) ומכ"כ
ד"ו דוקקין. וכ"פ ששטר
שאינו כתי"ק שם. ששטר
וסשטר. ומיזכר הוא.
אומר לו. כתי"ק וכתי"ק
ואומר לו ותי' נגמ' תמיד
שם ע"ז וע"ש כל שנויי
המטה. חובבין (בסקול).
כתי"ק וחובבין. כתי"ק
ד"ו ליחא. ורשות.
כתי"ק רשות. ה"ה (ל').
כתי"ק ליחא. שישן (ל').
כתי"ק ליחא. ראב"ז
אומר. כתי"ק אסר
ראב"ז וכ"ה כפי' ה"ה"ש
(את) אחי אפא. כתי"ק
ליחא:

ראשון לציון

פי"א ב בשנה אומר
לו ליש הר הבית
זל ואומר לו בו וכן איה
בתמיד ל"ו: במשנה אחי
חמא. ל"ל חמי חמי:

באורי הגר"א

ב ואומר לו איש הר הבית
כ"י פי"א. ס"י כל משמר
שאינו עומד לפני האיש
הר הבית ואומר לו בו
ולאו אומר ליש הר הבית
שלו עליו מחמת זה יכר
שהוא יבין כי מסתתה היה
ער גדול האיש הר הבית
וכשליט עומד לפניו יכר
שהוא יבין: כ"י שני שעי
חוליה. על שם חוליה
הנביאה שביה יושבת בן
שני השערים אלן לסיך
נקראו על שמה:

לקוטים

שם ראב"ז"א פס"ה ט"ו
וסי' ה"ן ל"ל לומר דרב"ז
מעשה רב אחא לאשמועינן
דל"ן זה דבר הלכה הנהיה
בזמן הזה כדי שיצטרך
לכתיב עליו הלכה למעשה
אלא לנ"ב"ה במהי דליכא
למיקד חמיה דתי' מאלו
וכו' ושפ"ו דתי' כסותו
דכ"ל"ל מלא ונכ"ף ל"ו קאי
על הממונה איש הר הבית
לכך נראה דבא' פלג על
היק דתי' קאמר ורשות
היה לו לפיכך ופי' לו
דופא

בשלושה מקומות פרק א מדות

שחיתותן בדרום: שער המים. כדכתיב בספר יחזקאל [מ"ו ב'] והנה מים מפכים מן הכתף הימנית. והיינו דרום שקרו ימין כדכתיב לפון יומין וראש יחזקאל בכבואה שהיו מים יולאים מבית קדש הקדשים דקיס קקרי חגבים וכשמניעים לשער זה נעשים כמלא פי כך קטן והיינו דקרי להם מים מפכים: שער נקנור. מפורש במסכת יומא: פנחס המלביש. ממונה היה להלביש הכהנים בשעת עבודה ולהפשיטין אחר עבודה ולממור בנדי כהונה: לשכת עושה חביתין: זה היו עושין המטה שכל מקריב בכל יום מחליטה בבקר ומחליטה בערב ועל שם גאמר זה (ויקרא ו') על מחנה בזמן העשה נקראת חביתין: ד' ובמין אכסדרה היה. שני כותלים אחד מזר זה ואחד מזר זה לשער היו בולטין ויולאים ממון לחומת העזרה לזר הר הבית ועליה בנייה למעלה על אותן ב' כותלים: ופתח היה לו לחיל. באחד מן הכתלים היה פתח היוצא לחיל דהיינו מקום מנומת הר הבית ממון לעזרה והוא קרוי חיל: שער הקרבן. שם מכניסים קדשי קדשים ששחיתין בלפון: בית המוקד. על שם שמדורות דולקים בה תמיד להתחמם שם הכהנים מפני שהולכים יחפים קרוי בית המוקד. ובית גדול היה. ול' פינותיו היו ד' לשכות קטנות כדמפרש ואזיל: ב' בקיטונות. כחדרים קטנים הפתוחים לבית גדול של מלכים דהיינו ערקלין: שתיים בקדש ושתיים בחול. שבות המוקד קטנו בני ברוך העזרה המוקדשת ומקלטו

הבכורות(ג). שלישי לו שער המים(ד). שבמורה שער נקנור(ה). ושתי לשכות היו לו. אחת מימנו. ואחת משמאלו. אחת לשכת פנחס המלביש(ו) ואחת לשכת עושי חביתין(ז) ושבתין שער הנצוץ(ח). וכמין אכסדרה היה. ועלייה בנייה על גבול(ט). שהכהנים שומרים מלמעלה. והלויים מלממין. ופתח היה לו לחיל(י). שני לו שער הקרבן(יא). שלישי לו בית המוקד(יב): ווארבע לשכות היו בבית המוקד. בקיטונות פתוחות למרקלין(יג). שתיים בקדש ושתיים בחול. וראשי פיספסין מברילין בין קדש לחיל(יד). ומה היו

לבעליהם. ומש"ה נתייחד צער לכבדות: שער המים. כתב הר"ב כדכתיב בספר יחזקאל וכו'. והיינו טעמא דאמר ראב"ב במשנה דפ"ג. אבל ת"ק יהיה טעמא דאמר ר' חסד. ובפ"ו דקטלים מ"ג. ולמאי דגרס לקמן בדברי ראב"ב וכן כו' נראה ללא פליג אלא מוסיק. וכן הוא דפירש

הר"ב בפ"ג משנה ד': שער נקנור. כתב הר"ב מפורש במסכת יומא. פ"ג משנה י': ה' שהכהנים שומרים מלמעלה והלויים מלממין. כדכתיב הר"ב במשנה ט' ופ"ט: ה' בקיטונות הפתוחות לערקלין. ל' הר"ב כחדרים קטנים וכו'. וז"ל הרמב"ם כדמות כתי השניה שיש צטירות המלכים שהוא בית קטן ברוך בית גדול והוא מה שאמר קטונות הפתוחה לערקלין וכבר בארנו פעמים ערקלין שהוא בית המלכות [עין בפ"ו הר"ב משנה ד' פ"ו דב"ב] וקטון מקום בית השניה שיש בו זמן הקץ. תרגום קץ קייטא. ע"כ: וראשי פיספסין. יולאות מן הכותל עד המקום שהוא קדש. כלומר ראשי קירות היו במקום שהוא חול והיו מניעים עד המקום הקדש ולא במקום הקדש. מכוס חיסור ללא תוע וגו' כל עץ אלל מזהב כמ"ס הר"ב במשנה ג' פ"ק דתמיד. ועיין בפרק דלקמן משנה ו'. ועוד עמ"ס בפרק אחרון משנה ד' בד"ה אבא שאלו כו'. ופי' לשון פספסין תמלא בפרק

כתב הר"ב ראשי קירות יולאות מן הכותל עד המקום שהוא קדש. כלומר ראשי קירות היו במקום שהוא חול והיו מניעים עד המקום הקדש ולא במקום הקדש. מכוס חיסור ללא תוע וגו' כל עץ אלל מזהב כמ"ס הר"ב במשנה ג' פ"ק דתמיד. ועיין בפרק דלקמן משנה ו'. ועוד עמ"ס בפרק אחרון משנה ד' בד"ה אבא שאלו כו'. ופי' לשון פספסין תמלא בפרק

במקום

ושהי לשכות היו לו. מ"ו ב' והנה מים מפכים מן הכתף הימנית וכו' ויחזקאל בכבואה שהיו מים יולאים מבית קדש הקדשים דקיס קקרי חגבים וכשמניעים לשער זה נעשים כמלא פי כך קטן והיינו דקרי להם מים מפכים: שער נקנור. מפורש במסכת יומא: פנחס המלביש. ממונה היה להלביש הכהנים בשעת עבודה ולהפשיטין אחר עבודה ולממור בנדי כהונה: לשכת עושה חביתין: זה היו עושין המטה שכל מקריב בכל יום מחליטה בבקר ומחליטה בערב ועל שם גאמר זה (ויקרא ו') על מחנה בזמן העשה נקראת חביתין: ד' ובמין אכסדרה היה. שני כותלים אחד מזר זה ואחד מזר זה לשער היו בולטין ויולאים ממון לחומת העזרה לזר הר הבית ועליה בנייה למעלה על אותן ב' כותלים: ופתח היה לו לחיל. באחד מן הכתלים היה פתח היוצא לחיל דהיינו מקום מנומת הר הבית ממון לעזרה והוא קרוי חיל: שער הקרבן. שם מכניסים קדשי קדשים ששחיתין בלפון: בית המוקד. על שם שמדורות דולקים בה תמיד להתחמם שם הכהנים מפני שהולכים יחפים קרוי בית המוקד. ובית גדול היה. ול' פינותיו היו ד' לשכות קטנות כדמפרש ואזיל: ב' בקיטונות. כחדרים קטנים הפתוחים לבית גדול של מלכים דהיינו ערקלין: שתיים בקדש ושתיים בחול. שבות המוקד קטנו בני ברוך העזרה המוקדשת ומקלטו

במקום

לקוטים

הסגולה נמצאת כן פ"ט. ולפי' י"ל שנקרא אבא הר הבית לפי ששם היה קדושה ונקומו ומהי דקין שבו אמרם יצוהו קול בן לוי לוקח ופי' לפי הכתיב יומא שכל לביי הרמ"ז י"ל ק' דמאן ספיק להו לומר שיהי קול בן לוי דילמא לאו הכי הוה אלל קול כהן וי"ל מזהב דלמא אחרין דכניס ויזוים הם ולפי' מסתמא רוב פשיטת לא יצוה זה כהן אלל עליוס ולפי' היו חולין בהם (ש"ל): ה' במשנה המושבה מנייא לומר דאע"ג דעמי אינו משמם כלום אפי"ה ככל שער יחזקאל ואפי"ה עזר דמתי' לחביי הוא ובדאמרי' מאן תנא מדות ראב"ב עיין לקמן פ"ג משנה ג' ובתי"ש שם והיינו דקאמר ה' שערם לומר אע"ג דלפי הגהלה ליעו משמם כלום כולו דקין לא הי"ל להשכח כולו השערים מ"מ לבי תיזוק ה' כן שם הוא משמם לביק וכמ"ס התי"ש: (גם): שם יתי"ם דיה כ"ד וכו' ואסתמתייה וכו' לא ידעא מהי קוי דנכ"ל אחרין אטו גבא גבא קא רמי': (סג) ד' במשנה שבעה שערם מנייא לאוקי ממ"י י"ב שעריו פי' לבי' סג' (סג) שערם

יבין תפארת ישראל בועז

נאחזים מן [כשקלי' פ"ו מ"ו]: (ג) שבו מניטין הבכורות. ונ"ל כלפי שהבכורות כולן לכהנים, כמו כל ק"ק ובלא יעשו עי"ו לומר שיכלו כשישחטנו לבכור בדרום, להבי קצונו שער לכניסתו על שמו בדרום, להודיע כי הוא כשאר קדשים קלים לשחטו בדרום: (ד) הוא ה"י לעומת המזבח, להכניס שם בדרך ישר את המים לנכך על המזבח בזה הסוכות. ודמשתבח בשמה יחירה, להבי נחות להכניס בדרך ישר וכו' לקמן פ"ג ב': (ה) הוא שגדו דלחות ההם [כיומא פ"ג מ"ו]: (ו) שם יושב הממונה להלביש ולהפשיט שם לכהנים בנדי כהונה. ומפני שהממונה הראשון נקרא פנחס, נקראו כולן כך [ועי' מ"ש שקלים פ"ה ס' ב']. ונ"ל דלמדי היתה לשכה זו בלפון השער, כדי שישי' סווד לבית המטבחים, ששליבוטו הכהן, וליך מיד להתטבחים לעשות הקרבן: (ז) שלשין ואופין שם הי"ב חלום שמקריבין בכל יום משל כה"ג מחליטין בבוקר ומחליטין בערב: (ח) עי' לעיל ס' ג': (ט) כותלים הם מזה ומזה נשער, לזר פנים בעזרה, והיינו אכסדרה, רק שעליה שאונה מקורה וכו'. ונ"ל אפי' לא, דהכי היה פתח לחיל ודמסיק, ומן עמ"ס פ"ג מ"ח לבנות הננויות כדנ"ב ב') כתב שהיה מקלמה (עזרה): (י) והוא אחד ממקום השמירות שהיו הלויים שומרים בצערי העזרה, כלעיל במשנה א': (יא) שעליהם זו לא יחמה פתחה לעזרה, רק היה לו פתח ואלו מדרגות שורדין ממנו לחיל, והחיל הוא הרצון שמקיף סביב לעזרה מבוזין. מכוס שבוין יחמה הר הבית לחומת העזרה היה הכר משפט ועולה, ועל אוחו השפוע היה שוב בין ב' החומות חומה נמוכה, שהו לקרקע שלמעלה ממנה [ועל חומה נמוכה זאת היה הסוד גמ' ו"ט]. וזוהי החומה נמוכה נקראת חיל [כמו חיל וחמה יתדו] [איכה ב' פ"ח]. ומפני שהרצפה שלפניה מחומה נמוכה מזו, שהי לראש החומה הנמוכה ונדמה כעזבי אותה החומה, להבי נקרא כל הרצוח ההוא גם כן בשם חיל: (בב) שבו מכניסין ק"ק ששחיתין בלפון: (גג) עי' לעיל ס' ג'. [ובציוור רתי"ש כסוף תפסנת נרשם בית המוקד מכון משמ מול המזבח בלפון, והו עשות עובד מהמדיפסיס, דלגתי ספק לא נעלם מדינו הסוגיא (יחא רע"ז ב'), דקחשיב כל רוחה העזרה לעומת המזבח, ולא קחשיב בית המוקד. ואע"פ ל"ל שלא היה בית המוקד רחוק מהמזבח להגן לזר מערב, כמו שייבאו המדעיסים כלור גיהמ"ק ג"ס. רק היה סמוך למקום המטבחים ששם מליין ככהנים תדיר, כדי שיוכלו להכר לשם להתחמם כשחוקרו, ולאמר לומר לעזרתם]: (דד) ערקלין הוא עירת מלכים שהוא צבוי ברוח גדול [ועי' מ"ש ג"ד פסחים פ"ו ס' י"א, למה נקרא כן]. וקיטונות הם חדרים קטנים הפתוחים לחדר הגדול [ערוך] (הה) ראשי קירות שרחבות כפיסת הד' יולאות מזה ומזה בכונה מזרח ומערב באמצע הכותל מן התקרה עד הרצפה, להבדיל בין גדול הקודש לחול. שד' לשכות שהיו בו, היו ב' בקודש וב' בחול, וה"ל היה הרצוח שבבית המוקד שהיו שכולם לחיל חול. ולהפי' היה לרין סיכר שם כדי לידע עד היכן אכור ליכב ועד היכן אוכלין ק"ק (ה):

וזמרים שביהם עמורה
לעזרה ולכן ישיבה בעורה
וכי ע"ש. (פ"ג):

הבית שבפסוק. ומסקנת דברי רש"י הוא, דמ"ל שאינו רשאי לבזבז
לאחיו הכהנים אחר שבטל, מדלגה העריב שמשו עדיין, ורק מותר
לכנס למחילה לעבול, דמחילות לא תקדשו [כפסחים פ"ה ז']. אבל

לרבנן לא היה המחילה בטבל בה יולאה לחלו, ולהכי מדלגה אפשר,
מותר לטוב לבית המוקד, ולהמתין מללאת עד שהשערים נפתחים
[כתמיד פ"א]:

ציונים

תוספת י"ט

הר הבית פרק ב מדות

ר"ע מברמנורה

פ"ב א דר הבית דיה
המש טארת אמר.
וד פ"ג פ"י פ"ה מ"ב נ"ב
המורה ש"ל: רובו מן הדרום.
מ"י ט"ז: ב כל הנכנסין
להר הבית. ויחשבו כונה
ז"ה ה"ה ט"ז ט"ז פ"ו ה"ג:

שנויי גוססאות
פ"ב א מיעוטו. ככ"ק
ומיעוטו; כד"ל
בועטו:

באורי הגר"א

פ"ב א ה"ה כ"י מלוא
המש כ"ו. גירובלמי
לילה לכה היה ה' מלוא
המש. משום דכתיב וזוהר
המזיבים בתמימים ה"י
במזיבים הוא מותר אלא
כ"י שזעזעה בבהמ"ק
המזיבים פעמים ק"ו. דהיינו
המזיבים על מלוא. ומזיבים
פעמים מלוא על המזיבים
כ"י ה' מלוא ד"ק והפכה:

פרק ב א [הר הבית]. עיין במכנה ח' פ"ג דתענית: רובו
מן הדרום מיעוטו מן המערב. שכל רוחב
העזרה הוא קל"ה מלפון לדרום כדתנן ר"פ בתרא ונמלא שהותר
מהר הבית בשתי רוחות הללו היא ש"ה אמה [וכל אורך העזרה
מן המזרח למערב קפ"ו] שבוערה
הפנימית א"ן קיימין ואין פ"ג בכלל
וק' הס דברי הרמב"ם פ"ה מהל' בית
הבכורה. וכבר כתבתי בפ"ג דכוסה
מכנה ד' דע"ג בכלל הר הבית נמלא
שבטלו שתי הרוחות הותר מהר הבית.
הוא ש"ג כשתחלק שס"ה ותתן דרך
משל לדרום מאתים וחמשים. יבאר
לפסוק קמ"ז. וכשתחלק ש"ג ותתן

פרק ב א [הר הבית] היה המש מאוח
אמה על חמש מאות אמה)
רובו מן הדרום. שני לו מן המזרח.
שלישי לו מן הצפון. מיעוטו מן המערב.
מקום שהיה רוב מדתו שם היה רוב
תשמישותיו: ב כל הנכנסין להר הבית. ונכנסין דרך ימין. ומקיפין ויוצאין דרך

פרק ב א [הר הבית] היה המש מאות אמה. מוקף חומה
כביש: רובו מן הדרום שני לו מן המזרח.
כלומר הרוחב שיש מחומת הר הבית לחומת העזרה ללד דרום
יותר מן הרוחב שיש ציפיהם מלד מזרח. והרוחב שיש ציפיהן
מלד מזרח יותר מן הרוחב שיש
ציפיהן ללד לפון. והלפוני יותר מן
המערב: ב נכנסים דרך ימין
ומקיפין דרך שבאל. כגון הנכנסים
דרך שערי חולדה שהן מן הימין מקיפין
דרך

דרך משל רי"ג למזרח יבאר ק' למערב הנה חזו לדרום מאתים וחמשים. שני לו למזרח רי"ג. שלישי לו מן הלפון קט"ו.
מיעוטו מן המערב ק': מקום שהיה רוב מדתו שם היה רוב תשמישו. יפה פי' בעל שלטי הגבורים שכתב שהוא על
לשכות הרבה ובתים שהיו פעוים באמת ויצר למחבתי הבית מוסף על הלשכות שנאמרו במכנה כי אותן לא יכפיקו ובפכ"ה
מספרו עמד למתן וחשב ומנה אותן שלשים וא"י אומר לסויע לו שכן נמלא בבנינה דיוחזקאל [מ' י"ז] (במספר) בלשים לשכות אל
הרלפה (שבחגוה). ועוד כשתפק בשל לשכות שמתן הראוי [כיהיה] ללכה לכל אחד מט"ו האמונים שברפ"ה דסקלים כבירונו ללון
בהר הבית. ואמר שעל תשמישי אלו הלשכות השלשים או מ"ה אחרו שרובן בדרום ט'. אבל שגגה יולאה מלפני השליש שב"ב
ככתב שם שאלמע הר הבית לא היה מסוכך מפני המזבח שהיה גלוי לשמים. והרי אין מוצח אלא בעזרה. אבל בלאו הכי ודאי
שאין הר הבית מכוסה שלא היה מסוכך אלא ע"ג האלמבאות [כחאותה שבינו במכנה ה' פ"ק דפסחים] וכן בדרדים כביב לא
באלמע. וטעמא שהיה רובו מן הדרום יראה לפי ששם היתה כניסת כל אדם מהעיר שהיא בנגב ככתוב ביוחזקאל. ולפיכך ראה
שהיה רוב התשמיש במקום הראשון שבו נכנסים. שני לו מן המזרח. שכן מקיף דרך ימין [ובכרך ה' שבינתי רובו מן הדרום
לראש"ה דלקמן דר"ה לפנים וכו']: ב נכנסין דרך ימין וכו'. פי' הר"ב כגון הנכנסין דרך שערי חולדה שהן מן הימין מקיפין
דרך עבר העדי. וקשיא לי. דהא במכנה ג' פ"ק תנן ללא היה משמש כלום. והרי עכשיו שמוזכר כמו שמוש שערי הדרום אלא
שבדרום היתה הכניסה וכאן הייתה. ולא עוד אלא שבדרום היו בני שערים לכניסה וכאן זה השער האחד היה משמש יליאת
נכנסין בשני השערים. וע"ק דהא תנן התם דאלו ז' השערים שבדרום היו משמשין כניסה ויליאה. וז"ל הרמב"ם בפירושו כפי
א"י כנכנסם הנכנס מעבר ששן. אינו אורך על עשר חולדה אלא ללד עשר ט"ו. וכן תקים לכל הנכנס על שער המשערים.
ט"ז

יבין

תפארת ישראל

בועז

פ"ב א ר"ל הסר שהביהמ"ק בניו עליו, והסר הכוא מוקף חומה
כביש: ב) רוחם הכוא שהוקף החומה היה ת"ק על ת"ק אמות:
ג) שהוקף חומת הר הבית היה כביש לאמת העזרה הבורג, והוא
היה רחוק מחומת העזרה י' אמות בכל לר צבוח וכלקמן. אבל
המרחק מחומת הר הבית עד הבורג בלד דרום היה יותר מהמרחקים
שבאחד משאר הגזרים: ד) ששם היה המרחק מרובע טפי מהמרחק
שבפסוק: ה) מרובע ממרחק שבמערב: ו) להשתמש שם מה שלריך
לעבודת המקדש. ולרעת השלטי נבחרים [פ"ב] היה הרוח בלד דרום
רס"ה אמות, והרווח מלד לפון ק' אמה. והרווח מלד מזרח ר"ג
אמה. והרווח מלד מערב ס"ג אמות. ובכל הרווח הוא צבויים
לשכות, שלשכות הנזכרות במילין לא הספיקו לכל השמיים המקדש,
ובאותן הרווחים היה דירת כל ה"ט ממונים של הר הבית. ואפשר
שגם הכה"ג דר טס. [ע"י תמיד פ"ו כ' ו']. ובש"ג [סוף פכ"ה]
מונה ה"ה לשכות בזכור בקרא ובש"ס, המעט מהם היו הוקף יוקף
העזרה, והשאר היו בהר הבית רובם בדרום. ועשו כל לשכה במקום
בדרום בית המקדש היה, והיה רוב כניסת העם משם. ונ"ל דלכתי היה שם רוב אלמבאות המנוסות שיבזו שם העם בעת הנס
[כגשי פסחים ד"ג ב] [ובל הר הבית מקורה, וכן אמרנו גירובלמי] [פי' דתענית ד"ע ז'] דהא דתמא הר הבית מקורה היה. ונ"ל שהי' ארוכות
נקיפו כדי להביא אור חמת הקרוי, ולא יעשו שם כוונתן [א]: ובכל הר הבית סביב יסבו עם פסחיהם עד הערב, בערב פסח של
בשבת, שלא היו רשאים להולילו לחוץ לחומה עד מולתי שבת [כפסחים ס"ד ז']: ז) דמשכנכם לשער ורואה להכניס ללד מאלדדים, פונה ללד

פ"ב א אמנם מ"ש הרמב"ם [רס"ה מנחרה] הר הבית ת"ק על ת"ק
אמה וכו' וכלו היה מקורה וכו'. ללכורה משמע מדברי
רבנו שכל הת"ק על ת"ק אמה מקורה היה, ומלא בכל העזרות של ג"ס
וישראל ובהנים היה מקורין. וכן הבין הש"ג [פ"ג], ולכן הוסיף הכהם
הכוא על דברי הרמב"ם וכתב חוץ ממוצח המזיבת ששנת חמת לב השמים,
[כאבות פ"ה מ"ה]. עכ"ל. ולפענ"ד אע"ג דשבת רהו"ט לחכס הכוא,
וכן נראה מספרו, שיד כל בו, אפי' בכלן בוח"כ טה ברוחא, דמלכד
דמירושלמי ה"ל שהבאנו לא מוכח רק שרר הבית היה מקורה. ג"כ ק'
תו דברי אפי' בל' לשכות שנעזרת נשים לא היו מקורות [במדות פ"ב מ"ה]
וכ"ש העזרה שחולה לה. ותו דאי ינמא שגם העזרה הפנימית ששם המזבח
בני, גם היא היתה מקורה, א"כ למה הולרכו אבסדראות חמת הקרוי
בגובה סתלי העזרה סביב [כתמיד פ"א מ"ג]. וכן משמע מדש"י [פסחים
י"ג ב, ותענית, וסוכה מ"ב ז'] דרק הר הבית שמתוך לחומה הפנימית
מקורה היה.

הנאות להשמישה, רק בחרו רוב ההשמישים בדרום, משום דירובלם
בדרום בית המקדש היה, והיה רוב כניסת העם משם. ונ"ל דלכתי היה שם רוב אלמבאות המנוסות שיבזו שם העם בעת הנס
[כגשי פסחים ד"ג ב] [ובל הר הבית מקורה, וכן אמרנו גירובלמי] [פי' דתענית ד"ע ז'] דהא דתמא הר הבית מקורה היה. ונ"ל שהי' ארוכות
נקיפו כדי להביא אור חמת הקרוי, ולא יעשו שם כוונתן [א]: ובכל הר הבית סביב יסבו עם פסחיהם עד הערב, בערב פסח של
בשבת, שלא היו רשאים להולילו לחוץ לחומה עד מולתי שבת [כפסחים ס"ד ז']: ז) דמשכנכם לשער ורואה להכניס ללד מאלדדים, פונה ללד

לפנים כמני החיל יבא פ"ו
 פ"ו מ"ט כ"ז וי"ב בעלות
 ד"ו ט"ו כ"י ט"ו י"א :
 כל המדות והשערים שהיו
 ש"כ יבא פ"ו ט"א לא פ"א
 זכית פ"ג מ"ו ט"ט פ"ה
 כ"ה : כל הפתחים ט"ו ה"ו
 לת דלתות פ"ו ט"ט פ"ו

שנויי נוסחאות
 וגזרו ד"ג גזרו .
 ושתיים עשרה מעלות .
 כשנ"ב לפניו ונשים
 עשר האולם כד"ו ונחשבו
 ד"ו וי"ב רום המעלה .
 כד"ו ונח"ק והמט"ב
 ..מעלה . (ב"ר המעלות
 כ"ו חצי אמה) חוץ .
 כתיק יב"ל . כ"ר הפתחים
 (וחשורים) .
 השערים ; כתיק ונח"ק
 ונחשבו יב"ל . גובהן .
 כתיק (ב"ר) כתיק ד"ו גבהן .
 היו (לפני) דלתות .
 כד"ר יב"ל .

באורי הגר"א
 שלש עשרה השמות
 כמקופין את כל הבית :
 החיל . הוא קרקע רחב
 מקוץ א"ת עומת נשים
 ועומת ישראל עד הסורג
 הר הבית והסורג מקופין
 מכל הכוחות . אכל מעומת
 נשים ויזק לא היה רק
 במזרח . רק עומת ישראל
 מקוץ ע"י כוחות את כל
 מה שחשב ממנו ויזק :

לקבוים
 שם ד"ה גבוה וכו'
 ועומת חין תלויה וכו' . ולי
 הכתיב שם לתורה עליו דהא
 כדתיב הן כפ"ד דאובס
 י"ט הרב"ן של הג שחל
 ליות בשח פוליתין את
 לולבין לר הבית וסודרין
 חתן ע"ג האנטנה וכו'
 והאנטנה הינה סביב סביב
 לר הבית כתיב כ"ח
 אלמא דמאנטנה ולפי"ט
 לא היו ליתין שם היקון
 חתן לסורג נמי היו
 מעטלין ודלא כהר"ש
 (כ"ד) :

ש"ס ידס תקיפה מי יעורר בהם ומי יליכ נבולות עמים לטוס
 להם יד ומקום נבול וחוק כל יעבורו . ועוד שמשמעות דברי
 חכמי הנגרים עומם שהיה להם מקום מיוחד שהוא מדעת
 ישראל . ולומר שפסך דבר נעשה
 ביניהם כשירם תקיפה . גם זה אינו
 נראה . אלא העיקר שאף חכמי
 הנגרים לא אמרו אלא בהר הבית
 עד החיל שהמקום הוא היה מיוחד
 להם . וזה שקראו עזרה הוא שם
 מושאל בלבד . ובין כך ובין כך לדעת
 משנתנו שהיא העדות הנאמנה . לא
 היו עובדי כוכבים רשאים ליכנס
 בחיל ולפיכך נעשה הסורג . ובמהדורות
 שבספר המזכר האספתי חת טוב טעם
 שבבביל קן היונים פרטו זו פרטות
 הואיל ונעשה להבדיל אותם מבוא
 יותר פנימי . ולכן כשחזרו ישראל

וגזרו לנגרם תקנו על כל גדר השתחיה להודות לה' כי טוב . ואע"פ שזה האמת והלך וכמו שאוביח עוד להלן . עכ"ל חין על
 הר"ש להחלוק כי דבריו סמוכים באמת ויושר על דעת הרמב"ם כפ"ה מהל' ב"ה כתב וז"ל לפנינו מן הסורג החיל גובהו י'
 אמות ועליו הוא אומר בקינות ויאכל חיל וחומה זו חומת עזרה . וכתב כך ג"כ בפירושו כפ' דלעיל משנה ה' חיל הוא חומה
 שבוכבה כל העזרה מציד לחומת [הר] הבית . ע"כ . ומעשה חין תלויה על הר"ש כלל שמה שהקשיחי לשאל מההיה דפסחים
 היאך יתה כח הרשונה להר הבית מתישב עכשיו שפיר . לפי שחומה מן החיל היה הסורג ושם יבשו בין החיל והסורג . וגם
 חין תמיה מה צריך לתקן הסורג מלד העלעול והלא חין שבות במקדש שמינו בכמה שבות שלא החירו וכמ"ס בכוף פירושין .
 אבל על הרמב"ם עלמו תלונתנו לפי משנתנו לא חמרה בחיל גבוה . כמו שאמרו בסורג . והוא דאמר שעליה נאמר בקינות
 ויאכל חיל וחומה וכתב הכ"מ שהוא מפ' כילד זולין . אומר חני שלא זו שאינה ראויה לדבריו אלא חף זו שמשם סחירה גמורה
 דהכי איתא החס דף פ"ו עובי החומה היכי משכחת כלומר שרששה תהא בזה לקרקע העזרה ותהא מוקדשת כחמה . ומשני
 משכחת לה בצד בורא דכתיב ויאכל חיל וחומה ואמר ר' אחא ואי תימא ר' הניח בורא ובר שורא הא קמן דחיל הוא סמוך
 לקרקע העזרה וכן פירש"י בר שורא חומה קטנה לפניו מן חומה גדולה והיא כחומה וזה לקרקע גובה העזרה שקרקע
 העזרה הולך וגבוה ועולה במעלות . ע"כ . והיה זה לדעתי לחזק הקרקע שלא יפול העפר ממנה [*ויזק לחומה הגדולה]
 מ"מ למדנו שהחיל שבכחוב הוא מבנים לחומת העזרה המוכה יותר לקרקעית העזרה . ואין לומר שזו דעת הרמב"ם שבמשמע
 לשנוי שבפירושו . שהחיל חוץ לחומת העזרה . ועוד ברפ"ו מה' ב"ה נראה ג"כ מדבריו שאובי שמקום יש חולה לעזרה ונקרא
 חיל . אלא שלדבריו נקרא כן ע"ס חומה נמוכה שלפניו . וזה אינו כפי הגמ' שכתבתי . אלא שהחומה הנמוכה שבכחוב לפניו מחומת
 העזרה היא . ואע"פ שאפשר ג"כ לומר שהיא חולה לחומת העזרה . וכחומת העזרה לפניו מזה החומה . מ"מ היא עשויה עכ"פ סמוך
 לה מאד דהיינו ממש בקרקעיתה שזה לה ולחזק כמ"ס . ועיין במשנה ז' פ"ד . לכן נראה יותר דברי הר"ב שהחיל אינה חומה
 כלל . אבל הסורג הבדיל אותו מהר הבית . והיינו דלא תקן זו שום גובה כמו דתקן בסורג . לפי שאין שם החיל אלא למקום
 שבין הסורג לעזרה בלבד . וחיל שבכחוב דקינות נאמר על חומה שהיתה סמוכה מאד לקרקע העזרה להחזיק הקרקע שלא
 תפול ממנה עפרותיה ותפול החומה הגדולה : וגזרו כנגדם י"ג השתחיות . עיין בסוף פירקין : ושלחה חני אמה . פירש הר"ב

בחכמים והיא עשויה מדפי עץ חרוכים וקלרים שמרכיבין אותן
 זו על זו באלכסון : גזרו כנגדם י"ג השתחיות . כשמניע כנגד
 כל פרסה ופרסה משתחיה ומידה על אבן מלכות יון : לפניו .
 מאותו סורג . היה מקום פניו י' אמות
 והוא נקרא חיל : וי"ב מעלות היו
 שם . כדי לעלות משם לעזרת נשים :
 רום מעלה . כל מעלה מהן גבוה
 מחציתה חצי אמה . וכן המעלה
 הראשונה גבוה מן הקרקע חצי אמה :
 ושלאה . מ"ך רוחב המעלה .
 דהיינו מקום דריסת הרגל חצי
 אמה : חוץ משל אולם . חוץ מן
 המעלות שבין האולם ולמזבח שלא
 היו כולן כן דתתן לקמן כפ"ג : הוין
 כפתח של אולם . דתתן לקמן באורך
 שרקן גבוה מ' אמה ורחבו כ' :
 היו

ועוד לנגרם תקנו על כל גדר השתחיה להודות לה' כי טוב . ואע"פ שזה האמת והלך וכמו שאוביח עוד להלן . עכ"ל חין על
 הר"ש להחלוק כי דבריו סמוכים באמת ויושר על דעת הרמב"ם כפ"ה מהל' ב"ה כתב וז"ל לפנינו מן הסורג החיל גובהו י'
 אמות ועליו הוא אומר בקינות ויאכל חיל וחומה זו חומת עזרה . וכתב כך ג"כ בפירושו כפ' דלעיל משנה ה' חיל הוא חומה
 שבוכבה כל העזרה מציד לחומת [הר] הבית . ע"כ . ומעשה חין תלויה על הר"ש כלל שמה שהקשיחי לשאל מההיה דפסחים
 היאך יתה כח הרשונה להר הבית מתישב עכשיו שפיר . לפי שחומה מן החיל היה הסורג ושם יבשו בין החיל והסורג . וגם
 חין תמיה מה צריך לתקן הסורג מלד העלעול והלא חין שבות במקדש שמינו בכמה שבות שלא החירו וכמ"ס בכוף פירושין .
 אבל על הרמב"ם עלמו תלונתנו לפי משנתנו לא חמרה בחיל גבוה . כמו שאמרו בסורג . והוא דאמר שעליה נאמר בקינות
 ויאכל חיל וחומה וכתב הכ"מ שהוא מפ' כילד זולין . אומר חני שלא זו שאינה ראויה לדבריו אלא חף זו שמשם סחירה גמורה
 דהכי איתא החס דף פ"ו עובי החומה היכי משכחת כלומר שרששה תהא בזה לקרקע העזרה ותהא מוקדשת כחמה . ומשני
 משכחת לה בצד בורא דכתיב ויאכל חיל וחומה ואמר ר' אחא ואי תימא ר' הניח בורא ובר שורא הא קמן דחיל הוא סמוך
 לקרקע העזרה וכן פירש"י בר שורא חומה קטנה לפניו מן חומה גדולה והיא כחומה וזה לקרקע גובה העזרה שקרקע
 העזרה הולך וגבוה ועולה במעלות . ע"כ . והיה זה לדעתי לחזק הקרקע שלא יפול העפר ממנה [*ויזק לחומה הגדולה]
 מ"מ למדנו שהחיל שבכחוב הוא מבנים לחומת העזרה המוכה יותר לקרקעית העזרה . ואין לומר שזו דעת הרמב"ם שבמשמע
 לשנוי שבפירושו . שהחיל חוץ לחומת העזרה . ועוד ברפ"ו מה' ב"ה נראה ג"כ מדבריו שאובי שמקום יש חולה לעזרה ונקרא
 חיל . אלא שלדבריו נקרא כן ע"ס חומה נמוכה שלפניו . וזה אינו כפי הגמ' שכתבתי . אלא שהחומה הנמוכה שבכחוב לפניו מחומת
 העזרה היא . ואע"פ שאפשר ג"כ לומר שהיא חולה לחומת העזרה . וכחומת העזרה לפניו מזה החומה . מ"מ היא עשויה עכ"פ סמוך
 לה מאד דהיינו ממש בקרקעיתה שזה לה ולחזק כמ"ס . ועיין במשנה ז' פ"ד . לכן נראה יותר דברי הר"ב שהחיל אינה חומה
 כלל . אבל הסורג הבדיל אותו מהר הבית . והיינו דלא תקן זו שום גובה כמו דתקן בסורג . לפי שאין שם החיל אלא למקום
 שבין הסורג לעזרה בלבד . וחיל שבכחוב דקינות נאמר על חומה שהיתה סמוכה מאד לקרקע העזרה להחזיק הקרקע שלא
 תפול ממנה עפרותיה ותפול החומה הגדולה : וגזרו כנגדם י"ג השתחיות . עיין בסוף פירקין : ושלחה חני אמה . פירש הר"ב

י כ"ו תפארת ישראל י כ"ו

אי תימא שכל רוח סמורתי פרוץ היה , מה סימן היה לעמא מת כלד מורת :
 (וה) שפרטיוהו מוכנה לדיים , כדי שיכנסו גם הנכרים לפניו ממנו :
 (יש) ר"ל כשחזרו ישראל וכבשו היוונים , חזרו וגזרו אותן הפרלות
 [וטעו המדפיסים בש"ס וליירו הפרלות] : (ב) שכל המקיף העזרה
 בכניסתו לשם כלעיל , כשמניע נגד המקום שגזרו הפרלה , משתחיות
 בפישוט ידים ורגלים כדי להודות על אבדן ממשלת יון ובטול
 גזירותיהן : (א) לפניו מהסורג : (ב) שהיה מהסורג עד חומת
 העזרה רוחח י' אמות , והסרוח הוא נקרא חיל [ועי' לשיל פ"א סי'
 מ"א] : (ג) שבאותן י' אמות רוחח שמהחיל עד חומת העזרה , היה
 ד' חומות הראבונים קרקע שוה , ושמה אמות הגוהרים היו מגביהים
 א"ע בשפוע , וזו' אמות אלה עשו הי"ב מעלות שזכרה המשנה ,
 כנאלא שהיו הי"ב מעלות הטיפין זה אלא זה . רום מעלה חני אמה
 ורחבה חני אמה . [אבל א"ל שכל הי' אמות שמהחיל עד חומת העזרה ,
 סוף הגביהו א"ע בשפוע , וא"כ הי"ב מעלות דנקט תנא לא היו תכופים זה
 אלא זה . יתא , דא"כ לא היה אפשר שייהו רוחח כל מעלה מהי"ב מעלות
 חני אמה , דהרי כל הרווח הממסקין בין מעלה להכרתה , הוא רחבה של מעלה .
 ויהיה רוחב כל מעלה לכל הפחות אמה וז' שלישי אמה . אע"כ דלא תימן .

עוד כ"ל שהמעלות הללו , לא לבד בין השערים שלמטה ושלמעלה היו , רק
 היו מקיפים כל הר הבית , והם הם שהוזכרו בש"ס [פסחים ד"ג כ'] דלקדמך
 הר הבית סטיו כסול היה סטיו לפניו מסטיו , ועי' רש"י החס סביב סביב .
 אלמא דסביב לכל הר הבית היו המעלות הללו . אבל הרווח בחוץ מהסורג לא
 היה אפשר שייהו פשוט אלעגאות אלעגאות דהרי סולו קרקע שיה היה עד
 הסורג . מיחו ממעל להאלעגאות הכ"ל היה גג , דמוכת כסוגיא דפסחים הכ"ל .
 ובין ככל המעלות שבמכילתן , כגון סט"ו מעלות שמעומת נשים לעזרת ישראל ,
 וב' המעלות שבין עזרת ישראל לעזרת נשים , והי"ב מעלות שבין מזבח האולם ,
 טולן לא לבד נגד כפתח היו , כ"ל בכל רוחב העזרה מאופן לדרום . ועי'
 מ"ש לקמן פ"ג סי' ס"א . ונבחינו לא הוכירו לנו דבר מזה . והמדפיסים
 בש"ס זורת ביהמ"ק זיירו המעלות רק נגד השערים וכבר הוכחנו כ"ס שהזכיר
 הוא לא נפשה דקדוק , ואין ללמוד ממנו . ובת"כ נמי לא הוכיר התנא
 זורת המעלות אלו אם היו טרופות או עגולות , כמו שהוכיר התנא לקמן בט"ו
 מעלות שפולות מעזרת נשים לעזרת ישראל . משום דהכא לא שייך לומר כן ,
 מדתיו מקיפות כל ההר הקדוש פניו : (בר) ר"ל חוץ מהמעלות שבין
 אולם למזבח שלא היו טולן כך [לקמן פ"ג] : (ב) שהיה גובהו מ'
 ורחבו כ' אמה [שם] :

פ"ג

הר הבית פרק ב מדות

כתב ראב"ה וגראה שבצער הנשים היו הנשים יולאות מן [העזרה שלהם] שהיה לא היו יולאות בצער המזבח שאחוריהן אל הסיכל. שכל דרום לא היה שער בפ"ג. והיו מקיפות דרך שמאל ויולאות בזה [השער]. עוד כתב שהנשים היו עומדות עם בטנת סמיכה ושחיסה [ועיין מ"ח פ"ט למנוחה] ואע"ג דאמרין אשה [שער השיריט]. ולמה נקרא שמו שער יבניה. שבו יצא יבניה בגלותו. שבמזרח

בעזרה למה לא קטיף מידי עכ"ל: שער השירי. כתב ראב"ה דרך עם היו מז'אין מן המחילה כלי שיר עכ"ל: ושנים במערב לא היה להם שם. כתב ראב"ה האחד משוך כלפי דרום. והסני כלפי לפון [כדי] שלא יהיו כנגד קדש הקדשים כדי שלא יפגו אחוריהן [ביולאה] לקדש. עכ"ל]:

שבמורה. פשיטות. כ"ח ק פשיטות. (לא היה להם שם) כ"ח ק ובכ"ח ע"ב:

לקומים
נכניו הימים זי סי' ו'
ומתכו בתוך העזרה ומתא דכירושלמי מפסיק לה לבין עזרה אין הכרח לכתב הקריאה דבלי' הכי מירכס שער לבין עזרה (כ"ד):

שער נקנוריא. ושני פשפשים היו לויט. אחר מימינו ואחד משמאלויט. ושנים במערב. לא היה להם שם:

יבין

תפארת ישראל

יבין

ע"ה) שבו מכניסין הכלי שיר ממחילה שלהן שבמזרח נשים: (פ) צבית ראשון, כשהוגלה לצבל כנסח מחלה לעזרה והתפלל, וילך דרך שער זה. ולא פירש התנא טעם קריאת שם רק שער זה, משום דאין שמו מוכח למה נקרא כך. ונ"ל עוד שהיה שער הנלוץ שהזכירו התנא לעיל [פ"א מ"ה], דהרי ממערב למזרח קהטיב סיודר שערי לפון, כדחטיב בסודר שערי דרום, והרי שער לפון היה היותר קרוב למערב, וגם התנא ממנו התחיל התנא למנוח

סדר העפרים. רק שבחללה היה נקרא שער יבניה, ולא"כ יתדוה לקיום האש, וכמש"ל [כ"א] ולכן קראוהו שער העלוץ: (פא) נקרא כך על שם המנדב: (פב) שערים קטנים: (פג) ר"ל שני פתחים קטנים הם' משוך כלפי דרום והב' כלפי לפון, כדי שהולאין בו לא ילטרכו לפנות אחוריהן מול הסיכל להדיא, ששער נקנור מכוון היה מול שער הסיכל, [וגם פה נכתבו המדפיסים ציור כיהמ"ק שש"ם ומשייות שלא לייקר ב' שערים קטנים אלו]:

פתיחה לתפארת ישראל פרק ג מדות

פ"ג אמר המפרש, כדי להצין דברי משנה א' היטיב, ראינו להקדים כי כך מעשה המזבח. מביא דפוס מרובע עשוי מד' קרבים, שיהיה אורך ורוחב הדפוס ז"ב על ז"ב אמה, של ו' ו' טפחים, וגובה דפנות הדפוס ה' טפחים. ומעמיד הדפוס במקום שרואה לצבות המזבח. ומביא עוד ב' קורות, שאורך כל קורה ל"א אמה [וטפת], ורחבן ועיבין ה' ה' טפחים, ומחבר אלו ב' הקורות יחד במקצוע. כמין ד', ומניחן כך צדדן הדפוס הנ"ל במקצוע מזרחית דרונית, כדי ששתיפוד אח"כ סיד המזבח לחד הדפוס, כלקמן, יעבדו ב' הקורות הללו שלא יבא הסיד הממוחה במקומן.

זה כדי שלא יהא במקום הקורות יסוד ובתמונה א כחן כזה. ואח"כ מניח הן הדפוס הנ"ל אצנים גדולות וקטנות שלימות והלקים [כך כתב הרמב"ם בפ"ג הע"ו מחזירה ופ"ט נחמיה דיד א'. ואבל מוס' חולין [ד"ח] כתבו שלא לקח רק אצנים קטנות והלקים] בלי שום פנימה בהן כחגיגה לפורן. ואח"כ ממחה יחד סיד, וזפת, וקוניה [כאז עופרת מסוחר ששטין ממנו גלאזור על פלי חרס [ככ"ו נחמיה ד"ג]]. וכלהי ספק, היו יודעין להסליא במלאכתן באופן ששככה מדורית האחרון, איך יתערבו ג' מינין אלו יחד להתקשות יחד כלפן. והרי כשיבשם עופרת מסוחר לתוך סיד [ועלאת] [וחפת] הלחם, מיד יתקשה עופרת וקשה לנל לגולה א', ולא יתערב עם המימים הלחים. ורנו איך לא תשבו ששטימיו אח"כ אש על המזבח, ויתכו חלקי העופרת והזפת, ויתחווה המזבח טעם. איל"ם סוד ה' ליריאיו וכדכרו להודיעם איך יתערבו ג' מינין הנ"ל באופן שלא יהיו עם חששות שחמרכו. ואפשר נמי שהיה כנס שלא יותר העופרת המשרב. והרי בלי' כ' בשלטי גבורים [פ"ג] שהיה גם גדול ממוח החילון יותר ממוח הזכב, דעל מוזה החילון היו ב' מערכות גדולות ושלומו, ואש תמיד תוקד עליו, והכהנים גורשין עליהן במגפית וטורות וימס וילא, ואיך לא יעמדו האצנים ע"ז ויפסלו. אלא שהיה כנס, ה"כ שלא יותר העופרת גם היה. ומת"ט לא חטיב לכו ככלל יסי' דכרלי שנעשו ככיהמ"ק [כיומא דכ"א א']. מדתו יסי' דקניעי תמיד, וכדמשיי התם על ק' אחרייתא וע"ש]. ומערבין ג' מינין אלו יחד יפה יפה, ושוסכן על האצנים שבתיך הדפוס, עד שיתמלא הדפוס. וכשנחיתכו היטיב, מסיר הדפוס עם הקורות הנ"ל שהניח במקצוע. ונמלא בשכאר בניו כו' מקשה א' שארבו בצפון ובמערב [ז"ב ל"ב אמה], ואורך מזרח ודרום רק ל' [אמה זב' טפחים] ל' אמה [זב' טפחים], וגובה כל הבניין ה' טפחים. כנראה בתמונה ב כזה. אח"כ חוזר ומעמיד על בניין החתהון הזה דפוס שני, שארבו ורחבו ל' אמה זב' טפחים, וגובהו ה' אמות, וכל האמות של דפוס זה דפוס זה ב' ו' טפחים, ומעמידו בצופן שיהיה בניין החתהון הנ"ל צולט בצדו בכל כד מערב ולפון ה' טפחים בכל רוח. וזאת הצליטה נקרא יסוד. וממלא גם דפוס זה באצנים, סיד, וזפת, וקוניה כמעשה היסוד. וכשנתיבש, מסיר גם זה הדפוס ונמלא בניו על בניין החתהון הנ"ל שוב מקשה א', שארבו ורחבו ל' אמה זב' טפחים על ל' אמה זב' טפחים. אח"כ חוזר ומביא דפוס שלישי שארבו ורחבו כ"ח אמה זב' טפחים בכל כד, וגובהו ג' אמות, וכל האמות של דפוס זה ג"כ היו ב' ו' טפחים, ומעמיד הדפוס הזה על הבניין האמנעי הנ"ל, בצופן שיהיה הבניין האמנעי הנ"ל שוב צולט מתחת הדפוס הנ", ה' טפחים ברובח שביב הדפוס לכל רוח, וזאת הצליטה נקראת הובב לפי שהוא סובב ומקיף המזבח מד' רוחות. משא"כ יסוד. וממלא גם דפוס זה באצנים וכו' כמעשה היסוד וסובב. וכשנתיבש מסיר הדפוס, ונמלא שוב בניו על ידו מקשה א' באורך ורוחב כ"ח אמה זב' טפחים בכל כד. והמזבח עולה ג' אמות והבניין העליון הזה נקרא טובח. אח"כ מביא ד' דפוסין, שארבו ורחבו ו' טפחים על ו' טפחים, וגובהו ה' טפחים. ומעמיד בכל זויה מוזה בקלת רחוק. מהזויה [ודו"ק] דפוס א' מה' דפוסין, ומעמיד באמצע כל דפוס קורה קטנה מרובעת, אבר נבחה ה' טפחים, ומשים הן כל דפוס מו' דפוסין הנ"ל, שביב להעץ המרובע העומד באמצע כל אחד מהן, אצנים וסיד וכו' כמעשה גוף המזבח. וכשנתיבשו, מסיר גם אלו הדפוסים, ונמלא כיהיה על גנו של מוזה, בכל זויה צולט מריבע של ו' על ו' טפחים וגובהו ה' טפחים והוא הולל באמצע. ואוקן ד' הצליטות שבר' זויה המזבח על גנו, וקראים קרינות המזבח. נמלא שבעה של כל המזבח עם גובה הקרנות, ו' אמות. וחוזר וצובה כל דרום של מוזה כמין גער מאופע, אלוס מתחתיו מאצנים וסיד וכו' כמעשה המזבח, ואורך הנשר ההוא ל"ב אמה ורחבו ע"ז אמה. וצוירו באמצע כד דרום של גנו של המזבח. כדי שיהיה המזבח צולט למזרח ולמערב של הגער ח' אמות לכל רוח, וזאת הנשר נקראה כבש. עוד ראינו להקדים שכל האמות האמורות צברקן אלל בניין המזבח, היו של ו' ו' טפחים, ככל אמות הבנין של כיהמ"ק. רק אמות של גובה היסוד וגובה הקרנות, וכניסת היסוד וכניסת הכובב, כל אלה לא היו רק אמות של ה' ה' טפחים, [ועיין ס"ז דלויס ונמנית דנין]. ועתה אחר שהקדמנו כל זה נבוא לבאר דברי המשנה בס"ל דבר דבר על אופויו:

קרשים ח"ב כד

פי' א המוזבה היה ל"ב על ל"ב ג"ה פי' גזמים פי' כל ט"ל תחת פי' פי' ה"י פי' ה"י ב"ה המורה פי' : עלה אמה וכנס אמה. וכו' פי' ט"ל תחת פי' ז"ה

שנויי גוסהאות פי' א נמצא שלשים ג"כ פי' נמצא : פי' גדול כלפינו. הקרנות כתיב בטעם הקרנות. מקום שערבה. כתיב וכלל הדי' וגם כתיב וכלל פי' א מ"ט פי' א חסרבה.

פרק ג א המוזבה היה ל"ב על ל"ב. למח דמפרש הר"ב בסוף המשנה שלא היה קרן בנוי כלל במזרח ודרום. כי אם באמה מכאן ואמה מכאן. מפרשים בגמ' פי"ה דובחים (דף ק"ד). דכי חנן הכא ל"ב על ל"ב. היינו מן

הלד. פירש"י מלד לפון [ומערב] היה ל"ב ולא כד' רבננו. דמזרח ודרום לא היה אלא ל"א על ל"א : עלה אמה כו'. פי' הר"ב מביא דפוס כו' וממלאו אכנים כו'. בפ"ה דובחים דף ק"ד. ובמילתא דריש ואם מוזבה אכנים אינו רשות אלא חובה. ודכתיב מוזבה אמה שיהא מחובר באדמה. כדכתיב הר"ב לקמן : נמצא ל' על ל'. במס' כלים פי"ז מ"י חנן דכל אמות בת ו' טפחים חוץ מהקרן והסובב והיסוד. ויש שני פירושים לרש"י גובה היסוד צבת ה'. ולא

הכניסה. ולהרמב"ם אף כניסת היסוד צבת ה'. ולפיכך כתב בפירושו גם בחבורו פי"ב מהל' ב"ה נמלא רחב ל' אמה ושני טפחים על ל' אמה ושני טפחים. ומסיים בפירושו דמתי' לא חביב ליה כיון דלא הוי אמה מהגמ' פי"א דמנחות דף ל"ז : נמצא עשרים וכמונע כו'. הכא לכ"ע לאו דוקא דהא כניסת הסובב לכ"ע באמה בת ה' טפחים. אלא דלהרמב"ם מוסיף כאן ד"ט. ב' מפני כניסת היסוד שאינה רק צבת ה'. וב' מפני כניסת הסובב שהיא ג"כ רק צבת ה'. אבל לרש"י. אין אלו לרישין להוסיף בכאן רק ב' טפחים מפני כניסת הסובב בלבד : במקום הקרנות כו'. לפון הר"ב וחוזר ומביא דפוס כו'. לא קשהיב ולחנן ג' כחצות במקרא וג' אמות קומתו משפת סובב ולמעלה. ע"כ. ופי' הכ"מ כלומר דאמרי' בפרק קרני קדשים לר' יוסי דנקטינן כוחיה דמתי' דכתיב וג' אמות קומתו [בשל משה] והיינו משפת סובב ולמעלה והיינו מקום הקרנות. וכתב עוד הכ"מ ח"א ובכ"מ ג מלאחי שהיה כתוב בן במשנה עלמה שהוא גורם במשנה עלה ה' אמות וכנס אמה זה סובב עלה ג' וכנס אמה זה מקום הקרנות כלומר וגובה כל קרן אמה. הרי י' אמות גובה המוזבה. ע"כ. ומדה הגובה צבת ה'. לכ"ע. והרוחב לרש"י אף [הוא] צבת ה'. ולהרמב"ם צבת ו' : נמצא כ"ד על כ"ד. הרמב"ם בחבורו כתב כ"ד אמה וד' טפחים על כ"ד אמה וד' טפחים. והראש"ד כתב עליו אולי ליינו בן כי ה' טפחים הם כניסת הקרנות מדפני המוזבה ע"כ. ובאמת שגם בפירושו לא כתב אלו ה' טפחים אבל נראה שבחבורו חזר בו.

פרק ג א המוזבה היה ל"ב אמה על ל"ב אמה. היה מביא דפוס מרובע עשוי מארבע קרשים. כל קרש ארכו ל"ב אמות. ורוחבו הקרש אמה והוא גבוהו של הדפוס וממלאו אכנים וכד' וזפת ועופרת מהוקף והוא נעשה מקשה אחת של ל"ב אמה על ל"ב אמה וגובה אמה. והוא יסוד : עלה אמה וכנס אמה. אחר שעלה היסוד לגובה אמה מביא דפוס אחר שאורך כל קרש שלשים אמה ורוחבו הקרש דהיינו גבוהו של דפוס זה חמש אמות. ונתנו על היסוד וממלאו אכנים וכד' וזפת ועופרת כראשון ונדבק ביסוד ונעשה מקשה אחת של ל' אמה על ל' אמה עומד על היסוד וזה נקרא סובב והוא גבוה מן היסוד חמש אמות. והיינו כנס אמה שהוא מחקלר מן היסוד אמה לכל רוח.

פרק ג א המוזבה היה שלשים ושתים. על שלשים ושתים. עלה אמה וכנס אמה זה היסוד. נמצא שלשים על שלשים. עלה המש וכנס אמה זה הסוכב. נמצא עשרים ושמנה על עשרים ושמנה. מקום הקרנות אמה מזה ואמה מזה. נמצא עשרים ויש על עשרים ויש. מקום הילוך רגלי הבהנים אמה מזה ואמה מזה. נמצא עשרים וארבע על עשרים וארבע. מקום מערכה.

וחוזר ומביא דפוס ג' שהוא כ"ח אמה על כ"ח אמה גבוה שלש אמות וגומתו על הסובב וממלאו כראשון. וזהו מקום המערכה שהוא ראשו של מוזבה. נמלא היסוד בולט ויולא מן הסובב אמה לכל לך. והסובב בולט מן מקום מערכה אמה לכל לך. ואח"כ מביא דפוס אמה על אמה גובה אמה ועומד על זווית המוזבה וממלאו. והוא קרן המוזבה. וכן ל' זווית : מקום הילוך רגלי הבהנים. שלא יהיו הבהנים לריבים להלך בין הקרנות. אלא מניחין אמה פטוי ממקום

כתב הר"ם עלה שלש זה מקום הקרנות שלא יהיה שם כניסה לא קשהיב ולחנן ג' כחצות במקרא וג' אמות קומתו משפת סובב ולמעלה. ע"כ. ופי' הכ"מ כלומר דאמרי' בפרק קרני קדשים לר' יוסי דנקטינן כוחיה דמתי' דכתיב וג' אמות קומתו [בשל משה] והיינו משפת סובב ולמעלה והיינו מקום הקרנות. וכתב עוד הכ"מ ח"א ובכ"מ ג מלאחי שהיה כתוב בן במשנה עלמה שהוא גורם במשנה עלה ה' אמות וכנס אמה זה סובב עלה ג' וכנס אמה זה מקום הקרנות כלומר וגובה כל קרן אמה. הרי י' אמות גובה המוזבה. ע"כ. ומדה הגובה צבת ה'. לכ"ע. והרוחב לרש"י אף [הוא] צבת ה'. ולהרמב"ם צבת ו' : נמצא כ"ד על כ"ד. הרמב"ם בחבורו כתב כ"ד אמה וד' טפחים על כ"ד אמה וד' טפחים. והראש"ד כתב עליו אולי ליינו בן כי ה' טפחים הם כניסת הקרנות מדפני המוזבה ע"כ. ובאמת שגם בפירושו לא כתב אלו ה' טפחים אבל נראה שבחבורו חזר בו.

יבין תפארת ישראל יבין

פי' א ר"ל רבוע התחתון של בניין המוזבה הי' ל"ב אמה על ל"ב אמה, וגובה אמה. והיינו, חוץ מלד מזרח ודרום שלא היה המרובע התחתון הוא ארוך ורחב שם רק ל"א אמה בכל רוח : (ב) שני בניין התחתון הנ"ל בנוי באמצעו מרובע אחר שארכו ורחבו רק ל' על ל' אמה. ועי"ז הי' הבניין התחתון הנ"ל בולט משפת ברחבו, אמה אחת בכל המסך לד מערב, ואמה אחת ברחבו בכל המסך לד לפון, והבליטה הזאת שגובה אמה ורחבה אמה נקראת יסוד. והיינו דקאמר, עלה אמה וכנס אמה, זהו יסוד : (ג) ר"ל נמלא סגנו של בניין השני הזה הי' באורך ורוחב ל' על ל' אמה : (ד) שבנין השני הזה היה גבוה ה' אמות, ועליו חזרו ובנו מרובע שלישי שארכו ורחבו כ"ח על כ"ח אמה, והעמידו המרובע השלישי הזה באמצע ריבוע השני, באופן שהי' הריבוע השני שוב בולט אמה אחת בכל סביביו, והבליטה הזאת של רבוע השני נקרא סובב. והיינו דקאמר, עלה חמש וכנס אמה זהו סובב. ובאמה העליונה שבגובה הסובב למעלה מחוט הסקרא היו מלויירים פרחים ולויים בולמים מהקרן סביב, ובתחתיתו הי' חוט הסקרא מקיף, כדי להבדיל בין דמים תחתונים לעליונים [כך מסיק"ש זמנים פי"ג א], ועי"ז רש"י שם. והמהר"י שהשיעור הרמב"ם, והרי קי"ל כרבי מחברו, וחו כרי גמר הני תניא כותי' דרבי. וז"ל : (ה) ר"ל נמלא סגנו של מוזבה כ"ח על כ"ח אמה : (ו) ר"ל על גגו של מרובע השלישי הוא המוזבה, עושה בכל זווית בניין מרובע חלול ופתוח למעלה, וסגנו

ויבלעו לחוד חללו טיפו דם חטאת שניתנו על הקרן [רש"י זמנים כ"ד ב' ועיין בתומך בסקודש פי"ה סי' ד'], והם נקראין קרנות הסוכב. גובה כל קרן חוץ מן ארכו ורחבו, ה' ה' טפחים : (ז) ר"ל נמלא כחצר רוחב שטח המוזבה למעלה לפניו נהקרתה מקום מרובע של כ"ד על כ"ד אמה [מלמד ה' טפחים לכל לך דלא דק נהן התנא מדאינן אמה. ולראש"ד הי' ג"כ כל קרן רחוק מהשפת לכל לך ב' טפחים : (ח) דחזרין ומניחין מקרנות ולפנים, אמה ה' סביב בגג המוזבה ללורך הילוך רגלי הבהנים, והיו ב' אמות אלו שבין הקרנות ושל הילוך הבהנים משוקעים קלה שלא יחליקו הבהנים ויפלו מהשפה. [ונ"ל דגם בסוגו הי' מה"ט שפתו גבוה קלה סביב] ועי"ז היה שפס גבוה קלה לגגו של מוזבה סביב. דהיינו, הרוחב אמה שבין קרן לקרן סביב והרוחב אמה סביב מיוחד להלוך רגלי הבהנים סביב למוזבה, רוחב ב' אמות הללו היו משוקעים קלה בגג המוזבה, ועי"ז הי' כעין מעקה סביב לגג המוזבה, כדי שלא יחליקו הבהנים משם ויפלו [כש"ס זמנים פי"ג א. וגם זה נשמע בזמנ"ם, וז"ל : (ט) ר"ל נמלא שאחר שהניחו אמה סביב בגגו של המוזבה להלוך רגלי הבהנים, כשאר המרובע שלפנים, כ"ד על כ"ד אמה ללורך המערכה [מלמד ה' טפחים באורך, וד' טפחים ברוחב, ללעיל. ולראש"ד פי"ג במכתירה] לא היו מעמידין הקרנות על הזווית ממש, רק הפמידום כחוקים ב' טפחים משפת המוזבה לכל לך. ולפי"ז נשאר באמת כ"ד אמה על כ"ד אמות למקום המערכה] :

ובעלי אגנות היו קונים אותן מן הגזברים לזבל בן ארבע הקרקע :
 באותו הקרן של מערבית דרומית : שבו יורדין לשית .
 לחלל שחמה המזבח כנגד מקום הנסכים : ובבש היה לדרומו
 של מזבח . כמין גשר מצופע ועשוי מדרון . שבו טולין ויורדין
 מן המזבח שלא היה אפשר לעלות
 לו במעלות משום שנאמר (שמות כ')
 ולא העלה במעלות על מזבחי :
 שלשים ושתיים . ארבו היה כמין
 מדרוס ללפון . ורחבו ממוצה למערב
 ט"ז אמה : ורובוה . כמין חלון חלול .
 ואמה על אמה היה ובכבש עלמו
 למערבו היה עומד : ורובוה . כמו
 כזובה לשון כזוב לחות : נורתין
 פכולי חמאת העוף . שיהיו שם עד
 (" כ"ד ד"ז גטות . סיבואו
 ס"ב : שלשים ושתיים . עיין בפרק בתרא מ"ב ומ"ג שם כס"ד :
 לול שיהיה נקוב והולך עד מעבר הכני של הכבש וכמו המפולס . אלא שהיה כמו החלונות שטינו במ"ג פ"ה דממיד . ופ"ש . כי
 (מה

פי' הר"ב שירי הדם של חלונות . לכאורה חמאות חלונות קאמר
 דהא בחמאות מיירי לעיל . וכן לשון בדיח' בפי' מ"ב פ"ו דזבחים .
 ושם כתבתי דלא דוקא : ויוצאין לחלל קדרון . כחכ הר"ב ובעלי
 גטת הו קונים אותן מן הגזברים כו' . כדחתן במ"ו פ"ה דיומא .
 ופ"ש : ג' לשית . עיין מ"ג במ"ג פ"ג
 דמסילה : ובבש היה לדרומו של
 מזבח . דמניח ר' יסודה לומר ומעלותיהו
 פנות קדים (וחקאל מ"ג) כל פינות
 שחמה פונה לא יהו אלא דרך ימין .
 כדילפסין מים של שלמה . כמ"ג כבר
 במ"ה פ"ד דיומא . וקאמר קרא
 [שחממיד] ככש מעלותיו ברוח הרהויה
 לפטת הימנה למזרח ויהא אוחה
 הפנייה לימין ואין לך רוח ראויה
 לכך אלא דרוס . פי' דזבחים דף
 כחכ הר"ב כמין חלון חלול כו' . לא שהיה
 אלא שהיה נקוב והולך עד מעבר הכני של הכבש וכמו המפולס . אלא שהיה כמו החלונות שטינו במ"ג פ"ה דממיד . ופ"ש . כי
 (מה

ג' לבשה ברצפה . ז"ל פ"ה
 מ"ו שם הר"ב : וכבש היה
 לדרומו של מזבח . וז"ל
 כ"ג פ"ג פ"ה שם הר"ב :
 שנינו נוסחאות
 ג' באורו הקרן סקיה .
 כ"ד פ"ה באותה . ומקום .
 ורובוה הייתה (לו)
 בפערבו ששם . כחכ"ג
 ד"ו ורובוה . וז"ל כ"ג
 הרמב"ם ד"ג : כ"ג
 ורובוה . שם וז"ל וז"ל
 ורובוה גם כפי' הכ"ס
 ד"ו וע"י נעתי בשלש ע'
 רבוכה כ' .
 ראשון דציון
 ג' תי"ח ד"ה רבובה
 כחכ הר"ב כו' וקראו הלי
 בלפיקן פתחה כה"ס
 במקום הנו"ן כו' י"ג לקרב
 הקרוב קודם ששכר נחל
 בערבין ל"ג ע"ה נחל
 קאר שחמאת הדיס
 במקום וז"ל וע"י ר"י כ"ס
 ע"י י"ג סדר למטה

יבין

הנקבים . [וב"ל דמ"ט ס"ה ב' נקבים שם א' לרס הפנימיות וז' לחלונות .
 ואכתוב שנקב המערבי מיוחד לשיירי דם המעלות הפנימיות שנספגין ליסוד
 מערכי . ונקב המזרחי שיהו יותר טטה לרז דרוס של מזבח . היה מיוחד
 לשיירי דם . כל שאר כל הקבצות שנספגין ליסוד דרומי . וב"ל עוד דמלאי
 אפשר לומר ששפסו הדמים אל הנקבים ממש . דהרי אמרין במשנה שהנקבים
 רק כעין מעמין דקין היו . והאין אפשר ללמלם ללפון לנקבים דקים כאלו
 דם הענ . וזו תינת שיירי דם שנספגין ביסוד דרומי . אלא שיירי דם
 שנספגין ביסוד המערבי סרי על כרחק היו נספגין ביסוד חלון מהנקבים שהיה
 ביסוד דרומי . אפי"כ שפטו דם על היסוד ממש . ומשם וחתין וסולקין כל
 דם אל נקב המיוחד לו . אלא היה ביסוד שפה גבוה קת פניו . כדי שיהיה
 גג שלו כעין מזחלה . שכתפסוף שם דם כולל פניו . לא יוכלו הדמים
 לרפס . רק כל א' להקב המיוחד לו : (כה) שדרך הנקבים הנ"ל יורדים
 הדמים לחלל קטן שחמה המזבח שם . שנקרא שיה כלקמן . ומשם
 שותתין תחת הרלפס במזחילה . אל הנחל כרחב אמה שיעבר בעזרה .
 והנחל ההוא היה מיוחד ג"כ לדיח' העזרה . ששכרלו לנקות מרלפס
 המדמים פקקו מקום יליחם הנהל העזרה . ועי"ז מימיו ממלאין
 כל הרלפס שבזורה . שגומחה הרבה מרלפס היתכל . ונחלת עי"ז
 יפה וז"ל פ"ה ח"כ שותתין הסחומה וילא הכל [כפסחים ס"ד א'] : (כו) שהיה
 חוץ לירושלים . ומשם נמכר הדם לגננין לזבל בו שדותיהן . ודמי
 המקח להקדש : (כו) ר"ל סמוך לקרן מערבית דרומית של יסוד
 המזבח : (כה) שגומחהו העפלה ע"י הפבועה שבו ויורדים משם
 בסולס אל החלל הקטן שחמה היסוד שם שנקרא שיה [לעיל פי' כ"ה]
 שבותתין לשם הדמים ששפטו בלווה קרן [ונקרא זה החלל שיה על שם
 שבותתין לשם הדמים . כמו שגם משעם זה נקרא גם החלל האחר שחמה
 המזבח שמיחד לנסכים שימין על שבותתין לשם הנסכים שזה העשם מחתבר .
 עפי מדניחא שיהי נקרא שיתין על שהשפת מרלפס כריחא עולם . וזע"ג
 שנחמת כך היה (כסוכה מ"א א') . עכ"פ לא מפני כך נקרא שיתין . ורק
 כאלו שנק"ק אמרין בש"ס (יומא ג' ב') . דמ"ע נקרא האכן ההוא שחמה
 שאשם השחת העולם . אלא שיה ויתין שחמה המזבח . שניסן על שם שחמה
 נקראו . דסינו שחמת דם והיין . ונקרא זה שיה זה שיתין כדי לפסן כל אחד
 יפס : (כז) לנקותו המדמים שברבו הזמן נקדש שם דם . ובוטה החוטמין
 והמחילה שיוכל משם תחת הרלפס עד החל . לן לא הכהנים יורדין
 לשם ומנקין ופותחין החוטמין והמחילה (ב) : (ד) כעין גשר משופט
 היה בדרומו של מזבח לטוס מתחתיו . וממך ועולה ל"ב אמה גשר משופט
 היה רחוק קלת מנג המזבח ריחוק ניכר [כחוס' זבחים ס"ב ב'] . והיה הכהן הנקריב עומד בכבש וצרק הנחמים ממעלה למרחק
 המפסיק ההוא . ללא המערכה שעל המזבח . ואחר שזרקו קר . ומסדרין יפה על המערכה . ומסכתר שהיה בהכבש צ"ב שפתו למזרח
 ולמערב . שפה גבוה קלת . כדי שלא יפלו הכהנים משם בפלותן למזבח [ועי' ביטמיי לורת המזבח] : (לא) ומדריה הכבש בחללע
 דרוח המזבח . נמלא שהיה תחתיה של המזבח מעדיף על רוח כבש ח' אמות למרחק וז' אמות למערב . ונג המזבח היה מעדיף
 על רוח כבש למעלה ו' אמות למזרח וז' אמות למערב : (לב) ר"ל שבמערב הכבש בגבו במקום שנג הכבש סמוך לנג המזבח . שם היה
 בגג הכבש גומא חלולה מרובעת רחבה אמה על אמה . ועמקה כחורך זרוע (ג) : (ג) לפי שכל קרבן שנספל וזדלי בגופו . נשרף

בועז

(ב) והר"ב כתב שיורדין משם שיתין לנקותו מהנסכים . ואחמ"כ רבינו .
 מלמד דהחוק בלשון . ולמה נקרא כהן שיה . ובכל דוכתא נקרא שיתין . שם
 אלא מלמד זה דברי רבינו שם נגד נמי ערוכה (סוכה דמ"ס) דלמרי' שם
 בפירוט שלנקות מקום הנסכים היה מיוחד מקום אחר . לזול קטן היה בין
 כבש למזבח שלשם יורדין אחר לע' שיה ובלין לשיתין . וזוהיין משם היין
 הנקדש ברוח הימים . ומעלין וסורפיין אותו ע"ג המזבח . וגם לשון מנקין
 לא שייך על היין שנקדש וסורפיין אותו על מזבח ד' . אלא שייך מפי על
 לנלך דמים שנקדשו שם . ובדברינו אלה יתורך מה שנקדשה יש לתמוה
 במשנה . שהנחל הסיכר ב' נקבים אלו שביסוד שמוהדין לשיירי דם . ולמה
 לא הזכיר לנו נמי ב' הנקבים שנמלטה בגג המזבח ענד אותו קרן .
 שמוהדין לנסכים (כס כה פ"ד מ"ט) . אולם כל עיקר החלית המכנת זו
 שמה יעד עליה . שרלחה רק להודיענו מדה כל הביטמים הקדושים וכל
 הדברים הקבועין ברלפס . להודיענו מדה השטח שחפסו ברלפס ונכפן .
 ורק בדרך אגב שמשמיענו גם דברים אחרים לפעמים . אבל אין חמיות
 כוחת המסכה להודיענו חוץ ל' כעין עליו . ומכ"ע לא הזכיר חמיות בחמיות
 המזבח שום דבר מהקבצות שהיו חלולים (כזבחים ג"ד ב') . ורש"י שם כתב
 כדי שיפלו שם דמי החמיות שיתין בקבוצת . וזה השטח כמו שכתבתי בחומר
 בקדש . [פ"ה ס' ד' וע"ש] . וגם לא הזכיר שהיה אור בין כבש למזבח
 (כזבחים ל"ב ב') . וגם לא הודיענו מהחמיות שהיה בגומחה עגול בולט
 להפוח גבוה אמה בחללע המזבח . כ"כ אמה על כ"ב אמה [בראב"ד פ"ב
 מתמידין] . אלא השעם בכל זה . משום שהשטח שחפסין כל אלו ככלול
 בשטח המזבח שכבר הודיענו החמ' כל מדה שחמ' [בראב"ד פ"ב לקמן
 הודיענו שהיה הרובע . שהיה בגג המזבח . משום שש' הרבובה נחקר
 שם רוחב הכבש שהיה רחבו ט"ו אמות] . ובה"ש לא הודיענו החמ' נמי
 מ' נקבים שנג המזבח שמוהדין לנסכים . משום ששקטן וגם שמת השיתין
 לנסכים שחמיות המזבח שלשם שותתין הנסכים הכל כבר נחפס ונכלל
 בשטח המזבח שכבר נמנה . אבל הודיענו החמ' מ' הנקבים שביסוד
 שמוהדין לשיירי דם . מדרלח להודיענו מהסבאל של שיש שחופס אמה על
 אמה בשטח הרלפס . שדרך שם יורדין לשית לנקותו מהדמים . ועדיין לא
 הודיענו בשום מקום מחללו זה שלשם יורדין הדמים . להכי אגב זה נריך
 להזכיר נמי מ' הנקבים שביסוד . ואמדרך שיה מנקין ופותחין הנקבים
 הללו . קד ר"ל : (ג) אמר הניסן נושא הפס . הן אמת דמשמע כרמ"ס
 (פ"ב מכהרה ה"ד) ומכ"ב ורמיו"ס כלין שהגומא היתה לא היתה בגג
 הכבש . רק בקומת הכבש לרז מערב . אולם לרש"י (פסחים ג"ד א' ד"ה
 לול) הגומא היתה למטה ברלפס העזרה בלד מערב מהכבש . בהקרן
 זוית שצין הכבש למזבח . ובכדורבו שפעמו של רש"י דלי יומא שהגומא

באורי הגר"א

ובכש כו' ש' ששים
 ושהים כחורך הקרקע חלל
 בשופטו היה יורד עכ"ל
 לקבועים
 וכן נראה בדיח' גם כן
 מלשון דלמן ודמיה
 הקאה לא משמע הכי
 מלשנה דמתי' חלל שהיה
 למעלה ע"ג הכבש למערבו
 והשאר ה"ש שם רבובה
 שהיא מורכב מלי הרובה
 שכן נקרא מה שחמלע
 בהקדש כמ"ה ה"ט גופיה
 לקמן וגם הר"ב פ"ה
 ורבובה כעין ארובה קויה
 כבש כמעטו ע"ג נחל
 מה דר"ל מלמעלה כעין
 ארובה ותחילה לי ח"ך
 שהי"ט עממו הרביע בין
 הפסים בגומא אחד שהוא
 אחר שרז מלי הרובה
 וז"ל לפי ששיתין מן הכב
 והלא מה שצין הכב לא
 נקרא ארובה אלא חלון
 בין שפולש ובין שאינו
 משלש ובנראש ממש ג'
 פ"ה דממיד שהיה החיטין
 גופיה ולפי דרכנו למדנו
 שירז הגגת הרלפס כ"כ
 מה' כ"ב שגל מ"ש שג
 הכמ"ס וחלון היתה במערבו
 של כבש אמה על אמה
 ורבובה היתה נקראת שבה
 ויתין פסולי ממתת העוף
 כתב על זה הראב"ד לא
 כי אלא החלון לרז ורבובה
 לרז וכן ה"א שיהי במסכת
 מדות ע"כ והי"ט עליו
 כ"כ"מ ובזיה דמר לא
 ידעל שכלן כמ"ס מרות
 וז"ל מ"ס וז' רבובה חמה
 וכ"י ע"כ וא"י בעניי כמ"ס
 ע"כ עקב זמיתו לביצין
 לפי"ד שהיה זמין הראב"ד
 כ"ה דכוותה להפוס עליו
 כמה שגל לנחל ל' הגומא
 צמחו וחלון היתה וז"י
 וז"ל שאמר לא כי חלל
 כבש

המזבח היה פרקג מרות

ד אחד אבני הכבש. ג' י
מ"א ח"י שם פ"א ח"י
נפגמה אחת סתן. פ"א
שם פ"א

שנוי נוסחאות
והו"פ ר"ם
מחבולת. כ"כ פ"ק
חזורים למטה מן
המחולת ומהן החבולת
גם כפי' הר"ם והר"א
והר"ע; כ"מ ש"כ
..מחולת. ובפנימה
לכל דבר. כ"מ
השמימה בכל דבר וכה
בכל דבר כמ"א שם
הערן; כמ"א ובנימה
וה"ר ע"כ. ובפנין
אותן. כ"מ. ואת
אחת בפסח ואת
כמ"א אחד. ואחד
אולם בני יוכל גם
אחת. כ"מ ובנין. ואת
וכ"א כ"מ; כ"מ ובמ"א
..אותן. ואתן בכפיש
כמ"א ד"ו. בכפיש
וכ"א כפי' הר"א ע"י
כח"י שם שם שם
לפי הכ"ע; אולם כפי'
ד"ר בכפיש; כ"מ את
ככפין.

למה יהיה הלורך לעשות החלול מפולש שיהיה אז ארצו כרצו
הכבש שהוא ט"ו אלה. ד"א ש"כ עופות יהיו נפכלים ציוס
א' עד שלטוך למקום גדול כזה שיעלם. וגם יהיה עורח רב
להולאים. אחר שיהיו מונחים ביותר מכרי השטח הזרוע וילטוך
לכלי ולשנה היתה לו נמערנו דייקא
שלא יתה נראית כי אם נמערנו
והקריב אלי שלפיך נשתנה הר"ע
במקום הט"ו. כ"מ ש"הר"ב. לפי
שלא היה נכונ ממש. וגם עכשיו הוא
מורכב ממש הרובה ומשם נכונ.
ואע"פ שגם הרובה מפולשת מעבר
לעבר מ"מ אינה כמותל חלל בתקרה.
כ"מ ש"הר"ב כרפ"ה דבינה. ומורה
ההרפה שאינו ממש כנכונ שכמותל
ולעין המשלש. שהרי לא יתדמה
לרובה ממש ג"כ: ד' וההיבל פעם
אחת בפסח. כל הבנין גם יחד קורא היכל. עיין זה פ"ד ריש מהתי' ו': [בכפיש וגם"א נפשים. ונ"ל שכן היתה ג' הר"ב
שכתב בכפיש. ואע"ג שבמקרה הקף בל' נקבה. כבר מלאהו בל' המטה בל' זכר כמ"ד פ"ה דתמיד. ושם פירשתי ככ"ד.

שיבאו לידי נותר. ואח"כ ילאלו לנית השריפה: ד' מבקעת בית
כרם. היו מציאים אותן: מן הבתולה. קרקע שלא חפרו שם
מעולם: והפגומה. פוסלת באבנים בכל דבר. ואפילו לא נפגמו
צברול: ומלבנים אותן. בסיד פעמים בשנה: רבי אומר
כו'. לא פליג אהנא קמח חלל מויקף
לומר דכלל ערצ שנה היו מקמים
אוקן במפה מפני הדמים: לא היו
סדין אותן ("בכפיש. אמלקים דת"ק
מהדר כשיצו מלבנים אותן בסיד
פעמים בשנה. לא היו סדין אותן
בכפיש של כנאים שרגילים לסוד בו:
("כ"ד ד"ר ו"ד ו"ד ו"ד ד"ק בכפיש.
ובולן כשרות. ומלבנים אותן פעמים בשנה). אחת בפסח. ואחת
בהג"מ. וההיבל פעם אחת בפסח. רבי אוטר. כל ערב שבת
מלבנים אותה במפה(מפני הדמים). לא היו סדין אותה(בכפיש של

והרמב"ם

יכין תפארת ישראל בועז

באורי הגר"א
ד נפגמה אחת עיין.
פ"א החילוק שבין גיטת
הגדול לנפגמה שאם
נפגמה אחת עיין הוא פסול
וכולו כפיש. אבל אם
הועלה קהל על מקת
המונה פסול כל המונח:

מיד צבית הדכן שבעזרה. אבל כשאין פסולו בנפשו, רק מחמת הדם
או מחמת הבעלים שנפסלו [כפסחים דפ"ב ב'], או שפסולו בגופו,
אבל רק מחמת ספק, כהיהו הדעת שפסול שמה נעמה [כפסחים
ד"ד ח"א]. או שנפסל מחמת שאר ספק, אז אינו נדרף מיד, רק
ר"ד תחלה עיבור נורה, דהיינו שימתינו מלבדו עד שיעבור נראית
הבשר הטעם, ע"י שליטתו לילה א', והר"ב יספורו צבית
הסריפה שבטורה [רמב"ם פסולי המוקדשין פ"ט ה"ב], ולכתי כל
פסולי חטאת העוף כה"ל היתום שם עד שיבאו לידי נותר, ואח"כ
יספורו צבית ה"ל (ד'): (ד'): (ד'): (ד') ממש מובילין אותן, מדיהם שם
אבנים חלקות בלי עגם: (ה'): ר"ל למטה מוקדש צבילה, שניכרת
שלא חפרו מעולם, וגם לא נגע בהן שם צברול. [וב"ל דומרא
בעמא היה להביא מוקדש צבילה, דמזד הדין אף אותן שלמעלה ממנה כפיש,
דמיכא תתא חזוק איסורא שנגע בהן כנ"ל]: (לו) וחלקיה: (לו) ר"ל
שלא נגע בהן צברול: (ח'): ג"ל דהתי לכל דבר ר"ל לא לבד למונח
ולכבש, דכתיב בהו בדיח לא חתוק עליהו צברול חלל חפ"י אבני
היכל ועזרה, ככנגע בהן צברול, או ככפגמו חללן צמונח: (ב) בסיד מפני
ועזרה א"ן נגיעה צברול או פנימה פוכלין, רק כשנפגמו, או ככנגע
בהן צברול בפנים, כשכבר הם צמקוס הקודש, אבל צחוק מוקוס
הקודש מותר לשתת צברול. וכ"כ ככפגמו צחוק לא נפסלו, רק
מחליק הפגם ומכניסו לבנין. אבל אבני המונח וכבש, חפ"י נגע
בהן צברול או נפגמו צחוק, פסולים למונח וכבש [כרמב"ם פ"ב מנחיה
ט"ו] (ה'): (לש) חפ"י אחר שבגדת חללן צמונח: (ב) בסיד מפני
רבי הדמים שמוציא שם, וגם מדיד הכהנים ממשם בהן יותר
מזה: (א) ר"ל קודש הפסח וקודש חג הסוכות: (ב) ר"ל מקנחו
במפה לחה לנקותו לכבוד שבת. גם קודש טיח המסמור מקנחים
הדמים שזרקו כל השבוע [ול"מ ב"ל דמלא קאמר מקנחו או כולל
מדימו, משמע דהוי מלגנו ר"ל מלגנו ארעי במפה עולה נסיד וכן משמע
ק"א כרמב"ם פ"ב מנחיה ע"ג]: (ג) אבל מודה דכפסח וסוכות מלבני
יפה בכפיש ט"ן בסיד. ולרמב"ם צמפה עולה בסיד: (כד) המונח

הזאת היה כבש נופים, א"ך נמו לנס פסולי חטאת העוף שפסלו בלינה,
והרי ל"ן לינה פוסלת בראש המונח (כזכיר פ"ו א') וכבש דיו כמונח
לכל דבר (כרמב"ם חמ"ד פ"ב מ"א ד"ה סודרין). אולם לרמב"ם ולרמב"ד
שמדיר להלן דעתם דהרמב"ם ש"ל שהריפה צוף הכבש ש"ל דס"ל
מזי דהר"א שמה שפוס שערפית הכבש היה דיו כמונח, אבל לא גומא
שהיה מונח מהשנה שלה וצדוקן הכבש. ומה"ש לא הרבו בנימי הח"א
שהיה כמונח (ולו עוררתי בני הגאב"ד מהר"ב שליט"א). ול"מ היה
כ"ל דמדקאמר במתני' ורובוה היתה לו נמערבו, ונ"ל להנא לוחם הרובוה
אל הכבש כמונח צמלת לו, וכי לא בני ל" להנא לומר ורובוה היתה למטה
צמערבו, וכדקאמר לעיל ממש בראש צבוחו חלקן וכו'. ש"מ ע"י
כרמב"ם ורמב"ד, דהרובוה כבש נפיה היתה. אמנם כמ"א הרמב"ם שם,
ו"ל והלן היה צמערבו של כבש וכו'. כהז ע"ו הרמב"ד ו"ל, לא כי
אלה חלון לבד ורובוה לבד, וכך שנייה צמטה עכ"ל. ונתקשה רמ"מ
כמות הרמב"ד מזה, וזכיר ב"ע. ולפענ"ד ד' דמונח הרמב"ד, דמדיק
הרמב"ם ל"ן חלון, משמע שהי' גומא הדיא בקימת הכבש, ככל הלון
שב"ם שהוא מוקוס משוקע שבחולל מהלך, דהק שאינו משובש בקרא הלון
(כרמב"ם רפ"ו דמשילה). ולוה כהז הרמב"ד, לא כי, דמלא ניקט התנה
לישא דהלון רק מלת רובוה משמע שפי שניד מנח הרובה, וכמה חל"ק
והוכיל הב' כדק' לישא קלילא צמטיות. ורובוה היינו גומא או הור
כנגד, נ"כ בין משובש או אינו משובש. וה"ל היה לרעת הרמב"ד הנ"ל
היה צויה ראש הכבש למעלה צמערבה, וזהו כפידותו הנ"ל. ויא
דעוניה ל"ן רבז וללך, ע"כ פסולי חטאת העוף שנידן שם. והש"ר
דלרמב"ם מה"ס קראוה רובוה ולא חלון: (ד') ונ"ל דלכתי רק לחטאת
העוף שנפסלה קצו לה מקוס לעיבור נורה. מפני שקרבנות יולדות ש"ן
צ' עופות א' לעולה וא' לחטאת, מצינו ורבות צעורה, ובכ"ה נמי שהכ"ל
ואינה יודעת אם מין חויב או מין פטור, שדינה נמי שהביא עולה וזש"ז,
והרי יש ספק שמה הפילה מין פטור, ויהיו קרבנותיה חולין צעורה.
לכתי עולה הביא בהנאי, שאם פטורה ישי' לדעה, אבל חטאת דלא ש"ן
בו חנאי, הדי הוא ככפס, אבל אינו נאלץ, רק העובר נותרו וישרף
צבריות פ"א מ"ד). ולרמב"ם מדיהו' שיתערב זה קרבן הפסול כש"ר
קרבנות יולדות הכשרות שרבות צעורה, להכי קצו לה פסול שחיה
מונחת שם עד שיהיה טהר. ומפני שחטאת העוף נעשה למטה חלל קרן
מעריבת דרומית של מונח (כזכיר פ"ו מ"ב), להכי קצו לה מקוס זה
להיחה סמוך למקוס מליקחם [רש"י פסחים ל"ד א']. ולא יק' פוסקים דס"ל
שהיחה למעלה כמות קרן, ג"ל דלכתי לא קצו לה מקוס צמלקה, כדי שלא יכאלו בה הכהנים לאכלה. אבל כשנייהוה למעלה לא יעשו
בה לחלול מה שמונח בראש המונח. וגם שיעשו בה להקריב ח"א, מדמכר שחטאת הוא, דעולה הראש מובדל מהקוס, ובחטאת נשאר מחיבר מדכ"ב
בה לא יבדיל: (ה') ולרמב"ם שם ה"ד ופ"ו, אבני היכל ועזרה א"ן פוסל בהן נגיעה צברול חפ"י כשנגעו כבר והם צמקוס, רק לנפיש בהן מליכה
שליך צברול, כגון לשתתן או להקיס בקורנס צברול, אסר פניס. ולפענ"ד לא במעמ ק מרמב"ם ומונח"ם דפ"ן, מדקאמר לכל דבר, שדומק
לומר שפוגמת הינה דאפי' נגסם שלא צברול (כר"ב). חלל ד"ה שפ"ו, וכי פנימה ח"א רק צברול. ומו ד"ש ש"ר הוא חלל לחנות דקאמר ע"מ.
ופנימה אבני כהגרת לפרון, ואפי' נפגמו ביד [כמונין ד"ח ב'], ע"כ"א שם ק' היה כונת התנה הול"ל בכל דבר. וגם דוקא לומר דק"א רק אכבש,
אפי' דלא כתיב בהו בדיח לא חתוק עליהו צברול. אבל ח"א ח"ק לרברו הרי על גג הסיכל היה כליא עורב של צברול כלקמן (פ"ד ס' ל"ט). ד"ל
דמדי' החקרה והמעוניה חולין, לא חשבו משום ניעותן כהיכל, וכן מוכח דהרי לקמן חפ"י צמונח קאמר דל"ן סדין בכפיש צברול רק שמה יע
ויכפל, משמע דכשלא יגע רק בכפיש סיד נגיעה ע"י דבר אחר לא שמה נגיעה [עיין ג"ד קב"ד לעיין מ"ע עומ"ו מ"ן]. ומשום גג נופ"י א"ן
לחום, דרש עליית הסיכל נחקש ולא גנו [כפסחים דפ"ו א']

והרמב"ם

פתחו של היכל פרק ד מדרות

ושלשה פתחים היו פי' (י"ג ע"ה)

שנויי גוספאות
ג פתחים היו. כתיב
ובמשכן. ויהי. קרא
מן הימין ואחד לתא
מן השמאל. כתיב
...ימין אחד לתא
שמאל. כתיב לתא
פתחים. לתא שמאל
וליה כ"ג.

ראשון לציון
פי' ג תימין וצפון
מזרח צפון כ"ג
וזכו סמך שיהי כדמותו
של הא"י. ש"ן יל"ה:

באורי דגרא
ושלשה פתחים לכל הא
אחד בצורת אחד כמערב
ואחד על גביו ובקן
מזרח צפון ד' (לרבע
דומה ואחד על גביו:

מלחתי לכן ארץ שישל ממעל בדרך ארצות שהיו ז על ז. שכן שני ג"כ ארצות זו פ"ג זו במשנה ל' פ"ג דהלוח: ושלשה פתחים היו לכל אחד ואחד כו'. לאו לכאן קאמר שהרי אותן שצחן שאין להם עוד חולה לכן שום תא לא יהיה לכן פתח אל עבר המזרח לשום תא. כיון שאין תא עוד חולה לו. אלא לאותן שיש להם תאים מצוי עבריהם מימין ומשמאל. ה"ג י"ל שיהיה גם לאותן שצחן פתחים אל המזרח. ונמצא שלכאן שלשה פתחים. אלא שאין פתחי כולם פתוחים לתאים ממש. ונמו כן ר"ע סבר פנורה

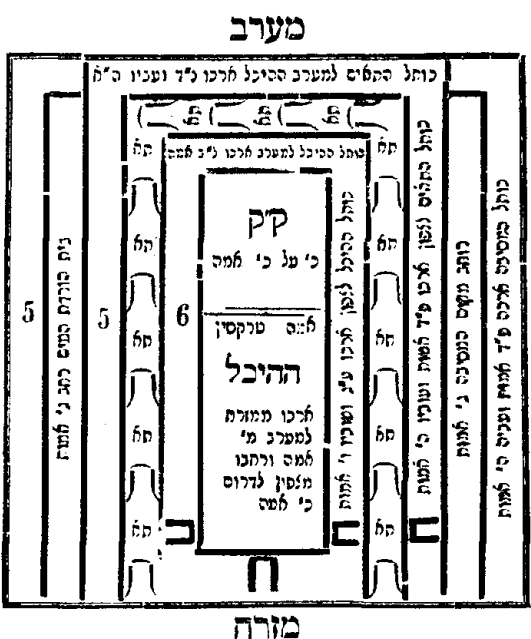
מהם היה לשכא. שלא היה כותל עב שם אלא הכותל עם התא כבו היה שם. והתא האחד בחולה לו היה שם ובתל התא האחר צחן להם עם התא כבו היה חמש הרי שלש לשכות ושלש לשכות אחרות בעיות פ"ג ה"ו השלשה פתחים על גביון הרי שמה תאים

מח"י כרצון כו'. ו"ל הרמב"ם. (ומ"ש וכן לפשט אחד ר"ל תא שיש בו הפשט הצפוני כבו נכנסים להיכל. וזהו הפתח שהיה פי' ומ"ש כ"ן ואחד לפשט ר"ל כו' י"ל. כ"ד:

יבין תפארת ישראל יבין

כד' דכביז ל"ג כותלי היכל היו י"ג לשכות, ה' ממזרח למערב בלשון היכל, וה' ממזרח למערב בדרום היכל, ו' מלפון לדרום במערב היכל. ומכל הא היה יכול לנסות לתא שבדלו ע"י פתח כצמיח כזה, ועל אלו היו י"ג לשכות היה טוב י"ג לבטח בדומת ה"ג התחנות, לכה ע"ג לשכה שתחתיה. וממשל י"ג לשכות האמלטיים, היה טוב (ח') [י"ג] לשכות, דהיינו ה' בלשון, וה' בדרום, וב' במערב, נמצא שיהי בין הכל ל"ח לשכות. והיינו דקאמר מח"י שבלשון ושברום חמשה על גביו: אמנם רוח כל הא מלפון לדרום היה ו' אמות, אבל ארצו של כל תא ממזרח למערב, וכמו ק נבנה של כל הא, לא נזכר במשנה כמה היה. ועכ"פ על כרחך י"ל שזובה כל ג' דיוטות התאים שזה למעלה מזה, היה נמוך הרבה מנוב רוח היכל מצפנים, שיהיה נבנה מ' אמה, ונגי התאים העליונים היה למטה מהמ' אמה, כדי שמתלה מנגי התאים העליונים יהיו חלונות היכל. שוב היה כותל החלונה של התאים שמקיף כל התאים שנג' רדדי היכל. עביו של כותל זה ה' אמות, ובאורו כותל היו חלונות התאים. [אבל תמתי איה היה חלונות של התאים שמוכים לווית לפניות מערבית של היכל, שהרי המסיבה שכל לפון מהתאים הפסויים שהיה כפון גשר, היתה מנגי א"ע ועולה בשטח ככל ז' לפון של כותל התאים כמו שכתב לקמן כס"ד, עד שנוית לפניות מערבית היה גובה המסיבה גובה גני התאים הפסויים, ומלא שהמסיבה שתמה כל אורז הלפון של כותל הצפוני של התאים שכונות זה, ומאין יבא לשם אורה. ונ"ל שבתאים אלו הפתחו מהאור שכל להם דרך פתחי סג' תאים שיקומו ממזרח וממערב ומלמעלה]. ורוץ לכותל שמקיף את התאים, היה בלשון וברום רוח, ככל ז' ג' אמות מלפון וכן לדרום. וברוח הזה שכל לפון היה המסיבה, והוא כפון גשר שהיה ככל ז' לפון של כותל התאים הפסויים, ועולה בשטח ממזרח למערב. עד ששינוי ראש הגשר הזה לנג התאים המערביים בקרן לפניות מערבית של היכל, כפי הפסק הגשר ההוא, כי העולה בה, כשהוא מניע לשם יכול ליקף על גני האים המערביים. עד שכשמיני

על גני התאים לקרן דרומית מערבית של היכל, או טוב מחלונות גשר משפסע מוערב למזרח, ממעל לנגי התאים הדרומיים שמהן לכותל היכל. והגשר הזה עולה בשטח עד פתח העלייה של היכל, והפתח הזה היה סמוך לקרן דרומית מזרחית של היכל מצחון. וכן בעלייה פנים סמוך להפתח הזה היה כותל לעלות מעלייה לנג היכל, דרך גל שבגגו ונג' דברים אלו עשו המסיבה הוא הגשר הנ"ל, כדי לעלות בה לנג התאים, ולעלייה של היכל ולנג היכל. אולם הרווח של ג' אמות שהיה חוץ לתאים הדרומיים, היה נקרא בית ה' ור' ד המים כי נג היכל ונג התאים כולם, היו מהפסין קלה נגד רוח זה שיטפו לשם נטפי הגשמים. אמנם כל לפון כדי להיות מעקה למסיבה של הרווח הצפוני הוא המסיבה, היה טוב כותל שעביו ה' אמות, שמוכנת והולכת ממזרח למערב, ככל אורך המסיבה ככל לפון כדי להיות מעקה למסיבה, וכשמניע כותל זה לקרן לפניות מערבית

של היכל נפסקת, מדאין שם מסיבה וההוקף על גני התאים המערביים, הרי יש מעקה על גני כל התאים כביז לשפת גניה. וכ"כ היה כותל בדרום של בית הורדת המים, שעביו חמשה אמות, וארכה כאורך התאים הדרומיים של היכל ה"ל. והיה הכותל הזה לפע"ד לחזוק, וגם להשקות, שיהיה האר הבניין כזה בדרום כבלשון. אולם תחלי היכל גופיה היו נבונים הרבה מכל כותלי התאים ומתחלי המסיבה ובית הורדת המים. וכן היה חלונות היכל, וחלונות של ק"ק, וחלונות העלייה של היכל. ועל כל חלון היה כיפה מזהבית [כפ"ג מ"א]. ועתה ראה צלזור שזיירט כאן בפי' ותבין צעיה"י כל הענין היטב [ולר"ב ב"ה ור"ג שיהיה אחרת ככל זה, ולא הארכנו בו, מדיש קושיות הרבה על דברי קדש, אשר לפע"ד לא יתורו רק בדוחק]: (כת) ואורך אלו הב' יחד, מלפון לדרום, היה כאורך כל הב' לבטח שתחת הב': (כו) דכל העמוד צחא מן התאים, ופניו להיכל ואחריו ללד חוץ [דאופכא אסור], היה לתא האור שטומד בו, פתח מימין להחא שכלד ימין ופתח משמאל לתא שצמאל, ופתח להא שכל גביו. [מיהו הא דקאמר מח"י שיהי לכל

הה

פתחו של היכל פרק ד מדות

[בדרומו] של חא שהיה לו חמשה פתחים וההא הוא היה בצורה האמצעית מהתאים. והוא שפ"ג המסכה פ"כ. ופי' שורה האמצעית היינו ממטה למעלה ולא בצורות שז' אלל ז'. וכן מצוהר בחבורו פ"ד מהל' ב"ה שקורא לג' שורות שז' על ז' דיוטאות. וכתב ובקרו מורחית לפניה בתיא בדיוטא האמצעית וכו' ולהעמיד פירושם של הר"ב והרמב"ם לריבוי אלו לכנסם בכמה דוחקים מדופרשו שהתא הוא הוא היה בצורה האמצעית מהתאים כו'. מוכח דס"ל כדברי הרמב"ד בפ"ד מהל' ב"ה בהשגה שעל ורובד על גבה ט'. ר"ע מברטנורא

האים למערב: ואחד לפשפש. חבישה פתחים. אחד לתא מן הימין. אחת לתא שיש בו הפשפש הנפוגי שחורו ואחד לתא שעל גביו. ואחד למסיבה הא נכנסים להיכל ומהו מהני' כרבץ ואחד לפשפשו. ואחד להיכל: דהמרי

בענין הזה בדיוטא התחתונה שכן התאים היו כנגד האוטרם. מוכח מתוך פי' הרמב"ם שפירשם בכלל שהתא הזה הוא בדיוטא האמצעית. שגם הוא כושר קו. דאלת"ה אלא שדיוטא התחתונה עלמנה על האוטרם היא ה"כ הפשפש וההיכל שיש לדיוטא התחתונה. והיאך שרעו כמן התא בדיוטא האמצעית יש בני פתחים אחד לפשפש ואחד להיכל אלא ה"כ שנאמר שגם בדיוטא האמצעית קורה [גם] כן פשפש לתא שעל התא שבו הפשפש על שם אורו שחתיו ושגם ממנו נכנסים להיכל דרך פולס שהיה מוכח בלחורו פשפש. וכן בהיכל ג"כ מוכח פולס כדי לעלות שם. ואולי זה דומה לענין שנאמר בלחורו [מלכים ב' ג' פ"ו] וזהו מוצא המלך החילוטה הסב בית ה' מפני מלך אשור. ופירש"י שמהל' יצטרך להחבא ויבחה בהלגט. פ"כ. אלא זה דוחק לכן נראה יותר שסברתן של הרמב"ם והר"ב ג"כ בדיוטא התחתונה היחה כנגד האוטרם. וה"כ פשפש שנינו כחן ולעיל בדיוטא האמצעית היא והנה אפי"פ שאין אלו מוכרחים לכנס בדוחק הזה דרך הסולמות כאמור שהעמדתו הדיוטא האמצעית בשיעורם על האוטרם וזהו לקרקעית ההיכל. הנה גם בזה יש דוחק. כמ"ם לקמן במשנה ו' בס"ד. שנית. מדקאמר ה' לתא מן הימין שמעינן שאינה ממש בקרן שהרי יש עוד תא ה' ימינה וה"כ לתא קמני בקרן. ובהו אפטר לתרן שלפי שאין אל התא שנימינה בום פתח לימין שלה וכבר שנינו ו' פתחים כו' אחד אל הימין כו' כלפי הא שייך שפיר למחני ובקרו על אורו תא שיש לו ג"כ תא אחר לימינה ושפתחה אלו. דהא במספר מסקד פתחים אכן קיימין. ואין עוד תא בקרן שיהיה לו ג"כ ג' פתחים. וזה מוכרח פירוש הרמב"ם שכתבתי לעיל שאין לתא החילון ג' פתחים. שלישי. וה' למסכה היינו שחתיו קשה דלפי זה היה יכול לשטת ובדיוטא האמצעית לכל ה' ד' פתחים. רביעית. ואחד לפשפש ואחד להיכל ודאי שאין מן התא דביה אכן קיימין שום פתח פתוח מנופו אל ההיכל שהרי התא שיש בו הפשפש מפיסק. אלא דתנא קחשיב כל הפתחים שמחני עד ההיכל ומיהם את כולן אלו אחר שמחני היו יכולין ללכת עד ההיכל עלמנו דרך כל הפתחים הללו. וה"כ תקשה שהרי יש עוד ב' החתקות שנקראו תאים ה' בין התא שיש בו הפשפש לתא זה שעל המסכה. והוא הנקרא כותל תא. והשניה בין התא שיש בו הפשפש להיכל. והוא הנקרא כותל היכל. ואמאי לא קחשיב נמי לפתחים הללו. ואפשר דלא קחשיב אלא הפשפש וההיכל שכלול בשם מיוחד יקרא ומפני שהיו יתירי קחשיב קחשיב לפתחים דידהו. ולא לאויך. וכל זה דוחק שנינו שיוצד למנין. רבותא הו' להרבות במנין ולהשוב עוד אלו שני פתחים ולהו' שבעה. ואפשר לי לומר בזה דמש"ה לא חשיב אלא דפשפש והיכל. לפי שאל התא הזה שעל המסכה דביה אכן קיימין לא היה לו פתח לכנס לחורו מנהון. אלא ע"י התא שיש בו הפשפש שהוא פתוח לחון דאי אחרת שהיה ליה התא עלמנו פתח אל החולה. ה"כ ה"ל למחשב אותו הפתח. כהוא עיקר לו. אלא ודאי שאין לו פתח לחון אלא על ידי הפשפש נכנסים אלו וכלפי הא הוא דתקן ואחד אל הפשפש. כלומר שיש לו פתח המשמש כניסה וליאה מבחוץ. וזהו דרך הפשפש ולא לריך למוחשב שני פתחים שנינו לפשפש. לפי שכל עיקר המכוון הוא למיחשב שיש לו פתח ג"כ פתוח לכנס וללאת מהחון ודקא חשיב להיכל זהו מחמת חשיבות ההיכל וההיכל עקרת הבית. וזה לומר שיש מוצא מהתא הזה אל ההיכל. ומפני שהתכלית הוא ההיכל. לא היה לריך למיחשב

באודי הגר"א
ואחד למסכה. כ"ל
פי' כי מסכה הי' לז'
לפון והמסכה הי' כדור
ההדר ויהי סתם מן התא
לחורו ההדר: ואחד
לפשפש. שהיה חדר קטן
לפי התאים שגם הפשפים
למה שאמר למעלה ושני
פשפים כו' היינו לפי
התאים שגאון ובדרום:
תא כו'. עיין ר"ס

יבין תפארת ישראל יבין

תא ג' פתחים להתאים שגאון, לא לכל תאים היה כן, שהרי התאים שפתוחין להגן, לא היה פתח שעל גבן פתוח לתא. וכ"כ ג' התאים שבניות לפניה מורחית זה ע"ג זה, הרי מלבד התא התחתון שם, שפירש בו התנא שהיה לו ה' פתחים כדמסיק, פ"כ"ג גם ב' תאים שעל גביו זה על גבי זה, למה יהיה להן פתח לזד חוץ למורה, והרי גבוהים הרבה מהלפפה ואינו שפויין לכניסה וליאה דרך שם. והת"ל שאפ"כ היה שם פתח לאור או לאורה, עכ"פ על פתיחה כזה אין עליה שם פתח רק שם חלון, ופתחי' קאמר ג' פתחים היה לכל ה'. ודוחק לומר שהיה שם פתחים לכניסה וליאה, ועלין לשם דרך פולס, דזה לא גאות כלל שער ההיכל. וכפי' יקשה כג' תאים שיש פ"ג זה בקרן דרומית מורחית של היכל, ועי' לקמן סי' כ"ג]. אפי"כ מה שאמר התנא שכל התאים מלבד התא שכלפונות מורחית, היו להן ב' פתחים לב' תאים, רק ברוב תאים מיירי תנא: [בו] ר"ל בלתי להכח כמכרה לניל במשנה ב' סי' י"ח, שהיתה קרן מורחית לפניה, והיה לו ה' פתחים, ה' לזד חוץ למורה, והוא הפשפוש הפגוני לטעם ההיכל שזכרנו שם. וה' להיכל, וכמו שזכרנו שם. וה' אל התא הב' שגאון למערב. וה' למסיבה. וה' לתא שעל גביו. ולפי מה שנבאר לקמן [בסי' ג'] שבתאים שבדיוטא התחתונה היו בונים כנגד האוטרם, ה"כ תא זה דקאמר הנא שהיה לו ה' פתחים, על כרחך ר"ל שהתא שכלפונות מורחית, שבדיוטא האמצעית קאמר. דאי בתא התחתונה קאמר, הרי ממנו לא היה אפשר לכנס להיכל מדרום כיון נגד האוטרם. אפי"כ דהתא האמצעי בגובה, הוא שהיה לו ה' פתחים

שזכרנו במשנה. וא"כ ל"ל נמי שהפתח שהיה לו לזה התא למסיבה, ר"ל שיוצד משם למסיבה דרך פולס שגבוה ו' אמות כגובה האוטרם, שהרי התא האמצעי הזה היה בניו ממעל לאוטרם והמסיבה היה שם כמון ממנו ו' אמות, מדמהחיל למטה בקרקע ועולה בשפוע. ועוד ל"ל שהג' פתחים שהיו להתא שכלפונות מורחית בדיוטא התחתונה שפגנר האוטרם, היינו ה' לתא שגאון במערב, וה' לתא שעל גביו, וה' למסיבה. דהרי בב' כותלי מורה ודרום שבהתא התחתון זה, לא היה אפשר לעשות פתח, מדממוכים לאוטרם של היכל ושל אולם, שגם האולם היה בניו על האוטרם [ובלתיקן סי' ג']. אמנם ג"ל עוד מה דקאמר מתיבתא דלשאר תאים היה ג' פתחים לכל ה' ואחד לחו דוחק, דהרי תא שבניות דרומית מורחית על כרחך שחלדו ג' פתחים שזכרנו במשנה, יש לו עוד פתח להיכל, הרי בפתח שלו שפתוח לחון למורה כתיב כי ה' אלהי ישראל בל בו, ור"ל להיכל, והע"ג דח"ו שצריך לפתח, עכ"פ על כרחך משמע שהיה שם פתח להיכל. והת"ל דעכ"פ התא הוא לגודל ורוב קדושתו לא היה פתח בניו לתא שגאון, ורק לתא שעל גביו היה פתוח, כעין לולין שבגליות ק ק, כדי לטורד האומנין דרך שם, ואיכ' היה גם לתא זה רק ג' פתחים, פתח לחון, ופתח להיכל, ופתח לתא שעל גביו. עכ"פ לפי' לא היו ג' פתחים הללו שכתב זה כשאר פתחים שכלל התאים. ועל כרחך רק ברוב התאים מיירי תנא. או ר"ל דבתאים שבתחתים כגון מיירי תנא, ולא כתב זה שבמורחית דרומית שאין משתמשין בו כלל: [בו] והוא דלא חשיב התא קולל שהיה בגובה ה' אמות [ומסתמא היה רחבו ד' אמות כדי שיהא עליו

ד' התרחקת המשה לוי כפי
 כפי זה כפי:
 שנוי נוסחאות
 ד' המשה ורובד ששה
 והאמצעות ששה. כד"ל
 חשב. שש. שש וכן אפי
 כפיכ"ל וכ"ל כפי"ל (שש)
 האמצעות/ והעליונה.
 כפי"ל הפלונה. שש
 היציע התחתונה חשב
 באשה רחבה והחיונה
 ..שש באשה רחבה.
 כפי"ל ..רחבה וכו' ולתל:
 כד"ל לתל מלי ששאר:

ולומר דב' פתחים בין פשטם להיכל. וכמ"ש בלמד לפשטם.
 ית"מ הא קמן כפי' זה של הר"ב והרמב"ם סובל דוחקים לא
 מעטים. ולפיכך שירשתי בנורת הבית כו' ס"ה בענין אחר.
 וע"פ דרכן של הר"ב והרמב"ם שהכתלים ששטני הם חלולים
 ולכולם צבס תאים יקראו. וזהו מה
 שפירשתי שם בדקדקן מזרחית לפניה
 קאי על התל הנקרא תל צבס מחלט.
 שא"פ שכל התרחקות כולם נקראים
 תאים. מ"מ לא קרא התל תל אלא

לאחר מכן ועל אותו הוא שאמר ובקדן מזרחית לפניה. ולאפוקי
 שבמזרחית דרומית ששם השער סגור לא יפתח. לא בני למחשב
 פתחי הפשטם והיכל. ועוד אזי אומר שהפשטם ששטני כאן ולעיל
 לא היה בתל. המוחלט צבס תל כפי הגרסא קן מפרוש הר"ב
 והרמב"ם. אבל הוא בלתי כותל היכל. וכן אזי
 אומר שבדיוטא התחתונה אכן קיימין לפי מה שאפרש עוד במשנה
 ו' בענין ארעס. והשתא הוה הני ס' פתחים. אחד לתל מן הימין
 הוא תארו שבכותל תל. ואחד לתל שפי"ג ממש. ואחד למסבה.
 ואף ע"פ שיש הפסק סתל תל ביניהם מ"מ ראוי לנכס במנין
 ולומר שפתוח אל המסבה. אחרי שהתל שאל הימין המפסיק
 צבס כותל נקרא. אלא לפני שבאמת יש שם ג"כ תל לכן נהג
 ג"כ פתח לפתח צבני עלמו. ואחד לפשטם הוא התל שבכותל
 היכל כדפרישתי. וקא קשיב נמי לאחר שבהיכל מהפסע דפרישתי
 שאותו תל שבכותל היכל צבס כותל נקרא. ולפיכך ראוי להשיב

הפתח של היכל וליחצו אל התל המוחלט בעלמו. ומ"מ האיל ובכותל היכל יב הלל וחדר. ראוי להכניס פתחו ג"כ במנין
 הפתחים. וזהו מה שכל לפרש המשנה בשמירת הפירוש של הר"ב והרמב"ם בכתלים שהם חלולים. והם התאים החמשה שבכל
 שורה ושורה. אבל רש"י בפירוש יחזקאל [מ'] אינו מפרש קן אלא שכל מה שנקרא כותל. יהיה כך כותל עניה כמו שגבנה וזה
 ששטני והתל שש לא כהיה רק תל א' הלא המשנה היו זה לפנים מזה שכל אחד רוחב שש. ועם כותליהם שיש בין כל אחד ואחד
 ממלאים כל אורך הלפון ומה שיש בין בני הכתלים כותל תל וכותל היכל. ולמעשה ג"כ בין כותל תל וכותל היכל היו ג' תאים
 זה אצל זה ממלאים כל אורך המערב ההוא. והנה דלא הני אלא תל אחד. לפי שאינו צריך אלא לחצונו האורך והרחב ואינו
 נכנס במנין שבין הדבקים אלא תל אחד בלבד. וכן פירש תלמודו הר"ש בפ' המעשה. וכן פירשה שבקדן מזרחית לפניה
 הוא התל הראשון שבסדר הלפון שהיה ארכו ממזרח למערב עד במקלט ממנו כנגד תלל היכל בלפון שהיה כנגד כל עובי כותל
 מזרחית של היכל ומשך להלן למערב יותר עד שהיה פתח פתוח ממנו אל תוך חלל היכל עלמו לרובן דקאמרי שכן התל
 נכנס להיכל. אבל לר"י לא היה פתוח להיכל עלמו שכן התל הזה היה נכנס דרך עובי הכותל מזרחית לכן השערים והשתל
 כל חמשה השתאים כמשמטן מבני כוס דחק כלל שהל' לתל מן הימין. והוא תארו שאחוריו לנד מערב ונקרא הימין שהעמוד צווא
 הזה לנכס להיכל שהוא עיקר הבנינו הנה ימינו אל עבר התל שאחוריו. ואחד לתל ששל גבו. ואחד למסיבה כמשמטן. ואחד
 לפשטם כלומר פתח הפשטם שיש לתל זה עלמו. ואחד להיכל לתלן לרובן: ד' התחתונה ה' ורובד ו'. פי' הר"ב ממזן
 לכותל המסבה ס'. לפי שכותל המסבה היה הולך ומיזר כו'. וכן פירש הרמב"ם ולדבריהם היה החלל שכותל מסבה נר
 מאד. לפי שכותל זה שבו המגרעות היתה על כל פנים צ' אמות וחצי כדי שביצע העליונה יהיה לפחות עובי הכותל חצי אמה
 שלביעור יציעות שבנין שלמה היה גובה היציע חמש אמות. ולפי מה שכתבתי לעיל שבדיוטא התחתונה משלשה דיוטאות
 שבתאים היתה כגובה הארעס היתה בגובה ו' אמות ומסתמא מזה וקצב אמת לשלשה דיוטאות. וחומה שגובהה שש או חמש
 אמות איננה ראויה שהיה פתוח מחצי אמה. כ"ש בארך רב כזה שהוא שבעים אמות. והנה הכותל הבניו של החלל
 הזה שהיה גובהו י"ח או ט"ז אמות. לא תספיק לה חצי אמה נמלאה שהחלל נר מאד. אבל לרש"י מחני' התחתונה כו'.
 אחאים גוסייהו קאי ולהם היו מגרעות ככותל היכל ששטני שש ממש לפירש"י. וכן פי' הר"ב ועיין סוף פרקן
 מאי דקשיא נמי לפי פירש"י וביבזבו מתיבז ג"כ לפי הרמב"ם: ורובד. פי' הר"ב תקרה. ועיין בפירוש משנה ו' פרק דלעיל:

היה הולך ומיזר כלפי מעלה וכשהגיע אל הרובד ששל גבי התחתונה
 היה נכנס לפנים אמה אחת ועל אותה אמה הבולטת היו עתים קורות
 היציע נמלאה היציע התיכונה רחבה אמה אחת יותר מן התחתונה.
 דהיינו אותה אמה שנכנס הכותל לפנים. וכן כשמגיע לרובד שפי"ג
 התיכונה שהיא הרחבה של שלישיית היה הכותל מיזר ונכנס לשנים
 אמה אחת. כדי שיגיע ראש הקורה על אותה אמה שכותל
 התיכונה בולט ויולא לחזן יותר מכותל העליונה ונמלאה היציע
 העליונה רחבה אמה יותר מן התיכונה וכתי אמות יותר מן
 התחתונה. וזהו שכתבתי (מלכים א' ו') כי מגרעות נתן לבית חוצה
 לבלתי ארוז בקירות הבית. כלומר היה מגרע ומחסר ("בעובי
 הכותל מבחוץ אמה אחת ברובד של התיכונה. ועוד אמה אחרת
 ברובד של העליונה כדי שיהיה לו מקום לשים בהם ראשי הקורות
 של הרובד כדי שלא ילמדך לאחוז בקירות הבית לעשות חורים
 (" כד"ל ד"ר מעובי. ככותל

ראוי להכניס פתחו ג"כ במנין
 הפתחים. וזהו מה שכל לפרש המשנה בשמירת הפירוש של הר"ב והרמב"ם בכתלים שהם חלולים. והם התאים החמשה שבכל
 שורה ושורה. אבל רש"י בפירוש יחזקאל [מ'] אינו מפרש קן אלא שכל מה שנקרא כותל. יהיה כך כותל עניה כמו שגבנה וזה
 ששטני והתל שש לא כהיה רק תל א' הלא המשנה היו זה לפנים מזה שכל אחד רוחב שש. ועם כותליהם שיש בין כל אחד ואחד
 ממלאים כל אורך הלפון ומה שיש בין בני הכתלים כותל תל וכותל היכל. ולמעשה ג"כ בין כותל תל וכותל היכל היו ג' תאים
 זה אצל זה ממלאים כל אורך המערב ההוא. והנה דלא הני אלא תל אחד. לפי שאינו צריך אלא לחצונו האורך והרחב ואינו
 נכנס במנין שבין הדבקים אלא תל אחד בלבד. וכן פירש תלמודו הר"ש בפ' המעשה. וכן פירשה שבקדן מזרחית לפניה
 הוא התל הראשון שבסדר הלפון שהיה ארכו ממזרח למערב עד במקלט ממנו כנגד תלל היכל בלפון שהיה כנגד כל עובי כותל
 מזרחית של היכל ומשך להלן למערב יותר עד שהיה פתח פתוח ממנו אל תוך חלל היכל עלמו לרובן דקאמרי שכן התל
 נכנס להיכל. אבל לר"י לא היה פתוח להיכל עלמו שכן התל הזה היה נכנס דרך עובי הכותל מזרחית לכן השערים והשתל
 כל חמשה השתאים כמשמטן מבני כוס דחק כלל שהל' לתל מן הימין. והוא תארו שאחוריו לנד מערב ונקרא הימין שהעמוד צווא
 הזה לנכס להיכל שהוא עיקר הבנינו הנה ימינו אל עבר התל שאחוריו. ואחד לתל ששל גבו. ואחד למסיבה כמשמטן. ואחד
 לפשטם כלומר פתח הפשטם שיש לתל זה עלמו. ואחד להיכל לתלן לרובן: ד' התחתונה ה' ורובד ו'. פי' הר"ב ממזן
 לכותל המסבה ס'. לפי שכותל המסבה היה הולך ומיזר כו'. וכן פירש הרמב"ם ולדבריהם היה החלל שכותל מסבה נר
 מאד. לפי שכותל זה שבו המגרעות היתה על כל פנים צ' אמות וחצי כדי שביצע העליונה יהיה לפחות עובי הכותל חצי אמה
 שלביעור יציעות שבנין שלמה היה גובה היציע חמש אמות. ולפי מה שכתבתי לעיל שבדיוטא התחתונה משלשה דיוטאות
 שבתאים היתה כגובה הארעס היתה בגובה ו' אמות ומסתמא מזה וקצב אמת לשלשה דיוטאות. וחומה שגובהה שש או חמש
 אמות איננה ראויה שהיה פתוח מחצי אמה. כ"ש בארך רב כזה שהוא שבעים אמות. והנה הכותל הבניו של החלל
 הזה שהיה גובהו י"ח או ט"ז אמות. לא תספיק לה חצי אמה נמלאה שהחלל נר מאד. אבל לרש"י מחני' התחתונה כו'.
 אחאים גוסייהו קאי ולהם היו מגרעות ככותל היכל ששטני שש ממש לפירש"י. וכן פי' הר"ב ועיין סוף פרקן
 מאי דקשיא נמי לפי פירש"י וביבזבו מתיבז ג"כ לפי הרמב"ם: ורובד. פי' הר"ב תקרה. ועיין בפירוש משנה ו' פרק דלעיל:

תוספת

י ב י

תפארת ישראל

י ב י

עם פתח] שהיה בלמד מחצו המערביים, כדי להכניס שיחית קדשים
 קלים נס במערב היכל [בנחים דל"ג ב]. ג"ל דמלא היה לו דלת,
 יהיה מח"ש נקרא צב"ס לול, משא"כ שאר פתחי התאים
 לכותן היה לכן דלתות להכי לא יוחא ליה לתנא למכלליניה כהדי אינן
 שאר פתחים [והמחני שמשט גם לול זה נדנדי רינוו הכמ"ם]:
 כש] ר"ל דיוטא התחתונה של התאים שביי חוטם היכל בלפון
 מערב דרום, היה רוחב חלל כל אחד מהתאים הלפונים והדרומיים,
 מלפון לדרום ה' אמות. ופמו קן דוחב חלל הג' תאים המערביים,
 היה ה' אמות ממזרח למערב: (ל) ר"ל מקום דריסת הרגלים שכל
 בני הקרת הדיוטא התחתונה, והוא רוחב של חלל של כל תל מחצו

האלמנעים, ו' אמות, דהיינו אמה אחת יתירה מחלל תלוי דיוטא
 שבתאים. וזה מפי שהתקרות של התאים היו נסמכין על כותל
 היכל, וכותל היכל מהמעטת בעוביה למעלה נגד תקרת דיוטא
 התחתונה, אמה אחת. לפיכך נהרצו חלל התאים שבדיוטא
 האלמנעית אמה אחת יותר מחלל התאים שבדיוטא התחתונה:
 (א) דנגד התקרה השנייה היה כותל היכל שבו מתמעטת בעוביה
 אמה אחת, כדי להניח על אותה פניסה קורות התקרה שעל דיוטא
 שנייה: (ב) דמקום דריסת התנים של דיוטא העליונה שהיא העליונה
 של ג' הדיוטאות, היתה רחבה עוד אמה אחת יותר מאותה שבתאים
 א"כ היה רחבה ו' אמות. וזה ג"כ מעטס הנ"ל, ששם כותל היכל
 של

פתחו של היכל פרק ד מרות

ה' ומסכה עולה. לשון הר"ב כמין מחילה ומערה. ראה להשוואו ללשון מוכיב דריש פרק קמח דתמיד חזל כס זנינו הסולתס החת הבירה ואילו כאן דמכיבס היא העולה למעלה לא שייך לומר כמין מחילה ומערה. ואע"פ שאומר בלשון כמין. לא דייקא. ובפרק דלקונן משנה ג' מפרש הר"ב מכיב בני אבנים מעלות מנגלות כו'. ולשון הר"ב פ"ד מהלכות בית הבכירה פי' מכיב בנין עמוד חלול פשו כמו מעלות מכיב והעולה בו עולה דרך היקף. קן כתב הר"ד ק"ב יחזקאל. וכן פירש"י פרק ר"ע מברבנורה

שנויי גוסחאות

ה' ומסכה. י"ג ומסכה. היה עולה במסכה. כד"ל והו"י זכמכ"ב ר"י .. בפספס. ה"ך (על כל בני בנין ה"ך את כל בני וכן כס"ד: כל בני כד"ס ה"ך כל בני מערב. כד"ל זכמכ"ב. כלפי מערב. ופי' דגור הקדש. הגיע לדרום והפך פניו לטורה. כמכ"כ הגיע כלפי הדרום והיו פניו לטורה והנה כמ"ט כל בנינו. ה"ו שתי כלונסות. בנין היו שם שני. ופי' שני כד"ל. וראשו פספסין סבילין. כמ"ק ובראשם שפישיים) סבילין ופי' כמכ"כ (וכס פספסין) אלא כד"ל ובר אשן. כמכ"כ סבילין. כד"ל וראשו סבילין.

כנסת ולתפוז שס ראשי הקורות: התחונה(ה) המש באמה רחבה. ה' ומסכה. כמין מחילה ומערה: והתיבונה(ה) באמה רחבה. והשלישית(ה) שכה היו עולים לנגות התאים. שבע באמה רחבה(ה): ה' ומסכה היה ומפני שהעולה בה עולה דרך היקף עולה מקרן מזרחית צפונית(ה). לקרן ויורד דרך היקף קרויה מסכה: צפונית מערבית(ה). שבה היו עולים לנגות התאים(ס). היה עולה במסכה(ס). ופניו למערב. הלך על כל פני הצפון. עד שהוא מגיע למערב. הגיע למערב והפך פניו לדרום. הלך כל פני מערב. עד שהוא מגיע לדרום. הגיע לדרום והפך פניו למזרח היה מהלך בדרום. עד שהוא מגיע לפתחה של עליה(ס). שפתחה של עליה פתוח לדרום(ס). ובפתחה של עליה. היו שתי כלונסות של ארזים(ס). שבהן היו עולין לגגה של עליה(ס). וראשי פספסין(ס)

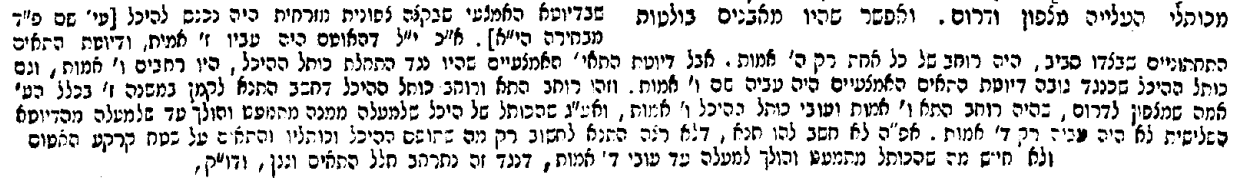
ועוד שמאלהונו להרמז"ס פספס משתי כס"ד מהלכות כ"ה. ופסק נמי לדרב כס"ז מהלכות כלי המקדש. גם הר"ס ציפורכו הביא אמתו דקכ"א הא דרב וכאילו בא להוסיף ולא לחלוק. וא"כ קשיא תרתי למה לי. ואי צליליה לרין תרתי למה לא קן צדדי (מטה)

באורי הגר"א

ה' הלך כל פני הערב פ"י על גנות התאים כי פ"כסיה לא פיה אלא מה לפון. פון מושג מהלך שון ג' אמות המסכה. ומז' מפרש דרובו אלו מושב את המסכה כלל: שבהן היו עולין לבני של עליה. פי' ככלונסות היו עולין לעליה דרך פתח של עליה. וכן כעליה היו עולין לגגה של עליה. והשיק חסר כאן מה שעולין לעליה וכן הוא דרך התא כזה פעמים ואחר שכן נגדו פ"ק ו' משנה א'. הנודר נכנסה מותר בגלי כ"י אמר קונס כ"י אמר כמשה קריה דר כ"י. כ"ל למימר אסור בגלי וכנסות זכמשה קריה שמה איירי דבישא אלא שחיסר התא וכ"י פירושא אסור כהה דקמי לעיל דהיינו בגלי ט' זכמשה קריה נמי אסור. וכן נמי ככא. שכן היו עולין פי' למחי דקמי לעיל דהיינו לעליה. ולגגה של פלג נמי היו עולין בן וסינו דרך עליה:

יבין תפארת ישראל בועז

פ"ד (א) ואילו"ק הרי לקח במשנה ו' אמרו' דרוח כל תא חסו' אמות, והרי ממשתתו מוכה דרך י"ג אמות סבדיופא האמלעית היה רחב כן. ותו דשם אמרין דרוח כל הבית מלפון לדרום ע' אמה, ומחן חסיב רוחב התא ו' אמה, ושני כותל הסיכל ו' אמה, והרי הכא קאמר דרוחב חלל התאים התחונים ה' אמה, והסתכלת של היכל המתעטע והולכת בעצבים בכל דיוטא אמה אחת, אי"כ ט"כ סכותל הסיכל, כנגד גובה דיוטא התחונה של התאים, היה עובי ו' אמות, וכנגד דיוטא האמלעית של התאים היה עובי של כותל הסיכל ו' אמות, וכנגד דיוטא השלישית היה עובי כותל הסיכל ה' אמות, וממנה וממטה היה עובי שביה רק ד' אמות. ומלפן מרוב גובה כותל הסיכל הוהו המעלה מהיכלי' היה עובייה רק ד' אמות, והיכי קאמרי ההם בכלל ע' אמה שכותל הסיכל היה עובייה ו' אמות, והרי רוב גובה כותל היה עובייה רק ד' אמות. ונ"ל דמהא הכותל הרמב"ם דהדיוטא התחונה של התאים נגד אופם של כותלו של היכל היה, ולפיכך לא היה אפשר לכנסו מנגנו היכל, דהרי האופס היה לנד פנים טולו אמוס בקרע, כמו שנבאר בס"ד לקמן במשנה ו'. והי' כתב הרמב"ם שמהתא סבדיופא האמלעי שבהה לפנות מזרחית היה נכנס היכל [ע"י שם פ"ד מבכירה הו"א]. אי"כ י"ל דשאלום היה עביו ו' אמות, ודיוטא התאים כותל הסיכל שכנגד גובה דיוטא התאים האמלעי היה נכנס היכל, והיה רחב ו' אמות, וגם אמה שמלפון לדרום, כהיה רוחב התא ו' אמות, ואי"כ סבכות של היכל שלמעלה ממנה מהופס וסוף עד שלמעלה מהדיוטא כשלישית לא היה עובייה רק ד' אמות. אפ"ה לא חשב להו חתא, דלא ריה התא לתשוב דר מה שרושם היכל וכהליו ויהא"ס על כסח קרקע התאים ולא חיש מה שסכותל המתעט והולך למעלה עד שובי ד' אמות, דנגד זה נחרב חלל התאים וגון, ודו"ק.

פתחו של היכל פרק ד מדות

חוספת יום טוב קא

ציונים

ואמה כלה ערב . שם
15 ב"ה מ"ק פ' ט"ז
מדות ק"ז פ"א כ"ב ו' ט"ז
17 מדות . למעב ט"א
אמה (ז"י פ"א פ"ז ע"ה כ"ד)

שנוי נוסחאות
אמה כיוור . נכש"כ
ואמתים .
בית דלפה . נכ"ק
ואמה בית דילפה ונכמון
ואמתים וכ"כ דילפה גם
כ"שני"ג . ואמה חקרה .
ד"ל . ונכ"ק ונכש"כ
אמה . (גובה של עליה
כו' ואמה מעובה) .
ד"ל ונכ"כ ל"ה ונ"י
נכ"ק .
(גובה) . אמה כיוור .
דילפה אמה . וכ"כ
נכש"כ (וכ"כ ונכ"כ) .
ושפ"ש אמת .
נכ"ק שלש . כרה עקב .
כ"ק כולה . וכן כמון .
17 מהמורה . כ"ק מן
המורה . נכש"כ אמה

באורי הגר"א

בית דלפה פ"ז גין הכוור
להקרה היה תל"ג אמות.
ושם היו עסקן מחבנין
נכ"ק אחד להכיר . ונכ"ק
השני להקרה . כדי שיהיה
הכוור רחמנן בקרה לחוק
והחלל נקרא בית דלפה
מלבן לזמן ששל ז' אמות
מחבנין הכוור להקרה :

לקוטים

והלא פ"ז כיו מני דמות
דיום מערב ושמן רק מני
מרחם היו מ' נלמד ולא
דמי למעקה וכליית עוב
שסאייע הכ"ד דהתם דין
הוא למשפחה שבו כ"ו
סב"ב כל הכותלים שפ"א
הכל דמתי חיות דהבנה מ'
דמור מנה לבד תביע מכל
שאר כוחות ותמלא מ"ו
אלה השיק שטות דברי
הכ"ד כ"ו שבוט הכ"מ
והת"ש ודלא כהכ"ד . ותי'
הכל ש"ו מורדות כ"ב
וכ"ו נכ"א דייט משום
שמואל לט"ל הבנה מ'
ג"ו סב"ב פתח מן הכ"ד
להיכל ליכנס דרך שם
ובדלתי דקקע התאים ס"ה
זוה ל"ה דהה"ל ונכ"ס
ל"ה ונכ"ס ה"י ז"ל
לקמן לנכ"ס ז"ל
היכל היה גבוה ממנו ו'
אמה סיבי כוח מקום כניסה
ממלא להיכל לקר הדרך
לומר ש"ו מורדות כ"ב
ש"ו מעלות בתוך התא
לא מסתבא ש"ו כל התא
יהיה ו' אמות כמנואר
במתי דלקמן ח"י כ"ה
מלאה על אותן המורדות
ק"ו וקמור ש"ו התא
המורדות מעלות לאלה
נעלות מתן אל המספן
והמורדות להיכל יצ"ד מן
הספן לאלה ואלה היו
אלו כולם או קה"ה גין
היכל גדולתו ש"ו כ"ה
היכל גדולתו כ"ה : (ט"ל)

לו ג"כ ולא היה להיכל חוטם וזלחו . וח"ה ח"כ שזה הוא החוטם
מה צנן שייך בו שיהיה גובהו של הסר עליו הוא זה . ל"ק שהיה
לר"ך ע"כ לפנ"ן כמו חומה סביב הסר לכל ימוט . ושלא יפלו
העפרורים כדרך הר או חל גובה וזהו בלתי מנופץ וכדרך
שכחתי בחיל פ"ב במשנה ג' . וח"ה
היא שהיה סדרת הרמז"ס ג"כ .
והיינו דייק כמזכירו לכתוב כמו יסוד
לו לשי שבאמת אינו יסוד ממש . שהיה
אל העבר מזה נראה על פני הארץ
אבל לא כהר"ס שכתב שזה החוטם
מתחיל מן היכל ולפנים . דליתא ח"ה
מן האולם הוא שהתחיל . וגם לטון
הרמז"ס שפירושו נמי יחא שבערך
אל העבר מזה של החוטם שהוא מלד
האולם והיכל הרי הוא צמי בגוף

הקרקע כי שם אינו נראה על קרקעית האולם והיכל
ונמלאו דבריו כמזכירו ופירושו כולם מכוונים באמת ויושר .
ועכשיו שקרקעית האולם והיכל בשוה מסכים זה מלד
למאי דכתבי' להרמז"ס במשנה ג' שמדיוטא האלמעיית שבג'
שורות התאים היו נכנסים להיכל שכן אותה דיוטא שוה
ג"כ לקרקעית האולם שמתע כנכנסים לפשט שהדיוטא
התחתונה היתה כנגד החוטם כמ"ש שם . ח"ה שערין אותה
הסב"א דלעיל צענין דיוטא האלמעיית הוא דוחק מטעם אחר
והיה שוה לקרקעית היכל בגובה החוטם . למה זה נדחוק
עומדים על צנן החוטם כמו היכל ומהאולם נכנסים לדיוטא
התחתונה וממנה היכל והאולם . וכמו שהוא לפירש"י . אבל המשנה לחנו להרמז"ס לפי
דרשו שפירש חמש התאים זה ח"ה זה עם הכותלים ולא מלא חמש פתחים . ח"ה למה שבדיוטא האלמעיית משפ"כ לרש"י ח"ה
לכל זה ולעיל הארכתי למדי : אמה כיוור . פ"ה ה"ב לפי שהיתה עומה וזכ"ו . נקרה כיוור . ועיין במשנה ז' פ"ג דעבודה
זוה : ואמתים בית דלפה . פ"ה ה"ב תרגום במחברת בית לופי ואין לתמוה בו' . ואם היתה התקרה סמוכה לה . לא היו
צוריה נראות ונכרות כל כך . וז"ל שהצוריה שבאמת כיוור היו מבחוץ ק"ה מיירי למה לו לכתוב שהיה טו"ח בזהו דמכליה
היה . וז"ל דה"ה דלחו בדוקא נקט טו"ח בזהו . אבל הרמז"ס כתב וז"ל דלך שם [נפילת] המים מן [הנגיס] והיה נהוג ח"ה
צבנים לעשות לבית שני [נגיס] קרוי למעלה מחבירו ונתנים בין שניהם מעט הרחקה וקורים אותו החלל בית הדליפה על
שם הדלף . כדי שאל יעוף הקרוי העליון יעמדו המים בצורתו החלל . ע"כ : מעזיבה . פ"ה ה"ב הטיט וכו' . ועמ"ש במשנה

1

יסוד לבית . שעלו מפמידן הכתלים : אמה כיוור . הקורה
התחתונה של תקרה היה עוביה אמה . ולפי שהיתה עומה בזהו
ומצורה צוריה נאים נקראה כיוור : ואמתים בית דלפה .
הקורות העליונות הנשענות על הקורה התחתונה היה עבין ב'
אמות וכן קרוין בית דלפה . לפי
שהנכרין של תקרה מחבנין על ידן .
התרגום במחברת בית לופי . ואין לתמוה
היה היתה הקורה התחתונה שהכל
נשען עליהם עביה אמה אחת בלבד
והקורות העליונות שאין סובלות משא
כל כך היה עבין שתי אמות . לפי
שהקורה התחתונה מתוך שהיתה רחבה
ביותר בעובי אמה היתה חזקה ובריאה
וישלה לקבל הצנן שעליה אבל הקורות
העליונות שלא היו רחבות ח"ה טפח

או פחות לריבוי : לסיבות עבות יותר . אי נמי היו הקורות העליונות
עבין ב' אמות . כדי להרחיק התקרה מן הקורה התחתונה . לפי
שהיה מצוירת צוריה נאים ואם היתה התקרה סמוכה לה לא היו
צוריה נראות ונכרות כל כך : תקרה . הנכרים שמתין על הקורות
היו עבין אמה : מעזיבה . הטיט והכבנים והסיד שנותנין על
הנכרין : בלה עורב . עם של ברזל חד כמין סוף וגובהו אמה היה
מונה ע"ג המעקה . כדי שלא יטחו העופות עליו . לפיכך נקרא
כלה

דכיון שהאולם היה עודף מכאן ומכאן כנגד התאים לטעם ממנו חליסו והיה שוה לקרקעית היכל בגובה החוטם . למה זה נדחוק
עלמנו שלא להעמיד גם התאים בזהו לקרקעית היכל ושהיו עומדים על צנן החוטם כמו היכל ומהאולם נכנסים לדיוטא
התחתונה וממנה היכל והאולם . וכמו שהוא לפירש"י . אבל המשנה לחנו להרמז"ס לפי
דרשו שפירש חמש התאים זה ח"ה זה עם הכותלים ולא מלא חמש פתחים . ח"ה למה שבדיוטא האלמעיית משפ"כ לרש"י ח"ה
לכל זה ולעיל הארכתי למדי : אמה כיוור . פ"ה ה"ב לפי שהיתה עומה וזכ"ו . נקרה כיוור . ועיין במשנה ז' פ"ג דעבודה
זוה : ואמתים בית דלפה . פ"ה ה"ב תרגום במחברת בית לופי ואין לתמוה בו' . ואם היתה התקרה סמוכה לה . לא היו
צוריה נראות ונכרות כל כך . וז"ל שהצוריה שבאמת כיוור היו מבחוץ ק"ה מיירי למה לו לכתוב שהיה טו"ח בזהו דמכליה
היה . וז"ל דה"ה דלחו בדוקא נקט טו"ח בזהו . אבל הרמז"ס כתב וז"ל דלך שם [נפילת] המים מן [הנגיס] והיה נהוג ח"ה
צבנים לעשות לבית שני [נגיס] קרוי למעלה מחבירו ונתנים בין שניהם מעט הרחקה וקורים אותו החלל בית הדליפה על
שם הדלף . כדי שאל יעוף הקרוי העליון יעמדו המים בצורתו החלל . ע"כ : מעזיבה . פ"ה ה"ב הטיט וכו' . ועמ"ש במשנה

יבין תפארת ישראל בועז

ו' אמות , והוא הוא גובה החוטם , שסב"ו כמ"ל : (ג) כך ח"ל .
ואע"פ דלדבריו אלה לא התפשטו הכוור והבית דלפא על כל רוחב התלל
של היכל , רק על הכותלים , ע"כ לפ"ט מדת הנובס דחשיב הנה , ה"ן
סוגתו על גובה התלל , רק על גובה הכותלים , וממלא גובה הכותלים
היה האמה הכוור והאמתים של בית דלפה . ור"ה לדבריו דהתא לא חשב
גובה התלל של היכל רק גובה הכותלים , דברי חשב בכלל הגובה , הו'
אמות של גובה החוטם , והרי החוטם ודל"ה לא נכלל תוך גובה התלל ,
דברי לא נראה כלל צפנים , רק בחוץ דיינו תוך הכ"ו התאים התחתונים
סב"ב להיכל . ותו הרי חשיב מעקה וכל"ה עורב . אע"כ דרק גובה הכותלים
קחשיב הנה . מ"הו אפשר עוד שהיה הכוור פסויר ל"ה מוחבבים בכל
שפח התקרה צפנים בולמים אמה לתוך החלל . וכ"כ הקורות של בית דלפה
היו לא נכד על הכותלים . כ"ה גם בכל שפח התקרה היו קורות מוחבבים
החופים יחד מןפון לדרום , וממורח למערב , כדי ללמד כל הבניין יחד .
והרמב"ם (פ"ד מנחות) פ"ה דלפ"ה הוא לטון דלך , ור"ל שהיה רוח
פניו גבוה ב' אמות מתחשב תחת כל התקרה היכל שמוכר לקמן במתי' ,
והיה החוץ ההוא כדי לקבל בחובו הדלף . ור"ל היה ח"ה ח"ה ח"ה שוה

קדשים ח"ב יו"פ כו

פתחו של היכל פרק ד מדרות

אמה טרקסין יומ"ו ויב"ט
ה"ל וי"א כ"א
ס"ה ה"ח ה"ח ה"ח ה"ח
ס"ה ה"ח ה"ח ה"ח ה"ח
ס"ה ה"ח ה"ח ה"ח ה"ח

שנויי נוסחאות
והאלים אחד עשר.
כתיב. אחת עשרה.
אמה טרקסין. כתיב.
ואמה. בית קדש. כתיב.
לביה. האולם עורף.
כתיב. האולם..

לוקוים

ז' שנה. א' חסד דמיתורא
דקרא דכתיב הו' אריאל
אריאל ב"ס דרש' לה דלילי
לא כתיב אלא חד הו' קאי
על המנהג לבר דקרא בן
דכתיב נומחאל והאריאל
שתי עשרה אורף וכו' על
שם האל שלמנהג הכנעני
שם כתיב וכו' דלשטרך
לאהוי קרא לנתי דמיתורא
קא דרש: הר"ב ד"ה
בית ההלכות וכו' כתיב
רומי וכו' לא ידעתי מי
הכתיב וכו' וכו' וכו' וכו'
מלפני רומי ולמר דהתנא
בלשון אחרת דבר אל השם
הו' מהר שראו לי הקדש
ממש ששמואל ככתוב בנזירא
מחלפס טעם ועשרים
וה"ע שכתוב מחלפס
ובמ"ה חלפות בן משתה
מ' מקרא לל' הכתוב כתיב
היא דרתיים וכו' וכו' וכו'
התי"ש כתיב"ה דרתי
וקראים בן הכתיב ש"ס
כתיבתי ויהי מל' ומהל'
ותלפס רתו וכו' וכו' וכו'
שם בית החלפות יהי
על כל הכתיב גדולים
וקאטיב וכו' רתיב לרבי
י"ל כפירשו לעורף שכתב
על מחלפס דהתם שחול
מל' בית החלפות גם
הכתיב ש"ס כתיבתי
והוא מענין כליל יהלוק בני
חלוק טעם"ה כתיב ע"כ.
(כ"ג): ה"ה ד"ה ויהי
וכי מנד החלפות רתיב
לכתיב וכו' כתיב דלא
התא סגור שכל הו' כתיב
לאולם כתיבתי אלא עיי
אמה מלפני וכן לדרוש מש"ה
קאמר דתיב דמלמד אלו
כתיב אמה שכל דר' סה
הנקראים בית החלפות היה
רתיב לרתיב עול כתיב
לרתיב עוד י"ט אמה חומה
ככל דר' דלתיב כתיב התא
והכתיב וכו' ועל דם חסיד
התי"ש וכו' כתיב וכו' וכו'
האלים מחלפסין כתיב עובי
כתיב ה"ח ה"ח ה"ח ה"ח
התי"ש לרתיב אולם לתיב
והתא בן הכל ארבעים
אמה חומה מרחיבה לדר'
מלפני וכו' דר' וכו' ועשרים
אמה הוא הפתח כתיב
כתיב כל חוב של היכל
והתי"ש וכו' דלעיל מל'
ז' דעתו של אולם רתיב
עשרים אמה וכו' וכו' וכו'
לא והכתיב לרתיב אלא
לר' שראוי להכיר כתיב
בנתיב וכו' דלמנהג

ז' פ"ק דסוכה: ז' אמה טרקסין. כתב הר"ב ולא הכריעו בו חכמים כו'. לפיכך עשו צבית שני שתי פרוכות. הארבעה בזה בס"ד ברפ"ה דיומאל: כותל ההיכל שש והתא שש. הקשו בתוס' פ"ה דיומאל דף ל"ב. וכן ברפ"ד דב"ב דהכתיב (מלכים א' ו') הליעל התחזקה חמש צלמה רחבה ולפירש"י דמתני' ד'. ה"ג התאים צבית שני. כך מדהם כמ"ש סס] וי"ל דהכתיב מיירי צהא האמלטיה דכתיב (סס) והתייבנה שש צלמה רחבה כי מוגרעות נתן לצינה סביב. ועשו את חומת ההיכל צמערב למטה שבעה אמות והולכו לגרוש ממנה אמה נגד פקרת התא אמלטי' הניח ראשי קורות על אוחה כניסה וצוז הולכו לגרוש עוד אמה כנגד פקרת תא כג'. והיינו דתנן התחזקה רחבה חמש כו'. והכתיב כנגד התייבנה קא חשיב. וה"ל ומהל' לא קא חשיב למטה כותל ההיכל ז' והתא ה' ואירי ואירי חד שיעורא הוא וי"ל דניתח ליה למחשב במקום שהיה כותל ההיכל ו' כמו כותל היכל של מדרתו שהיה כמו כו' פ"כ. ולסברא ז' שמוסיפין אמה על עובי הכותל מפני המגרעות י"ל ליישב ג"כ להרמב"ם דקא חשיב כותל המסיבה חמש היינו בלא המגרעות אלא שלהרמב"ם ז"ל ששתי אמות הוסיפו מפני שתי המגרעות. ולא קא חשיב אלא מן המגרעות ולמעלה במקום שהיתה טוב שיה ועולה כזווי שאין טעם לומר להרמב"ם שכן יליעל אמלטיה קא חשיב. ומה"ש הר"ב כזאן כחשבונו כותל היכל ותא וכותל תא הוא שלא בדקדוק הוא נכון]: האולם עודף עליו ע"ו אמות מן הלפון כו'. לשון וכן לדרוש. דעתו כדברי הרמב"ם כחבורו פ"ד מהל' צ"ה.

כותל האולם (המש). והאולם אחד עשרה (א).
כותל ההיכל (שש). ותוכו ארבעים אמה (א).
אמה טרקסין (סס). ועשרים אמה. בית קדש הקדשים. (כותל ההיכל) שש. והתא שש (סס). וכותל התא חמש. מן הצפון לדרום שבעים אמה. כותל המסבה חמש (א). והמסבה שלש (א). כותל התאים חמש. והתא שש. כותל ההיכל שש. ותוכו עשרים אמה. כותל ההיכל שש. והתא שש. וכותל התא חמש. ובית הורדת המיבים (א). שלש אמות. והכותל (א) חמש אמות. האולם עודף עליו חמש עשרה אמה.

כלה עורב שמכלה העורבים משם: ז' כותל האולם. עובי כותל האולם לדר מדרת חמש אמות. וכן כותל ההיכל עוביו שש לדר מדרת: ותוכו. חללו של היכל ארבעים אמה: ואמה טרקסין. כותל המפסיק בין ההיכל לבין קדש הקדשים קרוי טרקסין על שם שסוגר על הארון והלוחות שנחתו כסונו. ערק בלשון ארמי סוגרה כמו ערוקין גלי (נרכות כ"ח ע"א). סין סיני. ועוביו של כותל זה אמה. ולא הכריעו בו חכמים אי קדושתו כקדושת פנים או כקדושת חוץ. לפיכך עשו צבית שני שתי פרוכות אחת חיצונית ואחת פנימית וביניהן אירי אמה לקלוט ביניהן אירי מקום הכותל שהיה עוביו אמה: כותל ההיכל שש. כבר פירשנו לעיל שלא היה כותל ההיכל שבנד מערב עוביו שש אלא עובי כותל ההיכל עם המקום הפטוי שבינו ובין הכותל הב' שחולף לו היה ו' אמות ועוביו כותל השני שקרוי תא עם המקום הפטוי שבינו ובין הכותל השלישי שש אמות ועוביו הכותל הג' שקרוי כותל התא עם המקום הפטוי שבינו ובין הכותל הרביעי המילין היה חמש אמות וג' המקומות הפטוין שבינו ארבע כותלים הן החאים ועליהן תאים אחרים כאוחה ששנינו למעלה במערב ג' על גבי ג' ושנים על גביהן וכן מלפון לדרום כותל המסבה ה' כו'. סולן עם החלל שבינו כותל לסוחל. הכל כמו שפירשתי לעיל: ז' אמה מן

ש"כ"ב וטור מדרת כותל הרביעית אכל כמו שפי' לעיל במבנה ג' הר"ב שכותל האולם עוביו חמש אמה והאולם עשר אמות ללפון. האולם היה מעדיף לכל רוח לפון כנגד התאים עד מקלוע

המערבית

י"בין תפארת ישראל בו עז

להביא דבר עמאל לשם (ד'): (ס) עובי כותל שבמדרת: (א) ממזרח למערב: (ב) במקדש ראשון היה חומה שעביה אמה מפסקת בין ההיכל לק"ק. וקראו לאותה חומה טרקסין, שהוא בלשון יון מקום שהוא פטיס וחוף מדמדביל בין פנים לחוץ. וי"ל שהוא כוטריוקון טרק סין, ר"ל שסוגר דבר של סיני, דהיינו האותות והאורן והללנה מן שקבלנו מסיו וכו' [ע"י רש"י ומוס' יומאל ד"א ב' וד"ג ב']. וצבית שני שהיה גבוה הרבה מצית ראשון, דבית ראשון היה גבוה חלל ההיכל ל' אמה [כסוכה ד"ס ב'], וצבית שני גבוה יותר מל' אמה, והרי חומה שעביה רק אמה, א"ל שתתחזק לעמוד בגובה מ' אמה, לכן הולכו לעשות פרוכת ההיכל לק"ק. ומדכסתפקו בצוהת אמה של עובי. החומה שהיה במקדש ראשון אס קדושה כהיכל ויתלו הפרוכת לפנים ממנה, או שמא קדושה כק"ק, ויתלו הפרוכה לפון ממנה. להכי עשו צ' פרוכת, בין ההיכל לק"ק, וביניהן רווח אוחה אמה שנסתפקו בה. [וקרא תנא לאותו רווח של אמה טרקסין, אף דבנית שני לא היה הארון, דיאחיה המלך גנוו (כיומאל ד"ב ב'), גם חומה לא היה ביניהם, א"כ אין כאן לא ערק ולא סין, וה"ל אמרינן כיומאל (ד"א ב') דבנית שני לא היה טרקסין. וי"ל דהתנא קרא לאותה אמה טרקסין כנגדף על שם הראשון שהיה שם טרקסין, ונפרע שגם בנית שני היה שם הארון גנוו במקום הק"ק (כיומאל ד"ג ב'), וס"י מה"ע שפיר לקרות לאותה אמה טרקסין]: (ג) ר"ל עובי כותל המערבי של ק"ק. שכל הבניין כולו נקרא במשנה בשם היכל, כלעיל במשנה א': (ד) דרך היה רוחב התאים כסדר האמלטי (ועי' מש"כ לעיל ס"י ל"ב): (ה) עוביה מלפון לדרום: (ו) רחבה מלפון לדרום: (ז) עובי כותל הפטוי של תא הפטוי: (ח) כך היה נקרא הרווח שמדרום לכותל דרום של האים הדרומיים. ונ"ל דנקרא הרווח ההוא בית הורדת המים, משום שגג ההיכל וגני התאים הדרומיים סולן היו מוכפעתן ויורדים מלפון לדרום, כדי שירדו כל מימי הגג למקום רווח ההוא: (ט) שדרום מצית הורדת המים, היה כותל ממזרח למערב

הוארך לכן רווח לבד בגובה הבניין. אלא וודאי כדאמרן: (ד) כך פירשתי על פי סי' רש"י (בערך ד"ו ע"א). רק דרש"י שם לא חש להוכיח שראש הכותל ה' ג"כ ה' מופרש כך, והרי לדברינו (סי' ל"ה) רק גובה הכותלים קחשיב תנא. רק דרש"י שם לא מיירי התם מכותלים, ולהכי לא הוכיח רש"י שם. ונ"ל שעכ"פ ז"ל שה' כנגד מקום סמוי להלך בין היהדות שנגרד כשירדו לחקן דקד הבית או ליתך לשם לבאר תשמיש (כפסחים פ"א ה'). או י"ל ששטרלו להשתמש שם היו יכולין להוליא המסמרות, ואחר שהשתמשו חזרו והתקומו כהקנים שצטנלאות. אמנם הרמב"ם (בפ"ד מבחירה) והר"ב כאן פירשו, שהי' טס ברזל חד על הכעקה סביב, ונבאו אמה, ותדורו כלפי מעלה, כדי שלא ינחו העורבי' על המעקה. והמהני דעכ"פ איך מהגריסים על ידו העורבים משתח הג גופיה שבוודאי קדוש ביותר משפת הכותלים. ואת"ל דבודאי מודו רמב"ם ור"ב שגם על כל שפת הגג היו מסמרות כדברי רש"י ה"ל, רק הכא לא חש להוכיחו, מללא דלא תנא אלא להשמעין גובה הכותלים ובהגובה לא היה כוכר הכליא עורב רק אוחה שפעל המעקה, אלא הכליא עורב שפעל מסמרות הכותלים אפסר למכלל בגובה, דהרי שפת הגג ה' עמוק ג' אמות יותר מהמעקה סביב. עכ"פ ק' נמה ה' רתיב להכליא עורב שפעל שפת ראשי הכותלים סס ברזל חד רחב אמה, כפחות מזה נמי סני. ואפי' נמא שהיה רחב כן כדי להשלים גובה ההיכל ל' אמה, עכ"פ ק' דעס אפי' יהי' חד מאלד, עוף דשרצוטי מערביס נפשי', ויכל ליישב עליו ספיר. ומכ"ש ברוב הימים שיהלוד חדרו: ובמ"ק (ד"ע א') פי' רש"י שהי' גג ההיכל מתקרב בשפוע ועולה מדי' לדורו כעין מגדל, עד שיהי' ארכו ורחבו של גג כאלמנה, אמה על אמה, ומתפין אוחה סס בשם ברזל שמתוכוין בו מסמרות שחודן בלפי מעלה כדי שלא יפשו עליו העורבין, עכ"ל. בושמע מדבריו שעל שאר שפת הגג לא היו העורבין יכולין להיכל, מדהי' משופט. וק"ל הרי היו כלונסאות של ארו בשפת עליית ההיכל כדי שיעלו בני אדם על ידן להגן להשתמש שם, ואיך ישתמשו על השפוע. על דרךך דמסוס שהיה שולע שפוע הגג מסוגר לתחתית המעקה, א"כ שם ה' אפסר להשתמש בין

המערבית

פתחו של היכל פרקד מרות

המערכת וסיה חוכו עשר אמות וכתלו ה' אמות וכן לדרום. והייע דלתתן לקמן ההיכל נר מאחריו ורחב מלפניו כחב הר"ב ולא התפרש לי הארך. שהרי מאה על מאה היה בשהא הא קמן שסובר הר"ב שהאולם היה מעדיף. לכל רוח לפניה ורוח דרומית כמו שסובר הרמב"ם. והנה השינוי עליו הראב"ד וכתב כל זה הכל ורעיון רוח. שלא היה שם סתל לאולם כלל וטעות גדולה היא זו שלא היה לאולם אלא כותל המזרח שלפני ההיכל ועל כן אמרו ההיכל נר מאחריו ורחב מלפניו ורוחב האולם נמנה ברוחב ר"ע מברמגורה

לקובים
לד הקדש היו מחזיקין הכותל כליו בענייני כדי לעשות לה חוק שחולל לעמוד לכוונ גבהה ואמר שכוח מה שקורין שקארסא דליה מור"א קר תמה דלי דירך להרחיב אינו מדוייק וכן תמה על מ"ש הר"ם מלבד כותל ההיכל וכי וכבד ולי נראה דדוקא נקט הכי וכן הוא המנהג שאין עושין הרחבה זו בכל החומה אלא סמוך לקרן ולין קת וא"כ מלי כ"ס דכתב הר"ם אדרבה אפשר הוא ע"ש שכל דבריו אינם כלום שאין זו כוונת הר"ם והי"ם יל וכדאמרו. (ע"ל)

מן הצפון. שכותל האולם עביו ה' מן הצפון. וחמש עשרה אמה מן הדרום. והיכל על מאה. אצל היו מפיץ הצנין מהט"ל נר לדר המערב וכשימשך לדר המזרח מתרחב כדמות הארי. שהוא רחב מלפניו וצר מאחוריו. ולפיכך אין לייחס טעות להרמב"ם ממה ששינוי נר מאחריו כו' שכל עלמו של הראב"ד לייחס לו טעות הוא ממה ששינוי כן ולפי פירושו אינו ענין לכוון שלטו כ"כ הר"ם. ולי לא סגיא בכתי. שאע"פ שהרמב"ם יפרש נר מאחריו שהיו מפיץ כו'. עפ"י אני אומר שלא נמלט מההנה לפי שנשיב אמרים לו מי יכריחה לפרש כן שהיה האולם מעדיף כנגד כל שתי הרוחות לפון ודרום ואי איתא שכדבריו כן הוא היה לתנא דמתני' לכלול כל החשבון כאחד ולמחתי מן הפון לדרום מאה אמה סתל האולם חמש והאולם עשרה כותל המסבה חמש כו'. וכן עשה הוא בחבורו שכתב מן הפון לדרום מאה אמה עביו כותל האולם חמש ומכותל אולם עד כותל הקדש עשר אמות וכו'. ולא ע"פ שיש לתרן דמש"ס לא נקטו התנא האולם וכותל בחשבון הפון ודרום לפי ששם האולם הוצא על מה שלפני עשר. הבית והוא צמורה. ואין לודק שם האולם לפון ודרום אלא מפני שנמשך מן המזרח בלבד. והיינו דייק נמי הרמב"ם בחבורו לכתוב ומכותל אולם עד כותל הקדש עשר. ולא כתב והאולם עשר. וזה לפי שלא ידקק שם האולם. אלא צמורה שהוא לפני פתח הבית. אמנם כן הוא יפה לתרן הילו כבד היה מוכרח שהאולם הוא מעדיף לכל ז' הרוחות לפון ודרום והיה קבא א"כ למה לא יכלול התנא הכל בחשבון אחד כאמור על זה היה הפירוש עולה כהגון דמשום דשם האולם לא הוצא בהחלט אלא על שלפני הפתח. והוא מורה. ולפיכך ראה התנא שלא להכניס האולם בחשבון הפון ודרום. אבל אם אין לנו מכריח שיכריחנו לפרש כך וטובל לומר שלא היה אולם בלפון ודרום כנגד התאים כלל יהיה א"כ לפי זה מה שלא בייל התנא חשבון אולם בלפון ודרום מאמה ג"כ שלא היה שם אולם כלל. שאע"פ שבהחלט לא נקרא אולם מ"מ וכל התנא להשאלו לו ג"כ שם אולם לאותו הריחו הנמשך ממנו ללפון. וכן לדרום [ואי יקראוהו בשם אחר]. ולפיכך לא נמלט הרמב"ם מההנהגה על דבריו זו. ומה שחשב הר"ם שכל עלמו של הראב"ד לייחס טעות להרמב"ם שהוא בלבד ממה ששינוי ההיכל נר מאחריו כו'. לא כן הוא שמלבד הוהה מנהג יש להפניו עליו. לפי שאין מי שיכריחנו להעדיף האולם בכל נר. והכי דייק הראב"ד וכתב ועל כן אמרו ההיכל נר מאחריו כו'. שלא מן המשנה הוא בלבד בזה ההנהגה אלא הביאה לראיה בלבד וההנהגה במקומה בלאו הכי היא וכדכתיבנא. ולפיכך הנכון לומר שלא היה האולם מעדיף כלל אלא במזרח במקום שהוא ולא נמשך כלל אלל התאים ללפון ודרום וכסדרת הראב"ד. וז"ל הר"ם נר מאחריו שנשיב אמה ורחב מלפניו מאה אמה. ע"כ וכן בבנין העתיד נאמר ביחזקאל סימן מ"א והבנין אשר על פני הגזרה פתח דרך הים רחב שבעים אמה והרבו הבעים אמה אצל מ"מ בארך שבעים אמה הגזרה כחבון אין לנו הכרח שהיה כמו כן בבית שני אלא נראה יותר שהבעים רוחב לא היה אלא בכל משך ארך התאים שהיו מנישים כנגד עשר ההיכל והיה א"כ האורך ארבע ושמונים אמה שהאולם עוד י"א אמה וכתלו חמש אמות למלואות אורך כל הבית מאה באמה. ומה שבבית העתיד יהיה זה הרחב שבעים באורך הבעים. לפי ששם נאמר ואשר מונח בית ללעות אשר לבית וגו' ורחב מקום המונח חמש אמות שצדאורו שהיה לפני התאים במזרח מקום פטוי שאין שם שום דבר כלל. אף האולם לא היה שם אלא מקום פטוי בלבד ויכולין לבא שם מן החצר היא העזרה החלוונה הסובבת בבית העתיד ושם פתח התאים. שהוא הפספס. והיה זה המונח חמש אמות. והיו התאים באורך פ"ה כמו שבארנו בס"ד בהרובה בחיבור לורת הבית סי' ס"ד ונמלאו הבעים אמה אין רוחבן רק ע' ומן אלו הפספסים ואילך היה האולם מעדיף בעשרה הגוהרים מן האורך שממערב למזרח שהיה עודף על הבעים רוחב עוד ט"ו לכאן וט"ו לכאן. אבל בבית שני לא נזכר שום דבר מן המונח הזה. אע"פ שהר"ם נכחפק אם היה מונח בבית שני ואחרי שלא נזכר במשנה נראה יותר שלא היה שום מונח אלא מן האולם היו נכנסים לתאים והיה האולם בעלמו לפני התאים מזה ומזה והיה עוד עודף עליהן ט"ו ללפון וט"ו לדרום והיה העודף הזה במשך ממערב למזרח ט"ו אמה. כשישור כותל האולם

יבין תפארת ישראל בועז

למערב כאורך כל התאים שצדדים: ע) ר"ל דמלך לפון לכותל המסיבה, היה האולם עוד מתרחב והולך עד ט"ו אמה מדרום ללפון, דהיינו כותל האולם שבפסן עוביה ה' אמה, ועוד י' אמה הלל. ורוחב החלל הזה ממזרח למערב היה י"א אמה כמזכר לעיל במשנה. וכמו כן בלד דרום מכותל בית הורדת המים שצדדים, היה ג"כ האולם מתרחב עוד ט"ו אמה להלן, מלפון לדרום, מחוץ לכותל

הסוף רש"י בדבריו שהיו הטבלאות מדורים כספין בכל סביבותיהן, ונסמרות להבין למה ה' נריך שיסיה הטבלאות הדין כספין, דע"י המסמרות לנד ככר נמטו העורבים מלישב שם, ומדודי הטבלאות שהיו נוגעין להדדי בשפת הנו, לא הוטילו כלל. ובערוך סי' ביהא שם על הנו כמה נורות משונות, כמו שטעוין בננות כדי להכריח העורבים מהנג שלא ישליכו דבר טמא לשם, עכ"ל. ולפע"ד גם לערוך ז"ל שהנורות הסס היו מצוירות על טבלאות של ברזל שרבות אמה על אמה, דאל"כ לא ופרנס משונות במנות הנו"ל שאודר ברזל יבא אמה על אמה נדחיא לנליא עורב. אולם לכל הפירושים היל' חליה"ק הרי עובר משום לא חייף עליהן ברזל, שלא יגע ברזל גם בבנין ההיכל (לפני פ"ג סי' ל"ה). דיי"ל דדוקא בכותלי ההיכל נופ"י אסור שיגע בזה ברזל, אבל הכל שפסיקין התקיה והמעובה, לית לן בה ועי' מ"ש שם:

אמה כנגד יסוד. ופירש"י במקום שהכניסה של יסוד רחובה להיות ומלאו שתי אמות נכנס לתוך הפנימי שכנגד בליטה שהיסוד החיל זה [למול] בדרום אמה אחת: מן הטבעות לשלמות ארבע מן השלמות ולנגסין ארבע. פירש"י צום' יומא פ"ק דף י"ו. במקום שלמות עלמן נמי ארבע לפי דסקלים. וכשהיה נותן ארבע. בראש ארבע. נמלא ארבע זו אלל זו ברוחב. וכן דעת ר"ע מברשנורה

של היכל ללד מערב עד הכותל למבעות שמונה אמות. במקום המבעות מערבי של עזרה היה י"ח אמה של חלל עם עובי הכותל קרוי אחרי ארבע. מן השלמות ולנגסין ארבע. בית

המותרים בין הכבש לבותל. ומקום הנגסין: שש לשכות היו בעזרה. שיש

אלל כתב מקום השלמות במנה אמות כו' ושמה שלמות היו כו' וכתב הכ"מ דה"פ דמהני מן הטבעות למחית השלמות ארבע וממחית השלמות לנגסין ארבע. פ"כ. וכן גם רש"י עלמו כמסתפק לומר באפשר שמקום השלמות כלול עם מקום הנגסין. ושמשע שכן הוא. ומעשה אין לתמיהת החום' קום מקום כלל. אחרי במקלת מהשלמות כמובנים היו אלל הנגסים שבהן הולין ומפטיטין כו': והמותר בין הכבש לבותל ומקום הנגסין. החס ציומא פירש"י מאה ועשר מנה במשנה מן הכבש ללפון נשאר מקל"ה של רחב העזרה כ"ה ונחת לשלמות ארבע. ונשאר כ"ח. ארון תחלוק למקום הנגסין החלי והחלי בין כבש לבותל. והרמב"ם החלי מוסקי ד' לשלמות על מנין ק"י שבמשנה ומלאו כ"ה מותר. מחלק ארון לחלאין לנגסין ובין כבש לבותל. וכ"כ גם בחבורו בית המטבחים י"ב אמות ומחלה. ובין הכבש לבותל דרומית י"ב אמה ומחלה. גם הר"ם כתב והמותר הוא כ"ה אמות פרום ארון בין כבש לבותל מזה ובין מקום הנגסין מזד אחר. פ"כ. ומדברי כולם למדנו דמושב בלפון נמי קאי שכל המדות שמן כותל לפוני עד המוצא הם ששים וכתים ומחלה שכל המינים שנמו במשנה מן המוצא לטבעות וכו' עולים מ"ח. ולפירש"י עוד חן עליה ד' לכותל הרי כ"ב. ועוד הנגסין עשרה ומחלה הרי ס"ב ומחלה. מה שיש מקיר המוצא ולכותל לפון העזרה. וכל חלי העזרה הוא ס"ז ומחלה שהוא חלי קל"ה. נמלאו חמש אמות מהמוצא עומדים בלפון העזרה. ולהרמב"ם שאין לנו אלא מה ששינו במשנה מן המוצא לטבעות כו' ששולים מ"ח. ואין מוסיפין לשלמות אלל במקום הנגסין מוסיפין עד י"ב וחלי. וכן נראה להר"ם. נמלא מה שיש מקיר המוצא עד כותל לפון העזרה ששים ומחלה ויתרו דבמה"פ ס"ב אמרי' דחסס מהני' דמדות ראב"י ובפ"ג דיומא מ"ט כתבתי דלראב"י מוצא לאו בלפון קאי כלל. ומיהו כבר כתב רש"י גם פ"ק דיומא דלמאי דלמרי' דחסס מהני' דמדות ראב"י הוא שרריך לפרש במהמותר ששינו אי אמה נותן בין כבש לבותל אלא חמש אמות ומחלה. והכבש והמוצא ששים ושנים הרי המוצא כולו בדרום קאי. אלא בדרום' עלמו אינו שום לפרש בן דאי הימא הכי שאין הנותר מחולק לחלאים ה"ל לתנא לפרש. ובין שלא פירש לריך אמה לחלקו לחלאין. וגם הוקשה לו עוד מהסוגיא דהחס. ולפיכך מסיק דל"ג כלל החס בנמ' דף י"ז דש"מ חסס מדות ראב"י היא. וזו היא ג"כ דעת הרמב"ם כמ"ש בפ"ג דיומא. אע"פ שדעת החום' שאין לחוק המספרים ש"מ ראב"י היא עם שיש דוחק בזה שלא לחלוק הנותר לחלאין. אלו נחמר שלהרמב"ם לא גרס לזה כלל וכדעת רש"י. והיא דכתב הרמב"ם עלמו לעיל בפ"ג מ"ה שכן ביאר הגמ' דמדות דראב"י היא. לאו הך דהכא היא אלא על אמה משנה הוא שאמרו קן גם לעיל מיניה בדף ט"ז. ואע"ג דקאמר החס מאן תנא מדות ראב"י היא לאו כללוא הוא דאיכא דלא מיני' מוקמא כוונתה כי הך דהכא לא קאמר כלל דתערך לדחוק ושלא לחלק הגוהר לחלאין מה שאינו כן לפי משמעות המשנה כי היכי דתיקום כראב"י. אלא מהני' כפשטה דהחוק הנותר לחלאין. ולא ראב"י היא

מקום דמבעות כו'. מ"ה של היכל. והמותר בין הכבש לבותל. מ"ה של היכל. שש לשכות היו בעזרה. (דף פ"ב ופ"ג פ"ה מ"ה ע"ה)

שנויי נוסחאות
מן הנגסין. כמ"ט ופון. בין הכבש. כמ"ה. כבש. ומקום הנגסין. ג"ד ונגסין. והוא' וכמב"ב ד"ו סקיה.

באורי הגר"א
מן הטבעות לשלמות דיו"ט. פ"ה עד שהחילן השלמות ד'. וכן המקום שהחילן השלמות עד שהחילן את הנגסין ד'. כי שמונה נגסין היו. נמלא היו י' לויים וכנגד כל לוי היה שלוקן הרי י' בולגות וזולתן הרי י' עומד אלל הכבש במקום מבחן ויתרו השלמות היה ד' אמות וכל השלמות היו עומדים בצורה אחת אלא שהיו עומדים בין הנגסין כנגד וחלי' ש' עמד כנגד הארון מבחן. הרי מקום השלמות עד שהחילן הנגסין ד' אמות דייטו כלידן השולקן ויהו מותר קשיית החום' ופ"ה נתי' יומא קשה להם מה שלא הוסיף מקום השלמות כי לא יריך להוסיף כי כל השלמות היו ג"ד הארון שצין נגסין והנה' חסס אלא הנגסין ומה שז"ה זולתן למד מן הנגסין ד' אמות הרי הוא מושב:

לקובנים
במשנה שיש לבנות היו עזרה וכו' שבלפון לשכת המלך וכו' שגדורו לשכת העץ וכו' כ"ה הנוסחה בפסוקים בלפניו אלל ה"ש ז"ל כתב שיש לגרום ליפסא וה"ג שגדורו לשכת המלך וכו' שבלפון לשכת העץ וכו' דהכי מיידי לה נסיק דיומא דף י"ט וכן העתק הרמב"ם ז"ל בפ"ה מה' ב"ה וכן אהס מואל ג"כ בשערים שצבר הבית ושכעורה שזויין שגדורו צריכה וכו'. נראה שגם להכריח דמה רחית לשכת הבית שבלפון ולפסוק אהיה דיומא דלילמא אישכא לך כתב דהרמב"ם ז"ל קן העתק כגוי' דיומא וכן אהס מואל וכו' ולי נראה דאין אהס יכול לבש בגוי' דיומא שצרי אהס חסר רב פסא שתי לבנות היו לו לב"י אחת לבנת פי-הדין ואחת לבנת בית ארבעים אי בלפון וא' בדרום והכריח דלחת ביתה לו בלפון מהאי מהני דקתה' וכו' שלב לבנות היו בעזרה וכו' שלב לבנות לבנת העץ וכו' אלא האל אומר לבנת כ"ג היתה וכו' ואח"כ הכריח שהיה לו א' בדרום וואל דתן י' שערים היו בעזרה וכו'

היה

י כ י ן תפארת ישראל בועז

ב' אמות העלוונות של כבש היה פורחים ממעל לבליטה אמה שכנגד היסוד וממעל לאמה של סוכב. נמלא שלא היה שפוע חוץ מב' אמות הנ"ל רק ל' אמה. א"כ המוצא והכבש יחד פססו מלפון לדרום רק ס"ב אמה: (יב) מלפון לדרום: (ג) דהיינו ד' שורות זו אחר זו ממזרח למערב. ובכל שורה ו' טבעות מלפון לדרום שהיו מחזיקים הו' טבעות הנ"ל כ"ד אמה עם ה' הרווחין שבין הו' טבעות: (יד) דח' שולמות של שיש עמדו בין הטבעות לנגסין, רוחב כל שולחן אמה על אמה, והשלמות הללו עמדו על אותן ח' אמות שמן הטבעות לנגסין בדרך א' מלפון לדרום. נמלא שהשלמות נמלאין כל אורה רווח של ח' אמות. וה"ם דמהני' מן הטבעות למחית במקום השלמות ד' אמות, וממחיתו מקום השלמות עד הנגסין ד' אמות [בך דעת הרמב"ם בפ"ה מבחירה. אמנם לתוספות (יומא דף ט"ו ב') השלמות עמדו כבי' שורות שמשפיות מלפון לדרום, ככל שורה ד' שולמות. נמלא חסר כאן במשנה לחשוב עוד ד' אמות מלפון לדרום למקום השלמות. וב"ל דהכי לא חשב להו תנא, מדלא היו קבועים מיד במקום א', דכשרהם לפשית עליהן, מתשלטין ממקומן לבין הנגסין (מ"ש לעיל פ"ב סו' כ"ט). אלל לעולם היה מיוחד להן ד' אמות, ללד מן הד' אמות שבין הטבעות הנותרים. (ולתרום' יומא הנ"ל שהיה עוד ד' אמות מיוחדין מלפון לדרום למקום השלמות לא נשאר רק כ"ה אמות): (שו) י"ב אמות ומחלה לבאין

ולבד מהד' אמות שמן השלמות לנגסין: (שו) כ"ה אמות (שו) י"ב אמות ומחלה לבאין וי"ב

לשבת המלה. מחמת כ"א
כ"ג פ"ג כ"ג כ"ג כ"ג כ"ג כ"ג

שנויי נוסחאות

ג שבצפון. כש"מ
שברום ותי' תו"ט.
עור רת קדשים.
כש"מ... הקדשים.
בית הטבילה. כ"מ"ק
...טבילה. ששם היו.
כ"מ"ק ש"ה ו"כ"ה גס
כש"מ: ומשם פסכה
עולה (נגנ) בית. כ"מ"ק
סס... ותיא:

ראשון לציון

פ"ה ג בשנה לשבת
המלה ע"י תוס'
מחמת כ"א: ד"ה בלכת
וע"ן יש סדר למטה:

באורי הגר"א

ג קרבי הקדוש היו
הכ"ס אצל ש"ה קניי"ס
היו מדיח"ס על שולח"ס
כ"מ"ג כ"מ"ג דתמיד. וכן
בשקלים א"תו שמו"ס על
ש"ס כ"מ"ג המעניי"ס
כשליח"ס מדיח"ס כ"ו:

תוספות רעק"א

פ"ה ג [אח ג] תו"ט
ס"ה וע"י גגה
היתה כשפתוחה לקדוש
וצ"ל ג"כ שהיה נג בית
הפרוה שזה לקדש
עורה דאל"כ הא גנין
לא נקדשו כדמית'ס
כמתינת'ס שם כפי'
דמ"ק ותיא סמניא
דמ"ק דמתי"ס. ותיא
דהוצר למתי"ב מלכת
המדיח"ס לנג בית הפרוה
משום דלא היה לו לנג
בית הפרוה פחה לעורה
משום צניעות לפי שבה"ג
סובל שם. אלא היו נכני"ס
לו דרך לשכת המדיח"ס
שדיתה החת הקרקע
ותוכה של לשבת
המדיח"ס היה קדש
דאלת"ה הו"ל נג בית
הפרוה כמו לשבת
המדיח"ס בקדוש ופתוחות
לחול דתוכו חול. תוס'
פ"ג דיומא (דף ל"א
ע"א ר"ח וכולן כו'
יעו"ש).

לקוטי

שדרום שער הרקם ס"ה
לו שער הקרן של"ס לו
שער המים וכו' והיה חס
טבילות וכו' וכולן נקדש
על גג בית הפרוה מן מנו
שהיה בחול ע"ג שער
המים ונגד לשכתו היתה
אלמלא לשכה היתה לו שדרום
שהי שער המים נדרום
שהי ותי גרסי' שדרום
לשכת העזר וכו' הוה שתי"ס
שדרום אלא ע"כ דגרסי'ס
ששולחן לשכת העזר וכו'
וע"כ נסתפק רב ספא אי
לשכת המדיח"ס הוה לשכת
שכן שהיה צפון ולשכת
היה אבטינס שדרום נגד
שער

היא: ג שבצפון. כ"א שדרום והכי מיימי לה כפ"ק דיומא
דף י"ט. וכן העתיק הרמב"ם כפ"ה מהל' ז"ה. וכן אתה מוצא
ג"כ בשערים שבהר הבית ושבעזרה ששתי"ן שדרום כרישא
כמ"ג וד' דפ"ק. ונראה בעיני שנירסק הספר נשתכחה לגרום
שצפון אחרי שתשמישי אלו הג' לשכות
כולם לקרצנות הם ועיקרם צלפון:
לשבת המלה לשכת הפרוה כו'.
מדלא חתן הכא שדרום סמוכין
למערב. כדתן גבי השערים כסוף
פרק ז'. שמעינן להכא ממזרח
למערב קא חשיב דרך כניסת העזרה.
וכן ראינו צלפון של פירוש הרמב"ם
במסדר לשכת המלה סמוך למזרח
ואחריה לשכת הפרוה כו': לשבת

בצפון. ושלוש בדרום. (שבצפון) לשבת
המלה. לשבת הפרוה. לשכת המדיח"ס.
לשבת המלה. שם היו נותנים מלה לקרבן.
לשבת הפרוה. שם היו מולחין עורות
קדשים. ועל גגה היה בית הטבילה לכהן
גדול ביום הכפורים. לשבת המדיח"ס
ששם היו מדיחין קרבי הקדשים. ומשם

הפרוה כ"ס היו מולחין עורות קדשים.
ששמו פרוה כו' ע"י מכשפות. וא"ת תמה
שיקיימו בקדש צנין
הנעשה ע"י כסוף. ובפ"ג דיומא מ"ו
השמיט הר"ב שצנאה
ע"י מכשפות וכן שם בפירוש' דף ל"ה
לא נזכר שצנאה ע"י

השנה אין אדם טהור
טבילה ראשונה היתה בחול על גבי שער המים.
הוא השער
השלישי שדרום. ומעין של מים היה משוך
שם בחמה הבאה מעין
עיטס

מכשפות. והר"ב כתב שלכן נקראת הלשכה פרוה על שם עורות הפרים שבה דומיא דהזרותיה כנקראו על שם מעשיהן
וזכר לדבר זה פרוה שדומה לדם הפרים. אצל צית טבילה שעל גבה. פרוה מנושא בגליו ועשאו דומה לדומה צית טבילה
בחול שבנו ע"ג שער המים. ע"כ: ועל גגה היתה בית הטבילה כו'. כתב הר"ב לפי שהיתה מקודשת כו'. ובמסכת יומא
פ"ג מ"ו חתן ובקדש היתה משמע ודאי דהיא עלמה היתה בקדש. ולזה נכתוין ג"כ הר"ב ולא שבה לומר שהיתה צנויה בחול אלא
שהיתה מקודשת. וכמו שהעמיד בעל התמונה שהזכרתי לעיל. דמשנה דיומא דייקא שהיתה בקדש. וגם במשנה דהכא משמע שכולן
היו בעזרה עלמה. ועוד מהא דתנן במכ"מ מ"ש פ"ג מ"ח משמע דכשהיא צנויה בחול גבוהיה לא נחקדכו כלל. אע"פ שהוכן
קדש כשפתוחות לקדש: לשבת המדיח"ס ששם היו מדיחין קרבי קדשים. ויש לתמוה דבמ"ד פ"ו דשקלים חתן שעל השלחנות
של ש"ס היו מדיח"ס את הקרבים ומפני כן לא סגי מאי דכתבו התוס' פ"ק דיומא (דף י"ט ע"ב) דכבר קדשים מדיחין על
שלחנות. אצל קרבי קדשים ש"ס בן פרש ומאי"ס מדיחין אותם בלשכת המדיחין. ע"כ. דהא בשלחנות חתן נמי מדיחין הקרבים.
וכך העתיק הר"ב לעיל פ"ג מ"ה. ועוד במ"ה פ"ג דתמיד. ותיא חתן בתמיד פ"ד מ"ב והקרבים מדיחין ג' פעמים במעוטה
על שלחנות של ש"ס כו' והתוס' בעלמם העתיקו כן פ"ק דיומא דף ט"ז ע"ב. והרמב"ם אע"פ שפ"ה מהל' ז"ה. כתב וכו'
שלחנות של ש"ס כמתיחין עליהן הכתמים ומדיחין את הכשר לכשלו וכו' הכה כפ"ו מהל' מעשה הקרצנות העתיק הא דפ"ד
דתמיד שהקרבים מדיחין כו' על שולחנות כו'. וראינו להמפרש למה תמיד שם כפ"ד הרגיש בקושיא זו דהתם חתן והקרבים
מדיחין על שלחנות כו' והכא חתן לשכת המדיח"ס ששם היו מדיח"ס קרבי קדשים והירץ דקרבי קדשים דהכא היינו כרם
וכרתן נמי התם והכרם מדיחין אותה בצית מדיחין הקרבים מדיחין פעם ראשונה בלשכת מדיחין בלענה. לפי שמוכלתי'ן
הרבה בפרש. ואח"כ מדיחין ג"כ עוד במיעוט שלחנות [גירסתו אינה במיעוט על שלחנות דל"ג על ומפרש בשלחן קטן של
שלחנות כו'] להדיחם יפה והכרם שהיא רחבה וחלקה מדיחין אותה פעם אחת בצית מדיחין. ע"כ: ומשם מכבה עולה.
(*) כה"כ שלפני התי"ט ד' יומא חסרה מלה זו והוסיפה התי"ט אצל כה"כ ד"ר הגי' וזכר כגוה' שא"ף.

השנה אין אדם טהור
טבילה ראשונה היתה בחול על גבי שער המים.
הוא השער
השלישי שדרום. ומעין של מים היה משוך
שם בחמה הבאה מעין
עיטס

צית הכפורים: ג לשבת הפרוה. אדם מכסף ששמו פרוה
בנה אותה לשכה על ידי מכשפות ונקראת על שמו כך מלחתי.
ורמב"ם כתב שהיה חומר בקיר כדי לראות משם היאך היה
כהן עובד העבודה ונהרג שם: ועל גגה היה בית הטבילה
לכ"ג ביוה"כ. חמש טבילות עובל
כ"ג ביוה"כ כשהוא משנה מבגדי זהב
לכנדי לבן. ומבגדי לבן לכנדי זהב.
כולם היו על גג צית הפרוה לפי
שהיתה מקודשת בקדושת העזרה
וטבילות הבאות מחמת יוה"כ בעינין
במקום קדוש כדכתיב (ויקרא ט"ו)
ורחן את צפרו במים במקום קדוש
חוץ מטבילה ראשונה שאינה בזה
בטביל יוה"כ (ואף) שאר כל ימות
השנה אין אדם טהור

השנה אין אדם טהור
טבילה ראשונה היתה בחול על גבי שער המים.
הוא השער
השלישי שדרום. ומעין של מים היה משוך
שם בחמה הבאה מעין
עיטס

השנה אין אדם טהור
טבילה ראשונה היתה בחול על גבי שער המים.
הוא השער
השלישי שדרום. ומעין של מים היה משוך
שם בחמה הבאה מעין
עיטס

השנה אין אדם טהור
טבילה ראשונה היתה בחול על גבי שער המים.
הוא השער
השלישי שדרום. ומעין של מים היה משוך
שם בחמה הבאה מעין
עיטס

יבין תפארת ישראל בועז

כתב כדנרנו ה"ל. וכך כ' גם הרמב"ם (פ"ה מבחירה ה"ב): (ב) והא
דלא חשיב נמי לשכת צית אבטינס ששם מרחקין הקצרות, וצדדים העזרה
היתה (כיומא ד"ט א' וז"ל א' א'). י"ל דכיון דעלייה היתה ע"ג שער
המים (ולעיל פ"א ס' ז'), להכי לא שייך לומר שהיתה בעזרה. ומיה"ט
לא קאמר נמי התנא שבית הטבילה שבנג פרווה הוה בעזרה, רק חשיב
פרוה גופא, מדעמדה על הרפסה. והא דלא חשיב ד' לשכות שבתימ"ק
(כתמיד פ"ג מ"ג), והכי שער צית המוקד הוה פרוה לעזרה (כמדות פ"א
מ"ה). י"ל דכיון דד' לשכות הללו לא היו פתוחים לעזרה להדיא, רק
לתוך חלל שער ציהמ"ק, להכי לא שייך נבייהו למיאר שהיו בעזרה.
אכנס ק"ל למה לא חשיב הנא נמי לשכת פתח המלני"ס ולשכת עושי
הביתין שהיו במזרח העזרה מזה ומזה לשער נקור. ואת"ל דהך ו'
לשכות דקחשיב כולן בעזרה כהניס היו, אצל כ' לשכות הללו בעזרת ישראל
היו, ולהכי לא חשיב להו. ליתא, דהרי הרמב"ם (סוף פ"ה מבחירה)
כתב שכולן בעזרת ישראל היו, ואלמנת חשיב הרמב"ם ח' לשכות היו בעזרה,
וח"י למה התנא נמי לא מני כה"כ ח'. ודן אחת שמי"ס הרמב"ם שכולן
היו בעזרת ישראל, לאו דוקא, דאין אפשר שיהיו ג' לשכות (שצדדים) [שצדדים]
שהיה לשכת הגזית ציהמ"ק, וצדד לשכת הגזית לצד מערב היו עוד כ' לשכות,
כאשר תראה ציור ציהמ"ק לקמן, וכולן חוץ רוחב י"ל אחת של רוחב
עזרת ישראל, וסרי לשכת הגזית לצד היה כבשילקי גדולה [יומא כ"ה א']
מחוקת ע"כ סנהדרין וכו' סופרים מזה ומזה, וגי' שורות שכל א' להדי"ם
כ"ל תלמודים, ובעלי דינים, ועדים, ועדי עדים, נמלא הכשילקי הוה
מחוקת כמעט ר' בני אדם, וצדדים למערי לשכה שלכה"פ היה רחבה ד'
תוספת

השנה אין אדם טהור
טבילה ראשונה היתה בחול על גבי שער המים.
הוא השער
השלישי שדרום. ומעין של מים היה משוך
שם בחמה הבאה מעין
עיטס

השנה אין אדם טהור
טבילה ראשונה היתה בחול על גבי שער המים.
הוא השער
השלישי שדרום. ומעין של מים היה משוך
שם בחמה הבאה מעין
עיטס

השנה אין אדם טהור
טבילה ראשונה היתה בחול על גבי שער המים.
הוא השער
השלישי שדרום. ומעין של מים היה משוך
שם בחמה הבאה מעין
עיטס

השנה אין אדם טהור
טבילה ראשונה היתה בחול על גבי שער המים.
הוא השער
השלישי שדרום. ומעין של מים היה משוך
שם בחמה הבאה מעין
עיטס

השנה אין אדם טהור
טבילה ראשונה היתה בחול על גבי שער המים.
הוא השער
השלישי שדרום. ומעין של מים היה משוך
שם בחמה הבאה מעין
עיטס

כל העזרה פרק ה מרות

(והיא) היתה אחורי שתיין. במשנה ב' לפה וכן לפה כתיב (וסם...אחר.) וכן לפה כתיב (וסם) וכן לפה כתיב (וסם) וכן לפה כתיב (וסם) (אחורי.)

תוספות חדשים פ"ה ד' תי"ט ד"ה אבא שאל ט"ו ונקלה לכתב העץ ט"ו ולפי המשנה נקרא לכתב עץ כמו בית שני היו קוראין לכתב פהדרין לפי ש"כ קצו ימייה כדמיהה שם כתיב ובעת הלכות קצו לכתב העץ שיהי יזו וריבון ימייה דכתיב כימי קצו ימי עמי: (מתמכרת"ה ז"ל)

תוספות רעק"א ד' (אות ד') תי"ט ד"ה אבא שאל כו' לא יפלא כו' כ"כ להראו בחום' יוסא דף ח' ע"ב ד"ה ראי ר"ח סגן הכהנים ע"ש:

חזות דעתו עליו להתגלות ככתר כהונה. אבל של כהנדרין דגזית היתה שלא שייך שם החזות דעת האויל וריבם הם גם הראש בזהם לא יזוח דעתו כיון שהיו דן יחידי. ועוד שכבר דעתם נחה ולא זחה כשראו לפנייהם החני מלכתם שבטיה בקדש כדלקמן. וסם אינם רשאים לישב וכ"ש שראו המקדש לפנייהם. ואיך כדאית לברת שם בקדש. משא"כ בכתן גדול שאין כל אלו ואפשר לחוש שתזוח דעתו עליו. ולכן נעשית של עץ. וה"כ הדרא קוביית הראב"ד לדוכתא מהא דלא תעץ לך אהרנה כל עץ. כיון דמשנתיה בעזרת ישראל שטיה.

ולכן נ"ל דלא של עץ היתה ונקראת לשכת העץ היינו טעמא לפי שבה מפרישין בהן גדול ז' ימים לפני יוה"כ

והשכתן נמי למפרישין חותו ז' ימים לפני שריפת הפרה ותמן תנין ברפ"ג דפרה שמפרישין חותו ללשכה שעל פני הבירה ובית אהן היתה נקראת לפי שכל מעשיה היו בכלי אבנים כדפי' שם הר"ב. והלכך הסבזו שם לשכה זו שהיא להפרשה דיוה"כ לקרותה לשכת עץ היפך בית האהן של הפרשה הפרה לומר שמעשה יוה"כ אינם בשל אהן דוקא. והרי טעם אחד כתבו החו"ם ברפ"ק דיומא דלהכי לא היו מפרישין כ"ג לפני יוה"כ במקום הפרשתו לפרה דהואיל ונקראת בית האהן להיכרא שכל מעשיה באבנים. וחי מפרישין שם כ"ג לפני יוה"כ אז לא ה"ל היכרא לפרה. ע"כ. וכיון דמשום היכרא לא הפרישוהו בבית האהן. ה"כ קריאתה שם לשכת העץ ללשכת דיוה"כ עביר נמי היכרא לומר דזו מעשיה בכל דבר אפילו בשל עץ משא"כ דפרה שאין מעשיה אלא בשל אבנים. ומש"ה חף לרס"ד דלא זו לשכת פרהדרין. אלא בדרום הוא אהל בית העזילה שעל עשר מים. וזו שצ'פון של בית אבטינים היא ונקראת במשנתו לשכת כ"ג לפי שכל ז' הימים היה הולך שם ללמוד החפינה. היתה ג"כ נקראת של עץ מה"ט דפרישית דלהו"י יאכרא לשל פרה ולפי שללשכה החזרת היתה שמה עליה לשכת פרהדרין שזה שמה אשר יקראו לה מלך שהיא מיוחדת לכ"ג כדמפורש בריש יומא. מש"ה הסבזו שם לשכת העץ לזו הלשכה השניה של כ"ג שבזה השם שמענו שהיא שייכה לכ"ג. שהיא נקראת של עץ בהיפך אותה דכל אהן ולהיכרא. וכ"ש דלמסקנא כדפי' הר"ב והרמב"ם דזו דמשנתיה היא של פרהדרין דתיחא לקרותה של עץ. כך נ"ל. אלא דאכתי איכא למידק הואיל ואמיתא דבעזרת ישראל קיימא היאך היתה דירת כ"ג שם שבעת ימים בתמידות והלא אין ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד בלבד דמשום האי טעמא כשהוא קורא ביה"כ שקודם שמזיזין לו ס"ת הוא יושב היה זה בע"כ דחילו בע"כ אינו רשאי לישב. כדכתב הר"ב ברפ"ז דיומא. אבל גם זה בעיני' לא יפלא שאע"פ שהיתה צנויה בקדש היתה פתוחה לחול ותקן במשנה ח' פ"ג דמעשר שני. הלשכות הבניות בקדש ופתוחות לחול חוקן חול. ולא היה לזו פתח כלל אל הקדש משא"כ לשכת הגזית דלקמן. והיו לה מעלות אשר יעלו עליה מן החול שהיא נמוך ממקומה של הלשכה שהיא בעזרה. וכמו שהפרש בס"ד לקמן בלשכת הגזית: והיא היתה אחורי שתיין. ללשכת הגולה ולשכת הגזית. רש"י פ"ק דיומא [דף י"ט]. ובשלטי הגבורים פכ"ג מדקדק לומר שסיון החנה בלשכות זו לומר שלשכה זו היתה אחורי כל אחת משתיין ובענין זה שלשכת הגזית היתה במזרח לפני שתייהם שלשכת הגולה ולשכת העץ היו בניין אחורי לשכת הגזית בשוה. והיתה לשכת הגולה לדרום של גזית ולשכת העץ בצ'פון של גזית. ונמלאת אומר שלשכת העץ אחורי דגזית ממש שהרי במערב שלה היא. וגם היא אחורי דגולה שהגולה היא בדרום. ונמלאת שלשכת העץ אחוריה לנפון ע"כ. ובזורה שאני מלייר בסוף המסכתא תכיל זה היעב. ומ"מ אע"פ שנסכים לדבריו בדקדוק הזה. לפי שגרהה כך מדלל תקן והיא היתה האחרונה. אלא אחורי שתיין. ש"מ שהוא כדברי השליט הזה. עכ"ל מה שכתבתי אני ועל דעת הרמב"ם דדייק מהכא שאין סדרן של אלו הלשכות כמו שהן סדורים במשנה בסדרן בסדורים הקדומות במשנה לעיל. מוכרח ג"כ לפי שאם נלמד סדרן כך הוא ושלשכת העץ במזרח היתה. לא יתכן כלל לבון אחורי. שחלשךך להעמיד דגזית במערב ולפני אלו השתיים ואותה של גולה דרומית לשל עץ בענין שזו של עץ היא נסמכת במערב מפני דגזית. ובדרום מפני דגולה. והע"כ לנפון אחורי לא דייקא דלעולם הפנים הוא המזרח. והרי ח"כ זו של עץ אינה אחורי ממש. משא"כ כשאותה של גזית במזרח היא אותה דשל עץ במערב. וילדק אחורי כהגון. ומדלל תקן נמי והיא האחרונה אלא תקן אחורי שתיין. איכא דחיל למשמע כדברי השליט הזה: לשכת הגולה שם היה צור קבוע בו. וקשיא לי מאי האי

יבין תפארת ישראל בוועז

ממנה לנג הפרוה ששה לקרקע העזרה. ואח"כ רבותיו זה דומק שנלמד שז' הלשכות של מדיהין ושל פרוה שתיין רק מערות היו, ולא היו בולטין לעזרה כלל, ובפרט לשכת הפרוה שנס פתחה לא היה להעזרה, ולא נראה ממנה כוס רובם כלל בעזרה, ואפ"ה יאמרו שהיה ז' הלשכות בעזרה. וספי הו"ל לתנא לומר שבית העזילה היה בעזרה ומערה מתחתיו למלוח שם הערות. דהרי כבר הוכחו שש"ל היו ממלות סביב לבית העזילה משום נניעות, והרי גם כשאית מקורה, שם לשכה עליה כד' לשכות שבעזרת כתיב [פ"ג מ"ה], וא"כ עפי נאות לה שם לשכה, ממה שנקרא שם לשכה להמערה שחתיה. אבל לא זכיתו לדעת מה הכרחים לכל זה, ולא אמרו דלשכות מדיהין ופרוה שתיין היו בנייה על רגלי העזרה, ובית העזילה היתה בנג הפרוה, דאף דנגין ועליות לא נתקדשו (כספחים פ"ה ב'), אפ"ה מדפתוח הבית העזילה להמטיבה שעתה בקדש, שעתה בלשכת המדיהין שפתח לקודש, להכי גם בית העזילה קודש. והרי גם הם כתבו שם סברא זו, יע"ש. ואיולה"ק לדברינו דעלייה שפתוחה לקודש הוכה קודש, ח"כ מה מהפס' שם בפסחים (דפ"ו ח'). דהא דלמרו' עלו דעליות לא נתקדשו והרי עליית ק"ק הגיין שהיתה קדושה. ומה קוביית הרי עליית ק"ק פתחה היה פונה להעזרה (כפ"ד מ"ה). ב"ל דמדלל עלו לשם בדרך כבושה רק דרך פיסוג על כוונתו של אלו, וגם זה רק לפרקים רחוקים, להכי לא מתנהם כפתוחה לקודש. משא"כ בית עזילה זו שולח לה מהקודש בדרך ישר כמטיבה, להכי מסר הוא קודש ומעשיה קודש: (ד' ולפע"ר"ג מדכיהם לשכה זאת צנויה חיה בחול ופתוחה לשם, דל"כ"י היה הסור לכה"כ לישב ולכבש' שם [כיומא דכ"ח ח'] [ובבאר שבע (דכ"א ח') הראה פנים דהכתיוב בשעת אכילת קדשים היו מותרים לישב, יע"ש], ח"כ ו"ל שאותה כותל שמהלכה שיהי בחול, היא היתה בלחמת אל עץ. וזה כדי להסיר דברים ה"ל סודק למקום ישיבתו ושיבתו, וגם כדי שלא תזוח דעתו עליו. ורבי"ם כ"ב דיקראת כ"ב מדיהיהו שם ח"א פנים. וי"א דשל עץ היתה כולה, רק מתמלאת והכל רק כדי לתן מוסר ועטם לכה"כ. ועוד כתבו טעמים אחרים:

ד' כיצד משם אחד...
 כ"ג פ"ג מ"י ע"ג
 שתי נשים הן משני שמות
 כ"ה מ"י ע"ג ר"ב י"ח
 אומר: שיהיו ל"ג מ"ה
 שתי נשים שלקחו קנינים
 מ"י ע"ג מ"ה

שנוי בנחמה
 ג' ושלש לו ועשר כתיב
 שלש עשר והבועה
 גד"י וכת"ב וכמ"כ ד"ו
 הסמוכה בין משני כו'
 בין שתי' נכמ"כ וכן
 משני' וכן משני'
 ד' כיצד שתי נשים
 כתיב וכת"ב כיצד
 משתי' וכן כו' שתי
 נשים שלקחו קנינים
 כמכ"כ א"ת קנינים
 כתיב אף שתי נשים
 לאיזה שרצה כחו
 כתיב לאיזה שרצה
 חבון וכו' לאיזו נכ
 נכמ"כ ולאיזה שרצה
 (כהו) כמכ"כ ולאיזה
 וכו' כתיב (וע"ז ליה)
 וכן מתק' הס"מ):
 ראשון לציון

פ"א ב' בהר"ב ד"ה
 בין משם אחד
 ליה וליה כו' ויל' המעט
 בין משם א' ליה וליה
 משתי נשים וכן שתי
 ליה וליה אפילו מאשה
 אחת:

לקומים
 פסול ופסול אחד כגוד
 וע"פ פ' הכ"ע והרמב"ם
 מפרש שם כגון שפחה
 אחת פירוש לשם קני חובס
 ומקריב שלשה למעלה ושנים
 למטה ואי אפשר לרע' א"ס
 אחת פירוש למעלה ופסולה
 אחת מאותן שלמעלה או
 שתי אחת פירוש חייב
 שיהי כשבו למטה ופסולה
 דאחיה פירוש לא ידעין
 מה כיהא ליהוי א"ס משא
 או עולה ולכן פסול מאותן
 שלמעלה אחר מאותן שלמע'
 אחד ע"פ ולי יומא השמי
 של הכ"ע פסול איך אף
 כהע"פ אף סחומה לכן
 כ"י חובס ג"כ א"י
 אפשר להקריב מאותן חובס
 פירות רק כשיש למעלה
 וזהו למטה דשמי יתו
 השלשה פירות מאותן שני
 הקריב מאלו אחת פירוש
 כהמחשבה פסולה ועוד שיש
 דהיינו אחת מאותן שלמעלה
 ואחת מאותן שלמעלה כ"ל
 וכמתנין שם קמי דויב
 עומה ואחת כגוד דויב
 הכוונה לרע' בהשם הוא
 משת' שנתערבו משת'
 בעולות ומיאלו זה השם
 הוא דויב כשהתערב משת'
 כוונה אלל כשהתערב אחת
 סחומה לא שייך זה השם
 ולכן מותר להקריב שם שלשה
 למעלה ושתי' למטה:
 וזהו הרמב"ם תפס בו השם
 שם יקריב שלשה משת'

רבי יוסי אומר שתי נשים שלקחו כו'. כתב הר"ב
 לזה משום דכבר ר"י יש ברירה וימא דכשהקריב הכהן קן אחד
 לבס [אחת] מן כו' בגמ' דבכל מערבין דף ל"ז בעי לאוכוחי
 מהבא דר"י ס"ל יש ברירה. ופירש"י. כדכתב הר"ב דכיון
 דעלתה ההקדשה לכל אחת לשמה ש"מ

לזו. ושליש לזו. ועשר לזו. ובמאה לזו.
 הכועט בשרים. בין משם אחד. בין משני
 שמות. בין מאשה אחת. בין משתי
 נשים: ד' כיצד משם אחד. לידה ולידה.
 זיבה וזיבה: משם אחד. משני שמות.
 לידה וזיבה. כיצד שתי נשים. על זו לידה
 ועל זו לידה. על זו זיבה ועל זו זיבה. משם
 אחד. משני שמות על זו לידה ועל זו
 זיבה: רבי יוסי אומר שתי נשים שלקחו
 קנינה בערוב. או שנתנו דמי קניהם לכהן.
 לאיזה שרצה בהן יקריב הטאת. ולאיזה
 שרצה בהן יקריב עולה: בין משם אחד.
 בין משני שמות:

קן זה לזו וקן זה לזו ונמלא שלל נתערבו קנין אחד אלא המעות.
 מהו דתימא דגזור התנו אטו לא התנו דכיון שנתנים הדמים
 בערוב יקחו ג"כ הקנין בערוב ואז א"ל בלא ברירה קמ"ל

דלא גזרינן וקמ"ל נמי כדכר חסדא דאמר רב חסדא אין הקנים
 בעשיתן בהן [דכתיב ויקרא י"ב] ולקח וגו' אחד לשלשה ואחד
 האחד עולה. פ"ד דיומא דף מ"א. ומדנקט שתי נשים ולא נקט
 בלתי אחת להשמיטין נמי כדכר חסדא לא ס"ל למימר ולמחני
 ליהוי שירלה יקריב עולה ולאיהו שירלה יקריב טאת.
 דלא היה לר"ך להזכיר עולה והטאת אלא יקריב של לאה ללאה
 ושל רחל לרחל. ע"כ.

תפארת ישראל

פ"א (א) אמנם ק"ל אחי ל"ל לחתא למתקב צ"ג נשים, הרי גם
 בלתי אחת מני לשמעיין דלא גזרינן הנהה אטו לא ההנה
 לענין איזה שיבחר הכהן לחטאת ולזהו לשלש. ואח"ל ה"א ליתא, דהרי
 גם בלא התורה הו"י כמו שיבחר הכהן, הקינין כחפשיין כפי עשיית
 הכהן, וכבר חסדא ס"ס. עכ"פ לבי דברי רבותינו ז"ל לא אהני המשנה
 במחלוקת (פ"ג מ"ד), דקאמרין דאין כשר אלא סחומ' והיא מחלוקת
 ציונה, והכי הו"ל נמי ע"כ כדכר מירי, ולפי דכערוס' מה חילוק או
 צילק י"ש שם הרי הקינין מחולקין ועומדין הן משיקרא זו לרחל זו ללאה
 וירענו שפיר למי נפסלה זאת ולמי הוכשרה האחרת ע"ש. ויש ליישב:

ברא (מפרש ואולי: כו) ר"ל בין שנתערב לזה אחת קן שנתערב לה קן שמויבה
 זו עם קן שמויבה אחרת שלה: (ל) ר"ל זהו מכס א': (א) בזמן הדיון כרוס מ"ז: (ב) לכאורה מיייר שב' נשים שהיויבה כל א' קן,
 וקנו ד' פירות ביחד, אז רשאי הכהן להקריב אחת ב' שירלה לחטאת, ורצ' אחרות שירלה לעולות. אבל אי אפשר לומר קן,
 דהרי קי"ל בדאיביחא אין ברירה [כניטל ג"ח א']. ואף דאין לחוס שמה קן רחל הקריב ללאה, דהרי רשאי להקריב כל קן לשם מי
 שהוא, וכדקיי"ל בריש זבחים דכל קרבן סממא לשם בעליו קאי. עכ"פ מרואין ברירה יש לחוס שמה כל קרבן רחל הקריב למעלה וכל
 קרבן לאה הקריב למטה, ונמלא הקריב חטאת רחל למעלה ועולת לאה למטה. והרי מרואין ברירה לא חמרינן הוברר הדבר למפרע
 דרואין שהקריב למעלה הוא העולות של זו ושל זו, ואותן שהקריב למטה היו החטאות של זו ושל זו. ולפיכך מפרש הס"ם (עירובין
 ד"ל א' ד' ר' יוסי מייירי שהיו דמי קנינה בערוב, וקנו בהן ד' פירות, והתנו מיר בשעת הלוקחה, זה היה קן שלי וזה קן שלך,
 ולא נתערבו. וכן בנתנו המעות המעורב לכהן, מייירי שחמיר הכהן בשעש שלקח, זה היה קן רחל וזה קן לאה. וה"ק ב' נשים שלקחו
 קניניהם בערוב, ר"ל במעות מעורבין, או שנתנו המעות מעורבין לכהן, אחת שרלה הכהן [וכ"ס הן] בשעת לקיחה יקריב חטאת
 ואחת וכו'. ומדנקט צ"ג נשים קמ"ל דלע"ג שהיה תערובות דמי קנין שלהן לא הייסינן בהו אטו לא התנו, דאז לא היה כשר רק
 קן א', ובלעיל בלתי לזו ואחת לזו שנתערבו. מיהו מדקאמר אחת שירלה יקריב עולה וכו', והרי לא היה לר"ך להזכיר עולה וחטאת,
 הו"ל רק אחת שירלה יקריב לזו ואחת וכו'. אלא דקמ"ל נמי דאין הקינין מהפרשין אחת לעולה ואיזה לחטאת רק בהתנו קן הבעלים
 בשעת לקיחה אבל בלקחו בערוב, אפילו פירשו אח"כ בין לקיחה להקדשה כזה היה יחא לעולה וזה לחטאת, אחת שירלה וכו', ויטל הכהן
 לשנות ולשבות איפסול. [כך פירשתי על פי דעת רעננות' (עירובין ד"ל א' ד"ס כשהתנו ע"ס) (א):

רשע קריב ועל פי זה השם מפרש כל פיק ב' המעט ג' דהייחא שם הרשעות והשעם אין לכן כלום והקדשה אפילו אין לביט כלום והוכרח להזן משום גזירה ע"פ ומתא משם זה מפרש סא דמשנה
 ג' אחת לזו שיהיו לו וכו' דהמעוט כבר נמטה השם זה ולכן נדרג ג' מ"ב אחת דמכרובת כשר משום דהשם זה לא שייך רק לכחולה אבל כשהן שאלו נמקל פי' הע"כ דהיינו דעבר ולכן כל
 מה שהקריב כשהכוח כשר ולכן המכונה כשר: אבל הרמב"ם סובר ע"כ דזה לזו השם המעט מותר להקריב מתוך החטאת פירות לכהלה של פירוד' לזו אחד אף שיש להשקט שמה קן מ"ב קריב
 קט שכותחתי מק"ב מ"א וגם אין לומר דה"י ע"כ מ"א דפסול ופסול אחד כגודו איירי דיעמד שהקריב שלשה לזו א' ושנים למטה ולכן פסול יוסול ה' כגודו אבל לכהלה גם כהמ"ם מודה
 ש"ל

לעולם לא יהיו להם פחות מצנים קנין שהם כשרים : ג אחד לזו ושנים לזו ס'. פרח מן הראשונה פרידה אחת לכניה. מיד נפסל אהרו יחידי כשאר בראשונה. דלי יעשע חמאה יהא נקבע אהרו שפרח לעולה ולא יוכל להקריב בשניה ובקנין אחרות שנתערב בהן רק מחלין עולות כמו עולה שנתערבה בחובה. ובי פרח מן השניה לשלישית שמה מגופה של השניה פרח ואהרו שפרח מן הראשונה נשאר שם בשניה ואינו יכול לעשות מן השניה רק שתי פרידות אחת חמאה ואחת עולה דלי עבד שתי עולות שמה מן הפרידות כל גוף השניה יעשע וא"כ יהי נקבע אהרו שפרח בשלישית לחמאה ולא יוכל לעשות בשלישית רק מחלין חמאות ולא יותר. וכן כי פרח מן השלישית לרביעית שמה מגופו של שלישית הוא אותו שפרח. ולא נשאר בה רק ה' פרידות ופרידה אחת מן השניה שנתערבה בהן ואינו יכול לעשות בשלישית רק שתי חמאות ושתי עולות מפני אהרו שנתערב ברביעית. וכן כי פרח מן הרביעית לחמישית אין כשר ברביעית אלא ג' חמאות וג' עולות. וכן מחמישית לששית לעשות בשלישית אין כשר בששית כי אם ה' חמאות וה' עולות דלי עבד שש עולות יהא נקבע אהרו שפרח בששית לחמאה ולא יוכל לעשות בששית כי אם ה' חמאות ושש עולות שמה לא יהא אותו שפרח בחמאה משניה אלא מגופה של ששית שמה ונכסלו בששית שתי פרידות. ואין כשר כי אם שש חמאות ושש עולות. דלי עבד ז' חמאות יהא נקבע אהרו שפרח בחובה. וכן פרח מן השניה לשלישית נכסלו בחובה זו עוד קן אחד ואין כשר בששית כי אם ארבע חמאות וד' עולות דכחא מן הששית פרח מגופה אחת בששית ואחת בחמישית בחובה. ולא נשאר לה כי אם י' פרידות מגופה. ואי עבד ה' חמאות וחמש עולות דלמא השתי פרידות שפרחו ממנה יהיו קרבים עולות שתייהן ואם קן יעשו בשש קנין שבע עולות או יהיו עבדין שתייהן חמאות. ואין יכולים לעשות בשש קנין אלא ו' עולות ושש חמאות וכן מחמישית לרביעית ומרביעית לשלישית ומשלישית לכניה. אין בשלישית כי אם ב' פרידות א' חמאה וא' עולה. וא"כ ולמה הפסדה השלישית שנים שהרי מאותן שפרח בשני בחובה לא יקריבו. דהא קהני השניה אין לה כלום והוא קן למימר בשלישית שתי קנין ובשניה אין בה כלום או בשניה קן אחד ובשלישית קן אחד וי"ל כיון דבשאר קנין מרביעית ואילך נכסלו ב' קנין אחד בהליכה ואחר בחזרה גזריקן כמו קן בשלישית. אבל בששית לא נפסל כי אם קן א' דלא הלך ממנה רק

ג לזו אחת ולזו שתיים כ"ג פ"א מ"א ע"ב ע"ב : שניווי נוסחאות ג לזו שתיים כו'. במשכ"ב ולזו. וכן בסמוך כללן וע"י ר"ע ב"ב. דשלישית כו'. במשכ"ב ולשלישית. וכן בסמוך כללן. חזר. במשכ"ב חזר.

תוספות הדישים פ"ב ג בר"ב פ"ד אהרן לו טו גזריקן כ"ב בשלישית. ואין להקשות ומשם גזירה ימותו בדיקדוק גימא' ז"א דכהן את ליה תקנה ברובה אכל הכא נוספות לין תקנה. (המש"ב בש"כ ר"י) : באורי הגר"א ג הראשונה ט'. עין מ"ט המפרש ופי' הרב רבינו יצחק בלוי כו'. ועוד נראה דלא ידעו לתקן הדבר אם לשניה או לשלישית וכן כלל הדעות : אין להם כלום. וא"כ זממתי אין להם כלום. פ"א הראשונה אין מקריבין. וא"כ אה"כ אין מקריבין את השניה וגם על הראשונה יש להקשות קן אחד מקריבין יקריבו ממ"כ. [ג"ע ז"י דהא הראשונה גודלי לא יוכל להקריב דלי יעשע חמאה יהיה חמאה השני לעולה. וא"כ לא יוכלו להקריב מכולם. כ"א כמנין עולות. דהא מיידי שנתערבו משני לג' וכו'. וכו' דהי' מו"ל הג' ז' ז"ל י"ג לו שעה אהרן. ומכיון הכותב מה' זו קריב במהכח וא"כ לא זמיתי ללמוד אלא האין מסכה זו ומסכת חמיר ומדוע שלא הייתי בלתי פ"א ח"ל. ודגונוידיקון ש"ס רז"ה יכול להקריב את הראשונה וא"כ רז"ה יכול להקריב את השניה. חיישינן דלמא אמי להקריב שתייהן לזו אינן להם כלום. אבל בשלישית ורביעי לא גזריקן קן דלמא אמי להקריב מן הראשונה. כיון שגזרו שלא להקריב כלל מן הראשונה וז"ל השניה או לא אהו להקריב ממנו :

משנת חכמים שפרח מן דהיינו שלש פרידות משני מקנין שפרח מן אותו הגזול למאה הן כשרים וסכרות נידו לעשות מאותן שלשה שנים מן למעלה וא' למטה או כה"ק וא"כ אינו יודע מה שיקבע אהרו בגזול אח"כ אם לחמאה או לעולה דלא יקבע עכ"ל לזאת שלשה פרידות הנכשיות משני הקנים שם לחמאה ויוקבע אהרו גזול שנתערב במאה לעולה וא"כ לא יוקבע במאה רק ענין עולות שנתערב בדלמא כפ"א עולה

מ"שנת חכמים שפרח מן דהיינו שלש פרידות משני מקנין שפרח מן אותו הגזול למאה הן כשרים וסכרות נידו לעשות מאותן שלשה שנים מן למעלה וא' למטה או כה"ק וא"כ אינו יודע מה שיקבע אהרו בגזול אח"כ אם לחמאה או לעולה דלא יקבע עכ"ל לזאת שלשה פרידות הנכשיות משני הקנים שם לחמאה ויוקבע אהרו גזול שנתערב במאה לעולה וא"כ לא יוקבע במאה רק ענין עולות שנתערב בדלמא כפ"א עולה

לעולה, דשמה מקנין של בעלת ו הוא נמלא שיקריבו מוז' קנין שלה ח' חמאה או ח' עולות : יט' דכשחזר ופרח מבעלת ו לבעלת ו, ומכאן פרח שוב א' לבעלת ה, ומשם לבעלת ד וכו' שוב פוסל כלל אהה קן א' ע"י שפרח משם. דבעלת ו לא תקריב מ"ד פרידות שלה רק ששה חמאות ו', עולות, ודלמא אהרו הפרידה שפרח מקריב לבעלת ו, משלה ה', ולא נשאר מקריב רק י"ג פרידות, והפרידה ה"ד הוא אותו שפרח חמאה לקריב מבעלת הו. ואם תקריב מ"ד שאללה ז' חמאות או ז' עולות, יש לחוש שמה נס אותו שפרח מקריב ג"כ יעשוהו חמאה או עולה במקום שנתערב, ונמלא שיקריבו מוז' קנין שלה ח' חמאות או ח' עולות. ובשחזור ופרח מבעלת ו לבעלת ה, לא תקריב בעלת ו רק ד' חמאות וד' עולות, דשמה אותן שפרחו לה, א' בתחלה לבעלת ז, ואם השתה לבעלת ה, מקנין שלה פרוח, ויעשוש במקום שפרחו לשם שתייהן חמאות או שתייהן עולות, ואם תקריב מ"ב פרידות ששאר לה השתה ה' חמאות או ה' עולות, שמה כולן משלה תקריבם, ונמלא שיקריבו מוז' קנין שלה ז' חמאות או ז' עולות, והרי אינה חייבת רק ו' חמאות או עולות : וכן כשפרח מבעלת ה לבעלת ד, ומד' לג', ומג' לב', שוב הפסידה כל אחת קן א' מה"ע. וגם בעלת ג אינה מקרבת מוז' פרידות שיש לה, רק א' חמאה וא' עולה. דהם תקריב ב' חמאות או ב' עולות, חיישינן שמה אותה פרידה שפרח לה תחלה לבעלת ד ואותה פרידה שפרח לה השתה לבעלת ב, מקנין שלה פרוח, ושמה יקריבו במקום שפרחו לשם שתייהן חמאות או שתייהן עולות, ונמלא שיקריבו מקריב ד' חמאות או ד' עולות, והרי אינה חייבת רק ג'. ביחוד בעלת ב אינה רשא' להקריב מקריב כלל, דבפרידה ראשונה כבר הפסידה קן א', ולא היתה רשא' להקריב רק א' חמאה וא' עולה. ומעשה שחזר ופרח ממנה לבעלת א, הפסידה הכל. דאם תקריב א' חמאה וא' עולה, שמה אותן שפרחו ממנה תחלה וסוף משלה הו, ושמה יקריבו במקום שנתערבו שתייהן לחמאות או שתייהן לעולות, ונמלא שיקריבו מהנין שלה ג' חמאות או

או משל ב' הנכס, יקריבו שפיר ב' חמאות וב' עולות כב' לזו וב' לזו [פ"א מ"ג : טו] וכו'ן כהמות : טו) ר"ל שפרח א' מבעלת ב קנין לבעלת ג קנין, ומבעלת ג קנין חזר ופרח א' לבעלת ד. וכן כולן : יז) דחזר ופרח א' מבעלת ו לבעלת ו, ומשם חזר ופרח א' לבעלת ה, ומשם חזר ופרח א' לבעלת ב, נכסלו לבעלת א הפרידה השאר, דאם יקריבוהו עולה או חמאה, יש לחוש שגם אהרו שפרח לה יעשוהו עולה או חמאה, והרי אינה חייבת רק א' חמאה וא' עולה. ובעלת ב שיש לה השתה ה' פרידות לא תקריב מ"ג חמאות או ג' עולות, דשמה כל ה"ג משלה ה, והרי אינה חייבת רק ב' חמאות וב' עולות. וב"כ כשחזר ופרח מבעלת ב לבעלת ג, חיישינן שמה הפרידה שפרח מקריב, מבלה הו, ולא נשאר אלא בעלת הב' מקנין שלה רק ג' פרידות, וא' מבעלת א, ולפיכך לא תקריב רק א' חמאה וא' עולה. דאם תקריב ב' חמאות או ב' עולות, שמה אותה שפרח מקנין שלה ג"כ יעשוהו חמאה או עולה, והרי אינה רשא' להקריב מקריב רק ב' חמאות וב' עולות. ובעלת ג כשפרח אליה פרידה א' מבעלת ב, לא תקריב מוז' פרידות שלה רק ג' חמאות וג' עולות, מטעם שאמרנו לעיל כשפרח מא' לב'. ובשחזור ופרח מג' לד', חיישינן ג"כ שמה מקנין שלה פרוח, ולא נשאר אלא לבעלת ג רק ה' פרידות משלה, וא' משל בעלת ב, ולפיכך אינה רשא' להקריב מהו' פרידות רק ב' חמאות וב' עולות. דאם תקריב ג' חמאות וג' עולות, יש לחוש שהפרידה שפרח מקריב ג"כ יעשוהו חמאה או עולה, נמלא חז' חמאות או ד' עולות קריבות מבעלת ג' קנין. וכן כולן, שבעלת ד כשפרח מקריב פרידה א', אין כשר לה מה"ע רק ג' קנין. ובעלת ה כשפרח לה א' חמאה לבעלת ו, אין כשר לה רק ד' קנין. ובעלת ו אין כשר לה רק ה' קנין, הכל מטעם הנ"ל. אבל בעלת ז כשפרח אליה א' מבעלת ו, תקריב ז' חמאות וז' עולות, דמדלח פרח מקריב כלום, למאי ניהוש לה. רק אותה פרידה ששאר לה בלי זוג, או אפשר שיקריבוהו לחמאה או

יבין תפארת ישראל יבין לעולה, דשמה מקנין של בעלת ו הוא נמלא שיקריבו מוז' קנין שלה ח' חמאה או ח' עולות : יט' דכשחזר ופרח מבעלת ו לבעלת ו, ומכאן פרח שוב א' לבעלת ה, ומשם לבעלת ד וכו' שוב פוסל כלל אהה קן א' ע"י שפרח משם. דבעלת ו לא תקריב מ"ד פרידות שלה רק ששה חמאות ו', עולות, ודלמא אהרו הפרידה שפרח מקריב לבעלת ו, משלה ה', ולא נשאר מקריב רק י"ג פרידות, והפרידה ה"ד הוא אותו שפרח חמאה לקריב מבעלת הו. ואם תקריב מ"ד שאללה ז' חמאות או ז' עולות, יש לחוש שמה נס אותו שפרח מקריב ג"כ יעשוהו חמאה או עולה במקום שנתערב, ונמלא שיקריבו מוז' קנין שלה ח' חמאות או ח' עולות. ובשחזור ופרח מבעלת ו לבעלת ה, לא תקריב בעלת ו רק ד' חמאות וד' עולות, דשמה אותן שפרחו לה, א' בתחלה לבעלת ז, ואם השתה לבעלת ה, מקנין שלה פרוח, ויעשוש במקום שפרחו לשם שתייהן חמאות או שתייהן עולות, ואם תקריב מ"ב פרידות ששאר לה השתה ה' חמאות או ה' עולות, שמה כולן משלה תקריבם, ונמלא שיקריבו מוז' קנין שלה ז' חמאות או ז' עולות, והרי אינה חייבת רק ו' חמאות או עולות : וכן כשפרח מבעלת ה לבעלת ד, ומד' לג', ומג' לב', שוב הפסידה כל אחת קן א' מה"ע. וגם בעלת ג אינה מקרבת מוז' פרידות שיש לה, רק א' חמאה וא' עולה. דהם תקריב ב' חמאות או ב' עולות, חיישינן שמה אותה פרידה שפרח לה תחלה לבעלת ד ואותה פרידה שפרח לה השתה לבעלת ב, מקנין שלה פרוח, ושמה יקריבו במקום שפרחו לשם שתייהן חמאות או שתייהן עולות, ונמלא שיקריבו מקריב ד' חמאות או ד' עולות, והרי אינה חייבת רק ג'. ביחוד בעלת ב אינה רשא' להקריב מקריב כלל, דבפרידה ראשונה כבר הפסידה קן א', ולא היתה רשא' להקריב רק א' חמאה וא' עולה. ומעשה שחזר ופרח ממנה לבעלת א, הפסידה הכל. דאם תקריב א' חמאה וא' עולה, שמה אותן שפרחו ממנה תחלה וסוף משלה הו, ושמה יקריבו במקום שנתערבו שתייהן לחמאות או שתייהן לעולות, ונמלא שיקריבו מהנין שלה ג' חמאות או

יקריבו ממנה ה' קנין דג' פרידות פרוה ממנה לכל היותר וגשאריו
בה רק י"א פרידות ויעשה מהם ה' חטאות וה' עולות כיון דאף
הששית אין לה כלום. והכל לא גזרינן בפריחה זו כמו בשאר
קנין דכיון דאינה מפסדת בפריחה בשום פעם לא גזרו על

הלשון משמע לא הפסידה כלום בזאת פריחה שלישיה. המפרש:
ה זה סגלך אלל חטאות נו' וזה כו' עולות. וכן הוא בכל הטובחאות
ואף הרמב"ם העתיק קן בחבורו ספ"מ מהלכות פסולי המוקדשים.
ואפ"ג דכרישא חק חטאת לבין ימיר וכן העתיק סם. מ"מ הא

החורה ואין הלכה כ"ל: ד קן
סתומה. שלא פירש איזו חטאת
ואיזו עולה. וקן מפורשת שידוע שזו
חטאת זו עולה והכל מיירי שנתערבו
שתי הפרידות יחד אחר שהיו מפורשות
והשחא אין ידוע איזו חטאת ואיזו
עולה. והכי מוכח בסופא דקמתי או
שפרח מן המפורשת לכתומה ראשון
ימיהו כולם ואי לא נתערבו פרידות
המפורשות זו בזו אמאי ימיהו. ואם
העולה פריחה החטאת הנשארת תקרבו
ורן הסתומה יקריבו בה עולה אחת
מפני העולה שנתערבה בה. אלא
מיירי שנתערבו פרידות המפורשות

הפסידה כלום). ואם פרח מבין המתות
לכולם. הרי בולם ימותו: ד קן
סתומה. וקן מפורשת. פרח מן
הסתומה למפורשת. יקח זוג לשנייה.
חוריה. או שפרח מן המפורשת ראשון.
הרי כולן ימותו: ה חטאת מיכן ועולה
מיכן. וסתומה באמצעיה. פרח מן האמצע
לצדדין. אחד הלך ואחד הלך לא הפסיד
כלום. אלא יאמר זה שהלך אצל
המאות. חטאת. וזה שהלך אצל עולות.
עולה. חזר לאמצעיה. האמצעיים ימותו.

לית לן בה בין שהיא חטאת ה' או
חטאות רבות ומש"ה לא קפיד. אבל
הר"ב והמפרש נסבזי בסופא נמי
חטאת: "לא הפסיד כלום. פי' הר"ב
לדעתו שנתערב עם החטאת יעשה
חטאת אבל לא עולה דשחא יעשהו
מן החטאת המפורשת. והמגיה קן
בדברי הר"ב. לא הפסיד: ("חזר. לשון
הר"ב חזר מן האמצעים ללדין הרי
חטאות ועולות מעורבים וימותו כולן.
וכ"כ המפרש. גם הרמב"ם בפירושו
ובחבורו והיו יכולין לפרש דכולן ימותו
מפני שפרח בן מדין המתות:
("סיק לר"ב.

ואם פרח מבין המתות כ"כ
פ"ג מ"ה פ"ד מה שכתבנו
המפרש: כ"כ ד קן סתומה
וקן מפורשת. כ"כ פ"ג מ"ה
שם פ"ג מ"ה: ה חטאת
מכאן ועולה כמאן. כ"כ
פ"ג מ"ה שם פ"ג מ"ה:

שנויי נוסחאות
ואם פרח מבין. כ"כ
שם פ"ג מ"ה: כ"כ
פ"ג מ"ה: ה חטאת מיכן
ועולה. כ"כ חטאת
והחטאת. ה"ך ה"ך ואחד
הלך. כ"כ ה"ך ה"ך.
ה"ך. האמצעיים
כ"כ האמצעיים.

באורי הגר"א
ואם פרה כו'. פירוש
שפרח ה' מבין המתות
לראשונה ומלאכה פרה
ה' בשניה ומכאן כו'
כ"כ:

משנת המבנים

רק שלשה מבנים כמ"ה נפסלו
א"כ ה"ך מקריבו גם בעל
קן אחת ובעל שני קנין רק
שליש עולין מבנים פסול
וימלאו זיך לבסוד גם
בעל שלש קנים בני קנים
מבניהו בהשם שיקריבו בעל
שני קנין אותו פריחה שחיה
משלש קנין לחטאת גם
בעל ארבעה קנין יקריבו
אחת פריחה שפרח משלשה
קנין ג"כ לחטאת ולא נשארם
תהיו רק חטאת אחת
וגם הוא מקריבו שלשה
חטאות נפסלו שני חטאות
או ששם נספק שהיה פסול
בעולות וליך מפיסיד שני
קנים: גם אם שכתב עוד
הר"ב פרה וזמר לאו
הראשונה ושניה קני דמיון
דלון להם כלום אלא מחשב
הי דקין אם פרה מבין
המתות כולן ימותו ז"כ
לפי שטתו שסובר דלון
מקריבו הסתומה והר
מתות אבל לשויה הרמב"ם
דמקריבו מילית אין מקום
לקשייהו:

פ"ב ג' לוי החת ולו
שהיה כו' חזר פוסק
אחת בעליו ואחד בחיובו
הראשונה והשניה אין לן
כלום בשלישית י"ג לא החת
כו' ו"ל הר"ב י"ג ו"ל וזמא
יסול בשלישית שנים האותן
שפרח מזהה בשנים לא
יקריבו דחא קמי בשנים
אין לה כלום והיו ליה למימר
בשלושית י"ג לה שנים
והשני י"ג לא החת ותיקן
כ"כ דבשאר הקנים מפיסיד
שנים גזרינן בשלישית
להפסיד שנים גם כן וכן
כתב המפרש וכתב הרב
המפרש בשם הר"ב
מאורינו"ש הי"ה חמ"ג
כ"כ משום גזירה לאו
כ"כ אלא אחת והשאר
ימותו ובמסכת יומא דף
מ"ב פ"ד בגמרא ומשום
גזירה ימותו בחמה ע"ש
מה שתיקן. וזה דוקא לפי
פירושו שפירשו הרב
המפרש והר"ב בשם
א' דתיקן בן סוטה
ש"ה

זו בזו ואם נתערבה פרידה אחת מן
הקן הסתומה לתוך המפורשת יקח זוג
יחד ימותו [כולן] חזר ה' מן השלשה שנתערבו ונתערבו עם היחיד הנשאר בסתומה או בחטאת הפריחה נתערב אחד מן המפורשות
לסתומה והיינו דקאמר כלומר שנתחלת פריחה הלך ה' ונתערב בסתומה ימותו כולן. דכיון שפרידות המפורשות נתערבו יחד
אינן קרבין עוד ובי פרה אחד מהן במקום אחר היינו אחד מן המתות שפרח לבין הקריבות ימותו כולן: ד חטאת מכאן. פרידה
המפורשת לחטאת ללד אחד ופרידה המפורשת לעולה ללד הב' ושתי פרידות של קן סתומה בחלמט: פרה מן האמצע. פרידה
אחת לימין ופרידה אחת לשמאל: לא הפסיד כלום. לדאוסו שנתערב עם החטאת יעשה חטאת ואותו פעם העולה יעשה עולה
אבל לא חטאת. דשחא יעשהו מן העולה המפורשת: חזר לאמצע. חזרו מן הצדדים אחד מכאן ואחד מכאן ונתערבו יחד אלו

בויעו תפארת ישראל יכין

אבל הכא בעלת ב' וא' אף דלכתחילה אסור להקריבו, עכ"פ אם הקריבות
כשרין, מדליכא ג' ספיקות, שחא חזר לה אותו שפרח לה בחטאת,
וחלף שאחר הוא, עכ"פ שחא אותו שפרח מקריבו לא יקריבוו כלל
במקום שפרח לשם, וחלף יקריבוו שם, שחא יקריבוו כפי הראוי
להבעלת א' וב' [וע"י ע"י ו'] וזהו ספיר גזרינן בעלת ג' שחא
תקריבו הבעלת ב' קנין שלה, ובעלת ב' נמי גזרינן שחא תקריבו הבעלת א'
קנין שלה, והיה כשרין מכאן ספק ספיקא. מאו"ה נפסלו לבעלת ב' וב'
בחזרה קן א', כאילו כבר קרבו בעלת ב' וא' קנין שלה: ואפ"ג דנמשנה
ד' במפורשת שנתערבה עם החטאת בעולה, ופרח מהן א' לתוך סתומות,
אמרינן דכולן ימותו, וק' אמאי סתומות ימותו, הרי איכא בכל חד מנייהו
שיקריבו ספק ספיקא, ספק שחא מן בעלת הסתומות, דלא תוכל להקריבו
כמו שחא, וחלף שחא של בעלת המפורשות, שחא יקריבוו בשמו
הראוי לו. ו"ל דשתי התם, דכיון שקודם שפרח לתוך הסתומות, כבר
נלכח להקריבו המפורשות דהרי נתערבו בהן חטאת בעולה, ומדנולד הספק
הראשון קודם שנולד הספק האחרון, אינו יתיר בספק ספיקא [כש"ד]
בכלנו ספק ספיקא בי"ד סי' ק"י אות א':

הפסידה קן אחד. [ואפ"ג דשחא לא יקריבו בשאר הקנין כלל, והו"ל
כפרה לבין המתות דלא הפסידה כלום. י"ל דגזרינן אטו שאר הקנין שלמטה
ממנה שמפסידים בכל פריחה קן א'. או י"ל דגזרינן פריחה וחזרה ג' אטו
פריחה א' וז'. או משום שיש בני קנין שלמטה ממנה ספק ספיקא, וכמוכר
לעין: כח) ר"ל בחזרה שלישיה לא הפסידה כלום, רק הקריבו ה'
החטאות וה' עולות כמו לאחר פריחה וחזרה ב', דהרי שאר קנין לא
יקרבו כלל, ואין כאן חשב שיקרבו אותו שפרח לה חטאת או לעולה
יותר מהראוי לבעלת ז' דם"ל דגני בעלת ז' לא גזרינן אטו שאר הקנין
וכלעיל. דבעלת ז' לא דמי להו, דבעלת ז' אינה מפסדת בכליכה בשום פעם,
רק בחזרה, ואלו בשאר הקנין מפסידין בכל פעם בין בהליכה בין בחזרה.
ואי"ל לזיך תרואה דתרינן לעיל משום ספק ספיקא, אי"ל א"כ הכא
בעלת ז' תפסיד בחזרה שלישיה דשחא תקריבו בעלת ז' והיה כבר מה שהקריבה
מכה ספק ספיקא וכלעיל. ב"ל דדוקא כשיש מהנשים האחרות שמקריבין
קניניהן, להכי חייבין שגם אותן נשים שמן הדין לא יקריבו אפ"ה יקריבו,
והיה כבר מכה ספק ספיקא ודחלמין, אבל הכא שכל הקנין נפסלו ורק
שיקרבו הן. אבל אין לומר ד"ה ה"ק, לא הפסידה כלום, ר"ל דשחא שאין שאר הקנין מקריבין, תוכל בעלת ז' להקריבו ז' חטאות וז' עולות, משום
ממ"י, דאם הנקרב הוא שלה, שפיר, ואם יהיה ג' מהן משל ה' או משל ו' (דהרי ג' פעמים פרח משל ה' ומשל ו' אל בעלת הו') הרי גם בעלת ה' וז'
חייבות כל אחת לכל הפחות ג' חטאות וג' עולות. יתחא, דאי"ל הו"ל ל"א דבעלת ז' נכבדה בפריחה שלישיה. אבל גם למה נבאמה לא נשכרה, דהרי ליכא
למיחא למידי. ב"ל דכיון דכבר נדחו מקמי בעלת ו' ב' קנין בפריחה א' וז', אינו חוזר ונבאה, ובדקיי"ל [ונחום י"ב א':] (בש) ר"ל אם כל
פעם שכפרה, פרח מבין אותן הקנין דלמרינן בפריחה שלפני פריחה זו, שלא יקריבו כלל. או דבאמת פרח להקד אחד מסקנין אחת
מחטאות המתות, כגון שמתו או כפרו בעליה: ל' דבע"מ חשיבו ולא בעלי. ולא אמרי' נכבשינהו דניידי וימיהו כל דפריש מרובא
פריש, גזירה שחא יקח מהקבוע [כזבחים ע"ג ב':] (לא) שלא פירש בה בשעת קנייה' איזה תהי' חטאת ואיזה עולה: (ב) שפירש בשעת
קנייתו זו חטאת וזו עולה: (ג) ונתערבו כל הג' שבמפורשת, שאסור להקריבו מהן כלל מדאיתו יודע איזה חטאת ואיזה עולה
מהמפורשת: (ד) של הסתומה. דהו"ל כפרה לבין המתות [במ"א]: (ה) ר"ל ואם חזר ופרח א' מהתערבות שבמפורשת, אל הא'
ששאר בהסתומה: (ו) ר"ל או שכתלה פרה אחד מהמפורשות להסתומה, ולא ידע אם חטאת או עולה פרה אליה: (ז) דכיון
בסתומה בין במפורשות הרי לא ידעין עתה איזה חטאת ואיזה עולה: (ח) ר"ל שהי' מונח חטאת א' מפורשת מלד אחד, ובלד הב' היה
מונח עולה מפורשת, ובחלמט היו מונחים ב' פרידות סתומות שלא נתפרש בהן עדיין איזה חטאת ואיזה עולה: (ט) דהרי ידע בעל
מקום מונח העולה המפורשת ובהיזה מקום החטאת המפורשת, והסתומה שנתערב כהן וכהן, יכול לבעות אותה שנתערבה עם
החטאת לחטאת, ואיך שעם העולה, יקריבו עולה: (י) ר"ל שיאמר הכהן כן בשיקריבין. דהרי אין הקנין מתפרשות רק בשעת קנייה' ע"י
הבעלים, או בשעת הקרבה ע"י הכהן, ולא ביני ביני [כיומא דמ"א א':] (כא) ר"ל אם חל"כ חזר א' מכל לך, ופרחו ב' יחד לחלמט,
נבאח שמונחים שחא ככהחילה אחד מכל לך וז' בחלמט, רק דלא ידעין ב' שבחלמט אם הם בהסתומות או מהמפורשות, או א'
מהסתומות ואחת מהמפורשות. ובאופן שצדדיים ליכא ספק אם חטאת או עולה, דהרי ידע מקום החטאת ומקום העולה, רק
משופק אם היא סתומה או מפורשת: (כב) מדמשופק אם היא חטאת מפורשת או עולה מפורשת:

הפסידה קן אחד. [ואפ"ג דשחא לא יקריבו בשאר הקנין כלל, והו"ל
כפרה לבין המתות דלא הפסידה כלום. י"ל דגזרינן אטו שאר הקנין שלמטה
ממנה שמפסידים בכל פריחה קן א'. או י"ל דגזרינן פריחה וחזרה ג' אטו
פריחה א' וז'. או משום שיש בני קנין שלמטה ממנה ספק ספיקא, וכמוכר
לעין: כח) ר"ל בחזרה שלישיה לא הפסידה כלום, רק הקריבו ה'
החטאות וה' עולות כמו לאחר פריחה וחזרה ב', דהרי שאר קנין לא
יקרבו כלל, ואין כאן חשב שיקרבו אותו שפרח לה חטאת או לעולה
יותר מהראוי לבעלת ז' דם"ל דגני בעלת ז' לא גזרינן אטו שאר הקנין
וכלעיל. דבעלת ז' לא דמי להו, דבעלת ז' אינה מפסדת בכליכה בשום פעם,
רק בחזרה, ואלו בשאר הקנין מפסידין בכל פעם בין בהליכה בין בחזרה.
ואי"ל לזיך תרואה דתרינן לעיל משום ספק ספיקא, אי"ל א"כ הכא
בעלת ז' תפסיד בחזרה שלישיה דשחא תקריבו בעלת ז' והיה כבר מה שהקריבה
מכה ספק ספיקא וכלעיל. ב"ל דדוקא כשיש מהנשים האחרות שמקריבין
קניניהן, להכי חייבין שגם אותן נשים שמן הדין לא יקריבו אפ"ה יקריבו,
והיה כבר מכה ספק ספיקא ודחלמין, אבל הכא שכל הקנין נפסלו ורק
שיקרבו הן. אבל אין לומר ד"ה ה"ק, לא הפסידה כלום, ר"ל דשחא שאין שאר הקנין מקריבין, תוכל בעלת ז' להקריבו ז' חטאות וז' עולות, משום
ממ"י, דאם הנקרב הוא שלה, שפיר, ואם יהיה ג' מהן משל ה' או משל ו' (דהרי ג' פעמים פרח משל ה' ומשל ו' אל בעלת הו') הרי גם בעלת ה' וז'
חייבות כל אחת לכל הפחות ג' חטאות וג' עולות. יתחא, דאי"ל הו"ל ל"א דבעלת ז' נכבדה בפריחה שלישיה. אבל גם למה נבאמה לא נשכרה, דהרי ליכא
למיחא למידי. ב"ל דכיון דכבר נדחו מקמי בעלת ו' ב' קנין בפריחה א' וז', אינו חוזר ונבאה, ובדקיי"ל [ונחום י"ב א':] (בש) ר"ל אם כל
פעם שכפרה, פרח מבין אותן הקנין דלמרינן בפריחה שלפני פריחה זו, שלא יקריבו כלל. או דבאמת פרח להקד אחד מסקנין אחת
מחטאות המתות, כגון שמתו או כפרו בעליה: ל' דבע"מ חשיבו ולא בעלי. ולא אמרי' נכבשינהו דניידי וימיהו כל דפריש מרובא
פריש, גזירה שחא יקח מהקבוע [כזבחים ע"ג ב':] (לא) שלא פירש בה בשעת קנייה' איזה תהי' חטאת ואיזה עולה: (ב) שפירש בשעת
קנייתו זו חטאת וזו עולה: (ג) ונתערבו כל הג' שבמפורשת, שאסור להקריבו מהן כלל מדאיתו יודע איזה חטאת ואיזה עולה
מהמפורשת: (ד) של הסתומה. דהו"ל כפרה לבין המתות [במ"א]: (ה) ר"ל ואם חזר ופרח א' מהתערבות שבמפורשת, אל הא'
ששאר בהסתומה: (ו) ר"ל או שכתלה פרה אחד מהמפורשות להסתומה, ולא ידע אם חטאת או עולה פרה אליה: (ז) דכיון
בסתומה בין במפורשות הרי לא ידעין עתה איזה חטאת ואיזה עולה: (ח) ר"ל שהי' מונח חטאת א' מפורשת מלד אחד, ובלד הב' היה
מונח עולה מפורשת, ובחלמט היו מונחים ב' פרידות סתומות שלא נתפרש בהן עדיין איזה חטאת ואיזה עולה: (ט) דהרי ידע בעל
מקום מונח העולה המפורשת ובהיזה מקום החטאת המפורשת, והסתומה שנתערב כהן וכהן, יכול לבעות אותה שנתערבה עם
החטאת לחטאת, ואיך שעם העולה, יקריבו עולה: (י) ר"ל שיאמר הכהן כן בשיקריבין. דהרי אין הקנין מתפרשות רק בשעת קנייה' ע"י
הבעלים, או בשעת הקרבה ע"י הכהן, ולא ביני ביני [כיומא דמ"א א':] (כא) ר"ל אם חל"כ חזר א' מכל לך, ופרחו ב' יחד לחלמט,
נבאח שמונחים שחא ככהחילה אחד מכל לך וז' בחלמט, רק דלא ידעין ב' שבחלמט אם הם בהסתומות או מהמפורשות, או א'
מהסתומות ואחת מהמפורשות. ובאופן שצדדיים ליכא ספק אם חטאת או עולה, דהרי ידע מקום החטאת ומקום העולה, רק
משופק אם היא סתומה או מפורשת: (כב) מדמשופק אם היא חטאת מפורשת או עולה מפורשת:

למטה או למעלה, ומלא שלפי דברי רבינו אברהם אפשר כהן צדוקן הקרבת צ' הקינין הללו שמתעבדי, ד' תמונות אלו שצורה ב' כזה.

Table with 4 rows and 4 columns. Columns: (תמונה), למטה, למעלה, חטאת. Rows: א, ב, ג, ד.

א"כ מה דקאמר במתני' אין כשר אלא סחומה, ללא צ' הסחומות עמין, דברי אפשר שהקריבין הכהן כתמונה א' או ד', ללא הכשר מהסחומות רק אחת. ללא ר"ל דמינו כשר רק כשיעור הסחומות, דהיינו חטאת אחת ועולה אחת. ונ"ל דלפי ביטא ז, הא דנקט מנה כשיעור הסחומה, ולא קאמר כשיעור הסחומות, דהא אידי ואידי ב' נינהו. ה"כ, דקמ"ל דאפילו היה התעורבות כסול בסחומות, כגון שמתעבדו בגגגדה, כשר נמי כמינין הסחומות, דהיינו צ' עולות וב' חטאות, דהרי מדאפשר כהן שהקריבין צד' התמונות שצורה ג' כזה' וארי בכל תמונה שהקריבין, עכ"פ יהיה צ' חטאת צורה ג'

Table with 4 rows and 4 columns. Columns: (תמונה), למטה, למעלה, חטאות. Rows: א, ב, ג, ד.

צרות למטה וב' יכולות כשרות למעלה, והיינו כמינין הסחומות. מהא"כ אם היה התעורבות מוכלפת עם מפורשות, כגון שמתעבדו גג סקן צ' סחומות, עם דד סקן צ' חטאות מפורשות, ועם דה סקן צ' עולות מפורשות, וכן יחד ו' פרידות, והכהן הקריב מכוון ג' פרידות למעלה וג' פרידות למטה, או אין כשר מכל התעורבות רק עולה אחד למעלה וחטאת אחת למטה, והייש כמינין הסחומות כמתעורבות, כפי שחלקה בצבע תמונת שצורה ד' שאפשר שהקריבו כהן כזה. שרי אפשר שהקריבו צורה ד'

Table with 4 rows and 4 columns. Columns: (תמונה), למטה, למעלה, חטאות. Rows: א, ב, ג, ד.

כתמונה א', או ג', או ו', שכולן רק עולה אחת כשרה למעלה וחטאת אחת כשרה למטה. לכוין קאמר התנא דכשר רק כמינין הסחומות, לומר דבין סהיה בהתעורבות מינין הסחומות מרובה, או סהיה בהתעורבות מינין המפורשות מרובה, לעולם כשר כמינין הסחומות. אמנם עוד כתב המפרש בשם רבינו אברהם, דלף דבעינין שזכרנו צ"פ המזנה דהיינו שנתעבדו בגגדה, יש לבעול הסחומה פרידה אחת כשרה ממ"ל [ר"ל בכל הכ' תמונות שזכרנו בליור ב'], ולבעול המפורשת אפשר שמינין פסולות [ר"ל כתמונה צ' בליור ב']. א"כ חולקין בסחומה כזוה. ויביאו קו אחד בשותפות, ותאמר בעלת הסחומה, אם צקינין גגדה. שני פרידות עלי כשרות היו, וב' פרידות שלפניו נכסלו [כתמונה צ' בליור ב']. או יהיה קו זה שנייה התנא כולו שלך, ואם רק פרידה אחת משני כשר היה [כתמונה א' או ד' בליור ב'] א"כ גם בשלך א' כשר היה, לפיכך יהיה צקן זה שבידו השתא חיה עלי וחיה שלך. ונ"ל דכוננו רבינו אברהם כזה, דר"ל דזהו הכשרה דקמ"ל במתני'. דלע"פ חולקין דאפשר שכל כך זכות בלא חולקן שהיכשרו בהתעורבות, כהכות שיש לבעול הסחומות, א"כ חולקין בשוה. אולם אף שלפי דברי רבינו אברהם אלו מהלכות צ' הקריבין שיש להקבות לשיטת דקמ"ל ורמב"ם וכמ"ל, עכ"פ בכל זה לא נחה דעתנו העיני דגדרינו, דלמלכד שכל הנכסלות שלפניו נכסלו [כתמונה צ' בליור ב']. דמימא בהתעורבות ג' קנין, בלי"ק ק' נמי דהרי הוה כמלחא בלא טעמא, דמימא שחלקו בשוה בלאוהן צ' הפרידות שהוכשרו בהתעורבות, ושרי לבעול הסחומות, הוכשרה ודאי פרידה אחת בכל ד' האופנים שזכרנו צורה ב', ולבעול המפורשת אפשר שריה הוכשרה ב' פרידות אחת מהלכות צ' הקריבין של הין שיקטן השתא, ובעול המפורשת הין 8/5 לכהן הוה, דהרי הפרידות שנתעורבות אפשר שהוקרבו צד' אופנים שזכרנו ב' ואלו הוקרבו צ' תמונות, א' ג', ד', שכלום הוה, או היה זכות שמי הנשים שיה דהרי צ' תמונות אלו כל כך פרידות שהוכשרו לזו הוכשרו גם לחבירתה. ולפיכך לנ' רביעית של דמי הקינין לכהן החדש, יהנו שחיהן בשוה דהיינו 8/8 דמי הין לכל אחת, שהן יחד 8/4 דמי קינין הין. אולם אולי הוקרבו הפרידות המעורבות כתמונה ב' שזו לא היתה בעלת הסחומות מפסדת כלל, שרי צ' פרידות שלם הוכשרו, וב' הפרידות של בעלת המפורשת נכסלו שחיהן, לפיכך הין בעלת המפורשת לצד 1/4 דמי קינין של הין החדש, ומלא מניע לבעול הסחומה 8/8 ולבעול המפורשת 8/8 דמי קינין של הין החדש, ואין קאמר התנא שמתקנין דמי קינין, דמשמע שיתקורבו צינין כשור. והרשב"ץ בפירושו לקינין סי' שוב משתנינו בדרך ממוזע בין פירוש רש"י לשי' רבינו אברהם. שכתב דמתני' מיירי סהיה לנ' הנשים ג' קנין. צ' קנין מהן היה בכל כל חטאת ועולה מפורשות, ועוד היה עם קני הן' סחום, שלא פירשו בה התנא לא ועולה, וכתב עוד דמי צ' מני קינין שב' הנשים קני ג' קנין הללו בשותפות, או כקיום שלא בשותפות ומתעבדו הפרידות א"כ. [ר"ל לפי"פ שאם קיום שלא בשותפות, על כרחך מיירי סהיה לאהרן קן סחום (ועולה) וחטאת, מפורשת, ולחבירתה צ' עולות וחטאת א' כולן מפורשות. ודענין אחר א"כ, דלוי שהיה רחל חייבת צ' חטאות ועולה א', ובג' פרידות שבהן לעולם פירשה צ' מהן איהו חטאת ואיהו עולה, א"כ הפרידה הן' א"כ שלא פירשה מה יהיה, ע"כ הוה עולה. דהרי רק עולה חייבת עוד. א"כ צ' הפרידות הסחומות של צ' הנשים כמפורשות דמו. וכשהקריבו הכהן א' מנ' סחומות אלה למעלה ואחד למטה, הרי נכסלו שחיהן, דשמא סחומה של רחל שחטאת הקריב למעלה, וסחומה של לאה שחטאת עולה הקריב למטה, והוא קאמר התנא שהסחומה כשהן הרי גם צ' הסחומות נכסלו. א"כ שאם קיום שלא בשותפות מיירי סהיה הין הסחום כולו לאחת מנ' הנשים]. נמצא שרשב"ץ מיירי סהיה כלן גגדההה בהתעורבות הפרידות, וכשהקריב מהן הכהן ג' למטה וג' למעלה, אפשר שהוקרבו צ' מנ' תמונות שצורה ד', וחיישין לחומרה במא הקריבין כתמונה א', או ג', או ו', ולא הוכשר רק א' למטה וא' למעלה, והיינו דקאמר מתני' אינו כשר אלא סחומה ר"ל כשיעור סחומה, שהן צ' פרידות, והן מתחלקות צינין, שיביאו עוד צ' קנין בשותפות, תחת צ' הקנים שנכסלו מספק ויתנו שמי מהן שנכסלו חטאותיה, יהיו אלו צ' חטאות שצקן החדש שלה, ואותה שנכסלו צ' עולותיה, יהיו צ' עולות אלו חתיקין. כך פירשתי על דעת הרשב"ץ. ואני בעיני לא יכולתי להלום דבריו בלישאל דמתני', דקאמר, חטאת ועולה סחומה ומפורשת, ואין יהיה משמע שיהיה כלן מלכד הסחומה עוד צ' חטאת וב' עולות מפורשות. וגם זה דוחק אחמכ"ד דמימא דמה דקאמר במתני' אין כשר אלא סחומה. דר"ל כשיעור סחומה. וכן איהו לחששוני נמי לרבינו אברהם ה"ל. ותרן דקסא נמי לרשב"ץ, שכתב דמי מיירי שיקו שלא בשותפות, ושרי או ככה"ל, ע"כ מיירי סהיה צ' הסחומות שייכות לאחת מהן, ובד' חטאת המפורשות, היה רק פרידה אחת ששיין לבעול הסחומה, וכמ"ל. ע"כ כל פרידה סחומה שנכסל בלאחד מנ' תמונות שזכרנו צורה ד', ההכשרה הוה לבעול הסחומה לצד. וכל פרידה מפורשת שנכסל צ' תמונות שזכרנו, ההכשרה בעלת הסחומה רק 1/4, ובעול המפורשת 8/4, דהרי לבעול הסחומה

על מעלה מחנה כשר ומתה פסול וזהו שלמטה מחנה כשר ומתה פסול ע"כ עיין בפירושו הרמ"ב דהתבט שאל כל קניי האלה החתך נעשית למעלה וקני חבירה נעשית למטה ונ"כ נקיים הנעשים למעלה הפסול החטאת ונקיים הנעשים למטה הפסול העולות ולכך מתנה כשר עיי"ש. אך קשה מהי מהני מהלך כשר הא כל אשה מוספתה אם קיים נעשית למעלה ומחוייבין עול חטאת על כלן כקנין וינין כד"ש שבידו כשם המפרש שחב"א עם חבירה הקיים כבדושת על חמלו וכן כהן הראב"ד בספר מ' מהלכות פסולין כמקדשין דין א' שהיה עם חבירה כהן. אבל קשה דהא הרמ"ב הביא בסוף פרק ה' דהריהו דאפילו מושבי כהנה וכן שיש מביאין איהו וכן פוסק הרמ"ב בס"ל מהלכות מחוייבין פירו: א"כ א"כ יביאו נכסל בחטאת ועיין מה שכתבתי לקמן ב"ש"פ כי על הראב"ד. אבל הרמ"ב בפירושו הביא בפרק א' מהלך ג' כשר על הא דמתני' ו"ל וזה שם מתני' למעלה ומחוייבין למטה הרי חטאת ששעה למעלה מחנה כשר ומתה פסול וכן חטאת ששעה למטה מכל למח הדבר דוחק כגון שמתעבדו קני רחל וזה שמונה עם קני לאה וזה שמונה והכין לקח כל ועשה חמלו למעלה וחמלו למטה הרי חטאת ששעה למעלה ארבעה מהן כשרים וכן עולות ארבעה ששולין וכן כהונה ששעה למטה מרבעים מהן כשרים וכן חטאות וברי רחל הקריבו עליה שתי חטאות ושתי עולות כללד וכן לאה עכ"ל ע"ש. הרי שמתכבד לכל אשה המתה אף בלא מחלו והעטם מכוול החוב"ש סוף פרק א' בשם תוספות הרי כדעיי"ל דאיהא שם שתי נשים שמתו קריבין בעיבוד לאיהו שירא כהן הגמרא במסכת שרומין וכן הביא בשם הרמ"ב בהמה ציניס ו"ל וצירוב דהנהה כהה לרבי שמתו הדמים יהו חתא א"כ וכן הדין כל העולות או כל חטאתי מכלי חמי נוחת ומחלת לך מתכבדי: וכן כל נחית מעוד ששופר סחם על דעת צ"ד איהו וכו' כאלו הדין ע"ש. והנה דוקא אם הדין כך החילוק. אבל כהן דמתני' שמתו קריבין כל אשה קייס לעולם וקריבין אל כל אחת מהן לחטאת וחמלו לעולה ולכך חטאתי פסולין ולחמלו הנשים מהני חמלו ויחלקו ועיין מה שכתבתי בפרק ה' דבזבחים קטנה צ' ובזבחות יום טוב

לפיקרי מהעדרות רק האז' א', כמין הטחול שבוה, דלקריב
 עוד חטא א', שח' שיהי' הן מהסחמות, וכו' און בעסחמות רק
 חטא: א'. ולא הבנתי דבריו הקדושים, למה נקט בריש סיה' מנין
 פירוד הסחמות כפולות ממנין הסחמות המפורשות, מה אריא כפולות
 אשי' היו שוות גמי דיח' הכי, כגון שנתערבו ד' פירודות סחומות ב'
 חטאות המפורשות, גמי אינו ראוי ללקריב מהעדרות רק ב' החטאות,
 דהיינו חזי' מנין הפירודות הסחומות. והו' דנין לר"ב בין לרשב"ן ק'
 דלפי דברייה כל הרבנות דא"ל המכנה הוא, דלפעמים עלה מנין מהנה
 כבר ומחנה כפול למנין החטאות שבוה. ולפע"ד אם זהו הרבנות דקמ"ל
 מחני', עפי' כו"ל לחנה למקט רבנות עפי', דלפעמים יעלה מנין
 המרובה כבר למנין חטאות שבוה, וכגון שהיה כאלן ד' פירודות פתומין,
 ג' מן חטאות וא' עולה, ונתערב בויתין חטאת אחת מפורשת, מורד
 לקריב מה' הפירודות רוב המנין של המפורשות, דהיינו נ' פירודת
 לחטאת, מדיח' הוא מספר החטאות שבוה. ואשא עיי' להר המור,
 ה"ג פ' הרב"ב"ט. ואלהה ובהה נ' דרך אהרת מהר"ב והרשב"ן,
 וקרויין דברי קדשו לדברי רבינו אברהם שהבאנו לעיל, דה"ל למשנתו
 מיירי ככל הך משיית לעיל, דהיינו דיעבד שכבר הקריב הכסו.
 אמנם גם דברי קדשו אינם מובנים יפה, וגם הנהלתו בעצמן משבושבת.
 ונראה עתה גדולה היה לפע"ד שיה כוונת רבינו. חז"ה שנים
 ב' חטאות, ר"ל פיהו הפירודות הסחומות כפולות ממנין החטאות
 המפורשות שנתערבו עמו, כגון שנתערבו עשר פירודות סחומות עם ה'
 חטאות המפורשות. והכהן הקריב י' פירודות במקום אחד וה' פירודות
 במקום האחר, אז בין שהקריב העשר פירודות למעלה או שהקריבן למטה,
 מחנה מהם כבר, עכ"ל רבינו. אולם מן ה' עשה כלל האחר לא
 פ"י לו רבינו מה דיח'. אבל פשוט דקעשאן לה' למטה, כולן כשרין
 מה"ו. ואם עשאן למעלה כולן פסולין דשמה הן ה' החטאות המפורשות.
 וגם לא השמיטנו רבינו ז"ל פ"י שישא דמתני', דקאמר חטאת שנים
 בחז"ה המנין שבוה כ' כשר. וכפי הגר'ה כוונת רבינו
 שהסיפא מפרש מתוך פירושו דרישא, דר"ל ביהו כאלן י' חטאות
 המפורשות, שיהו הכספה הפסול מה' פירודות הסחומות שנתערבו עמהן,
 וה' סחומות היו קלת מנין חטאות וקלן עולות, ונתערבו כולן יחד,
 והכהן עשה י' במקום א' וה' במקום האחר, אז אותן עשה למעלה או
 שכן עשה הפירודות או החטאות כולן פסולות, דשמה הן מהחטאות
 המפורשות. אמנם אותן עשה למטה, אם עשר עשר למטה, הרי ה'
 מהעשר יתירים על מספר הפירודות הסחומות, והן ודאי כשרים,
 דהרי ה' מאותן עשר שהוקרבו למטה, על כרחך מחטאות המפורשות
 הן. ומשאר ה' עשה למטה, עכ"ל כבר כנה מנין החטאות שבוה.
 והיינו דקאמר הנא ממנין שבוה כבר. וכ"כ בלא הקריב למטה רק
 חמש פירודות, נ"ב כבר בהן רק מנין החטאות שבוה. והו' כוונת
 הדברים וגם ודאי ק' הוא רבין, אף שלא בירא לו רבינו ק' בלא
 הישב. והנה מלבד שיש לדקדק קלת למה נקט רבינו מספר י' וה',
 הרי חספת מרובה לא חספת, ועפי' כו"ל למקט המל' במספר ד' וב',
 ובחזיתו הוקן שכבר רבינו, כדי שלא יהגבלל רבניו המספרים. אבל
 מלבד דקדוקו הקל הוה, כל רוחא יראה כמה יקשה עלינו לטון דברי
 קדשו בלשון המשנה. דהרי בריש' ב' חזרה שיש בחטאת, רבן דקדוקי חנה
 וקאמר מחנה שבת ומחנה פסול, על כרחך ב' הו' קאי, דבין עשה
 י' למטה או למעלה, מחנה מנין כבר וכו'. אבל מדין של ה' לא
 איירי חנה כלל בך בנה. וא"כ קשה מה דקאמר חנה אח"כ, חטאות
 שנים בבוה, דהיינו שנתערבו י' החטאות המפורשות עם ה' סחומות,
 והכהן עשה י' פירודות במקום אחד, וה' במקום האחר, מנין החטאות
 שבוה כשרין. וקשה על איזה איפן מקריבה קאמר חנה דמנין שבוה
 כשרין, אז על אופן שהקריב למעלה, הרי בין עשה עשר או חמש
 למעלה כולן פסולין, דשמה הן מהעשר חטאות המפורשות. ואז על
 אותן עשה למטה, קאמר חנה דמנין החטאות שבוה כשרים. הא
 יהנה אם עשה ה' מלמטה, שפיר טייד לומר לאין כבר מנין רק מנין
 החטאות שבוה הסחומות, דשמה כולן הן מהסחומות שיש כן נ"כ
 עולות. אבל הרי בריש' אמרין להחמשה לא איירי חנה כלל, ואין
 לאמר דהא דקאמר בריש' און כבר מנין חטאת שבוה דקאי על
 ה', ורק כעשאן למטה. אפי"ן דבסיפא קאי על העשר, ורק כעשאן
 למטה. וגם בכה"ג לא אפשר, דהרי כעשה עשר למטה, או מלבד
 החטאות שבוה, כשרים עוד ה' פירודות, שיתירים המפורשות על
 הסחומות, דהרי כעשה י' למטה, ה' הוקן ודאי מהמפורשות הן,

וכמס"ר. שוב ראיתי גם פ"י הר"ב"א שכנ"ה המפרש לקיין, וזה
 חוק פירושו. חז"ה שנים בחטאת, כגון שנתערבו ח' פירודות
 חובה סחומות, שד' מהן חטאות וד' עולות, עשה ח' חטאות מפורשות,
 והכהן הקריב ח' מהעדרות למעלה וח' מן למטה, אותן ח' שלמעלה
 כולן פסולין, לדולי הן החטאות המפורשות, רק שמהם לא איירי
 חנה. ורק בח' שלמטה קאמר חנה דמזיתן כבר, דהרי ד' מנין
 כשרות לחטאות מהעדרות בין הן מהסחומות או מהמפורשות.
 חטאת שנים בחז"ה, ר"ל אלא בנתערבו ח' חטאות המפורשות
 עם ח' פירודות חובה שד' מהן חטאות וד' עולות, והכהן הקריב י"ב
 מהעדרות למטה וי"ב למטה, המנין שבוה כ' כבר, ר"ל
 אותן י"ב שלמעלה ודלי כולן פסולין מספק, לדולי הם מהס"ו חטאות
 המפורשות, ומנין לא איירי חנה, דומיא דריש' דלא איירי חנה
 מאותן שהקריב למעלה. אלא בנותן י"ב שהקריב למטה עכ"פ ח' מנין
 כשרות לחטאות דהרי מאותן י"ב שהקריב למטה, ד' מהם יתירים על ח'
 הסחומות, ולולי הן מהחטאות המפורשות, כשרות. וא"כ
 ח' הרי אשילו ויהיו כולן מהסחומות, עכ"פ ד' מהן כשרים לחטאות.
 נמלא שמהותן שלמטה ח' כשרים לחטאות, והיינו ממנין שבוה דקאמר
 חנה, כלומר כמנין כל הפירודות הסחומות, שהיו ח' פירודות, עכ"ל.
 והרואה יראה שגם הר"ב"א הוקן בעקבת הרמב"ם דכתבני' מיירי
 דיעבד, ובריש' חובה שנים בחטאת אפי"ן דגם דכתבילת מותר
 לקריב ד' חטאות מהעדרות, אפי"ן נקטה דיעבד מאוס כשר, ולא
 לאשמעינן שבהיה מספר המפורשות כפול מהסחומות, בכתבילת לא היה
 ראוי לקריב מהעדרות רק ד' חטאות, דמה שיקריב יותר יש בהן
 ספק שמה הן מהסחומות והן עולות, מההקריב כבר החטאות שבוה, וזה
 או שמה הן מהמפורשות שכן חטאת, לפיכך בין למעלה בין למטה היה
 אכור להקריב בכתבילת. קמ"ל שישא דעכ"פ דיעבד כשרים ח' למטה
 חטאות. אולם אם כי גם דבריו חנה ונדק לדיוח' אפי"ן לא איירי
 להבין גם דבריו הקדושים, ואחרים ואחרים מלהזכיר הדקדוק הקל גם
 בדבריו, שהעמים רבינו על שכלנו החלם מספרי ח' י"ב ס"ו, והיה
 יכול לומר כל זה בקלור, דחובה שנים בחטאת, ר"ל שנתערבו ב'
 סחומות שאחד מהן חטאת ואחד עולה עם ב' חטאות מפורשות, אז
 כחטה אותן הכהן ב' שלמעלה פסולין, ומנ' שלמטה רק א' כבר, ולא
 ב' דשמה שיהיו מהסחומות. ובמק' ב' ספי"א הנה' שנים בבוה, הומ"ל
 דמייירי שנתערבו ד' חטאות מפורשות בב' פירודות סחומות שחד מנין
 חטאת ואחד עולה, והכהן חנה אותן, ועשה ג' למעלה וג' למטה,
 ג' שלמעלה פסולין וג' שלמטה כבר מהן ב' מטעם ה"ל. והיינו ממנין
 הפירודות הסחומות. וא"כ ל"ל רבוי המספרים ה"ל, הרי לא העדיף
 המרבה והממעט לא ההסיר. אבל מלבד זה קשה דמאן נבר ומאן נבר
 נרביע הר"ב"א למעלה פסול בקופתו חנה וליש' פירושו בלשון המשנה,
 דבריש' דקאמר חנה חז"ה שנים בחטאת, עכ"ל.
 ל"כ ר"ל לרדך לפרשו דר"ל ביהו חטאות המפורשות כפולות מהסחומות
 שבוה. והרי משמעות לשון המשנה משמע דרבה איכאל. והו' ק'
 בדברי הר"ב"א שפירש בריש', דשנתערבו ח' סחומות בח' חטאות
 מפורשות, או מחנה כבר דקאמר חנה, ר"ל ד' מהה' שלמטה כשרות,
 ויהיו ממנין החטאות שבוה הסחומות. מנלא סגול ריב"א בשעת
 הר"ב, דרך אמאי דשח חנה דאין כבר רק חטאות שבוה קאי
 כולה מתני', רק דלפעמים מהוון מספר זה למחנה כבר ומחנה פסול,
 וכגון בריש'. וא"כ האין כתב הר"ב"א בעצמו דמה דקאמר חנה כספי"א
 דמנין שבוה כבר, היינו כמספרי כל פירודות הסחומות, והרי זה
 אינו כמספר חטאת שבוה. ובלבד זה גם רבינו הר"ב"א הרגיש
 ברמין פירושו, שכבר מיהו חטאת שנים בבוה, אין לישבו כענין
 חז"ה שנים בחטאת, עכ"ל. ור"ל ביה שאין כוונת הדברים בזה ב' ב' ש'
 דחובה שנים בחטאת, ר"ל שהחטאות המפורשות כפולות מהסחומות
 שבוה, וכתבילת שנים בבוה ר"ל שהפירודות המפורשות כפולות
 מכל פירודות הסחומות, והרי אין זה מזה ומזה. ועוד יש לדקדק
 כמה בדברי הרמב"ם וריב"א, שאלתי לפסוק כל הקמטים ההם.
 ואשנה בקמיתא שכבר הארכנו קצת יותר מדלי. וכל כוונתינו רק
 לברוע למה אמרו ולא נרפו לדברי רבינו אברהם ז"ל דברי רבנתינו,
 והרן ולפרש משתניו כוהיה. ואחן שוו' לאלהים על ישראל נאוהו,
 אשר בין טובים שס קני, כליחן מושב קני, לבאר גם משנה זאת המורה
 וקמורה לפרשה כלמא לכפורה בבורה, בני חבורה עוורה פמורה,
 והצדק הקורא לעושים עורה, דרך פורה, שטעונו כשלאמר אורה במורה:

נעמי דברי הרמב"ם כגון
 עפס ויהיו דוכי' דהכס
 בעל וסאל (לא שם) מה
 שיעבד למעלה ומה שיעבד
 לו מה דמועט כבר ולא
 מהכרין להמרוז מטעם
 זה הכלל שאי אפשר לחק
 הקיים שיהי' מל' אשם
 אחת למעלה ולמטה דהמרוז'
 כבר ומטעם שכתבתי כ"ל
 דהא באש שפייג וידעתי
 דהמאי קיים שוהיה בעלת
 המרובה לקריב חזן למעלה
 אותן למטה היה כולן אשם
 ממילא היו עשרה קיים
 המכרית של בעלת העשרה
 ומהילא היו כולן בעל' כשרים
 רק שפסק הוא שמה כמות
 החלה קיים שיקריב חזן
 למעלה היו עשרה קיים
 של חתמה ועשה כל
 עשרה קיים של חתמה בכל
 למעלה ונשאל החתמה או
 שיה עשרה כל העשרה
 קיים למעלה ופסול השולל
 ויהיין שפיה הכס עפי' ידיו
 בעלת החמה וחסן בעלת
 החמה פסול בידים עפי'
 ויהיין שלם הקיים של בעלת
 העשרה ממילא יזיה בעלת
 החמה להכריז חקק מה
 שיהוק לבעלה עשרה חקקת
 בלה ולקט המועט כבר
 גדולי ויהי' שיה הרמב"ם
 והי' לא מספרי ח' ח"ב
 הכר ולא הרבות פ"י שאל
 עשה הפסול על ידו ואף
 שיהיה הפסול אותה בעלת
 עשרה לקריב מנין עשרים
 קיים עפי' שאלתי מה
 שיעשה למעלה או לאתק
 מ"ג ע"פ זיוו שלה לא
 עשה שום פסול אף אם
 מיהא דעשרה קיים שוהיה
 שיקריב חזן למעלה
 ומה למטה היה מל' אשם
 קיים מל' הכל כשרים
 מהה' חובה לקריב מל'
 מה' אשם שיהיה חזן בעלת
 החמה אם מהכריב כל
 העשרה קיים של המועט
 הכל למעלה או למטה או
 גדולי חזין פסולה ויה
 מדוקק בלשון הרמב"ם
 מאור ח"ב כשיעבד הכס
 ויעש' דעשי' חזין למעלה
 וחזן למטה גדולי המרובה
 כבר מטעם זה הכלל כיוון
 שחזן של המרוב' כשרין
 לך הכל כשרין דעשי'
 המרובה לא עשה שום
 פסול בקיי בעלת המועט
 כן נראה לי שיזוד דברי
 הרמב"ם. ולקני' הריש'
 לי דעשרה קיים ומאה
 קיים אף באש גוף
 דמועט כבר דהיינו במנחך
 אפי"ן המרובה נ"ב כבר
 דהא אף לא מיהא דעשרה
 קיים לפסול וזיהיה בעלת
 החמה לכשר חזן בעלת
 העשרה קיים אפי"ן שיהיה
 לבעלת החמה שמי' קיים
 כשרים ויהיו שבוה אשם
 מהמאה גדולי כולם כשרים
 כהכלל דמשתנו דל מוס
 שיה אשם יכול לחק' וכו'

רק יהנה שלמנה אחת עשה וללחט שכמה עשר קיים או רק המועט כבר ולא המרובה היך דמנחך ועל דברי הרמב"ם שכבר שינוי עם חנהה דהא קשה דהא כפי"א דכריתות מיד איכא בשמי
 נמי שפיה שח' מנין הפסול אחת מנין חובה בעל ח'ק דכל ח' ביאש קרנ

במה דברים אמורים פרק ג קנים

קבעה נדרה סי' מ"ה
סי' י"א :
עניני נוסחאות
קבעה נדרה נכבד
ד"ו לנדרה.

באורי הגר"א
קבעה נדרה סי' כ"ט
ש"י ידעה מאיזה מין
פירשה אם מחמת ספק
בהנחה או מין אחר
הכל נבית וזה כללון
קבעה עכר פירשה ונכחה
כגון שהנחה עכשו כוונת
וא"י הם פירשה מאיזה
המין או מ"כ ש"ו לא
ולפיכך מביא סי' ג' המחוקק
כ"ל ג' לנדרה ונכחה
א' ונ' מני יונה ג"כ
לנדרה : נ"א קבעה
נדרה : סי' כ"ט נדרה
קבעה עליה או מן החוקק
או מן בני יונה ונכחה
שנחה לבין פירשה שו
לנדרה : והיא נכחה מה
קבעה : צריכה להביא סי'
פירושה : החוקק שמה
מה שפירשה לנדרה עשה
הספק למטה כי כהן עשה
כ"ה : דהיינו שמים
למחלה ונ' : ל"ט אלא
דחייבין שמה שמים
שפירשה עשה כהן למטה
מחלה עדיין לא נעשה
כלום לנדרה : וצריכה להביא
מה חוקק ומה בני
לנדרה ונכחה א' : כי שמה
מה שפירשה נדרה קריבו
למטה מ"א עשה כ"ל על
חובה למטה : ופסול החשאת
אלו הניח : כשרה מ"א :
שמה עשה החובה למטה
כ"י כשר העולה : ו"א
עשה החובה למטה וכ"ה
סיו למטה א"כ המביא
לנוגה מן החוקק מ"א :
שמה קבעה חוקק וכ"י
אלו החוקק ככ"י א"כ
החוקק שמה מביא עכ"י
עם הכני יונה מן עותותין
ולמה משלים לשלם לחובה
ואם קבעה ע"ל כ"י אלו
מחוקק כולו מחוקק ועולה
כ"י עולה לחובה :
ואין יודע כ"י בכל פגומה
ג"כ הכסן אינו יודע רק
הגב ואינה יודעת הקט
ג"כ ואין יודע : בן עזאי
כ"י : הולך לשיעור בסוף
סי' : ס"ב מינין תביא
ש"י : ג"כ גא"י מאיזה
מין שמה פירשה ושמה
פירשה הדין וקריבו כ"י
וכוונת פירשה כ"י וקריבו
למטה ולפירשה להביא כ"י
חוקק לנדרה ונכחה א'
כ"י ושמה פירשה כ"י
וקריבו למטה ולפירשה להביא
כ"י ה"י א' ועוד עולה
אחת חכמה מין החשאת
שמה כהנחת שמיניא
עכשו חוקק שמה פירשה
חוקק

הר"ב והרמב"ם : קבעה נדרה לריצה להביא עוד ה' פירושה.
פי' הר"ב כגון שאמרה בשעת נדרה הרי עלי קן ממין פלוני
ופירשה נדרה לעיל לא פירשה כלום בשעת הנדר אלא לאחר
שנדרה וכו' ועשה הכהן שמים למטה ולא ידע כו' דשמה הנדר
נעשה למטה כו' דה"ש שפירשה ג"כ
וייחדם אותן של נדרה (וכ"כ הר"ב
בבבא דמב' מינין וס"ה הכ"ה שהרי
הכל בחלוקה אחת הן בעינין ולפיכך
שייך לומר שיש כאן ספק ואין ידוע מה עשה הכהן ושמה הנדר
נעשה למטה דאלת"ה ב"ן שאין כאן אלא מין א' מתי ספקא
איכה ממילא אותן של מעלה הן של נדר אלא מיירי שקבעה
לכאן לא אמרה לו איזו של נדר ואיזו של חובה כמו בפירשה כ"כ
הרמב"ם מה' פסולי המוקדשים בשם הר"ם קירקוס ו"ל ויראה
לי לדרווחה דמלתה קאמר דהבא לא אמרה לכאן דה"ל לנדרה
כו' חתי שפיר. דמ"מ חלוקה בבא זו מן הקודמת.
במאי דהבא וקודמת לא קבעה וכן כמי איפכא דבבא הקודמת
יכולין לפרש שפירשה בינה לבין חלוקה אלא משום הרמב"ם
קבעה נדרה ונכחה : כהן רוצה עכשו להלך בבא זו כל האפשר
ובבבא נדרה נכחה ואלא קאמר מה פירשה בינה לבין עולמה
ולר"ש : שכתבתי דמפרש פירשה כמו קבעה מפרש קבעה
כעין אחר. ואחרי כללות הכל קודם דברי ר' יוסעב
הכני מעתיק כל מה שמפרש ר"ש" מקבעה וחילך : צריכה להביא
עוד ה' פירושה. פי' הר"ב שתי חורים וכ"י בני יונה ולעבות
הרבעתן למעלה כו' וצריכה להביא נמי בן יונה או חור להטות
וכ"י ב' : ממ"ג כדמחיק הר"ב לקמן בסמוך חל מ"ש שם ואם
החובה נעשית עולה למטה והטות למעלה א"כ נדרה נמי כו'
ולעיל לא פי' ק' כמ"ש שם וכן לקמן לא מחיק הכי : מ"ש שם בס"ד
ומאי דכ"י והטות שמיניא עכשו תביא על הספק ולא תאכל
וכן לכל ההשאות דבמית' השאות על הספק וכמ"ש הרמב"ם
בפירושו ובחבורו כ"פ הנזכר ועיין בפ' הר"ב ב"ב בסוף מסכת
המורה : מושגי מינין תביא כ"כ : ל' הר"ב חל כשהביאה ב' מינים
ובכחה איזה מין קבעה לנדרה ואיזה מין קבעה לחובה.
וכן לשון המפרש בשם רבינו יצחק בר יודנה : והיא תמה על זה
דלמאי ג"מ בעינין שקבעה לחובה ועוד דבסמוך מוכח שאם קבעה
לחובה דלא כ"י לה בביתם שמוכפת ממוס חובה והבא לא בעינין
אלא שם דהיינו ד' לנדרה ובתים לחובה. אבל הרמב"ם לא כתב
אלא שמה נדרה. ומ"ש עוד הר"ב ועשה הכהן כל מין ומין
אחד למעלה ואחד למטה שהיה סבור ככ"י חובה שהזומת.
גם זה מדברי המפרש ולרבותא פירשו קד. שאש"י הם חרע
שעשה הכהן כל מין ומין כ"י. דלא חיימא דהשתא שמכל מין
ומין הקריבו עולה א' שלא תהא צריכה להביא להשלים נדרה
אלא ג' פירושה שהרי ב' עולות קריבו והעלה האחת לחובה
והאחת לנדרה. קמ"ל דלא דהא בפירשה יתדה זו לנדרה מיירי.

קבעה נדרה סי' מ"ה
סי' י"א :
עניני נוסחאות
קבעה נדרה נכבד
ד"ו לנדרה.
באורי הגר"א
קבעה נדרה סי' כ"ט
ש"י ידעה מאיזה מין
פירשה אם מחמת ספק
בהנחה או מין אחר
הכל נבית וזה כללון
קבעה עכר פירשה ונכחה
כגון שהנחה עכשו כוונת
וא"י הם פירשה מאיזה
המין או מ"כ ש"ו לא
ולפיכך מביא סי' ג' המחוקק
כ"ל ג' לנדרה ונכחה
א' ונ' מני יונה ג"כ
לנדרה : נ"א קבעה
נדרה : סי' כ"ט נדרה
קבעה עליה או מן החוקק
או מן בני יונה ונכחה
שנחה לבין פירשה שו
לנדרה : והיא נכחה מה
קבעה : צריכה להביא סי'
פירושה : החוקק שמה
מה שפירשה לנדרה עשה
הספק למטה כי כהן עשה
כ"ה : דהיינו שמים
למחלה ונ' : ל"ט אלא
דחייבין שמה שמים
שפירשה עשה כהן למטה
מחלה עדיין לא נעשה
כלום לנדרה : וצריכה להביא
מה חוקק ומה בני
לנדרה ונכחה א' : כי שמה
מה שפירשה נדרה קריבו
למטה מ"א עשה כ"ל על
חובה למטה : ופסול החשאת
אלו הניח : כשרה מ"א :
שמה עשה החובה למטה
כ"י כשר העולה : ו"א
עשה החובה למטה וכ"ה
סיו למטה א"כ המביא
לנוגה מן החוקק מ"א :
שמה קבעה חוקק וכ"י
אלו החוקק ככ"י א"כ
החוקק שמה מביא עכ"י
עם הכני יונה מן עותותין
ולמה משלים לשלם לחובה
ואם קבעה ע"ל כ"י אלו
מחוקק כולו מחוקק ועולה
כ"י עולה לחובה :
ואין יודע כ"י בכל פגומה
ג"כ הכסן אינו יודע רק
הגב ואינה יודעת הקט
ג"כ ואין יודע : בן עזאי
כ"י : הולך לשיעור בסוף
סי' : ס"ב מינין תביא
ש"י : ג"כ גא"י מאיזה
מין שמה פירשה ושמה
פירשה הדין וקריבו כ"י
וכוונת פירשה כ"י וקריבו
למטה ולפירשה להביא כ"י
חוקק לנדרה ונכחה א'
כ"י ושמה פירשה כ"י
וקריבו למטה ולפירשה להביא
כ"י ה"י א' ועוד עולה
אחת חכמה מין החשאת
שמה כהנחת שמיניא
עכשו חוקק שמה פירשה
חוקק

יבין תפארת ישראל בועז

מ"א ר"ל אם קבעה מחלה זמן א' להבאת נדרה עם עולת חובה,
שאלמה הרי עלי להביא ביה עולת חובתי עם ב' עולות של נדרה.
ופירשה ג"כ מאיזה מין תביא קן של נדרה והביאה ב' קינין ממין א',
וכהן הקריב ב' מין למעלה ונ' למטה, והיא שכתה מאיזה מין
פירשה נדרה, אבל יודעת מאיזה מין הביאה הב' קינין : ג' דלמשל
הם הביאה תחלה כל ה' פירושה ממין א, יש לחוש שמה נדרה ממין
ב, ונכסלו לה רב' של נדרה שהביאה ממין א. וגם עולת חובה
כפסל, דמלתא הביאה עם עולת נדרה כמו שנדרה, א"כ אינה עולת
חובה. ואפי' נדרה ממין א כמו שבאמת הביאה תחלה, עכ"פ
מדפסל לה עולה אחת מנ' של נדרה שהקריבתו למטה א"כ נכסלו
לה גם כל הב' עולות שהביאה תחלה א' לנדרה וא' לחובה, דהרי
נדרה להביא כל הב' עולות ביחד. דא"ל דעכ"פ ידי חובתה רצויה לה
לל' דהרי מלאת א"ל טובה. ו"ל כל שמתכוון שלא לל' לכ"ע לא
יאל [כ"ן ר"ה ר"ה א']. נמלא שייכל הדי פירושה שהביאה תחלה,
לא הוכשר לה רק חשאת חובה. לפיכך תביא השתא, קן ממין א
וקן ממין ב, לל' נדרה, דשמה קד או כך נדרה. ועוד תביא
פירשה א' לעולת חובה ממין א, דהיינו כגון החשאת שהקריבה
החלה ותקריב כל ה' עולות אלה ביחד. אבל אם היתה יודעת מאיזה
מין נדרה, כגון שידעת שנדרה ממין א, אבל אינה יודעת מאיזה מין הקריבה,
אם ממין א, או ממין ב, אף שבאופן זה נמי יש לחוש, שאש"י אם הקריבה
תחלה ה' פירושה ממין א כמו שנדרה, אפי' הרי נכסלו לה כל הב' עולות
שהקריבה תחלה, דהיתה חייבת להביא כל הב' עולות ביחד, והיא לא הביאה רק
ב' עולות. עכ"פ מדיודעת איזו מין נדרה, א' ל' להביא השתא רק ד' פירושה.
דהיינו ב' ממין א כמי שנדרה, דשמה ממין ב הביאה כל ה' פירושה תחלה
ומדמסופקת מאיזה מין הקריבה החשאת שחובתה בין ד' פירושה הראשונות,
והרי כמין ההוא לר' שיהיה נמי עולת חובה שתקריב השתא עם הב' עולות
של נדרה ביחד. להכי תביא השתא עוד עולה א' ממין א, ועולה א' ממין
ב משום ספק שמה כך או כך הים החשאת שהביאה תחלה. נמלא דככה ג' לא
מדידעו שיהיה שפחה גם היא גם הכהן מה הביאה, ומכ"ה לעיל סי' מ"א : (גב) ר"ל

מ"א ר"ל אם קבעה מחלה זמן א' להבאת נדרה עם עולת חובה,
שאלמה הרי עלי להביא ביה עולת חובתי עם ב' עולות של נדרה.
ופירשה ג"כ מאיזה מין תביא קן של נדרה והביאה ב' קינין ממין א',
וכהן הקריב ב' מין למעלה ונ' למטה, והיא שכתה מאיזה מין
פירשה נדרה, אבל יודעת מאיזה מין הביאה הב' קינין : ג' דלמשל
הם הביאה תחלה כל ה' פירושה ממין א, יש לחוש שמה נדרה ממין
ב, ונכסלו לה רב' של נדרה שהביאה ממין א. וגם עולת חובה
כפסל, דמלתא הביאה עם עולת נדרה כמו שנדרה, א"כ אינה עולת
חובה. ואפי' נדרה ממין א כמו שבאמת הביאה תחלה, עכ"פ
מדפסל לה עולה אחת מנ' של נדרה שהקריבתו למטה א"כ נכסלו
לה גם כל הב' עולות שהביאה תחלה א' לנדרה וא' לחובה, דהרי
נדרה להביא כל הב' עולות ביחד. דא"ל דעכ"פ ידי חובתה רצויה לה
לל' דהרי מלאת א"ל טובה. ו"ל כל שמתכוון שלא לל' לכ"ע לא
יאל [כ"ן ר"ה ר"ה א']. נמלא שייכל הדי פירושה שהביאה תחלה,
לא הוכשר לה רק חשאת חובה. לפיכך תביא השתא, קן ממין א
וקן ממין ב, לל' נדרה, דשמה קד או כך נדרה. ועוד תביא
פירשה א' לעולת חובה ממין א, דהיינו כגון החשאת שהקריבה
החלה ותקריב כל ה' עולות אלה ביחד. אבל אם היתה יודעת מאיזה
מין נדרה, כגון שידעת שנדרה ממין א, אבל אינה יודעת מאיזה מין הקריבה,
אם ממין א, או ממין ב, אף שבאופן זה נמי יש לחוש, שאש"י אם הקריבה
תחלה ה' פירושה ממין א כמו שנדרה, אפי' הרי נכסלו לה כל הב' עולות
שהקריבה תחלה, דהיתה חייבת להביא כל הב' עולות ביחד, והיא לא הביאה רק
ב' עולות. עכ"פ מדיודעת איזו מין נדרה, א' ל' להביא השתא רק ד' פירושה.
דהיינו ב' ממין א כמי שנדרה, דשמה ממין ב הביאה כל ה' פירושה תחלה
ומדמסופקת מאיזה מין הקריבה החשאת שחובתה בין ד' פירושה הראשונות,
והרי כמין ההוא לר' שיהיה נמי עולת חובה שתקריב השתא עם הב' עולות
של נדרה ביחד. להכי תביא השתא עוד עולה א' ממין א, ועולה א' ממין
ב משום ספק שמה כך או כך הים החשאת שהביאה תחלה. נמלא דככה ג' לא
מדידעו שיהיה שפחה גם היא גם הכהן מה הביאה, ומכ"ה לעיל סי' מ"א : (גב) ר"ל

משנת חכמים
מכאן : וי"ל דמכל
מקום ק' אחד נזרתי כשר
דכה אלא לא מנכרין רק
קסאמה אלא כ"י הים
המחוקק

אל הכהן עשה הכהן ב' למעלה וב' למטה ולא ידע אם נדרה עשה למעלה והובחה למטה אם להפך והיא גם היא שכחה איזה מין קבעה לנדרה אם תורים אם בני יונה לריכה להביא עוד ה' פרידות דשמה הנדר נעשה למטה והחובה למעלה ואין כשר אלא עולה שבחובה בלבד ובשאר עליה חטאת של חובה ובני עולות של הנדר **ששיני נתנתם לכהן ואין ידוע מה נהגיהו**. כו' שזין שאפשר שנדרה נעשה כולה ומפני שכחה בחיזה מין קבעה נדרה

לריכה להביא ב' תורים ושני בני יונה ולעשות ארבעתן למעלה כדי ללאת ידי נדרה ולריכה להביא נמי בן יונה או תור לחטאת להשלים חובתה הרי חמש פרידות. וה"מ כשהביאה מחילה נדרה וחובתה הכל ממין א' אבל אם ידעה שמתהלם הביאה נדרה וחובתה משני מינים ושכחה מחיזה מין קבעה נדרה לריכה להביא ו' פרידות ארבע להשלים נדרה דהיינו שתי תורים ושני בני יונה כדאמרן לעיל כיון שאינה יודעת בחיזה מין קבעה לנדרה ולריכה ללאת ידי שניהם ושתי תורים או שני בני יונה לעשות א' חטאת וא' עולה להשלים חובתה. והכא לא אמרין דדי לה בבן יונה או תור לחטאת בלבד ותעלה לה העולה שהקריבה תהלה לשם חובה כדאמרן לעיל. דכשלא כשהביאה ממין א' אינה לריכה להביא לעולה חובתה ממ"כ אם אותן תורין שקבעה לנדרה נעשה למטה שחיהן א"כ חובתה למעלה כולה וינאה ידי חובתה מעולה ואם רובתה נעשית עולה למטה והטאת למעלה א"כ נדרה נמי נעשית אחת למעלה ואחת למטה וינאה ידי נדרה מוחך אחד ובתי תורים שהביאה עכשיו בלאת ינאה ידי נדרה ובחאתה ידי עולה חובתה ואם חובתה נעשית כולה למטה והחטאת כשרה והעולה פסולה הב' תורים שהביאה עכשיו בלאת השלימה חובתה והא' הוא נדרה וחטאת שמביאה עכשיו הביא על הספק ולא תאכל ואם היו הראשונים יונים הביא עכשיו חטאתה בן יונה ועולה אינה לריכה ממ"כ כמו שהמרנו בתורים אבל כשהביאה ב' מינים ושכחה איזה מין קבעה לנדרה ואיזה מין קבעה לחובתה וגם שכחה מה פירשה ועשה הכהן כל מין ומין אחד למעלה וא' למטה שהיה עבור ששניהן חובות סתומות מין קבעה לנדרה וגם ב' מינים [לריכה לחטאת לזונה לעולה ויונה כנגד יונה כעשין : נתנתם לכהן ואין ידוע ט'. כגון

והיו עולה שנחפרבה בחובה שאין כשר אלא עולה שבחובה לדעת הרמב"ם והר"ב. וכבר הקפתי לשאול על זה : תב א בש. פי' הר"ב הביא ד' לנדרה כו'. וגם ב' מינים לריכה להביא לחטאת לזונה לעולה חובתה. בן הגהתי מלבן המפרש. ומ"ס לפי שאינה יודעת מחיזה מין היתה למטה "דו"ס הר"ב שפעה הכהן כל מין ומין וכו' לאו דוקא אלא לרובות וכו'. כדכתבתי לעיל. ונמצא שלא יתה ידי נדרה כלל וכל אלו ה' פרידות שמביאה עכשיו לנדרה כולם לריכין לה ללאת ידי חובת נדרה ואם הביא עכשיו תור לחטאת בלבד לא סגי לה בהכי. דילמא אותן שקרבו כבר למעלה היו בני יונה ואין אחד מן התורים של עכשיו שיכולה לזווג עם החטאת שהרי לריכה לנדרה וכן כשהביא בן יונה בלבד לחטאת יש לנו הספק בהפך דשמה בני יונה היה הנדר מתהלם ועשיו למטה ונמצא שהין כאן לזווג עולה לחובה עם החטאת. וכן נמי אפי' אם הקריב מכל מין ומין אחד למעלה וא' למטה אין כשר אלא עולה שבחובה לשיטת הר"ב והרמב"ם נמצא שריך ד' לנדרה. והעולה שבחובה לא ידעינן מחיזה מין היה כדי להביא עכשיו החטאת מוחתה המין. הלכך לריכה להביא מכל מין לחטאת. דהשתא ממ"כ יש לה זוג בלאת מן עולות הראשונות. ולא היה להכשרתה שחביא עכשיו לחובתה ב' פרידות ממין אחד ובתקריב א' לעולה וא' לחטאת סגי לה בהכי. דודאי לית לן בה בעולה שכבר קרבה וכמו שאכתוב לקמן בדברי רש"י והרמב"ם לא כתב אלא שחביא ב' תורים או שני בני יונה ושניהן חובה א' עולה וא' חטאת. וגם הר"ב לקמן בנתנהם לכהן לא כתב שחביא ב' חטאות מכל מין אלא ב' פרידות ממין א'. א' לעולה וא' לחטאת : נתנתם לכהן ואין ידוע כו'. כ' הר"ב כגון שקבעה נדרה וקבעה חובתה. הכא אכשרין ליה לפרובי הכי משום חטאת אחת יתירה שלריכה להביא

י כ י נ תפארת ישראל י כ י נ

איזה מין קן הקריבה ראשון בתחלה, או לריכה להביא השת' ד' עולות, דהיינו קן א' לנדרה מחיזה מין שתרצה, ועוד ב' עולות לחובתה, דהיינו עולה א' תור ועולה א' בן יונה, דשמה קן או קן היה החטאת של הקן הראשון שהקריבה תחלה : והכי כל העולות שהקריבה תחלה נפסלו כולן, מדלא הקריבתן ג' עולות ביחד כמו שנדרה. ב"ל דלין הי, וממילא משתמע מסיפא בקבעה וגם פירשה נדרה. רק דהשתא מהדר למקטע סדרי דכתי דמתני, באופן שיבא מוסיק והלך בכבא שמתא אח"כ מהבנא שחביא תחלה, שאפשר שיוסף עד ד' פרידות ולא יומר. ואפשר שזוהי יתורן גם הדקדוקים שהביאנו כפי' מ"ס. מ"ת. ודו"ק :

גד. אבבא דלעיל קמי' שפירשה נדרה ולא ידעה מה פירשה. רק דקאמר הכא במסופקת נמי אם נתנה להכהן ב' קינין תורים, או ב' קינין בני יונה, או קן תורים וקן בני יונה [ותאמרה, דהרי זה פשוט דהי' שבידע שהביאם קן תורים וקן בני יונה רק שהכהן מסופק איזה עשה להסוף, כך הוא דתי' שחביא ג' חטאת, ונכ"ג הוה סגי בשפירשה נדרה וקבעה מכבא הקודמת, רק שחביא ג' חטאת, דהרי לא חידש התנא כהן כבא עפי' ג"כ נדרה ובחיה ב' מינים, כולה כבכא דלעיל שחייבת להביא ו' עולות, ורק מדבכא הכהן מסופק ג"כ שמה עשה כולן למעלה, לריכה להביא ג' חטאת. וא"כ ל"ל לתנא למקטע הכא שמתפסקת נמי מה הביאה. ונ"ל דה"ט דנקט הכי, משום דכבא זו מיירי שלא ידע הכהן האידן הקריבם, להכי נקט שלא ידעם שהשם נמי מה נתנה, כדי לאשמשיתן בזה רבותא, דלא מנשי' בידעם גבור שהביאם תחלה ב' מינים, בוודאי לריכה להביא ששתא לספק קן חובתה של עולות מכל מין, ומדאיכא ס"ם לחומרא, דשמה הקריבה תחלה כל הד' פרידות של בני יונה, למטה, ולא מהקריב עדיין עולות כלל, ואת"ל שהקריב תחלה ב' עולות

אבל אם הביאה תחלה כל הד' פרידות מכל מינים, והכהן הקריב מכל מין א' למטה וא' למעלה : נגד דמדלינה יודעת איזה מין נדרה, לריכה להביא השת' קן ממין א' וקן ממין ב', הרי ד' פרידות. ומדמסופקת נמי מחיזה מין היה הקן שהקריבה ראשון בתחלה, שבו היה ג' חטאת שחייבת לחובתה, והרי כאלוהו מין של חטאת לריכה נמי להביא הבתא עולת חובתה עם קן של נדרה, לפיכך מלבד ב' קינין של נדרה הנ"ל, לריכה להביא הבתא עוד עולה א' ממין א' ועולה ממין ב' דשמה קן היה החטאת בקן הראשון שהקריבה תחלה. נמצא שמביאה הבתא ו' פרידות. [וה"ה אם הביאה תחלה כל הד' פרידות ממין א', רק שמתפסקת מחיזה מין הביאמן, בלבד הספק שמתפסקת מחיזה מין נדרה, ביכ לריכה להביא השת' ו' פרידות דהיינו קן א' ממין א' וקן א' ממין ב'. דשמה קן או קן נדרה, ושמה לא הביאה כמו שנדרה. ועוד לריכה להביא עולה א' ממין א' ועולה א' ממין ב' דשמה קן או קן היה החטאת שהקריבה תחלה. ואפי' לא נקט התנא כה"ג, מדלינו מלוי שיכחו שניהן היו והכהן מה הביאה, וכמ"ל. ואי"ל דע"כ כמו דמתלך התנא בקבעה נדרה וגם פירשה נדרה, בין אם הביאה תחלה מין א' או ב' מינים, כ"ג הו"ל להתנא לתלוקי בקבעה נדרה ולא פירשה נדרה, דאם ממין א' הביאה תחלה כל הד' פרידות, והכהן עשה ב' למטה וב' למעלה, או לריכה להביא השת' ג' עולות, דהיינו ב' לנדרה מחיזה מין שתרצה, ועוד עולה א' לחובתה ממין החטאת שהביאה תחלה, דהרי מדנסבל לה א' מעולות הראשונים של נדרה שהקריבתו למטה, נפסלו גם עולות נדרה ועולות חובתה שהקריבה תחלה, מדגדלה להביאן יחד. ואם מכל מינים הביאה הד' פרידות הראשונות, ואינה יודעת

משנת חכמים
המפורשים פסולין גושם דאמרינן שפילת קריבא למעלה

במה דברים אמורים פרק ג קנים

בן עזאי אמר... כ"ג פ"א

שנויי גוסהאות... ה"ק רב הון... וז"ל וי"ד... ד"ו וי"ג... וכו'

לכ"ז. כמו שכתוב בסמוך בס"ד: חמאת א'. והר"ב א"פ... ששחקיך כך בפירושו לא פירש הטעם והרמזים כתב א"כ... תביא חמאת מן בני יונה או מן החורים להוסיף על כבש... בן פנח לעולה שהוא קרבן יולדת עשירה... והוא לא ידעה מאיזה מין. וכ"כ בחבורו [ס"י מהספ"מ] כתביא חמאת א' בן יונה או חור עם כבש. וכתב הכ"מ צבס הר"י קרקום וא"ת

ויחוש דילמא חובתה בחורים או בבני יונה ולמה נפטרה בקן מאיזה מין שחלה. ונראה דלמא לא חיישינן כי אין דרך לפרש לחובתה חורים או בני יונה רק קרבן עמי או קרבן עשיר. ע"כ. וז"ל לטון הרמזים שבפירושו זה שכתב והוא לא ידעה מאיזה מין: בן עזאי הומר ב' חמאות. לטון הרמזים ואמר בן עזאי: שהיא מביאה ב' חמאות חור ובן יונה. לפי שאלו חמאות אפסר שקבעה נדרה וקבעה חובתה עם הכבש בחור או בבן יונה והרי היא מקריבה את שניהם יחד וכבר ידעת דעת בן עזאי הולכין אחר הראשון [בס"פ לעיל] לפיכך תביא ב' חורים וב' בני יונה לנדרה ועשו ה' עולות. א"כ תביא לחובתה ב' חורים או ב' בני יונה ומקריבין הא' חמאת והב' עולה. ועוד חור ובן יונה ומקריבין את שניהם חמאת עם כבש העולה ע"כ. ואני חמה מה ענין דעת בן עזאי בהולכין אחר הראשון לכאן דהכא אין ראשון [לחמאת] חור או בן יונה אלא כבש שנעשה עולה עם החמאת. ולכן נ"ל דטעמא דבן עזאי שהוא מסתפק ג"כ שמה קבעה חובתה כבש הכבש בחור או בבן יונה. ובי היכי דקביא ליה להר"י קרקום לדעת הת"ק. ומ"מ פ' זה של הרמזים יש לגמגם בו דכולה מחני' לא מיירי בקבעה חובתה. והכא בנתתם לכהן מוקף לה חוקא בקבעה ג"כ חובתה. ועוד לפירושו אין בין נתתם לכהן לקבעה והביאה ב' מינים כלום. אלא משום דהכא מיירי בקבעה ג"כ חובתה א"כ לא לחני נתתם כו' אלא ואם קבעה חובתה מביאה שש וחמאת אחת אבל רש"י מפרש הכל בענין אחר וכבר כתבתי בפירוש נדרה מפרש קבעה ומש"ה מפרש קבעה נדרה דהיינו שקבעה להביא נדרה עם חובתה דוקא. וכדי לתפ' ריחוק בין פרישה לפרישה אני כותב דברי רש"י ג"כ בהפסקה דיבורים להקל על המעיין: (והא לך פירש"י בזה"ש פ"ו דף ס"ז): קבעה נדרה. שהמרה הרי עלי קן להביא עם חובתי ופירשתי ואינה יודעת מה פירשה כדאמרינן והביאה ב' קנין ונתתם לכהן ועשה כמו שאמרנו: צריכה להביא עוד ה' פרידות למעלה ממין א' דכיון דקבעה נדרה עם חובתה הוקבע עליה קרבן גדול ג' עולות ביחד אם יהיה יודעת מה פירשה וזו שלא ידעה מה פירשה הווקעה להביא ה' עולות ביחד מחמלתה אחת לחובתה וארבע לנדרה וכשהביאה ב' קנין א' לנדרה וא' לחובתה וממין א' לא עשאה כלום לנדרה. שמה אינו ממין נדרה ובהשלמת קן שני ממין אחר לא בני לה שהרי קבעתו לבא עם מין חובתה וא"ת (תביא קן ממין אחר ופירודה) ממין שהביאה שני קנין הראשונים שקרב ממנו עולות חובתה דמ"ג אם חורים נדרה הרי הביאה חורים עם מין שהביאה לחובתה ואם בני יונה נדרה הרי הביאה שני בני יונה עם מין שקרב ממנו חובתה. אם לא נפסל גזול אחד מן הראשונים ה"ג אבל עשאו נפסל א' מהם אין חבירו עולה לה כלום דג' עולות הוקבעו עליה יחד הלכך אם שני קנים הראשונים ממין אחד היתה לריכה בתביא עוד ה' עולות ג' מאיזה המין [שחיס לנדרה ואחת לקביעותה] וב' ממין א'. ד' לספק פירושה ואחת לקביעותה [ומה] שקבעה להביא עולת חובתה עם נדרה וחובתה כבר קרבה וילאה ידיה [אלא שלריכה] להביא מאיזה המין עם נדרה מפני קביעותה: משני מינין תביא שש. שהי חורים ושני בני יונה לספק פירושה. והור בן יונה לקביעות והעוף היתר יהא נדבה: נתרמה לכהן ואין ידוע מה נתנה. אם חורים אם בני יונה ואם קן א' מזה וקן א' מזה ואינו ידוע מה עשה אם כולן למעלה או כולן למטה או חלקן למעלה וחלקן למטה ואינן למטה נמלאת שלא ילאת הפי' ידי לידתה [כ"א חובתה] שמה כולן למעלה ואין כאלו חמאת או שמה כולן למטה (ה' יא קן ופירשה ממין אחר. [מסופק מהשם]).

י ב"ן תפארת ישראל י ב"ן

עולות, שמה כל החורין הקריב הבהן למטה, וכל כבני יונה למעלה, או איפכא, והו"ל כאלו לא הקריבה עדיין עולת חובתה כלל, דהכי כמין החמאת לריך שיביה נמי העולה. ומדאיכא נמי לספוקי שמה החמאות כולן חורין או בני יונה היו ונדאמרינן, להכי לריכה שהיא לחובתה עולה חור ועולה בן יונה. אלא אפי' איכא לספוקי נמי שמה הביאה תחלה כל ה' פרידות ממין אחד. דאז א"ל שהקריב תחלה קאתן עולות, כבר ילאו יד"ח מין א', שהקריבה מהמין הכול א' למטה וא' למעלה, ויהיה חורין או בני יונה. ורק מדאיכא למיחש נמי שמה הקריבה תחלה כל ה' פרידות ממין אחד למטה, להכי דא"ל דתסגי לה שתיבא הבתא עוד פרידה א' לשם עולת חובתה מאיזה מין שהתלה, והתיה וילאת בו מ"ג, דאי תחלה הקריבה מקאתן למטה ומקאתן למעלה, כבר יילאת מתחלה יד"ח קן חובתה לגמרי. ואי הביאתן מתחלה כולן למטה, שמה זס העולה שתיבא הבתא הוא מהמין של ה' פרידות שהביאה מתחלה. ואת"ל שאינו ממין ה' פרידות שהביאה תחלה, הרי תביא הבתא גס חמאת ממין העולה שתיבא הבתא, ויולאת בזה יד"ח קן חובתה. קמ"ל דלפי כבש"ג לריכה שבתא פרידה מכל מין לעולה לספק חובתה, דפ"ם לא עמיני בקדשים וכמ"ל לקמן בענין סוף אות ח': [גה] דהקב"ה נוספק נמי אם הקריבין כולן למטה או כולן למעלה, או ב' מהן למטה וב' מהן למעלה. נמלאת שחקי ידי העולת לא ילאתה עדיין, דשמה הקריבין הכסן כולם למטה

משנת חכמים... ויבנה ועולה למטה א"כ... באם נמא שכל הין סתומה... ששאינו בקן חורין או ששאינו כולן

במה דברים אמורים פרק ג קנים

סולין למזכר דהיינו כל
 ש"ס עשרות השלש קיס
 ואלו העשרות השלש בעלות
 וימות כולן אף בסמות
 אלא שהקיס היו בערים
 לקרב רק עטול להכין ספק
 בסקריבה ולכן דקדוק לכתוב
 שלא היו עטרוזין וכן כתב
 הכ"מ בפ"ה ד"ע מה'
 פ"ה וכן מלאה בהמשך
 שכתב ג"כ רבינו אברהם
 דהא דר"ה דבמסעינו אין
 כשר אלא בסומה לא דוקא
 סדומה אלא שיעור סדומה
 ולא דמי דמי' הרמב"ם
 ולא ידע איזה מהסומה ולא
 איזה מוסרית לאו שבועות
 שלא ידע איזה מהקיס היא
 ואלו ואלו מהקיס היא
 הסדומה רק סבובות שאינו
 יודע לאלה מהקיס היא
 בסומה ולאוי' אש
 הפורש אכל ידוע לו איזו
 קן הסומה ולכן כתב בסור
 דהסומה כשרה ואלו ר"ה
 דמי' וכתב ואלו לא ידע
 לאיזה מהקיס פירש הקן אם
 מחל עינין קושי' ע"פ
 חס' מהם מדברי הר"ם:
 ופירש נדרה לריכס להביא
 עוד שלם פירות ממין
 אחד משני מיני' חס'
 ארבע' וכתב הרמ"ב
 הקריב הכין ממין שיש
 למעלה ושיש למטה אין
 כשר אלא פירות מכל
 הארבע שהקריב הוא
 העולה שבחובש מיד דהיו
 בעולה שבועות כחובה
 דמקן נטיל' אין כשר אלא
 ממין עולה שחובש בו
 וכן כתב הרמ"ב וי"ל
 ה"ס ומה' לו טובא
 דעד כאן לא אמר דאין
 כשר אלא ממין עולה
 שבחובש אלא כשר נמק'
 אכל שבער ועשה מה
 שיתכן להכשר בעשי'ן
 מיד' דהא שהתברר חטאת
 בעולה ונדתק גרים שיקין
 וא"כ הכי נמי כיון שלא
 נמק' והקריב אין לו ליסבל
 אלא חטא כמו בלא פירשה
 דאין חילוק ביניהם אלא
 לכתחלה וכן לקמן כתיב
 חס' וכו' וכן קשה לו
 דכתיב מיט' חטא' ד' חס'
 לה נג' פירות ממין אחד
 שיהיו שלש קנים נדרה הכי
 יטול' להביא נדרה מאיזה
 מין שיהיה או חטא דמי'
 ג' דמי' עולה נדרה ואחד
 נדרה ואלה כמה נספח'
 שאם איזו שהביאה ראשונה
 היו חרובים לנדרה וקרבן כולן
 אלא א"כ בני יונה של
 חובה קריב למעלה ונספח'
 החטאת והמיט' עכשיו
 ג"כ בני יונה למעלה לוונה
 לעולה חובה שיהיה בו יונה
 ואם ארון בני יונה שקרבן
 למעלה היו של הנדר הוא
 כן יונת אחר של עולה
 מהשי בני יונה שהקריבה
 עכשיו לעולה ע"כ בני יונה
 שהקריבה עכשיו ג"כ לחטאת
 במקום קן חובה ע"פ ומכת
 קשיית' אלו כ"ל מיקן
 פסיוס

הביאה ב' קיטין ממין אחד, ואמרה על ב' מהן אלו יהיו לנדרי
 [דכנה דקנטה נדרה אכנה קיימתא פירוש נדרה קאין], והבין לא ידע
 איזה ב' מהד' הקריב למטה ואיזה ב' למעלה, וגם היא שכחה איזה
 מין נדרה, אפי' יודעת איזה מין הביאה: (ג) דלא מצעיתא בשכחה
 גם איזה מין הביאה, בוודאי לריכס להביא השתא ב' פירות ממין
 א וצ' ממין ב', שמה כך או כך נדרה ושמה לא הביאה כמין שנדרה.
 אלא ואפי' יודעת איזה מין הביאה, אפי' לריכס להביא השתא כזב
 גם ליתו קן, דאפי' הביאה הקן שנדרה, עכ"פ שמה הכהן עשה
 הקן של נדרה למטה ונפסלו שניהן תחלה. מיהו מדליכא למיחש נמי
 שמה נעשה קן חובב למעלה ולא הקריבה עדין החטאת שחיבת,
 להכי הביא השתא עוד חטאת א', אבל רשאה להביאו מאיזה מין
 שתרצה, דהרי נד' אופנים אפשר שהקריבה הדי' פירות לכתחילה.
 ובכל אופן ודאי רשאה להביא השתא החטאת מאיזה מין שהרצה,
 דממ"ג (ח) דמי' נדרה הקן ממין א, והביאה כל הדי' פירות בתחלה
 ממין א, רק שהקריבה אופן ב' של נדרה למטה, א"כ עכ"פ עולה
 אי' ממין א מהשנים ששעשה תחלה למעלה, ובי' עולות ממין ב מהד'
 עולות שהביא השתא, כל הדי' עולות אלה כשרים הם, והם יתירם
 על השלומי נדרה, דהרי הביאה השתא לתשלומי נדרה ב' עולות ממין
 א כמו שנדרה, וא"כ רשאה שפיר לזווג חטאת שהביא השתא מאיזה
 מין שהרצה, לעולה שממין א שהביאה תחלה, או לאי' מב' עולות
 שממין ב שהביא השתא. (ב) וכ"כ אי' נדרה ממין א והביאה תחלה
 הדי' פירות ממין א, והקריבתו לבי' עולות של נדר תחלה כדין
 למעלה, א"כ כבר הוכשר לה תחלה החטאת שממין א ותוכל לזווג
 לה א' מב' עולות שממין א שהביא השתא, שאינן לריכס לה
 לתשלומי נדרה, דהרי גם ב' עולות של נדרה הוכשרו כבר תחלה.
 (א) ואפי' נדרה ממין א והביאה תחלה הדי' פירות ממין א, והקריבה
 מכל קן וקן אי' למטה ואי' למעלה, א"כ כבר יאלתה יד"ח חטאת
 ועולה של חובב, בהקן שהביאה תחלה, ואין ג"מ לן מאיזה מין
 הביא השתא השתא, דהרי בין כך ובין פסול הוא. (ד) ואי' לא
 הביאה כמין שנדרה, כגון שנדרה ממין ב והביאה ממין א, א"כ
 כבר הוכשר תחלה החטאת שממין א וגם כל הדי' עולות שהביאה
 תחלה ממין א, דאין חטאת ב' שהקריבה למטה היו הקן שהמרה
 כשהביאה הרי אלו לנדרי, אפי' לא חל עליהן עי"ש שם עולה,
 ויפסלו כשהקריבן למטה, דהרי קי"ל כז"ה [כפי' דמי'] דהק"ם
 בעטות איזו הקדש, והכל הרי בעטות אמרה הרי אלו לנדרי, מולא
 הביאה כמין שנדרה. וא"כ כיון שכבר יאלתה יד"ח חטאת ועולה חובב,
 וחטאת שהביא השתא פסול הוא, מה ג"מ לן מניה אם הביא החטאת
 הפסול ממין א או ממין א האחר (ז): (ג) נא ר"ל ברי' כשהביאה תחלה
 הדי' פירות ממין א': (ג) אבל כשהביאה תחלה. תחלה כיון מייט,
 וכשהביאת אמרה על ב' מהן אלו יהיו לנדרי, והבין איזו יודע איזה
 ב' עשה למטה ואיזה ב' למעלה, וגם היא שכחה איזה מין נדרה:
 (ג) דהיינו ב' ממין א וצ' ממין ב כולן עולות שמה כך או כך נדרה,
 ושמה ב' של נדרה עשה הכהן למטה ונפסלו שניהן. ועוד חיבת ב'
 חטאות, אי' ממין א ואי' ממין ב. ולא סגי בהשתא א' בביאה מין
 שהרצה, כמו לעיל כשהביאה תחלה כל הדי' פירות ממין א, דבבבב
 הכהן, בכל אופן מהד' אופנים שהביאה והקריבה הדי' פירות תחלה,
 יש לה לכה"ס עולה א' ממין א ועולה א' ממין ב יתירם על הראוי
 לה, שהכל לנמוך על זה או על זה לזווג לו חטאת כמינו, וכמשי'
 משא"כ הכהן אפי' נדרה ממין א, והביאה ב' ממין א וצ' ממין
 ב, יש לחוש שמה הקריבה ב' שממין א למטה ונפסלו שניהן, דהרי
 ב' של נדרה עולות קן, ולא כשר לה עוד עולות כשרות ממין א,
 רק הבי' עולות שממין א שהביא עכשיו, והרי הם נכרסם לה לתשלומי
 השתא חטאת ממין א אין לה עולה מאוחר מין יתירה על הכריך לה כדי לזווג להטאה שהביא עכשו.
 כשהביאה כל הדי' פירות הראשונות ממין אחד, כגון ממין א, והשתא הביאה עוד ב' עולות ממין א, ומי שפיר להביא החטאת עכשו
 מאיזה מין שהרצה, מדאי אפשר שנספלו לה כל הדי' עולות שהקריבה תחלה. דממ"ג אי' נדרה ממין א, והביאה כל הדי' פירות תחלה כולן ממין א, א"כ אפי'
 נוחש שמה בני' של מין א שהקריבה תחלה למטה, היו אותן ב' שהמרה עליהן הרי אלו לנדרי, ונספלו שניהן, עכ"פ אותן ב' של מין א שהקריבתן תחלה
 למטה, עולות כשרות היו, והם א"כ לה לתשלומי נדרה, מדמי' אשה' השתא ב' של מין א לספק תשלומי נדרה. וספיר שמי' אשה' השתא עוד ב' עולות של מין א
 שא"ל לה, דהרי ממין א נדרה, א"כ יש לה גם עולות יתירם ממין ב, ותוכל לעולה לזווג חטאת מאיזה מין שהרצה, לאי' מב'
 העולות שממין א או לאי' מב' שממין ב ס"ל. ואי' היה נדרה ממין ב והיא הביאה כל הדי' פירות תחלה ממין א, א"כ אפי' נחוש שאינן שאמרה עליהן הרי
 אלו לעולות נדרי, הקריבתן למטה, הרי נדר בעטות היה, שברי' ממין ב נדרה, וכבר יאלתה שפיר יד"ח חטאת חובב כא' מב' חטאות שעשתה תחלה למטה
 ודי' עולות חובה כא' מב' העולות שעשתה תחלה למעלה ושיקין ממין אחד. וא"כ החטאת שהביא השתא פסול הוא, מדא"ל לה, ולא נפקא לן מידו מאיזה
 מין יהיה החטאת הפסול הוא. כושי' א"כ כשהביאה תחלה הדי' פירות מב' מינין, יש לחוש שמה אותו מין שנדרה הקריבתו למטה שתיקן, כגון שנדרה ממין
 א ואותן ב' שהביאה ממין א נפסלו שניהן ע"י שהקריבתן למטה, ולא נשאר לה מהד' פירות שעשתה תחלה שום עולה כשרה ממין א, ורק בני' פירות
 שהביא

השתא ממין א, לא תוכל לזווג להטאה שהביא השתא לתשלומי
 חובה ממין א, דהרי החטאת של השתא אפשר שפסול הוא, מדלמסד
 שכבר יאלתה בחטאת שהביאה תחלה ממין ב. ועוד מהמי' לה כתב
 הרמב"ם שהביא השתא הדי' עולות נדרה ממין שהביאה תחלה, דהיינו
 ממין א, וכן משמע נמי מדברי הר"ב, הרי אמרין במנחות [פ"ג
 מ"ט] דנאמר איל זב עולה ונסחא, יביא דמיו כבש, והיינו מדאין
 עליה חוב מכח נדר להביא איל דוקא, רק שגשאריו הדמים מהאיל
 שהקריב תחילה. א"כ ג"כ הכהן שלא נשאר מעולות הראשונות של
 נדרה שום רושם, רק שמתייבשת להביא קן מכח נדרה שנדרה והרי
 בנדרה לא פירשה איזה מין היא נודרת, רק שא"כ אמרה על מין א
 הרי אלו לנדרי שנדרה סתם, ונספלו אלו שיתחדש לנדרה כסדום,
 למי לא תהיה רשאה לכתחלה להביא השתא ממין א אחר לתשלומי נדרה,
 שדרי' לרמב"ם לא מיירי בכה' זו כרס"י, שאמרה הרי עלי קן ממין א,
 רק מיירי שאמרה תחלה סתם הרי עלי קן כשאלו זכר, רק שא"כ
 כשילנה והביאה הדי' מיני קיטין, אמרה על הקן שממין א, הרי אלו
 לעולות חובתי, פשיטא שכנסתם! תוכל להביא חטאתי השתא ב' פירות
 ממין ב, והרובי' עי"ש, שלא תשאר רק להביא עוד חטאת שממין א,
 ותהיה יולתה יד"ח נדרה וחובה ממ"ג, דמי' הקריבה תחלה כולן (ג)
 שזכרנו, הרי הביאה השתא ב' עולות של נדרה, והשתא שממין ב
 שחיבת. ואי' הקריבה תחלה כולן (ב) שזכרנו, הרי או לא היתה חיבת
 רק עולה א' ממין ב, ויולתה שפיר כא' מהבי' עולות שהביא השתא ממין ב,
 ואי' הקריבה תחלה כולן (א) ה"ל, הרי גם ככה' תוכל להביא א'
 מב' העולות שהביא השתא ממין א, שיביא לנדרה, לזווג להטאה של
 נדרה שהביאה תחלה ממין ב, או גם לאיזה שממין א, דהרי הרמב"ם
 והר"ב ס"ל דנקן של נדר שתיבין עולות א"כ שיהיו שוין ממין א, דהרי
 וכמש"ל ס"י מ"ג. ונ"ע והרשב"ף שזכרנו הולך בפירוש משה זאת
 בעיקר פ"ה הרמב"ם, בכה' זו נטה מדבריו, ופי' דכה' זו מיירי
 בפי' יודעת איזה מין מהבי' מינין שהביאה, פירשה שיהיה לחיובה.
 ולפי' כד' פירות שאמרה בכה' זו שהביא, היינו חטאת ועולה ממין א,
 וחטאת ועולה ממין ב, דחשיבין שמה ב' של נדרה הקריבה למטה ובי'
 חיבת למעלה, ולא הוכשר לה מכל הדי' רק עולה א', שחולק להביא
 לעולה נדרה, אבל מדלא ידעיין מאיזה מין היא העולה הזאת, דהרי
 לא ידעה מאיזה מין פירשה חיובה, להבי' חטאת השתא עולה א' ממין א,
 ועולה א' ממין ב, שחולק לזווג זה או זה להטאה שהוכשרה תחלה,
 כדי לחשב שיהיו לבי' עולות נדרה, שאם העולה שהוכשרה תחלה היא
 ממין א, תזווג לה השתא העולה שהביאה עכשו ממין א, ואז העולה
 בני' שהביא עכשו ממין ב, תזווג לה השתא שהביא השתא ממין ב.
 ואם העולה שהוכשרה תחלה היא ממין ב, תזווג לה לתשלומי נדרה,
 העולה שהביאה עכשו ממין א, והעולה שהי' שהביאה עכשו ממין א
 תהשנה לזווג לה השתא שהביאה עכשו ממין א, לתשלומי חובה. ע"כ
 חובן דבריו המשובטים בדפוס. ופי' מותרים קושייתו ה"ל לרמב"ם.
 ואי"ה"ק דהו"ל לרשב"ף לומר לפי חסדו כפשוטו, שהעולה שהוכשרה
 תחלה לחיובה, החסדו בלחמת לחיובה, ומדלא ידעיין מאיזה מין היא,
 לכן הביא השתא חטאת ממין א, וחטאת ממין ב, כדי לזווג זה או
 זה להטאה שהוכשרה תחלה, לתשלומי חיובה, ועוד הביא ב' עולות
 מאיזה מין שהרצה לתשלומי נדרה, דהרי לא החשיבה מאיזה מין הביא
 נדרה, ויולתה בכל מין שהרצה. י"ל דמי' יש לחוש שמה הוקרבו הדי'
 פירות תחלה כולן (ג). והרי או חיבת עולות חובה דוקא כמין
 החטאת שהקריבה תחלה, והרי איזה יודעת מאיזה מין היא החטאת
 ההוא. אבל כשהביא השתא עולה א' ממין א, ועולה א' ממין ב.
 גם אם נעשו תחלה כולן (ב), יאלתה ידי חובה:
 (ז) והרמב"ם בחבורו כתב שהביא ב' פירות ממין א וצ' פירות
 ממין ב, כולן עולות לספק נדרה, ועוד הביא פירות א' לעולה
 מאיזה מין שהרצה. ודבריו המושקין, וכבר כתב רכ"מ שם ש"ס' הוא,
 וי"ל ועוד הביא פירות א' לחטאת מאיזה מין שהרצה. וכך כתב רבינו
 בעלמ' בס' המשניות שלו, וכך כתב גם הר"ב כאן. אכן חובתי העתיק
 כמ"ס הרמב"ם בחיבורו שפירסו, וזה היה עולה, והוא חטאת:

שחיהו השחא לשולח, הם כשורו, אכל נזרבים לה לספק תשלום נדרה. וא"כ אף נחיר לה להביא השחא תשלום חיונה מאיזה מין שתרצה, הרי כשחיהו התשלום השחא ממין א, אפשר שאין לה עולה יחידה בשולח שהביאה, לזווג [ו]. לפיכך מדיח לחום שמו על צ' שממין א אמרה תחלה הרי אלו נלמדו והקריבון לנשוא, והצ' האחרים שממין ב שהיו לחיובתה, הקריבון למעלה, נמלא שחכר לחסומי חיובה, תשלום ממין ב, כדי לזווגו לעולה ממין ב שהקריבה תחלה. או שמה הוא איפסא, והסר לה תשלום ממין א. לפיכך כשהביא השחא תשלום ממין א ותשלום ממין ב מלבד הצ' עולות שממין א והצ' עולות שממין ב שהביא ג"כ השחא לספק נדרה, או יולתה גם יד"ח צ' של חיובה בכל נזוגא. וה"ה שחיהו להביא השחא תחת צ' העולות שממין א וב', קן או מאיזה מין שתרצה, ח' לעולה וא' לחטאת, דלא ג"כ יולתה ממ"ג, דאפי' נפסלו לה הצ' התחומים כשהקריבון תחלה בין הדי פרידות, ונמלא שלח הקריבה תשלומה עדיין, ורק עולם חיובה הוכשר לה בהחלה עכ"פ הרי חיונה מחויבת להביא התשלום חיונה, ושחיהו להביא השחא תשלום ועולה של חיובה ממין שאינו כמין עולת חיובה שהוכשר תחלה בהדי פרידות, והעולה הראשונה היא יחשב לה לנדרה. וכן כתב באוצר הרמב"ם בחבורו [גפ"ג מפסוקה"ק]. [ב"ל דלמי נקט הרמב"ם על תקנתא, משום דמי עדיף עמי, דהכי כל התעלות שזכרו במשניות שאלות של הספק, אין נכללות מדיח בהם חשם פסול, שמה ח' להם, וכמ"ס חלמות הרמב"ם [נסיך פרק ה"ג].] ולכתי ודלמי עדיף עמי למעט כהנא תשלום ספק פסולות, מדיוכלו לתקן כשהביא תחתינן תשלום ח' ועולה ח', דהרי העולה שהקריב השחא אפי' ח' לה, בכל נזוגא כשהי' היא, מדיוכלו להשנה לנדרה, משא"כ תשלום אינה בלא נדרה. והרי"ב דנקט שחיהו צ' תשלום, כ"ל דרשומא קמ"ל דאף בשלל תביא השחא עולה לחיובתה אפי' שחיר יולתה יד"ח קריבומיה. [וה"ק: ג] הלא לימב"ם אי אפשר לפרס דה"ק תנא, דכל הקך צבי דלעיל מיירי ביודעת איזה מין הביאה תחלה, ומש"ה ה"ה חלל לבעות על קתה מין הביאה נדרה וחיובה, אבל צבא וז מיירי שאינה יודעת כלל איזה מין הביאה. ליתא, דהרי לרמב"ם לטעמיה גם צבא דתביא ח' מיירי בשכחה איזה מין הביאה, וכמ"ס סו"כ. ועוד לרמב"ם הקך צבא מיירי שלל לצד צ' של נדרה קבעתה, רק גם צ' של חיובה קבעתה מחיזה מין הביאה, וקשה היכא נזכר דבר זה בשחיהו. לפיכך כ"ל לרמב"ם ה"פ. ואינה יודע מה נתנה, ר"ל, צבא דלעיל אף דמיירי צבאיה יודעת אם צ' של נדרה נתנה כדינה, עכ"פ יודעת היא שב של חיובה ודלמי נדרה וחיובה, נתנה, דהרי תראה להביא חיובתה מאיזה מין שתרצה. אבל בצבא וז יש ספק יתר מצבי דלעיל, שבכל הדי פרידות שנתנה תחלה להכין אינה יודעת כלל מה נתנה, ר"ל אם הביאתה כיון. וכגון שלל לצד צ' של נדרה קבעתה מחיזה מין הביאה, אלא גם צ' פרידות של חיובה קבעתה להביא ממין ידוע, והשחא אינה יודעת אם הביאה צ' נדרה כמין שנדרה, וגם צ' חיובה שיודעת שקבעתה כמין ידוע, עכ"פ מהסתפקת צבאיה מין קבעתה אם צב' חוסיס או צב' צו יונה, או שמה התחייבה להביא קרבן יולדת עשירה, דהיינו חור או בן יונה להטות וכבש ח' לעולה. והשחא אינה יודעת אם הביאתה כמו שקבעתה. [ואייליה"ק הרי"ב ענינים מיירי מחתי, דהרי מהסתפקת אם קבעה לקרבן חובתה צ' עופות, ואי נעשירה, הרי עשיר שחיהו קרבן עמי לא יאל [כרמב"ם סוף מחוכ"ס].] אע"כ דנעמיה מיירי מחתי, וא"כ האין תוכל לקנות לחיובתה כבש, הרי אין לה כדי כבש. י"ל דנעמי שגדר קרבן עשיר, תאין לתן כל אשר לו, ויפאר באשר עליו חוב, עד שחשבו ידו לשלם חיובו [ועי' ערכין ד"ו ח' ומכ"ס פ"ב מפרשין ה"ו: ג] ה"ה ר"ל ועוד ספק יש כאן יתר צבצבות דלעיל, דלעיל

(ה) והן אחת, שגם אם לא היה מחסרתה בקרבן יולדת עשירה, היה חייבת הצ' תשלום ועולה לספק חובתה. ואפי"ה יש להוכיח דהתנא מיירי במחסרתה גם בזה, מדפליג בן עזאי ואמר שחיהו צ' תשלום, וקשה הרי ח"ק נמי ה"ק. אע"כ דבן עזאי ס"ל דגם לספק יולדת עשירה זריכה צ' תשלום, וכרתי"ט, ועיין מ"ש לקמן ח' צ"ט. אמנם ק"ל למה צבי לספק חיובה צ' תשלום ועולה ח', יחוס שחיהו צ' של נדרה וצ' של חיובה החייבה להביא כולן ממין ב, ושמה הביאה כל הראשונות ממין א, ולא פסלו א"כ כלום לחסומי חיובה ונדרה, וגם התשלום ועולה שחיהו השחא תשלום ממין א לתשלום קרבן חיובה, והצ' עולות שממין א שחיהו השחא לתשלום נדרה, כולן לתשלום הביאתה, דהרי גם נדרה גם חובתה זריכה כולן להיות ממין ב. וא"כ האין יולתה יד"ח הרי חייבת צ' עולות ושחיהו ח' כולן ממין ב, והיא לא הביאה השחא רק צ' עולות ושחיהו אחת ממין ב, ובמס"ל. ותר דמי עדיף עמי השחא מכהנא, דלאו כשהביאה כשלה הביאה עדיין שז קרבן, אילו הייתה מחסרתה שמה כך או כך נדרה נדרה, ושמה כך או כך החייבה להביא חיובה, הרי ודלמי שחיהו זריכה להביא צ' פרידות ממין א וב' פרידות ממין ב כולן עולות, לספק נדרה, ופרידה לחטאת ופרידה לעולה ממין א, ולספק ופרידה לחטאת ופרידה לעולה ממין ב, כל הדי פרידות אלו לספק קרבן חיובה. וא"כ אף השחא שולד ספק בקריבנותיה שהביאה, שאפשר שלא הביאה כלל מה שנדרה ומה שהחייבה, חפסר ח' צ' פרידות, דהיינו ד' נדרה וצ' לחיובתה. ואת"ל לרמב"ם מיירי צבא וז במסתפקת רק צבאיה מין קבעתה נדרה ובאזה מין קבעתה חיובה, אלא יודעת שחיר שלא קבעה נדרה וחיובה כמין א', שמה קבעה נדרה כמין א, קבעה חיובה כמין ב, ואם נדרה כמין ב, חיובה ממין א, ומכאן זה שכתה צבאיה מין קבעה נדרה וצבאיה מין קבעה חיובה. וכן משמע קתה לזון הרמב"ם כחבורו צבא וז, וכמה שקבעה נדרה וקבעה חובתה. ומלא כלל לכו בהדדי לומר, קבעה נדרה וחובתה, ש"מ ספי דמש"ה נקט הכי לאשטעין דמיירי כשלה כמין שקבעה נדרה קבעה חובתה. וא"כ מותר קושיא, ליתוס שמה צ' פרידות של חיובה וצ' פרידות של נדרה כולן החייבה ממין ב, ולא הביאתה עדיין צ' פרידות הראשונות, וא"כ כשהביא השחא הצ' עולות של נדרה, אין לה עולה יחידה ממין ב לזווגו להסתאף שחיהו ממין ב. יד"ח הרי יודעת ששכסן של נדרה ממין ב, היא קן של חיובה ממין א, וארי הביאה צ' עולות ממין א שתוכל לזווג ח' מין להסתאף ממין א שחיהו. עכ"פ ק"ל דא"ל למה החייבה צ' עולות ממין א, הרי צבי לה שפיר בשחיהו צ' עולות שממין א וב' עולות שממין ב לספק נדרה, והשחא ממין א והשחא ממין ב לספק חיובה, והוכל לזרף להשחא וז או, ח' מ"ג מני העולות שחיהו לספק נדרה, דהרי ממ"ל א נדרה ממין א, א"כ היא חיובה ממין ב, והוכל לזווג לה ח' מ"ג עולות ממין ב היחורים, ואם נדרה ממין ב, א"כ חיובה הוא נזוגין א, והוכל לזווג לו ח' מ"ג עולות ממין א היחורים שיש לו, ולמה לה להביא עוד עולה ח' יחירה מאיזה מין שתרצה. ותר דלמי דרבינו אף צבא שחיהו ח', מיירי רק שצדע עכ"פ מין שקבעה צו נדרה היה ממין אחר שקבעה צו חיובה. אבל במסתפקת שמה היה חיובה ונדרה ממין א' צלחת חייבת ד' קוין שלמין. דהיינו קן ממין א וקן ממין ב לספק נדרה, וקן ממין א וקן ממין ב לספק חיובה. וא"כ כיון דהיא לאספוי פרידות א"ה לאשטעין, ה"ל לנקט נמי קן נזוגא, שחייבת להביא ח' פרידות לתשלומי נדרה וחובתה. ובשלמא דרש"י לא ק', ד"ל דמש"ה לא נקט הכי, מדלא אורחא הכי שחייבת להביא כמין ידוע הקרבן שחייבה תורה מכל מין שתרצה, מדלואיכא ליתוס אולי לא יודע מה הוא החיובתה מלאכל בקדשים. אבל לרמב"ם דע"כ תנא מיירי צבא"ג ק'. וצריך לדחוק ולומר גם לרמב"ם, דלעולם צבא וז מיירי במסתפקת ג"כ שמה החייבה מין חיובה כמין שנדרה, ואפי"ה צבי לה בשולה ח' שחיהו לספק חיובה, דע"ל יהיה לה ג' שיקות לקולא. (א) שמה הביאה והקריבה בתחלה כל הדי פרידות כראוי. (ב) שמה שלא הביאתה או כראוי. (ג) עכ"פ שמה לא היו

הדי פרידות כראוי. (ד) והן אחת, שגם אם לא היה מחסרתה בקרבן יולדת עשירה, היה חייבת הצ' תשלום ועולה לספק חובתה. ואפי"ה יש להוכיח דהתנא מיירי במחסרתה גם בזה, מדפליג בן עזאי ואמר שחיהו צ' תשלום, וקשה הרי ח"ק נמי ה"ק. אע"כ דבן עזאי ס"ל דגם לספק יולדת עשירה זריכה צ' תשלום, וכרתי"ט, ועיין מ"ש לקמן ח' צ"ט. אמנם ק"ל למה צבי לספק חיובה צ' תשלום ועולה ח', יחוס שחיהו צ' של נדרה וצ' של חיובה החייבה להביא כולן ממין ב, ושמה הביאה כל הראשונות ממין א, ולא פסלו א"כ כלום לחסומי חיובה ונדרה, וגם התשלום ועולה שחיהו השחא תשלום ממין א לתשלום קרבן חיובה, והצ' עולות שממין א שחיהו השחא לתשלום נדרה, כולן לתשלום הביאתה, דהרי גם נדרה גם חובתה זריכה כולן להיות ממין ב. וא"כ האין יולתה יד"ח הרי חייבת צ' עולות ושחיהו ח' כולן ממין ב, והיא לא הביאה השחא רק צ' עולות ושחיהו אחת ממין ב, ובמס"ל. ותר דמי עדיף עמי השחא מכהנא, דלאו כשהביאה כשלה הביאה עדיין שז קרבן, אילו הייתה מחסרתה שמה כך או כך נדרה נדרה, ושמה כך או כך החייבה להביא חיובה, הרי ודלמי שחיהו זריכה להביא צ' פרידות ממין א וב' פרידות ממין ב כולן עולות, לספק נדרה, ופרידה לחטאת ופרידה לעולה ממין א, ולספק ופרידה לחטאת ופרידה לעולה ממין ב, כל הדי פרידות אלו לספק קרבן חיובה. וא"כ אף השחא שולד ספק בקריבנותיה שהביאה, שאפשר שלא הביאה כלל מה שנדרה ומה שהחייבה, חפסר ח' צ' פרידות, דהיינו ד' נדרה וצ' לחיובתה. ואת"ל לרמב"ם מיירי צבא וז במסתפקת רק צבאיה מין קבעתה נדרה ובאזה מין קבעתה חיובה, אלא יודעת שחיר שלא קבעה נדרה וחיובה כמין א', שמה קבעה נדרה כמין א, קבעה חיובה כמין ב, ואם נדרה כמין ב, חיובה ממין א, ומכאן זה שכתה צבאיה מין קבעה נדרה וצבאיה מין קבעה חיובה. וכן משמע קתה לזון הרמב"ם כחבורו צבא וז, וכמה שקבעה נדרה וקבעה חובתה. ומלא כלל לכו בהדדי לומר, קבעה נדרה וחובתה, ש"מ ספי דמש"ה נקט הכי לאשטעין דמיירי כשלה כמין שקבעה נדרה קבעה חובתה. וא"כ מותר קושיא, ליתוס שמה צ' פרידות של חיובה וצ' פרידות של נדרה כולן החייבה ממין ב, ולא הביאתה עדיין צ' פרידות הראשונות, וא"כ כשהביא השחא הצ' עולות של נדרה, אין לה עולה יחידה ממין ב לזווגו להסתאף שחיהו ממין ב. יד"ח הרי יודעת ששכסן של נדרה ממין ב, היא קן של חיובה ממין א, וארי הביאה צ' עולות ממין א שתוכל לזווג ח' מין להסתאף ממין א שחיהו. עכ"פ ק"ל דא"ל למה החייבה צ' עולות ממין א, הרי צבי לה שפיר בשחיהו צ' עולות שממין א וב' עולות שממין ב לספק נדרה, והשחא ממין א והשחא ממין ב לספק חיובה, והוכל לזרף להשחא וז או, ח' מ"ג מני העולות שחיהו לספק נדרה, דהרי ממ"ל א נדרה ממין א, א"כ היא חיובה ממין ב, והוכל לזווג לה ח' מ"ג עולות ממין ב היחורים, ואם נדרה ממין ב, א"כ חיובה הוא נזוגין א, והוכל לזווג לו ח' מ"ג עולות ממין א היחורים שיש לו, ולמה לה להביא עוד עולה ח' יחירה מאיזה מין שתרצה. ותר דלמי דרבינו אף צבא שחיהו ח', מיירי רק שצדע עכ"פ מין שקבעה צו נדרה היה ממין אחר שקבעה צו חיובה. אבל במסתפקת שמה היה חיובה ונדרה ממין א' צלחת חייבת ד' קוין שלמין. דהיינו קן ממין א וקן ממין ב לספק נדרה, וקן ממין א וקן ממין ב לספק חיובה. וא"כ כיון דהיא לאספוי פרידות א"ה לאשטעין, ה"ל לנקט נמי קן נזוגא, שחייבת להביא ח' פרידות לתשלומי נדרה וחובתה. ובשלמא דרש"י לא ק', ד"ל דמש"ה לא נקט הכי, מדלא אורחא הכי שחייבת להביא כמין ידוע הקרבן שחייבה תורה מכל מין שתרצה, מדלואיכא ליתוס אולי לא יודע מה הוא החיובתה מלאכל בקדשים. אבל לרמב"ם דע"כ תנא מיירי צבא"ג ק'. וצריך לדחוק ולומר גם לרמב"ם, דלעולם צבא וז מיירי במסתפקת ג"כ שמה החייבה מין חיובה כמין שנדרה, ואפי"ה צבי לה בשולה ח' שחיהו לספק חיובה, דע"ל יהיה לה ג' שיקות לקולא. (א) שמה הביאה והקריבה בתחלה כל הדי פרידות כראוי. (ב) שמה שלא הביאתה או כראוי. (ג) עכ"פ שמה לא היו

הדי פרידות כראוי. (ד) והן אחת, שגם אם לא היה מחסרתה בקרבן יולדת עשירה, היה חייבת הצ' תשלום ועולה לספק חובתה. ואפי"ה יש להוכיח דהתנא מיירי במחסרתה גם בזה, מדפליג בן עזאי ואמר שחיהו צ' תשלום, וקשה הרי ח"ק נמי ה"ק. אע"כ דבן עזאי ס"ל דגם לספק יולדת עשירה זריכה צ' תשלום, וכרתי"ט, ועיין מ"ש לקמן ח' צ"ט. אמנם ק"ל למה צבי לספק חיובה צ' תשלום ועולה ח', יחוס שחיהו צ' של נדרה וצ' של חיובה החייבה להביא כולן ממין ב, ושמה הביאה כל הראשונות ממין א, ולא פסלו א"כ כלום לחסומי חיובה ונדרה, וגם התשלום ועולה שחיהו השחא תשלום ממין א לתשלום קרבן חיובה, והצ' עולות שממין א שחיהו השחא לתשלום נדרה, כולן לתשלום הביאתה, דהרי גם נדרה גם חובתה זריכה כולן להיות ממין ב. וא"כ האין יולתה יד"ח הרי חייבת צ' עולות ושחיהו ח' כולן ממין ב, והיא לא הביאה השחא רק צ' עולות ושחיהו אחת ממין ב, ובמס"ל. ותר דמי עדיף עמי השחא מכהנא, דלאו כשהביאה כשלה הביאה עדיין שז קרבן, אילו הייתה מחסרתה שמה כך או כך נדרה נדרה, ושמה כך או כך החייבה להביא חיובה, הרי ודלמי שחיהו זריכה להביא צ' פרידות ממין א וב' פרידות ממין ב כולן עולות, לספק נדרה, ופרידה לחטאת ופרידה לעולה ממין א, ולספק ופרידה לחטאת ופרידה לעולה ממין ב, כל הדי פרידות אלו לספק קרבן חיובה. וא"כ אף השחא שולד ספק בקריבנותיה שהביאה, שאפשר שלא הביאה כלל מה שנדרה ומה שהחייבה, חפסר ח' צ' פרידות, דהיינו ד' נדרה וצ' לחיובתה. ואת"ל לרמב"ם מיירי צבא וז במסתפקת רק צבאיה מין קבעתה נדרה ובאזה מין קבעתה חיובה, אלא יודעת שחיר שלא קבעה נדרה וחיובה כמין א', שמה קבעה נדרה כמין א, קבעה חיובה כמין ב, ואם נדרה כמין ב, חיובה ממין א, ומכאן זה שכתה צבאיה מין קבעה נדרה וצבאיה מין קבעה חיובה. וכן משמע קתה לזון הרמב"ם כחבורו צבא וז, וכמה שקבעה נדרה וקבעה חובתה. ומלא כלל לכו בהדדי לומר, קבעה נדרה וחובתה, ש"מ ספי דמש"ה נקט הכי לאשטעין דמיירי כשלה כמין שקבעה נדרה קבעה חובתה. וא"כ מותר קושיא, ליתוס שמה צ' פרידות של חיובה וצ' פרידות של נדרה כולן החייבה ממין ב, ולא הביאתה עדיין צ' פרידות הראשונות, וא"כ כשהביא השחא הצ' עולות של נדרה, אין לה עולה יחידה ממין ב לזווגו להסתאף שחיהו ממין ב. יד"ח הרי יודעת ששכסן של נדרה ממין ב, היא קן של חיובה ממין א, וארי הביאה צ' עולות ממין א שתוכל לזווג ח' מין להסתאף ממין א שחיהו. עכ"פ ק"ל דא"ל למה החייבה צ' עולות ממין א, הרי צבי לה שפיר בשחיהו צ' עולות שממין א וב' עולות שממין ב לספק נדרה, והשחא ממין א והשחא ממין ב לספק חיובה, והוכל לזרף להשחא וז או, ח' מ"ג מני העולות שחיהו לספק נדרה, דהרי ממ"ל א נדרה ממין א, א"כ היא חיובה ממין ב, והוכל לזווג לה ח' מ"ג עולות ממין ב היחורים, ואם נדרה ממין ב, א"כ חיובה הוא נזוגין א, והוכל לזווג לו ח' מ"ג עולות ממין א היחורים שיש לו, ולמה לה להביא עוד עולה ח' יחירה מאיזה מין שתרצה. ותר דלמי דרבינו אף צבא שחיהו ח', מיירי רק שצדע עכ"פ מין שקבעה צו נדרה היה ממין אחר שקבעה צו חיובה. אבל במסתפקת שמה היה חיובה ונדרה ממין א' צלחת חייבת ד' קוין שלמין. דהיינו קן ממין א וקן ממין ב לספק נדרה, וקן ממין א וקן ממין ב לספק חיובה. וא"כ כיון דהיא לאספוי פרידות א"ה לאשטעין, ה"ל לנקט נמי קן נזוגא, שחייבת להביא ח' פרידות לתשלומי נדרה וחובתה. ובשלמא דרש"י לא ק', ד"ל דמש"ה לא נקט הכי, מדלא אורחא הכי שחייבת להביא כמין ידוע הקרבן שחייבה תורה מכל מין שתרצה, מדלואיכא ליתוס אולי לא יודע מה הוא החיובתה מלאכל בקדשים. אבל לרמב"ם דע"כ תנא מיירי צבא"ג ק'. וצריך לדחוק ולומר גם לרמב"ם, דלעולם צבא וז מיירי במסתפקת ג"כ שמה החייבה מין חיובה כמין שנדרה, ואפי"ה צבי לה בשולה ח' שחיהו לספק חיובה, דע"ל יהיה לה ג' שיקות לקולא. (א) שמה הביאה והקריבה בתחלה כל הדי פרידות כראוי. (ב) שמה שלא הביאתה או כראוי. (ג) עכ"פ שמה לא היו

כל הדר למעלה כדתי
 וכשרה או צלם נעשים הכל
 למטה ונספלה הקן על
 הגדר הוי יתיר להביא
 הכדר אף ממין אחר כמזכיר
 במסכת מנחות ה"ל אך
 דכאן יש ספק שמה הקן
 של הדר נעשים תלוי למעלה
 וחלוי למטה ולא נפלה מן
 הקן של הדר דק אחז כמו
 שכתב הרשב"א בענין דין
 קבעה נדרה לריבה להביא
 חמש פרידות ו"ג מן
 נדרה אחת כשרה ויבן
 שחזקת מן כשרה ממילא
 לא נפלה הדר שיהא מותר
 להביא נדרה ממין אחר כיון
 שלא נסבא שני וע"ג
 לר"ד להביא אחת דוקא
 מאותו מין שפירשו ויבן
 שפירשה להביא אחת דוקא
 מאותו מין וגם אנו מסופקין
 שמה שיהא כל קן נדרה
 נעשים למטה ונפלו שניהם
 וריבה להביא קן אחר
 שלם ממילא לריבה להביא
 כל הקן דוקא מאותו המין
 לקן נדרה וקן חובתה היה
 ממין אחר ממילא לריבה
 להביא ארבע פרידות
 ומסולקת קיומה המי"ט
 מצד הרמב"ם בטוב עמ"ס:
 אבל קשה לי הדפוס י"ב
 דמחזיק מי"ב ויחזק י"ז
 להביא נחתה הויא
 במחנה הרי זו ספולה.
 ויחזק בנמרה דף ק"ג
 אחר אכ"י לא שנו אלא
 שקבעו נכשת נדר אלא
 בשעת הפרשה לא. כלשם
 נדרת ולא כלשם הפרשה
 וכן אמר רבי יוחנן ע"ג.
 ופירש רש"י ד"ה אלא בשעת
 הפרשה ח"ל דבשעת נדר
 אחר הרי ע"ג ממה שכתב
 ונכשת הפרשה קבעה ו'
 אביא לשם נדר במחנה לא
 אחר כלום ולא ח"ספ"י א'
 עמ"ס דכלשם נדרת כיון
 כמו שאמר בשעת נדר קיי
 דברין ולא כלשם הפרשה
 והפרשה לא קבעה וק' שוק
 הרמב"ם פ"י מ"ט מש"י
 קרבנות דין ג' דמה שקבע
 בשעת הפרשה אינו כלום.
 וא"כ כשרה נדרה דהוי
 בשעת הפרשה ולא בשעת
 הדרה דבשעת נדרת קודם
 אוחו הרמב"ם קבע נדרו
 ואם כן אמאי צריך להביא
 שני פרידות ממין א' ובשני
 מיניו ארבעה. (ואפשר
 לומר דפירשה מרה הי"ט
 שלקחה קן ואמרה הרי א'
 לנדרה וקיי"ל דאין הקיים
 מתפרשות אלא בלקוחת
 בעלים ו' נעשיית בהן.
 ולכן כשנעשה אח"כ למטה
 ספולה.) גם מה שכתב
 הרמב"ם ד"ה תביא ש'
 וי"ל ומה שכתב לפי שאינה
 יודעת מאיזו מין תביא
 כו' שפיון שאפשר שגדרה
 טולה נעשה למטה דמה
 שכתב הרמב"ם שמה שכתב
 כל מין ומין אחת למטה
 ואחת למעלה לאו דוקא
 616

ה"ב של נדרה והב' של חיובתה שזו מין א' וע"ג נאמר לה מספרית
 שהביא שהח"ב' עולות יחידים מספק נדרה, שפסח לה לזווג א' מהן
 לא' מנ' חסאות חיובה שהביא שהח"ב' הוא כמיו. ואח"כ שתי הנדר
 והחובת שנין ממין א'. (ג) עכ"פ שמה קבעה ב' של חובתה ממין א',
 דהיינו כהעולה שמהביא שהח"ב' מספק חיובה. ואע"ג דיש להקשות על זה
 דא"כ תבני לה נמי שהח"ב' בחסות א' לחובתה, מדליכא ספק ספקא,
 דשמה הקריב תחלה החסות כראוי, ואח"כ של הקריב תחלה כראוי,
 שמה חסות זו שמקריב שהח"ב' הוא כמות מין שקבעה. וא"ל דממש
 דרך בהחלפת שמעבד כפרתה, ואסורה לאכול בקדשים עד שתקריבו
 (כפסחים דף ג"ט א') החמירו בו, משא"כ בהעולה שאינה מעבד כפרתה
 הקילו בשם ס"ס לקולא. ליתא, דעכ"פ למה לריבה ב' קינין לספק נדרה
 שכולן עולות, תבני לה נמי שהח"ב' צמד קן מאותו מין שהח"ב', דהרי
 גם בקן נדרה איכא ספק ספקא ה"ל, אולי הקריב תחלה הקן כראוי,
 או שמה הקן שמהביא שהח"ב' הוא כראוי. י"ל מדאוכתו צמד במק"א
 דלרשב"א ספק ספקא מטעם רובא מהיאי, דספק ראשון משוי לה
 כחלפתה על מחלה, וספק השני ישבו כרובא, א"כ כמו דקדשים אינן
 צמנין כרוב (כיצומה דף ס"א ב' ורמב"ם ספ"ו מסכו"המוק), כמו כן
 ס"ס לא מהני בקדשים. משא"כ בעולה של חיובה, דהוי"ל ג' ספקות
 לתורה, הוי"ל ע"ג ד' החיוב כמישטא דמישטא, וי"ל דגם גבי קדשים
 צמני"ג לא הייזיין למשטא, דוגמת מה דאמרין לר"מ דחייש למישטא,
 ואח"כ למישטא דמשטא לא הייזיין (ע"ג דף ל"ד ב').
 (ד) ותבונה הרי ח"ק נמי ה"ק שהביא ב' חסאות, ח"ל חור וז' בן יונה,
 מספק שמה כך או כך החייבה קרבן ע"י, ובמנו שפ"י הר"ב ורמב"ם
 נעיל, וא"כ לכן עולאי תוכל להשגם לאלה הב' נמי לספק קרבן עשיר.
 ואח"כ לזנן עולאי דחייש שמה כך או כך החייבין קרבן עשיר, ס"ל
 דתביא חור וז' יונה עם הכבש, מלבד החסות שהביא לספק קרבן עשיר,
 ליתא, דלמה לה להביא ב' חסאות, הרי בשביא חור וז' יונה, שישן
 לחסאות, ויאלות ידי חסות חיובה ממ"ג בין שהחייבה בקרבן ע"י או
 עשיר, בין שהחייבה בתור בין בן יונה. ולר"ל מחסותיה הוי"ל
 דהא דלכט הרמב"ם בחיבורו נבבא ו', שמשפסקת ג"כ שמה החייבה
 קרבן עשיר, הרמב"ם לנפשיה נקט הכי, לאשמעין דאפילו הוא כבש"ג
 שני לה ב' עופות. מיהו מחי' גם לרמב"ם לא מיירי כהכי, ומח"ס לא
 הוכירה המנהג כלל מהכבש שהביא. רק בן עולאי סליג אח"ק, וס"ל
 דשני ב' חסאות מספק שמה כך או כך נדרה, אבל עולה א"כ כלל,
 מדחולל למנוך על אחד מהעולות היחידים שהביא לספק נדרה. ורק
 בהחלפת החמירו משום דמעבד כפרתה, וכמס"ל. או ל"ל דלרמב"ם כן
 עולאי אכולהו בני דלעיל קאי, שכלל מקום נבבות דלעיל דמגיד ת"ק
 חסות א', קאמר בן עולאי דחייבת ב' חסאות מנ' מינין, שמה כך או כך
 הקריבה עולה כהד' פרידות חסות, ואולי לטעמיה סוף פרק דלעיל
 דהולבין אחר הראשון, והרי על כרחך באמת ל"ל כן לכן עולאי לעיל,
 שמשפתייה כל מקום שמחייב ת"ק חסות א', מחייב בן עולאי ב' חסאות.
 אלא דממר ליה לח"ק עד שסיים דבריו. אמנם לא אחר ע"פ לו יראה
 כמה נאסרתי ונדחקתי כמסובסוב לקיים דברי רבינו מלור עיניו הרמב"ם
 וי"ל נבבא ו' הימחר המורה שכל ששה סדרי משנה, וה' היה לי צעורי,
 אשר על כן ימלא פי חלחלו ית'. ובבבל זאת עדיין לא שקמה רוחי,
 ועדיין בקא בר יומא מחוץ. דעדיין יש להקדק לרמב"ם נבבא ו' (א)
 למה לי תרתי, שהיא מחסותה מה החייבה בקן חיובה ובקן נדרה,
 וגם הכהן מסופק שמה עשה כולן למטה או למעלה, כהדא מנייהו סני,
 דהיינו בששכחה היא איזה מין קבעה לחיובה ואיזה מין קבעה לנדרה,
 וגם אינה יודעת איזה מין הביאה, ואפילו ידע הכהן שמה חלויין למעלה
 וחלויין למטה, בודאי לריבה ב' קינין לספק נדרה, וב' חסאות ועולה א'
 לספק חיובה וכלעיל, וספקא דכהן שאינו יודע האין הקריב מה אהני
 להך דינא כלל. וכן הקשינו לעיל לרש"י, נבבא ו', אבל מה שהרמז
 שם צמ"ג, אינו עולה יפה לפי הרמב"ם, וע"ג ודוק. ואפילו נתק
 ונאמר דה"ל רבותא קמ"ל, דאע"ג דיש ספק ספקא לחומר, דהרי
 אפילו הביאה ממין שגדרה י' ספק שמה עשה הכהן כולן קבעה או כולן
 למעלה, ואפ"ה סני לה בעולה א' לספק חיובה. (ב) עכ"פ ק"ל לר"ב
 דפי' לעיל נבבא דתביא שם, דהיינו ב' חורים וב' בני יונה לספק נדרה
 וב' חסאות לספק חיובה. הרי כל עיקר החילוק שבין נבבא בהריחא דמח"ס
 שהביא ו' נבבא דלעיל דתביא שם, אינו דבנבבא לעיל החייבה רק להביא נדרה ממין יודע,
 מין יודע. להכי כשנולד לה ספק איך הביאה הד' פרידות חסות, סני לה לאפוקי נכשה מספק חיובה,
 שמה"כ נבבא בתריחא, שמשפסקת ג"כ ב' חסות מין החייבה להביא קרבן חיובה, א"ל שמשפסר
 נכשה בחסות ועולה ממין אחד, דשמה ממין אחד החייבה קרבן חובתה, ולהכי אס תורה לאסורי יפשה מכל ספק, על כרחך כפשיטא
 לה"כ

הדרן לסדר קדשים

לאחר סיום סדר קדשים יאמר זה :

הדרן עלך סדר קדשים. והדרך עלן. דעתן עלך סדר קדשים, ודעתך עלן. לא נתנשי מנג סדר קדשים. ונא תחנשי מנן. לא בעלמא הדין ולא בעלמא דאתא: כך יאמר שלם פנמיס ולאחר קד יאמר זה :

הערב נא ה' אלהינו את דברי תורתך בפינו ובפיפיות עמך בית ישראל. ונהיה כולנו אנחנו וצאצאינו וצאצאי צאצאינו. וצאצאי עמך בית ישראל. כולנו יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה. מאויבי תחכמי מצותיך כי לעולם היא לי. יהי לבי תמים בחוקיך למען לא אבוש. לעולם לא אשכח פקודיך כי בם חיותני. כרוך אתה ה' למדני חוקיך. אמן אמן אמן סלה ועד :

מודה אני לפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו. ששמת חלקי מיושבי בית המדרש ולא שמת חלקי מיושבי קרנות. שאני משכים וחס משכימים. אני משכים לדברי תורה והם משכימים לדברים בטלים. אני עמל והם עמלים. אני עמל ומקבל שכר. והם עמלים ואינם מקבלים שכר. אני רץ והם רצים. הם רצים לבאר שת. ואני רץ לחיי העולם הבא. שנאמר ואתה אלהים תורידים לבאר שחת. אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם ואני אבטח בכך :

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו. כשם שעזרתני לסיים סדר קדשים. כך תעזרני להתהיל כפרים אחרים ולסיימם. ללמוד וללמד סתוך הרחבה. לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה. וזכות כל התנאים (ואמוראים). ותלמידי חכמים הנזכרים בסדר קדשים ובכל הספרים שלמדתי. יעמד לי ולורעי ולזרעי וזרעי זרעי ורעי מעתה ועד עולם. ויקיים בנו מקרא שכתוב בהתהלכך תנחה אותך. בשכבך תשמור עליך. והקיצות היא תשייחך. כי בי ירכו ימיך ויוסיפו לך שנות חיים. אורך ימים בימינה. עושר וכבוד בשמאלה. ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום :

להודות ולהלל לשבח לפאר ולרום להדר ולנצח על כל דברי שירות ותשבחות. דוד בן ישי עבדך משייחך : בעצתך תחנני ואחר כבוד תקחני : והוא רחום יכפר עון ולא ישחית והרבה להשיב אפו ולא יעיר כל חמתו : אשרי הגבר אשר תיסרנו יח ומתורתך תלמדנו : ואני בחסדך בטחתי יגל לבי בישועתך אשירה לה' כי גמל עלי : שוש אשיש בה' תגל נפשי באלהי. כי הלבישני בגדי ישע. מעיל צדקה יעטני. כחתן יכהן פאר. וככלה תעדה כליה : ויבטחו בכך יודעי שמך. כי לא עוכת דורשיך ה' : שמתו בה' וגילו צדיקים והרנינו כל ישרי לב : נר לרגלי דבריך. ואור לנתיבותי : אודך כי עניתני ותהי לי לישועה : השיר שהלויים היו אומרים בבית המקדש זכו :

(אלו הספוקים יש להם סוד גדול לכל האומרים לאחר משנתו) :

יתגדל ויתקדש שמה רבא. בעלמא די הוא עתיד לאתחדתא ולאחיהא מתיא. ולאפקא יתהון לחיי עלמא. ולמבנא קרתא דירושלם. ולשכללא היכלה בגוה. ולמעקף פלחנא נכראה מן ארעא. ולאכתבא פלחנא דישמיה לאתרה. וימליך קודשא בריך הוא במלכותה ויקרה. בחייכון וביומיכון ובחיי דכל בית ישראל בעגלא ובזמן קריב. ואמרו אמן : יהא שמה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיה. יתברך וישתבח ויתפאר ויתרום ויתנשא ויתהדר ויתעלה ויתהלל שמה דקודשא בריך הוא. לעלא מן כל (בעש"ה ולעלא מכל) ברבתי ושירתא תשבחתא ונחמתא דאמירן בעלמא ואמרו אמן :

על ישראל ועל רבנן. ועל תלמידיהון ועל כל תלמידי תלמידיהון ועל כל מן דעסקין באורייתא די באתרא הדין ודי בכל אתר ואתר יהא להון ולבון שלמא רבא תנא וחסדא ורחמין וחיין אריכין ומזוני רויחי ופורקנא מן קדם אבוהון דבשמיה וארעא ואמרו אמן : יהא שלמא רבא מן שמיה וחיים טובים עלינו ועל כל ישראל אמרו אמן : עשה שלום (בעש"ה תשלום) במרומוי הוא ברחמיו יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן :

הידושים והגהות מכ"י זקינו הגאון רשכבה"ג מופת דורו רבינו צבי הירש זצ"ל אבד"ק ברלין והמדינות, בן בתו של רבני ההכם צבי זצ"ל (בעהמ"ס צבי לצדיק וש"ס).

השקתה פכתי"ק נכדו צבי יחזקאל מיכלזאהן אבדמ"ק פלזנצק והגליל (בפתח"ה דגן שמים, בית צדיק, וש"ס).

מסכת ערבי

פרק א מ"ג בחו"ט ד"ה ולא נערך. ומתני' נמי הכי משמע מדלא חקן כו' וכו' ונראה לכוונה מסיפא דמתניתין דמשמע לכוונה דר' יוסי אהרווייטו קאי וגם חכמים ל"פ כמ"ס לקמן וכבר הרגיש בזה בס' נט פסוק ס"ס קב"א עיי"ש. מיהו לע"ד ל"ק מדי רבא ר' חנניה בן עקיבא נמי בתמא קב"ט ולא קאי כ"א על הו"א ליהרב ובגוסס מודה דלכאנן ההו"ט לקמן בשם רש"י וזהו ספחה מנאחי בגוסס וכן שמנה לא ידבר ולא נערך ר' חנניה בן עקיבא כו' ר' יוסי אומר כו' משמע להדיא דרבה ליהדי' קאי [ועיין בפוסקים בה"ע ס' קב"א מה שצ"ד ליה] ונראה דהיינו טעמא דהרמב"ם. ור"ש בס' נט פסוק שם דבר המנן אברהם ז"ל ומשם דברי הרמב"ם ז"ל הרואה בהרמב"ם יראה בפשיטות לע"ד ליהא דבהדיא כהב הטעם משום שחשוב כמת ופי מ"ש החתום ז"ל בקידושין (דף ע"ח) ובשאר מקומות דתהא גוסס אצו יכול לדבר אבל אין להוכיח בלום דמתניתין אלא שהם ז"ל לשיטתם דמשמע להו דר' יוסי אנוסם נמי קאי ואפשר דרבינו הגה"ל נמי הו"ט בפי' דהא דמתני' בהרמב"ם ז"ל ולא קב"א ל' משמעותין מה שהקב"ו ז"ל מ"מ דזוקא קב"א כיון דלא מתלק בין מדבר דלוינו מדבר וגם רבינו יואל דקאי בפשיטתו כדחק בזה. ומ"מ ליהא דמתניתין והדוספתא דייקו טפי דלוינא ליהרב ליהדי' קאי ואין להאריך. שוב ראינו כפי' המשנה לרמב"ם ז"ל וראינו לדקדק בלשוננו במלה זו דלוינא ליהרב קאי ע"ש ועי' בלח"מ ומה שהקשה עליו הג"פ ויש לעיין בזה:

פרק ב ס"ו אין עולין למינן. וכן פסק הרמב"ם ז"ל פ"ג מה' כלי המקדש ה' ג' לפי פירושו עיי"ש אבל לא הביא שאין עולין לדוכן ואפשר דבהא לא פסק כותי' מקום דלוי מאי דמכרשין? לעיל משנה ד' משמע שהיו עולין לדוכן. והראב"ד ז"ל ס' לכולה מתניתין כפירש"י ורע"ב עי' פ"ה הל' ס"ו ומ"מ לא הסיגי שם בפ"ג דודאי הדן אמת שאין אלו המצורעים בכלים עולין לדוכן כיון שלפסומם היו יבדלו כמו שפסק שם ודו"ק: שם בחו"ט ד"ה אין וכו' אבל המצורע כו'. הרמב"ם ז"ל הילך בזה בין ימי המועדות וראשי חדשים לשאר הימים עיי"ש הלכה ג' ד' ועיין בתוס' ס"ו (דף מ"א) ובתוס' זבחים (דף ס"ה ע"א) ד"ה כשהוא חי הביאש ההו"ט ס"ו קי"ן: שם ומיהו קב"א ס'. לפוס ריב"ט ה' נראה ליישב בפשיטות לעיל קאי על החליל במפתחין זו וז"ל לדבר כלום. אבל הנבילים וכמוות האדם מדבר ומסור וידים עסקיות בכלי היצר זהו הו"ט הלויס יבדלו לעשות גם יחד. וזה מיושב הפסוק דהבניאים בכמוות לדידאיש משמע שמוכרים ויבדלם מכם בכלי היצר ולכן לא הני הך פלוגתא כ"א נבי הלוי. אלא דהרמב"ם ז"ל שם הל' ג' כתב בהדיא בכולן. עם היות שם ליישב. ובעובותיו לא יתני הו"ט לעיין כראוי:

פרק ג מ"ב רע"ב ד"ה סכספי שם מקום כו'. ובספר כפתור ופרח על הלכות ח"י (דף ס"ח ע"א) כ' טעם שוכרו וטקן קורין לו עוד היום:

פרק ט מ"ו קרה הוא מעבר עיין צערוך ובגמס"פ הערוך:

מסכת תמורה

מסכת כריתות

פרק ב מ"א ברע"ב ד"ה גר וכו' וח"ק סבר גר כיון שכל וטבל מותר לאכול בקדשים ואין קרבן מעבדו כו'. מפשם לשונו משמע בהדיא דס"ל שמוותר לאכול בקדשים וכן הוא כפי' המשנה להרמב"ם ז"ל וכבר הסיג עליהם בס' פאר שבע בריש מכלתין (דף ז'). ובתוס' הסיג עליו בס' בה"ז וכתב עליו מורוים ואס' דחק כפי' הרע"ב לפרש דברי בה"ז וכו' וכן קתה ממה שהשמיט לפסוק הלכה מ"מ מה יענה לדברי הרמב"ם ז"ל שכתב בהדיא ואין הלכה כד' אליעזר בן עקיב וזה עיקר ראוהו של ס' דהר שבע עיי"ש ולא ידעתי מה בכחו בס' בה"ז ועוד ראוהו לכו ככתוב דהלכה כה"ק. ואני הייתי רואה לדחוק בדברי הרמב"ם ג"כ ולומר דמאי דפסיק הלכה הוא ע"פ מאי דקב"א נ"י לכוונה מאי דאמרין בריש מכלתין והביאו ההו"ט לעיל דקתני ארבעה לאסוקי מדרבנן וזה לכוונה ל"ע כיון דלא נפקא מיני' מדיד לדינא מאי חשש למינא והו"ט ללע"ד ליישב דה"ל לדינא פליגי דלראב"ז מותר לכה בקבל והרי הוא ישראל נמור אלא שאסור לאכול בקדשים כשאר מחוסרי כפרה וגם בה"ז אפי' מעיקר הדין א"ל להפריש עיין בגמ' ולרבינן אינו מותר לכה בקבל עד שיקריב קרבנו אלא דבזמן לדינא קרבן חמנה שרי' מדלתיב לזרזותיכם וא"ל לא סייך למיניהם כלל מחוסרי כפרה וא"ל יפה עיין בה"ז הרמב"ם למספק הלכה גהא. אלא שעינינו צדיקם בשיעור המשינה כתב בהדיא דלרבינן מותר לאכול בקדשים והבאת קרבנו מזהו צעמא כמ"ס הבאר שבע וש"י ל' מרי' להגאון בה"ז שהסיג עליו מבני בוס עיין בדברי הרמב"ם ז"ל. מ"מ הרמב"ם ז"ל בחיבורו פ"א מה' מחוסרי כפרה כתב להדיא שאסור לאכול בקדשים וכדמסקינן בגמ'. (וגם מה שכתבתי בענין מחלוקת דרבנן וראב"ז נראה נכון עיין שם ובפ"ג מה' איסורי ביאה ודו"ק ומה שיש עוד לעיין בזה יתבאר במ"א בעו"פ):

פרק ד מ"א בחו"ט ד"ה ז"ל וכו' אבל קודם לכן כו'. אחי הגאון ז"ל נמשך בזה בפשיטות החד ספרי האחרונים ז"ל בגלגולן אבל כעת האיר המורה מספר יד מלאכי ושם בס' קס"ו סוכים מרוב בקיאותו דרוב הפוסקים ומכללם הרמב"ם ז"ל דס"ל הלכה ככתרתי אף מקמי אבי ורבא. אמנם לע"ד נראה דודאי יפה כיון שפרש"ס בזה דברישא רבה גרסינן. ועיין להלכה ככתרתי לא סייך כאן דהא טעמא הוא משום דידעי מלחא דקמחי והכא כל חד שמשע מאחרינא משמי' דרב ואמר בה טעמא מדנפשי' ולהכי דמרה התלמוד כל א' בפ"ע ולא כיון להו לכולו בהדדי משמי' דרב ולימא בהר הכי דפליגי בטעמא. וממילא חודא ל' דקדוק של התו"ט דסידר התלמוד מותרא דרב ויבדע בהתלה ואל"כ מותרא דרב חייא ואל"כ מותרא דרב נחמן ואכל חדא מייתי בהא אמורה דפרש"י והוא פסוק:

פרק ה מ"ב בחו"ט ד"ה ר' עקיבא וכו' סוף ה' יוה"כ. סוף ה' רש"י פסוק סוף:

קדשים ח"ב לא

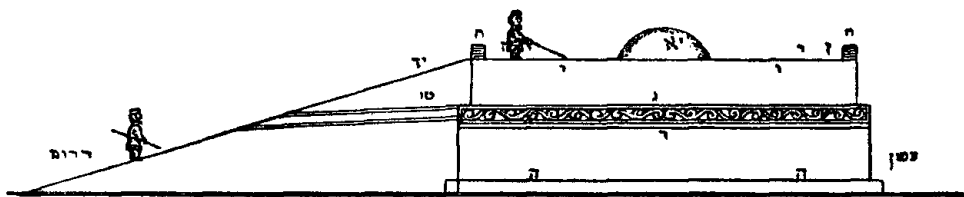
פרק א מ"א תו"ט ד"ה אחד וכו' ה"מ עונש דשוא. ולדעת רמב"ם ז"ל דנריס (דף ד') ג"כ לא ידוק גירסא דמיוה היו לאו הטוב בכל כמ"ס הכ"מ בריש ה' תמורה עיי"ש. ע"כ צריך לגרום גם כאן אידך גירסא דרש"י דהוי לאו שאין בו מעשה כמ"ס הלח"מ שם. ומרש"ח בחו"ט חשדים הללו לא חידש בזה כלום ותמיהי שלא הרגיש בזה דהרי מכלאן מוכח בהדיא דהוי לאו שאין בו מעשה גם למה לא ייין דביבור זה כלום ואולי בחר בחרא וכלל זה עדיין לא יאלנו יד חונתנו ליישב דברי ר' יוחנן דאמר בהדיא לא חתני מימר כו' ועיין עוד בלח"מ פ"ג מה' שכירות ואני הארכתי בזה בעושה"י בדרוס:

פרק ג מ"ד ומביא עלי' נסכין ל"ע דהו"ל למנכס לטון קצר ונסכים משלו וכן נסיפא ונסכים מושל לצור ואפשר דבסיפא אשמעינן שאם רצה להביא משלו אינו יכול עד שימסרנו לצבור ויפה יפה כמו בשאר חובות לצבור ואין הו"ט מסיכס לעיין בזה כראוי:

פרק ה מ"א תו"ט ד"ה מערימין לטון חורה לחוד. לא ידעתי מה עיין זה לבקן שלא מלינו בלשון חכמים עיין זה ומה לו להרמב"ם לחדש בזה דבר מדעתו אבל האמת כי הרמב"ם ז"ל על הרוב ידבר ולע"ד עיקר החילוק בזה כי המרמה עיקר עינו לרמות את חבירו והערמה הוא מה שהלדס עושה לעמלו ואינו נוגע דעת אחרים מיהו כהכאה להרנו בערמה עדיין ל"ע ויש ליישב ודו"ק:

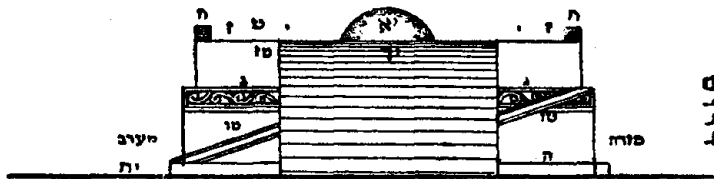
ע
ד
ה
ו
ז
ח
ט
י
יא
יב
יג
יד
טו
טז
יז
יח
יט
כ
כא
כב
כג
כד
כה
כו
כז
כח
כט
ל
לא
לב
לג
לד
לה
לו
לז
לח
לט
מ
מא
מב
מג
מד
מה
מו
מז
מח
מט
נ
נא
נב
נג
נד
נה
נו
נז
נח
נט
ס
סא
סב
סג
סד
סה
סו
סז
סח
סט
ע
עא
עב
עג
עד
עה
עו
עז
עח
עט
פ
פא
פב
פג
פד
פה
פו
פז
פח
פט
צ
צא
צב
צג
צד
צה
צו
צז
צח
צט
ק
קא
קב
קג
קד
קה
קו
קז
קח
קט
ר
רא
רב
רג
רד
רה
רו
רז
רח
רט
ש
שא
שב
שג
שד
שה
שו
שז
שח
שט
ת
תא
תב
תג
תד
תה
תו
תז
תח
תט

זאת תמונת המזבח כפי הנראה לעומד מולו במזרח

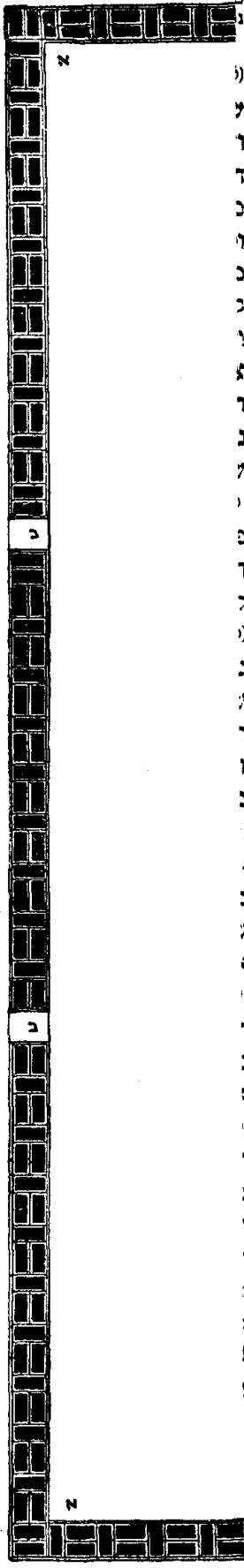
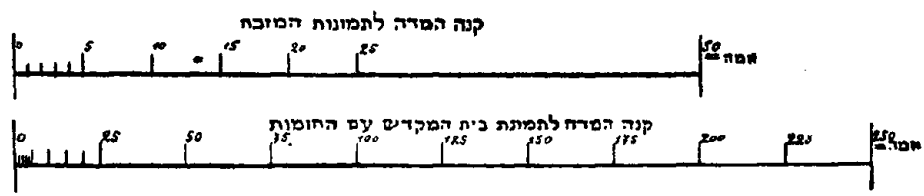
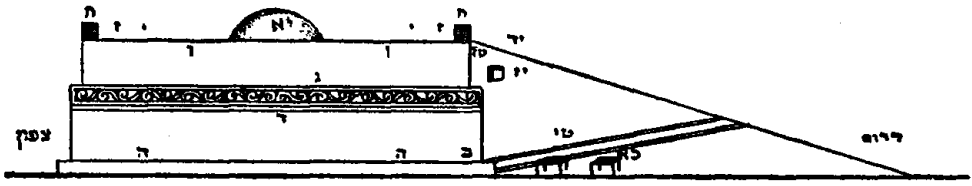

זאת תמונת המזבח כפי הנראה לעומד מולו

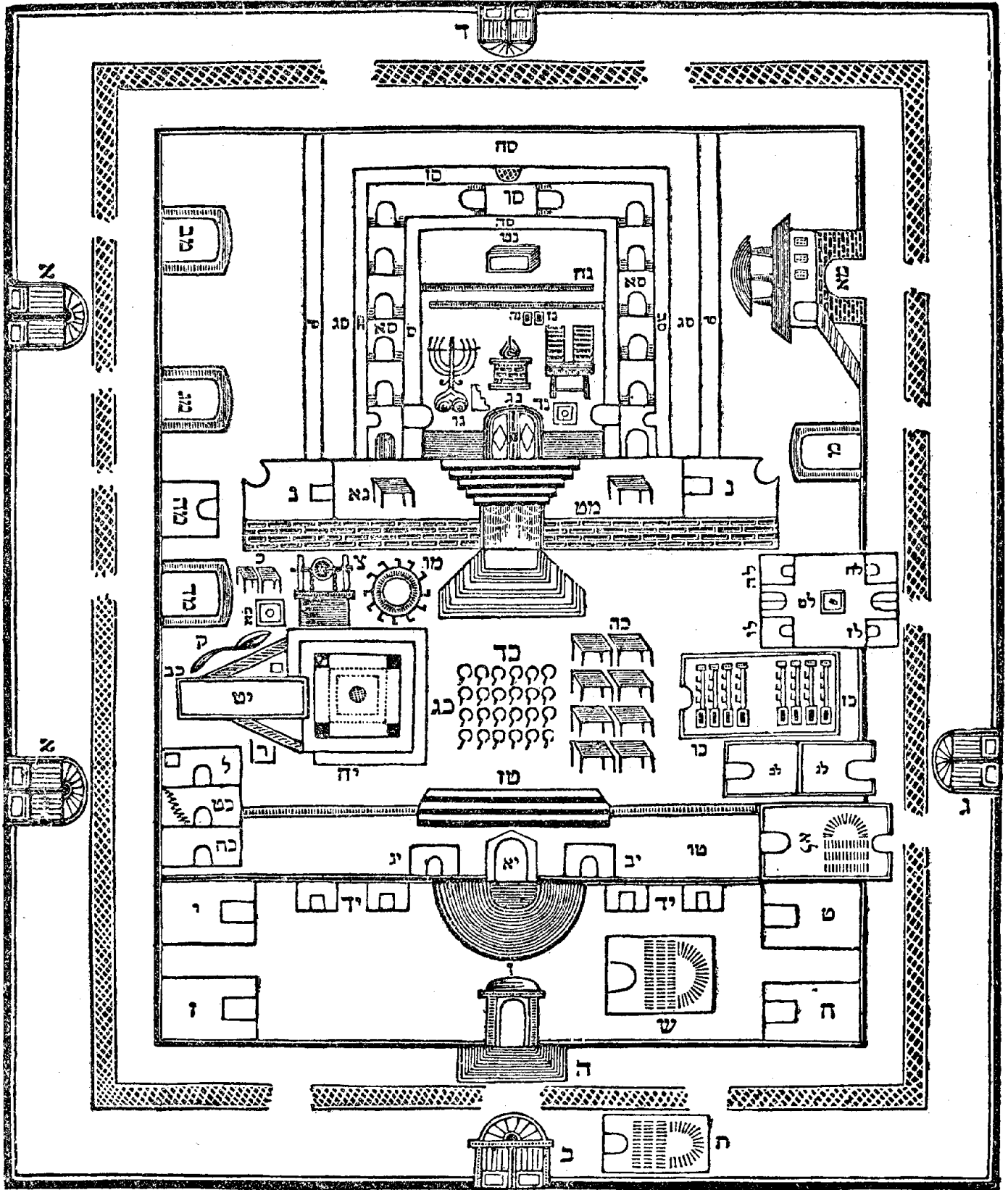
בדרום

זאת תמונת המזבח כפי הנראה לעומד מולו במערב

וזאת הצורה אשר יעדתי עליה במקומות הרבה ממסכתא זו ושלפניה והיא כוללת תבנית המקדש ושבתו עם הר הבית שבסביבו.

ת ישיבת סנהדרין קטנה על פתח שער הבית המדרשי ולפניה יושבין ג' שורות של כ"ג בני אדם . סנהדרין דף ל"ו : ש סנהדרין קטנה שניה יושבת על פתח עזרת ישראל כחצי גזרין עגולה ולפניה יושבין ג' שורות של כ"ג בני אדם : סנהדרין דף ל"ו : ר מקום שנותנים שם דיבון מזבח החילון והפנימי ומוראות העוף רחוק ממזרח הכבש ג' טפחים. תמיד פ"א: ק המחנה שמדשנין זה המזבח נחונה בין הכבש למזרח ממערב : צ הבור אלל הכיור ששוקפין את הכיור בו בליטה ומקומו בין האולם למזבח משוך לפני דרום. מדות פ"ג :

א חומת הר הבית. וחומה זו, וכן כל החומות מסביב להמקדש היו גבוהות הרבה מאלו יותר ממי חמה של גובה העברים שבחומות. [ובספר מלכים טימם דפוס מלכותא [ט"ו ע"ג] העתיק דברי אריסטו לחלו פילוקראטי, כי הוא אריסטו, היה א' משלחו המלך תלמי פילדלפוס לאלכסנדר הכהן. וסיפר בלחורו לחלו, כל מה שראה בירושלים ובמקדש. וכתב חלו בזה"ל והבחי"ק היה מוקף שלשה חומות גבוהות יחד על שבעים אמה ורחבן ערך אל גבתן וחרכן, כפי הראוי לבנין מפואר כמוהו וכו', עכ"ל. ולאשר שהיה עד היראה מסיה לפי תומו, ודבריו מסכימים כפי קבלתנו מחז"ל, שהחומה המזרחית נמוכה היחה [כיומא דע"א] נראה שדבריו בגובה שאל החומות המזרחיים [המה] חוץ מחומות הר הבית המזרחי, שהיה גבוה רק כ' אמה כגובה השער שבו [מדות פ"ג מ"ד וע"י רש"י וימא דע"א]. הרווח שהיה ד' חומות הר הבית היה היקף על ח"ק אמה. ונחומה זו עד החומה שלפנים ממנה, היה רוח הרווח בלד דרום. שני לו בלד מזרח. שלישי לו בלפון. ומיעוט הרווח במערב [מדות פ"ג מ"ד וע"י רש"י]:

ב צ' שערים היו בחומה הג"ל בלד דרום, ונקראו שערי חולדה, משום שהולדה הכיילה פרסמה שם נבואותיה לרוב העם המלוי שם ברווח היותר גדול ההוא [ע"ג]. וכל שערי המקדש היו גבוהים כ' אמה ורחבן י' אמה, חוץ משער אולם [פ"ג מ"ג]:

ג שער שבמזרח מחומה הנ"ל, ונקרא שער ש"ג, מדהיה ממעל לו מטייר עיר שאין הבורה לכבוד המלכות ששייכים לו [ע"ג]:

ד לפנים משער זה היה לשכה לסגדרי קטנה של כ"ג שיסב בחצי עגול, לחזיקה לפסן ופניהן לדרום נגד פתח הלשכה. כדי שהם והתלמידים, והבעלי דיאין הבאים לרין שם לא יהיו לריבים לפניהם לחזיקהם להיכל ה'. והסגדרין יושבין כסאלת למשפט, ולפניהן ג' שורות של כ"ג כ"ג תלמידים יושבין ע"פ קרקע [סגדרין דע"ג]. ונ"ל שלשבת סגדרין זו וכו' לשבת סגדרין שניים שיסנה בעזרת נשים, כולן היו צפנים בלד ימין מהשער, דוגמת סגדרי גזולה שבמזרח הפנימית [וע"י לג חס לימיו]:

ה שער שבלפון בחומה הג"ל, ונקרא שער ט"ד. ו"ל ע"ש אדם שבחלה. ו"ל שהיה לפון הלג, מולא נכסו וילאו בו רק לפרקים, כשרואים לזוא דרך שם בלג [ע"ג]:

ו שער שבמערב שבחומה הג"ל, נקרא שער קופיכום, שהוא בלפון יון עבודת הבן. ובינו משום שהיה צרות זה עד החומה הפנימית של עזרה, גן שריים, לכבוד ולהפארת הר המוקדש הכול, שהוא נגד כותל המערבי [ע"ג]:

ז לפנים מחומה הג"ל, היה סורג מוקף לכל הרווחות של חומה הפנימית ככ"ב. והוא מחילה כעין סריגי חלונות, גבוה עשרה טפחים, ועשוי מדיפן דקים מונחין בשפופ זה על זה. והסורג היה צטי על חומה נכסח ששור ראשה עם מזרנה הרלוונה כל הר שלמעלה ממנו. ומח"ט החומה הנמוכה הג"ל, והרווח שלפנים ממנה שהיה רחוקים עשר אמות מחומה הפנימית מכל לד של העזרה נקראין שרין יחד חיל. דחיל ר"ל חומה נמוכה, והרי נס רוח הפנימי שלחומה נמוכה הג"ל, הוא נראה כאלו הוא שצי החומה הנמוכה בעלמם. והסורג הג"ל היה פתוח רק נגד כל שער ושער שבחומה שלפנים ממנו [פ"ג מ"ג והשתבשו המדיפסים וליירו גזיר הסורג של ביהמ"ק, כאלו היו בו י"ג פלאת, ושכחו או לא ידעו, דברי כגברו ישראל מנו וגדרום כמנאר ש]. והסורג הזה לא היה רק לסימן שאין נכדים ועמאלי מת רשאין לנכנס ממנו ולהין [כלים פ"ג מ"ח]:

ח לפנים מסורג היה רווח י' אמות, דהיינו ד' אמות קרקע שיה, וחרכ"כ ההר משפט ועולה י' אמות עד החומה הפנימית, ושם אמות הג"ל עשויין י"ב מעלות, רום מעלה חצי אמה ושלשה חצי אמה [ע"ג]. ולפע"ד היינו דלחמדין [פסיקס י"ג ב'] הר הבית סביב לפנים מסביב, ר"ל אלעבה לפנים מהלעבה, דכל השפה אמות גובה שסביב בכל הדי רוחות לחומה הפנימית, היה עשוי כולו מדריגות מדריגות, זה לשפלה מזה כדי ליכב שם העם. וכולו מהופס בגג, בחמה מפני החמה וצגמשים מפני הצגמשים. אבל הרווח שהין מהסורג, הרי לא היה אפשר שיהיה עשוי מדריגות, דהרי כולו קרקע שיה שיה. אבל אפשר שיהיה שם ספסלין לישב עליהן תחת הגג ששל גביהן, דכל הר הבית ממוץ לחומה הפנימית מקורה היה [וע"י כפירושנו כפ"ד מדות פ"ג סימן ו'] אבל אין על הספסלין הללו שם סטוי לפנים מסביב דקאמר בש"ס:

ט שער המזרחי, שנכנסן בו מהסיל לעזרת נשים [וע"י מ"ג כפ"ד מדות פ"ג סי' ג']:

י לפנים משער הג"ל עד חומה יצורת ישראל, היה רווח קל"ה על קל"ה אמה, ונקרא עזרת נשים [וע"י שש דעמן קל"ה]:

יג וזוה"מ [הוא גלגלעריע בל"א] היחה בלעפת בלמענו גובה כותליה סביב, כדי שיעלו לשם הכשים צפת שמת בית השואבה בזה הסוכות, שהיה העזרה היא מיוחדת או לחשים [פ"ג מ"ח]. ובלד זוית לשכה זו הא ד' לשכת, ולא היו מקצרות. וכל אמת מ' על מ' אמה [ש"ג מ"ח]:

יא לשכה שבדרומית מזרחית שם, היא לשכת הנזירים. שם בלג הנזירין שלמיין, ושערותיהן שגלחו, שרפו שם חמת החד [ע"ג]:

יב לשכה שבמזרחית לפנים שם, היא לשכת העל"ים, לכל הנלכים למחצו ולבית המוקד ולאשר דבר [ע"ג]:

יג לשכה שבצפונית מערבית שם, היא לשכת המלורעים, דשם היה בית הטבילה למוורעים שנטהרו, שטובלין שם ביים הח' למחרת, קודם שיכניסו בכוונות דרך שער נקטור, למתן דם האשם שלהן, אף שכבר טבלו מצערב [ע"ג]:

יד לשכה שבמערבית דרומית שם, היא לשכת השמיים. שם עמדו השמיים הנלרכים למורה, ולמנחות, ולאשר נרות הנלרכים. ושם היה ג"כ חצות היום הנלרכים לנכרים [ע"ג]:

טז שם נימין לשער עזרת נשים, היה לשכה שנית לסגדרי קטנה שמה, בחגמת הרלוונה שהזכרנו לעיל סי' ד' [סגדרין דע"ג]:

טז כל רווח הזה של עזרת נשים היה קרקע שיה, חוץ מן' אמות וחצי שלכל לד מערב, ששם היה שוב ההר משפט ועולה י' אמות ומחלה. והם עשויין ט"ו מעלות עד כותל הפנימי להם, רום מעלה חצי אמה, ושלשה חצי אמה [ש"ג מ"ד וע"י רש"י]. ונ"ל שהמעלות הללו לא בלד רק נגד השער היו, דל"כ הא"ך היה אפשר שיחזיקו בני אדם מומרים עם כלי שיר אין מספר בשמחה בית השואבה [כסוה ר"א ב']. אלא המעלות הללו היו מהפסעות בכל לד המערבי של עזרת נשים מלפון לדרום. ונ"ל עוד דמה"ט היו המעלות הללו עגולות [כפ"ג מ"ח], ולא כשאר מעלות שבמקדש. אבל היו כך כדי שיחזיקו מומרים עפי:

יז צ' לשכות היו תחת עזרת ישראל ופתוחות לעזרת נשים, ששם נתנו הלויים כלי שיר שלהן [פ"ג מ"ח]. ושם למזו הכמת המוזיק, ודרכי המזירות [ש"ג סוף פ"ג]. ונ"ל דמה"ט היה מיוחד ללמוד הזה מעזרת הג"ל. כדי שלא להכרות הכרה, שלא יתבלבלו ע"י הגברים בעבודתה:

יח שער מזרחי של עזרה הפנימית, והוא נקרא שער כקבור, ע"ש ארובו אים שגדב דלתוהו [כיומא דל"ח א'], השער הזה. וק כל שערי המקדש היו גבוהים כ' אמה ורחבן י' אמה. ומשער נקטור ולפנים בכל מהלי העזרה, מזרח מערב לפון ודרום סביב, היו חככדלות דהייט כעין הקרה בולעות מאלמע גובה סתלים [כתמיד פ"ג מ"ג]. ונ"ל שהיה כך כדי להגן חתיהן מחמה ובגמשים. וב' לשכות היו מזה ומזה לשער נקטור צפנים בעזרת ישראל [מדות פ"ג מ"ד וע"י רש"י]:

יט צ' פתחים קטנים היו מזה ומזה לשער נקטור כדי ללאת בו העם, כדי שלא יוכרחו לפנות לחזיקהן להיכל ה' להדיר [כסוף פ"ג מדות]. וגם אלה נשפטו להמדיפסים לורת ביהמ"ק בש"ס ובגמיות]:

כ צ' לשכת הג"ל שהיו מזה ומזה לשער נקטור, הלשכה שבימין היא נקראת לשכת פנחס המלבי"ש, כך היה נקרא הממונה על צגרי הכסוה על שם הממונה הרלושן שהיה לזה, שהיה שמו כך. והיה הממונה זה יושב בלשכה זו, שהיה שם ל"ו חגזים הוך הטהלים [שערענקע בל"א], דהיינו ד' חגזים לכל משמור ומשמור מכ"ד משמורות כהונה ועל כל דלת של כל הארגזים כהוב מה שיש בחורו. בל' כהוב מככסים. על הב' כהוב כחוזות. על הג' כהוב לככסים. ועל הד' כהוב מונבעות [תמיד פ"ג מ"ג]. ובשורול הככן לעבוד, הולך לשם והממונה נוסן לו מצגרי משמור שלו, ומתלבש, ומניח בגדי חול שלו שם. עד בגומר עבודתו, או חוזר שוב להלכה הוא ופוסס הצגרי כהונה ומחזיקן להממונה [ע"ג]. ונ"ל דא דמשמע כתמיד [פ"ג מ"ח], שכל לילה היו צגרי כהונה של כל כהן בנשות עלמו, ולא היה מחירם או להממונה. ה"ט, מדהיה שנים שם סבית אכ שיממו מחר, להכי היה צגדיו צידו, כדי שיהיו מוכנים צידו מיד בכוקר השכם לתרומת הדן, בעוד שאין הממונה עדיין בלשכתו הג"ל, מולא נפתחו שערי עזרה או עדיין]:

כא לשכה שבלד שמואל, משער נקטור, היא נקראת לשכת עושי חביתין, שם לשו ואשו בכל יום בצוקר השכם ה"ב חלות שפקריצין משל כה"ג בכל יום מהלכין בצוקר אחר תמיד השחר, ומחליקין השני אחר תמיד בין הערביים [מדות פ"ג מ"ד]:

כב הרווח שלפנים משער נקטור, שהיה מלפון לדרום קל"ה אמה, וממזרח למערב עד הספסלין י"ל אמה, כל הרווח ההוא נקרא עזרת ישראל [פ"ג מ"ח]:

כג רחבי ספסלין מצדלין בין עזרת ישראל לעזרת נשים, בולטים מהלעפה בכל רוחב המדרה. ולפע"ד נראה שהיו בולטים מוחלני לפון ודרום [פ"ג כפירושנו פ"ג כ"י פ"ח]. ומשם ולהין נקרא עזרת נשים, שאין ישראל רשאי לנכנס לשם רק ללורך גדול [כלים פ"ג מ"ח]:

כד כמקף להפססלין ללד מערב, היה שוב ההר משפט ועולה אמה, והיה בשפופ ההוא מעלה א' חלוכה, גבוה אמה, בכל רוחב העזרה: ממך

כה בחומת הפסוק של עזרה, היה סמוך למערב שער הכניסה, ולפנים מחותו שער היה בולט חקרה ממעל השער, כדי שיהיה אכסדרה תחת החקרה הריא. ובחזרה האכסדרה היה מוקד גמלים בוערות תמיד לקיום האש בעזרה. ועל אכסדרה זו היה עלייה, שבו עומד השומר [פ"א מ"א]. וכוא השער שבו ילא יכניה בגלותו [פ"ב]:

כז במרחק מעט לדר מזרח משער הנימון, היה שער הקרבן, שבו מכניסין הק"ק ששחיתו בלפון [פ"א מ"א]:

כח במרחק מעט משער הקרבן לדר מזרח היה שער קטן שנקרא שער כשי"ס, שבו נכנסין הכהנים סמוך למזבח, לעמוד על קרבן בשעת שחיטתו [סוף פ"ב]:

כט במרחק מעט משער כשי"ס לדר מזרח היה בית המוקד. אבל לא היה מכון נגד המזבח, רק בהרחק קלה מכנגדו לדר מערב. רק לא במרחק רב, כדי שהכהנים המתחממים בזהו יוכלו למרר מיד אח"כ לעבודתם [ועי' פירוטו בס"ד מדות פ"א מ"א]. ובית המוקד עשוי בעין כיפה עגולה מקורה, [גועלבל בל"א], וחליוה בקודש וחליוה בחול, וביניהן ספספסין לסימן, מדלסור ליטב במקום הקודש. וב' שערים היה לו, א' פתוח לקודש וא' לחול. ולפניו היו בכותלים האטבאחא סביב, האטבאחא למעלה מהאטבאחא. עד שמי קורה, כדי שיטנו הכהנים בהחלי שבחול. ובהחלי הרגפה שבחול, היה כמין גומא מרובע, שמתיחן להוכיח מפתחות כל שערי העזרה בלילה, וכוותחין אח"כ הגומא עם טבלא של שיש, ועצמת קבוע בהטבלא כדי ללחוץ בה הטבלא. וד' לשכות קטנות היו תחת האטבאחא, ופתוחות לבית המוקד. ב' מן בקודש. דהיינו במקלט מערבית דרומית לשכת טל"א קרבן. ודרומית מזרחית, להכה ששטחן במקום הקודש. וב' הפנים, וב' לשכות אחרות היו לעומתן בחול, דהיינו במזרחית לפומית היה הלשכה שנגזו שם אצ"כ המזבח ששקוף מלכי יון. ושם יושב בכל יום הממונה על החותמות, ומוכר תחמות למי שצריך נכסים לחיה מין שיראה. ובמערבית לפומית היה בית המוקד הקטן, ששם היה פתח ברזפה, לירד מכותה למחילה שחתה המקדש, ולציה כסאות של כבוד, ולציה הטבילה, שהיו שם. ובכל צקר היה שם מזורה, שיתחממו בה הכהנים שראו קרי בלילה, וטבלו בצוקר, נתחממו כאן לבלי להתערב בין שאר הכהנים העובדים שנתחממו בהמזורה שבבית המוקד הגדול [מדות פ"א מ"א ומיד פ"ב מ"א]:

מ שמונה עמודים נכסין עומדים בלפון המזבח בל' שורות מלפון לדרוס, וכל שורה של ב' ב'. ורחוקים מרחמת לפון של עזרה ח' אמות. ובאונקלות שבנגסין חלון הקרבנות להפשיטין. וכשנלכחין להניה תחתית הבהמה על שולחן שלא היה נגרתה בצרף, לוקחין לזה ח' או ב' מהח' שולחנות שמכיר בס"מ מ"ה לקמן [ושעו המדפיסים בלור שבס"מ שזיורו כללו היה עוד ב' שולחנות עומדים בין הנסין מלד ח' שולחנות הניל. וזה נגד משנה ערובה [שקלים פ"ו מ"ד]. אבל לשן המשנה תמיד פ"ב מ"ה העתון. וע"פ]. במקום הנסין מלפון לדרוס, היה י"ב אמות ומתלה [מדות פ"ב מ"ה ומיד פ"ב מ"ה]. ולא היה כותלים ושער סביב להננסין [וגם לאו עטו המדפיסים בלור המשינות ושבס"מ, שזיורו כליהו היו הנסין מוקפין ממה ושער סביב, וזה נגד לימוד ערוך שנידיו, כמו שסוכנו בס"ד בפנים פ"ב מ"ה]:

מא ח' אמות מהננסין לדרוס, עמדו ח' שולחנות של שיש, בב' שורות מלפון לדרוס. וכל שורה של ד' ד'. ועליה מדיחין כבני מעיים הדקין של הקרבנות. מקובן מלפון לדרוס, ח' אמות [פ"ב מ"ה]:

מב ד' אמות מהשולחנות ולדרוס, היו כ"ד שולחנות ברזפה בל' שורות מלפון לדרוס, וכל שורה של ו'. ולכל משמור מל"ד משמרות כהונה, היה מיוחד להם טבעת כאן לשחוט בו קרבנות בשבוע שלהן. ומקום כל הטבעות מלפון לדרוס היו כ"ד אמות, מאלה היה בין טבעת לטבעת מלפון לדרוס ד' אמות בקרוב [פ"ב מ"ה]:

מג ח' אמות מהטבעות ולדרוס, עמד המזבח גבוה ט' אמות מלד הקרנור שבנגו. ותמונתו כזה, ואורך היסוד התחתון היה ל"ב על ל"ב אמה. וכבר ליינו בס"ד בלור מיוחד, לורס כל חלקי שטחו, וכן הכבש, וכל הסיך להס', ומשם תרשטו, כי צבאן קצר המלע מהשתרע [ועי' מדות דפ"ב]:

מד מלד לדרוס מהמזבח היה הכבש, שבו עולין למזבח. ארבו ל"ב אמה מלמטה עד גג המזבח, ורחבו ממזרח למערב ט"ז אמה, ומרחק קלה שפתו העליון משפת גג המזבח. ומשפולו הכבש בתחתיתו יולחץ ב' כבשים קטנים, א' שלמזרח מכבש הגזול, ועלה לסוכב, וב' שלמערב מכבש הגדול, הולך אל היסוד. ומשפולו הכבש הגדול עד סתל דרומי של העזרה. היה י"ב אמות וחלי [פ"ב מ"ב]. למטה ברזפה אלל קרן מערבית דרומית של מזבח, היה גומא מרובעת אמה על אמה, שבו יורדין לשים לנקות. וטבלא של שיש קבוע ברזפה בחוק הגומא זאת, ועצמת קבוע בה כדי להגביה הטבלא על ידו [פ"ב מ"ב].

מז ח' אמות מהטבעות ולדרוס, עמד המזבח גבוה ט' אמות מלד הקרנור שבנגו. ותמונתו כזה, ואורך היסוד התחתון היה ל"ב על ל"ב אמה. וכבר ליינו בס"ד בלור מיוחד, לורס כל חלקי שטחו, וכן הכבש, וכל הסיך להס', ומשם תרשטו, כי צבאן קצר המלע מהשתרע [ועי' מדות דפ"ב]:

מח מלד לדרוס מהמזבח היה הכבש, שבו עולין למזבח. ארבו ל"ב אמה מלמטה עד גג המזבח, ורחבו ממזרח למערב ט"ז אמה, ומרחק קלה שפתו העליון משפת גג המזבח. ומשפולו הכבש בתחתיתו יולחץ ב' כבשים קטנים, א' שלמזרח מכבש הגזול, ועלה לסוכב, וב' שלמערב מכבש הגדול, הולך אל היסוד. ומשפולו הכבש הגדול עד סתל דרומי של העזרה. היה י"ב אמות וחלי [פ"ב מ"ב]. למטה ברזפה אלל קרן מערבית דרומית של מזבח, היה גומא מרובעת אמה על אמה, שבו יורדין לשים לנקות. וטבלא של שיש קבוע ברזפה בחוק הגומא זאת, ועצמת קבוע בה כדי להגביה הטבלא על ידו [פ"ב מ"ב].

מט ח' אמות מהטבעות ולדרוס, עמד המזבח גבוה ט' אמות מלד הקרנור שבנגו. ותמונתו כזה, ואורך היסוד התחתון היה ל"ב על ל"ב אמה. וכבר ליינו בס"ד בלור מיוחד, לורס כל חלקי שטחו, וכן הכבש, וכל הסיך להס', ומשם תרשטו, כי צבאן קצר המלע מהשתרע [ועי' מדות דפ"ב]:

מכ מלד לדרוס מהמזבח היה הכבש, שבו עולין למזבח. ארבו ל"ב אמה מלמטה עד גג המזבח, ורחבו ממזרח למערב ט"ז אמה, ומרחק קלה שפתו העליון משפת גג המזבח. ומשפולו הכבש בתחתיתו יולחץ ב' כבשים קטנים, א' שלמזרח מכבש הגזול, ועלה לסוכב, וב' שלמערב מכבש הגדול, הולך אל היסוד. ומשפולו הכבש הגדול עד סתל דרומי של העזרה. היה י"ב אמות וחלי [פ"ב מ"ב]. למטה ברזפה אלל קרן מערבית דרומית של מזבח, היה גומא מרובעת אמה על אמה, שבו יורדין לשים לנקות. וטבלא של שיש קבוע ברזפה בחוק הגומא זאת, ועצמת קבוע בה כדי להגביה הטבלא על ידו [פ"ב מ"ב].

מכ מלד לדרוס מהמזבח היה הכבש, שבו עולין למזבח. ארבו ל"ב אמה מלמטה עד גג המזבח, ורחבו ממזרח למערב ט"ז אמה, ומרחק קלה שפתו העליון משפת גג המזבח. ומשפולו הכבש בתחתיתו יולחץ ב' כבשים קטנים, א' שלמזרח מכבש הגזול, ועלה לסוכב, וב' שלמערב מכבש הגדול, הולך אל היסוד. ומשפולו הכבש הגדול עד סתל דרומי של העזרה. היה י"ב אמות וחלי [פ"ב מ"ב]. למטה ברזפה אלל קרן מערבית דרומית של מזבח, היה גומא מרובעת אמה על אמה, שבו יורדין לשים לנקות. וטבלא של שיש קבוע ברזפה בחוק הגומא זאת, ועצמת קבוע בה כדי להגביה הטבלא על ידו [פ"ב מ"ב].

מכ מלד לדרוס מהמזבח היה הכבש, שבו עולין למזבח. ארבו ל"ב אמה מלמטה עד גג המזבח, ורחבו ממזרח למערב ט"ז אמה, ומרחק קלה שפתו העליון משפת גג המזבח. ומשפולו הכבש בתחתיתו יולחץ ב' כבשים קטנים, א' שלמזרח מכבש הגזול, ועלה לסוכב, וב' שלמערב מכבש הגדול, הולך אל היסוד. ומשפולו הכבש הגדול עד סתל דרומי של העזרה. היה י"ב אמות וחלי [פ"ב מ"ב]. למטה ברזפה אלל קרן מערבית דרומית של מזבח, היה גומא מרובעת אמה על אמה, שבו יורדין לשים לנקות. וטבלא של שיש קבוע ברזפה בחוק הגומא זאת, ועצמת קבוע בה כדי להגביה הטבלא על ידו [פ"ב מ"ב].

מכ מלד לדרוס מהמזבח היה הכבש, שבו עולין למזבח. ארבו ל"ב אמה מלמטה עד גג המזבח, ורחבו ממזרח למערב ט"ז אמה, ומרחק קלה שפתו העליון משפת גג המזבח. ומשפולו הכבש בתחתיתו יולחץ ב' כבשים קטנים, א' שלמזרח מכבש הגזול, ועלה לסוכב, וב' שלמערב מכבש הגדול, הולך אל היסוד. ומשפולו הכבש הגדול עד סתל דרומי של העזרה. היה י"ב אמות וחלי [פ"ב מ"ב]. למטה ברזפה אלל קרן מערבית דרומית של מזבח, היה גומא מרובעת אמה על אמה, שבו יורדין לשים לנקות. וטבלא של שיש קבוע ברזפה בחוק הגומא זאת, ועצמת קבוע בה כדי להגביה הטבלא על ידו [פ"ב מ"ב].

מכ מלד לדרוס מהמזבח היה הכבש, שבו עולין למזבח. ארבו ל"ב אמה מלמטה עד גג המזבח, ורחבו ממזרח למערב ט"ז אמה, ומרחק קלה שפתו העליון משפת גג המזבח. ומשפולו הכבש בתחתיתו יולחץ ב' כבשים קטנים, א' שלמזרח מכבש הגזול, ועלה לסוכב, וב' שלמערב מכבש הגדול, הולך אל היסוד. ומשפולו הכבש הגדול עד סתל דרומי של העזרה. היה י"ב אמות וחלי [פ"ב מ"ב]. למטה ברזפה אלל קרן מערבית דרומית של מזבח, היה גומא מרובעת אמה על אמה, שבו יורדין לשים לנקות. וטבלא של שיש קבוע ברזפה בחוק הגומא זאת, ועצמת קבוע בה כדי להגביה הטבלא על ידו [פ"ב מ"ב].

מכ מלד לדרוס מהמזבח היה הכבש, שבו עולין למזבח. ארבו ל"ב אמה מלמטה עד גג המזבח, ורחבו ממזרח למערב ט"ז אמה, ומרחק קלה שפתו העליון משפת גג המזבח. ומשפולו הכבש בתחתיתו יולחץ ב' כבשים קטנים, א' שלמזרח מכבש הגזול, ועלה לסוכב, וב' שלמערב מכבש הגדול, הולך אל היסוד. ומשפולו הכבש הגדול עד סתל דרומי של העזרה. היה י"ב אמות וחלי [פ"ב מ"ב]. למטה ברזפה אלל קרן מערבית דרומית של מזבח, היה גומא מרובעת אמה על אמה, שבו יורדין לשים לנקות. וטבלא של שיש קבוע ברזפה בחוק הגומא זאת, ועצמת קבוע בה כדי להגביה הטבלא על ידו [פ"ב מ"ב].

מכ מלד לדרוס מהמזבח היה הכבש, שבו עולין למזבח. ארבו ל"ב אמה מלמטה עד גג המזבח, ורחבו ממזרח למערב ט"ז אמה, ומרחק קלה שפתו העליון משפת גג המזבח. ומשפולו הכבש בתחתיתו יולחץ ב' כבשים קטנים, א' שלמזרח מכבש הגזול, ועלה לסוכב, וב' שלמערב מכבש הגדול, הולך אל היסוד. ומשפולו הכבש הגדול עד סתל דרומי של העזרה. היה י"ב אמות וחלי [פ"ב מ"ב]. למטה ברזפה אלל קרן מערבית דרומית של מזבח, היה גומא מרובעת אמה על אמה, שבו יורדין לשים לנקות. וטבלא של שיש קבוע ברזפה בחוק הגומא זאת, ועצמת קבוע בה כדי להגביה הטבלא על ידו [פ"ב מ"ב].

מכ מלד לדרוס מהמזבח היה הכבש, שבו עולין למזבח. ארבו ל"ב אמה מלמטה עד גג המזבח, ורחבו ממזרח למערב ט"ז אמה, ומרחק קלה שפתו העליון משפת גג המזבח. ומשפולו הכבש בתחתיתו יולחץ ב' כבשים קטנים, א' שלמזרח מכבש הגזול, ועלה לסוכב, וב' שלמערב מכבש הגדול, הולך אל היסוד. ומשפולו הכבש הגדול עד סתל דרומי של העזרה. היה י"ב אמות וחלי [פ"ב מ"ב]. למטה ברזפה אלל קרן מערבית דרומית של מזבח, היה גומא מרובעת אמה על אמה, שבו יורדין לשים לנקות. וטבלא של שיש קבוע ברזפה בחוק הגומא זאת, ועצמת קבוע בה כדי להגביה הטבלא על ידו [פ"ב מ"ב].

מכ מלד לדרוס מהמזבח היה הכבש, שבו עולין למזבח. ארבו ל"ב אמה מלמטה עד גג המזבח, ורחבו ממזרח למערב ט"ז אמה, ומרחק קלה שפתו העליון משפת גג המזבח. ומשפולו הכבש בתחתיתו יולחץ ב' כבשים קטנים, א' שלמזרח מכבש הגזול, ועלה לסוכב, וב' שלמערב מכבש הגדול, הולך אל היסוד. ומשפולו הכבש הגדול עד סתל דרומי של העזרה. היה י"ב אמות וחלי [פ"ב מ"ב]. למטה ברזפה אלל קרן מערבית דרומית של מזבח, היה גומא מרובעת אמה על אמה, שבו יורדין לשים לנקות. וטבלא של שיש קבוע ברזפה בחוק הגומא זאת, ועצמת קבוע בה כדי להגביה הטבלא על ידו [פ"ב מ"ב].

מכ מלד לדרוס מהמזבח היה הכבש, שבו עולין למזבח. ארבו ל"ב אמה מלמטה עד גג המזבח, ורחבו ממזרח למערב ט"ז אמה, ומרחק קלה שפתו העליון משפת גג המזבח. ומשפולו הכבש בתחתיתו יולחץ ב' כבשים קטנים, א' שלמזרח מכבש הגזול, ועלה לסוכב, וב' שלמערב מכבש הגדול, הולך אל היסוד. ומשפולו הכבש הגדול עד סתל דרומי של העזרה. היה י"ב אמות וחלי [פ"ב מ"ב]. למטה ברזפה אלל קרן מערבית דרומית של מזבח, היה גומא מרובעת אמה על אמה, שבו יורדין לשים לנקות. וטבלא של שיש קבוע ברזפה בחוק הגומא זאת, ועצמת קבוע בה כדי להגביה הטבלא על ידו [פ"ב מ"ב].

מכ מלד לדרוס מהמזבח היה הכבש, שבו עולין למזבח. ארבו ל"ב אמה מלמטה עד גג המזבח, ורחבו ממזרח למערב ט"ז אמה, ומרחק קלה שפתו העליון משפת גג המזבח. ומשפולו הכבש בתחתיתו יולחץ ב' כבשים קטנים, א' שלמזרח מכבש הגזול, ועלה לסוכב, וב' שלמערב מכבש הגדול, הולך אל היסוד. ומשפולו הכבש הגדול עד סתל דרומי של העזרה. היה י"ב אמות וחלי [פ"ב מ"ב]. למטה ברזפה אלל קרן מערבית דרומית של מזבח, היה גומא מרובעת אמה על אמה, שבו יורדין לשים לנקות. וטבלא של שיש קבוע ברזפה בחוק הגומא זאת, ועצמת קבוע בה כדי להגביה הטבלא על ידו [פ"ב מ"ב].

מכ מלד לדרוס מהמזבח היה הכבש, שבו עולין למזבח. ארבו ל"ב אמה מלמטה עד גג המזבח, ורחבו ממזרח למערב ט"ז אמה, ומרחק קלה שפתו העליון משפת גג המזבח. ומשפולו הכבש בתחתיתו יולחץ ב' כבשים קטנים, א' שלמזרח מכבש הגזול, ועלה לסוכב, וב' שלמערב מכבש הגדול, הולך אל היסוד. ומשפולו הכבש הגדול עד סתל דרומי של העזרה. היה י"ב אמות וחלי [פ"ב מ"ב]. למטה ברזפה אלל קרן מערבית דרומית של מזבח, היה גומא מרובעת אמה על אמה, שבו יורדין לשים לנקות. וטבלא של שיש קבוע ברזפה בחוק הגומא זאת, ועצמת קבוע בה כדי להגביה הטבלא על ידו [פ"ב מ"ב].

מכ מלד לדרוס מהמזבח היה הכבש, שבו עולין למזבח. ארבו ל"ב אמה מלמטה עד גג המזבח, ורחבו ממזרח למערב ט"ז אמה, ומרחק קלה שפתו העליון משפת גג המזבח. ומשפולו הכבש בתחתיתו יולחץ ב' כבשים קטנים, א' שלמזרח מכבש הגזול, ועלה לסוכב, וב' שלמערב מכבש הגדול, הולך אל היסוד. ומשפולו הכבש הגדול עד סתל דרומי של העזרה. היה י"ב אמות וחלי [פ"ב מ"ב]. למטה ברזפה אלל קרן מערבית דרומית של מזבח, היה גומא מרובעת אמה על אמה, שבו יורדין לשים לנקות. וטבלא של שיש קבוע ברזפה בחוק הגומא זאת, ועצמת קבוע בה כדי להגביה הטבלא על ידו [פ"ב מ"ב].

כה סמוך להמעלה כנ"ל היה החוק, והוא אכן שהטבאים בו ג' מעלות, צלל רוחב העזרה, וכל מעלה גביה חלי אמה ושולח חלי אמה. והכר הגבוה כנגדו אמה וחלי [עי' יומא פ"א ח']. ועל הדוכן היה עמדו המזרחיים והמזרחיים של הלויים פנייה למערב להיכל, ואחוריהן אל העם. אמנם כשהיו רבוי כהנים במעלות האולם בצרפת כהנים, עמדו שאר הכהנים בצרפת כהנים גם כאן, פנייה אל העם, ומלדין אחוריהן לאחד מהאדרים, כדי שלא יהיה אחוריהן להיכל ה' להדיא [עי' פ"ב מ"א ח']. ומתדוק עד המזבח היה י"א אמה קרקע שיה, והוא עזרת כה כה כה:

כו שש לשכות היו בעזרת ישראל, מלד ב' הלשכות שמה שמה ומה לשער [כליל סי' כ' וב"א], ועי' רמב"ם [פ"ב מנחות]. אמנם קלה רוח מהלשכות אלו היה ג"כ בעזרת כהנים [ועי' פ"ב סימן י"ז]. ואלו הן ה' לשכות.

כז בזוית לפומית מזרחית של עזרה ישראל, היה לשכת הגזית, בזוית חליוה צדדוס בקודש וחליוה בלפון בחול, ופתוחה לקודש ולחול, והסנהדרי גדולה יושבת שם על כסאות בחליוה שבחול, כחלי גורן עגולה, פניהם לדרוס ואחוריהן ללפון, ולפניהן ג' שורות המלמדים של כ"ב כ"ב, יושבין ע"ב קרקע פניהם ללפון ואחוריהן לדרוס. וב' סופרי הדיינים עומדים ח' בראש הטבול מזה, וא' מזה. והבעלי דינין ועדים עומדים ברווח הטבול [פ"ב מ"ד]:

כח סמוך ללשכת הגזית ולמערב היו ב' לשכות. א' לשכת פ"ה פ"ה ר"י. וגם היא היה בזוית חליוה בקודש וחליוה בחול ופתוחה לחול ולקודש.

כט מדיחית מיוחדת לדרת כה"ג ב' ימים שקודש יו"ב, וכה"ג יושב וסוכב ומשחמש בחליוה של חול בלד לפון של כה"ג שהיה ללשכה הרי"ה שד פתח למזרח ללשכת הגזית, כדי שיכול להננס אלל הסנהדרין, כשצריך לברר שום דין [ע"ב מלד הפתח שהיה ללשכה זו לדר מערב. ובש"ג נחמשה בזה [ע"ב ד' ב' פ"ב]:

מ צדדוס מלשכת פראדרין היה לשכת הגזולה, שם היה עוד עם מיס מהוקים הראויים לשתייה ולבישול לכהנים. והגולה קבועה ממעל להצור, מלחה תמיד מים, שמשם ומספקין מים לכל הנלכך להכהנים לאללם בעזרה [ע"ב]. וגם אלו הן לשכות בו, בח, כמ, היה כנג ח' כולה שיה, בלי שום סימן בין קודש לחול, דהרי נגין לא נתקדשו, אפילו כשהבניין כולו בעזרה [פ"ב מ"ב]:

לא ג' לשכות היו לעומתן במקלט דרום של עזרת ישראל. וגם הן היה קלה מרווחן בעזרת כהנים. דהיינו בזוית של דרומית מזרחית של עזרת ישראל, היה לשכת המלח, לכל הנלכך יממנו בעזרה [פ"ב מ"ג]. [והמדפיסים בש"ס סימני הלשכות כתיבו בל"א (כ"א) בלחך] שגבת המלח מתיבה ביה ולא ידעוה מניל]:

לב סמוך ללשכה הגזית היה במערב, לשכת בית הכבש, שם מולחין עזרות קדשים. ועל גבה היה בית הטבילה לכה"ג ביו"ב, עשויה בוואסערקונסט נפלא, שלא ידעו מאין יצוא המים לכס להנג, וגם שהיתה רחוקה מהמעין, והיה דומה כליהו בלוא המים לשם בדרך כסוף [ע"ב]. וביב טבילה זו, אט"ב שהיתה צנג, והרי נגין לא נתקדשו [כ"ב מ"ב], אפ"ה מדיחה בית הטבילה זו פתוחה ללשכת המדיחין שהיתה כהוח לקדש, להכי הו"ל כלאו בית הטבילה פתוחה לקודש [עי' יומא פ"א ח' ד' ד' וכלן]:

לג סמוך לפרויה למערב היה לשכת המדיחין, להדיח שם קרבי קדשים. ולתוס' [יומא ה"ג] מערה מקורה היה בהלשכה ששם הדיחו הקרביים. אמנם בהלשכה עומה היה כעין גשר לעלות בו לציה הטבילה שבנג פרוה [ע"ב]:

לד במרחק מעט מלשכת המדיחין לדר מערב היה בחומת העזרה שער המים מול המזבח. והשער הזה אינו נפתח רק בצג הסוכות כדי להכניס דרך שם מים ממשין השלות, כדי לנסכו ע"ג המזבח בהמון חונג. ובשער הזה יולל המעין הו"ל מק"ק, והוא האמה שטובר בעזרה [המורה ל"ד ח' ופ"ב מ"ד ח'] והאלל השער הזה כבר רחב המעין כפי הפך [יומא דע"ב]:

לה צנג שער זה היו ב' לשכות, א' לשכת ביה אכטינוס, לרקח שם הקטורת. והב' בית הטבילה לכה"ג ביו"ב. וביניהן בחול היו. ומסתבר שגבת ביה אכטינוס שהיתה לרקח שם הקטורת בלד מערב היתה, סמוך למקום הקודש [פ"א דמזרח ועי' מדות, ועי' פירוטו ע"ב]:

לו במרחק מעט לדר מערב משער המים, היה שער הכרוב, שבו מכניסין הבכורות לשחטן בדרו"ה [ועי' כל קדשים [מדות פ"ב]:

לז במרחק מעט לדר מערב משעני הבכורות, היה שער הדלק, שבו מכניסין עטים למערבה [פ"א מ"ד]:

לח למעלה ממנו לדר מערב היה עוד שער קטן, ונקרא שער העליון ולא נזכר במשנה לאיזה דבר היה מיוחד [סוף פ"ב ועי' הוס' כמות דק"א ח']:

לט י"א אמה שמן טחול התאים שבמערב ההיכל עד תומה העזרה [פ"ב מ"ב]:

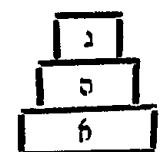
למ ב' שערים קטנים היו בחומת העזרה המערבי, ולא היו נגד ההיכל, רק ח' במערבית לפומית והשני במערבית דרומית. וגם באלו לא נזכר לאיזה דבר היו מיוחדים [סוף פ"ב ועי' רמב"ם פירוטו ע"ב]:

לנ ב' שערים קטנים היו בחומת העזרה המערבי, ולא היו נגד ההיכל, רק ח' במערבית לפומית והשני במערבית דרומית. וגם באלו לא נזכר לאיזה דבר היו מיוחדים [סוף פ"ב ועי' רמב"ם פירוטו ע"ב]:

לס ב' שערים קטנים היו בחומת העזרה המערבי, ולא היו נגד ההיכל, רק ח' במערבית לפומית והשני במערבית דרומית. וגם באלו לא נזכר לאיזה דבר היו מיוחדים [סוף פ"ב ועי' רמב"ם פירוטו ע"ב]:

לס ב' שערים קטנים היו בחומת העזרה המערבי, ולא היו נגד ההיכל, רק ח' במערבית לפומית והשני במערבית דרומית. וגם באלו לא נזכר לאיזה דבר היו מיוחדים [סוף פ"ב ועי' רמב"ם פירוטו ע"ב]:

לס ב' שערים קטנים היו בחומת העזרה המערבי, ולא היו נגד ההיכל, רק ח' במערבית לפומית והשני במערבית דרומית. וגם באלו לא נזכר לאיזה דבר היו מיוחדים [סוף פ"ב ועי' רמב"ם פירוטו ע"ב]:

ג המהחנה שהורס בה הדגן בכל צוקר מונחת תמיד על הרלפה במקלוע בין הכנס למצבה במערב הכבש בזוית במקום שכלה הכבש (תמיד פ"א מ"ד):
נא ז' שולחנות עומדים במערב הכבש, א' של שיש וא' של כסף. על של שיש המיחו האלגים. שמוכנים להקריב. ועל של כסף המיחו הא"ל כלי שרה הנלחכים בכל יום במקדש. והכיטום שם בצוקר קודם שיתחילו בעבודה [שקלים פ"א מ"ד]:

נב הכיור היה תלוי בגלגל ממועל לצד, כבין האולם למזבח, מסוך כלפי דרום, כדי שלא יחלוץ בין המזבח לפתח האולם [פ"א מ"ד]. גם כאן שגשו המדפיסים גלויי גיהס"ק שנמשיות ושג"ס, שגייור הכיור מכון ממש בין המזבח לפתח האולם]:

נג בין האולם ולמזבח היה כ"ב אמה, וי"ב מעלות היה שם בצלות כ"ב אמה: **נד** כותל האולם מבחוץ, ארכו מלפון לדרום מאה אמה, וגובהו עובדה ההיכל ועובי החומה ה' אמה [פ"ד מ"ז]:

נה פתח האולם, רחב כ' ועובי מ' אמה, ולא היה לו דלתות, רק פרוכת רזיירי מרוקס צלילים ופרחים הלוי בפתח. וחמש המלתרות היו קבועות ממועל לפתח, לצבוע שיהיה נראה כעין משי [פ"ג מ"ז]:

נו רוח האולם בפנים, מלפון לדרום ע' אמה כרוחב ההיכל והלוי מבחוץ. וממזרח למערב היה רחבו בפנים י"א אמה [פ"ד מ"ז]:

נז ג' שני שולחנות עומדים מצפנים צהולם, א' מומין וא' במשמאל לפתח. של זבב, שהוא בימין היולא נותמין לחת"ם כשיוליחום מההיכל, שיהיה מונחים שם עד אשר שקיטרו הכזיבין, [שקלים פ"ו מ"ד ומנחת פ"א מ"ז]:

נח הוך תלול האולם היה בקלס לפון וברלף דרום בית התיפות, והם ז' לשכות שפתוחות להיכל. רוחב כל לשכה, בפנים מלפון לדרום ט"ו אמות. וממזרח למערב י"א אמות כרוחב האולם. ושם היה לכל משמור כמין שראק

בבואל, להניח שם כסויהין. וכשיגיע זמן משמרון נועלין אותן משם [פס"ד]:

ס כל לשכת בית התיפות היה לו עוד פתח גבוה ח' אמות בזוית. צבית התיפות שבלפון היה הפתח זה בזוית לפונית מערבית. וצבית התיפות שבדרום היה בזוית דרומית מערבית [נבחים ד"ס ז'] [ונשמחה גליון גיהס"ק פ"ד רמ"ט]:

סא פתחו של היכל גבוה עשרים אמה ורחבו עשר אמות. ונפן של זבב היה ממועל להפתח, ומודלה על גבי כלינסאות כעין גפן ממש. ומטרה של

יבב היה מול הפתח בראש הגג. עובי כותל ההיכל היה בכל צד ו' אמות. וד' דלתות היה להפתח. ונ"ב עובי כותל ההיכל היה בכל צד ו' אמות.

סב ז' שערים קטנים היה מזה ומזה לשער ההיכל, שבהן נכנסין לתחין שהיו מקיפין את ההיכל מג' רוחות לפון מערב דרום [פ"ד מ"ז]. ובפתח שבדרום לא נכנס אדם [פ"ד מ"ז]:

סג ל"ח תחין מקיפין ההיכל. ע"ו בלפון, דהיינו ה' ע"ג ה' וחמש על גביהן. וכנגדן בדרום ט"ו תחין בדומת זה. רוחב כל תחן שבהחטניות מלפון

לדרום ה' אמות, וחמלעיים ו', ועליונים ז' אמות. אולם אורך כל תחן מאלו ממזרח למערב לא תמצא לט'. וכפי המדומה היה אורך כל א' י"ד אמות בקרוב. ובצד מערב מההיכל היו ח' תחין הגאחרים, דהיינו ג' על גבי ג', וב'

על גביהן. רחבן ממזרח למערב בכל דיוטאות אלו, היה כרוחב התאים מלפון לדרום שבדיוטאות שבלפון שבדרום מההיכל. אולם אורך כל א' מלפון לדרום

לא תמצא. וכפי הנראה היה אורך כל תחן שבז' דיוטאות תחתונות, מלפון לדרום ז' אמות בקרוב. ובז' שבדיוטאות העליונה, היה ארכן מלפון לדרום י'

אמות בקרוב. ובכל תחן והא מהל"ח תחין, היו ג' פתחים. ז' פתחים לב' תחין שבז' דריו. ופתח א' לתחן שמועלה על גביו. חוץ מהתחן שבדיוטאות

מזרחית של היכל, שהיה לו ה' פתחים, א' רחבו, וא' לתחן למזרח. וא' לתחן ללפון, וא' לדרום לתוך ההיכל. וא' לתחן שאתריו למערב. וא' לתחן שגל גביו.

אולם בהתחן שבקלס מזרחית דרומית של ההיכל לא היה רק ד' פתחים א' לתחן למזרח. וא' להיכל. וא' לתחן שאתריו במערב וא' לתחן שגל גביו. ובהפתח

שבתחן זה לזד מזרח, לא נכנס אדם מעולם, וכמ"ס בסי"ב [פ"ד מ"ז וד' ו']:

סד לול היה באתר מתיחי המערביים, גבוה ח' אמות, וכמחמה שהיה רחבו ד' אמות. והיה זה כדי להכשיר גם לז מערב לשחיטת קדשים קלים בצעת

הדחק [כונחים ד"ס ז', וכליל פ"ו ס']. [גם זה נשמח גליון גיהס"ק של שניות ותיוד גיהס"ק שג"ס, ולא ידעתי למש]. חלונות כל התאים היו לזד חוץ, וכפי

המסומן. וחלונות ההיכל היו למעלה מגג של דיוטא הג' של התאים [פ"ד מ"ז]. עובי חומת התאים שללד חוץ, היה ה' אמות (ש):

סה בין חומת העליונה של התאים הפוים לבין החומה של מסיבה שמושכת ח"ע כנגדה בלפון ממזרח למערב שהיתה ג"כ עביה ה' אמות, היה רוח

ג' אמות מלפון לדרום, ורוחו ה' אמות מסיבה ואלוה של רוח זה כלאורך כל התאים הפוים ברוחו זה היה כעין גשר שמשפע ועולה ממזרח למערב, עד שבקלס המערב מגיע ראש הגשר לגג הדיוטא הג' של התאים. ומשם עולין

לגג הדיוטא העליונה של כל התאים שבז' רוחות ההיכל. אולם במקלוע דרומית מערבית שבגג דיוטא העליונה זאת, שזב מתחיל הגשר ההוא לשפע ועולה ממערב למזרח, ממעל לגג דיוטא הג' של התאים שמקיפין את ההיכל מלד דרום. עד שגיע ראש הגשר הזה לפתחו של עלייה שגל גבי היכל. שפתחו של עלייה בדרום היה. ושם צליליה מצפנים לפתח היה שרעפפע, עלות משם לגג ההיכל, דרך פתח שהיה בראפת הגג [פ"ד מ"ז]:

סו בין חומת התאים הדרומיים לבין החומה שמושכת ח"ע ממזרח למערב כנגדה בדרום, שהיה ג"כ עוביה ה' אמות, היה רוח ג' אמות מלפון לדרום ואורך רוח זה כלאורך כל התאים הדרומיים. והרווח הזה נקרא ז' ה הורדח ה מ י ס. ע"ש שלשם יורדים כל מומין דלף הגשמים מגג ההיכל ומגני כל התאים, שכולן משופעים קתם לשם [ש"מ מ"ז]:

סז ההיכל גבוה מבחוץ ק' אמה, ודהיינו עס הג' אמות מעקה, ואמה כליח עורב שמקיף לכל הגג סביב. ועובי כותלי ההיכל ו' אמות. ורוחב חללו בפנים, מלפון לדרום כ' אמות, וממזרח למערב ארבעים אמה, וגובה חללו בפנים גם כן ארבעים אמה [פ"ד מ"ז]:

סח מקום היה צהיכל מומין הנכנס, שהעבאל של שיש שמונה שם בראפה, עבצת היה קצוע זה, כדי להגביה כשלוטרך ליקח מתחתיה עפר לתח

למי המרים של פוסה (פוסה פ"ב מ"ג):

סח השולחן הכובש עומד בלפון, ארכו לרוחב הבית, ככל הכלים שעמדו כך

בביהמ"ק (כמנחת ד"א ח'). ועל שולחן זה הונחו בכל שבת הלחם הפנים ועוד עמדו שורה א' של ה' שולחנות וזב ממזרח למערב בלפון השולחן הנ"ל,

ועוד היה ה' שולחנות וזב בצורה א' ממזרח למערב, בדרום השולחן הנ"ל. ועל כל היו"ד שולחנות אלה לא הונח לחם"פ רק על השולחן שעומד בין ז' השורות אלה, שהיה של משם (מנחת ד"א ויחא ד"א ז'):

ט המטרה עומדת בדרום בשמאל הנכנס, ועליה שצבה ברות קבועין בצמורה

לרמז"ם מונחים ה' ברות בצורה מלפון לדרום, ולראש"ל מונחים בצורה

ממזרח למערב [פ"ג מחמורה]. ולכ"ע ג' ברות שבה מלד זה וב' ברות שבה מלד האחר, כולן פונים ראשי הפתולות שבהן לנר האמצעי, וראש הפתילה שבגד האמצעי פונה למערב. אולם לרש"י (שנת ד"כ ז' ד"ס נר מעריב), למ"ד מזרח ומערב מונחים, הנר השני ממזרח הוא נקרא נר מעריב.

לפני המטרה היה קצוע אבן ובו ג' מעלות שעליה מונחים כלי שיש מלקחיה ומחמתיה, כולן של זבב. ועל האבן האחת עומד הכסן שהפיוז את הנרות,

מדדיה גבוה של מזורה י"ח טפחים. עוד היה שם ה' מטרות עומדים בצורה א' ממזרח למערב בלפון ממזרח של משם. ועוד ה' מטרות שמוחת בצורה

א' כנ"ל בדרום של מזרח משם. אבל לא היה מדליק רק על אחת של משם (ש). [ויש לי נכאן מקום עיון דהנה רש"י במנחת ד"א ח'] כ' דלפיו לנ"ש של

כל השולחנות היו מעדרין לחת"ם, לאו על כולם ביחד, רק פעמים על זה ופעמים על

הכיור. וב"ל דכונת רביון דאי על כולם ביחד ממש הרי הו"ל כל חוסין. ואת"ל איכ

בשולחנות גופיהו איכה כל חוסין, דהמורס אחרם לפעמיד ביהלן רק שולחן א', והוא

הפעמיד י"א. ו"ל כיון דרק פ"א שגס כן, הרי יכח כיד הביול לנקוד לטוב לשם,

וכאליהו בדר כדמל (כמנחת ד"א פ"ג). אבל אי יומא שגס לחת"ם שאיכו על כל

השולחנות, הרי בכל שנת יערכום, והו"ל כשקר טלוא לזרות. ובהא מתורן לי נמי מה

דק"ל מדטש שחמ"ס בניהמ"ק כחמר איש ולויות. ואכרינן ביומא (דנ"ד ז') כלת

השערה כליהו שזו, וקי' הרי עבר על ל"ח לך פסל. ואת"ל על פי גניח היה כדכתיב הכל

כתבתי מיד ה' עלי השכיל [וכונחים ס"ב א']. עכ"ס לזרות היה ואין כת יד הנניח

להחיר אסור לזרות. ורבעות' (יומא ז' ז') קטבו כדומה לזה כמפירים אריות

שגשו במקדש. והן אמת שספוק שהיו רעעות' מניין לשם, לא מאל בשום מקום

מאריות. אבל ביומא קאל (מ"א פ"ט) נזכר שבניין שלעתיד יכו לזרות ככותל מאדס וכסור,

יע"ש. אך רבותיו בעת"ס הראו פנים לתחן הקוביא דרק בתלוב אסור פסל, ולא

במחוגר. ורחבניו א"כ למש לרין הש"ס (בר"ס כ"ד ז') לזחוקי, דשגני ר"ג דאתים

שזו לו, הרי לזרת הלכות של ר"ג ככותל עליה הו"ל, והו"ל מחוגר וכל' לזתרי.

אבל לפי דבריו הו"ל מתורן גם קושיהם גם קושייתו ממער איש וכרובים, דכיון דרק

מ"א נעשה כן על פי בנייה שרי. ואעפ"כ לא נת דעתו בזה, דאז דשרינן לעקור

מלוח לפי שגס פ"ס גניח, היינו היכא דלאחר שגס לא יבאר רכ"ש שגס מספועל. כחליבו

בכר הכמל, משא"כ בשולחנות דליכה בל חוסין. ובזאורים שבביהמ"ק דליכה פסל, הרי

נתקיים הפועל זמן מרובס, ולא גרע מתקיים לתאים בכרס דאע"כ דלא קיי"ל כר"ס (מ"ק

ד"ב ז') דס"ל דלוקה, עכ"ס איסורא איכה ונפרע היכא דעביד קת מעשה (וכרמ"ס

פ"א מלואים), דהרי ויולין על הכלאים כרוב ל"ק, וכל סאה שיש בה רובע ממין אחר

ימעט (רס"ב דכלאים). ואי"ל דמקיים כלאים איש רק מדרכן. ובמקדש אין שבות. ליתא,

דמ"ל להחיק הפלוגות דלר"ע לוקס, ולרכנן יהיה מותר מלאווייתא דלחמלה. ואש"ב

דבצ"ו (דס"ד א') משמע להארה לזרכנן מקיים שרי. בכר כ' רכ"ש שיש לייש ק"ו ו

למרים. ו"ל דדוונתו דהבס כיון ששהיה של נכחי כיון דבישראל אינו לוקס, בניכרי שרי

אשילו לכתחילה, כדאמרינן (שנת קניג ז') כל בגופו פטור אבל אסור, בבנתו מותר

ל"הבוס שבאי היו הארות נעלאל כדליה"ב גר"ס פ"ב מ"ח ולא היה מחוגר לכותל (הבנת ליתא).

עג אמה ערקסין שהיה בין צ' פרוכות שבין היכל לק"ק. הפרוכת החיצון שללד
ההיכל, היה פתוח מהצפון, ופרוף שם לתחוריו קלת. והפנימי שללד ק"ק
פתוח מהדרום, וגם הוא פרוף שם קלת ללד ק"ק [פ"ד]:
עד ק"ק היה רוחב חללו עשרים על עשרים אמה, וגובה מ' אמה:

עה צבית ראשון עמד שם הארון ארכו לרוחב הבית, ועמד מחלי הבית
ולפנים. וצבית שני שנגזו הארון, היה שם אבן גבוה מהארץ כרוחב ג'
גודליו, וארכו כארון, וחלק למעלה [יומא פ"ה מ"ב]:

עו הרווח שבין כותל לפון של אולם לכותל לפון של עזרה, היה י"ז אמות והלוי.
וכ"ב בין כותל דרום של אולם לכותל דרום של עזרה היה י"ז אמות וחלוי.
מלפון לדרום:

עז הרווח שבין כותל לפון של המסיבה לבין כותל לפון של עזרה, היה מלפון
לדרום ל"ב אמה ומחלה. וממזרח למערב היה הרווח הזה (פ"ט) [פ"ד] אמה
מכותל מערב של האולם עד כותל מערב של העזרה שאחוריו י"א אמה של ק"ק.
וכ"ב כדוגמת ארון הרווחים היה הרווח והארץ של הרווח שבין כותל דרום
של בית הדרום המים לכותל דרום של עזרה, ושמתחת מערב של האולם עד
כותל מערב של עזרה שאחוריו י"א אמה של ק"ק שם:

לכתולה. וא"כ ה"ז בשולחנות וזורים שנייהמ"ק, עכ"פ איסור איכה במקומן, והאיך
שרין ע"פ גבול. מיהו י"ל דכוונה רש"י במנחות, ע"פ מה דאמרינן (עירובין ד"ט ב'),
דמתכוון שלא ללאת ליכא כל חוסף. אי"כ דוקא בשולחנות ומזבחות כשולים, מסתמא לא
התכוונו להוסיף על המזבח רק לקצות בעלמא, ובכח"ג לא שייך כל חוסף. משא"כ אם
היו מוסיפין בערכי לה"פ דלא שייך קצות ותכשופ, הו"ל כמתכוון להוסיף. וכ"כ בקו
חוס' ביומא כ"ל, ובמערב איש, אש"ג ליתא לתרזי דאחרים עשו לו, דשכי כדשרינן
כר"ג בר"ה מה"ע. ליתא, דר"זי מירס עשאן, והוא ישראל היה משבע נפתלי (מלכים
א' ז'). וגם אי"ל נמי דלזורים שנייהמ"ק דערקים היה, דנמי שרינן התם בר"ה, ג"כ
ליתא, דהכי חכרס וקבען כותל יחד. עכ"פ י"ל כיון דלשנין ולתלמוד שרי, כדאמרינן
התם בר"ה, אי"כ ה"ז כיון דלזורים דמערב איש היו להרחות אהבת הקדיש לישראל, ובאר
לזורים משום זה אלי ואנוהו, אין לך להבין ולהורות יותר מה':

עא מוצבה הזבב עומד מטוון בין השולחן למזבחה, ומשך קמעה כלפי חוץ.
ושלשקן, שלחן, ומזבחה, מחלי ההיכל ולפנים עומדים [כן הג' ה'
במסכתא פ"ב דיומא]. והרמב"ם [פ"ג מבחירה] הג' הוא משלש הפנימי של היכל.
והיה לו ד' קרנות זקופים [תרגום יונתן פרשת תולד]:

עב צ' כני זהב עמדו מזה ומזה צהיכל, שעליהן מניח הכה"ג דם הפר על
ח', וזם השפיר על האחר בלחמו מק"ק צו"כ [יומא פ"ה מ"ג וד']:

צורת המזבה בכל שטחיו

א לרמב"ם היו ד' הקרנות, כולן בארבע זווית על שפת קלה המזבחה. ולהראב"ד
אולי היה כל קרן משוך בכל ד' צ' טפחים משפת המזבחה: והגם שאין ספיקו
של רבנו הראב"ד מוליא מירי ודלוי דנקט הרמב"ם. וגם שם קרן משמע טפי
שעומד על שפת הזווית [כמ"ס רחוי"ט]. אש"ה בליור שלנו תפסנו כדעת
הראב"ד, כדי שלא נלערך לומר דהתנא [מדות פ"ג מ"א], לא דק, דקשה"ב
שאחר נכו"ב אמות שמה ומזה למקום הקרנות, וב' אמות שמה ומזה להלך
הכהנים. ישאר כ"ד אמות למקום המערכת, והרי לפי חשבוינו בואות ט [פ"ג
מ"א] ה"ל, ישאר כ"ד אמות וד' טפחים. אש"כ שכל קרן משוך צ' טפחים בכל
ד' משפת המזבחה, ויעלה הכל על נכון:

א המזבחה עשוי כנ' מרובעים זה על גבי זה, וכל מרובע קרן מחבורו
לכל ד' כשיעור אמה בקירוב כזה. והמרובע

התחתון נקרא יסוד. וממנו נדבר בואות זה. אומנם היסוד
לא היה בולט מתחת המרובע שעל גביו בלד מזבחה ודרום של
המזבחה, רק בולט והולך על כל פני האפון בהמשך ל"ב אמה
ממערב למזרח. ועי"ז בולט נמי בקרן לפניית מזרחית אמה
א' טפי מהמרובע שעל גביו. וכ"כ בולט והולך על כל פני
המערב בהמשך ל"ב אמה מלפון לדרום, ועי"ז בולט נמי
בקרן מערבית דרומית אמה א' יותר מהמרובע שעל גביו. וצבא היסוד ה'
טפחים, ורוחב בליטתו בלד לפון ומערב מתחת המרובע שעל גביו, ג"כ ה'
טפחים (רמב"ם פ"ב מבחירה ס"ו):

ב אצל הקרן שעמד במערבית דרומית, היו קבועין צ' ספלי בסף בגג המזבחה
ללורך נכוד. ובכל ספל היה כמין חוטם מנוקב. הספל המערבי מיוחד לנסוך
המים, והמזרחי מיוחד לנסוך היין. והספלים שמתחתין בספל נמשכין ויורדין
לחך חוטם המנוקב שבכל ספל, דמשם זבין ויורדין לב' הנקבים שבגוף המזבחה,
שמחלחלין עד השיחין והוא חלול עמוק כמין מערה שנתה המזבחה, ושם יורדין
כל הנבכים. וכל ע' שנה מנקין השיחין, והיין שנתלח שם קרוש שורפין אותו
על המזבחה [סנה מ"א א']. ולהראב"ד ה"ל סי' ח' מסתבר לי, דב' ספלים
ה"ל שיהו אצל קרן מערבית דרומית, היו חך רוחב' אב' טפחים שהקרן כוס
משפת המזבחה. והיינו כדי שלא ישלש צדן רגלי הכהנים המקיפין את המזבחה
תמיד. אבל בשביו בהרווח צ' טפחים ה"ל, שם אין מקום הלך. ומדנקט
הנח בהספלים מזרחי ומערבי, מוכה לע"ד שהיו הספלין קבועין בואות צ'
טפחים ה"ל שבג' דרום מהקרן, וק מלאתו בליור של מזבחה של רבנו יעב"ץ
ז"ל. אבנמ לרמב"ם ה"ל סי' ח' שהקרנות עמדו בקלה שפת המזבחה, מסתבר
שב' הספלים ה"ל עמדו בלד לפון של הקרן שבמערבית דרומית. א' מזרחי וא'
מערבי בואות לו. אבל אי"ל שעמדו הספלים בלד מזבחה מאותו קרן, דא"כ
יהיה הקרן מפסיק בין מקום הנסוך להיכל, וזה מלחא דלא מסתבר:

ב בקרן מערבית דרומית של יסוד היה בגג היסוד שם כמין צ' גומות עגולות
מנוקבין בשוליים שלחן, לשפך לחוין שיירי הדם, והן זבין דרך הנקבים
שבהגומות, אל הבית [פי' לקמן סי' י"ח]. ומשם חזרין ויולאין מתחת היסוד
לחוץ על הרצפה, ושותחין שם במחילה שברצפה אל אמת המים שטובר בעזרה,
ויולאין לנחל קרנות דרומית אמה א' יותר מהמרובע שעל גביו. וצבא היסוד ה'
מיוחד לשיירי דם של האמות הפנימיות שנספכים על יסוד המערבי. וז"ל שהיה
כעין מחילה על גג יסוד המערבי עד הגומא המערבי, שהדמים שנספכין
על היסוד רחוק מהגומא, ויזבו בהמחילה לגומא ההיא. אולם בהגומא המזרחי
[כחיון] שם, צו שופכין שיירי הדם של שחר הקרנות שנספכין ביסוד דרומי:
ג על היסוד ה"ל הושיבו נורובע שני, שהיה ארכו ורחבו למ"ד אמות וב' טפחים
על למ"ד אמות וב"ט. וצבאו ל' טפחים. והמרובע הזה נקרא סובב [רמב"ם
פ"ג ממחיה ה"ז]. ונקרא ק' מהוא מכל הדרים סביב להמרובע שעל גביו.
משא"כ היסוד:

ד צבתי גובה של המזבחה, דהיינו תחת ששה טפחים למטה מנג הסובב, היה
חוט ארום רחב קלת, מקיף למזבחה סביב, והוא הנקרא חוט הסיקרא,
והיה זה כדי להבדיל בין דמים שלרבים לתן למטה לדמים שנתנין למעלה, ומל
הששה טפחים (שביבד) [שכסובב] למעלה מחוט הסיקרא, היה בקיר הסובב
מלוייר סביב לזורי פטורי ליים ופרחים. והיינו כרכב שזכר בתורה [ונמים
דס"ב א' ורש"י שם]. ולא ידעא למה שמשונו [כינוי הרמב"ם]. והרי הלכה כרבי מחנינו,
ובפרט דתרא נמי כוונ' דרבי. ועי"ז:

ה הוא גג (היסוד) [הסובב], רחב ה' טפחים, והוא מקום הלך הכהנים
לזריקה הדמים שדינן לנרין למעלה מחוט הסיקרא [מדות פ"ג מ"א]:
ו על גג הסובב הושיבו שוב מרובע שהיה כ"ח אמה וד"ט על כ"ח אמה וד"ט,
וגבהו י"ח טפחים, והוא הנקרא מקום המערכת [רמב"ם שם]. אמלא בולט
רצוע הסובב טפי מרצוע מקום המערכת ה' טפחים לכל ד' סביב:

ז על גג המזבחה הושיבו בדי' הזווית, ד' קרנות המזבחה, כל קרן וקרן
היה מרובע חלול פתוח למעלה, ארכו ורחבו היה אמה על אמה, וגבהו
ה"ט [רמב"ם שם פ"ח]:

ח על גג המזבחה הושיבו בדי' הזווית, ד' קרנות המזבחה, כל קרן וקרן
היה מרובע חלול פתוח למעלה, ארכו ורחבו היה אמה על אמה, וגבהו
ה"ט [רמב"ם שם פ"ח]:

מרוקף בשים סביב, ולכן אין נכלעין שם הנסכים בקרקע, רק נעשים שם ברוז הימים נקראים. והכנהים אחת לעי שנה יורדין דרך הלול הג' ל לשם, ומצלין היין הקרוש, ואורפין אותו על האושים בנזבחה) [סוכה דמ"ט א' ור"ש ס]. אמנם זה הלול שהיה רחב אמה צהחלי המערבי של ראש הכבש, היה מתאריך גם צחלי ראשו המזרחי, עד קנה שפת ראש הכבש במזרח. רק שצחתי שפת המזרחי, לא היה הרווח רחב אמה, רק הכבש מרוחק שם מעט מנגו של מצבת. והמרחק הוא שצחתי שפת המזרחי נקרא צבחים [דמ"ב ב'] אור מ ע ט. ושם [דק"ד א'] נקרא רוח מ ע ט. חולם בפסחים [דמ"ג א'] נקרא המרחק המעט הכל' ג"כ בשם לו' :

יך שם בקיר המערבי של כבש, צראש הקיר סמוך לשפת העליון של הכבש, היה רבובה והוא כמין חלון בקיר, דהיינו גומא מרובעת אמה על אמה, ועמוקה ג"כ כחורך הד' שלשם טהנין פסולי מטאת העוף עד שהעובר לרחן וילאו לבית השריפה כפסחים [דליד א'] ומדות [פ"ג מ"ג]. [כך הוא דעת הרמב"ם [פ"ב ה"ד מנח"ס]]. אולם לרש"י פסחים (שם) היה הגומא הריח למהם במערב הכבש צרפסה צוית שבין כבש למזבח [ובהגרות של רבינו ישעי' פיק אלה"ה נרשם שם כפסחים [דליד א'] על הלול שזכר שם [דמ"ג א']. ושם [דמ"ג א'] חזר ורשם על הלול שזכר שם [דליד א'], כאילו לול זה הוא הלול האחר, ובמח"ב לא ראי זה כח"י זה, כאשר בירכנו כאן בס"ד] :

יך נצלה של שים אמה על אמה, היה למטה צרפסה אלל קרן דרומית מערבית של יסוד המזבח וטענת קבוע בה, להבניה ולידד משם אל השית. והוא חלול מרובע שחתם צ' הגומות שיש בלוחו קרן צהיסוד [לפלי סי' ב']. ששירי הדס ששפכין לאוכן יורדין מהגומות הכל' דרך נקבים אל קף החלול הכל', ומשם חוזרין ויחלף לרפסת העזרה [ונמש"ל סי' ב]. והם כסתמו הנקבים הכל', יורדין להחלול ומנקין ופוחקין את הנקבים (מדות פ"ג מ"ג) :

יך במערבו של כבש, צהוית שבין הכבש למזבח, היה מונח על הרפסה מחמת הכסף שבה תורמין בכל בוקר תרומה הרשן [תמיד פ"ה מ"ד] :

כ בית הרשן, והוא המקום שטוחים שם בכל בוקר תרומה הרשן של מצבה הסלון והפנימי, ושל מגורה, ומוראת העוף. והוא היה רחוק כעשר אמה מרגלי הכבש, וכמו ג' טפחים מכותל' מזרחי של כבש [תמיד פ"ה מ"ד] :
בא צ' שולחנות עמדו במערב הכבש, אחד של שים וא' של כסף, על של שים נוטגין אברים וחלבים של כל הקרבנות, קודם שיעלו להמזבח להקריבם שם. דדוקא נחוחי התמידין והנוספין נתגין קודם הקרבה על הכבש [שקלים פ"ח מ"ח]. אלל של שאר הקרבנות, אם לא יכלו להפלותן למזבח ולהקריבן מיד, מניחו אותן שם על שולחן של שים הכל'. ועל שולחן של כסף הגיחו בכל בוקר הל"צ כלי שרת שהיו לריבין צמקש בכל יום [שקלים פ"ו מ"ד וה"י] :

הכלל הוא כלל, כדי שיהיה לפי יתד למיני כל עדת ישראל שעלו לרגל. אלל צב' זום המעטין קלה, דחששו טפי להרחיב הרווח שם להקרבנות שיקריבו היום. [כך פירשתי פ"ט דעת רש"י מעלות [דמ"ג פ"א] ותמיד [דכ"ח ב'], וחולין [ד"ג פ"ג]. והערוך [פרך תפוח], והמ"ם [פ"ב מתמידין ה"י], סולן עונין ואומדן דתפוח היינו דק כל שאר שבאמלט מוצת. ובדבריו הכל' יתורלו כמה קושות שהקשה הראב"ד לדעת זום. אולם להראב"ד [שם] התפוח היה בלשם גדולה מגוף גג המזבח, והיה הכליפה סכח כ"ג על כ"ג אמה, וגובה אמה כגובה הקרנות. ואפשר שהיה הכליפה הריח עולה מכל ד', ועל שם תאלו נקרא תפוח. ועל הכליפה הריח לוכרין האפר. וככל בוקר יפוטו מכל וכל מפ"ג המזבח, תוך מרגל] :

יך מערבה גדולה היה בדרום המזבח, נגד חלי מזרחי של כבש, ורשאי הגרין היו נתמכין צהתפוח [תמיד פ"ג מ"ד]. אולם כשהיו הקרבנות רבות, הקריבוט על האושים גם צשאר הארדים סביב לתפוח :

יך מערבה שנייה של קבורת הריח במערב המזבח, משוכה מהקרן שבמערבית דרומית לזר לפנ' ד' אמות [תמיד פ"ג מ"ח].

יך הכבש הגדול צהמנעית דו דרום של המזבח, חרטו ל"ב אמה, דהיינו עט צ' האמות שפורח הכבש ממעל לאמתיים של יסוד וכובב. ורחבו של כבש ט"ז אמה. כמלא טעח גג המזבח עודף על רחבו של כבש ו' אמות וב' טפחים למזרה, וז' אמות וב' טפחים למערב [דמ"ם פ"ב מנח"ס]. ושפת העליון של כבש היו מרוחק קלה מנג וקיר של מצבה, וכ"כ היה מרוחק מנג וקיר הסוכב [ונחיים דמ"ג ב']. ול"ם היה ל"ל שהיה צשפת המזרחי והמערבי של כבש, כעין שפה גבוה קלה, כדי שלא יפלו הכהנים מעליו. והיינו כעין השפה הגבוה קלה שהיה צראש המזבח מע"ט, וכמו שאמרנו לעיל [סי' י]. והף שים חלוק קלה דהתם מקום הילוך זר משח"כ הכה'. הפ"ה מדרשין ועולין ככבש כהנים רבים למיחם מהיו צעי. וב"ש שהיה נלרד שפה גבוה קלה סביב לשפה סוכב, שאין מקום הילוך שם רחב רק ה' טפחים, והכהנים סוכבים שם לזריקת דמים, וודחי לריכים שמירה שם לבלי ימוטו רגלם. אלא שלא מלחתי שום מהבד שזכר מזה :

מן צ' כבשים קטנים יולחין משפולי כבש הגדול. א' למרחק הכבש פונה ח"ע להסוכב, כדי שיעלו הכהנים לשם לזריקת דמים. וכבש הקטן השני במערב הכבש הגדול, פונה ח"ע אל היסוד, לשפוך שם שיורי הדס, כלעיל סי' ב' [ונחיים פ"ג ב'] :

מן אול היה צראש הכבש צחלי המערבי, צינו להמזבח. אורך הלול הזה, היה ח' אמות, דהיינו בכל חלי שפת המערבי של הכבש, ורחבו הלול היה אמה. תוך הלול זה עמד גשר שבו יורדין אל הציחין, והוא חלול עמוק שחתת הקרן שבמערבית דרומית של מצבה, שאלל הקרן עומדין הספלין לנסכים [לעיל פ"ה], והאכבים שותחין ויורדין מהספלים אל הציחין כלעיל. והציחין עלמנו היה

(א) וזו נגד מ"ט רש"י בוכה שם דשריטתו בעזרה פ"ט. וכן מוכח שם וכמשלה דף י"א פ"ב דילפינ לה מסת' כנישם פ"ט (אסת' חיתן).
 (ב) ודעת הראב"ד פ"י מדות פ"ג אות ל"ב.

סליקא לח סדר קדשים במייעתא דשמיא.

ספר מלאכת שלמה

מהג'ם שלמה עדני זצ"ל חד מרבנן קשישי בעה"ק הרו"ק תלמוד הג"ם בצלאל אישכנזי זצ"ל.

מסכת ערכין

בעה"ק המציץ מן החרסים. נתהיל מסכת ערכין

והחיס צהר הכי משני שאלמו וכו' ופריך גמ' האו למה לי ומשני משום דנשי
למיסתם כרננן אלמא מילתא דחכמים לא חשיב סתמא וא"ל אמאי נריך למיסתם
כרננן פשיטא דליחוד ורביס הלכה כרביס וי"ל דסד"ל דמסתבר טעמיה דר"מ ע"כ :
אין פתח במועה וכו' פתח ההלכה נדות והרמב"ם ז"ל האריך כבר בפירושו
לנכחנתו לפרש הכריתתא דמייחית גמ' לפרושי (מגמ' וה"נ בנמרה הו רבנן פ"ט
אלמרי וס אחד סמא רחתי פתחה ו"ו ז' ימים סמא רחתי פתחה ז' ימים
טמא רחתי פתחה ו"ו ז' ימים סמא רחתי פתחה שס עשר. המסה ימים סמא
רחתי פתחה פ"ו. שס ימים סמא רחתי פתחה ו"ד. שבעה ימים סמא רחתי
פתחה ו"ג. שמונה ימים סמא רחתי פתחה ו"ב. הששה ימים סמא רחתי
פתחה ו"א. עשרה ימים סמא רחתי פתחה עשרה. אחד עשר פתחה פ"ו. שנים
עשר פתחה שמונה. שלשה עשר פתחה שבעה שאין פתח בצועה פחות מ' שאילנו
רחתי ו"ד אינה חזרת לפתחה בפחות מ' נקיים דממה נפשך זכר הוא וכל זמן שלא
יבנה ז' נקיים לא תלה מירי זוכה. . ולתקונא להאי איתתה שחדע מלימת חמשה ימי
גדס. שש תראה ג' או ד' ימים לא חמשה אלא ג' וס ואומרי יהא לה ימי זכ שס
הראש אחד תהא שומרת יום כנגד יום הוא דאלין דחילו למישריי לבעלה ולספרות
למה לי כל הני י"ו י"ו ס"ו הימני ז' נקיים והשתי. וביד פ"ח דהלכות איכורי בואם
מסומן ו"ו עד סוף הפרק. והמהתי שרתייה שהגיס הר"ר יהוסף ז"ל ולא יתר על
שמונה עשר וכזה ס"א שבעה ע"כ. צפי' רע"ז חן פ"ח בצועה פחות מבבעה
עושה שרתייה היום ואינה יודעת וכו' כ"ל. עוד ז"ל שם לבד מיום זה חזרת לפתח
נדחה ממה נפשך דאם יום זה שרתייה וכו'. עוד ז"ל שם אשכ"כ יאח מימי הווב
לסוף יום י"ו לבד מיום זה שכרי עברו ששה להלכות ימי נדחה וי"ל שבין גדה לגדה
הכי ו"ו ולאחר ו"ו כשרתייה תהלה נדה היא אבל אם תראה יום י"ו לא יאח וכו'. עוד
ז"ל וכו' אם תראה קודם יום י"ו שלא יאח כמו בספק ובמסקא ו' חמשה עשר
עד שחשבו י"ו וכל זמן שהיא בספקא וכו'. עוד ז"ל ויריסי ז' נקיים וקרבן מספק
אכל לאחר י"ו אין וכו' : ב אין פותחין וכו' תוס' ס"פ שתי הלחם. צפי' רע"ז
ואם חלו שני ימים טובים של ר"ה אחד אותה שנת וכו' אמר המלקט כך הוא לשון רש"י
ז"ל כאן ועין ש"ס ז' כ"א למה דמטייל סוף ה' : ג ולא מוסיפין על מ' וממה
מתני' דלא כר' יודא דכתיב' בסוכה פ' החלין : אין פותחין בשני נבלים
וכו' עד סוף הפרק ביד פ"ג דהלכות כלי המוקדס סימן ג' ד' ה' ו' ז' יב"ל. מהתי
גיהא בעבוד צ"רי. וזכורשמי צפי' החלין מש' ולמה נקרא שמו נבל שהוא מלבין
(הכנה נראה ש"ס ז' כ"א מנהל וכל אחד) כמה מימי זמר ע"י עור שאינו בעוד וכו'
נימין יתירות שבו זו יותר מן הכתור : ולא מוסיפין על ששה רש"י והרמב"ם
ותוס' ז"ל כתבו דלא אתפרס טעמא וטוד כתב הרמב"ם ז"ל שני חלין לא אתפרס
מ"ס שיש : באבוב יחידה פירס הרמב"ם ז"ל ר"ל סוף לו נקב אחד : מפני שהוא
מחלק בין חלקו שבו ימים שחלק בין נעמה שחלק בין נעמה שחלק בין נעמה שחלק
מחלק ים מספק ים ע"כ : ד ועברי דהבגנים וכו' פ' החלין דף כ"א : בית
הפגרים ו"ס דנרסי בית הפגרים בספק ויס שגורסין בית הפגרים וכן בתוספתא
ובסוף עמק הפגרים תוס' ז"ל : ופשיאין לבהונה כך ז"ל : ה אין פותחין
בששה מלאים וכו' פק תכלה דף מ"ס. וגמתי כתוב אין פותחין וכו' רבי זיק
בששה אין פותחין דה"ל מניחין בלכה סוף וקדש סוף וקדש סוף וקדש סוף וקדש סוף
גורו שם שנים פוקרים ולאחר שלקח נריך סוף שם ששה וזכור חנוך יסמו שמונה
בששה מפוקרים ד' ימים קודם וזכור חנוך סוף שנים ויתן שנים ולאחר כמו כן
וככה יעשה כל הימים ששים שנים ויקח שנים ויזכר כל הימים שששה שששה שנים
בראשונה תוס' יקח בלתיזנה [הגהה נראה בראשונה ז"ל ומהא אפסר להתיישב דאי
לא הכי לא יהיה ציבור ד' ימים קודם שחיסה ונריך ליתן זו סימן יספ להכיר
המלאותין ובמסופין לא נריך ד' ימים קודם שחיסה משום דלספ ותמיד הוא דילפי
מהדדי אבל תמיד ומסופים לא ילפי מהדדי לאוס דבר. אחד מהלמודי רבינו יצחק
פירשה פ"כ חמשה פירות רש"י ז"ל שדברים שחשבו רע"ז ז"ל : המבוקרים האו
הוא סבר דכנסיס של המדין טעוין צבור ד' ימים קודם שחיסתו וכן צנ הוא :
כרי לשבת ולשני ימים טובים של ר"ה סימנה בעלמא נקט דלמדין בנמרה ר"ל
שהס שאלים שבו מוכנים קודם עת האור כל ימי השבת איך שפוחתין מן שבת
ושני ימים טובים שכן שלש ימים הכרי ההלכה מימי השבת ד' ימים קודם כרי' הר"ר יהוסף
ז"ל כ"ד לשבת וכו' הלכות פתחה. ואמרי' צפי' התורה דף ע"ט כפי פ"י רש"י ז"ל
בכתיבת יד או כפי פ"י ראשון שדברים שבו וותיים בכל שנה ובסוף חדש אדר ד'
שלא הזכירו לנזר שהיו בכל יום מוטלן שנים וטעוין שני' אחרים תחתיו חוץ
מיס

פרק א הבל מערכין וכו' עד סוף ס' ג' ביד פ"א דהל' ערכין והרמין ס' ג'.
ובתו"כ פ"ג דפ' בחוקותי. נמיר ובגדרים הזכיר כתיים שלא להזכיר
שם שמים לנפלה כדל'י תוס' ובכלל לא השם להזכיר שלא היו מערכין שם שמים
על הערכין אלא או ערכי עלי או ערך פלוגי עלי תוס' והר"ם ז"ל. הבל לאתוי
מוכלא סמוך לאיס בן שמים עשרה שנים ויום אחד שהוא סמוך לאיס ולוי אדם
אלא עד י"ג שנה כך מלאהי מונה צפי' רש"י ז"ל וכן הוא בתוס' ב"ד"ס. בסוף
פ' רע"ז בנזיר הרבאון ויגדרים גופיה האריך כו' שהוא נידר אש"פ שאינו
נערך וכר"ם ז"ל תירך לרבותא נקמיה דכ"ל דהוי כנסל ואפילו דמיס אין לו
קמ"ל. צפי' רע"ז כהניס ולוים כהניס אינטיכא ליה לאשמועי' וכו' אמר
המלקט זו היא הליכותא בלמך רבא במסקנא הבל הרמב"ם ז"ל סתמך בפירושו
בליכותא בלמך חזי אש"פ שגאלר דהוי בנמרה חזי יודע טעם נכון למה ח"ל ז"ל
ואמרו כהניס ולוים כדי שלא תחשוב שאינם חייבין ערכין הוול ואינם חייבין צדקין
בין כמו שנתאר בבכורות ובדיוו מן הדם הפדה בערך שמה בלמך כל סיכנו
בפדיון הבן יסנו בערכין הדיענו שאין הדבר כן לפי שאם כתוב בפדמה לויס איס
שיהיה ע"כ. ומ"מ מלאנו שמענו דס"ל שאינם חייבין בערכין ר"ל לא מערכין ולא
נערמין ותומא מלא ליה לרבינו טובים ז"ל לכתוב כהניס ולוים אינטיכא ליה לאשמועי'
דנערמין וכו' דמשמע דמערכין ליכא למיטעי : דאש"ו ממהל דלית ליה דמיס לחרם
והא דלמרי' צפי' הכולל חרשו נותן לו דמי כולו בחרם שאינו יכול להתרפאות ח"ל פי'
ר"ת דחרם צדי שמים איס ליה דמיס תוס' ז"ל. והר"ן ז"ל תירך תוס' ויס לומרים
שאינו הר"ן אלא נמקי יוסף תירך דהכא גיירי בחרם שהוא צל מלאכה והתם מיירי
כשלין לו לומיות וכשהחרם אינו טוח כלום ע"כ וכן הר"י תוס' ז"ל צפי' רע"ז שם
פ' הכולל דף פ"ה ע"כ : ב דע"ג וכו' ירוס' ר"פ בנדה דלירי' ר' יהודה אומר מעריך
ולא נערך וכן מלאנו שריבם במערכין יותר מבנערמין שכרי טומטום והגדרוניטום והו
מערכין ולא נערמין ופי' אמרת לוקי חס"י כנגד טומטום והגדרוניטום והו לכו
נערמין טפי מבנערמין הא לא קשיא כוליה תלה חס"י כהר תשיב לכו דלית בכו
דפי ועוד ריבה במערכין יותר מבנערמין שכרי טומטום והגדרוניטום ונריך ויגדרין
ומערכין וט"ו נזיר ויגדר לאשוקי חס"י ז"ל. וכן נזירין הרמב"ם ז"ל : ה הגומס
נקרא כהניס למות נוסם שכבר הנשמה הניפה לחיה הגומס על זר הלוגנה על
במסופין דהיינו חיה שלחה ועיין בהר"ן ז"ל ר"פ מי שאחזו שכתב בשם ר"י ז"ל
דנוסם הרי הוא כחי לכל דבריו ומתנתו מתנה והביא רחיה מתנה דקתי דנוסם
נזיר ומעריך אלמא מתנהו מתנה דלי לא לא עדיפא למירוחו ומהיכרו מהמירוחו
לשדיס פ"כ ועיין עוד במ"ס צפי' דהלכות סימן ו' : ד האשה שנתרגה
נהגין בשערה וכו' בתוס' פ' הנערמין דף פ' ע"ה ע"כ דפי' דהערכות דף
ע"כ. וירושלמי דגישין פרק התקבל ומפ' רב נחמן בר יצחק גמ' דבעה נופה
דאשה ומעריך אלמא דבהמה שבהנה דנוסם ודקשיא לך איכורי ה"הע נוסה
לא קשיא דשיער המת לא מתחבר בהנה ל"ד לשיער דמהה שבהנה דאשה מיהתה
אוברה ושיער לאו צר מיתה הוא שאינו עשוי להשתנות אבל בהמה נמר דיה
אוברה דמשמע שגומר קולו יסקל השור אינו יודע שהוא נבלה ואכור באילה
ומה ת"ל ולא יכל את צברו מניד שחם חשבו לאחר נמר דיו אכור ואין לי
א"ל באילה בהנה מנין ה"ל ובעל השור נקי כאלס שאומר לחבור יאח פלוגי נקי
מוסכיו ואין לו צנה שהאם של כלום ותמיא כותיה וכן לפירוש צפי' רע"ז שהוא
אוקמה דרבה גמ' תימא נמי כותיה. וביד ספ"כ דל' בהדרין ובמור י"ד ס' חמ"ט :
פרק ב אין בערכין פחות מסלע וכו' ביד פ"ג דהל' ערכין ס' ג' ז' ד' .
ובת"כ ספ"א פ"ח שרשח מסוקות : פחות מסלע והעשיר לאו דוקא

פחות מסלע אלא אפילו נתן כל הערך חוץ מסלע אחד מנלנלן עליו את הכל
דכי תימא בעוספוסה היה בידו סלע ונתן סימוו שלשה דינרים ולא הספיק ליתן
דינר הלאהון עד שהשיר מנלנלן עליו את הכל שאינו מהתלה נמו היה פטור
היה בידו שלשים סלעים ונתן מהם כ"ט ולא הספיק ליתן את האחרונה עד שהשיר
מנלנלן עליו את הכל תוס' והר"ם ז"ל : אין בערכין פחות מסלע ולא יותר
על חמשים סלע אלא פריך האו תו למה לי ומשני הא קמ"ל פחות מסלע הוא
דליכא הא יותר על סלע אכור יתר על חמשים הוא דליכא הא פחות מחמשים איכא
ופתחא כרננן דל"מ ליכא השג יד שיאח יותר על כלם ופחות מחמשים נמי שערות
המשיס אלא או חמשים או כלם. וכזה כר"ם ז"ל ואש"ו דהא תנא רישא בלשון
הכמים לא הו"א סתמא וכ"ל צדקה ר"פ שני דקתי בל סימן העלין עד שלא בא
התהווי ר"מ אומר לאו סוללת ולא מתייבמת והכמים אומרים או חוללת או מתייבמת

מלאכת שלמה

מיה שלמים של אחר שלא היו נותנין תחתיו לפי שמכאן ואילך מר"ח ניסן לריבוי הציטא מתרומת חמשה ושלשה שם ד' שלא הורכבו ולדברי חכמים ליתא להו לז ב"ד מתנה עליהן אם הורכבו והלכו ואם לאו יפדו נשדון תמימים. וביד פ"ח דהלכות תמידין ומוספין סימן ט': אין פוחתין משתי הציצורות ובוספין עד לעולם ע"י ב"ד וצו"ט דהקלא בחולות פירשו נגמרת דעד לעולם ר"ל עד מאה ועשרים אבל כל מקום שבינו עד לעולם הוא כמאמנו וז"ל הרמב"ם ז"ל במתניתין דבסמך שהחולות אין מוספין יותר עד כ"ב וזולתן מן החולות שהמרו עד לעולם אין להם קצב ע"כ: והצ"ל לבר כחז הרב בעל ספר התקוה ז"ל בפרשת קרח וכן הדומה כי הפסע שלא היה אלא נללל אחד לבד לפי שקול המלכות גדול ומבטית קלה ואילו לא היה שם הכרה לא היו נשמעים יותר לפי היגיון ששם וכל שכן סירת כפס עד כאן: ר' אין פוחתין בששים ע"כ. וביד פ"ח דהלכות תמידין נגלים ואחד לללל ע"כ רש"י ופתי חולות כהנים תוקעין בהם ולא ליום והכי הנין נפ' בפרק התמיד שני כהנים עומדים על שלוקן ההלבים ופתי חולות צידים ולא הם הם למיתני כחורת וחליים לפי שלא היו כהנים אלא ביום וק"ל דקמייהו תשע והקוה כן ארוז בללל פמח דהיא מייחיו וקט הרב"י ז"ל: אין קמן נכנס בנכנס והקוה לעבודה אלא בשעה שהלויים עומדים (מ"מ אומרים) בשיר פ"י או נכנסין ליום קשים לשורר עמיה ומסיק לה ר' יוחנן בגמרא מקרא דכתיב ויעמוד יתע בני ואחין קדמיאל ובניו בני יהודה כחמד ללח על עושי המלאכה בבית האלונים בני יונת בנייהם ואחיהם הלויים בני הרגמ"ה ז"ל ובני יהודה היו קשים מלמד שהיו בני מלחין בציר גדולים וקשים והרא"ש ז"ל כתב בספר הר"ר אלהן ז"ל דמיהורה דקרא דהא לא למת לא למיכת בני יהודה הרי הוכיח כל אחד בניו יתע ובניו קדמיאל ובניו אלא השמיטו דקקיס עוין לרוקן עם הגדולים ע"כ אבל ר"י ז"ל כתבו החס' בשמו דמיהורה דלמח ציניהם קא דריש דנתיב למח ולא הוכיח כל אחד בניו אלא ש"מ דלמחי כתיב דהוי מיותר ומשמע ע"כ. וביד פ"ח דהלכות תמידין מהקדש סימן ט"ז. וכתב שם בנפס משנה דמשמע ליה לרבינו ז"ל דהא דקמי פ"י קמן נכנס וכו' ה"ל דמיידי בנפס דמ"ס והכי משמע מדקתיב לנכנס דמיידי בנפס דלילוי בלוי שאומר בציר אינה עבודה אלא עבודת עבודה ועוד שהאומר בציר אינו עובד עבודה אחרת דמשרת עובד וא"כ מלי עבודה דקתיב הלכך משמע דהאין און קמן לוי וכן נכנס לעורה לוי לעבודה לוי וכן לעבודה כהן אלא לוי כהנה שהלויים עומדין בציר ויוון דשיך בנפס לנפס דעבודה אע"כ דללוי הוי עבודה עבודה לית לן זה ודק לומר לעת רבינו דקטן דתמן קיינו שהביא שתי שערות דלילוי פחות מכאן כסול הוא לעבודה ע"כ אלא הרב"ר ז"ל שם בהשגחה ס"ל דלא מיידי אלא בלוי יונת: לא היו אומרים לא בנבל ולא בבגור נבל להוד וכבוד נחוד ואשילו לר' יצחק דליף דנור של עולם הבא של עשר נימון מקרא דכתיב עלי עשור ועלי נבל ומקרא דכתיב הודו לה' כבוד נבל עמוד אמרו לו דמשמע דלכל וכבוד הוד הוא שאני כבוד דלשולס הבא התיי דנפשוין עימון דיהיב נפס קליה כי נבל וקרי ליה קרא ענל: בריר ליהן כתיבת יד. ונערוך נערוך חנל לא היו אומרים לא נבל ולא כבוד אלא בהם כדי ליהן חנלין נעמיים פ"י לפי שקול הילדים הוא דק היה רוב מנשים אח הבריה כמו שהנלים המנעמיין את האלונים ע"כ: ואין עומדין על הדוכן ל"א ולא נללין לרוקן: ו"י אלויער לומר עיקב אומר אין עולין למנין ואן עומדין על הדוכן הרמב"ם ז"ל מפ' דלא קאי אקטלים אלא אאומרים ביה בכלי וז"ל אה"כ אה"כ שהאומרים הויר על הכלים ואין אומרים בהם אינם עולים ממנין ז"כ ליום ואין עומדין עם ליום על הדוכן אלא בצרן היו עומדין ורש"י ורש"י רנלי הלויים וזעמי הלויים היו קראים גנור מן נער רננו מומר שבו משערין אהם לפי שנינו בלויים היה משערין ויני נעמו"ו סיר הלויים שהיו אומרים שירה בפה ע"כ ז"ל וכן ג"כ פ"י בנפ' דהלכות כלי המקדש: מבין רגלי הרויב חוס' ס"ס לנב הנזול ודמ"ק דחולין דף כ"ד וסר"ר יוסף ז"ל הניב כנין רנלי: וצוערי הלויים היו בקראים מנרל הנה וסועדי הלויים היו בקראין כלומר עמרים והנה דיון קרי ליה לומר עמרים אהם דלויים קולס ענה לויים קטמס קולס דק ויפה דמזקרים את הלויים שאין יכולים לנכנס את קולס כמותם:

פרק ג' אחד שהעריך את הנאה שבישראל וכו' יד פ"א דהל' ערכין ס' ח' ס' ב' בהרלה המחוא כנינות העיר שאינה משובחת כ"כ מפני מדרס הרגלים וכן פ' רש"י וכו' הרמב"ם ז"ל וכתב הרמב"ם ז"ל ועוד כיון שסמוכה לטיר ועומדת בקמחה ראוין אותה כפי אדם ונותנין בה עין רעה ואינה עושה פירות כ"כ ע"כ: פ"פ"י כן מלאחי מטקד סמך נפתח הבית נפתח ודגס והסמך בשאו והסמך נקודת בורק צו"י. ובערוך נרים סוסמי בשני ווין נמקיס הבית צו"י: בנפס דמקיס יתע מקיס יתע בצרן ושרלס שהוא יפה ציורה ע"כ: וכן הוא בת"כ פ"י עשירי דפ' נחוקתי: ובשרדה מקנה נותן את שווי דנשדה מקנה כתיב מכסת ואין מכסת הלא למים כפי מה שהוא שיה וכן הוא אומר והרמות מכס לב' פ"י הרמב"ם ז"ל שיה נותן ציירות אהד נפס מהמס המלות ולא היה מכסיד ע"כ: מה בין שדה אחוזה לשרדה מקנה וכו' ע"י בת"כ בשם חוס' וק"ל נפ' מלת אלא עולין שדה בס"ק דב"ק. ומסיק בגמרא דלפילו לרננין אין חומס נפקה. וביד פ"ד דהל' ערכין סימן ג' ה' וימין כיו: ד' אחד שאננס וכו' ניד פ' שני דהלכות נערה בחולה סימן ד'. ובסור אפי' הסוד כולם ממני' עד סוף הפרק בסומין קע"י: הבל לפי המבויש והמתבויש שיה שיה כיוס אהד חכוד אלו המלס כמו ש"ס גייס הדיוס אי נמי בייס השוכה המלס יותר משאס בייס דמייחית הרמב"ם ז"ל: ר' נמצא האומר צפוי יותר מן העושה מעשה. מ"מ האומר בהם חמור מן העושה מעשה. שכן מציינו שלא נחוחתם י' טריסין וכן מלינו וכו': זה עשר פעמים דמשמע על זה מתחנן גור דין ואלו משום לרוף להחריני רש"י ז"ל. וז"ל הרמב"ם יוסף ז"ל פירוש ס"מ סאל ו' נבלד אהם צידס אלא רבות היה צידס ואפ"כ לא נגור ויד דינס אלא על דכני המרגלים ע"כ. וביד דהלכות דעוה ס"ו סימן ו':

פרק ד' השג יד בגודר והשנים ניידר והערכין צנער. הימח אמאי לא ערבינאו כהדי הדדי וליתני השנים והערכין צנערך ועוד הימח אמאי לא תני וכו' שהעריך את הקצבה נותן ערך נקבה ונקבה שהעריכה את הזכר ונתנת ערך זכר ולא אישכרין לקמן לומר הערכין צנערך כילד וכו' חוס' ז"ל. וקשה לע"ד וכו' אין דרך הנה למיתני דרך כלל והדר מפרש ולי משום שהפירוש הוא קצר וקרוי לקרות בכלל ז"ל יקשו הם ז"ל ג"כ זו הקצבה השנים צניד כ"ד פנס פירושם קצר ואמאי שנקו ז"ל מלאקשניו זו הקצבה אהאי רישא וחקורה חסיפא. וברכ"ה ז"ל חירן לקצות הראשונה הסקאו הם ז"ל ד"ל משום דהנים צנידך אש ילד אש וכן היה ראוי גם כן יד תהיה צנידך אש עני אש עשיר להכי הננוה צדלח לישלח ושיינו דקאמר ננמי' חיידי דלמך השג יד צנודר אמר השנים צנידך ע"כ ז"ל. כפי רש"י ותלמי דקרי למערין טודר לישלח דקרא נקט דכתיב פי לאש חשיל יד צנודר ע"כ. אמר המלקט ומהאי קרא נמי נפקא לן דהשג יד צנודר: ב' הרי שאמר קרבנו של מצורע זה עלי וכו' ציד פ"ד דהלכות מעשה הקרבנות סימן ט' ופ"ה דהלכות מוסרי כפרה: רבי אומר אומר הכי נמי אישכחן שאמר בלשון הזה בנפ' דלמחיתו צנעריה רבי אומר אומר אני משעם שמשפיק שאלהו כן מפסיק להוכיח. גם שם בנפ' שני דף י"ז וכן צירובלמי סוף ע"ד דף ס"ה רבי אומר אומר אני כהנים אסורים לשחות דין לעולם אבל מה אעשה שאקטו לקלחתי. וכן ג"כ אמר בהוספתא דפ"ד דשנישית כמו שכתבתי בנפ' דמסכת צביעות כיון ד' וכן ג"כ צירובלמי דתרוומה ר"פ האוכל תרומה שונג נפ' ב' יום הכפרים ונס פ"י משנה ששם קאמר רבי אומר אומר אני הכוסות את החסם כל תרומה משלס כרן והוסי' ונס שם פ"י מקוס שהינו דף ג"א ע"א ובע"ז פ"ק הלכה ג' רבי אומר אומר אני שהוא אכור מהיום שני דברים מהם כלי זין ושמוס הלכות צבמה נסח וה"ל שאשכחן שני צירובלמי פרק כל שש דף כ"ה ע"ד ונפ' מי שיהי שאל דף ל"ז ע"א ב' יוסף גלילי דהניח ר' יוסף גלילי צומר אומר אני שלא היה פסח בנתיים אלא וכו' אחד בלבד שאלחמ' לא יאכל ממין היום עוד צריי שם בנפ' דיומא ריש דף ל"ט רבי אומר אומר אני שלא יסול אלא מחלה אית הנחי' תמו רבי אומר אומר אני נוטל מחלה. ונס צירובלמי פ' שני דיוס טוב רבי אומר אומר אני אין פחות מכותי גם שם ס"פ דמנילס תניא רבי אומר אומר אני רבי משכנתי שרלח לרנן אין נכסיס קריבין אלא מנפסיס ע"כ אומר פרק האשה רבה צירובלמי שמואל אמר אומר אני שמה שלח לה גיטא ממני' ע"כ אע"פ שאין זה דומה למי' ללעיל) גם כפי בפרק דיבנות שם צירובלמי ר' יהודה כן בנה אומר אומר אני חצר היה וגם זה ל"ד להבדיל דלעיל אלא דומה למאי דמייחי צירובלמי ר"פ שני דכתובות רבי אומר אומר אני אהו אוהו אהנו אהנו שיהי אוהר כסו. עוד צירובלמי ר"פ אלו נמלחין רבי אומר אומר אני ק"ש אימ נאמר אלא בלשון הקדש מ"ס והיו הדברים האלה ורמזוהו שם ראש הפרק ועיין שם עוד גם צירובלמי פ' עגלה ערופה דף כ"ב ע"ד רבי אומר אומר אני שהסיפתה חמיסיס אמה: וכו' מפני מה עניי ים גורסים אמר רבי וכו' מכני מה וכו' ולא מלאחי נירסא זו צבוס מקוס אבל ודאי פ"ה דברי רבי. וגם בת"כ פ"פסה ד' דפ' מלוער ליהא וצוילי שהגיה הוא כשטע. וע"פ כ"ב קרנן אהרן שהעריך לבאר סוגית הגמרא שעל מחני' ובסוף פירש דרך אחרת שרבי לא פליג ארנן אלא מנכר ליישב כל הסיגוי לפי שיטה זו ע"ש. ונס ורבה סדקת מלות אומר אני. וז"ל הרמב"ם ז"ל וכו' מפני מה וכו' כלומר ח"כ מפני מה קתיי רישא דמחני' עני שהעריך את השעיר וכו'. ומחני חוס' ז"ל כילד עני שהעריך את השעיר נותן ערך עני מהרס הר"ר מנחם מייזי כגון עשיר שאמר ערכי עלי ושמע עני ואמר מה שאמר זה עלי נותן ערך עני אבל בקרבנות אינו כן הרי שאמר קרבן מלוער זה עלי וכו' והלא פליג רבי ואומר דעשיר שאמר ערכי עלי ושמע עני ואמר מה שאמר זה עלי נותן ערך עשיר דקרבנות וכן ושמע ריבשא דשמעתה דלמרי' אבל מדיוו למלוער עשיר מאי ה"ל דמייחי נעשירות אי הכי מאי אכל בקרבנות אינו כן דמשמע דבקרבנות אוליין בחר מידר והלא בקרבנות כמו כן הדיון דלוליין בחר מידר שחם אמר עשיר קרבנות של מלוער עני זה עלי מביא קרבן עשיר וה"ל מאי חילוק יש בקרבנות לערכין ומשני אהדס ע"י אמצוע: עשיר ומדירו עני דלילוי בני מלוער אי שחר עני קרבן של מלוער עשיר זה עלי נותן ערך עשיר דלא אוליין בחר הנודר ובערכין אוליין בחר הנודר דלילוי אמר עשיר ערכי עלי ושמע עני ואמר מה שאמר זה עלי נותן ערך עני דלוליין בחר הנודר ומש"ה אישכרין ואם דל כוא למעטיי נביה דלא אוליין בחר טוד כמו בערכין ולרבי דלמך ערכין וקרנן שוין דבין זה אי"כ לא אישכרין הוא למשעי מלוער עשיר שהדירו עני דרוקן ערך עשיר שחרי בניו בערכין כן הדיון אלא אישכרין הוא למשעי מלוער עני ומדירו עשיר דסד"א הוואל ורבי בחר חובבא דנברא חילוי ה"ל נחיל בחר חובבא דנברא וימיחי קרבן עני קמ"ל דלא אכל לרנן לא אישכרין הוא למסופי מלוער עני ומדירו עשיר דהוואל דבערכין אוליין בחר נודר פשיעא דנמלוער נמי אוליין בחר נודר ולא אישכרין הוא להכי וכן פ"י רש"י ז"ל ע"כ ז"ל וביד פ"ג דהלכות ערכין סימן ה' ו' ג' אבל בקרבנות אינו כן. שחם היום מלוער עשיר ושמעו או עני ובעשירי הכל הולך אחר הכהה קרבנותיו דלתתן בס"פ בירא דנגעים מלוער עשירא קרבנותיו עני ובעשירי או עשיר והעני וכו' ואיתא נמי בצרייחא גנמי' ושמחא דלויקע בקרא ליה ולמך כדאיהו ליה ונלמך כדאיהו ליה אבל מדברי כוון נלמוד דבחר הכהה קרבנותיו אוליין: אפילו מת אביו וכו' אשכרין קאי ומילתא בלמי נפשה היא אכילו מת אביו של מעריך זה נשעם שהכריז ונשריטו והיטח לו רבוא או ספינתו וכו' ובגמרא פריך אביו מת והיטח לו רבוא עשיר הוא חירן ר' אביו אומא ומניה לו רבוא כהיה אביו נוסס בשעה שהכריז מעריכו מהו דתימא רוב נוססים למתה קמ"ל זו היא שיטת רש"י ז"ל לנחמי' ולגמרא אכל רש"י חפס כו' הרמב"ם ז"ל והרמב"ם ז"ל. ח"ל הרמב"ם ז"ל אכל בקרבנות אינו כן שחם היום עני ובעשירי אינו מביא קרבן עשיר אלא אפי' מת אביו בשעה שהוא חיב להביא זה קרבן והיטח לו רבוא ליתר או ספינתו או שובע לו צרייחא שחירות אין להקדש בהן כלום ומביא קרבן עני ע"כ ז"ל לפי מחני' ח"ל חוס' ז"ל אכל בקרבנות אשילו אביו מת אין לפרש הא צרייט אס מעריכו הכהן כשהוא

עני ימיהן עד שימותו אצלו שהיה עשיר ויתן ערך עשיר דהא אמרינן בהוספתא דערבין עני שהעריך עלומו אין אומרים לו כך ושעם מלאכה והבא ערך עשיר אלא מוטב שיצא ערך עני מיד ואל יצא ערך עשיר לאחר זמן אלא מה שמעט שאין ממתינין אלא הפ' אפילו מת אצלו שהיה נוסם כדמשקי לה גנמי' דקרינן מוערב עם היה אצלו נוסם בשעת הבאת החמץ וקודם שהספיק להציא קרבנות מת שאלו אין להקדם בשם כלום אבל בערבין אם העבירו הכהן צניעותו לתת סלע ועד שאלו גמר לתת סלע מת אצלו והעשיר נותן ערך עשיר. אך קשה מאי האי דכריך גנמי' פשיטא ואלא הכנה אלא ללשמוע' שהם מה אצלו קודם שהספיק להציא קרבנותיו והעשיר אין להקדם שכן כלום וי"מ דקאי אמלתיה דר' יהודה דאמר עני והעשיר וחזר והעני נותן ערך עשיר אבל בקרבנות מה אצלו כגון שהיה נוסם כדמשקי לה בגמרא והיה מהלכה עשיר והעני ופתח קרוב הוא להיות עשיר מירושא אצלו אפי"ה אין להקדם כהן כלום ופריך בגמרא פשיטא דלון להקדם כהן כלום כיון שלא היה לו חרות ממון משולל ע"כ. ובה תבא תמיה דמשני בגמרא לא לריבא שהיה אצלו נוסם פ' בנותרם אבל בערבין ושה הכהן דהא רחמנא ולי חיי דלבוו נוסם אינו מועריכו עד שמה אצלו ולא נהירא ללקמן תמיה' און להקדם אלא מקמו ושעמו ובסמך נמי אמרינן וכו' וכן נראה לר"י דלא קאי אבל בקרבנות אצלו כן אמת אצלו אלא אמת דלעיל קאי וכן מילתא דר' יהודה היה ואל דמפי' אחי"כ אפי' מת אצלו והייתו לו וכו' מילתא כפי עשיר הוא בקרבנות מה אצלו כגון ע"כ וי"מ. כפי רש"י דהוא דהיה אצלו סדר כמ"ד לקמן וכו' אמר המלקט ר' אליעזר היה לקמן כפי' טוב היה תומים וה"ל סמך ואחי"כ מהלוקה. עוד כפי' רש"י וזהו ענין מנייה לו ספינתא. אמר המלקט פ' דהא ערבין קרבן לפני' וי"מ יתחא ספי דלא נריך לומר וזהו אמת דהיה הוא עשיר אצלו אמת ר' אליעזר בערבין מיידי נמי ממתינין: י"מ בשם בני ברק ביצד וכו' ביד פ"ה דהלכות ערבין סי' י"ב וזכרנו. ופתח"כ כרשה ג' דפרשת בחוקותיו וזכרנו פ' רש"י י"ג מן עשרים וכו' אמר המלקט כן פ' רש"י וי"מ ונלע"ד למה דוקא דהיינו כקמן משנה שהיה אצלו מובא אם העריך לכן שיהיה אלו לכן עשרים או לכן חמש: ונורן בזמן חזקן מלה עמנו ור' זלתי נריך להיות כהן: כהן: ת"ל שנים שנה לב"ש לומר הקיפה הוא ויהיו משיבין עליו הסיקס בין להקל בין להחמיר הרבנא ז"ל: ר' אליעזר: ביד. אבל כה"ר יהוסף ז"ל לא הניח בה יוד. ובה עוד כך מלתי דגרסי' משנת וי"ל לפ' דה"ק אף כל שנה מהלכה שהיה שנים שנאמר כפרה בין אותה של שנה חמש בין אותה של שנה ששים היה כלמטה ממנה ע"כ. כפי רש"י דהיינו ג"כ מטלה מעלה מבכור נאמר כאן מן ששים שנה ומעלה ונאמר בבכור אדם ופדויו מן חודש ומעלה ע"כ. אמר המלקט כהן היום ז"ל תפנו אחר מקרא זה ולא תמאנו כי אם ופדויו מן חודש ושמה דריש הכי מדכתבו ופדויו מן חודש דמשמע מן חודש ומעלה מדלא כתיב בן חודש ע"כ. אכן רש"י ז"ל נראה דנריים כמו שמהלך כתיב פסרי' דדוויקים להמר כאן ומעלה ונאמר להלן מן חודש ומעלה מה להלן חודש ויום אחד כהן חודש ויום אחד שפי' רש"י ז"ל ונאמר להלן נצי ליום אחד ומעלה מה להלן וכו' וכן דקדק ג"כ בכסף משנה שם פ"א דרש"י ז"ל נראה דלא היה גרים ופדויו שכתב חז"ל ונאמר להלן נצי ליום אחד ומעלה מה להלן וכו' ורבינו עובדיה ז"ל תפס דרך חוב' ז"ל דמכור ילוף שהיה ג"כ נירסת הרמב"ם ז"ל והרנב"ם ז"ל. חז"ל הוסיף הר"ם ז"ל ופסדי מן חודש ומעלה מקרא זה אינו נאמא אלא כתיב ופדויו מן חודש חכמה הלא לפירוש כפי' יש בכור דליו רשאי לשדות אף הככור עד יום שששים ואחד ונמרי' חזק היום ממדי' דכתיב זה ומעלה הלך חזון חזון כתיב ופדויו מן חודש ומעלה ע"כ. ודוק במה שכתבתי כפי' יש בכור סימן י"ו. וביד פ"א דהלכות ערבין סימן ג' ומעלה עוד כסף פ' רש"י וזכה חמש ושנה עשרים ילפי' בנ"ם שנה שנה וכו' אמר המלקט ומשנה הוא דשנה יהירי כתיבי דמני למיכתב ואם מן חמש שנים ועד בן עשרים והלא ידענא דעשרים נמי ששים משהתן שנה למה לי וכן בששים שנה דאי לא מופנה איכה למיפריך דמתיני' און אם עשה וכו' ומתיני' דמריך כהן למלך דשנה עשרים כלמטה היה אפי' כרבי דאמר בעלמא עד ועד בכלל מאוס דהבא שקולו משקלו קרי' דמכיר כיון דכתיב מן חודש ועד בן חמש שנים חו מן חמש ועד בן עשרים למה לי הלא ועד בן עשרים והיה ערך גו' ועד בן עשרים שנה יהיה ערך גו' רש"י ז"ל מלמדי' מן חודש ועד בן חמש שנים ועד בן חמש עשרה ערך גו' ואמרינן עד ועד בכלל אלויה דרבי הרי בן חמש כלמטה סדר כתיב ואם מן חמש שנים ועד בן עשרים וגו' מן חמש וכן חמש בכלל הרי שנה חמש כלמטה לרבי הלכן לרבי שקוליה הם המקראתיה און להכריעה כלמטה ויש להכריעה כלמטה ואי לאו י"ם לא קמה לא כהנה להיכא:

פרק ה האומר משקלי עלי וכו' עד סוף סימן ג' ביד ר"פ שני דהלכות ערבין עד סי' ח': נורן משקלו נריך דקדק באיזה שח יסקלו אותו כי הדבר ידוע שאלס ככד ויהר צנקר קודם אכילה מאחר אכילה ומכתבת הכל כשעת הגדר הר"ם ז"ל: במובא חבירת מים ומכניסו עד מרפקו חוס' שנה פ' עשירי דף ל"ב ודס"פ הקומן רבה ור"פ כל הכשר דף ק"ו ודס"פ המסלת: ידמטיה בהרבה מקומות ראיותיו חבו ימטיסו כלנית: ושוקל בשך חמור וכו' בבביתא מסיים בהם ר' יהודה נוסיה ח"פ שאין ראייה לדבר זכר לדבר שנאמר אשר צבר חמורים צברם הכי נמשל צבר אדם לצבר חמור. וזכרנו הוסיף ז"ל ושוקל צבר חמור קודם שיהאנו למים ולא אח"כ כי יכבד ממתת המים שייכנסו בו ואל"פ ששבר שנתחך מב"ח הוא יותר כבד ממשקל ידו המחוברת לנופו צתר דעה הנותן אולין וכוונתו זכר מה שיולנו לשקול ידו ולי אפטר שקלס בענין אשר ע"כ. וכן כתב הר"ם ז"ל בחפ"סו: וי"מ אומר יוסף רבי יהואך אפשר אצלו בביתא חמור ל' יהודה ל' וי"מ אומר א"ל ר' יוסף רבי שאומדין צבר גידיו ועלמותו ומדו את היד ור' יהודה כמה דאפטר עבדי: ב' שמין אותו במה הוא שוה ביד וכו' גמרא היכי שיימקן אמר רבא אומדין אותו אומדן של מיקון כשקטע לו חציו את ידו א"ל אביו מי דמי האם גברא וילא הוא הכא גברא שניהא הוא אלא אמר אביו אומדין כמה אדם רונה ליתן בעבד שירו אמת מוכנתה לרבו רשאיין שאלו עשה בה מלאכה לרבו שני. ורש"י אומר פ' ה

רש"י ז"ל אבל חוס' ותוספי הר"ם ז"ל דמו אותו ממתת קאסיות והעלו דהכי פירושא מי דמי האם בניזוקין: גברא. וילא הוא דכשקטע ידו הוא מולול ונמאס ממי שיש לו יד ונקשרה שאינה ראויה למלאכה ששכסיו פתוחו ציבור מכדי פחת דמיו ממתת הכורן מלאכה משני הולולו הכל הכא נבי כורר גברא שימא הוא שברי שתי ידיו שליטה ואין לו יתן ל"כ כמו אומר של ניפקין הלכן שמין אותו כאלו ידו אמת מוכנתה לרבו רשאיין שאלו עשה בה מלאכה לרבו שני פ"כ: זה חומר בגדרים וכו' גמרא ת"ר חומר בגדרים מבערבין שהגדרים חלין על צמא היה ועוף ואין נדונים הגדרים כהטעם ד' משא"כ בערבין. והנה דמתני' תנא ופירי. וכתבו חוס' ז"ל דהכא ליכא למיכתב זה חומר וחו לא והא איכא בני דצרייתא כדפרך צנפ' אבון צנפ' זה חומר בהקדם מצבדיו משום דההא ליכא חידוש לגמור חמרל בהקדם מצבדיו מדמין הוא דים לנו להחמיר ספי בהקדם מצבדיו ומשום הכי קתמיה עליה הלמודא זה חומר וחו לא והאיכה טובא הכל הכא דליכא רבותא. דמחמיר ספי בגדרים מבערבין מה"כ לא סידך למיפריך עליה זה חומר וחו לא דתנא אפיר ע"כ: וחומר בערבין שבבבב"ב ביצד וכו' ביד פ"ה דהלכות ערבין סימן כ"א: דמי עלי ומה לא ימו יורשין. לפי שאין דמים למתים והא דתניא צנ"ק ונתן פדיון יכפו דמי ניוק פ' שמין אותו לאחר מיתה כמה היה שזה מחיים האם גורה הכתוב היה אבל הכא לא נדר הלא דמים שימושו אותו ב"ד וברי לא צל ליהי' שומא שריי מה הלכן לא יתנו יורשין את דמו רש"י ותוס' ז"ל: ערך ידו וערך רגלו עלי לא אחר כלום גמי' אמר ר' ונתן דמיה ופרטינן והא לא אחר כלום קתני ומשני לא אחר כלום לרבנן דאמרי בש"ק בצרייתא אדם מונא דברוי לבטלה ונתן דמיה לר"מ דאמר לא אדם מונא דברוי לבטלה ויודע הוא שאלו ערך ליד ורגל וגמר ואמר לשם דמים. ואיתיה בחוס' פ' שבטל גט דף ק"ל: זה הובלן וכו' לתאיי מן הארבעה ולמתי: וי"ם שאר הצדים שמהלך תלויה צהן אלא דנקט תלמודא הא לאפוקי דר"ש דאמר יכולה לכוות ולחיות חוס' ז"ל: והילך פ' הוספה יום טוב כ"ז באומר עברי עלי וכו' כהני דמתיס פתח ועיין מ"ם צהן גרים מסכת שבת: [הנה"ם אמר המלקט לא דק הרב המחבר נ"ל דהכא לא צנפ' לומר לא כהני דפחה ב' ולא צנפ' דמתיס מתיס שעה לא כהא הצדים לפרס רק חומר דבערבין מבערבין אבל חומר דבערבין כהן נחבאר צרישא דמתיס' ועליה קאי זה חומר בגדרים מבערבין דקתני ועוד חומרתה הירוח ים בגדרים מבערבין אפי"ג דקתני זה חומר וכדכתיבנה לעיל]: יתנו היורשים כתב הר"ב ז"ל ודוקא כהנמר דרין קודם שמה לפי שאינו חייב וכו' כדכתיב והעמידו לפני הכהן וי"כ הרמב"ם ז"ל וקנה לי דרך קרא לא כתיב אלא כתיב מך הוא מערבך וא"כ כלמתי מך לא כפי העמדה לפני הכהן כלל ובגמ' יהו יורשים ש"מ מלוא על פה גובה מן היורשים שאני הכא דמלוא כהונה ש"מ מלוא הכהונה צדורא כדכתיב כשטר דמיה דל"פ כשטר דמיה בידן פ' רש"י ז"ל וחיבובו קודם נותנו דל"פ כמלוא כשטר ע"כ. ובה רבא ז"ל ז"ל כפי"ה מהלכות ערבין סימן ק"ה שנה צדיו שהוכרה בגמרא לא צאו לה מדרך העמדה והערכה הכתובה צהן שרי ראו' הי' בשעת הגדר להעמדה והערכה ולמעשה נוסם ויולא ליהירי שמיים ראוין [למעמדה והערכה] בשעת הגדר והכי איתא בצפרה אלא שזכר לחיוב יורשין מפני שהיה מלוא על פה ע"כ. ולא כהנמי דברי דברי הכל משנה שהלן בעד הרמב"ם ז"ל דמולמתני' ד' דהתן מה העודר והיבדו יתנו היורשין אמרי' נמי צנפי' כשטר דמיה בידן כמ"ם הר"ב ז"ל שם משמע דלמלו הכי קום ליה לגמ' דהא לא עמד בידן עפרוין ועל כרחין היינו משום דכתיב והעמידו לפני הכהן ע"כ. ולא אוכל לעמוד על זה דלקמן נמי מוקים לה כשטר דמיה בידן ויהא גופיה דהכא דלה כשטר מלוא ע"פ גובה מן היורשין וכזה עוד הרבא ז"ל והא"פ דקיימא לן מלוא ע"פ גובה מן היורשין דשפודא דאורייתא לא אפטיכין לעמדה צדיו לא לעורך ולא לעורך מי חסם ויבן אלה ע"כ. וז"ל שפיה השנה לנחות המסא המלכה לפי מלוא הוא דקיימא לן מלוא ע"פ גובה מן היורשין אינו מטעם דשפודא דאורייתא כמ"ם הוא אלא מתקנת הגאונים היא כלפון הר"ב ז"ל משנה ג' בספ"ק ז"ל הרמב"ם ז"ל צ"פ מהלכות מלוא ולפיכך לא נדחית משנתנו שעל כזה לא ביחה תקנתה וכבר נמנוה עמא שיבא הרמב"ם ז"ל מונס מערב סתומים משלטי כשטר משום שמה לא ידע לזהו צתקס וכו' ועוד כתב סם הכסף משנה שם הר"ב ז"ל לחלק לנעת הר"ם צנפי' דכתיבנה אלא שפיה התקנה אלא שמהלך ולכן יפה התקנה הרמב"ם ז"ל להלכה וכן הר"ב ז"ל שלא פ' בה שאינה הלכה ואפילו האידנא אלא קאסיה רשונה במקומה שומרה הא דפירשו מוהעמידו לפני הכהן פ"כ: ג' חצי ערבי עלי נותן חצי. ערבו לאפוקי מדרי' וסי' צר יהודה דאמר בצרייתא בגמרא לוקא בערב שלם מ"ס גורה ת"י ערבו אסו ערך חצי. ואיתיה כפי' עברה דף מ"ו. צרש פ' רש"י ז"ל ערך חצי עלי הוי כערך ראשי וכו'. וכתב הרב ר' צלאל אשכנזי ז"ל בכל הספרי ד' נמאא כחוב ערך חצי עלי נותן ערך כולו זה הכלל דבר שהשמה תלויה בו נותן ערך כולו וגם בגמרא צנמרות כתיבתי דר' גרסינן עלי זה הכלל וכל מה שהארבעה ולמטה ונכנס בגמרא צנמרות כתיבתי דר' גרסינן עלי לא גרים לה כפי' המשנה ע"כ: חצי ד"פ עלי נותן חצי דמיו וכו' נראה דר' יוסי. בר' יהודה פליגי נמי צהא לוקא בעמים שמיים וכן נמאא בחוספתא הר"ם ז"ל: זה הכלל דבר שהשמה תלויה בו נותן דמי כולו גרסי' הכל אצנמ' מפ' כוללוא זה הכלל דערבין כפירקין לאתויי מן הארבעה ולמטה ובקטו חוס' ז"ל וה"ל איתנו כקט מן הארבעה ולמעלה שפי מכל י"א פרסיות ותרו ד"ל דליכא רבותא כהני' ספי לאפוקי דר"ס דאמר יכולה היא לכוות ולחיות ע"כ וכמהו צנפ' כשטר. וכתבו פ"ה דפרשת בחוקותיו: ד' האומר ערבו של פלוני עלי צנפי' דהלכות ערבין: שאין דמים למתים שאין אדם יכול ליעד מאחר שמת כמה היה שזה כשהוא חי ובתי"כ סם: ד' ובית זה קרבן לנדק הבית שאף הם נקראים קרבן בענין שנאמר ויקרב את קרבן ה' אים אכר מלא כלי זכב וגומר וקדושת דמיה סם רש"י ז"ל: דמי שור זה עלי או דמי בית זה עלי עולה וכו' נריך להעביר קולומס על מלות דמי. ואיתיה כפי' שנות סוף דף ק"ה ותוס' פ' התקבל דף ס"ו: קייבין על פה אמר ר' חייא לא רב לא חלן אמר עליו חייב לשלם אלא דאמר דמי שור זה עלי עולה אכד הארבעה דמים

לא אבדו דהא לא אמר דמיס כללו ולא היו צעין אבל אמר שור זה עלי עולה כיון
 לאמר זה אם מת אינו חייב באחריותו דעלי לפרוח ולהביאו קאמר. והקשו תוס'
 והרמב"ם ז"ל ואל"ת א"כ אדם פליג בהמה' בין שאמר שור זה עולה ובין שור זה עלי
 עולה לפרוח הכל בדאמר פלי ובין אמר דמי וז"ל לא אמר דמי דהי רבנא ספי
 דאע"ג לאמר עלי נמי מחייב באחריותו וז"ל דודאי כהני קא מפליגי וכי הכי דמינה
 כבישא דמי א"כ מהי כבישא עלי וה"ק לא שט אלא לאמר דמי שור זה עלי עולה
 אבל כבישא דלא אמר דמי אשילו אמר נמי עלי אינו חייב באחריותו עכ"ל הרמב"ם
 ז"ל. וביר פ"ד הלכות מעשה הקרבנות סימן ו': ד' חייבי ערכין במשכבין
 וכו' וה"ל הייב דמיס וכן ביד פ"ד הלכות ערכין סימן ק"ד. ואיתא בפ' שור
 טעמא ד' ו' דף מ' זכ"ב וזכ"ב האול קמא דף ק"ב. והוס' פ"ק דר"ס דף ו' ור"ס
 חוקת הציתים דף מ"ח ודפ' כל התדיר דף פ"ט. והקשו הם ז"ל אם צריכה היכי
 דמי לא בשעברו עליו ע"כ רגלים שעבר על כל תאחר אפי' תאמרות ואשמות נמי
 דהא תאמרות ואשמות נמי נפקא לן נמי מקרא למואל ספתי' דרדשי' לה' אלהיך
 קרה יתירה לרעות השאלת ואשמות שכן דברים שנתבאר להכלותו כתיב בהנהא קרה
 ועשיה ואי קודם שיעבור על כל תאחר אשילת עולות ושלמים נמי לא. ותירצו בשלא
 עבר עדיין אלא שאינו רואין אותו מהעלל בהבאם ע"כ. בפ' רעז"ל אע"ג דעולה
 מהכרתה על עשה וכו' והתוס' תירו סם צריכה דכיון דאמרין בעלמא שאם עשה
 תשובה לא זו משם עד שמואלין לו הדי בתשובה מהכפר וז"ל לתאמרות ואשמות
 ע"כ. וביר צפ"ד הלכות מעשה הקרבנות סימן י"ו ו': חייבי עולה ושלמים
 כך הוה כר"ה ז"ל. אע"פ שאין מתבאר לו האי מתכפר לאו כפרה מהם
 אלא אע"פ שאין מתקבצין לעוד דהי' שירצה להביאם מעמלו שנתאר לרעותו לפני
 ה' אע"פ ומשכבין צריכה עד שיאמר רועא חי הרמב"ם ז"ל: שנאמר לרעותו
 יקרבו אותו לרעותו מלמד דעולה זריכה דעתו ואשילו אם היה זה חייב עולה וזכ"ב
 תירו והפרישה משנו לכפרתו' על זה אמר שמואל צנמרא דעמי' שודיע אף
 בחמכפר דיומתי' דלא כיחא ליה ליוכפר במדי' ללא דידיה. ואיתא להאי צנא
 ס"ס מלת חלינה לרעה וצפ"ד האמר עוקד דף ל' צריכה וצפ"ד חוקת הציתים דף
 מ"ח צריכה: וכן איתא אומר בגימ' נשים כופין אותו עד שיאמר רועא חי.
 ביד ס"ס שני להלכות גירושין וסם נהן עעס שהין נקרא הווס אלא מי שנלחך
 ונדחק לעשות דבר שאינו מחויב בו מן התורה כגון מי שהוכה עד שמכר או עד
 שנתן אבל מי שתקפו יצרו הרע לבעל מלוה או לעשות עבירה וכו' זה אמר שמואל
 דבר שחייב לעשותו ע"כ עד שנתרחק מדבר האכסור לעשותו אוהה אם עמו מעמו
 אלא הוא אדם אה עממו דעתו הרעה לסיכך זה שאינו רועה לניש' מאחר שהוא
 רועה להיות משרהל ואינו הוא לעשות כל הנחות ויצרו הוא שתקפו כיון שהוכה עד
 שנתש' יצרו ואמר רועה חייב כבר גירס לרעותו עכ"ל ז"ל: ופי' דכריי רבב ר'
 מהא שחייב וזהו כבוד פי' הבעו ז"ל אמר ז"ל כי טעם כל היסאל וסובר נכסו
 הוא לקיים מצות ה' ומה שממאן יצרו הוא סבה לתקוף אותו ככרי' דרביע עליה
 כשמתיין את יצרו וצ' ואומר רועה חיי הוא פועל עבדו ומגלה טויוכ לבו וכן הדבר
 בשב מרעהו כי נפשו בקרבו גם בשעונו ומסוכרה היא אלא שכחות לבו תחת יצרו
 ועל כן פירש טויוכ לבו כפי' בקיבור: וכן נ"כ פירש בפ' יתרו דף ק"ה ע"ג וס'
 צביאוקן לספר משלי דף קמ"ה. ובגמרא דייק רב שם מהל' דהא דמתמיהין
 לנתיני כופין אותו עד שיהן ותנא עד שיאמר לאשמועי' דמאן דנוכר מודעה לנתיני
 ועישהו ונתנה לתת הגט לא אמרינן מסתמא בעלנה למודעה דא"כ ליתני כופין אותו
 עד שיהן מתי' עד שיאמר ש"מ עד שנתבלט מודעה בפירוש. ונע"מ דא"כ ליתני
 כופין אותו עד שיהן דאפי' הוה קמי' הכי הוה משמע דר"ל עד שיאמר רועה חיי
 דהא קמי' רישא לרעותו כופין אותו עד שיאמר רועה חיי וכיון דהוה קמי' בחר הכי
 וכן תחת אומר בגימ' כופין אותו עד שיהן מתי' הוה משמע מיהל דר"ל עד
 שיאמר רועה חיי חיי הכי מתי' וכן אלא דלתי לכי קמי' הו' ימנא אחרינהו גבי
 גימין עד שיאמר רועה חיי לאשמועי' דיהא אחרינהו אבז אורחא דנתיין כגון מודעה
 בהדיא ועיין בהר"ן ז"ל ראש פרק השולח. ובפס' לקח טוב פרשת אמור דף ל"ה
 בשם ה"כ עם פי' הראב"ד ז"ל דגם הצנור אם לא רעו להביא תמונת הלשמה אין
 כופים אותם בעל כרחם אלא שוין עם ליתני כופין אותם עד שיאמרו רועה חיינו
 ככרי הייבוס הם להביאם ע"כ בקיבור גס כף ג' ו' ו' חור והביאו ומפיק כל מלכות
 לרעונס דכתיבי תהם ע"ס:

פרק ו' שוים היוצאים מלה שום נרביץ כחול. ואיתא בתוס' פ' אלמנה אונת
 דף ג' ע"ב וכו' ד' ק' ותוס' פרק המקבל דף ק"ח וירושלמי פ' אלמנה אונת
 מונת ודפ' ג"ש דניר. וביר צפ"ד הלכות ערכין סימן ק"ב וצפ"ד סימן פ"ו ו' ו'
 וצפ"ד דל' מלוה ולוה כו' ת' וצפ"ד סי' ה'. ובטור אבן העזר סי' ק"ד ובחשן המשפט
 סימן ק"ג. ובגמ' צריכה זו דברי ר"מ ר' יהודה אומר שום היהונים ס' יוס' וס'
 הקדש ס' יוס' וצפ"ד אחר זה ואחר זה ששים יוס' ומפרש גמ' דלר"מ אם צא
 להכריז רלוסי' ששים יוס' בין יתומים בין הקדש צניי ובהמיסי' ששים. וכתבו חס' צ'
 ז"ל שום היהומים ששים יוס' ואל"ת אמאי נקט יתומים אשילו כ"ע נמי אם צאו צ"ד
 יציר לנכסיק כדי לפרוע לאשה כהונתה או חובו לבעל חוב יציר שומה צ"ד ששים
 יוס' כדתימה צפ"ד המפקיד מלימה חילוי פירי מני שלמי יומי אכרוחא אלמא לכל אדם
 שגא ליה כדתי' נתיין כופין שומה צ"ד ז"ל א"כ אמאי נקט יתומים וז"ל דתנא יתומים
 לרבותא דמסו דתימא דלחו יתומים כהקדש דבכמה מקומות אנו מדמין יתומים להקדש
 לרבותא נמי שומה צ"ד ס' יוס' כהקדש קמ"ל דכיון לכל אדם ע"כ וכן נ"כ כו' הרא"ש
 ז"ל בחוס' סימן. ובתש עור' מלתא קמי' שום דיימיס ש"מ דביתומים קמי' עמיס עטיקין
 ומאי שומה מקשה גמ' מלתי' לרב אמאי אין נוקדין לנכסו יתומים עמיס.
 ובתש הר"ן ז"ל בפ' אלמנה מונת דף הקבל' ע"ל ש"כ דמאי' לא העמידו מתמיהין.
 דאם היהומים אלביא דרב אפי' צללו לררי היהומים משום דככי ה"כ שאז צ"ד או
 אסתרופוס לזוך היהומים לא בעי' הכרה לפי שאם מתחלה רעו למכור לא היו צריכין
 ככרה ע"כ. צפ"ד רע"ל לא משכחה וכו' אלא התניבד יום ע"כ. אמר המקלס כ"ל

לא ותאז משני בשנת שמינה ששעות הרי לך ל"ו ימים ויהא ציך ששה עשר שני וחמישי'
 הוסף עוד ד' ימים שני ושלישי' ורביעי' וחמישי' בשנת הרי ס' יום משכחיל הכהני'
 ויש ציך י"ח ימי הכרה: ושום ההקדש המקדש שדה מקנה שהוא נפרות דמיס
 כמו שהיה שום בעבור זה כשרוה לפדותה נדך הכרה. צפ"ד רע"ל דסבר ר' אליעזר
 הקדש ששעות היו הקדש וכו'. אמר הוב"א ואמר ר"ה צ"ד שומר מחלוקה ר' אליעזר
 ור' יהושע אינו נמי מחלוקה צ"ש וזהו' הרמב"ם דלמכתי שומר דצ"ל הקדש ששעות
 הקדש וצ"ה אינו הקדש. והוא פי' רש"י ז"ל אבל צפ"ד הרמב"ם ז"ל מלאהי כתוב כן
 בשאלה הקדש קמי' פלגי ששהקדש נכסיו גירש את אשתו ונצחה כחובתה מכו אם
 יכול זה האקדש לישראל על הקדשו לפני חכם ולומר אילו הייתי יודע שהיא יכולה
 להורג ונצחה כחובה מן הקדש לא הייתי מקדש ומאלא שלא היה הקדש שהיה הקדש
 עעות ושמה היה מחויב את אשתו והיו אוכלין הלך קסבר ר' אליעזר ידירנה הגאה
 כדי שלא יהא נשאל ור' יהושע סבר איתו לרין להדירה שאין אדם יכול להשאל על
 הקדש שאפי' אמר על דעת כן לא הקדשתי אפי' הוא הקדש דהקדש עשות הוא
 הקדש צ"ש כרי' יהושע ואין נשאלין וזהו' כרי' אליעזר ובשאלין עכ"ל ז"ל. וכתבו
 בתוס' ז"ל כשערישנה ידירנה הגאה. היתא לרבי למה ידירנה וכי מה הוא עושה והלא
 אינו רועה שהנבה מן הקדש והדירה לאשה הוה לנו יקונה שנוכס מן הקדש
 וז"ל כון דחיישינן שמא עשה קניניה על הקדש או על הערב שהכניס בערבות
 לדירה ולא קניניה רבין ולו ראו ידור כדי ליקדש אם כוונתו להערים ולא יועיל לו
 כונתו שהדירוהו ע"כ. ולשון הרא"ש ז"ל לכך אמרו שהוא ידור כדי לנצל ערמהו
 ע"כ. צפ"ד רעז"ל והלכה כר' יהושע. אמר המלקט הרמב"ם ז"ל פסק צפ"ד מהלכות
 ערכין כר' אליעזר וכתב שם מהר"י קארן ז"ל בסוף דבריו דז"ל משום דבשב"כ קאי
 כותיה דר' אליעזר דקאמר אף הערב שנתקדש אף הערב ששטם נתיבא דפשיטא ליה
 דבקהים חיישין לקניניהו וקיימא לן כל מקום ששטם רשעני' בשטמינו הלכה כמותו
 ע"כ. ובטור אבן העזר סימן ק"ב. ונראה מהוך דברי מהר"י ז"ל דנרבי' במתי'
 כיונא צו אמר רשב"ג אף הערב צריכה וסיה בעלמ' מנדרה ידירנה הגאה
 וכו' וקסר ע"ד דהא אמר' צריכה כל מקום ששטם רשעני' בשטמינו הלכה כמותו
 הוין מערב וכו' וז"ל דלא קיימא לן כי יבי' לללא וכמו שכתבנו בפ"ס שני דברתי'.
 בשם הר"ף ותוס' ז"ל. גם ביד בהלכות אישות פי"ו סימן ע' י' פסק כר' אליעזר
 אבל צפ"ד דהלכות נדרים סימן ה' פסק כר' יהושע דשאלין על נדר הקדש
 ומתיירין אותו בין נדרי קדשי בדם הבית בין קדשי מוצה ושמה דמלוי דאמרין הלכה
 כמותו הוין מערב היינו דוקא ערב דרישא ליתיה תהם ס"ס בתרא דבבא בתרא.
 ולפי' הרמב"ם ז"ל שכתבתי בשמוך קשה נמי דר' אליעזר דשמותו הוא כב"ה ור'
 יהושע כב"ה: ב' המקדש נבסו' והיתה עליו וכו' בהשנות הרשב"א ז"ל וכן
 תרי"ח וביר פ"ד להלכות ערכין סימן י"ד ע"ס. וז"ל ואחר שפודין אותה ויהא
 אותה כמותה אפילו בדבר כדי שלא יאמר הקדש יונא בלא חוסן מורד הפודה ומנכס
 לאשה כמותה או לבעל חוב את חובו אפי' היה החוב מאה ושיש שום השעים ע"מ
 כך פודה אותה הויה לפדותה אבל אם היה החוב שנים בדמי השדה כגון שהיתה שוה
 מאה ויש עליו חוב וכתובה אשה מתמים אין פודין אותה ע"מ ליתן החוב או להכתובה
 אלא פודין אותה פתח שם הנתן יתנה יתנה יתנה פדית כלל ע"כ והראב"ד ז"ל בשנינו
 סוף דברי' ע"ס וכתב שם מהר"י ז"ל דרבינו ז"ל נראה שסובר דהא דקאמר רשב"ג
 בימינו לומר שאינו פודה בהנפ"ז דג"מ ליתן לאשה את הכתובה ולבע"ה את חובו. אבל
 אם רעה לפדות אותה מהם פודה ולרבינן ע"כ פלוג כלומר אם חובו שנים בדמי
 אין פודין אותה בהנפ"ז ולא אכל פודין אותה פתח ע"כ בקיבור: אלא הפודה פודה
 כו' כלומר הרועה לפדות אלו הנכסים יכול לפדות בדבר מועט ע"מ ליתן לאשה וכו'
 וכ"כ פודה פודה בדבר מועט הקדש בהשעים מוכה וזהו חובו ק' מנה מוסף ק' עוד
 דינר ופודה בדבר צאוהו דינר אע"פ מוכה לומר למימר הוילי ולא הוי כנגד חובו לא
 ליפוק פדיון הרמב"ם ז"ל: הקדש תשעו' מנה וכו' יתומיו דכתובות פ' האשה
 ודר"ס הנזקין: מוסף עור' דינר פ' כל טעם דף ל"א. ומתי' דלא כרשב"ג
 דלמר אם היה חובו כנגד הקדשו פודה ואם לאו אינו פודה אלא צ"ל פדיון יקח דלוי'
 הקדשו כלום. ס' אמר ועיקר ואם לאו אלא דחובו יוצא מידו ואלו אדעמא דלכי
 אחוסי' אלא היינו הימני הבלך לא גני מהקדש. צפ"ד רע"ל ועד כמה דשאלה פי'
 אפי' אין עשיר שקונה קרקע עד פי שנים בשווי' ופי' רש"י ז"ל מוסף עוד דינר בעל חוב
 יוסף עוד להלווה דינר לזה ופודה את הנכסים הללו ע"כ. ובטור ח"מ סימן ק"י:
 ג' אע"פ שאמרנו וכו' הרא"ש ז"ל ס' המקבל דף ק"ו והוכיח שם בנמקי יוסף דף
 קצ"ד ומתי' דקתייב אע"פ שאמרנו חייבי ערכין ממשכנין אותן ונתתן לו וכו' דגם
 צב"ה ל"מ דבשעת גזייתא משדרים אלא אפילו משעה שנתים פליג צ"ד למשכנו
 משדרין לו במשכונה ע"כ. עוד כתוב שם דף ק"ה שם ספר התרומות מסכתא
 דה"ה דלי ליה ללוה מעטפלי ואתי ליה ארעא ולא שויה אלא כדי חובו לא יהבינן
 כוליה מלנוה אלא משדרין החלס עס הלוה כהדיו כהני' כן שאין לנו לחלוק בעיני
 הסדור בין קרקע למטלטלי' שהרי ערכין נגבין גם מן הקרקע ובכונן נאמר שהייו
 מערק ע"כ. וביר כולם מתמיהין עד סוף הספר צפ"ד להלכות ערכין מס' י"ד עד
 סוף הפרק וצפ"ד להלכות מלוה ולוה סימן ה' ז'. ובטור ח"מ סימן ל"ו ובשפה
 מוצעת צפ"ד המקבל גמ' נוחן לו משה לחלו משה וישן ומעט וימנה כשכני שחד
 הוין ז"ל מוכח דמהם מושעת דקתייב היינו דקתייב דקתייב תהם צברייתא דאפי' בחד
 אכל מעה תרתי בעיני' נמישכך ליה כדכתבינן ולא תהא לכו במתי' אבל הרב אלפסי
 ז"ל נראה דגרים במתי' ומשה שכן כתוב שם הלשון שהביאנו למתני' הוא ז"ל
 שם: ובגדליו' ומהפילוי' כתוב במקווי יוסף שם ס' המקבל יאחא מ"ד הדיה ספריו
 אם הוא תלמיד ויש חולק בדבר ואומרני דרוקח הפילין שהוא דבר מיוחד להוסי' והדך
 מלבוס הן וכדרך שנתתן לו כמותו כן מחמתן לו הפילין ע"כ וכן תתנא צב"ד יוסף
 ח"מ סימן ז"ל דף ק"י ע"ל שכתב כן הר"ר יהודה אבזרלנויו ז"ל אבל לא לאשתי'
 ולא לבניו אע"פ שהוא חייב במונותיהם ובקטות הרמי"ם ז"ל עם פ' שלישי': שני

כלי אומנות מכל מין ומין שיש לך אומנות שצריכה ל' זה' כלים: חרש נותנין
 לו וכו' ק"ק לע"י אחלי תמי ליה צדיקו פטי מכל שאר אומנות הא בכלל אם היו
 אומן הוא ל"כ דובי נכח ולשונן הרמזים ז"ל הם פ"ג שכהב כוונת אם היה חרש וכו'
 ניתח קמ"ל דחלד מנייהו נקב לפרושי: שני מעצדיו פ"י לבינו דוד קמחי ז"ל
 בשם עוף דשני מעצדיו היינו גדול ואחד קטן שיש לו לחומן ע"כ וכמו שכתבתי
 בשלי פ' בתרא דב"ק: ר' אליעזר אומר אם היה אכר פ' השני יד דף י"ח.
 וכמו שם בפ"ג בכסף משנה והע"י דמהם לן תנא כותיה דר' אליעזר שם
 פ' השני דר' הוה פתח ואח"כ מחלוקת דאין הלכה כהם הלך פסק כרביה דהכא ע"כ:
 ד' היה לו מין אחד וכו' שם בברא"ם ז"ל: המקדש את נבכסיו וכו' פ' הגזל
 קמ"ד דף ק"ב וכו' מי שמת דף קמ"א: אין אומרים למבור מן המרובה וליקח לו
 מן המוטע נרטיקן וארץ דגסי אין אומרים למכור מן המרובה וליקח לו מן המוטע
 וכו' מין ביוד וכן הוא בפ"י הרמזים ז"ל: וכמו שם עוד משנתי ויסק ומינה חב
 הרב ר' אהרן גלוי ז"ל דכי אמרי' שאין מוסיפין על הקוטע דוקא בבלי אומנות אבל
 נמוון שלשים יום וכמות י"ב חודש שמין לו לעולם בצינוניות הע"י שמהלכה היה
 מרעוב עמו ולובש בגדים מנואלים ע"כ: מעלן לו את תפיליו שאף בן קרויין
 נהיה אחר ומעלין לו הפילין דמיים ופודה אותה. וז"ל פ' שני דהלכות ערתין סימן ג'
 דהאחד המקדש את צביונו וכו' פ' שני נגרה וכו' ה"ל קמ"ד דף ק"ב וכו' שם בברא"ם
 ז"ל בפ' המקבל וצירושלמי פ' הגזל קמ"א: אין לו לא בבכורות אשרו וכו' ירוש'
 דניטין פ' הגזל: והביאה בית יוסף בשם הרשב"א ז"ל בבור ה"ה סימן ט"ז. ופי'
 הרמזים ז"ל אין לו לנזיר ליטול לו כמות אשרו ובניו הע"י דעדין לא לבסום ע"כ
 וכן ג"כ פ' רש"י ז"ל שם פ' שני נגרה אין לו לנזיר למשכו על ערבו הקנז לא בבכורות
 אשה וכו' ע"כ אבל נבי מקדים שייך לפ' אין לו למקדים בכל אלו כלל שלא הל עליהן
 דף ק"ד ולשון הרמזים ז"ל בפ"ג מה"י ולא נשענו שבעת וכו' ויראה דנגדים כדעית
 קרויין צנע ולשון המשנה א"ל: וישתה שבעת ולא יהיה בשם נקודת אשרו ולא יפרי
 מהוספיה יום טוב: אין לו להקדש אלא מקומו במרגלות ושעמו צנע ופרי
 שהמערך עמו ומד הוא וידין בהשג יד ולפי מה שיש לו נותן להקדש ואם היה לו
 עבד הימים עכשו עשרים זוז אין אומרים רואין כאלו לוקחין לו כמות שלשים זוז
 אלא שמיים מה ומוכר במאה ועשרים זוז ונמנאו למי העבד לו זוז וכן היה זה הלכה
 אלא לפ' שעתה שחלו אורו וכן פרה וכן מרגלים בכפר אין שמין אותה אלא לפ'
 מקום: אין להקדש אלא מקומו ושערו וא"ל מ"ש מהכרח ששים יום אלמלא
 שמתמיין לניוח הקדש וכו' דלוין טעם המהמת ההכרח אולי יתייקר לאחר שהקדש
 אלא שמכר צביונו כמו שהיה שום צעטע שהקדש הרא"ש ז"ל: ותוס' ז"ל תירו דהכא
 מיירי במתלטיין ויחיהו בכמותם אלמלא מקדשו על אלו שמה יגנובו אבל רישא דמתני' דרשא
 פירקין דמלרבי הכרחו פ' יום מיירי בקרקעות ע"כ וכן ג"כ מוצא ביד ספ"ג דהל' ערכין
 ועיין בבית יוסף פור ה"מ פ' ק"ט כמה שכתב בשם הר"ם בר כמה ז"ל והולק עליו:
פרק ז' אין מקדישין וכו' ביד פ"ד הלכות ערכין סימן ג' ח' ז' ח' פ' י"ב
 פ' י"ד: פחות משרה שנים וכו' קמחי מעי' אין מקדישין לנחול צביונו
 פחות משתי שנים וכדמפרש ואולי רש"י דענה טובה קמ"ל תנא דמתניתין שיהא אדם
 חס על נכסיו ולא יקדים פחות משתי שנים לפני היובל. ובהבז חוספי הרמזים ז"ל ולהכי
 תנא אין מקדישין בכהה ולא תנא לנחול צביונו תנא לאילו התנא מכריו ומודיע בהמן העב
 שאינם עובדים בכהה ולא תנא לנחול צביונו משתי שנים כי יפסידו ויודע מהם בכה
 סבורים שינטרו לפדות בחמשים כקל ואידי' דתנא אין מקדישין בכהה תנא נמי ולא
 עהלין בכהה ולא תנא צביונו ע"כ: ולא גזאלין אחר היובל גרסי': אבל
 ההקדש מושב חרשים מה שפי' רש"י הוא פ' רש"י ז"ל וכן פ' ג"כ הרמזים
 ז"ל בברא"ם ז"ל: אלא שאלו יקדים פחות מדכו שנים כי יפסידו ויודע מהם בכה
 לומר לו תחשוב עמי כפי מה שראוי לשנה זו ולהדשים ופול פשינה לפי שאין מחשבין
 הדשים בהקדש אבל אם רצה הנזיר להקדש השנה והדשים שתי שנים ופול מן הרובה
 לפדותה שני כלשים ותי פונדיותו על כל זרע חומר ה"ו מותר ע"כ וכן פסק בס'
 בפ"ג: והכוז שם בבית יוסף ודברי רבינו מנהלים שאין במקדשים יכול לכוף לבס'
 לחשוב לו הדשים אבל אם רצה הכהן להקדש חמשים מותר והוא נוסף קמ"ל שאע"פ
 שאין זה שצד ההקדש ברטון הנזיר הדבר הלוי ורשאי הוא לנשות מן ע"כ. וכנה שם
 ג"כ הרשב"א ז"ל דלמי דתייה ומיין שאל רצה הקדש לעשות לחודש שנה עושה אולי
 נאמר כן משום דכתיב ותשב לו ככה ואל כתיב ונתן על פי השנים בתשבו הכהן
 הדבר הלוי ולפי מה שדעה שם ההקדש עולה פדיונו ע"כ. ואפשר שהרמזים
 ז"ל פזירא ל' דמהאי קרא שמשתי שנתין הנזיר הדבר הלוי תנוי אפילו שאין
 שם שנה הקדש. צפירוש רש"י לכוף דלקדשה כפולה דמ"ח נגרה ופירשו
 תוס' ז"ל לא דוקא נקט דלקדשה כפולה בהקדש הלא מילתא פ' האומר דקדושתן דף ס"א ור"פ
 המקדישין את שדרה בשעת היובל נותן וכו' פ' האומר דקדושתן דף ס"א ור"פ
 בית בור. וכנה שם חוס' ז"ל פ' זקנוטרס ללא גרסי' בשנת היובל דבשנת היובל
 פליגי רב ושמואל ב' אין מקדישין ומיכו צבונן פריה גרסיקן החס כסדר המשנה בבנה
 היובל וכו' דבשנת היובל משמע שפיר שנה שחר היובל וכו' שנת חמשים משום מבלת
 קמחי בשנת היובל ענמה דקראמר דבשנת היובל דר' ושמואל וכו' דכתיב בשנת היובל
 ישוב השדה וגו' והתם על כרחך בשנת היובל ענמה יש לחלק לשון תורה לחוד
 ולשון חמשים לחוד דקרא לאו אורחיה לכתוב ענמה והתם נמי יליף רב מדכתיב ואם מנחת
 היובל ושנת היובל בכלל ופירך ל' שמואל מ' כתיב בשנת היובל ע"כ ז"ל. ובסוף פירקין
 העתקה סנהארה דרב ושמואל ע"ש: [בנהה וכו' הרשב"א ז"ל בחזונו שם פ' בית בור
 דף ק"ב ח' וכן כחזו כפולה וסחי עתיקין וכן גרסי הרב רבינו שמואל ז"ל המקדשים שדכו
 בשנת היובל ופירשו בשנת היובל כוונת וכו' ואמר הרב ז"ל דלילו מקדשים שדכו בשנת היובל
 פלוגתא דרב ושמואל היא ל' דלמר אינה קדושה כל עיקר וא"ל דלמר קדושה ויאלצה צבונן
 עמו כדליתא במוכס ערכין ובמכסין ע"ש ומקתו ופוסחיהו כדכונן צבונן
 בשנת היובל ויש לפרשו בשנה שאחר היובל שהיא שנה ראשונה ליובל הנכנס
 יכו']

וכו' מלאכי העבדת הקולמוס על מלת לא וכן ג"כ בפי' הרבנ"א מורח"י ז"ל
העתיק או אם יבא וכו' ע"כ. וגם בתוס' יוס' טוב כתוב וראיתי אני נוסחא
דווקאית מפי' ז"ל שבחומס שכתוב בה יומכרה גזר לאחר או אם יבא בזה
בשנת היובל ישבו הסדה וגומר: כהנים וליהם מקדישים לעולם ואפילו בשנת
היובל עממה אבל ישראל מקדיש עשרו בשנת היובל עממה חיה מקודשת עכ"ל
רע"ז. אמר המלך כשמואל ודלא כרז וכן ספק הרמב"ם ז"ל שם בפ"ד האגס
בפירושו למח"י פי' כרז וז"ל ולפי שנתבאר שישראל אינו פודה אלא עד היובל
אבל אם עבר עולב היובל כמו שהקדמנו ביאורו לא תנאל עוד. אמר כהנים וליהם
גואלין או מקדישים ואפ"י שאין זה מיוחד ז"ל דגמ' מהרץ ארז דלמר דאם הקדישה
בשנת היובל עממה עכ"ל ז"ל. פי' לדבריו ז"ל דגמ' מהרץ ארז דלמר דאם הקדישה
ישראל בשנת היובל עממה היא קדושה מאי איריא דקס תנא דמח"י כהנים וליהם
מקדישין בשנת היובל עממה וישראל נמי בשלמא לשמואל דלמר ישראל מקדיש בשנת היובל
עממה לא קדשה קמ"ל דכתיב ליהם מקדישין לעולם ומחדר ולקטעין לשמואל נמי
קסא תמאי תני הכא נבי כהנים וליהם ז"ל לפי היובל בין לאחר היובל בין דאם
הקדישו כהנים וליהם בשנת היובל עממה קדושה כ"כ לפניה ולאחריה אלא מאי אית
לך למימר אליבא דשמואל אידי דהא קדושה בריש פירקין נבי ישראל לפי היובל
ולאחר היובל תנא סיפא נמי בריש פירקין דאם היובל בין לפני היובל א"ע"ל דלא
אינטיק הכי נמי לדידי אמר' לדידי דהא רישא נבי ישראל אין מקדישין ולא
גואלין תנא נמי סיפא נבי ליהם מקדישין וגואלין א"ע"ל דמקדישין דכהנים וליהם
שמע' מניה מדי דלפניה ישראל נמי מקדישין כדלמרי'. ואיתא להאי בזה פ' ראויה
ב"ד דף ק"א לפי פירוט רבינו יצחק כתיב רבו של רש"י ז"ל שאין אדם
מקדיש דבר שאינה שלו א"ע"ל דקרא כתיב בשנת היובל ישבו הסדה לאחר
קדוה מלאו לאחר לו חרותה הארץ אינטיק לפשטא משום דבבבא לא מיירי אלא
מקדישין ופודו דכתיב חזק וחסד לו הכן וגומר ותן את הערוב ביום ההוא קדש
לפי בשנת היובל ישבו הסדה וגו' ואין איריין ב"ב"א אחר ואי נמי לא תנא
כלל עד כאן:

פרק ה המקדיש את שדרו ביד רפה להלכות ערבין: בשעה שאינה יובל
כה- הרמב"ם ז"ל בשעה שאינה יובל יש בקל' הנוסחאות המקדיש שדרו
בשעה שאין היובל נוסג הענין אחד אבל הנוסחא האמתי הוא מה שבבבא חתה ע"כ.
ובתלמוד הבבלי ע"י הר"ר בלל' אשכנזי ז"ל מלאכי בשעה שאין היובל נוסג [הבב"א]
ואינו מוצין לו מה שכתוב בתוס' יוס' טוב בזמן שאינה יובל ובמשה שבגמ' שאין
היובל נוסגין הר"ב ז"ל נמלאו גם שניהם ע"כ דאי שבמשה שבגמ' טעות דפוס הוא
שדלג מלת נוסג אי פוחת שכתוב שניהם הר"ב ז"ל בלל' ז"ל מפי ספרי כ"ל מדוייקים
ואי לטון רע"ז הוא תפס כנרסא הנכונה ופי' שרואה לומר בזמן שאין היובל נוסג].
וכן בתוס' ז"ל ואסבר לומר שגם רש"י ז"ל קי' היה גורם ואין הכרח נמור וז"ל תוס'
ז"ל המקדיש שדרו בשעה שאין היובל נוסג פי' בזמן שאין היובל נוסג דלא בזמן
פדוה בשבוע ויש בו ריחוק דבבבא נפוחת חתלה הבעלים ומפני החומס שאין היובל
שהיובל נוסג הוא נפדה לפי זרעו שחמשים סלעים ביה זרע חומר טעורים ובבבא
אחורה מיירי ובזמן ביה מיירי לריבא רוחא ללקדש דאי שלא בזמן ביה מהללו אם
ירגס אפי' לכתחלה על טוב פדושה לפי שאין בו ריחוק דלקדש דלא יבדיל חיל דכתיב ללקח
בגמ' כסף פירקין שבת דאחריה לנכסיה אלא לקמיה דרב יהודה א"ל שקול ל' וזו
חיל עניניה ופדויה כנרסא ולישתיי נך וא"ת הי"ך נמלא בזמן שאין היובל נוסג
בזמן ביה וז"ל בזמן שלני ישראל דבעי' כל יושביה עליה ע"כ: אומר' לו פתח
אתה ראשון בגמרא פירקין הנהיגה כופים ומפני מאי אומר' נמי כופים ואב"ל
מטיקרא אומר' אי לאות לאות ואי לא כופים ופי' הרמב"ם ז"ל בשעה שאין היובל
נוסג הוא דכופין ומכריחין אותו לתת בה דמים שריי אין שם יובל שחלה בו לכמה
אלא כופה להפדות אבל בזמן שהיובל נוסג שחם יעש יובל ולא יבאלנס כופה לנפח
לכמה מנחה עליו לפדושה הוא שבאדון קודש ואם לא רצה אין קופים אותו והר"ב
ז"ל חק עליו בזה ההפך שם רפ"ה. וקדוה תוס' ז"ל מ"ש דלירי כתיב הכא עפי
מכל הני דתן כסף דבטורות מטה פדויה קודמת למנחה עריפה מנחה יעידה קודמת למנחה
פדויה מנחה יוס קודמת למנחה חלילה מנחה לאליב בלדון הוא קודם לכל אדם ומפיק כולו
מקדיש חסם ולא אשכח כתיב כי אם ביום וז"ל דשאי הכא דיכול לבוא לידי חקלה אם יבט
הטוב ממנה ע"כ. בפ' רע"ז ומפני שלש דברים וכו' ומח"י חדא ועוד קאמר. עוד
בפי' רע"ז לר' לנהיה והשנית שמתה נולדה בלדון דכתיב ואם לא יבאל נמכר
בערך אלמא וכו': א"ר יוסי לא אביר זה אלא בבבבא חתה א"ר יהוה זה
המעשה בימי ר' יוסף והלא ר' יוסי לא היה בזמן ביה וא"כ לא הוצרך לפדות חתלה
בבעלים וז"ל דלפני ע"פ הקב"ה על פי מה שארע בזמן ביה א"כ אפילו שלא בזמן
ביה נולדה בבעלים חתלה כדכתיב ואם לא יבאל נמכר תוס' ז"ל. וז"ל הר"ב ז"ל
אמר ר' יוסי לא אמר זה אלא ככתיבה משמע דקאמר דהכי הוה מעשה ובתוספתא
הניח א"ר יוסי אפילו לא אמר זה אלא ככתיבה דהקדש נפדה בשום כסף ע"כ:
שההקדש נפדה בכסף חוס' רפ"ח דקדושים: ובשוהה בכסף דכלל זוכאה שזה
כסף ככסף חוס' ממעשר שני: אמרו לו הניעתך פי' והפ"ה אמר לו הנוצר
כינתך והרי היא שלך בבב"א. וראיתי שהניח הר"ב ז"ל הניעתך בזה וגם נקד הכף
בדקן וז"ע לע"ד דמ"ס במצא מפסיד איסר ושדרו לפניו שמתא כרנגן מדלא
קתי נמלא מפסיד ביה ויש בו שני הפסדות אחד שחורה לו שדה ואחד שהפסיד
האיסר: ג' אמר אחד הר"ה דהיא שדה וכו' ביד שם כהלכות ערבין פ"ה ספ"ד
ג' ד' ה' ו' ורפ"ח דהלכות מכירה ותנ"כ היא שניה פרשה ד' דפרשת בחוקותי:
עד עשר אית דלא גביס מנחה עד כפולה מח"י וכן הוא שם ביד נוסג הר"ב יוסף
ז"ל מחקן בשם רוב הפסדים: חזר בו של מ' ממשכנין מנכסיו עד עשר מנחה
בז גזר עשרים וכן סלעים יתן שלשים יתן חמשים: וגפרעים מכל עשר את
המוצר עד טיהא להקדש בה עשר סלעים הואיל וזה סס אותה בשער אמירו
לבב. כמחירתו להדיוט וכו' טעם טול. ובגמ' גלגון שני רמי תתן חזר בו של עשר

מוכרין אותה בשויה ונפרעין משל עשר את המוצר והתניא משלשין ביעהס אמר רב
חסדא לא קשיא כלך צבת אחת כלך צבה אחר זה פי' רש"י ז"ל מח"י בזה אחר זה
דשפחה אמר בן חמשים לנזר כי הדרי שנקי לו בר ברייתא שחזרו צבת
אחת משלשין ביעהס שלש ראשונים פתחים וליהם ארבעים נספדין שחם חזרו כולן
ימכרה נזר בשויה שלש סלעים בחמש פתחים וליהם חמשים יתן בן חמשים העשרה
שלו לבדו ויפשי' ג' בן מ' יתן חמשי' שפיהס נזרל בהס ומעשר של בן שלשים יתן
סלעים ובן מ' יתן סלעים ובן שלשים סלעים ששפיהס שלשים אמרו והעבר של בן
עשרים וחמ' בין ארבעתם והחמש שפחה מנן עשר יתנו חמשים כ"כ אבל רע"ז
חפסם והעתיק לטון הרמב"ם ז"ל ממס אשר שם בפ"ד הרב"ב ז"ל השיגו שם.
וז"ל הרמב"ם ז"ל כשחזרו כולן כחת משלשין ביעהס כילד של חמשים יתן מ"ו ושל
מ' חמשה ממוספתו וחמשה ממוספת בן שלשים וכן שלשים יתן חמשי' וכן עשר
עשרתו על בן עשרים ובן עשרים יתן חמשי' וכל מן הנוצר שפיהס מנן עשר
עשרתו ז"ל: דבעלים ואומר' בשערים וכל אדם אומר' בשערים בקל' שפ"ה יד
ר"ה וכל אדם אומר' בשערים ואחד. ואיתא להאי בזה בפ' הובב דף ל"ג: דבעלים
קדמיין מפני סקן מוספין חומש בגמ' פירך למימלא דחומס עדיף ורמימי דתן
בפ"ד דמתכת מעשר שני בעל הבית אומר בשלש ואחד אומר בשלש [ויהי] דאם של
כלע ואיכר קודם מעשי שמוסיף על כלע ואחד אומר בשלש רוחא דחומסא שפ"ה חמשי' הוא
חומס עדיף תתם נבי מעשר שני דחומס רוחא דבעל הבית הוא שפ"ה בין קדן בין
חומס הכל. שלו הוא והוא יוכל הכל בירושלים ואין לו בו אלא מנחה פדויה שלא
יאכלנו בגבולו בלא פדיון ועיקר פדויה דקדן היא וא"ע"ל דבריי דמי לא איכפת לן
שפ"ה דבריות דמיון אין כהנה חללה הוא אלא קודם דחומסא שפ"ה חמשי' הוא
איכפת לן. והתם בירושלמי מפני דלתי לא חסדו לחוס' חומסו א"ע"ל דבעל הבית
בעי למתב דהא חומס של כלע הוי דידי ודידי הוי כ"ד איכר' כדלמרי'
בפ"ד דקדושים מפני שהוא יכול להערים על החומס ולפסודו ממנו כדנתן חסם
מערימין וכו'. והקדוה תוספתו ז"ל דמאי קב"א דהא דבעלים קדמיין וכו'
כשאין אחר פדויה ביה דבעלים אומר' בשערים וכל אדם אומר' בשערים אבל
התם נבי מעשר בעל הבית אומר בשלש ואחד אומר בשלש ואיכר ומסיפא נמי יוכל
למיפד קדמי אחד אומר הרי היא שלי בשערים ואחד הבעלים קדמיין ונתתי
כ"ו והתם נבי מעשר קמי דלתי קודם דלתי נמי לאו יקשיא היא לדידי הוא'
טעמא אלא מפני שמוסיף על הקדן שהוא עשרים הכא נמי במחתיין דין הוא
שיקדמו הבעלים שם הם מוכיפים על הקדן כשנתים עשרים ושש שנתין האחד
יתר על העשרים והחומס שבזיל החומס של הקדן שהוא עשרים ושש שנתין האחד
מ"ש שכופין הבעלים לתת דמים שאמר האחר והוסיפו על מה שאמרו האחרים דקמי
שהבעלים חותנין כ"ו כ"ו והתם קמי כשהבעלים אומר' בשלש והאחד אומר בשלש
ואיכר של כלע ואיכר קודם ואין אנו כופין את הבעלים שיהנו כלע ואיכר עה החומס
דקמי האחד של כלע ואיכר קודם ולא קמי הבעלים חותנין חמשה דיניין שהוא קדן
וחומס ואיכר ומפני הכל חומסא רוחא דהקדש חומס עדיף לכלך כופין את הבעלים
התם דחומסא רוחא דבעל הבית עכ"ל ז"ל בשם הר"ר הלחן ז"ל. ופי' הנידסא של
קל' ספרי יד שכתבתי לא קשה מדי: ג' אמר אחד הר"ה היא שלי בשערים ואחד
פירקין חובב ק"ד. ולטון הרמב"ם ז"ל שם פ"ה צד אחד ואמר הרי היא שלי צד אחד
עשרים אם שחקן הבעלים ולא חמשי' כלום מוכרין אותה לכה בשנת הבעלים ואם
הוסיפו הבעלים על עשרים ואחד אפילו פדושה אחת הרי אלו חותנין ששה ועשרים
ופדושה אחת. אחת ועשרים ופרושה שחמו מענתן והתם סקן חייבין בו משום חומס
המתן שחמו חתלה וכן וכו' ושם השיגו על זו הפרושה מה שיבה ע"כ במה שבבבא
הכ"ז צדו ז"ל: דבעלים ברתנין דהקדש חומס עדיף לכלך כופין את הבעלים
יותר מכדי שזוי נכף הבעלים לתת ז"ל אם ירואו הבעלים שיעלוה יותר משוויי יאמר
תפדו חסם ואחריה: ועל החומס הר"ה ז"ל בגלגון ובס' הר"ה ז"ל: שאין מוספין
חומס על עליו זה זה כ"ל ואכולהו באבי קדוה. ובגמ' אמר רב חסדא לא שנו אלא
שאי יבשה הקדש בשלש כמו שאמר זה א"ר חייא רבא ששלש כדבריו על זה
מוסיפים בעלים חומס על עליו בעל כרחן ולא בעי' עשרה וא"ע"ל דבבבא דהקדש
בעי עשרה כדתן בפ"ק דסנהדרין הקרקעות פ' כ' כהא דנהא קמ"ל דיון דלמרי
חלתא לא מהדרין אשערה ויוסיפו חומס על העלוי ואיתא נמי בגמ' דב"ש מחמרי
דא"ע"ל דלא מהדרין אשערה כדבריו מוספין חומס על עליו: והוא לאו אומר' שפירק
הבעיף ד"ס כנעתיך וחס יפרטו שהוא דברי רבנן דבעל לקנה. ובת"כ הוא שנייה בפירק
עשרי דפרשת בחוקותי: ד' ואם החורים את כולם העלה הר"ה ז"ל דלאנו ונקרו
כלל אחד ואם חתרים כל לאנו כל באר מנקרו הוי חרים וכן בהפך דלאנו ונקרו
כלל אחד וכן חתוקה עבדו ושפוחתיו הכל אחד ע"כ: אינם מושקעין דלמר קרא
מכל אשר לו מלמד ומשדה אחרו וכו' לוק רע"ז. אמר מושקעין בגמרא כדבריהם
קמי מבעמה ולא כל בהמה א"ע"ל דבבבא לא כתיב אלא מלמד ובעמה ומשדה אחרו
ובבבבא אחרת דריש בהמה למאי דקמי' מח"י דבבבא דמתים כתיב בזה כינה מותרת
א"ע"ל דיכול למכרה כשהיא קפנה מקרא דבבבא דמת בהמה שיש לו רשות למכרה
לעולם אף כל שיש לו רשות למכרה לעולם למעשי' בזה שפ"ה אינו יכול למכרה כשהיא
ערה: דבריי ר' אליעזר כלל הספרים אליעזר ביד וכחזו בלתי שם בה"ע פ"ו
מדקדמיין דברי רבנן דריבן פליגי עליה וא"ע"ל דרש"י ז"ל כותיה ע"כ והוה שפ"ה
רמב"ם ז"ל אם עבר והחריס את כולם הכל מותרת כתיב ע"כ. אלא דקשה קת
לע"כ שחם האוסר האמתי הוא ר"ה אלא אינו אלא פיהם בלתי דמאוס דר' אליעזר
שמויה הוא א"ע"ל דר' אליעזר בן עזריה ס"ל [כותי] לא פסקו (כתיב) מן
סעסע שכתב דיון דתן דברי ר' אליעזר משמע דריבן פליגי עליה ובעממא
פירקין דרש"י היי' ר' אליעזר ומפני דכתיב ביעהס דר' אליעזר אפ"ה באתא
הקדוה הנכנסו אל יבצו יותר מחומס דא"כ מייקב דכתיב שבויין שכל אשערה
רש"י אית ליה דר' אליעזר דהא אחא לאשמועי' טיהא אדם חס על נכסיו ר' אליעזר
לי' ליה דר' אליעזר דהא אחא לאשמועי' דאי בינו אובא לא איכפת לן אלא דשייר
לעמנו

זתי פנים משה לפת הראש ז"ל. בסוף פי' רש"י ור' אליעזר לא פליגי לה"ק בזה
אלא דברי הכל היה וכן בפי' הרמב"ם ז"ל נ"כ. אמר המלקט וליף לה ר' אליעזר
דברייהו מוקדא דתיוב במספר שני תבואות ימכר לך משמע כל תבואות שיש בזה
שנים מדל"ל למיכתב מספר שנים או מספר תבואות דהוה משמע שתי תבואות אבל
במספר שני תבואות משמע ללמד פעמים שאלם אורכל שלם תבואות בשים ולא
יאמר לו המוכר לזוקה הנה לפני כדרך שהנחתי לפניך. וביד פי"א דהלכות שמיטה
ויובל סימן ק"ט י"א י"ב. ושניה היה בת"כ סוף פרשה ג' דפרשת בהר סיני:
ב מברה לראשון במנה וכו' ביד שם סימן ק"ט י"א י"ח. ושניה היה בת"כ פי"א
דפי' ובר סיני: **שנאמר לראש אפר מחר לו רש"י ז"ל נראה לנדים לאחר מחר לו:**
שנאמר לראש לזר נהיה שנתורה דאיש קא דריש דה"ל למיכתב והכיב את
העודף לאחר מחר לו הראש ז"ל. והוסף בתוס' יוס טוב מדכתיב לזר כלומר
הארון בעל השדה כמו אישי כ"ג פירושו הדוני ע"כ. וכתב מהני' רבי הוה. ור'
דוכתיב בן יאודע פליגי עליה ואינו נמי דריש לקולא דבין מכה לו בזמנה והכתיבה
האליה ועמדה על מלאהים או שמכרה לו במלאהים והכתיבה ועמדה על מכה איה
מכאב אלף זמנה ואיכא ביניהו דלייקר וזל ואייקר פי' שמכרה לו במלאהים וזל
ומכרה רשון לשי בזמנה והתייקרה ביד השני ועמדה על מלאהים לרבי דלמר לזר אשר
נתוכה לא יכיר אלף זמנה כמה דתיב בה שני. לר' דוכתיב יתיב מלאהים ממה נפשך דאי
למתי עורך שבירי הוה מאתן שקול קמחא וזי למרת עורך שבקרקע הוה מלאהי את
ובגמ' בני ומנן דרשב"ל לקולא ומשני לייף לה מעבד עברי וכו' כדפי' רש"י ז"ל.
ובגמ' בני עבד עברי גופיה מנן דררש"י לקרתי דכתיבי גביה לקולא הוה מנין
למיירשטיו נמי לעומדא דתיבא לתימר. כי כתיב העבד מנין שהין מחשב אלף במלאהים
ה"ל לפי שמו והיינו חומרה דבר וכו' ורש"י אכנה אלף אורחא דמילתא קתו חוס' ז"ל. והוסף
עוד רבות בשם וכתבי והם מעט נשאר בשנים וה"ל למיכתב אם עוד רבות שנים
מלי בשנים אלף קרא תרביש כספו בשנים מכסף מקמוו תממע כספו בשנים
כפי שנים אמר רב יוסף דרשיניה רב נתנן בר ינחנא לפני קראי כסוי: לא ימכור
ברדיון ויגאור ברב ז"ל. והכי אכנה אלף אורחא דמילתא קתו חוס' ז"ל. והוסף
בתוס' יוס טוב והיינו דכתב הרמב"ם ז"ל שם פי"א דהלכות שמיטה המוכר שדה
החוס' וכו' לו שדות אחרות ומכר מלאהים בשדות כדי לגאול שדה שמכר הין שומעין
לו שנאמר ומלאהי ע"כ: לא יקנה ויגאל בעקודה חירק חתה הוה של מלה יהוה. בפי'
רש"י ז"ל מלה שמיטה שמיטה דבר וכו' אמר המלקט ובגמ' פריך למימא דמלאהי הכנה
לשמיטה ורמיניה ומלאהי פרע לממילא את עלמא מנאן אמר רבא"י שם משיליה אכנה
מיתה ירו הויה הוה את רשון וקבלה פטור אלמלא מלאהי דליחיה משיקרא משמע
משני רבא הכה מענייה קראי והכא מענייה קראי הכה מלאהי דומיה דהשניה ירו
עם השניה ירו השתא דרלי קדושין כשנמכרה לא היתה ירו משנת דכתיב וכו' ימך
אחד ומכר מהחיהו חף מלאהי נמי הכה והכא מלאהי דומיה דער כמי יער מילתא
דליהה מעיקרא חף מלאהי מילתא דליהה מעיקרא. עוד בסוף פי' רש"י ז"ל יגאל חיה
ובשתינו ירו יגאל כולה. אמר המלקט דלמר קרא וחס גאול יגאל את השדה המקדש
אוהו וגמר רבא דנאלי יגאל מלמד שלום מאחר וגאול ושאר ירעה יגאל להאלי ח"ר
שממנו מה מעט לפי שמיטה במוכר שדה אחוה שיהי כמו שאם הייה יובל ולא נגאלה
חוזרת לבעלים ביובל הורע כמו שאינו לוח וגאול ואינו גאול להאלי אבל
מקדש שדה אחוה הויה שבורע כמו שאם הגיע יובל ולא נגאלה יגאלה
לכהניס יפה כמו שיהי וגאול וגאול להאלי. ורש"י ז"ל מהתיקין ר"ש היה
אל תוס' ז"ל הוכיחו מפ"ק דקדושין דליהה אפילו כרבנן דמודו במקדש שדה אחוה
לוח וגאול להאלי ולא פליגי עליה דר"ש בסתמא דהיא דברייתא כמו שנכתב בסמוך
אלף במוכר בית בבתי ערי הויה שאינו לוח וגאול להאלי. וכן כתב רבינו אליהו
ז"ל אהא דנקטת בגמ' הני חדא לוח וגאול להאלי ומניה חידך אינו לוח וגאול להאלי
לא קראי הוה רבא ר"ש פי' אהא דהני לוח וגאול להאלי ר"ש היה ולא נגאלה
שממנו מקום שבורע כמו צענין אחד יפה כמו צענין אהר ה"ל במוכר בית בבתי ערי
חומה הויה הורע כמו שאם הגיע יוס שנים [שטר] חדש ולא נגאל היה הלוח לו לזוקה
יפה כמו צענין אהר שלוח וגאול: והא דהתי אינו לוח וגאול היינו רבנן דפלגי עליה דר"ש
לדת כמו צענין עכ"ל פי' ובהקדמה מותר בכולן או חומר וכו' ביד פי"א
דהלכות ערכין סימן ב'. ופי' הרמב"ם ז"ל ובהקדמה במקדש שדה בשעת היובל מותר
בכולן למכור ברחוק וגאול בקרוב ולמכור ברע וגאול ביפה לוח וגאול להאלי ואפי"ן
דקן לגיל בפי' הין מקדשין והם אמר רבינו נתן דבר שנה בשנה הין שומעין לו הי"ח
דלין שומעין לו לנאלה ליתן סלע ופונדיון לכל שנה אבל אם נותן הני ספרין בידה
ולבאוף הני האחר מותר והיינו דקאמר ובהקדמה מותר לגאול להאלי עכ"ל ז"ל: זה
חומר שרשי לעשות כל אלו להויה מיד הקדש: ג המוכר בית בבתי ערי
חומה תוס' בפי' אינה שדה דף ס"ג: ה"ז גאול מיד גמ' מתני' דקתי גאול מיד
למשמע שפלו ביום שמכרה מותר לגאול דלך כרבי דהיה דלך אומר מיום היום
גאולו הין מים פוחים שמים דלך תשה ביד הלוקח פחות משני ימים ורבנן אישתיך
לוח הוי ימים למיום ליום שהם מכרה בלחך בנין הין מנין שנה למנין שנה דלימא
כיון שביע השני עתה לו שנה סרי יגאל חומה שנה אלף עד חמה בנין הכה אינו
נחלם רבני מיום ליום נפקא ליה מקרא דלתיב עד חום שנת ממכרו ורבנן אישתי
דהוה גמורה מיבני ליה שנת ממכרו ללמד שנה שלו ולא שנת עולם וימים מיבני ליה למתח
לעת שאם מכרה בלחך בנין בחי היום הין מנין לו שנה עד שיגיע חיי היום של
אחד בנין הנה וכו' דלמיה ליום ומתח לעת חרוביה ומתח מעד חום שנה
ממכרו: ואינה רבית שהחיה וכהה לו רבינו אליהו ז"ל. ובגמ' פריך ומהתי
ה"ל רבית גמורה ומסיק ר' יוחנן דמתני' ר' יהודה היה דלמר לך אחד ברבית מותר
דרבית הבאה ע"י מכר קרי לך אחד משום דלך בל ילדי רבית משני נדדין שאם לא
יגאלנה והתעל לו הין כחן רבית אבל הלוה ודלי בזה לילדי רבית שאינו מלאהי
לעולם וברייתא רבנן רבא אמר דל"ש לך אחד ברבית אסור והכא ברבית ע"י להחזיר
פלגי שמיטה בתמיהה שאם יגאלנה המוכר בתוך סמוי שגאול יחזיר לו הלוקח המים

מפירות שאלו ומתני' וברייתא בזה פליגי דלחג דברייתא סבר סוף סוף האלי וילי
רבית אחי לך אחד ברבית הוא ורבית גמורה היא אלף ההחורה התורה לרש"י ז"ל.
עוד יש לפרש דכתי פליגי מתניהו וברייתא ענין שכתב לזית ע"מ להחזיר לו דמי
שכירות שנה אם לא לפדותו בתוך ז"ל חודש דלחג דמתני' סבר רבית ע"מ להחזיר
שני ותנא דברייתא סבר דלסבור אל"ן מר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי דמתני'
מיירי כשמחזיר לו אם יפדנו וברייתא כשאין מחזיר תוס' ז"ל: **מת המוכר יגאל**
בגו בגמ' פריך פשיטא ומשני מהו דתימא לזית כי ימכור אמר רחמנא והא לא מכר
קמ"ל ויהיה גאולו מכל מקום משמע דל"ס ה"ל למכתב יגאלנה עד הוה שנת ממכרו
דמשני דלמיה וכהה ויהיה גאולו משמע דל"ס ה"ל למכתב יגאל מיד
בגו בגמ' פריך פשיטא ומשני מהו דתימא לזית כי ימכור אמר רחמנא והא לא
קנה קמ"ל ויהיה גאולו מכל מקום: שנאמר עד מלאהי לו דמשמע לוח הסיבה
החלה שלו דלו ימירה טוח. ומה מכר רשון לשני כל ימות שבתה לידו. ה"ל רבי
חומר ליתן לו שנה ועיבורה. גמ' ת"ר כמה תמימה רבי חומר מונה שלם מלות ושנים
ותמימה ימים כמנין ימות הכמה ותמימה אומרים מונה ז"ל חדש מיום ליום ושם
נהעברה לו תעברה. ושניה היה בת"כ פרשה ד' דפי' בהר סיני. ועין בפי'
ברין ז"ל ס"ס קום יין. וביד פי"ב דהלכות ויובל ויסי' ג' ד' ה': ד הגניע
יום י"ב חודש וכו' ביד שם פי"ג סימן ד' ו': אחד הלוקח אחד שיתן לו
במתנה ימים כמנין ימות הכמה ותמימה אומרים מונה ז"ל חדש מיום ליום ושם
שנתה דכי היכי דלמר ר"מ דמתנה אינה כמכר לענין למיפק ביובל ה"ל דלך הוי
כמכר למיתלה אפי"ן דרבי רחמנא לנתימיה דה"ל למיכתב לנתימיה ולמר לנתימיה לרבות
את המתנה. הכי נמי כתיב תבואו ולא משמע על לרבות את המתנה: בראשונה
והוה תוס' פי' הויה דף ז"ל ובגמ' פריך מי דלחזו דף ע"ג. ובתוס' צביה דהתנן
המשפט סימן ס"ו מלאהי כתוב בשם אנודה דראשונה היה נעמן ביזם אחרון של י"ב
חדש כדי שיהי הלוח לו החקין הלך וכו' מנאן מראה שלדס שנתר לעשות דבר בתוך
שלשים יום או חוץ אחד ולא נחלם חוץ הזמן ויהי יכול לעשות דביומא דמימלא זמניה
לחנם ולא קרי לחנם דמאדוך הלך לתקן דהא הכה נאכס ביום אחרון ע"כ: חולש
מעוהו פי' הרמב"ם ז"ל חולש אפשר סיבה מענין ויהלוג יאושע ויהא פירושו
שמאלה מעותיו בלשכה ואפשר שהוא לכן מיוחד לנתימיה המעות ע"כ. ושם פי' פי
לחזו פי' רש"י ז"ל חולש זורק כמו חולש על גויח מטיל גורל ע"כ וכן פי' ג"כ באף.
ישויה היה בת"כ פרשה ד' דפי' בהר סיני: דהי בל שהוא לפנים פ"ן החומה
וכו' ירושלמי ר"פ דמגלה ובהשבוות הרשב"א ז"ל סימן השל"ג וביד שם סימן
י"א ז"ל: ביה הגניו בחומה ר' יהודה אומר וכו' גמ' ח"ר יוחנן ושניהם נקראת
אחד דרשו ומוריסו בחבל בעד החלון כי ביה בקיר החומה ובחומה היה יושבת ר"ש
סבר פשיטא דקרא דלמיון דליהה בתוך החומה וקאמר ובחומה הוה יושבת כלומר
בעיר חומה היה יושבת וכו' יהודה סבר בחומה היה יושבת ולא בעיר חומה. ושניה
היה בת"כ פרשה ד' דפי' בהר סיני: ו עיר שנגוריה חומהה כתוב בתוס' יוס
שך העתיק הרמב"ם ז"ל בפי"ב מהלכות שמיטה גם בתוספתא בתי חרבי' אפי"ן שיה
לכה חומה נג וכו' וז"ל שתייהו חומהה ה"ל למיתני ע"כ. והם פי' הר"ר
אליקים ז"ל עיר שנגוריה חומהה אינה דלמירי מכל החומה כביי מלאהי נתימיה יהיה
דלמירי שנגוריהו משופעים עד לרין וכן הן החומות ע"כ: ושאינה מוקפת חומה
וכו' גמ' ת"ר חומה ולא סור אינה כביי פרע לנתימיה חומהה ר' אלעזר ב"ר
יוסי אומר אשר לוח חומה שאין לו עכשיו ויהיה לו קודם לכן כהה תוס' ז"ל
אשר לו חומה פי' רש"י ז"ל לוח כתיב משמע לא דמשמע לו כלומר הין לו עכשיו והיה
לו קודם לכן ואינו כן בחומהים מדויקים אלף כתיב בוי ולא קרי בתלף ע"כ. והוסף
בחוסיפת יוס טוב ובחומהים מדויקים שלנו אפכה כתיב לא בתלף וקרי לו בוי וכן נמסר
במסרה ע"כ. וכן חשתינה גם יוס ומנאמיהו בחומהים שלפנינו: שלישה חצרות או יתר
של שני ע"כ בתים או יתר הרמב"ם ז"ל פי"ג מה"ש: בגון קצרה הוה ח"ר
יסמאל ב"ר יוסי וכו' אלו בלכד שהוכרו במשנה היו מוקפות חומה מימות יהושע
והלא כהר נאמר ששים עיר כל חבל ארצו כל אלה ערים צבורות אלף למש מנו המים
אלף אלו ששכטלו בני הגולה מלאו אלו הלא שנתנו חומה שהיו ומנאלו ולא אלו בלכד
אלף כל שחטלה מסורת בידך מאחזיק שמוקפת חומה מימות יהושע על נון כל מלות
הללו נוספות בה וכן מה ששינוו צריש מכסת כלים עיירות המוקפות חומה מקודשות
ממכה וכו'. ומשמע דס"ל דקדושה רבאונה קדשה לשפחה וקדשה לעתיד לבא.
ובפי"ק דמגלה דף י"ד ובפי' ידיעות דף י' וגם הכה דפריקן מיני דר' שמעאל ב"ר
יוסי אדר' שמעאל ב"ר יוסי מההיה דברייתא דמשמע דמיכס דל"ל דלך קדשה
לעתיד לבא ומשני תרי תנאי אליבא דר' יסמאל ב"ר יוסי ואיבעית אימא הא דברייתא
דכבא ר' אלעזר ב"ר יוסי היה דתניא ר' אלעזר ב"ר יוסי אימר אשר לוח חומה
אפי"ן לו עכשיו ויהיה לו קודם לכן ואפי"ן דחרוב לא בעלה דקדושה: וחקרה
של גוש חלב. מנודת זין [מתרגם בירושלמי חקרה שנית] ודוד דל בגמורה בתקרה.
גבולא וכו' ירושלמי פי"ק דמגלה. וכולה מהני' שניה בתי"ן פרשה ד' דפרשת בהר
סיני. ובגמרה הנה גמלא בגליל ונדוד בעבר הירדן וחדיד ואינו וירושלים ציבור
ומפרס רבא דהאי הנא אהא לפרושי מהני' וה"ק גמלא דקתי מהני' דהוה מוקפת
חומה מימות יהושע היינו גמלא דגליל ולפיקו ח"ר איכא גמלא בעבר הירדן ובידוס
לוח חומה מוקפת חומה מימות יהושע על גזר וכן חדיד וירושלים עיירות שנגליל
מעבר הירדן שנקראו חדיד ואינו וירושלים אינם מוקפים חומה מימות יהושע הין
דקה כתיב מהני' ענין קצרה וירופת דליכה דבזמנה החרתי דמסקין בשמהיהוה לא
אינתיקין למיתני דברייתא ביה ארעא קיימיה. ונראה שרש"י ז"ל היה נודע ולד ואינו
וכו' גמלא פי"ק דף ד'. אלף חוס' ז"ל מוחה דלך סו גרסי כמו שכתבו בספרים:
ן בתי החצורים ונתנין להם וכו' ביד שם פי"ג סימן י"ג: גגאלין מיד ונגאלין
וכו' כ"ל. שהיו חצורות של שני שני בתיים אפי"ן וכו' גמ' תיבא מחשבתה שנאמר בתי
החצורים איני יודע שאין להם חומה ומה ת"ל אשר הין להם חומה שאפי"ן שים להם חומה
כמי שאין להם חומה וכמה הן בתיים שנים החרות שהים שתי חצרות של שני בתיים
לזכא

הנראה בחוסכתא וכן גרים בלקוט ע"כ. ופי' בתום י"ט עוסין שדה מגרש דכעין נוי לעיר הרבה קופים לזר בחוכה ומחוייבת ע"כ: כהנים ולוים מוכרין לעולם ונאלצין לעולם כתר רש"י ז"ל ואפילו בשנת היובל עממה כך שנתהי וקפיל לי אמאי הוה כי הכי דפלוני רב ושמואל בריה פירקא בישראל שמר שדה בשנת היובל עממה איכא לפלוני הכא ולמימר קל והומר מכורה כבר יזאה עכשיו דהא אמרן לעיל בגמרא דמכרו כל לוי חור בשנת היובל וכמוהו לי דלויי דהניא בחיך פירקין מקדישי לעולם ונאלצין לעולם הני גמי הכא ונאלצין לעולם שאין בני עמי חומה שלהן יחלטין ע"כ. ואיכא בפי' ראוהו ב"ד דף כ"ט ובפ"ק דמלתין ועין גויה ספירא רפי' ז"ל ס' וז"ל הרגמ"ה ז"ל ס' רפי' וס' לשון דבינו חליקוס ז"ל כהן מוכרין לעולם אפי' בשנת היובל עממה ונאלצין אפילו קודם שתי שנים אע"ג דהתוב כי מספר גמי הבאות ע"כ והוא כפי' רש"י ז"ל להס' ועין גויה ספירא ס' חוס' ז"ל על כ"י זה (הנהא חקן רש"י ז"ל ספ' אפילו סמך לייבול דחמשה אכל לה בשנת היובל עממה נקט לכתובי כדעת הרמב"ם ז"ל בספרו וס' בחיבורו סוף הלכות טמא מוס' יוס טו'.) וביד ס"ד דהלכות ערכין סימן כ"א ובפ"ג דהלכות במיטה ויובל סוף ד' ה' ז' ח' ט' ושניהם הוה בחורח כהנים פירק שפי' דפרשה כבר סיני: סליק פירקא וסליקא לה מסכת ערכין:

בעה"י הנותן לעמו ישראל תורה. משנה וגמרא. נתהיל מסכת תמורה.

מסכת תמורה

חזרו וכנון לחמר כל הוזהר להמיר יבא וימיר חוספות ז"ל. בפרקים רע"ז ז"ל ואש"כ ללאו שאין בו משנה הוה משום דקיימא לן וכו'. וביד פ"א דהלכות תמורה סימן ה' ז' ט' ש' שאין זכין בהן בחייהן. הימיה אף אם זכין בחייהן אין ממירין למ"ד בגמרא גרים פירקין ובדף י' דבר מחכמי אולתין ז"ל דלא תתא למעט רק המקדיש להתכפר חזרו אבל מי שהקדיש שלו פטוה ליתכפר לנין חוספות ז"ל: האמר בכבוד שובין בו בחייו רב נתמן דס"ג בגמרא דבזמן בית המקדש דכזור חס להקדשה קאיו ומקדשה ואלין הוא דוכי כהן גויה אבל מהיים לא ומתניתין דקתי דכזור וזהו בן כהן נהיו ומשמע דבתם מיירי דהא דומיא דהתא ואס' קתי ובזמן בית המקדש משמע דמיירי להסתא ליתא חטא' ותס' מוקי לה בכזור חס' דהתתיה לאו להקדשה קאיו אפילו בזמן בית המקדש והאי הוא דוכי ביה כהן מהיים ור"ש הוה דלמך לקמן ספ"ג אס' בלאו כזורות המימים מח"ל יקצבו אס' בלאו אין להתחילה לא ובפ"ק דמטער שני סימן ב' כהנתי ממירה רב נתמן ע"כ: היבן קדושה וכו' בחוס' דפי' שתי מדות דף ל"ג: אף תמורה בבית הבעלים כהונ' בגנין ומתכפר קרי ספיר בעלים כיון ששמו הקדשו והוא דמינן לקמן ספ"ג תמורה בכזור והמעשר ר"ל בכזור סגול דעדרו של כהן דלעולם הוא- שלו וי"ל דישתאל קודם שהיה קרי ליה ספיר בעלים וממירו כיון ששמו הקדשו ליתא ליה כהן ספירא ע"כ: ופ"ק רוב פירקין בפ"ט דפרשה בחוקתי: ב' במירין מן הבקר על הצאן וכו' וכן הכבשים על העזים וכו' זו ואין לר"ך לומר זו קתי מחוי' ש' שאמור לא יהליפנו ולא ימיר אחריו טוב ברע או רע כזוב. טוב חולצין ברע דקדש או רע דהולצין כזוב דקדש זה הכלל [הראשון] (בבית) היא הקדש. ואחיה טוב ברע בעלי מומין שקדש הקדש חס מומין וכו' מן האחרים שאמורים שהרי הכא [השני] (בבית) הוה האתם חוספות ז"ל. בפ' רע"ז ד"ה ואחיה טוב ברע כלומר וכו' עד מדתיה מלי למכתב לא ימיר טוב ברע או רע והוה משמע או רע לא ימיר וכו' עד סוף דלעולם ז"ל. והוא פירוש אבני אבל רבא אמר דהיו טוב מיהירי דיתכזב קרא לא יתלפטו ולא ימיר אחריו ברע או רע [בן] דמדתיה כתיב ברע הוה משמע דליתיה הוי טוב ומדסהו כתיב מני או רע הוה משמע מני או רע של חולצין לא ימיר כזוב למע לי למכתב דהיו טוב חד טוב ללמד אפילו כזוב נמי כי מימר לקי ואיך טוב מעיקרו עישה תמורה רע מעיקרו טוב עושה תמורה ואבני אמר ק"ו הוא טוב ברע דטעני קא מעלי ליה לקי טוב כזוב דכי חדידי טיבו לא כ"ס דלקי ורבא אמר אין עונשין מן הדון ואבני אמר לך הוה לאו דיעה הוה דמי ברע טוב מרע אלא גויה מלתא בעלמא. והרמב"ם ז"ל פירש ח"ל ורשיהו על בעלי מומין ממה שאמרו טוב ברע שהקדים טוב ברע ר"ל שהיה טוב בתולה ונעשה רע ר"ל שחירע בו המומין ולפיכך יעשה תמורה אבל אם קדם טוב להקדשו לא חלה עליו קדושה ולא יעשה תמורה ע"כ: במירין אמר בשנים וכו' בגמרא דברייתא ילין טעמא דרבנן דכתיב בהמה כזבת לזון רבים דכתיב ובהמה רבס ור"ש סבר בהמה רבס איקרי בהמה סתם לא איקרי והא לא כתיב לא בהמה כזבתה ולא כזבתה בהמה. ומפרש בגמרא דמשקלה אמר להס ר"ש מן יבוי הוא ותמורהו כדליתא במתניתין וכי חזו דדרש' רבנן מבמה בהמה אמר להס יהוי מההס נמי מתינן למיך טעמא דודי. אמר ר"ל מודה ר"ש שממירין וחורצין וממירין בהמה אחרת בהמה ראשונה דהקדש ואפילו עד מהה ובלבד שנה ימיר בבת אחת אלא כזו אחר זו מ"ס קדושה ראשונה לסיק כללה וכו' ויחנן אמר כס שאין עונשין שנים באחד לקי אין במירין וחורצין וממירין וח"כ ר"י ויחנן אמר דר"ל. וביד בפ"א דהלכות תמורה סימן י"ד: ג' אין ממירין אברין בעוברים בפרק בהמה המקשה דף ק"ט מוקי לה לגביה דל"א וכתבתיה סס בראש הפרק. בסוף פירוש רש"י י"ה קדש לרבות את כולה. אמר רמב"ם ות"ק דר' יוס' דהיינו ר"מ ור' יהודה ממנו לה' ולא כולה לה' כשהוא אומר יהיה קדש ללמד דלא תאכל למונין אלא חמכר לגרמי עולות ודמיה חולצין חזן מדמי אחר עכס ור"ש סבר לה כר' יוס':

ליכא למימר בית וחור בית וחור דאיכא ליתכזב רחמנא חזרים דהא ליכא למיטעי ולמימר דהר' בלא בית משמע דהוא קרפא איקרי אלא להכי כתיב בתי החזרים לומר בתי שנים תמורה שמים. ובת"כ פרק שפי' דפי' בהר סיני: ז' אינו גואל בסדר הזה פי' אקרא קאי דכתיב גואל עולם חסיה לנים הרי"א ז"ל. ובגמרא פירק ואלא כמאן כנן לוי וזה תני בתר הכי עד שיהא לוי ובערי הלויים כלומר דמי שהוה לוי ובערי הלויים הוא גואל בחורת לוי ואלא ישראל בערי הלויים גואל כנן לוי וקפיל רישא אסיכא אלא הני אינו גואל אלא כסדר הוה: ובן לוי שירש וכו' רבינו חליקוס גרים וכן בן לוי. בפ' רע"ז רע"ז והלכה כחמשים. אמר המלקט רזה לומר דישתאל שירש גרים אלו לוי גואל כלום. וז"ל הרמב"ם ז"ל בסמין ח' ט' דפי' דהלכות במיטה ישראל שירש את אבי אמו לוי ה"ו גואל כלום אע"ג שאינו לוי הואיל והערים או בשדות של לויים גואל לעולם שד"ן זה הלוי בתקומת אלו ולא בצעניס. ולוי שירש את אביו אמו ישראל גואל כישתאל ולא כלום בלא דמיר נולת עולם חסיה לנים אלא בערי הלויים ע"כ: אין עושין שדה מגרש וכו' פי' לא יחפור דף ק"ד אלו הן הלוין דף י"ב: אמר ר' אלעזר משמע דר' אלעזר נרס' בלתי יוד. לשון התם סר"ס ז"ל ה"ג אבל בערי ישראל עושין שדה מגרש שדה עיין בפ' לא יחפור גמ' משמח מרחיקין את האילן מן העיר וכו' וס' מוכח בגמ' דה"צ וכן מלתי

פרק א כתב הרמב"ם ז"ל כהקדמו לומר רעיש אחר ערכין המורה על פי סדרם כהנח כמו כן ע"כ: הבל במירין רפי' דהולין ורפי' דערכין: אחר אנשים ואחד נשים בכל שותפין לא הני אחד האשים ואחד נשים ובגמרא מפרש נשים דכל הפרשה כולה בשלש זכר ונקבה איתערין קרא לרבוני נשים חוס' ז"ל. ובגנין כזוב ז"ל הכל לר"ך ליתא נשים משום דתמורה אינה בכל שאינה כזור ע"כ. ובגמרא פירק הא נופיה קפיה אמתה הכל ממירין להחלה והדר הני לא שאדם רשאי להמיר דיעבד אלא אמר רב יהודה כ"ס מנהיחין הכל בתמורה פירוש הכל שאמרו תחת זו תפס זה התא זה והקבו חוספות ז"ל ונחל ליה למקדש הכל ממירין להחילה הוא דילמא דיעבד דכ"ס פירק גרים חולצין ור"ך לומר דעל כרחק דכל ממירין להחילה דאי דיעבד דיעבד למה לי כדפירקן ההם דכל שותפין ר"ל להחילה דאי דיעבד דיעבד למה לי ופירש רש"י ז"ל התם לר"ך לא קשה הכא תתי דיעבד למה לי משום דלמשמעין כפיסא ספירא חרביס דס"ל לאו שאין בו משנה הוא ואין לוקין עליו. ולפירושו קס' מאי פירק הכא. ואין לומר דהיינו הא דקא משני לחין השון משמע כן. ועוד מאי קמשי ממה שהקדשה ליתא הכל ממירין וסופא את כהרביעיס. והעלו בסס הרי"ז ז"ל דלמא הכל ממירין ליתא אלימא משום נשים דלמירין לקמן דכל הענין מדבר בשלש זכר ונקבה כהן ימיר לרבוני נשים דס"מ למכתב ואס' ימיר דממה בהמה כזבתה אפילו מיעוטה ואהני רבוניא אהני רבוניא לאמשמעין דתמורה נשים קדשי ואהני מיעוטה ללא מקדשן לך התא הכל ממירין ליתא אלימא דקריבה כמו תמורה אכסיס ע"כ. בפרקים רע"ז והכל דהניקן הכא לאחוי ירש וכו'. אמר המלקט ודלא כר' יהודה דלמר ירש אינו מומר ור"מ פליג עליה וילין לה מפרש דכתיב אס' המר ימיר לרבות את הירש ועי"ל דואס' המר ימיר ילין לרבות את האשה נמי שכל הפרשה נאמר בלשון זכר לא יתלפטו ולא כתיב לא תחליפנו לך הולצין לרבוניא ור' יהודה וי"ל לא דריס ואשתיך ליה ככל דהמר ימיר לרבות את האשה אבל הירש אינו מומר דילין חללת הקדש דהיינו תמורה ימיר הקדש דהיינו סמיכה דהוא סמך לחמיסה מה סוף הקדש י"ט אינו סומך דילין לה מחד מתלהא קרבנו דכתיב גמי שלמים למעוטי קרבנו ולא קרבן קרבן שליח בין שליח אכל כהן קרבן אחד קרבין אכל חד וחד קרבנו וכו' לסמיכה שאס' שכתבו ב' או ג' על קרבן אחד קרבין אכל חד וחד קרבנו וכו' סומכין בו וכדכתיב ס"ס שתי מדות. ור"מ ס"ל נמי דירש סומך ותלתא קרבנו לרבי חד למעוטי קרבן ע"ג וחד למעוטי קרבן חזרו וחד לרבות כל בעלי חבורין לסמיכה ולא אייתר ליה חד למעוטי קרבן אביו דאל אביו לא כאל אחר דמו אלא כאלו. ור' יהודה ע"ג וחזרו מחד קרבנו אימעיקרו להו דמה לי שליח של ע"ג או של ישראל וכדכתבין. ועין בפ"ט שתי מדות במ"ט סס. ומפרש בגמרא דה"צ דכתיב אש או אשה כי יעשו מכל חטאת האדם דהשווה הכתוב אשה לאיש לכל עונתו שנתורה איצטרך הכא גמי תמורה קרא לרבוני אשה דס"ל ה"מ עונת דעוה בין ביחד בין כזבור אבל הכא כיון דעונת שאינה כולה הוא דהן לר"ך כדכתיב סני דכזור וכו' וכו' עושין תמורה אשה נמי כי עבדא לא לקיא קמ"ל: לא שאדם רשאי להמיר דהא אמר ר' אלעזר דף ל"א. ופירש רש"י ז"ל גרים חולצין שאדם רשאי להמיר דהא אמר ר' אלעזר דף ל"א. ופירש רש"י ז"ל גרים חולצין תמורה וס' וזה דלמא הכל ממירין ואיפשר ליה חו לפיכך ליה חו שאלה וכו' וזה נקט גריבא לשון קריה הכל שמימרו תמורתם חוספות לזון התנאים הוא זה כמו הכל שותפין הכל סומכין הכל חייבין ללך אש"ג דהולצין להחירין לא סינה התא את לאו ע"כ: וסופא את הארבעות וא"ה אמאי לא הני שמונה דהא כתיב לא יתלפטו ולא ימיר אחרו וז"ל דלא תאכל ממין מלקיות אלא כלומר דלקי עליה. ועוד י"ל דלעולם לא לקי אלא מ' והרי לאוי לרביי חד בקרבן שלו וחד בכל

קדשים חלק ב בית

ובגמרא פריך לכו נדה דלמך אין קדושה חלה על עובדים פירוש שאם הקדיש עובר
 במשי אמו אינו קדוש ליקרב ואי מקריב ליה כשעלד ולא הקדשים משגולד מייתי חולין
 בצורה ממתינתין דקתי לא ממיין אכתי בשבדין וכו' אמורין כו' אמר לה לא מירב לא
 מוקדש קדשי עובדין דלוי לא קדשי פשוטא דאין ממירין שלימות לחולין בהם ומטי
 לה בגלוי קדושי דקדשי וקיימי. ופריך אלא ולדי קדשים במשי אמן הוא ללא עבדין
 תמורה הא אכרתי עבדין והא חתן אין סולד עושה תמורה ומשי ממתינתין ר' יהודה
 היא דלמך סולד עושה תמורה ופריך אי ר' יהודה רישא היכי מיתוקמא דקתי אין
 ממירין אכרתי לחולין בשלימין דהקדש דמשמע המורה הוא ללא עבדי הא שלא ע"י
 המורה קדושה כל הכהנים ע"י אבר אחד דלוי תנא דמתינתין האי עבדא אית ליה
 מדקא מהדר ליה ר' יוסי והלא במקדשין האומר נרנה של זו עולה מכלל דמורה
 אמר בצרייתא דליצירי לא קדשי ולא פסקה קדושה כולה ומשי הכ"ע שקדשי אבר
 שהכמה תלויים בו דמורה זו ר' יהודה פסקה קדושה אבר עושה אחת ערפס הרי
 כולה עולה ומיהו צמורה לא דדרשיקו בהמה צבחה. ובספר קרבן אהרן כתב
 וזיבולאנו משי על אופן אחר והוא דלוקוס לא דלמך קריי מקריב עולה כיוון מן
 הדא כהנא דנמלא דלוי חייב אלא על זה הוא קני וזה וזה הלכך יא דהרי
 לא נדר עולה שלימה ע"י אבר אחד דלוי תנא דמתינתין קא אפילו חתן כ"ע
 נמי מורה דקדשי לא נחיקו ר' יוחנן ובר פדא אלא בתם במשי כהנא מוס דבר פדא
 סבר כיון דלויים לא מקדשה קדושה הנוף אינו נמי לא קדוש ור' יוחנן סבר כי
 כשהי בהמות ניסו אימים הוא ללא מקדשה אבל הוא קדוש: אמר ר' יוחנן וכו' ר"פ
 ראשית הנו פירש רש"י ז"ל בפ"ג מיתות ש"ז דהאי פירכא דלמך והלא במקדשין
 לאו לשכנודו פרכה דלויא ס"ל דלפילו במקדשין דאין כולה עולה אלא עממא דנפשיה
 קאמר רש"י. וכן כתבו ג"כ תוספות ז"ל כאן דלנפשא רש"י ז"ל ופירוש דכתיבין חתמ
 דשירי בגמרא משמע דנהדר ליה ר' יוסי והלא במקדשין וכו' מכלל דמורה חתמ
 ובכך כהנא המסקנה דאין לכוון אחר ד' יוסי דלנפשיה קא אפילו חתן ח"ק פליגי
 עלים אפילו בחלולת הקדש וה"כ איכא למימר דר' יהודה היא ע"כ. וז"ל תוספות
 חזונית והא דלמתיקין בפרק צבחה האקשה דר' יוסי עממא דנפשיה קאמר היינו לפי
 המהרש"א דמורה ר' יהודה ור"ק בלא במקדשין לדידי ולדידכו נמי דבר כהנא
 תלויים בו מוריתו כה וכו' נמי המורה כן ע"כ. וליהיה בתוספות דפרק כ"ע
 משרימין דף כ"ו. ובז"כ ראש פרק ט' דפרכה בחוקתי. וביד פס"ו דלנפשא משע
 בקרבנות ט"ו ז' ובפ"א דלכות המורה סימן ט"ו: ד אין המדומע מרובע אלא
 לפי חשבון מהינתין דלא כר' אליעזר דתן נפ"א דמסכת תרומות סאה של תרומה
 שפלה לפחות ונדמעו ונפל מן המדומע למקיס אחר ר' אליעזר אומר מדמעת
 כהרומה ודאי שאני אומר סאה שפלה היא סאה שעלה והכמים אומרים איכא
 מדמעת אלא לפי חשבון וכן נמי טיחין הממוחן מהמיין אלא לפי חשבון דלא כר'
 אליעזר דלויא לא בעי כהנא סס מן הליסור כדי לחמץ אלא האיסור וההיתר מלפני
 לאסור כדתיק בפרק שני דמסכת ערלה שאור של חוניין וכל תרומה שפלה לתוך עיסה
 לא בזה כדי לחמץ ולא בזה כדי לחמץ ונפרסו ונמזו ר' אליעזר אומר אחר אחרון
 אי לא דסבר זה וזה גורס אכור והכמים אומרים בין שפ"א איסור כהחלה בין שפ"א
 אינו אסור עד שיהא זה כדי לחמץ דכשרי י. זה וזה גורס מותר: ואין המחוברים
 בחריבין וכו' תוספות פרק כל בעל כ"ו. וכתבו בספר הגדה והע"ל דתן דתן דתן
 מדמע אלא לפי חשבון ח"מ אינטיקין למייתי שאין מהמיין אלא לפי חשבון מאוס
 דממע אין האיסור וההיתר ונהיין עמם כחלח אבל במחזון נהיין עמם בעיסה אית
 להכי אינטיקין לומר דלוי אסור כך לפי חשבון ע"כ. ומה שפירש רש"י ז"ל
 המחומוץ מהמיין וכו' כולו פירוש רש"י ז"ל אבל בתוספות וגם בגליון כתוב ללא
 נהירא דאם כחורו הפירוש מאי אחר בגמרא דלא כר' אליעזר דלמך אחר
 אחרון וכו' מה שירך למייתי הארצא למייתי המדומע דלוייה ענה דרשא
 שירך שפי לכן נראה לפרש כגון כיות שאור של תרומה אכיות שאור של חוניין
 וכישים בעין ונכחו לתוך עיסה של חוניין והתלוה ואין בכל החת לבה-כה כדי
 לחמץ דלויים אסורה והיינו לפי חשבון כדי לחמץ בשאר של תרומה לבה וזהו ממש כי
 הסיח משנה דמייתי עולה בגמרא והכמים אומרים וכו' דכשרי זה וזה גורס אכור עכ"ל
 ז"ל. בפירוש רש"י ז"ל שאין המחומוץ ואין הסיח של חוניין וכו' למה שם כן א"צ הם
 עשירים סאה מים שאובין ולפי פירוש רש"י דלמך שהיה הוא ז"ל ממתינתין ראש"י היא. וביד
 פ"ד דלכות מקואות סימן ח': דה פירוש רש"י ז"ל אצל נחן אחר התלוה וא"כ מים
 סכול. אמר המלך ודלא כר"ש. עוד בפירוש רש"י ז"ל וקרא דלמך מעשר שריפת החלת
 ונתן עליו מים חיים לא שנתן המים על האפר דהא כתיב מים חיים אל כלי. אמר המלך
 ובגמרא פריך מאי חיות לחמרה ספייה דקרא דוקא דילמא רישיה דקרא דוקא ולא כלי
 להכי אהא ללמד שהיה חיותה כלי שלא ימלא כלי אחר ויערם לכלי זה אלא זה
 הכלי עצמו יאן לתוך המעיין ויקלחו המים לתוכו ומשי מה מנינו נבי סוסה מכשיר
 דהיינו עפר למעלה דכ"ע מורה דהם דלמחלה מזהו להקדים המים כדכתיב וכן הספר
 וגו' אף כהן משכיר למעלה הלכך ע"כ סיפ"י דקרא לגובה ורישיה לנרשע דלפרין.
 וכיזב בתוספות ועוד דרשו מדרש זה בפרק שני דטעם דף מ"ו ונפלאתי הפלא ופ"א
 תיין פלאים על שארית הביקיות דבשתי הוסכות מבעייה הוספות במסכת יומא
 פ"ד דף מ"ג שדחיקו לישב פירוש הכתוב דוחקו עליו לפרש עליו בשבילי ודברק לזב
 כנולד דף ל"ג היינו הוספות עמלן המיראל וזו משהו אלו המסכות: אפר ובר"כ
 שכתב הרי יומי עפר גם הוא נכון שכן כתוב מעשר שריפת החשבת ע"כ: אין
 בית הפרם עושה בית הפרם. ללא כר' אליעזר דתן נפ"א דמסכת הלכות ר'
 אליעזר אומר בית פרם עושה בית הפרם. נפ"י רש"י ז"ל דבר המחולין והן תרומה אחר
 תרומה וכו' עד תרומה הראשון אינה תרומה. אמר המלך וזהו פי' רש"י ז"ל וכתבו
 עליו חוס' ז"ל דלא נהירא דאין זה כמו ואין תמורה עושה תמורה לכן נראה לפרש
 כמו כן הכל דבראשון תרומה ולא הסי ע"כ. עוד בגליון רש"י ז"ל ומיהו ד"ע היא.
 אמר המלך דה"ק בגמ' בצרייתא אלא במסכת תרומות פ"ג קאמר בהסקן דאם כש"ד

כתבו מה שחלו חוס' ז"ל כי הוי ללא חיקאי דר"ע דר' עקיבא: ודא הולך
 עושה תמורה בפירוקן דף י': ר' יהודה אומר הולך וכו' ר"ש בתרא למלחין.
 וביד פ"א דלכות המורה סימן ט"ו: ר' העופות והמנוחות וכו' ר"ש בתרא למלחין.
 שלא נאמר אלא ביהמה כ"ל: הצבור והשותפים ראש פירוקן: קרבנות ברק
 הבית אינם עשויים תמורה אית דנתיב דקשי ביק הבית וכן הוא במשנה בגמרא.
 וביד פ"ו דכל ערכין סי' ז': אר"ש והלא מעשר בכלל היה ר"ש ס"ל דקדשי נדק
 הבית איקרו קרבן וכו' לשון רש"י. אמר המלך ודבי ס"ל דקדשי הבית לא איקרו
 קרבן דלויכו מפרש בצרייתא מעשר למה יאז דמשום כל הני דקאמר ר"ש לא אינטיקין
 דקרבן יחיד מלא ימיר נקחא דמשמע לשון יחיד וקרבן מונח מקרבן נפקא: דל"ש
 אליו לומר לך מה מעשר קרבן יחיד יאלו קרבנות זכור מה מעשר קרבן מונח יאלו
 קדשי נדק הבית קך מונה בחלמוד. כסוף פירוש רש"י ז"ל דקאמר ר"ש לא אינטיקין
 המלך פירש רש"י ז"ל דההוא כוס משמע קרבן שמתא אכל הבהא דליקרי קרבן ה' לא
 משמע קרבן שמתא ע"כ. ובצרייתא קתי אר"ש ז"ל והלא מעשר בכלל היה וזהו ל"ש
 לך מה מעשר קרבן יחיד וקרבן מונח ודבר שאינו בשותפות ודבר שכל בחובה אף
 כל קרבן יחיד וקרבן מונח ודבר שאינו בא בשותפות ודבר שכל בחובה והאי דבר
 שכל בחובה מפרש בגמרא דלמך למעמי עולה הגאה מן המנוחות כגון אסא שניחא
 דקרבן דלמך קריבין עולה ונתון דמיעט מעות לחטאו ואלו אשמו וזייתורו ל"ש
 דיביא דמיהן עולה הוא כר' אליעזר דלקמן בפרק אלו קדשים ולנדה יחיד אולי
 המתורות שסס עמון העולים ונתיבין דמיהן עולה ואינה עולה להם להנחתם אלא לשם
 זורין בעלמא ולא אולי נלמדה צבור לשפירות כלקרי אינטיקין ליה לר"ש למשוינסו
 מתמורה. וביד סס פ"א סימן י"א:

פרק ב' יש בקרבנות וכו' הוספת כהנים פ' אלו דברים דף ע': שקרבנות

היהודי עושיין תמורה בגמרא פריך וכללא הוא וכו' עמיקה קרבן יחיד
 הוא ואין עושיין תמורה ומשי כי קתי בצבחה דבשמיטה אלא שוף עמיקה הוא ופריך
 והכי ולך דקרבן יחיד הוא ואין עושה תמורה וכו' מורה עממא קרבן יחיד היא ואין
 תמורה עושה תמורה ומסיק כי קתי בעיקר יצאה כלומר תחלת הקדש הוא דקתי:
 קרבנות היהודי נוהגין בין צבחים בין נקבות עמ' פריך וכללא הוא והכי עולה
 דקרבן יחיד וזכר אחיז נקבה לא אחיז וכו' תחלת דקרבן יחיד היא ונקבה אחיז וכו'
 לא אחיז בר משעיר נטיא לחויה והאיכא אסא יחיד דזכר אחיז נקבה לא אחיז ומסיק
 מי קתי כל קרבנות יש בקרבנות קתי ומאי יהיו שלמים דאי בעי זכר מייתי ואי בעי
 נקבה מייתי לאפיקו צמי שלמי צבור דזכרם הוא דמייתי: ובאחריות נפשיה כ"ל.
 ובגמרא בצרייתא יליף דאין חייבין באחריות קרבנות צבור מקרא דכתיב להקריב
 אשה ל' עולה ומחנה זכר וסכיס דבר יוס בימיו דבר יוס ללמד שכל היום כוס
 למיספס דלשה לה' דכתיב בקרא איזה אשה מקריבין במועד יוהר משאר ימים הוי
 אומר זה והחפס ונצלב שקידים לתמיד של בין הערבים מסיס דכתיב עליה חסלם הוי
 בקרבנות כולם ומלכתיב צימו מלמד שאם עבר היום ולא הקריבין אינו חייב באחריותם
 דעבר וזונו ככל קרבנו: אבל חייבין באחריות נסביותם ל"ל. כסוף פירוש רבינו
 עובדיה ז"ל דכל קרבן שזמנו קבוע שאם עבר הזמן אין לו חשלומין. דוחה
 שבת ומומחה אמר המלך ולימד וכל שאין להם זמן קבוע אינם
 דוחין שבת ומומחה אפילו לצבור כגון פר העלם דבר של לפר ושערי ע"ו: אר"ש
 ודלמא ז"ל ערק הוליו לו דף ג' ברייתא. וביד פ"ד דלכות ביהא מקדש סימן ט'
 ובפ"א דלכות מעשה הקרבנות סימן ז' פ"ו ובפ"א דלכות חמדין ומוספין סימן ד':
 ב' ה"ג חפאת היהודי שפסרו העגלים מתה וכל צבור אינה מתה ר' יהודה אומר
 חמות. וי"ס דנרס חפאת היהודי שפסרו העגלים מתה וכל צבור אינה מתה ר' יהודה
 אמר יומנו. ובגמרא רמי דר' יהודה אמר ר' יהודה דכתיב בתחמתיין אמר חמות ובצרייתא
 אמר תרעה ומסיק בגמרא לא קשיא מהינתין ר' יהודה אמר אליבא דרבי דלמך
 לקמן בפ"ג לבורה בשעת שפסרו אש"פ שמתחלת קודם כפרה מתה וברייתא דקאמר
 ר' יהודה תרעה אליבא דרבינן פלניו עלים דרבי קאמר לה דקאמרי אין חפאת
 מתה אלא שמתחלת לחחר שמתפסרו בעגלים: אר"ש מה מצינו בלרד חפאת וכו'
 צרייתא ספ"ק דסוריות. והתם וגם פה פריך וכו' דנין אפסר משאי אפסר הא ללא
 אינטיקו להך שלמס ציבור למיחא משום דלא משכחת לכו בצבור לא לעיין מיחא ולא
 לעיין הקרבה דהא לא מתרמו צבור לעולם ומשי כולוה כחדא גמרא נמיירי כלומר
 כל חמש החמות שטע כחדא שיעס וכוין דליבא ברו דלא אפסר לכיות בצבור כולוה
 נמי הוי גשט דלויים צבור והכא משני ר"ש בן לקיס ד' חפאת ניתנו להם כסטי
 דמיות ולא חמשה וידעו דליתנסו אלא או כולוה ביחוד או כולוה בצבור ושכחו כזיוו
 נאמר להם מתה חמשה רועס וזמיו אכלו של משה שכחו איזויהו הרועה והלכו
 לחומרם וחמרו כגון חמשה הלך אי י"ד צבור דכתיב לכו משכחן לכו הא לא
 מיתרמו אלא ששים מהם אלא ודאי ילמד סוסס מן (ולא) המפורש ולא הו אלא ביחוד
 ור' נתן נמי בא לפרש טעמו של ר"ש ואמר דלמך ניתנה להם לשם למייתי וד' לרעהו
 והיעמידום על חמשה שכחו אי וסי אחיה קשיא להו לחותם צמי איכסע אי ס"ד
 צבור הויא הכיה דמחא ד' דרעיהו צמי משכחן לכו בצבור הא לא מיתרמו לעולם
 צבור אלא ודאי מדלדבר חמשה בין מיתה ורעה ביחוד איתמר דמשכחת לכו כולוה
 והיינו טעמייה ד"ס. ורבען אית לכו ד' מיחט להם כל היכא דמשכחין לכו דלמך
 ביחוד ונצחו איתא ליתא בצבור ליתא. ועיין חו בגמרא. ומלמתי כתוב בגליון דק"ב
 דר' נתן חפאת הוי לו לתלמוד לקדם דבריו לר"ש בן לקיס וי"א דרשב"ל לפרש שם
 ר"ש אהא וקאמר דר' נתן פליגי בהא ואמר דלמך ניתנה להם ולא לכרס אחא ע"כ.
 וכן הסיח צרייתא דליולה זו אמר ר' יוסי וכו' דמייתי בגמרא דכתב רש"י ז"ל לא
 אפרסם ביכא ע"כ. התם בפ"ק דסוריות אחת וביא עממה מה שכתבו תוספות ז"ל
 דלמך בח"כ. בפירוש רש"י ז"ל ומתו בעליה אין צריך לר"ש בן לקיס. בגמ' לנפיק לה משערי
 רגלים ושערי ר"ה דלמך רחמנא אייזויהו מתרומת הלשנה אע"ל דליבא למיחא
 דילמא מתו מתיירו דהני וזו שסרי יש להם חלק ביה אלא לאו ש"מ אין צבור מתיח:
 ג הצבור והשותפים מקרישין אבל לא ממירין רפ"ק דמלחתי: ובמקרישין
 אכרתי

אברים וכו' פ"ק דמלכותין דף י' אבל לא ממירין דריש בהמה צדקהם הם
נפיק ור' יוחנן הוא רש"י ז"ל וכתב עליו כחופ"ק דלא דק דהא עובד קרי בהמה
נפיק דחולין אלא מהקפא דר"ס כדכ"ג בפ"ק משנה ג' : הו"מ בתמורה וכו'
 פ' הוי"ו לו דף ג' ברייתא ונפ"ק דמלכותין דף ז' : על בעלת מום קבוע ש"ס
 המיר בהמה חלין בעלה מום וכו' כ"ל בפירוש רש"י : ואינה יוצאה לחולין כ'
 ז"ל : ר' יוחי בר יהודה אומר וכו' ירושלמי דמיר פרק ב"ט : עשה שונג
 כמירד בתמורה ניד ס"ד דהלכות תמורה סימן ז' : וכתב הר"ם ז"ל נראה מלשון
 רש"י שפ"ק ספ"ט סוף דפרשה בחוקמי : ופירוש הרמ"ה ז"ל עשה
 המפריש ט"כ : וכתב הר"ם ז"ל עשה בחוקמי : ופירוש הרמ"ה ז"ל עשה
 שונג כמירד דגבי תמורה לך דהא כתיב יהיה לרבות שונג כמירד ונבי
 קדשים לא לך אלא מקדש בעל מום קבוע כמירד עובד בהמה לחין
בפ"ק ע"כ : ר' אלעזר אומר הכלאים וכו' פ' על אלו מושין דף מ"ב והאם
 המירין אלוכל דרב הסדא דלמיר דל"ט מודו דטומטום היו ספק ולא דריה : קשה
 דל"ט אמאי לא קדשו טומטום ממי' דבין זכר בין נקבה כשר לשלמים אלא ודאי כיהי
 הוא ומשני סמי מכלל טומטום ופ"ל יהוה דמירי הפקט פסולין מטולדו והכי דמי כגון
 שומרה אלו בעשה ליה זה פירש למהו זה הפקט לחיים אלו המשה כדקאמר ר'
 אליעזר כהיה צדקיהו צדקיהו המשה לא קדשים ולא מקדישין וכו' וכתבו גם תוספות
 חילוקים הקשה ר"י דמי אמוראי דפליגי ארבע הסדא וקמי' טומטום אמאי לא כתיב
 כמי יהוה ואיכא לומר דלדידהו תנא וכו' ופ"ק דמירי דמירי דמירי דמירי דמירי דמירי
 ופ"ק דמירי דמירי דמירי דמירי דמירי דמירי דמירי דמירי דמירי דמירי דמירי דמירי
 וכתבו תוספות ז"ל בעצמות שלי פרק הערל דר' אליעזר נרסין בידו והכי משמע
 בגמרא מדמפרש מילתיה ר"מ כמו שכתבתי לקמן ס"פ שפי' : לא קדשים בנקודה שפא
 בפרק ובנקודת לרי דגליה : או נרסין קדושים צווי : וביד פ"ג דהלכות אר"י נמצא
 סימן ז' במש"כ דהלכות תמורה סימן ז' ונפ"ג סימן ה' : בפירוש סימן ז' ולא דמי
 לבעל מום וכו' אמר המלקט ואי פרעה טרפה נמי איכא כמיהא לא דמיא לבעל מום
 דבהמה טמאה אסורה בחבילה וטרפה אסורה בחבילה נאסוקי בעל מום דמותר
 בחבילה אבל מן השאר לא פריך דטומטום ואדרגוניהו בריית משומת הן והוי כלינו
 לא קרב גמיטו וכן כלאים משומת הוא והוי כלינו לא קרב גמיטו וכן פירש רש"י
 ז"ל תוספות ז"ל :

פירק ג' אלו קדשים שולדותיהו וכו' עד סוף הפרק ביד ס"ד דהלכות תמורה .
 ונמרה פריך כיון דתנא ולדן ולדן עד סוף העולם למה לי ומשני
 תנא דיקן שמעיה וכו' כדפירש רש"י : וישן גמ"ל בשם תוספות ז"ל פ"ק דעבדות
 ובכתובות ר"פ סכות . והעפ"כ זה לשון תוספות כאן לא מייבעיא בולדות דלא מודיעא
 ק"ל אלא אפילו עד סוף העולם לא מודיעא לך וה"ל ליחסי עד סוף העולם ולא ליחסי
 וולדן וולד ולדן דזו אף זו קמי' שם דק' מהנה לשנויי הכי : ומיהו דברים הכותב
 בני פירות דוקא או עד סוף העולם דוקא או המירו דוקא ויכא לא הוי הכי
 וי"ל פירש בלשנה הכותב בעשר דוקא דייקין דלחין לכתוב בעשר דבר שאינו נריך אבל
 בלישנה דמתימין ליהא למידק כולי האי ובריש מסכת יבמות לא דייק כיון דתנא
 דמתימין ונרות נוחתין עד סוף העולם למה לי כדדייק תנא דמתימין ליה דכולהו
 כריזי מתימין דלא היא דפשי נרות ונרות לנרות אי לאו דתנא ליה לכולהו ע"כ :
 שולדותיהו ותמורותיהו כיוצא בהן יליף לה צדקיהו צדקיהו צדקיהו צדקיהו צדקיהו
 שלמים והא זכא שלמים קרבנו וגומר וכו' למיכה אש מן בכרך הוא מקריב המים
 הם זכר אש קבוע נהיה לי אלא זכר לרבות אש הולד נקבה לרבות אש התמורה : אם
 זכר אש יתירה לרבות ולד בעלי מומין אש איכא אש יתירה לרבות תמורה בעלי מומין
 ואיכא תנא צדקיהו אחריתי דנמרה דמטיק ליה מקרא אחריתא : וכתבו תוספות ז"ל
 נ"ב לרבות אש התמורה והע"כ דהא כתיב והיה הוא ותמורתו יהיה קדש אינסרין
 קרא לרבויו דקרבא וה"ל מ"ס דהא אינסרין קרא לרבות דקרב ונבי כבוד ומעשר
 כתיב הם דממטיקין מיניה הם ולא ולקן ולא תמורתם ז"ל אחרי שכתבו מייטע נבי
 כבוד ומעשר דקרבא קרא לרבות ע"כ : וז"ל הר"ב יוסף ז"ל והע"כ צדקיהו והיה
 הוא ותמורתו סד"ל דלא קרבא דהוינא יליף מבכור ומעשר דתמורתה לא קרבא ולעיל
 כי אמר תמורה שמינת וכו' אינו דין שיקרב מ"ל אדרבא יליף מבכור ומעשר
 דתמורה לא קרבא ע"כ בגניליון : וולדן וולדן דתמורה נמי קאי וכן בפירוש
 הרמב"ם ז"ל וולדן ר"ל ולי שלמים וולד תמורת שלמים ע"כ : ר' אליעזר אומר ולי
 שלמים לא יקרב שלמים והכמים אומרים יקרב . ל"ט חכמים היינו ת"ק תוספות ז"ל
 והסוף בתי"ט וכלומר לתנא דלפניו אדר"ס דמשמע דלדידיה נחלקו ר"א ותכונים על
 ולד ולד ע"כ : בפירוש רש"י נריך ליהוה ופסק הלכה כתי"ק שאפילו ולד ולדן עד סוף
 וכו' : לא נחלקו על וולד ולד שלמים ועל וולד תמורת שלמים נ"ל אלא ולד תמורה
 והיא נוסחת הרמ"ה ז"ל שכן פירש ועל ולד תמורה ולד תמורה היינו כולד ולד
 שלמים ע"כ : ופירש רש"י ז"ל : ובהורה היינו טעמא דלא נזכר ר' אליעזר שחא ינדל
 מהם עדריס עדריס תמורה דהורה לא שיהא כשלמים ע"כ . אבל בספר אחר כתיבת
 יד פירש הלכן ל"ט חכמים ולי"ט חכמים ולי"ט חכמים נזכר ר' אליעזר ומדרבין והע"כ דמדלואייתא
 קרבי ע"כ . ובגמרא בעינן האי שלא יקרבו דקאמר ר"ש ריש מילתיה הוא וה"ק לא
 נחלקו שיהא ר"א לא יקרבו אלא ודאי יקרבו או סוף מילתיה היה וכו"ק לא נחלקו
 דודאי לא יקרבו אפילו לרבנן . אמר רבא מסבדרא לא נחלקו שלא יקרבו אלא יקרבו
 מ"ס ע"כ ז"ל ר' אליעזר אלא בולד אבל ולד אקריב בעלמא הוא ולא שכיח
 לשהיתו כ"כ ורבי"ל אמר לא נחלקו שיקרבו אלא לא יקרבו מ"ס ע"כ ל"ס רבנן
 ע"ה דר' אליעזר אלא בולד אבל ולד מותר משעו נכרת מחשבתו דנולד קבוע
 לא הלכן איהו קריבה שחא יהשה נולד ממנה עדריס ואיזי זה לידי
 גייה ועובד . תני ר' הורא כסויה רבי"ל דולד שני אינו קרב אפילו לרבנן וכו'
 וכתבו תוספות ז"ל ולפי דברי רבי"ל איכא שלם מתולקת בדבר ת"ק דר"ס סבר
 אליבא דרבנן בולדו קרבי ולר' אליעזר כולוהו לא קרבי ור"ס סבר דכ"ע אחר ולד

רשון ללא קרבי ולא פליגי אלא בולד רשון ע"כ . וכתבו בגניליון מסרי"י ז"ל אחיו
 של הר"ר פריך ז"ל ולרבא דלמיר צמרתא לא נחלקו אלא יקרבו אלא יקרבו א"כ ר"ש
 מה שז' ללשוננו ונריך לומר דה"ק דבר זה מחלוקת ר' אלעזר ותכונים ע"כ :
 העיד ר' יהושע ור' פביים על ולד שלמים שיקרב שלמים א"כ פביים וכו' ק"ל
 ואיזה פ"ק דר"ס דף ו' : שלמים בהנן בתו השבושית קאמר ואז"נ לכל היכא
 דמירד לפסח בלבוה הוה הממות הוא דתני לעשרת בלבוה תג אבל כל היכא דתני פסח
 ונשי לאדכורי מירד בעשרת הוה עגרת ולא קרי ליה תג . תנא לא יקרבד עגרת :
 ב וולד תודה ותמורתה וכו' עד סוף סימן ג' ביד רש"י דהלכות תמורה : וולדן
 וולד ולדן ו.ו. ס"א וילדה וולד ולדה וכן ג"כ בסמוך נכבא דשיליה : הרי אלו
 בתורה יליף לה צדקיהו צדקיהו צדקיהו צדקיהו צדקיהו צדקיהו צדקיהו צדקיהו צדקיהו צדקיהו
 בפרק התורה סימן ד' : בפירוש רש"י ז"ל ונלמד מן הקרבן וכן סוף העולם
 זכא תורה למה ההודע עמיה וכו' : ולד תמורתה וולדן וולד וולדן עד סוף העולם
 הכי אלו בעולם כ"ל . ומנא נבי רישא דתורה מוגה דר"ס כתיבת יד ולד
 תמורתה וולדה וכו' ולדה ככדי נקט אלא ליידי דתנא רישא דתמורתין דוקא ולד ולד
 ולדן קא נקיס ואילו בכל הוה וילדה ע"כ והלבוש מומנס . עוד מנאחי מוגה דר"ס
 כ"ל הכא נבי עולה ולד דתמורה ולד ולדן וכו' ולדן נא אינסרין למיחתי כיון דקמי'
 ולד תמורה אלא ליידי דתנא ברישא דתמורתין ולדן דוקא קמי' לה הכא ע"כ . ואיך דלא
 נרסי נבי תמורה אלא ולד תמורה וכו' ולדה עד סוף העולם כל הדורות הכי
 אלו כהודו וכו' לא קרי מירד וכן הוא אפי' שחלמוד המוגה ע"כ הרב ר' בלאל אשכנזי
 ז"ל : הרי אלו בעולם כ"ל . ומנא נבי רישא דתורה מוגה דר"ס כתיבת יד ולד
 מייחתי לכל הפסולין יכו נובחין דתמורה מאש עולוה מינה דקריבה ע"כ : הרי אלו בעולם
 ושענה הפשט וכו' כתב הר"ר יוסוף ז"ל ל"ל דהאי פשוטה מודו לרישא דתמורתין על
 תמורת עולה ונעבור וכו' אמר לשון יחיד כי הולד של התמורה הוא בכלל התמורה
 אבל בני שלמים והורה חזן פשוטין כי חוור על הילד של הקרבן וכן תמורת הקרבן
 אבל בעולה לא יש לה ולד ע"כ ז"ל : ג המפריש נקבה לעולה תוספות פ"ק
 דהקדוש דף ז' ודפ"ק דפסחים דף י"א והפסק כולד מערימין דף ב"ז . וביד פ"ו
 דהלכות מעשה הקרבנות סימן ה' ופ"ד דהלכות פסולי המוקדשין סימן י"ד ע"כ ז"ל :
 וביא ברמבו עולה לנדבת נקור : ר' אליעזר אומר הוה עצמו יקרב עולה ר'
 אלעזר נרסין בניה יוד ודברי חו"ט פסוטים הם . ואיזה למילתיה דר' אלעזר ספ"ק
 דמלכותין והאם אמרינן דר"ס סבר לה כר' אלעזר כדא' ופליגי עליה כדא' ס"ל כותיה
 דתמורתו לנדבה יחיד חלי יהוה עמנו יקריבוהו ולא לשפוטא לנדבת כבוד ופליגי עליה
 כדא' דר' אלעזר סבר עולה כדא' מן המזרחות עושה תמורה כדאמרין תנא
 צדקיהו ור"ס סבר חין עשה תמורה . ועיין במ"ש לעיל ספ"ק . ובגמרא פריך ומי
 אמר ר' אלעזר הוא עמנו יקרב עולה ורומיניה דתקן בסמוך תמורת אשם כל תמורתו
 וולדן וולד ולדן עד סוף העולם ירעו עד שיהאבו וימכרו ופליגי דמיסין לנדבה
 דהא דר' אלעזר ימחור וכו' אלעזר אומר יביא דמיסין עולות חמיסין חין היה עמנו לא
 והירך רב סדא ר' אליעזר לנדביתא דרבנן קאמר לכו לדידי ס"ל דאפילו ולד נקבה
 נמי קרבא עולה לדידכו דלמיריכו לא יקרב אודו לו מיהת דמותרות לנדבת יהוד חלי
 ואמרי יקרב עולה מותרות לנדבת כבוד חלי . ורבא חירין דע"כ לא קאמר ר' אלעזר הוא
 עמנו יקרב עולה אלא משום דליכא שם עולה על אמו פירוש המפריש קבא עולה
 איכא עלה שם עולה דהא לעולה אקדשה ואי משום דנקבה היא אפ"ה שם עולה עלה
 שכי מיני נקבה בעולה העוף דלחין תמות וזכרות בעוף ועוד דהא לכשתמכר יהו
 דמיס עולה דהיינו כס עולה אבל נבי תמורת אשם חין שם עולה על אמו דנקבה
 ראשון עולה בלא מחנה לאשם הופרס ולאשם הקריבו ולא היה עולה ולא הוא ולא
 דמו . ל"טנא אחריתא ה"ל בגמרא וכליל לאשמים דברי הכל ורומיניה המפריש נקבה
 לעולה וילדה זכר ירעה וכו' ר' אלעזר אומר הוא עמנו יקרב עולה אבל לרבנן ימכר
 אחר רבא בר רב הונא בהחלוקת שנייה וכליל לאשמים ר' אלעזר הוא רבא אמר אפילו
 חימת כליל לאשמים רבנן תמורה עולה שכי אלא קדמייתא דאפרים קדמייתא דאפרים
 זכר הוא והוא ח"ס לנפרס וכו' דהוה חיי לנפרס בעשה הפרס לא יקטוב רבנן
 בולד דתמורה ואמרי רבנן ולד דתמורה נמי מיקרב אבל מפרים נקבה לעולה כיון
 דבעשה הפרס לא אפרים זכר קנסוהו רבנן בולד ואמרו דולד דנקבה יחזק כיון
 דאמינה לא קרב גופה ולד נמי לא יקרב גופיה ח"ס ימכר ע"כ ופירש רש"י ז"ל
 שחא לשון ירושלמי ולריש שמעתינן סבר וכליל לאשמים דברי הכל בחמיה כלומר אמאי
 לא פליגי רבנן בולדי תמורה כמו בולד עולה . אבל לרבנן ימכר והה"ל בולד תמורת
 עולה וירפא ר' אלעזר היה . תמורת עולה שניה הוא לנך קדמייתא דאפרים פירוש
 קדמייתא דאפרים זכר הוא וקרב הלכן קרב נמי ולד תמורתו וכו' ע"כ . ועוד מסיק
 כשהוא לרישא ורמי דר' אלעזר אדר' אלעזר אומר נמי ליה כדלעיל אלא דרבא כשהוא
 שנוייה איתא שני לשון קלח ומזבן משירוש רש"י ז"ל בגמרא . ואבי מפרש
 בגמרא טעמיה דר' אלעזר בגוואל אחריתא עיין שם . עוד נרסין בגמרא ח"ר וכו'
 דר' חיינה ומודה ר' אלעזר צמרתים נקבה לאשם דלחין צדקיהו אשם חן קדש כפרה
 כדפירש רש"י ז"ל לעיל אבל נבי מפרים נקבה לאשם דליכא שם אשם על אמו דלא
 מינו נקבה הלכן לא חל עליה שם אשם ואפילו ר' אלעזר מודה דלא קרב אשם : ר' ש
 אומר תמכר שלא במורס . נמי א"ל ר' חייב בר אבא לרי' יוחנן לר"ש מזו דנחלא לה
 קדושת ליה חיותה לה נמי קדושת הנוף א"ל ר"ש אשם דתניא וכו' . ואיזה למילתיה דר"ס כ"ל
 ליה לגופיה לא נחזא ל"י קדושת הנוף דתניא וכו' . ואיזה למילתיה דר"ס כ"ל כיצ
 מערימין דכתיבין תנא . וכתבו תוספות ז"ל ואל דלא פליגי נמי ר"ש צמרתים נקבה
 לעולה ולמא תמכר שלא במורס אשם תמורה אבל מפרים נקבה לאשם אינו עושה תמורה
 נקבה לעולה דוקא עושה תמורה אבל מפרים נקבה לאשם אינו עושה תמורה
 שפיר דלא פליגי אשליה כמו אשם לעולה יש לה קדושת הנוף עפי מהאש דשולס
 עושה תמורה ואין אשם עושה תמורה אבל לר' שמעון צי יהודה דאית ליה
 אליבא

מלאכת שלמה

תמורה

חליבה דר"ג דמפרש נקבה לעולה נמי אין עושה תמורה וה"ל לתמכר שלא
 נמוס לר"ך לומר דפליגי בהשם וה"ל בעולה ומתא נמי אשם לאשמושינן דלפ"ה יפלו
 לנדבה ע"כ. וכתב הר"י ז"ל בגליון ופ"ג דאשם שמתו או כפרו בעלים אויל לנדבה
 היינו בתחלת הקדש דה"ל ראו להקדשה ולכן תמורת נמי קרב עולה אבל מפרש
 נקבה כיון שאין ראו להקדשה גם נתכפר ס"ד ללא יפלו לנדבה ע"כ. וישן כמה
 סתמתי בפ"ד דקאליס סימן ז': תמורת אשם שמתו בעליו לר"ך למחוק מלת
 תמורת. וגם לר"ך להקדים בנרסא בנא תמורת אשם ולד וכו' לנבא דאשם שמתו
 בעליו וכו' וכמו סאכתי בסמוך בפ"ד ובנונה שפירש ג"ל רש"י. וגם לר"ך למחוק
 מלת שלמים הכוזב בנבא לתמורת אשם וכן לר"ך להיות התמורת אשם ולד תמורת
 וולדן ולד ולדן וכו'. והשירות תמורת אשם בין זכר בין נקבה תרעה להלכתא נמירי
 מלת שבתחלת מלת בשלם רועה. אשם שמתו בעליו ושכפרו וכו' פ"ק דשטעות דף
 י"ב בריתא בשלמה. ויש אש אין עושה בין פלוגתא אים כאן בין ר' אליעזר ור'
 הלעזר כיון שם בין ר' אליעזר ור' אליעזר דאמר ר' אליעזר ימות לא לנדב וכו'
 ר' אליעזר היה עושה אשם כחשאת לכל חשאת שחאזר כחשאת כלשם וכן גבי של
 לשמו וכן גבי חשאת שניכנס דמה לפסחים בנשכח זמנים: ויביא ברמיו עולה נרבה
 לעמוד רש"י ז"ל שם בנשכח זמנים ופסחים ז"ל אלו דברים והוא ג"כ הנרסא בנמרה
 ובפרש"י ז"ל ר' הוסיא אומר ומכר יפ"ח צדמיו עולה ולא נרסא ר' אלעזר:
 ואפשר ששם הוא בנמרה או שמה שעות ככל דפוסים אח"כ מלאת בנמרת הרב
 ר' בנמרה אשכנזי ז"ל שם בנשכח זמנים ר' הלעזר במקום ר' הוסיא בין בנמרה בין
 ברש"י ז"ל וזמנה של הנייה ג"כ שם בפסחים אבל רש"י ז"ל לא הנייה א"ל בפסחים
 ולא בנשכח זמנים: ולד תמורה כיון אש הנייה נקבה בשמנו וילד: ובנמרה שפירש
 לאשכנזי ר' אליעזר ור"ן בנמרה בשלם ובהנמרה אשם דלי אשמינן אשם שכתבו
 בעליו ה"ל בשלם קאמר ר' אליעזר ימות משום דגור אחר כפרה שנתכפר בראשון
 אי אמרת ביבא בשלם המותר עולה אחי למימר נמי קודם כפרה אש וכל כו מוס
 דירעה ביבא צדמיו עולה וקטידר יסורא דכל זמן שלא נתכפר קיימי דמים אשם אבל
 תמורת אשם לינעא למימר הכי דהא קודם כפרה נמי תמורת אשם לאו להקדשה
 קיימא דהכי הוא דנמירי לה אימא מודה ר' אליעזר דרועה ואי אשמינן ההם בנא
 קאמרי רבנן אבל נבי אשם אימא מודו ליה לר' אליעזר נריכא. ועוד אימא לינעא
 קאמרינא בנמרת כתיבא יד וזהו הלינעא קאמרינא וריבא דלי בנא קאמרינא דהיינו
 תמורת אשם ה"ל הוא דפליגי ר' אליעזר משום דלתי לאחילופי דהא אמרת תמורת
 אשם תרעה גורם שמה יהלך לו הראשון לרעייה והתמורה לאשם דהואיל וס"ף ס"ף
 דמיה לא קרבי לא איכפז ליה אי מקריב לה והוא לא נתכפר עדיין דהתמורה לא
 כפרה לו דאין דבר בעצירה מכפר על חטא התמורה בנא בעצירה ששבר על לא אחילופי
 אבל בנא בהינעא דהיינו אשם שפירש דלא ארי לאחילופי דהא אש מלאה לאחילופי
 קודם כפרה שני לא איכפז לן כי קריב וכו' רועה אימא מודה לכו לרבנן אשכנזי
 תנא בברייתא. ואי תנא אשם שמתו בעליו ה"ל בהינעא ק"ל אליעזר ימותו משום דלי
 מתלפן ליתא אחר אבל תמורת אשם מתלפן אימא לא אשכנזי תנא תמורת אשם
 ע"כ. והוא אחר מן הרסום וריבא רש"י ז"ל והרנ"ג ז"ל. עוד נרסא בנמרה לינעא
 קאמרינא שאינו דפוסם והאיכא דאמרי על אותו הלינעא קאמרינא דהא קאי נקטיה
 דקאי האיכא. דאמרי ליתא קמא דנמנמא דפוסם רחמי להעתיקו כאן אמר רב
 נתנן אמר רבנא דר אבויא לא סנו דפליגי אלא לפני כפרה דרבנן (בבבא כר הלאן וכו')
 צפירי רבנא ז"ל) סבירי ה"ל וד ה"ל מורה אשם וירעה ליה דמיו לנדבה וכו'
 אלעזר סבר לנדבה יחיד אויל אבל לאחר כפרה כיון דהא זכר הוא וחי להקדשה
 קפריי קריב עמו עולה ופריקין והא תני רב חנינא לכושי לריב"ל דאמר ולד ראשון
 קרב ולד שני אינו קריב והא וד שני הוא התמורה קרי ולד רש"י דאמר אחר קארי
 הלא אימא ביבא צדמיו על וד עולה והואיל וריבא שם עולה ע"כ. ואימא להא
 לינעא קאמרינא צפירי הרנ"ג ז"ל וכמו ברמתי אבל צפירי רש"י ז"ל ליה: ור'
 אליעזר אומר יבוא צדמיו עולה עולה צדמיו אין אבל גוסו לא אמרינן דקריב עולה
 ואש"כ שמקרינא לעמוד אבל גורה לאחר כפרה שנתכפר בנמרה אשם לפני כפרה עולה
 שרת ליה שבתא ע"כ ואי צדמיו עולה עולה נמי קודם כפרה מקריב ליה לנא ודבר
 מייחי אחר לאשם ואי אפשר לשנות זבח לזבח אחר כל זמן שעומד לשמו ה"ל מפרשינן
 ליה ההם בפסחים פרק אלו דברים ע"כ: ד והוא אף הנרבה עולה היא
 בתימא דפרש"י קא מפרש מאי צפירי וצ"כ פרש"י וקרא פ' שני איכא נבי פלוגתא
 אחרתי בין ר' אליעזר ואשכנזי דומה לזו ואימא נמי התם להא ואלא אף נדבה וכו':
 עבודתה ועורה בפרק הגולל ע"כ דף ק"ט ע"כ פירש רש"י ז"ל אצרייתא דמייחי
 ההם עבודהה שבר עבודהה דהיינו בנמרה. וביד פ"ג דהלכות מעשה הקרבנות סימן
 ז': ואע"פ שבהן כלומר ואשלו הוא כסן רש"י ז"ל משמע מתוך פירושו ז"ל ללא
 הוא נרים שהוא כסן: ד תמורת הבהור והמעשר בנמרה ר"פ ב"ש דף ל"ז.
 ובפ' שני דנכורות דף ס"ו. והרא"ש ז"ל ס"פ כל פסולי. וביד רפ"ג דהלכות תמורה
 וסימן ג': ויאכלו בבורח דבעלים לתמורת כבוד ומעשר אינה קריבה כיון שאינו
 תמימים וליף לה סם בנכחים בנך בל"ז לר' יוסף הגלילי מדכתיב גבי כבוד כיון שאין
 רנים קדש הם קרבינן ואין תמורת כבוד ומעשר ופסקו קריב ר"פ ב"ש דף ל"ז.
 איה ליה דכל לשון רבים לכתיב גבי כבוד אף דמס תורוק על המזבח ואת חלבת
 קטידר קאי ללמד על מעשר ופסקו דבעי מין דמיו ואימורים לבני מזבח כבוד וכן
 לשון רבים למעושי תמורתן ולר' ישמעאל דמוקי ליה בצרייתא לכוליה קרא אצבור וכן
 רבים לכתיב בקרא קאי אצבור שור וצבור כשז וצבור על דכתיב ברישית דקרא תמורת
 מעשר יליף ג"כ עברה עברה מנכור דאינה קריבה ופסקו נמי ההם דרש"י לה מאס
 כשז דכתיב גבי שלמים אש יחירה לרבות תמורת השבח אחר הפסח שנתקרב שלמים:
 שכל הקדשים נמכרין באימורים וכו' אש הומונו נמכרין באימורים שהנחתם
 להקדש ופלו עלייה וכו' ומכרין באימורים: ויש להם פרוין סם חוספות ז"ל. ובנמרה בפ"ק דמלתיין פרק
 התערוכות דף ע"ה: ויש להם פרוין סם חוספות ז"ל. ובנמרה בפ"ק דמלתיין פרק
 פ'. ופירוש ויש להם פרוין לשאר קדשים להוילום לחולין לשנו ושהעבד. ולהתמורתין

נמי פרוין לאחר שהומונו: חוץ מן הבהור ומן המעשר שאע"פ שהומונו אינו יכול
 להוילום מקדושהו דנכבוד כתיב לא תסדה ובמעשר כתיב לא יאכל ותמורתו נמי אין
 לה פרוין. ופשוט הוא שצריך להעביר הקולמוס על החלוקה שהיא יחירה ופסולה
 במשה: ובאין מחו"ל לראיין שאר קדשים כדאמרינן בנמנמא רפ"ח כל קרבנות הצבור
 והיחיד דלפ"ה מחו"ל לארץ חוץ מן הבהור ומן המעשר בנמרה בנמרה לכתחלה מחו"ל אבל אם
 בנא תמימים יקרבו בעלי נומין יאכלו בנמנן לנעלים כבוד לכהן ומעשר ישראל ונמ'
 פירך ענה דמתמיתין ורמיהו דתן בס"פ בנמרה דמסתת חלה בן אשירם העלה בכורות
 מבבל ולא קבלו ממנו ומשני רב חסדא דמתמיתין ר' ישמעאל: היא והיה שלמי תלה
 ר' עקיבא היא דתני ר' עקיבא אומר יכול יעלה אדם כבוד מחו"ל לארץ בנמנן שבות
 המקדש קיים ויקריבו ת"ל ואלתא לפני ה' אלהיך מעשר דנגך והירושך ויהיך ובתורת
 בקרך ולאך ממקום אשם מעלה מעשר דנן מהס אהם מעלה כבוד ומקום שאי אהם
 מעלה מעשר דנן אי אהם מעלה כבוד ור' ישמעאל דריש לקרא להרשא אחרתי. וכתבו
 חוס' ז"ל דל"מ צדשד יקרבו דמית ליה מרשא דפרי דכתיב רק דקדש אר
 יהיו לך תשא וזאת מכלן שמביאים קדשים מחו"ל לארץ יכול אף כבוד ומעשר כן ת"ל
 רק והיינו דוקא לכתחלה הוא דליממשו דבנא איירי ביה קרא דכתיב תשא וזאת והיינו
 לכתחלה ע"כ. ועיין במ"ש שם כוף חלה כמה שפירך הירושלמי. ופסקו הלכה כר'
 עקיבא דלמיתין ליה יקרבו וכמו שכתב רש"י ז"ל. ויחלה להם בנא בנא בנא תמימים
 בפ"ק דב"ק דף י"ב וכתבו שם חוספות ז"ל דקרא היה נראה לנדם ר' ישמעאל דהס
 פירך אמתיתין שאמרה יקרבו מנן חוספות שביבא בכורות מבבל ולא קבלו ממנו
 ומשני שהפסח כר' ישמעאל ודנן אשירם כר' עקיבא ע"כ. פירוש שנתקבא ר"ש
 דרבינן דמתמיתין רבינן ר' ישמעאל. ויחלה נמי בפ"ק דמלתיין דף ח'. והס' נמי
 קרני ר' שמואל וכתבו שם בגליון דקמס ההם לאקאמי מתמיתין דההם וצרייתא דהס
 כר"ש ולא נקט ר' ישמעאל משום דר"ש מוכר במשהה כהא ע"כ וכן נראה שחלו
 הוכחות ז"ל ג"כ שם פ"ק דב"ק. וזכר נמ"ל לעיל רפ"ח. וביד פ"ג דהלכות כבוד
 סימן ה': אר"ש מה שם אין כבוד ומעשר בנמנן מחו"ל לארץ שכתבו כבוד
 יש להם פסחים וכו'. פרנסה תקיף ענין דלאמרינן בעלמא שריבא הארון רש"י ז"ל
 בכתיבת יד: אע"פ שגורלד לו מוס נוסחא אחרתא אש"כ שגורלד לכן מוס:

פרק ד ולד המאת וכו'

פרק ד ולד המאת וכו' ירושלמי דפסחים פרק מי שהיה עמה ודיומא פ' שני
 שפירי. ובנמרה בעי מ"ג דלא תני להו לכולהו חמס חטאות בדיי הדדי
 אלא מפסיק בין תלת קמאי להרי ביראי ומשני רישא פסיקא ליה לעולם תחת
 ואשילו לא כפרו בעלים סיפא לא. פסיקא ליה. ודבר פירך למה ליה למתנייה להא
 מתניתין דתני וימני כהא גבי תמורה והוא שפירש רפ"ג וימני תנא כהא תמורה
 ויחיד דתני תמורה תנא נמי מעילה אבן נרדא ויחיד דתנא נמי מעילה מועלין
 ואין מועלין תנא נמי ההם תמורה אבן נרדא. וביד כוליה פירקין רפ"ד דהלכות
 פסולי המוקדשין וסימן א' וסימן ב' ד' ופ"ג דהלכות מעילה סימן ד': ושארבה
 ובמצאת בעלת מוס רבא מפרש בנמרה דהא ושאבדה עולה לכהן ולכהן כמו
 שפירש רש"י ז"ל וריבא ליה לנתיבי אבדה גבי בעלת מוס דהא תנא אבדה גבי שפירש
 שנתה ה"ל ההם הוא דמטייל ליה אבדה להביאה למיתה משום דלא חויל למילתיה
 פירוש להקדשה דאשילו קודם אבדה ליה ראויה להקדשה דבת בנתה כתיב וזו עברה
 שכתה ופסקו ה"ל הנוף אבל בעלת מוס דלי לאו מומא חויל אימא לא תיהי לא אבדה
 להביאה למיתה. ואי תנא גבי בעלת מוס ה"ל הוא דמטייל ליה אבדה משום
 דלא חויל להקדשה בשום קרבן אבל עברה שנתה דחויל להקדשה בשאר קרבנות אימא
 לא תיהי ל"ל אבדה נריכא: אם משכבפרו מלאי: מונה אש כפרו והואיל הריבה וכן מוכח
 מפירוש רש"י ז"ל וז"ל על משנתו שנתה מונה בכתיבת יד אש כפרו הבעלים אחריו כן
 באתר חמות אשילו לרבנן דאמרי לקמן גבי בעלת מוס דהא תנא חטאת מלת אש
 שנתחלת לאחר שפירו הבעלים בנא מודו והואיל וריבא חרמי לרשותא דאבדה
 ובמלאת בעלת מוס ועוד דבעלים כפרו באחרת לאחר שנתחלת ודחו לה בידים ולא רנו לכפר
 בה בנא ודקו מודו דלמיתא אולא ולהכי נקט בעלת מוס דלי תמימה הואיל ומלאת קודם
 כפרה אשילו כפרו בעלים שזב באחרת רועה דבי נמירי סלכא למשה מסיי דלמיתא
 אולא היכא דנמלאת לאחר כפרה דחויל לה דחויה לגמרי ע"כ וק"ל לפירושו דכיון
 דבעלת מוס נמלאת היכי מנא לכפרוי דדחו לה בידים דלא רנו לכפר בה: חמיש
 המאות המתות סימן להס ו'ת'מ'ע' ו'ל' חטאת. ת'מורת חפ"ז. מ'תו בעלים
 נ'הכפרו בעלמא באתר. ע'ברה שנתה. פ'פירוש רש"י ז"ל ואשילו לרבנן דפליגי עליה
 דרבי וכו'. אמר המלקט כן פירש רש"י ז"ל כמו סתמתי אבל חוספות ז"ל כתבו
 דלא נסירא דמשמע לפירושו דרבי רשותא מביאין אותה ליה רעה דאמר רבא בנמרה אבדה
 דמשעתין משמע דרבי רשותא מביאין אותה ליה רעה דאמר רבא בנמרה אבדה
 ליה לאו שמה אבדה פירוש ואינה מהה אלא רועה ועוד וכו' ועוד וכו' לר' פירשו
 הם ז"ל דלכך נקט בעלת מוס לרבותא דמהו דחימא הואיל ואינה בה רשותא כ"כ
 דאבדה ובעלת מוס היא לה באבדה ליה רועה קמ"ל דלפ"ה מהה ע"כ. וז"ל
 בגליון אצריכותא סתמתי לעיל וז"ל גורסין אי תנא עברה שנתה ההם מהינא אבדה
 משום דחויל להקדשה בשאר קרבנות ומתינא אימא לא קמ"ל ופי' כיבא משמע פירוש דפירוש
 שמה אבדה משום דההם האבדה לא מהינא מידי דבלאו הכי אין קריבה בעילה דאין שום
 קרבן בעילה קרבן אבל עברה [שנתה] ראויה בשאר קרבנות ואי תנא בעלת מוס ההם מהינא
 אבדה למה ל"ל דאבדה ליה משום דלי לאו מומא חויל למילתיה מיד אבל עברה
 [שנתה] דלא חויל למילתיה אימא לא קמ"ל ופי' כיבא משמע פירוש דפירוש דפירוש דפירוש
 דרבי רשותא מביאין לרשייה ע"כ: ואם עד שלא כפרו הבעלים וכו' כלומר כל זמן
 שלא כפרו הבעלים אלא רנו להתכפר באחרת ותכרה קאי אשגרה [שנתה] דוקא דלי
 אבדה ובמלאת בעלת מוס ה"ל מהכחא וקיימי רש"י ז"ל. ובפסחים פרק מי שהיה
 עמה דף ל"ז מוכח דר"ש פ"ל דחוש: חטאות נומות בנל עיין וכתבו שם חוספות ז"ל
 דיש לדקדק כן מדקתיב בפרק שני דתמורה בצרייתא ר"ש אומר מוס העולה ממות
 ולד חטאת ותמורת חטאת וכו' ולא מפליגי כדמפלגי בריש ולד חטאת במתניתין באבדה

מלאכת שלמה

מסכת כריתות

בעורת האל יתברך שכרת על הברית שלש עשרה כריתות : נתחיל מסכת כריתות .

בזר צפ"ש שטי סימן ג' : ובעל אוב שם בראש הפרק . וא"ר יוחנן הכה גמרא :
 כפ"ד מיתות דנבי שקילות תנא בעל אוב וידעו אצל הכה לא מיני למיתני שלשים
 ושבעה כריתות לחייבו שלשים וז' תפלות דהא מניינא אמרינן דלחא לאשמועינן שאם
 עשאם כולם בטעם אחד חייב על כל א' וא' והני תרתי הויאלי וסנייס בלאו אחד
 נאמרו אינו חייב אלא אחת אבל לכתוב למימר הויאלי וסנייס בכתב א' נאמרו משום דחילוק
 השמות אינו תלוי בחילוק כריתות דהא מפסע שמן המעשה וכן שמן המעשה משום דלויכא
 שני לאיין על בשר אדם לא ייסך ובמתכוונתו לא תעשו כוונתו אע"ג דאיין בשמיס
 מעמינן אמרינן דכי עביד לכו בשונג כפדי כפדי דמיחייב על כל אחת ואחת .
 ור"ל מפרש טעמא דלא תני הכה וידעו משום שאין זו מעשה הלכך לאו בני קרבן
 הוא אלא בעל איב יש בו מעשה שמקטע צירופתו ומדבר משחיתו אבל ידעו העוב
 והבחחלל את השבת ביד רפ"א דלכות שבת : ושמוא שאכל את הקדש והבא
 אל המקדש שמוא והאובל חלב ודם . ביד רפ"א דהל' מ"א וזב"ה פ"ו וזב"ה
 דהלכות ספולו המוקדשין פ"ו י"ג . ושם תנא כי הוה אש"ג דלויכא כמה לאיין וכן
 נמי שם דם הוה אש"ג דלויכא כמה לאיין ובגמרא נאמרו מ"ט לא אמר כמר :
 פ"ח סימן ו' : והאובל והעושה מלאכה ביו"ט ביד רפ"א דהלכות שניית
 עשור : המפסע את השמן וכו' ביד רפ"א דהל' בילת מקדש משומה' עד סו' י"ב ובפ"א
 שני סו' פ"ב רפ"א פגול קדשים שחבז לאכלן חוץ לזמן או חוץ למקומן ע"כ . אמר
 הירושמי נריך למיקא או חוץ למקומן : פגול ושמוא נריך למיקא מלת מלת שמוא :
 השוחמז והמעלה בחוץ ביד פ"ח דהל' מעשה הקרבנות סו' כ' ג' . ובזבחים פ'
 השוחמז והמעלה דף ק"ו . והכא בנמכא נמי פרכין אמאי לא הני ממתני' שלשים והעב
 דלויכא נמי המעלה והמעלה פירוש המעלה אברי מיס דהיינו ששחטתה בעורה והמעלה
 אברי חוץ פ"א דהל' קדשים ששחטתה בחוץ דמיון דגמרינן לה בנביא או נ"ש
 כדליתא בהם ה"ל כל חד וחד נוף עזירה וחייב על כל אחד ואחד אפילו כהעלם
 אחד והא' לויכא לשנויי שם העלאת קתני כי היכי דקא חביב המהלל את השבת כהדא
 והטובד ע"ו ואש"ג דעובא הויבוי איכא דשאני שבתות וע"ו שכבר שנה לנו חילוקין
 טלחן במקומן במסכת שבת דתקן אבות מלאכות מ' חסר אחת ע"ו ונ"ו נמי פגול כפ"ד
 מיתות אחד השעבד ואחד השובט וכו' והע"ג דלא פירש החס הי מחייב אלא חל
 ותהא לו מחייב חדא אכולהו מ"מ תנא לכו דחייבין על ד' עבודות א"ל איכא שום
 ברייתא דחייבין מינה הילוך ואפשר דמקמי חילוק דתני ר' זמלי הכה אלו
 עבודות שחייבין על זדונם כרת ועל עונתם חטאת אלא לא תנא ששוחט
 והמעלה כפדי המעלה אברי פנים והמעלה אברי חוץ ולא ביום ברייתא ולשון גמרא
 קן בני העלאת מי קתני יהיון בניכיסון ופירוש בערבן בערבן קן מי איכא שום מסכתא
 שמה מסכת העלאת מספרשים שם דלישני הכי דשם העלאת קתני אלא כיון שפין
 לה מסכתא הוה נריך לפרש כהן המעלה ע"כ ואש"ג דלויכא לאשמועיה מלכות
 דר' יוסי הגלילי ורבנן דהס"פ פ' השוחט והמעלה כהדא מיהא לא חמינו כחתי ורפי
 בקשיא . והקשו שם ה"ס ז"ל הימא אמאי לא משני דהאי תמיחין דכריתות רי"ג
 הוה לשפר מקוטרי חוץ ע"כ : הפסח והבילה במ"ע פסח ר"ל שלא הקריב קרבן
 פסח בכוונתו . ופירש בחוספות ר"פ השוחט והמעלה וס' בנמרה נס כן . וביד רפ"א
 דהלכות מילה ורפ"א דהלכות חמץ וזמא ורפ"א דהלכות קרבן פסח . ובר"פ סגולא
 חפילין דחוק ללוקומה אפילו כר' עקיבא דלמיר דקרא דכתיב ושמרת את הקפה
 בראש המעדה מניינס ימימה לנעין פסח מימי דלא השיב לכו דלוקא השמר דלאו
 הוה לחשיב לכו אלא השמר דעשה כי האי חייב עשה וכדכתיבו כבר לעיל בשם
 הר"א"ש ז"ל : המפסע את הקמרת פירש רש"י ז"ל אכל המריח קמרת של בית
 המקדש לא אוהרה ולא כרת דרית אין זו משום מעילה ע"כ אבל תוס' והר"א"ש ז"ל
 כתבו דמעילה מיהא איכא קידם שזעלה המרוז כדאמרינן בנמרה הכה ובפרק כל
 ששם ע"כ . ובגמרא א"ר אלעזר א"ר הושעיל כל מקום שהיה מורא שני לאיין וכרת
 אחת חילוק חטאות ביניהם ומאי היא מפסע סני כתיב דלויכא ע"כ בשר אדם לא
 ייסך ובמתכוונתו לא תעשו כוונתו כרת אחת דכתיב איש אשר יקרא כוונתו ואשר יתן
 ממונו על זר וכרת מעמינו ואם עשה שיהיה שבעל א' חייב ששים אמר רב נחמן
 בר יצחק אף אין נמי תנינא המפסע את השמן המפסע את הקמרת והכא שמתן
 המעשה למה לי דתני המפסע את הקמרת מניינא אלא לאו הא קמ"ל הא קמ"ל
 לאו כפני עלמו וחייבין עליה כרת כפני עלמה פירוש לאו דכתיב והקמרת אשר תעשה
 במתכוונתו לא תעשו כרת דכתיב איש אשר יעשה כוונתו לכריתו כה וכרת אף מפסע
 שמן וכן נמי כתיב דלאו כפני עלמו חייבין עליהם כפני עלמו וכי תימא דקא בעי הנא
 למיתני פסומים ספולו הדדי יתימניהו אפכא המפסע את הקמרת והמפסע את השמן
 והכא בשמן המעשה אמאי פליגי לכתן אלא לאו הא קמ"ל דים חילוק חטאות ביניהם
 ש"מ ע"כ . אלא כפ"ד ז"ל לא כרס' להאי אף אין נמי תנינא ובתב שפירוש מאובש
 הוה ובתלמודים העושים אלא הרגמיה ז"ל גרסו לה . ומלאתי כתוב בגליון הפסח
 הוה והיא וכו' קאי לי אמאי לא חביב מכלל אביו ואמרו דלכא נמי לית בכוונתו
 ואין לומר משום דאין כפן לאו דהא קתני פסח ומילה אף על גב דאין
 ביה לאו . ונראה לי פסח ומילה מכל מקום יש ביה מעשה בעשיית מומו אלא
 מקלן אינו עשה מעשה כלל ע"כ . וכתבו תוס' ז"ל הפסח והמילה כפ"ד הקשה
 הר"ר

פרק א כתב הר"ר יוסף ז"ל בפסחים ה"י נקוד בנתיבות : שלשים ושש כריתות פ'
 כשוחט והמעלה דק"ו . וכל הכ כריתות כמזיד בלא התראה אלא הי איכא התראה
 יש מהן במתן ויש מהן בסקילה ויש מהן במלקות ובסוגו בחטאת והאי דנקט ברישא עריות
 דאם דלמח אב וכלה והדר פסיק ותני בני בני הבא על הזכור ועל הבתולה והדר מתחיל
 למיתני אשה ובתה ולא קתני כולה כפדי הדדי בקמיתא משום דקיס לן בנסהדרין דכל הני
 דנקט אס ואשה אב וכלה והבא על הזכור ועל הבתולה דיימיהו בסקילה ולהכי תננה ברישא
 משום דתמורות משאר מיתות כ"ד רש"י ז"ל . והוא מנה הלואין ופסקוי הכריתות שכל
 אחד ואחד מן הל"ו כריתות והעתיק בח"ל הכריתות ע"ס . וכתבו תוס' בכריתות ד'
 וגם בתוספי' הר"א"ש ז"ל כ"י מדמנה רש"י ז"ל הלואין כזוין משמע לפי שיטתו שאין
 קרבן אלא על לאו ומ"ס פסח ומילה דמנות עשה מינה הלכך לית בכו קרבן ולא
 נכירא דכפדיא אמרינן כפ' בתרא דמכות דקרבן לא בעי אוהרה דקאמר ההא ודלמא
 אוהרה לקרבן דהא פסח ומילה לית בכו אוהרה ולא מויתרי קרבן בהם לאו היינו
 טעמא אלא משום דליתקס כל התורה כולה לע"ו מה ע"ו שז ולא תעשה אף כל שב
 ולא תעשה לאפקוי הני דקום עשה מינה וגם כרת לא בעי לאו כדלמרינן ברשם אלו
 הן הלואין דכרת לא בעי אוהרה ולא היה נריך רש"י ז"ל מנות כאן הלואין והא
 דלמרינן לקמן בנמרה דקרבן אלאו קתני אלאו ה"ק קתני אלאו קתני אלאו דלאר
 דחאנא לא תעביד ולא אקום עביד ולא אלאו דכתיב בקרא קאמר והא דתקן הפסח
 והמילה מנות עשה פירוש קום עשה מינה ולהכי אין בהם קרבן ומינה כפ' השוחט
 והמעלה משמע דפירושא דפסח ומילה מ"ע דלויכא בכו עשה ולא אוהרה דפרקי דכרת
 כה דתקן הפסח והמילה מילה תיני בק"ו אוהרה ומה מויתרי קרבן כה הוה רש"י
 שעט א"ר שכוהר . ומאי פריך לישני הא דתקן מ"ע היינו קום עשה ולעולם אוהרה
 איכא ועמלה עליו הכתוב כאלו עבר לאו מק"ו מויתרי וכן כפ' המולא חפילין דקאמר
 הא דתקן הפסח והמילה במ"ע הא לאו לויכא ואם איתא הא דר' אלעאי דבבבא פן
 ולא סו' לאו א"כ לאו נמי איכא ושמרת את החוקה ומשני שמרת דעשה עשה אלא
 משמע דפסח ומילה מ"ע דוקא ולא אוהרה ומשמע הא בלתיק איכא אוהרה והיא
 הנורמת הקרבן . וי"ל דודאי פסחא דמהנינן משמע ג"כ שאין כהן אלא מ"ע ולא
 אוהרה ומינה לנעין פסח קרבן וחייב קרבן אי חשך לפרש אלא קום עשה כדליתא
 כפ' בתרא דמכות עכ"ל תוספי' הר"א"ש ז"ל . וכתבו רש"י ז"ל וכל הני כריתות אי לא
 אחרו בכו מיתת כ"ד להך דשיך בכו מיתה מידי מיתת כ"ד הוה דינאו ומידי כרת לא
 ילא וכרת הוה שמת בלא בניס ע"כ . ובגמרא פריך מניינא למה לי ומשני ח"ר ויהן
 שאם עשאן כולן בטעם אחד חייב על כל אחת ואחת ונפקא לן מקרא דכתיב ולא
 אשה בתרא טומאתה לא תקרב להאק על א' אשה מלמל כהן ולכה לא הקרב .
 ובעי' בנמרה היכי משכחת לנשלים ותרבע חטאות בחד נברא דהאי תנא במאי קתני
 אי נגדרי דל האשה הנרצעת לבהמה וזכרה לה חדא אי כפני קתני כוון כהעלמה
 לכנה וכן בעלם ולהחמיס ולהחמס ולבהמה וכן כוון דל מהוון הכה על הזכור ועל הבתולה
 ובניי בתרא טומאתה עכ"ל תוספי' הר"א"ש ז"ל . וכתבו רש"י ז"ל וכל הני כריתות אי לא
 והכיו זכור עליו ור' ישמעאל הוה דלמיר חייב שהים ובמנדף סבר לה כר' עקיבא
 דר' עקיבא הוה דמחייב קרבן במנדף כמו שכתבו בסמוך כפ"ד . ור' אלעזר הוה
 לעולם נגדרי קתני ודקא קאי לן דל אשה נרצעת הוי הנא שלשים ושלשה חטאות
 חביב בתרא כהעלם אחד ורש"י חתב נרצעת ופסח ומילה כפ"ד ומינה שלשים ושלשה
 כריתות דכמו דפסח ומילה לית בכו קרבן על שנתן אלא תני לכו לסיימי מנין
 הל"ו כריתות תנא נמי אשה הנרצעת לסיימי אש"ג דנגדרי קתני וליא . ופרכין
 חו בגמרא היכי מני שלשים וס' ותו לא . דהא שבת מ' חסר אחר הויין וליתי
 כשנים וחמש כריתות ומשני ר' יוחנן דהא חתני שנת שבת דמחייב סהיט חול
 וידון מלאכות יודע שמתלכות הללו חסרות בשבת דאי נמי עביד לכולהו אבות מלאכות
 תינו חייב אלא אחת דלויכא אלא חדא כנה ומתניחין בתר חוץ חטאות נקטיננה
 לכריתות והכי נמי מסתברא דכנגתה שבת קמייירי מדלתיב בני ע"ו במתניחין חדא
 והו לא מכלל דכנגתה ע"ו וידון עבודות קמייירי לוי כנגת עבודות וידון ע"ו איכא
 ד' חטאות כד' עבודות וזכור וקטור כיכוד והבתחילה ובגמרא מפרש שנתה ע"ו וידון
 עבודות היכי דמי . ורב אחא ברבי דרב איקא אמר לעולם ודון שבת ושנת מלאכות
 נמי קתני וליחבז ספי הנא לא מהדר אלא אמנות שחייבים עליהם כרת
 ובש שבת קתני ובס ע"ו קתני ולעולם ככל חדא וחדא איכא טובא דהא איכא בת בתה
 ובת בנה דכתיב ולא קתני אלא שם אשה ובתה קתני הכה נמי שם שבת ושם ע"ו
 קתני . וכתבו תוס' בשם הר"ר ז"ל ואש"ג דהנא אס ואשה אביו וס' וכלל וז'
 משום דאיין חייב על אשת אביו ואחר חייב משום אס ע"כ . הבא על כל האם
 וכו' ביד רש"י דהלכות איסורי ביאה : הבא על הזכור תימא דלא חני ככלל האם
 כריתות הכה על אביו והנא על אחי אביו וצירופתמי פריך לכו משהי כל סוס זכור
 אחד תוס' ז"ל בנסהדרין דף י"ד . וכבר כתבתי בפ"ד בשם רש"י ז"ל דנקט המסכת
 נקרא זכור : ועל אשת אחי אביו בנא וי תירא ונריך למחוק אותה . ופירש רש"י
 ז"ל והא דלא קתני כרת לא כהנא א' אמו ולא כהא אס המוהו דשנית הן מד' כרת
 דלא כתיבי בצירייתא ע"כ . והבגמרא מתניחין אליכא דר"ע דמחייב קרבן במנדף
 דהיינו מנדף את השם ורבנן פליגי עליה וס"ל דמנדף היינו עובד ע"ו ולדידהו סמי
 ממתיחין מנדף ותי מנדף את השם דלפי ליה כרת מפסח כמו שכתבו לקמן סוף
 סימן כ' דף נל"ט : והעובר ע"ז ביד רש"י דהלכות ע"ו : והגותן מוורעו ס' כ

הר"ר חלקן למה לי טעמא דמילה משום שהיא מ"ט הוספה לי היתוך יתחייב קרבן אם זכור הוא ימול את עמו ואם לא ירצה בזה לא יתחייב קרבן והאין זכור ה"ז יבוא קרבן וי"ל כיון ששחרם דכיון שלא מל בשער שהיה לאל לז' יתחייב קרבן כשזכור. והראש"ל ז"ל תיחד לאבן פסח נקם במילה עממא דמ"ט ה"ז שנקמה כניד אחר שזכור שהוא ערל והיה לו להביא קרבן על ששגג כשהיה יכול למול. עוד כתבו חוס' ז"ל דהקשה הר"ר יעקב מאורוניאש אהתי לא תני פורק עול ומפר ברית ומנלה פנים בבורה דנסקף לן כרת במסכת שבעות מדכתיב דבר ה' בזה והיא מנחתו הכר וי"ל דמתחיתן אליבא דרבנן וכתיב הוא דדריש ההם אי נמי אליבא דרבי נמי לא מני למתנייהו דהא מסיבת נפקא לן חייבין על שגגתו הטאת מהאבות אשה דדרשינן מה אהות אשה מיוחדת שהיבין על זדונה כרת ועל שגגתה הטאת אף כל וס' ויבא נמי כימא ניה אהות אשה מיוחדת דכתיב בה לאו אף כל וכו' ובהני לא כתיב בהו לאו ע"כ. והראש"ל ז"ל כתב עוד ונייחו מתחיתן לא אהיה כרבי דלדידיה ה"מ למתנייהו ויתני יתא פורק עול ומנלה פנים בבורה שלא כהכלה ומפר ברית שאין צדק לאו כי היכי דהנא יתא פסח ומילה ע"כ ובגלוי הירך דפורק עול היינו עובד ע"ז ומפר ברית היינו מילה ומנלה פנים מוכח דלאו היינו כרת גמור אלא מניסין אורח לכפה אי נמי לא מייתו עליהו קרבן ולא היו דומיא דאהות אשה דליבא דר"ש ע"כ. ועיין חוס' פ' ויט הכפורים דף פ"ו. וביד פ"א דהלכות שגגות קא מני ארבעים ושלש בעירות שחייב מציא חטאת קבועה על שגגת כריתות שבעירות כ"ז ובשאר בעירות י"ו: ב ע"ל לאו דוקא דהא חסר פסח ומילה חוס' ז"ל. וביד רפ"א דהלכות שגגות: ועל שגגות חטאת דמיקל ליה מעו"ל דכתיב בה וכו' ויהי ולא תשאו את כל המלות וגו' דלמידי בע"ז דלמר מר שקילה ע"ז כנגד כל הבורה דהא כתוב בה מנחה ומנחה בה קרבן והקריבה עו נח שגגתה ומקרינן מה ע"ז שהיבין על זדונו כרת חייבין על שגגתה הטאת חטאת הני כריתות שגג דערייתו אמו וכו' כסבור שהיה אהות והבא על הכריתים ועל בהמה בשגג כסבור לבוא על אשה וכו' כדרכה ובה על הזכר או על הבהמה ואח"כ טרע לו דזכר הוא או בהמה היא חייב חטאת: ועל לא הודיע שיהיה אשם תלוי דלא אחייע אי צא על אשתו שלא כדרכה או זכר או בהמה והכ"ז דלמידי: והאשה המביאה "האשה" פירש רש"י ז"ל חור דהשלים לפרש שגגת כ"ז חור דלא קא"י בגל אלא סודע דפירש חס"י ותמתיי שאינו מונע בתלמוד הרב ר' זללאל אשכנזי ז"ל נמי דסבורה להביא אדם והביאה בהמה ונהה דסבור סבורה היא מנדף כסבור מנדף היא סס בן שתי אוחיות ובידק סס בן ד' אוחיות דלמינו חייב אלא על סס של ד' אוחיות. ע"ז כסבור זכות וקישור אהרה תורה ולא סתתוהאשה ויטין דלפרש עבודות אלה עבודות הם. מולך כסבור להעביר אדם אחר והעביר את בנו. בעל אונן נתכוון לכסף אחר. שבת כסבור חל קטש כסבור בשך חולין הוא מהקדש כסבור בית אחר הוא חלץ כסבור שומן הוא. ודס כסבור שחולן ל"א סס כסבור שדס חטאים או דס דניס הוא לשן מורי ז"ל. ונחור ופולו כסבור כר הוא. שדס בחוץ כסבור ביהות חולין הוא. מעלה לאהר אהור בהמות הקריב בהמה וכסבור בהמות אלו של גבור הן מותרות. ומיקס לקבא בהמת ימיר. פסח יוסי כפור כסבור בבורה. אבל אומר מותר לגמרי שערך על הנוף וכמאלו סקן יוסי סממנים הכהנים בבורה. אבל אומר מותר לגמרי שערך על הנוף לא שגג הוא אלא חטא הוא וקבור רש"י ז"ל. וכתבו עליו חוס' והראש"ל ז"ל דלא כתיבא הא דקאמר לא אומר מותר פטור דהא חמירין השוכח עיקר שבת אינו חייב אלא חמת ועיקר לה בחינוך ששגגה לבין העו"ל ואין לך אומר מותר גדול מזה והביא דבשגגה פרס לאומר מותר דניו נותן ז"ל דשאי"ה ההם דשוכח שגגה כתיב ע"כ: חוץ מן הדיממא מקדשו וקדשו מפני שהוא בעולה היורה ויורה נגמרת פריך ולהני נמי חמי טעור עליו וי"ל שאין חטאי חלוי צא אלא על ספק חטאי קבועה וכדתינן לקמן צפ' בתרא ותיך ר"ל כי קתיי מידעס דליחיה לחטאייה ורחמנא ספריה אכל עבר עליו וי"ל ליהיה לחטאייה דהא כפר עליו וי"ל ור"י תיך דמתחיתן במשעס דקאמר לא צעיקה דליכפר עליו וי"ל דאי הכר ציה בתר וי"ל צע"י לאחויי אשם תלוי וי"ל סבר מנעט נמי מכפר עליה וי"ל ובפלוגתא דרש"י ורשב"א דאחויי וכו' אבין כר"י ורשב"א כר"ל. וביד פ"א דהלכות פסולי המוקדשין סימן י"ג ובפ"א דהלכות שגגות סימן ה': והבמים אומרים אף המנדף מפרס בהמא דמטוס דשמעו ליה רבנן לר"ע דהתי אוב ולא תני ידעווי ח"ל מ"ט ידעווי דלא מייתי קרבן מטוס לית ביה מעשה מנדף נמי לית תני מעשה ור"ע סבר מנדף עקימת פיו היא מעשה ובעל אוב הקשה זרותותיו הוי מעשה אבל ידעווי אפילו עקימת שפתיה ליבא דהכנסת ע"ס ידעווי אינו מדבר בשגגת מעשה אלא לאחר מעשה שהוא כפיו מדבר העם מאליו וכל זה הוא אליבא דר"ל דס"ל דר"ע בעי מעשה זוטא אבל לר"י רביה דר"ל דר"ע לא צע"י מעשה כלל ומתחיתן דנקם אוב ה"ל ידעווי משום דשתיס צללו אחד נאמרו וכו' כמו ספירס הרמב"ם ז"ל ורעו"ל קשה לרש"י ז"ל אליבא דר"י מאי דקתי אף וחס' ז"ל תרטי דלדידיה נאמר דקתי אהתי דהתי על אלו וכו' ועל לא הודיע שיהיה אשם תלוי חוץ ממומחיתן מקדשו וקדשו וקאמר אף המנדף אינו מביא על לא הודיע שלו אשם חלוי ע"כ: יצא אומר שאינו עושה מעשה אף ומנדף מעשה. ונר"ל צדן הא דבעי למתיי יתא מנדף ובעל אוב חלה מתרהי נקם ומנדף אייטריך ליה סר"א כואל וכתבו ברית נמוקס קרבן דס"ל לר"ע דמנדף היינו מנדף את הסס וסוקין דקרבן ע"ז דלפיל מניה צפ' סלח לך אימא מודו ליה לר"ע קמ"י. ואיהו לפלוגתא דר"י עקיבס והכמים בג"ל מיהות דף ס"ג ובתוספות ל"י מלתיי כתיב על כותיה התלמוד והברייתא דליחיה בנפיה דכ"י קאמרי ליה רבנן לר"ע מי סבת מנדף היינו מנדף את הסס לא מנדף היינו עינד ע"ז אלא כרת במנדף את ד' מנא להו דכתיב במנדף את ה' ופשא חטאו וכתיב כנסת חטאו יתא מה להלן כרת אף כלא כרת ה"ב רש"י ז"ל. גמרת הר"ר את ה' הוא מנדף יתא בן יהודה אומר כאלס האומר יתפא ח"ב העברה והסרת קמרת מנדף את ה' הוא רב"ש אומר כאלס האומר גירפיה הקערה ולא הסרת קסבר מנדף היינו עובד ע"ז ופירש רש"י ז"ל גרפת ריש מתחלתה בגלית קמח את העקרה מן ההכשול והסרת גם את העץ

קסבר מנדף היינו מנדף את ה' ומילתא דבה עביד פשעס ידו בעיקר. ולא חסרת קסבר היינו עביד ע"ז כיון שאור ומומר לע"ז ללא מילתא רבא היא כולי האי ע"כ. ג' כמין בהמה חיה ועוף עיין בגמ' כר"פ י"ג בכור ובגדה ה' המסלת סימן ב': המפלת סנדל עיין בגמ' סס פ' המפלת סי' ד': וכן שפחה שהפילה מביאה קרבן ונאכל מפק' לה בגריותה בגמרא דכתיב בני ישראל אין לי אלא בני ישראל גיורת שפחה אפילו שאינה מסותרת מין ת"ל אשה כי תוריש אשה רבייה הוא: ד' אלו מביאות ואינו נאכל וכו' פ"א דהלכות מחסרי כפרה סימן ז': מין פטור כולו דתינן לקמן בסמוך ספיר מלא מים וכו'. כפירוס רעו"ל דדוקא חטאת שגגה על חטאת. אמר המלקט נראה שהיה צ"ל דדוקא חטאת שגגה על חטא אית ליה לר' יובי לקמן צפ' דס שחיטה דאין תנאי וכו'. ופי' הראש"ל ז"ל דר' יובי לפרש דכרי ח"ק חתא. ומייתו חרוייכו חטא שטף על הספק ומתינן ז"ל אחת מביאה עולה ומתנה בנדבה או בחובה וה"ל דמלו לאתויי חדא עולה ומתנו אלא דהכי עדיפא פסי כיון דעולה בזה נדבה אכל חטאת אחת ונזילות בין שתינן דמטורה חריוו להביאה חסוס ספק חולין בעורה אלא דלי קרא צפ"ק דמיר צד"ל ז"ל: עומדות באחת הר"א ז"ל מחק מלת כחות: ד' ר"ש מחייב ביוצא דופן וכו' וימי חשב ליה ליה צפ' י"ג כבוד דמתינתין דהסס סימן ז' וגס בגדה ר"פ ז"ל דופן וכן כמות דוכתי וכן בח"כ ראש פרשס כי חורשי: ו המפלת אור לשבוינים ואחר וכו' צרפ"ק דפסחים. ונע"ד דקי הוא אס בערוס לאור סמומס וא' כמו אור לסמומס וא' וכמו אור סמומס ואחד וכמו שכתבתי שם דניס ספסח. ועיין בספר קרבן האלן פ' כי תוריש פקד נשיא. וז"ל רש"י ז"ל סס ד' פסחים מ"ט אור סמומס ואחד מיום פ' והאך הלא אהת מודים לנו שאס לא הפילה הלילה והפילה למחר: סמיכת אף כשהפילה אור לסמומס ואחד תחתיב שיהי לכל דבר ומן היום והלילה שזין: אם שורה לו לסמומס לא יאורה לו לקרבן בהמים סי' ועוד ראה אחרת הואיל וזהו לו כשומא שער שקיעת חטאת סל כמאי: דמיה סתרין ואס תראה לאחר שקיעת החמה דמיה סמאוס כאלו הוא רואה למחר ולמה לא יאוס לו אף ליתרין שקסם שאס הפיל למחר תחתיב קריתתחייב על קולד של לילו: לא אום אמרתם במפלת יום פ' וא' שכן יצאת לשעה הראויה לקרבן. לפיכך תחתיב בקרבן כהמשך זמן ז"ל ונע"ד דמיה סמומס כמפלת אור לסמומס ואחד שלא יצא מידו ולד הראשון לשעס הראויה להביא בה קרבן והדמים שאסס אומרים אינן מוכתינן שהרי הפילה חוץ מאלה דמיה של לילה עממה ופסוקים מן הקרבן עב"ל ז"ל. אור לסמומס ואחד ולא נקט אור למ' שכרי אינו טורע עד מ' וא"כ לא הפסר גליון. וז"ל הרמב"ם ז"ל והשעס סמממאס תחלין במפלת ליל פ' ואחד ולא הלפך צליל מ' וא' לזכר ונע"ד שדין שניהם אחד כמו שאמרתו הוא לפי שאי אפשר זה בשום פנים ממני' שיוולדת זכר חסירה לבעלה ז' ימים ואס בא עליה אחר קן והפילה יום מ' וא' דרך משל והיה הנפול צ"ע ימים ונחדך זמן זה אלא יתכוון מנחה הארס ומה שחאה חייבת עליו קרבן מחמתו כמו שהקדמנו. אבל יולדת נקבה ישאר לה ימימי מלאת אחר שהיא מותרת לבעלה ששים ושה ימים ואשך כגון זה שכתעבר ותפיל כפל שהיה לו יותר על מ' יום ולפי שהעבר באשכר ניוולדת נקבה דבר גליה בהלכה זו ובחתיבות ע"כ. ונראה דבאחרות דקאמר היינו מסכה ל' דכפיריקין דכסמוך: וב"ה ובחתיבות דכתיב לו נכת לרבות אור ס"א דמאי לנויכבא ובמלאת ימי טהרה תביא כבש אלא קרא יחירה לרבות ולחיי דקאמרי במתינתין מ"ט אור ס"א מיום ס"א לדברי צ"ש קאמרי. [הגה"ה ומלת לבן ולבת נמי ככר דרשו בה"כ לחייב על כל זין ועל כל גה ובת]: שהמפלת בתוך מלאת דמיה סמאוס נריכס להסלים מן יומאס של מפלת לאחר פ' פטור מן הקרבן הואיל ותוך מלאת הפילה הרגמ"ס ז"ל: ו האשה שיש עליה וכו' בח"כ ספ"ג דפ' כי תוריש. ואיהו צפ' נע פשוט דף קס"ז. ופירש סס רב"ש ז"ל ספק חמשה ילדות חמשה פגמים הפייה ספק רוח ספק ולד: ספק חמשה יזבות כיון מקוללות ממיינה ורחה חמשה חדשים שגגה ימים לופים ככל חדס ספק בימי גדס ספק בחוץ ז"ל יום שנין נדה ששה סס נמי זיהו ויחייב קרבן כיווא קרבן אחד ליטאר מטומאתה חור לחטאת וחור לעולה: ספק ה' זיבות ספק ה' לידות ברוב הוסמחאות ספק ה' לידות גרסינן דרישא ופילו כפירוס רש"י ז"ל לני יקייק ציה ספיר כסבר שאינו מוטעה. וביד פ"א דהלכות מחסרי כפרה סימן י' ובספ"ז דהלכות שר אבות כטומא סימן ג': והשאר עליה חובה דמתיא וכו' לנן רעו"ל עד ח"ל זאח חורת היוולדת. אמר המלקט זאת משמע על לידה אחת מביא זאת על שתי לידות חייב על כל אחת ואחת. [הגה"ה ובר"ס יולא דופן מפרס דליתמריק נמי לבן או לבת דסד"א הוי מילי בתרי עיבויי אבל נחד עיבורא כיון יקודה ותוקיב בני ר' חייא אימא ביהת קרבן בני ל' קמ"ל]. בגליות ודלות גרסינן והשאר עליה חובה דמיה דמיה דמיה לאכול בקדשים מ"מ נריכס להביא שאר וכן משמע בגמרא לעיל נבי המפלת אור לס"א אכל ציוס ס"א דכ"ע סברי שהביא שתי קרבנות ניליון. וז"ל הראש"ל ז"ל בגליות ודלות גרסינן והשאר עליה חובה דמיה דמיה דמיה לאכול בקדשים מ"מ נריכס להביא שאר וכן מוכח בגמרא אבל לפי חייבת להביא כל קרבנותיה ולספרים דגרסי ולין השאר עליה חובה ר"ל להביא קודם שהאכל בקדשים אלא בקרבן אחד אוכלת עכ"ל הראש"ל ז"ל: מעשה שעמרו קנין ארבעה רוקין. בדינריי זהב צני: אוביס קן צניי זכר וק"ל אחי לא תא: קן צנייר זכר וכן כספיס ה"מ למייתי ועמד קן בו צניי צרובע: עד שיהיו בדינרין פירוס של כסף כלומר שיהא צוול ומכאן מוכח שם צפ' נע פשוט דשאני לן צין דינרי צלל טן לדינרין צון לדינרי ר"ל של זכר ודינרין סס של כסף וכמו שרמזתי סס סימן ב'. וכן צננא בנרא דף קס"ז כתבו חוס' ז"ל שמאלו צבורת כהנים כהדיוס בדינרין של כסף והיא גירפא כנונה לפי סגינא אחר סס וכן הוא בתלמוד דפרוס אפילו צמונה על יד הרב ר' זללאל אשכנזי ז"ל. והיה בואתו הדבור ר"ש לוריא ז"ל ונראה דגרסי דגרסי צדרי

קדשים ח"ב גימל

מלאכת שלמה

סומאם כדלמרינן כפי' אור לייך ובהטו חייב כרת כאלפן ונכנס למקדש אבל באוכלין
 טמאין כסומאם דרבנן לא קיי חייב כרת אלא לאו בעלמא: ונכנס למקדש ושהה
 לא ידעין אי שהה במקדש קאמר או שהה באכילתו עכ"ל ז"ל: ונכנס למקדש
 טרום ועבד עבודה אבל בכניסה בלא עבודה לא מתייבב והכי הוה בהירא כז"כ
 תוס' ז"ל: ושהה כרדי אכילת פרס חייב קד' ז"ל. ולא קאי ושהה הכנס
 למקדש למה לא שהיה כיון שהיה בנדרה מתחייב עבודה היא דלפניו הם
 כפרק שני דשטות דקבעי טרום שהיה שיעור התעוררה הני מיני כשנמנה פסיס
 בהיכל אבל כשנמנה בתוך כשנכנס לאלתר חייב אלא ושהה קאי באכילתו אוכלין
 סמאין או כשהיהו משקין סמאין וכו' וכן פירש רש"י. ר' אלעזר גרסינן בני יוד
 דהא פליגי עליה ר' יהודה כדפירש ר' יוחנן ור' אבהו ר' אלעזר כדפירש ר' יוחנן ועין
 בת"כ פ' שמיני קרא דין וזכר אל תעבד כפרשה א': אם הפסיק דהכי או שנהן
 לתוכה מים כל שכן פסור. כך הניח הר"י יוסף ז"ל וכתב כן מנא"ל. פירוש וקאי
 ארביעיית דלפניו דהוי לטון קיבצה ע"כ. ואיתה תוס' פ' הדר דף ס"ד: פסור
 ולענין נתיבות כפי' פסק הרמב"ם ז"ל בספ"ו דהלכות טהרות כפי' סימן ל'
 דמשה: ד' יש אוכל אכילה אחת נמרה ס"פ הורק לטתא תוס' פ' חנוך דף
 פ'. וזמנא פ"ד חנוך דף ל"ד ובפרק שטות שחיס בתרא דף כ"ד ותוס' זכתיס
 פ' ז"ש דף מ"ד ור"י גיד הנשה ודס"פ כל הבשר ודס"ק דתמורה דף ג'. ועין
 בירושלמי ר"פ המינה: ועין כרז אלפס ז"ל בספ"ו חנוך דף ל"ד לבאר מהמניין
 דהא דשייך אמהתיין דהתם כמ"ס ע"ס ספ"ד חנוך. וגי' ספ"ד דהלכות מ"א
 ובפ"ח דהלכות פסולי הוקדשין סימן י"ט ובפ' שני דהלכות שנתת סימן ל'.
 כפירוש רש"י: באיסור גירודא כנון האוכל נבלת וכו'. אמר המלקט ז"ל כנון היכא
 דאמר שבוטה שלא אוכל חלב ודלתי חייב אלא מהוס חלב ולא מהוס שבוטה
 דאין איסור חל על איסור וכן אמר שאמר שלא אוכל עגבים ושכל אבל כפי' האיסור
 מוסף היכא דתייבב אחרים כנון איסורו או באיסור כנון היכא דכולל דברים
 הזאתים על דברים האסורין כנון נזיר שאמר שבוטה שלא אוכל תרתי ועגבים
 מנו דחל עליו איסור שבוטה אחרים חל עליו ומי אעגבים שלא אוכל תרתי ועגבים
 ואשם אחר וכו' אמרו לא תשיב חמשה כנון שבעה שלא יכלנה ואכילתו וכו' מרי
 דאיתיה בשאלה לא קמי. ומוקדשין דתני אע"ל דהוה בשאלה מ"מ השתא ששחטו
 וזרק דמן כהלכתן ליתיהו בשאלה. אבל ליכא לניומר דליתיהו בנכור שהרי קאמר
 בנמרה אקדשיה מנו דאיתוסף באיסור וכו' ואי הוה מיירי בנכור לא הוה אמר
 אקדשיה שהרי קדוש כפי' רחם תוס' ז"ל. אבל ע"ס כשבוטות דף כ"ד היכא בנמרה
 מאן דמוקי לה בנכור ולאכא כמס שמוי התם אכרעה דפריך התם משכחת לה
 חמס כנון שאמר שבוטה שלא אוכל המרים והלב דמנו דהוילן אחרים חויל נמי
 תחלו ומשני כי קתיי איסור הבא מאליו אבל איסור הבא מעצמו כנון ע"י שבוטה
 לא קתיי אע"ל דלית ליה כולל נמי באיסור הבא מעצמו ואיתא נמי מאן דמוקי
 לה התם אליבא דר' אליעזר דאמר ס"פ שני דהוריות הנטיא מביא שער ע"כ
 ובמסקנא מני הוסי' כי קתיי מרי דהוילן דוקא אמרתי דלית ביה משאך אבל
 שבוטה דחילא נמי אמרתי דלית ביה משאך כנון שאיתן ושלא איתן לא קתיי ע"כ.
 ונמנא פריך וליהוי חמש חטאות ונוקמה כנון דלאל כיה פינוג ומשי' בתרא בנמרה
 מיירי בשתי כהמות לא קמיירי וטת' ופינוג בתרא כהמה ליכא דפגול אית אלא כד'
 עבודות על דם הלבך לא חויל עליה נזיר. ודבר פריך והכי משכחת פגול ומתיר
 בתרא כהמה ע"ס ד' ומשי' כז"כ אחר קמיירי בשתי אברים לא קמיירי. ופרקי והא
 נמי משכחת ליה כד' אבר כנון וכו' ומשי' כז"כ אחר קמיירי בשתי יתיס לא קמיירי
 ופרקי ולא והא קתיי יוסי' וזיוס הכסוריס כהמת הוא דמתייבב וכתבת אית בה
 שני יתיס ותיירי ר"פ לכהי לא התא פגול דלא מיירי בשני יתיס חזנ'. ודף קיאי לך
 כותבא כנון דמליש לחלש בתמרי ושלטמו לככותבת אבל החלב עממו לך בו אלא
 כיה וכו' אלא כד' אית חמש חטאות ונוקמה לך כנון פגול מנכמה אחרת
 בהדס ולא משני כהני שמוי דקא משנין דקא עליה בנמרה ויהי ע"ס חטאות
 ונוקמה כנון דאלל נמי כיה דס סטורא וית' שלטי ומשני עליה דהתא בתרא אטלה
 קא מיירי בשתי אכילות לא קמיירי ושיעור חמסיס דאין בית הבליטה מחייב יתיר
 משני יתיס: ואשם מעלות כשאליו כנון כהן גבי אימורים וכו' והא' אב הרתה
 וכו' תוס' שבת פ"ק דף י"א ע"ה ע"כ דפ' עשירי דף ז"ב. ועין כן כשכתבו
 ע"ס בספ"ן ג' והוא מה שאכתוב בסמוך בס"ד כסס הרמב"ם ז"ל. וי"ס דברים א"ס
 היה שבת וכו'. ואיתה נמי בתוס' דשירובין פ' שני דף כ"ג דפ' בחולה כשאל דף י'
 וירושלמי ז"ל דפ' דשבת: והרצ"ה חייב פירוש הוילוא כפיו ואית דגרסי כהדיא
 כפיו וכן משמע קפ"י הרמב"ם ז"ל שאלתיק כסמך כס"ד. וכן כמה מקומות
 בתוספות: אמרו לו אינו כן השם. ע"ס בירושלמי מכיים בה איתו מן הסס שזה
 חייב משום תורה וזה חייב משום מניה ויזן ע"ס מה שאכתוב בסמוך בס"ד כסס
 תוס' ז"ל. וגי' פ"ג דהלכות שבת סימן ג'. ובפור א"ח סימן תרי"א. וכתב
 הרמב"ם ז"ל ואע"ל דלמרינן דהמוילא כפיו פסור שלא הוילא כדרך המוילאין ה"מ
 כי מוילא שאר חפציו כפיו אבל אוכל כדכרו והוילואו כפיו חייב ע"כ. וכן הוה
 פירוש ע"ס ס"פ הורק כמו שכתבתי ע"ס. והקשו תוס' ז"ל וכו' חייב זה לענין
 אכילה וי"ל דה"ל והוילואו כפיו כיון שהיהו כרה"י כפיו והוילואו כפיו חייב
 משום הוילא דנתייעתו היא הנחתה דהא מוילא שתי איתיות וכתבן כשהוא מהלך
 חייב דתייבבס וז' היא בתחת ע"כ: דף פירוש רש"י מת אחיו ובשאל לחי אחי
 איהי מנו דלחוסף בה איסורא לגבי שאר אחי אחיו איהוסף וכו' אמר המלקט גירסת
 רש"י ז"ל הכל בנמרה הכי מ"א חנוך ובשאל לחי אחיו מנו דלחוסף איסורא לגבי
 בני אחי אחיו איהוסף וכו': וחייב עליה שש חטאות הבא על כנון. פירוש שאל
 על אחו והוילד ממנה כ' וכל על אחת כ' וה"ל וליחוב עוד א' חמורו כנון
 ששאל בת כנון דלשאל הוילא או שאל עליה א' חמורו ומתייבב באיסור כולל
 דמנו דלחוסף בנדרה אשמו כנון אחתה ובתה אחר נמי כלל אמה משום א'
 חמורו ואע"ל דכבר אסורה עליו ועוד קשה אמאי לא תשיב א' חמורו ששאל בת

כן כנו באיסור כולל דהא מהמניין כר"מ אחי כליתא בנמרה ור"מ ס"ל איסור
 כולל כמהמניין לעיל דים אוכל אכילה אחת וי"ל דמהמניין לא מיירי בנבוא כסס
 בעמירה וא' חמורו וא' חמורו לא משכחת לה רק בנבוא כסס בעמירה ששאל שניה
 ולה התא אחת אחיו וברשיעה בר רשיעה דל"כ אשת אחיו לא משכחת לה תוס'
 כתיבה ד'. פ' רשיעה בר רשיעה מפורס דבדברי רש"י לקמן בספ"ן ז'. והבא
 על בת בתו וכו' ואחת אשתו שניה נמי א' חמורו שיהא אחת בתו כן
 האב כנון כתיבה לו בת מאשה אחרת ובשאל זה האב חמורו של בעל בתו ובשאל זה
 על בתו של חמורו שיהא לו בת בתו יהיה אחת אחת אשתו. ואומר הר"י ז"ל דלא גרס
 אחת אשתו דל"כ שבע או ואדתיי לעיל ע"ס ליתני שבע וא"ל וליחוב שבע וליחוב
 אחת אשתו כנון וכו' ותיירי כר"י ז"ל ענין דלא תני איסור הבא על בתו כן
 שמונה הבעל רק בקדושתו שמוסיף אחרים כמו קדושי חנוך ור"י ז"ל תרתי דלא נחת
 למיחוי כמהמניין רק באיסור מוסף ואחת אשתו לא משכחת לה רק באיסור כולל.
 עוד הקשו תוס' ז"ל הבא על בת בתו אשתו לא תני כדלמרינן בת כהן וכו' וכן
 מה שפירשתי דלא מיירי רק באיסור מוסף נחת. שפיר. עוד הקשו אמאי לא תני
 חמורו כנון ששאל בת בתו דנת בתו חמורו וי"ל דל"כ לא מיירי בעבד
 איסורא ומאי עמאל לא תני א' חמורו וא' חמורו דשניות הן ואזילו לר' יוסי
 נמי דמריי כבשר וקן ובשאל י"ל להי לא התא עלו חמורו לאו איסור כולל ואיפלו
 לר' חייא דלמור דאין לר' יוסי מתייבב תרתי משום איסור כולל היינו באיסור
 כולל משום ע"ס א' חמורו לאו משום א' חמורו נחת לדידיה נמי א"ל ונשאל
 חמורו דלא אמר כיון כמהמניין משום דקמי שמונת כן ע"כ: ואשת אחיו היינו אשת
 אחיו משום דאי מתייבב א' חמורו וכו' והלא דל"כ קדושי הוה קדושי הוה לכוון
 ומכאן משמע דלשאל אחיו מהמו בכרת מתייבב עליה חטאת וכל דלמטע ליה בת"כ
 היינו מעריכי אבל כרת אכילה תוס' ז"ל. כפירוש רש"י ותרתי כנון דליתא בתרא
 לנפא לחיו וכו'. אמר המלקט דוק בנמרה"ס ז"ל במה שפירש בה הסתיוק וזה קיבור
 לבואו כי לו הכת בתו אלא לא בשאלת לבא איהא חמורו על הקטן איהו משום
 אשת אחי אחיו וכשייבב איהו יתח אשתו כיון אשת אחי אחיו ואשת אחיו שני
 האיסורין כאין כהד ומנו דלחוסף בה איסורא גבי הוה כר' וכו'. וי"ל תוס' כר'י
 יד דלית ליה בתרא לנפא פירש הקונטרס כר' לר' דמהמניין מנו דלחוסף איסור לגבי
 בריה דקון משום אשת אב איסור נמי איסורא לגבי האב כנון משום אשת אב. וקשה
 שהרי דקון לא בעל נמי אסורה כבר משום אשת אחי אחיו וי"ל דלחוסף עליה
 משום אשת אב. לך פירש ר"י ז"ל דכבר דהכא היינו אבי סוף דמהמניין דה"ו
 אבי חנו של בעל וכו' מנו דלחוסף עליה איסורא לגבי בתרא דכבר דהיינו אחי
 סוף דמהמניין ואסורה לו משום אשת אחיו כשנשאל סוף דמשיקרא קודם שנשאל
 ונשאל כתיבה לכת אשתי שריא ליהויה וכלהו וכו' איהו אסורה לחיו משום
 אשת אחי איתוסף מני איסורא עליה לגבי בעל שהוא חייב עליה משום אשת אב
 וכי"ל מיקרי מוסף ואי"ג דכי שמונת הן ובאיסור כולל לא חויל באיסור מוסף
 חויל שפיר לכוון דמהמניין לא משכחת איסור מוסף אלא בשני שמונת דמנו
 דלחוסף עליה איסורא לגבי אחי בעל וכן בעלנו נוסף נמי עליה איסורא לגבי
 חמורו משום כהנו ע"כ: ואשת אחיו כנון ששאלת לחיו אחר מיתת כנון ואח"כ אחי
 אחיו וכו': ר' יוסי איסור אב עבר וכו' ירושלמי פ' שני דעניות פ' וכן הבא על
 בת אשתו חייב עליה בכל השמות הללו משום בת אשתו וכו' וזהו תוס' א"ח
 כנון כתיבה לכת אשתי אחת מאחיה משא אחרת ובשאל בעל אשה: וכן הבא
 על בת בת אשתו חייב עליה משום בת בת אשתו ובכל השמות הללו וה"ל כנא
 על בת כנה ע"ס בה חמשה שמונת הללו א"ל קתיי בת בתו וה"ל לכת כנה
 הרמב"ם ז"ל. כפירוש רש"י כסופ' ובה בת אשתו ואחיות אשתו משכחת לה כנון
 שאל אחת אשתו על בתו ואולי דמנה בת אחתה הבא חויל בת בת אשתו ואחת
 אשתו ע"כ. אמר המלקט הוא פירוש הרמב"ם ז"ל. פירש לפירוש ז"ל המשל כנון
 אחר שהיה כפיו ע"ס דיהה בת לכן וילדה לו בת ובא לכן על אחתה התם שהיה
 בת בתו וילדה ממנו בת נמלא סו דיהה אחתה חויל בת בת אשתו על אחר והיא
 ג"כ אחת אשתו שהרי חמיו לכן אית דיהה אחתה על אחר ואח"כ אחתה חויל
 הממורת אחתה דיהה אשת אחר ובה בתה ולאחר בעלה היא ג"כ בת בת אשתו
 ואחות אשתו: ר' יוחנן בן גורי אומר הבא וכו' ירושלמי ר"פ כהמניין על
 האנוסה ור"פ הכרפסיס ואיריין התם דמוטמס דהטעם וזהו בת כנה דפ' א' חמורו
 אחת וכן ריב"ז אמרו דבר אחר והבא בנמרה דהו רבא דילמא לא היא
 ע"כ ל"ק ריב"ז הכל אלא משום דשמות מוחלקים דמתקריא חמורו ומתקריא א' חמורו
 ומתקריא א' חמורו אבל גבי אחו וא' חמורו כנון דלכוון איתו ואת כנון מיקריין ואין
 שמונת מוחלקים אימא לא. אמר רב כחמן כן יתח לילמא ע"כ ל"ק סימבוס
 א"ל גבי אחו וא' חמורו כנון דמוטמס מוחלקים אבל כהן דלון נופים מוחלקים אימא כ'
 אביו ח"ל יוחנן ס"ל דלמור אשה הנה זמה היא הכתוב עשאל לכולם זמה אחת:
 בחורות ואם החבורה ואם חמורו כתוב בנמרה משה: ס"פ שני דהלכות א"ח ז'
 ביאה אשה אחת יכולה להיות חמורו וא' חמורו וא' חמורו וכו' ביהרע על דבר זה
 שכתב אשה וכן אחיה וכן אחותה ע"כ והוא מה שכתב פירוש רש"י: שלשלתן שם
 אחד הם דנחד קרא כתיבי ונחד לאו וכתוב בתוס' כתיבת יד ואע"ל דהבא על
 אחתה שיהא אחת אחיו ואחות אחו חייב שש אע"ל דשם אחד הוא התם משום
 כתיבת תלתא קראי אבל חמורו וא' חמורו וא' חמורו מהך קרא כפיו מ"ס הנה
 הנה זמה זמה ע"כ: ז' א"ד עקיבא שמואל וכו' עד סוף פירוש רש"י: ויקרא
 פ"א דנבואה דחטאות. ומתניין איהו כפ' אלו הן הליקין דף י"ד כתיבה יוס' כפ'
 ג' דהטעם: אמאום יתכן שיהו הנמוק דתן ליה כפ' שני דערבין סימן ד':
 שהלכו ליקח בהמה למשתה בנש של רבן גמליאל הבא וכו' כך ז"ל:
 הבא על אחותו וכו' משכחת לה ברבט קן רשע וכו' כדפירש רש"י. ובסוף
 לשנו כתוב וכן הדין על אחותו וכו' וי"ל הרמב"ם ז"ל וכל אחתה כנון על אחתה
 שיהא

שפיל אחותו מאכילו ואחותו אמו מן האב ומן האם ואחותו אביו מאמו פ"ב. וביד
 צ"ס דהלכות שנינו סימן נ': ד' ועוד שאלן מהך זה הויעד הרי"ה ז"ל וכתב כן
 מלאכי: מובי שחין לא אחרו במויבי שחין ממש אלא ככל מכה שמדולדל אבר מהמחה
 הרגומ"ם ז"ל: הולך לו ערב פסח הוסי' פ' בהמה המהסס דף ע"ג: ורוחבו עד
 שהוא מניח בו בשערה פירש הרגומ"ם ז"ל דכונתו אשמועינן דאשיל כי חתכו
 ופסקו בזה הענין פסור הכוסף ובעל הכתר לא עמיה אבר לאדם בשעת פירשתו
 דמיירי שמיך עמו בכה ע"כ וקרוי להאי מתינין איהא במסכת שמחות פ"ד סימן
 כ"ח: שהרבריים ק"ו פירוש אדם שמטמא מחיים לטובע זו כגון ארץ יהיה זו או
 מזרע ובאר הטומאות השרשות ממש אבר המדולדל זו סכור עם היות שי"ש זו
 טומאה בתיבתו בחיים וז"ל ה"ה דין שיטמא גם בתיבתו האבר שלו דבק והוא הי אחר
 שהוא מדולדל וע"כ הוא פסור בהמה שלא נמלא בה טומאה מחיים כלל אילו דין
 שצדק המדולדל בה יהיה פסור אחר שפדיון שהוא הי כן פירוש הרגומ"ם ז"ל אלא
 שהלשון מושק מספר קרבן אהרן: מ' ועוד שאלן ר"ע השוחט וכו' ביד פ' שפי
 דהלכות שנינו ס' ז' ובפ"ס ס' מ: או אחת על כל אחת ואחת כ"ל. וקשה
 דמאי קמיבעיא ליה תפיסיה ליה מנובל חמש כ"ס נדות לתרין לעיל דהייב על כל
 אחת ואחת ממש דהו גופיה מוחלקים אע"ל דשם אחד נדות בהן ויורין הראב"ד ז"ל
 בת"כ דנופי נדות פשיטא ליה דליתיה הוי מיכו גופי נדות מיבעיא ליה הי חשיבי
 לתק' א' לא וע"כ בספר קרבן אהרן שהארץ עוד לתרין: לא כך שאלן כ"ל:
 ואת המכהנה כבהנה הו"ה דהמ"ל הכהנה כחול מה שאין כן בזהר אלא אבז
 דקמ' ממשיל כחול קהמ מהרה מוחלקים ליה ז"ל. ובגמרא מוחלקים ס"ל ל"י יוס' ו
 בר"ה יהודה ור"ה בר"ה כ"ר פקיצא: צירף המעילה לזמן וכו' תוס' פ' שבעות
 שחיס דף כ"ג. בסוף פירוש רע"ז ופסק ההלכה שהאכל נותר מה' ונחיס וכו'.
 גם כספ' ההלכה והתמיון חייס מוחלקים בין להקל בין להחמיר. אמר המלקט פירש
 להקל כההיא דכתיבין לעיל בפירקין סימן ז': י' אמר ר' עקיבא האלמק' וכו'
 הוסי' שפ' ר"ס כלל גדול וכו' מתינין עם בירושלמי דף פ'. פירוש רע"ז ומשני
 דר' עקיבא הרהי בעל מנייה וכו' עד דהיינו זדון שבה ובגמ' מלאכות. אחר המלקט
 רע"ז פירש מתינין כמו שפירש רבה זרדן שבה ובגמ' מלאכות קא מיבעיא ליה
 ונרסין נדות דנופיה קמיבעיא ליה ופשיס ליה מנדות דנופיה מוחלקים הם ג"כ לכן
 הוי רב נהן בר הושעיא. אבל הרמב"ם ז"ל פירש דשנתה שבת ודון מלאכות קא מיבעיא
 ליה כמו שפירש רב הודא. דמיס שבין שבת לשבת מספקא ליה אי הויין ידועה
 להקל או לא ופשיס ליה דהויין ידועה להקל וקבלה מיניה ופשיס ליה נמי דוליה
 מלאכות כמלאכות דמיין ולא קבלה ידועה כהמה מתינין שבת ר"ס כלל גדול כמו
 שכתבתי עם ונרסין נדה וכן הני שמואל נדה וכן הני רב אלא בר הכהנה נדה:
 ומה אם הגדה שאין בה תוצאות הרבה. להאי דקאמר גמ' דמיבעיא ליה אי
 שבתה כנופיה דמיין ולא ר' מנדה נרין להנייה ומה נדות וכו' דנופיה מוחלקים
 הו' ולרב הודא דלמחר דהא מיבעיא ליה כהמה מתינין שבת ר"ס כלל גדול כמו
 להקל ור"ל ק"ו מנדה נדה אחר מתינין וימיס שבתהיים שייכי בנדה כדמפרש
 בגמרא כגון שבת עליה ופגלה ורצאה וחור ובה עליה וטבלה ורצאה וחור ובה עליה
 דשניעות הויין כימיס שבתהיים תוס' ז"ל בכתיבת יד: הבא [על] (עם) הברכה
 ויבאר שחייב על כל ביאה וביאה שפי אפסר לערב הביאות כמו שכתב לערב
 המלאכות כגון קולר שפי גרונותו בשני פעמים בשבת דאפסר לערב ולקשר השחי
 גרונותו שבת אחת. וכמוז גם בספר קרבן אהרן כפי שבת רבא הבא על הבימות
 ויכחי דין גופיה מוחלקים. וחיוב על כל אחת ואחת וכו' שבתה אכל לרב הדת לא
 גרסינן אלא בהמה ואחרי קשה דבהמה לא שייך ימיס שבתהיים כלל דבה ליכא אס
 חילוק בימיס שבתהיים אלא דה"ל ל' אליעזר דביין דבהדי עריות כתיבא וכתבי בסוף
 כל העריות כי כל אשר ישעה מכל הטומעות האל ואמר מר הקשו על כה עריות זו
 לו בהמה נמי כנדה דמיא להקל בין ביאה לביאה ומבמהה ק"ו שבתה: אמרתי
 לר' הברכה בשבת פירוש לרב חסד דלמחר קבלה מיניה הני נרין לפרש ד"ק
 יפה דנת דוליה בהמה שבתה למה בהמה חייב על כל אחת אף שלא הוהיה ד"ק
 שבת חייב על כל אחת. ובגמרא מתינין דלא כר"ש ז"ל אלו ר' דלמחר לא כך שאלו
 ל' עקיבא ל' אליעזר אלא כך שאלו הבא על שבתה וכו' עד אמרתי לו בהמה
 כנדה דהאי תנא סבר נדה מיבעיא ליה ופשיס פשיטא ליה: והביאה תוס' ז"ל
 בשבת ר"ס כלל גדול. וביד פ"ו דהלכות שנינו סימן ה' ט':

שפיל אחותו מאכילו ואחותו אמו מן האב ומן האם ואחותו אביו מאמו פ"ב. וביד
 צ"ס דהלכות שנינו סימן נ': ד' ועוד שאלן מהך זה הויעד הרי"ה ז"ל וכתב כן
 מלאכי: מובי שחין לא אחרו במויבי שחין ממש אלא ככל מכה שמדולדל אבר מהמחה
 הרגומ"ם ז"ל: הולך לו ערב פסח הוסי' פ' בהמה המהסס דף ע"ג: ורוחבו עד
 שהוא מניח בו בשערה פירש הרגומ"ם ז"ל דכונתו אשמועינן דאשיל כי חתכו
 ופסקו בזה הענין פסור הכוסף ובעל הכתר לא עמיה אבר לאדם בשעת פירשתו
 דמיירי שמיך עמו בכה ע"כ וקרוי להאי מתינין איהא במסכת שמחות פ"ד סימן
 כ"ח: שהרבריים ק"ו פירוש אדם שמטמא מחיים לטובע זו כגון ארץ יהיה זו או
 מזרע ובאר הטומאות השרשות ממש אבר המדולדל זו סכור עם היות שי"ש זו
 טומאה בתיבתו בחיים וז"ל ה"ה דין שיטמא גם בתיבתו האבר שלו דבק והוא הי אחר
 שהוא מדולדל וע"כ הוא פסור בהמה שלא נמלא בה טומאה מחיים כלל אילו דין
 שצדק המדולדל בה יהיה פסור אחר שפדיון שהוא הי כן פירוש הרגומ"ם ז"ל אלא
 שהלשון מושק מספר קרבן אהרן: מ' ועוד שאלן ר"ע השוחט וכו' ביד פ' שפי
 דהלכות שנינו ס' ז' ובפ"ס ס' מ: או אחת על כל אחת ואחת כ"ל. וקשה
 דמאי קמיבעיא ליה תפיסיה ליה מנובל חמש כ"ס נדות לתרין לעיל דהייב על כל
 אחת ואחת ממש דהו גופיה מוחלקים אע"ל דשם אחד נדות בהן ויורין הראב"ד ז"ל
 בת"כ דנופי נדות פשיטא ליה דליתיה הוי מיכו גופי נדות מיבעיא ליה הי חשיבי
 לתק' א' לא וע"כ בספר קרבן אהרן שהארץ עוד לתרין: לא כך שאלן כ"ל:
 ואת המכהנה כבהנה הו"ה דהמ"ל הכהנה כחול מה שאין כן בזהר אלא אבז
 דקמ' ממשיל כחול קהמ מהרה מוחלקים ליה ז"ל. ובגמרא מוחלקים ס"ל ל"י יוס' ו
 בר"ה יהודה ור"ה בר"ה כ"ר פקיצא: צירף המעילה לזמן וכו' תוס' פ' שבעות
 שחיס דף כ"ג. בסוף פירוש רע"ז ופסק ההלכה שהאכל נותר מה' ונחיס וכו'.
 גם כספ' ההלכה והתמיון חייס מוחלקים בין להקל בין להחמיר. אמר המלקט פירש
 להקל כההיא דכתיבין לעיל בפירקין סימן ז': י' אמר ר' עקיבא האלמק' וכו'
 הוסי' שפ' ר"ס כלל גדול וכו' מתינין עם בירושלמי דף פ'. פירוש רע"ז ומשני
 דר' עקיבא הרהי בעל מנייה וכו' עד דהיינו זדון שבה ובגמ' מלאכות. אחר המלקט
 רע"ז פירש מתינין כמו שפירש רבה זרדן שבה ובגמ' מלאכות קא מיבעיא ליה
 ונרסין נדות דנופיה קמיבעיא ליה ופשיס ליה מנדות דנופיה מוחלקים הם ג"כ לכן
 הוי רב נהן בר הושעיא. אבל הרמב"ם ז"ל פירש דשנתה שבת ודון מלאכות קא מיבעיא
 ליה כמו שפירש רב הודא. דמיס שבין שבת לשבת מספקא ליה אי הויין ידועה
 להקל או לא ופשיס ליה דהויין ידועה להקל וקבלה מיניה ופשיס ליה נמי דוליה
 מלאכות כמלאכות דמיין ולא קבלה ידועה כהמה מתינין שבת ר"ס כלל גדול כמו
 שכתבתי עם ונרסין נדה וכן הני שמואל נדה וכן הני רב אלא בר הכהנה נדה:
 ומה אם הגדה שאין בה תוצאות הרבה. להאי דקאמר גמ' דמיבעיא ליה אי
 שבתה כנופיה דמיין ולא ר' מנדה נרין להנייה ומה נדות וכו' דנופיה מוחלקים
 הו' ולרב הודא דלמחר דהא מיבעיא ליה כהמה מתינין שבת ר"ס כלל גדול כמו
 להקל ור"ל ק"ו מנדה נדה אחר מתינין וימיס שבתהיים שייכי בנדה כדמפרש
 בגמרא כגון שבת עליה ופגלה ורצאה וחור ובה עליה וטבלה ורצאה וחור ובה עליה
 דשניעות הויין כימיס שבתהיים תוס' ז"ל בכתיבת יד: הבא [על] (עם) הברכה
 ויבאר שחייב על כל ביאה וביאה שפי אפסר לערב הביאות כמו שכתב לערב
 המלאכות כגון קולר שפי גרונותו בשני פעמים בשבת דאפסר לערב ולקשר השחי
 גרונותו שבת אחת. וכמוז גם בספר קרבן אהרן כפי שבת רבא הבא על הבימות
 ויכחי דין גופיה מוחלקים. וחיוב על כל אחת ואחת וכו' שבתה אכל לרב הדת לא
 גרסינן אלא בהמה ואחרי קשה דבהמה לא שייך ימיס שבתהיים כלל דבה ליכא אס
 חילוק בימיס שבתהיים אלא דה"ל ל' אליעזר דביין דבהדי עריות כתיבא וכתבי בסוף
 כל העריות כי כל אשר ישעה מכל הטומעות האל ואמר מר הקשו על כה עריות זו
 לו בהמה נמי כנדה דמיא להקל בין ביאה לביאה ומבמהה ק"ו שבתה: אמרתי
 לר' הברכה בשבת פירוש לרב חסד דלמחר קבלה מיניה הני נרין לפרש ד"ק
 יפה דנת דוליה בהמה שבתה למה בהמה חייב על כל אחת אף שלא הוהיה ד"ק
 שבת חייב על כל אחת. ובגמרא מתינין דלא כר"ש ז"ל אלו ר' דלמחר לא כך שאלו
 ל' עקיבא ל' אליעזר אלא כך שאלו הבא על שבתה וכו' עד אמרתי לו בהמה
 כנדה דהאי תנא סבר נדה מיבעיא ליה ופשיס פשיטא ליה: והביאה תוס' ז"ל
 בשבת ר"ס כלל גדול. וביד פ"ו דהלכות שנינו סימן ה' ט':

פרק ד ספק אבל חלב וכו' ומיירי בשעת שאכל היה סכור שהוא שומן דאי
 ידע שהוא חלב היכי מיירי קרבן הא לא שב מידעוהו הוא ובעיני שחיס
 היה יודע בשעת אכילתו שהיה איסור לא היה אוכלו תוס' ז"ל: ואפילו יוש בר
 זרין למחוק שלשה מלות הללו. ורב אסי מופ' בגמרא דספק אכל חלב דקתי בירושל
 דמתמיון היינו חמיכה אחת וספק לו אחר שאכלה אס היכה חלב או שומן וכו'
 אס כיו שחי חמיכות לפניו אחת של חלב ואחת של שומן וספק לו אחר שאכל אס
 אכל את של חלב או אס של שומן דמביא אסר חלוי כדקתי כספא וזו ואין לרין לומר
 זו חמי. אבל רע"ז פ' מהיירי כמיא בר רב דמפרש לרש"י נמי בשחי חמיכות
 שהיו לפניו א' של חלב וא' של שומן וסיפא פרושי קא מפרש. ועוד פירש דטעמא
 משום איסור קבוע ולא כהניו עמי' שכתבתי נהרף כפ' פ' לנדע סימן ב' ע"ס.
 ורבי נמי ס"ל בצרייהא דלא בעינן תמיסיה משחי חמיכות. וביד פ"ח דהלכות שנינו
 סימן ז': שבת ויום חול אית דברים שבת ויום' ולא מלאחי רנו לנירסא וכו' כלל
 ועיקר דאשילו שס ביד כחוב חול. וגם בת"כ פרשת ויקרא דנורא חתמא פירש
 י"ב: ב' ר' אליעזר מרביי חמאת בסי' דלריותו דף ה' חתמא למילתיה
 וגם בסי' ידועת הטומאה: שבת ויום כ' כגון שחל יוה"ט ב' שבת ועשה מלאכה
 בנ"ס. וכונה מתינין עד סוף הפרק איהא בנ"ס פ' ויקרא דנורא חתמא וע"כ
 בספר קרבן אהרן. בפירוש רע"ז מהתעסק בשבת פסור דמלאכת מחשבת אכרה תורה.
 כתב הרא"ש ז"ל בהוספותיו ור"ה אחר הטא בה למה לי לפרש למתעסק חיסוק ל'
 מהכא וע"כ אמאי איתמר למימר טעמא דמתעסק בחלבים ובעריות לחייב משום

פרק ה דם שהישה אפילו בתלמוד המונה על ידי הרב ר' זללאל אשכנזי ז"ל
 כהוב דנפוס אכל דם שחיסה וכו' דין בגמרא בין גרסי' בין בתוס' ז"ל
 וכן בספר גורים: דם עיקור. אית דמפשי' לין שיקור ושעקור סימני' ממקום
 חנוך. אבל קשה כיון שאינה מתה ע"י כך והלכה למשה מסיני שפיל ספולה אבל
 סרפה אינה א"כ דמה אינו ברכת שאין הכפוס ויולא זו לכן לרין לומר דם משחיסה
 שחיסה לאחר עיקור חוס' וגם הרא"ש ז"ל. וז"ל חו"ט וכתבו הוסי' כיון דעיקור סימני'
 מכלל הלכה למשה מסיני ופסולה כמ"ס ר"פ ז"ל בריפ"ג דתולין א"כ עיקור דשחיסה
 שאינה מתה ועשייה פרש' בך ובלגושמט ע"כ. בגמ' ד' לכסוקא הגרנת הו"ה
 עיקור אע"ל דתן שחט הוושט ופסק הגרנת הו"ה: פסק הגרנת והח"ש שחט הוושט
 ודמוכה ממ"ס שס רפ"ג וכיון שאין הכפוס ויולא זו הלא דלמה ברכת ז"ל דם
 שחיסה שיהיה לאחר עיקור ע"כ: דם הקזה שהנפש ויולא ט. והח"ל דנדס
 שחיסה

שחיסה ומירה ופיקור בעין שהבטתה יולא זה אלא לא אלתריך למימר רק נבזי דם
הקוח שאין רביות שיקון דם לבהמתו עד שיבא לנס דם כהפס אצל בשחיסה ומירה
מוליא כל דמה עד שמתה תוס' וכר' א"ל ז"ל. בפירות רפ"ל וליכור דם שהנפס יולא
זו כל"ו שמקלה וכו' ופירש רש"י ז"ל דם הקוח בתולה שחור ואח"כ יולא אלוסו ושחית
שחיתתה בלא קלות מרמק ואח"כ מקלה וסוף כשהדם מהמפט שוחה ויורד בסמוך
ע"כ. וכו' שמקלה דביתו אלמעי מיקר דם הקוח בהנפס יולא זה והוא דעת ר"י
ור"ל פליג ודמס' המשתרת וליך הוי דם הנפס פירוש משכח משחר הרבאון
והחיל להקדוש וא"ל דבוא בוחה. ור"א ס"ל בני יוסק. ור"ס בן יוחי ס"ל כר"י:
דם המחול דם הלב. נקט בני לפי שיש בהן רוב דם והגש תניו זו ואפ"ה אין
חיובין עליו דדם האבירים הוא הרב"ט ז"ל בחוספוטיו. והרוביות דם בסחול ודם הלב
מיייר בשפיר. דם הלב דם הנבוע בצטר הלב וכו' לטון רפ"ל עד סוף. אמר המלקט
גירסת רפ"ל היא הנמלכה בהלמודו אמנם לר"י דם הקוח בתולה יולא לנס נוסחא אחרת
בסקלה וטריא דנגמרת ספק שלטו ממט דביתו ספק דברי רפ"ל ממט גס בפירות
המטה כן נראה שפירש הרמ"ט ז"ל כפי פירוש רפ"ל. ועיין בסמ"ל מל"ח סיון
קל"ו. וימים שלא דבר בזה בתו"ט: דם ביצים הכריחו תוס' ז"ל דלוח לומר דם
הנמלך בצינור הנמלך דבוא בצטר קאמר לר"י דם ביצים שאינם חייבין ע"כ אבל
הרמ"ט ז"ל ור"א ז"ל בלשון אחר פירשו ביצי זכר כל במתה ובעמא נראה
מטוס דהוי דם האבירים וכדפירש הרב"ט ז"ל נבזי דם סחול ואפ"ל דביתו מיייר
בדם ביצי תרנגול דוק. מהתיין מלין למימר דמיייר בתרוביות: דם דגים אין
חיובין עליו משמע הוא אוסורא אכילא וכו' דלית ביה קשקשים כהבוא יד לחילי למיחף
בדם בזהם הני אמר רב בגמרא: דם דגים וכו' ברוב ספרי יד כחוב כל אף דם
תבני דם שרש"ס דם החמילת וכו' וכן נדום הרמ"ט ז"ל וכולנה מפרי' סממיו
בגרייתא בגמרא והביא הרמ"ט ז"ל: בפירות אמתיון ופירשה ע"ס. ועוד ר"ס שני
דלכות מלכות סוראות וסומן ג' ז"ל: דם התמצית אין חיובין עליו דם הגיה
הר"א ז"ל וכן נבט מלכות וכו' נוסק לעיל וכן ראי דקאי אדם לעיל הר"ר
יוסף ז"ל: ר' יהודה מחייב בדם התמצית יושלמי דסממיו פ' תמיד נשחט.
ונגמרת א"ר אלעזר מודה ר' יהודה לעין כפרה שאינו מכפר שנאמר כי הים הוא
בנפס יופר פירוש בדם שהנפס אכילא וכו' והכא הינו טעמא דמבזי ליה מכל
דם: ב' ד' עקיבא מחייב וכו' שנת פ' כלל גזול ברש"י ז"ל ונגמרת פ' אמרו
לו דף ט"ו. וכתבו תוס' ז"ל שם בנפת דר' סרפון לא ענה טובה קאמר דלי ענה
טובה קמ"ל ארבעה כיוון דנמטינה מרובה פליגי א"כ טוב לו שיבא שתי אשמות
כדאמר ר' עקיבא מצינא אשם אחד ומשילתו ויחנה שאם לא יודע הוא משילתו
נדבה אלא לעולם אינו יולא מדי עבירה בשתי אשמות אלא שיבא אשם ומשילתו ויחנה
וא"ל ור' עקיבא אמאי מביא שתי אשמות במרובה ונמוטש אשם ומשילה. יבוא
לעולם אשם אחד ויחנה וכסודע או יבוא משילתו. וי"ל משום דלמדין המביא
השמו עד שלא הביא משילתו או ילא ע"כ ואיזה ברייתא בפי' חיובי מקונן דף
מ"א. וכו' הרמ"ט ז"ל ספק משילתו ע"כ תיבנה אחת ספק חלין ספק קשת או
שתי חתיכות אחת של חלין ואחת של קשת ואין ידוע איזו אכל הייב להביא אשם
הלוי אפ"ה סוף מביא על הודע שלו השאח אלא אשם ע"כ: מזה לוח מביא
שתי אשמות כלומר ל"ד לאשם הלוי דסקף השאח דהסא ספיקו אלו ודלי נקבה
הלך כי מתיידע ליה בני לאחיו נקבה אכל זה שטייה איל כדחקי ספיקו שמתין
שהוא מביא על הודע מביא על לא הודע יבוא קרן וחומה ויבוא איל ויחמר אם
ודלי משלתי וזה משלתי וזה ספק שאין עמיד ספקי להודע לי אשם זה
יהיה אשם חנו ופקדע זה יהיה לנדבה ולכי מתיידע ליה לא בני לאחיו אשם אחריני
דלך בניק ידוע בתולה ודלי. ומש' נגמרת טע"ז: דם דמות דלמנה היא ולא ליפיק
תלוי ואם נפס כי תחטא ולעיל מפרשה זו כתיב פדשת משילות וי"ז מוסוף על ענין
ראשון מה בפרשת החתונה אשם תלוי אף עליון נמי מביא על ספקו אשם תלוי
ונגמרת מפי' מלי דרטי רבנן בבאי וי"ו ור"ע אפ"ל דבעמלמא אין ג"מ למנה הכא
א: א: היא הקדוש דו"ל ודלם נפס לסיקון ל"ג דמות מואת דלמנה היא ולא ליפיק
מיה רק מה הלך בקבועה אף כאל דבר שחיבין על סגנתו השאח קבועה בין לעני
בין לעביר על ספקו מביא אשם תלוי לאשקין שמעית קיל ובעיני ספחיס ומומחא מקדש
וקדשו דלך מיידי על ספקו אשם תלוי וקדשו לעיל כפ"ק מפני סכן בעולם ויורד:
שבמין שטמבאי על הודע מביא על לא הודע ע"כ דם הודע דמחטא וסחמא
שהיה על ספקה אשם תלוי כי מתיידע ליה ודלי בני לאחיו השאח לפי שררין כהבוא
השאח על הודע שררין שידע שחמא ואח"כ יבוא וכן אשם ודלי ולהכי פרין בגמ'
כוף סוף כי מתיידע ליה דודאי מעל בני לאחיו אשם ודלי ומאי קמ"ל ר' סרפון
ור"ע דהא ר"ע מודה לר"ס במטייל מועטה ומטי רבא דהא דר"ע דמדברי שטייה
נלמוד דלמס ודלי לא בני [דיעשה] בתולה הלך כי תחייב חספ"ל על תנאי שהתנה
אם ודלי משלתי זו מטיילתי וזה אשמי ודלי ואם בנסקי' אני עונד לעולם השמות נדבה
ואשם יבוא תלוי כי מתיידע ליה בהר הכי דודאי מעל בני לאחיו חו אשם ודלי
דראשון עלה לו. (הנ"ה כתוב בחוספי הרב"ט ז"ל דר' יוחי הוא פליגי עלייהו).
וכתוב בחוספי הרב"ט ז"ל שממין שחמא מביא על הודע מביא על לא הודע שטייה
אין בני אשם אכל בהשאח אינו יכול להשתות על ספיקו ליספר מודלו שודלו חמא
בז לנקא כשנה סוף שפירש איל זכר בניקו לטעם [כנס] כתוב בספר לנזם
החור סוף הר"ע ז"ל ויש אדם לאחש ולכפסו צמטיו ונבוע בדם שהתנה
ימי תבונה וספק עבירה נרכזה ויחד תבונה עבירה ודליתי על עבירה ודליתי
האדם מהתירש עלי' בכל לבו וספק עבירה הוא מתצרר בלבו לאמר שמה לא עשיתי
עבירה ואינו מתירש עלי' חרטה נגמרה והכי שחר עונש העבירה עליו ולכן הי' לר' קרן
קרן אשם תלוי ויחד יוקר מקרן השאח חמא שהשאח בל ע"כ ודלי וכן תלוי על
הספק ע"כ: עוד רמ"ל דכחש יבוא להגות מטוס דלמס ודלי לא בני ידועה בתולה
לר' יעמאל ור"ע אכל השאח בני ידועה בתולה לכ"ע הלך א"ל שיעלה לו לשם
השאח קודם שגודע לו. ושד רמ"ל דלמס ודלי ואשם תלוי מהתוהמו שות אכל השאח

היא טעונה ד' מתנות ועל הקדמת ואשם שתי מתנות שכן ד' לאחיה ממוע הסיקרא
וחלף נחלת עממי נקט: ג' דהא בורה ר"ע וכו' פירוש מהל"ל ר"ע לר"ס נתיקן
בצריך מעילה מועטת הא לרתיין דגרים שמוע ר"ע לר"ס בעניניה מועטת דביא
מעילה וממוע ואשם אחד ויחנה הרמ"ט ז"ל. ויולא פלוגתא דר"ע ור"ע שניה מ"כ
פ' ויקרא דבזירה דהשפלות ראש פירש י"ב ופ"ט בנספר קרנן אהרן. ופירש שם
דמאי דמפרש נגמרת ואם ספק דקתי במהיתין דר"ל ואם בספק עומד הכוונה לומר
שאינם דברי האדם המתנה אלא דברי המטהנה ולא ק"מ שמטע מפירוש הרמ"ט ז"ל
שהתקתי בסמוך. בפירוש רפ"ל ספק מין חיוב מביאה כגש לעולה. אמר המלקט
בפירוש רש"י ז"ל מביאה קיינה השולח מביאה ומתנה וכו' ויראה ששם נכל פקוד
אפ"ה שפרב ר' צנלא אשכנזי ז"ל לא הניחו: אם עד שלא נמלקה נודע לה
וכו' העלו תוס' ור"א ז"ל דה"ל לאחר מליקה ולא נקט קודם שנמלקה רק לאשקי
אחר ואשם דלוי ודלי אזו למימר שהאף ציון מליקה אלא על הספק דל"ל ולי תנא לאחר
שנמלקה ה"ל ה"ה אחר הויא לפי שאין ציון מליקה להואה כלום: שבמין שהיא
בבויאה על לא דורע וכו' אפילו בהלמוד המונה ע"י הרב ר' צנלא אשכנזי ז"ל
כחוב שממין שהיא מביאה על הודע מביאה על לא הודע נסדרה דניקס במתינין
דלעיל אלא שפירוש הרמ"ט ז"ל הוא כדנרטיק הבא שפירש צניפ"ה מביא על לא הודע
ז"ל דביא שממין שהיא מביאה על הודע היינו אשם ודלי נמי מביא על לא הודע
אשם תלוי ושם אשם אחר הוא ע"כ. והכא נבי סופא כזב וז"ל הוואל וממין שהיא
מביאה על לא הודע ספק חמא מביאה על הודע חמא דלוי כמו שם וזה אחד
ע"כ. וממין נראה הכלל אחר ולקמן בפי' תהא דף ב' ח"ה אשם לממתיין והיכרס
שם ממין שהיא מביאה על לא הודע מביאה על לא הודע ואחר דם הסא חס' הממלקה
נודע לה שילדה ודלי מה דמה וממנה דמה וזפרה ומותרת בצלילה ור"י אמר אכורה
לאכילה אם נודע לה אחר שנמלקה גורה שמה ליאמרו החמא העוף כהנה על ספק
לאכלה ומינא מוהיה דרי השאח העוף כהנה על ספק אם עד שלא נמלקה נודע לה
שילדה ודלי חמא דלוי שממין מביאה על לא הודע מביאה על הודע אשם הממלקה
נודע לה שילדה ודלי מה דמה וממנה דמה וכפרה ומותרת בצלילה ותיא כתיב
דר"י וכו' ואשם נודע לה שילדה ודלי קודם שנמלקה אפילו ר"י מודה דנותרת ואם
מליה דמה ג"כ ואח"כ נודע לה שילדה ודלי קתי ה"ס צנרייתא אכורה אפילו כהנה
דמיי נודע לה דמי טעל בכך בלא שפירש כפרה ספק פלוגתא דהסא ור"ע ס"ל כר"א
של חולין וחתיבה של קדש תוס' פ"ק דסוכה דף ו' ודפי כל היד דף ט"ו
וייבולמי כ' החלין דף ה' רק שאינו מוזכר שם ר"ע: זה מביא אשם תלוי וזה
מביא אשם תלוי דברי ר"ע לעיל בפי' ספק אכל דף י"ח כתוב בחוספי הרב"ט ז"ל
בפי' מביא אשם תלוי שלא מן הדין קאמר כי הדין מביא אשם תלוי כר"א
דאמר לקמן בפי' צתרא מתנדב ארס אשם תלוי ומיייתי ומתנה כדמטי הסא נגמרת או
אכל ראשון חולין ודלי שבי אכל קדש וכו' ליה עפרה מספיקא ולי רבאון קדש אכל
הא דלשני לא הוי חלין בעירה דלוגור דלשני נדבה כדברי ר' אליעזר ע"כ: רש"א
שניהם מביאים אשם א' ר"ס ור"י תרוביה סדרי דלין מביאין אשם תלוי על
ספק משילתו ואשם ודלי בני ידועה בתולה ובה פליגי ר"ס סדר דמיקרי ספיר ידועה
כיון שטדלי אחד מוהן אכל קדש ובסבולו יהיה האשם וכן הוי טעמא בני השאח
דלכ"ע בני ידועה בתולה וקאמר שניהם מביאים השאח אחת אלמא הסיב ליה ידועה
ור' יוסי סדר דלך מיקרי ידועה כיון דעו מן הודע אשם תלוי. וקסא דלך דאמר זה
מביא אשם תלוי וזה מביא אשם תלוי אמאי אין שניהם מביאים אשם אחד על ת"י ובין
מיקרי ידועה ובין לא מיקרי ידועה הא לא בני ר"ע ידועה בתולה. וי"ל דה"ל
דר"ע מודה דבין שניהם יבולין להביא אשם תנאי ויפטר. אכל אחת לאשמועין שאם
האחד אכיל כגון שמה לו הלך למינת הים מביא אשם תלוי על ספק משילתו.
ומיכו קשה כיון דלייריין בתריהם אחת דהויא משילת מועטת א"כ אמאי אינו מביא
אשם תלוי עם משילתו ויפטר לעולם. וי"ל דה"ל ספק ידועה אלא אחת לאשמועין
דיבולין להביא אשם תלוי דסד"ה ידועה מיקרי ידועה ידועה ודלי שאחד נהיה אכל
קדש אכל מביא אשם תלוי קמ"ל חוספי הרב"ט ז"ל. ובזי פ"ס דלכות טע"ז
סיון י"ב: ה' וזה מביא אשם תלוי דלך בני תיבנה מבתי התיבות. רש"י ז"ל
פירש אפ"ל דבעשה שאלם כפי את התיבה שטייה לא היה שם רק התיבה אחת
והי"ל דלך היתר היא ולא ליחייב קמ"ל דכיון דליקבע אוסורא הסיקרא ה"ל כלינו כתי
וחתיבות לפניו ויחייב גס כפי: דברי ר' עקיבא. ש"ס מלות אלה יצרות ח"ן
בבבא ז' דלכא לא מייירי בספק משילתו כ"ל. ובזי פ"ח דה"ל נהיה שנתה סיון ט"ז
עוד סוף פ' ז' ביד ספ"ס דהל' שנתה: מביא אשם תלוי ור"ע אין לר' ל"ב
שם אחד אלא להנן עליו על ספק הלב וחדע על ספק משילתו כיון דאין ידועה בניהם
אפ"ה שפתי מני עבירות הן אשם תלוי אחד מנין על שניהם חוספי הרב"ט ז"ל. אבל
רש"י ז"ל פירש מביא אשם תלוי ממש ספק חמא ספק חמא ספק קדש ע"כ. בפירוש
ר"ע ז"ל אפילו לרנן דאמרי וכו'. אמר המלקט הרמ"ט ז"ל פירש וסחמא דהבא
ר"ע היא דבין בנספק חמא ובין בנספק מעילה מחייב אשם תלוי ע"כ: ר' עקיבא
אוטרי אף אשם תלוי כד"ל. ואיזה בחוס' ז"ל בפי' ניד הבס דף ק"ה ורמחמו
בספק כל הכשר סיון ר'. בפירוש רפ"ל ז"ל ר"ע אומר אף אשם תלוי מוסוף על
ההשאח מטוס וכו': ר' יוסי אומר ר' ע"כ: ר' עקיבא ר"ע ז"ל ר' עקיבא ר"ע ז"ל ר' עקיבא
והתיבה של חלב נותר וכו' מביא אשם תלוי מביא אשם תלוי רבא לר' תמן ולייתי
נמי אשם ודלי מעילה כדפי שלם חמא דנותר דקדש הוא דהא יש אוכל אכילה
אחת דקתי ביה נותר וקתי מביא ר' ויחנה ואשם אחד וממין מייירי בצלילה
גס פירש שאלם שיעור מה פרושה ר' ויהר ובהא מייירי מביא צלילה דקס שאין בה ס"ס
ואפ"ה אלא וכלן בצלילה דקס ולא קיאה הויא מייירי בימות כשהנשים דלך מותרת וסכא
בימות ההמה למסרחה כשר נותר דכא שני ימים או יום ולילה כשהה ואל שיה פרושה:
רש"א זה חמאת וזה חמאת ושניהם מביאים חמאת א' חוס' כל כגס דף
כ"ה.

ב"ח ודמי' התעורבות דף ע"ה. ובנמרה פריך ונוי אמר ר"ש איסור חל על איסור
 דמיהיב תפלת אהור דחיל איסור נותר האיסור חלב והתניא האוכל נבלה ביום
 כספורים פסור ולא אתי איסור ויה"כ אע"ג דהמיר דכרת הוא לחול על איסור נבלה
 אע"ג דק"ט הוא דלא הוא דיק לאו בעלמא ומשנינן דשמי קדשים דגלי רחומה לדיסור
 חל על איסור תניא אחר לוי' לרבות את האומרים ואומרוין לא קמי עליהו רוק
 באיסור עולין וחלב דאומרוין קאי עליה ככרת וקאתי איסור אכילתא כפומאת רוק
 והייל האיסור חלב. הדע דהא אפילו רבי דלית ליה איסור חל על איסור בעלמא
 ה"מ איסור חמור על איסור קל אבל איסור קל על איסור חמור לא ובקדשים שמעין
 ליה דלשילוי איסור קל גמי חיל כל איסור חמור תניא רבי ואמר כל חלב לוי' לרבות
 אימורי קדשים קלים למעלה והוא איסור מיהה וקא הייל על איסור חלב דאיסור כרת
 הוא ש"מ דעממא משום דבקדשים גלי קרא. ופרכינן והתניא רש"א אין פגול בעולין
 ואין נותר בעולין פירוש באומרוין שגולין לגובה ש"מ דלשילוי בקדשים ליה ליה איסור
 הל חילי איסור וסיק תרי מיהה אע"ג דרש"א חנא דמתניתין כבר דרש"א לית את איסור
 איסור חל על איסור בקדשים ותנא דברייתא דקתני רש"א אין פגול בעולין ואין נותר
 בעולין כבר דרש"א כבר דבקדשים גמי אין איסור חל על איסור והאכל אימורי פגול
 או אימורי נותר כגון כליות אינו חייב כרת אע"ג דגול ושתר איסור תגור דלית כרת
 לא חילי איסור וסיק תרי מיהה אע"ג דרש"א חנא דמתניתין כבר דרש"א לית את איסור
 כרת. ופרכינן ולמ"ד אין איסור חל על איסור אפילו בקדשים כל חלב לוי' עולין
 ליה ומשנינן מוקים ליה בולגי קדשים וקבבר ולגי קדשים כהיהם הם קדשים דתרויהו
 כדמי דלית קאתי איסור חלב ואיסור מעילה דהוי איסור ב"א דחת וקאתי דאחר לוי'
 לא חילי ליה לרבות את האומרים רק בתי"כ דרש"א לית ליה לרבות את האן ואת הויאל.
 ומתני' שכתב הרמב"ם ז"ל ומעילה איסור מיהה יודי שמים ומייל על איסור כרת
 ונ"מ לקברו בין רשעים נמורים ע"כ. ושגיהם כביאיאם חמאת א' על הנהור
 כזהות ומתנו: ר' יוסף אומר כל חמאת וכו' והס"ג היכא דמינין האם ודאי
 אין ג"כום מצינן אותה הרמב"ם ז"ל. וביד פ"ה דהלכות טענות: ר' יוסף אומר
 כל חמאת וכו' כפי' דמגלתין דף ו' ופ"ה דהלכות טענות: ר' יוסף אומר

ב"ח ודמי' התעורבות דף ע"ה. ובנמרה פריך ונוי אמר ר"ש איסור חל על איסור
 דמיהיב תפלת אהור דחיל איסור נותר האיסור חלב והתניא האוכל נבלה ביום
 כספורים פסור ולא אתי איסור ויה"כ אע"ג דהמיר דכרת הוא לחול על איסור נבלה
 אע"ג דק"ט הוא דלא הוא דיק לאו בעלמא ומשנינן דשמי קדשים דגלי רחומה לדיסור
 חל על איסור תניא אחר לוי' לרבות את האומרים ואומרוין לא קמי עליהו רוק
 באיסור עולין וחלב דאומרוין קאי עליה ככרת וקאתי איסור אכילתא כפומאת רוק
 והייל האיסור חלב. הדע דהא אפילו רבי דלית ליה איסור חל על איסור בעלמא
 ה"מ איסור חמור על איסור קל אבל איסור קל על איסור חמור לא ובקדשים שמעין
 ליה דלשילוי איסור קל גמי חיל כל איסור חמור תניא רבי ואמר כל חלב לוי' לרבות
 אימורי קדשים קלים למעלה והוא איסור מיהה וקא הייל על איסור חלב דאיסור כרת
 הוא ש"מ דעממא משום דבקדשים גלי קרא. ופרכינן והתניא רש"א אין פגול בעולין
 ואין נותר בעולין פירוש באומרוין שגולין לגובה ש"מ דלשילוי בקדשים ליה ליה איסור
 הל חילי איסור וסיק תרי מיהה אע"ג דרש"א חנא דמתניתין כבר דרש"א לית את איסור
 איסור חל על איסור בקדשים ותנא דברייתא דקתני רש"א אין פגול בעולין ואין נותר
 בעולין כבר דרש"א כבר דבקדשים גמי אין איסור חל על איסור והאכל אימורי פגול
 או אימורי נותר כגון כליות אינו חייב כרת אע"ג דגול ושתר איסור תגור דלית כרת
 לא חילי איסור וסיק תרי מיהה אע"ג דרש"א חנא דמתניתין כבר דרש"א לית את איסור
 כרת. ופרכינן ולמ"ד אין איסור חל על איסור אפילו בקדשים כל חלב לוי' עולין
 ליה ומשנינן מוקים ליה בולגי קדשים וקבבר ולגי קדשים כהיהם הם קדשים דתרויהו
 כדמי דלית קאתי איסור חלב ואיסור מעילה דהוי איסור ב"א דחת וקאתי דאחר לוי'
 לא חילי ליה לרבות את האומרים רק בתי"כ דרש"א לית ליה לרבות את האן ואת הויאל.
 ומתני' שכתב הרמב"ם ז"ל ומעילה איסור מיהה יודי שמים ומייל על איסור כרת
 ונ"מ לקברו בין רשעים נמורים ע"כ. ושגיהם כביאיאם חמאת א' על הנהור
 כזהות ומתנו: ר' יוסף אומר כל חמאת וכו' והס"ג היכא דמינין האם ודאי
 אין ג"כום מצינן אותה הרמב"ם ז"ל. וביד פ"ה דהלכות טענות: ר' יוסף אומר
 כל חמאת וכו' כפי' דמגלתין דף ו' ופ"ה דהלכות טענות: ר' יוסף אומר

פרק ו' המביא אשה תלוי וכו' פ' ה' טענות דף ק"ב ותוספת פ' אהור וחס
 דף פ"ג וחס' פ"ק דטענות דף ו'. ושנין זמ"מ בפ"ה דטענות סימן ו'.
 ופירש הרמב"ם ז"ל המביא אשה תלוי על ספק היזב הפאה ואמר לו טעם הפאה
 כגון שהיו לכניו שתי חתיכות אחת של חלב ואחת של שומן ואין ידוע איזו חלב
 והפירש אשה תלוי ואמר לו טעם הפאה שזכרה זו שבהיירה שהיא של חלב
 ע"כ. והכי מפרש לה אב"י בנמרה. אבל רבה אמרש מתניתין ז"ל שבהפירש האשה
 תלוי על פי עשרה שאלמו לו ספק מנא אכלת ונדע לו טעם כגון שהזנו כגון
 שאכרזב בסמך: יצא וירעה בערר דברי ר"ם. בתי"כ פ' ויקרא דבזורה דחמאות
 פכ"א תניא כה"ג דכולהו ממתנין עד סוף סימן ג'. ובנמרה הוא בין שטעם לו
 שחמא ובין שטעם לו טעם הפאה פליגי ר"מ ורבנן. בנדע לו טעם אהור דהוה כחו
 דר"מ דלע"ג עדיש שחמא ופ"ה אע"ג דאע"ג מילתא למפרע דלדק ליה ולתוי קדוש קמ"ל
 דלא דכיון דבעידיה דלפרטייה לא הוה זריק ליה הלך לא הוה מקדש ליה. ונדע לו
 טעם חמא לכוודיעך כחו דרבנן דלע"ג עדיש דלא חמא כיון דבעידיה דלפרטייה לבו
 וקטפו הוה הלך גמר ומקדיש ליה ופירש הרמב"ם ז"ל בנדע לו טעם אהור דהוה כחו
 דר"מ דלע"ג עדיש שחמא ופ"ה אע"ג דאע"ג מילתא למפרע דלדק ליה ולתוי קדוש קמ"ל
 דלא דכיון דבעידיה דלפרטייה לא הוה זריק ליה דלא הוה ידע דודאי חמא הלך לא
 הוה מקדיש לאתרה לגמרי אלא שהחא ויבין שטעם לו שחמא קודם ששחמא האשה יב"ח
 הפאה והאשה יב"ח לחולין וירעה שטעם. ופליגי אפילו בנדע לו טעם חמא לכוודיעך
 כחו דרבנן דלע"ג עדיש שחמא ופ"ה אע"ג דאע"ג מילתא למפרע דלדק ליה ולתוי קדוש קמ"ל
 אפ"ה קבברי רבנן דקדיש דכיון דלבו וקטפו גמר והקדישו הלך ירעה עד שישחמא
 ע"כ ז"ל. עוד בנמרה אמר רב שש מודה ר"מ לחכמים במפרש שני אשמות הלויין
 לאחיות ירעה עד שישחמא ויבין ופ"ה אע"ג דאע"ג מילתא למפרע דלדק ליה ולתוי קדוש קמ"ל
 חרי גלי ירעה דלבו וקטפו גמר והקדישו. ועוד איתא בנמרה אמר רב ירעה כה"ג
 רב מודים חכמים לר"מ באשם תלוי שהזנו עדיו אחר שהפירשו טעם וירעה שטעם
 מ"ט ע"כ ז"ל רבנן עליה דר"מ אלא היכא דלפרטייה על פי עשרה דאמרינן לבו וקטפו
 אבל היכא דר"מ פ"ה אע"ג דאע"ג מילתא למפרע דלדק ליה ולתוי קדוש קמ"ל
 אחרים וממנו לכו ופ"ה אע"ג דאע"ג מילתא למפרע דלדק ליה ולתוי קדוש קמ"ל
 קרב יהודה ור' יוחנן כרבה. והרמב"ם ז"ל גרים ר' אע"ג דאע"ג מילתא למפרע דלדק ליה ולתוי קדוש קמ"ל
 לנדרבה פירש כה"ג ז"ל יפלו דמיו לנדבה קתני יצא במיהה עולה לא קתני דהו
 הוה משמע שיצא נכסים משלו אלא לנדבה קתני דביינו לקון המזבח ונכסיו קרבין
 משל זבור ע"כ: ר' אליעזר אומר יקרב שחם אלו טעם חל על חמא וכו' הכי הוא כל
 על חמא אחר. בנמרה פריך לר"א למה לי חמא האמר ר"א מהנדב אדם אשם תלוי
 בכל יום ותריך רב אפי' ר' אליעזר דלמירו לו נצבא בן בוסא הוא דבני ספק חמא
 דקתני במתניתין דבסמך אלא אומרים לי המהן עד שהכנס ספק. פירש רש"י ז"ל
 לאתרי כל דהו נשנין אי עשה או לאו אי כרת ע"כ אבל לקמן בנמ' מפרש רבא
 טעמא דאמרו לו דלמך קרא אחר לא חיעשה בפניה ואשם והאי קרא באשם תלוי
 פכחי ופירש רש"י ז"ל שם ובכי משמע קרא אפילו ליכא טעמא אלא בגידי דלאו דהיינו
 בלא היעשה חייב כגון אלא חלב נבלה ויהיאל כהן דאיסור לא ע"כ: אם משנשחמא
 גודע לי הרם ישפך חמא' פ' וידע טעם דף ל"ג ומתניתין איתא ספיר דחולין
 בעורה כיהו אלא אפילו לרבנן נמי דלמירי דענדי מניה עולה נדבה כיינו דוקא דלמירי
 אבל איסור נופיה מודי דזבח פסול ולא מתבשר לעולה. א"ל כיון דבשעת שחיטה לא
 היה ראו לעולה דעיינן לא טועה לו לכך לא קריביוהו לעולה אחר שחיטה חוס' ז"ל:
הבשר יצא לבית השרפה חלב שישא נגי אשם ודאי קתני דיקרב לאשם תלוי
 מותר טעם ונ"מ גמר ומקדישו אפילו מספק הלך יב"ח לבית השרפה כשאר כל פסולי
 דמקדשין ואפילו לר"מ פליגי ברישא בנדע לו קודם שהחא ירעה שטעם ע"כ שאר

פרק ו' המביא אשה תלוי וכו' פ' ה' טענות דף ק"ב ותוספת פ' אהור וחס
 דף פ"ג וחס' פ"ק דטענות דף ו'. ושנין זמ"מ בפ"ה דטענות סימן ו'.
 ופירש הרמב"ם ז"ל המביא אשה תלוי על ספק היזב הפאה ואמר לו טעם הפאה
 כגון שהיו לכניו שתי חתיכות אחת של חלב ואחת של שומן ואין ידוע איזו חלב
 והפירש אשה תלוי ואמר לו טעם הפאה שזכרה זו שבהיירה שהיא של חלב
 ע"כ. והכי מפרש לה אב"י בנמרה. אבל רבה אמרש מתניתין ז"ל שבהפירש האשה
 תלוי על פי עשרה שאלמו לו ספק מנא אכלת ונדע לו טעם כגון שהזנו כגון
 שאכרזב בסמך: יצא וירעה בערר דברי ר"ם. בתי"כ פ' ויקרא דבזורה דחמאות
 פכ"א תניא כה"ג דכולהו ממתנין עד סוף סימן ג'. ובנמרה הוא בין שטעם לו
 שחמא ובין שטעם לו טעם הפאה פליגי ר"מ ורבנן. בנדע לו טעם אהור דהוה כחו
 דר"מ דלע"ג עדיש שחמא ופ"ה אע"ג דאע"ג מילתא למפרע דלדק ליה ולתוי קדוש קמ"ל
 דלא דכיון דבעידיה דלפרטייה לא הוה זריק ליה הלך לא הוה מקדש ליה. ונדע לו
 טעם חמא לכוודיעך כחו דרבנן דלע"ג עדיש דלא חמא כיון דבעידיה דלפרטייה לבו
 וקטפו הוה הלך גמר ומקדיש ליה ופירש הרמב"ם ז"ל בנדע לו טעם אהור דהוה כחו
 דר"מ דלע"ג עדיש שחמא ופ"ה אע"ג דאע"ג מילתא למפרע דלדק ליה ולתוי קדוש קמ"ל
 דלא דכיון דבעידיה דלפרטייה לא הוה זריק ליה דלא הוה ידע דודאי חמא הלך לא
 הוה מקדיש לאתרה לגמרי אלא שהחא ויבין שטעם לו שחמא קודם ששחמא האשה יב"ח
 הפאה והאשה יב"ח לחולין וירעה שטעם. ופליגי אפילו בנדע לו טעם חמא לכוודיעך
 כחו דרבנן דלע"ג עדיש שחמא ופ"ה אע"ג דאע"ג מילתא למפרע דלדק ליה ולתוי קדוש קמ"ל
 אפ"ה קבברי רבנן דקדיש דכיון דלבו וקטפו גמר והקדישו הלך ירעה עד שישחמא
 ע"כ ז"ל. עוד בנמרה אמר רב שש מודה ר"מ לחכמים במפרש שני אשמות הלויין
 לאחיות ירעה עד שישחמא ויבין ופ"ה אע"ג דאע"ג מילתא למפרע דלדק ליה ולתוי קדוש קמ"ל
 חרי גלי ירעה דלבו וקטפו גמר והקדישו. ועוד איתא בנמרה אמר רב ירעה כה"ג
 רב מודים חכמים לר"מ באשם תלוי שהזנו עדיו אחר שהפירשו טעם וירעה שטעם
 מ"ט ע"כ ז"ל רבנן עליה דר"מ אלא היכא דלפרטייה על פי עשרה דאמרינן לבו וקטפו
 אבל היכא דר"מ פ"ה אע"ג דאע"ג מילתא למפרע דלדק ליה ולתוי קדוש קמ"ל
 אחרים וממנו לכו ופ"ה אע"ג דאע"ג מילתא למפרע דלדק ליה ולתוי קדוש קמ"ל
 קרב יהודה ור' יוחנן כרבה. והרמב"ם ז"ל גרים ר' אע"ג דאע"ג מילתא למפרע דלדק ליה ולתוי קדוש קמ"ל
 לנדרבה פירש כה"ג ז"ל יפלו דמיו לנדבה קתני יצא במיהה עולה לא קתני דהו
 הוה משמע שיצא נכסים משלו אלא לנדבה קתני דביינו לקון המזבח ונכסיו קרבין
 משל זבור ע"כ: ר' אליעזר אומר יקרב שחם אלו טעם חל על חמא וכו' הכי הוא כל
 על חמא אחר. בנמרה פריך לר"א למה לי חמא האמר ר"א מהנדב אדם אשם תלוי
 בכל יום ותריך רב אפי' ר' אליעזר דלמירו לו נצבא בן בוסא הוא דבני ספק חמא
 דקתני במתניתין דבסמך אלא אומרים לי המהן עד שהכנס ספק. פירש רש"י ז"ל
 לאתרי כל דהו נשנין אי עשה או לאו אי כרת ע"כ אבל לקמן בנמ' מפרש רבא
 טעמא דאמרו לו דלמך קרא אחר לא חיעשה בפניה ואשם והאי קרא באשם תלוי
 פכחי ופירש רש"י ז"ל שם ובכי משמע קרא אפילו ליכא טעמא אלא בגידי דלאו דהיינו
 בלא היעשה חייב כגון אלא חלב נבלה ויהיאל כהן דאיסור לא ע"כ: אם משנשחמא
 גודע לי הרם ישפך חמא' פ' וידע טעם דף ל"ג ומתניתין איתא ספיר דחולין
 בעורה כיהו אלא אפילו לרבנן נמי דלמירי דענדי מניה עולה נדבה כיינו דוקא דלמירי
 אבל איסור נופיה מודי דזבח פסול ולא מתבשר לעולה. א"ל כיון דבשעת שחיטה לא
 היה ראו לעולה דעיינן לא טועה לו לכך לא קריביוהו לעולה אחר שחיטה חוס' ז"ל:
הבשר יצא לבית השרפה חלב שישא נגי אשם ודאי קתני דיקרב לאשם תלוי
 מותר טעם ונ"מ גמר ומקדישו אפילו מספק הלך יב"ח לבית השרפה כשאר כל פסולי
 דמקדשין ואפילו לר"מ פליגי ברישא בנדע לו קודם שהחא ירעה שטעם ע"כ שאר

ההפיר

הפטרם דכל עיקר דשינה הכתוב בעשייתו היינו טעמא דחם רחמנא עליה אבל זה
 גלא וריחא למה ישנה דונו אם לא טעמא לחלוץ ויהיה טעמא כ"כ: הפרוש לבישבה
 או לשעירה וכו' ילפינן לה בגמרא דברייתא דהכיב מחטאו וכו' דכפרים רש"ל
 ונגמרא ור"ל עירובין למיכב מחטאו נבי כשבה או בעירה ור"ל עירובין למיכב נבי עוף
 דאי כבז נבי כשבה או בעירה להודי"א כי מייעי מה"לן מושת נחלוין על שום
 משום כשבה ועוף הרחיבו מיני דמיס ניהו אבל בעשירית האופה ללא מילא דדמיס
 ניהו [אי לא כתיב קרא מחטאו נבי עוף הו"א כי מפרים משות לקיטו ומיעי לא
 מייעי עשירית האופה ללא מילא דדמיס הוא אלא מיעי עשירית האופה מן ביתיה
 והלן משות דאפרים יפלו לנדבה אפי' הדר כתיב קרא מחטאו נבי עוף למימרא
 דמחטאו דעוף נמי מיעי עשירית.] הנה"א וקשה לא ליכחוב מחטאת רק נבי עוף
 ומדלמר דמדמי עוף מיעי עשירית כל סתן מדמי כשבה עוף כדדרשינן על חטאת
 בעשירית האופה הרתי עוף ונכמה ושמא אי לא דחוינן חרי קראי מחטאו כשבה
 ובתנא לא דרשינן חרתי מקרא דעל חטאו דנבי עשירית נלויין ממכ"א [ו"ל] מ"ס
 כח על חטאו נבי עשירית האופה דאי כתיב על חטאו נבי עוף לחוד הו"א מ"ס
 מפרים משות לקיטו והעשיר הוא דמיסוף פליהו ומיעי כשבה או בעירה דהרחיבו מיני
 דמיס מילא. אבל הכריס משות לעשירית האופה והעשיר הלן דמפרים אי לא העשיר
 טובא מיעי עוף ואם העשיר טובא מיעי כשבה או בעירה והלן משות דאפרים יפלו
 לנדבה אפי' כתיב קרא נהדון חטאת בעשירות ודלות מחטאו נבי דלי דלות על
 חטאו למידרס כדלמרינן: הפרוש בשבה או שעירה ונסתאבה אם ר"ה יבא
 דמיס עוף אם העי. ובי חימה הכל למה חנא רכב ולעיל לא הני ליה ושמא משום
 ונבי למיני צנוף לא יבא חנא רכב ר"ה א"כ דנגמרא איכא קרא מחטאו למידרס
 דאם הכריס כשבה יבא עוף עוף עשירית האופה הלכך זקוק לביא עוף וקדש
 א"יני במפרים משות ולא נמפרים כשבה ונסתאבה ולא חוינן מקרא שמואל למכרה

סליק פירקא. וסליקא לה מסכת כריתות.

מסכת מעילה

ובעוה"י המרבה סליחה וכפרה. נתחיל מסכת מעילה.

על ידך המוצא לפונה וה"ל ר"ק כריתות דלפון נבי שמיטה יותר מקבלה והכי איתא
 פ' שני דבזחים תלה הכהנה ושמיטה פסולה דבעינן ידך המוצא לפונה ולויכא אבל
 חלה וקבל כפרה וסד"ל דהוה כהן שעה היתר ונפקי מידי מעילה להכי חנא מועלין
 כהן. וסליח נמי לא זו אף זו קתני לא זו זרק בלילה דפישיש דמועלין דלא א"ן כהן
 שעה היתר הוולל דהזריקה היתה בלילה אלא אפילו זרק כיום סד"ל דהוה ספיר שעה
 היתר וכן מילא מיעיל לכהן קאמר דמועלין ע"כ מתוספתא של הדפוס ושל כריכת יד
 ושל דבית פד"ן ז"ל: או ששחטן חוץ לזמנם וחוץ למקומן. נגמרא נבי
 חוץ לזמנם וחוץ למקומן למאי חוה"ה לא הוה קדשים ראוין כלל לא אימורין לנדבה
 ולא כפר לכהנים ואמאי מועלין כהן ומשני הו"ל ומר"ן לפגול פירות דלתי לא
 יבא מקדשהו דכיון דהא שמיטה שמיטה ע"כ פליגי שמיטה לזרין פגול שלעולם
 לא נקבע כפגול לחיבו כרת עד שיורק הדם עדיין בקדושה עומדת ומ"ס מועלין
 כהן. ואי קשיא הכיחא לחון לזמנו אבל לחון למקומו מאי איכא למימר נע"ד סתורין
 כהן באכחוב כסנך כשם חוספות ז"ל נפ"ד דחון למקומו אהקס לחון לזמנו:
 כהל אמר ר' יהושע פ' המנחות והכתיב דף ק"ב וחו"ס' ה' הוהה דף ע"ט:
 כל שהיה לה שעת היתר. נמרא ח"ל בר קפרא לבר פדא בן אחיזא ראה
 מה איה שולטי למחר בבית המדרס באל לו הא דקתני נמתיחין שעת היתר היתר
 שמיטה שמיט דכיון ששמיטה חקיקה בלא פסול היינו שעת היתר ואע"ג דזבוב נכסלה
 יבא מידי מעילה. או היתר וריקא דלע"פ שעתה כרואו צעתי דהתיב קבלה
 נמי בלא פסול וכיון דקובל כרואי הוהר לזריקה דלע"פ דעדיין לא זרק דמו הוה
 כוליו זרק בהיתר דכל העומד לזרק כזרק דמי דכיון דנחקבל כבוס כרואי ונראה
 לזריקה שזב ח"ן זו מעילה. או היתר אכילה שמיט. ואע"ג דנשחט ונתקבל כרואי
 לעולם לא יבא מידי מעילה עד שיורק הדם דים זו שעת היתר אכילה לכהנים ואם
 לירע זו טוס פיסול אפי' א"ן מועלין. וסליחו בר קפרא לבר פדא דחוקים ור' יוחנן
 ובלוח' כהונת יד שמיט דהוה נדסי הכא נגמרא ור"ל אמר היתר וריקא שמיט ור"י
 אחר וכו' ועיין חו בדנור אכחוב נמתיחין דבסמך בשמ"ז ז"ל ונ"ס לקמן דריס פ"ט:
 איזו היא שהי' לה שעת היתר לכהנים שלנה ושנמטאה ושיצאה דהואיל
 ושמיטה וריקא הוה כרואו דהיתה ראיה לכהנים דזבוב נכסלה בלילה או ביומא
 דהחיה לית בה היתר לכהנים א"ן מועלין כהן. ועיין במ"ס דפ"א דבזחים סימן ב':
 איזו היא שלא יבא לה שעת היתר חוספות פ' החלת דף מ"ו: שנשחטת
 חוץ לזמנה וכו' והל"ל לכל הני דהנא ברישא שמיטה דדרוס או בלילה שלא היה
 לכהן שעת היתר לכהנים ויהיט טעמא דקרא הני תרין דחון לזמנו וחוץ למקומו סמי
 מכל הני דהנא ברישא דמועלין כהן דהני תרי איתריס אסדדי ומחד קרא נפקי
 במסכת ובזחים מואם האבל יבא וכו': ושקבלו פסולין בעלי מומין והכי"נ דה"מ
 למיני ברישא לכהן ד"ל ז"ל. וביד פ"א דהלכות מעילה סימן ב' ב' בש"ר
 קריש קרישים וכו' חוספות פ' החלת דף מ"ו. ועיין במ"ס פ"פ דהערבות.
 וכתבו ס' ז"ל הכא נגמרא בשר קדשי קדשים ס"ל לפני זריקה דמיס ר' אליעזר
 אמר מועלין ומ"ד היתר אכילה שמיט יבא ומ"ל היתר וריקא שמיט לזרין למחר
 דמיירי קודם שנקרא לזריקה פירוש כהן ששחטו וקיבל דמו אחר שקיעת החמה

פרק א כתב הרמב"ם ז"ל בהקדמתו לסדר ז"עים והביא אחר כריתות
 מעילה ספני שדרברים שהיובין עליהם מעילה יותר קלים
 מהדברים שהיובין עליהם חטאת ע"כ: א קדשי קדשים ששחטן וכו' ס"ס
 סרה חטאת ולקמן גר"פ קדשי מונח. ועלנו חוס' ז"ל דלולל ברישא שמי מקום
 דדרוס והדר מפרס כולד קתני בלומר מהו הוה מקום דדרוס שאמרנו כהן
 ששחט דדרוס וקבל בנפשו וכו' אבל כתיב דדרוס כהן לא מיירי מהיתני.
 ונראה נפוס ריהסא דככה"ל ליה זבוב מעילה והוה כמו חקיקוסו מדלא מפרס להו
 נמתיחין ויש טעם דגבר ומה"ל דשיטה כהן כ"כ אבל עוד כהו ז"ל ומיסי הר"ר
 סרן הוכיח דל"ן זו כפרה ומה"ל ששחט דדרוס וקבל דדרוס דמועלין וכל דלא חנא
 נמתיחין אע"ג דהוה כרואה עמי משום דמסמחה כיון דלאשמועין בחדא לישועה
 ה"ל"י בחרתי וכן אשכחן נמי כפ' הכא על יבמחו בין באוגן בין במיד ונגמרא הני
 אפילו שמיטה שזנינן ונמטה שיי"ה אפ"ל דהוה כרואה סמי ע"כ והביא דברי רבינו
 סרן ז"ל כספר ספרות יוסף להכנס הר"ר יוסף ו' וירנא ז"ל. פסירות רש"ל והו
 כקדשי שמיטה שוללו מידי מעילה דבר חורה ע"כ. אמר המלקט פירות דמן מתניתין.
 הוא סלין מעילה בקדשים שמתו אבל מדרבנן אפילו קדשים שמתו אית זבוב מעילה
 שמתלס הקרן אבל אינו משלס חומץ ו"ל"ס אפילו מניח אדם מעילה דהוה חולין
 בעורה: שחטן ביום וזרק בלילה וכו' להכי שזק קבלה נבי ליה ונקט זריקה
 משום דלי אשכר לנמש שמיטה שמיטה כהן הגילה והקבלה נבי כיום דקבלה
 ושמיטה חסוכות זו כזו וצרישא נבי פסול דרוס נקט שמיטה וקבלה דהיינו סדר
 עבודה וזה יכול ליהוה לשחוט דדרוס ולקבל בנפשו או להפך חוספות ז"ל: ב בלילה
 וזרק דמן ביום כפירוש רש"ל זו ואין לזרין לומר זו קתני. אמר המלקט הוא
 פירוש רש"ל ז"ל נמתיחין ועוד שמיט מפרושו ז"ל דנגמרא דהלמודא גרים נמתיחין
 כבנות הפסוקות ח"ל החלמוד ואי חנא הוה מוס דממח זמן הקרבה פירוש
 הני נאכי קמלי דשחטן דדרוס וכו' אבל שחטן ביום וכו' ח"ל רש"ל ז"ל ח"ל אבל
 שחט בלילה וזרק ביום בלילה לאו זמן הקרבה הוא והוא דשחט בלילה אימא דכמחן
 דחוקיקין דמי קמ"ל דמועלין ואי חנא כהן בלילה וכו' אבל שחט ביום וזרק בלילה
 והל"ל אם שחט בלילה וזרק בלילה דזריקה דעיקר עבודה היא היא בלילה אימא דכמחן
 דחוקיקין דמי קמ"ל דמועלין בלילה לאו מחובר זמן הוא והוא בעל החלמוד זריק
 מהיתנין ורק ס"ל זו ואין ז"ל זו קתני ע"כ. וחוס' ז"ל כתבו שחט ביום וזרק בלילה
 בלילה וזרק ביום כך הוא הירושלמי כהן הספרים ונראה לר"י ז"ל שזבוב שחט דליח
 ליה למיני אוחו שהוא חרוש יותר כבישא כמו נבי דרוס אלא נרסיקן אפכא
 (כשהם אבל הרמב"ם ז"ל בפי' מהלכות מעילה כהן כגרישא כדדפוס) שחט בלילה
 וזרק ביום שחט ביום וזרק בלילה דשני דזריקה חרוש יותר משני דשמיטה משום
 דזריקה עבודה ושמיטה לאו עבודה. ונראה דל"ן לר"ן להביא ותיפרס כולם נמתיחין
 לא זו אף זו לפי זה הכלל דקאמר ר' יוחסע וסיק ריבא לא זו שחטן דדרוס וקבל
 דמן דדרוס דמסייא דמועלין דים כהן פסול גדול וא"ן כהן שעת היתר לכהנים. ה"ל
 אפילו קבל בנפשו דים כהן קתני היתר יותר אפילו הני כהן נפקי מידי
 מעילה ולא זו ששחטן ביום וזרק בלילה כהן היתר לכהנים אלא אפילו שחט
 בנפשו וקבל דדרוס דעיקר פיסול לפו כתיב נבי שמיטה כדכתיב ושחט אוחו

ללא היה שהות ציוס לזרוק הסם שעדיין לא נראה לזריקה הלךך אם חלל הכשר עושין בו ולמ"ד יחיד שהסם שנינו נריך לומר דמיידי קודם שיהיה נקבל דם מהנמטה היתה קרנה כ"כ לתוך שאף מהחלב היה סוף בהנמטה ע"י פרום ולכן מועילין משום היתה ליה לר' אלעזר דלוי זריקה מועלת ליואל לאצוקי מידי מעילה עכ"ל ז"ל: ואין חייבין עליו משום פגול נותר וטמא נבי טעול חמין בצמחים שהצמח כשר כך הצמח פסול דכתיב קרבן מחירו וכיון דלא הוה חמין כל מחירו: טמא דבעיני דבר היתר להטריע כדליתא פ' הקומץ דב"ה והב"ה כיון דלא הוה יחיד לטריע היה חולל חלול ממוחה כדליתא בפרק ג"ה תוספות ז"ל. ונמנהח אמר רב פפא לא אמר ר"ש זריקה מועלת ליואל אלא שיהא חלל דם אין זריקה מועלת ליואל אם חזר והטריע ומיהו נמי הכי: אבל חייבין כוונת צמחת. ודוגמתו חלל חמין. ויש גורסין וחייבין עליו וכו': לא בשם שדמה פורח את בשורה וכו' כלומר אי חתם מודה שבעם שדמה פורח את בשורה מועילה של ימעלו צמחה שזרק למה כך לא ימעלו בשם חמתה והע"ס שיהא פסול וה"ל שכן הוא אף לדברי דין הוא שפסול את כל עממא פירוש כ"ס סיפור על עממא אש"פ שיהא ודוקא פיסול יואל חתם למד דמניח ליה זריקה אבל שיהא פסולין יש בצמחים דמודי דכן ר"ע ולא מהניא דבר זריקה אלא פיסול יואל דוקא מהבשר ליה למינף חוס' ז"ל. ויהיה בצמחות ס"פ השוחט והמעילה. בפירוש רע"ז אלא כשמחט שהי החטאות כהנה וכו'. אמר המאמר פירש רש"י ז"ל כגון שחטום שני כהנים. וחס' ז"ל כהנו בנת אחת אינו רואה לומר שבהם שני צמחות צמחין ארוכה דהא אמרינן בפרק שני דהולין חוצבהו שלא יבוא שני צמחים באחד אלא קרו בנת אחת כשראויים לזרק בנת אחת כגון שהם זה החר זה וק"ל זה החר זה קודם שיזרוק כלל דרש מהו זורק וכו' ע"כ: ג אימורי קדשים קלים פ' כל התדיר דף ג' וב"ה התכלה דף מ"ו. וביד כולה מתנייהו דם סוף הפרק ר"ש ע"י דלגמט מטילה. כ"כ רע"ז אש"פ יואל לפני זריקה ומיהו זורק דמן ר' הניטור אמר וכו' כך נראה ש"ל שכן הוא נפירוש רש"י ז"ל: אין מועילין בהן הפסול לאחר זריקה למה מהמה בכו זריקה להכי למקבעיהו במעילה: ואין חייבין עליהם משום פגול דלא קעט ליה דן זריקה כפגול יהוה כמו שלא זרק עליהם הסם ולא קרבו כל מחיריהם: ומשום צמחה דאין נותר אלא בצמר רחליהו כמאמר דבית רמיא וכו' ואמרו שיהיו ומומחה וגי' ומשום שומחה הנוף כדלמרינן במנחות היתר לטריעין חייבין עליו משום שומחה שאין יתר לטריעין אינו חייבין עליו משום שומחה ואמרינן דליתרבו לעוממיה מהשר לה דומיא דבשר היהרבו דלאחר זריקה הוא דמחייב עלייהו ולא לפני זריקה וכו' לא אהליהו להו זריקה רש"י ז"ל שם פ' כל התדיר. והסם בנמחה מפרש רב פפא דמי גדעדר עיינייהו קודם זריקה כ"ע ז"ל דלשון ליה להו זריקה דלא נכסלו צומח. כ' פליגי דליתיהו אחר' בשנת זריקה ובהא פליגי דמ"ס אין זריקה מועלת ליואל חמין זריקה מועלת ליואל ולא היא מילתא דרבינא בר שיאל דתביבא לה ס"פ פ' כל התדיר סימן ג' כמילתיה דר' אלעזר גרידה ודלה כר' עקיבא. ונמו' שני ליה ליה להלן למשמעין פלוגתא דר"ש ור"ע בבשר קדשי קדשים ובחייבין קדשים קלים כיון דהנח חלה מילתא שמינין איך. ומשני ריבוי דמי אחרת בקדשי קדשים ה"ל שיהא קמאר ר' אלעזר מועילין בו משום זריקה כתקנה בלא פיסול נפקא מידי מעילה. בלא כתקנה כגון ליואל לא מפקא מידי מעילה. אבל לאחוי אימורי קדשים קלים למעילי קיימי לחומרה אחת מודי להו כ"ע קמ"ל דבהא נמי פליגי. ואי אחמר גבי קדשים קלים ה"ל גבי קדשים קלים הוא דלאחר ר"ע מועילין דכן דלפניו זריקה שלא כתקנה חלה מילתא ליה מעילה קמ"ל: ד כיצד קדשי קדשים לפניו זריקה דמים קועילין פגמיהו וכו' ובבשר ואין חייבין עליהם משום פגול נותר וטמא לאחר זריקה דמים וכו' כך נמנהח בקנה ספרי יד: על זה ועל זה חייבין וכו' כמו שפירש רע"ז פירוש רש"י ונת תוספות ז"ל. אבל חמין ז"ל פ' ומה שהמר על זה ועל זה ר"ל בין לפני זריקה בין לאחר זריקה ולשירוש לא שיהא חיהו טעולא כמנחתו שומחה כגמ' חתמ' חתמ' חתמ' חתמ' וכו' וישו קמ' לעיורו דשומחה נקדשי קדשים משכחה קולא וחומרה כמו שפירש הוא פתחו ז"ל קולא פיסור הכשר מן המעילה אחר הזריקה. חומרה שהוא מעמיד האימורים למעילה כמו שהי' אבל בקדשים קלים היכי משכחה לה טעול להחמיר. וטמא כיון דלא משכחה קולא יהיו טעול להחמיר שהאימורין הוא דמועילין דכן שזרק הדם אבל הכשר בהחירו עומד. ובתלמוד חסילו המונה ע"י הרב ר' בללה אשכנזי ז"ל כתוב כאלו נמנהח מעשה דמים נקדשי קדשים להקל ולהחמיר ובספיקא דמתניתין אינו כתוב רק נמנהח מעשה דמים נקדשי קדשים קלים טעול להחמיר. וכן כך וכן קדשי קדשי נמנהח דקמחי למעשה מיהו דמי לייק בדיק בדיק שיהא קלים לו ז' ויש ג' דהשק למועילין דלמרותא דמחנה בכל דמי שיש בה שני הפסים לומר נמנהח כד' טעול זריקה דמי וכו' מה שפירש רע"ז פ' דהולין גבי תורין וכו' ויהי פרה ועגלה הכים וי"ס וכן כולם ע"כ. פירוש דנרסין צדדיותהו ההם צמולין נמנהח כר צמול פסול צמחה וכו' נמנהח כשר בחרין וכו'. נמנהח כשר בצמחים וכו': ובקדשים קלים בורו להחמיר כיני קדשים קלים לפני זריקה דמים אין מועילין לה בצמחים וגי' בבשר ואין חייבין עליהם משום טעול נותר וטמא לאחר זריקה דמים מועילין בצמחים ואין מועילין בבשר כך ז"ל. ובגמרא דייק מעילה הוא דליכא ליתרלא האובטו כל חיסוריה איכא וזמלא והא ממונה דבעלמס הוא וכו' היכי דדייקין הכל הא אחרת איכא ליה דייקין כפייהו כפייהו דרש"י אש"פ דמים אין מועילין בבשר מעילה הוא דליכא לא חיסוריה לכהן האובטו וזמלא והא ממונה דבעלמס הוא וכו' היכי דדייקין בבשר ותירי ר' הגמלא דלש"ל לחיסורא איכא דמיידי בבשר שילאו מן למחילאו ובכו נרי

הכס ור"ע הוה דלמר זריקה מועלת ליואל ואחשבושין דפי"כ ליק ר"ע זריקה מועלת ליואל אלא בהחילוי מועילה ולאחשבושין כפגול או נותר וטמא ולהביאו לרבייה ולא לאחרי חלל שאר קדשים פסולין אלא צמחור דבב"ה היה סוף בהנמטה ליה זריקה דמשייה ליה כאלו לא יוא וי"ל כפסולו מחמת דבר אחר ואינו נקדשי ליתר אלא עד שחשבוז נרתו חלל נטיין להחירו כאלו לא אמר שיהא זריקה מועלת והיינו דקמאר חיסורה איכא דלאחריא כאלו משום חוס' ז"ל. ועיין בספר קרבן חסין פ' זריקה צמחה דלש"ל חסותא דמלכות רחם פרק ערים:

פרק ב חטאת העוף וכו' תוספות פ' קבלה דף י"ז ודפ"ק דכסחים דף ק"ד

ודפרק כושי הדס דף פ"ה. וביד כוליה פירקין צפרק שני דלגמט חטאת מעילה סימן ב' ג' ד' ו' ח' ופירש רש"י ז"ל משוקדקשו בפה חסילו אם נהנה ממנה מהיים כגון שמכרה דהויה להוין. ע"כ. וכן פירש ג"כ במקמה צד המתניין רע"ז ללא כתיבין רק גבי צמח דהנמחות ודהקומץ וכו' משום דהתם קמי בחר משוקדקשו קדשו בלא וליכא למישמי ועיין גמ"ש שם סימן ח' ובסימן ד'. וכתב תוספות ז"ל מטלת כעוף עד הבתח מיידי דבין פסולי קדשים שמתו או שפניה מקומס ולומר לנו דלש"ל דפסוליה מ"מ לא פקעה דקדושיהו מיידיה ומועילין דהן ומאיך וליך איירי בקדשים כעשוין דככשר: בוועילין בהן משוקדשו פירוש קדוש שפ דמיידי כשהדיקין ומועילין פירש אש כהנה בה חסילי מהיים כגון צמחה או שסילי מוס דמחוסר אכר: הוכשרה ליפסל בטבול יום ובמחוסר בפורים כומר דלס נעט בה פסלה מלאכול ע"כ. ופירש הרמב"ם ז"ל הוכשר כל מה שאכר בה פקדן הכשר ר"ל הכנה לדברים שבהדיקן לומר פוחס ליה הכשר שומחה סמכר בכל המקום ודע זה ואל יעשר חסין העיני ע"כ. דוקא רע"ז ודוקא נפסלה חסכר וכו' עד סוף. אמר המלקט ומתניין רבין הוא ודלה כדבא שאול ודלה כר"מ. אמר רבא דלא צמח שאול נמי דלאחר ס"ה חטאת לאוקיב ליקדש שני מיהתא וני מתניין דלחי עבול יום מדלוריהא פוסל אקמו ממנא ורבין קמו דשאו מעלה בקדשים דהיו ס"ה חטאת לקדש דהיו כי וכול לחשו פוסל חסילי חסילי מיהתא דקמי דלחי אלא פוסל לקדשים בלבד כמו שאינו אלא פוסל לתרומה. ולר"מ נמי מיהתא מהניתיין דהיו דקמאר ר"מ מטמת את הקדש עכ"ל וכן פ' שמי ואל שמי כדבא שאול סינו נמי מדרבין חלל מדלוריהא אינו אלא פוסל לקדשים כהס שאינו אלא פוסל לתרומה ורבין טבול לטבל הקלס לה טומאה מיידי וחסילו מדרבין אינו אלא פוסל בין לתרומה בין לקדש: ובלוינה וכו' כתב רש"י ולא קמי ויואל דמתנייהו ר"ע היה כדליתא בגמרא ולידיה הוי עכ"ל ליה ליואל כדליתא בנמרה ומללא כסיקל ליה לא קמי ע"כ. ועיין בחוס' שם"פ הלוג ועשנה. ו"ל חסילי דהוא יואל חסילי מיהתא דלמר כחלה הלא קודם הויה מיידי מדקמאר בדר חסילי הואו דמי משעט מדי הבשא לא איירי בחוסה ולי אכשר צמית יוס. ולינה אלה לאחר ההושא שהרי בסוטה ביום סעליקה דל"כ יבסל הדס בשקיותה החמה ומ"מ נקס גבי מליקה פיסול דלית בשר לפי שמד שחמקה מוחלו לנת יום ולינה דלשעט מליקה מוח' ע"כ: הוינה דמה חייבין עליה משום וכו' למ"ד הוינה אכילת סניו ר"ל ע"כ ממש שרדא לאכילה ונמ"ל הוי זריקה ר"ל שרדא חסילי ונמ"ד הוינה שחטת כי יוכי דבעיק לעיל גבי צמחת קדשי קדשים דשין דכן קבלה שהיא רחוי להקל כדי לזרוק ולהיות כ"ל דלא שייך קבלה גבי חטאת העוף כגון שיהא רחוי להיות חוס' ז"ל. ונמנהח אמר רב הוה אמר רב מינוי מטלת העוף אינו מעכב דמי רב צמחיהו. והוי דמה דכל רב רב דמתניתין דהואה עיקר שיהו הע"ס בלא מיהתא שומחה ויהי מדי מעילה וחייבין עליו משום נותר וטמא ויואל נמי יד חובתו דמניו אינו מעכב הכשרה. ורב אבא ב"ה הכהה אמר שחמיה דרבי מילוי דחטאת העוף מעכב ללה יואל וי"ח ולא נכפפר ולא הוקבע חטאת פגול נותר וטמא. אש"פ שהוה עד דעבד מנוי חסילי רב צמחיתין גבי חטאת העוף קמי דמה למה אש"פ חסילי דמנוי נמי עיקר מנויה הוי ומעכב והיינו דכתב רש"י והבשאר דדם ימלא אש"פ דשיריין כן ימלא. מטלת הוי. כלומר דבעירי דסינו מניו הוי עיקר מטלת דמנוי מעכב. ורב הוה אמר מדי והבשאר חס נחאר וחסאת דלכותי כפייהו דקרא קמי אכילה דמניא דכריתא כריתא דר"ל אמרינן ב"ה חיסור מקומן דף ט"ז דל"ה דמנוי דחטאת העוף אינו מעכב ור' ישמעאל אמרינן ההם דכ"ל דמנוי דחטאת העוף מעכב אבל הכה בנמרה מוכח בצרייתא דס"ל ר' ישמעאל דמנוי אינו מעכב ומסקינן הכל והם דרבי נחאי חליבא דר' ישמעאל: ואין ב"ה מעילה לפי שאין בחטאת העוף אימורי רק טעול בהים בבשר חטאת הרמב"ם ז"ל. ובגמרא פריך מעילה הוא דליכא כל חיסורא איכא ומנוי לה ר' הגמלא כר' עקיבא דלמר זריקה מועלת ליואל ולשיריפה והה"ל דאיכא חיסורא והוא איסור יואל וכו' כדכתיבין בס"ד בשלהי פירקין דלעיל. ומכא קשויות דחדא מיידיה הוי דלח אמרינן לעיל אבל דמס שיהא לה אמר ר' עקיבא זריקה מועלת ליואל ובגמתי פירקין דלעיל חסילי חסילי קמייהו ודחי חלל דמה לכך פירשו חוס' ז"ל דהוי יואל מיידי שמתחלה נאספ כל הדס נותר והה"ל יואל רגלו של עוף ע"כ. עוד כתבו חוס' בשר רבין פריך ז"ל דבין ח"ל למיתני חטאת העוף ע"ס פרום הבשרין דתרווייהו לה סלקי לנבוחו אלא שגריך להקדים חטאת העוף לטולת העוף לפי שהיא קודמת ועולת העוף שונה קודם לכל הקדבות פירוש כי בה שייכות דמעייל יתר ואף מעולה בבמה דבעולת בבמה אין מועילין בעירה פי עורה לכהנים ובעולת העוף מועילין אף בעורה והף לאחר הקשרה עד שיהא לניה דהן מועילין בה ע"כ: ב עולת העוף כמו שפירשו גבי חטאת העוף כך הוא בעולה חוס' ז"ל: משוקדקשו כיליה משוקדקשו דכפרקין היינו עובדס פה כמו שכתבנו מחמתין דלעיל: מיעור דמהו גבי חטאת העוף נקפ הוה משום דבמתחלה העוף איכא חסיה ומנוי חלל בעולה ליה אלא מניו פירוש שחמיה הכשר דוחק והדם מומחה ויואל והואה חסיה שניתו הדס על החמחה מן החלוא: ובוועילין בה עד שתצא לביית הדשין פירוש אף לאחר ששפרסו לפי שצדיקין נקיין ומועילין דהן מחון למחנה חלל מוכא ויוליך הוי נגשית מומחה ואין מועילין בו תוספות ז"ל: ג פירוש הגמלא פירש וכו' פרה כל הפסולין דף ל"ה ובפרק פגול יוס דף ח"ד. פירש הגמלא פר העלף

הטף ודין מונח הפנימי והמגורס. וסבה תרומת הדשן דכתיב וסרס את הדשן
 אית מיילת בין קודם הרמה בין לאחר הרמה אבל דיון מונח הפנימי לא אשכח
 ביה קרא לטעם ואל דכתיב ודשו את המזבח בצפת סילוק המטות כתיב ולקן ענין
 דיון של שבעת מנוחת דומיה לתרומת הדשן דמונה היילין ולקן קודם שהילוחיהו
 והיחוסו חזית הדשן לא נהני ולא מועיל עד שהניחו על בית הדשן ללאחר שהניחו
 על בית הדשן היה מעורב עם תרומת הדשן ומחך שאינו יודע אזויה תרומת הדשן
 ואזויה דשן מונח הפנימי מועיל בו והיינו דקמי דיון בחלה מועיל בו כלומר
 מועיל בחלו שמינו על בית הדשן שיהא מהלל שבתחלה כהני נכנס בעורה היה
 מרים תרומת הדשן מעל מונח היילין והא"כ היה נכנס לפנים ומדשן מונח הפנימי
 והמגורס ע"כ: עוד כתוב שם. עין אחר פירשם מורנו למהתיין דיון של קשרת
 דיון מונח הפנימי והמגורס לא נהני וכו' דין לך דבר שניעשה מותרו ומועיל בו
 אבל על מונח היילין עדיין לא נעשה מותרו כדלמריין לעיל בפרק שני דליכין
 נגדי כהונה: המקריש דישון של קשרת ללאחר שהילוח הדשן בין ממונה
 הפנימי בין ממונה היילין והמגורס בא ארס אחר ואמר הרי דשן זה הקדש כלומר
 הרי עני ליתן דמי הדשן ואלה איניס אחרינא ונהנה ממנו חייב מעילה דהא קמפסיד
 להקדש בהמקדש לא יביט על בית הדשן שיהא מהלל שבתחלה כהני נכנס בתחלה היה
 היכי דקודם שהילוח מעל המונח היו מועילין בו סתמא דהאך קבל עליו ליתן דמי
 הדשן גמי מועילין ע"כ מה שמתאיי ומונח ענין שהלשון קשה. והמחור שפירושם
 נראה שהוא מה שפירש הר"ר אליקים ז"ל והוא קרוב הרבה לפירוש האחרון שלא
 נודע על מונח היילין עדיין לא נעשה מותרו כדלמריין ועל מונח זה מפיסד
 להקדש כתיב הר"ר יוסף ז"ל פירוש זה אינו נראה כלל כי המייק את ההקדש אינו
 חייב קרבן מעילה וכו"ס הנורס היזק להקדש וכל זה הדרש שפירש אינו נוכח במשנה
 אשילו חות א' ממנו ונראה שזה הוא מדבר במי שמקריש דיון משלו והתוספות
 פירשו שהקדש דיון של המונח והמגורס כן עכ"ל אחר ולקח אחרו והקדשו או
 סו כלאלו הקדש דיון מצינו ומועילין בו כי כבר זכרנו: וכו' והרי שני ויפס
 פירשו דך קת קשה כי היה לו להגה לפרש דבריו עכ"ל ז"ל: תורין שלא הגיע
 זמנם וס' לא נהני ולא מועילין וכו' פירוש מועילין כלל ואשילו מדברין ולא
 משלם ולא ועל דהא ס"פ דהין לפרש דלון מועילין מן החרוץ קאמר אבל מדברין
 אינא מעילת דהא לעיל גבי דם דקאמר לון מועילין ע"כ ר"ל הין מועילין כלל דלי
 מן החרוץ דוקא קאמר מאי קאמר יא לא נחל קדרון מועילין וכו' ממי יא לא נחל קדרון הין
 מועילין אלא מדברין וכדפירושם לעיל וכן גבי הסלוח המחור דקאמר הין מועילין ר"ל אף
 מדברין כדמשמע לעיל ברפ"ק ר"ל דכל אינא דקתני לון מועילין ר"ל אף מדברין
 תוספות ז"ל. ועין גבי קמין רפ"ה: ר"ש תורין שלא הגיע זמנם מועילין
 בהן ר"ש לטעמיה דלאחר נפ' בהרא דומים כל כרואי לאחר זמן הרי הוא בלא
 העשה והין בו כרת ובני תורין ממי שהקרישן קודם זמנם הואיל ויחיו רלוין ולא
 מכאן שהא לא אית ביה פסד מעילה: ובני יונה שעבר זמנם לא נהניין ולא
 מועילין. ז"ל לטעמא שפירש שמה דלמריין לעיל דמועילין נב קודם כפרה דהם
 היינו נשום דלוי לרשיה כדפירושם לעיל והין זה פרוין עד לאחר שיהיה בו מוס
 ועד שמן המעות קובים עולת קין למונח וא"כ שפיר איקרו קרטי ס'. אבל הבה
 הין לעופות פדיון ואל איקרו קרטי ס'. אבל לכא לנימור דלאה מקלח שפירש
 שמה מוסם שהיו קודשם קודם שפירש שמה אבל שפירשם הם מקדשין מיד
 (בהניע זמנם פירוש שאינו מקדישן עד אחר שיעיב זמנם דזה לא יתכן) דהא קמסיק
 והני הבה אשילו היכה שקדשו הגני יונה קודם אלא ודאי ז"ל כדפירושם תוס' ז"ל
 שדכתיבתי יד: קה יגל המוקדשין וכו' פרק י"ט בקדשי מונח דף ג"ב ופירש ז"ל
 רש"י ז"ל גבי קדשי מונח תורין ובני קדשי ביק הבית כקפ תרנוולא חרורין
 דלורחא דמילתא נקט דלון דרך להקדים לנדק הבית דבר הראוי למונח: חמור וכו'
 רנחא הוה דלע"ל דטמא הוא חילול עליה קדושת ביק הבית כדכר ספור ע"כ.
 ואיהו גמי שפירקין סמוך לו. ומוס' פרק הוילואו לו דף ג"ט. ובד כולה מתנייתין
 עד סוף סימן ו' ס"פ להבנת מעילת סימן י"ב ז"ל ורפ"ה וסימן ו' ז"ל ורפ"ה
 ובכ"כ פ' ויקרא דבנורה דהשאלות פרק עשרים: ר"כ הרואי מונח פ' המוכר
 את הספינה דף ע"ט בריתא לטובתו. ואלו זו אף זו קתני דל"מ הך קמאי דחמורי
 דמועילין כמה שבתוכן אלא אשילו הך בתראי מועילין גמי כמה שבתוכן: [הגהה וכו']
 פירוש נכנס לביט' ע"כ מה שפירש דכל הני דקתני למונח ולא לנדק הבית וכו'
 אמת שבתוכה קאי ע"כ: בור מים מים הין ראין כלל למונח סברי הקרב
 והכרפיש לא היו רותים אלא בנחת המים ששעורה והניסוך של מים בנח הוי ממי
 שלחם והבור עמנו אינו ראוי לא למונח ולא לנדק הבית כי אם לנימור ולהביא דמיו
 לנדק הבית: שוברך בלא יונים היינם ראויין למונח להקדשה אבל שוברך לוס
 ראוי לנדק הבית אלא למבור ולהביא דמיו אבל הין עוקרין את האבנים ממש לוס
 אמת לנדק הבית דל"כ היה פוחה דמיו דהסוכך שיה יתר שלם מליטול את האבנים
 ולסיס חוסם לנדק הבית. וכן באילין הפירות הין האילין ראוי לנדק הבית לעשות
 קורות דל"כ היה פוחה דמיו והפירות הין ראויין למונח כדכתיב כי כל שאור וכל דש
 לא תאכילו ודכש היינו כל ממי מתירקת אף אם הוא ית או גפן היה ראוי למונח
 וית לשמן ולמנות ונפן לין לנכסים תוספות ז"ל. ורש"י ז"ל כתב אילין מלא פירות
 אמר לי רבי דהאי אילין הוא נפן וראוי למונח ונלמך הין וחינו ראוי לנדק הבית לפי
 שעני הנפן דקיס הם ואינם ראויין לוס צינן ובכסודים לא מתירקתם להרי אינם
 קרביין לע"כ: שורה מלוח עשבים אינה ראויה לא למונח ולא לנדק הבית
 ע"כ: מועילין בהן ובמה שבתוכן. כשלמא כמה שבתוכן היינו המים שצבור
 אצל בו צבור עמנו הין מועילין ופירש ר"ת ז"ל כגון שערך חוליס ונכסה ממה דהוי
 חוליס וכן ז"ל בכל הני דלמריין אבל הין לפרש כמו שפירש רש"י ז"ל בפרק המוכר
 את הספינה דגבי בור שחיי מועילת כגון שהניעו חשלים לתוכו דהא אמריין לקמן דיון
 משילה ככ"ג במונח: בור ואח"כ נתמלא מים וכו' מועילין בהן ולא דמי
 שבתוכן ולא הני מטעם הסכר דחור משום יד אחרתו והין יד להקדש וכן גבי

אילין ונחמלא פירות משום דלון מעילה נדוליה הקדש. ור' יוסי קסבר דים מעילת
 נדולין חוס' ז"ל. וסס צבנא בחרת פרק הספינה קתני ואין מועילין בזה שכתובה
 דכרי ר' יוסד ר' יוסי אומר המקדים שדה וכו' וכחכו ס' תוספות ז"ל ל' דברי
 ר' יוסד וכו' דקתני יוסי צבנייתא נראין דברי ר' יוסד יודע ס' יוסד ר' יוסד ר' יוסד
 ע"כ. ואיהו בתוספות פרק השולח נפ דף ל"ט: אילין ואח"כ נתמלא פירות
 מ"מ ואח"כ שאל פירות. וכן הניח הר"ר יוסף ז"ל: ר"ש אומר וכו' ר' יוסי נרסיק
 וכדכתבין וכתיב רש"י ז"ל ור' יוסי אומר וכו' לא פליג אלא אהך דתני דה"ל אחר
 און מועילין בשבת הקדש פירש כמה שהובחנו אחר שהוקדשו וכו' סבר המקדים שדה
 או אילין מועילין נדולין. הואיל וגדלו ממש בהקדש אצל צבור ואספה ושובך דלאו
 נדולין שובך נכחו לא פליג ר' יוסי ע"כ. והתם בספר קרבן אהרן יהיב טעמא אמאי
 לא פליג ר' יוסי גס צבני תורין אחר דלניס נדולין תורין כן. והתם פ' הספינה
 אמריין דר' אלעזר בר"ש וה"ק דידיה דצבנייתא דהתם ס"ל כר' יוסי: ולך
 המעושרת לא יינק מן המעושרת לין טעמא צמרא דתיא העברה העברה
 מצבור מה צבור מועילין בו פירות כלל שיש בו דהא זכר הוא אף הולך המעושרת מועילין
 בו וחלץ המוקדשין גמי אפי' אמו אמו מצבור. וכחכו תוספות ז"ל דלאו דוקא מועילין
 דהא תנן לעיל חלץ המוקדשין און מועילין אלא ר"ל שאחר החלץ להניק ממנו ע"כ.
 עוד כתבו ז"ל וד מועשרת כלומר שולד קודם שנכנסה אמו לדיר להעשרה וכו' הולך
 חולין ולכך קאמר לא יינק מן המעושרת כדמפרש טעמא צמרא מקרא: ולך
 מוקדשים שאל. חולין שולד קודם שהקדשם האם לא יינק וכו' ע"כ: ואחרים
 מתרנבין כן פירושם ראשון שביא רש"י שהוא פירוש רש"י ז"ל להכי קרי לכו
 אחרים שאינם מממירין עליהם כראוי ושמעתי דלהכי מהני לה תנאה הואיל ויכולין
 לעכב שלא תכנס נקבה זו לדיר עד לאחר זמן הלך מהני תנאה והוי כדכתיב ע"כ
 מרש"י ז"ל. אבל תוס' ז"ל פירשו כדפירש הרמב"ם ז"ל וז"ל ואחרים מתנדבין כן
 כלומר ואחרים ענין בזהם לכו נדיבי לכו מתנדבין לויק לאהרם ולדות כן בהמות
 שלהן שהיו חולין וכו' כדפירשם ופרש קמי נמי בתוספתא ואחרים מתנדבין כן לפי
 שעושין מלאכה בשביל הקדש היו עשירים מתנדבין לפרנסם ע"כ: לון ר"ס אומא ז"ל
 בכתיבתה דף ל"ט ע"כ נרסיק ואחרים מתנדבין על מנת כן ווס מוכיה כפירוש הראשון ומיאו
 משמע התם לכולל שהוא עמנו הקדש מיירי כגון שולד מהמעושרת אחר שהיא מעושרת
 וכן ודל המוקדשין שולד אחר שהוקדשה אמו דומיה דלכור דקתני התם דמיישי
 יניק מעושרת וולד מוקדשין והוא מטעם דשוויי רבין כגויה ועבודה כדפירש הרמב"ם
 ז"ל ע"כ. כפירוש רש"י ז"ל וישר הוא כתב הר"ר יוסף ז"ל אינו יודע מה ישרו כי
 מהו זה שאמרה מתניין מתנדבין כן והו מוס' זה שאמר ואחרים מתנדבין ויש מתנדבין
 להם היה לו לומר אע"פ שגם לן או לא היה מיושב והו דמס' נרד מתנדב להם
 כיון שיש לו בהמות הרבה שיניקו את הולד מצמחה אחרת מצמחתיו והו דמס' שיד לו
 לומר בזה לן נדבס כיון שאינו מתנדב להקדש כלומר אלא שנוסס סוכס להצבו ור"י
 בעל תוספות פירש ודל מעושרת שולד לאחר שהוקדשה ע"פ שהיא קדש ג"כ
 לא ובוה מיושב קתם מה שפירש רש"י נרד לעשו בחור שמו דלון משרקין ג"כ
 הדגש על היסן והיאך ילדה בחור שנתו ולפי זה אחי שפיר לן מתנדבין
 ז' שרשי אילין וכו' פ' לא יחפור דף כ"ו. והתם מוק' לה להא דקתני וקל הקדש
 בלוי בשל הדיוס לא נהניין ולא מועילין בנדולין אלאם לאחר מהלך און מקדש און מעילה
 נדולין אשילו שרשי הקדש שדה הקדש כי יכירי דלא תיפסוס מונה לא מרישא דבהר
 אילין אילין ואלו מניסא דשל הקדש בלו בשל הדיוס דלא מועילין לנתח קרקע אילין
 וקרקע סוי הדיוס ורבינא כי היכי דלא תיקשי רישא אשילא אוקי רישא בחור שש
 עשרה ויפסא דיתור משש עשרה וכו' מעין שהורא וצ"ל מועילין בחור שורה
 הקדש כפירוש רש"י ז"ל כגון דמנין של חולין ומונח שדה של הדיוס וכו' אמר המלקט
 נכסת רש"י ז"ל מנין שהוא ואל בחור שיה של הקדש וכו' ומ"מ הפירוש דכתי' רש"י וכחכו
 כפירושא לא נודע למי ופעמא דטובע שדה חולין הא נובע שדה הקדש מועילין בו אפי'
 יא לא נהני לשה שיה אכדס על הקדש ע"כ: לא נהניין לוס מועילין היינו מן
 הדין דמיס מעמלא קאחו ואינם בכלל הקדש ולא נהניס מעילת משום מרישין העין כל
 זמן שלא יא מן השדה של הקדש תוספות ז"ל. והר"ר יוסף ז"ל כתב על פירוש רש"י ז"ל
 שכתב וטובע שדה של הדיוס וכו' פירוש זה און לן המענה שמשמ כן דהא תנן
 יולא חמור וכו' וז"ע כי למטה לא אמר לא חמור אלא חמור ע"כ: הובינן שברך
 של זהב בשמחה בית האבנס מיירי שהיו ממלחין מתמלאו חמור שלחם ומחנין אותו
 לחבית שאינה מקודשת שלא יסיו נפסלין צבניה כדלמריין בפרק גלוב וערבה וכו' דהתם
 היינו הבית תוספות ז"ל: בירתנו בצלוחות חותה היה כלי שרת וליך מועילין בהן
 תוספות ז"ל. ואיהו בתוספות דפרק השות דף ק"י: ערבה של הקדש כן
 מלאחי מונח שמשס ופירש הרמב"ם ז"ל דר"ל ערבה כנדלה שדה הקדש. אבל
 תוספות ז"ל פירשו ערבה שדה היו מקדישן המונח לא נהניין ולא מועילין לפי שהיו
 עומדות לעשות ואינה קדושה ע"כ ורש"י ז"ל פירש עוד דהיינו קודם שיקדשה אבל
 משקופסו נעשית מותרה נהנין ממנה ע"כ: ברתנין היו ממונה לקניס בלולביהם
 קסבר מותר לוא ליכנסו ויתנו תוספות ז"ל. ובפירושם לא נודע למי מפרש ערבה
 שהיו וקפין צבדי המונח לא נהניין אשילו מקודם שזקופסו משעס שלקפסו לערך כן
 ור' אלעזר סבר ודאי נהניין דקודם שיקדשם שהיו היו מוחנין מונח זקיס בלולביהם
 אבל לאחר זקופסו דכ"ש און מועילין דלון לך דבר שניעשה מותרו ומועילין בו עכ"ל
 ז"ל: לא הך שבראש האילין וכו' פ' כל הללמון דף מ"ג ומשמע מפירוש רש"י ז"ל
 דהיו צבקה דקתני מתניין הוא לן קן שפירש יתו צבקה ישלך עני הקנה במקל.
 ז"ל ובסור ז"ל סימן קמ"ג. ונמרה סביק אילתא דלי יוחנן לני גירסת תוספות ז"ל
 שהיא ורישא שצבקים לעלוש שוקן מעושה אלוהים מעילת דלמלא פירוש שלקטו אותם
 מעמלא ולא משל הקדש או אשרה ומאי יהי יתו באכרומים פירש תוספות ז"ל כלומר
 מתניין מיירי בעל עינו ואפי' דליתו מעמלא הך אכור ויה דיהמר יתו לא קאי אן דודאי

שכן אסור בהנאה בין גבי הקדש בין גבי ארשה ומאז יתנו ויתנו באפרוחים שהיום נרביים לאמן שהאפרוחים שהיום נרביים לאמן מותרין בהנאה בין גבי הקדש בין גבי ארשה - וליכא לאקשווי לנישקליתו ביד לזוכא למיחא שמה ועלה בארשה ואפי' דקתני יהו בקנה גבי ארשה ה"ב: גבי הקדש אכל לא נהנין קאי אקן וגי' וה"ב: גבי ארשה ואפי' אחאי על הקדש לא נהנין אף מן הקן ועמו כיון דלייתו מעלתא וי"ל דגורייא דילמא אחי לחתופי גבי הקדש המחוברים בלי'ן. ואפי' תני להזירא גבי ארשה וקתני לארסורא גבי הקדש וי"ל דלכחי לא תנא נהנין גבי הקדש-מאס דבני למיחא און מוטלין וגבי ארשה לא סייד למיחא און מוטלין, ויתני בקנה דתנא גבי ארשה היינו לרבותא דאפי' דלא גנלי מינא מ"מ לא שרי להניו באפרוחים נופייהו אי נמי י' לומר דתנא דהיא היתר גבי ארשה לאשמעינן דאפי' דחי דבר מאוס מאד שהיא של ע"ו דחמירא אפי' שרי להניו באפרוחים. כך נראה להר"ק ז"ל ע"כ: ה' המקריש את החורש יער בלאון הרגום. ולשון הרמב"ם ז"ל ב"ב מהל' מעילה המקדים את היער מועלין בטלו בין צלילות בין בלאון שצדקא אשילמות או שביתת ע"כ. אכל הוספת ז"ל כתבו מועלין בטלו בשפי' ובגביה שהכל קדוש. ו"ל נביים בלא"ף והיא הנסורת דקא שופל מן המגרה וי"ל נבייה בבית' והן הפלין וכן מפרש יצחק עכ"ל ז"ל. ויגירא הערוך ג"כ בבית ובקת המפרשים מלאחי נבייה בים וגם בפירות הרמב"ם ז"ל שבכתיבת יד. והרמב"ם ז"ל פירש שביתת הוא כמין יבלת המניו בעץ ששקסירין ואתה יצאר כמין גומא בעץ וכהו שיש גורסין מוסי' סו סבילת הקשה הדומה לנוייה שהיא בפני עמלה בחור הסרי והכל עיין אחד. ומתרי"ק ז"ל כתב בפ"ב דהלכות מעילה שרבינו ז"ל גורס הכה נבייה בבית ע"כ שמעט קתא מדברי ז"ל דכפ"ל דמכסה ה"ב ארשים שרשם יצא פרי כל יעשו"ן ה"ב ביד קתני ז"ל דכפר הוסי' בפסוק הוכה את ארשים שרשם יצא פרי כל יעשו"ן ה"ב לא יעבור וכן מ"ל למח לניו יעשה קתא ניב לא יעבור ובמשנא מפני שבביתו טרחה עליהן ועד אמרו מועלין בעלים ואין מועלין לא בשפי' ולא בנבייה ע"כ. נראה שהוא ז"ל היה גורס שהיה בבית והכי קתנין לעיקר: הגבורים שלקחו [הגסה כתיב] ז"ל הגיה ס"ל שפיר) את העצים מועלין בעצים וכו' לפי שהגבורים לא קנו והקדשו אלא דבר לבנין ולניו ולא שפוי וגביה רש"י ז"ל. ומפרש ר' פנחס בנמרה דמתניתין מיירי בעלים שלקחו לבתיה מיד ביום הלקיחה להשחא בזמן מועט אין לחוש שמה יבא לסמוך עליהם אכל אם אין דעתו לבנותה בבנין עד זמן מנוסה ה"ל דלא מקדשין לכו למעילה עד שיבנו בבנין דאיכא למיחא דילמא יתיב עליהן וקא משיל בקדשים ואין לגזור להביא בני אדם למשול טון ז'

פרק ד המוכח וכו' ירושלמי עולה זו מיהות דף כ"ד: במצטרפים זה עם זה למעילה וכן אמר במשך עולה זו חתי ויה ומשך עולה אחרת חתי ויה חייב קרבן מעילה וכן אמר ר' לוי למעילה ש"פ אם אכל חתי ש"פ מזה עולה זו: וליחייב עליהן משום פגול נותר וטמא שאם אכל חתי זית מזה וחתי זית מזה חייב כרת: קדשי ברק הבית מצטרפין זה עם זה למעילה והם נהנה חתי שיעור מזה וחתי שיעור מזה מעל. וכתב הר"ר יוסף ז"ל כן אלא אמר למעילה כי לא ידע לה אסור אחר אכל לקחן למעילה משום קדש מזה ע"כ: קדשי הובואה וכו' זה מנשר שהקדש לבדק הבית מצטרפים זה עם זה למעילה אכל לא לבדק אחר דבמקרא קדשי ברק הכייל לית בכו פגול נותר וטמא וחתי שיעור קאי פליג דמתניתין בבבא רבאונה קדשי מזהו עמזו וכוון דתנא מזהו קדשי מזהו לחודיה תנא נמי לקדשי ברק הבית. ולחודיה אפי' דמסיפא שמעינן לכו. ובפירושו אחר לא נודע נמי מפרש עוד א"ל אי לא תני לה לדיכא ה"ל דלא נוסקף אלא בשביל קדשי מזה דחמיר אכל קדשי ברק הבית לא ע"כ. ומשמע מן התלמוד ומפירושו וחסות דלין מעילה ומפרשת בחזרה אלא בעולם ובקדשי ברק הבית דכתיב נפש כי החטול מעל מקדשי ה' קדשים המיוחדים לה' כגון שאר קדשי קדשים ים לכהני ים נ"כ הלא בעלן שפוא עיקר הקרבן ומ"מ מקרא אחרונה שמעינן דכלל קדשי קדשים ים מעילה מדכתיב ואפי' כי יאכל קדש בשגגה קדש שחמה שמעט דכלל קדש מיירי. ביד רש"י דהלכות מעילה ובפ"ב ס' ב' חמשה דבריהם שפירא חוספת פרק ששחם והמעלה דף ק"ט. ועיין סימן ט"ז שם דלא אריות כר"מ. ונמורה כ"ל אמרו לו דף ס"ו. וביד פ"א דהלכות מעשה הקדשות סימן ז' ד'. ונמורה מתני ליה רב הונא לרבה ברם חמשה דברים בעולם מצטרפין פירוש שהיו טועה בגירסת המשנה דקתני בעולה זהא והוא אמר בעולם דברים ב"ב א"ל בעולם קאמרת כלומר ופי' און בכל הזכרים שבעולם מצטרפין אלא חמשה דברים בלבד והוא קתני שפיר דברים בחזרה ומסיק אלא ה"י בעולה ג"מ כלומר חזור בך וגרום בעולה ג"מ דעולה איכא חמשה דברים מצטרפין ולא במקום אחר. [הגה"ם א"ש] שמשון דחוק נראה לומר שהגן הוא שטעה שאל' הבין דברי רבי. ואי היה גרסין מהני רבה. ברם לרב הונא חמשה דברים בעולם א"ל אבוי בעולם חמשה דברים בלבד והוא קתני שפיר דברים בעולם קאמרת דמשמע דכלל דבר שבעולם מצטרפין אלו חמשה דברים אפילו בחולין וגמא שומאח אוכלין והא קתני ושם בחזרה דמשמע דבזבחים מיירי ולא בחולין אלא חתי וכו' רש"י ז"ל. עוד פירש ד"ס ז"ל וגם בפירוש לא נודע למי דמתניתין לא קתני דה לפי שאין מועלין בדמים וליהי' גם בעולם ולא נמא דלדאחא בפרק כל הבשר ע"כ: ביד רש"י דתורת מצטרפין זה עם זה. לאסור אם נכלו בקדשה בביתו טעם. ביד בפרק עשירי דהלכות תרומת סימן ז' ג' כל הפגולים מצטרפים וכו' ואפילו אמורים ובשר. ואיכה ביקר שהותם ומעלה דף ק"ט ובפירקין סמוך לה: וכתב ח"ס ז"ל כן וכתב חת"ם כי ברש"י ואיני דעתי למיחא כל הגלות המפרטות וכל השליטים מצטרפים תנא נמי כל הפגולים ע"כ. ועוד כתבו ז"ל שם בפירוש השו"ת והמעלה תימה דלא תני כל הסומאח מצטרפות זו עם זו וי"ל דהוה שמעט אפילו שרץ ונגלה ובשר המת והכי לא מצטרפי דתנא בפסוק ע"כ. ביד פ"א דהלכות פסולי המטקדשין סימן י"א: ויד הגבלות וכו' ביד פ"ד דהלכות מ"ל סימן י"ז ובפ"א

דהלכות שאר אבות הסומאח סימן ג': כל השרצים וכו' שם בלכות מ"א פ' טז סימן ו' ח' מ' ובפ"ד דהל' שאר אבות הסומאח סימן ז' ו': דם השרץ ובשרו מצטרפין י"ם דגרסי מנפרים כעדשה. ואיכה ס"פ הממוה בחוספות, ובגמ' ס"ק דכריתות דף ז'. ונמורה מפרש רב חנן בשם רב זעירא דוקא בשרו של אחר שרץ ועמו ספירס ממנו הטע דאי' דם ובשר שרץ אחד ולא שרשם שרץ אחד ובשר שרץ אחר דאי' אחר שרשם לאו ובשר שרץ אחר שרשם אפילו המין ר"ל עכבר כמובו אלא אי' אחר שרשם שכולן שלימים דחשיבו או מצטרפין. ועיין בחוספות בפירוש שביאו בשם רבינו יסיה גאון ז"ל. ועיין בספר קרבן אהרן פרשה שמי' פ"ו. וכתב בפירוש לא נודע למו ולהאי פירושא ז"ל במתניתין אלא דם השרץ ובשרו וליה דנרסו דם השרץ ובשר וקאמר רב הון סאי ובשר לאו דשאר שרשם הוא אלא שיהי' הבשר מאותו מין שרץ שהיה יולא ממנו מצטרף ואי לא לא ע"כ. ביד בפ"א דהלכות פסולי המטקדשין סימן י"א: ברל א"ר יהושע פרק יום הכפורים דף ס"א והוספת ס"ק דמסנהדרין דף ז' ומשמע הים בפרק יום הכפורים דרבנן פליגי על סאי כללא דר' יהושע וכתבו שם בפרק יום הכפורים סימן ז': כל שמומאחו ושיעורו שרץ וכו' מלבד הסומאח והחילוקים שפירש רש"י עוד ים חילוקים אחרים בפירוש הרמב"ם ז"ל דוק. וי"ל חוספות ז"ל כל שמומאחו ושיעורו שרץ מצטרפין כגון שרץ ושרץ [הגה"ם]. ביה הוא כפירוש רש"י ז"ל דשומאח ושיעורן שיהי' כעדשה ושומאח שומאח ערבובין נכלו ונכלו דשיעורם בבית ושומאח שומאח ערב: שומאח ולא שיעורם כגון אכר מן המת [הגה"ם]. ביה הוא דלא כר"י ז"ל דלא כהרמב"ם ז"ל שהוא ז"ל פירש כגון בשר המת ורקב שלו לפי שכל אחד משיניהם ממאח בנמוע ובמאח ובאכל אכל שיעור בשרו בבית ושיעור רקב שלו מלא הפניו ע"כ ומר אמר חדא ומר אמר חדא ובודאי דלא פליגי אשיקרא דדילא] וכתיב מן המת שומאח שיהי' אלא שיעורם דשאר משמא בבית ובשר בכל שפירא ולא שומאחו כגון נבלה ומת [הגה"ם]. ביה חילוקים שרץ עם פירוש רש"י והרמב"ם ז"ל אלא ששם כתב הרמב"ם ז"ל דשומאח חלוקה שבהנלו משמאח בנמוע ובמאח שומאח ערב ובשר המת משמא באכל שומאח ז"ל דלדי ולידי בבית ושומאח חלוקה דבנבלה משמא שומאח ערב ומת שומאח ז': לא שומאחו ולא שיעורו שרץ ונבלה [הגה"ם] נראה שזהו השו"ת עם פירוש הרמב"ם ז"ל אלא שלא פירשו דכרייה וכו' ז"ל פירש דבריו וי"ל כגון בשר נבלה ובשר שרץ לפי ששיעור נבלה בבית ומשמא נמאח ושיעור שרץ כעדשה ואינו משמא במאח ע"כ ואנן רישא נקט ס"א דאפי' דליכא חילוקים בבית ע"כ. ביד פ"ד דהלכות שומאח אוכלין סימן י"א י"ב: ד הפגול והגורר וכו' חוספות שבת פרק ר"ע דף פ"ט ובפרק התערוכות דף ע"ה. ונמורה אמר שחולל לא סו אלא לשומאח ידים למדריבין היא כדכתבין ב"ס בתרא דפסחים ולי אמרת דמצטרפין הויה גורס לגורה אכל לעיין אכילה מצטרפין דאי איכה פחות מזהו פגול נותר משלמו לכיות חייבין עליו משום פגול. וכן לי הוי רוב סתר ופגול משלמו לכיות ואכלו חייב עליו משום נותר. ואמר לו רבי דאי הוי חתי זית מזה וחתי זית מזה מצטרפין לחייב עליו משום נותר ומשום פגול ע"כ עם פירוש רש"י ז"ל [הגה"ם לשון הר"ם ז"ל והרמב"ם ז"ל דבגורו סתם דבריו וכתב מצטרפין סתם ורבה דעתו לומר שאינו חייב אלא לא ואפשר שטעמו מאחר שכל הליים בזהררה א' אינו חייב אלא אחת ע"כ] ונפקא לן מקרא דכתיב לא יאכל כי קדש לא לשון רבים לומר למצטרפים ומלא יאכל נפקא דכל שבקדש פסול צא הכהוב ליהן לא תשמה על אכילתו. ביד פ"ח דהלכות שאר אבות הסומאח סימן ג': לשמא אפילו שרץ שבשגגההם הפירות שפירש רש"י ז"ל הוא לרש"י ז"ל. וי"מ שהשרץ ק"ל דלא משמא במאח כנגלה וה"ב יריוף שרץ נמח: שישנמא בולד השומאח מצטרפין נמרה חמא אמר ר"ם מה טעם מצטרפין ולי ראשון עם ולד בני משום דתרויבו ראשון ושני מה ראשון קאחו ועבדי ביה מילתא בשליש האילן וראשון שביל עני ושני עבד שלישי: ויד כל האוכלין וכו' פרק בכל מערבין דף ל"ט ובפרק אמרו לו דף י"ז בבבא פירש בבבאון שתי מעוררות ליעורב. בכביצה וכו' ר"ל י"ז. וביד פ"א דהלכות שרובין סימן י"א ובפ"א דהלכות שאר אבות הסומאח סימן ג' ובפ"ד דהלכות שומאח אוכלין סימן ג': בכביצה לשמא שומאח אוכלין כתבו חוספות ז"ל שרובין פרק כ"ד משתתפין דף ק"ג סא דלמרינן בכל דוכאח בעלים לעמא שומאח אוכלין היינו כר"ם והלא כר"ם יוחנן ב"ר ברוקא דלמח חסר ברע ע"כ: בכגורגרת להוצאת שבת. מסיק לה נמורה דוכתי בהלמוד חד מינייהו שרובין פ"ק דף ז' ממלת תאנה דבפסוק ארץ חטא וכן נמי שיעור כותבת ממלא דבש דהיינו דבש חמרים והתם דריש לכוניה קרא לשיעורין: ובמלא לוגמיו ס"א ובמלא בבית ואיה דגרסי ומלא לוגמיו: ו הערלה וכו' חוספות שבת פרק ר' עקיבא דף פ"ט: רש"י אינם מצטרפין בנמרה פירך ומי לר"ך ר"ם לרופי והתניא רש"י האוכל כל שהוא עובר בלאו ולוקה ומשני תני אין לרבינן לנרף. ואיכה למילתיה דר"ם בר"פ שני דערלה אלא שהחוספות ז"ל כתבו בר"פ עד כמה שס"ר"ח ז"ל דמתניתין דהכא מיירי לענין לכות ונמלה דומיה לכל הכהו ששניין בפירקין והסיה דערלה דמייתי לה בקיטור בע"ז פ' בתרא מיירי לענין לרוף לנתינה טעם ולאסור במאחיהם דיערבותם ע"ש ושיין בה"ש שם בדריש רבי' ששניין ז"ל ובמה שלקתיה ח"י: הבבד והשקן וכו' שבת ס"פ כלל גדול ובפ"א דמסכת ז"ל ירושלמי דשבת שם: מצטרפין זה עם זה פירוש החמור מנפרק לקח אכל לא הקל עם החמור ודקדקן בעלים כ"ל זה הכלל כל שחייב לו מן החמור ממנו טמא מן הקל ממנו סבור והע"פ שאין שיעורם הוה מצטרף החמור עם הקל מפני שהם עמימים המקבלין טומאה והכלל שאמר ר' יהושע לעיל הוה דבריהם הממאחם אחרים ובשבור או לר"ם שיהא שיעורם שיהא אר"ש מה שער מצטרף ממנו שיהא ראוין למאח מושב. שיעור מושב טפח וכוון שרץ בלאו מעט ואפילו בשאר שומאחין שרץ חלוקות ליעורו חוספות ז"ל בבבא פ"ד וכן הוה ג"כ בחוספות ס"פ כלל גדול בשם רבי"ה ז"ל:

פרק ה הגנה ש"פ וכו' ביד רש"י דהלכות מעילה וכוליה סיקרין שם פרק ו'.
ועיי' בה"פ ס' ויקרא דבטורא דתמלתא פרק עשרים דמשמע נמשע שפסגה

מן הסקסס אפילו פחות מה"פ משלם קרן והומט למיעוט אבל לא אשם ט"ס כספר קרבן אהרן. גמרא תנא ומודה ר"ע לתכמים בדבר שיש בו פנס ללא מעל עד שיפוטם וזמתי פלוגי בלבוש המעטפה וכו'. כדפירש רש"י: כיצד נתנה קטלא בצוארונה והסופת סרק איהו נשך דף ט"ס. ובגמרא מפרש דע"י הנהגה השמימי של וכן הוא דמינו נכנס אבל אה משליכין אותו בעל מקדו חסר. עוד אמרין בגמרא לאלתר אלו לית זביה פנימה הלך כיון שנהנה מעל אבל לאחר זמן אש"י שבוה הו"ק והסר: תלש שיער מן החמאת דבר שיש בו פנס הוא שהכניסה. ובגמ' אפי' בתלמוד הגומה ט"י הרב ר' זלנאל אשכחיו ז"ל קחמי הנהגה מן החמאת. ובגמרא פריך מכדי אי תחמאת המימה עשיקין היינו כוס של זבז דמי היכי דכוס של זבז לא קאי לאישימי ומש"ה לא אילי זביה בדר פנימה אלא כיון שנהנה בו בפרוסה מעל אף הנהגה המימה דקיימא להקרבנה ולא בה פדייה היא כיון שנהנה ממנה למעול בה ואחרי קאמר עד שיפוטם מתי פנס מתי למיעבד בה דאפילו רביב עלה עד דלחמסה האי לא הוי פנס ולא פנמה למצד דכמהה צין שמנה בין כהמה חויה לכפרה ואין בה תורה פנימה ומתי רפס כבצלת מעל פירש רש"י ז"ל דקיימא לפדיין וכו'. דפנמה הכחסה ונפחתו דמי ודבר שיש בו פנס הוא הלך לא מעל עד שיפוטם כו"ס ושיבא דקמי כשיהי מהה כיון שנהנה בט"ס מעל מיירי צין בהמימה צין בצנעתו מן דקיון דמחה לאו בה פדייה היא דאין פודין את הקדשים להאכילין ולגביה הלך לא הוי בה עד שיפוטם וכו'. ואחרי זה נראה שיש בזה רפ"ק דמלאין ונפרקין לגמיל דף ט"ו וגם סס הנהגה ג"ל הנהגה מן ההנהגה: בשויהא מתה כיון שנהנה מעל. מדרבנן. ומפרש בגמרא ברמ"ק דמלאין דהס"ל דבכל קדשים שמהו ים בהן מעילה מדרבנן והא דנקט חמאת טפי משאר קדשי קדשים כדא"ל הוייל ולכפרה אחרי דכשיה חויה בהם מעילה ונדלי מיהא ובהנהגה נמי כשיה מהה דבלי. מינה ולא אינטיקד למיגור בה מעילה קמי"ל הנהגה דמעל וכו"ס בשאר קדשי קדשים כגון עולה ואשם ובלמי גבור ללאו לכפרה אחרי ואיהו בהו מעילה הוייל ומחייב לא בדלי מינייהו אישי כולי הוי ולא אינטיקד הנהגה למשעתיק אבל חמאת המחה שמימה ויח"מי"ע לא חויה בהם מעילה כיון דמחה לא קיימי להקרבנה אלא למימה דבלי מינייהו אישי אפילו מחייב וכו"ס לאחר מיתה דמחייב ולא אחי לזחמתי"ו מינייהו הלך לא אינטיקד למיגור בהו מעילה אלא בשאר חמאת להקרבנה קיימי דלא בדלי מינייהו מחייב אינטיקד למיגור בהו מעילה אלא בשאר חמאת להקרבנה קיימי דלא בדלי הרמב"ם ז"ל בהלכות מעילה פרק ט"ו: ודבר ראשון לרש"י פריך ליתו נכמה בכהני שיגור כגון וכו' ונריך למחוק מלה ופנס: עדרשינהגה וכו' גמרא אשם חמאת למעילה לטוסט דכתיב נפש כי תמשול מעל ובטוסט נמי כתיב אש אש כי תשסה אשתו ומעלה לא מעל לומר לך מה טוסט אש"ל דלא פנמה הבובל מעלה דלא טוסט פנמה ועומדה היא בעצמה אלא צעתיק שיקדמה שכיבה בעל בעול כדכתיב מצלתי אשך גבי הקדש נמי נהנה טעמה בידה או שנהנה בהם כל זבז אש"ל דלא פנמהו מעלה. ואשקיה נמי רחמנא יע"ל דכתיב בה וימשלו באלהי אבותיהם ויזנו אחרי העולים לומר לך מה פ"ו שמשנה עמלו משכינה נע"ל גבי הקדש נמי לא מעל עד דבנק בקורדוס על קדש עמי חוילין דמינה ממלכתה קדש למלאכה חול ופנמה מיד דבר איפוטיו הוא. ואשקיה נמי רחמנא לתרומה ג"ס דמחה חסד לומר לך מה דמינה כי יאכל כתיב פרס למיך אורכין או משקין של תרומה אף גבי סקסס נמי כל מידי דבר חמיה כי מויק ליה ששכרו ולא הכיח אמתו פטור ממעילה א"ל להביא דרשא דמתניתין ודפירש רש"י: ג אין בוועל אחר בוועל וכו' בפרק האשם מקדש דף ג"ה ומקמי"ל לם לדעת ר' יוסדע דה"ל הנהגה בהמינהין דובתקדש עמוד קידש וכו' דסקסס כסוגג מחמלל דהא קתני אין מועל אחר מועל אלמא מקמא נפיק לחוילין אש"ל דסוגג הוא דמי מויד ליכא מעילה ופנס"ל לר' יהודה דקדושה בגוף לא מיהלחא דקתי הכא גבי בהמה דקדושה בגוף היא דכולן מעלו ע"כ. ואחרי בתוספות פירק הוייל וכו' דף ג"ה ודפ"ק דתנייה דף י"א ודפיק הוייל דף ג"ה: ודפ"י ג"ס דזבחים דף מ"ו ודר"פ המנחות: אלא בהמה ובלי שרת דמתינה דקתי כלי שרת ים בהן מועל אחר מועל ר' נתניה היא רובק פלוגי עליה בדרייהא לא מועל אחר מועל אלא בצמהה בלבד ובגמ' מפרש שמייהו דרבין מקרא דכתיב גבי מעלה בלי הכאש מיתר לומר לך דאין מועל אחר מועל אלא בצמהה בלבד. ור' נתניה דמוסיף כלי שרת למועל אחר מועל מייתי לכו טק"ו דקיון דקיימא לן דכלי שרת מקדישין כל דבר ויש בהם שנתקדש בתוספת מועל אחר מועל שברי קדושה בגוף הוא ואינו יואל לחוילין ק"ו ומה אם אחרים מביא לקדושה מועל אחר מועל הוא עליו לא כ"ס שיהא קדוש כ"כ שיהא בו ג"כ מועל אחר מועל. ובקשו תוספות וז"ל חמא דהניח בתוספת קורדוס של הקדש בקע בו וזכא חצרו ובקע בו מהה כולן מעלו וליכא למימר דהסם מיירי בקורדוס שהוא כלי שרת דקתני הסם כפיסא תנהג לחצרו וחצרו הראשון מעלו והשני לא מעל וי"ל דהכא מיירי בלחם שאינו נוצר ומתקון לקוה בהגבהה וכו' ומחילין לחוילין ומחילין דאין מועל אחר מועל והסם מיירי בנזבדים ולעולם לא מוחזקין מעל הקדש וכשסבורין הן הסקורדוס שלהם ואינם מתכוונים להניחה לחוילין וא"כ לעולם לא יא' לחוילין כשום מעילה עד שזינאה מרובו ולכן אמר דכולן מעלו. ועוד אפרש רבינו חיים הכיח דהסם צמחי עסקין כגון שמי' לאחר שנקב בו החמיה ומיד שבהמירי ק"י של הקדש והסם כליהו עסקין בקע בו ולא מעל ומש"ה קאמר דכולן מעל פ"כ: כיצד רבב על גבי בהמה של הקדש וזכא חצרו וכו' ק"ו. והרמב"ם ז"ל בפרק שמי מהלכות מעילה מפר' דרובק סיפא דהיינו חלש מן החמאת חלש מן החמיה אבל שאי רישא דקתי כדבי ע"ג בהמה מיירי בצמהה שמהה ולפי זה ס"פ דמתניתין אין מועל אחר מועל בלבד דבר כתיב אלא בצמהה מזה ע"כ: חלש מן החמאת ובא חצרו ותלש כולן מעלו קשה להר"י דלמדין בפרק הלוקח ע"י ר' ינאי הוהג אמר מעולה תמימה מה ופריך הוהג מי איכא מן דשרי אלא אמר שנתלש מהו וי"ל דהכא מיירי שוהג מעשר החמאת חו"ס' כדכתיב יד. [הנהגה] היה נראה לומר שז"ל מעשר ויתח' אלא מעשר הוא ור"ל גלמי זה כין שכן שכלן מיירי בתולג מעשר חמאת אש"י שכליו

דחוק ללא מליון לשון חלשה גבי צמר מכל מקום הקושיא מיתרחהו דהסם לא צני אלא מלמד שנתלש וה"ל מעשר שנתלש אבל אם הלש צמר מן החמאת כדמתן במה"ל דבסי מוכרה ולקוימה כדי להלל מן הקושיא דוק: רבי אומר כל דבר שאין לו פרוין גריסין. ופירשו תוספות ז"ל בכתיבה יד רבי אומר כל דבר שאין פנס שלו חצוב מחלש שאינו עומד לפדיון כי בו מעל אחר מועל וצמרא פריך כיון חיק דיינו טעמא דים מועל אחר מועל בצמהה חמאם שאין פנס שלו חצוב מחמא שאינו עומד לפדיון ואינו יואל לחוילין ומשני קדשי מוצח תמימים ועשו בעלי מומין ושהסן קודם פדייה איכא בינייהו וכו' ט"כ. ורש"י ז"ל פירש דבר שאין לו פנס שאינו נפסל בפנימה דסיטו וכו' כדפירש רש"י. ובפירושו של רש"י ז"ל רבי אומר יקברו פנמום דקדש הכל הים בכלל העמדה והערכה ואפילו קדשי מוצח והני לא אשפר דהא מתי הלך יקברו וכיון ללא הוי חו צני פדייה ים בהן מועל אחר מועל הנהגה מן לאחר שמיים וחמאם אומרים יפרו ללא צני העמדה והערכה וכיון דקדושה דמיס מינה ואיהו צנו פדייה אין בהן מועל אחר מועל. וזה פירוש הו"ש רבי אומר כל שאין לו פדיון וכו' כתב הר"ב ז"ל ויחלף ז"ל חיק לרבי וכו' ועבר אשתיס דכשיה יכול לפדותו להאכיל לאדם גמרא סוף תמורה דף ג"ה וחמאם אומרים יפרו ללא צני העמדה והערכה ותימה דבמהה ג' פירק בתרעא לתמורה לביע קדשי מוצח צני העמדה והערכה וצני דהכא כמאלן וכו' [הנהגה] ג"ה החכמה הר"ם ז"ל הרניס צנו וכתב בפרק דבריו ודוחק לומר דרבנן פליגי ארבנן דהס"ל ואש"י ז"ל אשפר ד נשל אבן וכו' פ"ק דחגיגה דף י' וי"א ובפרק כינז הרנל דף כ' ובפרק השואל דף ג"ס. וסס פירק כינז הרנל פריך לן עיון בפירוש רש"י ז"ל שפי' וז"ל נהנה לחצרו קיימי חצרו דנזבד ים לו רשות ליתן מהו שהוייל לחוילין מעל ע"כ. אבל כאן ובפרק דתנייה וגם בפרק הכולל פירש דמתינהין כפפשה דהוא כהוון מעל שנתלש לחוילין ע"כ. ואשפר ליתו שנתלש טעוה בלשון סס ובדוחק יתיישב כפי האמת שהגזיר הוא המועל ומלת ויה קאי אגזבר או ז"ל והוא. אבל רש"י זה מלחמי ביד סס בהלכות מעילה פירק שמי סימן ז' ח"ל אמרו חכמים שהוטל חן או קורה של הקדש שמייה חלק עמי ואם נתנה סס אגזבר שמייה החת ידו הוא מעל ובגזבר לא מעל ע"כ ולא חלק עמי הרמב"ם ז"ל אלא ברישא דמלחמיה דקדמא שמייה מעלו וכן ג"כ אגזבר הרמב"ם ז"ל כאן בפירוש המשנה דהוא מעל קאי אגזבר וחצרו לא מעל קאי אגזבר כלומר שנתלש חמיס דעמלא מההת יד אגזבר וזכה בה וקנהה ולפיכך מעל הכל אגזבר לא מעל כחורו ותנהג לו ארוה טקסיה שהרי לא נהנה אגזבר בקבלתו שגזרו סייהם ונתחלה וגם ונתנה בידו כנתחלה ע"כ כוונת דבריו ז"ל בביטור. ואשפר לומר שנס רש"י ז"ל פירש הוא מעל וחצרו לא מעל דבפרק כינז הרנל כדברי הרמב"ם ז"ל בקרבן דגזבר לא מעל והקבל מידו של אגזבר מעל ואין להמיה סס רש"י ז"ל חלוק בפירושו ידיה הידיה דמהדורות עובא הוא ז"ל ובמהה דוכתי בתלמודא חיקה הכי שחור בו פירשו: להנהג לבולן פירק חסד דף מ"ח: שהוא אומר לו תוספות פירק שמי דכזורות דף י"ד: ה' אכילתו ואכילת חברו יכו' גרייהא ברהס פירקין. בפירוש רש"י ז"ל כגון כך הוא חיי שיגור ונתן לחצרו ה' שיגור ואכלו או חיקה וכו'. וביד פ"ס דהכלות מעילה סימן ג' ד: ואפילו לזמן מרובה וכדתיב מן כדתיבתי פ' אמרו לו יתקן מעילה זמן מרובה. ועיון בספר קרבן אהרן פרשת ויקרא דבגזרה דעמלות פרשה י"א:

פרק ה' השליח שעשה שליחותו

פרק ה' השליח שעשה שליחותו פ"ק דתנייה דף י' ובפרק אלמנה מונת דף ז"ה ובפר' הגזר מן הירק ובפרק האשם מקדש דף מ"ב: וביד כוליה פירקין פירק ז' דהכלות מעילה: כבוד ונתן להם בשר השליח מעל. בגמרא צני מתינהין דקתי הכולה מעל דמשמע לכבד ובשר הכי מיילי יינאו דמי הדא מילחא היא שליח חמאי מעל ממי אמר רב חסדא דלא כר"ע דליהו חסד דבר דמינה היא דתני כרפ"ו דמסכת גזרים הוהר מן הירק מותר בלוחשין ואלמא דלמא דלוחשין בבל ירק הן ורש"י דמימליך עלייהו שליחא וכדתני כסיפא דמתניתין דהסם ואשי אמר אפילו הימא רע היינו טעמא דכי נקח להם כבד מעל ממי שנתן להם מדעיה דמי לא מודה רע דעמי לאימלוכי בצנעא הכיית אס יתן להם כבד וכיון דלא אימליך משי' מעל שליח דממו שנתן להם מדעיה דמי ואלו משהו דמי מיני יניכס אלא חלש מעילה יניכס. ואחמרא מילתא דלביי קמייה דרבנא ואמר לכו ספיר אמר חמאי: והוא אומר מורלו שהים שחיים וכו' ובגלגד שיאמר השליח טולו פתיס אחת מדעיה ואחת מדעוה של ב"ה אז ב"ה מעל דלא וכו' הכי מפרש בגמרא. ורש"י פירקין מלשון הרמב"ם ז"ל: אבל סס צבאק משנה ביא' לשון הגמרה כהשר כחמתי: אמר לו הבא מן החלון וכו' פירק החקבל דף ס"ה ובפרק האשם מקדש דף ג' ותוספות ר"פ אמרו לו: או מנלרוסקמא ולא פירש לו איזה חלון ואיהו גלוסקמא ולגס סו' הרבה חלונות או הרבה דלנוסקמא: אע"פ שאמר ב"ה לא הויה בלבי על זה אלא על זה. פירוש לא היה דעתי על: על חלון כהן אחר חמאי צנעא בעיה מעל שברי געשה שליחותו דלדריס בגלגל אינס דברים: אבל אמר לו הבא מן החלון והביא לו מנלרוסקמא וכו' שליח מעל. פירוש לכשיניח ב"ה ססא מסתמא נוצר שברי עדיין לא ילכו מרשות הקדש עד שזינאה חוספות ז"ל. וכתב הרמב"ם ז"ל סס פ"ו גל"א כשהו החמיה מקדש צבאק הכיית אבל אס ה' צמר וכו' ויכולה בו לא מעל אלא הכולל בלבד שברי הוי חייב צמרא אחר יתר על המעלה ובכל החמיה כולה אין שליח לדבר עבירה אלא במעילה לבדה שלא יתערב עמה אכסור אחר ע"כ והיא הוסיפה. וקלסאו הרמב"ם ז"ל: שילח ביד חשיו וכו' תוספות פירק האשם מקדש דף כ"ד: אם עשו שליחותן בעל הבית מעל. מפרש ר' אלעזר בגמרא שפאוס לבני הע"י כמעטן של ויחייב דתני רש"י דבספרות האישים מלחמתי מקבלין סומאם משחישו ועתה בעמטן פירוש דניחא ליה בהסא ויעה דלא אילי לחיבור ויע"ל דמעטן לאו בר דעת הוא חשיבה סוי ויעה ומכשרה לסומאם הכא נמי חס"ו אש"ל דלאו בני דיעה מיכסו כי אינטיקדא שליחותיה על דיקה סואיל ויתח' ליה בגייה מעל ור"ל אמר דשפאוס כולתם שמיים כדתייהא תנו לעינא ע"כ

תמנון פייס מחליף אל' מסוס דסוו קיימי ככוליאר מסביב אזי אפשר דכוו אחוריים לצית ולקמן שלחור שפייס את סדר תרומת הדשן ובענין זמן עבודה יום בחמיש קתי וירדו להם לנשכת הנית ופעמא כאשר פירשתי שאלחו מקום קרוב להם יותר להפייס כ"כ המפרס אצל הרמב"ם ז"ל בספר ששי מה"ל כתב יצואו ועמדו בנשכת הנית ופיפיו פייס דלשון ושי"כ אלף שהוספתי בהשקפה לשון המפרס שבדפוס ז"ל : ב כתיבת רע"ל פשט פתח קמן שכתוב גופו של פתח גדול כתב עליו הר"ר יוסף ז"ל פירוש זה קבא עובא כי אלו ענין בית המוקד שהיה בלשון ופתח הגדול שהיה בגומרת ויתר נראה לפרש דהיינו הפשט שהוא בבית המוקד עלמנו כדחתן במסכת מדות פ"א ע"כ :

נמצא את המפתח מתחת הכנבלה של שם ולא היה פותח מערי עזרה עד שיעלה עמוד השחר אלא נטל את המפתח ופתח את הכפסא וכן כתב ר' יהודה למדות היה אצלו המס' פ"ק פתח קמן היה לו שני נכסין בלשון את העזרה : וישתי אבוקות של אור בידם כתב הרמב"ם ז"ל בטרק נשכות בית הכהונה כבוד הזה עשין בבל גילג ולמה מוח מלוגי שבה שאין בידם אור אלא בודקין צנורות בלדוקין שם מט"ש ע"כ . וכתב זה הרמב"ם ז"ל דע"נ אלא שבת שאלו הכל דלפני צנורות הדולקים אמר : אבל הולכין בראש הדרך המורה ואילו וכל' בלשנה לא בנין מוקי לה בגמרא דל ען אבוד לעשות צנורה וית' לה צנריותא בגמרא מקרא דכתיב לא תטע לך אפרה כל עץ יתורה הוא לרעה לא תטע לך אפרה ולא תטע לך כל עץ אלא מזהב וגו' . אלו הולכין תחת הכנסתא של העזרה כגון מורה ואלו הילכין דרך המורה עד שהגיעו פתח קמן אלו הצנורים המקום עשוי חצותו עשו חציתו הי' צנורה כדאמרינן במנחות ליתן וטריחתן לר' לעשות בפינס ובמורה יהיה כדחתן כפי' המסכת מדות ע"כ המפרס שבדפוס ז"ל . וה"ל הראב"ד ז"ל נש' את המפתח פ"ו נטל המנונה את המפתח ופתח את הפשט פתח קמן הי' עשוי בבית המוקד כדי שיהיו יעולין נכנס מורה לעזרה לפשט את כל העזרה בדרך הסבירים עשויין פתח קמן פתח גיזר או אצלו פתח מן הכל מסני שקבא היה להם לפתוח פתח גדול בלילה ועל שם שהיו מסתפקין את העזרה היקול פשט דהיי' תאן במסכת מדות שני מערים היו לו לניה המוקד אחד פתחו ויחמד פתחו לעזרה זה שהיה פתחו לעזרה פשט קמן היה לו שני נכסין בלשון את העזרה לפי שכל העזרה גביה בלשנה בראשית עמודים ומקורה אצל בלמנט העזרה מקום המנוח והכנסה ומקום שהיטה לא היה מקורה ומס' רקס ספי אלו שני רוחות מורה ומערב משום דבהיי פנטי צריפה דבמסכה מדות אמרינן בבית המוקד בלשון קאי כיון שמצית המוקד היו נכסין לעזרה מנה דרך כה אחת דקאי קיימי ללד מורה קשנעא במורה צריפה ודך דקיימת ללד מערב קשנעא במערב צריפה וכו' כחה בלחכה ללד מערב צריפה לכנס מערב דכדום שהיה לא היו מניעין אלו לאלו אלא במוקס עשוי חציתו ואתה הלככה היתה בגומרת העזרה כדלמאת במסכת מדות ואה"כ כשפנטי זה היה אצלו שולב הכל' שלום כפל לשון כלומר הכל נמצאו בלשון כל הללם במקומן ולא חסר דבר : דהיינו אלו לאלו כל מלאכה מנה דעמידו עשוי חציתו והיקנוהו כדרי שיעשו חציתו עב"ל [הראב"ד ז"ל : העמידו מלאת כהנים עשוי חציתו לעשות חציתו ולהם חמין לרביה מן המפתח שבדפוס . וכספר כ"י מנחות לעשות חציתו וכתב הר"ר יוסף ז"ל עד שכן מניעין המקום עשוי חציתו ליל ללאו היינו נשכת עשוי חציתו כי היא היתה בלד מורה גדל המערב קמן עשוי חציתו הכניסה כדתאן במסכת מדות פ"א אלף המקום מיוחד היה בצנורה שבו היו שתי חציות החציתו ולשכת עשוי חציתו היתה להכה מיוחדת לכליו ע"כ ז"ל . ובגמרא פיר' לממרא חציתו היו קדמי למקדתי לעשות חציתו מכלל השחת היו מקדשו ליה ע"כ המנוח והתייה ועבר עליה העולה לעולם פתח קמן עולה ראשונה ויתר' ר' ירמיה לנתן הרבונה במחבת להם והיון ולא שיהא מקשיה קודם עבודה המחיד וכדפרישנו . וכן חרטה נ"כ בירושלמי דשקלים פ"ו דכ"ס שני דמגלה . וביד סם ר"ס שש' : ד' כי שובה לתרום את המנוח וכו' יוד' שם פ' סימן ו"ב : והן אומרים הוזהר שמא תגע בכלי עד שתקדשין וידין ורגלין וכו' לר"ל צ"ל דע"נ אין לומר מנעתי ליה ידו ורגליו חציתו דהא וירשן פריקין דלקמן לא מיירי בכהי עתיקי פירוש בליתן שספקו עד הנה בצנורים ופדלים אלא בבכי דהיי' כיון מוקצין לה בצנורים פ' שני וכתבתי יותר מבוחר לקמן ר"ס שני : והיי' המפתח ללד זה היה אמר לו הרי המחנה המנוח הנית ב"כ הכנס לעומת צי' פירש המפרס שבדפוס ולא משמע מן הפירוש הנ"ל ז"ל . וכתב עוד הראב"ד ז"ל מה שמקיים היא' היה נכנס לקדש ידיו ורגליו מן הכיור והרי הכיור תאן כפי' המסכת מדות שהיה צי' האולם ולמנוח תאן כפי' דתוספתא דכלים דללא רחוק ידים ורגליו אבוד ליתכנס צי' האולם ולמנוח וי"ל ללא פרסא הנה דרוקא שלא רחוק ידים ורגליו לא הוה נכנס ונכון שפעיל מים אצל מי שהיה מ"י כננון זה התורה את המנוח יכול בצנור ליתכנס כיון שלא הפיל מים לאחר שצילה ועוד י"ל דהוא דללא רחוק דקתי בתוספתא רמיא בעלמא קאמר דאין לר' קרוש ידים ורגליו אלא לעבודה ומייל מים ע"כ ז"ל : ולא נר' בידו לפי ה' אפילו שכלך יחיד י' שאלך יחידו אלא שכלך לאור המערכה ולא היו רחוקין ארוו לכי שהיו מלד אחר של כנס במורה דהוה עובא הכנס שהוא גובה ד' אמות היה מפסיק בן פירש המפרס שבלמוד ומיין הענין אל"פ שהלשון שלא כדמו אצל הראב"ד ז"ל פירש אין אדם נכנס עמו כלומר אינו טרך לשום כהן להיות נכנס עמו לעשות תרומת הדשן מפני שאין שם עובד בלא היה הוא ללדו יכול שפשה : ולא נר' בידו כלומר ולא נר' היה בידו אלא היה מהך לאור המערכה ועל כן אינו צריך לכהן לסולך נר' בידו ולא כהן אחר היה צריך ללכת עמו כדי שיתפוס לו הנה כשיואל מן הכיור וגם כשיקדש ידיו ורגליו מפני שלא היה צריך לאורה שהיה [מהלך] לאור המערכה אלא ודאי אם היה צריך ללד או יהיה ודאי וכו' כהן לזכות עמו בשלח הר' כי זו היא עבודה כרת כפי' ענינה ומי שיהיה וכו' שם נר' לא הוה נשאו כהן אחר להסתפק בה כמו במחנה ע"כ ז"ל : לא היו רואין אורו וכו' פ' קבלה דף כ"א : מוכניו לבידו כנייה הר"ר יוסף ז"ל ק"ה נקד חירק במה וסגול כמותן וכתב בן מנחות . וכתב עוד על הפירוש פירש רע"ל בשם רמב"ם ז"ל שהמוני וכו' עד שלא יתקדשו וישלם בניה בת פירוש

זה כמה הוא רחוק מן האמת כי חסמים שכבר קדשו בכני דהיינו בכיור מה ישיע להם מה שיתקדש בלבו של חול כלל ע"כ : ולא שומעין את קולו מפני שר"ל עד שהיו שומעין את קול העץ שטעה בן קמין שכשמעלהו נשמע קולו של העץ קתי הרי : והן אומרים הגיע לומר שאר אחיו הכהנים שהיה להם לעבוד בזהו יום אומרים הגיע הכיור לכיור והיו גם הם מומנים זמנן לזרז' עובדים כדקתי לקמן פ' שני הראב"ד ז"ל . ומשמע מפירושו י"ל דמלת עת לא נרשין . וכן פירוש המפרס שבדפוס אינו כתוב אלא וס' אומרים הגיע לקדש ע"כ . גם הרבה ר' עזריאל אשכנזי ז"ל מתקם מן המשנה שבלגוד : נמצא מחנה הבסף וכו' פ' קדשי קדשים דף ס"ד : ופינה את הגחלים ח"ך וית' כ"ל : וחתה מן המאובכות הפנימיות וכו' הרומז הדשן שהיו מברצין הדשן והגחלים . ומנחתו בתי"ב פרשת זו פירש שני דמדכתיב אר חתכל כלל האם אר העולם שמיין שאין לו לכדום אלא מדשן העולה ולא מדשן כלפי מעט . ועיין כמה שכתבתי בפ' טרף בקלפי סימן ג' : הגיע לרצפחה של עורה כשיד מן הכנסה ספוא צדדים והסך פניו לשפון העזרה אז הוא הולך במורתו של כנס : צבר את הגחלים היינו מאובכות שהיה עם הדשן : מקום שנתננון וכו' והיינו זמנו אצל המנוח : רחוק מן הכבש שלשה טפרים חסמים לומר רחוק מן הכנס שהיה שפחים היה שם מקום עשוי לזרז' מוראת העיף ודישון וכו' שקבלה היא למטה מסני שך צריך הראב"ד ז"ל . והוא עלמנו ז"ל נקד עס אחר לקמן רפ"ק דקנים . והס' בחינים דף ס"ד מפרס רש"י ז"ל הגיע לרצה וכו' לשפון הכנס הסך פניו כלפי מעט כי צירדהו מן הכנס פניו הם לדרום וכשהוא צרפה ממזיר פניו מן הדשן כלפי מעט וכולך במורתו של כנס ומתקרב למנוח עשר אמות ממקום שכלה דהיינו רחוק מרשף המנוח כ"כ אמה ע"כ . ועיין בספר קרבן אהרן פ' שני דפרשת זו . והו' נרשין הים בגמרא עלה דמתניתין דקתי מקום שנתננון מוראת העוף וכו' ר"ל יוחנן עובא ורצה כמה עת של כהנים גדול שאין לך שטותין יותר קל ממוראת ואלה שומעים ששכן זורקה יותר משלשים אמה כשהיא עושה עלות העוף בקרן מערבית דרומית אם היתה רבס במורה צריך לזרקה למוראה וטוהה כל אלכסון של עשרים ואח"כ על עשרים ואח"כ שלשים שמים שברי מקום שהוא עומד עד מורחה של כנס אין פתחו מל"כ שמה מן הקקן לכנס ורואה הכנס פ"ו אמה הרי כ"כ אבל מוראה צריכה אמת ומרי חומתו בללכנ"ה נמצא חוספת שמנה אמות וד' חומשים הרי שלשים אמה וד' שפחים [הנה"ה פירוש הם הד' חומשים של העזרה הנהירים אלא מפני שהאמה היא ששה עפחים וחמשה חומשים ים בחמה לנד האורך לקרוחה גדולים והיא היא] גדולים ובית הדשן היה משך ממורתו של כנס ים עפחים הרי שלשים ואחת וטפר ע"כ . ופרש המפרס שבדפוס כבד לתי בנחלים ע"כ הראשנה רחוק מן הכנס שהיה שפחים כבד דכתיב וזמנו ואמרינן וזמנו שלא יסור וכו' והוא שעתה רחוק מן המנוח שפחים אמות ושיעור שמה אמות דעולה העוף היא נעשית על קרן דרומית ומורחת הלכך מנית את הדשן רחוק מן המנוח שפחים אמות מקום שנתנן שם מוראה וטוהה ודישון מנוח הפנימי ודישון המורה וכל אלו נכלטין במקומן אצל חסומה הדשן י"ל דלא היתה נבלעת מרחמיין ביומו עשרה כיום נשאו לעשות חציתו וכו' ופרשינו ותו ליכא וס' אחר אבי מוראת העוף ודישון מנוח הפנימי ודישון חסומה נבלטים במקומן והא חיתה דתרומת הדשן נמי ק' נבלטת ב"ל לנאסוה ואמרינן בכריתות ושמנו מלמד שטעונין גניזה דלחפור ליהות מרחומה הדשן ע"כ . ואינו עניני ביומי צרה אחר הרי משה' דבפ"ק דיומא דף כ"א דקחצי צדבים . הנבלטים במקומן מוראה וטוהה ודישון מנוח הפנימי ודישון המורה ולא קשיתי תרומת הדשן ובהנה עם החוספות כנס הר"ר פורת ז"ל דהיי' דישון מנוח החיטין ואין נראה לר"ת דמנא ליה היא פברא כיון דלא השיב ליה כדרי הכ' ועוד הא אמרינן כפ' כל שפה ובסלהי תרומה ואמר הקדש לעולם אבוד בזהו שטעונין גניזה כדתיב וזמנו שנתה וזמנו שלא יסור אלמלא דלא היו נבלט במקומן מדעשין גניזה . מיהו י"ל דקרא לוא הוי"א סמוך וס'ק' אי לא הוה יפסא שיהא נבלט במקומן טעון גניזה . אל"ל נראה לי אם חסר שם והוליא אוהו קאמר דלחפור הקדש לעולם אבוד וכן פירש רש"י ז"ל בפי' המורה ע"כ ז"ל . והוס' דכתיב פ' קדשי קדשים דף ס"ד כתבו דאין ראה מללא חצי תרומת הדשן דהיי' אשכנזי בתי"ב וכו' . ועוד כתבו שם ז"ל כיון דתרומת הדשן ודישון—מנוח הפנימי והמורה נבלטין במקומן אמאי מועלין בזה יותר מזה דבתרומת הדשן מועלין כדתיב ס"ס כ"ב דוחסין ובדישון מנוח הפנימי והמורה תאן בעמילא לא נתנין ולא מועלין וי"ל דשאי תרומת הדשן דלני קרא ושמו וכו' ויחיא כיון נבלטין הכי משכחת בכו עמילא ושמה דלא ביו נבלטין מיד ע"כ :

פרק ב ראורו אחיו . לאוחו שתרם את המנוח ואסדרה לעיל קאי . והיתה פ' קבלה דף כ' ואמרינן הים אלביא דרצא דמתניתין דקתי מהירו וקדשו וידים ורגליו ואין נכסל קדוש זה בלילה דהא אכתי לא עלה עמוד השחר ור' אלעזר בר"ה היה וכו' דל"ל ב"ש ז"ל דכיון שקדש עובד עבודה עזרה לעבוד אפילו מחאן ועד עשרה ימים ואינו צריך לקדש עול . הכא מיירי בכהי דהיי' פירוש שלא שמו בלילה ולא היו רחוקים ידים ורגליו . אבל רבי אליעזר דרצא דאמר דכ"ל דלנייה כהן אף בקדוש זה ח"ט"פ שלא היה מתחלת הליה אלא מקרות הנכר מתניתין דמכשר האי קדוש בצריחה וכו' אלא דלני דלני רבי אל"ל בר"ה צ"ל כדכתיב : נשלו את המגריפות וכו' חוס' פ' המנוח מקדש דף פ"ו . בפירוש רע"ל סוגיקין וכן בניי משקין בריס נמרת פסחים ופירש גוי שהיה עוף ע"כ ענוט ועניות שמתננין וכו' . וכפי איתא נמי כפ"ס כמה אמה האומר ביד יד' וכיון לא כפ"ס ז"ל התמול מוילי . וסנוק לא עיף אל חסי ע"כ . והראש"ש ז"ל סוגיקין וכן ולמד מתחלפטי אל פשתא כמו אן פשתא נשכה כמו לשכה וחצרו במסכת מקואות המסנת את השני ע"כ ז"ל הראב"ד ז"ל סוגיקין מו' בערוך כל דבר שהוא מרביע וגדול יותר מן האחר קרי סינוק כדחתן כפ' שני דמקואות המסנת את השני לצדדי פירוש כמו הממלא כלומר שמריק אותו מלד אחר וממלא אותו מלד אחר

קדשים ה"ב ד"א

מלאכת שלמה

נמלא שאלתו מקום יסוד גדול ומרובה יותר מן האחר וכן פירוש נדי מסתין דברים נמרה פסחים שהיה ממולא צליל ותבליל ואוכל ממנו אכילה גסה כמין כן כנאל ים לפת סוקים כלומר מניחין אותם לנד אחד במזבח והרי יסיה אותו הכי יותר מלא מן האחר ע"כ והרמב"ם ז"ל לא כירש רק סוקים עשין אותו כרי ע"כ דומה שמכיים לפירוש הערוך ז"ל: לצדדיו לנדי המזבח אלל המערכה ומל נג הסובב אם אין הכנס מהויקן הרא"ש ז"ל. ואיתה בתוספות פ"ק דיומא דף כ': בסובב ע"ג הבבש ג"ל כסובב או על הכנס וכן הוא בה"כ פרשת לו פרק ט"ו. ג"ל כנס ע"ג הסובב. ופירש הראב"ד ז"ל פירוש או על הכנס שאם לא יחזיק הסובב יסדר גם על הכנס. וז"ל שני דהלכות המידין ומוספין כולה מהניחין עד סוף סימן ב' ובימינו י"ל ז"ל וס' כחוב סודרין איחס כנס כנגד היסוד: ב החלו מעלין וכו' הולין פ' ג' ניד הנשך דף ג' וזירואמי פ' בתרא דהרי"ט והולין את הדגל לא הנעל ש"ס באורת כור ים מוחקין הכסף של כסף. ונס הר"ר יהוסף ז"ל מחקה. ועל מה פסירש רש"י לצור ושני כחובו כחז לפירוש זה קשה לשון פעמים עליו וז"ע ע"כ. והגיה מפני שהיה יוצא לתבן כן מלאה. וכחז עוד לא נחשלו הכהן כירוש אע"פ שאלה ענינה מלאה דכתיב ונגזר נגדים אהרין והולין את הדגל לא הנעל ש"ס כהן מלאהיה כי לא היו מביחין עליה כי בהים רבים היו לריכין להוליה ע"כ. אלל מחוך פירוש הראב"ד ז"ל בהגות פ' שני דהלכות המידין בראה דנגים כולם כהף ועל"ם שדקדק למדקתני טע עליו כעל מלות כור ולא קתני טעם בו כאלה נראה כור משמע שהיה עם ע"אל מרובע נגוס אמה ויהא ז"ב אמה על ז"ב אמה ואותה אמה היה הסלמת עשר אמות לנזנה המזבח והיא נקראת תפוח ע"ש שהיה נזונה על כל סביבו ואכפר שהיה אהרן הסבל קולת קרוע עשין עולה כרי להרכיב מקום המערכה וכן מדקתני אהרן מעלין באלר ע"ג התפוח שמעט כסירוס היה דלי כפירוש מאחר שמוא אלוה אל כל האכר מהיחן היה עם תפוח ע"כ בקיטור. ופירש הרמב"ם ז"ל והא"כ גורפין מן הכרי הווא ומוולין אל ספך הדגן עד שמתערין האכר מן המזבח והוא כירוש הקדש דישון המזבח על האמת וזלתי במועדים וכו' ע"כ: וי"ל לא היו מדשנין אותו שלא היו מלמדים האכר בנגדים מפני שטרו נגלי המזבח לדשני בנגדים וה"ק מפני שהוא ניו למזבח שדשטו בידם במגריפות אלל בנגדים לא היה ניו כי אם בניין ויש תמדין על זאז הנרסא דמאי קמ"ל שלא היו עשין בנגדים דמסיפא לן שלא היו עשין שכליל אם לא היה איסורא לא היו יכולין בנגדים מפני שהאכר חס ורואח וכו' רנליה כניין והם גורכין דר"ל ומפירש בנגדים שברגל לא היו מורידין את הדגן מפני שהוא ניו למזבח שיראו אותו ויטלו רנליה וזינו כלל כשתדקק ומה שהם המיחין שהיו רנליה כניין אין לתמוה על זה דהא דקתני וברגלים לא היו מדשנין לא בדיוקן של כל יום ויום מיירי אלל לאחר שהיו עשין ממונו תפוח ומקצין הרבה שכבר היה תופס מקום גדול במזבח ומעבד את המזבח או היו מדשנין אותו ומקצין את הדגן לא מחוך למתה וזו כבר היה הדגן מלון שאם האמר שכלל יום ויום היה מולא את הדגן אל מחוך למתה א"כ מה טורף לשנות התפוח תתלה והא"כ להוליה לאלתר משם הראב"ד ז"ל: ג החלו מעלין בגיורין וכו' בס"פ שני וימא תניא מייטוכה בהרומה הדגן הוא יוכה כסידור המערכה וצ"ל שני ע"כ כנו שאלתיו כדלכא בפרש"י דסימן ה' בס"פ המפרש שדפוס ז"ל: כל העצים בשרין חוין משל זית וכו' כך הגיה הר"י"ל ז"ל ומתק מלת המערכה: חוין משל זית ושל גפן במדרש רבה ראש פ' לו שמע דמפרש טעמא דמתניחין משום שהיו מנסכין ביין וזמן. ובגמרא בברייתא ר' אליעזר מוסף ופסול אף של מים וכל און וכל דקל וכל חרוב וכל שקמה ובגמרא מפרש שעימא למ"ד משום דקתני בכל פלגי דמ"ם אע"פ דלא קתני מנוול כיון דקתנו מתבאר לא מייחין ומ"ם כיון דלא קתני מנוול אע"ג דמתבאר קתני מייחין ולמ"ד שעימא דמתניחין מני משום ישוב ארץ ישראל דמשמע דס"ל לתלה דמתניחין דמניחין מנונה דמיירי בדלא עבד פירי דומיא דהאנה דקתני במתניחין דרניחין להכיח מנונה דמיירי בדלא עבד פירי ופירש המפרש דליכא טעמא דליחור משום ישוב א"ל נמי אלל דוקא צמטויין בקרא בשנה א"י אלל בשאר פירות ליכא איסור משום א"י נמי: אורביות חריות ועפסי דקיס לפי שטרפסי יותר וזין מעלין עבן אלל אילנות עמא ח"ס ח"ס נוהין לפרוק כמו אילנות בחורים א"ל לית בהן קשרים צנחרים כמו בזקנים. ופירוש רש"י אית דלחרי עמא: כל עבן ועשין דהן ע"ד מיד. א"ל מאלקט ולפי הנרסא דנרסיין צנמרא דקשרי פירוש שיש צנן קשרים ומוולין מים וזין מתניבין יפה וגם ח"ס חלקים. ג"ל קשרי מעלין עשן הרבה ואית דנרסי דקטמא וכו' וכדפירש רש"י ז"ל והוא גירסא ר' אליעזר מוסף להתיירא דאף בשל חרוב וכו' היו רנלין כיון דלא קתני מנוול עשין בספר קוביא אהרן פ' ויקרא פרק ט"ו. וביד פ"ו דהלכות איסורי מזבח סימן ג' וצ"פ שני דהלכות המידים ומוספין סימן ב': ד סידר את המערכה גדולה מורחה וכו' מורחה. איכא מלח דמפרש צנמרא עמא כדי שהא הרוח מנגטת צנן ותמחר לכלדקין ולמזרח משום דרוח מורחית חוק וקשה וגם כל שרי המורה מכוונים זה כנגד זה וכלם צנן הרוח הרא"ש ז"ל. וז"ל הראב"ד ז"ל כדי שתהא הרוח מנסבת כלומר כדי שיעיר יותר כפוז ומה שהיו עשין החיות כלפי מרח יוחר משאר מקומות משום דכל עיניו עסקת התלמיד כלפי מורה אנו פוסקין לעשות כדעתי למיחר קמן שיש ליום כנגד היום ע"כ. ופירש המפרש סידר המערכה גדולה עמא שזכה בהרומה הדגן כדמורה צימא דהן התם מי שזכה בתרומה הדגן יוכה כסידור המערכה וכשני גזיין והא דקתני לעיל הולו מעלין בגיורין הם מביחין לו שהיו מעלין את העלים והוא היה מסדקן ע"כ: ודויתתה פירש רש"י ז"ל בפ"ק ד"ב דף ד' כל חיות לשין קהה הוא לוקי שניו צמדי גבי מערכה ומיתה מורחה ראשי בגיורין וכן מוחה מול מחסה דלמכין ראשי הנכרים מוספין זה מול זה ע"כ. אלל הרא"ש ז"ל פירש והיתה מורחה פושט במערכה מין חלון לנד המזבח הכרוס וירא ומוא לכן קורא את החלון חיות וז"ל נזולה כמו מחסה מול מחסה. והרמב"ם ז"ל פירש והיתה אית שורה שמלל המורה מתחילין לסדר את המערכה ע"כ: וי"ווח ז"ה ביי הגיורין וכו' ביי קדרי העלם הנו מניחין

ריוח שהיו מניחין את האליות פירוש ע"ס דקיס משם דרך אהרן ריוח ודלקים הנדלים ע"י הקטנים. וביד פ' שני דהלכות תמידין ומוספין סי' ז' ובר"פ ש"י וס' בהשנות פ' שני פירש הראב"ד ז"ל דחיותה מורחה ר"ל שלא יסו בגיורין הולכים לפון ודרוס אלל מורה ומערב וסייו ראשי הגיורין הפנימיים מונעין בהפוח שלא דחקו מחלך רנלי הכסטים שהיה אמה שלא יקערו ולא ישרפו בנגדים ע"כ: ד בררו בשום עני תאנה יסין כך ז"ל. ואיתה בפרק טרף בקלפי דף מ"ה בתוספות. ובגמרא בזבחים ר"פ קדשי קדשים. והתם פלגי תמורה איכא מלח דמוקי למתניחין דקמי משוך מן הקרן כלפי לפין ד' אמות כר' וסי' דעני לפי הפתח וקסבר כוליה מוצח בלפון עורה קלי כמו שמכרית שם ולפון עורה מחחיל בלמוע פתח החייל שהיה רוחם הפתח עברי אמות וסיו חתם אמותיו וסיו חתם אמות דרומי וחת מן סוד דרומי ולפתחה דרי נפק מן הפתח רוחה יסוד דרומי לפיו מכוון בלמוע הפתח ורגילות הוא לנחת בלמוע הפתח ומש"ס קרי פתח אלל מועד אמה של יסוד דרומי ופי מול' אמות המזרחות והתם מפרש מהו הסימן הוה שהוקצט להם למערכה שניה ולתקרת הבניין קרן מערבית דרומית ומש"ל ד' אמות מן הקרן ולפון משום דענין שהיה מכוונת כנגד הפתח דס"ל לר' וסי' וכו' נמי מורה ליה בלא דכל היעל מביחם לינתן בתוך דהיינו שני ציזי לנזנה של לחם הפנים היעלין בשבת מן השלחן לינתן על מזבח החיולין לר"ד לתתם צד שנגד הפתח דגמרי משויים הפנימיים דכתיב וכו' שהיה יסוד א"ל יסוד מוצח העולה אכר פתח. וכל היעל מעל מזבח החיולין לינתן בפנים אינו יסול אלל מקום שהיה אכר לפנים מן הפתח וכל המזבח החיולין מקום כמוך ממנו דהיינו נהלים דכל יומא ויומא היעלין ממערכה שניה של קטרת לינתן על מזבח הפנימי יעלין מנגד הפתח דגמרי מנהלים של יו"ט שקבט להם מקום כנגד הפתח לנטילתו דכתיב וכו' מעל המזבח מלפני ה' דהיינו מול' מערב וד' אמות הללו על כן הו"ל מושבם ללפון לפי שאין לו מקום לקדרי דהיינו דקסבר כוליה מוצח בלפון קלי ואין ממנו כנגד הפתח אלל חתם אמות דרומיות ומתן אמה יסוד ואמה סובב ואמה מקום הקרנות ואמה מקום הלון רנלי הכסטים המסדקין את המערכה ומקצין בין הקרן למערכה ואין לו טוס מקום כנגד הפתח אלל אמה חתם ולמדך שכל אותה אמה יחחיל המערכה שהיא מושבם מן הקרן ד' אמות ולא יתרחק מן הקרן יותר דכי מקני ללפון טבי חו ליכא פתח. ואיכא מלח דמוקי לה כר' יהודה דס"ל המזבח חליו בלפון והיו דדרוס דמועט היה וכו' דלכתובין בס"פ קדשי קדשים והיו ד' אמות דקתני במתניחין בר' אמתה יסוד ואמה סובב ומלמעלה בראש המזבח קתניו להו אלל מן הסוד שם אמות הוא נמשך וכמאלה לפי הפתח ולא הוכירו ד' אמות הללו אלל לקרבן לפתח דבניר מהכי נאחו כנגד הפתח הוא. ואיכא מלח דמוקי לה כרבי"ס דקסבר כוליה מוצח בלפון ור' אליעזר בן יעקב פליג עליה ואמר דכוליה דדרוס קלי דקיס על ירך המזבח לפניה מדלא כתיב בלפון וכחז לפניה דלראש שאל לפון פניו מלמס ואפלין מן המזבח אלל ר' יהו"ל דריש הכי לפניה מלמס שלא יהא לפון כיור אלל מוצח בלפון קלי כדמוכח התם בצבחים שם בדף ס"ב. והקבו ואם ז"ל בפרק טרף בקלפי דף מ"ה היכי מיתוקפא מתניחין כר' וסי' והא קתני סיפא והאיתו שתי המערכות ור"י הא ס"ל דכלל יום ויום שם שלם דוחק הוא לומר דסבר ליה כותיה בתרא אפליג עליה בתרא וי"ל דה"ל דלכתי וזאת הלא גיורם האש ולא קתניו אלל הכך תרתי דמייין להרדי ומתניחין אותם ביחד ומחר קרא מסיק להו ע"כ. והראב"ד ז"ל פירש דלאו פירכא הוא משום דליכא ליימור דנפטת אחת כשביה מסדר המערכה גדולה היה משדר אותה של קיום האש ג"כ דכולה כמו חזא מילתא היא שהרי אותו של קיום האש הוא צאה צנזור גדולה לפיכך לא קתני לה האל המכרת תמיד אלל במערכה של קטרת שהיא זכר פנים קתני לה ככאפי נפסה מפני שהיא זוכך פנים וזריכה ברירה יפה יותר ממערכה גדולה ומסל קיס. ור"י לנדב דקתני בך צבא שיהי' של קטרת בלפון בררו והתם לא קתני בלפון בררו ש"מ דהיי ווי דכרפייסתי עמ"ל ז"ל. ותוספות ר"י קדשי קדשים כקבו ג"כ וז"ל ומי מלת מוקמת לה לסדר תמיד כר' יוסי הא תנן בלפון מוכח תמיד עירן לחוך של זכב נתפור הימנו קבב נהלים ור' יוסי היה מתפור יותר כדחק בפרק טרף בקלפי ר"י חומר בכל יום חוהה בשל סאה ומערה לתוך של שלשה קבין וי"ל נמי דהא דלא כר"י ק' כר"י איתא שפיר וז"ל להא דלייקטין בפ"ק דיומא ופי' ג"ל: מדות ר' יהודה היה וכו' ע"כ: במשך מן הקרן חוס' ר"י איחיה מוקמן ד"ל: בעומד חמש סאין גחלים היה נוהן שם ע"ס שהיה אומר דעתו לכשישרפו ששאר שם התם סאין נהלים כדי שיוכל לתחות מהן בריוח שאר נהלים הרא"ש ז"ל: במחזורין ארתם מלדי המזבח ומן הכנס ומן הסובב דתנן לעיל סוקין אותם על לדי המזבח עכשו מחזורין אותם על המערכה ואין צוה משום שלא יא דבר קודם לתמיד של אחר דהיינו דוקא צקרבן שיקרב היום הרא"ש ז"ל. וביד פ' שני דהלכות תמידין ומוספין סימן ח': הצייתו שתי המערכות אחת של קטרת שזריכה ציזיר ע"ס והבך תרתי מערכה גדולה וכל קיום האש הדא חזיב להו הראב"ד ז"ל: ללשבת הגזית פירוש צערוק צערוק גזת פירוש צניה היתה הלשכה כשביה ספולות שוות תרנוס לא הגנה אהרן גזית לא תיגי יהוון פסילין וי"מ גדולה היתה הלשכה מן הלשכות האחרות ולא היתה נרחית עד שיעא אדם לתוכה מן ויגו שלום ע"כ. בפירוש רש"י ז"ל ונלו להם ללשכת הגזית לעשות פיסות והטעם דלין עשין פיסות צעורה כחצניה לעיל פ"ק סימן ב':

פרק ג

אמר להם הממונה מתניחין דפירקין דלעיל קלי דקתני ירדו ונאו להם ללשכת הגזית. ועיין במ"ס ב"פ שני דיומא סימן ג': העוקף המפרש פירש שם הוצב (גם הראב"ד ז"ל פירש העוקף הוא הוצב) אלל הערוך כתיב העוקף הוא הענה כדכתיב ועומת הענה ע"כ: והגדה מקום שמעלה גרה הוא דהיינו הלאה הוא מחובר הקנה והכנד והלב כדמפרש בקוממרים התם במסכת יומא הראב"ד ז"ל גם במפרש. הגיה ר"ב אבכמי ז"ל מלת כנד וכדמפרש רש"י ז"ל. והקשה בחי"ט דנפירקין דלנקמן משנה ג' חנן דכנד תלויה בדופן הימנית: ב אם הגיע הרוואה אימר ברק בראכה גרסיין: בתורתיה בן שמואל צפירוס רש"י וסלסל כמתניחין בן שמואל

הפנימי פ"ק דיומא דף י"ד. וי"ס מי אביו בדישון וכו'. וביד סס ר"פ שני: הו"ו מקדמין רד' כלים בירום וכו' נראה דבשני כן שנה בלשון הקדמה מפי שעדיין לא היה דבר מוזמן ליכנס ולדשן עד כהו פותחין הויכיל לסיכך קמס לשון הקדמה כלומר היו מומנים הכלים בידים לבשיתחם הויכיל שיהיו מומנים צידם: והנמא והכוז וכו': והנמא דומה לתרקיב גדול לא גרסינן הכא גדול אלא לקמץ צרפק חמשי סימן ד'. ויורה הרשב"ד ז"ל הגאון נראה שהוא מלשון כובד ומשא כדלמרינן בעלמא שמונך ובשניל שהיה קמס כבד יותר מן הכוז נקרא סמא ופמא נמי דלמינן צרפק על שם זה נקרא והכוז על שם קופטו כדלמרינן בינמות הרניו כפרה בן צתי כוזא עכ"ל הרשב"ד ז"ל. והר"א ז"ל פירש וז"ל סמא מלשון קב ודוגמא דמס' סוסה מתימן ארוח ונשניל סמא אבד א"כ מלשון עמא. כוז כלי קמס כמו כוזא דמאי דומה לקיחון סמיו ר' ומרחיב מלמטה ועגול כי פעמיים נשאר קמס עם הדישון וצתן לחוך הכוז לכך היה פיו רך כדי שלא יספך: אחרד יורד לאמת השדיו וכו' הפספס השימד אלל השער היה כמין כיפת אכנים בעוני חומת הויכיל ופתח אחד פתוח לאלום ופתח אחד פתוח לתא שבמקלופ לפנות מורחיה והוא היה עשוי כמין כלף כזה כענינם אהא מהלך לימינו ברוך עובי כותל הויכיל

עד שהוא מגיע לתא שבקרן מורחיה לפנות והפתח הפתוח לאלום היה אלל הפתח חור עקום בעוני הכותל ומכניס ידו עם הפתח בצורה עד בית השתי ופותח את המעטף מבפנים ויכנס לפספס ומהלך בעוני כותל הויכיל עד שמגיע לפתח הפתוח לתא ופותחיו כיוון ומסתח להיכל ארוח פתח לא היה לו מעטף: ה"ל: והפתיחות ירעולים בלתי מפתח עכ"ל ז"ל. וז"ל הרשב"ד ז"ל ושהי מפתח וכו' כלומר שם מנווליה י"ו לארוח פספס אחד מבפנים ואחד מבחוץ ארוח שבפנים היה לתוך ה"ל וכו' ורעו על בית הבני עם הפתחה קודם שיהא יכול לפתוח ומעטף החיון כיוון שנתן את המפתח נפתח לאחור אבל בלשון הוא תמוה דקתני אחר יורד לאמת שמי ברשע דהיינו משמע ארוח שהיה יורד לאמת השמי ארוח היה פתוח התלה ולכאורה משמע דלוחו שהיה מבחוץ היה פתוח התלה והא"כ מכניס זרועו עד הבתי: בא לר' רשפ"ש הצפוני דרעו כ"ל לומר ארוח שסיו המפתחה צידו בא לו לפספס הצפוני ונעל את המפתח ופתח את הפספס וכנס לתא ומתח להיכל כי ארוח הפספס לא נפתח מעולם כי לא יתכן להיות נכנס ויורה דהר"ע במקום שדרך שכינה לבא ויש לתמיה שבמסכת לא היה עשוי מקום מיוחד לשיכיה לבא ומורי ההסוד אמר שנקום הויד היה שם בלוחו מקום שהק"ב מחוועד עם עם העלויים לגזור גזרות ולמסוק בלתי העולם אבל שכניה נכנסת שם לבין שני הכרובים אפילו דרך הפתח או מבאר מקום: ואת הפתיחות עשויין כדי לגזור את השער בפנים. ופתחו פירוש פתחו מבפנים ארוח הפתיחות עכ"ל ז"ל. ולפירושו ז"ל משמע דגרסינן ופ"הו הפא נקודת קמץ והכוז נחסף והכתי בשוקר. ובידו ז"ל דהלכות תמידין ומוספין סימן ד' י"ו: ושני מפתחות גרסינן וכן הר"א ז"ל: אחד יורד לאמת שמי פ' אלו מילוח דף ל"ג ופירש סס רע"ו ז"ל פספס פתחים קמנים כמין כיפת קטנות ארכו כעובי רוחב הכותל ודלת סובבת ע"כ. ואחיה גירושלמי ס"פ מלחין וס"פ אלו מילוח וס"פ בתרא דסוריות. ואמרין הכס שיהא חלץ על שהארץ גיזו מעטתו א"כ דלתי יורד לאמת שמי שהיה סומה אמה עד שלא יפתח: ואחד פותח ב"ין מלאחי בגליה תכלה אבר עשה הרמב"ן ז"ל על שמי עיר הקדש ירושלים תוב"כ. בסוף פירושו לתורה וז"ל ורוח אלוהים בכניסיה וכבוד אלוהי ישראל עליהם וזה משעה המכונה שמון לשיכיה שם ארוח הקדש נכנסו לשמור ואלו הכרובים והלוחות יורדוידים דמשה פותח כיון ע"כ. משמע ממילתיה ואת הככדת דגרסינן ב"ו נקודת קמץ דמס' לא ק"ל דגרסינן לה נקודת שורק או אפילו נקודת יריי אין מלת מבחון ביבא בשתקל עם מלת כיון. והנה אמת נכון הדבר דבפרשת ראה ובפרשת שופטים מתרגמינן ב"ו פתחא כלומר לנטול כיון ומזמן כפי כדעם לכשר חקרתה הכא נמי מוזמן ומזמן לפתוח מיד. וגם בהגהת הר"ר יוסף ז"ל מלאחי אחר זמן רב שכתב כן וכתב על פירוש רע"ו ע"ל עוד נראה לפרש פותח כיון פותח כיון בלתי שישקם ידו כלומר פותח כשזוי ע"כ: ו בא לו וכו' כבר נהבאר: לא היה השוחם שוחמם ע"ד שוחם קול שער הגדול והנחש נחשם שחלמם ונחשם פתח הכל מושך ומזרינן בזמן שפתחו ולא בזמן שנטלו. והוא צדום רפ"ק דעירובין וחו"ם דפרק אמר לכה הממונה דף כ"ט ודפ' קדמי קדמי דף ס"א ודפ' שתי הלחם דף ל"ה. וביד סס ר"פ שני: דף מירוחו היו שובעין וכו' הו"ם ר"פ אמר להם הממונה וכו'לה מתינתן בירושלמי פ' החלי: קול שער הגדול הוא שער הויכיל ודתתן במתינתן דלעיל ויכנס מן החל הויכיל לפתוח שער הגדול אבל פתח האולם לא היו לו דלתות: קול המגריפה: היינו מגריפה המוילאה עשרה מיני זמר והא"פ שהערך והאר המפרשים ז"ל רנו לומר שבזאתה מגריפה עממה היו גורפין בה את האפר מע"ז התנהגה וכתתן צנרין דלעיל נטלו את המגריפות נראה דלא מילתא היא דהיי יתפן שבכלי שיר היו חותין את האפר ועוד מה דוחק היה לתקן כלי שיר מהו וגם לקמן לא משמע הכי דלקמן ציה קמי שהמגריפה היתה משמשת שלש דברים ואם איתא שזיו ג"ס קורפין בה א"כ היתה משמשת ד' דברים לפיכך נראה דלית המגריפה אלא מלוח מגריפות שהיו גורפין בן את האפר אלא אחר מכלי שרת הכני מחר מיני זמר יחד ואל דתתן לקמן ב"ס א"ל הממונה וזכ"ל את המגריפה וזרקת בני האולם ולמנחה היא זריקה לאו זריקה ממש שהרי מי מוילאי קול ע"י זריקה אלא היא זריקה כדלמרינן בעלמא מורק מפי הצורה דהיינו שלל אחד ואחד כיון דלעת חברו וי"ל מה"ס הדבר מהרה ביהק שלל היה יודע איש מה בדעת חברו והא"כ כוונו דלעת אחת משום דלכונן דתניבא להו מילתא לאומרה וי"ל מה"ס הדבר ביהק כך בכאן גבי מגריפה כשהיו רואין לשורר בה לא היו מוילאין כל הקולות יחד אלא פעמים קול זה ופעמים קול זה בפרק שמוננים בצמרות שמרנין עמיני קולות

כדי לתקן הניניות ובה היו מתחילין וממה היו הזוים יודעים שכבר נכנסין לברך בשיר אלל בכלך כשהנינו בין האולם ולמנחה זריקה כולם בעתם אהא דהיינו כלל הקולות שהיו בה היה מכוון: להוילאי ביהק ולפיכך היה קול גדול שלא היה שומע אדם את קול חברו וגם נשקול גדול נוסף בפעם אחת נראה כיולא פתחו וכבשרעמיים עושים כמו קול קמץ או אינו נראה כפתחים אלל כשעדיין צקול גדול או נראה כפתחים הדברי הרשב"ד ז"ל. מירוחו היו שובעין קול העץ שעשה בן קספין שוכני לביור צספר יד אהד נמלא כחוג מוכני לכיור והם אומרים הינו והוא מוסחת הרשב"ד ז"ל וז"ל והם אומרים הינו מפרשים המפרשים [הג"ס חזר לפרש כן לקמן רפ"ד כמו שפסקתיו שם] דלשומעין קול שער הגדול קאי כלומר שהיו שומעין קול שער הגדול היו אומרים הינו ומן שמיסה שכבר נפחה הויכיל ונראה דבשניל כך הם מפרשים כך דחקול המוכני היה להם קשה לפרש דמה לורך לזה הסיוס בכאן וכן אומרים הינו כי זה כבר אשמעינן בפ"ק וכלן אינו מונה כי אם אותם השמעים במרחוק לפיכך רוצין לפרש דלא קאי אמוכני אלא חקול שער דקא עסקינן ביה הכא במתינתן עכ"ל ז"ל. וכל מוסח המסנוד כחלמוד כהונת ע"י כרז ר' בללאל אשכני ז"ל מלאחי שבבנות הפיכות [וכר"ר יוסף ז"ל כתב בס"ל גרסינן להו צסדר אהד וזה סימנך. מגריפה שער הגדול. החלי. גביי. העץ. מירוחין ריה וכו' והאחרים ז"ל ע"כ] וכן הוא הגרסא המונחת שם מירוחו היו שומעין קול שער הגדול שכתת מירוחו היו שומעין קול המגריפה היו שומעין קול החלי מירוחו היו שומעין קול החלי מירוחו היו שומעין קול השיר מירוחו היו שומעין קול גביי כרוח מירוחו היו שומעין קול העץ שפשה בן קספין מוכני לכיור וכן אומרים הינו מירוחו היו שומעין קול הזכור וי"ל אף קולו של כהן גדול בשעה שהוא מוכיר לתת עינים ביום הכפורים מירוחו היו מרמיין ריה פסום הקשרת א"כ אלעזר ר' דולגתי שיש היו לבא צברי המכור וזו מהעששות מריח פסום הקשרת. וכן נראה שהיא גירסת המפרשים ז"ל שפרטין צבא דקול החלי והללל קודם וז"ל הרשב"ד ז"ל צבירובו ירשאו קול הללל חלילי ולללל כלי שיר היו וז"ל חמאי לא תביב בדשדויה אלא ה' כשהיה כ"ל אומר דלתי אמרינן בשלמי ש"ק דמסתת יומא שיהי נכמע צבירובו ז"ל דהכא לא קתבינן אלא הך דהו בכל יומא לאפוקי החס שלא היה אלא ביום דלתות הויכיל לא היה נשמע כי אם שני תחומי שבת וז"ל דלתי דלתות הויכיל לחוד ושער הגדול לחוד דבשתיים לשהי פותח לשהי שער הגדול דהיינו שער הויכיל היה פותח בשבת כל ד' דלתות שהיו לו כדתתן צרפ"ד דמסתת מדות הלךך נשמע עד למרחוק יותר ע"כ אלא במאריך ז"ל יותר במירוחו הלו כמו שחמלנו צרפק זה צסדר שקראתי שמו בתין שלמה לכמת בללל. ועוד כתב ז"ל וחי נמי ז"ל דלתי דקתני הכא דקול שער הגדול היו נשמע בחרות דיותר נשמע הקול בחרות צבירובו דלתי דלתות ה' כמעט שני ההומי שבת א"כ ביום א"כ ז"ל דלתי דקתני הכא דקול שער הגדול ה' נשמע מירוחו מירוחו מפני שלא היו בלחות הדריך הכים ולא שום דבר המעכב את הקול או שמה יריוח היתה עומדת בגובה וזו שומעין. ומורי הרב החסוד אמר דכל הך דקתני שהיו נשמעים צבירובו עמשה מפני ה' ודוקא צבירובו היא נשמע ולא צסדר דלתי מפני שצירובו היתה כמו החת ירושלים כפי שהיא תחת כבוש א"כ וכמו שהתורה דין נריך לתרום א"כ נהרמה א"כ בעלמא ובשני כך החריםה יוסעט לניוח קדש לפיכך היה כמו ירושלים והיו נשמעים בה כל הך דקתני יותר שצירובו ג"כ אדם שצבירובו י"י כמו כן קול קדושה כמו צבירובו ולפיכך בבלה יודי משאר דברים מפני שכל אלו דגדרים קול שער הגדול מוגבי ולללל וגביי כרוח הם תחת עבדות ועבדות המעמידים את הכהנים לעבודתם וליום לדונם כ"י קשרת היא תהלת עבדות פנים ודי בהך וכאי דלא קתניו להו בכלל נסים כעשים צבית המקדש משום דמיני אברתי כמו קול צבירובו לא קתני ע"כ. והר"א ז"ל כתב וז"ל וקשה דצפ"ד דיומא משמע דליריס של שער נשמע עד שמה תחומי שבת ולא יותר וז"ל דהם מייירי בשער יקבור ושמעתי דמעתה דקדוה היתה כן נהרמה א"כ בעלמא ובשני ודרך המערה היה הקול מגיע עד יריוח ובשאר הרווחות שמה תחומי שבת: קול גביני כרוח סס הרשון שהיה מכריז שמו גביי ונקראו כלם על שמו וקשה דצפ"ד דיומא משמע שלא היו שומעין קולו אלא שלש פרסאות ולפי מה שחלקתי בן יריוח לשאר רוחות כיחא עכו"ל ז"ל. והוספות ז"ל. תרום ס"ק דיומא דף ב"א דצסדר פרסאות לא היו מניינים אלא קול הכרה בעלמא וכן י"י לפרש אהא דלמרינן ר"ס ע"כ ז"ל. ואחיה נמי להא דצור צר"ס ע"כ קולו שבת ובהם תמיד הן מירוחו תחומי שבת אלל בפירוש הרשב"ד ז"ל כתבתי שני תחומי שבת י"ן שכל מלאחי. והם ציומא ר"ס ע"כ קולו שבת דף ל"ס כחוג צספרי החלמוד דפסום א"כ יוסי בן דולגתי וכו' והפסר כי שם הוא הסעות שהרי גם בערוך צבירובו ר' אלעזר בן דולגתי: סבורר הרגום של יעורר ביונתן בן עזיאל וצירושלמי מכור וכן מלאחי ג"כ שפירש הר"א ז"ל וגם בערוך אלל שהיו צספרי המכור צבית: מ"י שובה בדישון מוצה הפנימי וכו' ניד פ"ג דהלכות תמידין ומוספין סימן ד' י"ב י"ג מוצה מוצה הפנימי שפתיחה השער אלל פתח נכנס ונטל את הפני והניחו לפניו מיהו הכי נטל את הפתח דקתני לא בעבור זה דקדוש לכן לא היה הפתח מוחזק אלל ביד ארוח ככך שלקחו מהתלה ה' בידו עד עכשיו אלא בכל מקום שהיה אינו עוסק בלוחו דבר ועשה הוא עוסק שייך הכי ליטאל ולשון נפילה דקדוש עד שלא היה נריך לנטל קתני נטל את המפתח כלומר לקח את המפתח וקדשנו בו והניח הכלים האחרים ועתה לקח את הע"ל והניח את המפתחות והיה מתעסק בהם: ובאחרונה כיבד את השאר מפרשים המפרשים דבאחרונה כיבד את השאר כחובו להמעיטו של מנחה ונטלו והניחו בתוך הכלי וי"ל הרשב"ד ז"ל. והענין מוכן אע"פ שכלשון קתן קשה. בפירוש רע"ו ז"ל ודברי הרמב"ם ז"ל במשנה זו תמיהן מאד. אמר המלקט גם במשנה בלקמן ג"כ ש"י. ונראה מפרשיו ז"ל דברים שתי גרות מערבבים. אלל צבירובו

יגדו מנדרים ונדבות וחסדיות ואשמות ועוד דורשים מקדימין לנשות ואין מצדיקין על המלות ואין לאדם למחן המורה בידו אחרי שיכול לעשות לאלתר לפיכך בשמיטה לא היו מאחרין אצל בזריקה לא היה זורק עד שהיה יואל מן ההיכל ויודעין שכבר הטיב ולפי אלו השמי לעשות שכתבתי ריבין אלו לפרש כעו כן היה דמס' יומא פ"ק דקתני כל ז' הימים הוא זורק את הדם ומקטיר את הקמרת ומטיב את הנרות ופריקין בנמלה אלוהא קמרת ברישא והדר נרות וקפריה סדר יומא אסדר יומא דפי' אחרינה דהמס קתני פייס טלמי לקמרת אחר הסבת הנרות ומטיב אבוי' דכאן שתי נרות וכלן חתם נרות כלומר שהיה מתניין דל ז' ימים הוא זורק את הדם וכו' היינו בהסבת שתי נרות- דלא היקטי לן אשמייה דאבוי' מידי שגרי לכאורה איכא פרכא למילתיה דאבוי' דקא מטיי' שהיה מחמתין בהסבת שתי נרות ובעי' למימר דבספרת הוה מפסיק מטיי' דאבוי' היקטי ליה לטי אורח' הסדר דקתני כל ז' הימים הוא זורק את הדם ומקטיר את הקמרת ומטיב את הנרות דבזריקה ובספרתה הוה מפסיק לכו' והא ליכא למי' דבמחתי הוה מפסיק לכו' לפיכך על כרחי אמי לר'י לפרש ולומר דזורק את הדם איתו בכלל הסדר שלאחר הסבת חמש נרות כעו מקטיר את הקמרת אלא בכלל הוא זבדין וזבדין הוא דל'י כל ז' הימים הוא מטיב את הדם וזורק ומקטיר וכו' אלא משום דבעי למימר דל'י כל ז' הימים לא היה עושה כי אם זורק בלבד מפני שהיה עיקר עבודתו אצל שמיטה והעלאה אברים הכל היה עושה הכין הוכיח בתמיד ואידי' נקיט ליה תלמודא לזורק בזוכתא אחרינה קודם כל העבודות כעו דוקא והיה משם בפרקין דלעיל מי שחט מי זורק אשמי' בשעת כך דהא בין חמש לשהים היה זורק וכלאנא שאול ס"ל הכא נקיט ליה נמי החס לפתוח בו כסדר העבודה ואשמי' שאינו ממש מן הסדר וה"ל במחתיין דהביאו לו את התמיד וקראו ומירק אחר שמיטה על ידו וקבל את הדם וזרקו ובכנס הקמיר קצרת ולהטיב את הנרות לאו דוקא היה משם שהיה זורק על הסדר דההא נמי בהסבת שתי נרות מיירי כמו החס במחתיין דל ז' הימים הוא זורק וכו' וכמו שפירשתי גמס מ"ט נקוט לה לזריקה בתחלה כהא [נמי] איכא למימר גמס בהיה מחתיין דההיה מחתיין דקראו לא שייך למימר בקמרת לא קמירי כדמוסיק החס פ' א"ל המונחה אבבא אחריתא בצדקה לא קמירי דכאנא לא היה צריך דקמירי קמרת כל שחר היה קרינה וכו' החס שייך לומר דבסדרה לא קמירי משום דלאו בלאון מעשה קתני לה אלא דבכלל דבכלן מעשה קתני לה שחר היה כ"כ עושה היכי שייך למימר דבסדרה לא קמירי דאי לר"ה א"כ קשה הא דרמי בפ"ק ליומא בדי מחתיין דקראו וכן סדר התמיד מחתיין יומא וכן סדר יומא אסדר יומא דלעילי ליה נמי דבסדרה לאו מיירי כדמנהגו מחתיין אלא ע"כ משום דהאנו יומא דקמירי מיתיי' החס כולסו לאון מעשה קתני לכו כעו ז' ימים וכו' וכן מי שזכה בדישון מונח הפטימי וכו' כולסו עובדא ניכא דהיהו בנא לימא הכא במסכת תמיד בדי' וכלא אלא דבעל החלמוד נקט לה למילתיה דר' קריס כסדר שכן שטיין ומכאן נבסכת המיר ככאן כעו דישון מונח הפטימי תהלה ואח"כ המורה ה"ה הקמרת וכו' פייס הטיי' מי שזחט וכו' כל זכא בלאון מעשה קתני לכו ואין שייך לשנות בלאון מעשה אלא כעוין הסדר ומש"ה החס לא שייך לשנויי דבסדרה לא קמירי וכו' נמי נבי קראו חין שייך לומר חין סדר למשנה אלא לעיין זורק בלבד ובדפרישתי' . וגם וכו' נראה לומר כמו כן לכאורה דל'י ביום הכפורים לא היה מתעסק לא בהנרות דהשן ולא בדישון מונח הפטימי ולא בהסבת חמש נרות משני שכל עבודות שהיו נוסגין קודם שמיטת התמיד לא היה לר'י לעבוד כי אם רק מה שהיה נוסג אחר שמיטת התמיד כעו הקמרת והסבת שתי נרות כל זה היה עושה משום דעיקר עבודת היום לא היה מתחלת אלא משמיטת התמיד ואיך שחרי גמס למס עבודת התוכי על ז' הימים מוכיח שלא היה עוסק אלא במס שהיה נוטח אחר שמיטת התמיד ולא בהסבת חמש נרות וכו"ס בדישון מונח הפטימי וגם במחתיין דקראו נמי מוכיח שלא היה מטיב חמש נרות . ולפי דעת' שגס ריב"א הלוי ז"ל פירש פב"ל לא היה תורם תרומת הדשן ולגס חטיין בתוספי יומא וקאח היה מוכח כדברי ריב"א הלוי ז"ל מלשנא דהא דלעילי דהשן ולא בדישון מונח הפטימי ולא בהסבת חמש נרות משני שיאיר המורה היו מטיבין עמו על הרגפה אכל האוה שעמא דקמסיה הכל דבגמירי כך היו תורמין את המונח ביום הכפורים מחלות משום חולשא דל'י הוה משמע שהיה כ"כ תורם את המונח ועוסק מכאן ואילך בתוך אורח' עבודות שהיו נוסגין לעשות קודם שמיטת התמיד אלא דהתם מוכח בהרי"ל דל'י לא היה מתחיל לעבוד כי אם מהאחר המורה והכי אמרינן חס כי קאמר ברקי הורידו כ"כ לביה הטבילה אלא שאם היה מתחיל בעבודה שאם היה תורם את הדשן מאו היו לר'י לעסול ולוניה לא אשכחן בשום דוכתא דכסלא בעבילה כי אם בקדוש ידיו ורגלים לפיכך ירסח ר"ח עיקר דהכי איתא במסכת יומא פ"ק ביום הכפורים דליכא חולשא דכאן הדיוט שבדין מהל' . ונראה שכן הוא הפירוש ביום הכפורים דליכא חולשא דכאן הדיוט משום חמית לפיכך היו מחתיין מחלות כדי שיהא להם שהות הרבה כלילה לעלות האפר לחפוח לעשות כל העבודות שהיו נגיין לעשות קודם שיאיר המורה ובסקידעו מחלות יהיה להם שהות ואו יכונין לעשות בנחת ואין לריבין לומר כמו בשאר הימים . פירוש כשאלם ממנה דתלמאכא מחלת' יתור ועוד שתי עמאס כעו גדול וכן סרדיין עמו כל הלילה ומאלא זה מחלת' אוחס ועוד שאינס יכולין כולן להתעסק בעבודות מחמת כ"כ גירסין מקאנס להתעסק עמו והרי הם מועטין וזריבין לסקידים ולפי זה הפירוש גם גירסת הספר אחי שפיר דנרסין בזה חולשא דל'י דהיינו מחמת עשייתם עס כעו גדול הכהנים מועטים וגם שמיטה וכו' יאחרו בלבד כעו שגאר הימים יכו חלישים הרבה אח"כ כל היום מחמת סדרתו ומיחרו בלמאכס יתור מדלי' . ונראה כמו כן לומר דהא דלא קתני יחסה פ' א"ל המונח נבי הביאו לו את התמיד קראו אלא הסבת שתי נרות שהיה אחר הקמרת לאו משום דהסבת חמש נרות לא הוה עביר פלא מש"ה לא קתני הסבת' אלא נרות משום דלישא קלילא נקז דר' קמרת להקמיר קמרת ולהטיב את הנרות משום שהם גמר הסבה כדי שיכול א"כ לאלתר לחפוח עבודה אחרת כיינו הקדמת הראש . אלא הי"ט שגס חמש הנרות היה מטיב דמה לי הסבה זו מה לי זו וכמו עו לריכה כ"כ כך זו שהיה הכל היה ביום . כבר עמתי למשאלי

המורה לא היה רשאי לעבוד כי אם כ"כ כדתנן הורידו כ"כ לביה הטבילה . ועדיין עמס אחר כמו כן נראה לומר במה שמקדים זריקה להסבה אשמי' שלא היה קודם משום דעשיית הזריקה דהיינו קבלת הדם היה לריכה להיות לאלתר אחר שמיטה קתני לה החלה כמו שמיטה לכיון דקבלת תלוא בשמיטה וזריקה היא גמר קבלת חמי לה ברישא דשמיטה נמי אמרינן לעיל דמש"ה קתני לה ברישא משום דעשיית התמיד משכיחו לביה המעמדים היתה קדמת לכולן קתני לה נמי ברישא וכן מטיב בקמרת כמו כן בכ"כ דכדעתינן למימר קמין עכ"ל בהראש"ד ז"ל : ב לא היה שובר בו את הרגל וכו' עד סוף הפ' ביד פ' ששי דהל' מעשה הקרבנות מסומן ד' עד ס' ז"ל : ערקובו גרסי' ונרסח הראש"ש ז"ל ערקומו במ"ס ז"ל יש עכאס ששוברין רגל' ועוסיין נקב ברנל האחר ומעטיר הרנל ששיבר מן הארבוטא דרך נקב שעשה ברנל האחר ותולה בשמי הרגלים ומפסיק : אלא נוקבו בתוך ערקובו ברנל שמאל עושה נקב בין הנידון לעיס ותולה ברנל אחת . וחברו בזכויות וזכ העגל שאינה מנעת לערוקו : היה מפשיט ויורד בלאע בעין הפעמה וקלח מן הלדדין עד שמיטת לחס : חתך את הראש' עס השור שאינו בכלל הפסחה דלחיה בפ' שני דחולין : [הנה"ה תמהיה על הר"ר יוסף ז"ל שכרז חתך את הראש פירוש כדי שלא ילבג את הבשר בראש ונכרעיס . כיון שפסחט יערו ע"כ] : חתך את הברעיים ד' רגלים עד הארבוטא : קרע את הלב והוציא את דמו לפי שכשהבטהו נוחת בשעת השמיטה מוסבת את הדם מביה השמיטה והיה הדם הקרום הנמאל בלב וה"ל כדס שנספך ולא נקבל בכלי ופסול למזבח . כ"ל שמאכא זו חין קמיה כהן אלא אחר אריה משניה דקרו ונאלא כולו נלוי לפינו דקודם חותה קריעה א"ל להיחא את הלג : חתך את הידים חין ה' זש"ס : לרגל הימנית הוה הירך : למוי שובה בהן להדיחין חין לפרש למי שזכה בפייס להיחא דלא תשכחן פייס להרסה אלא כלומר להעלותו לכבש שהיה הדין : נמל את הפרד חלב שעל הקפסין : עכ"ל ז"ל . ופירש המפרש שבתלמוד לא היה שובר בו את הרנל כהנים מחתי' אמרינן ביומא (דף כ"ה) דדרך הפסחו היה קרב כילד הראש והרנל העוקץ והרנל ושתי דפנות וידיים והחוס והגרה ומנלח' למד מהחס שמפשיטין אותו דרך הרגלים הלך פירש לך כשחולו ברנלי באונקליות לא היה שובר את רגליו ומיח רגל הסבור ברנל האחר דרך הרנל יורד עד לחוס וכן מוכח ביומא דלחמייה חס דר' קמירי שיקוב ברנל עס דרך שטחיה שולין את הבטה' להפסיק : אלא אמרינן בתוך ערקובו כמו ארכבו . בשמי הרגלים נוקבו ומניחו באונקליות דרך הקפסין וכו"ל למש שלאחר ההפשיטה מנתחה אבר אבר וכשהך רגל ימין עדיין תלויה בהמה ברנל השמאלי ואם היה חולס אותה כמו הפנחס לאחר שיחזק עמנה רגל ימין חתה בהמה לארץ לפי שאחרי כדכתיב חתוב ברנל האחר ועל ידיו כן תלויה בהמה : הוה מפשיט ויורד עד שהגיע לחוה הרי הפסחה כל הבמה אלא שעדיין תלויה עוד בחוס למשה שעדיין לא הפסחה עס כדקתני לנסוף מיירק וקודם שיחזק ממנה שוב אבר חתך את הראש ולא מפשיטו שהרי קודם הוא בקמרת ונאל לחותכו קודם : ונתנה למי שובה בו קודם שחתך את הרגלים . כרעיס רגלי בהמה ז"ל כרעיס קרי לכו כרעיס שמאחר שהפסחו הידים עד כנגד החוס יכול לחתוך כל ד' רגלים יחד : הגהה וסירס בחי"ט ולא הרגלים כולם שפשיטין שחמתן אח"כ כללמן ולכן ימין לומר דהירכים עד מקום הכרעיה קורא כרעיס ולא יתור ע"כ ולא משמע כן מפירוש הראש"ש ז"ל לעיל דכתיב בשמי ז"ל חתך את הכרעיס ד' רגלים עד הארבוטא וכו' לרגל הימנית הוא הירך ע"כ . ועיין עוד לקמן בפירוש הראש"ד ז"ל וסמוך לסוף פירקין דברתי בזה קודם שכתבתי זה : מירק והפשיט גמר כמו קראו ומירק אחר שמיטה על ידו כלומר גמר הפסחו חוס והואר' וסיף הידים : קרע את הלב והוציאה את דמו חתך את הידים ונתנם למי שובה בהן . עלה לרגל הימנית וסיף קודם שיחזק הידים היה לו לחתוך רגל הימנית אלא שמיטתו נובד בהמה ברנליה נחלת וכלל הסדר הוה חין שום פסוק כי חס סברא לפי מה שכתב לעשות עשין : חתבה ונתנה למי שובה בה דהיינו אותו שזכה בראש : וישתו ביציה עמה ששולה בזה ואו בהמה תלויה על יד הרנל השמאלי : קרעו ונמצא בורל גלוי לפניו עכאיו שסגל רנל הימני כקראו מאלא כולו גלוי לפניו ויכול לרשות בפייס . שכלא היה הרנל עדיין חתך [חף] אס (לא) היה קורעו לא היה מה שפסיס נראה כמו עתה : נמל את הפרד חלב ונתנו מנסה על בית שמיטה הראש מלמלה לכסות בו בית שמיטת הראש ולא קתני ביה השמיטה ותו לא לא למעשיין בשמי נוסח את הראש על המונח היה הופך בית שמיטה למעלה ולוקח חלבו ומכסה וזה דרך כבוד למעלה . והא דקתני על בית שמיטת הראש ולא קתני בית שמיטה פתס למעוטי שמיטת אורח אחי דכמו שהראש מנוטה בשגיל שמיטה כ"כ אורח מנוטה הלכך פירש לך בית שמיטת הראש למעוטי בית שמיטת טאר ויאר כשהיה נוסח היה הופך החתך אלא ואינו נראה אצל הראש קרינו בין אלצבתיין וחוטמו כלפי זרועותיו וביה שמיטתו למעלה הלכך מכסה בסדר את בית השמיטה והכי יפה לעשות ושמיטה הואר' אינה מנוטה בל"כ כמו הראש : נמל את הברם ונתנה למי שובה בה להדימה ולהסיר העיטוף שבה וידיחו אותה בבית המדיחין כל לכה לפי שיש בה ענפות הרבה קבשו לה לכה את להדימה עס ולא קבשו בה הדמה שלם פעמים לפי שיש מי שיש בה ענפות הרבה ויש שאין בה כ"כ : וחקריבם הבני מעיס שאין כן סנפת כ"כ מדיחין אותם ג' פעמים ודי כדן לכל עכ"ל ז"ל . והיך פירש הראש"ד ז"ל הגיע לחוס חתך את הראש כלומר כשהיה מניע לחוס היה פושק מלפניו עד שהיה חותך את הראש ויחוט למי שזכה בו היה הראש אלא בכלל הפסח וכו' : חתך את הברעיים ונתן למי שזכה בהן כרעיס נקראו בשלל החוס עד הפרק וכן הפרק ולמעלה עד מקום הנכוס נקראו ידים היינו דתמן לקמן חתך את הידים ונתנם וכו' ובלשון בני אדם נקראו חפס : מירק והפשיט כלומר אחר שחתך את הראש גמר הפסח מה שמיטה מלפניו מן החוס ועד מקום חתך הראש . ואתה למש מתחלה לר'י לחתך את הראש קודם שיקרע את הלג לפיכך אס היה מפשיט גם את העור שעל החוס ושלמנה כנגד החוס היתה בהמה מתקלרת וגם כלב מתקלר בתוך בהמה

ולא היה הדם יוצא מן הלב-כשהיה קרעו כי יותר הדם יוצא כשנכח חס ממה כשיהקרר. לפיכך נהלה חוהך הראש והל"כ חוהך את הכרעיים כי הכרעיים מהם הפוסטסים את הברמה להחיל בהם ההפסס והכלפי הראש ובשכל קד הים מופסטים כבר לפיכך חוהך לאלתר אתר החיבת הראש והל"כ ממרק ומפסס וקורע את כלב ומניח את דמו והל"כ אתר הים סמוכין למקום הל"כ שאין מעצבין על המצות למי שזכה בהן. כתב הר"ר יהוסף ז"ל לא הל"כ גם את הרגל המצולית כי אם יתחכו לא יהיה לכבש צמה להחלות וכן למטה גבי הפסות לא תחכם זו אחר זו כי אז לא היה לגרם צמה להחלות ע"כ: עלה לרגל הימנית מפני שהבמה היא תלויה ונתעסק בה מלמטה אלל החוה וראש סייך למיחמי שיקן עליה כשרוצה להעלות ידו כלפי הרגל ולחוחכו ור"ל ש"ל כשעין מעלה היא עשו ששכיהו ארץ להתעסק בצגלים היה עולה ע"ג מעלה וחוחך ומהן למי שזכה בה: ושרתי ביצוים עמה ועדיין היה הכבש תלוי בצגלו אחת ולאחר החיבת הרגל קרעו וננאל כולו גלוי וצדקין הוא שהיה לו להתעסק בהתלה בשני רגלי הכבש מפני שהן מצוחן והל"כ לקרעו ולהתעסק בפנים אלל אם היה חוחך בתו רגליו ולא היה יכול להיות דמיה נהלה לפיכך על כרחו היה מניח רגלו אחת מלחוחך שזכ היה תלוי והל"כ היה קורעו: ונבל את הרפרד ונקח על ביה שחיטת הראש: למי שזוכה בהן להרחיק כלומר נהים למי שזכה בהן להעלות לכבש שהיה הדימן והיו לפרס שלכהיה היה פיים כמו כן הרגל ולחוחכו ור"ל ש"ל כשעין מעלה היא עשו ששכיהו המיוחד לכן: כל צרכה כלומר לא היה שיעור להדהה כמו לקרביים שלא היו מדיחין רק ג' פעמים אלל כל לרכה היו מדיחין מפני שהכרם היה לרץ הדהה עמי מן הקרביים: צפ' בהרא דמסתך מלות הקן דלשכת מדיחין היתה משמשת שהיו מדיחין צה קרבי קדשים והיו הכרם מן המדיחין היו מדיחין על שלמותו על הכרם לא היה יכול להדיח על שלמות מפני שהזבל הרבם צחוקן ואילו דרך כבוד להדיחו צחוק ועל כן היה לרץ נשכה. לזה אירו מוצרי הדהה עולה ע"מה. אלל מורי הרב החסיד ז"ל אמר כי בצדדי הימים משמט שהיו מדיחין: מדיחין שלשה פעמים בני ידענא אם מכלא כמו להדיח בכבש פעמים אלל לישול את האדים ג"פ דכי היה לאשכח הכא דהדהה צעיה ג"פ ה"ל צדוכתא אחריתי והע"פ שצבאן מרין להדיח צמיטות מה שאין כן בשאר הדמות שמה גם מפני הזבל שצקריים לרץ הדהה מעולה יותר משאר הדמות ובשכל כך בני צנ"פ לשאר הדמות הע"פ שהמלא לומר שאין ראה לדרב ובר לדרב מיהא היו וכן לענין כפי דארמוי אמרין צפ' אין והע"פ פ"ל פ"ל ראהו ושי אסור ולישי מותר. מיהו י"מ ללא לענין שהיה קאמר אלל לענין שחיית העו"ל וע"כ ג"ל לשון הרב"ז ז"ל: והקרביים מדיחין וכו' הו"מ פ"ק דיומא דפ"ו ע"ו: בביעוטא על שלחנות וכו'. יכול להיות שהיה כלי המעטלע וי"ל דמי כן שלא היה כלי אלל שמונח אחד שצלתו עמו היה עשו ביה רגל שהיה כ"כ רחב כדי שלא יהיו הקרביים מונחין צחוכו צחוק צעעת הדהה שמהוך זה היו מדיחין יפה יפה יותר שאם היה צבלי אחר ולא צביט היו מסביחין יותר מהרה ולשון מיעוטה הוא מעטן של זחית כמו כן היו רגילין להכיס ביה צחוק כדי שיהיו מתבטלין צבלי ואל מעטה מרות סימן לן. והו"מ ז"ל פ"ק דוכא ר"ל כתבו ר"ל בני צדוק גרים צמיטות של שלחנות שבין המצנחיים וה"ל משמט דגרים המפרס שצדכום שחכום שם צמיטות של שלחנות שבלתן אחר של שלחנות של שם צביטת המצנחיים ולא היו שלחנות שבין העמודים שפל אחרת היו המפטיחן כדתן צפירקין דלעיל ובצ"ג מדות שבהן חולין ומפטיחין על שלחנות של שם שבין המעורים אלל מלמד אותן השלחנות היו שלחנות של שם וי"ל שהיו קצועין צנונה שעליהן היו מדיחין קרביים וכן מייחקה על גמרא דהאי פירקא ששה עשר שלחנות היו בנקדס ח' של שים צביטת המצנחיים עליהן מדיחין את הקרביים אלל שלחנות שהיו מפטיחין היו בין העמודים ובשלחנות שעליהם מדיחין נרסין צביטת המצנחיים וכן מוכח וכו' ע"כ. וכבש עוד וי"ל הא דלא היו רוצים להדיח הקרביים עם הכרם בלשכת מדיחין משום שהכרם יותר ויותר יש צה טקופת ואם יודחו יהי יתלכלכו זה מזה לכן קבט לזה מקום ולזה מקום ע"כ: ג נשל את הכבין והפרישי את הריאה מן הכבד ועד עכשיו לא היה לו טורח סבין לא צניטות הפדר ולה צניטות קרביים שזכו דבר שסובין ומפרידין בלא סבין. והפריש את הריאה מן הכבד הפריד זה מזה כדי שהיה הריאה עם אחר דלקמן והכבד עם דופן ימין: ואצבע כבד מן הכבד. אצבע כבד כשהותכין את הכבד ומפרידין אותו ממקומו שאר מעט כבד מן העוקן אלל בלחיות ולא היה מיוחד ממקומו: אקב את החוה בצבר שאינו חוחך כדרכו שייך אלל נקובם שהוא מפריד החוה מן הדפנות והלכות זה ארובת מו. ועוד י"ל לפי שהחיה על הדפנות כמו אלל וכשנכנס אל החוה משם היו כמי עסקה צבהה שהחיה קר ברחבו ודומה במקום לאחר וניתנו חילון זה היה שירק: ונתנו למי שזוכה בו עולה לדרבן הימני היה חוהך ויורד עם השדרה אלל השדרה חוהך ולא היה נוהג בצדקה שהשדרה היה מניח עם הדופן השמאלי לפי שזכה הדופן היה הולך הכבד ולא היה חוהך השדרה עמו שאם היה חוחכו עמו היה היה כבדה: עד שיהיה מגיע לשרתי צלעות הרבות אלל החוה כלומר היה חוהך ויורד עד שיהיה מגיע דופן השמאלי וגם למעלה אלל העוקן היה מניח שתי הללעות ולקמן מפרס מניח דופן השמאלי דקהי ומניח צלעות רכות ממעלה וכו' וכן היה טעם בכתבה דופן ימין: ונתנה למי שזכה בה והכבד תלוייה בה. לכן הפריש קודם הריאה

מן הכבד צעמתי הקרבות היו: בא לו לגרף לנאר: והניח בה שתי צלעות מבאן ושרתי צלעות מבאן שהי ללעות היה צו כבר כשהחך הדופן הימני ועכשיו היה בו שתי ללעות מלד אחד וזהו אותן ללעות שהן מדופן אלל חוה ועדיין לא החך דופן השמאלי לכן שייך לומר והניח בה שעדיין הם מחוברות לדופן והקנה והלב והריאה תלוין בה: בא לו לדרבן השמאלי והניח לא נרסין בה והניח אלל העוקן שהי ללעות רכות דהיינו למעלה ושהי ללעות רכות ממעלה אלל החוה והניח צמקומו ולא חתך עם הדופן וכן היה מניח עם חזרתה צדוק הימני שהי ללעות למעלה אלל העוקן ולפי שלא פירש למעלה שהן ללעות צמקומו דופן ימין פירשו לך קאן: נמצא מניח בשתיהן צמתי דפנות: והנה"ה קשה ל"ל דהיינו שאלל מניח קמ"ל ותימה שלא דברו צה המפרשים ז"ל: שתיים שתיים מלמטה ושרתיים שתיים מלמעלה בין דפנות ימין בין דפנות שמאל: חתכה לדופן שמאל ונתנה למי שזוכה בה והשדרה עמה: והחוחך תלוי בה היה היה כבדה יותר אלל של ימין קורין אותה גדולה לפי שהכבד תלוי בה והכבד לאו צה הדופן הוא אלל תלוי הוא צה ובשכל בדבר שאינו צבלי דיומן תלוי בה לכן נקראת גדולה: בא לו לעוקן הוא הוציח חתכו אלל רגל השמאלי שעדיין הלויס הכהמה צו והאליה ואצבע הכבד ושהי ללעות עמו וכן שהי ללעות מכלן ושהי ללעות מכלן לפי שארון ללעות מיקרי כפי העוקן ולא חס לפרס שהי ללעות מכלן ומכלן: בשל רגל השמאלית ששפארם ושהי שכל בהמה מונחת אלל כהריה ועל רגל שתיים מלמטה ושרתיים ונתנה למי שזוכה בה עכ"ל המפרס שנתלמוד ז"ל. ומחך פירושו ז"ל נראה דגרסין ועל רגל השמאלית כתבה למי שזכה בה וי"ל חתכה וכן מלאתי ג"כ מוגס ומוכרתי הוא שפרי היה יחידות נשאר וגם הר"ר יהוסף ז"ל מחקק. וכן מובא ג"כ מפרשים הראשונים ז"ל והע"פ שחוקי בסמך. וחסו: ואצבע כבד מן הכבד מורי הרב החסיד פירש כי חתיכת כבד קטנה יש ואותה היה הנקראת אצבע לפי שהיא קטנה ולשון אונת לא קראה שזכר ללא דמיה לאינא ואינא עומדת צענין זה שרתי: לקרבה אונת ע"כ: נקב את החוה שטופה כמין קבין ארובת שמוך את שמוך הפה הרוחה את הקרקע הראשונה אלל הללעות וכבד כמין קבין צין קבין הללעות עד שמגיע למי ללעות אותן ששארין עם הגרה הראשונה ז"ל. ומה הניחן לכהנים מצוהר צמקומו מהו צפרק אלל טרפות דף ס"ה: היה חוהך ויורד עם השדרה נרסין. וכמו שהשקתי מן המפרס ז"ל ובשדרן גרים שזרה ציו"ל והיא היא: ולא היה סיויה במקומוה פירש הראשונים ז"ל לא היה מניח הריאה אלל כמו שהקנה מחובר לנאר וריאה תלויה בקנה כך היה מניחה כי הריאה עם הנאר היה מחובר שזה לא יתכן שהיה מקדים הנאר לחוה שזה היה כמו מעביר על המנות. פ"א י"ל דלא צבע כבד קאי ולא היה מיוז ממקומו אלל היה מניחו מעורה כדי שיהיה מחובר לעוקן ושהי הכליות וכדתן לקמן ואחר שנקב את החוה והנהו למי שזכה בו מן הדופן הוא ללא ללכת אלל הגרה דהיינו הנאר שהקנה והלב תלוין ט שזה היה כסדר אלל לא יתכן דבר זה לעשות דיון שמתעסק בדבר שהוא מללעות בהמה כיון החוה דין הוא שם צו יתעסק קודם הנאר שאינו מללעות בהמה לפיכך היה חוהך ועולה לדופן הימנית והיה חוהך ויורד עם השדרה הראשונה היה יורד צעומקן של ללע ולא היה טעם שצדקה כלומר לא היה חוהך השדרה עמה כלל. וי"מ שהיה מפרס הנוכח מן האסיה ומהו: עד שהוא מגיע לשרתי צלעות רבות כלומר כך היה חוהך אלל הלע ללד ארבה אלל השדרה עד שהוא מגיע לשתי ללעות רכות: היה חוחך ונתנה למי שזוכה בה והכבד תלוייה ונתנה למי שזוכה בה בלחיות ושהי ללעות מכלן ומכלן לפיכך היה מתעסק לאלתר בנאר דהיינו נרה כדכרשיית: והניח שתי צלעות מבאן ושרתי צלעות מבאן כי אלל הנאר הם שתי ללעות רכות מלד זה ושהי ללעות רכות מלד זה אלל הנאר דופן האחר הם ללכות רכות וה"ל דהיינו מלמטה עם הנאר אלל חלו הללעות היה חוחך את הנאר כדון האחר דבא לו שייך למיחמי במקום שהם כמו שמי דגרים כגון הכא שכבר נתעסק בדופן האחר דבא לו אלל אלל הגרה שהי עדיין הלויס ומחברת אלל דופן שמי אלל קודם כשהבמה שלמה לפניו ושהי ללכות כולו לאחר הלויס או שייך דהיינו לשון קבין ויורד עמה ללכות ע"ל דופן הימנית היה חוהך ויורד: בא לו לדרבן השמאלית והניח בה שתי שתי צלעות רכות מלמעלה דהיינו אותן שאכל החוה כלפי ללעות גדולות: ושרתי צלעות רכות מלמטה דהיינו אלל הנאר שצבלי כך נקרא זה למטה מה שהוא אלל הנאר מפני שהבמה הלויס צבליה צבדור כך הם נקראין חתחתיים מפני שאכל הנאר הם ושאכל הללעות הנוולות נקראין עליונים ועוד מפני שאלל אלל הנאר כמו סף כל הללעות לפיכך נקראים חתחתיים וה"פ צה לו לדופן השמאלית מניח שתיים רכות מלמעלה ושהי מלמטה כמו שפירשנו ומשום דלעיל סתמא הן דפנות הימנית היה חוחך ויורד עד שהוא מגיע לשתי ללעות רכות וה"ל דהיינו ללעות קאי קמ"ל הכא דלעליונים קאי כי זה היה דרבו כי היה חוחך החוה כבין שמה ללעות רכות שהחיה שרוי צחוקן כגון שהים מנאר ושהי מכלן דופן האחד וכן דפנות השני והיה חוחך דופן הימנית כמו שאמרנו והל"כ היה חוחך השמאלית מן השדרה אלל צמקומו דופן מעורה ששדרה הימני דקהי עמה כלומר מעורה בה צמקומו ובמסופות לרסה מתמימה מ"ש דלענין חוה הניחן לכן היה חוחך מן הללעות רכות אלל ואלל ונתנה לכהן ומ"ש הכא שלא היה חוחך. כלום מן הללעות רכות עם החוה וי"ל דלא מייחיה היא משום דהיה גבי חוה בדבר הנקרא חוה תלוי מילתא דכתי כתיבי צמקומו חוה הוא לשון חוה דהיינו שחוקה פני הקרקע וקם לוח לרבתן שגת מן הללעות וכן רויחן את פני הקרקע אלל הכא והנה חוה רחמתי וקם לוח לרבתן דללא הללעות נקרא יחז: והיא היתה גדולה לא דעתא מאי ג"מ שהיה היתה נקראת גדולה ושהי ש לומר לאשכחתי שזכרה ימין מחמת שהיא חסונה וכבדה ולא יעשה סבין לומר שזו גדולה יותר (הנה"ה נלע"ל שרתי לומר שלא יעשה סבין לומר שדופן השמאלית גדולה יותר ויקחה לדופן הימנית שמהלל ומיידין נפלים שהיה הימנית גדולה יותר מפני שהכבד תלוי בה. ויקחה בשמאל ומיידין נפלים למקח

למנוח והא קמ"ל דכד שוקלת יותר מן הסדרה ועדין הוסיף מן הסתמה הלוי
 צדק האחר של שאל עתה אחר ששפה כל זה בא לעוקן חתכו מחוק הנוף ונתנו למי
 שזכה בו: והאלוהי ואצבע הבבד ושתי כליות עמו והחיה באלהו אין לר"ח סברי
 משחקן העוקן לאלהי האלה עם העוקן ופירושם ממקום שאלוהי מחוברת עם העוקן וכינו
 דקא מפרש ואולי והאלוהי ואצבע הכבד ושתי כליות עמו שלא תאמר זה לבד היה חוקר
 והאלוהי שחבצו לבד אלא היה אחר ולשון תלייה בעוקן לא שייך למוחית משום
 לאצבע הכבד ושתי כליות שקליה כמוהו או יותר ולא שייך תליה אלא צדד קטון
 בגדול ומכאן ואילך לא היה לר"ח כנר לחתוך ומש"ה נקט לשון פנייה בגדול כדקתי
 נסל את הרגל ועד הנה סדר חיתוך האברים לפי מה שהם סדורים בזהמה ומכאן ואילך
 מסדר - סדר הכהנים האוחזים שלא כענין סדר חיתוך האברים אלא לפי חשיבות
 האברים זה מזה וכל אבר שהיה חשוב יותר מזה ראשון וכל אחר ואחר. ובפרק
 ט"ז דיומא פליגי ריב"ז ור' עקיבא ור"י הילך היה קרב ולשם הענין ע"כ מפרש
 הראב"ד ז"ל: וחוטמו כלפי ורעו בערוך וכן פירוש הראב"ד ז"ל גרסינן ומפרשנו
 [הראב"ה נם סר"י] הוסף ז"ל הגם כרעונו ז"ל הראב"ד ז"ל ומפרשנו כלפי ורעו
 פי הכהונה נקרא הרעו וכן פירש בערוך: וקרניו בין אצבעותיו מפני שם
 הראש היה הופך כלפי קף על קן היו הקרנים למטה בין אצבעותיו כדי שיחזיק בטוב
 שלא יפול: ובית עורה לחוץ. כלומר מקום החתך היה הופך לבין שתי אצבעותיו
 ובית שריו למחן כי זהו לבד כבוד של מטה: בדולדלת בין אצבעותיו. כמו
 האבר והבשר המדולדלן בזהמה דבר שאינו מחובר רק תלוי נקרא מדולדל ולפיכך
 היה מניחו תלוי בין אצבעותיו מפני שהוא חרוך יותר משם ידו ועל כן ראש העוקן
 שהוא ע"כ היה מניח למטה בין אצבעותיו וראשו האחר למטה היה תלוי כשיה
 יעבדו ויולד הכהנים עד כאלו. ובפרק קמ"ד דף ק"ח: והרגל וכו' ובית עורן לחוץ מקום העוקן לשר הוא
 לבד חוץ כלפי מעלה ומקום החתך הוא על פני ידו. הראב"ה ז"ל. ואיתא להאי בנא
 בפרק הלכך דף ק"ח. ובפרק קמ"ד דף ק"ח אמרין הולכת האברים למנוח דלא
 מעבדא כפרה דהוא. עמנו אלא האקטרו אימוריו כשר לא בעיה ימין. וז"ל הראב"ה
 ז"ל בשמאלו משום דהולכת אברים למנוח הו עבודה דלא מעבדא כפרה לכך
 אינה לריכה ימין ולכך מוליך שני אברים בשתי ידיו ונמשא האבר החשוב
 בימין והאחר בשמאל עד כאלו. ואיתא נמי למחיתין בפרק קמא דמנחות דף י'
 ותוספתו ס' הקומץ רבה דף כ"ה ורש"י ז"ל כתב שם פרק קמא דמנחות הרגל
 של ימין היה מ'גד בשמאל: משום דלאמרין במסכת יומא ג' סדר הולכת האברים
 הראש והרגל היה נוסף בזה אחת והוא רגל מדאילן צדדי רישא ודלו רגל של ימין הוא
 לחשב והאחר בשמאל כהו דבר חשוב בזה מוליך והיך בשמאל וביה עורה לרין
 ומקום החתך היה כנגד הליים כדי שלא יראה מנחון שטול הוא ע"כ: והגרה
 בשמאלו וצלעותיה בין אצבעותיו ק' ז"ל: וברעים על גביתן מלמעלה.
 איני חנין הם הם אלו הכרעים שהרי הרגלים כשר נאחזו וכמדומה לי שרגלים וידים
 השמין לעיל הם הכרעים והרועות אלו הכרעים המוכרחים בזה מהותיות: והך
 את הכרעים וכן ג"כ אלו הכרעים המוכרחים הם הם כל הארכובות הנמכרות עם
 הראש וכן משמע בפרק ההילך דף ק"ב ג' צד צד של מראה בת ציהום שהיה גומל
 שתי ירכות של שור גדול שלקוח בלחץ וזו ומלך עקב צד גודל נרצות שלא היה
 משא צד עליו לקח בו לרצון ע"כ. א"כ דקדקתי ומנאחי שכן ענין ז"ל מן דברי
 המפרשים שכתבתי למעלה וכן נראה ג"כ ממסכת יומא כמו שאכתוב בסמוך כ"כ
 בשם המפרשים שדפוסם ור"ע צד"ה"ט כמו שכתבתי בזה"ה לעיל סיון ז'. ושניהם
 הראב"ד והרא"ה ז"ל הסכימו דידים הם הכהנים כמו שכתוב למעלה בסיון ז'. ועיין
 בת"כ ר"ע ש"י דף י' ויקרא כפר קומץ אמת שם שפסח מן העוקן וכן ג"כ הכין
 בכין אחד: ובית עורן לחוץ קמץ אמת שמשם הוספת העור היה כלפי חוץ ומקום
 החתך כלפי המוליך והכי שפיר למעבד כדי שלא יראה החתך ומפרש ביומא מ"ט
 סלקא רגלי דשתי רישא. ואיתא מ"ד התם דרך נוחחו היה קרב הראש והרגל ושתי
 ידים וכן צדו והחם והחם והעוקן והרגל ואיתא למ"ד דרך עליויה וזמנא ושהי
 קרב פירש כדרך שהאברים שמיים זה מזה הם קרבים הראש והרגל ושהי הדפנות
 החוה והגרה ושתי הדיים והעוקן והרגל וכן למ"ד דרך עליו וכן למ"ד דרך ניתוחו
 אין זה סדר שהרגל קרב עם הראש שהרי ניתוחו שתי הדיים קודמין ומפרש התם
 מ"ט רגל פליגי דפתי רישא. הראש כנר פרישית שהוא קודם גזרת הכתוב הוא ומה
 טעם רגל עמו משום דרישא נפיש בה עממות סלקא רגל צדדיה שהוא כולו צדד וכו'
 שפיר כלפי מעלה שהיא דנקפדה עממות וכשר ואין בשום אבר כ"כ צדד עמו כרגל:
 השני בשתי ידים. הגאן חזיל בתר אברא דנישרא כלומר בתר גדול האברים שהאבר
 הגדול מחברו קודם הלכך שתי הדיים קודמין שכן גדולים מן העוקן וכן ג"כ הכין
 המוליך עמנו האבר החשוב ונתנו גיד ימין: והגרה בשמאלו וצלעותיה בין
 אצבעותיו הואי ולא פירש וביה עורה לחוץ היינו טעמיה דלעיליה מוחים בין
 אצבעותיו א"כ הוי ביה עורה לחוץ אבל ג' דמות לא פירש לך כלום כי"ד היה טעמו
 יהיה יכול לישא דפנות על פס ידו לכך פירש בית עורה לחוץ: וברב"ה הגהותיו
 בבב"ד לפי שאין מחוברין יחד לר"ח ליתום כללי וכרעים על גביהן מלמעלה וכדכתב
 והקרב והכרעים ירחן צמים והקטיר הכסין את הכל המזבחה ע"כ מן המפרש
 שכתלמוד וקאם מניח מחרש"ה ז"ל: השיבועי בשלת ס"ה התכלה דף ק"ב: הלבנו
 ונתנום וקפת ס"ה אלו דאמרין דף ק"ח: מוחצי בבש ולמטה במערבוב לא מה שהיו
 יכולין להקריב האברים לבד מערבו של מונח היו עשין כי היכי דקרינן ביה לפני ה'
 ספי כדי שילכו לרפת מתישין ממהותיהם ושלמי חרק החליל מיתיה לה אברי
 המנוח ובתוספתו לרפת מתישין ממהותיהם ושלמי חרק החליל מיתיה לה אברי
 ההמוני יתחין מחצי כבש ולמטה שנתיה וכל מוספין במערב ובפרק החליל פירש
 בקומטרים דל"ט דלויכא פירש דגרסי אימורי התמיד לכו דוקא אימורין אלא הו"ה
 אברים אלמא דמנוח יתחין והכא קתי דמערב יתחין או לכו דקומטרים מפרש

לשם דאברי התמיד קאמר סיה נראה לומר דלאו דאברי חמ"ד סדורים קאמו אלא
 אלוהם ששטמחו וכדאיתא התם לעיל מינה בנסיח צבא דפליגי התם ר' עקיבא ורבנן
 ובהנהו הוא דקתי שזיו יתחין ונשרפין במזרח ושל מוספין במערב ושל ר"ח על כרוב
 המזבח אבל אין לר"ח לכל זה דבשתי סדרי משפט שפיר ז"ל הכי אלא ה"ג צדו שיתחין
 במערב וכדקתי הלא במהותיות דתמיד ולפי אותן סדרי משניות דנרסינן במזרח מניין
 למימר דמהותיות דהכא דקתי שזיו יתחין במערב ר' מנחין בן עקיבא היא דלית ליה
 דך סגרא ליתחין במערב וכדאיתא בתוספתא דשקלים ולשם במערבו של כבש מלחוס
 ואח"כ ירדו וצלו ללשכת הגזית הראב"ד ז"ל. וזה פירוש הראב"ה ז"ל מחצי כבש ולמטה
 אבל לא מחצי כבש ולמעלה פן יעשו ויבואו להקטירם קודם שילכו ללשכת הגזית לקראו
 ק"ש ולהתפלל. א"כ הרחיקו מן המזבח כדי שיהא העלאתם למנוח חסונה בעיניהם
 דלויכא מ"ד לריכה פייס והא דלאמרין בפרק החליל בחציו חמ"ד שמלחוס למזרחו
 של כבש מחציו של מזבח ולמטה ושל מוספין במערב לפי ששבת יש גם מוסף והא
 עיקר שהוא חובת היום היו מוספדין המוסף במערב כלפי שכניה וההמיד במזרח:
 ובמלחום כדכתב ע"כ לך קרבנך תקריב מוסף: ומהותין את שבעה וכו' ומהותין קודם
 הקטרה יהיה קרבנך לריח ניחוח ע"כ. ופירש המכרם הו'. בשלת שלאחר הקטרת
 אברי התמיד מקטירין מנהו דהיינו בלת. חביתו כ"ג דלאמרין ביומא עולה ומנה
 שום מנחה ואפילו חמיתין: ה"פ' ביין נכסים רביעית. ה"ה כל אלו קרבין פס
 האברים דלחן מקריבין מנה בלא מנחה וכו' ומהותין חמ"ה שבעה וכו' קודם
 האיל ומן הפסוק ס"ה*) קודמין לנסיח חמ"ד. הלבנו ונתנום מוחצי כבש ולמטה ולא
 מר"ה כבש ולמעלה שלאחר הקטרת הקטורה חורין ומוליגין אותן למנוח והם היו
 קרובין לא מנחה לא תראה הולכת הלכך לר"ח חמ"ה כבש ולמטה שפתיחו לכולים
 או ידו לא חתים תראה הולכת חסונה וכו' יפה למנוח שאת קרובים למנוח ור"ח
 כמוקטירין ועד דפעמים שיקטירם קודם הקטרת האיל וקרובים הם ל"כ למנוח ע"כ
 נאסו ז"ל:

פרק ה' אמר להם הממונה הוא ממונה לכך לסדר עבודת היום ואמר להם
 לאחר שצלו ללשכת הגזית שפלטו של אדם נשמתה במקום ד' אמות של
 חורה הראש"ה ז"ל. וז"ל הראב"ד ז"ל הממונה כתוב בתוספי לרפת דפירש רש"י ז"ל
 במסכת יומא דממונה הוא כגון וקשה על פירוש ומירושלמי דקחשיב חמשה דברים שהסבין
 משמש ואלו הן אומר לו אישי כ"ג הנבה ימקן כשהיה ממיל גרולה ציום הכפורים
 והיך הכסן בחדרים ואחר הכסן ציימו והעלה וכו' ולא קחשיב הוי צדדיהו.
 ונראה דברי ס"ר יתכן צ"ד שמואל ז"ל שפירש כך דממונה לאו סבן הוא ועוד במסכת
 כוסים פ' מות מלחמה גסיק צדדיה דסבן לאו ממונה הוא ולשם הענין: ברבא אחת
 בפ"ק דברכות מפרש מאי צדדיה אחת אילך דלמרי יזר אור וא"כ אהנה רבה: [הנהיה]
 כהו צדדיהו הראש"ה ז"ל ציינו ש"ה וציינו ש"ה וציינו ש"ה וציינו ש"ה וציינו ש"ה
 סמוכה אלא משיקר משענה כך נתקנה בלתי פתיחה ולא מדין סמוכה אינה פותחת
 אלא שיש קירות חתומות והינם פותחות וכל נרצחו יש לנו לומר כן שאלוהי כן נלוט
 היה להם לתקן בה פתיחה הואיל ולעיתים אומרה צפני עממה ממה שאומרו בברכות
 לטפי ק"ה אין מעבדות ו' את זו ופירש שאלין מעבדות ופירש וכו' וכדך נאמר בברכה
 אשר ברא שגן ושמחה שפתיחו בה אש"פ שהיא סמוכה הואיל ולעיתים נאמרת בלא
 סמוכה צדדיה פתח הדשות וכל ימי התקנה ביה אהבה עולם כדאיתא יומא ואלך
 היה להם לפותחה וזו ראייה חזקה בעיני כדאי מוזק וכן הוא בלתי ג' ספק ולא
 מנאחי ס' מנוון בלי קבוי במשנתו דלחת ארובות ואחת קפדה בלתי צפנין אחר מנחה
 לי וחומה צורה היא אם לא יפסוך אדם עליה כוללה ע"כ בקיורין: שלש ברבות
 ונפרש והואל מתי יבשו שלם ברכות הנה וכו' ועבודה וברכת כהנים היינו שיש שום
 אצל ברכת כהנים: להלכה כגון הפסוקים לא היו עדין אומרים: ברבא אחת
 במשבר הדיןא חייא אמר נני במסכת ברכות פ"ק עשרת הדברים שור א"ח אומר למנוח
 הנכנס מי שטיבן כמו צבית הוא ישים ציינים האבה ואחיה ואלוה ורעות ותמה אני למה
 עשהו מתפללין יותר לאחר זריקה דמוסב להם [להתפלל] קודם בחיטה וזריקה כדי שיתקבל
 צדקתם בגוון כי הזריקה היא עיקר וימי יודע אם עבדו זה היו עשין עשור את הפלגים
 מפני שיש לומר שכל זה היה לכן להמתיך עד שיטחו האברים בגלל כבדו עשור ויפאת הדם
 שהרי מנינו גם בלב שהיה מוליך את דמו וכל ענין שזיו יטלין למעט צדס
 האברים היו עשין והיכה ללא חפשי נגון ככד לא חפשי שזיו נראה לומר דלבי
 דאמר בפרק הקומץ ברא וכן לקדרה אלא מהותיות קומץ דמ"ל לאניי אם לא היו
 מולחין כפי השעור וכו' לר"ח לקדרה א"כ מה מושיל צדדיהו לקרות ק"ש אחר מלחה
 אש"פ שיכול להיות שאין איסורא בכך אם היו כך מקריבין בלא שהיה מ"מ כיון שבלא
 זה היה להם לקרות ק"ש היו שובין מלקרות עד לאחר הנוליה כדי לעשות מזה מן
 המנוח שיהא כל הדם עכ"ל ז"ל וע"ה בפרק הקומץ רבא ברש"י ז"ל. ואיתא
 בחוספת פרק אלו נאמרין דף ל"ח: קרא עשרת הדברים שור א"ח אומר למנוח ע"כ
 שבע אש"פ שעדיין לא הגיע זמן ק"ש כדלאמרין במסכת יומא הקורא את-שם עם
 אש"פ שמר לא יא ידו חובתו היו לריבין וליקרי לקרות קודם הוסיף עליו
 עבודת התמיד. ה"ג וצרכו שלם ברכות אמת וליב ועבודה וברכת כהנים כי לא היה
 להם כפלי להתפלל א"כ חר צרכו והיו מתפללין שיהא קרובים לריח ניחוח ולא היו אומרים
 והשב העבודה לדברי ביתך וכן לא היו מסיימין הנחיר שכינתו אלא שאוחד לבדך
 בעבוד ביראה בל"ה שכן ציינו. וברכת כהנים היו אומרים אלהינו צדדיהו צדדיהו
 שפירש וכו' ומתפללין על נפשות כפיס שיש להם לעשות אחר הקטרת אברי התמיד
 שפירש הק"ה על יד לבדך את ישראל לבדך שיתפללו לריח ניחוח ולא היו אומרים
 לא היו נושאים עתה עד אחר הקטרת אברי כהנים כדתיין לקמן כדכתב יורד מעשות
 החשאה והעולה ואח"כ יבא אהרן את ידיו אל העם ויברכם. ואין לומר שהיו נושאים
 כפיהם עתה בשפת הברכה ונושאים כפיהם שנית בשפת הקטרה דלא תקן במסכת
 תענית בשלש פרקים שנושאים את כפיהם בשמחת המוסף ונעשילא [הנסיח] כך
 מנאחי השגן בברש"ה ז"ל דמלת ובמנחה דגרסינן התם ב"פ בנתא דלענינה ליה
 בפירושו וא"כ נל"ד דה"פ מנה במונה איני מחירה כדי להקשות דמנה דקתי
 על הגליון כתב בעל מלאכה שלמה ע"ה י"ע.

הם

שם היינו לביב ד"מ וזהו הבהמה כחיה דהא קיימא לן דלין גי'אוח כפי' בנאחה
 מ"י עדין כס' ד' פמי'ס ביום אי' ליהא' שהיו אומרים ג"כ ברכה כהיה בנאיות
 כפי'ס קודם הקטרה ומלוא ו"א"כ הו' ד' פרקיה כראה ש"ל ד' פמי'ס ואם היה
 מוכירה וכו' מינב' ליה למימר ו"א" הו' המשה פמי'ס ק' נל"ד ו"א"כ ל' הו'
 פרקיה אל' הו' אומרים הברכה ע"ד שמיני'ס ומדלגין הספיקים ואומרים ש"ס
 שלום וי' ספיי'ס דגרסי וברכו את העם של'ס ברכות ו"ג ליה דלא הו' נושאין ספיי'ס
 לבדך את העם כדפרישית ואין לפרש את העם כלומר עם העם שהיו העם מברכין
 עמהם דהא אמרינן הקורא עם אנשי משמר לא יאל' ולמה היו אומרים אמת וי"ב
 מאחר שלא קראו את שם עם אנשי המשמר למה וברכה כהיה קודם שיחללו י"ח
 ברכות ה"ר"ס ז"ל. אבל הרמב"ם ז"ל גרים וברכו את העם ופירש ש"ל שחללו היו
 מברכין אמת ב' ש"י דהלכות תמידין ומוספין לא הזכיר מלה עם ו"ע ב"פ
 דברכות ב"ש ז"ל אימרה דבשר פירש עם את העם עם העם א"פ שהוא עלמו
 כי'ס עם סא דהקורא את שם עם אנשי משמר לא יאל' וברכה בהני'ס הרמב"ם
 ז"ל עם בהלכות תמידין ומוספין כבז במקום ברכה כהיה ש"ס שלום וכמו פירש
 כהא לתמידין וכו' מהני'ס עם פ' ש"י סימן ד' : כוסי'פין ברבה אחת משמר
 היולא מש"ס הברכה ואומר (למשמר וכו') ק' ל"ל בפירש רש"י. והקשו הו' ז"ל עם
 ב"פ דברכות ד' י"י חומה ק"ה מ"א היה הול' ליה צ"ה לא עם ולא מלכות ע"כ.
 ופירש עם רש"י ז"ל דמשמר היולא עשה הו' סוד ומוספין ומשמר הכהנס עשה
 המוד של בין הערבים ובזי'פין וכן הוא במסכת סוכה ע"כ. עוד כתבו הו' ז"ל
 ר"פ היה קורא דהא דלפיקא ב"פ דברכות דסוד הברכות הי'ס משכבות דשמנת
 מי'ס הם ברכות משכבות מי'רי דוקא בצנור דייקא נמי דקתי דעלה סוד להתמרה
 ס"י מסקא דקתי אמר להם המונה אל' ליהוד אפילו ברכות איה משכבות
 כדליהא בירושלמי ע"כ בקיבור : ב אמר להם וכו' יוד פ' ש"י דהלכות מעשה
 הקרבנות סימן ד' ובפ"ד הלכות תמידין ומוספין סימן ז' ח' ובפרק ש"י סימן
 ד' : ב' מעלה אהרן (מן הכבש) (לכבש) כפי' אחד היה מעלה הו'
 כולו. הוא מעלה אהרן כל כהן וכהן באצ"י'ס שבה כהן ה"ה ז"ל : (הבה"ה
 ו"ה"פ שכלתו נראה שהוא מופעה הענין אשכר שהוא מוכן) : רבי אליעזר בן
 יעקב אומר וכו' פ' ש"י דיומא דף כ"ו ופירש עם רש"י ז"ל הוא מעלה אהרן
 למונה אהרן שיהיה בו הלוליו לבכס חורו ומעלהו לאחר זמן למונה וכשהיו משלי'פין
 אורו מתימן אורו מהני'ס ז' כבס למטה של' יעקב' הלוליו כל הכהנס והול'
 ועלה בכבס וכשמני'ס למקום שהאצ"י'ס עם נושאין והכי תנן במסכת שקלי'ס אברו
 התמיד יתימן מתי' כבס ולמה הוצי'ה ע"כ : ג' מסרור' לחזונים וכו' עם פרק
 ש"י דיומא דף כ"ד : ודלותות היו שם. נראה דלגובה הגזית קאי משום שהיו
 מפי'סן עם והיו עושין הלכות בתוך החי'ום ה"ה"ר"ד וה"ה"ס ז"ל. ועם ביומא
 פרק ש"י פלוגי אמוראי באזה' גזי'ס היו מפי'סין רב נחמן אמר בנגדי
 חול היו מפי'סין ואהן שזכו בעבודה היו פוספין מנכסין חול ולבזין מנכסין
 קודם כי הם קודמין לכל הנגדי'ס כדכתיב ומנכסין בדי יתנו על בצרו ולח"כ
 החי'ום מפי'סין נגדי' חול מעלי'ס ולא היו מתימן עולי'ס אל' מנכסין קודם שלבשו
 ולאחר כך מליבי'ס אהרן נגדי' קודם וכן ש"ס אמר בנגדי' קודם היו מפי'סין וכו'
 כדפירש רש"י ז"ל והוא ג"כ פירש הרמב"ם ז"ל ויוד פ"ה דהלכות בני המקדש סימן
 ח' ז' ובפ"ד דהלכות תמידין ומוספין סימן ב' ז' ועם בהלכות בני המקדש כח שאר'פ
 הלכותיו ולא לגל משמר אחד למכבי'ס ואחד לאנבוס'ס ואחד למנשפ'ס אחד לכותות
 נמלאו חשפיי'ס וש"ס הלכותיו לכל הכ"ד מותרות ע"כ : ד' מי שזובה בקמרת וכו'
 פ"ק דיומא דף י"ד : היה נוטל את הכף לאחר את שהפיקו לקטרת היה מתעסק
 יעקב' המכשיר כי אם להקטיר וכו' שאמרנו כמו כן בתמיד ע"מ שהיו מוספין אורו
 לבני המכשירים וגם היו מברקי'ן אורו לאור האפיקות וא"פ שערדין לא היו שוחפי'ן
 באה ש"ס כדקתי בפירקין ללעיל ק' היה כהן כהן בקמרת : והבזך היה בתורו
 ראה דכשיל' ק' היה הבזך והן כהן מפי' סבבין היה מלא וגדוש קמרת וכל דבר
 שהיה מלא ממש אינו נוה להני'ן אל' מאבק בכלי אחר ולפי'ק היו עושין אורו
 גדוש להרבות צמי'ק כהנה'ס ו"פ להקטרת הוא דבר שהוא דק כדכתיב ושקת ממנה
 הדק וי'ס לחוש שלא יסול לתוכו מן האבק או עפר או לרור קודם שינישו אל' המזבח
 והעירב לני'ס ויהיה פסול והיה לר'ק לכסוי לפי'ק כהן היה לו : ובבזין כמזולת
 בתונה ע"ריו כמלעלה ופירש בס"י זכר דומה לחזיקת נגד שאין לה שפה ולא ידעא
 ס"ה ע"ריו אה"י לא עשו כהן עם השפה כדרך כל הכסוי'ן ומה ש"ל סימן
 לדבר שהקטרת מושפת את העני'ס ועשו אורו דומה עניות במקום עשירות שהעני'ס
 דרין ללאה במשולית ועשו סימן זה של עניות למעלה פ"ג הקטרת למד שהיא משפרת
 לעני'ס למעלה למעלה ועבדיל' ק' אין לבני'ס מחאן ראה לא לעני'ן חילת' מורק בחזק מורק
 ולא לעני'ן לקחה ע"י דבר אחר דהכא כיון דלי' אשכר בלא ש"י כל'ס א"כ אחד כלי
 דמי ה"ה"ר"ד ז"ל. וה"ה"ס ז"ל תירץ ווס לבגו ו"ה"ה והכי כף ח'ק' בין ידו לבזך והיו
 חל'ס כדאמרינן בנזי'ס דמורק בחזק מורק ו"ל כיון דלור' עבודה הוא לא ליה
 חל'ס אל' הו' כמו לקחה ע"י דבר אחר דהנה' לקחה בפרק לולב וערבה וכו' פירש ר"י
 בנזי'ס דהא הו' חל'ס כדאמרו בנזי'ס אל' כשהיו באויו ע"כ : ובבזין כמזולת
 נוטת' אהר'י'ס מוסולת' והיא נרסה הערוך והיא פירש ש"י לה"ה"ס ז"ל וכמו ש"י
 רש"י ז"ל. ויוד פ"ג דהלכות תמידין ומוספין סימן ד' : [הנה"ה לכו' ה"ה"ס ז"ל ובסי'
 היה לו פירש הרמב"ם ז"ל לבזך וכן מוסולת' היה עליו פירוש על הבזך המעלה מן
 הכסוי'ס דהא תנן בפרק בתרא דהא כיון ובכסוי'ס זיד אהד ופירש שהכסוי'ס הוא כל
 הכף ולא כל הבזך והבזירו הגדול כתב שהמוסולת' הי'ה על הכף והכסוי' לבזך ולפי'
 זה אשכר לפרש דהא דקתי ק' ובכסוי'ס המוסולת' קרי בכסוי'ס ומ"מ קשה הא דהק'
 התם והבז' יוד אהד אה"י לא קתי ובזך וכסוי' כי היכי דקתי ק' ובכסוי'ס ואם
 נכרס כסוי' היה לו קאי אהד אה"י שפיר וכו' : ד' ה"ה ופניה את הגחלים
 אילך ואילך ויחד וירד ומשעם זה היה מפה את הגחלים אילך ואילך משום

דגחלים נסות ובעשרת היה חתה אל' כהנל'ס העליונות כס' כביות ואי'ס לחושת
 כמו החזנותו אל' ל"ג מן המאכלות השיימות נלין. אל' ה"ה"ס ז"ל כתב דה"ע
 ופלו לרא' המזבח והיה וירד ועי'ן למוך של זכר וכו' ו"ל' ופיה את הגחלים אילך
 ואלך והתה מן המאכלות דנבי הרומ'ס. דהן הוא דהן הכי דמלואו בחזון הקרובים
 להיות דמן ומאכלות ואין בהן ממשות של גחלים אל' הכל צי'קין גחלים לחושת
 ובערות דכתיב נתי' א' ואזכ' משנה דתרומת הדשן כזובה ג"כ כאן ע"כ. ו"ל'
 ה"ה"ר"ד ז"ל נל' מחתת הכסף ותהה מן המאכלות השיימות מן הגחלים פנימי'ס
 בין גזרי המערכת שיהי' של קמרת שיהיה על מזבח אהר'ן כי השיימי'ס לעולם
 נהאלקין יותר מן הכסף ומערה בחזק של זכר וכו' וה"ה"ס ז"ל כתב דה"ה"ס ז"ל
 כל יום חיהה בשל כסף ומערה בחזק של זכר ע"כ : נתפור' כמנו בקב' גחלים
 י"א מסנה. והו'ס ז"ל ס"ס ע"ה בקלפי' קתבו אלי'פלא קמח דקאמר התם אב"י
 ה"ה"ר"ד ז"ל מהתה או את מנורה אפילו שפיי'ס כבר ברא'ס המזבח חייב ששקה
 רבי'ס את המזבח הכל נחשור סימו'ן כק' גחלים מנכדן למה'ס ופירש רש"י ז"ל
 לאמת שמים שבצורה וקשה לאב"י ופירש הוא ז"ל דה"ה"ס ז"ל אי'ס אמת כה"ס אל'ס
 מקום הוא ורבי'ס יתק' ב"ר ברוך תירץ למכדן למה'ס לאחר שכבו ועד י' עם
 תירגו'ס ותירגו'ס אהר'יס נחמדי'ס ע"כ. וליה"ה נמי כתוב' דפרק חומר בקידוש דף
 כ"ז ואו'ס ר"פ קדשי קדש דמ"ס כל' החדיר וירושלמי פרק ע"ה בקלפי' דף
 ודפרק חומר בקדש דף ע"ט. והתם ביומא פרק ט"ה בקלפי' דף מ"ד מייחי'
 חוספתא דקתני בה לנשון מהני'פין נתפור' ממו'ן קב נחלים ורמי'קן עלה מדתני'ס
 קבי'ס דבשלמא הך דתני קב אה"ה כרנ'ק דלמור' ה"ה'ס בכל יום חיהה בשל'
 חרע'ה קבי'ס וכו' אל' הך דתני קבי'ס מני' לא רבין ולא ר' יוסי דהא ר' יוסי
 וי'ס אהר'ס התם בכל יום חיהה בשל סאה ומערה בשל של'ס קבין ולדידי'ה של'ס
 מהצדי'ן ומוקי לה רב הסדל להי'ס דקבי'ס לביב'ס דר' ישמעאל בנו של ר"י בן ברוקא
 דלמור' בשל קבי'ס היה מכני'ס וחיהה בשל ד' קבין רב א"י אמר אפילו חומה ר' יוסי
 ו"ה"ק. בכל יום היה חיהה בשל סאה מדכרית ומערה לתוך שש'ה קבין ירושלמי'ס וי'ס
 דה"ה מדכרית ששה קבין ומכרית ומכסו'ס לירושלמי'ס וכו'סו'ס שיהיה על המזבח ועשו
 ששה קבין מדכרית חת'ס ירושלמי'ס וכשהיה בשל סאה מדכרית ומערה לתוך ג'
 קבי'ס ירושלמי'ס נתפור' לו קבי'ס ירושלמי'ס. ו"ל' ה"ה"ר"ד ז"ל היה מכדן למה'ס
 י"מ דלאחר שכבו היה מכדן למה'ס מפני שקשה להם אה'ס היה מכדן למה'ס קודם
 שכבו היה חייב אפילו בחול משום שיהיה חלול למה'ס קודם למה'ס ע"ה
 בקלפי' אלי'פלא דלמור' חייב וכן לרב נחמן אמר רב'ה בר אבון דלמור' המעריד
 גחלים מעל המזבח ויב'ה חייב. ויש שאמר דהכא לדברי הכל פסור משום דתתאי'
 למומחה וכבר נשפית המזבח בו ואינו לר'ק ונותפין עשה לדבר שק' הוא שא'ס היה
 בהן קדושה לר'ק להחזיר למה'ס כיון דה"ה"ס ז"ל המזבח ע"ה המזבח אל' לבכדן
 למה'ס כדליהא במסכת מעילה פ' תשעת השע' . וגם נראה למד כל דבר שהוא לור'ך
 נזוה ומכנס אורו חייב משום מכנס שהרי כל היהה נחלים הוא מכנס כדליהא במסכת
 כריתות בפרק ספק אל' ו"א"כ היה חיהה במתה אל' ס"מ דכל מה שהוא לור'ך נזוה
 אין צדך כלום וה"ה"ס כהא מנכס ניו המערה דתתי' זה אל' לאכזבו שרי אל' בשנת
 שאכזבו ללשלו היה כופה עליו פסכת דא"ע דגרף של רש"י מותר ללשלו ממקומו
 להקום אהר' שלא יראה ומתחת מילוח הי'וד דוקא גרף של רש"י ולא ויולא בה
 אל' נחלת או מילוח אינו יכול ללשלו ועוד שישה'ס גרס כפוי כי ודלי' נראה דלאו
 לאחר שכבו עי'קו'ס אל' עשור שבו מוכרחה היה מנכדן למה'ס דה"ה"ס ז"ל דלאחר
 שכבו קמרו א"כ למה היה לר'ך לכפות עליו פסכת דבשלמא אי' אמרת דבשלמא כו'
 עי'קו'סן מש"ס כפי' עליו פסכת דהיי'קין שמה יתנו וכו' אמרי'ן כמי' נגי' חזן
 דכופה עליו כלי' אל' אי' אהר'ת דבשכבו עי'קו'סן א"כ מה הנאה שייכ'ס בכו : פ'סבת'ר
 פירש שערך עשית וכו'סו'ס מתרומתי'ן פסכת'רוהי'ס ובסוף עירובין נמי אמרי'ן כפי'ן
 עליו פסכת'ר ומפירש שכן כמי'ן כפי'סות של נחשת וצמנת פתרי'ס דרבינו נח'ס מרי'ן
 מהי'הא מתני'תן דהיי'ו פ' חומר בקדש הסלת והקטרת והלבו'ס והגחלים שא'ס נגע
 ע"י במרי'ת'ס פסל את כולם וכיון דהכא תנן מנכדן למה'ס א"כ ש"מ לא קדשי במתה
 שא'ס נתקדשו בכלי שרת היו עשוי'ן גי'יה ולא לבכדן למה'ס והכא במתה דמי' עקי'ס
 כיון ששע'ס דמי' פסל בגחלים א"כ ש"מ נתיקדשו כבר בכלי שרת דכל זמן שלא קדש
 הכלי את מה שבחבו לא פסול בהו' ע"י וה"ה"ס מוכח בפ"ק דשבו'סות דכל זמן שהקטרת
 קדושת דמי'ס לא פסול בה' ע"י ובמסכת יומא פ' ה' הגי'ור' לו מסי'ק נמי אהך מתני'תן
 גופ' דקטרת ונחלים מדקא פסול בהו' ע"י פסל' בהו' נמי לניה' ומסתמא דגחלים
 לאו הכי פסול אהר' כי א'ס במתחת הכסף א"כ היכי מנכחת ל'ס גחלים שמכנס'
 למה'ס וכתבו ז"ל שק' מחר'ך בירושלמי' חומר בקדש דהי'ה משנת ר"ע דקתני ע"י
 פסיל' בגחלים היינו גחלים של יום הכפורים דהו'סו ודלי' קדשי' משום כדליהא מחתה
 שהיה חיהה בה היה מכני'ס כהתן בפרק ט"ה בקלפי' אל' גחלים של כל יום ויום
 לא משום דבכל יום חיהה בשל כסף ומערה בחזק של זכר וכו' וי'ס שהוא עמיד ערות
 אח'ס משמע שאין אורו הכלי מנר'סן וגם משמע דאי'ס מקדשן כיון שאינו מחסו'ן לכך
 שיהיו קדושים בנזו'ס ענו' הכל' נגי' מחתה של כסף לפי'ק מנכדן למה'ס שהרי לכך
 נתיקדשו עדין דא"ע"י לביב'ס למימר מחתה של כסף כל שרת היתה פסל כלי' שרת
 אין מקדשין אל' מנחת והרי לא היה דעו'ו לקדשן של כלי' במתה'ס של זכר דמי' מקי'ן
 התם בירושלמי' רש"י לעמיה דהך מתני'תן דהסלת והקטרת שהקטרת ר"ש בן לקט'
 והפירוש נראה למד כדמסי'ק בפרק חומר בקדש שא'י מנחות אפילו ש"ס לרבי'ן לכלי'
 הכלי מנר'סן חומר דקא מפירש בירושלמי' ר' יוסי ב"ר מיינא' משום ר' יוחנן מפני מה
 אמרו שירי' מנחות מנכדן את עמ'קן מפני שנקדו לכל'ס כלומר מפני שבשעת קמי'ס
 היו לרבי'ן לירות בכלי ורב אח'ה בשם ר' יוסי ס"ל דלאו אפירי' מנחות הגירו'ו להעיד
 אל' על הסלת והקטרת והלבו'ס דלאו אולכני' מי'סו א"פ'ס מפי'סלי' בש"ש
 וקפיד'ס התם ל'י יוחנן ור' יוסי בר חי'ה'ל' יחא' סלת וקפדת' ולבו'ס כלומר בש"ס וקפדת'
 ולבו'ס משכחת לה לדרי'בי' להיות בכלי אל' גחלים היכי משכחת לה דלרבי'ן להיות
 בגל'

ככלי כיון שהיה חוזה ומערה לתוך כלי אחר נמלא שכל זמן שכן בעזרה אינם
 זריכין כלל לאותו כלי שהם בתוכו ונס אחר שערין לתוך של זכר אם היה רוצה
 עדיין לערוסה לכלי אחר היה יכול רק שלא היה מסור מהם כלום מבין ואילך ומשני
 דנגמלים של יום הכפורים קאמר דבזוהי שהיה חוזה בה היה מכניס ועממה כדמפרש
 במסכת יומא משום חוזה דל"ב שלא לערוה מבלי אל כלי ודאי דלוקקו לנליין
 קריין בבו וכלי מורפן והיינו דקא מסיים בירושלמי ובגמלים של כל יום של שהיה
 דתוך תחבור ממנו קבץ נהלים מכבדן למהה כלומר משם נמלינו למדין שלא היו הן
 מקדשין במחמה איהן הנחלים של כל יום כיון שהיה מכבדן למהה וכ"כ שאין
 הכלי מצרין ועוד שכיון שזוהי חוזה מן הנחלים ממה שהיה צריך
 לקשרה על כן היה לו שלא להקדישן עד שיערה לתוך המחמה שהיה
 מקטיר בה ולא יתכן קאז נהלים להיות קדושים וקאז שלא להקדיש וכו' מהיה
 מקשה גשש בירושלמי דל"ב וכו' דמפרשי מהו דלוקקו לנליין וכי שלא וקשרה
 ולגבוה ונהלים לאו כדמיה לאו קריבין כלומר הרי הקשרה והסלת והלבוש והנחלים
 זה ככלי שלו קרב וזה ככלי שלו קרב ואשכ"ח דכשהו בידה כולם ככלי אחד דמפרש
 לר' תנאים משמע דהסלת והקשרה והנחלים והלבוש לאו בלשון או או קתיי אלא
 משם שם כולם בידה קאמר ואשכ"ח מפרשין דלא תליא מילתא בזיקתא לניין אלא
 כ"ל דאפילו לא היה הקדיש בתי חול אשכ"ח מפרק דלא קפיד קרא אלא הקדש ולא
 אכלי קדש דאשכ"ח אלא היה ר"ע לאשמועתי אלא שהקשרה והנחלים כלי מפרש אשכ"ח
 קרא אלא הקדש שבו וכן דנקב אורחא דמילתא נקב דאורחיה דקשרה להיות כקף
 וכוונתו דהנהיה פירש לשם קריב"א הלוי ז"ל דאפילו כלי של חול מפרק דבר של קדש
 וכו' לר' תנאים דלא"ה אלא היה ר"ע לאשמועתי אלא שהקשרה והנחלים כלי מפרש אשכ"ח
 דלא חולל יתכו אכל אלו יודעים ברת מפרק או אפילו כלי חול יולד נהלים
 שהקשרין לקדש כמו שהכתיבו ולא בא להעיד אלא אמילי דלאו חוללין שמחברין כיון שהם
 קדש וזה הפירוש נראה מכוון יותר מעניינים אחרים שעלו כמו כן במחמה לנהוב אכל
 מפני שלא נתישבו כמו יום הנחמוס וכל זה מה שכתבנו לא הכריחנו אלא בירושלמי
 ואגלה ספרים אשכ"ח אלא זה היינו יכולים לפרש שהיה דמשה ר' עקיבא אפילו נהלים
 של כל יום ונגון בשכר עירה לתוך מחמה של זכר שבה היה מקטיר ולא היה צריך
 לנהלים של יום הכפורים ונס בתלמוד שלנו לא במשמע שהיה דדוקא כלי שרת כדפירשו
 בתוספי מגינה אבל לשון בירושלמי קאז הוא יוכיח דבעיין לומר שרת מדקא מסיק
 בשיטה לישאל יודעין מהו שכלי שרת מפרש וכו' אבל יולד לומר דאורחא דמילתא
 נקב משום דאורחיה דקדש להיות ככלי שרת ועוד היינו יכולין לומר משום דמכבדן
 למהה אינם רחיים לומר שבבנין כך לא נקדשו במחמה שהרי קדמים כמו כן היו
 נשכחין למהה ואפילו שנתקדשו ככלי כדמין אלו ואלו מתערבין בלמה יוולאין נהל
 קדוהו וכו' וכן נהלים או מתחבדין כגון כן למה היון שבשבת כבר מפרשין אהרת
 שהיה מורשך בה י"ל שמחמתו ר"ס היה דלמר גורר אדם משה כשאוספסל וכו'
 או י"ל לא חיישינן לגיררה אפילו לר' יהודה מפני שהרמב"ם של שם היתה כולה ולפי
 שמוכח במסכת שקלים דלהכה למהה היה מקדש היתה דהיינו או שמוך לחומת בית המקדש
 וממלא היתה גבוהה או כגוהו חומת בית המקדש וממלא סבבתו כגון משה או
 יש לפרש שאלל המזבח היתה רגילה להיות לגד מערבי של מזבח לפיכך המזבח נגזרה
 של עזרה והנחלים שנתפסו היו מלמשה יותר בשפוט העזרה ודכהן יחד ועדין לתוך
 של זכר דהיינו שירד כן הכהן והיה מערין כלפי מזרח המזבח כדי שיהא קרוב למהה
 יותר כשביעיל כך שהיה צריך להפכתה היה צריך לנחשוש במקום גבוה אלא
 הגומך כי הנחלים היו במקום הנמוך יותר והספכתה מפני שהעזרה מסופגת כלי
 גבוהה של רב היתה ועל כן היה צריך שתי שרירות חלצה היה גורר ומוסך את הכלי ממקומו
 ואחיה שרירותו יש לפרש שהיה עולה קבועה דדוקן הכלי ובשרשרת שהיה מלמלה היה
 ארוך ביהו היתה מלמלה שלא התנגלל הכלי בשעה שמוך כי דרך כלי כשמשל היה
 ממקום גבוה למקום הנמוך מתהפך ומתנגלל עכ"ל הראש"ד ז"ל וי"ל הראש"ד ז"ל
 חלה שהוא מוסך בה ויורד כי היה ממלא אותה אפר להרדיו מש"ג המזבח ואוחו
 כשלתה מוסך והקשר ארוך בשלשה מלמלה כדי שלא התנגלל כי היתה עגולה מלמסה
 כמין יורה: ועל אשרץ בשבת שממלא בעזרה וחישינן שמהו שבו אפר וכוסין
 עליו פסקתו והין מוילאין אותו בשבת משום אשכ"ח שיהא מקשה ויש שכתב שחתו כדמפרש
 בדמריין גני לחם הפנים דנפילת קנים והנהין אינה דוחין את הכהן וכדלמריין
 כשסחים גני מקלית היו שם וי"מ משום דעורה ר"ה היה וכו' וכו' ששעו בזה דלמריין
 כש"ה דפסחים וזה אומר עזרה ר"ה הוא ולא היה הרס למהה אלא כקף שומאה קאמר
 אבל לענין שנה כיון דמקשה עורה ודלתויה: בעלות זליהו ואין שפיריה זה כנוד
 זה היה ר"ג מן התורה ע"כ. ובערוך נראה דגרים פסקתו בקוף וסיה: ברופין
 ואחריו על גיבן מן הנחלים מיהו על קב נהלים. וביד פ' ששי דהלכות תמידים
 ומוספין סימן ד' ו' הגיעו בין האולם והמזבח. אינם שוכי בקשר ובמחמה
 נכסיין להסתחות אחר הקשרים: דרבר בשיור בשעת הניסוך הר"ר אבר ז"ל. אבל
 הראש"ד ז"ל מירש הנישו בין האולם פירוש כל אהיה שוכי בהמיה כי מכלא והלאה קודם
 הקשרה אברים היו מתקבין כולם להסתחות על כן היה מרדף לים הממנה במגריפה
 שיכנסו להסתחות ע"כ. ומתוך פירושו ז"ל נראה דלא גרים נטל אחד את המגריפה אלא שם
 את המגריפה וכן כהן עוד כשהוא נטל את המגריפה פירוש הממנה וממלה כבר פירשתי
 מהו מגריפה ע"כ. וביד פרק ששי דהלכות תמידין ומוספין סימן ה': לדבר בשיור תימה דלא
 קתיי לטורר וגם שבי ישינה דמתמידין נקב: וראש המעמד כסחים פ' כיצד זולין
 דף פ"ב. ופירש בערוך שצדק עמד ראש המעמד פירוש היו עומדין ישראל על
 הקדשתו בירושלים ויש להם רגל לטעמייהו הפלה ע"כ: היה מעמיד את הממלאים
 בשערי המזרח כגון בערבי יקוור שלא תקדשו ומפרשים בהוספי לרשה שכן היה
 מעמידין בערבי המזרח אלא יתנו משם שכל עמה היה אב חלינו יכול לעמוד ויא
 כעל הראש"ד ז"ל. וי"ל הראש"ד ז"ל ועומד ז"ל עומד את העמאים בשער המזרח כל שפאיהם
 שבוהיו בית אב ששוער היום היו לריכין לגוף ורשם ביה אב שפירין בשער המזרח ככלל
 גמסין ויוולין דרך שם ובפרק כיצד זולין מנהש עממה חד אומר מפני החשד שלא

יאמרו אותם שמכיים כתי בית אב פלוגי ופלוגי לא רנו לינבל ממלאכה ובה לפרת
 וחד אחר כדי לבייטן על שלא נהרו מסומאה עכ"ל ז"ל. וגם רש"י ז"ל פירש שם
 בפרק כיצד זולין בשער המזרחי כתיבת כל אדם להר הבית ע"כ ורוספה ז"ל כתבו
 שם מעמיד את הממלאים בשער המזרח אפילו בשומאה קריין מיירי ונראה לר"י דהאי
 שער המזרח היינו שער עזרת הכהנים ע"כ דלמריין כ"כ דבזמנת עגמה דוכתי
 דעבול יום אינו נכנס במחמה ליום לא בכל מחנה ליה קאמר אלא מעזרה הכים
 ולפנים דהני מוכח במסכת כלים דקתיי הנה עזרת נכסי מקדשה וממה שאין שכול
 יום נכנס לשם ע"כ וכן כתב שם כבר הר"ר עובדיה ז"ל. דמירושין רש"י ז"ל ורמב"ם
 כתבו במזרח וכו' אחר המלקט לשמו שם בפרק ששי דהלכות תמידין ורש"י המעמד
 כשהיה שומע את קולה היה מעמיד את הממלאים על שער המזרח מפני החשד
 שידעו הכל שעדיין לא הביאו את כפרתם ע"כ ומשם מתוך דבריו ז"ל שר"ל דמירי
 כשהיה מזורעים ומפני החשד שלא יתחדו שפמי מלאכהם הם נחלקין מלעמוד
 עזרה דוק:

פרק ו החלו שלין במעלות האולם וכו' עד סוף הפרק פ"ג דהל' תמידין
 ומוספין סימן ז' ט' י"ב י"ג י"ד י"ה י"ו י"ז י"ח י"ט כ"א כ"ב כ"ג כ"ד כ"ה כ"ו כ"ז כ"ח כ"ט
 ובמחמה הראש"ד ז"ל אבל הראש"ד ז"ל פירש החלו עולין אלוהים שנינו בין היל"ם
 ולמזבח קאי: היו מקריבין לפנייהם לפני אהיה שבו בתמיד: נכנסו אח"כ את
 המזבח דכיון דבא זה היה צריך ליהם ליכנס להסתחות יעשה גמר מלוס שם בהסתחות
 ע"כ וכמו שפירש נטל את המזבח כן פירש נטל את הכוונ דבסיפא דמתמידין: מי
 שזכה בדישון המזבח עיין בהשבות הרשב"א ז"ל סימן ע"ט שהצריך שם כמו
 ז"ל בשו"ת מערביים וכמו שכתבתי לעיל ספ"ג. ואחיה שכתב פ"ג דלרשת
 אומר. ואחיה להאי בזה בחוס' ס"פ כל קרבנות שם ופירש שם רש"י ז"ל כתיבת
 יד רב מערבי ור' אמתיי היה פונה פיו כלפי מערב וכל שאר הקרות היה פיהם כלפי
 נר מערבי כדלמריין בפרק שתי הלחם ולכה קרי נר מערבי ע"כ. ועיין במה
 שכתבתי לעיל ס"ג הממונה וכו' [הנה"ה] ורש"י רחמי שבו הממלאים מוכר ערות
 כעולם מתמידין בלשון זכר שני נרות מרחיים דולקים מדשן את המזרחי ומיה את
 המערבי דוק שמתו היה מדליק את המזרחי בין המערביים מלחו שכנסו מדשנו ומליקו
 וכו' ואפשר שם לעיל דבספ"ג נרסיין שני נרות מרחיים דולקים שני בלשון זכר כמו
 כלן אף במתמידין ד' דבספ"ג דמסכת יום טוב נרסיין בנמרל וגם כפי כל המפרשים אשתי
 נרות בלשון נקבה וגם בפרק המערכה דאזני נרסיין חמש שתי בלשון נקבה וגם
 במפרשים שהבאיה על מסכת תמיד דומה שלא נשמר בלבוש בין זכר ונקבה וגם
 בדמרייה זהו נר מערבי שזמן בה שמן מחדת חכרויה והיה דולקת עד הערב
 והיה מדליק ממנה שאר הנרות וכו' ולמריין שכתבנו ברי שבסוף פ"ג שם נר בלשון
 יחד נקטיה בלשון זכר ובלשון נקבה וכדקיימא לן בשם הראש"ד ז"ל דכל דבר
 שאין בו רוח חיים זכרוה ונקבה. ומ"מ מאי דלשכחן בלשון מקרא בלשון זכר
 נרסיין ליה נמי בלשון זכר במחמה וכדלמרייה דבסוף פ"ג קאמר רבא בשעה דרוחיה
 משכנין או את זה אהיה וכו' ומתקן נמי במקרא פ"ג תרומה דשתי את נרותיה שבעה
 ובספסלה רני ושמתי ובעה נרותיה עליה שבעה ושבעה מנזקות ופירוש שם רש"י
 ז"ל שם לנרות קענים שהמין זה מן הכולל דרך אותן מנזקות לכל נר זכר ע"כ
 ברי אשכ"ח דנר בלשון יחיד היו משמעותיה לשהן זכר בלשון מקרא לכל הפחות בקבון
 הוא לשון נקבה וזמן שכתב רד"ק פ"ג שער נור פירוש דבריה שמהל בשלשון
 יחיד משמעותה לשהן זכר ובלשון רבים משמעותה לשהן נקבה אשכ"ח דכתיב גבה שבעה
 ולא כתיב שבע. ומלה מנזקית דהיינו לנרות קענים כדפירש רש"י היו דומה לה
 מנזקת בלשון יחיד הוא לשון זכר ובלשון רבים מנזקות לשהן נקבה מדלא כתיב מנזקים
 וגבי רבין כי נרס כדלשכחן גבי נור דרבים בלשון נקבה מנזקות מנזקים שם מנזקים
 ובספר דברי הימים כתיב דומה לו רבים. וזה פירוש הראש"ד ז"ל במעלות
 האולם דכהן צמדו ד"ב מעלות היו בין מנזח לאולם: היו מקדימין לפניהם. ויכול
 הכהנים שפתיחו שם ובשביעל שדיומן מנזח הפנימי והמזרחי יתיבין במקום אחד
 והלורך מדשן את המזרח לניהם שם את הכוונ בשביעל כהנה שתי נרות היתה גם
 מדשן את המנזח כדי שיזכרו ביה: וההחזקה ויאל. לפי שגמרה עיה העבודה היה
 משתחוה כעבד שמיים לרבו ונטל רשות ויאל: מדשן את המזרחי. מוכיח את הפסוק
 והשמן ומקנה את הנר ובתוך לחבו פחילה חדשה והשמן ומיה את המערבי דוק
 כדכתוב להעלות את המזרח וזהו נר מערבי שזמן בה שמן מחדת חכרויה והיה
 דולקת עד הערב והיה מדליק ממנה שאר הנרות ועדות היה שפתייה שורה על
 ישראל ואשכ"ח דלמריין בסדר מערכה דא"ה הטנה שתי הנרות קודמת לרשת האלמא
 כשאין ישראל רחייין שיעשה להם נס כמו אחר שמת השמן לדיוק ע"כ מלאו שכתב
 בזמן שאין הכהן מנשנו כמו האחר והלדיוק צבר מנזח העולה ומדליק ממנו שאר
 הנרות ובפרק סוף בקלפי מפרש שמהל למה מדליקו מנזח העולה: נטל את הכוונ.
 משמעה שיהי שפתיחו שם כשהייב ה' הנרות דתתן לעיל וכו' הרי כבר נטלו כדלמריין
 שתי הנרות והרי הוא בידו והמתת קריא וו מפרשים ומדליקו מנזח העולה מיד
 בצבר ומיה את הכוונ על המנזח בשעה שהלך המזרחי וכלל עבודתו של היום כולו כשרי
 כל דוכחה שלא היה נר מערבי דוק ביום אלא בשעת הכנס עכ"ל הראש"ד ז"ל. וי"ל
 הראש"ד ז"ל שתי נרות מרחיים דולקין כבר פירשתי לעיל לפי מה היו מתיין דולקים:
 מדשן את המזרחי ומיה את המערבי. אשכ"ח ששתי הנרות הנרות הלו היה מכסיין
 בנדרתיו אחרות כגון בקשרה והקשרה אברים של תמיד וכלל עבודתו של היום כולו כשרי
 לא היה מטיב נר מערבי עד בין הערבים אשכ"ח להא לא חיישינן דלא קפיד קרא אלא
 רק שלא ישיב אלו שתי נרות עם אותם חמשה דלא בשוין הפסקה אלא בין ה' לשי"ם אבל
 הכך שתי נרות אב היה הפסק בניהם לא חיישינן וה"ל כשהיו את הנרות יקטירי וזהו
 כלומר שתי מוכר שהקשרה תקטיר עמוד ששאר עדיין ששתי נרות לתקטיר וזהו
 בעיין למימר דהאי קרא דתיב ובהעלות אהרי את הנרות פי הערבים יקטירנה לאו
 משום

מסו ללא סוף מני לטענות קודם כלל אפילו אחד מהם או שניים דהתם בפרקין
 לעיל אם מלא מירחיים סכנו מדבין ומדליקין אלא להעלות את כותן לא היה דשמי
 עד בין הפרטים אבל אחד או שנים אפילו בנכר בשעת הסבה אם מלאים בנכר סכנו
 מדבין וטובן בהם שכן מלא אורו זמן סיהא הקשרת מוקדם והיינו לאחר שמת שמעון
 הדקין שלא היה סכנו בנכר מערבי אבל קודם עד שלא מת שמעון הנדיק היה סכנו בנכר
 מערבי על זה שנינו במשנתנו דלחין פירקין שמניח את הארבעי דולק כלומר ייתנו עד
 הערב מפני שרניל להיות דולק עד הערב כנס וממנו היה מדליק את הסהר אבל מלאו
 פכאיו ערביה סכנו דהיינו לאחר שמת שמעון הנדיק שהיה רניל להיות ככה ויכול להיות
 שבשחרית עדיין דולק שהרי פעמים היה מלאין אפילו לפני מירחיים דולקים
 כדחנן בפרקין דלעיל והרי היה מדבין את הסהר ומניח את אלו במקומן מידבין והיה
 מניחן כך דולקות והיו כבין אח"כ במהרה ולא היה חושש מלהטיבין עד הערב ופעמים
 שלא היה מלאין דולק שחרית כי אם אחריו ולא מערב ואח"כ ערביה היה מלאין ככה
 ולא היה מדבין ערביה ומדליקין עמוכה והיה שהיה מלאין ערביה כשהיה לאחר
 הקשרת או לאחר דם החמיד למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה אבל זה הנהגתו
 לא היה מדבין כיון שבאותה שעה עדיין לא כבה אלא עדיין היה מלאין דולק הפ"ט
 שבבבירור לא היה דולק עד הערב ולאחר שמת שמעון הנדיק אלא היה ככה הפ"ט
 מראה אפ"כ לא היה מדבין עמוכה שהיה מלאין מניח את המלאין והיינו דלמדיק
 היה מדבין ומדליק ממוכה שהיה מלאין מניח את המלאין והיינו דלמדיק
 כגמלא דמי היה מחיל וכו' היה מסיים דהיינו קודם שמת שמעון הנדיק שהיה מלאין
 דולק ערביה או היה מחיל בו להנדיק ואח"כ היה מכנה ומדבין ומדליק ומלאין
 שהיה בו כל ההדלקה עכ"ל הרשב"ד ז"ל דולקין כדאית ליה כ"כ שם שמונה היה
 מדליק את המנוחה בין הערביים בין נראה שהיה נראה הרשב"א ז"ל מניח
 בהבנותיו סוף סימן ט"ט: נטל את הכוזב וכו' ירושלמי פרק שני דיומא:
 כ"ב ודרין בשבילי החתונה היה מפורס על המנוח כדי להבלין הקשרת עליהם
 כ"ט דלמא ע"כ היה מלאין דולק מחר ומלאין עכ"ל הרשב"א ז"ל וכתב הרשב"א
 ז"ל שו"י ומלאין על סממניה מלאין בלאון הקשרת כו'. ואם יש מירחיים
 שכתוב בו ודרין הוא מלאין דררר למומא היינו לןן הממנה כלומר לאחר שזכר
 היה מלאין ללאן וללאן עד שהיה מלאין לוחם בשום או מלאין ויזר דמהרגמין
 ודררר דהיינו מפורס ללאן וללאן בשום והיה כ"כ: ג' מי שזכה בקשרת מדמנה
 ברישא מי שזכה בדישון מוכח הסמימי ואפסרה וזכרה לבישא מפרת מלאין מדמנה
 כאלה שאלו דלביי הוא מסדר סדר משרכה משמיה: גורתנו לאורבן סיספון אותו נתון
 חפיו כי דרך כבוד הוא ליתן מחפיו על כל האל ולא מן כבוד ומה שכתב ממו
 לתוך סוף גם כן נתון לתוך חפיו ולא לומר מדחוכר חפיו על המהפזר מלאין
 דהשאר מי היה חפיו לומר דלן המהפזר לזכר היה כבוד חפיו יורק את
 כבוד: ובמלמדים אותו הוא זהיר שלא לתחיל לפניו וכו' יומא פרק
 הוליו לו דף י"ב אבל תוס' ז"ל כתבו שם דהיה דמיייה כהם היה ברייהא. ופירש
 בראש ז"ל לפי שלא הקטיר מימיו היה צריכין לנמדו שלא יתחיל לפור הקשרת על
 בתיים שפניו כי יפלה תחרוהו ושיבויא את חפיו לומר על החפיו תולה לו ייורה
 אלא מחיל מרדד ומאור לזכר פנים כלפי המערב ויולא מניח ידיו אליו: עד שהמנוחה
 החחיל מרדד ומאור לזכר פנים כלפי המערב ויולא מניח ידיו אליו: עד שהמנוחה
 אוסר כי המנוחה היה מוכיח את כולם לפי שבעת הקשרה וכו' אומר למקפיד
 להקפיד עכ"ל ז"ל. והרשב"ד ז"ל כתב ונתנו לזכרו כלומר בדישון וכו' היה סופת
 כאלה לכתב שזכה בקשרת שיתנו לכל מי שירצה לאחר מקרובו או מלאיכו ולא היה
 על דבר זה פנים. והמור ממה לזכור כלומר בשעה נדישת הכך נתפזר ממנו לחך
 הכך ולא היה יכול הנדס לעמוד בחזק שלא יפול ממנו לזכר היה כבוד לזכור לחך
 רפוי ונתנו ש"ל נחלים היה המנוחה שם הקשרת שבזך מפני שכלל השיעור אחד.
 והמה לו כיון דסוף סוף היה משרה הנחלים ממנה של זכר על גבי המנוחה ולא
 היה מקפיד בניהה כמו ציום הכפורים אלא ע"כ המנוחה היה מקפיד א"כ למה היה
 חזקה בשל כבוד והערה לחך כל זכר כי ודאי כך משמע כמו שכבוד בחופשי נרפת
 דבכל יום היה מקפיד ש"ל המנוחה בלא מחמה וציום הכפורים היה מקפיד במחמה
 מפני שהיה חזקה בין הכדים ושם ז"ל שאלו דרך כבוד לחרות בשל זכר ולהכניס
 כשהיה חזקה בשל זכר היה נחמה מחמה את המערה ובשביל כך היה משרה
 לחך של זכר כדי שהיה המחמה יותר יפה אבל ציום הכפורים אי אפשר בענין
 אחד לפיכך גם היה חזקה ומכניס: שמה תתחיל לפיך החי חזק כ"כ מד'
 לזכרה ע"כ שהיה חזקה לו בפרק הוליו לו: [התחיל סדרר וירוא] [הנה"ה
 בפ"י רע"ז כלומר מיד שרדד בקשרת ע"כ נחלים יא. כתב עליו הר"ר יהוסף ז"ל
 ויש לןן ריודין אין ש"ך בקשרת אלא ל"ל לפרש שהיה מרדד הנחלים פעם שניה
 בשולי הכבין ופ"ט ע"כ]. התחיל המרדד היינו אותו שזכה במחמה שרידד הנחלים בשולי
 המחמה וס"פ ללא תימא כשהחיל להיות יולא מן היכול לאלתר היה המקפיד מקפיד
 אלא לא היה דשמי להקפיד עד שהמנוחה נתון לו רשות: והקשרת והשתחוה
 ויצא זה עומד על כל אדם המקפיד ואפילו אינו כהן גדול אבל בזמן שז"ל היה
 מקפיד והיה צריך להשתחוה או היה ענין ששתחוהו ככ"ל מלאין אפילו דשמי
 או חזין בו וכלה מילתא כדמסקי ואילו ע"כ: שלא תתחיל לפיך כתב בתו"ס פ"י הר"ב וכו'
 וקשיא לו וכו' וכבר כתב הר"ר ז"ל לעיל דריודין ריקוע הוא ושרדד בפ"י דמולו ז' מקום
 שמימיו מרודדן מתפשטין ומתרגמין ובמסנה פ"י דלהלן אלא מרודד. [הנה"ה ולפירוט
 הרשב"ד ז"ל שכתבו לעיל במסנה יולא ויראה שרדד שהיה גורם החחיל המרדד ז' מקום
פרק ז' בזמן שבו' נבנם להשתחוות בשלשה ספרי כתיבת יד הכל פרק אחד
 וכן נראה מהרשב"ד והר"ם ז"ל שכתבו לקמן במסנה דלא היה ש"ך בזמן
 פרק בפ"י ענינו וסימן נ"ב צ"כ בסוף המסכה מדברי הר"ם ז"ל וגם מפרש
 הרשב"ם ז"ל ר"ם א"ל המנוחה זושא וממנה שהכל פרק אחד שכתב שם אבל ברכת

כהנים סידועה היא נאמרה על מעלות האולם אחר נמר עבודה התמיד כמו שיהנה
 בפרק שאתר זה ע"כ. וגם הר"ר יהוסף ז"ל מחק מלות פרק ז' וכתב כך מלאין
 זה ומה שנמלה בפרק אחד ע"כ. ובסדר המנוחה עזרלמוד אין סוס מפרש מפרש
 אחר להם המנוחה זושא עד סוף המסכה ודאי שם המדפיס היה ביולר הרמב"ם
 ז"ל בפרקים אלה: בזמן שכתבן נבנם להשתחוות אחר הקשרת דרבן
 לכתוב להיכל להשתחוות ואין זו צו"ה ריקנית להשתחוות עבודה היה הר"ם
 ז"ל: אחד מימינו ואחד ששטאלו כך היה הר"ר ז"ל. ולקמן נבי בלא
 ועמדו א"ל בן ארזא הגיה אחד מימינו ואחד בשטאלו וכתב כן מלאין ע"כ:
 הגבירה לו את המנוחה ל"ך למחרת מלה נכנס וכן נמנה בשעת החסם הר"ר
 יהוסף אשכנזי ז"ל. אכן הר"ם ז"ל לא נמלא לפניו מונה ולכן כתב ח"ל שהוא יולא
 ז"ל אפ"י לא קתיי שהוא ב"ה והרמב"ם ז"ל בחבורו הנדול מפרש שראו יולא מן
 ההיכל אחר שהמנוחה ולפי דבריו ז"ל הא' דקתיי בחר הכי נכנס והמנוחה ל"ל דקתיי
 אשכנזי דהיינו המנוחה ש"ן שם ע"כ. ולפ"י שלשן המנוחה שישורו כך והשתחוה יולא
 וכן ששמע וכו' וכמו שה"ה בפ"ה דהלכות כלי המקדש: והשתחוה ויצא ובכנסו
 אחיו ובהנהיגו והשתחוה ויצאו זה אלו על כ"ל נבדד אלא על כל כהן שהיה
 מקפיד בין כ"ל בין כהן הדיוט שלאחר שהשתחוה יולא היו גם אחיו הכהנים נכנסין
 ומשתחוין ויולא הרשב"ד ז"ל. וזה פירוש הר"ם ז"ל ש"ה אוחיו וכו' לכתוב על
 כ"ל שמוכין בו עבדיו שבכנסו להיכל מלך. ואחד כאלהם עובדי ש"שין. הגיה
 לו את הפרכת תהלי לפני פתח ההיכל לנטעות וכן היה לפני שער האולם ע"כ.
 ואיזה בזמנאות פרק הקומץ רבא דף ק"ב. וביד פ"ה דהלכות כלי המקדש סימן
 י"א. וכתב בתו"ס הפרכת פירש הר"ב ז"ל על האולם ש"ה פירש להשתחוה לה"ה
 שנתקם על שבלותו כלי המקדש וכתב שצ"ך לומר שם על ההיכל היה פרכת ע"כ
 וזה לא שמענו בשום מקום ע"כ. והנה ראיתו בדברי הר"ם ז"ל כמו שכתבתי
 לעיל בשמו ז"ל: ב באור ועמדו על מעלות האולם המקפיד והואה במחמה
 ועלו שקבל סוף: עמוד הראשונים מדמינו מונח הפנימי והמנוחה לזכרום של
 השלשה לפי שנתקן חסדו לקדשי קדשים לכן מקפידו הקשרת היו עומדים לזכר
 לפון הר"ם ז"ל. וביד פירש ש"ה דהלכות תמידין ומוספין סימן ד'. עמדו הראשונים
 להכניס סכנר עשו עבודתם קרו ראשונים ענין בעל השלש והכניס והמחמה והבדן והכף:
 לדרום אחיהם הכהנים פירוש לימין אחיהם הכהנים דלנו עדיין שאלו נמרו עשרה
 עדיין חציני ספי מהבדן לקדשי ראשונים דלנו פסח בקדשים כתיב עדיין להקפיד ע"כ
 יותר צריך לכנס מלאים סכנר נמרו עבודתם לפיכך אוחס הראשונים היו מתכבדן
 בזה שסיו מעטידן אחיהם לימין אחיהם סכנרם אלו הסופקים בתמיד עדיין ובכנסו
 כך היו עומדין כולם בלד אחד כדי שלא יאל כל אחד יורר מחבורו בראה כנול
 שאלו היו מלאים עומדים ומקפידים ומקפידים לימין היה כהן העולה קפאה בין אלו של
 שמאל לאלו של ימין הרשב"ד ז"ל: ובפר' ובסויה נראה מהרמב"ם ז"ל בפ"ה דהלכות
 תמידין ומוספין דמטותלת שטינו לעיל פרק ג' איהם ע"כ. הכך שכתב ומכסה את
 הכף כנגד קטן ולא כמו שפירש הוא ז"ל בפרקין דלעיל ח"ל ולפיכך אחר שסיו
 ממלאין כבוד הקשרת ומכסין בכתביו ונתנו על המנוחה ממלאין משה סכנה ספיו
 כתיב חזיהה נבד ע"כ: וברברו וכו' ביד בפ"ה דהלכות נשיאות כפים: את העם
 ברכה אחת את כל כפייהם כדי לברך את ישראל ברכה אחת יברך יאר יאל
 היו אומרים ביד כלו הספק ביניהם לפי שאין עומין אחן במקדש לכן לא היו מספקין
 ביניהם אלא וכו' והיו עומין בשמאלו וכו' שנים הכהנים בידים אחת יברך יאר יאל
 ישראל לא היו עומין בשמאלו וכו' שנים הכהנים היו עומין זהו משום חשיבות
 היום שהוא יום פליחה ומחילה ופירה הר"ם ז"ל. ומלאין כתוב בספר קן טוב ס'
 נשא דף ר"י ורס"ו דהיינו ברכות הראשונה ר"ל יברךך בממון וישמךך מן החסד
 שלא ירום לנבדן ונס דתתן ממנו לדקק וברכת יאר ה' וכו' ר"ל בלאר חורה ויתך דעת
 ללמוד חורה. וברכת יאר ה' ספיו וכו' ר"ל יאר ה' ספיו א"לך להניח א"לך ולא יסחיר
 פניו ממך כי אם ישור לך ללחום את מושל הרי לך ג' דרכים להלל מהי"ה וכו' נתן
 פעם לשבח למה במקדש היו כולן ברכה אחת וצדקתן לך ג' ברכות ע"כ ג' דרכים שלש
 להכניס מהי"ה היו נמלאים בירושלם כ"ה שצרכה ה' יברך ה' כמתן לחת לדקק
 שם בירושלם מניחין את כל המעשר של האורז וכחיו עשר חעשר כמחולל ע"כ
 בשלש שצרכה ע"כ והיו מניחין מעשרותיהם בירושלם ליושבים לפני ה' לאכול לשבעה שלא
 יוכלו להעשעב בירושלם לאכול מעשרותיהם שם הרי שם היה דקק ללמודי חורה גם
 שם יתנו דרכיה ה' כי לא יתנה חורה אלא לאכולי המן שנים להם לאוכלי מעשר
 א"כ הרי בירושלם ודקק כ"ה גם עור מאלו יתברך ללחום את מושל וכו' ואלו יז בידו ע"כ
 המבדיל ציון לציון אלהיו לא לן אדם בירושלם ובידו פון שהקדשות מנפרים הרי
 שלשתן נמלאו יחד במקדש. משא"כ בגבולין שאלשכר עיר ה' כולם עשירים ואינם לומדים
 כי אלו מחזיקים יד לומדי חורה צבור אחרת גם אוחס העיר און בידם ממה
 להשתפרס אלא מן הדקקת ויש עיר אחרת שאינם נותנים ולא שולטין אלא מהשקפין
 בעצמם לכן כל אחת ברכה בפני עצמה יברך ה' כמתן לחת לדקק וישמךך מן החסד
 ע"כ ויקתך אבל אינם לומדים חורה ויש מי שאין ציון לחת לדקק כי אם לוקח
 ומשפרנסו מאחרים ומכניע יצרו חורה ולסם ברכה ה' יאר ה' ספיו א"לך בלאר
 חורה ויש מי שצרכה ללחום עם יאר ה' כמתן חסדו ממה כנוד סכרה וכו' לו
 צבוריו ללחום עם מושל אבל בירושלם נמלאו שלשתם יחד לכן סם ברכה ה' במקדש
 ע"כ בקולור. עוד כתב בסוף הפרשה כי לך נכתב סם ההי"ה בכל שפור ופסקו
 להורות על ברכת שהים שבגבולין חוץ למקדש יען שבגבולין שריקן שמור יותר
 בשלש שעות של שלש ברכות הללו ובשער צומן ברכות לריקן שריקן שמור חל דבר רש
 משא"כ במקדש שולטן ברכה אחת ע"כ בקולור: אומרים את ה' בכתבו מלאין
 כתוב אר"ל ושמו את שמו יברכום בשם המפורש הוא שם בן שהים שפירש אותיות
 ואותם שאין יודעין מחזיקין שם יהוה ככתבו ע"כ: נושאין את ידיהם כנגד
 כתפותיהם כ"ל: ברכה אחת. בפסר המקצועות מלאין כתוב דלכ"ה יא"ה

גדה בנייה דכחן אסיר ליה למסין לדוכן כל אימת דליחה בנדוחה דחיישין דלמא
 נגע במידי דנגעה היא ואחתי לאימיו דל"ר יודן כל כהן שטוטה את כסוי ואמו או
 אהו או בתו פתחה ונכנס הוא בואחו בית שגדה לשם הרי תפליה על ישראל הושבה
 ואף הוא גורם לזרעו שיצלב מן העולם ולא עוד אלא שאינה מויתא את ישראל ידי
 חובתה ועליו הכתוב אומר וצדיקים כפיכם אפלים עיני מכם וכו' היכי דאסיר ליה
 לכאן למשל בניה דמתנה ב"ב פירא כך אסיר ליה למיעל בניה דליח דיה גדה
 ואי איחד לה אינדוניה ולא נפקא מינה כל ימי נדחתה שפיר דמי, שאלו תלמידיו את
 ר' אלעזר בן שמעון רבי במה הירכת ימים אמר להם מימי לא עשיתי בית הכנסת
 קפידריה ולא פסמתי על ראשי עם קדוש ולא נשאתי כפי בלח ברכה ועוד שאלו
 תלמידיו את ר' עקיבא בן יוסף במה זכית לחכמה מפוראה אמר להם מעולם לא
 סררתי לדבר עבירה ולא דברתי עם אשה כשהיא נדה ולא הסתכלתי בכהנים בזמן
 שפוסקים כהימן מלל דאסור, שאלו תלמידיו את ר' ישמעאל ב"ב מפני מה זכית
 לכונה גדולה אמר להם מעולם לא הקרבתי קרבן בזמן שהגדה בתוך ביתי ולא
 נשאתי כפי בלח בימתי ימים ע"כ הושתק, ולפיכך יש לחשוב מ"ל דהן תלמי דתמרי
 כולי האי בדה והא קיימא לן דמותר להייהייה עם הגדה ו"ל דכל אלו שאמרו לא
 אמרו אלא לבעי כהנא דומיא דתקאל דתמרי אכשיה במסוכתה ולכ"ע שרי וה"ל
 הכא לדידה אסור לה ל"כ שרי שאליכ היה אסור להיחיד מיכו נראה דוקא בואתם
 דריש דהן שיהו קנין בעל נפש בלאר בני אדם אלא בני אדם לא כפוי הכהן
 לכ"ע אסיר כיון דל"ר יודן כל כהן וכו' ומשמע שאין חילוק בשום כהן ו"ל שמה זהו
 משמס משום דלגדה ובה סמך הכתוב והירכה את בני ישראל וגו' עד במתאם את
 משכתי לפיכך לר"ך למעשה הרחקה טובא לכל מה שמוכח במקדש כגון ברכת כהנים
 והקרבנות קרבנות לעשות בהמה שגמ"ס פסחא כהנים נוגע בנבלת חמץ ועפרו
 הוא במקדש ואשכחן נמי דר"ע ס"ל במסכת שבת דע"י אהיקם בגדה דכתיב תורם
 כמו דוח לא תאמר לו כרי משמע כהמשך דלענין לא תאמר לו אהיקם לגדה מכלל דלר"ך
 להרחיקה אפילו מן הבית ועוד דליכא לעומר דכי היכי דע"י אהיקם לגדה הי"נ דיה
 גמ"ס והרי לו כל בלגד ומלא לחד דגדה בלגד ללמד על כ"ס שממאה במשא אבה
 נמי להיות למדה שממאה בבלל מדרבנן כמו ע"י דממאה בבלל מדרבנן לענין מלוא
 כהנים כגון הקרבנות קרבנות ושיחות כהנים, וע"י דממאה בבלל נפקא לן מדר' יהודה
 בן חייא דכתיב ונתי מים הרי אהיקם למת ועוד דבפ"ק דע"י מפרש מהירוק
 מעליה דר"ך לר"ך להרחיק עש"ו ד' אמות והה"ל איכא לעומר לגדה דהא אהיקם
 לע"י וכלל שאסור לפרס עמה שדעוהו להקריב או לישא, כפי מיהו חומה לגמר
 שאשילו בזמן סוף היה טובג הדבר הזה דל"ר יודן שאסור לישא את כפוי דילמא
 במקדש הוא דוקא קמרי חמתי שמוכרי את ה' סלכחו ור"ך פרייה סתרה ביותר
 לפיכך אסור כתיב כמו ק' שגורם לזרע שיצב מפי שברך ברכה שזינה רחיה לסיכך
 נשקף עליו לקללה וכבוד קללות הורע מתקלל דכתיב לא יכרת ליוצא וכו' דלענין דהן
 וכן חס דמתקלל בזרעו והרבה כיוצא בזה ועוד הוא לא הפריש עלמו כהרה מן
 הגדה וקלל בבלל והאשה עיראה לבנים לפיכך הורע מתקלל ועוד מנינו כמו כן
 ב"פ ע"י דשנועות דכל מי שאינו פורש מאשתו גדה בניו מתים ומי שתקדש לפרוש מאשתו
 אפילו שמוך לנדתה הוי"ו לו גנים רחויין (הוראה וכולה מילתא כדליתא הנה והחמתי
 מחברך ובבבבבב ע"י ראשיהם ללא אורח ארעה שיהא ראשה של כהנים למעלה
 ממקום שניהם שגורה על ירייה ועוד דליכא למיחש דילמא אהו לאשתכח על הידים
 וזה לא יתכן לפיכך היו טשחין ע"י ראשיהם חוץ מ"כ שמינו מביה את ידיו למעלה
 מן האף אכל במדינה כנגד כהפיהם היו עושין וכלל אס יציהו למעלה ממעשיהם
 שפיר דמי: למעלה מן היצין אכל כהן הדיוט שהיה מנביה ע"ג ראשו דהיינו
 למעלה מן החפילין דהיינו דמינה עומר שמנביה למעלה מראשו ולעולם למטה
 מתפילין של ראש ואם יש לפרש כך י"ל שהיה לר"ך לעשות תפלה של ראש בזהו כרי
 שפיר דהיינו למטה וגם יש לחשוב הי"ך שיהא נשוא תפילין של יד הלא כה"ל כה"ל
 נמשלה ושמה י"ל דכיון דליכא תפילין של ראש שהם למעלה מיכרה מילתא, ואחר
 כדמפרש וזיל עכ"ל הרב"ד ז"ל: וישא אהיקם את ידיו אל העם משמם שמשאם
 למעלה מראשו הרב"ס ז"ל, וכמו בפסוק ויראם סימן ז"ל ופסע דבמקום שריית
 שניה ע"י כהנים ונאה שחבא שריית שניה למעלה מראשו ח"ל במדינה אין שריית
 שניה פ"י כהנים הלך כנגד כהפיהם שמהאר שגריך שישיות כהנים דענין זה קרא דבר
 חשוב שישיות דבר המקובל ונראה דליו למעלה מכתפו נראה כמשה בעמידתו וכתב
 זה א"ל ואחיה הגהלה לפניו כמלוא נאות ויש לתמוה דהן חוץ מ"כ שמינו מביה
 ידיו למעלה מן הי"ן כהנים אחרים נמי איכא תפילין ומנינו שהחמירו כהנים בעיון
 תפילין יותר מבניין דתמריין בשבת בפ"ק חייב אדם למשמש בתפילין כל שעה ק"ו מנין
 ומה י"ן שאין בו חלה אכרה אחת אמר תורה והיה על מנחו תמיד חלה יסוח דעתו
 ממנו תפילין שיש בן כהן אכרות על אחת כמה וכמה כ"ל דלא תמרי תפילין
 משמע רביי אכרות אלא לענין משמוש היריבו כהמים שלא יפלו וירמסו כרגליו שלענין
 דריסת רגליו לא מהני חפוי עור של בתים אלא לענין שאר בזיוות וחסרון אכרות
 אכרות מהני לא להקדושת חפוי עור הכתים ואין הקשרה בקדושת אכרות
 שיהא אלא משום [כ] ע"י לגדה שכתובה בקמטים של בתים שאינו מוחפש עור ואח"כ
 שיש בהן אכרות הרבה מותר להכניסן לבית הכנסת הלך מהני חפוי עור לכל דבר
 חוץ מדרסת רגליו הלך לענין משמוש איתים לקל ותומר דל"ב פכ"ל ז"ל: ג' בזמן
 ש"ג רוצה להקפיד ס"פ שתי מלות, וביד בפ"ה דלכות כלי המקדש סימן
 ז"ל ז"ל ז"ל: ד' והעלהו מסיני למות רש"י ז"ל: ב' מושיעין לו לראשון: וסמך עליהן
 כ"י רש"י ז"ל: ורבוין עליהן ורוקן פירש סמך כמו כשן על הגן ועל השמים ורוקן
 האברים ע"י המערכה ול"ה דוקא יש לו רשות להשען כשהיא רזה לקבל מן המוחים
 וגם לרוקן כדי להקפיד האברים אלא אפילו אם אינו רזה רק לקבל מן המוחים
 והבין מגדל יתן לחמירי לרוקן למערכה יש לו רשות להשען על המוחים עד שיורק
 ויצא אחרת אחר יאשו ועליו וזהו ששנינו זמן שהוא רזה סמך ואינו משמחם

בכתר כהנים של לטרך הרב"ד ז"ל, אכל נגמרה שלמי טרק שתי מלות מפרש אב"י
 משום יקרא דל"כ שהיא תורת הקשרו משלה משאר הקשרות דשאר כהנים היה
 סומך דהא חקן האם דל"ן כהנים בשחוסין ועוד דקיימא לן דל"ן סמיכה בלגד אלא
 שתי סמיכות וכן פירשו הרמב"ם והרא"ש ז"ל וזהו ג"כ כיון דרש"י ציבור פירוש
 ורוקן דל"ר מע"ס מפקינן בתיים זין ככס למוצה פירוש שלא היה ראש ככס טוגט
 בזמנה בנתיים דף ס"ד ודף ק"ד, וכתבו תוספות ז"ל בפרק המזבח מקדש דף ס"ו
 בשם רבינו חיים דיש אירי מפקינן יותר מכדי אמה טובב כדי שיהא אירי קרקע
 מפקינן מה דס אירי קרקע מפקינן ע"כ, ויאתא כנספרא פ"ד דהאר שזירק מורד ועורך
 אוחס על האש שזמר וערך הכהן אוחס, וביד פרק שפי דהלכות מעשה הקרבנות
 סימן ד': והאימורין נראה שג"כ הם צורקה אלא דקרא אשמועין בצבר הטולה
 שהוא צורקה אש"כ בח"כ חורר ועורך אותם וכו"ס אימורין דשאר קרבנות וזכר
 לדבר מלתי בהרמב"ם ז"ל ס"ס רפ"ו ורש"י ז"ל בבעשה החטאות והאשמות שכתב שכן
 ומפריש אש"כ ומוקן וורקן ע"י האשים אלא שלא חטאת שכתב מן בבעשה שכן
 הקרבנות וכו"ס בקמתי המנחות: הושיע השני לראשון זהו כבוד כהן גדול שיקבל
 כל האברים מיד אחר: בא לו להקפיד בנתיים פרק קדשי קדשים דף ס"ד, ועיין
 בספר לבוש הבור סימן תרנ"א וסימן תרע"ו צירוף כל פירות כל פירות שהיה פונה לא היה
 אלא דרך ימין וכן נקרא אלא פירוש ל"ל האשם אלא שלא חטאת שכתב מן בבעשה שכן
 מלד ימין וכן שאלו כי לא לחנם היתה הטהרה הכהנים ע"י וכן מוכח מהקפת המזבח
 שהיה הכהן עולה בבכש שהיתה בדרום והתחיל בקרן דרומית מרחית ואח"כ מרחית
 לפנותי לפנותי מערבית מערבית דרומית ואם היה יכול הכהן לעמוד במקומו ולרוקן
 היה הוא נמיט שכתבו מדרך הכהנים בלגד וטולטל היה אדם להחיל מעליו ימינו
 והלאה כדי שימוך ימינו אלא לא מפני שהמזבח היה גדול ולא היה אפשר לרוקן
 בעומד במקום אחד היה לר"ך להלך ולהקפיד המזבח ע"י שהיה הפלג נוסף נגדית
 אחר ימינו ששרי היה לר"ך לרוקן בימינו והגיע עמך בצבע ודברגל כל בני אדם
 כשמשבין את עיניהם במקרה כיון במחלה תראה שם אדם מוכנסים ופוסים עמך בלי
 כונה ור"ל אלא מלד שפסע רק בדרך זה ע"כ ציבור וע"ס, ועיין ג"כ במ"ס שם סי'
 תר"ס, אכן בפסוק קרבן אהרן פרשה ה' דף ס"ב ע"ל כהן שפוסים האומרים שהפנים
 ללד ימין אלא לדרך כתיבתו ע"ס כי נראה שם סייע עלמו מפירוש שזון רש"י ז"ל
 שהביא שם וז"ל רש"י ז"ל בנתיים פרק קדשי קדשים דף ס"ב ע"ל כה"ל אהיקם
 סוס דבר ופניך אליו ואתה טובבו מפקינן דההיך הו"ל ע"כ וע"ס בפסוק
 קרבן אהרן א"כ נכלו פעויות דטוס בדריו: להקפיד את המזבח לרוקן יסוף כי
 אהה הקשרת אברים היה ניסוך היין והכנסה היה בדרום וכעולה לכנס ופיה למלא
 ומחיל להקפיד סע בקרן דרומית והחלה חלה ונקף לימינו עד שפוח מיניע הקרן
 ומעריבת דרומית הרב"ש ז"ל: ונתנו לו יין לנסך אכל כ"ל לא היה נשוא היין אלא הכין
 טובה בניסוך חלה העלה את היין ופניה למלאו ובע"כ ונתן לו את היין לנסך דייקא
 נמי דקדמי טעו לו יין לנסך ולא קדמי אמרו לו נשך ש"מ"ס בנתיים דף ס"ד, וביד בפ"ו
 דהלכות מעשה הקרבנות, בפירוש רש"י ז"ל יש לו רשות להשך בלגד אלא שיש קבא
 קבא ל"ד דהא אשילו יכול להשך בלגד פניה דלא לא אשכחן פייס הכהן
 לזרע: הסגן עומד על הקרן שכוא אמה על אמה: והסודרין בידו כדי להקיף
 ולרמו לבן ארוחו וכו' ויש ללעג כהן כהן הדיוט היה מסיך אס כהן אחר דיש לר"ך
 לנסוךין לא הוא עלמו מניף ומסך הרב"ד ז"ל: ושני בהנים עומדים על שלחן
 הדלתות שהוא גבוה וכשראו הכהנים שהסגן עומד על הקרן הניחו בידו הלבו הכהנים
 ועמדו על שלחן החלבים ותקעו וסרעו ותקעו כדי שיתקבלו הלויים לשיד רא"ש ז"ל:
 ושתי תוצרות בדרם תוספות ז"ל בנתיים דף ס"ח נראה שזירקן ושתי חלוצות
 של כסף בידם, ויאתא נמי הכי בתוספות דפרק הקומץ רבה דף כ"ח ודפרק אין
 בערכין דף י', ועיין במה שכתבתי שם בפנים ז"ל סוף הפרק וכו' בפרק דמביה
 קמי: באו ועמדו אצל בן ארוזא לפי שהוא גדול שבמחברים ובקי להקיש בלגל
 לפיכך היו עומדים אלו שמי כהנים לימינו ולשמאלו כדי להקום על כל פרק ופרק
 של סיר כי פריקים היו להם לשיד שיהו כהן מפקינן ויחזק אותו הסיכות היו חוקיין
 ובלגל הוא אחר מכלי שיר ושאר דברים כהנים שם מפקינן להקפיד לאלתר עד שיתקב
 ז"ל: שהיה לנסך פירוש דלא חימא דלאלתר בחלה הניסוך היה מניף אלא לאחר
 ששהה כשיסור לנסך כל מה ששהה לו לנסך היה מניף ואין לפרש דוקא כשהיה או היה
 מניף אלא אם לא ששהה לא היה מניף ויש שגורסין שהה דהיינו שהה עמנו והתחיל לנסך
 הרב"ד ז"ל, והרמב"ם ז"ל גרסו ג"כ ששה פרק שפי דהלכות המידין וכו' שפ"ס
 עוד כתב הרב"ד ז"ל שלחן החלבים נראה שלחן האברים ששנינו במסכת שקליס
 בפ"י שזכרות ששני שלהותה היו עומדין במערב של ככס ועל האהה היו נותנין את
 האברים ונראה לומר דבבבב כך היו לריכין לאותו שלחן משום דזימנין דהו כגיטין
 קרבנות ולא הבין המקטיר אברי עולה דבהם מפקינן להקפיד לאלתר עד שיתקב
 שיתעכלו קתא מהם על המערכה או היה מקבל מן המוסיפין לו את האברים ומתן
 על השלחן שאלל המזבח והכנס ולפיכך היה טומא במערביו של ככס כדי שלא יסרך
 להסוך את האומיין בלפי הקדש כשהיה מקבל מן המוסיפין וכמו שהיה עושה לאברי
 עולות כך היה עושה לחלבים דהיינו האומיין כל כל חובטים בלפי כהן כהן העולה
 דכולה ליל ולפיכך קורא אותו גבאן של חלבים לפי שבשעת ניסוך שאר זבחים תפילין
 שהיו חלבים שלכם מונחין על זה השלחן כמו כן היו החוקים שומדים עליו ומילתא
 דלפיכך קבא הכא בלגל חלבים דבר שהוא טומא בכל הזבחים ולפי שהיה השלחן היה עומד
 מן מעריבת דרומית במקום היסוך או סוס חוקים ממי ששנינו במקום היה סברי
 במערביו של ככס היה השלחן, היינו בקרן מעריבת דרומית דבנין על כמזמן דכתיב
 על עולותיכם וגו': הגיעו לפרק שיש פרשה שהיא סוף המליטה ושלטה פוסקים היה
 בשרי סוף מפקינן בו ועל כל פרק ופרק חקיקה והורעה והקיעה והיינו דהן
 בפרק בתרא דסוכה אין פוחיין מלחא ועשרים חקיקות במקדש שלל לפחותה ששים
 ותשע תמיד של שחר וכו' והיינו מ"י חקיקות חקיקה תרעה ותקיעה על כל פרק
 ופרק

בית אב ישיבם עם אלה בלשכות שלו חזין בקודש וחזין בחול פ"כ. ובראשן ספיסין מבדילין בין קדש לחול כך הגיה הר"ר יהוסף ז"ל: בה יורדין לבית השבילה. ונראה לטעם היה יורד הכהן בראש קרי והולך במחילה שהיה בית המקדש כך ז"ל בפ"י רע"ז. ונראה חוספות ז"ל בפ"ק דיומא דף ק"י ז' על כרחין לטעם החומות ולטעם בית המוקד שנתמיד פ"ג הם היו אותם שבי לטכות דקחשיב כאלו מנסת מרות אחת טעם נמו בני השמואל וזאת טעם יורדין לבית השבילה למימר לאחריני ניהו סהרי לא היה צדית המוקד אלא ד' לטכות ואי אחרים ניהו א"כ הוה טעם לטכות ע"כ: מלי קרבן. ס"א שלא קרבן והר"ר יהוסף ז"ל הגיה פלה קרבן נס הגי' דרומית מורחית היא היחה לטכת ע"כ הפנים ע"כ והנה בפ"ק ז"ל עושה: מורחית צפונית בה נגזו בני השמונאי וכו'. פ"ר י' שמעאל דע"ז דף כ"ב וכחכב הר"ן. ז"ל הם דף ע"ד ע"כ דמ"ה גנוש ולא הכריתו ע"כ שיבטלו משום דלא סגי להו בצפול ע"כ. כחוב בצפול הלכות ויהי דעה סימן קמ"ה אפי' דקיי"ל דאין אדם אוסר דבר שאינו שלו דלפניו מלאים כי יקדים את ביתו קדש מה ביתו שלו ונרצתו א"ל כל שלו בני מיני כאלו טעם זו משום אכל כשפטו ע"כ משום אכרה מדרבנן סגן מליכו אחרני מונח שגנוס מלכי בית השמונאי משום דקאזו מלכי יון לע"ו ולע"ג דלל הקדש היו ולא נטלן היו אפי' כיון דעבוד גבו משום אכריניהו רבנן ע"כ: ז' שנים שיערים. בגמרא בפ"ק להחיד איהו. וגם הכא גרים ההם המי' שזדעוס למסכת תמיד אחד פתח פתח שפי' לראי' הבית ולכרשתי אמתיו דלמלי ע"כ. כמו שכתבתי שם. וכן ז"ל משמע מפי' הר"ש ז"ל בהשקפה עם רפ"ק ע"כ: פ' שפוש קפון. שער קפון כהן שער גדול ולהכי קראו שמו שפט ע"כ שפטפסין זו את העורף שפט היה להם לפתוח פתח גדול ענינה אצל הרמב"ם ז"ל ע"כ שפט הוא דבר קפון מפסיק מוקד נקדים קדימין לפתוח עושה אמתו מקדים ולפתחים מעלים עושהו עושהו דקן על איהו אפי' מאזיה דבר שיהיה והוא נקרא שפט ע"כ: ז' וביית גדול. היה. תוספות ר"ס הסוכר את הבית: ומקום היה שם אמה על אמה וטבלא של שיש טבעת היתה קבועה בה. ז' לט"ז היה המקום היו מדרגות נמוס שלטת המסכתות ומכוסה המקום צנלל ע"כ שיש דלא היה קל לשום אחד מן המדרגות לישול המסכתות אח"כ מלתי שכן משמע ג"כ שפי' המדרג שזדעוס ברפ"ק למסכת תמיד. ונראה מקומות שנינו שיהיה טבלא על שיש על מקום אמה על אמה חד הכא צדית המוקד לצורך המסכתות וחד לקמן בפ"ג בצורה דבר קפון מערבית דרומית של מונח ולגבי שיהיו וחד הסיכל לישול שער מחת אותה עולה לצורך סופה כדכתיב וזמן העפר אשר יהיה בקרקע המשך יתח כהן ופך אל המים: וכן לוי ישן לו מבחורין הקשה הרמב"ם ז"ל בצירוף למסכת תמיד הכי קתני טעיה יסן הרי היה לרדך לשמור ולא לישן ונראה גבי נוטל דקתני ההם נקן כהנו עליה ויסן לו לא תיקיף ז' הילך היה יסן סלה לרדך לשמור משום דהתא אותו כהנו לא היה מן השומרים אלא מקדין היה יסן כדקתני ההם שבידעו את מפתחות הכהונה אלא כי לוי קתני הילך היה יסן ואיכא למימר דר"ס וכן לוי יסן לו מבחורין בשפט טעם טעם כי כל זמן שלא הגיש זמן העולה היה ז' לוי יסן מתי שלא היה לרדך לשמור שיהי זקנים של בית אב וכולם צדיות המוקד מקיינין וכשיהיה מגיע זמן העולה או היה לו הכהן הטעל מקין את ז' בן ז' משמו והיה הוא שומר מבחורין ופרחי הכהנים ומכפיש דכתיב וזוה שנינו וזה הטעם היה יסן כבאר בית אב עכ"ל ז"ל. וכן משמע שפירש ג"כ הר"ר שמשיה ז"ל: ויוצא והולך לו וכו'. ירושלמי ס"פ ט"ז ט"ז ט"ז: במסכת הירולכת תחת החיל יוצא והולך לו ובטרי. ק' ז"ל. והגיה הר"ר יהוסף ז"ל במשנה זו כיסוף וכתב על טעיה ס"א כסוף. גם הגיה ושלטת על מפתחות תלויים בה וכתב כ"ל קבועה בה וכו':

פרק ב' הי הבית וכו'.

בית אב ישיבם עם אלה בלשכות שלו חזין בקודש וחזין בחול פ"כ. ובראשן ספיסין מבדילין בין קדש לחול כך הגיה הר"ר יהוסף ז"ל: בה יורדין לבית השבילה. ונראה לטעם היה יורד הכהן בראש קרי והולך במחילה שהיה בית המקדש כך ז"ל בפ"י רע"ז. ונראה חוספות ז"ל בפ"ק דיומא דף ק"י ז' על כרחין לטעם החומות ולטעם בית המוקד שנתמיד פ"ג הם היו אותם שבי לטכות דקחשיב כאלו מנסת מרות אחת טעם נמו בני השמואל וזאת טעם יורדין לבית השבילה למימר לאחריני ניהו סהרי לא היה צדית המוקד אלא ד' לטכות ואי אחרים ניהו א"כ הוה טעם לטכות ע"כ: מלי קרבן. ס"א שלא קרבן והר"ר יהוסף ז"ל הגיה פלה קרבן נס הגי' דרומית מורחית היא היחה לטכת ע"כ הפנים ע"כ והנה בפ"ק ז"ל עושה: מורחית צפונית בה נגזו בני השמונאי וכו'. פ"ר י' שמעאל דע"ז דף כ"ב וכחכב הר"ן. ז"ל הם דף ע"ד ע"כ דמ"ה גנוש ולא הכריתו ע"כ שיבטלו משום דלא סגי להו בצפול ע"כ. כחוב בצפול הלכות ויהי דעה סימן קמ"ה אפי' דקיי"ל דאין אדם אוסר דבר שאינו שלו דלפניו מלאים כי יקדים את ביתו קדש מה ביתו שלו ונרצתו א"ל כל שלו בני מיני כאלו טעם זו משום אכל כשפטו ע"כ משום אכרה מדרבנן סגן מליכו אחרני מונח שגנוס מלכי בית השמונאי משום דקאזו מלכי יון לע"ו ולע"ג דלל הקדש היו ולא נטלן היו אפי' כיון דעבוד גבו משום אכריניהו רבנן ע"כ: ז' שנים שיערים. בגמרא בפ"ק להחיד איהו. וגם הכא גרים ההם המי' שזדעוס למסכת תמיד אחד פתח פתח שפי' לראי' הבית ולכרשתי אמתיו דלמלי ע"כ. כמו שכתבתי שם. וכן ז"ל משמע מפי' הר"ש ז"ל בהשקפה עם רפ"ק ע"כ: פ' שפוש קפון. שער קפון כהן שער גדול ולהכי קראו שמו שפט ע"כ שפטפסין זו את העורף שפט היה להם לפתוח פתח גדול ענינה אצל הרמב"ם ז"ל ע"כ שפט הוא דבר קפון מפסיק מוקד נקדים קדימין לפתוח עושה אמתו מקדים ולפתחים מעלים עושהו עושהו דקן על איהו אפי' מאזיה דבר שיהיה והוא נקרא שפט ע"כ: ז' וביית גדול. היה. תוספות ר"ס הסוכר את הבית: ומקום היה שם אמה על אמה וטבלא של שיש טבעת היתה קבועה בה. ז' לט"ז היה המקום היו מדרגות נמוס שלטת המסכתות ומכוסה המקום צנלל ע"כ שיש דלא היה קל לשום אחד מן המדרגות לישול המסכתות אח"כ מלתי שכן משמע ג"כ שפי' המדרג שזדעוס ברפ"ק למסכת תמיד. ונראה מקומות שנינו שיהיה טבלא על שיש על מקום אמה על אמה חד הכא צדית המוקד לצורך המסכתות וחד לקמן בפ"ג בצורה דבר קפון מערבית דרומית של מונח ולגבי שיהיו וחד הסיכל לישול שער מחת אותה עולה לצורך סופה כדכתיב וזמן העפר אשר יהיה בקרקע המשך יתח כהן ופך אל המים: וכן לוי ישן לו מבחורין הקשה הרמב"ם ז"ל בצירוף למסכת תמיד הכי קתני טעיה יסן הרי היה לרדך לשמור ולא לישן ונראה גבי נוטל דקתני ההם נקן כהנו עליה ויסן לו לא תיקיף ז' הילך היה יסן סלה לרדך לשמור משום דהתא אותו כהנו לא היה מן השומרים אלא מקדין היה יסן כדקתני ההם שבידעו את מפתחות הכהונה אלא כי לוי קתני הילך היה יסן ואיכא למימר דר"ס וכן לוי יסן לו מבחורין בשפט טעם טעם כי כל זמן שלא הגיש זמן העולה היה ז' לוי יסן מתי שלא היה לרדך לשמור שיהי זקנים של בית אב וכולם צדיות המוקד מקיינין וכשיהיה מגיע זמן העולה או היה לו הכהן הטעל מקין את ז' בן ז' משמו והיה הוא שומר מבחורין ופרחי הכהנים ומכפיש דכתיב וזוה שנינו וזה הטעם היה יסן כבאר בית אב עכ"ל ז"ל. וכן משמע שפירש ג"כ הר"ר שמשיה ז"ל: ויוצא והולך לו וכו'. ירושלמי ס"פ ט"ז ט"ז ט"ז: במסכת הירולכת תחת החיל יוצא והולך לו ובטרי. ק' ז"ל. והגיה הר"ר יהוסף ז"ל במשנה זו כיסוף וכתב על טעיה ס"א כסוף. גם הגיה ושלטת על מפתחות תלויים בה וכתב כ"ל קבועה בה וכו':

נפשו לנטול שנת וזה היה נגזר עשרה פסחים כדון כל מחלם דהקף הר הבית לא מהני דמי הוקף ולכסף (פ"ח) [יבט] דלא מהני ע"כ הגה"ה עיין בפרק עובין פ"ג דף כ"ד. ועיין בסיומן ז"ל בשאלות החכם הר"ר מנחם עזריה ל"ט: גזור כנגדן שלש עשרה השתחרויות. מהניחין דלא כאלה יוסי בן חק לראי' ליש ס"ג דמסכת שקלים וגם לקמן בסוף פירקין ד"ג עשרים היו שיערים ונגזרו כיון ס"ג דהשתחויות וזהו בירושלמי איהו: לפנים בסוגן החיל. ס"ג ס"ג דיומא. ופירש הר"ר שיעשים ז' לפנים ממנו מן הסוכר לחיל: עשר אמות. עשר אמות רחבה מן הסוכר לחיל ומדלא קתני כאלו נגזר כדקתני בסוגן. ע"כ ארך ורוחב קתשיב ונגזרו לא להו בו שיער והאם לא היה נמוך כחל מורחו זה של החיל לא היה מלי לראות את פתח ההיכל ופגם אמר רבי החיל עשר אמות גובה כחילו ומוסב על גובה לראות את פתח וגם הרמב"ם ז"ל הם פ"ה כתב ולפנים מן הסוכר החיל נגזר עשר אמות ע"כ. גם הר"ר יהוסף ז"ל כתב ס"א נגזר עשר אמות וזשים עשרה מפתות היו סס ק' ז"ל: כל הפתחים שהיו שם גבהן עשרים אמה וכו' ע"כ. ואיהו סס ויס כ"ל א"ל הממונה דף ז"ל וזכרן איהו מקומן דף ל"ט: כל השערים שהיו שם. ברייתא ס"ה א"ל הממונה ובירושלמי סס עיין ברד"ק ז"ל שרש פתח הפרש שיש בין פתח לטער שכתב כי פתח נקרא מה שיש מן השער חוץ להותח כי כולן יקראו שער בין מפתחים בין מפתח ע"כ הדלתות והאסקופות החיוניות כמו שזכר עם המזוזה וכאסקופה נקרא פתח לפי שהוא נפתח חוץ לדלתות שיערים אלא הוא נשאר פתוח ע"כ. ובית יוסף בסור יורה דעה סימן פ"ו כתב שכתב הרמב"ם ז"ל שיער השער מן הדלתות ע"כ. ואין משמע כן מהו"ס דבר"ק לעירובין וגם הרמב"ם ז"ל ענינו בפ"ד מהלכות בית הבדירה ס"ה כתב פתחו של אולם היה נגזר מ' אמה ורוחב עשרים ולא היה לו שיערים ע"כ. משמע שקורא לכל לדלתות שיערים אלא סס ברפ"ה כתב רוחב כל שער עשר אמות ונגזרו עשרים ויש להם לדלתות ע"כ וזכרן הרמב"ם בספר ישיבה סימן מ"ה שפירש הוא הלל פתח השער לדתים הם הפותחים ונוטלים בהם את השערים ע"כ. והר"ר יהוסף ז"ל כתב שירוש פתח הוא החיל הסתוח ושער ר"ל דלא של פתח גדול. ועיין עוד במ"ה לקמן גמ"ס בנדרש בנדרש אמה שער: היו ר"ל שער שקופות. ספס עשוין צננין לשם הקשה דלת ואפילו בשל אולם שאין בו לדלתו היה שקופה מזוזה לפנמן א"ל וספס כל ערך הדלת חץ משל כדי שאין לו צננין סף אלא שתי אצבעים מזוזה זו גבי זו שירוש שתי אצבעים ומזוזה זו ע"ז זו בנחת חקוק חתי הפתח משקוף עשויין [כו'] עיין בתוספת יו"ט: שהיו שתי אצבעים זו על זו כך הגיה הר"ר ז"ל וס"א נגזרו נגזר: כל הכותלים וכו' ס"ק דיומא דף ס"ו וחס"פ' קבלה דף כ"ב וביד פ' ששי' דהלכות בית הבדירה ס' ה' בסוף פ"ח רע"ז ז"ל שדרי לא היה פתח הר הבית וכו': עומד בדרך המשחה ומהכיוון ורואה את פתחו כ"ל ופירש הר"ר שמשיה ז"ל חוץ מן הכותל המזרחי של החיל שיהיה נמוך כעשר אמות לדלתו מעלי פתחו וכן פ"ר דק"ק ז"ל: חצרות מקורות. ובפרק ע"כ שערקע נגזר כ' אמה. אמר המלקט נראה ז"ל שתי אמות. ובפירוש רש"י ז"ל המונה ע"כ רב"ז בללל יושר מקרקעית רנלי הר הבית ומגלחת אסקופת ההיכל גבוהה ממסוק פתח הר הבית שתי אמות ולא יוכל לראות חלל הפתח של ההיכל דרך חומו פתח ע"כ: ד' עזרת הנשים וכו'. תוספות פסחים ס"פ האשם וזנמ' דיומא פ"ק דף י"ז: וביד פ"א דהלכות בית הבדירה ס' ד' ובס"ה ס' ז' ח' פ' ובפ"ג ס' ז' ובס"ג דהלכות מעשה הקרבנות ס' ע' ז' של פ' מ' אמה. פי' בלוקר אצל צדוה משרש כצוקים ושלש רוחב וכן פי' רד"ק ז"ל: חצרות מקורות. ובפרק ע"כ שערקע לר"ק ז"ל גם בפירושו לספר יחזקאל גם רש"י ז"ל דומה שנוסדן חלרות קטורות אין קטורות אלא שאינם מקורות ומה היו וכו'. וכן הוא ג"כ בערוך ערך קטר וכן הוצא בילקוט ק"ה הגיה הר"ר יהוסף ז"ל אחר זמן רב נמצא לי מודעם במשנה דפוס אחד: היא היתה לשבת הנזירים. ביד פ"ה דהלכות נזירות סימן ז' היא היתה לשבת דיר העצים. כך הגיה הר"ר ז"ל: וכל עץ שנמצא בו וכו'. במזוזה ז"ל כל קרבנות דף פ"ה ופ"ה במזוזה והכתיב ובירושלמי ספ"ד דתענית מ"ה נרס"י שכל עץ. וביד פ"ה דהלכות בשראש ומקדש ופ"ג ששי דהלכות איסורי מוצה ס' ז': אמר רבא"ה שבתורי מה היתה בשבת מכלל שבת מכלל שבת מכלל רב"ז קאמר לה והכי מוכח בגמרא דיומא דהתא מהני' דמזוזה רב"ז כ"ה ע"כ רע"ז. אמר המלקט ומהני מהייתא דבימינו לנו בפירקין לאחיהו בפ"ק דיומא דף ס"ז מוכיח על דמי אמרת בשלמא סתמא דקתני דיהול מורחי נמוך כדי לראות ממעל לו דרך שיערי עזרת הגשים ועזרה ישראל את חלל פתח ההיכל רב"ז כ"ה ע"כ כ"ה ע"כ דקתני הכא במהני' דבסמוך רב"ז אמר מעלה היחה ונגזרה אמה וכו' וגובה קרקע ההיכל גבוהה מקרקע התחון עשרים אמה וח"י עם בני מעלות דמינה חלל לעיל דקתני וי"ז מעלות וכו' היו בחיל ועם בני מעלות שהיו בעזרת הגשים כדחק בסמוך ועם הכהן להקטן דבשי' המוצה דקתני בין האולם ולמוצח כ"ז אמות וי"ז מעלות היו עם בני מעלה ח"י אמה וכו' היינו לאיכסי ליש פתח התחון כגובה קרקע ההיכל א"ל"ה רובן כהני רבי לא חלו המעלות אלא י"ט אמות וח"י ופס ליש פלגא אמתא דמתחוי ליש פתח ההיכל בגויה לכך שער איהוים וסס צדוף הסוגיא הקשה רש"י ז"ל ואי קשיא היי' ממוקמי תמי' דמדות אליהו הא שמשין מהא סתמא דבש' בתרא דמלכותי לאלול המוצח שעתא אמות צדוף [א"ל"ה] פ"ה כשתחלק כ"ה אמות הסוגיא מהתירס להלום מלה המוצח אלא חתם חזין למקום הנסיון וחזין לבין הככב ולסתל כמו שפירש הוא ז"ל וכתבתי לקמן פרק בתרא שמו"ז [ל"ז]. ואיהו ס"ל בעלמא דלויים מונח בדרום קאי על כרחך הכי מפרשת להני כ"ה אמות הותרות דקתני עלייהו לקמן בפרק בתרא והאומר כי הככב ולכותל ומקום הנסיון לרדך אתה שיערין חלון כ"ה וכותל חלון חתם אמת ומחנה וככנס והמוצה ששים ושנים הרי המוצח כולו בדרום קאי וכו' כעד אמתא בעזרה ששים ס"ז וח"י והאומר של כ"ה הותרים כולו למקום הנסיון ע"כ: אבא שאול אומר שם היו נותנים יין ושמן והיא היתה נקראת לשבת בית שמוניה וחלקה היתה בראשונה יחיקפרה בצוצרת ק' ז"ל. ואיהו צנני

צבלי ובידולתו בפרק החליל. ופי' עמך ויחלקה כמו נצעה ע"כ. ונראה דבין כך ובין כך לא קאי והלכה אלא חלל עורת הנשים ונראה עוד ללא אבא שאלו קאמר לה אלא סתמא הוא ח"ל הר"ר שמיטה ז"ל והלקט היתה כל מנחת הכורה היתרה פטים מכלום בראשונה ולבסוף היתרה נצארה זיון ומוסרותיה עומת צומת ובני עליה פקרה ומרפכה לאורך שמחת בית השואבה עכ"ל ז"ל וכמו פקירתי מוח ג"כ ביד עם פ"ב. וכן ראיתי פ"י ג"כ הר"ר יוסף ז"ל: שעליהם הלויים עומדים ואומרים בשיר. פירשו רש"י ורד"ק ז"ל בפירושו לספר יחזקאל בספק ובפסחי אלמנת שאלה הפ"י מעלות שהיו בין עורת נשים לעורת ישראל שהיו הלויים חמרים עליהם שיר בשמחת בית השואבה כמו ששנינו במסכת סוכה פרק החליל אבל הדיון שהיו אומרים עליו שיר המיד בשעת הקרבן הוא הדיון המוכר במסכת דבסמוך והוא כמורה בשם הלויים עולין מעורת ישראל לעורת כהנים ומן הכתובים ג"כ ראוי שהיה נתון במורה כמו שאמר ב"ה הלויים המסורים לכולם לאסף להימן ולידוהן ולניינם ולחיהם מלובשים בזה בגלגלים צבולים ובכבוד עומדים מורה למנוח ע"כ. וכבר רמז רש"י ענין זה עם פ' החליל: פרושות. ס"ל תרופות והכל ענין אחד. ופירש הר"ר שמיטה ז"ל לא היו ערושות לא היה המעלות עולות בצורה זו על זו כמעלות החיל וכמעלות האולם: אלא מוקפות. כ"י שאל יעלו יתרו מדי לאמור ישראל שאלו העולות אינו יודע לבין ע"כ: וכן פתחוהו לעורת הנשים. הנהח אוחן ט"ו מעלות: עורת ישראל היתה לפניו מחומתה מט"ו מעלות כללו ארך ק"ל כנגד הרובץ של עורת הנשים אלא שלבני עורת ישראל קרי ליה אורך מתוך שרוחב שלה היו אלא י"א אמה ומנהג המקרא בכל מקום מדה היתרה קרויה ארך והמועטת קרויה רוחב והאילו הוא אורך לפי דבר אחר וכן עורת הכהנים משהלך והלכה ק"ל כנגד כלפי דריסת ישראל וי"א צרוח כלפי הכהנים: וראשי פספסין. גידין של פטים מונחין בצדן רשע וסומן בין דריסת ישראל לדריסת הכהנים ועד ראשין היו ישראל להיות נמשכין אל כוהני הכהנים רחוק מן המזרח ומשהמשכן היו לאחוריהם שכן הכהנים והכהנים והלויים בכל מקום אלא שחללו י"א אמה השמים לעלות הר"ר שמיטה ז"ל. והביא הר"ר ז"ל וראשן פספסין מצדלין וכו' ופי' זו הנידסה ראשן של הלוי העורות כלומר התחלה שלכן היתה פספסין פי' ענין דקיס שהיו בנויים עם פ"ב וס"א ורש"י וכו': ראב"א אומר וכו'. פ"ק דיומא דף ט"ו והוא פ"י החליל דף ג"ב. ופי' הר"ר שמיטה ז"ל מעלה היתה עם בין י"א של ישראל וכל של כהנים ודוקן הפספסין לנגד את העם קבוע עם בהחלת עורה שלכן וכן נהג ברכת כהנים בראש עורתם ושל לוי בראש עורתם וישאל בני בניו ויבארו דוקן עולות עוד שלש מעלות שבהם של כל אחת חצי [אמה] שכן אמה וחצי מלבד מעלה ראשונה של אמה היא שתי אמות ומחלה שבהם כהנים משהלך ע"כ. וי"א ק"ל ג"כ אחריו אחריו למחיה מנאחש עורת הכהנים נבונה וכו': וישלש עשרה השתחואות. חוס' פ' שני דיימי גיורת דף ק"ו: ר' אליעזר בן יעקב אומר וכו' הויים כספחים. פ' יום הכפורים דף ע"ח. וביד פ"א דהלכות בית הבחירה סי' ו' ובפ"ה סי' ד' ופי' שני סימן ג' ו' ושם בקבלת פרק שני מנזירות משנתנו יורה שבת פ"ג. וכתב הר"ר יוסף ז"ל פ"א ז"ל ולא היה להם שם:

פרק ג' המזבח וכו'. פ' אישור מקומן דף ק"ד פריך מינה לרב דאמר ללא היה יסוד למנוח בקרן דרומית מזרחית דהא קתני שהיה מרובע ז"ב על ז"ב ומשי ללא ארבעת רבעין קאי חשיב הכה אלא מלך לכן היה ז"ב ומלך מערב ז"ב אבל מורת ודוים לא היה אלא ל"א על ז"א דקרן דרומית מזרחית הכהנה לא אמה לדרום ואמה למזרח ע"כ. ואיתה נמי צפ' שחי הלהם דף ל"ג. וביד פ' שני דהלכות בית הבחירה מסומן פ' עד סימן ט"ו כוהנה מהתי' עד סוף סימן ג': עלה אמה וכו' פ' לולב וערבה דף מ"ה. ב"י רש"י דבור המתחיל עליה אמה נראה שג"כ להיות עלה חמש וכנס וכו': עלה אמה וכנס אמה וכו' עלה חמש וכנס אמה. הכוונות שנה מערכת אבל עלה שלש זה מקום הקרינות שלא היה עם כהנים לא קחצו כו' [ע"י בחי"ט ד"ה מקום הקרינות] ונס חוס' ז"ל עם פ' לולב וערבה כהנו על רש"י ז"ל דמ"מ מוחק בהנס נידסח הספרים שכתבו בכל הספרים עלה שלש וכנס אמה וזה מקום הקרינות כלומר צדוהת כהנים עלה הקרינות צנויות וסחא חוץ ממש דויה דאחריה שנה מערכת אבל עלה שלש זה מקום קרינות מקום כהנה הוא מקום מערב ע"כ. [בב"ה ל"ג א"ס י"ט ט"ס קטור]. ובכ"מ ז"ל פירש במתחיל ח"ל לא זכר גובה המזבח כולו לפי שהוא מפורסם שלא נקחנה לא הוסיף ולא גרס אמרו מזבח ששעה משם וששעה שלמה וששעו בני הגולה כולל עשר אמות גובה והוא דכתיב שלש אמות קומתו משפת מערכת והמעלה וכבר נתבאר שגובה עשר אמות אמה יסוד ומחש אמות סובב ושלא אמות מקום המערכת ואמה קרינותו לפי שכל קרן הוא אמה על רום אמה ע"כ. ועיין במ"מ לקמן פ"ד סוף סימן ו': במצא שלשים על שלשים. לאו דוקא דלשנים אמה ושני פסחים על ז"ב אמה ושני פסחים הוא וכן ג"כ נמא' כ"ה על כ"ה לאו דוקא דכ"ה אמות וד' פסחים על כ"ה אמות וד' פסחים כ"ה כדלמריקן במנחת צפ' שחי הלחם אלא שהוא לא מנה. הספרים שהוא פחות מאמה דבין דלא היו אמה לא חשיב ליה גם זה קרינר עפירוט הרמב"ם ז"ל. הלוי צמחה במשנה ר"מ אומר כל המדות היו בינוניות קוץ ממונה וכו' דפי"ו דלבי ומנואר בחלק צפ' הרמב"ם ז"ל למת' ע"ש: ובשעלו בני הגולה. וזכור פי' קדשי קדשים דף ס"א וכחנה שם חוס' ז"ל ד' אמות מן הדרום וד' אמות מן המערב כך נירטה הקומרים וקפס לר"מ דל"ה היה המזבח אמה נערכה בחלקו של יהודה למתנחה בבית ראשון לא היה יסוד לקרן דרומית מזרחית [כו' ע"י בחוס' י"ש] וביד פ"ה דהלכות בית הבחירה דף ל': במצא ניהל יומה שהיה אמה על הפסח ששלו עכ"ל רש"י ז"ל ניהל יומה עשוי כמין כחף פסוסה שליו וכדמפרש מן הדרום ומן המערב ע"כ ואסתר דמן הסוכה היה כחף פסוסה: בשורא אוקר אל ארבעת וכו' כ"ל. ואיתה ברייתא צפ' קדשי קדשים דף כ"ט: וחוס של סקרא דוגרו. צפ' אישור מקומן דף ג"ב ופי' הלהם דף ז' ובס' שני דכריות דף י"ו. וביד

בפרק שני דהלכות בית הבחירה סימן ט' כחוס וחוס של סקרא היה חוסר בלמנח המזבח כהנה פסחים מסוף הכוסב ולמטה להבדיל בין דמים העליונים לדמים התחתונים ע"כ: ודיוברד היה כוהלך וכו'. עם פ' אישור מקומן דף ק"ד ומלתי מונח היסוד היה הולך. והנה גרסינן מאי לא היה לה יסוד רב אמר דבין ז"ל אמר בדמים יסוד היה מלך על פני כל המזבח אבל לא היו נותנין למר בחלקו של יסוד לוי מחרנס בלחמניה יתבני מקדשא מקום המוקדש לדמים ורב מחרנס בלחמניה יתבני מדבחה דכנינה גופיה משמע ט"כ וזכור ק"ק לע"ד לפי רש"י שפסל לפרס כרב וכחרנס לוי וכבר כתב קתניא זו החוספת יום טוב בפרק אישור מקומן מעל ד'. ועיין במ"מ לקמן פ' בתרה: ואובל בדרום וכו'. לכן רש"י על ד' ואמה ח"ה על פני ארך האפן לריך למחוק מלת האפן ולכתוב במקומה המורה. עוד בפירוט רש"י למלחו מלמדיה וסוד וכו' כ"ל: ב ובקמן מע"י בית דרומית. חוס' ז"ל עם פ' אישור מקומן דף ל': ומתערבין באמה. פי' של דלויי ושל מערבי: ג' למטה ברצפה וכו' עיין כמה שכתב על חסא זו רש"י ז"ל כ"ס חמ"ד כחוס: במקום היה שם אמה וכו' חוס' פ' קדשי קדשים דף ס"א: לשרת. לכן יסוד כמו שכתבתי בס' ד"ק ז"ל צפ' הניחו לו סוף פ' ב': שבו יורדין לשרת ובמקן ארתו ק"ק לנ"ד לנבין דס"ל דשמו יורדין עד שהסוף מה שייך מנקין אותו דשנלמא לר"א ב"ר דרוב דס"ל לקמן לא היו יורדים עד שהסוף ודליתיה במעלה פ' ולד תפלת וכו' שכתבתי עם סימן ג' שייך נקוי אבל לנבין מה שייך נקוי ושמא מה שהיה נבנה בכוחו היתה הוא שהיו מנקין ודוק. ואיתה למיתיה דר"א ב"ר דרוב ג"כ בסוכה ס"פ לולב וערבה דף מ"ט. והילך כל לשון רש"י ז"ל חס' עם במיתיה דר"א ב"ר דרוב לול ארובה שהיא מלמעלה למטה בין כנס למנוח. שבהם ארכו ז"ב אמה ומשם ועלה פי' אמות עד ששם למנוח ולא היה רחבו מחבר למנוח אלא אורח מעט מפסיק צינחם כדלמריקן במנחת וששית עולותיה בשער והסד מה דם צוריקה אף בשר צוריקה הא למדת אורח י"ט בין כנס למנוח. ואותו אורח קרוי בין כנס למנוח ועל היה צלוחי אורח שצמרת י"ט כנס צ"ח אמות מערבות של כנס שבהם רחבו ס"ח אמות ומזרח למערב ואותו חלל היה שבהם יורדים לתוכו ששה נעשים בדרימות מערבת של מזבח ומוקף ד' מיתות עד קרקעו וקרקעו של רמח שיש ואין הין נבלע עם וכל נכסיו יין של כל השנה יורדים עם והיה תנא ליה ליה שהיו שתי יורדין עד שהסוף פלוגי דלרנבן ע"כ. והבי איתא בנמרס הכא והסד דלניג ארנבן וכלכתיבא. ומה שכתב לול ארובה שהיא מלמעלה למטה כ"י שאליו ר"ל רק שפי' לול דכתיבא תלמודא היינו ארובה שהיא למעלה נגה והכא שייך לומר שהוא ארובה שהיא מלמעלה למטה. וכן צפ' כל עשה דף כ"ו ג"כ וטולין היו פתוחין בעליה כהב לול ארובה שבעליה יסודת לבית קרי לול ע"כ: וכבש היה לדרומו של מזבח. בפרק קדשי קדשים פ"ג מ"ייתו לה הנח דכנס בדרום מקרה לכהני ציחוקא ומעלותה פטת קדים כל פטת שאתה פונה לא יהו אלא דרך ימין למזרח ומחלי קדש לא שמעי' אלא שיהו פמית של מזבח למזרח ללא תימא למערב ויהא כנס בנפון ומלשכתן ציס שעשה שלמה דקחצו ואילו דרך ימין מלפון למערב וממערב לדרום דכתיב שלש פטים לפנים ושלשה פטים ימה ושלשה פטים ימנה ושלשה פטים מזרחה ומשאלה מקיף אום דבר ופינד' אליו ואהא סובבו מלפון למערב לימין אהא סוף שמעיין דל פטות שאתה פונה לא יהו אלא דרך ימין וכנס נמי היה בדרומו של מזבח. וביד פ"א דהלכות בית הבחירה סי' י"ו: ורבוהה היתה לו במערבו ששני היו נותנין פסולין הפטת העוף כ"ל והשאר לריך למחוק אותו: ורבוהה בשני ימין גרסינן ליה וכן הוא בערוך וסופו הוא. ורבוהה כ"ל ורבוהה היתה לו מלת לו הר"ר יוסף ז"ל: ואמה ברייתא קרובה לענין צפ' כל עשה דף ל"ד: ד אחד אבני הבבש וכו' ב"ה פ"א דהלכות בית הבחירה סי' י"ד: ומביאין משם אבנים וכו' כ"ל: שהברזל פוסל בגייעה אפילו לא נפנס ואם נפנס אפילו שלא צברול אלא בעץ או בצאצא נפסל והיינו דקתני אח"כ בפנימה בכל דבר. וכחכ הר"ר שמש הלצר ז"ל בספר לקח טוב סוף פ' יתרו וז"ל ומ"מ עליה עליהן מיבני ליה דקתמר לא חננה אחסן וכו' פי' מורי הרב י"י ברטל נמ הדין שאם חבן אחת: נחמה או עממה אחר שצננית במנוח או צננת אמרו ז"ל אותה האפן ספולה והסאכר כהנה. ע"כ לא היו סודין אותם בבפיהם של ברזל. וכמעט על קתה בסר"ד ז"ל עם הרמב"ם ז"ל גרסינן כפסים בסמ"ד דוק צפ"א דהלכות בית הבחירה: שמא יגע. גם ביד הלשון כך שמא יגע בלשון ויפסול ומשמע שאם היה בודאי שלא יגע בקף של צברול אלא למעלה כסיד לא היה יסוד דבר אלא מאוס דנתיקן ליתא אהי למנוע בלשן המזבח עממה ומשמע מלפון מתני' דנתינת צברול איהו פוסל רק במנוח או בכנס אבל בשאר מקומות בית המקדש כגון העזרות והלשכות דוקא השמעת קול הסוד וכדכתיב ומקצת והגרון כל כלי צברול לא נשמע בבית בהבנותו אבל ליגע בהן צברול אפילו צננית אין בקך כלום וכמו שכתב מהרי"ק ז"ל עם פ"א וצופספסא דב"ק סי' ט"ו משמע דשאר מיי מחכות לא נפסלו אפילו למנוח. והוצאה בילקוט פ' מספטים סימן ט"ח: והמזבח צברא. אית דגרסי כנה חבן צ"כ פ' קדושים פ' י"א קתה להא בשם ר"ש בן אלעזר ונס שם א"י רואה בהרסא והמזבח נכרל ברים. וגם הר"ר יוסף ז"ל גרסינן צברל ברים אפסן אינו דבין ש"ש פ"א ש"יג' ע"כ. ובספרי פ' מעטני גרסינן דוגמא לזה עד מוח הכהן גדול רמז אומר רוח מקלר ימיו של אדם וכו' במזרח ימיו של אלו בדרין שיהא מי שמקלר ימיו של אדם לפנימי שמאריך ימיו של אדם ע"כ: ושבועות פ"א הסננות הרי"א ז"ל: שעליהם. פי' ששל דיהים ששם היו מנטסין רמח בהנהגה. ופי' הר"ר שמיטה ז"ל שעליהם שומטין נוחן וזכור בהנהגה שבעת עיניו של רש"י וטעם בקרקע והואר חתקו עם ויזול יחול לנחמה: שמונה עמודין נבנס פי' הרי"א: ורביעין של ארז על גביהן. ע"ג שני העמודים ד' קורות על ח' עמודים: ושלשה סדרים של יתדות חתקו בכל קודס וקודס סדר אחד גבוה מחברו הנמוך לתלות בו הכנס האמנעי לתלות בו אילו והנכוה לתלות בו הסר: ובפשיטין ומקחין ומציינן הקרבים על שונתיהם של שם שלמשה בין העמודים עכ"ל ז"ל: על שורחנות של שיש וכו' מלתי מונח ואלמותה של שם בין וכו'. וכן גסי הרי"א ז"ל ועיין כמה שכתבתי לקמן בפרק

קד נקד והוסף אוח היו צמלת מצדיל נס מחק מלות הו דעולין דמשלשלין :
 ו הדיחבל מאה על מאה וכו'. פ' הויאלו לו דף ג"ב. ונע"ד לדיכל לאו דוקא
 דכא רוחב האולם והתאים הן בכלל המאה כדמפרש ואילו מן המורה למעבר וכו' אלא
 טולו נקרא היכל קד נע"ד. ועוד נע"ד דויו דוהיכל נעלם ויהרהר. ונס הר"ר
 יוסף ז"ל מחקה וכתב לא בכל מקום היה מאה אלא בראשו שהיה סם האולם פ"ב.
 ועוד ראיתי שהיה כולה עורב הקפ בחולם ואלמד בצבול. וגם בחופפות יוס סוב
 מלאחי כתוב קן : האולם שש אמות. פי' הרב ר' שמעיה ז"ל מאה על מאה ספורם
 לפניו ומעבר מלפון לדרום והשתא מפרש על רוס מאה האולם סם אמות
 המפתח גבוה מן הארץ שש אמות בניין אשום חומה קטומה וירדך לומר משלות היו
 צאלם שמהם עולין על המפתח ומורדות בהיכל לירד צבס בן המפתח פ"ב וכו' מהיר"ק
 ז"ל סם צפ"ד ועטמו מפי טעם האולם הוא היסוד המובלע בקרקע לא היה לו למאה
 למנוחה ככלל רוס ההיכל פ"ב. וכח ע"ד ז"ל שאפשר לרן שכן סובר ג"כ הרמב"ם
 ז"ל ביד ע"ס : בית דולפא. פי' הרמב"ם ז"ל היה נכוג אללס (כו' פי' בחי' ע"ס)
 וקרוב לזה הוא פירש הרב שמעיה ז"ל. וז"ל ואמתים בית הדולפא מקום עשו סם
 אם ידלף הבית יקלה לתוך ע"כ : ואמה מעויבה. ונבנה של עליה מ' אמה אמה
 כיוור ואמתים בית הדולפא אמה התקרה ואמה. מעויבה ושלם אמות מעקס וכו' קד ג"כ
 ואמה אמה כו' פי"ק דמועד קטן דף ע' : בול"ה עורב. סם של ברזל חד מה מעייל
 עכ"ל רש"י. אבל הר"ר שמעיה ז"ל פי' שפודין נעולין בנג אמה גובה לכלוף ולמנוע
 השוף מעליו שלא יפק ע"כ. הנה"ס והר"ר יוסף ז"ל הקטס על פי רש"י דמה
 מוציאה למנוע העורבים כי אפילו היה יוחו עליו העורבים כיון שהם קלים ותו
 דיון שיעקב של פי"ה עורב לא היה אלא כדו. שלא יוחו על נג ברזל חד מה מעייל
 הסייף ששהה על הכותל ובערוך פי' זורה להפריח את הצופות ע"כ. וכח ע"ד
 אמה כיו" ואמתים בית דולפא וכו' ג"ל לפ' שדך היה הענין כי היו סם קירות גדולות
 שכן מנחות מכותל לכותל ותחת אוחה הקורות היו דפים עבים מלויירים פתוחי חוהם
 כפי מה שפירש של גמולת בביתם הבתים שדקושים התח הקורות דפים דקים דקס
 כדי שלא יפול האבן מן הפילה לבית וכדי שלא יראו הקורות בחור הבית וכן ע"ג
 הקורות היו דפים אחרים עבים שעליהם שמעוין את המעויבה של אבנים או עפר
 והנה הנחל אמר אוחה כסדר מלמקן למעלן כי הדפים התחזקוים לא נקראין כיוור
 ומה שבינה של בית הדפים העליונים דעינו עובי הקורות נקרא בית דולפא פי' היה סם
 חלל צבית והדפים העליונים נקראין התקרה והעפר בעליהן נקרא מעויבה עכ"ל ז"ל.
 ורש"י ז"ל בפרשת דף ו' פי' ז"ל סם אמה ביה עורב לבני נקס אמה דלמריק צפ'
 בנרא דמנחות כדו ע"ל ברזל או יפחות מאמה על אמה לכלה עורב ומפי' מצי"ת
 סבלאות של ברזל אמה על אמה וכן אמרו סבלא ומקרים גבוהים אמה קצוין ומפי' שכן
 ראה הנג של היכל נגרם את העורבים שלא יבנו סם. ללא לטון מנחה שמנחה את
 העורבים כמו כלם ידעני כלם פרוחי דלמריקן צמסכת נדה שהיה מנרה הצובים
 ממנחה בצעת השמים מנחו לניעות דלמרי דלמרי בשמח משרו צפ"י כל חו ע"כ. ועוד יש
 לו גמ"ס ז"ל פי' אחר וכתבתי צפ"ד בימין ד' דפס' צהרא למסכת מגלות. והרמב"ם
 ז"ל ג"כ פירש כלה עורב כו' של ברזל שחא אמה על אמה ומלא כולו מסמרים ומשימין
 אוחו בראש נג בית המקדש והנג משופע למעלה כמין כובע וסם בראשו היה עובה
 גולה עורב שחכלה העורבים שלא ייחוו לשם שלא יפק הנג ע"כ. וערוך פי' טעמו
 זורה להכריח זה עוסת מנג ההיכל כדרך שפושין עכשו סומרי ורע"ס וקראו אוחו
 כלה עורב ועוד כתוב סמך מקדש ראשון שצביה שצביה שצביה שצביה שצביה כלה
 עורב שלא היו עורבין פורחין אצל במקדש שני שלא היה קדושהו כקדושת ראשון
 הוצרכו לבלה עורב שחא יעליבו סם דבר קטנה ע"כ. אבל חוס' ז"ל כאן וגם בצפת
 פי"ב ר' עקיבא כתבו עליו וליהא דפ"ק דמועד קטן מוכח בהדיא שהיה במקדש ראשון
 פי"ה עורב עורב כאן ושמה התלה עשה כלה עורב שלא היה יודע גודל קדושתו וראי'
 קן כשראה קדושתו שמוס ע"כ. ותמהתי שמלאחי כתוב בילקוט פי' תלוס בימן שפ"ה
 דלוי וקא מפרש התם עזר אמות של גובה המנחה ואחד מהם כלה עורב :
 ז המורה למעבר. פי' הויאלו לו דף ג"ב : כותל האולם החמש והאולם י"א
 וכו' ביד סם : אמה פורקטין. פי' רש"י ז"ל שם בפרשת ראון פנים הוא וראי'
 לדבר דלמריקן דפי' ס"ה הסידיים הראשונים היו מכניסין פירוהין לרד פורקטין
 כדי לחיבן. כמעשה למדעו שהערק לטון כיספת פנים הוא ע"כ. ומה שפי' רש"י הוא
 פי' חוס' ז"ל צפ"ק דפ"ב דף ג' ועיין צמ"ס צמ"ס רש"י ז"ל בר"ס הויאלו לו. וזה
 פי' הר"ם ז"ל אמה פורקטין פ"ס ז"ל צפ"ק דפ"ב הויאלו לו שצביה שני לפי שהיה גובה
 ק' אמה לא נעשות כותל בין הקדש ובין קדש הקדשים לפי שכותל של ק' אמה
 אינו יכול לעמוד על עובי אמה לפיכך עשו סרוכת במקום הכותל נראה מדבריו ז"ל
 שם בעלות ירין נעשות מהיים למעלה כמו למטה וקסה שהרי ראי' פספסין היו
 מצדילין צביהם ולא כותל ולא סרוכת כדמתן לעיל וראשי פספסין מצדילין בעליהם
 צבית הקדש ובין קדש הקדש ועוד אה אה ג"כ צבית ראשון יקסה ארן צנו
 כותל שהרי בית ראשון מפורש בצבתי הימים שהיה גבוה מאה ועשרים אמה לכן
 נראה שלעולם לא היה כותל ולא פרוכת בעליה בין צבית ראשון בין צבית שני ומה
 שפ"ס כותל צבית ראשון ופרוכה צבית שני לפי שצבית ראשון לא היה ההיכל גבוה
 אה שששים אמה כדכתיב ושלם סבי אמה קומתו וצבית שני היה גבוה מ' אמה כדכתיב
 הכא וגבוה מ' אמה וכותל שעביו אמה וגבוה מ' אמה אינו יכול לעמוד עכ"ל ז"ל :
 שבעים אמה ס"ט ז"ל שערף האולם בלדו זה משימין הנוספר : כותל הדיחבל
 שש והתא שש וכו' צפ"ק דפ"ב הויאלו לו שהיה אוחה את הבית האולם ערוך עליו חוס' פי' לויחו
 מקוין דף ז"ב : והחשב עשרה אמה פון הדרים קד ג"ב. וכח רד"ק ז"ל צפ"ק דפ"ב
 לומר יחוקאל בצפוק והבנין אשר אל פון הגורה ומה שאמר שהאלם ערוך על ההיכל
 פי' אמה מכאן ופי' אמה מכאן לא שחלו של אולם רחב מחללו של היכל. אלא בית
 השלפוס מחובר לאלום מכאן ומכאן עד דיומא : והוא היה נקרא בית ההלפ"ת וכו'
 נקד הר"ר יוסף ז"ל וליהא בירושלמי ז"ל דיומא דפי' חוס' פ' החליל : ששם גונוים וכו'
 וסם פי' כ"ד הנותן הלון לכל משמר ומשמר וגרלה ג"ד שמלבד פספסין נקרא חילין בשון

ויני גם כלשון מקרא בספר עזרא אשכנז מלאים ונקראים קן על סם שבוהים צמס כמו
 כליל יחוקן חולתו סרבה ססם לשון כריחה וכן מלאחי חוס' בספר השרשים שרם חלק. וביד
 פי"ה דהלכות כלי המקדש פי' פי' משמע שר"ל שהוא מקום לנגו גויה לפניו שפנמו :
 והדיחבל צור מאחריו. פי' הרמב"ם ז"ל היו מטיין בבנין מוטע ללד מערב ובסימך
 מעט ללד שצבית המרחב כדמות הארץ והוא רחב מלפניו ורד מלחציו כזה
 ע"כ. והר"ר שמעיה ז"ל פי' זר מלחציו שצבים אמה ורחב מלפניו אמה
 אמה : שנאמר הוי אריאל אריאל קרית חנה דוד וכו' קד ג"ל.
 בסוף פי' רש"י ז"ל ולא אתפריש לי היאך שסרי מאה על מאה היה
 צבית : כחב הר"ם ז"ל לפ"ד שאין כאן קושיא כלל אפי"ם שהיה אמה
 על מאה מ"מ מאה שללד הרחב לא היה שם שסרי מן הפסון
 לדרום שצבים אמה מלד המערב דהיינו אשכנז ההיכל אמה מלד המרחב היה אמה

אמה שסרי האולם עורב מן עורה בלרות כלומר שסם מחקבנין להחליל לאל וסמון ועורן.
 וגם הר"ר יוסף ז"ל כתב פירוט מן הפסון לדרום וצבים אמה בלא האולם אבל עם
 האולם היה אמה וסו. מה שאמרו שהיה רחב מלפניו ורד מלחציו ע"כ :
פרק ה בל העזרה וכו'. פי"ק דיומא דף ט"ו עד ומקום הנסיון. ופי' שתי הלחם

דף ט"ו עד מן הפסון. וירושלמי פי' החליל. וכחונ צבירק ים מפרשים
 שלכן נקראת עזרה מן עורה בלרות כלומר שסם מחקבנין להחליל לאל וסמון ועורן.
 וביד צפ"ה דהלכות בית הבחירה סי' ד' ופי' י"ב עד סוף הפרק לויחה לכוליה
 פירקין : מן המורה למעבר מאה ושמינים ושבע מקום דריסת ישראל אחת
 עשרה אמה מקום דריסה הבתים וכו' כל"ל : בין האולם ולמנחה. פי"ק
 דיומא דף ט"ו : ב מן הצפון לדרום קלה"ה מן הכבש ולמנחה וכו' ק"ק לפ"ד
 שצביה אחר מן הפסון לדרום דמשמע שהולך למנוח בתחלה מלד לטון ולסיים צמה
 שכלד דרום ובסיפא כשכל לפנים למחול לפ' מן הכבש ולמנחה דהיינו צמה שכלד דרום
 וסם ביד צפ"ה דהלכות בית הבחירה נראה צביה אמה דנקט סדרא דמן הפסון לדרום
 כמו שפירשתי שראוי לטות אצל צמן המורה למעבר קסם דמ"ב. הסם לז מערב
 צביה אפי"ם דנקט לישא דמתי"ן מן המורה למערב. ים פסרים שכוליה פירקין מסנה אחת
 וים חולקים אוחו לשתיים וים לצדעם ומתחלת מתי"ן צבצב דמן הפסון וכו' וכן הוא בחי' י"ס
 וגם אפי' כך אפשר : מן הכבש ולמנחה ששים ושתיים. אית דלא גרסי מלת מן
 והכי מתבאר. וגם הר"ר ז"ל מחקס. ופי' קשיא ולשתיים. צבצב שלם מן הכבש
 וצבצב סו וסיי קאמר הכל דס' ושחיס סו הא פירק' על הסם צבצבים פי' קדסי
 קדשים פי' ס"ב ומטיי נמלא שראש הכבש סורח ופולה על כיספת היסוד [נה"ס]
 והוסף החוספת יוס עוב ונמאי דמפרשיק לעיל דפי' דפי' יסוד לדרום מוסק צמנרא
 פירק מתיי דצובים דף ג' ד' דפי' שורה אמה כננדי יסוד ופי' רש"י ז"ל צמקס
 שהכניסה של יסוד ראוייה לביות ונמלאו שחי אמות נבלשת לתוך י"ב של מנחה שהיה
 נכנס לתוך הפנימי שנגוד בליטת סהסוד החמיל צה בדרום אמה אחת ע"כ. וכחונ
 צבית יוסף צבור אורח חיים סימן קכ"ג ז"ל ובצט צבית האו גתון מלאחי כתוב
 שפס"ג יוסף שישות מסוב דהחלטה כנגד החשבון הקטול וכשהכנס עולה למנחה
 עם אצרי התמיד היה עולה דרך ימין ומקוף ויורד דרך שמאל ובין כבש למנחה
 היו ג' רובדין של ארץ ויורד צהס ג' פסיעות של עקב ואזו עובים כמו שסם
 היו עושין עכ"ל. ואפי' יודע אפי' סם שסם [פחות] והסובב ומניע לראש
 המנחה נמלאו שחי אמות העליונות שלו ומנעלים צבתי אמות של מנחה. וכחונ
 סם חוס' ז"ל היינו כלוי דפי"ל צמנים וקסם כותיה מסוס חרטום דידן דמחנמי'
 בלחמיתיה יתבני מקדשא אבל לרבי דפי"ל ללא הי' יסוד צבתי הי' מנחה מן הפסון
 לדרום ל"א ובצט ג"כ חוס' ז"ל ופי"ל לטויו שהיה פורת על הסובב אמה ע"כ. ועיין
 צמ"ס שפתיחה פי' רש"י : מן השבעות ושלשולחנות ד' וכו'. מפרש הרמב"ם
 ז"ל צפ"ה דהלכות בית הבחירה דפי"ס מן השבעות למחית השולחנות ארבע וממחית
 השולחנות ולנסיון ד' שדך כתב סם מקום השולחנות שמונה אמות. וכחונ ההסם הר"ר
 אפירסי אשכנזי ז"ל ז"ל למה לא הוכיח מקום השולחנות ע"כ ואפי' מלאחי שרש"י ז"ל
 כתב צפ"ק דיומא דף ט"ו ומקום השולחנות לא הוצרך לפרש שרצו מורה כצד צמס
 יחוקאל ע"כ דקס ס' חוס' ז"ל תימא דתק צמסכת חמיד פי' אחר להם הממונה
 בית המסבחים היה לצפון של מנחה ועליו שמונה עמודים ננכין וכו' עד שכן חילין
 ומפשיפין על השולחנות של שים שכן העמודים והכא משמע שיש ריח ד' אמות
 צביהם ז"ל דהיי אחריו ינחו דהיי דלכא היינו שמונה אמות של שים שהיו מדיחין
 עיניהם סקצביים וסכוו דהסם עומדת בין העמודים שכן חילין ומפשיפין והסבחה
 מונחת על השולחנות כדי שלא תהא נגררה ע"כ קרקע. אפי' אפי"ם שהיו רחוקים ד' אמות
 קרי לה הסם בין העמודים דפי"ס שרחוקים ד' אמות לא היה הבחנה נעדרת בלרין סוף
 הבחנה גדולה ומניע השולחנות כדאיתא בצבצבית רבב דשמרטיבין כבשי החמוד על
 גמלים סו נסרין בצרין ע"כ והבחרו ע"כ אוחה חוהם החלוק למקום הנסיון חילין דפי"ס
 פי' חמישי שים עזר אמות וחלו לבין הכבש ולכותל ושים עזר וחלו למקום הנסיון וכן פי'
 ג"כ הר"ר שמעיה ז"ל וכן פי' ג"כ רש"י ז"ל צפ"ק דיומא אוחו העורף חלקו חליו לדרום בין
 כבש לכותל וחליו למקום הנסיון ע"כ. ועוד פירש סם מקום השולחנות ד' וכו' וכו'
 שנתנה לכותלות ד' ובחצרו כ"ה אמות אוחה חוהם החלוק למקום הנסיון חילין דפי"ס
 כבש לכותל וצבי מנמנס צה ד"ל הויאלו ולא פירשה המסנה מקום השולחנות שמה עם
 מקום הנסיון הוא ללול בלוחו חלק שחאה חולק כ"ה אמות העורפים ברוחב העזרה על ק'
 ועשר המפורשים מנלה מן הכבש ולכותל דרומי י"ב אמות ומחלה. ואפי' כך שמעיה
 שחקיה השולחנות כלל עם מקום הנסיון אבל עם שמינו כאן והמורה בין כבש
 ולכותל ומקום הנסיון פירש לי מורי דלך רבינו יצחק בר' יהודה ז"ל י"ב מן
 העברים וחמם סן בין כבש ולכותל ושלם עשרה למקום הנסיון והשולחנות וכן ע"כ
 לדרויו לפי שכן כבש לכותל מקום פשו וכן יש לרדך שמיים של שולחנות ונסיון
 ולצי מנמנס לפי שהיה לו לתא לפרש סוף שמה ארין אמה חלקין לתאין וכו'
 ע"כ. ועיין צמה שכתבתי בצמ"ל לעיל כפי סימן ס' : ג שש לשבות וכו'

ז"ל אכל בסמך הוא סודר דבריו שפרט שחבית שמים ושתיון העלוה וכן פי' רבינו יצחק בן יהודה שהעתיק פירושו ע"כ. כפי' רע"ל והא' אובתה נעשית עולה וכו' לטון הר"ם ז"ל קשה כיון שאפי' מדברים בחובה שחומה לא שייך לומר נעשית עולה למטה ותפחת למעלה ע"כ. ופי' רע"ל הגיה הרב הנזכר ז"ל וכן שני מינין צריך לחשבת לזווג לעילת חובתה לפי שאינה יודעת וכו'. כפי' רע"ל ומביאה ג"כ שמים לחובתה אחד השאלה וה' עולה וכו' לטון הר"ם ז"ל על זה. זה לקח ג"כ מפי' הרמב"ם ז"ל ואינו כן לפי הפירוש שהתחיל ושיקר הפירוש שהיה להוביח א' תור וה' בן יונה ושתיון עולה שמה עמה הכל למטה ועלה לה החשבת וצריכה להביא עולה ממינה ולפי שאינה יודעת אם תור אם בן יונה צריכה להביא תור ובן יונה ומביאה חטאת ממין שהיה עמה לא עלתה לה חטאת ששמה הכל למעלה ומכילה החטאת. ונו"מ אינה צריכה להביא משני מינין כ"ל ממין שהיה לזווג עם אחת מן העולות שהקריב עתה למעלה והו' לדעת הכל כפי' אחר העולות אבל לדעת בן עזאי רע"ל הכל הולך אחר הראשון חבית שמים לחובתה אחד תור ואחד בן יונה ושתיון עולות שמה עמה הכל למטה ועולה לה החטאת והוא הראשונה או שמה עמה הכל למעלה ועולה לה העולה והיא הראשונה וצריכה להביא לה שתי חטאות אחד תור ואחד בן יונה כדי לזווג עם העולה שלא ידעו לה היה תור או בן יונה עכ"ל ז"ל: ו' האשה שאמרה הרי עלי קן וכו'. ביד פ' עשירי דהלכות פסולי המוקדשין: משני מינין תביא שנים. כלומר אם הראשונים ממין אחד שהיו שני הקנים תורין או בני יונה תביא עוד פרידה מלחוס עולה ויאלץ ודי' הכל שהקן שהקריב כהן ראשון יאלץ יד חובת יודעת שהרי לשם חובה קרב והשני נשאר לנדרה ונסכל גזול אחד מהן נעשית מזה והרי יס' זה התחילו והם הראשונים נשאו חטאתם היו קן תורין וכן בני יונה תביא שמים תור ובן יונה ויקריב שניהם למעלה משום דמסקתא לן איהו קן מהניס הראשונים קרב אחרון והוא לנדרה ונסכל ממנו פרידה אחת וצריכה להשיגו מלחוס המין קדחתן לשלם קן למינין תורין כנגד בני יונה וכו': פירשה נדרה צריכה שהביא שלשה פירודין למעלה ממין אחד. כלומר אם ידעת שלא כנהו נכסן אלא מין אחד והקריבו הכהן בזה הענין ואינה יודעת איזה מין פירשה מביאה שלש פרידן כולל הם נתנה שבני קנים תורין מביאה תור א' לזווג ולפסול ושני בני יונה כי שמה נדרה בני יונה ושמה הקריב בלחורונה בני יונה וצריכה להביא בני יונה לזווג ולפסול והג"ה"ה נראה שהוא לטון כפול]. ועוד שני תורין כי שמה נדרה תורין ולקח תביא ד' שני תורין ושני בני יונה וה"ל מלי למנקט בנין אחד שצריכה ד' אם אינה יודעת איזה מין נתנה אי שני קנים תורין אי שני קנים בני יונה אבל יתחיל ליה לזינקט בזודעת מה נתנה מן המפ' שנחלמוד והאריך להביא כל הפירוש שפי' רש"י ז"ל למהני' בזכחים פ' חטאת העוף דף ס"ו ורע"ל החוק בפי' הרמב"ם ז"ל ונפי' השני שהביא המפרש שם רבינו יצחק בן יהודה ז"ל. קרוב לטון פ' רע"ל צריך להיות והא' חובתה נעשית כולה למטה והחטאת כשרה והעולה פסולה הרי יאלץ יד נדרה והשני תורין שהביאה עכשיו צלחת השלימה עולת חובתה והאחר יהא נדבה ותפחת וכו' עוד ז"ל בפירושו ז"ל לפי שאינה יודעת או זה מין קבעה לנדרה וכן שני מינין צריך לחשבת לזווג לעילת חובתה לפי שאינה יודעת וכו' ע"כ. אמר המלקט כמו שהנחית מלחתי אפי' בהלמוד המוגה ע"כ הרב ר' צלאל אבכמי ז"ל אשר היה נמלא אחר כמה ספרי כתיבת יד מתייקים וה"ל הוא ה"ם וכן קן אחד משני מינין צריכה להביא תור אחד ובן יונה אחד לאלף יד חובתה ומכילה לפי שאינה יודעת מלחוס מין הימה עולת חובתה שהביא כנגדו חטאת ששולת חובתה כנגד קרבה ממה נפשך והקן תור כנגד וכו' והוא טוף פ' ה"ר יצחק ע"כ והיה ז"ל ושל"ם שהדקדק שפי' רע"ל הענין בעלמו ישר הוא וכן מוכח ג"כ מפי' הרמב"ם ז"ל מ"מ הלואן סגנונו צו רע"ל עשנו אינו מיושב יפה שהרי הוא ז"ל בראש דבריו

בכנס לומר דשגמלא כשהביאה ממין אחד אינה צריכה לעילת חובתה ממה נפשך וכו' משמע שסוף דבריו ז"ל צריכה לומר אבל כשהביאה שני מינין וכו' צריכה להביא ג"כ עולת חובתה כמו שמבאר בפי' הרמב"ם ז"ל וזוהי חלילה רע"ל שהעתיק מפי' הרמב"ם ז"ל ומפי' ה"ר יצחק בר יהודה ז"ל וארכיבו לשיטה אחרי רכשי לכן הנהגתי כי בעיני שצריך להניח קן וכן צריכה שתי תורין או שני בני יונה אחד חטאת וה' עולה להשלים חובתה ואין די לה בבן יונה או תור לחטאת לזווג לעילת חובתה שכנגד קרבה ממה נפשך לפי שאינה יודעת מלחוס מין וכו' וחטאת אחת מן בני היונה או מן התורין הביא להוסיף על כנס בן שנתו לפיכך שהיא קרבן יולדת עשירה היחיל וחובתה ג"כ קבע והיא לא ידעה מלחוס מין: בתרו"מ ד"ס בן עזאי וכו' וכי היכא דקשיא ליה לה"ר קורקום וכו'. והג"ה הקשה התוס' ה"ר ישראל הכהן בר"ו ז"ל וחמישי דהיינו מה שכתב הרמב"ם ז"ל ועוד דלאו היינו מה שהקשה ה"ר קורקום לח"ק כי ה"ר קורקום ז"ל הקשה נחום שמה קבעה הכונה בתורין או צנוני יונה, ומ"מ קשה לי קשיא אחרת לפירוש הרמב"ם ז"ל למה לא יספיק בקן אחד תורין ופרידה בן יונה ויקריב הקן של תורין אחד למעלה ואחד למטה ופרידה בן יונה לחטאת והא' קבעה בן יונה עם הכנס הרי יאלץ צפרידת בן יונה והא' קבעה תור הרי הקריבה קן אחד תורין אחד למעלה ואחד לחטאת והעלה אותה חטאת עם הכנס ונ"ל ע"כ. ופי' רש"י ז"ל וכו' מחי' כולה איהא זכוחה פ' חטאת העוף דף ס"ו וזמרינן הכהן דמדקתמי ר' יוחנן עשה כהן כשיבא יבו שאלמי וכו' שמעין מינה דפסח מסכת קנים ר' יוחנן וע"ל דהתם בזכחים קאמר עולת העוף ששאלה לממן כמשנה חטאת לשם חטאת כיון שמלך זה ס"י א' נמשכה ועשית חטאת העוף והוא קרני לעיל בני קן חטאת ומפורשת אין כשר אלא חטאת ולא אמר דמכרשת תתכן ותהיו חטאת העוף משום דלא אמר נמשכה אלא לפיקו נחוס יד מעלה כדאיתא התם אבל שיהא עולה נעשית חטאת כצנל שציה בה ולעלות לו לשם חובה לא אמר: בשהוא מה קרולו שבעתה. תוס' פ' כל הולמים דף ת"י ודפי' הקימן רבא דף כ"ה: השתי קרבנו שתי חצוצרות ובהקומן רבא אמרין שתי חצוצרות של כסף צבות והכל אמרינן דמקרינן עשיות חצוצרות ז"ל לוארם שהיו למעט המזמרת בימי משה דוקא היו של כסף אבל אחת שהיו לזכר על הקרבן היו מקרינן ור"ל תורין דשל כהנים היו שתי חצוצרות של כסף כדתנן בסוף תמיד והלויים של קרני כהמה לזכר ח"כ חצוצרות דהכל היו ספרות מדאיתמי שמייהו כדאמרינן סליה כמה מדליקין וכו' לזכר הצול אבל היא דאין מעמידין לזכר לשנויי הכי דליידי התם כשופר דהא לענין קרבן מיירי התם ועל הקרבן היו מאורין בחצוצרות כדכתיב ותקעם בחצוצרות על עולותיכם ועל זמרי שלמיכם תוש' ז"ל: שני שוקיו. עגמות שוקיו לעשות ליליין: מעיו הכהן הגדול לעשות תוף: בני מעיו הדקים לעשות כפלים וינייין לכנורות: ויש אומרין אף צמור דנמשל של כהן גדול היו על שוליו עטמיו וזכר ורומני הבלת כמין רשעים שגיון ממזר נכוש בתבלת ועשיון קטין ותלוים בשולי האמול אלא הפטמונים כדכתיב פטמון רב ורמון וכסונונים פטמונים של הרמונים צבעת הלבוש וכמוע קולו בנזוף: אל הקודש וכו' דרך נעשית שלא להכנס לזכור פתחו בלתי ביום הכשורים תוש' ז"ל: ויש בן עקשיא אומר וכו'. שבת דף ק"ב ק"ב: ויהי איהו בלשון כתיבתה וקתני לה כצרייתא כסא ר' יצמאל צ"ר ויש דהיי נרשיין התם תניא ר' יצמאל צ"ר ויש אומר וכו' והא' היא משנה ה"ו לו לומר שם תן התם וכן יש בפי' עשרה יוחסין כתיבתה אחר כיום המענה אחר שם. וזה שבת פ' רש"י ז"ל מדקסי קראי אהדדי על כרחין דהי תתוקס כהכמיס וחד יזקבי השוק ע"כ. כפי' רע"ל צריך לכתוב ולהניח על זקמי תורה כל זמן שמקרינן ובאין לזכר חבת כהן מוכיפים חכמה. ואחרים לפרוק דעת שזאמר מסור שפה לנאמנים ובעמי הארץ מנשחתי קרא דלמטה מיניה כתיב מסור לב ראשי עמי הארץ. ביסודים חכמה וכו'.

מליק פירקא וסליקא לה מסכת קנים. בעורת אל שוכן מעונים. ומרחם על עם סגולתו ובניו. ברחם אב רחמו על בנים.

לקוטים מספר אמתחת בנימין.

בדף י"ח. הנו רבנן נעמא בשביעי וחור ונעמא בשביעי אינו מביא אלא קרבן א' פי' כשנעמא בשביעי לסומאחו הראשונה. וחור ונעמא ב' לעומתה זו. ולא ידעתי מה היה לו להרב בעל תו"ס שכתב קמ"ל דלענין קרבן לא מחייב אלא חד וחד מביא מחייב משום שומאה זו דשומאה אחרתה היא. הואיל ובעל זה ביום כך פי' רש"י פק' ג' דמיר כו'. נראה מזה שהוא סובר שגביא ב' קרבנות. אחד על שומאה ראשונה. ועל אחד משני שומאות אחרות מביא ג"כ קרבן אחד ועלה נדעחו מה שכתב הר"ב כי נעמא תרי זמני בשביעי שנעמא ב' פעמים ביום א' זו' לסומאה הראשונה וזה דבר שאין לו שחר. דוק וזמנא. ואפשר היה לומר שהוא סבר נמי בדעת הר"ב שנעמא ב' לעומתה הראשונה וחור ונעמא ב' לעומתה השנייה וסובר שצריך להביא קרבן על השומאה ה' והלויב דר"ל דפלגי לקמן בשמנה ד' גבי אשה שילדה ולדות הרבה כו' ואפשר דה"ל דפלגי נמי הכא והא' דוק דלא מוכיח כלל דברי ר"ל ועוד למע לא יפסד המנהי' אליבא דרבנן דהילכתא כוהנייה ועוד מאן יימר דפלגי ר"ל הכא ואפשר לתקן דר"ל:

מסכת כריתות

פרק ב מ"א רל"ו. אומר גר מחוסר כפרה עד שירק עליו את הדם. וכתיב הר"ב ונתה קמא סבר גר כיון שמל ובעל מותר לאכול בקדשים אין קרבן מעכבו אלא מלבוש בקבל. ודבר תימא פירש דאם הקרבן מעכבו מלבוש בקבל פשיטא שאסור לאכול בקדשים. שהרי הוא עדיין נכרי ואינו דומה לממזר או לשאר פסולים שהיא יבא לא נמור. אף על גב שאסור לזכר בקבל מותר בקדשים אבל גר אם אסור לזכר על כרחק מטעם שעדיין לא נקרא גר וא"כ אסור נמי לאכול בקדשים ונ"ל: מ"ב וכו' שנעמא שומאות הרבה. ופי' הר"ב כשנעמא בתוך שבעת ימי שומאחו כו' עד וההא סד"א כי נעמא תרי זמני בשביעי הוה לכו שומאות הרבה. פי' לפירושו שנעמא ואחר כך ביום שביעי שהוא יום חלחלה נעמא עוד פעם ומנה עוד שבעה ימים ואחר ונעמא. קמ"ל דלענין קרבן לא מחייב אלא חדא. דלא תהא זה לטעם ראשון לקרבן. ודבר פשוט שכן הוא כוונת הר"ב ונבחרת דמיר נמי משמע הכי. דקאמר התם

אמר הרמב"ם: פי' הראב"ד והר"ה הדפסנום על"פ כתב יד שהיה ביד בעל מלאכת שלמה וכו'. וההוספות והשנויים שמצאנו בו נגד הנדפסים מכוון היגנוס כחצאי מרובעים. והנוסחאות שנדפסו כבר היגנוס בחצאי עגולים והמציעין יבחר לו את הנוסחא הישרה:

פירוש לרבינו אברהם ב"ר דוד (הראב"ד) ז"ל

וזאת השירה כתב הראב"ד ז"ל קודם התחלת פירושו.

(לאל גומר מלאכות עד אשר לא קראמו ותהיינה (בראות) [ברואות]: אני מפיל התנותי לפניו. להאיר את שתי עיני במראות: בקנין גוף הלבנות התלויות. ופתרונם כמו במדת פלואות: אשר הלפו ועברו הזמנים. ולא ירד אנוש בם לפלאות: ואף כי רש ודל ודך ונקלה. בקן סתום וגוולות להלאות: אשר כי רחמי אל הגדולים איחל עד אשר כתב מכאות [?]: יסובוני חסדיו העצומים. היות מופת לדורות וגם אות: אשר אברהם בנו דוד קראו אלהיו לחשב מחשב למלאות: שלשה הפרקים החזקים. בדיניהם ופשריהם (הראות):

פרק א א חטאת העוף נעשית למטה והטאת בהמה למעלה. פי' חטאת העוף הוטאת למטה מן הסקרא דדרשינן בזמנים פרק קדשי קדשים וכוזה מדם החטאת על קיר המזבח והכשיר בדם ימנה אל יסוד המזבח ימנה משמע (מאליו) מדלג כתיב (מ'א' ה') [מ'א' ה'] וליחיו קיר שהסירים שלו מתמזגין מהליכס ליסוד היו אומר זה קיר ההתחון פי' למטה מהסקרא והיא נעשית על קרן מערבית דרומית כדלסיקן טעמא החס בההוא פירקא לא יסיר עליה שמן ולא יתן עליה לבונה חטאת היא מנחה היא וקרייה רהנגא חטאת כלומר חטאת העוף שהיא הנחה חתמים לומר לך חטאת העוף כמנחה מה מנחה בקרן מערבית דרומית להנכחה אף חטאת העוף בקרן מערבית דרומית והנחה בחטאת העוף ליכא וכי איחשק להזאתה איחשק. ומנחה נופסה מנח לן כדתיב בתורה כהנים ואת תורה המנחה הקרב הוזה בני אהרן לפני ה' יכול במערכו תלמוד לומר אל פני המזבח (ב) [יכול] בדרוש פי' שהכנס היה בדרוש ומקום עלייתו הוא הפנים שלו שכל פנותיו דרך שם תלמוד לומר לפני ה' הא כיצד מניחה בקרן מערבית דרומית ודיו אבל מליקתה בכ"מ בזמנה [כשירים סארי לא קבע מקום למליקתה מיהו לריכס שהיא צמיח] כדי שהיא קרובה למקום הזאתה ומיהו דמה שלא יפזר דם הנפש [לא] שך שמינו בנביתא נבי חטאת העוף הוזה ולא מיהו דמה כשרה ובכזה שיהן למטה מן הסקרא מדם הנפש. וטעמא דמלתא דכתיב בחטאת העוף והיא מדם החטאת מעממה של חטאת דהיינו דם הנפש אבל בעולת העוף כתיב ונמלה דמו כולו וזמנו מיהו דם הנפש ולא מיהו דם העוף פסולת והכי דריש דם בנספח [וכו'] שהרי זמנו בעולה עוף מנה דם (הראש) [הנפש] ולא מנה דם העוף פסולה שנאמר ונמלה דמו דם כולו ונחטאת העוף כתיב וכוזה מדם החטאת מעממה של חטאת דהיינו דם הנפש וכדי דריש ליה בסיפרא (ג) והזאתה של חטאת העוף [ואין] בה קבלת כליו] הינה בלצנע חטאת בהמה אלא בנוף העוף אוחו הראש בנוף ומהו בו לזמנה מן הסקרא בקרן מערבית דרומית מדם הנפש [מדלג כתיב ולקח ונתן בלצנעו כדכתיב בחטאת בהמה דילפינן בה לקיחה לקיחה מויקח משה חיי הדם ויבש בלצנעו מה להלן בכלי אף כאלו בכלי הכא דלא כתיב לקיחה ונתינת אצבע לא בעינן לה] והסירים מתמזגין על היסוד ואם הוזה ולא מנה כשרה שנאמר והכשיר טעמו מיהו ההוא והמלינו במקום אלו הוא והוא מתמזה ליסוד מאליו וכיון שהמזוי עממו אינו מעכב שאם לא הוזה ממנו כלל כשרה [נס] אם מנה דמה בכל מקום במזבח כשרה והכי איחא בזבחים וחטאת בהמה טעונה [קבלת כליו] וזמנו דמיס בלצנעו על ד' קרנות למעלה מן הסקרא דכתיב בחטאת ולקח מדמה בלצנעו ונתן על קרנות מזבח הטולה: עולת העוף נעשה למעלה ועולת בהמה למטה. פי' עולת העוף לא היה בה הזאה אלא מיזוי שהיה הדם מתמזה מאליו מן העוף למזבח ולא היה מהיו וההוא של חטאת היחה בההוא והמזוי היה למעלה מן הסקרא ואיכא חנא דאמר שעל סקרא [נ"א] שעל הקיר] מנחם היה מנחה. והטעם לשיירם דכתיב ומלך את ראשו והקטיר המזבח ונמלה דמו על קיר וכי חטאת על דעתך שאחר שמקטיר מנחה אלא מה הקטירה בראשו של מזבח אף מנחה בראשו של מזבח אלא מה שמקום הקטירה הוא הנזוי וה"ל לומר על גבי המזבח [על] מנחה דהא כתיב ונמלה דמו על קיר המזבח אלא מה הקטירה למעלה אף מנחה למעלה [נ"א] דהיינו עולת המזבח והא קרן] עממו רחוי להקטיר עמו על"י הדחק. ומ"ל למעלה מן הסקרא ולא בעי' של [נ"א] על קיר ולא על] הקרן קסבר על ידי הדחק אף הכובע עממו מקום רחוי [להקטירה] [להקטירה] הוא ועינין מערכה על גבי סוכב [להקטיר] שם] ומליקתה מני היחה על אוחו קרן עממו למעלה מן הסקרא דמדח טעמא נכפי. דכתיב ומלך את ראשו] והקטיר ונמלה והלא אין מקומה של הקטירה בכאן שאחר מנחן כתיב והקטיר אלא לא בזה הקטיר לכאן אלא להקיש אליה מליקתה והמזוי לקבוע עמם מקום למעלה כדלפנין והיא היחה נעשית בקרן דרומית מזרחית [למעלה] כדמפרש טעמא פי' קדשים מפני שהיה נעשית בכותל בית הדשן פי' מקום שנתנין שם הריעה הדשן ודשון מזבח סמימי והמזבח והוא היה במזרחו של כבש כדתיב במסכת תמיד

פרק א א [ב] חטאת העוף פי' החכם (ה) [פי'] המנחה חטאת העוף נעשית למטה וכו' עד אש שינה בזה וכוזה פסל. פי' עשית חטאת העוף היא הזאתה בלכד והיא למען מקום דמים התחתונים ועשית עולת העוף מליקתה והזאתה וסם למעלה מקום דמים העליונים ונעשית אלו אש שינה פסל. ומיהו] לריכס שהיא מליקתה צמיח כדי שהיא קרובה למקום הזאתה ומיהו דמה שלא יפזר דם הנפש וקשיא לן טעם הא דלאמרינן הוזה בכל מקום היחה כשרה למליקתה אלא שזה היה מקומה להזאתה ואם היחה לימח בכל מקום היחה כשרה למליקתה דיעבר אלא לכתחילה זה היה מקומה כדי שלא יפזר דם הנפש אלא לאו שמת מיהו דמליקתה אין קביעות מקום כלל ואפי' לכתחילה ולפזר דם הנפש לא הישיגין ואין קביעות מקום אלא להזאתה בלכד והיא היא שהוקפה להנחת מנחה ששתיין טעונות מזבח אבל למליקת רכסות לא הליך הכתוב מזבח ולפיכך אין לה קביעות מקום ודלאמרינן מליקת בכל מקום במזבח כשרה לאו למימרא שהיא טעונה מזבח אלא רבוחא קמ"ל בטע"ס ששפאה למעלה בעולה העוף כשרה משא"ל בעולת העוף שאם מלקח למטה בחטאת העוף פסולה משום שנאמר ומלך והקטיר. עוד פי' החכם מעממה של חטאת דהיינו דם הנפש והכי דריש לה בסיפרא וקא פסיב ליה לדם הנפש שהוא דם העוף והוא לריך בין בחטאת בין בעולה ואין לה חזיון ליה להאי דרשא דדם הנפש בחטאת העוף (שהוא דם הגוף) כשקרא מעולם ודם הנפש לאו למעוטי דם הראש אימנר דזוכתיה אלא למעוטי דם העור [האבר] ודם התמזגות ומעממה של חטאת לאו הכין אהבדר לן פרושא דקרא פריש החכם אלא לומר שאינה טעונה מורק לקבלה ולא אצבע להזאה ודמיא להא דתנו רבנן כפ' קדשי קדשים והוזה מדם החטאת מנוסה של חטאת הא כיצד אוחו בראש ובגוף ומהו דע"כ לריכסין לפרושי שהיא דנרסיין בנסכת חולין בפרק ראשון אוחו סלקא דעתך והא בזבחים הכי איחוקמא ולא מתמזגין עליה ולא מידי ומיהו שנה הכא דקא ומההיגין עליה ורחיו כפי' הרב רבינו שלמה ז"ל שפי' מתי קאמר דהא אוחו בראש ובגוף משמע שריך לחוהו בצבחים בתיוך כל ידו ולא כפי ליה לחוהו בראש ובגוף ומ"ל הא וכו' וזה הוה' לא הניח דעתינו ממנה פנים חדא מדלג מתמזגין הכי בזבחים ושוד לאורחא דמילתא הכי הוא וללמד שאין שם קבלה ולא אצבע הוא דלחא אכתי לא ידעינן מתי אחמבא דקא מתמה והאמרינן אנפשיין אברא לנו דכתיב חתמהו בשלמא בחטאת שהיא בהזאה לריך שהיא אוחו בראש ובגוף שאם היה אוחו בלחד מהם שמה מכה ההוא היה הראש נשנע מן הגוף ולא היו דרך כבוד ושוד שבראש כשבר על לאו דלא ינדיל אלא [אכל] בעולת העוף שהיא במזוי כיון דקמ"ל דלית ליה לר' אלעזר ברבי שמעון הבדלה בעולת העוף לגמרי דקרא חזין בה גממרא כפולנתא דריש לקיס ור' מני דלמרי דלית ליה לר' אלעזר ברבי שמעון הבדלה לגמרי בעולת העוף וכיון שאין בה הבדלה לגמרי ואין בה הזאה אלא מנחי שהדם מתמזה מאליו למה ליה לזמיר אוחו בראש ובגוף והלא דיו בחתיות אחת מהם כשרי הכרי מעורב עמו והיינו דקא מתמזגין מתי קאמר ותרנינא ה"ק כשהוא אוחו בראש ענף מזה למימרא לריך שיהו מחזורים ודומה במקלח לחיבור חטאת העוף ולעולם אין החתיות בעולה אלא בחי' מהם אצבע דר' אלעזר ברבי שמעון והמזוי מקנ"א הוא לוח ולוח שהרי אחר מעורב בשני ומשפא ליפנין למתי דחסינן מני בסיפרא רבי אלעזר בר' שמעון אומר כמספס חטאת העוף מה חטאת העוף ממנה מזה ומזה אף עולת העוף ממנה מזה ומזה ה"ל אית לן לפרושי מוז ומוז סלקא דעתך והלא

וזאת השירה כתב הראב"ד ז"ל קודם התחלת פירושו. (תהלת) [בראשית] כל רעיון. וראשית כל רשיון. ברוך ה' מציון. אשר לו בשחק עזו וחביון. ולו אין ערך ודמיון. בהסדו יחזיק ימיני מרפיון. ויצילני מכל (חש) [חטאת] ושגיון. כי יעמוד לימין אביון. גם ברכות יעטה מורה צדק בנקיון. וברוך אברם לאל עליון. מאיר עינינו בראיון. במשנת קני התור והיון. יזכה ליום ישועה ועת פדיון. בבוא גואל בניא חזיון. בלבוש צדקה כשריון. אכן מה שקשה עלינו בהניינונו אנהנו משיבין לפניו. ואל ד' יחר בעיניו להסתיר פניו. ולאמום אזניו ולשבווע דברי תלמידיו ובניו. ואשרי תלמיד שלו מורה אדניו. וכן מדת התורה באהבת חכד ונתיבות שלום. וכוף מלחמותיה אהבה ושלום.

ז"ל יום נקד [מ'א' ה'] (ב) כתיב כי אל פני המזבח יכול פי' (ג) כאלו יל הג"ה שם מקודם נ"ס. (ד) כפי' הדפס נגמ' ואל ישר ואלו י"ל ואל יישר. (ה) פי' מעולד הכשרה.

קנים פרק ראשון

ואלא אין שם הגדלה לגמרי והנהיה בחיבורן כאלה הם אלא לומר לך שהיא זה המורה
 בזה דמינו כשהוא ארוח הראש בגוף והא דתקן במחנה מה דם הראש ולא מה
 דם הגוף פסולה היא אוליב דרבין היא דלית לה הגדלה לגמרי בשלם השוף (ובא
 דקאמר) [ובדקאמרי] לה גברייתא תלמודא קראי דעולה דהניא עולה (שם מיהא)
 [אש"פ שמיא] דם הגוף ולא מיהא דם הראש כשרה יוכל מיהא דם הראש ולא מיהא
 דם הגוף ת"ל הוא. נחמה לענין הראשון ועוד פסק החכם בחסות השוף אם היה
 ולא מיהא כשרה ולא מלתא פסיקתא היא אלא פלוגתא דתנאי ואמרי' בנזבחים ובמייילא
 איבא דתני הזה דמה ואיבא דתני מה דמה והביא דתניא אם היה ולא מיהא כשרה
 כמאן דתני הזה דמה. עוד פ"י החכם בשלם השוף דאיבא מ"ד שטל הקרן ממש
 היה ממנה והקרן היה ראוי להקטיר עליו ע"פ הדקא ואנו אין לנו אלא ר"י נחמיה
 ור"י אלעזר בן יעקב דאמרי היא עמיה איבא נעשית אלא בראש של מנחה למה לא
 יהא ראוי להקטיר (כן) [ע"ד כאן] אין לו תימה מי דחקו לזה החכם לומר
 ש"ע דחק היה ראוי (כן) [לדבריו] שפיראשו היתה נעשית ראוי וראוי הוא.
 עוד פירש החכם מליקתה היתה על אותו קרן עמו לכתולה למעלה מן הסיקרא
 דמחד טעמא נפקי דכתיב ומלק והקטיר ונמנה דמו והלא אין מקומה של
 הקטרה בכלן שאחר מכאן. כתיב והקטיר אלא להקים אליבן המליקה והמני
 לקוב להם מקום למעלה [כדפרישית]. וקשיא טובא דקאמר שאין מקומה
 של הקטרה כאלן שאחר מכאן כתיב והלא והלא הקטרה זו לא (היה) [היתה]
 הקטרה זו כי נשתי הקטרה ומדבר ראשונה בהקטרת הראש עולה בהקטרת
 הגוף והקטרת מוראה ונחה ויטוב מפסיק בין שתיבן כמו שפירש בכתוב ובמטנה
 בפרק קדשי קדשים צענין עולה השוף והאמרי' בהקטרה ראשונה וכי תעלה על
 דעתך שמהאחר שמקטיר מנחה לאו למימרא דבהקטרת הגוף הכתוב מדבר
 וממי שא"ל לו לדם הגוף להתנלות שכבר הוקטר אלא לעולם בהקטרת הראש הכתוב
 מדבר וה"ל וכי תעלה על דעתך שמהאחר שמקטיר הראש מנחה דם הגוף וכי מי
 החירו לראש בהקטרה והא ק"ל אם אין דם אין בשר ותני נמי עולה שדמה
 מהיר את בשרה למנחה אלא לעולם אחר המניו היתה הקטרת הראש והא"ל מסיב
 (מוראה ונחה) [הוא] והמוראה] ומשם ואח"כ מקטיר את הגוף והוה שפירש הכתוב
 מקומה של הקטרת הראש והמילה בין מליקה למניו להקים שתייה אליה בראשו
 של מנחה: עוד פ"י החכם ואמר אש"פ שיהיה בית הדשן [אחר שם] ששם
 היו שורפין פסולי קדשים ופסולי קדשים קלים אין לנו לומר שירוק לנש המוראה
 והוא"ל דהא כתיב אל מקום הדשן ומשם דשן הקבוע לו מקום דהיינו תרומת הדשן
 דכתיב טיף אלא המנחה ולא היה נרד החכם לטעם זה שיהי כך המוראה ונחה
 קבוע הכתוב מקום בפירוש ואלל המנחה מפורש בהן כמו שפירש בתרומת הדשן ואף
 הוא היה קשה אלמלא שגדול כחן של כהנים ואם בא להשליטה לאחד משלשה בני
 דשנים שהיו רחוקים משם לא היה יכול אלא במעשה נכסיה ואם היה יכול לא קיים אלא
 המנחה ופסולי קדשים שאינו שורף בלד המנחה אין אנו צריבין לומר מפני שלא
 נחפרש אלא המנחה אף דישון מנחה המנימי והמורה אין פירוש מדברי הורה אלא
 מדברי סופרים שהיה מקומן מקום מוראה ונחה אלא יש לומר כמה דמרחיק פסולי
 ממנחה טיף ירדף נורה דלמא היה לבו נשאר לנו לפרש היה דלאמר רב המן אמר
 רבה בר אבוב ג' בני דשנים היו [הגה"ה-נבחים דף ק"ד] למה לא מנה ד' ומחבו
 ההיא דתרומת הדשן כדדיירו וי"ל דלא חזיב אלא בני דשנים של טרפה (ובא) [ובא]
 לא היו אלא ג'. עוד פ"י החכם החובב היא חובבתו של זב וזכה והזרע בלנות ויולדת
 בלנות ושמיעת קול וביטוי שפחים וטומאת מקדש וקדשו בלנות אבל אשמיטתיה נזיר
 שנטמא ואם (פירוש ישיר) [ישיר עיר] מה שיר דהא שיר (א) [מחור לשיר]
 משנתו היה נעשית למטה וכו' על שם שנה צוה וזכה וזכה וזכה וזכה וזכה וזכה
 חטאת השוף היה הוחתה בלבד והיא למשן מקום דמים החתומים ועשיית עולה
 השוף מליקתה והואחה והם למען מקום דמים העליונים ובעשיות הללו אם
 טייה פסל: בתנאי' סדר הקנים כך הוא החובה וכו'. פ"י דשמע חובות סן ג'
 בקביעה וז' בלנות זב וזכה ומיר שנטמא בקביעה יולדת והמורע ושמיעת קול ובטוי
 שפחים וטומאת מקדש וקדשו בלנות אבל בעשירות מביאין בהמה ולא שוף חוץ מן
 היולדת שמיבה בעשירות-ביהמה ושף כאלה: בתנאי' איבא נדר האומר הרי עלי עולה
 שיש לו לקיים מה שחילא בפסחיו ואני קורא עליו לא יהל דברו ככל הו"א מפיו עשה
 סכל מה שי"א מפיו יש עליו לקיים מה שאין כן כנדבא שניין שאמר הרי זו עולה
 אמירתו לגבוה כמסירתו להדיעו וכל היבא דליתיה צי גוא דרמנא איתיה וכן לשון
 נדבה לשון מתנה ועל זה נקרא שם הגדיב נדיב על שם המנוחין ולא על שם נדריו:
 פיסקא מה בין נדרים לנדבות וכו' מנה הני מיני דתנו רבנן ונראה לו לכפר עליו
 (ר"י) [ר"ע] אומר את שפלו חייב באחריותו ואת שאין עליו חייב באחריותו כדאיתא
 במנחה פ"א: [השאלה שנתעבה בעולה. פ"י חטאת מעטת (בחסות) [בעולה]
 מרובה ויחזו כולן ולא אמרי' נכבשינה (לדידן) [לדידן] דבקדשים (נזיר) [נזיר]
 נזרה משום קבוע. הגה"ה פ"י ד"ש ז"ל בנזבחים דף ג' דילמא אחי למימך ולמיסבנהו
 חד חד כי לא נידי דה"ל קבוע וכמתנה על מתנה ה"ל ויבא למימך ולמימך מדרובה
 פריש]. ולא הלכו בך אחר הרוב ואש"פ דפירשו ופדין אין להם אלא כהמס: בתנאי'
 חטאת שנת... י"ב בחובב. פ"י והוא קן סתומה אין כבר אלא מנין חטאות שחובבה
 לפי שנתמלה אינו יכול להקטיר [לפסול] ולאחר שהקטיר מנין חטאות שחובבה אחי
 (א) ספירוס הוא שנה גנאי' כאן, בא לפי נטפת המל"ש בראש סדורו. אומר

תמיד הניע לראש הוסיף פניו ללפון והלך למורחו של כבש כעשר אמות לזכר את
 הגחלים על גבי הרגלה רחוק מן הכבש ג' פסחים מקום שותפין שם מוראת השוף
 ודשן מנחה המנימי והמורה דכתיב ומלק והקטיר ונמנה דמו וסיבא את מיראיו
 (מעניו) [במניו] והסליך אותה אל המנחה-קדמה אל מקום הדשן מקום הקבוע
 לדשן אחר והיינו תרומת הדשן כדכתיב ושמו אלא המנחה [ומדכתיב הכא קדמה אל
 מקום הדשן ש"מ שמוקם אותה הדשן האומר ולא במנחה אלא מורח המנחה אלא מורח
 של כבש מדכתיב ושמו אלא משמע מיד שמוך לירידתו ומדכתיב] (קדמה דמשמע
 שמוך למנחה מיד וזהו מורחו של כבש שהיה מניו לה בירידתו מיד מדכתיב)
 והסיר והסליך משמע ממקום שמוקם ומונה משם היה משליך המורה לבית הדשן
 שם באמר שהיה (הולך עמה ממקום למקום) [מוליכס צידו לשם] למה בהשלבס יבא
 עד מקום הדשן ממש ויתן בנחת אלא שמה מיכה ממקום מליקתה ומניו דמה משם היה משליך
 המורה לבית הדשן ואיבא מקום הראוי להשליך ממנו לבית הדשן הרי הוא אומר זה קרן
 דרומית מרומית שהיה קרוב משם ואין דבר מסיבא (ובכבש שלת השוף כשרין) [וא"ל כין
 דוואו אלא משמע בירידתו מיד למה מהלך במורחו של כבש כעשר אמות. אשיבן שם
 היה מניח בתחלת הכבש לאלתר לא היה מקום ראוי להסלקת המורה לשם שך שיערו
 הכמים מתוך קלות המורה והנהיה אין כה הכהן מסיבא להשליכה יותר מל"א אמה
 [הגה"ה ג"ב עיין בנזבחים ס"ד] ואלן רחוק יותר מל"ב אמה אפילו יעמוד על הסובב
 הרי הן ל"א אמה ולאכסון ששה אמות שהיה מורה בכבש רחוק מקרן דרומית מרומית
 יותר מל"ב ולכן היה מחקר אל הקרן ז"ל אמות וכשרבו עולת השוף במורח] שהיו
 שם כהנים הרבה שמוקלין ואין זה (הכנה) יכול לעמוד שם היה מולך אותה על
 קרן מערבית דרומית שוף אותו קרן ראוי (להסלקה זו) [להסלקת המורה למקום
 הדשן] על ידי הדחק [שהיו רחוק ל"א אמה שלמות. ונראה בשני שאותן שלשה
 עפחים שהיה מרחיק הדשן מן הכבש כדי שיעמוד הכהן על הסובב בקרן
 מערבית דרומית ויראה מקום הדשן ויובין לשם המורה שם היה מוהים הדשן
 שמוך לכבש ממש גובה הכבש וריחוק הקרן מעבנין אותו מלראות של ולא יוכל
 אלא המורה לשם] ואש"פ שיהיה שם ציה אחר במורחו של כבש כדאיתא
 בנזבחים ובספרא שהיו שורפין שם פסולי קדשי ופסולי קדשים קלים [אש"פ] אין
 לנו לומר שירוק שם המוראה והנהיה (דהא כתיב אל מקום הדשן משמע דשן הקבוע
 למקום וזהו תרומת הדשן דכתיב ביה אלא המנחה) [למי שאותו בית הדשן לא היה
 אלא המנחה ואש"פ היה אלא המנחה אל מקום הדשן משמע דשן הכתוב זו אלא המנחה
 דהיינו תרומת הדשן] אבל פסולי קדשים לא מנינו להם [מקום] קבוע בעזרה שרפיפת
 אלא מערבית וכל חטאת אשר יבא מדמה-וה' בקדש אל תחלל בלש השוף (להמיר) [להמיר]
 [לימוד] על חטאת פסולה שרפיפתה בקדש וה"ל לשאר פסולי קדשים אבל נזקים קבוע
 לא למדנו להם אלא מלמא כתיב ביה אל מקום הדשן [הקדש] ש"מ מקום אחר הוא שאין
 נוערין דשן בעשין כמותן עם דשן שאין נעשין כמותן. ושולת בהמה למסא מן
 הקדש שתי מחטת שן חרבע אחת על קרן מרומית נזבית ואחת על קרן דרומית
 מערבית דכתיב ואת כל דם הפר ישפך אל יסוד המנחה אלא עולה עשויה יסוד
 קרן דרומית מרומית לא הוה ליה יסוד] שהיבד היה מהלך על פני כל הסיפון ועל פניה
 כל המערבית וכל חטאת אמה אמה ובמורה אמה אמה כך היא שניה במסכת פניה
 ומפרש [טעמא] בנזבחים [פרק] איבא מקומן מפני שלא היה אותו קרן בחלקו של שורף
 דכתיב צמימן ואב יטרף וגו' ומתרגמינן צמימן בארעיה שריי שבינה ובאשמיטתיה יתמי
 מדבחה והמתנות של עולה אינן בלכבש אלא במורק עמו היה יורק אחד בלן ואחד כחן
 (דהא לא כתיב אכבש בזה) [דלא כתיב ב' אכבש] ואם שנה צוה וזכה פסל דדרשין בפישרא
 ואם האכל יאכל בשר וזה שלמינו ביום השלישי לא ירע המקריב אותו לא יחשב לו פגול
 יהיה אין לו בשר ירע אלא בשחט חוץ למנו וסוף למקומו מנין ששחט בלילה
 כשך דמה יאל דמה חוץ לקטשים והלן וקטשים והלן והיו"א וקטלו פסולי חוץ את דמה והנימין
 למטה שנתן למעלה והנימין למעלה שנתן למטה [הנימין] בחוץ שנתן בפנים והנימין
 בפנים שנתן בחוץ ופסח והטאת שחטן שלא לשמן ת"ל לא יחשב לו [הגה"ה פ"י
 מיותר לדברא] ולענין שריפה נמי מרבי לכו בהיה פרשהא לא יאכל בלש שרף אין
 לי טעון שריפה אלא הטמא בלבד והנזיר כו' מנין הלן והיו"א וכו' והנימין למעלה
 שנתן למטה והנימין למטה שנתן למעלה ת"ל בפרשת ואחת חזיה נזיר מותר ופרש
 כל הטהר] בלש לא יאכל כי קדש הוא כל שסבלו בקדש טעון שריפה: בתנאי' סדר
 הקטין כך הוא החובה אחד חטאת ואחד עולה נדרים ובנדבות כולן עולות. פ"י החובה
 היא חובתו של זב וזכה [ומיר] ומעטע בלנות [ויולדות] בלנות. ושמיעת קול ובטוי
 שפחים וטומאת מקדש קדשו בלנות] וכולן מביאין ז' פרידין אחד לעולה ואחד לחטאת
 דכתיב קראי וכן מתפרשות חיוו לחטאת ואילו לעולה בליקחת עגלים כשהוא מפרש
 את קנו ויאמר חיוו לחטאת ואילו לעולה ואם טייה מעשיהם פסל. א"ל בעשיית כהן
 קן מתפרשות כשימסוך אחת מן יעשהה חטאת חזרתה כקבעת עולה מלחיה ואם טייה
 ממשיהם אחר שהחיל בהן פסל ופקיה מקראי מתמכה יומא דנבי יולדת כתיב וקחה
 שתי חורים אחד לעולה ואחד לחטאת הרי בליקחת עגלים וגבי זב כתיב ועשה אותם
 ככהן אחד חטאת והאחר עולה הרי עשיית כהן. בנדרים ובנדבות כולן עולות שלא מנינו
 חודה ושלימם מן השוף אלא מן הכהמס כמו שפירש בן ואל מנינו בשוף אלא חטאת
 ועולה וטמא אינה באה בנדר ונדרה הלך פי אחר הרי עלי קן שחיתן עולות ואין קן
 פחותה משתיים [שכן הוא דרך קן נשור להיות שנים דהא גבי קן נשור כתיב אפריכי
 ולי]

נגדו וזאת הכקא וכסקת שבע נשים יש לפרש אותן בלא נמלך הכין והקריבן
 וגם יש לפרש אותן בנגלך והריני מפרש איהן בלא נמלך וכן הוא הפי' [פי'
 פי' פסול הוא לנעלו הראשונים שאינה עולה לו שהרי אינו יודע מה עשו
 מן הגזל שזו אהת אה עולה ופסול אחר כנגדו במקום שנתעבר בו :
 בן כיצד שתי נשים לזו שתי קינין ולזו שתי קינין פרה מזו לזו פסול אה'
 בהליכתו חזר פסול אחר בחזרתו . פי' הרי לזו ארבע כרידין ולזו ארבע כשפרחה
 מזו לזו הרי כאלו חמש כרידין וזו הכין והקריבן בלא הגלכה ועשה מהן ג' חטאות
 וזתי עולות הרי הפסידה בעלת ס' עולה א' שמה אחת מן העולות היא הנכרית שצדק
 מהערכה ולא עלתה לה ואחת מן ג' חטאות היא הריבוי לזו ולזו הכין והקריב
 עולה אחת ואם עשה מהן ג' עולות ושתי חטאות לריכה היא לריבוי חטאת אחת
 שמה אחת מן החטאות היא הנכרית כאשר פירשתי . וכמו כן בעלת הנ' אה הקריב
 לה הכין ג' כרידין ועשה מהן שתי חטאות ועולה אחת עדיין לריכה להביא עולה
 (אחת) (אחרת) ואם עשה שתי עולות וחטאת אחת לריכה להביא חטאת אחת לפי
 שהינה יודעת מה עשה בעלת חמש מן הגזל שלה שהלך אלא אם חטאת אה עולה
 מ"מ ממה ששערה לה שתיים נפסדה אה עשה לה שתי חטאות ועולה אחת נפסדה מן
 החטאות ממה נכסף שאם עשה בעלת חמש (חטאות) מן הגזל הנכרי חטאת הרי יש
 לה ג' חטאות ואם עשה ממנו עולה הרי יש לה שתי חטאות מיהו לא עלתה לה
 שהרי אינה יודעת אה הקריבה חטאת או עולה הרי שנגזל הפורה מזו לזו ומהתורה
 נסתמוה כוסל א' כאן וא' כאן במקום הליכתו . ואם חזר פסול אחר בחזרתו פי'
 (אחד כאן וא' כאן ששחזר הוכיף לגרוע ממנה עוד א' ולא יעלו לה כי אה שתי כרידין
 חטאת ועולה לפי ששקריבו לה אותן הד' אה חזר ויעשה מהן שתי חטאות ושתי
 עולות (נאמר) (הוכיף לגרוע עוד א' כאן וא' כאן בחזרתו שלא יעלו בכל אחד ואחד
 כי אה שתי כרידין חטאת ועולה לפי שכריביו אותן הד' לזו וד' לזו לאחר שחזר
 ועשה מהן שתי חטאות ושתי עולות לזו וכן לזו נאמר] שמה הגזל שלה נשאר
 לשם האחר חזר במקומו הרי יש לנו פסק עכשיו בשתי חטאות (הלל) שמה א' מהן אינו
 שלה ובשתי העולות כמו כן יש לנו זאת הספק ואותו הגזל שהקריבו לשם לא עלה
 לה שאינה יודעת מה הקריבוהו אה חטאת אה עולה ושמה אחת מן החטאות שעשה
 הוא הנכרי ואותו שהלך לשם עשאוהו עולה הרי יש לה ג' עולות וחטאת א' והיא
 לריכה חטאת אחת או שמה א' מן העולות היא הנכרית ואותה שהלך לשם עשאוהו
 חטאת הרי יש לה ג' חטאות ועולה אחת והיא לריכה לעולה אחת נמלל ששחזרתו
 פסל ממנה שתיים ואילו לא חזר (וכרת) והקריבה עולה שלש אה (שלה) לא הפסידה
 אלא אחת וכסם שחזרתה הפסידה שתיים לנקוט שחזרה מן הפסידה שתיים ממקום
 שיאם שאינו נשאר לשם והקריבתן בעלת ה' לחמתן לא הפסידה צעירותה אלא
 כרידה אחת ממין השמים אה השמים עולות לריכה עולה א' מאוס ספק הנכרי ומן
 החטאות נפסדה ואם השמים חטאות לריכה חטאת א' ומן העולות נפסדה וכשיו שחזר
 ממנה ואין לה אלא שתי חטאות ושתי עולות הרי ספק הנכרי פסול בחטאות ובעולות
 וריכה חטאת ועולה הרי שנגזל הפורה וחזר פסול שתיים בהליכתו א' כאן וא' כאן
 ובחזרתו שתיים אחרות א' כאן וא' כאן פרה וחזר ופרח וחזר לא הפסיד כלום שא"ל
 משרבות אין פחות משתיים פי' אע"פ שפרח וחזר ופרח וחזר שתי פעמים שהיה לנו למד
 שמה או יש שתי גזלות נכריות בכל א' וא' ושמה הן החטאות או הן העולות וריכה להביא
 הכל כבתחלה אע"פ קן לא הפסידה כלום כפריחה וחזרה שיהי שא"ל יהיו מעורבות
 ודאי ג"ל והקריב הכין ד' חטאות וד' עולות שיש לנו בהן הספק שאמרנו שמה אותן
 ד' שיעשו חטאות של זו הן ואותן ד' עולות של זו הן וזו לריכה חטאות וזו עולות
 א"ל איפכה אהי אה לריכות להביא כבתחלה מבקב אפי"ן אין צדק פחות מנ' קינים לשם
 שהן יכולות להסתפק ביניהם ויבואו שני קינים בשחוק ויחזרו א' חטאות הראשונות
 היו שני וד' עולות היו שלך הדיני לריכה שני עולות ואה שני חטאות אלו השתי חטאות
 שלך והשתי עולות שני א"ל איפכה א' ואם יקשה וכו' . [הגה"ה] ששמה דמסתחא זו מיירי
 לפרוש שנתפרש ואילו בלא נמלך והנזכר האחרת מיירי בנמלך שיש לנו לומר
 שאינו יכול להקריב מהן אלא ד' כרידין שתי חטאות ושתי עולות וד' כרידין
 אחרות לא יקריבו לא חטאות ולא עולות שאם צא להקריב חטאות שמה הן בנות
 זוגן של חטאות הראשונות ואין ראיות אלא לעלוה ואם צא להקריב עולות שמה
 הן בנות זוגן של עולות הראשונות ואין אלו ראיות לעולות הרי שאין ראוי להקריב
 מהן אלא ד' כרידין ממה נכסף ואותן ארבע עולות לא עלו להן לשם חובה לפי שאינן
 יודעות של מי הם אע"פ כן אין צדק פחות משני קינין שעלו להן לחובתן לפי שהן
 יכולות להסתפק ביניהם ויבואו שתי קינין בשחוק ויחזרו אה הראשונות היו שני אלו
 יהיו שלך א"ל איפכה (הכא נמי) וע"י שיתוף ותנאי השתי קינין יעלו להם לחובתן .
 ואם יקשה המקשה איך אמרה המשנה שלא הפסידה כלום כפריחה וחזרה שיהי הרי
 הפסידו שאלו בתחלה היו יכולות להסתפק ולהביא קן א' ולהתנות ועכשיו לריכות
 שתי קינין בשחוק ודאי כן הוא מ"מ דרך המשנה כך הוא שלא פתחה בהקנתן עד
 שהפסידו הכל וכך תראה למשה כמו כן שצאה עד סוף כל הכסף ואח"כ אמרה התקנה :
 ג' לזו א' ולזו ב' ולזו ג' ולזו ד' ולזו ה' ולזו ו' ולזו ז' פרה מן הראשונה לב' לז'
 ג' לז' לז' לז' לז' פי' שפרח מן הראשונה לשתיים ומן השנייה לשתיים ומן הג' לז'
 וכן כולן ואח"כ חזר לכולן עד שחזר לראשונה ואיכא לומר אהו שפרח מן הראשונה
 אה סתמוה אל ואם יקשה הבקשה פי' שנסוף כדעור . לשמים

בהם הכל למיתה הם עומדים ואין לחוש עליו עד שיחפרם זה השם משכנגדו [ואיני]
 שמת אחד מהם שכבר עבר ובטל מן העולם ואין לחוש עוד לכונן יקח זוג לפני לז'
 שלא הופסד והרי הוא כבר יכולה מהמי זו ואז"ל זו קתי . פרה לבין הקרבות פי'
 לב' קינין שחומות העומדות ליקרב פסול ופסול (אחר) כנגדו שהגזל הפורה פסול ופסול
 אחר כנגדו (מיהו) [פי'] הגזל הפורה מתקומו זה למקומו זה כלומר מקינין שחומות
 של אשה זו פסול להקריבו מחלם במקום שהלך לשם ופסול גזל אחד כנגדו במקום
 שיאם משם . נמצאת קן אחת פסולה כפריחה אחת : ג' כיצד שתי נשים לזו שתי קינין
 ולזו שתי קינין פרה מזו לזו פסול א' בהליכתו פי' פסול גזל אה' כנגדו במקום שיאם
 משם והכי גם הוא פסול במקום שהלך לשם נמצאת קן אחת פסולה בהליכתו חזר פירוש
 למקום שיאם משם מספק נאמר שמה אחר הרי פסול גזל אה' כנגדו בחזרתו חזן
 ממנו הוא עגמו שפסול הרי קן האחרת פסולה נמצאו בהליכה וחזרה שתי קינין פסולות
 וזתי קינין כשרות עוד אלו מוסיפים לפרש לזו שתי קינין ולזו שתי קינין שח' כרידיים
 ארבע לזו וארבע לזו פרה מזו לזו הרי ג' כרידיים במקום שיאם משם והמשה כרידיים
 במקום שהלך לשם והוא מעורב צדק ואינו ידוע הרי הכין בלא מהמלכה ומקריב מהמשה
 כרידיים אלו שתי חטאות ושתי עולות והגזל ההמשי פסול ואינו יכול להקריבו לא
 לחטאת ולא לעולה לפי שאנו אומרים מספק שנגזל הפורה קרב בכלל ד' כרידין אלו
 ואין ידוע אה קרב חטאת או עולה באה הפורה נעשה חטאת הרי הקריב
 משיקר הקינין שתי עולות וחטאת אחת והתפרש זה הגזל ההמשי לעולה לפי שהוא משיקר
 שהוא משיקר הקינין ואם שפרח נעשה עולה הרי הקריב משיקר הקינין ב'
 חטאות ועולה אחת ונתפרש זה הגזל ההמשי לעולה לפי שהוא משיקר הקינין
 והן מתפרשות בעשית הכהן ולפי שאין אנו יודעים פירושו של גזל ההמשי
 זה המשורר אה חטאת אה עולה לפיכך פסול להקריבה הרי פירשנו היקר הוא
 פסול במקום שהלך לשם ויש לנו לפרש היקר הוא פסול אחר כנגדו במקום שיאם משם
 וכבר ידענו כי במקום שיאם משם נשארנו ג' כרידין הרי הכין בלא מהמלכה ומקריב
 מנ' כרידיים אלו שתיים מהן א' לחטאת ואחד לעולה והגזל א' פסול ואינו יכול
 להקריבו לפי שאין אנו יודעים אה הפורה הוא כן זוגו של זה נעשה לחטאת במקום
 שהלך לשם ונתפרש זה לצלם מבגדו או אה (כוא) נעשה עולה ונתפרש זה לחטאת
 מכנגדו נמצא שהוא מפורש ואין אנו יודעים פירושו לפיכך פסול להקריבה נמצא גזול
 הפורה ממנו הוא או אחר מחבריו פסול במקום שהלך לשם ופסול אחר כנגדו במקום
 שיאם משם הרי קן אחת פסולה בהליכתו : חזר פסול אחר בחזרתו נמצא ד' כרידין
 כהן וד' כרידין קאן ומספק נאמר זה שחזר לא אה שפרח הרי שיש לכל אה'
 ואה' (אחת) משתי נשים אלו ג' גזלות משיקר קינין וגזל אחד פורה אלוהי הכין
 בלא מהמלכה ומקריב מארבעה כרידין אלו שתיים מהן אחת לחטאת ואחת לעולה וזו
 אינו יכול להקריב משם כי השלישי משיקר הקין נתפרש (מכנגד) כן זוגו שהוא הגזל
 שפרח ממנה והוא מפורש ואין אנו יודעים פירושו לפיכך אין הכין יכול לחשוק מהן
 עוד ולהקריב וכדן אהם זו כך דין חברתה נמצא לכל א' ואה' קן אחד פסולה וקן
 אחד כשרה נמצאו להשמיים שתי כשרות ושתיים פסולות והכלל מטעם ששתיים שאין
 הפורחים מפרשין מה שנגזל עד שיקריב משיקר הקינין עד כדי שלא ישאר אלא מה
 שכנגד הכורחין ומבם ואיך הפורחין מפרשין מה שנגזל זה הוא דרך משנתנו : שוב
 פרה וחזר ופרח וחזר אפי' כל היום כולו לא הפסיד כלום שאין יכול להיות יותר פחות
 משתי קינין כשרות לכולן שאפי' הן מעורבות בתחלה ובנוסות כולן למקום אחד אין
 פחות משתיים ודבר זה מתברר ממה שפירשנו בפ' ראשון חובה שהערכה זו צדק שתיים
 לזו ושתיים לזו מחלם כבר ומהנה פסול ושם פירשנוהו ואין אנו לריכות לחזור עליו :
 ג' בראי' לזו אחת לזו שתיים לזו שלש לזו ארבע לזו חמש לזו שש לזו שבע לזו שתיים לזו הראשונה
 כ' וחזר . פי' חזר לז' פריחה מן הצביעות לשתי חובות לז' לז' לז' לז' לז' לז' לז' לז'
 פסול א' בהליכתו וא' בחזרתו פי' ומספק נאמר זה שחזר לא זה הוא שפרח נמצא
 לכל האמצעות פסק שני גזלות שלא משיקר הקינין אחד משל משה סימנה שפרח
 לה ואחד משל מעלה ממנה שחזר לה וכנגד ילא ממנה שני גזלות אחת לשל
 מעלה הימנה שפרח הימנה וא' לשל משה הימנה שחזרה הימנה זה הוא הספק לכל
 האמצעות חזן מן הראשונה והצביעות לפי שהראשונה אין לחסם הימנה והצביעות אין
 למעלה הימנה לפיכך אי אפשר שיאם לשם יותר מגזל א' שלא משיקר הקינין וכבר פי'
 במשנתנו למעלה שהגזל הפורה וחזר פסול אחד בהליכתו כנגדו והוא עגמו פסול או
 אחד מחבריו במקומו הרי קן אחת פסולה כאן וקן א' פסולה כאן בהליכה וחזרה
 לפיכך האמצעות שיש להן שתי פריחות ושתי חזרות פריחה וחזרה משל משה הימנה
 ופריחה וחזרה משל מעלה ממנה נמצאו בכל א' ואה' מהן שתי קינין פסולות מפני שיש
 פורחים המעורבין בכל אחת ואחת אבל הראשונה והצביעות שאין להם אלא פריחה וחזרה
 (אחת) אין להם לכל אחת ואחת מהן אלא פורה אחת לפיכך אין להם לכל אחת ואחת
 מהן אלא קן אחד פסולה וזו היא ששתיים הראשונה והצביעות אין להם כלום לפי שהראשונה
 קן אחד בלבד היא שהיה לה וקן אחד הפסידה השנייה שתיים היו לה ושתיים הפסידה
 לפי שהיא מן האמצעות הנ' יש לה אחת והפסידה שתיים הרביעית יש לה שתיים
 והפסידה שתיים החמישית יש לה שלש והפסידה שתיים הששית יש לה ד' והפסידה ב'
 השביעית יש לה שש ולא הפסידה אלא קן אחד לפי שאין למעלה הימנה כמו שפי'
 ועוד אנו מוסיפין לפרש הראשונה אין לה כלום של הגזל שפרח הימנה לשל הראשונה
 כימנה

שימנה אין אנו יודעים אם קרב בכלל הקרבות לחטאת וכגונו [נתפרש] הנשאר
 פשיקא כקן לעולה או אם קרב לעולה וכגונו נתפרש זה לחטאת כרי ים
 כאן גזל אה' מפרש ואין אנו יודעים פירושו לסיק כל הן פקולה להקדשה
 וכן הכינה אין לה כלום לפי ששני גזלות פירו ממה אחד לשל מלה הימנה
 להומר לשליטה ואחד לשל ממה הימנה כלומר לראשונה ואפ"ם שאותו שפרס
 לשל ממה הימנה לא הוקרב נזרי' פורח לשל ממה [איו] [אפ"ן] פורח לשל מעלה
 ושבו כהן אה' שאינו קרב בקרב כשם שזה מפרש כגונו קר זה מפרש כגונו ואילו
 קרבו שנים חטאת נתפרשו שנים השארים לעולה או אילו קרבו לעולה נתפרשו אלו
 לחטאת כי המחנה מכל מה שהיה לה הוקרב משם אחד ונתפרש המחנה האה' כמדו
 ולפי שאין אנו יודעים הכי' אם לחטאת אם לעולה לפיכך פולין להקדשה הם ושירובין
 כרי גם השנים אין לה כלום. השליטה ים לה אה' שאע"פ שהוקרבו שני גזלות
 שפרח הימנה אחת לשלמעלה ואחת לשלמטה עדיין לא נתפרש מה ששאר לה עד
 שהקריב [עד] [קן] אחת חיה העלה והחיה עולה ומכאן ואילך נתפרשו שני גזלות
 השארים לה מעיקר הקין אם הפורחים הימנה נעשו חטאת נתפרשו אלו לעולה ואם
 הפורחים נעשו עולה נתפרשו אלו לחטאת כרי הם מפורחים ואין אנו יודעים פי' לפי
 אינה יכולה למשך מהן עוד ולהקריב כרי שהקדשה זו בהאלכה קן א' והפסדה שתי
 קין וכן אנו אומרים בכל אחת ואחת מן האמנויות ששני גזלות הפורחים ממנה
 א' לשל מעלה ואחת לשל ממה הפסידו ים שני קין אבל השביעות שלא פורחים ממנה
 א' גזל א' לשל ממה הימנה שהיא השנית לפיכך לא הפסידה אלא קן אחת והיא
 מקרבת שם קין ומכאן ואילך אינה יכולה להקריב [לשקריב] שמה הפורה נעשה חטאת ונתפרש
 קן וזו לעולה או שמה נעשה עולה ונתפרש זה לחטאת כל זה הענין הולך על הדרך
 שאמרנו למעלה שאין הפורחים מן הקין מפרשין מה שנגזל אלא א"כ לא נשתיר
 מעיקר הקין אלא מה שנגזל [דגה"ה] פי' ואילו שיק' לומר נספלו אלא מה שנגזל
 שהרי זה לא מדי אלא אם ים יחר מה שנגזל נספלו גם יחר קן מראה לע"ד
 לטוס רהיטא ונמנו] ואם נשתיר יחר ממה שנגזל [אין מפרשין מעיקר
 שקין עד כדי שלא ישר אלא מה שנגזל] ומשם ואילך הפורחים מפרשים מה שנגזל
 ונפסלו שנגזל הן ושירובין ואילו יכול למשך מהן עוד ולהקריב ומה שהקריב כבר
 פשיקא הקין כשהוא בא להקריב מקריב חיו חטאת וחיו עולה זה הוא הכלל לשעם
 מהתנו ויהא מתחבר ממה שני' למעלה בהקרא [פרח] וחור פוסל אחד בהליכתו ואחד
 בחורו. פי' פריחה וחור שניה ונכופו שנים פורחים לכל אחת ואחת מן האמנויות
 כרי' ש' פורחים לכל אחת ואחת ולגזלות על הגזולין נוספו א' אחד כרי שנים
 פורחים לאחת מן השנים העומדות על הגזולין והיא השביעה ולשניה מן העומדות על
 הגזולין והיא הג' ים לה ג' פורחים בין פריחה ראשונה וב' לפיכך הפסידה עשבו
 הכל כי פריחה וחור שנים זו אט מפרשין אחת מן הג' עד ה' ומן השביעה עד
 הג' להסיף לכן הפסד שני על הפסדן הראשון אבל הראשונה והשניה כבר הפסידו
 הכל מפרחה וחור הראשונה ואין יכולות עוד להפסיד כלום לפי' אין לכן זכר בכלן
 ואם באנו לפרש פריחה וחור שנים זו ענין פריחה וחור הראשונה שהיא מן הראשונה
 ועד השביעה כרי טקף עליו ספק גדול שמה כל הראשונה כחה לשביעה או לשנית
 או לכל אחת ואחת ובין שהקריב גזל אחד להחטאת נתפרש השני לעולה ואינו יכול
 עוד להקריב עולה לפי שזה השני מעורב בזה ואינו מכירו נמלא שאין לנדוה שבהן
 אלא חטאת אחת ועולה א' ובחטבה עליו כל מהתנו הוא אין עליו לפרסה כלשון
 האחרון אלא כלשון הראשון והוא שחור ופרח קן הג' לדי' נה' ל' וזו' נמלאו הג'
 וה' שומדות על הגזולין שאין למטה מו ואין למעלה מו וטקף להם פורח א' לכל א'
 וא' מהן לפיכך הן מפסידות קן אחד לכל אחת ואחת מהן בהפסד ג' מהן מן
 ההפסד הראשון כי כל הפורה פוסל קן אחד כמו שאמרנו למעלה והאמנויות
 כל אחת מפסדת ג' קנים בהפסד שני הוין מן ההפסד הראשון כרי שהפסידו
 כל אחת ואחת ד' קין מפסי ד' פורחים שיש לכל אחת [ואחת] מהן בין
 פריחה ראשונה לשניה והן מפרשין מה שנגזל ומפסידין ד' קין לכל אחת
 כמו שבפריחה ראשונה הפסידו לכל אחת שנים פורחים שתי קנים והשביעה
 שאין לה נשתי הפריחה אלא שנים פורחים כל הפסידה בשתי הפריחות אלא שתי קין
 נמלאו הג' והד' אין להם כלום החמישית ים לה אחת הששית ים לה שתי הג' ים לה
 השם ומדרך הפירוש שפירשתי למעלה יתברר גם זה ואין [אט] דריבין להאריך עוד:
 פרגני' חור פוסל אחד בהליכתו ואחד בחיירתו פי' זו פריחה וחור השלישית ואנו
 מפרשין אותה מן החמישית עד ה' להפסיד אותן הפסד שלישי ואנו גורעים השלישית
 והרביעית שבהן הפסידו הכל מפרחה וחור שניה ונכופו שפרחה וחור ש' השלישית
 שנים פורחים לכל אחת ואחת על הדרך שפירשנו למעלה והם ששה פורחים בין ג'
 הפסידות ומפסידות שם קין לפיכך אין להם כלום חוץ מן ה' וה' דין הוא שלא
 הפסיד עשבו [כלום] בפרחה וחור השלישית שבהן אין למעלה הימנה ומה שלמטה
 הימנה אינו קרב שבהן אין להם כלום ואע"פ שלמעלה עשו אה' שאינו קרב בקרב
 נזירה היא שגזרו פורח לשלמטה הימנה אה' פורח לשלמעלה הימנה כשם שזה
 שפרש כגונו קר זה מפרש כגונו אבל כאן בשביעה אין לגזור עשבו כלום שבהן
 למטה הימנה אין קרב ולמעלה הימנה אין כלום [ואין מי שפי' לה בשביעה שהן]
 לפיכך בדין היה שלא הפסיד עשבו כלום אלא הוסיפו עליה נזירה חדשה וזו
 פריחה וחור השלישית אה' ראשונה ושניה דלא חמרת לא הפסידו לשליטה כלום אפי'

למימר

לשניה נשאר בשניה ואחד מן השניה פרח לשליטה וכן טקף פוסל אחד בהליכתו יא'
 בחורו הראשונה והשניה אין להם כלום השלישית ים לה אחת הד' ים לה שתיים
 החמישית ים לה ג' הששית ים לה ד' השביעית ים לה (ה) כל זה הולך על
 הדרך שפי' למעלה שבפריחה וחורו פוסל ששם כהן ושנים כהן משום ספק נפרי
 שמה אחד מן החטאות הוא או שמה אחד מן העולות ומאמר שהפורה כשאר שם
 ואחר חור חתויו הלך באמנויות שבהן ים בהן ספק שתי נכרות שבהן השניה
 נכנס לה בהליכה א' מן הראשונה ובחורו אחד מן השלישית ומאמר אותן שמים
 שנגזלו לה נשאר לה ושמים משלה יאלו לראשונה ולג' וכן בכל האמנויות וכל ספק
 שתי נכרות פוסלות ד' שתי חטאות ושתי עולות [שלא עלו לבעליהן] כרי הראשונה והשניה
 אין להן כלום והשביעה לא [הפסדה] [נכנס לה] אלא נכרי [אחד] ואחד יא' מהתנו וסי' נכרי
 א' הוא אינו פוסל אלא שנים כרי זו' לא הפסידה אלא קן א' פרח וחור כשם שנים
 מן הראשונה לשניה ומן השניה לשליטה וכן בולן וחור פוסל א' בהליכתו וא' בחורו
 השלישית והד' אין להם כלום השלישית ים לה אחת הששית ים לה שתיים השביעית
 ים לה השם פרח וחור פעם שלישית חור ופוסל א' בהליכתו ואחד בחורו החמישית
 והששית אין להם כלום הו' ים לה ד' ים אומרים הו' לא הפסידה כלום פי' [החמישית
 והששית אין להם כלום] כמו שאמרנו שבפריחה וחורו ראשונה הפסידה שתי קין משום
 ספק שתי פרידין נכרות כך בכל פריחה וחורו [השפסיד] [שתי קינין משום ספק
 שתי פרידות נכרות הרי לג' פריחות וחורו שיש ספק שם פרידין נכרות] [הפסידו]
 [הפסידה הששית] שם קינין שם חטאות ושם עולות ומה שאמרנו השלישית ים לה אחת הד'
 שהים [הו' שש] [כו'] ים בו שנים פנים א' נמלק ואחד בהשני נמלק שמה לא נמלק הכהן
 והקריבן לשליטה נעלה א' ולרביעית שמים ונה' ג' וכו' אבל בנמלק נאמר לו אם בא
 להקריב של שליטה חטאת יקריב לה הכל ולא נעלה לה אלא קן אחד ואם בא להקריב
 של ד' חטאת יקריב לה הכל ולא נעלה לה אלא שמים וכן לכל א' מהן שיבא להקריב
 קרבנותיה חטאת [למאמר לו הכל ולא נעלה לה אלא שמי] אלא שמה שאמרנו
 בהשנתנו זה שיבא להקריב קרבנותיה חטאת] אבל אחר שהקריב לאחת חטאת אם בא
 להקריב לשניה ובא לימלק נאמר לו לא הקריב אלא כפי מה שראוי לה. זה י"ג דביאך
 יכול להקריב אפי' אחד דאם ראשון מקריבו [עולה] [למעלה] נאמר שמה בן וזו של זה
 קריבה לאחרי [לעולה] [למעלה] וממילא נקבע זה לחטאת ועשבו פירש שמה הקריב לשליטה
 ולחמישית ובא להקריב לרביעית נאמר לו לא הקריב לה אלא [דגה"ה] ראיתי מקשה
 ח' ולחמישית דאפילו פריחה אחת לא תוכל להקריב דאם מקריבו למעלה נאמר שמה
 בן וזו של זה קרב למעלה בכלל אותן שהקריבו השלישית והחמישית והוא מהן של
 בעלת קן אחד ואין בו אלא עולה אחת ולא שמים. ע"כ. נראה עיקר י"א דמוקי י"א שלא
 נמלק דנמלק אי הפסד לאוקמא כדלקמן בלי' ובשלמה אם היינו מפרשים שבפריחה
 שניה לא פרח כלום מן הראשונה ולא מן השניה אלא מן השלישית לרביעית וכו' הוה
 יחלא שכבר בן וזה ששאר במקומה ודאי לא נקרב אהנה כרי ז' פירש שבפריחה
 וחורו שניה שפרח מן הראשונה ע"כ קשה לי להבין דבריו אלה וזריבין י' טוין. ע"כ.
 שתי קינין ואותן לא עלה לה מפי ספק שתי נכרות שמה מן החטאות או שמה מן
 העולות והשתי קינין חרות לא יקריב כל שצוין להכלו לה שתי פרידין א' אלא כה'
 ואחד אלא החמישית ובמה נשארנו להם והקריבו והיא אינה יודעת מה הקריבו
 עשבו כשהבא להקריב אלו שתי קינין שפרח שלה ויש בהן שתי פרידין משלה וספק
 שתי נכרות מה העשה מהן אם הבא לעשותן חטאות נאמר ומהאן אותן שלש שפסלו
 לשם נעשו חטאות ואילו השתים שלה ששם [בכלן ששם] בנות וזגן אותן רחיות עוד
 אלא לעלות ואם בא לעשותן עולות נמי נאמר ואיפכל שאותן שלה שהכלו אלא שליטה
 וחמישית נעשו עולות ואילו השתים ששם בנות וזגן אותן רחיות עוד לעלות אלא
 להכחות הלך לא יקריב אותן כלל כרי שהרביעית הפסידה הכל בהקריבה שליטה
 והחמישית ואם בקרבה הג' לנדם חטאת הד' הקריב ג' חטאות וז' עולות ולא יעלו
 לה י"א קן אחת בלבד והקן הד' לא תקריבו כלל מפני שהפסידה שלה שהכלה אלא
 השלישית והקריבו והיא אינה יודעת מה [היא] ואם לא נמלק והקריב הכל עלה לה
 שתי קינין וה"ם שמה נהפרכה בזה אחת מן הפסדות בחטאת לא יקריב כלל וימותו
 בולן ואם עבר והקריב הכל עלו לה כדאמרין לקמן פ"ג חטאת לזו ועולה לזו עשה
 בולן למעלה מהלך כבר ומחנה פסול וברי חטאת ועולה שנתערבה בחטאת ימותו ואם
 לא נמלק והקריב המחנה כבר דקסבר בלי' הגא' בעלי חיים איין נדחין והכי מוקי
 לה בנזחים פ' כל הזבחים שנתערבו ויש אומרים השביעה לא הפסידה כלום דודאי
 שנית לזריה להביא שם קינין ואין לה הפסד אם שביעה היא נפסדת עמה כהנא
 ולא הפסידה כלום בפריחה וחורו שליטה מפני שיכולה להשתתף עם השגות
 [והשגות] ויכולה לפסוד את עמה בנ' פרידין מן הג' קינין י"א עלו לה [שבפריחה
 וחורו שליטה] והשנית הניח שש שבהן הפסידה הכל כרי י"א פרידין וישבה מהן
 שש חטאות ושם עולות ויתנו זרייה וזרייה וזרייה הפסידה א' א' מן חטאות שששית
 שלך היו כרי א' את זרייה א' א' ג' חטאות ואילו ג' חטאות יסיו שלי והג' חטאות
 אחרות והשם עולות יסיו שלך ואם הג' עולות שששית שלך היו כרי א' את זרייה
 אלא ג' עולות וכו' אלו יסיו שלי והשאר יסיו הכל שלך וא"ל שמה אותן הנכרות שנתערבו
 בשביעה לא היו משל שנית אלא מכל החמישית וא"ל ביה"ק יכולה להחנות עמה א"כ
 כרי הששית אינה זרייה כלום שצוין שלא יאלו משל שנית לשביעה אלא משל חמישית
 כרי שלא ים בשנית משל שביעה כלום אלא [כלום] עברו החמישית שמה כה' בשנית

כלל

כלום אי"כ אייתרו לנו של ששית ומלוא אייתרו [הגה"ה עיין לקמן ב"ב] ש"מ שברו
לחמית וז"ל אינה זריכה כלום שכרי אין בה ספק נכריה ואינה זריכה ככרה כלל
כ"כ שיכולה ליתן חלקה לנשיעת אלא ודאי אי מספקין לנו הכי מספקין נכו כדאמרן
לעיל ש"מ אינה זריכה ע"כ תנאי אלא לאו ג' חסאות ושם עלות או ג' עלות ושם
חסאות וז"ל יעלו לה ג' אחרות נמלא שכו' לא הפסידה בפריחה וזמרה שלישית אבל
ששית ודאי הפסידה בפריחה וזמרה שמה לא יהיה זריכה אלא ח' פרידן ועכשיו
היא זריכה (ט) [י"ב פרידן] ולא פני בתנאי עם החמישית ויש לנו לפרש הכעס של ים
אומרים למה לא אמרה בפריחה וזמרה שמה שבשיעית לא הפסידה כלום ע"כ שיתוף
והנאי וי"ל כנו שאמרנו למעלה שהמתין עד סוף כל ההפסד והח"כ אמר התקנה.
ועי"ל פעם אחר לפי שכל זמן שיש לנשיע כלום הרי היא עומדת כנגד השניעית
וימנעת פריחה מלהקריב תחלה לפי שכשתקריב היא תחלה הפסידה ממנה הרבה והוא
כאשר פירשנו למעלה להנ"ל [קמ"א] שם י"ג לנשיע שתי קנין זכו' י"ג לה חמש השניעית
[הקריבה השבע שלה ועלו לה חמש הרי] בשביל ספק שתי פרידן שהקריבה משל
ששית הששית אינה יכולה להקריב כי אם ד' קנין ואיחה לא עלו לה כלום משום ספק
ד' פרידן נכריות שיש בהן שמה התפלות הם או העולות הנכר אינה יכולה להקריב
תחלה (אלא ע"כ פ"י) ואם יוכל הנורא לנשיע להקריב תחלה נמלאה הו' הפסדה
שתי קנין שלא הקריב אותן כלל משום ספק שתי פרידן שלה שקריב בתוך של ששית
כמו שהבטנו למעלה והותן חמש שהקריב לא עלו לה אלא ג' מפני שתי הפסדות
שמה (הפסד) לא וכל לומר נכריה וזמרה שמה לא הפסידה שכרי אלא הפסד שהפסידה
הרב: אם הקריבה הששית תחלה הואיל ויש זריכה שתי קנין שאינה יכולה להקריב
כלל ולאותן שתי קנין לא יועיל לה שיתוף כי היאך חוכל להזנות על מה שלא הקריבה
והכל אינה יכולה לומר אם הרשעונים שלך הלו עלי שכרי הרשעונים לא קרבו כלל אבל
בפריחה וזמרה שלישית הואיל ואין לנשיע כלום ודאי השניעית תקריב בלא מהלוקת
ואח"כ תביא ג' פרידן עם הששית ותתנה וננון זה טופסין על מדה שדום שיתוהו
להקריב תחלה שמה הששית ותקריב הרי לא עלו לה כלום מפני ספק שם
פרידן נכריות שמה והפסידה א"כ השניעית מלהקריב שלשה קנין מפני ספק ג' פרידן
של שניעית שקרבה בתוך שלה והפסידה את החמישית כמו כן שלשה קנין שאין ראוי
להקריבין כלל ועכשיו מה יועילו לה הקדמת קרבותיה שכרי אינה יכולה להסתפק
ולהתנות שאין לה עם מי תתנה לא עם החמישית ולא עם שניעית שכרי י"ג לכן שם
קנים שלא הקריבו כלל [הגה"ה פ"י] שם קנים להחמישית ושם לנשיעית כמו שדקדק
בלשון י"ל] והוא אותן שלה שהלכו אלן בנותן שלא הקריבו הם הלכו ע"כ ודאי
זריכה היא לרביא שם הקנין ככתחלה וזכו עמנו של ים אומרים וברוך חכם הרזים
ואם פרח מן המזאת לכוון הרי כוון ימותו פ"י שאינו ראוי להקריב אפי' אחד מהן
כלומר אלו שאמרנו ים שיריים לפסלותן האי כדמייה והוא כדמייה [הוא בשלל פרח
לכין המזאת אבל אם פרח לכין המזאת וימותו כוון] והוא ככהן הכל לימחק אבל אם
לא נמחק והקריב הכל הכשרות כולם [עולות לה] כמו שפ"י למעלה. וכל זה הפסד
והראשון נעמיד אותן בפ"ד ככהן הכל לימחק ואפשר שיהיו כוון בשלל לימחק הן מזה
שהארו לנשיעית שהגזול שפרח פוסל א' כדליכנה שזה אינו [אלא] שהקריב או כוון
ואלו לא ימחק היינו אומרים לו שלא יקריב את החמישית כלל שאינו ראוי לה לחסות
גל ועולה שמה השתי חסאות שהקריב וזה החמישי ואחד מן העולות הן שלה ואם
בא להקריבה חסאת הרי אינה ראויה לחסות ואם בא להקריבה עולה נאמר שמה השתי
עולות ואחת מן החסאות שהקריב וזה החמישי הן שלה והרי זה אינו ראוי לעולה הרי
החמישי לא יקריבו כלל וכן א' מן השתי קנין עמנו שהקריב לא עלתה לה מפני ספק
הנול (הנכרי) שבהן הוא מספקת בהשפלות ונשלות נמלא שהגזול שפרח כדליכנה
פוסל שתיים עמו נזקוק שיהיה א"כ שהאמה המשה פוסל אחד כדליכנה אינו כוון
בשלל נמחק והקריב את ימנעת אבל כיון שכל שני הפסדים הם מדברים בשלל לימחק
חוץ מזה לא היה יכול לחלק ונס וזו המיעוט עממה משכחת לה לענין הקרבה הקנין
שנולך ראוי ליקרב חוץ מן החמישי אבל לענין איסורי ידי חובתן לא וכיון דלענין
הקרבת הקנין משכחת לה בשלל לימחק לא היה לו לחלק והעמיד אותן ככהן המלך:
הגה"ה א"י ים לומר שלא דבר על וזו המיעוט ולא חלק בה כלל חדע לך שלא תמלאה:

למימר הכי בראשונה ופיה לפי נזרו שחפסיד עוד קן אחת בפריחה וזמרה ג'
שם שבראשונה [ובששית] הפסידה בכל אחת קן אחת נמלאה מפסדה עכשיו ג' קנין חו
היא ששיתו השניעית ים לה ארבע ויש אומרים השניעית לא הפסידה כלום פירוש
קסברי יש אומרים פורח לשלמסס אפו לשלמלה נזריין [אלא] פריחה שלישית אפו
ראשונה וששית לא נזריין וזו אחת יכול לומר דים אומרים לית לנו נזירה כלל ששם
כן אף החמישית לא הפסידה הכל ועוד דברי לא פליגי ים אומרים שכלו בני
לעיל הלך את לן למימר דים אומרים פורח לשלמסס אפו פורח לשלמלה נזרי
[אלא] פריחה שלישית אפו ראשונה וששית לא נזרי וזו עמנו כנשיעית דבשם וכמו.
ואם פרח מן המזאת לכוון הרי כוון ימותו פשוט היא ואידי דלחולל בשפסד נמר
כולה בהפסד: ד קן סתומה וכן מפורשת פריחה מן הסתומה למפורשת. פי' והעשרנה
הסתומה ולא הוכרה בתוך המפורשים. [ואלו היו המפורשים] ידועים היה מתברר
הפסדו שמתוך ויטו מחזירין ארוזו למקומו ומזוך שהסתום לית מתברר גם המפורשים
אין ידועין והו' לאו עולם והסתם שנתערבו וימותו וימותו גם הסתום עממן ויקח וזו
לפי חזר או שפרח מן המפורשות לראשון לסתומה ואין המפורש ידוע אם חסאת
ואם עולה היה הרי כוון ימותו: ד חסאת מבלן ועולה מבלן וסתומה בלמנע פרח
מן האמנע לנדרין אחד חייך ואחד חייך לא הפסיד כלום אלא יאמר זה שכלך אלא
חסאת חסאת זה שכלך אלא עולה עולה חזר לנאנע [האמנעים ימותו]. פי' אחד
מחלק ואחד מחלק ואין נכריין הו' זהו חסאת ועולה שנתערבו וימותו והאמנעים
והנדרין עומדין במקומן אלו יקריבו חסאת ואלו יקריבו עולות חזר עוד ופרח אחד
חייך ואחד חייך ר"ל בפירוח מהמזאת לכוון או שפרח מן האמנע לנדרין כשהאמנעים
גם הם מפורשים לחסאת ולעולה ופרחו לנדרין אחד חייך ואחד חייך הרי כוון
ימותו שאני אומר חסאת חסאת פריחה לזר עולה ועולה פריחה לזר חסאת וכו"ל חסאת
ועולה שנתערבו וימותו וקמ"ל דלא מדמי' ליה לנשיע מדורות ולפניהם שתי קדרות או
שתי קופות ולפניהם שני שאין אומר אומר תרומה להך תרומה כלה וחולין להך
חולין כלה וכן שני נזורים אחד של [תמן ואחד של] מזה עמי וזה אחד דקוק
ואחד שאינו דקוק דכדכחוהו תלין לקולא כמו שפירשם לכל אחד עמנו במקומו והכא
תלין לחומרא דהו' ליה ספקא דאורייתא ובקדשים דחמירי ודי לנו פעם זה
למשניות לפרש מאי קמ"ל ואין לנו זריכה לפעמים שפ"י כו החכם: פתגמי' אין
מביאין תורים כנגד בני יונה וכו' בן עזאי אומר הולכין אחר הראשון. מפתחא ל'י
אע"ג דמסקינן לה פלוגתייהו מקראי בספרא עיקר פלוגתייהו בשלל קא מפליגי
דהרייהו את לכו הולכין אחר הראשון מיהו רבנן הולכין אחר ראשון [שבדין] וכן הדק
חסאת קודמת לעולה בכל מקום כדתייהו והקריב את אשר לחסות ראשונה מזה חלמוד
[ומר] וכו' עד זה בנה אב שיהו כל הגזלות קודמות לעולות כגזלות עממן וכן עמי
אומר הולכין אחר הראשון שנמנעה וכין שהקדים בשמייתו עולה לחסאת יכיל יביא
הפסדת ממין עולה וקרא [פי] אחת לנמי שאין מין אחד כנגד מין אחר מר דריש ליה
כשעמי [ומר דריש ליה כשעמי] ומדקיימי האשם שהיאם ולא קריה שהפריחה
דקדתי בני מלורע עמי ים לנו לומר דעו כחן לא פליגי אלא לאמר הקריבה אבל
לאחר הפריחה הולכין בכל [מוטב] שתכפול עולה שהיא באה דבנה וממלי שיהי
קרבות הפחתה ולא תכפול בהשאת שאינה אלא חובה וממלאה שאינה מזה ואינה
קרבה: פתגמי' האשה שהביאה חסאתה ומתה וכו' משתפרא דכולה מסכת מתניא לה
בנשים ולא בנשים מפני שפעות קנין דומה לפעוה פתחי נדה והלכות קנין ודה הן
כן עמי תורה ואידי דפעוה פתחי נדה מתניא לה באשה הנא נמי קנין באשה
שפעוה מזויה ועוד דבאששים לא מתכחי ליה חיובי קנין אלא על התפ"א [א] או
בננע שפירא ליה להמירא באשה בלשון כבוד ושכח שכן ילדות וזנה דזינה נמי שבה
הוא לה כדקתי ר' חייא כסם שהשאר יפה לשיעך שכן דומים יפה לאשם ותנא משום
ר' מאיר כל אשה שדמייה מרובין בנייה מרובין: סליק פקא

[א] וגם דמשכחת לה בנז מ"מ זיכה הוא גנאי לאשם שלא בא רק ש"י תלי ופי'
דנמיכ"ס כפי' המשניות למסכת זבים פ"א מ"ב.

חסאת שנתערבה עולה ועולה בחסאת אפי' אחד כריבוה וימותו כוון חנא חזר פסלות
כל תערובת שאינו פוסל אלא כנגד תערובתו מיסו זה לפי הפסלות שזו חו לפי הפסלות שזו חו לפי הפסלות שזו חו
אומרים השניעית לא הפסידה כלום פי' לא הפסידה בפריחה וזמרה שלישית וזי שישלם להסתפק עם הששית ותביא הששית חשע פרידן והשניעית שלשם ויעשו מהן שם
חסאות ושם עלות ויתנו ותאמר השניעית אם אותן שלש חסאות נכריות ששית שלך היו הרי אי את זריכה אלא ג' עלות וששית אלו יהיו עלי וכל השאר שלך. ואם שלשם
עולות ששית היו שלך הרי אי את זריכה אלא שלש חסאות והג' עלות אלו יהיו עלי וכל השאר שלך. וא"כ שמה אותן הנכריות שנתערבו בשניעית לא היו משל ששית
שלא משל חמישית עברו לנשיעית וא"כ היאך יכולה להסתנות עמה ויש לומר דמכל מקום יכולה להסתנות עמה שהרי אין בששית אלא ספק ג' נכריות של שלשה חסאות שמה
שנתברו בחזרתן משל שניעית בששית ויאלו משל ששית ג' אחרות החמישית וכיון שאין בה אלא ג' נכריות הרי שאינה זריכה אלא ג' חסאות וג' עלות והרי היא יכולה לתת
ג' חסאות ונ' עלות מאלו העולות לששית ואין כן מיהוה הלכה בשניעית לא הפסידה כלום כדפרישתי. [הגה"ה פ"י] לא הפסידה אלא ח' חסאות ונ' עלות והרי היא יכולה לתת
יותר והששית הפסידה פרידה א' בפריחה וזמרה שלישית יותר על השתי פרידות שהיתה מפסדת בפריחה וזמרה שמה מלבד ההפסד שכנגד הנכריות שפרחו ואחרו להם].
אבל הששית ודאי הפסידה פרידה אחת בפריחה וזמרה שלישית וכן היה יכול לומר כמו כן בפריחה וזמרה שמה שלא הפסידה השניעית כלום והששית הפסידה שתי
פרידן לפי שהששית תביא שם פרידן והשניעית שתיים והכל יעלה לנשיעית בהפסדה אבל המתין עד סוף כל הפסדן והח"כ אמר תקנתן כמו שפ"י למעלה. יש
דקדק ולומר שכוון נמי כמו כן יכולה להפסד בקנין שפקותן כמו שיתברר כוון וזו שחייבת להביא קן תביא פרידה א' וזו שחייבת שתי קנין תביא שתי פרידן וכן כוון
יעלו לכוון י"ב קנין חזי ספקי סהם כ"ד קנין [הגה"ה פ"י] שכל ההפסד שבפריחה וזמרה שלישית הוי כ"ד קנין: שהרי כוון אין להם כלום חוץ מן הו' שיש לה
ר' והתנה כל אחת ואחת ותאמר אם יאלתי מידי חסאות תחלה יהיה חלק חסאתי שכלאו להכריתו הנריכות להו' וא"כ שלא יאלו כוון ידי חובתו בך כי בחסאת בודאי יאלו

קנים פרק שני

ידי כ"ד פריק"י"ב טעמות ו"ב טעמות ויתנו הכריתות לחטאות תלם בחטאות והכריתות
לעולות תלם בעולות אלא שאין התקנה זאת נכונה שחטאו וזו אף קמה עד שיביאו
כולן את קריבן ובמה פעמים שידומן לחטים או יודמן לבצב ומלאו משהות את קריבן
לפיכך לא פתח לפי בחקקה זו וחולתי התקנה זו לא תוכל אחת מהן לנאת ידי חובתה
בקרי ספיקה עם שיתוף חבתה עד שיביאו בין שתייהן שיעור כל חובת המזונה וחתן
המזונה תשלם למועפת ואז תפטר המועפת עם המזונה שאם לא יביאו כשיער כל
המזונה לא תוכל להחנות ולתת משלה למועפת כי איך חתן קריבנותיה לחברתה כל
זמן שהיא לריכה להן אפסר דח"ק ס"ל שאם תבא השביעית ליתמך כאן בתקנתה לא
תפחה לה בחקתה שיהיו ותנאי מפי שזו הפסדה מועט וזו הפסדה מזונה ושמה
ההטהו וזו את קנה. א"כ כיון דלאו מתחסיפין כולן משתכרות ועכשיו שמתחסיפות
הטעיה והשביעית השטית מפסדת ג' פריקין ויותר שהרי לריכה תשע הולך ים לחוש
אם נפתח להם בחקתה שיהיו שמה ימותו כולן וזו את וזו ומלאו משהות את קריבן וים
אומרים אז חיים נכר וכחותה היא למתן חתן שמה של ים אומרים לשי עינת
דעתו. וכל זה הפרק מתחלתו ועד כאן בשלם נמלך הכתן והקריבן לכולן שיאילו בדרך
הטעיה במשחיתו אבל אם בא ליתמך לאמר לו שלא יקריב מכולן אלא קן אחד בלבד
הפאת ועולה אבל אם בא להקריב יותר לאמר לו שלא יקריב לא חטאת ולא עולה
לא משל א' ולא משל שתיים כי אם על דרך הטעיה במשחיתו בפרק ראשון לזו א' ולזו
שתיים ולזו ג' ולזו ד' וכו' המועט כקר והבא נמי כיון שיוכל לסיפק בכל א' וא'
מפירה לראונה ואלך שיש כנס אורו שכן של ראונה כשעשה הכתן קן א' חטאת
ועולה היא קן לעשות עד חטאת שמה היא בת זונה של חטאת לראונה וכן של בעלת
קן א' ושתי הטאות בקן א' ליכא וכן כשיבא להקריב עולה. הלכך לא משכחת לה אלא
בזה נמלך. עוד יש לומר כי אפי' קן אחד אין ראוי להקריב מהן מפי שאינה ראוייה
לקרב בלב [הגה"ה ז"ע] והרי היא ממה שפיטו במשחיתו פרה מניין החמות לניין
הרי כולן ימותו וכבר כתבתי מזה [הגה"ה ז"ע] צחורה מפורשת היבב: והפסקא
לראונה כמו קן שאמרנו שגבול הפירה פסול ופסול אחר כנגדו וכו' לא משכחת לה
אלא בזה נמלך והקריב למקום שהלך השירה שכן המוש פריקין ג' חטאות וכו' עולות
או חטאת ולא לא פסול למקום שהלך אלא אחר כנגדו כמו שפירשנו למעלה אבל אם
יבא ליתמך לאמר לו שלא יקריב כי אם ב' קריב שתי חטאות ושתי עולות וההמשי לא
יקריבו כלל שמה. בן זונה הוא לחטאת א' שהקריב ולא יעשו חטאת כי שמה אומה
העולה שהקריב כגד אומה חטאת משל חבתה היתה וזו הפיריה היתה ראוייה
להקריב חתיתה לעולה ואם יבא לעשותה עולה לאמר לו שמה בת זוג היא לעולה א'
שהקריב חתולה וזו אינה ראוייה לעולה אנה שלא יוכל להקריב כי היא חרבה פריקין לו
ולא תלם הוא בן ידי חובתה כי אם מפר אחד בלבד חטאת ועולה אבל בקרן שפיריה לא
יאה. שמה החטאת היתה נכריה על העולה ומלאו הגבול הפירה פסול שנים זולתו
במקום הניכחו. שנה שאלו שהיו פסקות אינן אלא כשלא נמלך והקריב מכלן ואיך
עד סוף הפרק כולו בנמלך ובשאר פרק שלישי ב"ד בנמלך אפיקא קמה קריב הלא
חטאת שלא חלק בפ"ב כי אם בחזון מימרות שדבר בפרק ראשון בחובתה וחובה
שנתערבו זו בזו או זו או א' לא וכו' אלא באלו המימרות שנסרק שני לא חלק
בזה ש"מ דבלא נמלך איירי בה ומשנתנו על הוא סודרה. בפרק ראשון דברה המטה
בכל חובתה של זו שנתערבה בכל חובתה של זו שיהו או מועטת המזונה ובפ"ב
דברה המטה בגבול א' מחובתה של זו שנתערבה בחובתה של זו כמה יפסל כהן ודברה
כהן בלא נמלך מפי זו הפסקא הטעיה א' לזו ונ' לזו ונ' לזו וכו' עד ל' לזו כי
בכריתו וחזרה שלישיית ריכה משהנה מן החובה כולה של זו שנתערבה בכל החובות
של זו בלא נמלך אבל בנמלך קן דינה משהנה כמו שפירשתי כי היא אומה מטה
עמה שאמרנו למעלה א' לזו ונ' לזו כי המועט כשר ולפיכך דברה כהן בלא נמלך
שאין דין שיהיו שני חזרות גדול שחלשיות הפסדו כשלישיית וזו
חזר לדבר לנמלך ואמר שאם פרה א' מן החמות לכולן הרי כולן ימותו כלומר עד
כאן דברנו בחזון שיש שירים לפסולתן אבל המלא חערובת אחר ששביב גבול אחד
לכדו שיתערב בכמה קנין כולן ימותו וזה בודאי אינו אלא בנמלך שאם לא נמלך
הקריב הכל כולן עלו לה חזן מן המטה כדאמרין לקמן פ"ג חטאת לזו עולה לזו
שזו כולן למעלה ממהם כשר וממהם פסול והרי חטאת ועולה שנתערבה ימותו כולם
ואם לא נמלך והקריב הוי ממהם שהי קצבר היא חטאת שיש חיים נדחים
והרי מוקף לה בחובתה פרק כל החובות שנתערבו ובקונטרס א' פירשתי שהתי
פסקות הטעיות בנמלך היבב. [הגה"ה הראשונה דלעיל]

הוכררה לזו חטאת ואילו עולה ואם פרה קן המפורשת ראשון כמו קן בפירוחו
תכלולו ונתערב ולא הוכר לזו הוכר לזו מן פרה הלך ימותו: ד חטאת מכלן ועולה
מכלן ושומה בחטאת פרה מן החטאת לנדרין אחד איך וא' איך לא הפסידה כלום
אלא לאמר זה שהלך אלא הפאת חטאת וזה שהלך אלא עולה עולה פי' ויקריב אלו
למש בעליהן שהם [ואלו להם בעליהן פתח] ופסוקה היא. חזר לחטאת האומרים
ימותו ואלו יקריבו חטאת ואלו יקריבו עולה חזר או שפרח מן החטאת לנדרין הרי
כולן ימותו פי' חזר לחטאת חזר הקן לחטאת אפי' חזר לנדרין חזר חזרו
שניהם או משני נדרים חטאת לחומרם ולאמר שמה משני נדרים בלא והרי הן חטאת
ועולה שנתערבה ואפי' שראינו אחד שחזר מלד א' והבאר לא ראינו אם מלאו נד
עלמו נתערב עמו או מלד אחר ואין אלו יודעין מספר הגולות שפיקא לחומרם חזר
או שפרח ממנו לנדרין פי' חזר לנדר אחד ואין אנו יודעים לאיזה נד או שחזר לשני
לנדר כולן ימותו וראוי לומר לחטאת חטאתין דלפי' שבו למקום אחד לנדר לא
לאמר ממקום שראינו שבה יראונו בזה השני דראינו הראשון מליה נד בזה ולא
ראינו השני מליה נד בזה (פי') ופיקא קמ"ל שאלו שיש גולות מזובות בלד אחד
כאן שלא היינו יודעים מספרם לא לאמר שחזרו לנדר אחד ואין אנו יודעים לאיזה נד ודאי
לאורו נד המזונה חזרו אלא הספק בשניהם וראוי נמי לשמיעין אפי' שרוב גולות נדר
אחד וחזר הקן לחטאת ולא נדע מליה נד חזר או שמה משניהם לא לאמר כיון שיש
רוב גולות בזה הנה כל דפריש מזובות פריש ומשם בלא אחרו נד חטאת יקריבו
חטאות ואם עולות יקריבו עולות לנדר חטאות קדשים [אמרין] אוליין שר
רובא דליד מ"ם נדמה משום קבוע והרי יאחז בנבחים פי' כל הנבחים שנתערבו:
אין מביאין תורים כנגד בני זונה ולא בני זונה כנגד תורין כנגד האשה שהביאה חטאתה תור
ועולתה בן זונה תכסול והביאה עולתה חזר. עולתה חזר וחטאתה בן זונה תכסול ותביא
עולתה בן זונה בן עולי אומר הולכין אחר הראשון. פי' אין מביאין תורים כנגד בני זונה
וכו' דכתיב שתי חורים או שני בני זונה אחד לעולה ואחד לחטאת אלא לא תור וכן יונה אחד
לעולה ואחד לחטאת: האשה שהביאה חטאתה תור כו' קצנה חטאת היא השיקר
ודרשין בספרא א' לעולה ואחד לחטאת וכבר מבאין אמרו האשה שהביאה חטאתה
(כו') [תור] ועולתה בן זונה תכסול ועולתה חזר כלומר א' לחטאת וכבר ממין
החטאת תהא כל הכפרה בין שהיא ראשונה בין שהיא אחרונה: בן עולי אומר כו'
(קצנה) הראשון הוא השיקר בכל מקום כדאמרין בצרכות כל הקודם לפיכך הוא קודם
לצרכו וכו' שהקדים הכתוב ביולדת עולה לחטאת לומר לך אפי' עולה אף היא קודמת
היא קצנה לה בחזונו השין להביא ממה חטאתה לכך הקדמה הכתוב ולא להקדימה
להלך אף הביאה עולתה חטאתה חזר חטאתה בן זונה תכסול ותביא חטאתה
חזר והיא הביאה קצנה הכא לא שהקריבה אלא אפי' אם הפירשה לכיון שאפרשתה
לאיקריב קאי ומיחייבה עליה לאקריב וקבעה לה וכן בני מזורע דלפיני תנאי דמר
סבר אפי' קבע עליה בעשירות ומ"ם חטאת קבעה ליה ומ"ם כפרים קבעה ליה וקמי
דכפרתה לחדה קבעה ליה דתנן במשנה נגשים מזורע עמי שהפריש קריבו והעשיר
הכל הולך אחר החטאת דברי ר' שמעון ר' יהודה אומר הכל הולך אחר אשם ר'
אלעזר בן יעקב אומר הכל הולך אחר כפרים ודוקא בנדיחות לקרנן בעימה א"כ
לאקריבתי אפי' דאפסי' בהקריבו קבע ליה אלא אי אפרשתי וסמכא בן עולי נמי מהי'
דבר שאינו ראוי להקריבה לא קבע ליה כדנהגו בנדיחות פ' בחרתה הפירשה כשנה וסמכא
אם ראה יביא בדמיה שף ותנן נמי במס' נגשים ומייתקין ליה במס' נדה שני מזורעין
שנתערבו קריבן זה בזה וקרב קריבן של אחד מהם ומת אחד מהם זו שאלה וכו'
ואמר להם יחזבו כל נכסי' לאחד ויביאו קרנן עמי אומה כי הפירש קריבו ואינו ראוי
להקריבו לא קבע ליה בעשירות והאי דקמי' לה בלשון ולא קמי' במזורע וזו שהיא
חטאת חזר כו' רבותא קמ"ל דלפי' דשולח קדמה הכא ביולדת מש"כ בלא
מקומה קמה תנא קמא (שאל) ליתך אחר חטאת ועוד דעמאל דבן עולי נמי מהי'
קרא נפקא כדפירשתי: האשה שהביאה חטאתה ומהה יביאו יורשין עולתה [עולתה]
ומתה לא יביאו יורשים את חטאתה פירוש שאפי' שחטאתה זו אינה (בלש) לכפרה אלא
להכזיר אינה בלש אלא מיתה ואין היורשין מפרישין אותה כלל שאין מפרישין חטלה
[לאבדו] ואם הפירשתי מהיים אין מקריבין אותה אבל בעולה פליגי רב ושמואל ור'
ותנן ודים לקיים במס' קדושין דמר סבר שאם הפירשתי מהיים יביאו יורשין סבר
קדמה מהיים אבל לא הפירשתי מהיים אינן חייבים להביאה אפי' שירשו נכסים מ"ם
מגלה האצורה בחורה לאו כשפר דמיא ואפי' שהיתה חייבת בה נכסים [עכשו]
שמה [יורשין] נכסים שזרין ומר סבר אפי' שלא הפירשתי מהיים [לא מחייב יורש
נכסיה] [יורשין נכסיה חייבין] להביאה לאחר מיתה ואין היורשין מפרישין אותה כלל שאין מפרישין חטלה
דמיוס האצורה בחורה כשפר דמיא וכו' דהוה מלי למתני בזכר כגון זו או מזורע
אלא מהום דלוליה פרקין מתי ליה בלשון כדפירשתי ופרקין דלעיל נמי מתני לה בלשון
דקדמי בין משם א' בין משני שמות [יבנה ולדה]:

פליקא קן סתומה ושמונה אשר היתה בארץ חתומה.
[נחוב אורח שבילה לא ידעה אנוש גם מפני כל נעלמה.
ורואיה בסו הוברי שחקים אשר רואים ואין יודעין מאומה.
והולכיה בהולכין בעלטה קירובית בבין כוכב ותמה.
האירני אלהי מבדודו העירני כנעור מהנומה.

(8) המוקפים נמקף בכ" מלא' מ"א י"א ה"ג"א ח"כ

הקנינו עלי תרלי חוק יחידתי בחיל ברזל חומה.
 הבינו דברו החמורה במשנת קן תלויה על בלי מה.
 קראתיה דרשיתה למול כל ושמתיה כמו פרוו ארסה.
 תהלותי לאל יוצרי ורועי אשר נתן בקרבי און ועצמה.
 יתנני תשורתו וישרו. יחלק לי בתורה גם בתכמה.

פרק ג א ברא בכהן ממך אצל בכהן שאינו ממך א' לוי ואחת לוי ששים לוי
 וחסים לוי שלם לוי ושלם לוי עשה כולן למעלה או כולן למטה מחנה כשר
 ומחנה פסול חייין למעלה ומטה את שלמעלה מחנה כשר ומחנה פסול את
 שלמטה מחנה כשר ומחנה פסול ככר פי' שאלו הפרקים הראשונים בכהן ככל לומר
 וזאת לו אלו תקריב ואלו ימותו ואמרין בפרק ראשון בזהוה שנתערבו זו בזו א'
 לוי וא' לוי דמחנה כשר להקריב אחת למעלה וא' למטה ומחנה פסול להקריב בכהן
 נמך אצל בכהן (שאינו) [למך] נמך (וממך) ונתערבה חובה זו בזו אחת לוי וא' לוי עשה
 כולן וכו' (אצל בכהן שאינו נמך ועשה מדעתו) מחנה כשר ומחנה פסול וכל זה
 בקיין פתומות והן מתפרשות בעשיית הכהן וכולה פסוקה היא שפולות שנעשה למטה
 פסולות והסאות שנגשו למעלה פסולות וכו' הדך אין דקין משתנה מן ככל לומר
 שכוון כי אמרו למעלה (בזמן) כששתיהן שוח מחנה ראון ליקרב ומחנה אין ראון
 ליקרב ואותו המחנה עלמו קריב לעשות חייין למעלה וחייין למטה ואם שינה הפסול מן
 מיהו לענין פסול הכהנים מתחבתן יש ביניהן הפרש שאם יבא לומר ולאמר לו שיקריב
 מחנה חייין למעלה וחייין למטה עדיין לא נספרה א' מן מכלום מפני שאין את
 יודעים אותה המחלה אם על זו (כן) או על זו ושמה הן לאחת מהן ומן הספק שיהיה
 יחידות כל כפרתן אלא א"כ יבואו לעשות ויחזו בניהם (ואז) יספרו במחנה אצל בלא
 נמך ועשה כולן או למטה או למטה ואם לאו חייין למעלה או חייין למטה וכל זה
 הם מני פסולות מהחייין אם עשאן [כולן למטה נספרו כולן מן החסאות אם עשאן]
 למעלה נספרו כולן מן הפולות ולחיי הנספד אין שיהיו ותלוי מועיל ואם עשאן חייין
 למטה וחייין למטה שיהיו ותלוי מועיל לכן ויספרו במחנה: **ב אר'** לוי ושחים לוי או
 ג' לוי או עשר לוי או מחנה לוי עשה כולן למעלה או כולן למטה מחנה כשר ומחנה פסול זו
 פסוקה היא שאין לך כל קן וקן שהומה שאין בה הפאה ועולה וההפאה ששאה למעלה
 והעולה ששאה למטה שיהיה פסולות ואם עשה שיהיה למעלה העולה כשרה וההפאה פסולה
 ואם עשה למטה הוא אישכא ואם לא לומר לאמר לוי שלם יקריב אלא שיעור חובה המועטת
 שבה כדאמרן לטיל בפרק ראשון: חייין למעלה וחייין למטה המרובה כשר פי' שאם
 יש לוי קן א' ולוי שחים כרי הן שש פרידין ועשה מהן שלם למעלה ונ' למטה או
 אשכר שלם נעשית קן אחד חיה למעלה וחיה למטה שלם נאמר שכל השלימות של
 אשכר א' וכל החסאות של (אשה) א' שהרי יש לאחת שאין לה אלא ב' פרידין הלבך
 ע"כ קן של אשה א' נעשית חיה למטה וחיה למעלה הרי אחרו הקן שהוא כשר
 נאחרו שתי קיני שנעשו (קן) [א] למעלה (וקן) [ב] למטה (וקן) מחנה כשר
 פסול נאמר זו הקן לאשה זו וזו (הקן היתה) לאשה זו והפסידה עולתה [וזה מחסותה]
 הרי שתי קיני כשרות כשיעור חובה המרובה והאחת פסולה וכן תוכל לומר אפי'
 בא' ומאה שנתערבו ועשאן חייין למעלה וחייין למטה שלושם כל מה שזו יתירה על
 זו יהיה כשר שאותן ודאי של אשה א' הן והאחר חייין כשר וחייין פסול הלבך שיעור
 המרובה המועטת שהיא כספק פסולות [ויבוא בשיחוף] ויהיו ומה שאמרנו ששיעור
 המרובה כשר דוקא כגון שהביאנו בעירוב ואמרה אלו לחובתי אלא אם הפרישתה כן כל
 ובני עמיה ואמרה אלו לחובתי וזו לחובתי אפי' באשכר א' אם כהעברו ועשאן חייין למעלה
 וחייין למטה מחנה כשר ומחנה פסול שמה עשה כל הקן למעלה וכל הקן למטה וכל קן יש
 בה חסות ועולה כמו שפירשנו בפרק ראשון: זה הכלל כל מקום שאהה יכול לחלק
 את הקיני ולא יהיו משל אשה א' בין למעלה בין למטה מחנה כשר ומחנה פסול וכל
 מקום שאי אפשר יכול לחלק את הקיני עד שהיו משל אשה אחת בין למעלה בין למטה
 המרובה כשר. זה הכלל לא בא להוסיף אלא לפרש ולעשות סימן לדבר שכל מקום שהוכל
 לחלק את הקיני ביניהם הוא כשרה שלם הנספד לומר: שיהיו שם משל אשה אחת
 למטה ולמעלה אלא שהוכל ליהן כל העלויים לאחת וכל החסותם לאחת ועשאן
 חייין למעלה וחייין למטה והיינו בזמן ששתיהן שוח כה"ג מחנה כשר ומחנה פסול
 כאשר אמרו אצל כל מקום שאין אהה יכול לחלק הקיני ביניהם כשהו עד שתספיק
 לומר שיש לאשה אחת למטה ולמעלה כגון שהיא יתירה על זו ועשאן חייין למעלה
 וחייין למטה המרובה כשר והריני מוסיף על הכלל ועל הפרש כמה שאמר למעלה אם
 זו יתירה על זו עשה כולן למטה או למעלה מחנה כשר ומחנה פסול לא תימא דדוקא
 שעשה כולן למעלה או למטה אלא אפי' כשעשה רובן למעלה או למטה נמי משכחת לה
 והוא כגון שעשאן זוגות למטה והמקום המועט הוא שיעור חובה של אשה המועטת
 או פחות משיעור המועטת אצל אם לא עשאן זוגות (וזוגות) למעלה ולמטה ועשה רוב
 למעלה או למטה א"כ שלם חיה קן א' כשרה יתירה על מחנה של הפסולות ומה שאמרנו
 כמו כן כשעשה חייין למטה וחייין למעלה המרובה כשר לא תימא דוקא שעשאן חייין
 אלא אפי' רוב למעלה או למטה והמקום המועט לא עשה בה אלא פרידה א' והותרת שיש לוי על
 זו או אינה אלא קן א' כמו כן שיעור המרובה כשר ואם חסיה היוותרת יותר
 מקן א' לא יהיה שיעור המרובה כשר אלא קן אחד כשרה חיה יתירה על מחנה פסולות ויש
 למטה כי זה הכלל וכל מקום דרישא בא לרבות את הדך שפי' למחנה כשר
 ומחנה פסול שא"כ נעשו כולן למעלה או למטה אלא רובן למעלה על המחנה של אשה המועטת
 ושחים אין שוח בקינין היאך אי קרם כן כל מקום שאהה יכול לחלק את הקינין והלא לטון חלק
 בכל מקום (שאהה יכול לחלק את הקינין) אינו אלא לשון מרובה כדתיירא

הכלל כל מקום שאהה יכול לחלק את הקינין שפי' זה הכלל לאחיו מאי בלאשן
 סוף ואמר (כתי) [הריני מוסיף על הכלל ועל הפרש] כי מה שאמר למעלה אם זו יתירה
 על זו ועשה כולן למעלה או כולן למטה מחנה כשר ומחנה פסול לא תימא דוקא
 כשעשה כולן למעלה או למטה אלא כשעשה רובן למעלה או למטה נמי משכחת לה
 ולפי דעתנו אין זה הכלל וכל מקום דרישא עומד על משנה זו כשעשה כולן למעלה או
 למטה כי העינין גלי וידוע ויסורש ואינו קריב כלל ופי' אחר גם כשעשה רובן למעלה
 או רובן למטה הרבה דרכים יש בדבר ולא כל המקומות שיהיו אצל הכללות שהייין
 במשכחתו על חייין למעלה וחייין למטה נעשו וזה הכלל וכל מקום דרישא עומד על
 משנה ראשונה שפ' זה אחת לוי ואחת לוי ששים לוי ושהים לוי וכו' עד חייין למעלה
 וחייין למטה וזה בפרט האריך הלשון ופי' אח של מעלה מחנה כשר ומחנה פסול וזה
 שלמטה מחנה כשר ומחנה פסול (וכאן) בזה הכלל קרי הלשון ואמר מחנה כשר ומחנה
 פסול) והכל אחד הוא זה הכלל וכל מקום דרישא עומד על משנה שיהי אחת לוי ושהים
 לוי וג' לוי ועשר לוי וכו' עד חייין למעלה וחייין למטה המרובה כשר ועולה כל
 הכללות שייין כשעשה חייין למעלה וחייין למטה וכן אף כל בא מן הכלל כמו הכלל
 ומתוך פירושו שאלו עתידים לפרש יתבאר זה יספד גם במשנת באשכר שאמרנו הרי עלי
 קן כשאלך זכר קשה (לפי) [לנו] פי' החכם בפי' נדבש שאמר אפי' שהיא יכולה לטות
 את נדרה לבני יונה שהרי לא קבעתו בתורים בתהלת הנדר והרי היא יכולה לנסור
 את עמיה בני בני יונה שנים לנדרה ואפי' להסתאה אפי' לכתלה לא חשנה אחרו
 הואיל ופירשנו מחלה לחורים זו קשה שא"כ [הנהגה] פי' הרי בנא דפירשה נדרה הוי
 בנא דקבעה נדרה ולמה הולך התנא] הרי פי' הנדר בקביעתו הנדר ולא הולך
 ההנא לשינוי את דבריו ולומר קבעה נדרה ומה שאמר ששם החמירו נדבש לא האמר
 בספק בלא זה [הוא] דרך משנתו אצל היא הולכת לחמורא בכל מה שפי' [יכולה]
 לרבות ספקא וספק ספקא וקדשים המורים בכל מקום ואין להקל ומה שנתן החכם
 עטם בסוף הדבר ואמר העקר כי בזמן אחד לא יתכנו חמשה פרידין כלל אלא בקבעה
 ושכחה מה קבעה אצל לא בפירשה ואינה יודעת מה פירשה שהרי באשכר יודעת אינם
 מין הביאה ואם כדבריו למה הולך ההנא לטות את דבריו מפירשה לקבעה ובאשכר
 יודעת מה הביאה הלא בפירשה נדרה היינו יכולים ללמוד חסבות גדולים כמו בקבעה
 ובאשכר שאינה יודעת מה נתנה לכהן אצל הכהן יודע מה עשה עשה חייין למעלה
 וחייין למטה וכשאינו יודע מה עשה גידול ורבה חמורא כמו ששינו
 בסוף משנתו. עוד פי' החכם קבעה נדרה לריבה להביא עוד וכו' עד משי מיין
 הביא שש שתי עולות והסאת אחד ממין זה ושתי עולות והסאת אחד ממין זה ואין הדבר
 קן אלא חמש עולות משי מיין ג' ממין זה ושחים ממין זה והסאת א' ממין המרובה
 ומתוך פירושו שאלו עתידים לפרש יתבאר גם זה כי כמו שפי' החכם לא יתכן כלל אלא
 אליבא דבן עזאי דלאמר הולכין אחד הראשון אצל אליבא דרבנן דלאמר הולכין אחד
 ההסאת לך יתכן ומדסיפא בן עזאי היא רישא רבנן ולא בן עזאי. עוד פי' החכם נתן
 לכהן ואינה יודעת מה נתנה לכהן ושהי יודע מה עשה אחר פכשו הוא
 מדבר באשה שיודעת מקלה. ובכחן שיודע מקלה. מביה דאנכרסה הלא היא חיה יודעת
 ואינו יודע מה לט לפי הוה לומר יודעת וידע. עוד אמר החכם כי המשל שהוא בא
 על ריבוי הקרבנות הוא מקול א' וזו קולות מפני שהיא בתהלה היתה מספקת בשש פרידין
 ועכשו היא חייבת להביא שמונה ואין המשל הוא דומה יפה לדבר (כי) [נו] ריבוי זה גדול
 מאד מה: נחזור לפרש משנתו ב"ד בכהן הנמך ככר פי' כל שני פריקים הראשונים
 בכהן הנמך לא נפל דבר אחת וכמו שביארנו בזה דין הנמך והפסול בהמולד בנא
 עכשו לבאר חובה שלא בהמלכס ככהן שעבר והקריב ולא נמך א' לוי וא' לוי שחים
 לוי ושחים לוי ג' לוי וג' לוי עשה כולן למעלה מחנה כשר ומחנה פסול העולות ודאי
 כשרות ההסאות ודאי פסולות והיינות להביא עוד חסאות אחרות ופסולות לכהנים שלא
 על הספק הן באות כולן למטה מחנה כשר ומחנה פסול החסאות ודאי כשרות העולות
 ודאי פסולות והיינות להביא עוד עולות אחרות חייין למעלה וחייין למטה את
 שלמעלה מחנה כשר ומחנה פסול ואת שלמטה מחנה כשר ומחנה פסול זו היא מספק
 להותרת שאני ואמר את של אשה זו קרם כולן למעלה ואת של אשה זו קרם כולן למטה
 לזה עולות כשרות והסאות פסולות ולו חסאות כשרות ועולות פסולות והיינות בין שחיים
 להסתהף (ולכהיה) המחנה הפסול עולות (כשרות) והסאות (פסולות) והן באות על הספק
 ואין נאללות אצל המעשה לא באה להוכיח התקנה כלל לפי' לא פירשתי השחוף והתנאי
 בין שחייין: **ב ארחת** לוי ושחים לוי וג' לוי עשר לוי מחנה לוי כשעשה של המעשה כרי
 קק"ו קינין לחמש נשים כשעשה כולן למעלה או למטה דבר ברור הוא שהמחנה כשר
 ומחנה פסול חייין למעלה וחייין למטה נ"ח קינין כאן וכו"ה קינין כאן אין און יכולין
 לומר שבעלת המאה הקריבה כולן במקום אחד שהרי יש לה מחנה קינין וכאן און במקום
 אחד אלא נ"ח קינין אלא בעל כרחנו יש לו לומר שיש לאשה אחת והיא בעלת
 המרובה למעלה ולמטה ולפי' הרי ידעיה זו מוסיפה כשרות ומיין המרובה שהוא ק'
 קינין

קנים פרק שלישי

קנים כשר שאפי' בעט עמך לומר שארבע נשים בעלת ס"ו הקנין הקריבו כולן למעלה
 הרי ח' קנין כשרות וחי' קנין פסולות כי לכל א' וא' מחצה כשר ומחצה פסול כשחברו
 לבעלת המחצה להקריב מ"ב קנין למעלה וחי' קנין למטה וכדן היה להקריב חמשים
 קנין למעלה וחמשים קנין למטה נמצא שאין לבעלת המחצה פסולות אלא חי' קנין שנתנה
 משולות לחסאות וחי' קנין שסיו פסולות משל ארבע נשים שחיו מחצה כשר ומחצה פסול
 נמצאו לכולן ס"ו קנין פסולות ומאה קנין כשרות : פתגמי' זה הכלל כל מקום שאחיה
 יכול לחלק את הקנין שלא יביו משל אשה א' בין למעלה בין למטה כגון במשנת אחר
 לו ואחת לו שהנשים שוות ביניהן בשקרבו חייין למעלה והחייין למטה מספק אי אומר
 לאשה זו קרבו כולן למעלה ולאשה זו קרבו כולן למטה לפיכך מחצה כשר ומחצה פסול
 זה הכלל טעם ופי' הוא למה ששנינו במשנה ראשונה ואם נאלו לפרש זה הכלל לאתווי
 מאי י"ל לאתווי היבא שאין הכשים שולן שוות בקניןן מיהו כל המועפות שוות לבעלת
 המרובה כגון עשר לו ועשרים לו (ובלשים לו) ומ' לו (ול' לו) וק' לו שכל המועפות
 שוות לבעלת המחצה ואפי' אומר שמועפות קרבו כולן למטה או בחילוף ואין לאשה אחת
 בשני מקומות גדול אחד את המעלה מחצה כשר ומחצה פסול ואם שלמטה מחצה כשר
 ומחצה פסול והכל דרך אלהי' הוא למה ששנינו בשהנשים שוות בקניןן וכל מקום שאי
 אחת יכול לחלק את הקניןן עד שיהיו משל אשה אחת בין למעלה בין למטה המרובה
 כשר גם זה טעם ופי' למטה שנים מפני מה המרובה כשר מפני שפי' כ"ש לו לומר (שכל)
 [שבו] קנים קרבו ביום (א' שהרי מנין קנים גדול ממנין) [מנין אחד במקום אחד
 שהרי חיי קנים מעט] [מ]הקריבים במקום אח' לפיכך המרובה כשר כמו שפי' וכל מקום
 (דסיפא) ללו לאתווי קא אפי' אלא לפרושי טעמא ואיידי דתנא רישא כל מקום רבא
 סיפא נמי כל מקום וארבעיה אעלמא כל מקום דסיפא נמי לאתווי שטר שמונות רבא
 שהם על דרך שחזון זה כגון חמש לו וכו' לו וכו' לו ומאחיהם לו ושטר שמונות
 הדומים לזה על דרך א' : [ב] חטאת לו ועולה לו כולה פשוטה היא) : [ד] חטאת ועולה
 סדומה ומפורשת וכו' עד חייין למעלה וחייין למטה אין כשר אלא סדומה אפילו
 המפורשת מאה קנין והסדומה אינה אלא קן אחד אין כשר אלא סדומה שאפי' חובה
 הספק לחומר ואפי' אומר המפורשת קרבה היתה למעלה וחייין למטה בשנינו ונפסלה
 מלה ואין כשר אלא הסדומה שנס' היא קרבה היתה למעלה וחייין למטה ואם בלתי
 לומר שהסדומה קרבה כולה במקום אחד הרי היתה פסולה אצל [כנגד] פסולתה ים
 כשר במפורשת שאם קרבה הסדומה כולה למעלה נמצא שהקריבה המפורשת מ"ס
 פרידן למעלה וחי' למטה והחי' שנתנה במקומותיה מ"מ נשאר לה פרידה אחת של
 חטאת קרבה למטה והיא כשרה כנגד פרידה של חטאת של בעלת הסדומה שקרבה
 למעלה נמצא לשולם מנין הסדומה כשר (א' מהחלקת ביניהם פי' אם משל שתי נשים
 הן כשרות הסדומה מתחלקת לפי השזון בין שהיה כי המחצה של בעלת הסדומה ודאי
 כשר וממנו אין לגרוע ומחצה האחר ספק הפסולות מוטל בין שתיין לפיכך בעלת הסדומה
 נוסלת מן הכשרות ג' חלקים ובעלת המפורשת רביע ונפקא מינה לענין תשלומי הכשרות
 כשהסתחות ביניהן כמה שהספק מופ' בין שתיין וכאן בפירוט הוכיח בעל המשנה
 שהיוסף כשכנה והיא מתחלקת ביניהן ג' אותה ששנינו בכריחות בזמן ששהיהן עומדות
 מביאות קרנן ובאכל (לומר) כשר הוכיחה שהיוסף בין שתיין בפי' אצל ללמוד ממקום
 סתום אין לנו ובפרק שם איידי דפתח בקן סדומה הגא (נמי) [קן] סדומה וכן מפורשת
 וכאן איידי דתנא חטאת לו ועולה לו תנא נמי חטאת ועולה סדומה ומפורשת : [ד] חטאת
 שנתערבה בחובה (ואין) וכן מנין פרידן כי הנפחות כמנין פרידן של החובות ועבר
 והקריבן חייין למעלה וחייין למטה אין כשר אלא מנין חטאות שנתערבה שאפי' אומר חטאות
 קרבו למעלה והחובה קרבה כולה למטה נמצאו חטאו' שחובה הן בלבד כשרות ושאר הפרידן
 כולן פסולין נמצאו ג' חלקים פסולין ורביע כשר ובדין הוא דליתיה חטאות וחובה שנתערבו
 שהי שתיין ביום אלא איידי דתנא בפי' קמא בבין הנמלך חטאת שנתערבה בחובה
 אין כשר אלא מנין חטאות שחובה והתם מהיית ליה אפי' כשהחובה מרובה תנא נמי
 ה' בבין שלא נמלך דכונה : חובה שנים בחטאת פי' פי שנים בחטאת כלומר ד' דנקי
 חובה ואמר דנקי חטאת עבר והקריבן חייין למעלה וחייין למטה מחצה כשר ומחצה פסול
 שאפי' אומר חרי דנקי חטאת ודנקא חובה קרבו למעלה [וחללא דנקי חובה השאריים
 קרבו למטה נמצא שבעלתה ים] חרי דנקי פסולין ודנקא [כשר] ולמטה חרי דנקא כשרים
 ודנקא [פסול] ואחשבה [דנין] הבא והכל תלמא דנקי פסולין ותלמא דנקי כשרין וזו היא
 ששנינו מחצה כשר ומחצה פסול : חטאת שנים בחובה מנין שחובה כשר פי' חטאת פי
 שנים בחובה ד' דנקי חטאת וחריין דנקי חובה עבר והקריב חייין למעלה וחייין למטה

הו חלק לפלוני כבוד טעם מחצה כבוד אפי' כן יש לתרי' שכיין טעם חלקות
 במקומותיהן שהקריבן של זו נעשו למעלה והקריבן של זו נעשו למטה ואין זה לריבין
 לומר שיש לאשה א' למעלה ולמטה הרי הן חלקות במקומות לו חיי' סדומה ומחצה
 ולו חיי' המרובה מלמטה והיו מחצה כשר ומחצה פסול מיהו עיקר זה הכלל הוא ע"ד
 הפרס האומר למעלה במשנה (וידך) [וכן זה] הכלל וכל מקום שאמר אפי' יבולין
 לרבות ממנו הדרך שפירשתי וכן דרך התלמוד לרבות מן הכלל דבר הדומה במצאת לכל
 המפורש וכל מקום דסיפא נמי בא לרבות הענין שפירש למרובה כשר אפי' בשעשה רוב
 למעלה או למטה והוא כאשר פי' שהמקום המועט לא עשה זה אלא פרידה אחת
 וביותר שיש לו על זו אינו אלא קן א' והוא פרס הדומה לכלל המפורש שאין אחת
 יכול לחלק את הקניןן ביניהם לא בחשבון פרידן ולא במקומות מיהו עיקר זה הכלל
 וכל מקום שאמרנו במשנתו אינו אלא על הדרך הפרס המפורש למעלה כשעשה חייין
 למעלה והחייין למטה ומן הכלל נובל להבין ולהוכיח על הפרס המפורש וכל זה אינו גרין
 לפרש זה הכלל לאתווי מאי ומה שפי' כמו כן שאין עיקר זה הכלל בניו אלא על דרך
 הפרס המפורש למעלה ואלו הענינים שפי' מביאוי' אחר ולא פי' זה הכלל טעם לו
 הוכיח יוסף לקא : [ב] חטאת לו ועולה לו (והתערבו) עשה כולן למעלה או למטה
 מחצה כשר ומחצה פסול . פשוטה היא וקבנר היא הגא בעלי חיים חייין גרין
 ולכתחלה אפי' אחד דריבוא כולן ימותו ואם לא נמלך והקריבן אותן ששעשה פשוטה
 כשרה . חייין למעלה וחייין למטה שתיין פסולות שאפי' אומר חטאת קרבה למעלה ועולה
 למטה . פשוטה היא : [ד] חטאת ועולה סדומה ומפורשת טעם כולן למעלה מחצה כשר
 ומחצה פסול כולן למטה מחצה כשר ומחצה פסול . פי' חטאת ועולה של קן סדומה
 (לו) וחטאת ועולה של מפורשת לו ונתערבו ופשוטה היא למעלה בפי' שני שדברו בקן
 מפורשת שנתערבה בינה לבין עממה קראש קן מפורשת כאן שדברה במפורשת שלא
 נתערבה בינה לבין עממה (עד) [כך] שנתערבו קן בקן סדומה במפורשת קראש חטאת
 ועולה וכבר פי' קתה בפי' שני על זה (א"ל) [א"ל] כאן שדברה בהנחה בחובה כולם
 שנתערבה בחובה אחרת סדומה במפורשת לכך אמר חטאת ועולה סדומה ומפורשת
 לומר חטאת ועולה סדומה ומפורשת במקום א' משורדן והקריבן ולא נמלך וכו' ובפי'
 האחר ואם דברה אלא שהקריבן בפי' עממן קן אצל פרידן א' מוז שנתערבה ביו לכך
 קראש על פי קריבין מ"מ אין הפרס ביניהם לענין מיתתן והקריבן : חייין למעלה
 וחייין למטה אין כשר אלא סדומה והיא מתחלקת ביניהם . פי' אין כשר אלא שיעור
 סדומה בין שהסדומה מרובה בין שהיא מועטת שאם יש לו קן אחת סדומה ולו
 שנים מפורשות ועשה חייין למעלה וחייין למטה חיינו ספק פסולות גדול שבין בזמן
 שחאמר שהמפורשות עשה חייין למעלה וחייין למטה והחילוף חטאות (למעלה) ועולות
 למטה ואם עשה כן ע"כ מהסדומה כמו כן עשה היתה למעלה וחייין למטה והרי היא
 כשרה ואם נאמר שאלם פרידן מן המפורשות עשה למעלה וזהו שתי חטאות ועולה
 א' הרי שתי החטאות פסולות והעולות שנתמפורשות א' כשרה וא' פסולה של מעלה
 כשרה ושל מטה פסולה והסדומה שנעשה כולה למטה א' כשרה וא' פסולה הרי למטה
 א' כשרה ושתי פסולות ולמעלה א' כשרה ושתי פסולות וזהו שיעור הסדומה חטאת
 ועולה ומן הדין כשהיו הסדומה מרובה מן המפורשת או אם יהיו שוות לפי שרוב
 הפסולות אינו בא אלא מהמפורשת טעם חטאת קרבה למעלה ועולה למטה שאלו חיי'
 שולן סדומה וכן שתיין שוות חטאת למעלה ומחצה למטה חייין למטה חטאת
 כשר ומחצה פסול ואם זו יתרה על זו היא שיעור לעולם ועכשיו אינו [כשר]
 אלא שיעור סדומה כמו שפי' . והיא מתחלקת ביניהן פי' שחטאת לשתיין לפי שכמו
 שיש ספק פסולות לו ק' יש לו ואפי' שאין ספק פסולות הסדומה גדול כספק פסולות
 של מפורשת שזו לחייה וזו לכולה כיון שאינה יודעת אחרת חיי' הפסולות שלה מיהו אם
 הוא חטאת או עולה הרי הספק שלה פושט בכלה ואריכה להביא בחטאת והמפורשת
 כמו כן יש לה ספק כשרות כמו הסדומה כי שמה הכל נעשה כהקדו הלכך יבא
 בשיתוף ויתנו זה לפי מה שהיא חסרה בעלת הסדומה חביא פרידה אחרת שהאחרת
 עלתה לה ובעלת השנים המפורשות חביא ג' פרידן שהפרידה א' עלתה לה הרי ד'
 פרידן בין שתיין יעשו אותם שנים חטאות ושנים עולות וחאמר בעלת ג' לבעלת א'
 אם החטאות שלי ואחת משולתי נעשו למעלה והשאר למטה הריי אריכה שתי חטאות
 ועולה א' ואחת אריכה עולה א' יהיו ב' חטאות אלו וא' מן העולות שלי ועולה זו
 האחרת שלי ואם העולות שלי וא' מחסרות עשו למטה והשאר למעלה הרי חיי'
 אריכה שתי עולות וחטאת א' ואחת חטאת א' יהיו עולות אלו וא' מן החטאות
 למטה והסדומה של אחת למעלה וא' למטה הרי זו אחת אריכה כלום ואפי' אריכה
 כולו יהיו כל אלו שלי ופי' הדרך למאה ולאף בזמן ששתיין שוות יבא זהו ויתנו בדרך זה
 שהיה זה נשום והגני מפרש לך קתה שאם היו הסדומה ג' והמפורשות שנים ועשה פי' פרידן
 למעלה והי' למטה א' המפורשות עשה למעלה וא' מן הסדומה (שאר) [ושמאל] סדומה למטה הרי
 במפורשות שנים כשרות ושנים פסולות וכן א' מן הסדומה שנעשית היתה למעלה והייה למטה
 פסולות למפורשת הלכך יבא זהו ויתנו ואפי' הסדומה מביאה כל ספק פסולות חיינה מביאה
 כל ספק פסולות
 כהרי היא לכל כספק פסולות אפי' כיון שהסדומה אינה יכולה לפסור את עממה בשתי פרידן בלבד
 שחרי אותן שתי פסולות שם לא אינה יודעת את חטאתה אם או
 עוליה ואם חביא עממה אריכה להביא ד' כמו המפורשת והספק נובל כמו כן להשוותו לחטאת
 מיהו שיש עובי בלא ספק : [ד] חטאת שנתערבה בחובה אין
 כשר אלא מנין חטאות שחובה חובה שנים בחטאת מנין שחובה כשר פי' חטאת
 שנים שנתערבו בקן סדומה אחת (הרי) [שהיא] חובה של אשה וספי' דקרי ליה חטאת מין
 חטאת

העלה בנדב בלא עולה מפורשת מיהו טיה בשוב על דרך סתומה במפורשת ועשה
היין למעלה והיין למטה אינו כשר אלא כמנין חטאות שצבחה לפי שנאמר שמה
החטאות מפורשות עשה למעלה וכן פסולות והקן סתומה עשה למטה והחטאות שבה
כשרה והעולה פסולה לחומרין וכן בזמן שהן (שיין) פרידין מפורשות כנגד פרידין של
כהמותות אפי' הן כמה אבל בזמן שהחובה פי שנים בחטאות שהקנין הסתומות יהיו
שמים והחטאות המפורשות או שתי פרידין ועשה היין למעלה והיין למטה מהנה כשר
ומחנה פסול שנאמר שתי החטאות קרבו למעלה ופרידה אחת מן הסתומות ו' פרידין
סתומות קרבו למטה הנה שתי החטאות הן פסולות והקן הסתומה שניעית היתה למעלה
וחיה למטה כשרה הרי שתי כשרות ושתי פסולות נאכרה קן סתומה אחת שניעית
למטה היתה כשר וחיה פסול ואם החטאות פי שנים בחובה כגון שכן ד' חטאות וכן
סתומה אחת ועשה היין למעלה והיין למטה המנין שצבחה כשר דייקו שתי פרידין
לפי שנאמר נ' מן הד' חטאות המפורשות קרבו למעלה וכן פסולות ואחת למטה וכשרה
ופי' סתומה קרבה למטה הרי שמה מחנה פסול הרי שתי חטאות שרת
כמנין הפרידין שצבחה ופי' לא אמר כאן אף כשר אלא סתומה כמו שאת'
למעלה שלמעלה חטאת ועולה (כשרות) ואפשר שהיה היא סתומה שיש בה חטאת
ועולה אבל כאן שתי חטאות כשרות מיהו כמנין הפרידין שצבחה הן וכן עולה
שצבחה בחובה אין כשר אלא כמנין עולות שצבחה חובה שיש בעולה מחנה כשר
ומחנה פסול עולה שיש בחובה המנין שצבחה כשר. הוא הדרך עמנו שפירשנו
לחטאות ולכן נחלה החטאות למעלה ליסבל ובאן נחלו העולות למטה לפסול ולא היה צריך
לומר כאן על הכשרות שחטאת בימינו אלא כשרה שחטאת כשרה הן שתי חטאות שרת
עולות והאף וכל ליהן אחת לסתומה וכן יש בסתומה שתי חטאות או שתי עולות
ועד שלמעלה אפשר שחטאת המפורשת כולה פסולה והסתומה כולה כשרה והייתי סבור
(שהן הכשר) כולו לסתומה קמ"ל שחטאת בימינו אבל כאן לא אפשר שהיה זאת כולה
כשרה אחת כולה פסולה אלא ספק (בגלות) [פסולות] על שתיים הלקן פשיטא שחטאת
ביניהם: ך' הראשה שאמרה הרי עלי קן כשאלד זכר ילדה זכר מביאה שתי קנין א'
לנדרה ואחת לחובתה נמתן לכהן והכסן לרין לעשותו ג' פרידין למעלה וא' למטה.
פי' ומני שהגדר טולן לעולות וכן מלמעלה והחובה אחת חטאת ועולה והחטאת
מלמטה והכסן לא עשה כן אלא עשה שמים מלמעלה ושמים מלמטה ולא נמלך פי' לא
נמלך בזה לירע אם שתיים חובות או אם א' נדר ואחת (נדרה) [חובה] והוא היה
סבור ששתיים חובות ועשה שמים למעלה ושמים למטה הרי הפסול ממנה עולה אחת
נריכה להביא עוד פרידה אחת ויקריבנה למעלה ממין אחד: משני מינין הביא שמים
(פרידין) [פירוש] כשהביאה נדרה וחובתה ממין אחד או (תפסיד) [תפסיד] כפרידה
אחת לעולה אבל אם הביאה נדרה וחובתה משני מינין ולא פירשה איזה מהן לנדרה
ואיזה מהן לחובתה והכסן עשה מין אחד למעלה ומין אחד למטה ולא נמלך בן בלאש
ולא בחכם והיה סבור שמקריבין תורין כנגד בני יונה לחובתה ואינו יודע איזה מין
עשה למטה ואי זה למעלה נריכה שתי פרידות לעולות חובתה תור וכן יונה שמה
התורים היו למטה וכבר נקבעה חובתה בחורין ואריכה להביא תור לעולות חובתה
שכבר קרבה חטאת החורין למטה או שמה בני יונה עשה למטה והרי נקבעה חובתה
בבני יונה ואריכה להביא בני יונה לעולה כנגד חטאתה שקרבה למטה אבל לנדרה
אינה לעולה להביאה כלום דכיון דכיון מביאין תורין כנגד בני יונה לחובתה אותו מין
עשה למעלה ודאי לנדרה עלה לה: פירשה נדרה נריכה להביא עוד ג' פרידין ממין
אחד משני מינין הביא ארבע פי' פרשה נדרה שפרשה בעצת הפרשה אינו קן לנדרה
וממילא נהפך אינו קן לחובתה הביא ג' פרידין מאותו המין שהביאה החלה ותפסה
מן שמים למעלה ואחת למטה כי שמה הגדר ועשה למטה והרי הפסידה שתי עולות
והחובה היתה למעלה והרי הפסידה חטאתה הלקן הביא שתי עולות וחטאת אחת וזו
כשהביאה נדרה וחובתה ממין אחד אבל אם הביאה משני מינין והיא פרשה תורין
לנדרה ולא תורין דוקא אלא (תפסד) [תפסד] מין אחד להקל על השומע ועשה הכסן
מין אחד (למטה) [למעלה] ומין אחד (למעלה) [למטה] ואינו יודע אינו (למטה)
[למעלה] ואינו (למעלה) [למטה] הביא ד' שתי תורין לעולות נדרה ושני בני
יונה אחת לעולה ואחת למטה שמה החורין שהפירשו לנדרה נעשו למטה והרי הפסידן
והבני יונה שהיו לחובתה נעשו למעלה והרי היא חייבת חטאת של בן יונה או שמה
התורים נעשו למעלה כלהתן ובני יונה שהיו לחובתה נעשו למטה והרי היא חייבת
בני יונה והחורין [שקריב כנגד] יהיו לנדרה. ובע"פ שהיה יכולה להטות את נדרה
לכני יונה שהיה לא קבעתו בחורים בשעת הגדר והרי היא יכולה לפטור את עצמה
בג' בני יונים שנים לנדרה ואחת (לחטאתה) [לחובתה] אפי' לכתלה לא חשנה אותו
הואיל ופרשנו חלה לתורים. א"כ ה"ק אם תרעה אשה זו הביאה את נדרה ממין
שפרשה אותו חלה נריכה להביא ד' פרידין. ועשיו ידבר מכאן ואילך בלאש שקבעה
נדרה בשעת הגדר ממין אחד שאינה יכולה לטונו ממין אחר. ואם יקשה לך כיון
שאלו חורים שאת"פ שלא קבעתו בשעת הגדר כיון שפרשנו בעצת חטאת קרנותיה
איה

ממין שצבחה שם הרי דניק כשר והשאר פסול שאני אומר תחלה דניק חטאת קרבו
למעלה וכוון פסולין וחד לניקא חטאת וחרי דניק חובה קרבו למטה דניקא חטאת
למטה כשר ואילך דניק פסול אשתכח הרי דניק חובה מחנה כשר ומחנה פסול דניקא
דחטאת למטה כשר אשתכח הכא והכא ד' דניק פסולין וחריק (חרי) דניק כשרין
דניקא חטאת ודניקא ח' עולה דייקו כמנין החובה זו היא ששנינו ממין שצבחה כשר כיונה
נדבר לנו מפרשים כפיאם וכן עולה שצבחה בחובה ופי' מד פי' כ' רגלי' ך' הראשה
שאמרה הרי עלי קן כשאלד זכר הנה היא הדין לילולת נקבה אלא אורחא דמלחא קאמי
שהאשה נודרת להביא קרבן לפשתלד זכר כדכתיב מה בני ומה בר נסימי ומה בר נדרי
ילדה זכר מביאה שתי קנין א' לנדרה ואחת לחובתה והרי ג' עולות וחטאת אחת נמתן
לכהן הכסן לרין לעשותו שלש פרידין למעלה ואחת למטה לא עשה קן אלא עשה שמים למעלה
ושמים למטה (ולא נמלך) הפסיד עולה א' שאקריב למטה לפיכך לרין להביא עוד פרידה
אחת ויקריבנה למעלה ממין א' פי' ד"ל כשהביאה הקנין ממין א' והיא נריכה לשלם
אחת פרידה מאותו המין שהביאה בחלה לפי שאין מביאין [מין] א' כנגד מין אחר: א'
משני מינין הביא שמים פי' אם הביאה בחלה משני מינין קן א' תורים וכן אחד בני יונה
הביא עשיו שתי פרידין לעולה משני מינין לפי שאין אנו יודעים מאיזה מין הקריבה
באחרונה [הגדה] מוכן ממנה שפירש' י' להמין הראשון הוא לחובתה והאחרון לנדרה
למטה בהבאה ראשונה שביא העולה מאיזה המין בהבאה שניה זו והיא עולה נדרה
אם עשה מין זה הרי למעלה וחיה למטה (ומין זה הרי למעלה וחיה למטה) [וכבר יראה
ידי כל חובתה] ואנו סבורים כי קן הגדר דומה לכן לחובה שהוא לרין ממין אחד או
עולה כל המין האחד קרב למטה בהבאה ראשונה ואין אנו יודעים איזה מין היה והיא
חייבת להביא בנותו המין עולות חובה לפיכך הביא עוד (שתי) [שש] פרידין משני
המינין תור וכן יונה ועשה למעלה וממה נספק יראה ידי חובתה מגדר ומחובה: פירשה
נדרה פירוש בהבאה ראשונה אמרה (שתי) פרידין אלו לנדרה ועשה הכסן מחנה מן הכל
למעלה ומחנה למטה נריכה להביא עוד ג' פרידין ומפרש בגמרא דזוחים פירובא
דרבנן בחראי שמים למעלה ואחת למטה כשהביאה ממין אחד הנה עשק שהביאה ד'
תורים בחלה ופירשה שמים מכן ואמרה אלו לנדרה והכסן לא נמלך וסקריב שתי תורים
למעלה ושתי תורים למטה ואי אומר שמה הגדר כולו קרב למטה ואם כולו פסול
והחובה קרבה כולה למעלה ואין כאן כשר אלא פרידה אחת של חובה שקרבה עולה
והרי הפסידה שלש פרידין לפיכך היא נריכה להביא עוד ג' פרידין שמים למעלה ואחת למטה
לא עשה שמים שלש מאותו המין שהביאה בחלה ששאר תורין לא עשה משני מינין שמים
ממין [אחד] זה וא' ממין זה ובלבד שחטאת הסתומה בהבאה שניה זו ממין המועט וכמין
המועט ממין הגאה ראשונה דייקו שני בני יונה לשלה ותור אחד לחטאת אבל שתי
תורים וכן יונה א"כ שלש בני יונה לא הביאה לפי שאין מביאין [מין] אחד כנגד מין
אחד וזה הדין כשהביאה הגאה ראשונה ממין אחד ועד כאן דרך אחד בין לרבנן בין
לבן עזאי: משני מינין הביא ארבע אם היתה הגאה ראשונה משני המינין שתי תורים
ושני בני יונה ופרשה המין האחד לנדרה ואינה יודעת מה פרשה מספק אי אומר
שמה נדרה קרב למטה ונסכל כולו והיא חייבת לשלמו מאי זה מין שפרשה והעולה של
חובה שקרבה למעלה אין אנו יודעים אם תור הינה ראשונה משני המינין שתי
תורים ושני בני יונה ופרשה המין האחד לנדרה ואינה יודעת מה שביא כנגדה תור
לחטאת) או בן יונה היתה שביא בן יונה כנגדה לחטאת לפיכך אינה מסופקת עשיו
בג' פרידין והיא נריכה להביא ארבע פרידין ב' ממין זה וב' ממין זה ותעשה ג'
למעלה ואחת למטה שאפי' היו כל הראשונים פסולים הרי יאחזה ידי חובתה בארבע
פרידין כללו מה נספק אם בהבאה ראשונה עשה מין זה הרי למעלה וחיה למטה (ומין
זה הרי למעלה וחיה למטה) מהבאה ראשונה יראה ידי קרבן חובתה ואינה נריכה אלא
שתי עולות לנדרה בין ממין אחד בין משני מינין עולות הגדר של הגאה ראשונה
היתה מחנה משני המינין האשרף לאחד משתי עולות של נדרה שיהא מביאה משני
המינין בהבאה שניה זו ואם בהבאה ראשונה עשה מין א' כולו למעלה ומין א' ח' למטה
למטה אם נדרה עשה למעלה וחובתה למטה מהבאה ראשונה יראה ידי נדרה וחטאתה
ובשתי עולות משני המינין (די לה לנאת ידי הכסן) [הגדה] אלו שהבאה שניה
יאלף ידי עולות חובה הספק] מאיזה מין שהיתה החטאת בהבאה ראשונה
שקבעה עולה כנגדה ממינה ואם בהבאה ראשונה עשה הגדר כולו למטה: החובה כולה
למעלה והוא ספק הספק אגדול נריכה שתי פרידין לנדרה ושמים לחובתה לפי שאין
אלו יודעים מאיזה מין היחה עולות החובה בחלה שבתיה כנגדה חטאת ממנה לפיכך
הביא ב' ממין אחד לחובתה נמלאו בהבאה שניה (או) ארבע פרידין שהיו ממין אחד
ושמים ממין אחד אבל ארבעתן ממין אחד לא הביא לפי שאין אנו יודעים מאי זה מין
קבעה חטאתה בהבאה ראשונה כשעשה המין האחד למעלה והמין האחד למטה והיא
נריכה עולה כנגדה מאותו המין (וכן) [ונס] שלש ממין אחד ואחת ממין אחר לא
הביא שהרי יש לה לעשות שתי עולות משני המינין [הגדה] פי' משום שמה קרבה
חטאתה הביאה ראשונה כשעשה המין הא' למטה והיא נריכה עולה מאותו המין ואינה
יודעת מה היה אם תור אס בן יונה] נמלאת חטאתה ממין המרובה [הגדה] כלומר

החטאת שקריב מאלו הרי פרידין שהן שלשה ממין אחד ואחד ממין אחר לרין שיהיה
מינין לעולות חובה שם יקריב הפרידה הרביעית אחר אין לה בן זוג ושאריו למעלה כל ה'
ממין האחר לפיכך נרין בהחטאת שקריב בהבאה שניה יהיה ממין המרובה כדי שישלמו
למעלה שני מינין והוא נפירדה אחת מן השני מינין ידי ספק עולות חובתה.
ש"כ. תמא לא ישיחירו לה שתי עולות ממין אחד לנדרה שהרי יש לה להביא כנגד
(ח) מינית עולה מהן ככל מלאתה שלמה ונתת חובת חובה.

ראשונה

ראשונה על מה אינם מתפרשת עם אחת מאלו הנאות לה בהנאה שיהי מסני המינין
 חסובין אין בדין שהתקרב שמינין שפרשה נדרה מהנאה הראשונה שהתפרשה חובתה
 לפיכך אינה עולה לה לנדרה הלכך אין חתומה אלא בשמים מינין זה ושמים מינין זה
 שבה למעלה ואחת למטה דרך זה לרנבין ולא לנבן עמי זהו הפירוש הכתוב בפרשה
 נדרה משני המינין יודעת מה פרשה אצל החכם פי' משנתינו בידועת מה פרשה
 אצל הכתוב אינו יודע איזה מין עשה למעלה ואיזה מין עשה למטה זה הפי' דחקו
 לעשות פי' הגדר בקביעות הגדר בלומר שאין לה לכתחלה לשנות נדרה מן המין שפרשה
 מהחלה וזו היא שקשה בפרושו ואילו פי' משנתינו בשאינה יודעת מה פרשה לא היה
 קשה כלום: בראשון קבעה נדרה וכו' פי' כרוך והי קבעה ופרשה כגון שקבעוה מהחלה
 בחדר משני המינין ועכשיו שכתה מה קבעה וכשהביאה שתי הקיני בהנאה הראשונה
 ממין א' פירשה שתי פרידין מהן לנדרה והכתוב עשה חייני למעלה והינין למטה מה
 נפקך אם ממין קבעה לא הביאה חין פירשה כלום ומהנאה כלום ומהנאה אלה ידי קרבן
 חובתה וזריכה להביא שתי פרידין מן המין האחר לנדרה ואם ממין שקבעה הביאה
 הרי פירוש פי' וי"ל כי הגדר קרב למטה והחובה קרבה למעלה ואין כשר אלא
 פירשה אחת של עולת חובה בלבד וזהו ספק הפסול הגדול וזריכה ג' פרידין מאותו
 המין של הנאה הראשונה שמים לנדרה וא' לחתומה נמצאת זריכה חמש פרידין ג' מן
 המין הראשון ושמים מן המין האחר ודקא פי' לה רנבין בהראי' בזבחים שלם לנדרה
 ושמים לחובתה סימנא בעלמא הוא שהביא חטאת ועולה כסדר החובה ממין האחד והוא
 מן המין הראשון שקבעה חטאת חולה שאל אומר החובה נעשית עולה למעלה זריכה
 חטאת מאותו המין ואם החובה נעשית כולה למטה זריכה עולה לחובתה מאותו המין
 ולנדרה אין זריכה כלום והא"ל שהיא זריכה ג' עולות לנדרה [דשמה החובה נעשית
 כולה למטה] א"ל שהיא זריכה עולה לחובתה ותאמר על עולת חובתה שבהנאה
 שיהי שחטלה לה לנדרה להפטרק לזוקא ג' פרידין שהיא מביאה לנדרה שמים מן המין
 האחד ואחת מן המין הראשון הרי ארבע עולות משני מינין ועכשיו בין הנאה הראשונה
 והביאה שניה יבא ידו חובתה מגדר ומחובה גד"ל כשהביאה שתי הקיני ממין אחד
 ודרך זה בין לרנבין ובין לנבן עמי: משני מינין תביא שש פי' אם היה הנאה הראשונה
 משני המינין [והוא בשעת הגדר קבעה נדרה מן המין הא' וכשהביאה משני המינין]
 לא היה זריכה לפרש פי' זה מין לנדרה כי הגדר מאלו חל על המין שקבעוה ואפי'
 פירשה בחילוף ממה שקבעה אין בדבריה כלום והגדר חל מאלו בשעת הקביעה לפיכך
 חיבת להביא עוד שש פרידין ארבע ממין אחד ושמים ממין אחר ותעשה ממין המרובה
 א' למטה והאחר כולן למעלה וממה לפיכך יבא ידי כל הפסק. בשש פרידין אלו שאפי'
 נכסלו לו הראשון ושני בני יונה ותעשה יד א' למטה וזאת כל הפירודין למעלה מה
 א' ארבע פרידין ושני בני יונה ותעשה יד א' למטה וזאת כל הפירודין למעלה מה
 נפקך אם בהנאה הראשונה עשה הגדר כולו למעלה והחובה כולה למטה מהנאה הראשונה
 יבא ידי נדרה ועכשיו אינה זריכה אלא עולה אחת [לחובתה] ובשתי עולות משני
 המינין די לה לנאת ידי הפסק מאי זה מין שסימנה החובה בהנאה הראשונה ואם בהנאה
 הראשונה עשה הגדר חלוי למעלה וחלוי למטה והחובה חלוי למעלה וחלוי למטה מהנאה
 הראשונה יבא ידי קרבן חובתה ואינה זריכה אלא עולה אחת לנדרה ובשתי עולות אלו משני
 המינין די לה לנאת ידי הפסק מאי זה מין שסימנה החובה בהנאה הראשונה ואם בהנאה
 הראשונה עשה הגדר כולו למטה ופסקו כולו והחובה כולה למעלה ובשתי עולות מה
 זריכה ארבע פרידין משני המינין לנדרה לנאת ידי הפסק ולחטאתה זריכה פרידה אחת ולפי
 שאין אלו יודעים הפרידה של עולות חובה שסימנה כשרה בהנאה הראשונה מאי זה מין
 היה ואין לנו להביא מין אחר כנגד מין אחר לפיכך תביא [עוד] עולה אחרת ממין
 הפתחה שאפי' היה עולת חובתה הראשונה ממין אחר אין בכך כלום שהפתחה היא
 הקובעת כדברי החמים ולא הראשון כבן עמי נמצאו בהנאה שניה זו שלם חורין ג'
 למעלה וזאת למטה ופי' זה בני יונה והוא דרך זה לרנבין ולא לנבן עמי פי' דרך
 ג' חלוקות אלו בשעשה הגדר למעלה והחובה למטה א"ל חובה למעלה וגדר למטה אי
 נמי זה חסני למעלה וחייני למטה ואין אלו יכולין לחלוק בזה חלוקה רביעית ולפי
 הפסק שיש בני חלוקות הללו זריכה שש פרידין כענין שפי' והרי אלו חותמים [שנים]
 לפי מה שפירשנו שהגדר חל מאלו בשעת הקביעה כשהביאה משני המינין ואילו פרשה
 בחילוף ממה שקבעה ועל כרחו יש לנו לפרש כך שאם אי אחת אומר כן אלא שתהא
 [כמין] [כמין] שלם פי' כללן [הגה"ה] פי' כמי שלם שפרשה הגדר ונקבע האחר לחובה לא היה
 מפקת בהנאה שניה זו בשש פרידין הללו לפי שיש לומר שמה החובה והגדר שמים מן
 המין המועט הן שאינו אלא שתי פרידין והן בני יונה כגון לזון שפי' [הגה"ה] בלומר
 שהנאה הראשונה נעשו בני יונה למטה והקבעה מהן חטאתה וחייבת להביא כנגד עולת
 ג' עולות משני יונה וכאן אין בני יונה אלא שנים שהוא ממין המועט עכשיו שפירשנו
 שיהיו החובה והגדר ממין המועט שאל היה הגדר בני יונה ובשאלן למטה לא הקבעה
 גם פי' החכם שאמר פי' [שש פרידין אלו] שלם ממין זה ונ' ממין זה הם ומהן שתי חטאות
 משני המינין לא יתכן זה לעולם אלא אליבא דבן עמי אלא שבא ליבא דרנבין דמ"ל
 חטאת קבעה אין שש פרידין מפקת לה בענין זה שאם קבעה נעשית הכתוב בהנאה שמים
 בהנאה הראשונה ושתי עולות של חורין שבהנאה שניה זו לריכות לה לעולות נדרה ואין לה
 עמי [הגה"ה] וכן אם קבעה נעשית כהן בהנאה שמים הפתח בן יונה קודם לחטאת חור
 שבהנאה שניה זו לריכות לה לעולות נדרה ואין לה עולת חובה ממין חטאתה שבהנאה
 אלא שיהא מלפניו כשגה: [בתרגום] בתרגום לכהן ואינה יודעת מה נתנה. פי' אינה יודעת
 מאיזו מין נתנה הך הכהן ועשה ואינו יודע מה עשה אם חייני למעלה וחייני
 למטה או טולן למעלה או טולן למטה לא גרסיין זריכה לכהן עוד שש פרידין זריכה להביא
 אחת שאפי' יאמר

אינה רשאה לנטוהו למין אחר לכתחלה א"ל אשה שרואה להעמיד את נדרה ככתחלה כן
 היא זריכה משהה להם סוכרתה המשנה לשינוי את דבריה למה שקבע נדרה כלא בפירשה
 היינו יכולין למלא חשבונות גדולים כמו בקבעה. הריני משיב על דברך כי מה שאמרתי
 משנתינו בקבעה את נדרה זריכה להביא חמש ושש בנאה שכתבה כמה קבעה היא
 מוצרתה כמו שאלו עתידים לפרש הלכך אין כחן לומר בפירשה כמו שאלמר בקבעה
 שלם יבא כן בפירשה את נדרה שכתבה כמה תיבא כשהביאה נדרה וחובתה משני מינין
 זריכה להביא שש כמו שפרשה בקבעה נדרה ובכתבה כמה קבעה אצל בנאה שהביאה נדרה
 וחובתה ממין אחד ופרשה אחת מהן לנדרה ועכשיו שכתבה מה פרשה אפי"כ אינה
 זריכה להביא חמש כי לעולם יכולה להפטר מהנדרה באותו מין שהביאה תחלה שהרי
 האשה יודעת אי זה מין הביאה ועוד אפי' כשהביאה שני מינין לא נתייב אותה להעמיד
 בזה הפרשה אותו תחלה אפי"כ שחיובו אותה למעלה כי למעלה יודעת כמה פרשה
 וכיון שידעת אם תבא לשנות את נדרה למין אחר כדי להפטר במועט קיין לאמר לה
 שלא תשם אצל בנאה שאינה זכורה עכשיו כמה פרשה שכן אלו זריכין לפרש כדי
 להעמיד את משנתינו שחייבה שש כיון שאינה זכורה עכשיו מה פירשה לא נתייב אותה
 להביא שני מינין לנדרה בשביל זה הספק הואיל ויסלם לנטוהו למין אחי שאם החמיירו
 גודלה משנות לא החמיירו בספקה והעיקר בזמן אחד לא יתכנו חמש פרידין אלא
 בקבעה ובכתבה כמה קבעה ובשפירש הדרך בקבעה נדרה שכתבה חמש ושש או יתבדר
 לך כל מה שאמרתי שאין נכון לנדר כפרשה לנבן עמי קבעה: [בתנאי] קבעה נדרה
 זריכה להביא עוד חמש פרידין ממין אחד משני מינין תביא שש פי' קבעה נדרה
 שקבעתו בשעת הגדר ואמרם הרי עלי קן ממין פלוגי כשאלך זכר. ועכשיו אינה
 יכולה לנטוהו למין אחר כלל ובשעת הבאה כמו כן פרשה נדרה ואמרתי קן זה לגדרי
 כדי לנדר אותה מחובתה וכשילדה הביאה נדרה וחובתה ממין אחד [ולא] מתורין
 ולא חורין דוקא אלא להקל ועשה הכהן שמים למעלה ושמים למטה והיא אינה יודעת
 באיזה מין קבעה [ז"ל] נדרה אם בתורים אם בזני יונה וי"ל שעכשיו שכתבה ואינה
 יודעת אם הביאה כהוגן תחלה אם לאו ולא לא עשה הכהן אחת למעלה ואחת למטה
 [אלא כולם למטה] מ"ל יתבה ידי חובת עולתה וכן ממין אחד לנדרה וחייבת להביאה
 לנדרה ממין אחד בלבד וחור א' לחטאת ועכשיו שכתבה שתי חורים למעלה ושמים
 למטה שמה נדרה עשה למטה וחובתה למעלה והרי היא חייבת שתי חורים לנדרה
 וחור לחטאתה או שמה נדרה לא היו חורים אלא בני יונה ולא הביאה נדרה כלל והיא
 זריכה להביא שני בני יונה לעולת נדרה הרי חמש שתי חורים ושני בני יונה לעולת
 נדרה וחור לחטאת ממין שהביאה תחלה לחובתה וא"ל למה לא תביא כמו כן חור
 נדרה וחובתה שמה חובתה יהיה למטה והפסידה ועולה זה אינו נפקי שהרי
 היא מביאה שתי חורים לעולת נדרה וא"ל הוא שהיה חובתה למטה נדרה היא
 למעלה ואינה זריכה חורים לעולת נדרה ויכולה להנחות עליהן לומר שכתבה אחת מהן
 לעולת חובתה. וזה כשהביאה את נדרה וחובתה ממין אחד אצל אם הביאה אותן משני
 מינין ואמרם הרי אלו לגדרי ולחובתי [וכאן כיון שקבעה נדרה תחלה בזמן אחד ואמרם
 עכשיו הרי אלו שתי מינים לגדרי ולחובתי] הרי היא כמי שפירש בשעת הבאה שהגדר
 חל מאלו על המין שקבעה לנדרה מתחלה וממילא המין האחד לחובתה. ועשה הכהן
 שמים למטה ממין אחד ושמים למטה ממין אחר ואינו יודע איזה מין [עשה] למעלה ואיזה
 מין למטה והיא שכתבה איזה מין קבעה לנדרה הלכך תביא שש פרידין שמה החורים
 היו נדרה ועשו למטה [וממילא בני יונה היו חובתה ועשו למעלה] והרי חייבת שתי
 חורים לעולת נדרה וכן יונה לחטאתה או שמה בני יונה היו נדרה ועשו למטה
 וחורים היו חובתה ועשו למעלה והרי היא חייבת שני בני יונה לעולת נדרה וחור
 לחטאתה הרי שש פרידות ד' לנדרה ושמים לחטאתה משני מינין. וא"ל שמה הגדר
 נעשה כתקנו למעלה והחובה למטה וחייבת חור וכן יונה לעולת חובתה שאין אלו יודעים
 איזה מין הם לחובתה זה אינו זריין לפנים שאלו שכתבה הגדר נעשה כתקנו א"ל החורים
 והבני יונה שהיא מביאה עכשיו לנדרה אינה זריכה לכהן והאמר עליהן שיעלו לה לעולת
 חובתה ורואה לפירוש דפרשה נדרה וקבעה נדרה הן כמו שפירשנו מהא דגרסיין
 בנמכות פי' הנמכות זה הביא במחבת והביא במרחשת הרי זו פסולה ואמר ג' במרחא
 לא שני אלא שקבען בשעת הגדר אצל בשעת הפרשה לא כאשר נדרת ולא כאשר
 הפרשתה אלא בשעת הגדר הוי קביעות ובשעת הפרשה הוי נמי [פי'] [בתנאי]
 נתתן לכהן ואין ידוע מה נתנה הלך הכהן ועשה ואין ידוע מה עשה זריכה להביא
 עוד

אומר הראשונים כולם נעשו למטה ותורים הם נדרה וזריכה להביא (עוד) שתי תורים
 לנדרה או שמה בני יונה היו נדרה וזריכה להביא עוד שני בני יונה לנדרה הכי אל
 ד' עלות לנדרה משני מינין עוד זריכה שתי עלות לחובתה משני מינין כנגד חסותה
 שמה בהבאה ראשונה כנגעו כולן למטה תורים היו והוקבעה מהן חור אחד לחסותה
 וזריכה להביא עוד חור לעולה כנגדו או שמה בני יונה היו וזריכה להביא עוד בן
 יונה לעולה כנגדו עוד זריכה (להביא) חסות אחת באיזה מין שתרצה כי שמה בהבאה
 ראשונה נעשו כולן למטה ועדיין אין לה חסות לפיכך זריכה להביא עוד חסות אחת
 מאיזה מין שתרצה ויבא לעולה כנגדו אחת משתי עלות משני מינין שיהא מביאה
 לחובתה בהבאה שניה זו כנגד חסותה של הבאה ראשונה : פתגמי בן עזריא אומר
 שתי חסות . פי' הלך בן עזריא לביטחו שאמר הולכין אחר הראשון ושמה בהבאה
 ראשונה היו חורין כולן ונעשו למטה כולן והוקבעה חסותה חור או שמה בני יונה היו
 והוקבעה חסותה בן יונה לפיכך היא זריכה להביא בהבאה שניה שתי חסות משני
 המינין הרי שמה פירדון חזין לנדרה וחזין לחובתה וברך הוא דלכלוב בן עזריא
 זרישא דברכים שפי' לרבין ולא לכן עזריא אלא י"ל דתמריק בעלמא נער לבו לרבין
 עד למסקי מילתיהו והדר כלבי עליהו וחת"ל ללא פלג בן עזריא זרישא דברכי
 הפירדון חזין חסותה קן פנדר דומה ל(קן) חסותה שיהא זריק ממין אחד אלא אף
 משני מינין היו ובשאל קבעה ופירשה משני המינין בהבאה ראשונה שנעשה פתם
 הבאה כפירושם כמו שפי' החזיר ותיבא עוד שש פירדון ג' ממין זה [וג' ממין
 זה] [הגה"ה פירש החכם ה"ר ישראל הכהן קר"ו ו"ל חסות ארבע שמים ממין זה
 וארבע ממין זה ויקריב שתי עלות משני מינים למטה ושתי חסות משני מינים למטה
 ויולאת ידי חובתה ממה נספך אם בהבאה ראשונה עשה מין זה חזין לעולה
 ותלוי למטה מהבאה ראשונה יבא ידי קרבן חובתה ואינה מיינה מין זה חזין לעלות
 לנדרה ואילו משני מינים שאין קן פנדר זריק שיהא ממין אחד ועוד שעות הנדר
 של הבאה ראשונה שיהיה מאחד משני המינים תשפך לאחד משתי עלות של נדרה
 שיהא מביאה משני המינים בהבאה שניה זו ויהיה כל נדרה ממין אחד . ואם בהבאה
 ראשונה עשה מין אחד בולו למטה ומין אחד כולו למטה אם נדרה עשה למטה
 וחובתה למטה הרי מהבאה ראשונה יבא ידי נדרה וחסותה ובשתי עלות משני
 מינים אלו שבהבאה שניה יבא ידי ספק עולת חובתה מאיזה מין שיהיה חסותה
 בהבאה ראשונה שקבעה עולה כנגדה ממינה . ואם בהבאה ראשונה עשה הנדר כולו
 למטה והחובת כולה למטה זריכה שתי פירדון לנדרה אפי' שיהיו משני מינים ושחיס משני
 מינים למטה ללא ידי ספק חסות חובתה שקבעה העולה שקבעה ראשונה . ומ"ש
 שנעשה פתם הבאה כפירושם ה"ק כי היכי דנסתם כאלה פירשה והביאה בהבאה
 ראשונה שני מינים אחרת שתי עלות משני מינים ככה נעשה ממי היבא דפירשה
 שהשתי עלות שמביאה יהיו משני מינים אמנם יש הפרס בזיגוס דזריכה ללא פירשה
 הביא (כאן נמחק תיבה אחת) שנים לעולת והיבא דפירשה זריכה י"ג שתי חסות
 משני מינים . קן נל"ד עב"ל נר"ו] שני עלות וחסות אחת ושלם ממין זה שני
 עלות וחסות אחת לכן עזריא כדרך פי' החכם אשתכח רישא דמתני' לנדרה הכל דבין
 רבין בין בן עזריא שיהא קן ממין ספרירין זרישא דמתני' מר כדאית ליה ומר כדאית
 ליה : פתגמי אבר רבי יוחנן זו היא שאמר כשהוא חי קולו אחד כשהוא מת קולו
 שבעה . פי' סימן הוא שמסר ר' יוחנן למתניו שנתרבו הקבוצות מפירודת אחת עד
 שבע פירדון משני המינים והספק שהולך וגדל . עוד יב' לפרש כי קרבן יולדת פתח
 בה הכרוב חסותה יהיו אלא פירשה אחת מן סקן כדכתיב ובמלאכה ימי סתרה לכן או
 לבת וגו' ועשויו האסיפה עוד ו' פירדון משני המינים והספק כמו האל שכסאיה חי
 קולו אחד (וגם) כשהוא מת קולו שבעה לפי שהקבוצות ענין קדושה הביא לסם משל
 מאותו ענין ממשכירי הקרבן שהם כלי השיר כי"ד קולו שבעה שתי קרניו לשתי
 הזארות פי' לשני הזארות והוא חלף מתלת מילי דאשתני שמיטו מתי חרב בהת"ק
 שפורה הזארתה הזארתה שפורה ולא כפי' החכם שפי' אותם הזארות המלכים
 ובגלים ובנורות חד (חד) קלה קא חשיב לבו משום דמזיד (חד) אכר קאחו ובדין
 הוא דליהוי (לכל ובנור אלא אידי דמניו ובני מעיו לכוון רבים לכוון יחידאמין לכוון
 יחיד הגא נני' לנבליס לנבירות לכוון רבים ו"א אף אמרו להכלת פי' סימנא לכן עזריא
 ח' קולות כנגד ח' פירדון ומלינו נמשל שהיה כולו חכלת ותיבא בה ונשמע קולו ות"ק
 לא חשיב ליה כיון שהוא עמנו לא היה מו"א קול הלא פעמוני הכוב התלוי בו ו"א
 דאשר לומר כפי' החכם שפירש אותו ברמזים מלגא קמי אף אמרו להכלת הזארת
 וחלעתה שני ועוד שפירש הבגד המשל היה והרמזים לאו עיקר בגד היו (ולא משמיעי
 קול היו) אלא הרים הם (מבחוץ) בין פעמון לפעמון כיון קיולות של קופסאות שבראשי
 חינוקות והפעמונים הם הנוגין והענגלין של זכה שיהיו סמוכים לרמזים דלנרטיק
 בזמנים וכמו שמפורסם בחזרתו של רבינו שלמה ז"ל : ? [מתני' ר"ש בן עקיבא אומר
 כו' פי' ר' משה הכהן אבן גיקאמיליא נאמנים דבריהם כי שרשו נאם ומסקליו פעלים
 כמו שזאנים כנענים שרם שמות הזאיר על כן נכון לשמו בזקני עם הארץ שאין
 בהם שמרם החכמה אלא הדבור בלבד ובזקני תורה כתיב בישישים חכמה וגו'
 כי הזורה נקראת תורה ותזונה וכו"ל ושמתה ושיתם כי היא החכמה ובינתכם
 ולפי הספרים הוא עומד כנגד חכמת בקרה דואה אמונת עשן חסד הכהן כקנין
 שילוייה בחכמת החשבון שהוא חלחל החכמות ונחתמה שנסתב בשנה זקני תורה ומכמה .

אור ד' פירדון לנדרה ושחיס לחובתה וחסות אחת בן עזריא אומר שתי חסות עכשו
 הוא מביא בראה שידעת מקלה מה שהביאה ואינה יודעת הכל והכין יודע מקלה
 מה שעשה ואינו יודע הכל והוא בענין שהביאה יודעת שהביאה קן אחד של תורים
 ולא תורים דוקא אלא להקל והכין יודע שזאת תורים נעשו למטה והביאה אינה יודעת
 אם הביאה מין אחד עם התורים אם לא והכין אינו יודע אם עשה המין האחר
 למטה או למטה ואם לא או אינה יודעת כמה קבעה נדרה והקן של תורים שהביאה
 אינה יודעת אם הביאה פתם או אם פרשה לחובתה או לנדרה מעשה חייבת להביא
 ד' פירדון לעולת נדרה ושתי פירדון לעולת חובתה וחסות אחת לפי שאמר שמה
 תורים היו נדרה ואותו קן של תורים שהביאה ונעשה למטה הביאה לחובתה הרי
 שהביאה פתם ולא הביאה מין אחר עמו וממילא הוא לחובתה הואיל ונעשה למטה הרי
 שחייבת שתי תורים לנדרה וחור לעולת חובתה ממין שהביאה חסותה ועוד נאמר שמה
 בני יונה היו נדרה ואם [הגה"ה ל"ג ושמה י"ג] הביאה תורים ובני יונה ובכחה מחללה
 גלויה מין קבעה נדרה ושמה החליפה נדרה ופרשתו לתורים (וקבעה חובתה לבני
 יונה) וקבעה חובתה למטה [בן יונה] הרי שחייבת שני בני יונה לנדרה ובן יונה לעולת
 חובתה הרי כולן שש עלות ג' תורים וג' יונה היו חובתה ונעשו בני יונה למטה הרי
 יונה עם התורים והתורים היו נדרה ובני יונה היו חובתה ונעשו בני יונה למטה הרי
 שחייבת בן יונה לחסות אצל חור לחסות אינה זריכה כלל שהתורים למטה נעשו למטה
 לא נעשו כמו שאמרנו למטה ואם היו תורים חובתה הרי נעשית החסות שלהן למטה : אם לא
 היו חובתה הרי אין [בן] [כאן] חייב החסות כלל : פתגמי בן עזריא אומר שתי חסות כו'
 לא צא בן עזריא להלוק על מה שאמרנו אלא בא לומר שיש ענין אחר שמהל בו ח'
 פירדון ח' כמו שאמרנו ועוד שאמרנו חסות אחת ותי"ק לא דבר בראה וכן שיהיו שכוים
 לנמרי אלא למטה דבר בראה שידעת שהביאה שני מינין קבעה שעות אחד
 מין אחד מן השנים והאחר הוא לה בספק והכין למטה היה יודע שנעשה מין אחד
 למטה ומין אחד למטה וכאן הוא יודע המין שעשה למטה והשני לו בספק ובא בן
 עזריא ודבר בראה שידעת שהביאה קן של מין אחד והשני לה בספק ואותו המין עמנו
 שהביאה אינה יודעת איזה מין היה והכין יודע שהקריב מין אחד וכול לומר אפי'
 בשידע שעשאו למטה אוטו יודע איזה מין הוא והשני לו בספק שאינו יודע אם עשאו
 כלל או אם עשאו למטה או למטה ואותו מין היה ועל זה הדרך חלחל מן חתי חסותה
 כאמור שמה תורים היו נדרה ותורים בלבד הביאה ועשאו למטה והיו לחובתה והרי
 שחייבת שתי תורים לנדרה וחור לעולת חובתה או שמה בני יונה היו נדרה ובני יונה
 בלבד הביאה ועשאו למטה לחובתה הרי שחייבת שני בני יונה לנדרה ובן יונה לעולת
 חובתה ועוד נאמר אם תורים היו נדרה שמה בני יונה הביאה עם התורים ועשה
 בתורים למטה לנדרה והפסידן ועשה הבני יונה נדרה והביאה תורים עמהם ועשה
 היא חייבת בני יונה לחסות או שמה בני יונה היו נדרה לחובתה והפסידן החסות והרי
 בני יונה למטה והפסידן ועשה תורים למטה והפסידן החסות וחייבת חור לחסות
 הרי ח' פירדון ד' לנדרה מב' מינין ושתי עלות חובתה מבני מינין ושתי חסות
 משני מינין וה"ה לת"ק שהיה יסול לסדר את דבריו גד' פירדון לנדרה ו' לחובתה
 ושתי חסות ובה בן עזריא ויוסף עולה אחת לחובתה והכל על הדרך שפי' עד שנחליף
 המין הידוע שהביאה ואמרנו שעשה אותו למטה ולאמר שנעשה אותו למטה והספק
 יהיה למטה הרי שהביאה עולת חובה ח' ושני חסות אצל לפי שהוא דבר הימים על
 ריבוי העולות שביאה לכן סידר את דבריו בענין הזה שפירשו : [פתגמי] אומר רבי
 יבועתו שמה שאמר כשהוא חי קולו אחד כשהוא מת קולו שבעה הביא משל על ריבוי
 הקבוצות שביאה שאילו בחלחל קודם שהקריבו כולם אע"פ שיש להם כפי' צויה
 מין קבעה נדרה והיה מנספק שש פירדון ד' מב' מינים לנדרה וקן אחד לחובתה
 ממין אחד ושכשו שהקריבו ולא סוברין כנגד כפרה הרי היא חייבת [שבעה] זה
 דומה לאלו שכשהוא חי ויש לו כח לעשות אינו מו"א אלא קול אחד שכל הקולות שלו
 בענין ח' הם וכשהוא מת מו"א שבעה מיני קולות כי"ד קולות שבעה שתי קרניו לשתי
 הזארות (בני) [שהן] מעין לנורות ויש אומרים אף אמרו לחלחל פי' שתי קרניו לשתי
 הזארות שכן דרך אותן הזארות הארצות שהשניות להשמיע קול במנה המלכים ליתן
 קרנות של איל בצופן כדי שיהא קולן ללול וזוקן [מעין] לנבליס מעין הוא [הכנה] [א]
 בני מעין הם הדקין אמרו לחלחל פי' לרמזי חלחל וארמגן לכות על שולי המשל
 ופעמוני והב צפוקן מעין להשמיע קול כדכתיב ונשמע קולו בבאו אל הקודש הרי (ח')
 [שבעה] קולות מן האיל המת זה אף מחיים יוכל לעשותו אבל כשהוא לחבר זה עם
 פי' שיהיו שמונה אינו אלא לאחר מיתת האיל : [בריייתא] [בתנ"י] ר"ש בן עקיבא אומר
 זקני עם הארץ כל זמן שמקיימים דעתן מיערבה עליהם שנאמר מוכר שפה לאמנים
 ופעם זקנים יקח מלגא כתיב בהם חכמים ש"מ בעמי הארץ הוא מדבר ומלי ולאמנים
 שירדין לאמת הדבר ומכווין אותו על אפינו אפי' הכי כהן מוקיימים מאבדים
 האמונות משני שמעשין שאין להם זכות החירה שחטמו ליתן בקושתן אצל זקני תורה
 כל זמן שמוקיימן דעתן מחיטבה עליהם שנאמר בישישים חכמה ואורך ימים תזונה הכונה
 פי' (היינו) זכותה שתורה ליתן בקושתן וזריכה להם אחרית פי' ויקחיה וטע"מ שאלו
 במקום אחר משיב חכמים חזיר ודעתם יוכל שם הוא מוכר נבורתו של הקב"ה שאין
 חכמתו חסד עומדת לעדו אלא שיהיו מחספשים מאלוהין מהמת זקנה זה אינו שרר
 נאמר בחזרה מענה עמנו בישישים חכמה וחורך ימים תזונה עמו חכמה ונבורה לו

הקדמת המחבר ספר יעיר קנו

ורברי הרשב"ץ בפי' מסכת זו א"א להולמן כלל כאשר תהונוג
שם עיני הקורא. ופי' הרא"ש והמפרש והברטנורא. דהיקא לן
מוכא ג"כ להלום כונת ההלכות ע"פ פירושן ישראל להו מרא .
וכאשר ראיתם שנבוכו בה המפרשים מאוד ודרכה קדמיהון סנירא.
והוינא מסתפינא להכניס ראשי ביניהם שלא ירצו את גולגלתי
לאתברא. והודתי ואמרתי תורה היא וללמוד אני צריך ולכן לא
יעלה על ראשי מורא. כי כוונתינו לשם שמים להבין דברי חכמים
וחידותם ולא ח"ו ליוהרא. ונצטערתי הרבה למצוא את הדרך אשר
ישכון אור עיינין לאנהרא. עד אשר ראה אלקים את עניי ולפום
צערא אנרא. אשר ממעון קדשו מן השמים הופיע עלי נהורא .
לפרש כל המסכת בפירושא מיהוורא. כפירוש חדש אשר לא
שיערוהו אבותינו דמלקדמא ובתרא. והאמת אניד שכמה מהדורור
עשיתי על הדא סיפרא. ושפכתי דיו ובלתי ניירות עד מאה
בוגין לערך ודין הניין לי מהם לברורא. וצרפתי כצורף כסף
מזוקק שבעתים בנורא. והעמדתיו כסולת נקיה מנופה בנפות
תליסרא. ובירתי כל דבר על אמיתותו בפי' ברור כשיטשא
במיהרא. ובכדי שלא להצריך לספרי דא לאייתאה ולעינא כספרא
אחרא. אמרתי דמוב להעתיק לשון המסכת (א) עם פי' אחד מהמפרשים
עד גמירא. ובחרתי להעתיק פי' הרא"ש וצ"ל כי סכל פירושי
המפרשים שלפנינו פירושו הויא בחירא. כי ביאר כל דבר כביאור
יתירא. וגם בפירושי צריכנא בקצת מקומות למאי דאיהו אסברא.
וגם מצוה הדא לחברתה גירא. כי לשון פי' הרא"ש וצ"ל ראיתי
אשר רובו ככולו הוא סתום והתום וחמירא. ובכן פירשתי וביארתי
דבריו על נכון בהנהגות אשר הצבתי בתוכו לבדנה בתוספות
מרוכה על עיקרא. וגם כי לשונו היה משובש מאוד ונלקח ביתירא
וחסידא. ואנכי הנהתי דבריו בהגה"ה מרויכות (ב) וסגרתיו הנוסחא
ישנה בקו עגולה והנוסחא חדשה בקוי מרובע למחוי הכירא. וגם
הוספתי בו מראה מקומות מסוגרים בקוי מרובע סהרהורא. והצבתי
פי' הרא"ש אצל המשנה בחדא סיפרא. ופירושי הצבתי למולו
בסיפרא אחרא. וקראתי בשם יעיר קינו שם הכלל של הדא
סיפרא. ע"ש מסכת קינים שהיא אהרונית אחרונית ועידנית
ללומדים משינתא לאתערא. וגם כי יעיר קינו עולה תנ"י כחושבן
תרין שמהי בגמטריא. וגם ע"ש שקנתי לי קן בחידושי אורייתא
דילי למתקנא אתרא. לנשמתי דילי דמתילא להדין ציפרא. והווי
כמוסין עמדי בסיתרא. ועתה עוררתנין לבדרינון על אפי ברא .
ובזכות זה אזכה להוציא לאורה את כל חידושי עד גמירא. ושמות
הפרטים שיה השדה ולקח מוכ ע"ש כי שיה הוא חושבן שמי
אליעזר כדכתיב בקרא. ולקח הוא חושבן שמי מנחם ובדא תהוי
לשמהי אדכרא. ומספרי דנא לא להווי מתעקרא. ורצוני בשם
שיה השדה ע"ש דאיתא בפרק כיצד מעברין שיחו אלו בעלי
גמרא. ואיתא ברבא קהלת לשדה נעבד זה בעל משנה דאיצטרין
ליה את ההלכה לפניו לסדרא. ע"כ לפי' המשנה דאיהו גמרא
דילה שם של שיה השדה נאה לו להיות נקרא. ורצוני בשם לקח
מוכ ע"ש כי לקח פירושו לימוד ומוכ הוא כחושבן משנה במניינא
ועירא. גם בלשון א"ק בכ"ד גל"ש משולבות אותיות שיה עם
אותיות לקח כהו מיצרא. וגם השדה במ"ק מו"ב הוי דשמות
הפרטים תרווייהון מתתן בחדא מהתא ובחד גירא. ואמרתי כי בשם
שיה השדה את פי' הרא"ש נאה לעמרא. כי חושבן שיה השדה

אמר דמחבר ישתנה דיוצור ניתכרד הקורא. אשר נתן
לנו אורייתא קדישא פתנמא דפקיד לאלפא דרא. והיתה אצלו
אמון מוצנע באוצרא. וכד סמא דהוה עלמא צדייא כמדברא.
ולא הוה אפשרא להתקיים עלמא דלא למעבד גמירא. ע"כ
תתקע"ד דרי קומטו מינייהו לאעברא. ואיתהיבת לכ"ז דרי ע"י
משה נביא רבא ספרא. לעמא חביבא דישראל דאפיק יתהון
סמצרים לחירא. וגזר קדמיהו ית ימא דסוף לתרין עשר גזירא.
ונחת להון לחמא מן שמיא ולקטו לגולגלתא מלא עומרא. ואפיק
להון מיא מן מינרא. והוה מדבר קדמיהון בעמודא דעגנא ובעמודא
דינורא. ושוי קדמיהון מוריא למישרא. לחוד תלתא מוריא
אישהתארא. מורא דימיני ומורא דנכו והור מורא. וקריב יתהון
למורא דימיני ותמן לקיבלא ישראל שרא. כאנש חד בלבא חד
בלי תיערא. ואיתגלי ה' עלוהי. בקלין וברקין וקל שופרא. ואפיק
משה יתהון מן משריתא ואיתעתדו תחותי מורא. דתליש יתי'
מארי עלמא וזקפי' עליהון באזירא. וכל נשמתין קרישין דכל דרי
דעתידין למיברא. תמן איתעתדו למשמע דיבורא. די אפיק
קב"ה מפומי' כהדא דיבורין עשרא. דבהון איתכלילו תרו"ג פקודין
דפקיד לנטרא. ואורייתא כולא איתהיבת עלוהי מקרא משנה
וגמרא. אף כל מה שתלמיד וותיק עתיד להדשא באורייתא תמן
איתאמרא. והולקא באורייתא קדישא קבלא לפום דרגיה נשמתא
דכל חברא וחברא. ואף לכוותי תלמידא ועירא. אית לי חולקא
באורייתא די נפשיה קבילא וסברא. וכריך רחמנא דוכי יתי
לסהוי דרופתקי דאורייתא למלעי בה תדירא. לקרא כספר תורה
אלקים מפורש ושום שכל ולהכין במקרא. להנות בתורה שע"פ
דשיתא סידרא. ומיומא דעמידנא על דעתאי המידא נפשאי לבאר
כל חמירא. די עמדו עלייהו גדולי נאוני קדמאי די בצרורא דהוי
נפשתהון צרורא. ונתחכמו בהון פירושן והשתכחו חסירא. ואנא
לעינא ולא מיוננא רישא אבי סדיא ואודרא. עד דאשכחנא
בעזה"ש פירושן ואמיתתן לבוונא כמטרא לגירא. ולא תתמא
היך לא איתגלי לקמאי מאי דאיתגלי לבתרא. והלא אין קדמאי
כבני אנשא אנן כחמרא. דכדין הויא אורחא דאורייתא דקדמאי
שבקיין בגוה לבתראי אתרא. די כל חברא דככל דרא הוי
באורייתא קדישא מתגדרא. ותל"י מהדושי אורייתא דילי אחת
לאחת למציא חשבון ספרא רבא איתחברא. די שמא דספרא
הנאות לו לפומי לא גליא וכלבי ממירא. עד דזכינא למיגמר
יתי' ולמיעבד לי' מהדורא. ברם בצוק העתים הללו בעו"ה הזמן
בוגר עלי וגלגולי ולקחו את כל אשר לי גלוי וממון בבירא.
ובחמלת ה' עלי חנני חסד חנם את מחמד עיני להשאר. ה"ה
כל ספרי קודש כלי אומנתי הנחמדים מפז. ואבן יקרה. אשר
בהם אשתעשע כל היום ועליהם ששתי כעל כל הון ועותרא.
עד כה וכה שפרנסתי ופרנסת ביתי הסורי מחסרא. לא היה
הזמן גרמא את ספרי כולא לאתקנא ולאכשרא. כי עבודתא דיליה
הוה עבדתא רבא ויקירא. ותרתי בלבי להוציא לאור אפס קצהו
מחידושי ודבר מסויים מהם לבחרא. ה"ה פירושי על מסכת קינים
אשר תל"י פירשתי' כולא על סידרא. ומחמת שהוא דבר ולא הצי
דבר על מסכת שלימה ע"כ אמרתי זה יצא ראשונה בעלמא
לבדרא. ובכדי למיעבד מלבושא שלים לנשמתא דאלבשה פורפירא.
כי פי' הרמב"ם במסכת זו לא נהירא. ובכבודו במקומו מונח .

(א) ולאננו מאלכ תכינו הספר כוס אל המסירות השנה נמוכר להעתיק עוד ספסל לכוון כהמנה. (ב) ולאננו דקסנו לה פי' כול"ש ע"פ הנוכחא סמולאס כספר שלכח עלמס. ויגסו
שפסד. ש"ה הסוד' וביאוריו דקסנו כחוס מוכנים בין כ' תל"י מרובע.

יעיר קנו פרק א

אחר זה של חוב קרנן היו עולין ו"ה אלפים ימים" נמלא שהם עולין יותר אפילו מתי"ט
 שנה. דהא האר חתשו המשיב שנה לכל שנה שס"ה ימים ורביע סתמא דל' פסס ט'
 עולין ט"ו אלפים ו' פסס ט' עולין ג' אלפים ו' פסס ט' ימים ורביע עולין רס"ב
 ימים ומי דל' שנה איך עולין רק ו"ה אלפים ורס"ב ימים ור"כ מ"ג שנה שהם
 פחותים מתוך זה שנה אחת של שס"ה ימים לא יהיו עולין אפי' ו"ה אלפים ימים. הרי
 ד"ה אלפים ימים הנערכין נלפי' ציזות של חוב קרנן עולין יותר אפילו ממ"ג שנה.
 וכיון שצארנו דמזב קרננות יצא לא שייכין רק בת"ח שנה הרי דל"ח שנה ציזות ארץ להיות
 בנס מספר אלף קני ציזות נלשה אחת. וכיון דליכא לאשטמי ביה בגדר של מספר אלף
 טוב לא שייך להזכיר כ"ח בגדר של מספר מאה וכמו שנתבאר: באופן אחר נלפ"ד
 ליתן טעם הגון מאוד לכל ההנחות דנקט הנבא במשנה זו בין ברשעה בין בפיאה שנה
 מדוייקים דייק טעם לא פחות ולא יותר והכל בציגונן אחד וכמו שצבאר בעמ"ס.
 והוא ט"פ מאי דלויחא ברש פ"ק דל"ה דף ז' מ"ח חייב הדמין והערכין כו' תמאות
 והשמות מולות ושלמים כו' טובב דכל תאחר לתר בני רבליים ולתר בני רבליים ור'
 אומר שם כיון שצבאר עולין רגל אחד עובר בגל תאחר. ובדף ו' ע"א אקאר שם שנה
 דלכ"ע כיון שצבאר עולין רגל אחד עובר בפשה עכ"פ. ושם ע"ב אקאר בעי ר' ירמיה אשה
 מה היא בגל תאחר מי תמרינן הא לא מתייבגה בראיה או דלמא הא איתא בשמחה ח"ל
 אביי והיפוק ליה דהא איתא בשמחה. ופסקין כן רמב"ם בפסקי דמ"ה מהלכות מעשה
 הקדשות בגל שפחות בגל תאחר. ומתילא נמי בגל אחד עוברת נעשה. וכן משמעות
 דברי רמב"ם שם בפסקי הל' שכתב בהלכה ו"ב אחד נדרים ונדבות כו' מלת עשה שם
 הדינה שפיה הכל נגבל שפחות בגל תאחר כו' והל"כ בהלכה ו"ד כתב והאד האיה והעד
 האשה עובר בגל תאחר והל"כ בהלכה כו' כתב עוד וב"ד מלווין לאשפות מיד פד פיקרין
 קרננותיו בגל שפחות בגל תאחר. הרי דלא מהלך כלל בין איה לשהן כלל לאו כן
 לפנין עשה. והל"כ כל הציזות שעליה שיתקבצו לא מהלכות או מהלכות נעמה לא בין
 בגל לגבל הוא מתייבג להביא בגל ראשון שפוגעת תהלה בכדי שלא תעבור נעשה
 ולר"ת העבור אפי' בלאו דכל תאחר. והלכה דף לר' ירמיה דמצינא ליה חס אשה עוברת
 בגל תאחר אפי' עכ"פ מודה למיה איהא לקרבי קרננותיה היך בגל ראשון שהיה
 פירש"י בכדי פתח שם פסקו אלה תעשה לו' במועדיהם דכך הקולו לחובה לבד
 מהנדיכס אם באתם לידור קרננות בגל מלוא הוא בידכם. והל"כ תל"ג דליכא מליה
 לקרבי בגל קרננות שמתחייבה בכר. ובסדרא דרש נמי במורה דף ו"ד ס"ב על
 ולפולתיכס דכתיב צארנו פסוק דהא איתו מדבר אלא שפחות יולדת ועולת מטרע:
 וצערנה יתבאר בציגונן לך דההנחה נקט אומן הדוגמות שפחות יולדת ואלה אחת
 ציזות קודם שפועור עולין רגל אחד מאוס דלון לה להשאת יותר. שהרי חיירי הכה
 בקני ליה זביה חיירי חף בהעבורים משל אשה אחת כדמסיים להדיא בין המשנה אחת.
 והל"כ ברשעה דקמתי אחת לו והחל לו קן יחד שתי קני זביה של אשה אחת שפועור
 עז וזמנו לא וזמנו לר' יוחנן ד' קני חובים ושלש לר' יוחנן שן יחד שן קני
 חובים. ולפ"י ו"ל דנקט שני דוגמות האלו דוקא משום קני ליה דל"ח שיתקבצו לאשה
 אחת קני ליה קודם שיעבור עולין רגל אחד כ"ח בג' דוגמות האלו והיינו דקודם
 שזכות ח"ל שיתקבצו לה כ"ח ב' קני ליה וקודם סוכות ח"ל שיתקבצו לה כ"ח ד' קני
 ליה וקודם פסק ח"ל שיעבור עולין רגל אחד כ"ח ב' קני ליה. שהרי בין חוב קרנן ליה אחת
 לחוב קרנן ליה אחת לרין להיות עכ"פ מתוך זמן של ארבעים יום משום דכל ליה
 שמתוך תהלה אינה חייבת עליו קרנן בפ"ה כדל"ח בריתות בפסקי ב' רק דוקא על הלידה
 תאחר תהלה דהיינו אם ליה או הפילה אחר ארבעים יום לזכר שהוא זמן הגבלת אחת
 על הלידה האחרת או מתייבג להביא קרנן אחר על הלידה שנה הלידה בפ"ה. ואמן
 חיוב קרנן על ליה זה השני לא יגיב עד אחר תהלה ארבעים יום לזכר הרי שזמנו
 חיוב קרנן על הלידה הראשונה עד זמן חיוב קרנן על הלידה האחרת ח"ל להיות פחות
 מארבעים יום כשיעור תהלה של ליה זכר עכ"פ. ועכ"פ חף למה ליה זה אחר זה
 כיון שחוב ארבעים יום לכל ליה תהלה וזמנו של תהלה האחרת ארבעים יום אחר זה
 שנתעברה אחת יחד מתהלה כדלויחא שם בכתובות והיינו שאחר תהלה הראשון הפילה
 זכר וזב אחר תהלה דהיינו אחר מ' יום של השני הפילה עוד זכר וכן כמה פעמים זה
 אחר זה. והשתא יתבאר לך שפיר דמתי קני ליה אפסר שיתקבצו לאשה בין פסקה לעצרת
 והיינו שתיקבץ אחר פסק תהלה על תהלה של ליה אחת שילדה בכר קודם פסקה ונתחייבה
 אז קרנן על אורה יחדית עליו קרנן בפ"ה כדל"ח בריתות בפסקי ב' רק דוקא על הלידה
 זו השנייה אחר מ' יום מיום הלידה הרי מקודם חג השבועות יתקבצו לה שפיר ב' קני
 ליה שהרי בין פסק לעצרת חוב אפילו מ"ג יום. ובין עצרת לסוכות אפסר שיתקבצו לה
 שפיר ד' קני ליה והיינו כשחובך אחר שבועות נתמלא לה ליה אחת והפילה אז פסס
 שני ואחר מ' יום הפילה שוב פסס א' ואחר מ' יום השלישי הפילה שוב פסס ד' ויגיע
 זמן חוב קרנן הרביעי יתאר מ' יום מעת שהפילה פסס ד' ומלא שזמנו חיוב קרנן
 הראשון עד זמן חיוב קרנן הד' היו ב' פעמים מ' יום ששם ק"ך ימים. ובתמית מעצרת
 עד סוכות אי יתאר מ' הדשים ששם יתאר מק"ך ימים ומלא דיתקבצו לה שפיר ד' קני
 ליה. ובין סוכות לפסח אפסר שיתקבצו לה שפיר שש קני ליה דהא זמנו חיוב קרנן
 הראשון עד זמן חיוב קרנן השני לרין תשך זמן של ה' פעמים מ' יום שזמנו לר' ימים
 ומלא דהא חיוב קרנן הראשון בא לה מתיקבץ אחר סוכות ויכל לבא לה חיוב קרנן השני
 ר' ימים אחר סוכות. והשתא יתבאר לה שפיר שנתה מעצרת דהיי כן סוכות לפסקה
 ששם הדשים שזמנו אפילו יותר מ' ימים ושפיר אפסר שיתקבצו לה אז שש קני ליה.
 ומת"ע אחי לי נמי שפיר הא דנקט התנא בפ"ה דבריתות האשה שש עליה חמס לידות
 וחמס ציזות וכן דגול התנא לתקטב הכי צבחה דוכמי דהיינו נמי מעמס זה דמסוין
 התנא לתקטב איתו מספר שיתקבצו לה קודם שיעבור עולין רגל אחד ומסוס דרוב
 שנים פשוטות כו' ע"ב ציזות שנים לא משתתב שיתקבצו לה כ"ח אחר שש קני ליה.
 שיעבור עולין רגל. משום דשנה פשוטה היי בין סוכות לפסח רק שש הדשים שאין
 עולין אפילו לק"פ ימים ושש קני ליה לרין צבחה ר' ימים. אבל לחמס קני ליה רגל
 לרין זמן כ"ח ק"ס ימים נמלא שפיר אפסר שיתקבצו לה מספר חמס קני ליה בין רגל
 לרגל חף בשנים פשוטות. אבל הכה נחטין התנא לתקטב על הדוגמות שאפסר שיתקבצו

לה ציזות שש פסס ונקט שפיר אומן ג' דוגמות כיון חומר לומר שזוגות האלו
 אפסר שיתקבצו כולן לאשה אחת ציזות וכל דוגמה הוא דוקא במועדו וצמנו לכל רגל
 ורגל וזכו שנתבאר. אך זהו דוקא בקני ליה אבל בקני זביה בודאי אפסר להספקן לה
 יותר רק תאחר דבהעבורים שנה ציזות און כ"ח בין מעבורות גדול לקטן דהא זה גדול
 גם זה גדול ע"כ צבאר התנא יותר לתקטב שזוגות דלשיכר נמי בקני ליה ומכ"כ
 דשייכין בקני זביה. אבל גמי מעבורות מועט ציזות דליכא בריחא רבא ציזות נמש ציזות
 בשל אפילו ברוב גדול ע"כ הוסיף עוד בציזות מספר עשר ומספר מאה דשייכין עכ"פ
 בקני זביה וכמו שצבאר בעמ"ס: דהנה כבר ביארנו למעלה באופן ראשון לכל חיוב
 קרנן של ציזות לרין תהאזי ו"ה ימים ומלא דמסוכות ועד פסקה דכשנה מעצרת היו
 ציזות יותר מל' ימים כולל אפסר להספקן שנה אפילו י"ב קני ציזות דלח כ"ה מגיע
 לה חיוב קרנן של ציזות אחת מתיקבץ אחר סוכות אפסר להספקן לה עוד ו"ה קני ציזות
 עד פסקה דכשנה תהאזי ו"ה פסס ו"ה ימים לא יעלו רק קל"ח ימים הרי דשפיר אפסר
 להספקן לאשה אחת י"ב קני זביה קודם שיעבור עולין רגל אחד. והל"כ בציזות דליירי
 במעבורות מועט ציזות שפיר תהאזי לה ביחוד קודם שיעבור עולין רגל אחד אפסר
 בעצב קרנן ויכל משל אשה אחת כ"ל: וצערנה נבא לבאר דגם מספר מאה אפסר
 להשכוחו שפיר בקני זביה שיתקבצו לה ביחוד קודם שיעבור עולין רגל אחד אפסר שמתחייבה
 בכר. והוא ט"פ מאי דלויחא בפסקי העל דף פ' ע"א איתמר אבל חוב מן שנים
 עשרה פד כן שנתה עשרה וולדו בו סימני סוכות ולאחר תהאזי כנ"ל שערות רב אחר
 נעשה סוכות למפסר ופירש"י מן י"ב עד י"ח איתנוקת קמי כנ"ל כו' דפחות מ"ג
 ודאי קטנה היא כו' נעשה סוכות למפסר חיירי דליירי בלאו זכר קמני סוכות בין שצבאר
 ו"ה כנ"ל ולא הביא אפי' שחזר וביארו איתו כלום כו' ומצינן לה גם שזמנו מ"ג ואיך
 שיהיה רמזי' להביא דתאחר האי דלא חייבת מאוס דסוכות הוי כו'. וכן פסקי הפוסקים
 דלעשה סוכות למפסר ויכל משל אשה אחת כ"ל: וצערנה נבא לבאר דגם מספר מאה אפסר
 ו"ה שנה ממנה שלשים יום הרי היא כשנת י"ח לכל דבריה. ופירשו התפוסקים דכיון
 דניכסין ל' יום בשנת י"ה נעשה סוכות ולא תהאזי אש יביא אחר"כ ב' שערות וכן פסק
 הסוכות בהל"ע סימן קכ"ה רק הוא כתב כן לגבי שנת עשרים. וכיון ציזות סוכות
 שנתה י"ח יום בשנת י"ה נעשה סוכות כ"ח שנת י"ח שנת ג' ולא הביא סימני זיזות.
 אפי' אחר"כ חף שילדו לו סימני סוכות איתו אלא תמורת חובי ולא הוי סוכות אלא הוי
 קרנן עד שביא ב' שערות או עד שיהי' בן ל"ה שנה ויום אחד דמלא והלאה דוקא
 יהי' יודין כדל"ע פ"ט. ולפ"י ה"ה דרבי לגבי שנת ג' דדוקא כשילדו לו סימני סוכות
 בשנת י"ח יום דוקא הוי סימן קריאות ונעשה ג' סוכות למפסר בכר. אבל כשנתה ל'
 יום בשנת י"ה ולא הביא עדיין סימני סוכות טוב ח"ל שנה ארץ שנה ארץ שנה גדול
 למפסר. ומתלא לפ"י אפסר שפיר שיתקבצו לאשה אחת קני זביה ממנה שנים ו' יום
 בפסס אחת דהיינו מ"ג שנה ואיך עד ל' יום בשנת י"ה נעשה אש אז גדולה למפסר
 כו'. אבל שיתקבצו בפסס אחת ביחוד שיעבור איתו מתוך ח"ל להשכוחו שש ארץ לפי
 מה שנתבאר. ובתפוסקות חמס שנים בינוניות פשוטות אפסר כל שנה היא שנת ג' ימים והיו
 עולין ו"ה תמאות וע' ימים ועס הל' יום יתחייב על ה' שנים כ"ל כן עולין ו"ה תמאות
 ימים שהם כשיעור מאה ציזות לכל זביה ו"ה ימים כ"ל חה לבד מתדבר העיבור שיתקבצו
 עוד מתנים מעצרות שנה' שנים והנה הנה' ציזות דף ק"ך ע"ב פירשו להדיא גמי
 כן שחזי מתוך שנים פסק ג' דלוקן דכל הדוגמות האלו דנקט התנא אחת לזו ושנים
 לזו ושש לזו ועשר לזו ומה' לזו נחשבו כלן יחד שזמנו כולן ק"ו קני ע"כ. ובתמית
 כשדקדק לפי מה שנתבאר תהלה כן שחמספך ק"ו קני זביה אפסר להספקן לה שפיר
 לאשה אחת כ"ל. והיינו כאשר הל' יום ששנת י"ה נעשה אש אז גדולה נעשה לה
 בתוך כרגל של סוכות דהיינו אחר תהלה הרגל. ולפי מה שכתבנו אחר בפ"ה דל"ח
 בדף ה' ע"ב ובדף ז' ע"ב דלענין של תאחר בענין כולו' רגל דוקא דהיינו שיהיה
 מתייבג ועיבוד תמורת הרגל ע"כ. ח"ל איהא האשה שנתגדלה אחר תהלה הרגל של
 סוכות ולא היתה מתייבגת תהלה הרגל יולדת להשכוח עוד עוד עכ"כ ו"ע האחרון של
 פסק. ומימי שאלנו דמתי על סוכות עד שש ע"כ ו"ע האחרון של פסק הוי שנה
 מעצרת ז' הדשים ו' ימים ואותן ז' הדשים שנה כקדמה הם ד' מלאים ו' הדשים
 שזמנו כ"ו ימים ועס ה' ימים הל' חמישין על ז' הדשים עולין ו"ב ימים. והנה
 כשדקדק לפי סדר העיבור של גו"ה אד"ע התקור ציזות תהלה כששנה שנים יכול
 להיות שפיר א' שנים מעצרת דהיינו שנתה ז' שנים ו"ה האחרון של שנה ו"ה עד
 שנת י"ש או שנתה י"ח לתחזור עד שנת ג' לתחזור שחזרו ומלא שזמנו ה' שנים שקודם
 רגל סוכות כ"ל יכול להיות שפיר ב' שנים מעצרת לבד מהעיבור ששנה הששית ששש
 מסוכות עד פסק כ"ל. נמלא שיתקבצו עוד ז' דשני עיבור שש שש יום ק"ה יגלה
 היתרון יותר על ו"ה תמאות ימים הל' כן כד"ב ימים ור"ע ימים הם בתפסר ע"ו ציזות
 דמ"ו פסס ו"ה עולה ר"ע ועוד חיוב קרנן של ציזות אחת ועל להיות מתיקבץ אחר שנת
 ו"ב תהלה שנת י"ג ששם ה' נקיים כשזמן שנת ו"ב יגה זמן חיוב הקרנן תהלה
 שנת י"ג ונתחייבה אז בלאו קרנן תאחר דזמנו חיוב הקרנן כבר היא גדולה הרי יגלה
 ס"ה ק"ו קני זביה: אבל לפי מה שכתבנו אחר' שם ב"ה דף פ"ב ד"ה שנה נלא
 רבליים היכי תשתתב לה לרעין ג' רבליים סוף הרגל להשקטב מתיקבץ על תהלה הרגל
 דהשתא אם תאחר דה"ה לפנין רגל אחד מתיקבץ סוף הרגל על תהלה הרגל שחזרו לפ"י
 אם נתגדלה ציזות ראשון דה"ה סוכות אינה יכולה להתחייב רק עד יום ראשון דה"ה
 פסק וליכא ציזות אפילו יותר מ' ימים ושפיר אפסר שיתקבצו לה אז שש קני ליה.
 תהלה הרגל של ע"ה עליה שנתה הרגל להקריב אז בלאו הרגל הקרננות שמתחייבה בכר ועוד
 דלח נתגדלה בתוך הרגל כיון דנעשית גדולה נעשה כ"ל ו"ל דתשוב כולו היא
 מתייבגת תהלה הרגל ולרעה להביא אז בלאו הרגל הרגל ח"ל נלא דלע"כ אחי
 שפיר הכל וכמו שצבאר בעמ"ס. שהרי אם נתגדלה בכר י"ב האחרון של סוכות כדוף
 היום דל"ח לה להקריב עוד בלאו הרגל אז היא יכולה להשכוח שפיר עד עכ"כ ו"ב
 עד חוב של פסקה וס' בשנה מעצרת ז' הדשים פחות יום אחד דלויחא מת"ל שפיר ואיך
 עד חוב של ציזות שש שנתה כקדמה ר"ו ימים ועס הששים יום של ב' דשני העיבור
 שנתה

התנא אחר דמפרש בפ"ג ענייני תערובות ודאי דהיינו תערובות חמאת ועולה יחד ותערובות חמאת ועולה בחובה סתומה ותערובות חובה סתומה בחובה סתומה מפרש שוב כאן בפרק זה ג' ענייני תערובות כאלה בספק תערובות שאוסרין כדון תערובות ודאי. ונקט כאן תחלה דין תערובות סתומה בסתומה בין בשוות כמו במשנה ב' ובין בשאינן שוות כמו במשנה ג' דכשפרה וחזר בכלל די"ל אולי אותו גזול עצמו הפורה הוא שחזר ונמצא דהוי ספק תערובות בכללן ואעפ"כ אוסרין בספק כדון תערובות ודאי ושוב נקט במשנה ד' קן סתומה וקן מפורשת דכשפרה מן הסתומה למפורשת וחזר לגזול שני הנשאר סקן סתומה או שפרה מן המפורשת ראשון לסתומה ואין ידוע אם החמאת פרה מן המפורשת או העולה נמצא דבין כך ובין כך יש בצד הסתומה סקן סתומה בודאי עם תערובות גזול ספק חמאת ספק עולה והרי הוא תערובות ספק חמאת ועולה בסתומה וקתני כולן ימותו הרי דאוסר בודאי תערובות של חמאת ועולה בסתומה דהחמאת היתה אוסרת להקריב שום עולה והעולה היתה אוסרת להקריב שום חמאת. ואח"כ נקט שוב במשנה ה' חמאת מיכן ועולה מיכן וסתומה באמצע דכשפרה מן האמצע לצדדין וחזר לאמצע דיש השתא באמצע תערובות של ספק חמאת עם ספק עולה ואעפ"כ האמצעיים ימותו כדון תערובות חמאת ועולה ודאין. וכן כשחזר שוב מן האמצע לצדדין דצד החמאת הוי השתא תערובות של ספק עולה בחמאת וצד העולה הוי השתא תערובות של ספק חמאת בעולה ואעפ"כ ימותו כולן כדון תערובות ודאי של חמאת ועולה יחד. והא דנקטן התנא כאן בסדר הנ"ל היינו משום דכמאי דסיים בפ"ג בתערובות חובה סתומה בחובה סתומה פתח בפרק זה ונקט תיכף אחר זה תערובות ספק של חמאת ועולה בסתומה כיון דהוי ג"כ תערובות סתומה ודאי רק עם ספק חמאת ספק עולה. ואח"כ לבסוף נקט שוב תערובות ספק של חמאת ועולה יחד ונקטן שפיר כסדר למפרע מהסדר שהוזכרו בפ"ג. ועוד דלפי מה שיתבאר אי"ה לפנינו במשנה ה' דדין אין מביאין תורין כנגד בני יונה כו' וכן דין האשה שהביאה חמאתה ומתה כו' איתמרו לענין דין הקדום שלפניהם דקתני חזר לאמצע האמצעיים ימותו אלו יקרבו חמאת ואלו עולות ולהכי היכרן התנא בהלכה אחת וכמו שיתבאר לשם באר היטיב. וא"כ כיון דהוכרח התנא למתני ההלכה ה' דאיירי בספק תערובות חמאת ועולה לבסוף בכדי להכריע עם דין דאין מביאין תורין כנגד בני יונה כו' דקתני לחו לבסוף אחר שהשלים דיני תערובות. ממילא נקט נמי קודם לזה בסמוך לו במשנה ד' תערובות ספק חמאת ועולה בסתומה כיון דאיירי עב"פ נמי בספק חמאת ועולה. וממילא הוכרח להקדים להתחיל בפרקין בדין תערובות ספק של חובה סתומה בחובה סתומה ונקטן שפיר כסדר למפרע כנ"ל. והקדים התנא כאן כריש פרקין דין קן סתומה שפרה סמנה גזול לאויר או שפרה בין הסתומות כו' דיקח זוג לשני משום דמ"ט קתני במשנה ד' קן סתומה כו' יקה זוג לשני ומהמ"ט קתני במשנה ה' חזר לאמצע כו' אלו יקרבו חמאת ואלו יקרבו עולות משום דאף אם מצד אחד לכד חזר גזול הסתומה עצמה לאמצע ובצד השני נשאר גזול הסתומה לא איכפת לן כיון דדינא הכי הוא דלא נדחה השני. ודין פרה לבין הקריבות הוא לצורך הני תערובות דנקט במשנה ב' ונ' דאיירי הכל בדין זה. ונקט התנא פרה לבין הקריבות לבסוף משום דרוצה למתני עלה כיצד כו'. ואחר שהקדמנו כל זה נבא לבאר ההלכות שבפרקין על הסדר בעזה"י:

לקח טוב יעיר קנו פרק ב פירוש הרא"ש עם שיה השדה

א קן סתומה שפרה ממנה גזול לאויר. גזול הוא לישא דקרא ומזר וגזול דממנהגין ופשיטא ובר יונה ותרומה דמילתא נקט שכן דרך לגדל בני יונה צננים ומפריחין משוך לשוך כך כגון סכסכי. ולענין נראה עטס אחר כו' דבגד"ה כ"ד לכדון לשון הכנה דקתני יקה זוג לשני דלכאורה הא דלדין ליקח גזול אחר לסתלים גזול הכתוב מילתא דפשיטא הוא ולא לדין הכנה לאמצעין זה רק עיקר הדין שהל"ך הסתא לאמצעין כ"ף היינו דלא אמתין כיון שהקצתו יחד ונאכזר האחד גם חבירו ידחה כמ"ט כה"ט ופ"ג לא חמתי רק עיקר המדום דהשני כשר. אבל נראה דהוא מתורבת בהכרתה דהא דקתני יקה זוג לשני קמ"ל בזה דלא אמרין להקריב השני חייב ולהמתין נכתמה מליקה זוג ולמשו אולי יהיה הפורה נחלא ויקריבו כלתו ולא נדחה בדיים כל זמן שיטה כהוי להקריב להשילתו ולכ"ף קמ"ל דלא חיישין לזה אלא יקה זוג לשני להקריבו משום טעם שני יחד. והשתא דבמות"ז לא שייגה אלא בקן של בני יונה ולא בכל תורים מיהו דדין תורים גדולים דוקא. ולא קנינים ודין בני יונה קנינים דוקא ולא גדולים וא"כ בקן תורים שפרה אחד מהם לאויר דדין פשוט דיקח חייב זוג לשני ולא ליהו נכתמה להמתין אולי יהיה נחלא הפורה דא"כ אין לדבר סוף תמחך דאין שיכור לדבר ולפולס יז לחוש שמה יהיה נחלא אבל בבני יונה כו' דרמי דרמי להקריב השני חייב מליקה זוג עד זמן ששאר שנתגדל הפורה דהו אף אם יהיה נחלא אלא יהיה ראווי להקריב ובפ"ג יהיה נדחה ממילא וזה יקה שפיר זוג למתן זוג לשני. ופ"ג בדיים ולכ"ף קמ"ל הסתא דבני יונה לא ימתין כלל אלא יקה חייב זוג לשני. ופ"ג בניה זוג אחי שפיר דהו הא דנקט הסתא לשון גזול ולא נקט בן יונה כלישנא דקרא בכל הקדשות. אבל חמ"ט משום דהשן גזול הוא לא לשון חבירו דהכונה הוא על קנינים והכאיה שביי פ"ג ויקרא על פסוק ואם מן הסוף קרנו ונ"י פ"ג בחרנו וימתן בן גזולתו כה"ל דבספיקא יקריב מן דבריו ובני יו"א מן גזולין הכי לשון גזולין הוא לשון חבירו כ"כ על קנינים עד ששאלה החרגו לפרש על בני יונה שכן קנינים פ"ג וכתב מן גזולין. ובל שפירשנו ממי חבשין בן קנינים ולדין לאתן נקראות גזולות ומקרא מלא הוא כשאי ישיב קטו על גזולין ויקח ומתנגמין על צדו אלא משום דלא נתכשרו משפוח בקנינות כ"ל תורים גדולים ולא קנינים ובני יונה קנינים ולא גדולים מ"ה ממילא סתם גזול שחייב בני קרנן עב"כ בן יונה הוא. ולהכי נקט הסתא שפיר לשון גזול לפרש הכונה שגבחיין להשמיטין צדו וגזולתו דאפי"ו אותו טוף דדינו להיות גזול דוקא והשפיר להמתין עד שיגדל הפורה ויהיה נדחה ממילא אפ"כ יקה זוג לשני חייב שם. אכן לקבנה כו' הווי שבייגה כה"ט א"כ סתם שפרה לאויר הוא לן למשח שמה ילכו ויבא ליד הדם ויקריבוהו העלה או פולס ובתקנתו תפישו זה שגבדו ואין אלו יודעים שפירוש ולכן יפסול להקריב קמ"ל דלא חיישין. לפ"ו אחי שפיר דנקט קן סתומה משום דבמ"ט קתני חזר לאמצע חמאת ועולה ואפי"ו קתני חזר לאמצע חמאת ועולה בסתומה כיון דהוי ג"כ תערובות סתומה ודאי רק עם ספק חמאת ספק עולה. ואח"כ לבסוף נקט שוב תערובות ספק של חמאת ועולה יחד ונקטן שפיר כסדר למפרע מהסדר שהוזכרו בפ"ג. ועוד דלפי מה שיתבאר אי"ה לפנינו במשנה ה' דדין אין מביאין תורין כנגד בני יונה כו' וכן דין האשה שהביאה חמאתה ומתה כו' איתמרו לענין דין הקדום שלפניהם דקתני חזר לאמצע האמצעיים ימותו אלו יקרבו חמאת ואלו עולות ולהכי היכרן התנא בהלכה אחת וכמו שיתבאר לשם באר היטיב. וא"כ כיון דהוכרח התנא למתני ההלכה ה' דאיירי בספק תערובות חמאת ועולה לבסוף בכדי להכריע עם דין דאין מביאין תורין כנגד בני יונה כו' דקתני לחו לבסוף אחר שהשלים דיני תערובות. ממילא נקט נמי קודם לזה בסמוך לו במשנה ד' תערובות ספק חמאת ועולה בסתומה כיון דאיירי עב"פ נמי בספק חמאת ועולה. וממילא הוכרח להקדים להתחיל בפרקין בדין תערובות ספק של חובה סתומה בחובה סתומה ונקטן שפיר כסדר למפרע כנ"ל. והקדים התנא כאן כריש פרקין דין קן סתומה שפרה סמנה גזול לאויר או שפרה בין הסתומות כו' דיקח זוג לשני משום דמ"ט קתני במשנה ד' קן סתומה כו' יקה זוג לשני ומהמ"ט קתני במשנה ה' חזר לאמצע כו' אלו יקרבו חמאת ואלו יקרבו עולות משום דאף אם מצד אחד לכד חזר גזול הסתומה עצמה לאמצע ובצד השני נשאר גזול הסתומה לא איכפת לן כיון דדינא הכי הוא דלא נדחה השני. ודין פרה לבין הקריבות הוא לצורך הני תערובות דנקט במשנה ב' ונ' דאיירי הכל בדין זה. ונקט התנא פרה לבין הקריבות לבסוף משום דרוצה למתני עלה כיצד כו'. ואחר שהקדמנו כל זה נבא לבאר ההלכות שבפרקין על הסדר בעזה"י:

א קן סתומה שפרה ממנה גזול לאויר. גזול הוא לישא דקרא ומזר וגזול דממנהגין ופשיטא ובר יונה ותרומה דמילתא נקט שכן דרך לגדל בני יונה צננים ומפריחין משוך לשוך כך כגון סכסכי. ולענין נראה עטס אחר כו' דבגד"ה כ"ד לכדון לשון הכנה דקתני יקה זוג לשני דלכאורה הא דלדין ליקח גזול אחר לסתלים גזול הכתוב מילתא דפשיטא הוא ולא לדין הכנה לאמצעין זה רק עיקר הדין שהל"ך הסתא לאמצעין כ"ף היינו דלא אמתין כיון שהקצתו יחד ונאכזר האחד גם חבירו ידחה כמ"ט כה"ט ופ"ג לא חמתי רק עיקר המדום דהשני כשר. אבל נראה דהוא מתורבת בהכרתה דהא דקתני יקה זוג לשני קמ"ל בזה דלא אמרין להקריב השני חייב ולהמתין נכתמה מליקה זוג ולמשו אולי יהיה הפורה נחלא ויקריבו כלתו ולא נדחה בדיים כל זמן שיטה כהוי להקריב להשילתו ולכ"ף קמ"ל דלא חיישין לזה אלא יקה זוג לשני להקריבו משום טעם שני יחד. והשתא דבמות"ז לא שייגה אלא בקן של בני יונה ולא בכל תורים מיהו דדין תורים גדולים דוקא. ולא קנינים ודין בני יונה קנינים דוקא ולא גדולים וא"כ בקן תורים שפרה אחד מהם לאויר דדין פשוט דיקח חייב זוג לשני ולא ליהו נכתמה להמתין אולי יהיה נחלא הפורה דא"כ אין לדבר סוף תמחך דאין שיכור לדבר ולפולס יז לחוש שמה יהיה נחלא אבל בבני יונה כו' דרמי דרמי להקריב השני חייב מליקה זוג עד זמן ששאר שנתגדל הפורה דהו אף אם יהיה נחלא אלא יהיה ראווי להקריב ובפ"ג יהיה נדחה ממילא וזה יקה שפיר זוג למתן זוג לשני. ופ"ג בדיים ולכ"ף קמ"ל הסתא דבני יונה לא ימתין כלל אלא יקה חייב זוג לשני. ופ"ג בניה זוג אחי שפיר דהו הא דנקט הסתא לשון גזול ולא נקט בן יונה כלישנא דקרא בכל הקדשות. אבל חמ"ט משום דהשן גזול הוא לא לשון חבירו דהכונה הוא על קנינים והכאיה שביי פ"ג ויקרא על פסוק ואם מן הסוף קרנו ונ"י פ"ג בחרנו וימתן בן גזולתו כה"ל דבספיקא יקריב מן דבריו ובני יו"א מן גזולין הכי לשון גזולין הוא לשון חבירו כ"כ על קנינים עד ששאלה החרגו לפרש על בני יונה שכן קנינים פ"ג וכתב מן גזולין. ובל שפירשנו ממי חבשין בן קנינים ולדין לאתן נקראות גזולות ומקרא מלא הוא כשאי ישיב קטו על גזולין ויקח ומתנגמין על צדו אלא משום דלא נתכשרו משפוח בקנינות כ"ל תורים גדולים ולא קנינים ובני יונה קנינים ולא גדולים מ"ה ממילא סתם גזול שחייב בני קרנן עב"כ בן יונה הוא. ולהכי נקט הסתא שפיר לשון גזול לפרש הכונה שגבחיין להשמיטין צדו וגזולתו דאפי"ו אותו טוף דדינו להיות גזול דוקא והשפיר להמתין עד שיגדל הפורה ויהיה נדחה ממילא אפ"כ יקה זוג לשני חייב שם. אכן לקבנה כו' הווי שבייגה כה"ט א"כ סתם שפרה לאויר הוא לן למשח שמה ילכו ויבא ליד הדם ויקריבוהו העלה או פולס ובתקנתו תפישו זה שגבדו ואין אלו יודעים שפירוש ולכן יפסול להקריב קמ"ל דלא חיישין. לפ"ו אחי שפיר דנקט קן סתומה משום דבמ"ט קתני חזר לאמצע חמאת ועולה ואפי"ו קתני חזר לאמצע חמאת ועולה בסתומה כיון דהוי ג"כ תערובות סתומה ודאי רק עם ספק חמאת ספק עולה. ואח"כ לבסוף נקט שוב תערובות ספק של חמאת ועולה יחד ונקטן שפיר כסדר למפרע מהסדר שהוזכרו בפ"ג. ועוד דלפי מה שיתבאר אי"ה לפנינו במשנה ה' דדין אין מביאין תורין כנגד בני יונה כו' וכן דין האשה שהביאה חמאתה ומתה כו' איתמרו לענין דין הקדום שלפניהם דקתני חזר לאמצע האמצעיים ימותו אלו יקרבו חמאת ואלו עולות ולהכי היכרן התנא בהלכה אחת וכמו שיתבאר לשם באר היטיב. וא"כ כיון דהוכרח התנא למתני ההלכה ה' דאיירי בספק תערובות חמאת ועולה לבסוף בכדי להכריע עם דין דאין מביאין תורין כנגד בני יונה כו' דקתני לחו לבסוף אחר שהשלים דיני תערובות. ממילא נקט נמי קודם לזה בסמוך לו במשנה ד' תערובות ספק חמאת ועולה בסתומה כיון דאיירי עב"פ נמי בספק חמאת ועולה. וממילא הוכרח להקדים להתחיל בפרקין בדין תערובות ספק של חובה סתומה בחובה סתומה ונקטן שפיר כסדר למפרע כנ"ל. והקדים התנא כאן כריש פרקין דין קן סתומה שפרה סמנה גזול לאויר או שפרה בין הסתומות כו' דיקח זוג לשני משום דמ"ט קתני במשנה ד' קן סתומה כו' יקה זוג לשני ומהמ"ט קתני במשנה ה' חזר לאמצע כו' אלו יקרבו חמאת ואלו יקרבו עולות משום דאף אם מצד אחד לכד חזר גזול הסתומה עצמה לאמצע ובצד השני נשאר גזול הסתומה לא איכפת לן כיון דדינא הכי הוא דלא נדחה השני. ודין פרה לבין הקריבות הוא לצורך הני תערובות דנקט במשנה ב' ונ' דאיירי הכל בדין זה. ונקט התנא פרה לבין הקריבות לבסוף משום דרוצה למתני עלה כיצד כו'. ואחר שהקדמנו כל זה נבא לבאר ההלכות שבפרקין על הסדר בעזה"י:

ואין לדין להמתין כלל: והא דנקט הסתא קן סתומה פיון בשית השדה כה"ט ובהכנה"ה שם. אכן לקבנה כו' הווי שבייגה כה"ט א"כ סתם שפרה לאויר הוא לן למשח שמה ילכו ויבא ליד הדם ויקריבוהו העלה או פולס ובתקנתו תפישו זה שגבדו ואין אלו יודעים שפירוש ולכן יפסול להקריב קמ"ל דלא חיישין. לפ"ו אחי שפיר דנקט קן סתומה משום דבמ"ט קתני חזר לאמצע חמאת ועולה ואפי"ו קתני חזר לאמצע חמאת ועולה בסתומה כיון דהוי ג"כ תערובות סתומה ודאי רק עם ספק חמאת ספק עולה. ואח"כ לבסוף נקט שוב תערובות ספק של חמאת ועולה יחד ונקטן שפיר כסדר למפרע מהסדר שהוזכרו בפ"ג. ועוד דלפי מה שיתבאר אי"ה לפנינו במשנה ה' דדין אין מביאין תורין כנגד בני יונה כו' וכן דין האשה שהביאה חמאתה ומתה כו' איתמרו לענין דין הקדום שלפניהם דקתני חזר לאמצע האמצעיים ימותו אלו יקרבו חמאת ואלו עולות ולהכי היכרן התנא בהלכה אחת וכמו שיתבאר לשם באר היטיב. וא"כ כיון דהוכרח התנא למתני ההלכה ה' דאיירי בספק תערובות חמאת ועולה לבסוף בכדי להכריע עם דין דאין מביאין תורין כנגד בני יונה כו' דקתני לחו לבסוף אחר שהשלים דיני תערובות. ממילא נקט נמי קודם לזה בסמוך לו במשנה ד' תערובות ספק חמאת ועולה בסתומה כיון דאיירי עב"פ נמי בספק חמאת ועולה. וממילא הוכרח להקדים להתחיל בפרקין בדין תערובות ספק של חובה סתומה בחובה סתומה ונקטן שפיר כסדר למפרע כנ"ל. והקדים התנא כאן כריש פרקין דין קן סתומה שפרה סמנה גזול לאויר או שפרה בין הסתומות כו' דיקח זוג לשני משום דמ"ט קתני במשנה ד' קן סתומה כו' יקה זוג לשני ומהמ"ט קתני במשנה ה' חזר לאמצע כו' אלו יקרבו חמאת ואלו יקרבו עולות משום דאף אם מצד אחד לכד חזר גזול הסתומה עצמה לאמצע ובצד השני נשאר גזול הסתומה לא איכפת לן כיון דדינא הכי הוא דלא נדחה השני. ודין פרה לבין הקריבות הוא לצורך הני תערובות דנקט במשנה ב' ונ' דאיירי הכל בדין זה. ונקט התנא פרה לבין הקריבות לבסוף משום דרוצה למתני עלה כיצד כו'. ואחר שהקדמנו כל זה נבא לבאר ההלכות שבפרקין על הסדר בעזה"י:

יעיר קנו פרק ב

ויסכל משום דכבר כתבנו דמיקר כונה התנא נהאי כיך לפטר דפוסל אחד כנגדו אף
 במרה דלא שיק עמיה למוטע פסול קדשים אשכ"ח פוסל מעמיה דקנסא . אבל הא
 דפסול בפרייה דעמיה הוא מטעם דלחין להקריב מה' גזלות מן מקום המזבחות רק
 ב' קנים דהיינו ב' המזלות וב' עולות דאם יקריב נתי גזל המזבחות וישנו קמח או
 עולה מיישין שמה מעיקר השמי קנים יקריב ב' המזלות או ב' עולות . והאי עמיה
 שיק נתי במרה דכיון דתאזנן ב' גזלות הנשארין בראשונה אחר הפרייה לא היה יכול
 להקריב מהן כבר קודם במרה רק אחד תפלת ואחד עולה מעמיה דאם יעשה ב' המזלות
 או ב' עולות מיישין שמה הפירוש במקום השני יעשה ב"כ תפלת או עולה ונמלא ב'
 מראשונה רק אחד תפלת ואחד עולה כמתחלה דאם יעשו ב' המזלות או ב' עולות שמה
 יהי מעיקר הקניין של הראשונה והפורה מתחלה במקום השני שמה נשאר עם ויעשו
 ב"כ המזל או עולה ונמלא ב' המזלות או ב' עולות קרינות מנ' קניין עולה . והאי
 דבגיל דין פוסל לא הוצרך התנא לפטר כיך דמימיה דפשיטא היה לפרש לתקן לענין דין
 פסול דין פרייה למהרה קד לענין דין פוסל אחד כנגדו הולך לפרש כיך לאשתמיה
 דאף במרה הדין כן ב' והכי לא חש למתני רק פוסל אחד בהליכתו או בחזירתו וכו'
 דלגד מה שהגזל שפורה או החזיר עמיה פוסל פוסל עוד אחד ממקום שפורה או שמה
 תשס : קחו' . כתב הרמב"ם בפירושו דע כי מה שנאמר בכל הטובות האלו חזר אינו ר"ל
 שחזר אחריו אלא כי עולה אחד מן הכותש המזל כנגדו הולך לפרש כיך לאשתמיה
 ר"ל ששאר חזר שמה שפורה חתה זו לאחריה חזר או עוף אחד ופחה לכת ראשונה והרי
 אפשר שהוא גזלון שחזר בהזכרתו או הוא עוף אחד ע"כ . אבל לר"י אהיה לדעת דלפי
 מהו דשקק בש"ס פ"ד ס"ת ק"י ס"פ ו' דב"ה ונאר דברים המזכירים שאינם בטלים
 הפילו דהקף אף יודע אחד מן הכותש המזל כנגדו הולך לפרש כיך לאשתמיה ללכת
 דדין פירש ממילה שלא בפניו עדיף כמו הדין דניכבשינו דמיווד דמתי . ובספר פני
 הדגים עם בשפתי דעת כתב דעת המוס' והרא"ש לר"י בתלוי אף בפרש לפי
 נוסרי שרי כל היבא דלא לוקח ביד תמש מקטוב רק דר"מ מתקן בין קדשים וכו' לפרש
 אדקורס . ח"כ הוא לענין גזלות שבבני הגדודין לברך לדעת לאיזו אשה קן ללפניו זה
 דמיווד ויחולן בדמים כמו שביארנו בפ"ק א"כ היה לכאורה דשמיור משניה לראשונה דכאוי
 לייגר לענין זה דמזבחה של השניה פריש וכלאו נתיכר גודלי דמשל השניה עמיה חזר
 לראשונה . ונ"מ לפטר עפ"י מהו דמיקר התנא פרה וחזר פרה וחזר לא הפסיד כלום
 וכמו שיתבאר לפניו במקומו . אכן לפי האמת י"ל נמי דלדבדא ראו לומר דלחזר גזל
 עמיה שמה חזר כי לא מלאה היתה מנוח בביבדא אחרת וחזר לחזרתו ויפטר גזל
 חזרים וב"י קן היא עולה לעצב את בן זיווגם כמפורסם בנתי מקוננות דבבני דר"ל
 ובפרק הוי ספק קבול אם נט הכותש חזר או הגזל עמיה שפחה חזר לחזרתו הראשונה :
פוסל אחד בחזירתו . כבר כתבנו דר"ל ללכת הגזל החזיר פוסל הוא כמות פוסל
 עוד אחד ממקום שחזר משם לבד הגזלות שפסלו כבר בשני הדרין משום דלחזרין
 דמזבחות של השניה עמיה חזר לראשונה ונמלא שכלל ד' יש המזל גזל חזר חזר
 חזרתה ומ"ה ח"כ להקריב שוב מכל ד' כ"א ב' גזלות אחר תפלת ואחד עולה דאם
 יקריב בשום ד' ב' המזלות או ב' עולות וכלל השני תפלת ועמיה יש לחוש שמה יקמו מן
 הקטוב ויהיו הב' המזלות או הב' עולות שנלד האחד עם התפלת או העולה ככלל השני
 מה' קנים לא אשה חתה . והשתא מקריבין מכל ד' ב' גזלות דפרשי מרובא אחד
 להשתא ואחד לעולה ומנימין ככל ד' גזל אחד עליה עם גזל הספק . ואף שלפי הטעם
 של מיועם פוסל קדשים שכתב הרא"ש בפרייה ח"כ השתא במרה היתה השניה יבולה
 שפיר קדשים ח"ע ולהקריב סג' גזלות עליה שיש לה כלה ואף שגזל לא היה אפשר
 להקריב ככלל הראשונה כ"א גזל אחד כנגדו שכלל ב' הדרין לא יקריב רק ב' קנים
 עכ"פ הרי לא יהיה כאן הספק קדשים וכבר פורטו בזה בהג"ה ב"ה שהיה שדה ובתבנו
 עם לשית הרא"ש דעמיה הוא משום גזירה ובשיעור המפורשים במה' ג' ב"כ משום
 גזירה . אבל אין לומר כי גזירות אלו שמועטו המפורשים וכמו שכתב הרא"ש במה' ג'
 ג' וה"ל גזל"ם ניהא וקעמיה אחרת איהא כהא ממש קנסא כמו שכתבו כבר ויהיו
 דכיון דהשניה לא שמה קריב במרה ראו לקנסה שלא תהיה ראשי להקדים ח"ע ולהפסיד
 ע"י לראשונה ולכן גם לשניה ח"ע להשתא כ"א קן אחת וכמו שכתבנו : **פרח וחזר**
פרח וחזר ט' . קן הוא הוסיף כלל הספרים שלפניו ומקנע ב' פסמים פרה וחזר
 תפלת ר"ל לא אשתמיה דלא הפסיד בהם כלום ח"ע דככל פרייה וחזרה הוא
 הפסיד . ובכאורה אינו כן שהרי למאי דהו"ס ח"כ דלפולס פוסל אחד ככל פרייה וחזרה
 ח"כ בפרייה וחזרה אחת שאחר פרייה וחזרה ראשונה לא היה נשאר להם או כלום
 ובזו לא היה כ"ת כלל בפרייה וחזרה שלישית ונמלא דלא ה"ל להשתא למתני רק פסם
 אחת פרה וחזר דבדו"ה לאחרי דהוי אשתמיה דבפרייה וחזרה שניה לא הפסיד כלום ח"ע
 משנינו נמי ממילא דה"ל בפרייה וחזרה שלישית דהוי מפסיד דלחזרה דהפרייה וחזרה
 שמה אינה מוספת הפסד שוב אין קנאה כלל לומר שהפרייה וחזרה שמה"כ יוכיחו
 הפסד . ובפרק ג' הכעס דמיקר התנא שאפילו בין מעורבות ב' זה הכעס מספיק
 לכל הפרייה וחזרה שאחר פרייה וחזרה ראשונה שמה יפסידו כלום . אבל הרא"ש
 השתא שמה שמה דמיקר התנא שאפילו בין מעורבות ב' זה הכעס מספיק
 וחזרה ראשונה חזר ופרח מראשונה לשניה וחזר ופרח משניה לראשונה דהיינו באמת
 פרייה וחזרה אחת . אך ח"כ יקשה דה"ל לומר נקיר פרה וחזר דהוי מתפטר שפיר
 דאם אחר פרייה וחזרה ראשונה פרה שוב מראשונה לשניה וחזר שוב משניה לראשונה
 ונכ"ה קמי בשניה ג' ומתפטר הכי . לכן י"ל דה"ל של נוסחא או חזר ופרח מראשונה
 לשניה ובדוקא נקט הכי מן המשום דר"ל דב' פרייה האלו יפסידו לשני הדרין שמה היה
 להם כלום . משום דלפי הכ"ד דבפרייה שניה שאחר פרייה וחזרה ראשונה פוסל ב"כ
 אחד בהליכתו ממקום שפחה תשס וממלא דלחזרו ד' שפחה תשס לא היה להם כלום
 ודיים שימותו רק אחת ד' שפחה לשם עדין היה להם אז קן אחת ח"כ כשפחה שוב
 מראשונה לשניה ח"ע ליה פרה חתמה וכו' ח"כ שימותו כלום . ואף לפי מה שיכתבנו
 ח"כ במה' ג' דהפרייה שניה עם קמי נס אראשונה ושניה אף דכבר לא היה להם
 כלום והיה דיע שימותו אף על פי כן אין אובדן המזבחות כדון ממות גמורות וכמ"ס

הרא"ש עם היינו דוקא שאין אורסין ספרובסן כאשר אפשר לומר שישאלו מהגזירות
 אותן הממות וכמו שיכתבנו לשם ח"כ . אבל הכא כשאר פרייה וחזרה ראשונה פרה
 טוב ב' פעמים מראשונה לשניה אם כן כאשר נאמר אז דמזבחה של הראשונה פרה
 בחינת ב' פרייה לשניה הרי יש עמה בשניה ב' גזלות של השניה עם ב' גזלות של
 הראשונה ויחין לרין לשניה רוב גזלות משלה שוב ח"כ לברך להקריב מנזלות שמה לבד
 ולהשאיר הגזלות של הראשונה . ולהקריב כאן אחת באופן שיהיה גזל אחד משני וגזל
 אחד מראשונה ח"כ שהרי יש לחוש אז שיקריב אותו גזל שפחה פסם ב' מראשונה
 שהיה דיע למות כבר . ולהכי הוי קלקא דעתך שפיר דב' פרייה האלו וימותו כולן
 משני גזלין וקמ"ל התנא דלדבדא דלא הפסידו כלום . אבל לא שיק למוקש פרה
 וחזר ט' משום דכשאר פרייה וחזרה הפסידו חזר עוד ופרח מראשונה לשניה ולפי
 הכ"ד לא היה אז בראשונה כלום והיה דיע שימותו כ"י וכלל של השניה היה לה פדיון
 קן אחת אם כן ששומר שוב משניה לראשונה עדין היה אפשר להקריב שפיר מהלך של
 השניה קן אחת דאין חשש כלל בשביל גזל החזיר שהרי לא חזר לבין הקריבות אלא לבין
 הממות ובדלוי לא יקרב עם ולמה יפסול ממקום שפחה תשס . הרי דשפיר כוונת התנא
 למקנע ב' פרייה דוקא משום דלא הוי קלקא דעתך שיפסידו הגזלות כולן משמני
 הדרין וכו' שכתבנו : **אכן** גם הוסיף שלפניו כלל הספרים דגכ פרה וחזר פרה
 וחזר ח"כ לפטר על כיון והיינו דשפיר קלקא דעתך דח"כ שיפסידו הגזלות שבשני
 הדרין כולן ח"כ אחר ב' פרייה וחזרה של פסם עמיה ושלשית וכו' שכתבנו בש"ס .
 שהרי כבר כתבנו דכשפחה מהן אחת לקן אחת אין הכרח לפסול השני כנגדו ויטולה
 להקריב שפיר למשום תפלת או עולה אף שהכרתה לא תהיה יכולה להקריב שוב ב"כ
 רק גזל אחד מהמזבחות לעולה או להשתא ויחיו מעמיה שבביתו דאין ככלל דהפסיד
 בפרייה גזל אחד וחזר מפרייה כל הן עמיה לקן נחתה דלא היה נתי"ל לכל אשה
 גזל אחד . וב"כ נידון דין דלחזר פרייה וחזרה ראשונה ח"כ להקריב מכל ד'
 כ"א קן אחת וקן השני נדחה מכל ד' ח"כ הוי ס"ד נמי דכשפחה שוב מזו לזו הוי כדון
 פרה מהן קן אחת לקן אחת דיע לכל אשה על כל פנים גזל אחד ב' . וחזרו ב' הגזלות
 לשני השנים קלקא דעתך דהיה אפשר להקריב או חזר מכל ד' גזל אחד או לשני
 מכל אחד לבד אם ילכו . שהרי אחר פרייה וחזרה ראשונה ח"כ לא אשה כלה שמה ב'
 גזלות שלה עם גזל אחד של חזרתה . וכשפחה שוב מראשונה לשניה הוי קלקא דעתך
 דלחזרין דבדלוי מרובא של הראשונה פרה שוב לשניה וכו' שהכריעו זה למעלה דלפניו
 שפירש לפניו חזרין דמזבחה פריש ונמלא שבראשונה נשאר עדין בודאי ב' גזלות שלה
 עם גזל אחד של חזרתה וב"כ השניה כי גזרתי ב' גזלות של השניה עם ב' גזלות
 הראשונה . ואם כן אפשר שפיר להקריב או מכל ד' גזל אחד דפרשי מרובא של כל ד'
 ויהיה לכל אשה גזל אחד בודאי או להקריב מכל אותן ב' גזלות באופן שיהיה לכל אשה
 גזל אחד דהיינו או שיקח ממלה גזל אחד דפרשי מרובא ככלל הראשונה ושאריו ב'
 גזלות לשתי השנים יב' אשה גזל אחד ויחולן להקריב שפיר ולשפוח את תפלתו ואחד
 עולה ומלא כל אשה יב' חזרתה מגזל . ובודאי או שיקח גזל אחד דפרשי מרובא
 ככלל השניה ושאריו בה' ד' גזלות לכל אשה ב' גזלות ויחולן להקריב מהן נמי ב' גזלות
 באופן שיהיה לב"א בודאי גזל אחד וכפי שכתבנו בפרק קמח דין קן חזרה שכתבנו
 ב"ק חזרה . וכשהיה שוב משניה לראשונה הוי חזרין דבדלוי מרובא של השניה עמיה
 חזר לראשונה ונמלא דה"ל גזלות שכלל ד' עם שתי השנים שמה בשום לכל אשה ב'
 גזלות ואין רוב גזלות ככל ד' לשום אשה . ואם כן אי אפשר להקריב אז מכל ד' גזל
 אחד שהרי לא יהיה אפשר לברך לאיזו אשה יהיה וב"כ יריבין להקריב או הב' גזלות
 מכל אחד דוקא באופן שיהיה לכל אשה גזל אחד ב' . וזה אפשר שפיר מאחר דגם קודם
 חזרה היה אפשר להקריב אותן ב' גזלות שכלל ד' קודם החזרה שניה עם גזל החזיר פסם
 השתא נמי שחזר ויחולן להקריב עדין אותן ב' גזלות או מכל השני כמו מתחלה תאחר
 דלא יקריב שוב מכל האחר כלל אין גזל החזיר פוסל או יחולן להקריב נמי אותן ב'
 גזלות מכל הראשונה דלחזרו חזרן שיהיה לכ"א גזל אחד שהרי בין שיהיו אותן ב' גזלות
 מאותן גזלות שיהיו לב' חזרה לא קודם החזרה שניה עם גזל החזיר פסם
 שיהי שפחה דמי כיון דגם קודם החזרה הוי יחולן להקריב בין מכל אחד ובין מב'
 הדרין . ובחזרה אינה מוספת כלל מאחר שלא יקריבו שוב ככל החזר . ועל כל פנים
 לר"י להקריב עמיה אחר החזרה אותן ב' גזלות מכל אחד דוקא ולא אחד לר"י לכיון
 נדחה כולו . והשתא כשפחה שוב פסם שלישית מראשונה דוקא דעתך לשבו או
 אפשר להקריב אותן ב' גזלות מכל השניה כי יש לחוש שמה אשה יהיה אחד מנזרות
 אותן גזל שפחה פסם שלישית וממלא שיקריבו או ב' גזלות מב' דרין ובחזרה כבר קודם
 הפרייה שלישית היה לר"י לומר ד' אחד נדחה כולו . ולהכי הוי קלקא דעתך דלר"י
 אז להקריב אותן ב' גזלות מאותן הנשארין ככלל הראשונה דוקא וכלל השניה היה לר"י
 לדמותו או שימותו כולן . ובבבזר שוב מכל השניה לראשונה קלקא דעתך דלפי אפשר
 להקריב הכתה מכל הראשונה קן אחת באופן שיהיה לכל אשה גזל אחד משום דיע לחוש
 דלחזר מאותן ב' גזלות שמה יהיה אותו גזל שחזר פסם ב' מכל השניה שהיה דיע
 למות כבר ולהכי ח"כ דגם ד' הראשונה דינה השתא שימותו כולן . הרי דלחזר פרייה
 וחזרה שלישית דוקא ח"כ ח"כ דלחזר שיפסידו או כלל הגזלות שבשני הדרין ולהכי
 אשתמיה התנא דלדבדא דלא הפסידו כלום : **לא הפסיד כלום** . פ"י אותו גזל
 הפורה והחזיר לא הפסיד באופן הקניין שוב כלום בפרייה ובחזרתו . והרא"ש כעמיק
 לא הפסידו כלום וקמי שפיר לפ"י אגבילס לומר דלחזרן שתי נכיים לא הפסידו כלום .
 ויש לפטר נמי דשפחה נוסחאות האלו תליין שפיר נשפוחו שכתבנו במקומו
 דלנוקמת הרא"ש כשמתקין תהלה ח"כ ופרח וחזר ופרח שפירשנו דהכונה שפחה מכל
 הראשונה לבד השניה ב' פעמים זה אחד זה ח"כ דכלל פסם מפסיד בפרייה וכו'
 שכתבנו שפיר לברוך לא הפסידו כלום בלשון רבים וקמי נמי שפיר אגבילס דלא
 שמה דאין פרה ב' פעמים ח"כ בש"ס ככל פסם היה גזל אחד ושפיר קאמר דלא
 הפסידו אותן הגזלות בפרייה וחזרה ח"כ שימותו כלום . אבל לפי נוסחא דברבין פרה וחזר פרה וחזר
 שפירשנו דס"ד דהגזל שפחה תהלה מפסיד גזל אחד לכל אשה והגזל שחזר אחרון
 מפסיד נמי גזל אחד לכל אשה אבל הגזלות האמצעיים שחזר ופרח ח"כ לפי הכ"ד לא

הפסידו

להקריב אהן שפיר יוכלון לברכן שיפיו כולן משל השנייה פלמה והגולל הפלח יוסי
הפירח ובארשן שבהבנו בפרקן בנתנה להשקט. ובשפחה שוב משנה בלגישים אמרין
המרוצה על השניה פרה ופוקל גולל אחד כנגדו מהשארין בגאיה ור"ל להקריב שוב
משנה כ"ל קן אחת אחד חמלה ור"ל עולה משום דב' המאות או ב' פולות א"ל להקריב
עשה משנייה כדלי שוק לא יהיה נקטב הפורה ועולה או להמחלה כ"ל. ובשניה ית' שמה
יהיה ומקריבין מהן קב' ג' קנין ומקריבין אותו באופן שיפיו כולן משל השלישית פלמה
והגולל הפורה לשם יגדל פוקל. ובשפחה שוב משלישית לרבישית און להקריב שוב
משלישית כ"ל ג' קנין והרבישית היה לה עדיין שפיר הד' קנין טה. ובשפחה שוב
מרבשית לחמישית און להקריב שוב מרבשית כ"ל ג' קנין והחמישית היה לה עדיין
החמש קנין טה. ובשפחה שוב מחמישית לששית און להקריב שוב מחמישית כ"ל ד'
קנין וששית היה לה עדיין השש קנין טה. ובשפחה שוב ששית לשביעית און להקריב
שוב מששית כ"ל ה' קנין והשביעית היה לה עדיין ה' קנין טה. ובשפחה שוב
השביעית לשמינית אמרין תחת מרובה של השביעית פלמה חזר ולכן א"ל להקריב שוב
השמינית כ"ל ו' קנין וחזרו ו' קנין שפיר יוכלה לברכן באופן שפיר מרובה שלה
וישלו לה לחובתה וששית היה לה עדיין חמש קנין. ובשפחה שוב ששית לחמישית
לשביעית ואחד בחזרה לחמישית ולכן א"ל להקריב שוב מששית כ"ל ח' קנין משום השם
אחת ג' גוללות שהלכו ממנה שיש לה חמישית או ששית לחובתה או ששית ללשונן
זה חיישין שמה יקחו מן הקבוצ ומהו שנתבאר כבר. וחזרו ד' קנין שיש לה לששית
יוכלה לברכן שפיר שפיריה מרובה היה וישלו לה להחזיקה והחמישית היה לה עדיין ג'
קנין. ובשפחה שוב מחמישית לרבישית כ"ל א"ל להקריב שוב מחמישית כ"ל ג' קנין
דפרמי מרובה שלה והרבישית היה לה עדיין ג' קנין ובשפחה שוב מרבשית לששית
א"ל להקריב שוב מרבשית כ"ל ב' קנין דפרמי מרובה שלה והשלישית היה לה עדיין ג'
קנין. ובשפחה שוב משלישית לששית און לה לשלישית להקריב שוב א"ל קן אחת
דפרמי מרובה שלה משום דלרביה לתום און לב' גוללות שהלכו ממנה אחד בפרייה
לשביעית ואחד בחזרה לששית כ"ל ג' קנין וישלו לה לששית כ"ל א"ל להקריב שוב
שיפיה מרובה שלה שפיר ית' לה עדיין במסורונה רוב גוללות משלה בודאי דרשו ג'
גוללות שלה ודאי עם ספק ב' גוללות אחרות משום דמשלה לא חזר עדיין ושפיר יוכלה
לברך קן ממנה שלה ור"ל רבישית לששית לתום און גם לאחור גולל שחזר ממנה
לששית. ואון השלישית יוכלה און אפילו להקריב א"ל. והקריב א"ל קניס ומחזרונה
ולהקריב לששית ע"ל. וכן שפיריה ויכולה להקריב. ומשום שכתבנו כבר בהש"א ו' ד' קנין
לא שפיריה השלישית קניס בחזרה זו שמתנה לששית ראו לקונסא לשלישית ולא כל כמינה
להקריב א"ל. ולשפחה בגולל החזר שלה לששית. ומ"ל נדחית און השלישית
מלהקריב יותר מקן אחת דפרמי מרובה שלה והשניה היה לה און עדיין ג"ל קן אחת
כ"ל. ובשפחה שוב משנייה לרבישית אמרין שמה מרובה של השניה עולה מהו ונחלה
שלה נשאר בשניה כ"ל ב' גוללות שלה ודאי עם ספק ב' גוללות אחרות אחד מהפרייה
על להשאר אחד מהחזרה של השלישית א"ל שפיר גם לששית און לה עשה כלום שהיו
א"ל לה לברך עשה שהעניינות ה' גוללות שלה בשום אופן מאחר דאין לה רוב
בהשפחה. ולהקריב עשה שהעניינות און אחת באופן שיהיה ע"ל גולל אחד ודאי לששית
וגולל אחד ספק א"ל ג' משום שנתבאר בה"ק משנה ד' לפי שיטתנו טה. וא"ל אחי
שפיר מרובה היה דקניס הרבשית והשניה און להם כלום. ובשלישית טה לה אחת ולא
יותר א"ל דאחר האמה השניה לרבישית דאין לששית השתא כלום היחה השלישית ויכלה
און להקריב שפיר ג' קניס דפרמי מרובה שלה ע"ל. וע"ל א"ל דאחר דכבר קודם
המה השניה לרבישית ע"ל. השלישית היחה נדחית און מלהקריב יותר מקן אחת
משום שכתבנו שוב היחה מוראת ונדחית להקריב יותר בשביל החזרה השניה לרבישית.
וא"ל דתנא דידן סובר פת"ד דבעיני חיים און נדחין כדאיתא בפרק הסעודות דף
ע"ג ע"ב ומהו שכתבנו בפרק ג'. היינו דוקא לגנון כהן שאינו נאמן להקריב
דיעבד או אפילו לטנון לכתחלה ובאופן שניכר בו לטנון שנתחלק ממנו הקולקל
בדחה בשבילו כגון בשלישית וממון שוכרין עשיר מיומו וכן גבי עמי שפיריה י"ל שמה אחד
מהם מהשכריל דיבא זור אחד ויגריל עוליה פלמה וס"ל לרבי שפיריה כנגד רשתיין ויקרב
למשום דכ"ל און נדחין כדאיתא בפרק דף ע"ד ע"א דמש נמי דתנא פלמה שפיריה כנגד
למשום משא דאין לו זון ובשכר דאין לו זון ובשכר דאין לו זון. אבל הכא במה שפיריה שוב
משנייה לרבישית לא יוכל רוב שום מוקדן בשלישית להיות מוראת ונחלה בשביל זה
להקריב יותר מקן אחת כי לא יוכלה של הדעם עשה זה מוקדן לשלישית ואחריה לפי
הנראה זה שחזר שוב משנייה לרבישית היו יותר קולקל במקלבל גם לטנון. וא"ל שפיר
קניס השלישית ית' לה אחת השניה לרבישית ית' לה שמיס כ"ל עד השביעית ית' לה שכל
כששטו שיש לכן ועולה לחובת ית' שנתבאר. וזה ביאור הפרייה ומורה רבישית:
וע"ה נכא לבאר הפרייה ומורה שיהי. ואפ"ש ע"פ פ' רה"ל דק פרייה שיהי
קיתא נמי לרבישית ויהי ור"ל דכבר היה דיעם למות ובקיא קניס ואם פרה מנין
מתמה ספק שטרות לא חייבי העמות הממות. וכליתו בכתבי קודש על אה"ל כדב'
הנכון הקדום י"ל ששפחה י"ל לטוף שמתחבב ביה על סה דנחא קן מדביה הממות
בפרק ע' מהל' פקליי המוקדן והשניה שיהי הוא נמי מהרבישית ושניה ומת' ע"ל
ובש' בשביל של השניה אפ"ש לומר שיון דבמתן כל דין היה רבישית לה קן אחת
רק משום גזירה און לה כלום כה"ל המפרשים ע"ל שפיר י"ל דאין לה דין מתמה. אבל
ע"פ מתמה הרבישית היו יפסקו כל הקנין מליקב יפסקו כגלל רק הפחת אחת ויכלה
אחת דאם יקריבו ב' המאות או ב' עולות ית' לתום שמה שנייה קן מקן האחת על
הרבישית שפחה ממנה ב' פרייה וקניס אחת"ל ז"ל בזה"ל וזה הייתה גזירה על
הממות

אלה ד' המאות וד' עולות שלא יזיקו על שם המאות או על שם עולות. ואם המאות
או השולות הן רק הפירות לתוכה אין לתום כי לכל אחד ית' זון בכל שאר הקנין
ויכול הכהן לנשמו או הפחת או עולה. ומן הקריבות יש עמי המאות או עמי עולות
שלא עלו לה לשפחה קריבו מאי (גולל מן) גוללות שפיריה לתיבה. וכן טעם הפסוק
כ"ל ב' קניס אחד בלתייה ואחד בחזרה. כלכל המאות קניס און להם כלום. ובקשה
כ"ל ב' קניס אחד בלתייה כיון שכתבנוהו און לה כלום למת מפסדו השניה קן בחזרה
שמתנה לרבישית. וכן השלישית למת תפסיד בחזרה שמתנה לששית כיון שששית און לה
כלום ויהי (לה) להקריב שמי קניס ככתבנו. (ויהי לה) ללאור קריבות זו שכל השלישית
אויס קריב כ"ל שפירי חייב בחזרה השלישית לששית קודם שאר השנייה לרבישית בודאי
היה און עדיין קן אחת לששית ור"ל לא היה אפשר לששית און להם כלום. ובקשה
אחת ג"ל. א"ל השתא נמי אחד החזרה השניה לרבישית ששאר און לששית כלום מאיזה
עסק שיהיה און ראו ליהות שוב לשלישית ב' קניס מאחר שכתבנו כבר המאות לה יותר
מקן אחת. והנראה דה"ל לטעמים אלה שיש בחזרה ב' קניס וכן בחזרנוהו כן דהעסק
היה שפיריה און אחת לששית שפיריה שפיריה שפיריה שפיריה שפיריה שפיריה שפיריה
אח הנשארין טעם שהיה משום מינוע פוקל קדשים שפסידו יותר בשל הפרכה. וא"ל
הכה חייב בחזרה השלישית לששית דוקא בשניהם ששתי מקרבת היתה קן אחת מהגוללות
שנדהה און שפיר לא היחה השלישית ויכלה להקריב שוב ג"ל כ"ל קן אחת. אבל אם
היתה השלישית מקרבת אחת להקריב חלטה שפיריה שפיריה שפיריה שפיריה שפיריה שפיריה
ככתבנו. ור"ל שפסיד ע"ל על השניה ששוב לה תהיה יוכלה להקריב כלום מה בכך
מאחר ששכ"ל און כן מיוס פוקל קדשים דבין כך ובין כך קריבין ג' קניס מבין
שפיריה. הרי דקודם החזרה השניה לרבישית לא היחה השלישית נדחית און מלהקריב ב'
קניס כן דהיתה יוכלה ע"ל להקריב א"ל. א"ל שמה נמי דאין לששית כלום ויכלה
השלישית בודאי להקריב שפיריה ב' קניס בני שום משא. וזהו שכתבנו וכן השלישית כו' כיון
שהשניה און לה כלום ויהי לה להקריב ב' קניס ככתבנו. לומר דלף הם קודם חזרה
השניה לרבישית דהיה און לששית קן אחד לה היחה דשפיריה שפיריה השלישית ג'
קניס שפיריה נשאר קריב חלטה קן אחת לא היחה השלישית ויכלה להקריב שוב
ג"ל כ"ל קן אחת. ע"ל שמה דאין לששית כלום היו שפיר מילתא דשפיריה השלישית
יוכלה להקריב ב' קניס ככתבנו. ע"ל ומיין משום גזירה הוא עשה אחת אחת שלא
תפסידו השלישית בחזרה שמתנה לששית וכן השניה בחזרה שמתנה לרבישית אחי לתיכר
שם לא הפסידו הרבישית בחזרה שמתנה לששית און הפסידו השניה שפיריה
מחזרה שמתנה לרבישית. וה"ל נראה ד"ל דאחי לתיכר דשפיריה שמתנה לששית לא
הפסידו השניה שום גולל מכל החמשה גוללות שיש בה און יוכלה להקריב טעם כי יאמרו
כמו בגולל החזר ממנה לרבישית אינו פוקל גם כנגדו כמו קן גולל הפורה מחזרה
לתיבה אינו פוקל בה שום גולל. ע"ל. וקשה דבפרק ע"ל שפיריה דף ע"א גבי פנ
ושפיריה יום הפרייה שכתבנו והפרישו ורבישית יתומו ופרי ורבישית יתומו
ישלחו אותן עד ענה הבאה. ומשני משום דלדין להביאם ממדומה חדשה לשנה הבאה.
מיהה שפיריה ענה ענה יכור פנ ענה ענה כן גדול מתי ריבה למימר. גזירה און
שפיריה. ופרייה משום גזירה יתומו. חלמה דלך [גזרו] גזירה בתיבת קדשים. ומיין
ר"ל דאחי הם דלית ליה תקנתא דלית ליה תקנתא דלית ליה תקנתא דלית ליה תקנתא
ראוי לגזור לפוסלן מהקריב ד' להם שגזרו עליהם רשייה למת אחרו שיתומו. אבל
עוף דלית לו פדיון כיון ששפיריה ע"ל יתומו. ומיהו קשה דאשכחן גם בבהמה שגזרו
מיתא א"ל דלית ליה תקנתא ברבייה יתומו [עם כסופיה ה"ל] דקאמר שמה אחרו
הגולל קניס ממנה להחזרה ולא פנ משום גזירה יתומו כדכרין גזר הכי וכן בנפיש
דקאמר גזירה לאחר יתקן אחרו קודם ניקח [הג"ה] דכפשיס בנפיש פירק אלו דכפשיס
דף ע"ג ע"א אחת הכי אחר רב הוה אחר רב השם שניתק לרשייה ושחפו סתם כגון
לעולם. חלמה קאמר לה בשר עוקדו או הכי כי לא יתקן נמי. גזירה לאחר כפשיס
א"ל לפי כפרה ומתא שיתמה כו'. והנה ליהו דבריו כמו שהוה בש"ס גזירה לאחר
מקום ונכ"ל כותה יתמה [סופיה] זו ולדין להוה כפשיס כמו שהוה בש"ס גזירה לאחר
כפשיס אחרו קודם כפרה. אך און קשיטו מוננת דאי קשיא ליה מהל' דפסקין אשם
ששחפו סתם קודם שניתק לרשייה משום גזירה הכי דבהמה פסקין נמי משום גזירה
מתי קשיא דהא מאחר ששחפו שוב לית ליה תקנתא ברבייה ופסקין ליה שפיר כמו
בטורף גזרי שמה משום דלית ליה תקנתא ברבייה. ואפ"ש דקריב הרה זו לתיכרין
ר"ל דכפרת המקשה דאם ראו לגזור לפוסלן מהקריב ד' להם שגזרו עליהם רשייה
אבל לא לגזור שיתומו משום גזירה ככתבנו. ה"ל און ראו לגזור לפי' לפוסלן מהקריב
אלה לכתחלה אבל אם הקריבין כבר און ראו לפוסלן שדיעבד משום גזירה ככתבנו רב
בטורף כן שפסקין להקריב לכתחלה מילתא כ"ל יתומו. וכוון שכן מקשה ה"ל:
שפיר מהסיה דפשיס ה"ל דפסקין אפילו דיעבד אשם ששחפו קודם יתומו משום
גזירה אחרו קודם כפרה ולא פריין עש דמשום גזירה לא שייך לפסול אלא לכתחלה ולא
שדיעבד חלמה דמשום גזירה שייך שפיר לפסול אפילו דיעבד ור"ל שייך שפיר לגזור
שיתומו ושלא יהא מתי תקנתא דרבייה. ע"ל. ומיין כה"ל מחללי"ש דאין קרב יתומו
אחרו שפיר קשיב (מהל') [מיהל'] גזירה רמוקא ואון ראו לגזור. פרה וחזרו. יש
מפרשים דק פרייה עשה לא קיימת הרבישית ושניה דשא כבר און להם כלום והיו
ליה פחה מבין הממות וכוון יתומו. ויהיה דבין לחזרו קריבות [אין קריבות רק]
מתמה ספק שטרות לא חייבי העמות הממות שפיריה ללאול חמיה ככתבנו דה"ל שפיר
הפיקא ומיהו הרבישית לא מתי קתי דא"ל מחמישית וששית ובשפחה היחד קרב יתומו
מגזרו אחד להחזר [וגולל אחד לטנון] שמה כל קן הרבישית שטרות כהן ושהקריב
הפחת אחד שמה און מקן הרבישית וקבצו השני לעולה או אם הקריב עולה נקבצו שני
לחבתה. [ויהי לה] נראה דהיה דמקן כותה קן הוה דדוקא העמות הממות מדדה כגון חלטה
שמתו בשליש או שכתבנו דשליש בחלטה פסקין שפיריה שפיריה שפיריה שפיריה שפיריה שפיריה
דאין קריבות רק המתה ספק שטרות אבל מהל' עמון כיון קריבות כמות כן לא חייבי העמות הממות
ככתבנו מקן הרבישית ושניה שמתערבו בטנון דה"ל ספק שפיריה. ובכדי שלא מקשה
הממות א"ל כיון דפרייה ומורה רבישית היה ממקן המשא כמה שפסק אחד שפיריה שפיריה שפיריה שפיריה שפיריה שפיריה

במה שפסק סוד אחד שהליכותו ואחד בחיובו ויקשה למה האריך לומר דל"כ ס"ס. וזהו
 ס"ס וכוון דהתמיה ופשוט ופשוט אין קצת מהן כי כלומר דנכ"כ לריבן לפעול
 דמ"ס דנל"ה לא היה מתוקן הפסח החשש במה שפסק סוד אחד בהליכותו ואחד
 בחיובו שהיה מהמם ספק המעצמות על קן הראשונה לא היה אפשר להקריב מתוקן רק
 קן אחד אחד העתה וא' עולה ולכתי לריבן אנו גזר לפעול דמ"ס שהיה ספק שמה
 אין בכולן המעצמות אלא לא יוכל להיות שארית שמה מתן הראשונה חזר לה בחזרה
 או ששאר עכ"ל בטיה ופשוט ואמ"ל שבחמישים ופשוט ופשוט ופשוט ופשוט כל
 קן הראשונה אכתי יש ספק שמה לא יקריבו עם מתן הראשונה אלא מגוללות של אותו
 הגשים עלמון או שם אותו קן יתחלק להיות קרב אחד העתה וא' עולה. וזהו שהשאלה
 לענין דביתור דכתיב ועשיו כד מה בלוקם טוב. ע"כ: [השלישית והרביעית אין
 להם בלום. כי שמה ימלאו מתן ד' פרידן וקריבין במקום אחד או העתה או שמה
 הלך אין יכול להקריב מהכריעות לא העתה ולא עולה של ויכף על ד' העתה או
 על ד' עולות והגדה לפי שוק הדיון לא היה הכריעות לריבן למתן רק לב' גולות
 על. כי פירושם אכל לא לב' גולות על. כי הכריעות תחת ש"ן קדמי' כיום רק הפסח
 שזכירם לחוש לב' גולות שהלכו ממנו שמה גזירה וזהו שח"ס אר"י ומחשית וסיוני
 תבוא לאה על אותו האחרות שנפסקו בזמן מתן ד' קנין מהמתן ש"ך לחוש בזמן
 לכל דה' גולות שבלו מתן שמה כן קריבין במקום אחד ועשיו בהס"ס שח"ס. ע"כ:]
 [החמישית יש לה אחת] והששית יש לה שתיים. אבל לא עלו לה דשמה
 מקריבין האחרות הם והם שהתמיה מתפסקת בחמה שמתנה לריביות שמה גזירה הוא
 דפרישית לעיל. [הגדה"ה וראה דבראוי גם מה שהשלישית והרביעית תפקידן בחמה
 משום גזירה הוא וכמ"ל בהס"ס דלפניו במקורן והכ"ל דלך נקט מהלך רק ומה
 שהתמיה תפקידו ה' היינו כלפי מאי דלפניו ה"א בפריה והזרה שלישי' וס"ל
 דשכניות לא הפסידה כלום ובא הרא"ש לומר דלפניו דלפניו בפריה והזרה שמה שהתמיה
 הפסידה בחמה חליב' דכ"ע חף לה"א דהני לא פליגי סבא. וקאמר דמשום גזירה הוא
 דפרישית לעיל לומר כתי שפי' לעיל בפריה והזרה שהיה גבי שלישי' שגזרו שהפסיד
 בזורה דלא יתי' למיתר דלא הפסידה הרביעית בחמה שמתנה לשלישי' וה"ל ש"ך לגזור
 דלא יתי' למיתר דלא הפסידה הששית שמתנה להחמישית. וזהו שח"ס אר"י ומחשית
 השניעית שהיה היה האחרונה ואין לכל קדמי' כלום וכמו שיתבאר שם. אבל מה
 שהשלישית והרביעית אין להם כלום לא קשיא לה"א שהיה גם בפריה והזרה שלישי' לא
 פליגי ה"א דלא דיון להם לחמשה ופשוט כלום. ע"כ:] והשביעית יש לה חמישית.
 כי אינה מתפסקת בפריה לכוונה אלא בחמה שמתנה: פרח חזרו. ויהי בכל אהת
 ספק ו' גולות מתקיים אחד לכן נפסקו וכן קריבין על השניית ומן השניעית ספק ו'
 גולות מתקיים אחד לכן נפסקו] ו' קנין ונשאר לה ד' ומאותן ד' עולה לה קן אחת
 גזירה וב' האחרים איבא לספקו שמה ה' [גולות מהם הם המתקיים אחד וב' הגולות
 עשה שלם שמה] כ"י סנ' קנו עלשתי' שמה או שמה עולות. והמשום גזירה ימי
 תפקידה הפשוט' של קדמי' אין להם כלום: וי"א השביעית לא הפסידה בלום.
 בפריה האחרונה דאין לגזור שהשם משום ארמי (ד) [ו] כיון דכל קדמי' מתנה לא
 ש"ך למגזר מידו. [הגדה"ה ולכאורה יקשה דל"כ גם שהשם לא תפקידו בפריה האחרונה
 לה"א והיה להשניעית ה' קנינים ולהשניעית ב' קנינים כמו קודם בפריה האחרונה שהיה
 כיון שאין לקדמי' כלום כ"י השניעית וכן לריביות לוחם גולות המורה כלל רק לב' גולות
 של הפריה להשניעית שמה יקריבו לתפלות או לפולות ושפיר היה יכולה עדיין להקריב
 סב' קנינים בלי חשש כלל וכן השניעית שזכירם לחוש לב' גולות המורה סב' קנין
 לחוש כשי' שמה באתן ב' קנינים שמתקרב השניעית יהיו נקריבין אותו סב' גולות לב' תפלות
 ועולה אחת או לב' עולות והש"ה אחת אכל לב' גולות אף לב' חוש
 כלל מאחר דזולת אותו סב' קנינים במקרב השניעית שזו אין לקדמי' כלום. היה שפיר
 מהיה השניעית ויכולה עדיין להקריב חמש קנינים בלי חשש כלל ואין הקרבת ב' קנין על
 השניעית תפקידו בה שניעית וה"ל למתן תפקידו השניעית שמה בפריה האחרונה לה"א
 ויבא מהשניעית. ונראה ש"ד אין להם כלום: ד"ל שפיר דמאחר דקודם פריה האחרונה היה
 לחמישית רק קן אחת ולשניעית רק ב' קנינים וכל שאר הקנין שבהם נדחו אז מהשקריב
 יותר א"כ שפיר שזו פס"ס ב' תמתיעית לשתי' פוסק: האחד בתמתיעית וא"ל להקריב שזו
 תמתיעית כלום לא העתה ולא עולה משום חשש שמה גם בגול שפיר עשה ממנה יהיה
 נקרב ב' העתה או עולה ויהיה עתה מהתמתיעית ב' העתה או ב' עולות והיה כתי
 נדחית מהקריב מכל הקנינים שלם כ"ל קן אחת דוקא. ואש"ל דהכ"ל הסכים ויהיה כתי
 דפריה שיהי קיימא חף הראשונה ושניה חף דכבר אין להם כלום אש"ל לא חשבו
 מתנה לפסקו מעצמותן וה"ל ה"ב בפריה האחרונה וז' שפיר מהתמתיעית לשתי' היה ראו
 להקריב שפיר תמתיעית הקן שהיה לו עולה ומלא חף דלא דברי קנינים שלם יהיו נדחין ומלא
 שאותו גול שפיר לשתי' יהיה מתן האחרון אש"ל לא יפקול כלום בשניעית דלא גזר
 מאס פרח מאותן דאין להם כלום דאין פוסקין מעצמותן ס'. שאי הכא דיון דקודם
 שקריבין סקן מהתמתיעית אז לא היה הגול שפיר לשתי' מתן הגולות רק שקריבין סקן
 מהתמתיעית בזו יבשה נדחה אותו גול שפיר לשתי' תמלא דהיו כמעט לא יסור להחלה
 בשתי'

הכמז"ס שאין לה תשובה וז"ל גדול פ"כ. והנה אנו זכינו חלי' לפי' הרא"ש שהרשב"א
 היה כבר ומשנתו מנחלת כלדו וכמו שביארנו דכתיב בשם הרשב"א על נכון .
 והוכן תשובתו דנשגל מעצמות קן הראשונה אין לחוש מעטם ספק ספקא אכן לריבין
 אנו עדיין למודעי דלכאורה נראה דלמא"ו הכי הגאון הקדוש ז"ל דקא מתביע שפיר
 קא מוסיף שכרי מדמיים שהגאון זכרנו וז"ל שמה חזין הממותה לכולן כולן ימותו
 ותשמע כפי הפשט ד"ל דלפילו אם פרח בחזרו פרח עמנו דמיידי בכלה ז' מחילה
 והיינו שפיר מתין המתנה לראשונה ומתנה לשניה ומן השניה לשלישית עד השניעית
 אש"ל כולן ימותו. ובמתה ז"ל קיטין כ"י לענין דכתיב השניעין תמתיעין אה
 העצמות שהני או עכ"ל השלישי לכל מר כדחית ליה מעטם ס"ס. ובפ"ל ז"ל דהתם
 דוקא שפיר איסורין ולכדו"ע אבל לגבוש המתנה חסדו חסדו כ"ס וכמו שהתמיה שומאל
 ג"ל לגבי פ"ל שפיר התעוררות דף פ"ד-פ"ה דקאמר שם הכה ל"פ' שפסקו וספק
 ספקא אקורס עד סוף העולם. וה"ל ס"ל לענין חשש קן הראשונה שלא יעשו שני
 באותיות למעלות או שמיטן לעלות ראו להחמיר ולאבדו חסדו כ"ס לענין חשש שלא
 יעשו כמעט העתה עולה וכמעט עולה בהעתה דהיו גזרו לגבוש ראו לומר
 בתעורבותן קן בתעורבות הממותה. וכן משמע ממעשה ד' וה' דנשגל דגם בתעורבות
 העתה או עולה מהמתין כ"ס וכמו שיתבאר לשם א"י. וגם מדברי הרא"ש שמה
 בהחלה הלכה זו מבוחר להדיר דלם היה גזר הפורח מתן הראשונה נקטב לשולה לא היו
 יכולין להקריב מכל הקנינים האחרים כ"ל עולות ולא שום העתה משום חשש אותו עולה
 וכן אם היה נקטב בפריה מתן הראשונה להעלות לא היו יכולין להקריב מתנה כ"ל
 העתה ולא שום עולה כתי דחשש בתעורבות העתה ועולה כלל הקנינים על ז' הגשים.
 ח"כ מוחזק דמ"ל לראש"ש שמה דלא מהני ס"ס בתעורבות העתה ועולה ויקשה אין
 מתיר כהן מעטם ס"ס לענין תעורבות קן הראשונה בכל הקנינים. והנהגה לענין לומר
 בזה דלא מתמתיעין לגבוש כ"ס אלא דוקא סבא דאיתחזק איסורא מתנה כתי מעצמות
 המתנה מדינה שנתעברה דמאחר דיש שם בזולא פרידה אחת שאבדו להקריבה החמירו
 לאסור אף כ"ס דכמה תעורבות שגביל חשש אותה פרידה ש"ז שם בהתנה מהתעורבות
 האסורה בזולא להקריבה. וכן העתה מפורשת או שנקבעה להעלת מהמתן הקרב כבר כן
 אנו עושם שמה שנתעברה עולה או בחמה מהמתין ב' אלא חסדו כ"ל דמה תעורבות
 שגביל חשש אותה העתה שהיא בהתנה מהתעורבות עולה יקריבה עולה והוא נאסרה כבר
 מהשקריבה עולה. אבל סבא לענין חשש תעורבות קן הראשונה לא החמירו כ"ס לאסור
 להקריב מכל אותן התעורבות כ"ל אחד העתה ואחד עולה אלא שרי להקריב שפיר כמה
 העתה ומה עולות. משום דבשעה שמקריב על העתה ומתנה לא איתחזק איסורא על
 חשש עולה בתעורבות ד"ל דלא הקריבו עדיין שום העתה מאותו הקן שנעברו ולא
 נקטב שום העתה בתעורבות והיה דשנתעברו קן חוזה בהמה קנינים לא יאסור מהתעורבות
 קרב קן אחת דכתיב חששע כדקדמי בפ"ל. היינו דוקא בתעורבות ראשון דשקריב
 מהתעורבות ב' תפלות או ב' עולות לא ש"ך ס"ס בתפלות או בעולה לומר ספק שמה
 אינו מתקין ומ"ל שמה מתקין שמה לא נקטב עדיין דיה היה ספק אחד בגוף וספק אחד
 בתעורבות וככ"ל חף שפיר איסורין אין מתנה מעטם ס"ס כדחיתו ב"ד כ"י ק"י
 ספיץ ס'. אבל תעורבות שהי וז"ל אחר חשש מעצמות דשני שפיר ס"ס מתקין ס"ס
 חף לגבוש דלא איתחזק איסורא כו'. והנה שפיר יש לחמיהם ולשניעית ולשניעית
 כמה קנינים שהיה כן אחד כמה תעורבות לגבי קן הראשונה ואמתין בה ס"ס כמ"ס
 הרא"ש. וע"פ' יתבאר לך דלכאור פרח שנית ממשנית לשניה ולשניעית עדיין
 היה לה שלישיעית בתעורבות רוב גולות עולה שזו עולה דהיינו ד' גולות סבא דלמי
 ספק ג' גולות אחרות ב' מב' פרימות ואחד מחמה הראשונה. א"כ שפיר היה יכולה
 עדיין להקריב הקן שלה ונזכרו שיפרות מרובה שלה. ואי משום חשש שמה יקח מן
 הקבוצ ויקריב אותו גול שפיר. שפיר לה שנים מן הסנה. אכתי היה אין בו עכ"פ
 חשש בעולה המזכר כלל דיהיה נמי משל השניה לא ש"ך לחוש בו שיהיה נעשה מעשה
 העתה שפיר מן המעשה עולה בהעתה מאחר דאין לראשונה ושניה כלום א"כ סב'
 גולות שפיר מן השניה ב' פרימות לא נקטבו כלל ואין לחוש אם יהיו נעשין שייק
 לתפלות או לעולות. ואי משום קן הראשונה שהיה לן לחוש שיהגול על פריה הראשונה
 יהיה נקרב העתה או לעולה באתן התעורבות שמהשניעית וא"ל קן פחה שפיר
 שיהי מתנה עד השניעית יש לחוש שלא להקריב שום גול בשלישית משום חשש גול השני
 של הראשונה שמה יהיה נקרב גם הוא להעלת או לעולה ויהיו ב' העתה או ב' עולות
 מתן הראשונה היה כתי הרא"ש דאין לחוש בשגיל קן הראשונה כ"ס וה"ל אין לחוש
 לגול הראשונה דבניעית ל"ל שהיה הכריעות היה (אפי' תעורבות השלישי כלפי חשש
 גול הראשונה והיה סבא דלפניו לענין חשש קן הראשונה כ"ס וה"ל אין לחוש
 רק קן אחת אחד העתה ואחד עולה ומלא ש"ך חשש אף חשש קריבין ומנה מן הקבוצ לא
 יהיה בהקריבה ז' חשש פשוטי המזכר לא בשגיל הראשונה ולא בשגיל השניה ואי משום
 שגולות הראשונה ושניה נדחין כבר והיה דיון שמתנה. היה כמעט דמאחר דאין קריבות
 רק מהמתן ספק תעורבות אין דיון קריבין ממות גמורות. ולכן חף דנמתנת קריבות
 שמתעברו לא מהני התקנה דכתיבנה דמיידי וכל דפריש מרובא פריש משום גזירה שמה יקח מן
 הקבוצות כ"ל ומתנה עכ"ל התקנה של כתיבנה דמיידי ולא נזכר בהן שמה יקח מן הקבוצ ויקריב
 אותו שדחין כבר מאחר דאין בהם עכ"פ חשש פשוטי המזכר ודדיבדל סן
 קריבות כתיבין דכעלי חיים אין נדחין דמאחר דמאחר דמאחר דמאחר דמאחר דמאחר דמאחר
 המתיק המזכר על השלישית עממה פרח ומלא לא נשאר בתעורבות השניעית כי אם אש"ל להקריב
 מהתעורבות כלל שהיה אין בתעורבות שזו רוב גולות ועולה דהיינו והרביעית היה יכולה
 מדיעית לחמישית אין להקריב שזו מדיעית ח"ל קן אחת דפריש מרובא שלה. אכן שפיר שזו
 מדיעית גול להשניעית ש"ך אין לה להקריב יותר מתפלות אחת ועולה אחת. ואלה הקריבין
 שפיר לשם עתה חשש השניעית והיה עולה ומלא שיהיה נקרב מגולות
 יותר מב' תפלות וז"ל עולות. וחף דלענין הפריה המל הראשונה ושניה שזכרנו כבר כתבנו
 במתן ש"ך ארוכין תעורבותן לענין שמה מהני בתעורבותן התקנה של כתיבנה דמיידי
 ולא הייטיקו בה שמה יקחו מן הקבוצ. היינו דוקא שלא לפסקו בתעורבותן משל חכמתם
 בשגיל חשש זה. אבל לענין לפסקו לאותה אשה שפיר חשש חשש חשש זה משום
 דלעולם ראו לקטום באתר לאוסה אשה שפיר חשש על שלא שפיר קונה כשש שזו חשש
 בעלמה לאסור עליה חף שאותו חשש אינו כדאי לאסור לאחרים וכמ"ס ה"מ' בסוגיא
 דנזיר

אלה פ"י. ומפני שם בנמכר למתנתו אחיה עשיר כו' יהודי דלמחר אדם מביא כל קרנותיה על השמו עבדו חייבת. והא דקתני אש עלו היתא סבהה מ"ז ומכאן נמדד היות המום דכי משעבד לה במילתא דלריבא לה לא לריבא לה לא פ"י. ופ"י ס"ל בשמיהא ה"ל דלא לריבא לה דאין כפרה למתום ה"ל סגל ומכאן נמדד בין המעלה ובין הטובה אף שהפירושם כנר. אכן כהקדמה כנר המעלה מתיישב אז אין הטובה יולדת לחולין לאחר מיתה כיון דטובה שייך להביא אף לאחר מיתה והיא כנר נמתייבט בטובה מתיישב אחר שהקריבה המעלה רק אש לא הפרישה הטובה מדיון אזי אש שיעבדא לאו דלוקיימא און הטוב מתייבט להביא לאחר מיתה אף לריבא כנר טובה אחר שהקריבה המעלה אגל כשהפרישה כנר הטובה והגל הסקד כנר טוב אויה יולדת לחולין לאחר מיתה ולא שייך לומר אז דנמילתא דלא לריבא לה לא משעבד דלמחר אש הקריבה כנר המעלה היא לריבא לטובה אף לאחר מיתה. וסמך י"ל דהא דקתני הכא האשה שהביאה המעלה יבואו יורשין טובה מילתא דפסיקא נקט דהשקריבה המעלה אז כל מי שירכש מביא טובה אפילו הטובל נמי כו' לאפוקי בגלל הקריבה המעלה אז

עד כה הניחו דברט לפיכך הולכות סמוכות שפירקא דנא. ופירקא מאי דלמילא. נמצת סמוך לחדס דימא ומוכחא וכוללתא. אשך חניי חסדא ומונה : וזיני לפיכך צפוישא חדמא דפרישא. אשך לא שיעבדו מעולם אבהגא. וקודת הסלכות גנינא. ואת כל כירינא. ככיריא דשימשה בחוונה : ופירקא דנא דלמכחא. אשך פייתו דכלא נהירא. ונכה נחמא ונכה סליקא. פירוט סמ"ל מפירקא מתינא :

פתיחה לפרק שלישי

התנא בפרק זה מפרש דין כהן שאינו נמלך בכל ענייני תערובות הנזכרין בפ"א ובפ"ב. דבפ"א הוזכרו ג' ענייני תערובות בסדר זה, דתחלה קתני דין תערובות המאת עם עולה ואח"כ דין תערובות המאת או עולה בחובה ואח"כ דין תערובות הובה בשוות ובשאינן שוות. וכן בפ"ב הוזכרו ג' ענייני תערובות כאלה בתערובות ספק ובסדר זה. דתחלה קתני במשנה כ' ובמשנה ג' דין תערובות ספק של חובה שתומה בחובה בשוות ובשאינן שוות ואח"כ במשנה ד' קתני שם קן שתומה וקן מפורשת כו' דהיינו תערובות ספק של המאת ועולה בחובה ואח"כ במשנה ה' קתני שם המאת מיכן ועולה מיכן ושתומה באמצע כו' דהיינו תערובות של ספק המאת עם ספק עולה וכס"ש שם ברפ"ב. והנה בפרק זה מפרש תחלה במשנה א' וב' דין תערובות חובה בחובה בשוות ובשאינן שוות הנזכרות בפ"א ודין תערובות ספק של חובה בחובה הנזכרות בפ"ב במשנה ב' וג' מייתי להו התנא במאי דקתני כאן במשנה ב' זה הכלל כל מקום שאתה יכול לחלק כו' וכמו שיתבאר לפנינו א"ה. ובמשנה ג' מפרש שוב דין תערובות המאת עם עולה הנזכר בפ"א, ובמשנה ד' כולל שם ב' ענייני תערובות הנזכרין בפ"ב במשנה ד' ובמשנה ה' כנ"ל ובפי שאבאר א"ה שם במקומו. ובמשנה ה' מפרש שוב דין תערובות המאת או עולה בחובה הנזכר בפ"א. והנה כשתדקדק תראה שסידר התנא בפרק זה ג"כ בסדר נאות מאוד שסידר כל ענין מג' ענייני תערובות הנ"ל דין תערובות ודאי עם דין תערובות ספק שלו ביחד בסמוך לו. שהרי במשנה א' וב' מפרש דין תערובות ודאי של חובה בחובה עם דין תערובות ספק שלו כזה הכלל כנ"ל לומר דדין אחד להם. שוב במשנה ג' מפרש דין תערובות ודאי של המאת ועולה יחד ואח"כ תיבף בסמוך לו במשנה ד' מפורש דין המאת ועולה ושתומה דהיינו תערובות ספק שלו. ובאותה משנה מפרש וכולל ג"כ דין שתומה ומפורשת דהיינו דין תערובות ספק של המאת ועולה בחובה כנ"ל ואח"כ בסמוך לו במשנה ה' מפרש שוב דין תערובות ודאי של המאת או עולה בחובה. רק בזה הקדים דין תערובות ספק שלו דהיינו דין שתומה ומפורשת דכיון דדינו שוה לדין המאת ועולה ושתומה להכי כללינו יחד בחד דינא. גם מטעם שיתבאר בסמוך דבתערובות המאת או עולה בחובה מיירי שם בסניגון אחד שלא מאותו סיגון דאיירי תחלה בכל הדינים מ"ה נקטיה לבסוף. והנה ידוע דלפעמים מפרש התנא תחלה מאי דפתח ולפעמים מאי דסיים מפרש תחלה ולהכי התחיל לפרש כאן בפרק זה דין תערובות ודאי וספק של חובה בחובה שהוא מאי דסיים בפ"א ומאי דפתח בפ"ב ונמצא דינא ידו שניהם. ואע"ג דמה"ש נמי היה יכול להקדים תחלה דין תערובות המאת ועולה יחד של ודאי ושל ספק כנ"ל שהוא מאי דפתח בפ"א ומאי דסיים בפ"ב. אעפ"כ לא ניחא ליה לתנא בהכי מטעם שאבאר שהרי כתבנו דבמשנה ד' כולל ב' ענייני תערובות ספק בחד דינא דהיינו המאת ועולה ושתומה הוא מדין תערובות המאת ועולה יחד הקודם לו במשנה ג' ושתומה ומפורשת הוא מדין תערובות המאת או עולה בחובה הסמוך לו במשנה ה' כנ"ל וא"כ א"א להפסיק ביניהם בדין אחר. והשתא אי הוי מקדים תחלה דין תערובות המאת ועולה יחד של ודאי ושל ספק כנ"ל ממילא יתיה טוכרה אז למתני דין תערובות חובה בחובה לבסוף אחר דין תערובות המאת או עולה בחובה וזה לא ניחא ליה להתנא מטעם זה. משום דבתערובות הובה בחובה ובתערובות המאת ועולה שבמשנה ג' וגם במשנה ד' קתני ככולהו סיגון אחד עשה כולן למעלה כולן לכמה חציין למעלה חציין למטה. אבל בדין תערובות המאת או עולה בחובה שבמשנה ה' לא איירי בה בסניגון זה וכמו שיתבאר לשם א"ה. והשתא אם היה נקט דין תערובות חובה בחובה לבסוף נמצא דהיה מפסיק בדין תערובות המאת או עולה בחובה דאיירי בה בסניגון אחר בין אותן הדינים דאיירי בהו בסניגון אחד ולא ניחא ליה להתנא להפסיק בין הדברים בשום ענין. אכן כטעם זה לחוד לא סגי משום דאכתי היה יכול להקדים תחלה דין תערובות המאת או עולה בחובה ואח"כ דין תערובות מפורשת ושתומה עם דין תערובות שתומה וחמאת ועולה בחד דינא ואח"כ תערובות המאת ועולה יחד ואח"כ תערובות חובה בחובה ונמצא דהיה נקט אז ג"כ כל הני דאיירי בסניגון אחד וגבי אהרדי ונב כל דין תערובות ודאי עם דין תערובות ספק שלו ביחד בסמוך לו אלא צ"ל דלא ניחא ליה לתנא לפתוח תחלה בפרק זה בדין המאת או עולה בחובה משום דאינו לא מאי דסיים ולא מאי דפתח לא בפ"ב ולא בפ"א וממילא הוכרה שוב להתחיל דוקא בתערובות חובה בחובה דהשתא מתחיל שפיר במאי דסיים בפ"ב ובמאי דפתח בפ"ב וגם קתני השתא שפיר כל הני דאיירי בהו בסניגון אחד כעשיית הכהן כנ"ל בהרדי וגם קתני כל דין תערובות ודאי עם דין תערובות ספק שלו ביחד בסמוך לו ולאפיקי

ולכתי דייק נמי נחמנו כח ולא יכו משל אהה אחת כי' ונמו עבדנא כנסת' .
 ואחלה ואומר דהנה כ"פ ב' קתני עס בחבשה ב' כולד ב' נשים לזו שתי קינים ולזו
 שתי קינים פרה מזו לזו פוסל אחד בהיותו חר פוסל אחד בחיבתו ואין מקריבין מכל
 זד רק קן אחת אחד העלת ואחד עולה . והנה בכל זד אין עתה רק גזול אחד ספק
 שמה הוא משל זד גזול אחד גזול אחד כדל זד משל זד . והשתא כשקריב הכהן
 את ב' הכדדיו ופסה מכל זד הליון למעלה והליון למטה יבשר שפיר כשיעור המזבחה
 שגב' הכדדיו דהיונו ב' קיניו בכלל משום דזרזו אין אחת יכול לחלק את הקיניו שכל
 זד פד שיהו משל אוחיו זד למעלה ולמטה . שהרי ד"מ בלד רחל יז לה ב' גזולות עכ"פ
 למטה גזולת ואם נעשה למעלה ב' גזולות שלה בע"כ למטה נעשה עכ"פ גזול אחד
 המשלה עם גזול הספק או להפוך שלמטה נעשה ב' גזולות שלה ולמעלה גזול אחד המשלה
 עם גזול הספק . וכן בלד לאה נעשה ב' גזולות שלה בלד אחד למעלה או למטה וגזול
 אחד על כל פנים המשלה עם גזול הספק בלד השני . והנה אם פשיטו של כהן סיחה
 נעשית בראשון כי' שבלד רחל נעשה למטה ב' גזולות שלה ולמעלה גזול אחד שלה עם
 גזול הספק של לאה וכן בלד לאה סיח נעשה עמו כן ב' גזולות שלה למטה וגזול אחד
 שלה עם גזול הספק של רחל למעלה וכן להפוך שב' גזולות האדאין שכלל זד היו נעשין
 למעלה וגזול ב' עם גזול הספק שכלל זד היו נעשין למטה או היו כלן כשרין בין
 למעלה לעלוות בין למטה למטהו שהרי בכלל פשיית ב' הכדדיו בראשון או יהיה נעשה
 לכ"א ב' גזולות למטה וב' גזולות למעלה ממנו' שהרי אם בלד רחל היה גזול אחד ספק
 של לאה מאותן ב' גזולות שנסעו למעלה או למטה אל"כ בלד לאה היה אחד מב' גזולות
 שנסעו למעלה או למטה גזול הספק של רחל ומלא שיהכשרו לכ"א ב' גזולות הודאין
 שבלד כ"א וגם גזול הספק ויבשר בכל זד או לזאתה אשה אם הוא שלה או למכרחה
 אם הוא של הכרחה . וכן באחת יז להספק שמה בלד רחל נעשה ב' גזולות שלה למטה
 וגזול הב' עם גזול הספק של לאה נעשו למעלה ובלד לאה שמה נעשה להפוך ב' גזולות
 שלה למעלה וגזול הב' עם גזול הספק של רחל למטה ומלא נעשה לרהל ב' גזולות
 למטה ונעשה לה עולה אחת וללאה נעשה ב' גזולות שלה למעלה ונעשה לה שפחה אחת
 או נעשית להפוך ונעשה לרהל שפחה אחת וללאה עולה אחת . ועכ"פ מהכשרו לכ"א
 לא פחות מב' גזולות כשיעור המזבחה שיש בודאי לכ"א בכל זד והיוו החקוק דקאמר
 כל מקום שאין אחת יכול לחלוק את הקיניו כי' דזרזו אין אחת יכול לחלק את הקיניו
 שכלל זד פד שיהו משל אוחיה אשה בודאי למעלה ולמטה וכ"ל יוכשר שפיר כהן
 המעורבות כשיעור המזבחה שכלל זד לכ"א בודאי כי' אבן אחר פריחה וחזרה כהן
 כדקתני עס פרה וחזר כי' דאיכא לפסוקי השפח שכלל זד יז ב' גזולות מכל הכרחה
 עם ב' גזולות משלה אז כשקריב הכהן את ב' הכדדיו נעשה מכל זד הליון למעלה והליו
 למטה יהיה מחלה כשר ומחלה פסול והיוו החקוק דקאמר כל מקום שאחת יכול לחלוק
 הקיניו כי' דזרזו אחת יכול לחלוק את הקיניו שבלד רחל ובלד לאה שלא יהיו משל
 אהה אחת למעלה ולמטה כי' דאיכא לפסוקי השפח שכלל זד יז ב' גזולות מכל הכרחה
 ספק של לאה למטה ובלד לאה נעשה בהפוך ב' גזולות שלה למטה וב' גזולות ספק
 של רחל למעלה ומלא נעשית של רחל כלן למעלה ושל לאה כלן למטה או נעשית
 בהפוך ושל רחל כלן למטה ושל לאה כלן למעלה ולכתי מחלה כשר ומחלה פסול כי'
 למעלה נעשה נעשית של אחת ולמטה נעשה נעשית של הכרחה : וכן בתעורבות ז'
 נשים סמוכה עם ב"ב תשנה ב' שייבין ב' חלוקות אלו דזה הכלל בכל הב' פריחות
 וגזרות הנכרין עם וכמו עבדנא כנסת' . דהנה אחר פריחה וחזרה רבאונה יז בראשונה
 גזול אחד שלה עם גזול אחד ספק משל השניה וחזרה ובשניה יז ב' גזולות שלה עם
 ב' גזולות ספק אחד משל הכהונה כפריחה ואחד משל השלישית כחזרה בשלישית יז ב'
 גזולות שלה וב' גזולות ספק אחד משל הרביעית ואחד משל השביעית ובשמינית יז ב' גזולות
 שלה וב' גזולות ספק אחד משל החמישית ואחד משל השביעית ובשמינית יז ב' גזולות
 שלה וגזול אחד ספק משל הששית כפריחה . והשתא אם עשה הכהן מכל אחת הליון
 למעלה והליון למטה אז אם הייתה פשייתו נעשית בראשון זה שכלן נעשה המחלה של
 כ"א שכלן נעשה למטה והמחלה ששם גזולות הספק למעלה או כשנעשה להפוך אז היו
 כלן כשרין בין למעלה לעלוות ובין למטה למטהו שהרי אז היה נעשה בודאי לכ"א
 בגזולות שלה עמוה שכלל המעורבות הליון למטה והליון למטה בשום זד בלד אחד
 נעשה אז המחלה מגזולות אדאין עכ"פ ובלד השני נעשו גזולות הספקיות בכלל המחלה
 של ז' ושל ז' צו . אבל באחת יז להספק שמה סיחה עשייתו בראשון זה שמהמחלה
 שבלד משלה נעשה מהראשונה גזול של עמוה המזבחה המחלה ששם ב' גזולות היו
 הספקיות שמה אחת משל הראשונה ואחד משל השלישית והמחלה של השלישית שכן ב'
 גזולות היו משלה עמוה והמחלה של הרביעית שכן ד' גזולות היו ב' מהן גזולות הספק
 אחד משל השלישית ואחד משל החמישית והמחלה של החמישית שכן ה' גזולות היו המשלה
 עמוה והמחלה של הששית שכן ו' גזולות היו ב' מהן גזולות הספק אחד משל החמישית
 ואחד משל השביעית והמחלה של השביעית שכן ז' גזולות היו המשלה עמוה . והמחלה
 מכלן שבלד מעיה היה נעשה בהפוך שהמחלה של הראשונה שהיא גזול אחד היה גזול
 הספק משל השניה והמחלה של השניה שכן ב' גזולות היו משלה עמוה והמחלה של
 השלישית שכן ג' גזולות היו ב' מהן גזולות הספק אחד משל השניה ואחד משל הרביעית
 והמחלה של הרביעית שכן ד' גזולות היו משלה עמוה והמחלה של החמישית שכן
 גזולות היו ב' מהן גזולות הספק אחד משל הרביעית ואחד משל הששית והמחלה של
 הששית שכן ו' גזולות היו משלה עמוה והמחלה של השביעית שכן ז' גזולות היו אחד
 מהן גזול הספק משל הששית . ומלא ל"פ"א כן של הראשונה נעשה בלד מעלה
 והב' קיניו של אשה נעשו כן בלד משה ונעשה כ"א המחלה . אבל בשלישית נעשה
 מגזולות של עמוה של גזולות למעלה ואחד למטה ונעשה ממנה ב' גזולות של מעלה
 ונעשה לה בודאי ד' גזולות שכן כשיעור המזבחה שלה ב' קיניו שצמקומו . ומרביעית
 נעשה מגזולות של עמוה ו' גזולות למטה וב' גזולות למעלה ונעשה ב' גזולות למטה
 ונעשה לה ו' גזולות כשיעור המזבחה שלה בלד קיניו שצמקומו . ומחמישית נעשה

משל עמוה ז' גזולות למעלה וב' למטה ונעשה למטה ב' גזולות למעלה ונעשה לה
 ח' גזולות כשיעור המזבחה שלה ב' קיניו שצמקומו ומששית נעשה ח' גזולות משל
 עמוה למטה וז' למעלה ונעשה למטה ב' גזולות למטה ונעשה לה עשרה גזולות
 כשיעור המזבחה שלה בשש קיניו שצמקומו . ומששית נעשה למטה ח' גזולות
 למעלה ושש למטה ונעשה לה למעלה גזול אחד ונעשה לה ח' גזולות כשיעור
 המזבחה שלה ב' קיניו שצמקומו . וכן יכול להיות נעשה בהפוך שגזולות הספקיות משל
 הראשונה והשלישית והחמישית והשביעית נעשו בכלל המחלה שלמעלה וגזולות הספקיות
 משל השניה והרביעית והששית נעשו בכלל המחלה שלמטה דהו נעשה ספק של הראשונה
 בלד בלד מקום והב' קיניו של השניה נעשו כן למעלה ונעשה ב"ב כ"א המחלה ומשל
 השלישית והחמישית נעשה כ"א ב' גזולות למטה ומשל השביעית נעשה גזול אחד למטה
 ומשל הרביעית והששית נעשה כ"א ב' גזולות למעלה ונעשה להן משלישית ואיך
 כשיעור המזבחה מגזולות שלהן כקייסין שכל"א במקומן והשתא ס"ק כל מקום שאחת
 יכול לחלוק כי' כלומר עון בראשונה שהלך ממנה גזול ויש בה גזול אחד ספק ומלא
 אחת יכול לחלוק שגזול בלד אחד גזול אחד ספק בלד אחד וכן בשניה שהלכו ממנה
 ב' גזולות ומלא אחת יכול לחלק שב' גזולות שלה בלד אחד וב' גזולות ספק בלד אחד
 אזי כבר כשיעור המחלה שפחותו מקום בכלל כל התעורבות וכל מקום שאין אחת יכול
 לחלוק כי' כגון משלישית ואיך יבשר מכל מקום ומקום בכלל כל התעורבות כשיעור
 המזבחה של כ"א שצמקומו . וכב"ל יבשר אחר פריחה וחזרה שיהיה דלא יז כ"א ד'
 גזולות ספק ובשנייה ב' גזולות ספק ומלא שיש להספק גם בדריעות שמה המחלה
 שלה במקומה שכן ד' גזולות נעשה למטה עמוה כלן בלד אחד וכן הד' גזולות שהלכו
 ממנה נעשו ב"ב בראשון ז' ומלא שש ממנה נעשה נעשה . ובחמישית יז להספק שמה
 המשלה גזולות משלה במקומה עם ד' גזולות נעשו ממנה נעשו כן בלד אחד ונעשה
 לה ד' גזולות ומכשרו לה ו' גזולות כשיעור המזבחה שלה במקומה ומשל הששית ונעשה
 ב"ב ד' גזולות ממנה זה ומכשרו לה ח' גזולות כשיעור המזבחה שלה במקומה . ובלד
 השביעית יז להספק שמה ז' גזולות משלה במקומה עם ב' גזולות שהלכו ממנה כב'
 חזרות נעשו כן בלד אחד ונעשה ב' גזולות משלה ומכשרו לה י"ב גזולות כשיעור
 המזבחה שלה במקומה . וכן אחר פריחה וחזרה נעשית של להספק או בששית שמה
 או גזולות משלה במקומה עם או' גזולות שהלכו ממנה ב' פריחות ב' חזרות נעשו
 כלן בלד אחד ומלא שנספק משלה ב"ב המחלה . ובשביעית יז להספק שמה ז' גזולות
 משלה במקומה עם הב' גזולות שהלכו ממנה ב' חזרות נעשו כן בלד אחד ונעשה לה
 ג' גזולות ומכשרו לה י"א גזולות כשיעור המזבחה שלה במקומה ומלא החקוק דל
 מקום שאחת יכול לחלק כי' שייך אחר פריחה וחזרה שיהיה מלאה החקוק דל
 בכלל דבכלן יז להספק שמה הקיניו של כ"א תיז נעשו בלד אחד או למעלה או למטה
 ואחר פריחה וחזרה נעשית שייך חלוקה זו על הששית ועד בכלל כי' . וחלוקה דכל
 מקום שאין אחת יכול לחלוק ובי' שייך אחר חלוקה וחזרה שיהיה מחמישית ואיך ואחר
 פריחה וחזרה נעשית שייך חלוקה זו על השביעית לחוד . והשתא אחי שפיר עובד דהו
 האי ז' הכלל כמו ז' הכלל דבכל דוכתי דלתי לאחיו רבאונה וישר מתי דלא היו שמיטין
 מהדיון דקתני מחלה בשמורת . וה"ל כן הוא דחמלה חפרתה שמה בתעורבות א' וב'
 בתעורבות ודאי של חזרה במוסר דלא ליבא נעשית כהן רק מדה ספק שמה נעשה
 משל אשה אחת כן בלד אחד ומחמישין שפיר מספק לפסול נמתוהוין א' ושלח להכשיר
 כ"א המזבחה בתעורבות ב' . אבל באחת מעורבות ה"ל שצמקו ב' בראשון עשית כהן
 אינו מוכרח שיהיה עם מעורבות כלל כי י"ל שפיר שאוחן הגזולות שפרמו מלא חזרו שוב
 ד' עמלן במקומן ומלא דדריעבד בכהן שאינו נעשה הליון ומחמישית ואיך למטה
 כ"ל איכא פחה ב' ספקות ספק שמה אין שם מעורבות כלל ואח"כ שיש שם מעורבות
 אחת אפשר שפיר שנעשית ככהן נעשה משל כל אשה מחלה למעלה ומחלה למטה וכפי
 האופנים שכתבה מחלה כי' ויבין דהו כמו ספק ספק ק"ד דמכשרין כלן בליעבד .
 ע"כ קמ"ל ז' הכלל דכל שאחת יכול לחלק הקיניו בשום אופן שיהיו יכו משל אשה
 אחת למעלה ולמטה מחלה כשר ומחלה פסול ומהו כ"ל וכל שאין אחת יכול
 לחלק בשום אופן עד שיהא משל אחת אחת למעלה ולמטה אז יבשר בכלל התעורבות
 כשיעור המזבחה שכל"א בודאי במקומה וכ"ל לא כלן אשפ"ו שיש ס"ס כ"ל :
 וצריך שפיר לדעת נמי דמאי דמזנה זה הכלל כי' לפניו מעורבות ב' נשים וז'
 נשים שצמקו ב' כ"ל ה"ל נמי בזה דמחלה כשר והמזבחה כשר לפניו פ"ט . ולפיכך
 השלמת מוכהן תליא בחלוקה דישות הרא"ש והמפרש לדעת הרא"ש בין הא דמחלה
 כשר ומחלה פסול ובין הא דמזבחה כשר כיון דמה שנעשה לכ"א בספק אין ידוע אם
 הם שפחות או עולות אל"כ לטולס לריבאונה כ"א להציא בפ"ב כ"ב עולות כפי מספר
 הפרידות שנעשו לו בספק וגם השפחה אחת ספק לריבאונה כ"א בפ"ב וכל"א רק בשלח
 נעשה מהמעורבות רק קן אחת אחד חשאת ואחד עולה בגון מעורבות ב' נשים
 שצ"ב אחר פריחה וחזרה רבאונה כ"ל אזי יבולין להשלים שפיר ביהר דק קן אחת
 בשופרות ובחתי' כמ"ל הרא"ש כ"ב שרקן גבי אחת לזו ואחת לזו וכמו שביארנו
 עמוה ומחוקי בהגה"ה בשית הסדה עם . ולדעת המפרש עולות יבולין להשלים שפיר
 כל מה שנעשה בספק בשופרות יחד ובחתי' ואש"ב דמעורבות ז' נשים איכא לפסוקי
 דלמקרא נשים נחשבו כל קייסין רק למקראן נעשו קאת גזולות מקייסין לזו השפחה
 ולזו עולות וכבר הכתוב דכ"ל דכ"ל דזו לריבאונה וזו לריבאונה איך יבולין להציא
 בשופרות ובחתי' היינו דוקא בשפחות' דהו לריבאונה וזו לריבאונה באותו קייסין שמה
 שפחותה לריבאונה דהו יז לחוש שמה לא מתקור ופה חלקה לתעורבה באותו קייסין אבל
 הלא כ"א לריבאונה ליתן עמוה בעד כל מספר הגזולות שנעשו לה מספק רק מחמת
 שאין כ"א יודעת אם לריבאונה השפחה או אם לריבאונה עולות ע"כ חוקקו להציא יחד
 בשופרות ובחתי' ששפחות יעלו להריבאונה עולות והשפחות להריבאונה חפחות ולכתי חף
 שיכול להיות שמתקראת איך לריבאונה כלל אין לחוש מאחר דכ"א אינה זקוקה לתעורבה
 כלל שמתחלה לה חלקה בקרבנות הלויים לה שפיר פ"א נמנה ממות בעד כל הגזולות
 הלויים לה אם השפחה או עולות ואותן נשים שאינן לריבאונה יז לכן גזולות בפ"ב
 וישו לכן הגזולות שלכן הטולות לדבדה והשפחות יהיו נעשה ולא להוציא לאותן נשים
 וליבין

יעיר קנו פרק ג

שמונים. וכמו כן לו קדל הקרבת פסחיו כנגד שנות המ"ח כי מי יודע למקח את אשר עוותו כ"ח המ"ח כבוד הכתוב והשאל מה מאוד נחמק נחמרו על ר"ש בן נקטיא לכונה זו שהרי לפי מה שביארנו לא יכוון הסדר של הקרבת ה' פסחיו לה"ח כנגד סדר של שנות פ"ה אם לא בהקדם של פ"ה הן לו אריות ימים וכן בזמן פסחיו דמיו מחמיל השנים המשיג ואלך. ולכן עזאי לא יכוון הסדר של ה' פסחיו כנגד הסדר של שנות המ"ח אם לא בהקדם שטיק בהכמה הוא ב"ח מנחם שנים ואלך עד כוף אריות ימיו שהם שמונים שנה. והוא ממש מאמרו של ר"ש דקאמר זקני פ"ה כי דכתיב הסדר שנה לנחמתיים ומעט זקנים יקה ומכיו שנה על שנת חמשים קחי כ"ל וכתיב בהו רק זקנים ולא אריות ימים. אבל זקני מורה כי דכתיב נביאים חמשה דהיינו בן שנים נמלא דשיקר תכלית החכמה בהם היו מששים ואלך ויש בהם ג"כ אריות ימים כדמסייה ואורך ימים פגונה. ומכיוון ר"ש בן נקטיא לומר דכיון שכן הוא יהיה ממש סדר הקרבת ה' פסחיו לה"ח כנגד סדר שנות פ"ה וסדר הקרבת ה' פסחיו לכן עזאי כנגד סדר שנות המ"ח דומה גדומה ממש. הכי נמכר דל' יסועט ור"ש בן נקטיא מנייה לדבר אחד נמטוו להורות לן סדר הקרבת פסחיו לכל מר כדאיהא ליה לה"ח השבועה וז"ל השמנה וזנה ילאו ידי מוכתו בניאור פסותיה ודיקדוקיה של הלכה ו האחרונה. ובמה ארץ ואקדם לאלהי קדם משונה. אשר מניי מאמרו דכה וסעכל זכניה. לפיכך מסכת זו כולה על הקדד על אמיחמה ועל משנה. בה' מהם אשר לא שיפדוהו אבותיו והם זכרים לא יערכנה. וכל גדולי הגאונים המפורשים הראשונים והאחרונים אשר היו עד הנה. כיצור לי מקום להתגדר בה ולהיות ידי בה כל פלוניה. וה' אשר יתן חכמה ומפיו דעת ומכונה. כה יתן וכה יוסף עלי בהנה מסכת זו כולה. להראוי נלואות מתורבת הקדושה כלרופס והבהמה. ויזני לעשות היום ולאורך ימים ביניהם. עד אשר תמלא הארץ דיעה כמים לים מכניים. אה"כ :

ל' כן זוג. והשאל ענין קדל הזה או ממש קדל הקרבת ה' פסחיו לה"ח כי העב שמקרב תמלא וזוג שמקרב לבסוף הם מעיין אחד כי עמי הזוגים הם לנדרה וסם כנגד ב' זוגי הפסחיות שבהלכה שנות האדם ומבסופו עין ב"כ מעיין אחד נזקקי פ"ה כ"ל. ואחר זוג הראשון מקרבת עולה מיוחדת שאין לה פגשו בן זוג כנגד הפסח שנים שאחר זוג הפסחיות הראשונות עין מפשיים עד שלשים שאין להן ג"כ בן זוג. ואחר ככולה מקרבת זוג זוג למוכנה שהוא אינו מעיין אותן ב' זוגות שבהלכה ובסוף עין לנדרה כ"ל והכי הוא שפיר כנגד זוג הפסחיות עמין שלשים עד בן המשיג שים זוג מעיין אחד לנפין עיקר כה האדם ואינו נמי מעיין אותן ב' זוגי הפסחיות שבהלכה ובסוף כ"ל וטוב לומר נמי דה שנת דומת לקדל הקרבת פסחיו האלו להיות דוגמת שנותיהן על מני הארץ שדעתן מפורשת עליהן הוא כעין הא דלמר ר' יוסף בסוף פרק ו' דגדס עד שאמס מתקיים את השמות כי הרי דקיי לנפשות שרלו בשעת הספק שזכות וה"ל לתיקון הספקות שאלו פ"ה עיקר הדעת קמט עיני לו להיות כנגד איהן ב"כ א שדעתן מפורשת עליהן. אכן בשנותיהן על המלודי המשיג ממלא ביה בן זוגות של פסחיות ענין זה שבהלכה שנותיהן יש בהן זוג פסחיות על ימי נעוטה כ"ל ובסוף שנותיהן שהוא מני שנים עד שמיים הרי הם זוג פסחיות של עיקר החתן כ"ל ומני שנים עד חמשים הם זוג פסחיות של עיקר כה האדם כמו בליים כ"ל. וממלא לפ"ה בן זוג פסחיות הראשונים לשיים דהיינו מני ב' זוגי הפסחיות האלו שאין לו בן זוג וכי בן השיים להאחרונים דהיינו מני חמשים עד ששים הוי ג"כ פסחיות אחד שאין לו בן זוג. והשאל כנגד קדל זה הוי ממש סדר הקרבת השמנה פסחיו לכן עזאי שבהלכה זוג אחד לנדרה כנגד זוג פסחיות הראשונים וה"ל חשאה אהם שאין להן בן זוג כנגד פסחיות האחד שאחר זוג הפסחיות הראשונים שאין לו זוג ואה"כ עוד לו לנדרה כנגד זוג הפסחיות האחרונים ע"כ עוד העלמה אהם כנגד פסחיות האחד עמין חמשים עד ששים שאין לו זוג ואה"כ עוד זוג לנדרה כנגד זוג פסחיות שמששים עד

נשלמה מסכת קנים בעזר הנותן ליעף אונים

אמר המחבר העושה מלאכת ה' באמונה. הנה על דבר אמת אענה. הציבי לך ציונים בתכונה. ותקל מנה פנה. וראשון לציון הנה ספקד שם פירושי זה קנה חכמה ובינה. ומספר שמי חנו למשנה הלא מציון תצא תורה נכונה. ועם שתיים שהן ארבע מלות הגיונם תחברה כולנה. וראשי פרקים לנכה יביטו עיניך ומישרים תחוינה. כי לפתח חבאת רובץ ודרור קן לה וגם כי במה חשוב הוא להנה. ועליהם שפתי תחלה תבענה. והייתם לי סגולה נתונה. ושוב הבט וספור ו' ה' ג' ד' הפרקים והחלכות שבכל פרק ובאותיות מלאים תציניה. והנה הפרקים הם גימל והחלכות כפ"א דלת וכפ"ב די ובפ"ג ויו כן תגדף תמלאנה. הן כלל כולם וכלל הוחמי כאשר אחתם אני המחבר דוק ותצינאנה:

ואמר המחבר הנה המסכת הזאת התנא הקדוש בשם קנים יקראנה. והפירושים שיהי העדה לקח טוב את שמם אכנה. וחותמי אני המחבר מנחם אליעזר בן לוי אשר זכיתי לפרשנה. אחת לאחת למצוא חשבון תספור ותמנה. והיה לי לשם ולאות עולם עד שיבה וקנה. יקרא שכתוב שהביאו התנא בסיום המשנה בישישים חכמה ואורך ימים תכונה

העתק מכ"י אאמו הגאון הקדוש מהו לוי זצ"ל

בעה"מ עטרת ראש ועטרת תפארת

פסחיות והרי לפני רב ב' מעלות וב' פגוים וזו תימא גדולה של הכמנ"ס שאין לה משונה וז"ל גדול: (אמר ברא כע"י לזכות כנה לנו זכיתו לפי' הרא"ש שהכניס כבר בזה ומשנתו מנוכרת בלדו עם ובמו שביארנו דבריו בשתי שנים בהגה"ס. ובזו הוספנו נוסף בזה בלקח טוב ע"י ותמלא נחת):

בפרק ג ז"ל המפרש ז"ל כיצד המוכר כשר שמהו בח' לו זכ' וז' אומו קן על אש אחת פשה למעלה ומן ב' קניים של האשה האחרת פשה עוד פרידה ה' למעלה ונשאר ממנה ג' פסחיו למעט והרי כבר ב' פגוים למעלה וב' העלוות למטה הרי ב' קניין כשרים והקלופי פסול וזו המכונה כשר. וכן ב' לו זכ' וז' מן השני קניין יש ד' פסחיו למעלה ועוד לקח פרידה ה' מן הכ' קניין הרי ב' פסחיו למטה וב' פסחיו למטה ומן ה' פסחיו למטה יש ב' פגוים כשרין ומן ה' פגוים יש ב' פגוים למטה וזו המכונה כשר. ומיכו פשר לו זכ' וז' אומו יסג למעלה בזה הענין אם לא יעלה על ה' לו זכ' וז' שאין זוגות ואידי דהוי פסול כה"ג המוסר כשר מני כאן כה"ג המכונה כשר ששאריו נמלך. מיכו אחת הוא שמתוכנה כבר שאינו פוסל רק פשרה קניין כי שמה הפשרה קניין של האשה ה' למעלה ונפסלו החטאות או כולן למטה ונפסלו הפגוים. ופ"כ פשרה קניין שמיים פסולים וכלל הוקבעו כל ה' לאשה ה' מייני. אבל המה כשרים מאחר שהם פסולות שהלוי למעלה פגוים והלויין למטה חטאות. ולי נראה שהאשה שביאה מלה לריבה עוד כשר הלויין פגוים והלויין חטאות. ששנבעה ל"ס לרפסלו וז"ל למטה שמה הפשרה של האשה האחרת נפשו כולם למטה ואין להאשה שביאה מלה רק מ"ה ולריבה להביא עוד חמשה למטה או שמה למטה נפשו ולא נשאר להאשה שביאה מלה רק מ"ה ולריבה להביא עוד חמשה למטה. זה הכלל כל מקום שמהם יכול חלק את הקניין ולה' יהו משל אשה אחת בן למעלה ובן למטה מלהם כשר וממלא פסול. כלומר שכן אשה ה' חלק חלק לשנים אלה קן ה' שלם למטה וכן אחרת למטה וכל מקום שאין חמשה יכול לחלק את הקניין כגון ה' לו זכ' וז' לו זכ' שאין זוגות ולכין לחלק קן ה' לשנים פסחיה ה' למטה ופסחיה ה' למטה המכונה כשר כדפירוש עכ"ל המפרש:

הנה מה שמחלק בין זוגות לשתיין זוגות מחולק הוא כה פלאה גדולה ומשנה ולפי הנכונה הוא דבר שאין לו שחר ואין לו שם פסול כלל. ועוד תימא גדולה

בפרק ב' דקניין משנה ג'. כהן המכונה כשר ק' מהל' פסול המוקדשין ה"ל ה' וז"ל מר ה' ופרח פשע שנים מרז לו ומר ה' מן האחרונה אל שמתלה כלום עד שחזר לראשונה. פוסל ה' בהליכתו וה' בחזרתו. השלישית והרביעית אין להם מנה והמחמשים יש לה ב' פסחיות וששית ד' פסחיות והשביעית פשרה פסחיות. פשה פשע ג' מרז לו ומרז פוסל ה' בהליכתו וה' בחזרתו. השמינית והששית נפסלו כולם והשביעית נשאר לה שמונה פסחיות עכ"ל. מחזיר לו דעמי היך קמס וכמה בפרישה ואזרה ענין קמס דמשמע דפרישה הוי ג"כ מהכאונה והשנים הא' כיון דאין להראשונה והשנים כולם והרי הם ממות לכן הדין הוי ההפך מהם בשלישית ורביעית וב' פסחיות שמוטו כולם. ולא אלה מדכתב בפרישה והוא שנים כה"ל ומרז ופרח ה' מן המכונה לשלמטעם עד שחזר לראשונה וב' תשמע נפישם שהפרישה עכ"ל בפרישה הוי ג"כ מן הראשונה ולכן קשה קושיה כה"ל. דמהו הפשע כהן פסולות והכשרה דפרישה ענין לה קחי הפרישה והמזרה מהאשה והשנים. וכן בפרישה ג' שנים השלישית והרביעית אין להם כולם קודם הפרישה והדיון שיתמו כהן ג"כ מה"ע שנים פליים לה קחי הפרישה והמזרה שלישית וכן כהן כה"כ סתם בפרישה והמזרה שלישית דמשמע לזכות קחי. לכן קשה ג"כ קושיה כה"ל. אך מה שכתב בפרישה שנים שנים ג"כ הפרישה והמזרה מהשנים. ובפרישה ג' על שנים ג"כ הפרישה והמזרה מהשלישית והרביעית אפסר לתרץ ולומר דק"ל בהמכונה כיון דמן הדיון הוי ראוי שיקרב קן אחד ממש רק ממש נזכר אין להם כלום לכן אין להם דין ממות. ה' בפרישה והמזרה על שנים הפרישה והמזרה מהכאונה שאין לה מן הדיון כלום וכן בפרישה שלישית על הפרישה והמזרה מן הראשונה ומן השנים שאין להם ג"כ מן הדיון כלום ולא ממש נזכר. השמיה נבאקמה עומדת. דהא כפרה פשע שנים גם מהכאונה הרי יפסלו כל הקניין מליקרב בהן רק חמשה זכיר אין להם כלום בלוי כהן אף אם יקריבו סתם ב' החלות שנים ב' פגוים וזו שמה ענין קן מקן ה' של הראשונה שפרח ממנה ב' פסחיות. וכן בפרישה שלישית פשיא דיקשה כ"ל על הראשונה. אלא שיקשה ג"כ על השנים. שבפרישה שלישית אם קחי ג"כ על השנים הרי יקשה כיון שפרח מן השנים ג' פסחיות א"כ היך אפשר להקריבו מן השניות הרבה קניין ה' א"ל להקריבו ממנה רק ב' חטאות וב' פגוים. דהם יקריבו ג' חטאות או ג' פגוים דילמא כל ה' שנים עשירים ששאלו מנ'

העתק מכ"י אמו"ר הרב הנאון הקדוש מהו"ל זצ"ל

כז

גדולה שדרכיו נבטלו קומתו זצ"ל מכל"ד שהתפלה כמב ומיהו עשר לזו ומאה לזו
 אמי ויכל למחול גזס הענין אך אידי דמי לטיל המופע כשר בכ"ז מה ג"כ כחן
 המנוחה כשר נבחה"ג. ומיכר מכל"ד קומת בעמלו חם דבריו וכמב ומיהו גזס בעשר
 לזו ומאה לזו המנוחה כשר. ומוד לז"ל למה כמב לטיל דחק לומר המופע אידי
 קמי כחן ג"כ עשר לזו ומאה לזו עתה נבאם ללא טרין. וכמב בעמלו דגם
 גזס המנוחה כשר. ומוד מה שכמב ונלא אקבעו כל א' לאשה א' מיירי. הנה דברים
 האלו אין להם עשר כלל. דלם יסיה טומא ללא הוקבעו איזו קיטין יסיו של זמם
 ואילו של זמם וסינו עקמו עמקו כחמם ולא יתדו איזו עשר יסיו של המופע ואילו
 יסיו של המנוחה. זה אינו ודאי ביה שם המופע המנוחה של זממו אומם מיהו כל א' נומד
 א"כ אם לא היו מיהוין ג"כ מתחלה לכל אשה צ"פ"ס גזס היה ראוי מיהו הדק ליהוים טומם
 כשרים בין של המנוחה ובין של המופע והסן. ולכן דבריו נפלאים גם כזה :

ולכן יל"ע שח"ל ממדתי של דמם ונות המופע זצ"ל. דהנה מאי דקמתי המופע כשר
 או המנוחה כשר וכול לפרב ז' א' אופנים: אופן א' הוא. שהמופע כשר פירושו מתפטר
 המופע והמנוחה כשר ג"כ פירושו כך מתפטר המנוחה. אבל אינם יודעים אם כולם משל האשה
 המנוחה שלה או אם כולם מן האשה שהמנוחה שלה. או אם מקבלים של זה המופע המופע הם
 משל האשה המופע ומקבלים של המופע המופע הם של האשה המנוחה. וכן המנוחה פירושו
 מתפטר המופע אבל אינו יודעין אם כולם של המופע המנוחה או האשה המופע.
 אופן ג' הוא בהחכם המופע כשר נותנם הוא דוקא של האשה שהמופע שלה כולם כשר
 ושל המנוחה כולם פקולים. ובחכמים המנוחה כשר ג"כ נותנם דוקא כולם שהאשה
 שהמופע שלה כשר ושל האשה שהמופע שלה כולם פקולים. אך כיון שפירש המופע
 דמתיך דפ"ק פירושו להתלה ואינו מתן דפירשו פירושו דיפנד. וכיון שפ"ו דלא דלא
 דקמתי בפ"ק המופע כשר סינו נמתן דפירושו להתלה. א"כ ע"כ דלא"ל לפרב דלא
 דקמתי בפ"ק המופע כשר סינו דוקא כולם של האשה שהמופע שלה. דלא כיון דלא
 מקריב להתלה רק דמקפר המופע א"כ היה קשה להתפטר למה יהיו דוקא של המנוחה
 כשרים כל און אזו יודעין מהל מי של אומם מקפר המופע המקריבים שהמנוחה אס
 משל האשה המופע או משל המנוחה או המקבלים משל זו ומקבלים משל זו. לפיכך ע"כ
 שם בפ"ק אומם המופע לפרב כשי האופן הכ' דמקפר המופע כשר להקריב להתלה
 וכיון דחין אזו יודעין מהל איזו הם לכן יביאו עוד כמקפר המופע בשופות ויטו
 מתניו בניהם ויאלו כל אמת מתן ידו חובם מקפר המופע דיינו אשה שהמופע שלה
 יאשה ידו כל חיבתה והאשה שהמנוחה שלה היא עוד תפלוס חובתה דכד: א"כ באינו
 מתן דפירקו ויינו דיפנד לא רנה המופע לפרב כפי האופן הא' הכלל מיהו דלפ"ו
 הוא דקמתי מתניוין או הכלל של מקפם שחמה יוכל לחלק את הקיטין בלא יהיו משל
 אש אמת בין למעלה בין למטה אבל המנוחה כשר ומאה פקול. ע"כ ה"פ שהנוחה הוא גזס
 שמהקיטין הם שותם מקפר הקיטין של אשה אמת למקפר הקיטין דכד דכד דכד דכד
 תינין למעלה וחיינין למטה יוכל להיות שכל הקיטין של אשה א' רק למעלה ושל חברתה
 רק למטה. הנה גזס המנוחה כשר ומאה פקול והיינו דקמתי מתניוין דלפול בבתי
 לזו ומיהו לזו ו' לזו ו' לזו ו'. וכל מקפם שאין אשה יוכל לחלק את הקיטין עד
 שיאש אשה אמת בין למעלה בין למטה של המנוחה כשר. ונותם גזס הם הקיטין של
 אשה אמת מנוחה משל חברתה יהיה מנוחה נחמו אופן מיהו בין אם הם זוגות או
 נפרדים אין שום חילוק גזס כלל לפ"ו הפירוש דלא גזס אין אשה יוכל לחלק את
 ההשטרות הקיטין על אלו שמי הכשים מיהו תינין למעלה וחיינין למטה א"כ יהיו משל
 המנוחה למעלה ולמטה דלא אפילו אם יסיו של הקיטין של האשה המופע למעלה יוכל
 ע"כ"פ על ברחין למעלה חיי ההשטרות שם למעלה לרין מיהו ג"כ מקיטין של
 המנוחה השליים מקפר מתלה ההשטרות. וכן אם של הקיטין של המופע הם למטה
 ע"כ"פ ל"כ למעלה חיי ההשטרות שם למטה לרין מיהו ג"כ מקיטין של המנוחה
 ומאה ע"כ"פ ו' מקיטין של המנוחה למעלה המופע לכן גזס מקפר המנוחה הוא דכד
 וכ"ל. וכונתם בחכמים זה הכלל כ"מ שחמה יוכל לחלק וכו' הוא כאלו אמרו זה הכלל
 של ששקפ קמי שמי הכשים הם שותם המנה כשר ומאה פקול וכל מקמי אחד מהם
 מנוחה משל חברתה גזס מקפר המנוחה כשר. ואשק לא להתפטר למה החריבו מתניוין
 ובני את הברון ולא חמו נקלוד כשר הניקון. זה הכלל של ששקפ מנ"כ הכשים הם
 שחז מהנה כשר ומאה פקול וכל שכל אמת מתן יתורה על של חברתה המנוחה כשר
 ומה חיי ברמז בגשון הפער לחלוק ואין אשה יוכל לחלוק. (אמר ברא כתי' דאבות
 גזס חמו נאשורכו גזס בקום עוב ופירשו כונת התנה באופן כיון מהוד ע"כ ומתאל
 נחמ). ולכתי מפרב כונת ההתניוין גזס הכלל הני שאין כונת מתניוין שחמה יוכל
 לחלוק ואין אשה יוכל לחלוק עד מיהו משל אשה אמת בין למעלה ובין למטה סינו
 שחיו משל אשה אמת קיטין שלימים שלה להפלה וקיטין שלימים שלה להנה דהיינו אפילו
 בעצות קיטין. אלא כונת מתניוין עד שישו חמון א' של אשה אמת פירדה אמת
 למעלה ופירדה שמי שחמה למטה בודלי. וזהו בודלי חיי אלא שבאבים זוגות אחר
 השטרות ביה קמי המנוחה כשר. אבל כשהם אחר השטרות זוגות של קיטין שחמה יוכל
 לחלק גזס מיהו מתלה ומתלה למטה באופן שאלו חלוק שום קן של שום אשה
 מיהו פירדה אמת למעלה ופירדה אמת למטה אלא מיהו קיטין שלימים למעלה וקיטין
 שלימים למטה. והיינו דמיהו זוגות אחר השטרות גזס מתלה כשר ומאה פקול.
 ומתפש כך דלא אינוי שכל אשה מתן לא קיטין קיטין בערבותיה מיהו יוכל הכין לפנות
 מכל הפירויות כולם אינם מתן שירלה לנפול ואילו מתן שירלה להתחם כמו דלוינו לטיל
 בפ"ק אלא שכל א' מתן קמתי ומיהו של שמי הפירויות נפדי עמון לכן בפ"ע. והשגח
 אפ"ו יקריב על אשה א' אש' רק קן א' למעלה ויסי החמד כולם כשרה ושהי שחמה
 פקולה. ואפי' יהיה הקיטין שלה הכנס לא יהיה זם סקן שחמה פולות בין קיטין קיטין
 לקן בפ"ע. וכן אשיוי אש לא עשה רק קן א' למטה מכל קיטין לא יהיה רק א'
 שחמה כשרה ושהי שולס פקולה כיון שהוקבע לקן אחד בפ"ע. ולכן אשיוי של המנוחה
 ושל המופע נפשו למעלה וכן למטה ומתלה ומתלה הקיטין בין של המופע בין של המנוחה
 ששש למעלה הם מתלה שולס כשרים ומתלה שחמה פקולים ואומם מהנה שחמה
 כשרים ומולות פקולים כיון שכל קן וקן אוקבע בפ"ע. ולכן גזס כיון שם אחר השטרות

זוגות של קיטין שבהם אמה יוכל לחלק כ"ל מתלה כשר בודלי ומתלה פקול מתפס חמם
 כ"ל. אבל אם הם אחר השטרות אינם זוגות של קיטין אלא נפאר מהצוות של קיטין
 קן אחד נפטר. כיון א' לזו ו' לזו. או לזו ו' לזו. או לזו ו' לזו ו' לזו ו' לזו ו'
 הקיטין של האשה המנוחה שלה הם לזו כשרים ולזו הקיטין של המופע הם פקולים.
 ואיך ע"כ דרך משל גזס האחרון דיינו ד' לזו ו' לזו שם כמלצמט ע"מ קיטין. וחי'
 קיטין הם ד' זוגות של קיטין ושהם קן הששיפות נפרד לזו גזס זוג. גזס של המנוחה
 כשרים כל קיטין לזו. ואבאר לך הטעם. דלא כשפשו חיינו למעלה וחיינו למטה
 אפ"ו ששש קיטין שלימים למעלה וכן למטה דיינו מיהו ס' זוגות של קיטין שלימים
 למעלה וזו זוגות של קיטין שלימים למטה וזו זוגות של קיטין עכ"כ ע"כ ששש
 סקן הששיפות נפרד שחלק ובעצמה מתנו ע"כ פירדה א' למעלה ופירדה א' למטה.
 ולכן אפ"ו שכל הקיטין הזוגות הם בספק אש. נעשו מתם קיטין שלימים למעלה ופקול
 השחמות קיטין שלימים למטה ופקול השחמות אלו הם נחלק כל קן וקן א' מתנו למעלה
 שחז עולה ושהי מתנו למטה והוא השחמות ומתים כשרים ולכן כל הקיטין כשרים.
 ולכן כיון שיש בודלי עכ"כ קן אחד שחלק בודלי ששש אחד מהם למעלה וזו מהם
 למטה דיינו סקן הפער שאין לו זוג. לכן כל קן וקן נפרד לפקול מספק אש מתינין
 באינו כקן שחז בודלי ואש אומרים שחז סקן הפער שיש כחן בודלי דיינו שחלק
 בודלי וזו זוגות של קיטין שלימים למטה עכ"כ בני זוגות של קיטין עכ"כ ע"כ כשרים
 גזס אפ"ו לכן מספק. ואש יש שם מהבוא א' ואפי' שאין יוכל שמתנם שש בודלי
 מהבוא רק אשה א' מללא של כל הכשים מהיינה כשרות. לפי שכל אשה ואשה שירלה
 לחפור מספק אנו מתינין לומר שזו היא שהיתה נחמה וכהנה. א"כ ק"ו כחן דמיה
 שחז שיקול להיות שאלו שום אש שמתנה אפ"ו מתינין ואין חיי יטיולן לחפור
 שום א' מתן בספק. ק"ו כחן שקן אחד בודלי כשרה עולה ומתלה מתנה כ"כ שתינין
 כל קן וקן שחז בספק אש נעשו שמיין ממנו למעלה או למטה ופקול א' מהם או
 מתן נעשו וזו למעלה וזו למטה ושהי כשרות. ששנו מתינין על כל קן וקן שחז
 סקן שחלק בודלי. וכבר ז' הוא כשר ודבר ומתפס שם כמנוחה ככל השוקים. א"כ
 ששש זה אינו שייך הלא בשאינם זוגות אבל בעצות לא שייך זה. כיון שגזס יוכל להיות
 שאין שם שום קן שחלק מיהו א' מתנו למעלה או למטה למעלה זו עשר הקיטין ולכן
 בעצות הדיון הוא שמתלה כשר ומאה פקול. אלא ששדיון קשה למע לא יבשר רק של
 המנוחה ולמה לא של המופע ג' דלא רק יטיולן למעלה או למטה גזס סקן ששש
 שחלק בודלי כמו שחזו מולים את של המנוחה. אלא שכל דל"ל למחל דמתניוין להקביל
 נותנת יותר לתלות את של המנוחה מתלות את של המופע. והיינו מתפס דשמתלה של
 המופע אנו יטיולן לומר שאין מכל קבנות' נשמי המקומות ביחד דיינו למעלה ולמטה.
 אלא אנו יטיולן לומר של הקיטין שלה נעשו כולם קן א' למעלה וא"כ אין גזס שחמה
 כשרה כלל. וכן קיטין שחז נעשו כל הקיטין כולם לזו ואין בכל קבנותיה שולס כשרה
 כלל. אבל משל המנוחה יש בודלי מקבנותיה למעלה ולמטה דלא אף אם כל קיטין
 המופע נעשו למעלה וא"כ מקפר ז' של כל קיטין המופע נעשו למעלה נעשו כנגדם
 ג"כ למטה משל המנוחה. אפ"ו עכ"כ אומם מקפר היתרון שהמנוחה יתירה של המופע
 ע"כ נעשו חיי היתרון למעלה וחיי היתרון למטה. ואף אם לא מחלק כל אומם היתרון
 כל קן וקן מתנו שיהי א' מתנו למעלה וזו מתנו למטה עכ"כ קיטין שלימים מתנו
 נעשו למעלה ולמטה. וכן להיפך אף אם נעשו כל קיטין המופע למטה ע"כ נעשו עכ"כ
 מאומם היתרון שהמנוחה יתירה של המופע חיי מאומם היתרון למעלה והיא השני
 למטה ואף אם מה נעשו למעלה הם קיטין שלימים. אפ"ו עכ"כ הפירוט מהם הם
 כשרים. וגם מתה ששש למטה אפ"ו שם קיטין שלימים אפ"ו עכ"כ השחמות מהם
 הם כשרים. וא"כ עכ"כ הני יש גזס מקבלת קיטין בודלי עולות כשרים ומקבלת
 קיטין שחמה כשרים של המנוחה. ולכן אם אומם סקן א' שחלק בודלי ששני הפירודין
 מתנו נעשו חיי היתרון למטה וא' עולה מתינין למטה. גזל המנוחה שיש בודלי
 שולות כשרים וגם שחמה כשרים. אבל בשל המופע אין זה כ"כ סביר למעלה אומם כיון
 שיש לומר שיקול להיות שאין בכל קיטין שום עולה כשר או שאין בכל קיטין שום העזת
 כשרה. ובקבאר זו כמב ג"כ הכתוב"ם לפי עינינו וז"ל הואיל והפער יודע שמתניוין כיון
 מקבנותיה למעלה למטה יהיה כל קבנותיה כשרים עכ"כ הכתוב"ם כשפרו ונתנו לפי
 דבריו הכלל הסביר זאת של הכתוב"ם הוא יותר חזקה. והיינו מעטם שקן אחד בודלי
 נחלק ג"כ פירדה אמת למעלה ופירדה א' למטה. זהו פירושו של זה הכלל ששש
 המופע. אך הוקפס לו להתפטר על זה הפירוש הוא קמי מתניוין עשר לזו ומאה לזו
 המנוחה כשר. אפ"ו ששש אינם זוגות. וכ"כ כשר המופע לפרב ולתת ואחר ומיהו
 אמת הוא שגם נעשר לזו ומאה לזו המנוחה כשר. וכונתו גזס אינו באופן הכלל. אלא
 באש קיו כל אמת מהם כל הפירויות בערבותיה ולא קבעט כל שמי פירויות לקן בפ"ע.
 דהנה גזס אם הם זוגות כיון עשר לזו ומאה לזו או כדומה לזה שארי זוגות פד"מ ג'
 לזו ו' לזו שם עכ"כ אחר השטרות שחמה קיטין שם ד' זוגות של קיטין. דהנה גזס
 אם עשה מהנה למעלה ומתלה למטה גזס עכ"כ מקפר המנוחה כשר. אלא שאינה של
 המנוחה יבדו כשר רק מתנין שמיין. והיינו שמתפטר המופע ממנו הם כשרים מתנין שמיין
 בשופות וכל עוד מתפטר המופע בשופות ויהיו מהמים בניהם. והמותר הם של
 המנוחה גזס וזו שמי שפירשו באופן הא' דמתפטר המנוחה הוא דשברלא משל המנוחה
 לזו. והיינו דוקא בשלא הוקבעו כל זוג לקן בפ"ע וזו כונת המופע שחמב זה וכל
 הוקבעו מיירי. אך מה שכמב נשנו כל אחד לאשה אמת. י"ל דעמית סופר הוא וז"ל כל זוג
 לקן א'. דלא א"ל לומר דלא הוקבעו כל א' לאשה אמת אלא קנו בערבותיה ולא יתנו איזו
 מהם לאשה זו ואיזה מהם לאשה זו. דזה בודלי א"ל וכמו ששקפתי לטיל ויהיו מיהו דנה
 היה להיות כולם כשרים בין של המנוחה בין של המופע ויהן עכ"כ. אלא ע"כ ששש
 סופר הוא וז"ל כ"ל. ואשכר ג"כ לרמז ולפרש בלא ע"מ וגומר שקן פירושו בלא הוקבעו כל
 א'. ע"כ כל שום קן א' לשום אשה א' מתן. פ"י ששדיון לא נהדווג שום קן ששום אשה מתן.
 ויהי אש מיהו עכ"כ הדברים כמתפטר לפי שפוטו לא עמול ונחמה: ונחמה לענינו לפרב
 דבריו המופע מתפטר הוא דקמתי א' לזו ו' לזו ו' לזו ומתלה לזו ומאה לזו המנוחה כשר. אלא
 דקמתי המנוחה כשר הוא כולל ז' אופנים כ"ל. אופן א'. המנוחה לזו הוא דכשר ולא של

סגנון הגדול בו מוהר"י יהושע ז"ל במהור"י אהרן העליר ז"ל אבר"ק מעלו (בעהמ"ס דברי יהושע וחסן יהושע).

מסכת מדות

פרק ג מ"ו הכיור כו'. בין האולם ולמזבח כ"ב אמה וי"ב מעלות היו שם, רום מעלה חצי אמה ושלושה אמה, אמה אמה אמה ורובד שלש, ואמה אמה ורובד שלש, והעליונה אמה אמה ורובד ארבע. ע"י צמח"ל מה שפירש ולדבריו חסר צבא אחת של אמה אמה ורובד שלש. וגם מלת העליונה אינו מכוון לפירושו. ושמעתי בזה מדו"ה הגאון ר' יהושע העליר ז"ל פ' משנה זו במין חומר. בין האולם ולמזבח כ"ב אמה, וי"ב מעלות היה שם כו' ושלושה [היינו מקום מדרך קף הרגל] אמה. וא"כ אישוא נתמלא המספר של י"ב אמה מן הכ"ב, וא"ו היו עוד עשר אמות להסלים הכ"ב? ע"י עושה ההגא חשבון לכוון הכ"ב אמות. כי מהעשרה אמות הטרות הוסיפו על המעלות צדופן זה. אמה אמה ורובד שלש כו' ופי' אמה אמה הראשונה אינו כפי' אמה השנייה. כי השנייה היא אמה [שהיא מדה] והראשונה היא מלשון יש אם למקרא, יש אם למסורת. כי כידוע היה כל מעלה רוחב שלה אמה למדרך קף הרגל. ואותה ההמה היתה מאבן אחת לכל תהפרד לפרורים כאשר ידורך עיניה הדורך. והאולם אם המעלה היתה רחבה יותר, לא היה נלרך לעשות מאבן אחת רק האמה הראשונה, ויתר השטח היה יכול להיות מאבנים מרובפות קטנות, כי האמה הראשונה הוציאה רובן לכל התפרדה. והיה אמה אחת מאבן אחת ויתר השטח היה מרויף באבנים קטנות. וזהו אמה אמה, פי' הוסיף והחזיק של המעלה היתה אמה ורובד שלש פי' שלש אמות היה מרויף באבנים קטנות. הרי נשארו יתרות עוד שבע אמות, ואומר עוד אמה אמה ורובד שלש, שיעוד מעלה אחת היתה צדופן זה, ושלארו עוד ארבע אמות מן העשר, ועשו המעלה ה' ע"ב ו' אמה אמה ורובד ארבע. הרי שששה חשבון ליק על כל הכ"ב אמות שאמה אחת מהם לא נעדרה מלפרשה במסכתנו צבור ולא ברמז. והולם ר' יהודה שאמר שהעליונה היה רובד חמש ע"כ ס"ל שקלרו מאחד הרובדים ממעלות הקדומות, או שלא עשו צלמלע רק רובד אחד ושתי אמות היו מן המזבח עד מעלה הראשונה כמו שפירשו המפרשים:

יחזר משאם זו שמעתי מפי דודי וקני סגנון הדק הכ"ר יהושע העליר ז"ל. אייזיק ליב כיר שרגא עזריה ז"ל העמ"ק רלאקו.

מסכת קנים

פרק א א נעשית למטון. מחוט הסיקרא. שהוגר את המזבח צלמלע נבנה: נעשית למעלן. הו' דלא ערבוהו והנייהו. למטון נעשית חטאת העוף ועולה צמחה ולמטון עולת העוף וחטאת צמחה. לאורווי שבין צמחה ובין צעוף חטאת קדומה לעולה. ועי' טמ' זבחים ב' ד"ה רילה. ובס' פ"י מ"ו:

ב כמנין חטאות שבחובה. כמנין עולות שבחובה. דקיק לומר כמנין לאורווי שרק לענין וכשר להקריב כאותו מנין לכתלה ככהו נמלך. אבל אינה יולאה ידי חובה. וכשתערב חטאת חובה לריכה לקנות ולהביא מספק עוד חטאת ולהטות. אם מה שהקריבה קודם הוא מהקן יהיה זה לחטאתה שנתערב. ואם הקריבה אותה שנתערב יהיה זה לחטאת חיבתה. ולריכה עוד לקנות ולהביא פרידה אחת לעולה. וכן בעולה שנתערבה לריכה לקנות מן הצדק ז"ב. ולהקריב אחת לעולה ולהטות. ואחת לחטאת: בין שהחובה כרובה והגדירה שועשת. הקשו המפרשים שינוי הלשון. שקרא לעולה המעורבת בלשון נדבה. מה שקודם זה קרא אותה עולה. והרי שם עולה כולל יותר. נדר ונדבה ומפורשת שבחובה. ונדבה דלגב אורחא השמייעי ההנא ריבוא. ונד"א דודקא כשתערבה עולה שחיבי צלמלעיהו שאז בין שהקריב עולת חיבתה בין שהקריב עולה שנתערבה בין קד ובין קד לריכה להביא אחרת ולריכה להטות. אז לא שיק לומר על מה שהקריבה כל דפריש מרובץ פריש ומה שהקריבה עולת חיבתה מהקן הקריבה שהרי החובה מרובה. כי מה הרויח מה כיון שגדירה להביא עוד פרידה. משום שהיא חייבת מה שנתערבה. מה הפסיד שהתנה ג"כ מספק אולי הקריבה העולה שנתערבה ולמה לן למיזל בזה רובא צמקס שיעיל תחלו. אבל כשתערבה עולה רכה שאינה ריבוא צלמלעיהו. וכשהקריב כמנין שבחובה. יחילי שהפרידה של חובה הקריבה משום ריבוא וינהו. ואז אינה לריכה להביא אחרת כלל. שהרי עולת הנדבה שנתערבה אינה חייבת צלמלעיהו. קמ"ל שאף צמ"ג אין כשר אלא כמנין עולת שבחובה אבל לא שהפטר מהקריב אחרת דמישיבין שמה הנדבה הקריבה ונבאר לה עולה חובה שלא הקריבה: בין שהגדירה כרובה והחובה מו:טת. בזה הבבא קמ"ל שאף צמ"ג שהחטאת שבחובה עדיין לא נקבע לחטאת רק מחמת מה שמקריב למעלה את בת זונה לעולה ולא הוסיף בפירוט לחטאת. ונד"א שהחטאת כזה בעל

צריב העולות. ויקריב שמים למעלה. דזה לא ידעינן מרישא מחטאת שנתערבה בחובה. דשם היו חטאת מסורסת. קמ"ל שאף שהעולות הם הרוב והחטאת ממילא נקבע מ"מ לא צטיל. ולא יוכל להקריב יותר מהעולות שבחובה. ונקיט כן ג"כ לשון נדבה משום שירכה לנישאל שקודם לזה:

ג אחת לזו כו' שתיים לזו. כלומר או שמים. וכן שלש. או שלש: מחצה: משל מספר שתי הנשים יחד: בשר. להקריב הני מהמחלה למעלה והני מהמחלה למטה: והחצה פסול. דלמא עביד מה שיותר מחצי מעולות של אותה האשה שכבר הקריב חלקה בלד היה והרי הוקבעו היהירות לנד סכנודו. ונקיט ההנא עד שלש לרבותה. שהרי בשלש לזו ושלא לזו. כשהקריב למשל שלש למעלה יש ספק אחד שקול ושיי ספיקות להקל להקריב הרביעית. ספק השקול שמה משלה היא הרביעית ופסולא ושמה משל חברה וכשרה. ושמה לא הקריב קודם רק שתיים שלה ואחת משל חברה. וכשרה בין אם הרביעית שלה ובין [אם] היא משל חברה. ושמה אחת שלה ושמים של חברה וכשרה ג"כ הרביעית ממ"י. והו"א דמותר להקריב הרביעית קמ"ל דלא: אחת לזו כו'. דרך ההנא למיתני מספר החמש בכמה מקומות. (עירוני ע"ב) חמש חבורות. ושם (ע"ג) חמש נשים. חמשה עבדים. חמש חליות. ושם (מ"ט) חמשה שבזו. וכן (מ"ח). ובהך דקניס גופיה שנינו (גליות פ"ק מ"י) חמש לידות. חמש זיבות. לכן לייב כן תחא צמח"ל נשים. והמספרים הם רשמי חלקי כל השבועות כמ"ט הראש"ט אחד תחלה המספר ויכודו. שנים תחלת מספר היונות. שלשה תחלת מספר הנפרדים. וכל יסודי החשבון נחלקים ליחידות עשירות מאות. ולכן זכר כהן ח' צ' ג' י' ק': המועט בשר. להקריב לכתלה מחלה למעלה ומחלה למטה. ולא יותר מטעם הכ"ל:

פרק ב א פרה לבין הקריבות פסול. נקדים איזה כללים צקורה. ואח"כ נפרש שלש משניות הראשונות אחת לחת. א) תבאר צפרק ח'. שכהקריב פרידה אחת מוקן שהומה. הוקבעה השניה לכשנדה. והם הקריב שתיים בלד למעלה או למטה האחת פסולה. ב) ידוע מאמר רב הדרא (עירוני ג"י). אין הקטן מתפרשה אלא בלקוחת בעלים או בעשיית כהן. כלומר כל זמן שהן סתומות יכול הכהן להקריב איזה מהן שיראה לעולה או לחטאת. ג) זה דווקא כשחמי השתומות לפנינו. אבל כשפרחה אחת מהן שדינה שהקח זוג לפני. שוב איננה נקבעת כלל כשהקריב הנשארת. וכן איננה קובעת [כשיקריבנה מי] את הנשארת. ויש לה לאותה שפרחה דין פסול שהרי אין לה בעלים. ואע"פ שאמרו (נדריס ל"ה) ח"ר יומא הכל לריבין דעת חזן ממחוסרי כפרה. זה דוקא לזכותם. כמו שאמרו שם שהרי אדם מביא קרבן על בניו ועל צמחיו הקטנים. אבל נלקלה לא. וכל כ"ה שאין לבעליה דבר עמה ואין לה שום ריח להקריב אותה לרונה בכל מקום שהיא. ואדרבה עוד התקלקל על ידה צמה שנשאר בידה. פשישא שאין מקריבין את הפורחת בעל כרה. ואף האשה שפרחה זו לקנה לא הוכל לזכות בה. שהרי לא עדיף זה ממוכר ברטון ותניא (פסחים פט:) המוכר עולתו ושלמיו לא עשה ולא כלום. ועי' חוסי' צ"ק סו:) ד"ה גדול מובאר כן בלורך. (עיון מ"ט) ושם ע"ב תוד"ה אלא מעשה. וכן מוכר צדור (יב) ואילו שאר קטין בעלמא מיהקן. ולא פריך על הבשורת בירה עי"ש. וש"מ שאלות שפרחה לנד אסורה. וכ"כ רש"י שם וינמלא מהכפר בקרבן חבירו אלמא עממא משום הכי הוא. ולאו משום דאינדה צב"י הנשחר. וכשהקריבין אותה פרידה שפרחה בין למעלה בין למטה בכל מקום שהיא הקריבו פסולה. וזהו פרח לבין הקריבות פסול: ופסול אחר כנגדו. כלומר במקום שפרח ובה לשם. וכמ"ס הרמב"ם ז"ל צפרים ובפסקיו. והטעם הוא מדהתערב ולא ידעינן בזהו לך הקריבוהו למעלן או למטון. למשל כשפרח לבין חמש קנין סתומות וכשהקריב חמש למטה ושם פרידות למעלה. שהן י"א עם אותה שנתערבה. חיישינן משפק שמה הקריב הפסולה למעלה ושאר שם חמש. ושמה הקריבוהו למטה ולא נשאר לה אלא ארבעה למטה וחסר לה חטאת אחת. ולריכה להביא עוד חטאת מספק. ואם הקריב חמש למעלה ושם למטה. לא ישארו בידה מספק כ"א ארבע למעלה וחסר לה עולה מספק. הרי שבולבן שהוא פסול פוסל עוד אחר כנגדו במקום שבה לשם ומפסדה על ידו: שיהיו דפורח. מהו המפרשים. מה נתינת טעם הוא זה כהא הוא דין צלמלע [ובחלמונין שבת כ"א]. אין מליקין מ"ס לפי שאין מליקין חמס שפיר ובמ"ט רש"י והר"ן ס]. ולפי מה שביארנו נאמר דבתיבת טעמס פללא כיל. כלומר שהרי דבר זה הוא כלל צמקס עיני העריבות. שאם פרחה עולה מפורשת לבין הסתומות. והקריב אחת יתירה למעלה. פסולה אחת למעלה. שמה אותה היתירה משל בעלת הסתומות היא והרי הוקבעה לחטאת ע"י שהקריבה מהנית שלה למעלה. ופסולה. ולמטה ג"כ אחת פסולה שמה צמקס היא הפורחת שבה לכאן והרי היא עולה. נמלאת פסולה ופוסלת עוד אחרת כנגדה. וכן אם פרחה חליל חטאת מסורסת וקריב היתירה למטה. וכן אם פרחה ספק עולה חטאת

חטאת לבין הסחומות. בין שהקריב היתירה למעלה בין למטה. פסול אחת למעלה ואחת למטה מספק. מדלא ידעינן ליהוה הוא ואהה הקריבוהו. ובין שאירע בחוץ שטנינו שפרח מקו סחומה לבין הסחומות. כגולה גוויי נקוט בכלל בידך שפסול אהו שפרח וטולק עוד אהה במקום שפרח להם. ומטעמא דכתובין. ונחישבה קושיית המפרשים:

ב לזו שתי קנים. מה שליר התנא שהיו לכ"א שתי קנים. ולא נשתיי לכ"א קן אחת. משום חזר הוא. דנשתיי לכ"א קן אחת. כיון שחזר לא נשאר לשתיין כלום. כפי הכללים שהנחנו בריש פירקין. למשל. לאה ורחל. ופרח מרחל ללאה ולא לא נשאר ללאה כי אם פרידה אחת. ולרחל פרידה אחת. ללאה שהרי אלאה פרח. וטובל אהר מטה ומכ"ש. ולרחל שהרי ממנה פרח וכשחזרה מלאה שמה שלה פרח עתה. ולא היה לה קורם שחזר כ"א אהה הרי לא נשאר לה כלום. ולרחל ג"כ שמה של לאה פרח עתה ופסול והאחד שנשאר אלאה קורם. ואין לה ג"כ כלום. ואז טוב להם להתלוות שיהיו קוניהם בשותפות. ויהיה מהלך כשר ומחלה פסול בין לכתלה ובין דיעבד. כמו שטינו פ"א ופ"ב. ויקחו זוג החמר ויהנו ביניהם כבכולא מכליתין. ולמה ליהן לעמוד כל אחת בשלה ולתפסיד הכל. ונמלאה שהחזרה בלזו קן אהר ולזו קן אהר לא הועיל ולא הפסיד ליהן. אהר טעוב ליהן לשהתקף ולהתנות. והתנא רואה להשמיענו. שבחור לא אמרין היה שפרחה היא שחורה. לן יירי התנא שהיו לכל אחת שתי קנים. ובחזרה הראשונה שזריכה כל אחת ליקח מהשוק עוד שתי פרידות. שהרי נפסלו לה אחת בהליכה שחזר אותה פרידה שלכה. ואחת בחזירה שפסול אהר כנגדו אלאה. ולא נשאר לה כ"א קן אחד. וכן ללאה. ולמה ליהן אז להשתתף ולהתנות. בין כך ובין כך. בין כשעומות לעמלן בין כשמתהפכות. יותר משתי פרידות לא תצוי. וטעור שנה התנא פסול אהר שחזרה. ולא אמרין זהו שפרח זהו שחזר. הא מדה. שתי אשמועינן פרה עוד חזר טוב לא הפסיד כלום בחוץ הפרידות והחזרות והחזרות. שהרי שתיין יתירו להשתתף ולהתנות. וזה שאמר שאפילו הן מעורבות אין פחות מהמים. ואילו לא ישתתפו הרי אין להן כלום. ומרווחות בשיטתן ותנאן שלא יסידו מהפריחה והחזרה האחרונה: ודע הא דלא אמרין בהמת הוא שפרח הוא שחזר. והיא פלוגתא דרבי ורשב"ג ובבבבבב (פה) מיייתי לה לענין בע"מ שנתערב בתמימים היים וזבד ומלא. דרבי כבד דאמרין הוא שצבד הוא שנמלא. ורשב"ג כבד שרדך לחזור ולבדוק וזבד"ג א"ר אבה לחמר דה"ש שאף רשב"ג מורה. הוא דווקא בצע"מ בעצ"מ דסבר כיון דבדקו וקיימו לאו דרבייהו למיפל כזו מומא. הבל כ"ד לכ"ע הוי פלוגתא דרבי ורשב"ג] וא"כ נפלגין ברבותי בכל החזרות דפירקין למימר דהתיין דלא כרבי. וברבותי הראשונים פליגי בזה לענין דינה ובע"מ ז"ל פוסק כרבי אף בדאורייתא. וכן היא דעת הראב"ד. ונוטין בן דברי הרמב"ם ועי' פ"ב מה' אמץ ומלה היא מלמ' שבוטו שם. ואף הטור דס"ל ב"א"ה סי' הל"ע דהלכה כרבי הוא רק בשבטלו והוי דרבנן. ומ"מ גם כן אלו אלא מדרבנן שהרי מדאורייתא צ"ה צט"ו. ונראה דליק"מ דשתי הכה שהרי רובא במקום שפרח אינם משל רחל שממנה פרחת ללאה. וכשחזר אמרין מרובא פריש. שהרי הוא שלא צטינו וממילא. עי' יו"ד סי' ק"י פ"א ובש"ך שם. ואף שצדקשים לא אמרין קן הוא רק לקולא הבל לא לחומרא. וזה לא שייך בפלוגתא דרבי ורבי שמעון בן גמליאל וח"ק ורבי יוסי שם שאין רובן בע"מ אפילו אבד דיעבדו.

ג לזו אחת. המפרשים תמהו. מלי חוסף ציור שצב הנשים. ואם צב להשמיטו הדין בשאין מספרן שוב. מאי הודש דין יב צב. ודי להשמיטו בלחה ושמים ושלא. ובמאי פליגי ה"ה דס"ל דהשביעית לא הפסיד כלום. ונאמר. שכלל ראה התנא להשמיטו במשנה זו שני דברים: א) שאף שפרחו וחזרו כסדרן מן לקן שלשה פעמים. ופ"ה שנתלי שגזל אחת היא הערפת וחזרת. ואין כאלן חשש הערבות כלל. קמ"ל דלא אמרין הכי. והישיבין בכל פריחה וכל חזרה שמה אחרת היא. וכמנ"ש במשנה הקודמת. שנית הדין של השביעית שיש"בה פלוגתא וכמו שצב"ר צ"ה"י. ובהיות שלא יתכן שהפרח והחזר שלשה פעמים [לרבותא] ולהראשונה לא ישר כלום. והשביעית יבאר ליה מספר. [לכלכל הפלוגתא של התיין וי"ה] כי אם שצב נשים. ומספרן מייסוף והולך. וכמו שיתבאר. לכן תסם התנא מספר זה בצאופן זה: פוסל אחד בהליכתו. לכל מקום ומקום שבו. מלבד הוא עלמו שפסול: ואחר בחזירתו. ג"כ במקום שחזר וצב שמה. מלבד הוא עלמו. וכאשר נשחש השבון. בהה שפרחה הראשונה. הראשונה והשביעית הפסידה כל אחת נזול אחת. וחמת האמלעות. שנים נשים. כיצד כשפרח הנזול מהראשונה לטניה הפסידה הראשונה אהו לבדו. שבהנשאר לה יכולה לעבות מה שהרעה. חטאת או עולה. וכמ"ש בריש הפרק כ"ב ג'. והשניה שבה איהה הפסידה בגללו נזול משלה. שהרי הנזול שבה זה יפסל ומדליתו יודעת היכן הקריבוהו למעלה או למטה נפסל משלה ג"כ אהר. וכשפרח אח"כ מהשניה לשלישית הפסידה השניה עוד נזול אחד שמה מכלה פרה. וכשבה לשלישית הפסידה השלישית אז נזול משלה וכשפרח אח"כ ממנה הפסידה עוד נזול וכמ"ש צטינו. וכן ברביעית וחמישית וששית.

והשביעית כשבה אלאה מהשנייה הפסידה משלה אחד. שהנזול מהשנייה פסול ופוסל אלא השביעית עוד אחד כנגדו. הוא הדבר אשר דברנו. שצריחה הראשונה. חמת הנשים האמלעות מפסידות זוג זוג. והראשונה והשביעית מפסידות אחד אחד. וכן בחזרה. השביעית מפסידה עוד אחד שמה משלה פרח עתה להשנייה. והראשונה מפסידה אחד שנשאר לה. כי צב אלאה מהשנייה פסול ופוסל אלאה אהר כנגדו. והאמלעות מפסידות שנים שנים. מהציה אהר. ומההליכה אהר. ועולה המספר כמו שחשב התנא אחת לאחת. וכן צריחה וחזרה שניה ושלישית. הכל ביאר התנא שבזון בדקדוק בכל פריחה וחזרה. עד שבאסף. כל השם נשים אין להם כלום. והשביעית יש לה שמונה פרידות שהן ארבע קנים. וארבע שש פרידות. כי צבל פריחה ובכל חזרה אהר אחת אחת. ובכל זה הלכנו על פי ביאור הרמב"ם ז"ל. רק שפירשנו טעמו והסברנו: ולפי הנחתנו בע"כ מהתיין בדיעבד מיייר. דאי לכתלה היכי שריק להקריב אף אחת. הלא יש לן למיחש בין מלמעלן בין מלמטן שמה נמלאת שם אהה שפרחה לבדן והרי נפסלה מדאין לה בעלים. אלא ודאי בדיעבד מיייר. ואריך לדעת שמה נפסלו של ששת נשים הראשונות כולן. ושל השביעית שלש קנים. מספיקה נפסלו. צריחה שמה מטה פרחת. ובהחזרה שמה משל הצרחה צב אלאה ופסול וטולק. אבל יתכן להיות צבל אחת כשחזרה שפרחה חזרה אליה. או בשפסול הראשון פרחת מהשניה אותה שבה לה מהראשונה וכשחזר מהשלישית פרח ממנה לראשונה אותה בעלמה. ויהבן בצריחה נהקלקלה האחת ובחזירה נהקלקלה האחרת. והספיקות רבות כמספר הנשים והגזלות כצטינו. עד כי עלמו מספר. ולחלף אהר שכבר הקריבו וכולן מפסידות רק מספק. הנה חזר דין כמו במשנה ב'. להעטרב ולהתנות. וכשמתערבות יש כאלן עשירים וארבע קנים שנוכחו לפסק. שהרי צטינו הן כ"ח קנים. ע"ז יש להשביעית ארבע קנים שכן כשרות צלי ספק ולא נכנסו להצבן. הנה חזר דין להשתתף ולהתנות כמו במשנה ב' אהר הפריחה וחזרה השנייה. וכשמתהפכות הוי דין מחלה ככר ומחלה פסול. כמו שטינו לקמן פ"ג מ"ב זה הכלל כל מקום שהיה יכול להלק את הקנין ולא יהיו משל השם אחת בו' מחלה כשר ומחלה פסול. ואחר לכן רק מחלה מהמספר שהן כ"ד פרידות. וקוין מן השוק. וכל אחת מהנשים שהיו לפי ערך. הראשונה פרידה אחת. והשניה שתי פרידות. וכן כולן עד השביעית שהיא וחמת רק שלש. שלא נפסלו אלאה כ"א שלש קנים. ויהיה צטינו עשירים וארבע גזלות. שהן י"ב קנים מחלה ממה שצטינו כצטינו ככל דין הערבות של קנים בדיעבד. ויכולה על זה להשתתף ולהתנות ולהריות. שהבין כשקריבו בלתי יודע ובלתי נמלך. מחשב אז כשפי שהיו יותר טוב ונכון להנשים קן יעשו ואדעתא דהבי מקריבו לרעום כטוב ליהן לעמוד בפני עמלן או להעטרב ולהתנות. ולא שייך בזה ברירה כלל. כמבואר למעין. ואין פה המקום להאריך בזה: וי"א השביעית לא הפסידה כלום. הנה אהר שהתקן היא. להשתתף יחד ולקנות מן השוק ולהתנות. נשים יש לפניהן שתי דרכים. הדרך הא' כמו שכתבנו. שישתתפו כל השבע שנים. ויהיה צטינו כ"ד קנים. כ"א משנה הנשים. ושש מהשביעית שנפסלו אלאה מלד הפריחות והחזרות. ויהיה מנוחה כשר ומחלה פסול. ויקנו ביניהן י"ב קנים. ויהנו. והדרך השני. שישתתפו ששת הנשים הראשונות לבדן. בלעדי השביעית. ויהיה להם די ג"כ לקנות ביניהן י"ב קנים. וילאו מכל ספיקות. כיצד ליייר שהקריבו מהן לכל האופן היותר נרוע. השביעית והשלישית למעלה כל הקנין שלהן שכן ע' קנים והשמישית והרביעית למטה. שהן ג"כ ע' קנים ובצופן זה אין למעלה ולמטה משל אהה אחת והוי מחלה כשר ומחלה פסול. כשארזו עוד הראשונה והשנייה. והנה צקני הד' נשים של ג' ד' ה' ו'. שששהקריבו בחוץ בגלל הוא הגרוע [דל"ה המרובה כשר] אין לנו שום נפקא מינה. אם נמלאו בחוץ בשלש פרידות שבהו מהשביעית בחזירות של ג' פעמים שפסולות הן. או לא נמלאו. שאף אם נמלאו הרי בין כך ובין כך מחליטין פסול יהיה מה שיהיה. אם פסולן מחמת ספק שמה מקנין שלה הן והיהה ממחלה האקבטו יקרב צבד כנגדו. או שפסולן מלד שבלו לכהן מהשביעית. כיון שיותר משלל כל צבד. ובצבלת השלם נפסלו בלשה. ובלשה היתירות כשרות ממי' שהרי התנוות הן ואין צבן השם כלל ליותר ממחלה אף לצבלת השלם ומכ"ש לצבלת ד' ה' ו'. אולם צבלת א' ב'. שאלמלי לא היה כאלן חשש הערבות השלם של השביעית. הנה בין שתיין יש ליהן שלש קנים מהן שלש פרידות למעלה ושלא למטה. וממ"ל יהיה מהן שתיים כשרות ואחת פסולה. אם הקריבה צבלת האחת הנה שתי פרידות שלה למעלה והשלישית היא משל צבלת שתיים. הרי האחת של צבלת כהוים כשרה. ובצבלת האחת מחלה כשר. הרי שתי כשרות למעלה ואחת פסולה. ולמטה ג"כ בו. שהרי לצבלת שהים נשארזו ג' פרידות וכולן הקריבו למטה וממן שתי כשרות שהרי יש לה להקריב שתי חמאות והשלישית פסולה. וההיפך צריפך. וכשתלך יחד הכשרות והכשורות של כל השם נשים. יהיה עשר קנים פסולות ואחד עשר כשרות. כמו שהוא הכלל בהמרובה כשר. אולם עתה שיתוסף עוד חשש פסולי השלם שבהו ליהן מהשביעית הנה לא הוסיפו בהערבות לפסול כ"א עוד שתי פרידות למעלה ושתי פרידות למטה. שהרי צבלת א' ב' צלא"ה יש ליהן אחת פסולת

נחישו כל המזוהות ומתפרשו כל החשבונות. שהעריכו המפרשים על משנתו החמורה ובתוכן גם קושיה יהושע' [זכיה מן] במעט השקפה ודעת שפתי התנא ברור מלנו. ומתאן אחת לאחת למזוה חשבון:

ההטאת שנחשבה בחיובה. אהני שחינו נמלך קלי וביעבד. וביאורו אינו כמו שהביאור בפ"א. אף שהלכון בזה. דשם מיירי שנתערב הטאת אחת בשתי פרידות הסומות. דשם לכהלה צבאן נמלך מיירי. אבל כאן דמיירי ביעבד. לא נובל לפרש הכי ולומר שאינו כשר אלא מנין הטאת שצבחה. הלא פניח אם הקריב למעלה אחת ולמטה שתיים. דלא איך כשר אלא אחת למטה. שהרי אותה שהקריב למעלה פסולה מספק דשמה היא הטאת שנתערב. ולמטה אין כשר אלא אחת שמה הקריב שם כל הקן הסומות. אבל אם הקריב שתיים למעלה ואחת למטה אז כבר כמנין כל הסומות. שהרי למעלה כשר אחת מהשתיים ממ"ג. אף אם נאמר שהקריב הטאת למעלה ממ"ג הרי השניה היא מהסומות וכשרה. ולמטה כשרה האחת ג"כ ממ"ג בין כשרה הטאת שנתערב בין שהיא מהסומות ולואת לא יתכן צבאן כמו בפ"א. אבל כאן מיירי בשהפרידות שוות. שנתערבו שתי הטאות בקן סומות של שתי פרידות. והקריב שתיים למעלה ושתיים למטה. הלא השתיים שלמעלה פסולות שמה הן השתי הטאות. ומשתיים שלמעלה אין כשר רק הטאת אחת. שמה חרוביה מהסומות. גמלא שאין כשר אלא מנין הטאת שצבחה. וכן בכל המספרים כיוצא בזה. ודלא כתי פירוש שהתנא חזר לשון פ"א מ"ג: הוזה שנים בהטאת ר"ל שתי הטאות מתערבו בשתי קנים סומות. שכן ד' פרידות. והקריב שלשה למעלה ושלושה למטה. או מחלה כשר ומחלה פסול. שהרי השש היותר גדול הוא שמה הקריב למעלה שתי הטאות ושתיים פסולות. והשלישית כשרה. ושמה הקריב למטה משתי הקנים הסומות. והרי כשר מהן שתיים למטה. הרי שלפחות כשר אחת למעלה ושתיים למטה. והוא המחלה: הטאת שנים בחיובה כו'. כגון קן סומות שכן שתי פרידות. צד' חטאות. והקריב ג"כ ג' למעלה וז' למטה או למעלה כל ה' פסולות. שמה הן החטאות. ולמטה שתיים כשרה. שלכל הפסוח הקריב הסומות כולה למטה ואחת ממנה כשרה לחטאת. והשלישית היא צבחה מהחטאות. וז"כ כשרה. הרי שתיים כשרות למטה כמנין הסומות שכן שתי פרידות. וכן בכל המספרים כיוצא בזה. כן ביאר משנה זו הרב ר' אברהם ז"ל והחזיק אחריו רבינו הגר"א ז"ל ובעל תוס' והוא פשוט ומבאר: ן פשוט מינין חביאי שתיים. למנין חלק לבטא דרך במשנה זו האחרונה החמורה. אשר רבו בה טיטות הרבשונים ז"ל הן צביאור. פירשה. קבעה. הן צמיטו החשבון. ואחר כל הערות אלו די ביאור להשקיע הדעת ולהטות פשוט פשוט בלתי קלר וישר. כמו שכתבנו ה"ל בעלמם. ואין צעירותיך אשכחן פרה בלויין קלר ומזבן בלי עריכת חשבונות. והכל מפורש בזה שכל צדדיו התנא. ונקדים שלם הקדמות: הגה כבר השמיטנו התנא פ"ב מ"ה. שאין מביאין תורים כנגד צ"י. וז"ל כנגד תורים: עוד נקדים שכשכתב הקריב הלויין למעלה וחלויין למטה. בודאי היה סבור שכוון הן קני חובה. וזאת כשהקריב משני מינין בודאי מקריב משתיים למעלה וכן למטה. לא מין אחד למעלה ומין אחד למטה. שרי אין מביאין תורים כנגד צ"י כו'. ולאו צבאן ע"ה עסקינן: שלישית לריך שדע. שכאשר הקריב משני מינין. והקריב אחת אשר לחטאת ראשונה ממין אחד מהשני מינין שלמטה. בהכרח נתפסה למעלה לעולה הסרידה מלוחו המין לחובתה שהרי אין מביאין תורים כנגד צ"י כו'. ובכאן מיירי שנתנה לו שני קנים משני מינים. ממין אחד קן לנדרה. וממין השני קן לחובתה. והיה לריך להקריב למשל למעלה שתי תורים לנדרה וצ"י אחד לחובתה ולמטה צ"י אחד לחטאת חובתה. והוא לא עשה כן דקסבר שהן שני קני חובה. והקריב תור וצ"י למעלה. ותור וצ"י למטה. ולא ידעין איך משני המינין הקריב חטאת למטה. ונכשרה מחובתה. אבל הייבנה להביא שתי תורים מין אחת למטה ואחת למעלה. נכשרה מחובתה. אבל הייבנה להביא שתי תורים ושני צ"י לנדרה. מדאיתיה יודעת מלוחו מין הקריב לנדרה שהלך לו עוד פרידה אחת דומה לו מלוחו המין. ולכן מספק מביאה שתי תורים. שמה מה שהקריב למעלה לנדרה היתה בן זונה. ושני צ"י שמה מה שהקריב לנדרה היתה תור: צבחה. לריכה להביא חטאת חובתה שמה ה' פרידות שהקריב קודם מספק נדרה היו כולן. ושתי תורים ושני צ"י לריכה להביא שמה מה שהקריב קודם היה קן חובתה. ומדלא ידעין איזוהי. לריכה להביא ד' פרידות משני מינין לנדרה. לסיכך הביא שם הטאת אחת וממנו שולה אחת ד' עולות משני מינין: נהנין לכהן. מה שאמר בביטוי נהנין כלומר נהנה איתן ולא הספק לומר נהנה. זה מורה כי מוסב על אותן שנדרו צבאן הסוכה הקודמת. פירשה וקבעה צבאי אלו. ונתנה אותן לכהן ועתה שכהה. מה פירשה. ומה קבעה. ומה נתנה לכהן. כלומר מלוחו מין והיא מסרה לכהן ד' פרידות. קן לחובתה וקן לנדרה שקבעה צבאי אלו לנדרה. אולם אינה יודעת מה נתנה תורים או צ"י. והכאן ג"כ אינו יודע מה הקריב תורים או צ"י שהינו זכר. וקרא הקריב חלויין למטה וחלויין למעלה ככל הצבחות דמהנין

לנדרה ושנים לחובתה. והכאן מדסבר שהם קני חובה הקריב שנים למטה ושנים למעלה. לריכה להביא עוד שלשה נזילות. אחד מלוחו המין שהביאה עתה. ושנים ממין אחר. למשל. אם הקריב עתה תורים. הרי חסר לה תור אחד לנדרה כשפסל בזה שהקריבו למטה. ועוד חסר לה לנדרה שני צ"י שמה פירשה צ"י ולאחת הביא עוד שלש פרידות תור אחד ושני צ"י. וכשהם שהקריב היו צ"י. לריכה להביא עוד שתי תורים וצ"י אחד. והוא ממין אחד כלומר משני מינין חביאי ארבע. שכהן שהקריב צ' למטה וצ' למעלה. על כרחך חילקו מדתיה סבור שהם קני חובה והקריב תור וצ"י למטה ותור וצ"י למעלה. ולא ידעין ג"כ איך הקריב צבחה למטה לחטאת. אם תור ונתפסה למעלה לעולה חובה ג"כ תור. וכאשר צ"י למעלה לנדרה. ולריכה עוד צ"י אחד לנדרה ושתי תורים שמה תורים פירשה. או שהקריב צבחה צ"י למטה לחטאתה ונתפסה למעלה צ"י לעולה חובה ונשאר תור למעלה לנדרה ולריכה עוד תור לנדרה ושני צ"י ג"כ לנדרה שמה צ"י פירשה. והרי שכהה ואינה זכרה. ומספק מה פירשה וכוון עולות: לחטאת חובתה לריכה להביא לנדרה שתי תורים ושני צ"י והוא הביא ארבע וכוון עולות: קבעה נדרה. קלי אקודם לזה שפירשה וא"ל מ: פירשה. ועוד קבעה שבידור מספק מין אחד וקבעה לנדרה הרי אלו לנדרה והרי הן עולות מפורשות. ולקחה עוד מלוחו המין שתי פרידות למעלה ועולה לחובתה. ונשארתי הייבנה מספק עוד קן לנדרה ממין אחר מדסכחה מה פירשה. והיה הכאן לריך לעשות אחת למנין לחטאת חובתה ושלש למעלה. ומתן שהים שקבעה ואמרת הרי אלו לנדרה ולא עשה כן מדסבור שהן קני חובה. והקריב שתיים למטה. ומדעירבן שהרי לא ידע שיש כאן קן של נדר שהקבעה צבאי אלו. ושמה הקריב שתיים למטה והרי שמה הן עולות ומפורשות. ונפסלו שתיים מספק. ואין לה חטאת לחובתה. ושמה הקריב אותן למעלה בדין שהקבעה והסר לה עולות חובה. הנה לריכה שהביא מחדש הטאת ועולה לחובתה וממין הראשון. דשמה היה הטאת הראשון כשר ולריכה העולה עתה להיות ממינו. ואריך הרעאת עתה להיות ממין העולה. ועוד לריכה להביא פרידה אחת ממין הראשון לנדרה והפיק בה ידי המין הזה לנדרה ממ"ג. אם היו שתי העולות המפורשות לנדרה למטה ונפסלו. והייבנה להביא אחרות תחתיהן [שהרי הפרישתן צבאי עליו] הרי הקריב למעלה שתי תורים להטותו אחרותה. ואם הקריב שתיים בראשונה למעלה כדעתי הרי יולאת צבאן. רק שמה הקריב אותן אחת למעלה ואחת למטה. לכן לריכה להשלים עוד אחת ממין הראשון. ועוד לריכה שתיים ממין אחר שמשופקת ארך פירשה ומלוחו מין. ועוד חטאת ועולה לחובתה ממין הראשון: צבחה. לריכה להביא חטאת מחדש. שמה הקריב שתי המפורשות לנדרה למטה. ועולה לחובתה מחדש שמה הקריב למעלה המפורשות לנדרה. ואחת מהמין הראשון לנדרה. שמה הקריב מהמפורשות הקבועות אחת למעלה ואחת למטה ואשכחה שלמטה. ושתי פרידות ממין אחר שמה פירשה בנדרה ממין האחר הרי צ"י חמש פרידות שלם ממין הראשון ושתיים ממין אחר. האחת חטאת וארבע עולות: משני מינין. שכהן מה פירשה וקבעה מספק שתי מינין. וקבעתן פרה אלו שני קנין משני מינין מספק נדרה. ועוד קן משני פרידות הסומות לחובתה. ומשאר לכהן שני מינין. ואינה יודעת אם הן שני קני נדרה. או קן לנדרה וקן לחובתה. והכאן סבור שהן קני חובה. והקריב משני המינין למעלה ולמטה היינו תור וצ"י למעלה ותור וצ"י למטה. ויש כאן ספק שמה כל ה' פרידות מכל נדרה הוא. וחסר לה שתי פרידות לחובתה ממין אחד. ושתי פרידות לנדרה משני מינין. שאותן שהקריב למטה נפסלו שהרי קני עולות מפורשות ולא נשאר לה לנדרה כ"ה אותן שלמעלה שתי פרידות משני מינין. ולריכה להשלימן בשתי פרידות אחרות. וישמה על כאלו בה ד' פרידות שתיים לנדרה ממין אחד ושתיים לחובתה ממין הבטי. ומדקריב מכל מין אחת למטה ואחת למעלה. נכשרה מחובתה. אבל הייבנה להביא שתי תורים ושני צ"י לנדרה. מדאיתיה יודעת מלוחו מין הקריב לנדרה שהלך לו עוד פרידה אחת דומה לו מלוחו המין. ולכן מספק מביאה שתי תורים. שמה מה שהקריב למעלה לנדרה היתה בן זונה. ושני צ"י שמה מה שהקריב לנדרה היתה תור: צבחה. לריכה להביא חטאת חובתה שמה ה' פרידות שהקריב קודם מספק נדרה היו כולן. ושתי תורים ושני צ"י לריכה להביא שמה מה שהקריב קודם היה קן חובתה. ומדלא ידעין איזוהי. לריכה להביא ד' פרידות משני מינין לנדרה. לסיכך הביא שם הטאת אחת וממנו שולה אחת ד' עולות משני מינין: נהנין לכהן. מה שאמר בביטוי נהנין כלומר נהנה איתן ולא הספק לומר נהנה. זה מורה כי מוסב על אותן שנדרו צבאן הסוכה הקודמת. פירשה וקבעה צבאי אלו. ונתנה אותן לכהן ועתה שכהה. מה פירשה. ומה קבעה. ומה נתנה לכהן. כלומר מלוחו מין והיא מסרה לכהן ד' פרידות. קן לחובתה וקן לנדרה שקבעה צבאי אלו לנדרה. אולם אינה יודעת מה נתנה תורים או צ"י. והכאן ג"כ אינו יודע מה הקריב תורים או צ"י שהינו זכר. וקרא הקריב חלויין למטה וחלויין למעלה ככל הצבחות דמהנין

מדסבור

מסכת שם קני חובה. ופסח מספקא לן שמה הקריב למען איתן שקבעה
 בהרי אלו לגדרי ונפאלו. ואין לה תפלה לחובתה. ומהא הקריב איתן שקבעה
 למעלה כדוק. ואין לה עולה לחובתה. ומדכחה מליח מין פירשה לריכה
 להביא שתי תורים וסמי ב"י. שמה עתה הקריבה ב"י. והיא גרסה ופירשה להביא
 תורים. או שמה עתה הקריבה תורים והיא גרסה ופירשה להביא ב"י. ועוד
 שמה התפלת שהקריבה למען היו מן הצולות של קן חובתה וכשר. ומדליח
 יודעת לא היא ולא הבהן מה הקריבו לריכה להביא משפק שתי עולות לחובתה
 תור וב"י. שמה שהקריב למעלה לא עלה לה לעולת חובתה. שמה שתיקן של
 גרסה שנקבע בהרי אלו ומעשרת. והתפלת שהקריב למען ואולי כשר היה.
 הרי איתו יודע מה היה אם תור או ב"י. והעולה נמסכת אחר התפלת כתיב
 דספ"ב לעיל. הרי שבע ב"י ד' לגרסה עולת. ושתיים לחיבה עולות. והתפלת
 אחת: ובה אין אהנו לריכין לרחוק נספין ולחדש שבבבא זו מיירי התפלת
 שמספקא ליה שמה הקריב כולן למען או למעלה וכמ"ש המפרשים. שאין זה
 בחשמועם כלל. שהרי לא תנה התנה רק שלא ידעה מה נאמה. והכהן לא ידע
 מה עשה כלומר תורים או ב"י. ולא שלא ידע אנה הקריב. וא"ש הכל בנוחה
 מלא. כשגם צבות הראשונות. רק שניתוסף בכל צבה מלתא יתירחא. להוסיף

מסכת

חזון נחום

חמד

סאה הגאון הגדול וכו' מו"ה אליעזר בן יעקב נחום זצ"ל שהיה ראש החכמים בירושלים תוב"ב:

פרק א א ומניחן אותם תחת ראשיהן: כחז הר"ב כנגד ראשיתן ולא
 תחת ראשיתן ממש לפי שיש בהן כלאים כגון האבנע ואין מותר
 להשתמש בהן אלא בשעת עבודה ע"כ. וכחז ע"י ה"ט תחת ראשיהם פי' הר"ב
 כנגד ראשיתן כו' ואין מותר להשתמש בהן אלא בשעת עבודה אבל ליהנות
 יתנו אפילו שלא בשעת עבודה כמ"ש הר"ב בריש פ"ז דיומא ע"כ. ושתיים דמר
 לא ידענא הי יהוה שימוש ותי יהוה הנאה ונראה דהכונה בהו הוא דהר"ב ס"ל כדעת
 הראב"ד פ"ו מה' כלי המקדש שחלק על הרמב"ם שכתב שאסור לכהן הדיוט
 לנבט כלאים אלא בשעת עבודה והוא ז"ל הטיב עליו דכל היום מותר במקדש
 אפילו שלא בשעת עבודה ועדיפא מיהו ס"ל להר"ב דלאו דוקא ביום שהוא
 שעה הראויה לעבודה כמו שנראה לכאורה מלשון הראב"ד אלא אפילו בלילה
 דלאו שעה הראויה לעבודה כיון שהוא במקדש שרי וכן נראה לכאורה מלשון
 הברייתא שנסתחייב ממנה הראב"ד דקתני בגמרא כהונה הווא בהן למדינה אסור
 ובמקדש בין בשעת עבודה בין שלא בשעת עבודה מותר מפני שבגמרא כהונה
 ניתנו ליהנות בהם. משמע שאין חלק בהם אלא בין מקדש למדינה דבמדינה
 לעולם אסור ובמקדש לעולם מותר בין ביום ובין בלילה. ואגם ס"ל להר"ב דיתר
 זה איתו אלא כשהנהגה מנגדי הקדש כדרך הגאון דהיינו דרך לבישה או
 מותר אע"ל דליכא תרתי אסור נהגה מההקדש ואיסור כלאים אבל כשהנהגה
 בהן שלא כדרך הגאון שהיא דרך לבישה אלא דרך שמוס כגון הכהן דמקפלו
 ומניחן תחת ראשו שיה דרך גנאי לנגדי הקדש אסור ולכן התם כפ' באלו שהיא
 דרך לבישה קרי ליה הר"ב הנאה ומותר לקרות בהן אעפ"י שאינו שעת עבודה
 וז"ש ס' וז"ל ר"ה לקרות בגמרא ב"י קורא שמומח לנבט בגמרא כהונה אפילו שלא
 בשעת עבודה שבגמרא כהונה יתנו ליהנות בהן ע"כ ר"ל כדרך הגאון אבל הכהן
 שהוא שלא כדרך הגאון אלא דרך שמוס אסור ליהנות בהן דרך גנאי כיון
 שאסור להשתמש בהן ולא יתנו ליהנות דרך שמוס איכא כתי איסור כלאים
 אבל אם הוא דרך לבישה אפילו יש בהן כלאים מותר זה דעת ה"ט דעת
 הר"ב והע"י דבההיא דפ' ב"ל אין שם כלאים מ"מ ס"ל לה"ט כדעת הר"ב
 דאפילו היה שם כלאים היה מותר כיון שהוא נהגה בהן כדרך הגאון וכדמוכח
 מלשון הרב במשנתנו דלא אסר אלא דרך שמוס להניחן תחת ראשיהן ואגם אם
 לא היו מניחין אותם תחת ראשיהן אלא עושין עליהן אעפ"י שהוא לילה דלאו
 שעת עבודה היה מותר זה נלמד דעת הר"ב והע"י אבל אין גנאי לומר
 דאיסור כלאים קרי ליה השמוש ואיסור בגמרא הקדש לנבט כמו כפ' ב"ל אין שם
 בגמרא ב"ל שם כלאים קרי ליה איסור הנאה דהא איסור כלאים כתי
 קריין ליה בכל מקום איסור הנאה שאסור ליהנות בשמו מ"מ והא
 קמתהני מכלאים ומה לו להר"ב לנבט בלעני שפך ובלשון אחרת אלא מזוהרתא
 כמ"ש ויכולא בהו כחז מרן על דברי הרמב"ם פ"ח מה' ב"ה וז"ל ומ"ש ומניחין
 אותם תחת ראשיהן הוא כאוקמתא דרב פפא בריש פ' ב"ל ה"ה מתיק גמ'
 דכנגד ראשיהן היו מניחין אותם לא תחת ראשיהן כי הוהי דלא יתהני מבגדי
 כהונה ואע"ג דבתר הכי משמע דבגדי כהונה ניתנו ליהנות בהן איכא למימר
 דההיא דרך לבישה דוקא ע"כ: איברא דלכאורה ליסנה דש"ס אינו נראה מן דהא
 הכי איתא התם עלה דמניחין אותם תחת ראשיהן ס"מ בגמרא כהונה יתנו
 ליהנות בהן ולדברי מרן הול"ל כתי דיתנו ליהנות בהן אבל לא יתנו להשתמש

בהן וז"ל דה"ל דהוה מלי לומר וליתעמד אלא דכבר דתי ליה שפיר א"י כתי
 דמטיקרא היה בני למימר דתי אמרינן ניתנו ליהנות בהן היינו אפילו דרך שמוס
 אבל לבסוף לא קאי הכי. אבל קשה דרב אשי מסיק התם לעולם תחת ראשיהן
 וכו' קמתהני מכלאים בגמרא כהונה קאים הם כו' וכחז מרן כפ"ח מה' כלי
 המקדש דהכי ס"ל להרמב"ם ומ"ש כחז שם וז"ל בגמרא כהונה מותר ליהנות
 בהן לפי' לנבט ביום עבודתו ואפילו שלא בשעת עבודתו חוץ מן האבנע מפני
 שהוא שטמא אסור לכהן הדיוט לנבטו שלא בשעת עבודה ע"כ. הא קמ"ל שדייק בלשון
 לומר אסור לנבטו אבל הלכה מותר וז"ל. לכן נלמד דהרמב"ם לא ס"ל כתיבולא
 דרב אשי אלא כתיבולא קמא דתחת ראשיהן אסור אע"ג דבגמרא כהונה קאין בהן
 דחיישין שמה יגע בשמו בהן ואסור וכדחזן במ"ס כלאים ופסקי הרמב"ם ובלבד
 שלא יגע בשמו בהן והכל אם מניחין אותם תחת ראשיהן ממש קריב לודאי
 דבשעת שיה יגע בשמו ב"ל ונלמד שמה כחז הר"ב במשנתנו לשון שמוס
 לומר אפילו שכן קאין ואין בהן הנאה עכ"ל אסור להשתמש בהן ולתת אוחס
 תחת ראשיהן וכ"ש בשם בהן הנאה לכאורה כיון שיש בהן כלאים אבל כשאין
 בהן כלאים פההיא דפ' ב"ל לי מותר אפילו ליהנות ואפילו לזכ כיון שה"ט דה"ט
 אבל ליהנות ס' ולפ"ו דעת הר"ב כדעת הרמב"ם עיין בס' ב"ר שבע. וענה
 ב"ל לדי פירוש ה"י"ק מ"כ וראיתי להעתיק פה כל דבריו אעפ"י שהן ארוכין
 וז"ל שם פ"ה מה' כלי המקדש בגמרא כהונה כו' כבר הזכר זה סוף ה' כלאים
 יבנהגות א"ל לא מוזכר מן הגמ' הכי אלא כל היום מותר במקדש ע"כ. ונהגה
 ביומא פ' ב"ל לי ופ"ק דתמיד הקשו על הגמרא שאתה סהו מקפלין בגמרא
 כהונה ומניחין אותם תחת ראשיהן מהיה בהן כלאים ותיקן רב אשי בגמרא
 כהונה קאין ממש שיהכתיב מותרין אפילו בגמרא שיש בהן כלאים אבל
 רבינו ס"ק על תירוק רב פפא שתיקן שם דלא דוקא תחת ראשיהן. עוד תירוק
 בתמיד דמתני' בלוחם בגמרא שאין בהם כלאים וז' התירוקין עולין לדרך א'
 לענין הדין ופשוט הוא ולשני תירוקין אלו ברייתא דקתני בגמרא כהונה הווא בהם
 במדינה אסור ובמקדש בין בשעת עבודה בין שלא בשעת עבודה מותר מיירי
 בלוחם שאין בהן כלאים ומשום היתר הנאה ואיסור הנאה נגעו בה והתם
 מיייתי לה למיפשט בעיה דבעי התם בגמרא כהונה אי מותר ליהנות בהן או לא
 וסומך רבי על ה"ה דערכין שכתבתי בסוף כלאים וכיון דהגמ' תירוקי איתין
 כההיא שוטה הכי נקטינן וכ"כ בתומ' דביומא מתיק דלא כן אלא בשעת
 עבודה דעת רבינו. ובסוף הב"ה כחז רבינו ומניחין אותם כנגד ראשיהן נראה
 שאמך איתירולא דרב פפא דאמר לא תימנא תחת ראשיהן אלא תימנא כנגד
 ראשיהן דההיא תירולא עיקר ומתני' בכל בגמרא מיירי דתי לאו הכי איתא שיש
 בהן כלאים היכן היו מניחין אותם וכבר כתבתי זה שם ועדיין נשאר לבאר למה
 כתב אסור לכהן הדיוט משמע דלכ"ג שרי ועוד קשה דהא איכא חסן ואסור שהיו
 כלאים שהרי הוה בהן תפלת ושם כלשן פ"ט ופ"ט ופ"ט ופ"ט ופ"ט ופ"ט ופ"ט ופ"ט
 ה"ה סוף ה' כלאים והתירוק שתיירוקי שם לכל יתייבב כלן כן סתם וכלל
 תפלה וכחז שבגמרא כהונה מותר כו' והה"כ פרע ואמר חוץ מן האבנע שאסור
 לכהן משמע שאין איסור כלאים בשום צד שבגמרא כהונה אלא באבנע של כהן
 הדיוט לבד. ונראה שמה שכתב אסור לכהן הדיוט לא בא אלא לומר דבאבנע
 כן הדיוט מיירי ולמעט אבנע שמויה לכ"ג לבדו ולא לאריות דהיינו של יום

הכפורים כי אותו מצנו לא היה צו כלאים אבל של כ"ג של כל ימות השנה שזה
הוא לכל הדיוט ודין א' להם ובודאי שאכור גם לכ"ג כמו להדיוט וזה שבסוף
כלאים לא פרט בהן הדיוט אלא כתב סתם כהנים ט' ל"ג הדיוט ל"ג כ"ג.
ומה שקשה מהשן והאפור אפשר היה לומר שגם הם אכורים שהרי כלאים היו
וכן פי' הרז"ה לדעת רש"י ז"ל דמאי דאמרינן בערתינן דאבתי כלאים בשעת
עבודה היינו צנדי כ"ג והוא חסן והאפור לפי שהוא סוכר דאבנע היה קשה
ולדעתו קשה שרי הפילו בהעללה לכן מפרש לה בחסן והאפור שחיון שאין
ללבישה היו רכין ואעפ"י שאין זה דעת רבינו כאשר נהבאר בה' כלאים מ"מ
למדנו מדבריו דחסן והאפור היו אכורין שלא בשעת עבודה ואף על פי שרש"י
כתב בערתינן דאבתי כלאים לגבייהו בלבנע ס"ל להרז"ה דלאו בחוקה כתב כן
וא"כ גם לדעת רבינו אפשר דה"ה בחושן והאפור דמאי שגם הלא שרבינו בסתם
כהנים איברי דהיינו הדיוטים ומינה למה שהוא כלאים בכ"ג דלא ודא א' היה
דין א' להן וטעם א' להם הלא שלא היה לו לרבינו לכתוב כ"כ. והיותו נראה
שדעת רבינו דחסן והאפור אין בהן איכור כלאים לפי שאין דרך חמס וכאשר
נראה ממ"ש בה' כלאים אין איכור מאוס כלאים אלא בגדים שכן דרך חמס
כגון הכתנת והמאנפת והמכנסים והאבנט כו' ומדפרט צנדי כהונה אלה מוכח
שכוננו לומר דחסן והאפור אין בהן משום כלאים דמנו ללללים קטנים שהחור
שם י"ג לפי שאין דרך חמס בק' דחסן ומפור לאו מלבוס נמור הם וכאשר
יתבאר במעשהיהן. עוד אפשר להרץ שדעת רבינו דחסן והאפור אין בהן איכור
כלאים לפי שהן קטין ואעפ"י שדעת רבינו שגם הקטין האכורין בהעללה מינה
וכאשר נכתב במקומו אפשר דהיינו מדרבנן ובמקדש שרי שאין כלל
במקדש וכיון שהיו כ"ח חוטין הרי הן קטין. אלא שלפי זה יהיה דעת רבינו הפך
מדעת הרז"ה ולשונו בה' כלאים מורה כאשר כתבתי ולפי הדרך האחר היה לו
לרבינו לפרש כן. עוד יש לרקוק צנדי רבינו שבברייתא אמרו צמדיה אכור
ובמקדש מותר ורבינו סתם דבריו וכתב לובשן ביום עבודתו ואפילו כו' והיה לו
לפרש דוקא במקדש הוא דשרי אבל צמדיה אכור שטוב בהן מנהג חולין ובגמ'
הקשו על ברייתא זו משובדל דשמעון הלויק שלבש צנדי כהונה ויאל לקרלה
אלכסנדרים מוקדן דמוכח שגם צמדיה מותר ומסיק דלאו דוקא שלבש צנדי
כהונה אלא ראוין לצנדי כהונה א"כ עת לעשות לה' הפרו תורתך מוכח דהכי
נקיטין דצמדיה אכור. ועוד יש לרקוק במ"ש רבינו ביום עבודתו דמנא ליה
הכי כי צמדיה אכור במקדש מותר בין בשעת עבודה בין שלא בשעת עבודה
ומנא ליה שדוקא ביום עבודתו דוקא דאי לא ליהני בין ביום עבודתו בין שלא
ביום עבודתו אלא משמע דשלא בשעת עבודה מותר ולא שלא ביום עבודה ועוד
דבהאים מקדש אמרו דצנדי כהונה אין מושלך בהן לפי שלא ייתנה תורה
למלאכי השבת ופרש"י שרי אפשר שיהיו זריזין להפסידן מיד בגמר עבודה א"כ
מהאי טעמא ודאי שאין להתיר אלא ביום עבודה בלבד וזשם למד רבינו כן
ומ"ל נראה שדעת רבינו שציוס עבודה מותר אפילו ללבוש לכתלה אע"פ דבהא
לא שייך טעמא דלא ייתנה תורה למלאכי השבת כיון שהותר אפילו יבש ג' או
ד' שעות בהן אחר עבודה והוא לבוש בהן אעפ"י שיכול כל אדם ליתר זה
ולתפסידן שעה או שתיים אחר עבודה לא חלקו בין מעט להרבה מעטה אותו
יום הותר לגמרי אפילו הפסידן אחר ללבוש לכתלה שלא לעבודה דלא פלוג
רבין ולכן כתב רבינו לובשן כו' אבל בתום' כתבו דללבוש לכתלה אכור דלא
שייך בהא לא יתנה כו' דגזו יוכל כל אדם ליתר. והאפשר היה לפרש לובשן
שכתב רבינו דהיינו שיתחם עליו כל יום עבודתו והוא לבוש בהן כיון שלובשן
לעבוד ויכול ללבוש אותם על דעת להניחם עליו כל היום אפילו אחר גמר
עבודתו ומתעטם שנתבאר אלא שבה' מעילה כתב סתם צנדי כהונה החדשים
הואיל ויתנו ליהנות בהן אין מושלך בהן ע"כ משמע דבכל נתיב שרו ולפ"ז
אפשר דאבנע אין איכור אלא ללבוש וכאשר נראה מלשון רבינו דלהניח
עליו אמרינן לא יתנה תורה כו' גם צאיכור כלאים דמאי שגם וכיון שרבינו
כתב יום עבודתו ממילא שדוקא במקדש הוא דשרי דצמדיה מה ליה יום עבודתו
מ"ל שאינו יום עבודתו ועבודה צמדיה מתייבא ולכן לא הורץ לבאר דודאי
במקדש מיירי כיון דלא שרי אלא יום עבודתו וגם אפשר שבמקדש כמכר צמדיה
היינו יום עבודתו שכתב רבינו שהכתן יום שבווד יושב במקדש וכשיתב צמדיה
ודאי שיהיו יום אלו עובד ומעשה יום עבודתו שכתב רבינו טעמא יתב למקדש
שהחזירו צמדיהא דמשום הכי מותר שהוא יום עבודתו וכיון שלובשן לעבודתו
הותרו כל היום נמלא כי דברי רבינו הם דברי הברייתא דמקדש היינו והיו
בלאו אמרו במקדש שהוא יום עבודתו מותר אפילו שלא בשעת עבודה דאילו

מקדש למד למה יהיה מותר ולא שייך בהא טעמא דלא יתנה תורה כו' לא
מינה ולא מקלתה. ואעפ"י שבה' מעילה כתב סתם אין בהן מעילה היינו מתורת
מעילה אבל מה שאכור צמדיה אפשר דלאו מתורת מעילה הוא אלא מפני
שכתב בהן מנהג חולין כאשר נכתב ומ"מ היה ראוין לבאר. והאפשר שאמך על
מ"ש בבבאן ואין לומר שרבינו דחה אותה ברייתא עשהיה דאמרינן בינאי המלך
שהיה לבוש צנדי וכאשר הקשו צנדי דודאי לא מדעתא לדחות ברייתא מפורשת
מכוס צמדיהא שלא הקשו בתלמוד מנחה וזכר הרלו בתום' הריהו דינאי דלא
תיקטי אשהיה דצנדי כהונה ע"ש עכ"ל הרב ז"ל: ס"ד מי שזכה וכו' אין אדם
נכנס עמו ולא נר בידו. פי' המפרש אין אדם נכנס עמו שבין האולם ולמזבח אין אדם
יכול לנכנס בהן אלא בשעת עבודה וכי יהיו דאדם אכור לנכנס בהן אולם ולמזבח
הכי הוא דאכור לנכנס בהן אולם לנכנס דכבש הרי הוא כמזבח לכל דבר ולא נר
בידו לפי שהולך יחידי אלא מהלך לאור המערכה ולא היו רואין אותו לפי שהיו
מלא אחד של כבש במזרחו דהוא גובה הכבש שהוא גובה ד"ה היה מספיק אבל
הרצ"ד ר' פי' אין אדם נכנס עמו כלומר אין עורך לבוס כהן שיהקדש בכלי קדש עמו
לעשות תרומת הדשן מפני שאין שם שום עבודה בלא היה הוא לבד ויכול
לעבורה עכ"פ ולפי פי' הרצ"ד אפשר רבין אולם ולכבש שרי לנכנס וא"כ י"ל
דברמב"ם מפרש כפוי הרצ"ד ולכן לא פירש בפ"ג מה"ט דכשם שפורשין מבין
האולם ולמזבח קד פורשין מבין אולם לכבש וא"כ כי לענין גיזת שוין הם:
עד שמועטין קיל העץ שפשה בין קטין מוכני לכיור כתב הרמב"ם ס"פ מה'
צ"ה ומוכני עשוי לו שיהיו בה המים חמיר והוא חל כדי שלא יהיה המים
שבה נפסלין בליה שיהיו חמלי הקדש ומוקדש וכל דבר שיהקדש בכלי קדש אם
אין נפסל ע"כ. והרצ"ד השיג עליו דברים זרים אני רואה וכו' יע"ש והנה בפ"ג
דצבחים הכי איתא חיוב צמדיהו מלוא שקע מחיבו לא הו דואין כו' מאי לאו
דמחלק ליה לא דמשקט ליה אי דמשקט ליה מי מישחמט קליה משקט ליה
בגלגלה ל"ה דמשקט ליה צמורתא כי הכי דלשחמט קליה ולשחמט וליתו ע"כ.
ובפ"ג דיומא אמרו מאי מוכני אמר אביי גילגלה דהוא משקעא ליה והדרי אביי
כהירואל דש"ל אבל דעת המקשה היה שהשיקוע לא היה ע"י גלגל כי א"כ ע"י
חבל בעלמא שאין לריך גלגל לטקוע כי הוא צנבל ופול מאלוין ואין לריך כח
לעין כפילה ולכן אין לריך גלגל אבל העלייה מן הכור לריך כח להעלותו מן
הכור ולכן אנו לריכין גלגל כדי שיהא עולה צנבל מן הכור ותי' המתבין דאף
השיקוע היה ע"י גלגל ולא משום שהיה לריך לזה פח אלא כדי שיהא הקול כ' מע
ולעולם לא בעינן מלות שיקוע מצערב ולפ"ז נמלא דלביי וסתמא דש"ס דמיירי
ליה ציומא דמשמע דש"ל דלביי ס"ל דלא בעינן שיקוע מצערב ואילו הרמב"ם
נראה מדבריו דש"ל ביהא מקדש דבעינן שיקוע מצערב ע"ש דין י"ד. והנה
הרמב"ם שם פ"ג דיומא פי' ח"ל הכיור מכלל כלי שרת וכשהיו צו מים נחקדו
ונפסלו בלינה וזה עשה כלי סביב לכיור והיה צו המים חמיר והיו שותפין
מאותו כלי לכיור כדי הורץ ראשון ראשון ואותו הכלי היה נקרא מוכני ע"כ.
וכ' מרן שם בה' צ"ה ע"י ח"ל ונראה שהוא מפרש בגלגל דהוא ליה היינו לו'
עשה כלי עגול בגלגל סביבות הכיור שהיה הכיור משוקע בתוכו וכשהיו רואין
היו שותפין פי' אותו הכלי והמים שותפין ממנו לכיור כדי הורץ ראשון ראשון
ע"כ. ולפ"ז אין הכרח שהיה שם גלגל כלל וא"כ קשה לש"ד שהיה משקט בלא
גלגל הכי סתם הקול ששמע ואין לומר דמ"מ העלייה היה ע"י גלגל דהא
מהיב תיתי שהיה שם גלגל מאחר דפי' דגלגלה שאלמר אביי היינו לשון סיבוב
לא לשון גלגל. אמנם ראונו להרמב"ם בפ"ג דיומא שכתב ח"ל וסם נכתב שמוכני
שעשה בן קטין היה מכה הצובה יורד בגלגל והוא שאמרו מאי גלגלה דהו
משקעי ליה והיו שמועטין גלגול הגלגל ההוא ע"כ. באופן שדברי אביי מתפרשין
בהרי אנוי והא ובה איתא והאי דגלגלה דלביי היינו אי משום שהיה סביב לכיור (או)
משום שהיה ירידתו ועלייתו ע"י גלגל אמנם קשה לפי' הרמב"ם הלז דא"כ הא דקאמר
הרמב"ם ע"ה מה' ביה"מ וכיחד משתקטין אותו ס' אינו עולה יפה לפי' זה
צפ"י המשנה וכן ע"ש דבריו דפ"ג דה' צ"ה דלא היינו לריכין לטקוע צבור כלל
כמבואר ומשעם זה שכתב מרן שהרמב"ם פשט תפס פי' זה ופעם פי' אחר
ומדברי התום' נראה שכל ח"ל שדבריו עולין בסגנון אחר שהיה כלי סביב ושחיו
משקטין אותו הכלי ולא ירדתי לשומק דבריו והוא לדבריו דפ"ג מה' צ"ה אין
אנו לריכין לשיקוע כלל וא"כ. עוד נראה דמ"מ דמ"ש בה' ביהא מוקדש איירי
מעיקר הדין קודם בן קטין ודבריו נלמדין מההיא דפ"ג דצבחים ולפ"ז הסוגיא
דצבחים מדמה שיקוע קודם בן קטין ולפ"ז מתיישב ההיא דפ"ג דצבחים כיון
שלא שיקוע מצערב וס' בלא סום חזק משח"כ לדברי מרן יפ"ש דה"ק:

מהרב הגאון החסיד המקובל כבוד שמו מו"ה יצחק חיות זצ"ל.

מסכת ערכין

פרק ג מיה (לא נחתם גור דינם אלא על לה"ר) שנאמר וינסו אחי זה עשר פעמים וזה נאמר צמרננים שהוא חטא עשירי ובתו"ס כשם הרמב"ם ז"ל הוא מו"ס ויניחו דנת הארץ ע"כ. ר"ל דמילפוחא דמתני' לחודי' י"ל דלמא לא נחתמא סתם עד שחטאו עשר פעמים ואילו היה חטא אחד בעשירי ה' ג"כ נחתם גו"ד לכן מביא עוד קרא דכתיב ויניחו דנת הארץ דמיומר הוא אלא לאורוי' שזה יגורם לחודי' וק"ל. וביה נראה הטעם מ"ס חז"ל בחלק דף ק"ח א"ר יוחנן ב"ר וראה כמה גדול כמה של גול סערי דור המבול עברו על הכל ולא נחתם גו"ד אלא עד שחטאו יריסם בגול שנאמר כי מלאה הארץ חמס. ונראה הטעם דידוע דהקב"ה אינו פורע מן האדם יחיד או רבים עד שנחמלא סתם ואיחא במדרש ובנעם בראש כולם סאה מלאה עובת מי מקטרנ בראש גול אפילו היתה למטה בקופה דוהקת את עמיה למעלה ומקטרנ נמלא דככל פעם המדה. חמלא בגול. וז"ל לא נחתם גו"ד אלא על הגול דלא עמר עד שנחמלא סתם וככל פעם המדה נחמלא בגול דוהקת ועולה למעלה וזה שאמר הכתוב כי מלאה הארץ חמס ר"ל בחמס נחמלא המדה וק"ל:

פרק ז מ"א (היא אוכל סכנה יל"ש תבואות לשתוי שנים) כתיב מסיק ליה צברייהא צמרא מדתביה מספר בני תבואות ומכר לך. פעמים שאלה אוכל של תבואות כשהי שנים ופרג"י מספר בני תבואות משמע כל תבואות שנשתי שנים זמ"ל למכתב מספר שני' או מספר תבואות דהוי משמע שתי תבואות ע"כ. ובחומם פרש"י ז"ל וז"ל ופי אינו יולא מידי פשוטו כלומר מספר שנים של תבואות ולא של שדקן ומיעוט שני שנים עכ"ל. וזה פי' דנ"ה דשני קאי על תבואות ר"ל ב' תבואות לכן א"ר דשני הוא לזון שנים אפי' ג' תבואות. ולפ"ק למה לי תבואות תבואות דבשאלמא בל"ז ז"ל דשני קאי על תבואות והוא לזון שהיה ר"ל דווקא שתי תבואות ולא שלם אכל השתא דשני הוא לזון שנים ל"ל תבואות' ל"ל דלתי לנתה ולא של שדקן ונת"ו לא ידעינן כמה שני' ל"ל א"ל ומיעוט שני שנים, וא"ל מנ"ל דלמא הכאשוי הוא שני תבואות' ולא שלשה וי"ל דאי שני קאי תבואות ה"ל למימר שתי תבואות לזון נקבה לזון שני מופל על תבואות אלא ודאי דשני הוא לזון שנים. א"כ י"ל דאי"ל לכתוב רק תבואות ומיעוט תבואות הוא שנים אלא ודאי שני הוא לזון שנה וק"ל:

מסכת תמורה

פרק א מ"א (וסופו את ארבעים) כתיב הר"ב כו' חוץ משבע ומימר ומקלל את הנירו כשם כו' ע"ש ומפרשין בגמרא נשבע א"ק כי לא יקנה פ' את אשר יסא אז שמו לשוא והמ"ל לא יקנה ולא חוק. ה' ל"ל אלא ב"ד של מעלה הוא דאין מניקין אוהו אכל ב"ד של מטה מניקין ומניקין אוהו וכתיב לשוא לשוא שתי פעמים אם אינו ענין לשבועת שוא הנהו ענין לשבועת שקר דהיינו אכליה ולא אכליה כו' ע"ס. ר"ל דשוא הראשון הוא שבועת הנס כתרומה דעל שוא ראשון כתב למגלא ועל השוא השני כתב לשקרא. ובמשני מהבאון בע"ל דההרנוס מתרג' בזה דקשה גדוע כתבה התורה כאן עשם יותר מאשר מזהו. דכתב לא תשא את סה ה' אלהיך לשוא כי לא יקנה ה' את אשר יסא את שמו לשוא ול"ל האי כי לא גוי' לכן תרגם על הראשון למגלא ועל השני לשקרא ובגמרא דשבועות אמרינן דתמורה שבועת שוא משבועת שקר דנשקק יש לו הנאה קתה מעל"כ בשוא. ולפ"י ה"פ דקרא לא תשא גו' לשוא ר"ל למגלא ונתן טעם כי לא יקנה ה' את אשר יסא שמו לשוא ר"ל לשקרא וא"כ כג"ל דלא יסא ה' על לשוא דהוא למגלא וא"כ בזה הטעם נא לאריות עוד איבור שבועת שקר וק"ל:

פרק ב מ"א (וקרבנות יחיד א"ד לא אתה שבת) ומקדנן סכה ליכא למיקטי דהוא קרבן יחיד וד"ש דשאי פסח דכל ישראל מהויב' לעשותו בזמן אחד בע"כ ובטעם אחת זין הערבים ומס"ה נחשב ק"ל' ולהכי לא הקסם ר"מ אלא מחבתי כה"ל ופר יו"ה"כ ולא מפסח וק"ל:

פרק ג מ"א (ולד שלבים ותבורתן) כתיב וז"ל יליף לה בגמרא. מדהמ"ל גני שלמים אם מן הבקר הוא מקריב וגו' אם זכר אם נקבה למה לי זכר לרבות את הולד כו' וא"ל מנ"ל דשנייה לרבות דלמא רק אם זכר לרבות ואם נקבה אצטריך לנפס דאי הוי כתיב רק אם זכר וי"ל דלא אחי לרבות ולד שלמים אלא אחי למטווי ולא נקבה להכי אצטריך נקבה לגופה דל"ל דאי"ל לכתוב שלמים אחר פ' עולה והיא למד מעינו מה העולה זכר אף שלמים זכר ולמה כתיב אם זכר אלא לדרשא ולא למטווי נקבה. אבל איכא למידק דלשקרא קשה דמני"ל לרבות מזכר ולד שלמים דלמא לגופה אצטריך דל"ה נקבה ולא זכר וכאן ליכא למימר דא"כ לכתוב בלתי' אחר חטאת ויהא למד מעינו מה חטאת נקבה אף שלמים נקבה אלא לדרש' דז"ל דהא חטאת דווקא כשבה או שעררה ושלמי' כל הנקב' כשרים אף כרה ויש ליישב דז"ק:

פרק ו מ"א (והשריפה) כתב הר"ב דלא משכחה לה שאינה נכרת אלא כגון שנעשרה דרוסת פארי והואב נקייבת הקין ובתו"ס כתב וז"ל א"ל בולד

מריפה ואליבא דר"א רש"י עכ"ל. ואנו קבלתי שמיירי בולד לרוסה שנדרסה אמה וגם הולד אסור באליבא דלמנה הארם נכנס גם בולד ונחשבה הולד באחרים וזה אליבא דכ"ע וק"ל:

מסכת כריתות

פרק ב מ"א (והמצורע) כתב הר"ב והא ללא חטיב והמזוהרת כי סיבי דחשיב זב וזבה. לפי שזב וזבה שומאחין חלוקה שזב משמאל בראיות כו' ע"כ. וה"ה דהמ"ל עוד חלוקה שזב משמאל בלזון דווקא וזבה בלחוד והוא נקט: פ"ב (ועל שבועת העדות) כתב הר"ב דכסותו כתיב ועלם וכאן לא נאמר ועלם. ועל שבועת הפקדון כתב דליף תהמא חתמא בג"ס מעדות. ובתו"ס כת' כשם הכסף משנה יש לתמוה מה לז"ך לטבועת הפקדון ללמוד משבועת העדות חסוק ל' דלא כתיב ועלם בשבוע' הפקדון גופלו. ונראה שרש"י הרגיש בזה ולפיכך כתיב. ככאן בבל התבאין עולם ויורד שבועתה פרשה כגון משמאל מוקדם וטבועת כסוי דכתיבי בזה שבועת עדות עכ"ל. ר"ל כונתו דאס"ד למיץ עדות מהנך לא לכתוב רק בנדות ועלם שהוא המוקדם ויחי הק וליף מיני' או לא לכתוב כלל ועלם וליף כולם מכל התורה דלא מינין קרבן אמויד. א"ל מרדכיב אכל כתי' ואל עדות לא כתיב ש"מ דעדות הוא אף כמזיד משא"כ פקדון דכתיב בפרשה אחרת אף דלא כתיב ועלם ילפינן מכל התורה כולה דדווקא אשונג הוא מביא קרבן ולא אמויד לכן צ"ק לגו"ס חתמא. ומ"ש האו"ס וז"ל ותמוא דכ"פ שבועת הפקדון כו' עיין מה שכתבתי לעיל במקכת שבועות פ"ה מ"א:

פרק ג מ"י (והגדה מוהרת עליו) כתב הר"ב דכתיב ונכרתו שניהם מקרב עמם וכתב בתו"ס וכן פרש"י וקסאי ל' דכסוק זה על עושה נאמרה ועדיין אזהרה לא נשענו וכלקמן בזהמה אלא ה"ל לפירושי פרש"י באחרי מות הכסוק לא תקרבו לגלות ערובה להזכיר הנקבה בזכר לכך נאמר לזון רבים עכ"ל. וז"ל דלמא חקריבו אינו מוכח דקאי אשנייה. דלכתי' י"ל דהיא אינה מוהרת והא דכתיב תקרבו לזון רבים היינו לזכרים דעלמא שיה רבים אכל כאן דכתיב מוהרת ונכרתו שניהם אזי מן שבעינן דנס אזהרה דלא הקרבו קאי אשנייה דלין עושים אלא מוהרין לכן כתב חת' ונכרתו. ורש"י בחומם סמך גם כן על זה הכסוק ולכן פירש דלא תקרבו קאי אשנייה. ומ"ס התוספת יוס סוב כלקמן בזהמה דנעשה אף על פי שאינה מוהרת בטעם הוא כדלמא בגמ' דסנהדרין לפי שגא הקלה על ידה או משום קלו' האדם אכל באדם אין עושים אלא מוהרין וק"ל. א"ל י"ל דאלא נדה כתיב בפרשת אחרי מית ואל אשה בטומאת נדה לא תקרב לזון יחיד ולא תקרבו קאי על שאר עריות לכן כתב מוהרתו וק"ל:

מסכת מעילה

פרק ג מ"ג (יצא לנהל קרדון בוועלין בו) כתב הר"ב מדרבנן הוא ולא מדאורייתא דאין לך דבר שנעשה מלוחו ומועלין בו והוא נגמרא וליף מדכתיב כי הדם הוא כנפס יבצר מקיס לפני כפרה כלאחר כפרה מה לאחר כפרה אין מועלין אף לפני כפרה אין מועלין ואימא מה לפני כפרה יש בו משילה אף לאחר כפרה יש בו משילה וכי יש לך דבר ששע"ת מלוחו ויש בו משילה אמאי לא כרי תרומת הדשן שנעשה מלוחו ויש בו משילה במס דהוי ליה תרומת הדשן ובגדי כהונה שני כחובים הבאין כאהד ואין מלמדין עכ"ל. הקב"י משכיל אחד מאי משני דהוי ב"כ ואמ"ל הא תרווייהו אינטיך דאי לא כתיב אלא חד אזי ה"ל דהוא ע"ד שני כחובים דהוי דרטיקן גני דם לאחר כפרה כלפני כפרה דמועלין ואם כן ה"ל דתרומת הדשן אין מועלין לכן אינטיך לגופי' דיש בו משילה ע"כ. ולכאורה אקושיא חוקה שהקשה המקשן והרי ה"ל כו' קשה אם כן ל"ל הדיקס גני דם דמילף מחה"ד דמועלין וע"כ ל"ל דכקושיא היא דכתיב דם ומה"ד שני כחובים וא"ל ואם כן מאי תירץ דהוי ע"כ ב"כ כחובים דהא אינטיך למכתב כל הכלשה מאחר דא"ל. אבל ל"ק מידי דשפיר תירץ דהוי ה"ל ובגדי כהונה ב' כחובים ו"ל מ' ואין מעילה בכל התורה. דבדס איכא למימר דאחרי להקיס לפני כפרה כלאחר כפרה דאין מועלין. או לאחר כפרה כלפני כפרה דמועלין. ויותר מסתברא השתא לומר דמקאי' דלא יהא מעילה לאחר כפרה כמו בכל התורה כולה דבשאלמא המקשן דלכתי' לא אסיק מנ"ל רק מחה"ד הקשה שפיר והרי תרה"ד דיש מעילה ואם כן גני דם נמי יהא מעילה ויהי' ב"כ הבאין כא' וא"ל ובכל התורה לא יהא מעילה ול"ל כיון דככל התורה אין מעילה גני דם נמי לא יהא מעילה דאם כן יסא רק תה"ד שיש בו מעילה ולא יהא ב' כחובים ויהיה גם בכל התורה כולה מעילה דליף מחה"ד וא"כ גם גני דם דרטיקן להוהרת ויהא בו מעילה וכו' דדרטיקן לאוהרת בדם הוי ב"כ וא"ל לכן הקשה שפיר. אבל התרג' שמירץ דהוי ה"ל וב"כ ל"ל ואין מלמדין בכל התורה אחי שפיר גני דם למיץ כמו בכל התורה כולה לקולא וק"ל: מ"י (שרשי אילן של הדיום)

המשנה לקמן ראב"י אמר מעלה היתה גבוה אמה והדוכן נחון עליה ובה שלש מעלות של הצי אמה ופי' החוספת יום טוב כאל דלר"א היה המעלה אמה והדוכן אמה והצי מלבד המעלה ואם כן היה הקרקע של ההיכל גבוה מקרקע הר הבית כ"ב אמה. אבל בגמרא דיומא דף ע"ז הכה רש"י בד"ה ודוכן דלראב"י גובה קרקע ההיכל מקרקע התחתון עשרים אמה ואפי' אם כן משמע דלראב"י היה רק המעלה אמה והדוכן עם מעלותיו היו בחדר האמם כזה וזה ודאי אחי שפיר הכל כפשוטו דמתיבתא שלא היה בדפוס וז"ל כ"ב אמה. וכן ברש"י ע"ז ד"ה שכהן כו' כחז עד שקרקע ההיכל גבוה כ' אמה כו' ג"כ ע"פ וז"ל כ"ב וק"ל:

פרק ד מ"ג (המשה עשר בצפון) כחז הר"ב לקמן בפרקין במשנה ז' כי קא חשיב משפון לדרום ע' אמה קמי כותל המזבחה כו' ועיין בזוהר פ"ה י"ב ע"ז ויולד מה שכתב החוספת יום טוב כל הדוחקים קשה לפי פירוט הר"ב כמה קטיות כמ"ט. ופי' יראה כפירש"י ביחזקאל שלא היה רק תא אחד לרחבו ותחשבה חתום היו לכל הדין וכן לדרום ובהו אפי' הכל כפשוטו דמתיבתא שלא היו החתום בעובי הכותל. ולפירוט הר"ב ז"ל שהיה בחד מערב ד' כותלים כדי שיהיה צניעות שלשה אוריים לשלשה תאים וזה לא מצינו במ"ז רק ב' כותלים כותל היכל וכותל תא אחד ואחרי אחד צניעות לנ"א ופי' זהו קשה ש"כ עתה למאה אמה אורך מדה הכותל ד' וכן הקשה בחוספת יום טוב ע"פ. וכן משפון לדרום ע' אמה דקמי כותל המזבחה חמש ומסנה ג' כותלים כו' היינו עם האוריים אם כן לא יהיו כל החתום שנים ברחבם וזה אינו דקרא סתמא כתיב היגיע התחתונה חמש צלמה רחבה וכן לפ"ד שבו ה' ה' ה' ה' עומדים לרחמן זה אלל זה אם כן לא היה נגמר כותל רק חא אחד שהיה אלל כותל היכל וכן החא למעלה ועוד חא ג' למעלה ועליהם ג' אמה התיכונה שש צלמה ופי' אלל החתום שאלל לרחב לא היו מנרשין ויהי החתומה ואמצי ותלפי שום ובקרא חומר סתם התיכונה שש צלמה משמע דקמי על כל התיכונה. וגם באורך לפי דברי הר"ב היה אורך החתום כולם נד כל אורך הבית ששים אמה ומלבד עובי הכותלים וזה דבר שאין לו שחר שיהיה רק רחמן ה' אמה או פחות וארכן יהיה יותר מששים אמה. אלל לפרש"י א"ש שבו כל החתום ברחבן שום התחומים כולם רחבן ה' לכל ה' רוחות שוות וכן התיכונה שש כולם שוות כו' כי המנרשות היה בכל התיכונות וכן למעלה בעליונות וארך החתום היו כל חמשה לפון שוות ממלכות אורך כותל הפסון. וכן לדרום ולמערב וגם לדברי הר"ב היכן לקרא ההאים האמצי אורה. וכמ"ס החו"ט על פרש"י עיין בסמוך: שם (ושלשה פתחים היו לראו"א) הקשה בחוספת יום טוב שאותן תאים שחלבו שאין להם עוד חא כותל לה לא היו צריכים לפתח ה' ע"כ"ל. ותמיהו עליו שפיר כל החתום היו נוגעים זה בזה והקילונו שפסוקים היה נוגע בחא שצמערב ויהי הולך כל החא שצמערב וכן החא שצמערב היו נוגע בחא שצמערב והיו פתוחים זה לזה החא הקטנה שבפסון פתוח לחא הקטנה שצמערב וכן ממערב לדרום. ודו"ק: שם (ובקראן מזרחית צפנית היו המשנה פתחים א' לראו"א מן הדין כו') וז"ל דמה החא נכנס לכל החתום עד פתחים המערבים וצמערבים נכנס להאים שצמערב: כולם יוצר דרום לא היה פתח לתא החיון רק פתח אחד היה בפסון להאים כולם ולפי' ז"ע דכתיב בצמערב א"כ ו' פתח הללע התיכונה אל כחף הדין הימני וכלולים יעלה על התיכונה וכתב רש"י בשם התרגום שהתיכונה רחבה לפי' החתומה והתיכונה ע"י פירושא אמצינו ר"ל בין החתומים לעליונים כי הפתחים הללו לא היה להם פתחים לחוץ אלל ג' פתחים היו לכל אחד כך שנוי' צמדות כו' ולומר כן שאלה מהתחתונות שבכותל דרומית היה לו פתח אל החוץ ודרך אחרת הפתח נכנסים לכולם ולעל התיכונה דקרא לאו החתומים בין החתומה לעליונה קאמר אלל תיכונה שבהם חאים שצמערב: כי' לה פתח אל החוץ בצורה החתומה. ותמיהו שלפי' שתיכונה הוא אחד נחמם חאי' שצמערב א"כ ו' להא הוא ד' פתחי' א' לחוץ ואי' להא שנימין ואי' להא שבשאל ואי' להא שפי' צ' ובמתניתין אמר פתח א' פתחים היו לו רק לתא שצמערב מזרחית לפנות היו ה' פתחים ועוד דמתניתין משמע שמהא הוא שצמערב מזרחית לפנות נכנסים לכל החתום ולפרש"י שבפסוק משמע שמן א' מהחאים שצמערב נכנסים לכולם. ולכן ז"ל שמהא שפי' התרגום שתיכונה דכתיב ברישא היינו החתומה איכ"ל שבהא שצמערב מזרחית לפנות מיירי ותיכונה היינו ההתחונה ויש לומר משום שהיה המסיבה מלד זה והיכל מלד זה קרא ל' תיכונה והא דכתיב בקרא חתף סימנית ובמשנה אמרין צמערב מזרחית לפנות יש לומר דנס בקרא מיירי מהא שבוה צמערבית לפנות והא דקרי ל' אל חתף הימנית מיירי דרך כניסתן להיכל שהוא צימיתו של אדם ולא צכותל דרומית וז"ע: מ"ד (התחתונה חמשה) כתב הר"ב מחוץ לכותל המסיבה שהוא כותל החיון של הקודש היו הניעשים כו' לפי שכותל המסיבה היה הולך ומייר כלפי מעלה כו' ע"כ"ל. ותמיהו שלפי' משמע שהמסיבה היה אלל כותל ההיכל והחאים היו אלל כותל המסיבה וזה אינו דמפורש בקרא כי מנרשות נתן לבית סביב וכן כתיב ויבן על קר המזבחה היגיע סביב להיכל ולדביר ונו' משמע שהייעשים היו אלל כותל ההיכל וכן צמערב חתל המסיבה חמש ומסיבה ג' וכותל החא חמש והחא של כותל ההיכל כו' מוכח בהדיא דזו המסיבה ה' אלל החא והחא ה' אלל ההיכל וק"ל: מ"ה (ובסיבה) כתב הר"ב כעין מחילה ומערה עיין בחוספת יום טוב דהוא כפי שיפוט הר"ב בפ"ה מ"ז בגין אכניס מעלות מנללנה כו' ע"כ"ל ולפי' לא היה כן רק חדר אחד רחבו ג' כמ"ס לקמי מ"ז ובו היה נמי העמוד עד למטה ה' והיו

כתב הר"ב דכתיב האין אולין ואין בשל הדיוס קאי וה"מ כשאין בין אולין של הדיוס לקרקע של הדיוס אלא ס"ו אמה או פחות כו'. ובסיפא כתב ענין שיש בין אולין של הקדש לקרקע של הדיוס יותר מע"ו אמה. והוא נמרח בצ"ב דף כ"ו דמקשו ריבא וסיפא אחרדי דמרישא חמטת דקאמר לא מועלין דכתב אולין לכן לא מועלין והא דלא נהנין היינו מדרבנן דקאמר בלתי אולין של הקדש הנא בשל הדיוס ג"כ לא מועלין משמע דלא אולין בתי אולין. והיך רבינא דרישא מיירי תוך ס"ו וסיפא מיירי חוץ מע"ו ומכאן הקשו ולימתי מיירי ואידי תוך ס"ו ועיין בחוספת יום טוב ואיכא למידק דבגמרא הנ"ל דף כ"ו מוכיח ממתני' דשביעית דתנן ג' אולנות וכו' חורשים כל בית סאה בשביעית משמע דיניקת האין הוא יותר מע"ו אמה פלגא דלמחא או הרי תלהא אמחא לגירסת ריה וכמה שהקשו עס אשולא דאמר ס"ו אמה ובשולא לעולא משני לא דק ולאומרא לא דק דיותר מע"ו אמה חייב צניעותים אבל כתיב בסיפא דשל הקדש כו' דקאמר לאחר ס"ו אמה לא מועלין הא גם תוך ס"ו ג"כ שייך לאין הצי אמה או חרי תילתא דלמחא דמועלין וז"ל לא דק דלוקולא לחוץ. בשלמה ברישא ס"ו אמה הוא לחומא וספיר שייך לא דק משא"כ כאן הוא לוקולא. ואין לדחוק ולומר דמתניתין דהכא מיירי בס"ו אמה בלא מקום האין אבל מתיבתא דשביעית מיירי עם מקום האין שהוא אמה על אמה לכן הוא ס"ו אמה ובלא לכל רוח דכתיב משמע שלשה היגות נוספין כל בית סאה בשביעית משמע דהאילנות ג"כ בכלל בית סאה דלפ"י קשה מאי פריך אשולא דנימא ג' כחילוק זה וז"ל:

מסכת תמיד

פ"ק ג מ"ח (קול של בה"ב) בחוספת יום טוב קול העונים בשכמל"ו ע"כ"ל. אלל לכוונה לא משמע כן בגמרא דיומא דף ל"ט וז"ל ובשאלא חא הסס נשמע קולו ציריחו ונדף כ' אמרו דכה"ג משוכה מנביני ואם כן מוכח בהדיא דקאי אכה"ג ממש: מ"ח (ומצא שרי גרות שורחיות דולקות) כתב הר"ב הצי הנא סבר דמורה מורה ומערב היא מונחת ובחוספת יום טוב בנכנסת מנרות פק"י מ"ו ד"ה כל הכלים מיינה דרבי ס"ל מרח ומערב היו מונחים מדכתיב צנר מערבי יערוך אוחו לפני ה' מכלל דכולהו לאו לפני ה'. ואי סלקא דעתך לפון זכרוס כולנה נמי לפני ה' נינהו ורבי אליעזר צרבי שמעון ס"ל לפון זכרוס והא דכתיב יערוך אוחו אכר אמצי קאי דפיה כלפי מערב דאלו שחר פיות של הנרות מנרד להו אדרדי כלפי כר האמצי דכתיב אל מול פני המטרה יאירו שבעת הנרות עכ"ל. ורש"י בחומם כתב דמול פני המטרה נר האמצי שיהיה צניקם אלל בגוף של מנורה יאירו שבעת הנרות ששה נרות ששה הקנים פונים כולם למול האמצי. ומקשים כיון דפני המטרה הוא נר האמצי יאירו ששה הנרות מבעיה ליה למימר. וז"ל דהצי נר האמצי דכתב רש"י אינו קאי אכר גדולק רק הכלי שמונה בו השמן צמורה הבית קינול קרוי נר דהא בקרא כתיב אל מול פני המטרה והיאך כתב רש"י נר האמצי אלל דפירושו הכלי וכמו שמונה בשבת פ"ב מ"ו משלשין נר הדא כו' והסא ע"כ כלי נר ולא נר ממש דנר ממש אף כשהוא חדש ושלם מ"מ מוקלה היא ואסור לפלגל ויהי ה"פ ה' הכלי ולא נר הדולק וה"פ אל מול כלי הנר האמצי שהוא צניק יאירו כל הצנעה הנרות ששה קשה לרש"י האך יכול להיות כן דהא כל נר הוא דולק ומאיר במקומו לזה כתב שם השם דמן האדדים היו מאירין ופונים למול האמצי. ואם כן א"ש יאירו שבעת הנרות דנר הדולק האמצי היה עומד ציורר ומאיר לקצול עלמו וגם הססה היו פונים לאמצי. אלל לפי מ"ס בחוספת דהאמצי היה פי' טוטה לנד מערב ושם במתלדים פונים לאמצי לא אחי שפיר יאירו שבעת הנרות ודו"ק: שם (ובה ג' מעלות) כתב הר"ב כנגד ג' העלמות שכתובות צמורה בהעלותך את הנרות. והעלה את נרותיה. להעלות נר תמיד עכ"ל. והא דפרש"י בחומם צמערב צמערב מעלה אחת הוא דמשמע רק מעלה א' ר"ל דמכאן למדין מעלה א'. ומיהו ז"ע דהא כתיב עוד פסם א' להעלות נר תמיד בפ' אמור:

פרק ה ס"ד (והבדן היה בתוכו) בחוספת יום טוב ובמקרא קף אחת. לשון נקבה. אלל אמרו בשם הראב"ע כל שאין בו רוח חיים זכרוו ונקבהו עכ"ל. והא דאמר נסיפא לפון צדק משום דחרטומו של קף צדק והל"ל קף בל"ק. דים לומר דהכתיב עשהו לפימין שידעו לזוה לנביא לעת הנורד וקראו לגדול קף ולקמן צדק:

פרק ז מ"ב (במקדש היו אוברים את השם בכתבו) והעס איתא דכל העולם מלא קליפות ואין כדאי להוציא השם של הויה ככתבו. משא"כ במקדש דהוא נד שער השמים והוא קליפה ותומאה אין יכולים לשלם עס היה מזכיר השם כהתו ובוה ז"ל לפרש בפ' תרומה ועשו לי מקדש פרש"י לי לשמי ר"ל שיעשו מקדש כדי שיהא רשאי להזכיר עס השם ככתבו וז"ע נשמי וק"ל:

מסכת מדות

פרק ב מ"ד (ורואה בפתחו של היכל) כתב הר"ב אף שקרקע פתח ההיכל גבוה כ"ב אמה מקרקע רגלי הר הבית וכח החוספת יום טוב וזה חלוני דלר"ב שאמר שערות נכנסים היה נכנס ממזרח ישראל שתי אמות ומתה עכ"ל וז"ל

מגולגל ומשולש בניצוי ולפי האורה בזה אל האלים מהאר העורה ולא כמ"ס בחוספי' יום טוב לשל מ"ג לפרש"י לא הי' המסביב מקורה וממנה נפלה האורה אל הארץ דרך החלונות כפתוחים לשם ע"כ. ודבריו ז"ל דכותל הנשימה הי' הולכת על כל פי כותל אפוי והמני שלל היה רק חדר א' כמ"ס. והא דתני ומסביב הי' עולה מקרן מזרחית אפויית לקרן אפויית מערבית לאו שהיתה הולכות על כל פי אורך הכותל אפון רק שהמסביב הי' פתוח פתוח לדר מערב ומזרח. (כאן נמחקו כמה תיבות מ"כ). לשבב את האלים היה הולך מקרן מזרחית אפויית לקרן אפויית מערבית וק"ל: שם (וראשי פספסין מברילין) בחוספיה יום טוב בגמרא דפסחים דעליית קדק"ד המורה מקדק"ד עמו שעל עלי' און נכנסין אלל פסם א' נשמיסה וכו' ואמרי לה פסם א' ביוכל פו' וז"ל דמחני' דהכא דלא כמהתיחין דס"ק דכלים עכ"ל. ויש להק ות דלפי מ"ס כלים עשרה קדושות כו' ה"ל למחני' אחד עשר קדושו' דהא איכא מחני' עליה בית קדק"ד שאין נכנסים אלל פסם אחת בשמיטה. ולי נראה דל"מ דלא תשיב רק עשר קדושות בגבולי העולם זה לפסם מזה וזה בגבול רחב הארץ אלל מה שקדק"ד המיר בעלי' און זה בגבול הרחב רק למעלה ולא מיירי מזה וק"ל: מ"ז (וההיכל צד מאחוריו) כהב הר"ב לא חזרם און עשרי הי' ק' על ק' ולטעמי' אינן שהחמשה האלים היו הולכים על פי כל האורך אלל לפרש"י הי' האלים עומדים רק א' ברחוב א"ס שיהי' דר מאחוריו רק ע' אמות ולפינו ק' אמה ומ"ס במשנה מאה על מאה סיני עס האולם לפינו הי' מאה רחב וק"ל:

מסכת קנים

פרק א מ"א (חמאי העוף לכשה כו') וז"ל יתן פעם למה בעוף עולה למעלה ומטעת למטה ובבבבס הוא להסך ואם שינה בזה ובזה פסול. משום

סדר חידושי אגרות מהרש"א קדשים

מאת הרב הגאון האמתי נר ישראל ברנא ר' שמואל אליעזר ב"ר יהודה הלוי אידלש זצ"ל:

מסכת מנחות

פרק י"ג מ"א נאמר בעולת בהמה וכו'. ר"ל בין בקרבן עשיר שהוא עולת בהמה ובין בעולת העוף שהוא קרבן לנות ובין במנחה שהוא קרבן דלי לנות דהיינו אחד המרבה כו' וק"ל:

מסכת מדות

פרק ב ס"ב כל הנכנסין כו' דרך ימין כו' חוץ ממי שאירעו וכו' שהוא מקור לשמאל. ע"ש שמה"ד שולש עליו שהוא דל שמאלי וזה אומרים לו השוכן בבית זה שהוא מדת הרחמים ויחמך וכן במדורה כי המדורה לבריות הוא מודם לשמים וממ"ד שולש עליו השוכן בבית הזה שהוא מדת רחמים יתן כו' ויקרבון ועח לבריות פה לשמים וק"ל:

פרק ד מ"ב כי הי' אלהי ישראל בא בו והיה סגור כו'. פרש"י בספר יחזקאל בא בו לעתיד לבא עכ"ל. אלל ה"ל ליכתוב יבא בו שהוא לשון עתיד גם והיה סגור כיסא דקרא הוא מיוחד דבבר כתיב ברישא דקרא סגור יהיה לא יפתח וגו'. וז"ל שעל מקדש ב' נאמר שאמר שיהיה סגור ולא יבא בו איש כי השער זה קדוש שה' אלהי ישראל בא בו במקדש שני גם אם יהיה סגור יהיה בואת השכינה דרך שם וק"ל: מ"ז ההיכל דר מאחוריו כו' שנאמר כו' אריאל אריאל וגו'. פתח מאחוריו ומקום קדוש יחבר שהוא קדשי קדשים. ועיינו כמ"ס שחלת ממשלת שלמה שבנה המקדש הוא היה במעלה עליונה ממשלת שלמה צלמא ש"ו דורות מאברהם עד שלמה ומכאן ואילך נפתחה מלכותו כלבנה זו עד ס"ו דורות בימי דקדיה והו סרנו שהיה רחב מלפניו בתחלת בנינו בימי שלמה והיה נפתח וסוף עד שהיה דר מאחוריו ושאר ממנו מעט בסופו ככותל פערני ומיחתי שנאמר כו' אריאל אריאל בלשון כסול שקרא היו על חורבן ב' מקדשות ע"י מול אריה כמ"ס זה בלגדת פרק

הניקוח ומסיום קרית חנה דוד שכימי דוד לא היתה ירושלים אלל חייבה בעלמא עד שלמה שבנה הבית כמ"ס במגילה אל המנוחה וגו' זו ירושלים וק"ל: **פרק ה** כ"ד סנהדרין גדולה של ישראל ופנת בה כו'. נקח הכא ספי של ישראל שלל יהיה בחוכם כהנים שאפשר שהם נוגעים בדבר כיון שדין את הכהונה. וקאמר שנמלא בו פסול לובש שחורים כו' אם נמלא בו פסול שנשא אשה שאינה הוגנת לו ואסורה לובש שחורים על עונו כהיה דינך למקום שאין מכירין אותו וילבש שחורים גם אם נמלא בו פסול מלך אבותיו וכגון שהוא חלל ילבש שחורים ע"ש שנאמר ביהושע כהן גדול והוא לבוש בגדים זאבים לפי שבניו כאלו להם נשים שאינן הוגנות לכהונה פת"י שם. ובספר זה מי שלא נמלא בו פסול לובש בגדים לבנים על כוונה זו. גם רמז שהיה ראוי להיות כהן שלובש בגדי לבן ואומרים ברוך המקום ברוך הוא שלא נמלא בו פסול בזרעו כו' להיות כהן הדיוט וכרוך שחבר באהרן ובניו שהם נבחרים ביותר גם מחוץ הכהנים לבית נכנסים לשרת בבית קדשי קדשים ביום הכפורים והיינו אהרן ובניו כמ"ס והסכסן השמיט תחתיו מבניו וגו' אם בט ראוי בנו קודם להיות כהן גדול וק"ל:

מסכת קנים

פרק ג מ"ז כשהוא חי קולו אחד וכשמנת קולו ז' כו'. עיינו מליו הקולות ז' כדאמרינן בברכות דשבת ז' ברכות ע"ש ז' קולות שנאמר בבנו לה' בני אלים ויטורש שם גם בערבין אמרו כלי שיר מקדש כו' ימין כמפורש שם ושארמר וי"א אף אמרו לעשות הכלל היינו גמי לעיני קול כמ"ס המספרים רמז על קול שולי המעיל שהיה תכלה והוא קול שמימי שיהיה לימות המשיח כמפורש שם בערבין. וסמך לזה בדומייל דהכא זקני תורה כ"ו שמזקנים וטפין למות מוספין תבונה כו' חכמות בדבור בהם כמ"ס וארך ימים תבונה אלל בזקני ע"ה טעם זקנים יקח דלפילו ואחו דבור וקול אחד שלהם יתמעט בזקמחה. ופי' הספוק לנאמנים בעלמם שהיו סומכין לכון דיבורם מביר להם השפה שהקב"ה נטול מהם בזקנותם שלא ידברו עוד דבריכם נעשם ובמבון וק"ל:

מהגאון הגדול רשכבה"ג כרן דכולא תלמודא בקש"ת פוח' יוסף שאול הלוי נאמחהגאון זצ"ל אב"ד ור"ם דק"ק לבוב והגליל.

מסכת ערכין

פרק א ב"א כמים וליט עי' רע"ב חבל הרמב"ם בפ' המשינות כ' דס"ד כל שינוי בפס"ב וי"ע דהש"ס דחה זאת דא"כ גבי חיל אשם נמי כן ומכיון כס"ם כמ"ם הרע"ב. ולפענ"ד הרמב"ם סחה על מה דלמרו זבוחים דף מ"ח גמר חיל חיל והש"ס בערכין קאי למאן דנפקא ליה מתורת האשם ודו"ק כי קלרתי:

פרק ב ב"א פחות מסלע והעשיר. הדבר חמור להרי פחות מסלע אין נדון כלל כמבואר אין בערכין פחות מסלע וע"כ נדחקו החוס' להכריח דלף שלא חסר אלא סלע אחת מחויב אה"כ להשלים כל חמשים סלעים ועי' ב"ה ז"ל. ולכאורה היה כ"ל לפרש דנהי דאין בערכין פחות מסלע לא שא"ל לתת כל מה שהשיג ידו אף שהוא פחות מסלע ולמה יפטר מלמת מה שהשיג ידו רק שהסגדל הוא דלם מתן כלל והעשיר פסור אבל פחות מסלע והעשיר נריך לתת ל' סלעים. ומה שאמרו בש"ס כל ערכין יהיה בשקל הקודש היינו ללא נפטר עי"ו מלמת כשהעשיר ל' סלעים ועי' מורח עמ"ס על דברי רש"י וכל ערכין יהיה בשקל הקדש ללכאורה דבריו תמוהין וכשאלתי בזה ולפמ"ס ח"ט חבל מה אעשה שלא מלאתי הפי' הלז: שם אין פחה בטובה עי' רש"י והרע"ב חבל הרמב"ם יש לו טיפה אחרת בזה ודפחו שלטולם הוא שבעה ימי נדות ואחריו י"א ואחריו י"א נדות והרמב"ן כתב שח"ו כשתחבה חורה מישראל ולמי מלאתי במדרש הנחומא ס' מורע שם נדפס פירוש מרבינו שירא גאון על הלכות נדה וס' מבואר כדברי הרמב"ם ז"ל. שוב העיר ד' עיני ומלאתי סיפת הרמב"ן ז"ל מבואר בר"ף ז"ל ש"כ לשבועות הל' נדה במה דלמרו מרבה חזי אח' י"א טראוי לנפירת או כי תזוב ומוליא חזי שנים עשר שאינו ראוי לנפירת או כי תזוב וסירש שם שנים עשר חזי מימי ויזה אלא תחלת נדה וע"ס בר"ן שהביא פירש"י והמרדכי כתב שם דפי' רי"ף חולק על פירש"י ובבבבב מהר"ם סיקקין לא הרניש בזה וכתב שפירוש הר"ף הוא כפירש"י ובאמת חילוק גדול יש ביניהם ורש"י חיל לנפיתו כאן והרמב"ם חלמישו של רי"ף פי' כפי' רי"ף רבו ומכאן יאל לנו דעתו:

פרק ג ב"א מנאל אימר בפיו יותר מששה מעשה. עי' ברע"ב וי"ע לראב"ן וז"ל דס"ל עד שיכסור עדים ולראב"ג עד שיבעול א"כ גם מוליא ס"ר עשה מעשה ועי' חוס' כ"ק דף ה' ד"ה דבורא. וז"ל דמ"מ עיקר החיוב הוא על הדיבור ועי' מבואר דף ד' אמרו בהג"ה ולר"י כיו מוליא ס"ר לאו סאב"מ וכשאלתי בזה ובתשובה הבבבב. ולפמ"ס ח"ט חולק על פירש"י ובבבבב ובאמת כעטס דדבור חמור יותר מן המעשה משום דדבור יכול לומר ומקרי ואמר משא"כ מעשה וכעין דלמרו בניגין דף ס"א ולכן החמירה חורה נדיבור יותר מן המעשה דמה ששכיח יותר החמירה החורה יותר ולפ"ו לר"י דלריך ששכור עדים ולראב"ג עד שיבעול אינו שכיח כ"כ:

פרק ה ב"א חייבי עולות ושלמים מנשכין אותן עי' רע"ב דלע"פ שחיבי עולות וכפירות על עשה ועל ל"ח אש"כ כיון שלא חונס הוא אחי לכהו"י וחימה לפענ"ד דבבבבב דף כ"ז מבטיח ליה בעולה כיון דשיקרא לאו לכפרה אחי משהי לה ח"ד כיון דמכפרת על עשה לא משהי לה ולמה לא ששם המשנה זאת וביותר חימה דכס הוא איבעיא דלא אשעיף והרמב"ם ס"ל ממטייל כתב טקס הוא אוך יתפרנס משנה זו ודברי החוס' ב"ה דף ו' ד"ה יקריב נע"ג ללא הגיולו דברי הש"ס בבורות הלז דקאמר דלמא כיון דמכפרת על עשה לא משהי להו:

פרק ו ב"א טוב היתומים. הקשה בחי"ט דאם יש חוקה למה לריך שבועה והרמ"ו השיג על החי"ט דמ"מ היישיק ללררי אף בתוך זמנו ומיבע"ל ז"ל כתב דאם היישיק ללררי אף בשבועה לא גבי ואי ל"ח ללררי גם שבועה לא בעי. ולפענ"ד הלדר במחלוקת שם בבבבב מהרש"ן ח"ז פי' מ"א דלף ביהומים תוך זמנו דבבבב וז"ל ללררי מ"מ שבועה בעי והמלמ"ל ס"ד ממוליה השיג עליו ובקלו"ה פי' מ"א הלריך בזה דיה מחלוקת הרמב"ם ולראב"ד ודו"ק:

פרק ח ס"ב הרי היה שלי בעשר. עי' בפ' המשנה להרמב"ם שפירשו מוקשה ונס נחנורו ס"ח מערכין לא כתב כן ומלאתי במרכבת המשנה שכתב דס"ם גרובה יש בזה וזריך להגיה הרבה: מ"ד מעבדיו ומשפחותיו הכנענים. עי' בהרע"ב והוא מהש"ס מאלדס ובהמש' ומאלדס אחותו דמאמע מקלחו ולא כולו. ולכאורה חמיה גיין דהך מאלדס ע"כ בשפחות ועבדים הכנעניים קאי דנעבדים אינו יכול להחריס שאינו שלו כמבואר במשנה שאר"ה והרי אלס דלרע"ב דוקא בישרל מיידי דלחם ר"ויים אלס ולא עו"ס ואלף דככריות דף ו' אמרו דלנבי בבבבב מקרי אלס אבל גבי קשה גמ"ל לרדוס דאלדס דחא כנענים ולא נעבדים. וז"ל כיון דכתוב מכל אשר

לו ועבדים אינו שלו ע"כ דהך מאלדס קאי אכנענים. ובוה יתישב דברי המורח פי' בחוקותיו על פסוק מאלדס ובהמה [ובמורחיו מניין מן האלדס והוא ע"ס דכאן כתיב מאלדס ובפסוק שלאחריו כתוב מן האלדס] ע"ס במורחיו שכתי הגרסה הבין ש"ו ממועט מהך דכתיב מאלדס וכשאלתי בזה לעבדים לא ממעט מהך קרא רק מפעם דליתו שלו. ולפמ"ס י"ל דזה ממעט מאלדס כנענים הוא משום דעבדים אינו שלו. אמנם המורחיו כתב שם דהך כתו דוקא בכתו הגדולה וקטנה יכול להחריס לשלו הוא כיון דלדודו למוכרה וזה חימה דממחל"ת נעלם ממנו הסגיף לעסיק בה דבערכין דף כ"ח אמרו דלף כתו קטנה ממועט מדכתיב בהמה דלחין לו רשות למוכרה לעולם ע"ס ועי' ב"ק דף ס"ו גבי חבלה דלמרי דלערא דנפול לא קני ליה רחמנא והיינו מפני שאינו שלו אף בקטנותה רק שמעשה ידיה שלו:

מסכת תמורה

פרק א מ"ה אין מי חתלה. עי' ח"ט ועי' מהרש"ל בסוטה דף ס"ז שהקשה ג"כ כן ועי' שו"ת זקוני הח"ן ז"ל סי' קנ"ד וכבר קדמו המהרש"ל והח"ט:

פרק ב מיג אמר ר"י אם לך נחמון חתלה. עי' פי' המשימות להרמב"ם ועי' ס"ד חר"מ סי' רנ"ה ועי' שו"ת גינת וורדים ושו"ת מאיר התיבס וגם חזי כ"כ לישב בחבורי יד שאלו:

פרק ג מ"א והכרפה עי' בהרע"ב ובחוס' ח ועי' סמ"א בחידושו לזבחים דף פ"ד ודו"ק: מ"ג שכנגד הכלב אסורים עי' ח"ט והוס"ח והגאון מהרע"ל בבבבבב. ולפענ"ד יש לישב כיון דמחיר כלב לא התחיל האויסר רק ביערובות וכל שגא לעולם בחערובות ל"ס ביטול כמ"ס הגרדכי ושוב הוי אויסר חורה ול"ס ברירה ולזה חידש החוס' דקאי על אהני שנתערב באלף דלא כבר ניכר האיסור מקודם ובכל מה"ל רק מדרבנן אסור שיב ביין ברירה. גם דברי החוס' י"ל שכלאורה לא חרבו מ"ס בחתלה להקשות דלחין ברירה וגם דברי הרמ"ר לא בוטילו רק למה שכתבו אח"כ ולפמ"ס ח"ט דלם החוס' פירשו דקאי על אהני ולאחר שהדשו דבא לעולם בחערובות שוב שיין ברירה ודו"ק:

פרק ז מ"ה והערה עי' בהרע"ב וחיו"ט מ"ס בזה ועי"ה עבוב"ג סי' ג"ב שכתיב שאין ייחוד לו פירש"י וחוס' ולא ידעתי למה וגם למה לא הזכיר פי' הרע"ב שהוא מהירושלמי כמ"ס החי"ט: מ"ז כל הנשרפין לא יקברו. עי' בהרע"ב דחיישינן דלמא משכח לבו וחסר להו. והגאון מהרע"ל חמה ל"ל טעם זה הא מלחן ברירה. והכרפה ע"ס מה דלמרו זבוחים דף ס"ו גבי לא יבדיל דהיינו דא"ל להבדיל ויפרשו החוס' דבכל הדיבורים ח"א לומר כן דלמלא כתבה החורה. אבל כהן דה"ל דלריך להבדיל כתבה החורה דא"ל להבדיל ע"ס. ולפ"ו בכל הני דלמחן ברירה ח"א דהוא רק רשות רק דס"ד שאסור לשורק דלחמה נהנה בלפין ולכן אמרה החורה דרשית לשורף וליח אסורין אבל לעולם שהוא רשות שיכול לקבור כמו נקברין דלמלא. ולזה אמר דכל הנשרפין לא יקברו משום דלמא חסר ואלל לבו ושוב ח"א לומר דרשות הוא דהא בנחת יש לחוש בנקברין דלמא אכיל להו ולמה יאסר לשורף וע"כ דהוא מנאם וכיון שחא מניה שוב אסור לקבור דלמחן ברירה ודו"ק:

מסכת כריתות

פרק א ב"א והמפסס את הקטורת. עי' ח"ט מ"ס בשם רש"י ועי' בהנחות הגאון מוס' ואלף בלשקוויץ על רש"י וכן מבואר במל"מ ס"ה מגלי המקדש ה"ח ובס' יום תרופה להרמב"ם מבואר חילוק זה חבל בתום ישימי יומא דף ג"ס ד"ה הרי משמע שם דמריח הדם של קודש מעל ז"ל: מ"ז לא אם אמרת במסלת יום שמיים ואחד. עי' חוס' חולין דף מ' ד"ה חייב לדבריהם ל"ע גדול ממשהו ומהחיתה שלא הזכירו כלל דברי המשנה: מ"ח עד שי' בדיגרון. עי' חו"ט שכתב בשם הערוך דיגרון של כסף דיגרון של זהב ודבריו תמוהים ללא היה לריך להביא דברי הערוך והוא ש"ס ערוך ב"ב דף קס"ו ועי' רש"ם וחוס' שט ד"ה לסי ועי"ה בערוך ורלוית שהביא הש"ס הלז והמעין בחוס' שם ד"ה לבי ימלא שכלו לשלול שלא יגרסו דברי של כסף רק דיגרי כסף ועש"ל ל"ן לענין מיקר שגר דניס שלא הזכיר ג"כ דברי החוס' ב"ב שם ד"ה נכנס ועי' בלר שבע כריתות:

פרק ב מ"ד ארבע חסאות ואשם ח' עי' חו"ט מ"ס בשם החוס' ודברי החוס' ה"י סי' כמ"ס בה"ו כאן והמהרש"ל בשבועות דף כ"ד ועי' שש"ס

ע"ז משנוטת ה' י"ח : מ"י בשמה נשבת . ע"י הנהגת מורע"א מה שחמה על הוס' רי"ד . והנה לפעמי' דהחוס' רי"ד פסק כהדין תנא דלמר רשב"א בכריכות דף י"ז גופין מחולקין וכל שנופין מחולקין אף שאין מזהירות כמו דה חייב ולא מהלך ר"י ור"ע רק בנא על דה אחת כמה פעמים וכן בנשמה אחת שאין גופין מחולקין ודו"ק . ומיישב כל הקשות . ומה שהקשה מורע"א ו"ל על רבה למה בנשמה ושהט שני בני' סיפג שמנים הרי דכל שנופין מחולקין חייב . הנה שפי' הו' לו להקשות אף לשיעור החוס' רי"ד דהרי בנשמות לא חשיבי גופין מחולקין לכ"ע וכאן שהטעם לא חשיבי גופין מחולקין וכעין מ"ש שמה"מ ה"ל א"כ סי"י ליטב קשות התלמ"ל פ"ו משננות על החוס' רי"ד . אמנם יש להלך דכל ששמה שני בני' ונעשה אחת ואת נט מא' חולמא הוי בן מהאי בן ועל שניהם ביחד חל איסור אחת ואת בנו ועי' בס' ראש יוסף ופין חולין דף פ"ב ולא מלאחי קורת רוח עם ודע דהכוניא בחולין דף פ"ב שם דרבנן דם מנוס לא ס"ל כלל לגופין מחולקין חייב וקשר לסוגיא דקידושין דף ע"א ה"ל . ו"ל דס"ל דוקא במקום דלוינו ג"כ מזהיר כמשה דכריכות ה"ל . ו"ל במהרי"ט בחידושו לקדושין שם ובתל"מ פ"א מה"ב ופ"ו משננות ונשמה"מ ה"ל א"כ סי"י ה"ל ובה"ל כלאים פ"ט שלח הרנישו בכ"ו ודו"ק :

פרק ד מ"א ספק אכל . ע"י חיי"ט ובתוס' ומ"ש בזה דו"ל הנהון מו"ה שאול ז"ל בעל בנין אריאל ועי' בכלל הזה ביד מלאכי סי' קס"ז קס"ח קס"ט ואין בדין שיניף המקצר על המאריך :

פרק ה מ"א דם הלב . ע"י בהרש"ב וזה חלוי בחילוף הגירסאות ועי' פי' המשניות להרמב"ם וה"מ פ"ו ממ"א ה"ד והחיי"ט לא הרנישו בזה :

פרק ו מ"ה חטאת העוף הבאה על הספק . ע"י לשל פ"א מ"ד מ"ח הרע"ב ומ"ש בתוס' שם וגם בשו"ת פמ"א ח"ג סי' כ"ט האריך בזה ונס שהטעם פ"ב מה' שחיפה ה"ל האריך בזה ואלי הארכתי לישב ואל"כ : מ"ו הי"ט ב' בלתי"ט ע"י בהרע"ב מ"ש בזה ועי' מלמ"ל פ"ד מעילה ה"ו שחמה על הרע"ב ועי' בה"ז :

מסכת מעילה

פרק א מ"ב ואין חייבין עליו משום פניגול ונתר . גוה סוהן זקניו הח"ן ז"ל סי' קנ"ט בהשגחו על המהרש"א פסחים דף ע"ג . ועי' מורכס"א קידושין דף כ"ז ע"ב דפקע איסור קודם ונעשה פניגול ונתר ועי' פנ"י ומקשה שם ודבריו סותרים למ"ש בפסחים ה"ל :

פרק ב מ"א ואין זה מעילה . ע"י חוס' פסחים דף ע"ג ע"ב ד"ס שאין ודבריהם תמוהים מאד דכחטאת העוף הוא דלין זה מעילה אבל בעולת העוף מבואר דים זה מעילה עד שהלא לבית הדשן ואף דבתוספתא דמעילה מבואר דנס בעולת העוף לאחר שמינה דמה יאל מידי מעילה אבל התוספתא היא עד המעשה כאן וינעתי ומלאחי כי התוספתא הללו הו"ב בש"ס דלין תמורה דף ל"ד והוא לסיפק מלשון התוספתא שלפנינו וא"כ דברי החוס' האמתיק . ולומר דקושיית החוס' היא אמוראית ונולתה של עוף מלבד הדוחק אבל הלין לפרק חטאת העוף אין לו דורש ודברי הרמב"ם פ"ב ממעילה ה"ו ודברי הכ"מ שם הם תמוהים דסם קאי על עולת העוף ולא על חטאת העוף וגם מה שייך עיני מוראית ונולתה להפאת העוף דלין לו מזהר ואין לו דמים ובהשגחה הארכתי בזה וכאן לא כתבתי רק רשומי דברים ודו"ק : מ"ו קרמו בחטור הוכשר לפסול כעבוד יוס . ע"י חיי"ט שהביא החוס' דף ה' ל"ז בלינה דהא נאפת בעו"ס ואי לינה פסלו בזה א"כ אפשר בלינה והחוס' הקשו כיון דס"ל לחטור מקדש א"כ ע"כ נאפת ביו"ט דל"כ נאכל בלינה בשביל דהתער מקדש ובמנחת דף ז"ה מבואר דלין דוחה יו"ט ע"כ דלין תער מקדש ס"ל כדפי"ך שם . ולפענ"ד נראה דהנה האחרונים הקשו נהא דלרי"ך במנחת שם דלין התער מקדש נאכל בלינה דהרי משכחה לה דנקרס פנים המדובקים בתער וענין הלחם הפנים לא חשיב עוד לחם הפנים מבואר בחוס' שבת דף י"ט בשם הירושלמי ולענין איסור שבת חשיב כאלו נאפה וכל דתבשל במאכל בן דרוסאי ל"ח ביטול לענין שבת א"כ הו' יכול לאפותו בשבת ולא נאכל בתער . וכתבו דהקפשיא היא מלחם הפנים שחאפה בדשם ופנים המדובקים בתער לא נאפה עד שיקרמו פנים של מעלה כמ"ס בחידושי אבן העזר א"ח סי' רנ"ז ע"ג . ולפ"י בשתי הלחם הפנים שפיר משכחה לה דחאפה בש"ס הפנים המדובקים למטה ואין התער מקדש ונ"מ לענין שבת חשיב כאלו כער ואל"כ כה"ל כה"ל קרמו פניה בתער היינו שמי הפנים או הוכשר לפסול בנ"י ובלוינה . ובה מיושב קושיית החוס' כאן דלא תער מקדש למה לי קרימת הפנים דהא מבי אחי לתער התער מקדש ולפ"י א"ש דחאפת התער אים מקדש דל"כ נאכל בלינה ולכן משכחה לה דיכיל לתער מע"ש ולא יקראו שמי פניה עד יו"ט ודו"ק :

פרק ג מ"ג יאל נחל קדרון ע"י רש"י שכתב דבמקדש אין מועלין שאין נזרין גירוח במקדש משמע מאוס דלין שבות במקדש ואשילי בתול אסורין ועי' מהרש"א שבת דף מ"ב שכתב דהקפ"א לפנין שבת אמרו דלין שבות במקדש . אמנם ט"ף

דברי רש"י ז"ל דבזבחים דף ע"ט א"ר זביד נזרין גיירה במקדש קמלגו ור"ס אמר דכ"ע נזרין ומסיק שם הש"ס דר"י קשיא ונס לר"י עכ"ס לח"ק דקיי"ל כוונתו נזר וגירסת ר"ת שם דכ"ע אין נזרין דהה"ה ונס רש"י גרם כנירסת הכסמים שלט א"כ דברי רש"י כאן לע"ז : מ"ו ואין מועלין במה שכתבו . ע"י חיי"ט ועי' ז"ק שדחה דברי החוספות ועי' קא"ה"ה סי' ר' שמונה פני וקינו החיי"ט : מ"ו רבב"ז אומר ע"י רמב"ם ורע"ב בפי' המשנה ועי' ספר פורו אבן ברה"ס דף כ"ח גבי שוטר של שלמים ונשמה"מ ה"ל לונג : מ"ח קן שבראש האילן . ע"י מלמ"ל פ"ו מעכו"ס ה"ב ופ"ו מ"א :

פרק ו מ"א הבא לי מן ההלון . ע"י פ"ו בזה"ע סי' כ"ו ס"ק ו' ואני הארכתי בזה בתשובה לישב קושייתו :

מסכת תמיד

פרק א מ"א בא וישב לו . ע"י בהרש"ב לפי שטבול יום משתלח חוץ לעזרה כדלמרי' באלו דברים וכל זב לרבות בעל קרי ע"י מלמ"ל פ"ג מביאת מקדש פ"ג שחמה ע"י : מ"ג ושתי אטקות בידו ע"י חיי"ט שכתב דנא בשטרה כיון חשש הטיה . נשאלתי דבהנהגת אשר"י פ"ק דשבת כתב דבשטרה יכיל חשש הטיה והשגתי להב"י סי' ער"ס חולק עליו בפשיטות דשייך שמה ימחק וימתוך ראש הפתילה והחיי"ט ס"ל ג"כ [כסב"ו] ודו"ק :

פרק ב מ"ג חוץ משל וית ושל נסן . ע"י מלמ"ל פ"ו מאיסורי מזהב ס"ג מ"ט בזה באורך ועי' מדרש רבה לו פ' ז' סי' א' ובהכחזו לא ראיתי בעלמ"ל שיריגש בזה ועי' רמב"ן עה"ט פ' מה ז"ל :

פרק ג מ"ד מיר ז"ג כלי כסף . ע"י חיי"ט ועי' שו"ת רמ"ע מפלגו סי' כ' :

פרק ד מ"ג נטל הסכין . ז"ל ללא חשיב עבודה דהא היה מחב עבודה לא היה רשאי בכלי כרזל כמ"ס הרמב"ן פ' יתרו לא היה שום כרזל במקדש ובבית שלמים מלבד הסכין דשחיטה לאו עבודה היא ע"ש ודו"ק :

פרק ה מ"ה היה כוסה עליהן פסחא . מלאחי בעל העיסור ח"ב (הנדפס נחמד) ה"ל יו"ט שהקשה על הא דר"י דלמר אין כלי יטל אלא לנדר דבר הניטל וכתב דמקדש שאני ואי נמי שהי' לרי"ך למקומו ע"ש ולי עדין קשה כיון דכפית סכמאר הוי שבות דאשור לנכל כלי מהיכנו אף לפי שעה ע"י מלמ"ל סי' רס"ה ס"ק [ב] (ו"ד) והכנוי ג"כ לינו רק שבות מאי חולמא דהאי מהאי . וז"ל למ"מ כנוי הוי שבות חמור כמ"ס החוס' ס"פ כירה לכנוי יש לו עיקר מה"מ . אמנם עדיין קשה כיון שחשו שלא יכנה בין הכהנים א"כ הו' להם להתיר כמ"ס המג"א סי' ש"ח ס"ק ל"ז וכתבתי שם בנאסותי וכן מבואר בשו"ת תשב"ץ ח"א סי' קל"ז ואולי חזו בעוד שיכבדים יכנו ודו"ק :

מסכת מדות

פרק ב מ"ב גבוה י' פסחים . ע"י חיי"ט ועי' שו"ת מנחם עזרי' סי' ז"ח ושיון ש"ס עירובין דף כ"ג בעוס' ד"ס שהוא ודו"ק היסב : מ"ה אמר ראב"י שכתתי וכו' . ע"י בהרש"ב דקחם מדות ראב"י היא וכן אמרו ביומא דף ע"ו ע"י חיי"ט כאן ובפ"ה מ"ב שהאריך לתמוה ע"י ומלאחי בירושלמי פ"ב דיומא פ"ב דלמר ר"א בשם ר' אבהו מדות דראב"י הוא ור"י בר בון אמר ולא כולה אלא מלין דלריבין לרבנן ועי' בק"ע ובפי"מ שהדפס מהד"ס ובמה"ס שם וכן אמרו שם בירושלמי לענין מס' המיד דלמר דר' שמעון איש המצפה ואחרו שם ג"כ דלא כונו אלא מלין דלריבין לרבנן :

פרק ג מ"ג ורבוהה הייה לו . ע"י בהרש"ב רבופה כמו נבובה והיינו דשרי"ט הוא במקום נז"ף ועי' ערכין דף ל"ג שח קליד וברש"י שם ודו"ק כיסב ועי' ערך ערך רבובה ומוסף הערוך : מ"ו רופ מעלה חלי אזה . ע"י בהרש"ב והתבונן אינו מכוון ועי' בפי"ר שם :

פרק ד מ"א שכל הבית טוח וזהו חוץ מאחורי הלהות . ע"י רע"ב לפי שלא ה"י נראה ותשמתי בשם הגאון מוהר"א ז"ל שגלה מוס דהא אלו והאזרו אפי' רק דבבר שנתנה . אלא לוי מלאחי שגדרש שה"ס ע"פ עמודיו ששם כסף דלמר ר"י על המשמש ז' הדל דתוימא כפיין שני אכל בנין דראשון אפי' אחרי הלהות היה טוח וזה וז"ע דלמה לא חשיב ואת בין ההדל"ס שבין בית ראשון לבני . אמנם בחוס' מנחות דף ל"ב ד"ה בא כתבו דהא אלו והאזרו ל"ס בפסחים וזה כדברי הגאון אבל במדרכי סוף ה"ל קטנות וסוכה כד"מ א"ח ר"ס ל"ב ט"ל שם אלו והאזרו ששם מנחם :

מנחז וכל מנסים שהרי המקדש היה פנימי וזה פאר ע"ש ור"ן עיין נדזו :

מסכת קנים

פרק ב מ"ה האשה שהביאה חסאתה. ע"י פירות הראש על מס'. קנים שכתב בשם ר"י מאורליניש דתנא מיירי בשוף ונמירי דאין חסאת השוף מתא : כגש"י מיר דף כ"א כתב ג"כ כן והדברים תמוהים דקן סתומה מיירי בשוף כמ"ס דש"י במיר דף י"ב ע"א וכבר האריך בזה השעה"מ פ"ד מפסקה"ק ובתשובה כתבתי בזה באורך ליטב ואכ"מ :

פרק ג מ"ז זקני ע"ה וכו'. זקני ת"ח וכו'. בשנה דף קכ"ב הגירסא ע"ה ת"ה ולא זקני ובאמת שזה נכון דהא אמר ר"ה"כ כ"ו שמזקינין. אבל בדרוש ביארתי ע"ה מ"ס הרמב"ם בפירות המשנה בברכות פ"ק אמר ראב"ע הרי אני כבן שנשים שנה והיה ע"ה גם דרך י"ח שנים היו שנותיו אז. אבל הרמב"ם קרב הדבר אל הפנע לכל איש שמעמיק בדבר אם בתורה או בדברים גמייים כל שמעמיק הרבה נעשה זקן אף בילדותו. ולפ"י מלנו שיהיה זקן בילדותו וא"כ ע"ה ל"מ שבקוצו הוא מתפשט מוכ"ס אם בילדותו הוא מעמיק בודאי דעתו מתפשט וכן להיך בת"ס ג"כ אם בילדותו הוא מעמיק בתורה בודאי נעשה זקן ו"ה זקן זה שקנה חמשה וא"כ זה שאמר זקני ע"ה כ"ו שמזקינין וזקני ת"ה כ"ו שמזקינין ודו"ק היטב :

לשון הגהות וחרושים הוהב

אשר און וחקר הרב הגאון האמתי המפורסם מהר"ד רוד מעבלי **כ"ן שי"ף** ולה"ה שה"י אב"ד ור"ם בק"ק לונדן המעפירה ומדינת **ענגלאנד** עם הגהות ב"א הרב הגאון מהר"ה גבריאל אדלר הכהן אב"ד דק"ק מירננגן והגליל.

מסכת תמורה

פרק ז מ"ד בתוי"ט ד"ה ושער נייר. לא התפרס מלן דנקבר וז"ע עכ"ל. ובהרע"ב פ"ג דערלה מ"ג ובקידושין פ"ב מ"ט הביא הקרא קדוש יהיה נדל פרע שער ראש והוא מנמי' קידושין כ"ז ע"ב ע"ה ובס"ה דע"ו מ"ס מביא הרע"ב דשער נייר אסור בהנאה מדכתיב ונתן על האש אשר תחת זבח השלמים. וכתב התוי"ט ש ותויה דבקידושין מפרס הרע"ב דשער נייר אסור מדכתיב יהי' ע"ה. אמנם אמרתי לתרץ קשיא תוי"ט דשער נייר שחור ילפינן מן ונתן על האש אשר תחת ז"ה. וביון דלריך שריפה אסורים בהנאה ולא אינשריך קדוש יהי' אלא למיר סמא דהס ג"כ אסורים בהנאה ומיילא לריכס קבורה כדון כל איסורי הנאה כמ"ס הרע"ב ריש מחמיטין. ובערלה ובקידושין מיירי הרע"ב מכויר סמא דליף מן קדוש וכו' ובע"ו מיירי מכויר סמא וכו' ילפינן דשער נייר סמא לריכס קבורה מן נדל פרע ודו"ק : שם בתוי"ט ד"ה ופטר המור הביא פירש"י שכתב ומתיתין בשער עצמו שלא נהרג ואירי ואירי בטהור או בטמא. ולא הבינותי דבשלמא מתיתין דערלה מליין לאוקמי בטמא אכל מתיתין דתמורה א"ל לאוקמי בטמא כיון דבשער נייר כתיבי שריפה כדרי' כמ"ס הרע"ב ד"ה ושער ונס התוי"ט דבבזר שלפני זה. ויש ליישב ע"ה פ"ה בהרמ"ז בפ"ה מ"ט בע"ז דכונל לפרש הא דכתיב בנייר טהור ונתן על האש למנא. ודו"ק : הג"ה ועדיין לא נה דעתי עם תירוצי הוה כיון דעכ"ס מנא שטרפו א"כ אמתי תני סכא לכתחילה יקבר. ולענ"ד אפשר לתרץ סקושי הכ"ז ע"ה דאמרי' במ"ס מיר ד' מ"ה ע"ב וכו"ל סכל לא הי' משלחין תחת הדוד חון מן סמא שבמקדש מפני שגששה כמנחתו ע"ה. ולפ"י איכא לאשכוחי שער של נייר טהור כגון דטהור נתנא בתדינה דאז אינו משלחו תחת הדוד א"כ א"ל לקיים ונתן על האש תחת זבח השלמים ולהכי הם מן הנקברים כ"ל : מ"ה בהרע"ב ד"ה ותרומה טמאה דכתיב ואני נתתי לך את משמרת תרומתי בשתי תרומות הכתוב מדבר א' תרומה טהורה וא' תרומה טמאה וקאמר רחמנא שך תהא להסיקה תחת תבשילך. לכאורה משמע מדכתיב דהוה קרא נפקא לן דתרומה טמאה בשריפה ואין הדבר כן אלא דהשתא ידועין דתרומה טמאה לריכס שריפה מקראי אחרינא אמרינן דמוחר להנות בשעת ציעורו מהך קרא. אבל לולא דכתיב קרא לאסור אותו בהנאה הוה ילפינן מן ואני נתתי לך להחיר כל הנאות אלא קושטא הוא דנפק"ל דתרומה טמאה היא בשריפה במ"ס שבת ד' כ"ה ע"ה משום כשם שמונה לטרוף קדשים שנשמתו כן ונזהו לטרוף תרומה שנשמתו וע"ה שם בתו' ד"ה כן ולאחר דל"ל דתרומה טמאה בשריפה ילפינן מן ואני וגי' דמוחר ליהנות ממנו בשעת ציעורו. ודברי רש"י במכילתין יש לפרש שהביא לך שך תהא להסיקה תחת תבשילך להקדמה ולפרש סוף מתיתין ומדליקין כפת שמן של תרומה אבל ליטב של הרע"ב תמוה קאז וז"ע :

אינו מדוקדק כי בכל דל של דרוס ומורה לא היה יסוד (רק בזויות מזרחית לפנות ודרומית לא היה ממלא) ורק זויות דרומית מערבית ומזרחית לפנות היה ממלא וע' בהרמב"ם פ"ב מ"ה בית הכחירה ה' י"ד וה' פ"ו ובפירושו ובזויר סי' פ' וז"ע : למ"ד בתוי"ט ד"ה אבא שאול בא"ד היינו טעמא לפי שבה מפרישין כה"ג זי"ן ימים לפני יוה"כ בכל הדבור הוה נעלם לע"ד מהאוי"ג מ"ס הרמב"ם בחיבורו ה' כלי המקדש פ"ה ה' זי"ן שלל השנה הי' דירתו של כה"ג בזה השנה ע"ה ובכ"מ שמה"ה מקום על משנה זו. ולדברי הרמב"ם ע"כ ל"ל דרבותא מהזי"ן ימים קודם יוה"כ הי' דמפרישין אותו לגמרי מביטו ואפילו בלינה לא היה הולך לביתו משא"כ בכל השנה שהולך לביתו בלינה או שעה ביום. אמנם לא ידעתי מיין לן להרמב"ם שדירת כה"ג הי' כל השנה בלשכה זו כי מסוגיל דיומא ל' יו"ד משמע לכאורה ללא כהרמב"ם והיינו דרבה מתרץ שם בשאר ימות השנה כ"ע לא פליגי דפטורה ממוחה כי פליגי בשבועה ימי הפרשה אלמלא דלא דר בן סכה"ג בשאר ימות השנה וז"ע : (הג"ה ע' בהרמב"ם בפ"ה מה' מוזה ה' ו' שכתב בלשכה זאת היתה לבית דירה לכה"ג ב' ימי הפרשהו אלמלא דדוקא ב' ימי הפרשה היתה דירה לכה"ג כמ"ס הכ"מ סס. הא"ך כתב הרמב"ם בפ"ה מ"ה כלי המקדש דתפארתו וכבודו שיהיה יושב באתה לישכה כל היום אפילו בשאר ימות השנה. וע"כ לריך לתק דמה שיטב במקדש כל היום לא מקרי דיבת קבע כיון דינא בלינה לביתו וגם ביום שעה או שהיו. ולפ"י מתורק ג"כ ק' הרב המחבר מסוגיל דיומא אכן ק' הרב על התוי"ט עדיין בעמוד וקיים ודו"ק]

מסכת קנין

פרק א מ"א בהרע"ב ד"ה סדר וכו' ע"ה ותמהני דשיר מזורע ומיר שנסמא. כי מזורע מביא בלנות שהי תורין או שני בני יונה א' לחטאת וא' לעולה וע' בפ"ב דכריתות מ"ד. ועל גופא דמתני' יש לדקדק איך קפחית התנא בתובה א' חטאת וא' עולה הא יולדת עשרה מביאה רק פרדה אחת לחטאת

פרק ב מ"ג בהרע"ב ד"ה סרה וחזר לאו אראשונה ושני' קאי לכון דלון להס כלום אלא מתים אם פרה א' מהן בין שאר קניין ימותו כולן כדחתן בשמוך עכ"ל. ולא הבינותי מ"ס אלא מתים דהא אם ירעה מני להקריב מן הראשונה או מן השני' א' חטאת וא' עולה דאפילו כל הקנין משוברין לון פחות מא' חטאת דהאזעט כשר. אלא דתרי הראשונה ושני' אין להש כלום דאש יקריב מכן חטאת אחת ועולם אחת או לא מני להקריב בשאר קנין כלום. או כשיקריב מסן המבית לא יכול להקריב בשארית כ"ה עולה וכשיקריב עולה אחת לא מני להקריב בשארית רק חטאת ומש"ה תני הראשונה ושני' אין להם כלום אבל דין מתים אין להם ואם חזר מראשונה ושני' לבין שאר אין להם הדין שימותו כולם ויכול להקריב מכולם חטאת א' ועולה כ' דאפילו כולם מעורבות כשר המועט ואין מועט פחות מלחתן כדתנן פ"ק מ"ג. וא"ה לשנא דהרע"ב ל"ע ודו"ק :

מסכת מדות

פרק ג מ"א בהרע"ב ד"ה ואיכל וז"ל בסופו כשהיה שוטים לסוס מרובע וכו' משמיט עץ וכו' כדי שלא תתמלא היותה היא עכ"ל. לטון זוית

מהנאון הגדול המפורסם וכו' מ"ה יעקב צבי יאליש ז"ל מדינוב:

מסכת ערכין

פרק ז מ"ה בהרע"ב אערה וכלאי הכרס קאי דלילו משקין נחרומה ליכא אלא
יין ושמן ושמן ראוי להלכה ויין לזוף וא"ל לקוברם וכ"כ בחומ' שנת
כ"ה א' ד"ה קד אתה יע"ש: מ"ו בהרע"ב וקודם זריקת דמו נודע עכ"ל. ע' פסחים
דף כ"ח ע"א שמואלר שס דפלוגתיסו לענין אס נעשה עתה:

פרק ה מ"ב בהרע"ב הרי לא נקטעה ידו עכ"ל. דברי הרע"ב תמוהין דהוא
מפרש כפירש"י ורש"י מפרשו על הס"ס דלמור אומדין אותו אומד' על
נוקין ואהא מקשה שפיר דהתם הוא פחות דגנרף וילא הוא אכל הכא שכתב הרע"ב
אין שמין דהוא גנרף שניה ואינו מוגלל אין שמין אותו בזול דהרי בלמח יא לו ב'
ידים לכן דברי הרע"ב תמוהין ועי' בחומ' בש"ס כאן שמקשין על רש"י ג"כ על
מ"ש בש"ס היינו הך יע"ש ודו"ק וא"ל שהרע"ב כוון לפי' החומ' שס דממ"ס כשכאין
לשמונ' כמה היה שזה ההלה מובאר כפירש"י:

מסכת מעילה

פרק ו מ"ד בהרע"ב ד"ה ר"י אומר כו' הבאת לי אחרונ' שזה שתי פרושות כו'.
עי' חומ' בשמעתין שלא סי' כן ועי' חומ' כחובות דף ז"ח ע"א ד"ה כ"ט
שפירשו טעם הדבר דאי אפשר לפרש כן והכוון כפי' החוספות:

מסכת תמיד

פרק א מ"א בהרע"ב ולא החת ראשיהו כו' עי' בשעה"מ פ"י מהל' כלאים דין
ל"ב מה שחמה על הרע"ב בזה: ש"ם בתו"ע והס היו השומרים עכ"ל. עי'
בבבאר שנה שכתב לדברי המפרש לא היו הפרחי כהונה השומרים רק הרובים והפרחי
היו שם כדי שיהיו מוכנים ועי' במג"מ פ"ח מס' גיט הבחירה דין ו' שהשיג עליו
והעלה כדעת הר"ב דפרחי הס השומרים והא דמשמע נובאין שהשומרים היו ישיבים
ובס"ק דמדות מובאר שלא היו ישיבים עי' פסקי חומ' ריש תמיד דיומן קבוע היה להם ליסין
ואם מלאו ממונה שימן יותר חובטו במקל כדליתא ריש מדות. א"כ שכל משמר לא כולם
נעורים אלא זמן היה לכל אחד שבלינה זו היה נעור וזו שהגיע זמנו להיות נעור
היה לו מקום מיוחד ששם יושב מי שנטור ובשהממונה מלאו יסין על מקום זה היה
חובטו ע"ש נח"י שהגמרא משבשת אך כך פירשו במשנה למלך שם:

פרק ג מ"ו בתו"ע והרי כל הקרבנות. ועיין בריעב"א בחידושי ריש מס'
עירובין שכתב דנתמיד כבר נדעיד אס שחכו כשהיו נעולות ולפי' לק"מ
על הרמב"ם דדוקא בשלמים קאמר דסכול נדעיד:

מסכת מדות

פרק א מ"ב בתו"ע נד"ה היה מחזר כו' על דברי הרע"ב שכתב כו'. ועי'
במג"מ פ"ח דין ו' מה' בית הבחירה:

פרק ו מ"ד בהרע"ב נומה שהוא שזה עכ"ל. ועי' בחומ' שכתבו שבתוספתא מובאר כפי'
השני של רש"י ולפי' יותר מסלוא יולא מן ההקדש בלא פדיון כלל:
מ"ג במשנה ומטה מולעת וסבלין כו' לא ידעתי פי' הסבליים אלו דהרי הן
בכלל בסות הראוי לו דהרי ארו"ל לעולם ימכור אדם כל מה שיש לו ויחך מנעלים
לרגליו גם קשה שאמר סבליים ולא מנעלים. וי"ל דאלו הן סבליין שאדם נועל בניתו
ומסייל בכן קודם השינה ואחר השינה וכשהולך לשוק לובש מנעלים או בתי רגלים
מפני העיט וקמ"ל דאלו אף שא"ל להן כ"כ מניחין אותו לו לכד המנעלים ובתי
רגלים שהן בכלל הלבוס והכסות הראויים לו והטעם דגם סבליים אלו לריכס לו בעת
ששוכב בנמטה ונריך לעמוד באקראי לעשות נרכיו סריהא ליה מלחא אז לנעול מנעלים
ומכ"ס בתי רגלים ונריך לסבליים ליחך אותן בקל על רגליו וע"כ נקט וסבליים אחר
ממה מולעת ששם שייכים רק למטה כמ"ס ועי' בכ"ב דף ל"ח ע"א ברשב"ם ומ"ס
שם עה"נ:

מסכת תמורה

פרק ה מ"ג בהרע"ב חוץ ממקדים עכ"ל. ע"ש סי' רנ"ה בחומ' שהשיג עליו
מגנ' ערוכה דב"ק דף ע"ג ע"ב שאין חילוק בין מקדים ומימר לשאר
דברים ובכולם תכל' דכדיבור דמי לכד ממנדק ועי"ו ומקדש ומגדש כליתא בנדריים
דף פ"ז ע"א וע"ס בר"ן טעם ד' אלו ועי' בספרי מלא הרועים עי' תכ"ד כ"ד
ל' ע"ג:

מכבוד הרב הגאון אמתי רשכב"ה המפורסם מהו' ברוך תאומים פרענקיל זצ"ל מלייפניק.

מסכת תמיד

פרק א מ"א בהרע"ב ד"ה עד שהשערים. לפי שסכול יום. כו"ב יעוין השנה ע"ו
במג"מ פ"ג מהלכות ביאת מקדש הלכה ג': מ"ג תי"ט ד"ה ושהי. יא
זו משום הסיית הנר. ל"ב יעוין חוספת שנת סי' רע"ו ס"ק פ"ו שכתב דכבר של
שעה לא שייך הסייה יע"ש:

מסכת קנים

פרק ג מ"ב תי"ט ד"ה זה הכלל. ילאשכחן. ל"ב מ"ס פ"ב משנה ג'
יע"ש בתו"ע:

מסכת תמורה

פרק ז מ"ו תי"ט ד"ה כל הנשרפין. אבל בנקבין כו' ל"ב יעוין חומ' ע"ז דף ס"ב
ע"ב ד"ה וליקבריהו:

מסכת מעילה

פרק ג מ"ז תי"ט ד"ה ואין מועלין. ונא מנינו יד להקדש. ל"ב בר"ן לנדריים דף
ל"ד ע"ב מובאר דאדם יכול לזכות בחטאו לנודך הקדש וכן כראה מלשון
חומ' שם נב"ב דף ע"ט סד"ה אימור ואי זכיה מטעם שליחות הרי מובאר שם
שליחות להקדש ועכ"ז חזירו של הקדש אינו קוים להקדש:

מסכת קנים

פרק א מ"א בר"ב ד"ה ואם שינה וכו' ושלח העוף לית בה חאה וכו'. ל"ב סגל הוא כפ"ו דוחמס מ"ד ומו"ס: שם בר"ב ד"ה בגלריס וגדנות וכו' שלמים. ל"ב וגם לא אשם כדכתיב (ויקרא ה' י"ח) דליתו בה אלא מוכרי כבשים. הלך אפיטו להטור וכפי שזירלו עליו כמו שהובא במ"א ס"ו א' ס"ק ו"א דאשם מקרא בה בגדלה ונר' אליעזר בכריתות פ"ו מ"ז דאשם חלוי בה בגדלה כ"ו ליתא בשוף וכן הוא כונת הרמב"ם בה' מעש"ק פ"א ה"י שכתב שם שאשם חלוי בה אלא מוכרי כבשים בלבד דשולל בהו כמי שפוטו:

אפי פירוש הרמב"ם ז"ל ה' האמנותי נובע עלמו להלכה ועשה נקב כוחל העורה לראות בעבודה כהני הדיוקים ולכן יותר מסתבר כמ"ם [הזו"ס שם] בשם הערוך שהיה רוצה לראות עבודה כה"ל בק"ן. אך ז"ל שסברתו זו טור קודם כניסת יו"כ"כ שנגזר לשם כיום והרנו אותו דלא מסתבר שהיה להשא' היתר להרנו כיו"כ. או אשכח חבשו אותו שם כיו"כ והרנוהו אחר יו"כ. אך בלמי אפשר שחב"ו הכונה שהיה רוצה לחפור עד קדשי קדשים כי מניח הפרוס עד קדשי קדשים הוא מקריב לקום. אך כונת הערוך הוא נמי שרצה לחפור רק לנחת העורה. אך דימה דעתו ששם סב"ל עושה עבודה במוצח ודאי יש צוה דבר חדם לכן היה רוצה לראות ולא היה דוקא כיו"כ וזה קרוב יותר מלעשות נקב כוחל העורה:

יתרון סדר קדשים האור

מחבר הגאון הגדול וכו' מהור"ר ירוחם יהודה ליב פערלמאן ז"ל הנודע בשם „הגדול דמינסק“.

בדמים ולפי ה"ל א"ש דנעתי איתו טיף ערך אכר כיון דליתו דמי שאים ולי"ד לרמזי א"כ שי' א"ן קצנה לערך אכר ומשיילא א"ן ערך לתיכנים ואף דיל' לבום ערך אכר נגד קצנה ערך כל הנוף מ"מ כיון דליתו לשי' ששווי ג"ו א"ן לשם כיון דלא אליין בהר כשיזי' ועוד דגם בלא אחרו האבר ג"כ הערך כעם אחרו האבר. ועוד דא"ן זו הכונה שיהי' ככל ארס דליתו דומה העושה מלאכה כדל' ליתו עושה ומשיילא דא"ן ערך לאיכרים ודו"ק. והנהגה ברמב"ם (ספ"ס מערכין) בשה' החוזה שסקנים למוצה ספק אם נהדה בסקנה או בשווי ודין להחמיר. שירוש' אם הקצנה יותר משווי נתן הקצנה ואם שווי יותר מהקצנה נתן שווי. לכהונה קשיא אם שווי יותר עכ"ל הקדש שום מנה שפדלו בשו"ס מחולל. ח"כ א"ן נפ"מ לענין איכוס רק חיוב דמיס לסקנה ואמאי אליינו להחמיר. אם לא דמיא דסקן מאן עמיס והקדש לכתחיל ישי' ר"ן ס"ק דמרוי"ג. ויש לשיין:

מסכת ערכין

פ"ה מ"ג דמי ח"י עלי טות דמי כולו. ואלו אמר דמי ראשי עלי למוצה איתו טות דמי כולו משום דכל לגבי מוצה איתו מידון כעטרו. גמ' (ב' א') . ואם אמר ערך ראשי עלי למוצה טיין גמ' שם וכתובים שם ד"ה בני רבה שכתבו וז"ל אחרי לא נקט ערך ראשי לגבי מוצה עיי"ש. ואפי' המה על המום' דלא ידעתי שהמה כלל לקוביאם. דהנה בגמ' שם ליתא בני רבה דמי ראשי לגבי מוצה מכו מידון כעטרו או איתו מידון כעטרו. עוד ליתא בני רבא ערכי על לגבי מוצה מכו מידון כעטרו יד או א"ן מידון כעטרו יד ואל"מ: בני רב אפי' הקדוש שם החוזה לגבי מוצה מכו או מיעקב כעטרו בני רבא ערכי מיעקב אלא בשווי. והנה לכהונה קשה כעטרו ערכי למוצה דלא כשי' אלא א"ן מידון כעטרו יד מה"ל: או מבלס קצנה כעטרו או כשווי דמי לא מיעבי ליה אף דלא אשכחן הקדש למוצה דסקנה אלא בשווי וכמו דכשי' בטהר החוזה. וכן מובאר ברמב"ם דמשלם קצנה כעטרו. ויש להנין מ"מ מזהס החוזה. אמנם באתר העטם פשיט דבאתר ערכי למוצה קבל עליו עכו הכובל באתר ליתן למוצה ר"ל קבל עליו כלל דמי שוים דלא אמר דמי רק ערכו וערכו א"ן ה"י דמי שוים רק הערך סקנה מורה וא"ן ה"י אחר כלל נקב לא מיעבי ליה אלא א"ן מידון כעטרו יד. מש"ל כמקדש שיה' ארוזו הקדש שהיה סתם ככל הקדש וענין פירון מלתא אחריתא הוא דשנתה כחורה משי' פירון לק' מיעבי ליה. וכנה סא דלמרה סרוכה מידון כעטרו כערכין לאו חידוש הוא כלל ולא עיינן כלל לחומר דמי ככולו כחילוי וכמה הלויס בו רק פשיט דעמכ"ן לא אליין כלל בהר השווים וערך מנוול ומוצה שחן דליל דמיס כלל שיה' לערך ככרי' ששום יותר מערך הקצנה א"כ ז"ל נמי דערך הראש היו כערך כל הנוף דמי נפס כל הכוח כיון דלא אליין בהר שיה'. וא"כ באתר ערך ראשי הערך של הראש היו קצנה הערך של כל הנוף כמו שגלה המורה וא"ן העטם משום דתפס כל הנוף בערך רק דערך הראש נגד סו' נמי קצנה ערך כל הנוף. וא"כ קבל עליו ערך הראש נגד בני ליתן כל הערך. וז"ל מיעבי כלל כיון דכל הערך ה' הראש נגד. מש"ל דמי דכשי' דקבל עליו דמי שוים ולישין מערכין ד"ה מידון כעטרו דאף דדמי עלי קבל עליו דמי שוים ופשיטא דא"ן שווי הראש כשווי של כל הנוף ואפי"ה ולישין כהיקף מערכין דמשום כשווי כל הנוף דא"ן משינן על היקף וע"כ העטם דמי"כ הוא דמיסם למוצה מכו. ודו"ק כי הסברה כבודה לשע"ד עה שמיטיב על המיהס וז"ל. והנה מושב ג"כ ק"י ה"ל"מ ה"י ערכין (ס"ב ה"ד) על הגור אריס שכי' דמינפשות ולישין ערך איכרים לאו גלס והקסא המ"מ חן דליכא מיעוטה אף דליתו טות ערי כולו מ"מ יתן ערך איכרים וכמו

מסכת כריתות

פ"א מ"א והסך בשמן היששה. היינו אחר הסך את עמו ואחר הסך את אחרים. והסך לכהנה וכלים פטור לכהנה ולמתים פטור. והעטם דפטור באלו משום דכתיב על כפר ארס לא ייכר וכתי' לאו ארס מיקרי. ועוד עשה אחר משום דכל שישו בסך ישנו כלל ייכר וכל לבויה פטור משום דכתיב לית מוזה בלא ייכר פטור מזה מופת דער"ג איתו חייב על גזל גבוס. דמי עו"ג חייב בגזל גבוס א"כ הוא מוזה הוא מעטם גזל דהא סמך המבחה הוי קודם. ואי דליתו מטום על זה הלוא דלא ייכר רק מעטם אחר הא לגבי נן נח א"ן שום נפ"מ מזה דקדקן א"כ שייך כדדייה גס התראה איתו כתיב דיהא נפ"מ להחרות זו משום הלוא. וכיון דא"ן שום נפ"מ לגבי דידים וסוף סוף הוא מוזה בלא ייכר ח"כ א"ך המריקן דליתו מטום בלא ייכר. והנה סו' אמריקן דאף דכ"ל ל"ב התראה היינו דאף בלא התראה נהרג אבל מ"מ מויד בהאור בעיקר בידיע שהיה אסור אבל בלומר מותר שחינו יודע כלל שהוא אסור פטור. היה אפשר ליישב ק"ה דשירי נפ"מ ס"א דידע הכ"י מלאו דלא ייכר אבל לא ידע מלאו דגזל דשפיר איתו נהרג ד"ל לאו דלא ייכר איתו מוזה ומלאו דגזל לא ידע. אמנם מר"ש חכות (ט' א') ד"ס לסיכר נראה מביאר דכלל ענין חייב ויעו"ש כריתות"ל ח"כ א"ן שום נפ"מ. ע"כ נראה כבוד דבקדוש ליכא ללא ייכר דגזל ח"כ לענין ג"ה. ולא אמריקן מה' לי גזל כדיוס מה' לי גזל גבוס. וזה דלא כהמכתב חזקן (מ"ט י"ד) דעטלס דער"ג חייב בגזל גבוס וכ"כ במוס קכ"ו במשיילא וכ"כ רי"ס ס' במדבר קודם מוזה סס"כ. ונדעתי כדכריס מוכרחין משוניין דכהא דלא כן הוא וכו"ל:

הגהות וחדושי הרש"ש

על סדר קדשים

מאת הרב הגאון הגדול וכו' מהור"ד שמואל שמראשון זצ"ל מוילנא.
ומבני הגאון החכם מ"ה מתתיהו שמראשון ז"ל [בין שני חצאי מרובע].

מסכת ערכין

פרק א מ"א בחו"ט ד"ה הכל (ב) וכו' בפירוש. לפניו היתה הגי' ברש"י בן י"ג [וכמו שהוא בגמ' ד"ו (רפ"ה)] וכו' מדייקים רש"י ואינו אית מד שיצא שמי עמוס ובין י"ג וי"א לא מהני ב"ש דק"ל תוך זמן כלפני זמן בנה (מ"ו) ט"ס במד"א קטנה. ולכן בגמ' החו"ט בספ"ט בן י"ג און כהא מדכתב ולא כביא ב"ש:

פרק ב מ"א במשנה און נגנבים ט'. ישנה גם בספ"ט דגנבים: שם בחו"ט ד"ה פחות משלש והעביר. ל"ד כו' אלא אפי' כו' חוץ משלש א' ט'. נראה דגם בדנביהם חוץ משלש דנקיט ל"ד אלא אפי' נשאר פחות משלש ב"כ המגלגין. ואינו מתקמק דלולי לרבנן דדרשי האי וכו' יוכי בשקל כו' לא יהו פחותים משקל כ"ל ג"כ דלא היה לו שקל ומאי אינו יתון אלא שקל. או לאורך גיבא דמתוויב ללות ולשלים לב' שקלים שלמים. ואם לא ישיב נשאר עליו סמוך כד"ל דומיא דאון מתכנין חדשים להקדש דלקמן רפ"ו. ומתא דלקמן דקאמר ישיב תרתי ופלגא להאי כו' און רחמי. דו"ל דלאו דזוקא נקיט: שם בספ"ט אפי' כו' מ"ה לא פסקין כחכמים. י"ל משום דמד"א דמסכת עמתי' דר"מ וכו' אמרין בדה (ב) ב' יבולא גיה כחכמי בתמורה (י"ח) וע"ש: [שם ד"ה און פחה בעופה ט' לפי שאם נאחז עב' יתום מאלו הד' משתילת עם נדה יתארו עד ה"א כג"ל. מהגמ"ט ז"ל]: מ"ב בר"ב ד"ה ולא נראה יותר כו'. ובדן היו שיהיו כל הדשי הגנה אחד מלא ואחד חקר אלא מפני יתירות ט' ידוע טעם טו'. ואון טעם ז' מספיק על הוספת ב' עיבורין שיהיו די מפני ז' עיבור אחד נוסף. ומכ"כ שאפי' טעם על ח' חסרין. אלא יש עוד סיבות כגון שלח נראה הוה מפני שטבים. או משום משיא וירקא וע"י ברה"ט בפרק י"ח מהלכות קה"ח. וי"ל בפירושו (אחר שכתב כפסם הכפ"ט) וזו היא אחד מהסבות כו' ואון כוונתו לדבר ככהו כל כל אותן הקצוות ולא על טעם מנין כו'. מ"ד בחו"ט ד"ה לויס כו' פשטי' דקרא כו'. ל"כ בספ"ט טעם ק"ט כתב וז"ל. והפ"ט שפרק החולין (ל"ט) דורש פדשה זו נכתיים כהן דורש משפשו על מקרא שאמר טס ובי יבא הווי מאחד עשרין גוי' פכ"ל. והת"ן כתב מדפשי' ולא ראה את המו"ט. מהגמ"ט ז"ל: מ"ה במשנה און משנה פלאים כו'. מש"כ החו"ט דהא דסמן נפקחים פסח מלרים מקחו מנגעויר און נראה פסח מדרב כבללו. תמוה און כ"ד לומר כן דהא חשיב טס ג"כ הוהא ג"כ על המשקוף כו' בחפזן ופיומו' כל היום. הכי כל אלו נהגו נפקח מדבר:

פרק ג מ"ב במשנה ובדשה מקנה נותן את חויו רח"ל כו'. ופסק הרמב"ם פ"ד מהל' ערכין סכ"ו כמ"ק ושאני חוסין עומם כדמסקין לקמן בגמרא. וכו"כ הרשב"ם נס"פ המוכר את הבית והמוס' ספ"ד דגיטין דפודין אותה בשווי. ולפלא בפניו על הגמ"ט טס שפלט דין זה והשלמה מאד מכה זו טס בגמרא שפליה. וכן פשטי' לקמן (כ"ז) במשנה וגם מהכ"ה אישתמיט גפי שפה המשנה והגמרא על און מקור דוים הללו:

פרק ד מ"ב במשנה אכל בקרבנות אינו כן אפי' כו'. לשון הרמב"ם בפוס' מ' אכל היה עני באותו הפרק שנהייב בקרבן ס"ו יבוא קרבן עמי ואפי' אחר שהניעו לרשותו הנכסים. והמשמ' דכלל קרבן שולה ויודר הדין כן. ומינה דהלא משנה תפוסת בקוף כרימות הפריש לפשויות האופס הפשיר יבוא שוף הפשיר יבוא געבה כו'. הרי דאפי' כבר הפריש לקרבן עמי אס הפשיר אח"כ מחוייב להביא קרבן פשיר. וע"כ לא פליגי לקמן בגמרא דמלרע אלא כתר אחיה קרבן אזלין אכל למיזל בתר חיוב יבוא למ"ד. ועמ"כ בתמורה (כ') בדה"ה הני: שם ברש"י ד"ה ס"ג כו' היה עמי והעשיר טו' אהר תשיג יד סודר א"ל כו' פשיר והעמי נתי תשיג יד סודר כתיב והסו"ט גמנס עליו מלשון הגמרא שפנינו ועי' רש"י. וע"כ גירסת הרשב"ם היה בגמרא כמו שהספיק. וי"ל משום דמשקל פ"ל לו עמי חובבים. הא' למשום החומר כמו ראוון הכוסס שמוכל לקבלו כן אף בשעה שאינו כתיב. והב"י הוא לגיטוי פוטל שהוא טובב בשעה שמדברים עליו. וכאן תפרשין ליה כתיב' מוכנים ולחומרא: שם בחו"ט ד"ה והעשיר כו' וי"ל דל"ל קודם שיערכנו כו'. וי"ל דל"ל ביה במתכ"ל דפשוט דאף שיהי עמי בשעת הסברת סכנו אס הפשיר קודם נתייה נוסן פכן עשיר דמזוכה למיל רפ"ב נמן קלע והעשיר כו' דודאי ר"ל עפ"י הערכת הכסן והא"ה מני כויפא פחות משלש והעשיר נותן וי"ן קלע ומשמש אפי' שהעריב סכנו כבר כדון השגה יד. וכו"כ טס במד"א בעירולא דפייטו היה עשיר חייב נבעט הערבת הכסן והעמי שייט קודם נתייה. א"כ היה עמי פ"ו ג"כ בשם הערכה יתעשיר קודם נתייה. וכו"כ מפרש"י ב"מ (ק"ג) כו' בדה"ה ומפן שכתב ואפי' העשיר לאחר שאלמוהו וקלל מה שנידון אף לכאורה מפרש"י לקמן ב"פ טוס הוסימוס [קדשים ח"ב]

השמש בחו"ט טכ' ולפי דמיס ששמאוסו יתן עכרי בזמן שהעריכו כהן לא היה לו יותר. ומוכח דאפי' שלא נמן אז עכרי כתיב מקודם וזה משנה אומה וימזנה כו' יתן. אלא י"ל דד"ה דאפי' אינו אלא שספסיר ככדי שיוכל לתת כל המרד שעליו משלס. וכו"כ כתיב הנה"מ כפ"ט מהלכות ערכין לפניו עשיר והעמי וישב בהם קשייתו הוה"ס דלעיל (ב) (ג) ד"ה בעירולא לדעת הרמב"ם ט"ט: שם ד"ה ר"ה כו' ולא ידעמי מתי קשיא לה דהא דרשין לוי' בפ"ט מ"ג (ועי' בגמ' רכ"ד) וי"ל ליישב דברי ר"ה לא פליג על הך דנשמו דלקמן. והפ"ה דרש' ליה לכה דסכה ג"כ וע"כ ז"ל דיש נמשמו עוד דרשה אחרת לכך הך דלקמן. ולכן פשיר הקשו מתי דרשי ב' רבנן. אבל עדיין ז"ט מנמרא דר"מ (ק"ד) דליחא טס הוא ולא ב"ה ולודן עד שיבא בתמורה מחמילתו ועד סופו וע"כ במד"א בתמורה וכו"ה מהו: שם בח"ד וזה מן היה קרוב ונתרחק ס"ו כשר כו' בנה"ה ה' מיה. וי"ל כלל במתכ"ס דמתיתין וי"פ דנתרחק קודם ראיית העדות וא"כ היה כבר מתמלחו דהיינו המעט ראיית העדות עד סופו דהוה כדלתי כ"ד. דזה ודחי און לומר דמקשה לדינשו שיבא כשר אף קודם ראיית העדות. דהא גם בערכין לא בני ר"ה ג"ה יהא עשיר קודם קבלת הפדן עליו. אבל מכרייתה פריך שפיר דמקשה אף נפקל ביה לבינו: מ"ד ברש"י ד"ה נוסן כו' דכתיב כערכך יקיס. ומתא החו"ט דהאי קרא לא כתיב בערכין אלא במקדש שיהא אחוה ועם און דין השגה יד (השגה יד מתי בני הכה) ומיזן דהא א"ע למקדש שיהא אחוה כו' הנהו עמין למערכך כה"ג דרש בחו"ט (ק"ט) קרא דומן את הערכך כהמ"ז בעדה מקנה לעמין ערכין ט"ט. ברש"י:

פרק ה מ"א במשנה ושוקל בשכר כו' בחוס' כתבו. ואינו כו' דוקא נקט שוקל מעיקרא כו'. לפי' זה נראה שנתן משע טעם כהנתיב עד שחמלה. ואם י"ח נבשר שקל בתחלה יתקול החומר ויכתיב מתקול ה"השון. ואם יתחום דהיינו שלא יהיה די' כהנשר שקל בתחלה למלאות כללי יו"ף שוד כשר אחר שיתקלבו פוס נתייהו לסחתיב עד שחמלה. והחו"ט לא הביין כן בדנביהם ע"ש: מ"ב בחו"ט ד"ה יתנו היורשין כו' וקשה לוי' דהך קרא לא כתיב אלא בתוך כו' וא"כ כשארנו תוך כו'. זה לק"מ דהא לבי (א) (ב) אמרין דבוסס לא נעריך ללאו בר הפמדה והערכה הוא וכן לפיל (ד). ופשט דאפי' אס השעריך אינו מן פפור. והוא כפרש"י טס (ד) ד"ה ולא כהן הלבק ליחא בערכין דאי עמי הוא לא קריין ב' והעמידו כו'. ועמ"כ בס"ד בקדושין (ד) ב"ה במד"א מעיקרא: ביה שביח מלשון הרשב"ד דשם דהפמדה והערכה ביה למעוטי נוסס ויולא ליהיב שאין ראוין כו'. סימא דיוולא ליהיב לא מיתמע טעמ"ו אלא מקרא דכל חס' כו' כדליחא לעיל (א) (ב). ואולי שהגת ליתן כוא דמרייהו מנינו ליה כהא טס במשנה: שם בח"ה מה עשה ליה ישיב דעם הרמב"ם ביה למעלגלי דיתמי לא הוא משפטנדי אלא מתקנת הגאונים. דכתיב ביה מנומתין מאד כתיבאר למשיין הישר. ולכופף חסין שלפני הרמב"ם לא היה הניקרא באוגי' כמו שהוא לפינו. אבל מ"מ ט"כ אוקמתה דתיירי בשפת דין גם כוא ס' גורס. ואינו אומר דהמוס' פ"ב לא היו גרסי כלל על השקלא וקריא ואוקמתה לכעמד דין וכן נקט"ס לא גרסי מאי יהו עמדת דין וכו'. דלג"ו שלפניו קשה טובא מש"כ לעיל (א) (ב) ד"ה כו' פליגי. ובגודר ומשריך שמה יתול מיד ולהי גובה מן היורשין. ור"ל אפי' לא עמד דין. דאי עמד דין אפי' אס הזק חייב כתיבאר טס כקוביא. ומ"ק הא ס"ל דמלוס פ"פ אינו גובה מן היורשין. ומלוס הכתובה כתיבאר לאו ככתובה בשער דמי מדפוסר כדזיק כדליחא טס. ופעמא ל"ל משום דלתיירו לגבוה כתיבוינו להדיוט ואפי' בעלי כדמוכח לקמן בפ' המקדש' את עדרו (כ"ה) במשנה חזר כו' מתכנין כו' וכן הביין טס החו"ט. וא"כ און תקוס להוילא שלפניו וע"כ ל"ג מהל' [שם סד"ה ערך ידו כו'. ל"כ ט' בשמש שלמה להלגזי פ' בחקתי ובמל"מ פ"ב מהל' ערכין ס"ד. מהגמ"ט ז"ל]: מ"ה בחו"ט ד"ה מייבי טעוהו כו' וכו"כ אסם נזיר עמא מה שאין מעכבו מלמדת מ"ה ל"ה דלתי לשהיי. ממוס מאד דהא כיון דלתי מעכבו לשום דבר מדוע לא יתנס מלשהות אוסו. ועי' בלח"מ בפ"י מהלכות נזירות ס"ח דאשם נזיר עמא כהמס' מתכנין עליו וכן אשם מטרע וטילמו לדין לא פסקין כתיב ישתמאל בטי של רבי יוחנן בן ברוקא:

פרק ו מ"א ברש"י סד"ה בברך ובקרב כו'. השתה דק"ל מעלגלי דימתי הוא משפטנדי לגמ"מ כתיב בפ"ט היה נשבע וכו' כו'. ומתא החו"ט דמי חקוס לשבועה זו כיון עפ"י אדלאת האב כו'. וי"ל דאון כוונתם רק על בפ"ט מונד כוכביה ככרתיי אובלת כהן ובגון שקבל ע"ו לזון כד"ל כדאוקמתה. וכן במשנתו אשה. ואח"כ מלאחי כן בחור"ט וזיכרון דכתיב הגסה קאת: שם בחו"ט סד"ה הסרכ כו' יסוד שמתמי שיה לפקוד כ"ה כו'. ואון זה כראה על כלום דהא גם כ' הושתע מודה דכתיב חייבין לקטוניא חס

ציה. הכל משלשן רש"י ומקפוט והרמב"ם משמע דהוה לפניהם הניכרם במשנה תפוסה גם בני המפרשים נקבה לטולה דמכנה. וכ"ל לדידיה מפרש"י לקמן (כ"א ח' בספ"ט) : מ"ה במשנה אר"ם מ"ט סבבטור כו'. לנארה ה"ל דר"ש למעמיה דרביה פלמח טעמיה דקרא פי' לקמן (מ"ב) נבדל' מתקום חבל למעמיהן סויה דרבי הספני הניחוחו הוה'ם לפי (מ"ג) תראה דלמד חכמה ל"ב :

פרק ב' מ"ג במשנה המצויים משום לחפלה וחזרו הפסוקים כו' עד שנתאלו האצטות טו'. פי' מה בכחמתי בראש השנה (ס' ב') מדוע לא נאמר דהשנים הוה סהקדס טעמו. ועל מה שחילתי עם משום דהוה כולל. לנארה ית סתירה לזה מב"ק (ס"ד ק"י) דפריך עם כל אביי דאמר דרש"א דהוה דהוה לא יתיה ליה. מהמלת ואשם שמתו בשלה ליתוק לחינן דרש"א דהוה דהוה לא אפרסה. חבל י"ל דפריך אביי דר"א דר"ל דפוחין כולל. אמנם ט"ל למדנו משם יתוב לקושייתו. משום דהלכתא גמירי לכו : שם וספיקא פתוח דברי רבי כו'. לקמן הרמב"ם דרבי סבבטור כו' וכו' וכו' דהוה נהבכי בבארינו חובד האבוד הנשאר כשימלא כו'. סופיק על דברי רש"י לקמן (כ"ג) דר"ש : רבי סבבטור. אמנם כשימלא. ונכח במת"ל דהא חבן כהוונה במת"ל קורא ספרה. רבי רחמי פירוש הרמב"ם שגם דבריו נזה כשיגטון הרמב"ם וחמוה. חולס בנח"ל שהגיה המו"ק לפיגל מת"ל לוחא לכו" : שם ומת"ל חין הפתח תמה אלא כו'. וכמה המו"ק ה"ק חין הפתח תמה ודאי כו' בין שאינה אבודה אלא כו'. וזה הוסיף מדפשו על לקמן המוספות לקמן דר"ה חבל מודים. לה דשאיה הוודה שמתום נמת"ל אחר כפרס חין משכמת לה כיון דכבר נהבכי בה :

פרק ה' מ"א במשנה כולל מערומין כו'. התו"ק כהב בשם הרמב"ם דחננולו שאינה לבמור מקרא מרמז. לפי"ק ק"ל הפסוק דיוס ליתבא שיסד ה"ל הוה סבבטור כדמרימ. בה עמימ. ולתש"ל המו"ק דלשון מורה מליט גם לעצמת הימר ח"ש ק"ש ורחמי להמפסד פירש במרמית על מרמית וכו' וכו' חבל למעמיהן סבבטור כמו א"ת במקא וכוונה. ודוק : שם ואש נקבה זמני שלמים. וכמה המו"ק והכל דלמיהה אריל כש"ל לשיטתו אף לנארה. חין עמס זה מספיק אלא לפש"י (ואחריו הרמב"ם) שפיקס לקמן בנמת"ל אש"ל דמוקי ליה בנמת"ל דהקדש. דייטני הפתח. חבל הרמב"ם כפי ספיקו כו' שהקדש לחא חין הקבנות וכו"ל מפרשו התוספות ובפשיטא לישא דר"א ור"ל אף במורה או שלמים וכו"ל להפסיק את הולד לחובת דרבי שהיה עליו. והסב"ט פשוט משום דר"א לטיוול ליה דנקבה לטולה לא חוי : שם אש זכר טולה ואש נקבה כו'. וכמה המו"ק אש"ל כו' עכשיו לו ב' בהמות כו'. דבריו חין מחורבין דמין הוא ויתא סתכל תאומים (וביתר לפש"י הרמב"ם שפרחמו לקמן חין דבריו טיוול כלל). אלא העכס חין דהוה זכר ויכול להקדישו לטולה חוה רש"י לקדשו לפגמים וכלתא בנמת"ל גבי כבור. והתו"ק לשיטתו לפיגל דבור סמוך שכתב הפסוק משום דדמיחא חיל טו'. חבל ככר הסבני עליו גם שם כ"ל : שם במו"ק ד"ה אש זכר כו'. חבל שלמים לא נחתא מקדושיה שיהיה כו'. הרמב"ם כו'. ופי' חוס'. וק"ל דלדברא שלמים קדשו טעו מבכור דלחיתא כו"ל ובפרק כל המדור. וכן בנמת"ל אדרבה כבור קדשו כו' אפ"ה כו' (וכן ק"ל לקמן בנמת"ל דהא דר"ל ר"ע ל"ג אחר על הכבור כו'. טולה חוי כו'). ולשון רש"י לקמן בנמת"ל חבל שלמים דקדושה קלס חוה טו'. ופי' דר"ל קלה משלה. וכיון דר"א לטיוול כפי דייטני דקדושת טולה חסור להפיקו בקלה חוימה : מ"ג במשנה לירד שני זכרים כו' וסב"ט יתבן כו'. כ"ל דבעטס חוה דמי שילא רחשון כפי הוא קדוש כפי מלמדו וכו' הוא חילין גמור דלח הקדוש אלא אחד. וגדולה חוה כתב הרמב"ם ב"ב (ק"מ ב') במתמיהן ובנמת"ל שם (קמ"א ב') ח"ש (ולכאורה מתמיהתן דלפנינו מיוחסת לכה"ל שכתב עם מתמיהתן ואכת"ל) אך חפני דלח דייטני חו מייטיו נפק דרשון לוי יתבר השני לגרבי חומו חמין. וכו"ל יתבן למי שחא. וכו"ל מפרש"י בנמת"ל חין בהמת הקדש חוה. אך דבריו במתמיהתן חין ח"ש : [מ"ג במו"ק ד"ה דבריו קיימים כו' כלומר דכי נמי אחר תמורת טולה תמורת שלמים כו' כ"ל מהבנ"מ ז"ל] : מ"ד במשנה אחר על כה"ל עמא טו' כרי אלו טולה לכו"ל. משמע דלח מהני מדי חמרתו. ומוכרח הוא לפי ח"ש שהביאו התוספות לקמן. וקשה דמ"ה יועיל דבורו לאסור אותם על כה"ל עקבין כדחין ב"ב דהדום ח"ד ו"ל דמתמיהתן אחיה כ"ל שם :

פרק ו' מ"ב במשנה רח"ל ולד שלמים לא יקרב שלמים. במור"ט (ח"ת ד') דקדק מחשיב ולד תמורה השמע דמוסד ב"י ר"ח דקרב משום דלח שכיח לעצור בלאו דלח יתליטן כו' וכמה"ל רש"י לקמן בנמת"ל ד"ה גזירה גבי ולד טורה. ותמיהני וכו' אדרבה לקמן (כ' ב') דמתה ס"ה"ל ולד תמורה לולד ולד דל"ש ל"ש לא קרב וכו"ל נמוס'. ולכן נראה דלשני שייך ולד תמורה דכ"ש הוא דדמי לולד ולד כ"ל בנמת"ל. ומי' לח"ת דרש"י מהלכות תמורה. גם מה שהקשה אבייטא דר"ש דלח ולד ולד ולד תמורה דלפי בנמת"ל ח"ל אפי' ולד תמורה נמי טולד ולד דמי. כ"ל לקמן דבנמת"ל אלא קלמרה אלא דהוה שרול קדשים ולכן לר"א דלפי' ולד רחשון לא קרב כש"כ ולד תמורה (כ"ש ב' חוס') חבל שיהא חיה מנל לולד ולד לא קלמרה. והוה כמו תמוס בין ולד לולד ולד. עמ"כ בחדושי הרמב"ם בפ"ד מהלכות תמורה. ומה שהקשה על פסק הרמב"ם כ"ש חל הוא מהלכות ואח"כ חוס. ככר קדמו כוה הלח"ת. ולי קשה בלא זה מדוע פסק בר"ש נד הח"ק. וכ"כ כ"ל משום דלפניו אשורו ח"ל ח"ל חשמת דלכחא כותיה וכתש"ל הפוס' בכ"מ : שם במו"ק ד"ה ולד שלמים כו' לר' יהודה כו'. נראה דל"ל לר"מ לפש"י בפנמו טס. חולס עם דבריו תמורה וככר השני עם המו"ק : שם בח"ד ו"ל אחיני שחוב מייטט כו' אשכרין טו'. וזה דלח חין אבייטא. משום דל"כ יקשה ל"ל קרא לרובי חוה גבי טורה לקמן (י"ח ח' ו') : שם ד"ה לא יקרב כו' וקשה דל"ל דמשה טורב בעטס כו'. ול"ל משום דל"ל דביבול רכנן מ"ט משום סייג רק כ' חיי' דלח יבוא לרדי חסור בקוס ופשה וכו"ל ח"ש בחשו' ד' ח"ש : שם ד"ה וח"ל. ח"ט כו'. ופ"ל לייבב פ"ד חיוין הנמרה כנדה (ב' ב' ומ"ג) מהו דמיתא סתמתי סתמתי כו'. וכה"ל חיוול חוס' במתוס (י"ב) גם אנכי כמכין (ח') : מ"ג במשנה תמורה טולה כו' חיו אלו כטולה ועטוין הפסג ועמיה כו'. ול"ל דלחני דמטוין סמיה ונספיק כלפיל בלמתי (ובנמת"ל ח"ל מרכיני סתם וזדות קדשים ותמורתן נכסיה) ולא חיו סכא חילן חורן דברים שאינן בלמתי. ובנדה לא חורן לפדס נה כלום דחוייל חמי זה ובלדו כו' מוכח דנבאר דברים שוים : מ"ג במשנה המפרש נקבה לחש הרשע כו'. ובמה המו"ק ועטולה חילתא דפשיטא. וכו"ל דלחני ל"ל חילמנן למיניו גבה דין זה דמשה. וס"ל לחוסין חילין דלפניו ל"ש תודה בה נה"כ רש"י ורמב"ם. וכמו שסוים לקמיה לטיוול ולד חשם דלח חני דלפניו ל"ל תודה חלק

ש"לד לומר דהרמב"ם כתב לטיוול המימח דחשיב גם למימד חבל באתם ק"ל דהעמס הוא כיו"ה משום דכדיבורו זל לכלל משנה. דהכל גריד הלכות תמורה ככר דמי שחמי בקרנן יבוא לוקה וחין סתמורה קודש. חיי דלח טלח זל לכלל משנה מ"מ לוקה. ופי' בלח"ת חבל' שכיבות עם שהכב כוונה ח"ל' לרדן אחר : מ"ד בעט"ב דמ"ה וחין חיס שארביס טו'. כ"ל פי' חמיה זו וכו"ל חמ"ל טרומה טו' והוה ככר"א ח"ל' ודמיחא פיון דבנמת"ל דמי ליה משני מיתר"ל דרבינן חיו"ל חתן ספין כו' לקיטו : מ"ה במו"ק ד"ש חין חיה"ט כו' ומלחמי כפי' ח"ש טו' ומיה קשה דלכתי ס"ק חוה טו'. ופ"ל ד' חלק"מ דהי חבל נקרא ח' אחד אס נמגנלל עמס עד כאלו חו לא. ודמיה לטח דל' חוס' כמטות (כ' ב') ד"ה וח"ל' דסס חונס חד חוה. ופיין בלחמריס ככללי ס"ס. ולכאורה חייט רחא למרן כסכרת חוס' נדה (כ"ה) ד"ל חומר ע"ה סבלתיס ב"ה (כ"ט) ועמ"כ טס ובכטות ספ"ב : מ"ו במשנה חילבור וספוחין ח"ש תמורה כו'. וכו"ל חומר בלח"ת אחר יחלו קבנות ליבור. וכו' חמ"ש דלדיכא חין ביויסם מתלווק וע"ה דלטונו מתמוס וכו' ח"ל' דגם לח"ל חיוקר חלוני כעגל חקין חס הוא ימיד חו' לבור וטפוחין. דלח יומר חייטו כפי"ק וקלמ"ל. מתימח משמע דהוה ימדי :

פרק ב' מ"א במשנה שקבנות הכבור דוחין טו' וחס כטולה. פי' כרמ"ם (וכ"ב חמיו) והוה פיהיו רוב הכהנים טמאים. וכו"ל ח"ל זכ. פי' ביומח (ו' ב') פלוגמת ר"ג ור"ח כטולה דמיה או חוסרה והל"מ כפיויהם ולא חוכר עם רוב. ולא אשכחן רוב אלא בקבל ולטיוול פסק בפסחים (פ"ט) במשנה נעמח הקבל או חוה סמיה הכהנים טמאים. ומל"ק או רובן כדלמד בקבל משמע דכסם לא חלי דכבר כרוב. (ודם דמשמע לי דכפדות הפסחים כל המשמרות שוות. ובשליס סוכה דהתן ב"ב בשנה חיו כס"ה שוות חו ופס"י ב' חגילס. י"ל דש"פ ככלל כנגל טלו. או דלח חשיב רק חתן שיש בהן חיייה נכסיה וספ"י טס ובפס"י חין לוח חנח טל כלוס. אך חתם על ח"ל כו' ק"ל וחמיון בנמת"ל לחמיון פה"ד ח"ש טו' והוה כסם ג"כ חין לכהנים כלוס). ובפי' הרמב"ם ח"ל דפסחים בנמת"ל ח"ד באיס בטומאה כ' ג"כ כעממחו רוב כהנהיס. ובקוף ג"כ או כעממח רוב סקל. וזוהי תמוה ביותר דתה לי סומחתי קלל בקבנות ליבור. חלל גם ימיד עמח טלח קבנות פ"ד והבחו פ"ד מהלכות ביבתי"ק ח"ל כ' חיו סיה רוב הכהנים נכסיה טס ביוטליס טו' פ"ש. ול"מ מקור למה שחלה ביוטליס. כ' לעיון ספ"ד ח"ש חמיון כטוריות (ב') דלולכין אחר רוב יושבי ח"י. ולפיין פסק חמיון פסחים (ג"ד ב') אחר רוב הטומאים בעזרה. ובחבורו פ"ד מהלכות ק"פ חג"ו כ' משפוחי ככל סכנכין כפזיש ועד חון מתוין קודש שחנכס כת הלכאוס כו' וכו"ל כ"ל : שם בעט"ב ד"ה קבנות חיווד ח' כנון כולס יולוחת קבנות מורע (ברש"י כנון קרבן טולס יולדת וקרבנה וקבנות מורע) חל דלח קיוט גם חפחמה משום דהוה זכא חן השוף אף בשכיור. ובנמת"ל חילס ליישא דבנמתה קמני. וכ"ל חמוס דמי ובחמיות נכסיהס ויחפחח ח"ש נכסיה. חבל טולח כסמס דיולדת טענה נכסיה כדלחיתא בנמת"ל (ג"א ב'). ויותר נראה דלחח וקרבנה שחמק ח"ה"ק ברש"י (ברש"ב לוחא) ל"ל וחפחמה : שם ד"ה חקרבנ סנח חו' ממתח ונסכיהס טל קרבנות ליבור קרביס חשינו בילגס חפי' נמת"ל ד"ד דקרבנות יתור חני דיוח חיו. ובנמת"ל ח"ה"ד חיוחח חוס פניח ח"י חוס ונסכיהס חיון כד פ"ש. וכן לקמן בנמת"ל דמקשה ונסכיהס חיו קרבי בילגס חמתיח דנסכיהס ביוס ולח חמיה חן בק"ל וכו' ח"ש : שם במו"ק ד"ה ק"ש חיויין בחמיותן. כלוסר יט טו' ועממיהו כו' ופי"ו קשה חמיו דשקיל וערי הנמרה כהא דפושין תמורה. יחמ ד"ס חתן ח"י וכן כהא דמקשה בנמת"ל על כנח דהוהגות בע"ה יחמ ד"ס חתן קמני וחייוו בשלמים וכדחוסין טח"ג"א. וכו"ל דכ"ל חיוה חלח משום יבדיל מורה ויחליר. ומדע דיישא חמני כ' קמני בנמתה קמני. ובמט"מח חמני חויחע טולח חוס :

פרק ג' מ"א במשנה רח"ל ולד שלמים לא יקרב שלמים. במור"ט (ח"ת ד') דקדק מחשיב ולד תמורה השמע דמוסד ב"י ר"ח דקרב משום דלח שכיח לעצור בלאו דלח יתליטן כו' וכמה"ל רש"י לקמן בנמת"ל ד"ה גזירה גבי ולד טורה. ותמיהני וכו' אדרבה לקמן (כ' ב') דמתה ס"ה"ל ולד תמורה לולד ולד דל"ש ל"ש לא קרב וכו"ל נמוס'. ולכן נראה דלשני שייך ולד תמורה דכ"ש הוא דדמי לולד ולד כ"ל בנמת"ל. ומי' לח"ת דרש"י מהלכות תמורה. גם מה שהקשה אבייטא דר"ש דלח ולד ולד ולד תמורה דלפי בנמת"ל ח"ל אפי' ולד תמורה נמי טולד ולד דמי. כ"ל לקמן דבנמת"ל אלא קלמרה אלא דהוה שרול קדשים ולכן לר"א דלפי' ולד רחשון לא קרב כש"כ ולד תמורה (כ"ש ב' חוס') חבל שיהא חיה מנל לולד ולד לא קלמרה. והוה כמו תמוס בין ולד לולד ולד. עמ"כ בחדושי הרמב"ם בפ"ד מהלכות תמורה. ומה שהקשה על פסק הרמב"ם כ"ש חל הוא מהלכות ואח"כ חוס. ככר קדמו כוה הלח"ת. ולי קשה בלא זה מדוע פסק בר"ש נד הח"ק. וכ"כ כ"ל משום דלפניו אשורו ח"ל ח"ל חשמת דלכחא כותיה וכתש"ל הפוס' בכ"מ : שם במו"ק ד"ה ולד שלמים כו' לר' יהודה כו'. נראה דל"ל לר"מ לפש"י בפנמו טס. חולס עם דבריו תמורה וככר השני עם המו"ק : שם בח"ד ו"ל אחיני שחוב מייטט כו' אשכרין טו'. וזה דלח חין אבייטא. משום דל"כ יקשה ל"ל קרא לרובי חוה גבי טורה לקמן (י"ח ח' ו') : שם ד"ה לא יקרב כו' וקשה דל"ל דמשה טורב בעטס כו'. ול"ל משום דל"ל דביבול רכנן מ"ט משום סייג רק כ' חיי' דלח יבוא לרדי חסור בקוס ופשה וכו"ל ח"ש בחשו' ד' ח"ש : שם ד"ה וח"ל. ח"ט כו'. ופ"ל לייבב פ"ד חיוין הנמרה כנדה (ב' ב' ומ"ג) מהו דמיתא סתמתי סתמתי כו'. וכה"ל חיוול חוס' במתוס (י"ב) גם אנכי כמכין (ח') : מ"ג במשנה תמורה טולה כו' חיו אלו כטולה ועטוין הפסג ועמיה כו'. ול"ל דלחני דמטוין סמיה ונספיק כלפיל בלמתי (ובנמת"ל ח"ל מרכיני סתם וזדות קדשים ותמורתן נכסיה) ולא חיו סכא חילן חורן דברים שאינן בלמתי. ובנדה לא חורן לפדס נה כלום דחוייל חמי זה ובלדו כו' מוכח דנבאר דברים שוים : מ"ג במשנה המפרש נקבה לחש הרשע כו'. ובמה המו"ק ועטולה חילתא דפשיטא. וכו"ל דלחני ל"ל חילמנן למיניו גבה דין זה דמשה. וס"ל לחוסין חילין דלפניו ל"ש תודה בה נה"כ רש"י ורמב"ם. וכמו שסוים לקמיה לטיוול ולד חשם דלח חני דלפניו ל"ל תודה חלק

ולכאורה ה"נ ראה לפסוק כ"י וימי ממנה להקמן ערשי חילן על כדיוס הנאון כשה"ק וכו' ומדליהעירן לאשמועין כזו לחון מופלין ש"מ דבשאר גידולי הקדש מוטלין. אבל י"ל דרשא מייירי דבסקדית הקרקע היו ככר ערשי חילן של חנירו לנהס. וכן כופא כסקדית את האילן ככר היו ערשיו לחוק שדה חנירו. וכ"מ לישנא דגמרא דב"ב (כ"ו ז') מידי אריזא בגידולין הנאון מלאך עסקוק. מכלל דלשיחא דרבינא עם דלא ביהי אירי: ש"ם ודל מעשרת כ"ל וכן לקמן פי' הנוסח במש"ב. והקדש שהיו"ע דנדמאי קרי מעשרת לבלבד שהפדש ממנה המעשרות והרמז"ם העתיק ודל המעשר. ונראה דליתחמיטתיה מ"ד דפ"ע דבכורות מן המעשרים דפירושא מן הסעריים, ונבמחא עם (כ"ט ז') הוה ס"ד דפירוכו ארזן עמינא עליהו ודמי עם דליוו אלף הסעריים ודיקא נמי כו'. וז"ל הרמז"ם עם צפירושא והוא מה שאמרו בתקון מה שאמרו מעשרין מהי מטוסרין עשיריים: ש"ם בחו"ט ד"ה חילן מלא פירות כו' וז"ל רש"י כו'. ובכורות לא מיתוקמא עברי חון קרבין כו' וע"ם. ואלו דמשום הא לא חייבא כיון דעטוין הנחה לפי המנהג עברי מיקרי רחוי לנזנה. ומה שח"כ טענין בכבשים משלח גזיב חזקי כמו כבר התעלף והאשם ודומיהן: מ"ז במשנה רחל"א כו'. הסו"ט העלה ז"ל עם על הרמז"ם בחבורו שספתימ ד"ל ע"ם. וז"ל דהרי הרמז"ם מפרש צפוי"מ דרז"ל אמת לאפלוגי ולומר דומה ליהנות ממנה והביא דהיה מסא דנובין כו'. ות"ל סבר דחין זה ראה דומה עמח המוש דמז"ל (וי"ט ט"ז) צפירושא וז"ל התא איהי מודה. איש ראה ובהנהגה הסו"ט ב"כ ט"ס וז"ל לא שמעינן) ולכן לא הביאו הרמז"ם להביא לפינן לתתה בלוב הוא פשוט עברי מטוס דממלכ"י וההיה צד"ע. ולבאר הנאות עסק דלסוק כת"ק. אלא דלכאורה קשה ת"ם זה מהא דפסק הרמז"ם בפי"א מהלכות מותר דבכופר על עולה לא יתקע דהיינו לאפלוגי בכהא במורה אינו אכירה אלא מדרבנן מדקמתי ולא מוטלין לכן בהנהגה דמלוה ל"א אפילו לכתחלה:

פרק ד' מ"ג במשנה כלל אר"י כו'. ופסקא הרמז"ם בפ"ד מהלכות ט"א הי"א וכו"ב ע"פ הכלל היה אמת. וקשה דהרי ציונה (פ"א) אמרינן דרבנן פליגי פניה ע"ם. וז"ל דסקר חסוביא דכוכה (י"ג) דאלוף כותיה ע"ם: מ"ד במשנה ססרן והכלה כו' א"מ ז"ל כו'. יצ"ש"מ במשנה דלפול דמיה כו' יהושע. אבל לשיטת הרמז"ם והסוק"ם עם שבבחי יצ"לדיתחא אפי' כרכין: מ"ה במשנה בתוין שמי סטודום לטיווי. מש"ל הרמז"ם ע"ם שמונה בי"ט דלדני רבנתי. במהב"ת אגב צפירושא ל"ד דע"י אפ"ת דפירושין מ"ב דזו ליכא למ"ד. שוב נזכרה שכ"כ גם העור אר"ה סו"י ת"ט וע"ם צפ"ז סק"ח: מ"ו במשנה הערלה ובלאי הכרס מלטרפין וע"י. מש"ל הרמז"ם לאכור בתמחים ציונה צדלה צו"ע. ל"ד. וכן ה"ל בתוין צמיו בתמחים ובלא צמיו בני"א או אפי' צמיו בתוין המהמין ע"י ע"פ דערלה מ"ו: ש"ם בחו"ט ד"ה רש"א כו' והרמז"ם בפי' מתיים שאלו מושעין להשיות השיבור לעומתה בדברים שמתמחין לא בדברים שמתמחיים ע"ם: ב"א ד' ונס דזה לא נוח לי. ולכאורה פתחי הרמז"ם בדור הללו ד"ל שיהיו שיוריהן טוין אלא לטעון הפטרות השתמחין. אבל להעדרות ההשתמחין ל"ח סיוריה שיוריהן טוין (גם נראה שנתו"ס פ"א וז"ל דהא חמין עילי עומתו ולא שיבורו. גם לקמן ע"ל) וזהו פירוש שבבחי"ן. ט"ס וזכיר להיגיס חמר וי"א כו'. אהבש ק"ל לפי מה שחילק הרמז"ם. מסוכה (י"ז ז') דפרקי על רנה דאמר דמש"ס לא מלטרפין סקן פסקו ואזיר תפני דלא שוו שיוריהו לרדיד מהא דהבגד והסק"ו. והל"ה סקן פסקו ואזיר הוויין כדברים השתמחין. אך לפי מה שהובא הרמז"ם כאן ביבור דבדי ר"ם. י"ל דשייך הא דמפני כהם דקמתי עמחא אר"ה כו': מ"לשון סע"כ עם וכן כ"א בא"כ צ"כ לקל וכו"ן מלטרפין וע"י כו'. משמע דאפי' שלא כסדר הטוין במשנה. ולא כן פי' בבליים וע"י חו"ט עם:

פרק ה' מ"ב במשנה נהס נכהי פורעט ואפרי צב"ח כו'. נראה דה"י מן ופנס הוא ו' המתלקת: מ"ד במשנה נכהי פורעט ופרי הוא מעל. וכ' הסו"ט עם בהרמז"ם צפוי"מ הנאה לו. וקיימתא לפסק השו"ם אר"ה סו"י רכ"ג ס"ה וע"ם במ"א סק"ח: ש"ם נעל פרוקס על הקדש כו'. הסו"ט קשה דהא חו"ל. ולי י"ל משום דל"ה לאשמעינן דינה צבין:

פרק ו' מ"א במשנה השליח מעל פי' בתוס' דלחרינן כו' דילפינן חטא כו'. והרמז"ם כתב מיקרא דואמתה הגפס הדיא כו' והוא מפי' הרמז"ם ופסו"ס. ואכ"י מהה דהרי מקרא זה לא כתיב אלא מעילה רק בגזל הגב דפי' נהא: ש"ם בולן מעלו. החו"ט העתיק הירושלמי מה שמחלק בין הא דהכא למה דהרמות פ"ד מ"ד פ"ס. וז"ל דפי' דמחא דילן ל"ל הך חילוק דהירושלמי דא"כ הואך רחם לפשוט מתמחין צפוי דאמר לגלותו צבין לי ליתכא ואזיל וצבין ליה כוכה דהתם הרי צבין צב"א ודומה להך דתמות. וע"כ לרין להקן לנזנתו כמו שחילק ס"ג עם בתחלה מדעת עמח ע"ם: מ"ב במשנה ט"ז עשה נטל כו'. ערפשי' ומוס' וכו"י מהרמז"ם בחבורו בפ"ז מהמ"ע ה"ו. דבהקדש יבול להלל אף שראו כבשות אשר כתיב"ב הסוס' בב"ק (ס"ח ז') ד"ה הוא. והרמז"ם נמשך אחרי הרמז"ם בפי' ולא מחויר: מ"ו בחו"ט ד"ה ואפכר דתמיה כר"י דקנב מנ"מ לא בטיל. זה אינו למש"כ הסוס' במחמות (כ"ב ז') ובש"מ דביבט ביבט אפי' ר"י מודה דבטיל ע"ם:

פרק ז' מ"ח במשנה השליח מעל פי' בתוס' דלחרינן כו' דילפינן חטא כו'. והרמז"ם כתב מיקרא דואמתה הגפס הדיא כו' והוא מפי' הרמז"ם ופסו"ס. ואכ"י מהה דהרי מקרא זה לא כתיב אלא מעילה רק בגזל הגב דפי' נהא: ש"ם בולן מעלו. החו"ט העתיק הירושלמי מה שמחלק בין הא דהכא למה דהרמות פ"ד מ"ד פ"ס. וז"ל דפי' דמחא דילן ל"ל הך חילוק דהירושלמי דא"כ הואך רחם לפשוט מתמחין צפוי דאמר לגלותו צבין לי ליתכא ואזיל וצבין ליה כוכה דהתם הרי צבין צב"א ודומה להך דתמות. וע"כ לרין להקן לנזנתו כמו שחילק ס"ג עם בתחלה מדעת עמח ע"ם: מ"ב במשנה ט"ז עשה נטל כו'. ערפשי' ומוס' וכו"י מהרמז"ם בחבורו בפ"ז מהמ"ע ה"ו. דבהקדש יבול להלל אף שראו כבשות אשר כתיב"ב הסוס' בב"ק (ס"ח ז') ד"ה הוא. והרמז"ם נמשך אחרי הרמז"ם בפי' ולא מחויר: מ"ו בחו"ט ד"ה ואפכר דתמיה כר"י דקנב מנ"מ לא בטיל. זה אינו למש"כ הסוס' במחמות (כ"ב ז') ובש"מ דביבט ביבט אפי' ר"י מודה דבטיל ע"ם:

פרק ח' מ"ז במשנה השליח מעל פי' בתוס' דלחרינן כו' דילפינן חטא כו'. והרמז"ם כתב מיקרא דואמתה הגפס הדיא כו' והוא מפי' הרמז"ם ופסו"ס. ואכ"י מהה דהרי מקרא זה לא כתיב אלא מעילה רק בגזל הגב דפי' נהא: ש"ם בולן מעלו. החו"ט העתיק הירושלמי מה שמחלק בין הא דהכא למה דהרמות פ"ד מ"ד פ"ס. וז"ל דפי' דמחא דילן ל"ל הך חילוק דהירושלמי דא"כ הואך רחם לפשוט מתמחין צפוי דאמר לגלותו צבין לי ליתכא ואזיל וצבין ליה כוכה דהתם הרי צבין צב"א ודומה להך דתמות. וע"כ לרין להקן לנזנתו כמו שחילק ס"ג עם בתחלה מדעת עמח ע"ם: מ"ב במשנה ט"ז עשה נטל כו'. ערפשי' ומוס' וכו"י מהרמז"ם בחבורו בפ"ז מהמ"ע ה"ו. דבהקדש יבול להלל אף שראו כבשות אשר כתיב"ב הסוס' בב"ק (ס"ח ז') ד"ה הוא. והרמז"ם נמשך אחרי הרמז"ם בפי' ולא מחויר: מ"ו בחו"ט ד"ה ואפכר דתמיה כר"י דקנב מנ"מ לא בטיל. זה אינו למש"כ הסוס' במחמות (כ"ב ז') ובש"מ דביבט ביבט אפי' ר"י מודה דבטיל ע"ם:

מסכת תמיד

פרק א' מ"א במשנה בית אבותים בית הניטון היו פלוות. פי' הרמז"ם בנזינן צד עשירי עורה. וכ"כ ברש"י דמות. (וכ"כ בהרמז"ם בחבורו בפ"ח מהלכות בית הבדירה כ"ה) אבל עם ת"ה ובפירושא מתמע לטריח דעל עטר הניטון ממש היתה הפליה. והוא כיון דז' כותליה היו גולגלים חוק לשעור ועליהם היתה הפליה להכי קרי ליה חז'ז: ש"ם וזכרי כותליה איש בכתו נכרין. הרמז"ם פי' דהן היו העומרים. אבל פסקא דמתניין מתמע דוקרי פדמיה היו מעורדי עבודה ותמחא במקום שנתם. חוקייה היו שנים על הארבעהאבות. ופדמיה על הארץ. והעומרים היו הנוצים שלא גביעו עבודה לעבודה וכמו שפי' המפרש הפסח. וממל"מ נקוף הלוות צ"כ: בהר"ע"ב בסו"מ"ל. לפי שנתו"י [קדשים ח"ב]

משמחה חון לעזרה כו' וכל ז' לרבות צפ"ק. במחמ"ם ל"ד דעט"י אפי' דמת ושרץ דלין משמחין אלא מתמחה טכניה אכור ג"כ בעורה מס"ת דלחיתא כפרה פ"א ח"ד. ובצנן גזרו אף במחנה ליה שיהו בע"ז. וקרא דובל ז' אפי' לרבות קודם עיולה אכור אפי' במחנה ליה. גם מש"ל עיל ומפני שהיה צפ"ק לא היה מסת' דרך העזרה כו'. הוא שאל דמיה דרש"י דרך הר הכוש. ל"ב בהרמז"ם מ"ב בהרמז"ם ר"ה עפ"ש. פתח קין בשבין גזר על פתח גדול. ולקמן פ"ג מ"ו פי' לפשעין דשם. דהיו רמוקין קלה מן העשר ופי' דשם הוא מוכרח עמ"כ עם. וכ"מ לי עוד ממה שאמר אהא ויסי בצפ"ז דמדות שפיו ג' השתחויות כנגד עטר נקבור ושני פשעיו. וס"מ שהיו צדיו לא בחמו: ש"ם בחו"ט ד"ה וזמי אבוקים. דל"ב אבוקה כו' יש בו משום העיות הנכ שיהו משבין ממש. לכאורה קשה דבשבת (בדף מ"ז) לא משכת הש"ם עמחא לאפקר טעמול נכר הדולק בשבת לר"ם אלא משום דנשעה בקי"ם. ויש לחלק בין לעטול לבין לשאת. וכן בין לעטול בלא שונה הארס להכא ענותאם כדרי להאי. וכן בין כר יחידי לבבוקה: מ"ד בחו"ט ד"ה אב"א ח"ד ארס כו'. צבין ארס לנזנה חון ארס יבול לוכנס בג'ו אלא בשבת עבודה. תימה ולא תנן במסכת כלי"ם מ"ם אלא שאין בע"מ ופ"ר נכאנין לשם משמע דשארי כהנים רשעין ועמ"כ עם כפ"ד: ש"ם ד"ה ולא נר. לפי שהו"ך יחידי. נראה דר"ל שפני הוא ילעזר נקדש ידיו ולא יהיה אז ישיאח לו את הנר. וכן בשבת הרמה ג"כ ודלי ופסקין ל"ב דיו:

פרק ב' מ"א בע"כ ד"ה סוקין כמו מסלקין כו'. ומפרש סוקין כמו מסלקין נראה דר"ל שהוא פועל יולא. והרמז"ם ב' שהיה לפניו הני' סוקין כמו שהוא לפניו: ש"ם בחו"ט ד"ה סודקין כו'. ואמרין כו' דלין לינה נזנחה. וכ"כ הסוס' ציונה (מ"ה ז'). אבל עם צבחים (פ"ז) ארסא לרנה ליה מושגל נזנחה והרמז"ם פסק בוחי'. אולם אם לא ירד לכ"ע יקטיר. רק דקשה איד יפסקם לכתחלה ולעבור על לחו דלא ילין ע"י פסחים (ע"א) ונחד"ה מנין. ולולי דביריס היה צ"ל דכיון דמשלם צבין האור שוב חון ליה פוקלת בהם. פי' צבחים (מ"ג). וע"י בהג"ה ז"ל: מ"ד בחו"ט ע"י אפי' ארסא אלא נפ"ל מועטרו עליה עם הב"א דליק כו'. ותימה דהא מן ופרט עליהם נפ"ל ציונה (כ"ו ז') לשני גזרי עליהם בב' כהנים למחיד של בה"ש. והלחח אליחא. מרישא דקרא ונתנו בלי"א הכהן אש ע"מ נפ"ל דלחיתא עם מ"ו. ונראה לישנא דגמרא עם (כ"ד ז') דניקע כולי' קרא ונתנו צב"א כו' ועברו כו' יליד על הלחח אליחא כו'. אטעייורו במחמ"ם: מ"ה במשנה כירו משם עזי מלכה. וכ' החו"ט ואל" של אגוז כו' אלא חד מחלת נקא. פתח"כ בצ"כ דפ"א דפ"א מ"ו:

פרק ג' מ"א צביריובי הגב"א ז"ל. ד"ה בואו והפיקו ורמז"ם היה סוף יומר ממנה אמה כו'. נע"י ל"ד במחמ"ם דהרי היו יומר מקל"ב אמה בילד מקום העטפת ששמה עם היה רחוק מן המזבח כו' אמה כשח"ב (י"ג) ומקל"ב ד"ד (ולחמ"כ עם היה כו' אמה) ול"ב אמה כנגד רוחב המזבח ל"ד מערב. ומשם לרגלי הכבש יומר משלשים אמה אף אם היה הולך באלכסון. רוחב סכנ"ם ע"ל. משם עד קצן דרומית מזרחית המזבח ג"כ יומר משלשים אמה. ורוחב המזרחי של המזבח ל"ב אמה. ס"ה ק"ב אמה. אהמם גם עיקר דכריו מורה דכיון דבכתב סהשומעס הנוקבלה סיו קודמין איד יפסקו שיהא ביהות לדישון ולהעברה כדרי הילוקן. דשיעור מהלך מלחא אמה הוא פחות מן א' מני"ט דעמ"ס סו"מ א"ח סימן הני"ט ס"ב. או יומר קלה לפתח"כ עם סה"מ והג"ה ז"ל. ואיך אפשר במני"ט אחד לשון והעיוב שהיו צב"א חת"י. כשח"ב בעלמא ז"ל לקמן מ"ע. והעוהת המש נרות נדון כרייהו דבכתב סהשומעס הנוקבלה סיו קודמין איד יפסקו שיהא ביהות לדישון ולהעברה כדרי (פ"ח ז'): מ"ו במשנה הטני דומה לתקב גדול כו'. וכן לקמן פ"ה מ"ד ועמו"ט. ול"כ דרואם בלחמו גדול דהיו במדת ליפורי פי' עבת (ע"ו) ומ"מ: ש"ם אחד שהוא יורד לחמת השמי. לע"ד גל"פ דר"ל דהמטפול היה צמורד השפפא כנגד קלה יד האדם כאשר היא צמורה לטעם. וז"ל כשח"ב עומת. ומ"ח דלחיתא אמה נכונה עומת כיון ר"ל בהיה מכון כנגד הארס שאינו נלכך לשוח וכ"כ מפי' הרמז"ם: מ"ו במשנה ושי' פשעין ה"ל לכפר הגדול. מש"כ הרמז"ם והיו לו דלתות בתחלה עיני הבותל כו'. וז"ל דלא היו ח"ה אלא כשהקן אמה מתחלת עיבי החמות לפניו לרבנן צפ"ד דמדות. ולכ"י עם צבחה חון אמה ע"ם. גם מש"ל דפסעין חיו רמוקין קלה מן השער. ג"כ ל"ד שהיו הלפזי היה בתח"א. והוא היה רחוק מהשער י"א אמה. ה' אמות הלל הסיכל מן השער עד כותל הפזוי. ושם עובי הסתל. כמבואר כ"ז במדות עם ח"ב ובהו"ט עם ד"ה ובקין וכ"כ עם החו"ט צמ"ב בשם הראב"ה: מ"ח במשנה מירוחו היו שומעין קול התנויפס. לפי קדר הקלות שנגינסמתינ במשניות (לפסוקי גירסת המשנה שגמ"א) נראה שזאת המגריפה איננה כלי ניגון כאשר הביט הרמז"ם ורמז"ם חריו. מדח"סוק צויה לעשר קולי כלי השיע. בקול מוכיז ובקול גבוי. אלא היה היא המגריפה המזוכרת לקמן ס"ה. והיה דערבין חון הכוונה עליה: מ"ב במשנה מדשן את השאר. מה ע"י הרמז"ם דמותן עמן חגש ופחילה חדשה. וז"כ לקמן. קשה דהא לעיל מן ורנעטכ כליים בידים. והא ארסא ימוסף עוד כלי עם השמן. (ומלשון תשובת הרשב"א סימן ע"ט בקוסם כביחא החו"ט לקמן רפ"ו מוכח דמפרש דהכחו היה השמן החדש). ולע"ז שעתה לא היה רק מדשן. ולע"כ דהבפת זמן הלקחן אז מביא השמן והפחילו ומוטין לתוכן ומדליקן. וק"ל מדוע לא עשה כן צבין הפערים ופיין העב ציונה הרשב"א במתניין דרפ"ו שבהו"ט עם החו"ט. גם ק"ל דהא לזרזן הדישון היו ציונה קטנייה שבהם חומה את האשר כדפ"ש"ב בפ' תרומה על ותחומיה. ואמאי לא חשיב לכו בהכלים שמתנייסי. ואולי שכן היו מונחים תמיד ביהכל אלא המטהים: ובש"כ קודם שמתין הליק לא היה מדשן אלא הנכ בהלשון ואפי' דכחו כו' דלין העבס פחות מתיים סבי צדף ע"י כו'. ק"ל דהרי יבולין לחקן שניהם שלא ייטיבו מתיקלא רק ד' ניות: ובש"כ ולכן נמי מדליקה את מלחה כבויה קודם שמתעם התמיד כיון גלרין כו'. תמוה דהא הוא עצמו פינס מלקן רפ"ל דפי' חם מדליקה עכשיו ואמר זיקקס הכמיר מלחה שפיון דולקת מכזה ומדשנה ודליקה. א"כ מה שעתה יש בהלוקחה עתה. וכיר דאפי' עכ"ל מספיק על הדלקת כן המזכיר עכשיו ג"כ. ועמחה דלעיל כדי שיהא ניכר יפסק ח"ה מספיק הוא יפסק ומספיק לשתיין: ש"ם בחו"ט ד"ה יממה. וכה דהענה ראשונה קודמת לדם

פרק ו' מ"א נמשנה מי עזבה בדישון ט'. התי"ט הפטוק לשון הכתובים נמשנה ט' מלכות תומ"ט ה"ד (שפסק כרכון דה"ט) דיואל זה שפסקי (הקטורה) עם מדען המורה . משמע דבשד שפ"ט המקציר עם כנכם המציב לסיקוב הכותב המזכירים . וק"ל דהא אמרינן ביומא (כ"ד מ"ד) דאפילו בימיא חין אדם כלאי לנכנס עם כדכתיב עד לאחא ומתש"כ עם . וז"ל הכתובים שמתו עם כנ"א ה"ב לא יהיה עם אדם עד יצא זה שפסקי הקטורה : שם בתוי"ט ד"ה ומלא כסופו . אלא שערך טעם למת מקדישין בעמך כלל ביון שאין עושין אז כלום ט'. תמוה שיהי אז מדען אומן השמימות שטע . ומדען ומדליק ב' נרות המזכירים את מלאך שכבו כמש"כ למיל כספ"ג בשם רש"י : שם ד"ה ומדליקו (כסופו) . כדחק סכ"מ ליישב דלשון רז"ל ט' . ע"כ ז"ל דלשון התשנה (שאתמה שכבו כו' ומדליקו ל"ד) ל"ד ט' ע"כ כנ"מ : מ"ג המחיל מרדד ויאל . לכהורה תמוה . ה' מדקתני המחיל מכלל דליכא גמר ואל"כ ארץ יאל ערב שגיגור . (ב) דכסוף התשנה מורז ובוים והקטיר והשחמה ואל . ולא קאי עם אכ"כ . דומיא דפנ"א טעם דתימיו בכל הכתובים . וז"ל דכאי ויאל קאי על המלמדו הי זכיר כו' (ויחבין לומר דהמלמדו הוא אוהבו או קרובו שזכר) ואחר אלאם שהמחיל לרדד כמו שלמדו ס"ה ואל . משני המקרא דוכל אדם לא יהיה כאל"מ ט' ודקתני לקמן פירושו הכס : וז"ל עוד מלא תני הכס והשחמה ואל (פי' תוי"ט) בשם הרמב"ם ב"ה טעמו (שחמה) לא הוא אלא שם שטבד עטרה וכשגורה הכתובים ואל . חלל זה המלמדו דלא עביד תמוה דאפילו חל"ל דהו אוהבו או קרובו ט' גם הוא לא עביד אלא תפשא אינעבא . לא היה משחמה בימיא : ור"ע דמה שפירש הרע"ב רהו זכר הקטורה . משמנה דיומא (ב' ב') הוא שצדן כן וע"ש בנמלא . דאילו נמשנה שלפניו ארבעה ס' מרדד לשמע כה"ה טעם (שם שמתן) כן בנתיבא דתפורה . וזמנו שהיה המורה ט' . והכ"כ מ"ג דתפורה מרדד דהכא הוא דלחמי שצדנה הוא נעשה חד מלמעלה בנאשו כעין מגדול לכן היה מרדדו קלם שיחא עטיו מטע . אכל זה דוק . ולפ"ד דדוקא בקטורה דעין הגי' ביה"כ הוא דחנן זכרין אכל בקטרת דהיכל לפולי שלמה היה תפורה ויטיו דחנן הגא מרדד . וכן הרמב"ם בחבורו לא הזכיר צדיק אלא בקטורת המורה בנפין ל' המלכות עטרת ויס הכפורים . ובקטורת דמזנה הפנימי כתב בפ"ג מהלכות תומ"ט ס"ח ומשליך הקטורת כו' עד שתמדה על כל האש ע"ש : והיא דלא תשיב לה הכס בין המליקים דיה"כ לכלל יום . ו"ל דמא ושייר ויהא מיושב ב"ב המורה ממה שהעורבו עניו עם כ"ה"ה אלא תפורה ט"ט . ולפתח"כ י"ל ב"ב דבני הכופות דעם . ממה ששדס המורה כפן דאישתמיה מייניה מהנימין שלפניו ע"ש . דהם סובדים דממשנתו לא היה מביא אצ"י עם לכהיה דהא מייירי בקטורת דהיכל שיהי תפורה . ואין כהיה לקטורת דמתה שיהי זכרין . אלא ודאי דבתיבא היא דמתייבא בקטרת דמתה . וכתב בצ"ח :

פרק ז' מ"א בנאשון ל"ה (ה) והביא ג"כ מ"ש מרן פ"ד מהל' בית הבחירה דין ז' דבית כדומי' נמחומ' (ל"ח א') והביא ג"כ מ"ש מרן פ"ד מהל' בית הבחירה דין ז' דבית כדומי' לא היה פרוכה ע"כ וע"י בחק נפן מוחות עם שפיריין בזמנ' דהדוק את הכ"ה ב"ה בית הבחירה . מהגרמ"ש ז"ל : מ"ג נמשנה מהיבן הוא המחיל כו' . בגמרא ז"ל נמשנה דמתימין פ"ד דיומא . ולא חזין לכהורה ח"ך כ"ה דעם דכ"ה דלעולם כה"ה מולד בלמעט כו' . מורס דמת' נרין לקרף דין ימין : ומש"כ עוד ב"ב על שלמן . פתח"כ בשקלים פ"ד מ"ז :

מסכת מדות

פרק א' מ"א נמשנה ואחד בנשבת הפורסות ל"ה היכן מקומה ולא נזכר בשום מקום זולם כאן : שם בתוי"ט ד"ה שומרים . ואין נזכרין כו' שכתב שיהיו שומרים יום ולינה . ולי קמא עניו דהרי ג' מקומות דכתיבם וליפין מקרא דאשרין ויניו שומרים ט' . וה"כ שיהא אשכר שיהיו שומרים ביום הלל היו כתיבים לעמוד עטרה . וזולת לא היו כתיבים . וכן נזכר (ק"ל פ"ב) . וז"ל הכ"ה על דבני התפורה על לא היה אלא נזכר . וז"ל המ"מ פ"ח מהל' בית הבחירה ס"ב דבני התפורה תמוהים הם בעניו . ומיהו שאל הנה את המורה וזכ"ה שקדמותו בזמנ' ומ"ש (דה"א כ"ו) הוא למזנה ליום ששה ללשונה ליום ארבעה לנגנה ליום ארבעה . פי' ב"ב שח"ה ליום" (הוא מתוסף ליום "ליום" כמו כב"ב דדומה אף מ"ש עם הלשון בעניו וזולתם היו שומרים כג"ל מקומות סוף ל"ד . והא"ח מלאכי בן' דרך הקדש (הנספה לשו"ת מגיד מלאכי) דף י"א ע"ג שפיר מזה הפסוק ומביא בשם הגאון הרב ר' גלגאל אשכנזי דאלו ז' רוחות אפונה ונגנה היו שומרין בין כיום ובין בלילה (דיום ר"ל משל"ס) אבל בשאר מקומות לא היו שומרין רק בלילה וסאתן כחוב בפחדיו הר"ב שמואל הכה"ד ז"ל מפסקו על חומותין ירושלמי שפסקתי שומרים כל היום וכל הלילה כו' . א"כ מצינו לחימר אופכל דנלפונה ונגנה היו שומרים ביום דוקא דתיב היום למעטוי לילה אבל בשאר מקומות בין ביום ובין בלילה . מהגרמ"ש ז"ל : שם ד"ה וסלויס . ובספ"ה כתב הר"ב עוד שם ט' הליים ב"ב משמרי . ועמ"כ בעמו פ"ג דפרש כסופו . וז"ל דל"ד במחמ"ת דעוטה הרע"ב היה משום דתשיב דבכ"ה מקומות דלויס ה' על ה' עטרי העזרה . ובמין ששערים הרי היו הניטין וביה שמוקד לקמן ב"ה . וביה אכתיבים נמי פירש הרע"ב כאן שהיה בניו בלד שפירי הכזרים . ובשם היו הכתיבים שומרים ג"כ : מ"ב נמשנה ורשות היה לו לשקור את כסופו . לפיכך מה ז"ה שגלוס גמול . ואולי שכתבו על התקרא דוקריתס מליבס טמה (משלי כ"ה) ולפי' מהל' בשקלים דעם ככסן היה כן . לכן לא היו קורטין כי המקציר בגדי כהונה לוקא (יומא דף ט"ב) אבל לפרשן אולי רשאי . וקלם לריש מהל' דמנלאי מנכסין כתיבם היו משקטין ונקן היו מדליקין . אלא דמ"מ יקשה ממה שהיו משקטין חמלא . ואולי כיון דהו לנרין שיהיה שטיו . דאיו אקור אלא דרך השתה כתיב"ה הרמב"ם בפ"ט מהל' כהמ"ק ס"ב . אבל יש לדחות דב"ב שטיו ע"י (ק"ל פ"ב) . שם שם קול בעזרה . לכאורה הל"ל בזה הכ"ה :

פרק ה' מ"א נמשנה נכרו את העם כו' ונכרות כתיב . מש"כ הרמ"ב דנשיאית כתיב היה לאחר הקרבת החמיר עמ"כ ב"ב נכרות (ו"א ב') . ומש"כ המורה נדעם הרמב"ם דב"ב היינו שום עלום . דוקרא כן פ"ט החמלא הש"ן כו' . הוא דוקא . וז"ל לכן קורא נכרות שלום ב"ב משני שהשום הוא העיקר בה עשרי מסתיימת ט' וכדלויא בת"כ נשא פ"א בגול עלום כו' אף ב"ב אחר כה"ה קיימו בשלום וע"ש עוד : שם ובשבת מוסיפין פ"א למשאר היולא . משמע דמתה בלוחי המעמד או חומותין אותה . וקשה דהא בלתי סוכה אמרינן למשאר היולא טעיה המוסקין והם קרבין בשם (כ"ה ט"ב) . ועכשו עדין לא הגיע זמן יוצר אור ואל"כ עוד לא נכנסו הכתובים . לכן ה"כ לע"ד לאש נכרו את העם כל כדפשי"ל עם העם אלא צדש אוחה בשעטיה . דגם בלחמ ויניו כפוסה בנוקמתו י' כתיב לור ישראל קומה בעזרה ט' . ואולי שנוקמתם היה עם עוד סוספת דבני כרטה . וז"ל מפרוזה הרמב"ם שכתב שטולן הפלה על ישראל כו' פ"ט . ויין דלויירי במה שכתבו את העם אחר ומי דבשנת היה עוד נכרס בגוון אלו . ומכרתיין אותה שומרים : מ"ד תוי"ט ד"ה כסופו . ובקראת ק"ל אחת ל"ב . ה"ל להשמיך דקדוקו קודם על אף דמני מחזיק ל"ו . ואם היה גורם מחזיק בנוראם בגמרא . ה"ל לדקדק בלשון המשנה מינה ובה . ואולי משום דשם יל"פ דקאי על חכרוב : מ"ה מי עזבה שחתה ט' . המורה תמה על הרמב"ם בחבורו שכתב דמי עזבה כהמ"ד הוא עזבה ביהמתה אותה למנין לו זה . וכן ממה עליו הלח"ח . והכ"ה ב"ב לא דהאש מקומו . ולפ"ד דמתנהם בלפניו למד הרמב"ם דקדמתו מי עזבה במתה . ועדיין לא שמתה מי עזב ואין זכס . לכן פירש ר"ל מי עזבה במתה למרום בה הדען כדלעיל פ"א מ"ד . ויתכן ג"כ שנאוחה מתה עתה שכתב בה היה ממה ג"כ המחיל לקטורה ונקן כס"ד : מ"י תוי"ט ד"ה המנרס . והמוקפות המוד דלני מיני מנרסות היו לו לאו למעטוי ט' . עגלם בלחמ פירוש הרמב"ם דלמכתה המוד שכתב לפיל בצ"ג דולח שכתבן היא עתה דלעיל שיהי כ"ה ופירש וזוקק כמו נוקק מפי מנורס ור"ל . נוקק ממה על ישראל שטיו עם בימה להשמיך קול גדול :

[קדשים ח"ב]

התמיד לרבען כו' . תמוה דהא לרבען דם התמיד קודם אפילו להשבת ס' נרות כמש"כ לעיל דבזמן הסמך כסופו ולקמן דבזמן זה : ומש"כ מלאך אמרינן דהשאלת אכרים נמי תהא חסוקה ט' . סן מרזר המסנה תשמע דגם הוא יהיה קודם הכנסה ז' נרות כדפשי"ל חק העלום והר"כ בפי"א חק דיונים . וז"ל מפרש שכתובת הרש"ב"א ס' ב"ב וז"ל עם ויהי ל"ה שפירש התמיד כו' והשאלת אכרים לכבש הכל היה מפסיק בין הסנה ה' נרות לסנה ז' נרות . וכן עוד עם בנתיקו פי' המפרש שכתב לו השואל קרב ואחר זריקתו והשאלת אכלים לכבש מורז ומכבה ט' כדי שיהא הספקה יוכרת . עניו התנוונתי וסוטה המורה על השאלת מן הכנסה למזנה כי כן קוראין השאלה סהם ג"כ לקמן פ"ו ח"ב בשם הרמב"ם . אף ת"מ דבריו תמוהים דהא ביומא (ל"ג) ילפינן דקטורת קודמת לאכרים ונרות קודמין לקטורת ע"ש ואל"כ ארץ יספן שמוקדם הקטרת אכרים לגמר הכרות : שם ד"ה ומסיב . למה חלס טעם ט' גמה שמתנו מדליקין כו' שאינו מפורס והיה העיקר המפורס ע"י . חל' הרע"ב תשמע דשקיר קרא דתימיו להכי הוא דלחמ ארץ קטע נכ ארץ להלויין ממו שאר נרות : בא ד' נרות מירדקו מירדקו מזה ט' אפי' מלא דוקא יכבו כו' . קושא זו אינה לפירוש הרע"ב שהיה לא פירש לקמן כפ"ו דלפי"ס שמתלא דוקא כו' מכנה אלא אש כבה קודם בשבת הסנה ה' נרות והדליקין אז . והרי חזון שאין הכס קיים :

פרק ד' מ"א נמשנה על בעטת עטרה . ע"י הרע"ב כה"ד . ולפי"ד נ"ל"ע נעטת עטרה היא בקרב השני שמהל לפון דהוא סדר החמישי מלד המזנה . וב"ב שטיקין בעל המאור שביטור הכוי"ט . וז"ל מה שכתבה לפנות כו' לפירוש הנפדרים ארבעה דלמות היא בערך מקום הכפונה . וגם תהא מיושב תמימה המורה (לא יפסיק הליקוח מהאחלה כדומה) ע"ש . וכן ה"כ מירדקו יוכר מ"ה אמה כי מת"כ המורה ט' המות מזה לא עם העצמת ל"ד במחמ"ת . דו' סדרים עושין ה' חללים . וגם בלא זה תמימה היה חוקה כ"ב כי בידיעולם (שכתבה ל"ב העלות) אפי' בתקופת עמך איהי עשה השמש ז' ארוך כ"ב לפון כהנה וזי ב"ב אמות חכמך המזנה . גם מש"כ לקמן דמתימין שחלם עם על פירוש הלח"ח בשם הרמב"ם : ממה דהיה הויכל והולוס במעמד שדמתימין ודף יחולו בעד השמש הורחת ממזנה : מ"ב נמשנה הגיע לחמה חקך את הראש . ל"י מדיס לא חתכו קודם ההחלה שהפעק והיה יכול להשפיעו כב"א : שם חקך את הכרעים . נראה דל"ל הכרעות המחומות המכרות עם הראש ועדיין נשאר חלו כי הנקבים היו קלם להטותו מן ללד הגוף . ולשון המורה ב"ב ממה : שם חקך את הספסע קרב את הלכ והוא ח"ד . לכאורה תמוה דכרי הלכ עדיין עמון בגוף העלה . שהרי ח"ו קורבו עד לאחר תמימה הדיים ונגל ימין . כדלקמן . ואולי פירושו קרב נגד הלכ עיין ע"י (ל"ב) גבי פירוש לבוין . וכמו כן עיין דקרב את הלכ שלמו כמו בחולין (ק"ט) במתנה : שם לא היה שוכר . במתנה שכתבו הסיבות דבזמן זה . ולכן נכחו בו כסמנה עיין הגהות הר"ח ובגמרא . ולפ"ד דכ"ל סודו דבריו כשהיה מתחיל להשפיע דרך הרגל ויורד עד לחמה וז"ל מיהא דלחמין סהם דרך הספסע היה קרב הלחם והיכל הסוקן כו' לא היה שוכר כו' וימיה כו' בגלל האחד דרך הנקב שנקבו כו' כ"ל ע"י בעזרה : ור"ע שחמ"ט המורה דבני התפורה עם פירוש הרע"ב ל"ד במתנה : שאין עדיין כשה אחד דהרע"ב מפרש דלתי לפי' מדרך השנחים שחומתיין לגמרי את הרגלים עם העור שגמתיין קודם שהפעק ע"ש : [שם בתוי"ט ד"ה חקך את הכרעים כו' . ולכן ימין לומר דעגללים עד חוקם כו' כ"ל . מהגרמ"ש ז"ל] : שם ד"ה כל לכה . ולא קנט בה דעה . ו"ל שאל קטרו בה כמה פשימי הדימין אותה כמו בקרבים שכתב עם ג' פעמים . לפי שיש כיום כו' מ"ג כמש"ל בעל את הרגל השמאליים וכתבה ט' . מלת תפשה ליתא במשניות ונקון כי הוא נשאר בגדו נגתי ד"ה מחזיר בו ובמב"ה תמנה ומתנה וחיטו נקון : שם נמשנה ומלוחס . לא קאי על כל הנזכרים דיון לא בני תמימה כדלויא במתנה (ל"ד ח"ה) : שם בתוי"ט ד"ה בעל את הכרעים . ועוד שפשו לו ה"ל עוד לכתוב כו' . ה' דלתי לחמתיים כרעה והכרעים והדיים והרגל היו כורן ג"כ לכתוב . אלא משום דלא כבר היה בידו ממה הפסוק . אבל אחר תמימהם הניחו מידו . ולכן עתה שנוקד לו עוב אמר בעל גלומר שחזר ונעטלו :

פרק ה' מ"א נמשנה נכרו את העם כו' ונכרות כתיב . מש"כ הרמ"ב דנשיאית כתיב היה לאחר הקרבת החמיר עמ"כ ב"ב נכרות (ו"א ב') . ומש"כ המורה נדעם הרמב"ם דב"ב היינו שום עלום . דוקרא כן פ"ט החמלא הש"ן כו' . הוא דוקא . וז"ל לכן קורא נכרות שלום ב"ב משני שהשום הוא העיקר בה עשרי מסתיימת ט' וכדלויא בת"כ נשא פ"א בגול עלום כו' אף ב"ב אחר כה"ה קיימו בשלום וע"ש עוד : שם ובשבת מוסיפין פ"א למשאר היולא . משמע דמתה בלוחי המעמד או חומותין אותה . וקשה דהא בלתי סוכה אמרינן למשאר היולא טעיה המוסקין והם קרבין בשם (כ"ה ט"ב) . ועכשו עדין לא הגיע זמן יוצר אור ואל"כ עוד לא נכנסו הכתובים . לכן ה"כ לע"ד לאש נכרו את העם כל כדפשי"ל עם העם אלא צדש אוחה בשעטיה . דגם בלחמ ויניו כפוסה בנוקמתו י' כתיב לור ישראל קומה בעזרה ט' . ואולי שנוקמתם היה עם עוד סוספת דבני כרטה . וז"ל מפרוזה הרמב"ם שכתב שטולן הפלה על ישראל כו' פ"ט . ויין דלויירי במה שכתבו את העם אחר ומי דבשנת היה עוד נכרס בגוון אלו . ומכרתיין אותה שומרים : מ"ד תוי"ט ד"ה כסופו . ובקראת ק"ל אחת ל"ב . ה"ל להשמיך דקדוקו קודם על אף דמני מחזיק ל"ו . ואם היה גורם מחזיק בנוראם בגמרא . ה"ל לדקדק בלשון המשנה מינה ובה . ואולי משום דשם יל"פ דקאי על חכרוב : מ"ה מי עזבה שחתה ט' . המורה תמה על הרמב"ם בחבורו שכתב דמי עזבה כהמ"ד הוא עזבה ביהמתה אותה למנין לו זה . וכן ממה עליו הלח"ח . והכ"ה ב"ב לא דהאש מקומו . ולפ"ד דמתנהם בלפניו למד הרמב"ם דקדמתו מי עזבה במתה . ועדיין לא שמתה מי עזב ואין זכס . לכן פירש ר"ל מי עזבה במתה למרום בה הדען כדלעיל פ"א מ"ד . ויתכן ג"כ שנאוחה מתה עתה שכתב בה היה ממה ג"כ המחיל לקטורה ונקן כס"ד : מ"י תוי"ט ד"ה המנרס . והמוקפות המוד דלני מיני מנרסות היו לו לאו למעטוי ט' . עגלם בלחמ פירוש הרמב"ם דלמכתה המוד שכתב לפיל בצ"ג דולח שכתבן היא עתה דלעיל שיהי כ"ה ופירש וזוקק כמו נוקק מפי מנורס ור"ל . נוקק ממה על ישראל שטיו עם בימה להשמיך קול גדול :

[קדשים ח"ב]

שם כ"ה אצל החולין אסור לשחוק בצורה נכונה ח"י ועוף כו' וכ"כ עוד כ"ה אצל הכותש חוב"ע כו' ע"ש. עוד כתב שם ב"ה אצל הנותר בצורה והמקור כו' ע"ש. א"כ מליקה היו כמו נותר ומקור. מ"י פסחים ס"ו ב' חול"ה מביאה. מ"י המשל"מ שם כתב דר"ש חולק על הח"ס בזה ע"ש. ומ"ש הח"י אוח מ"ל להשיג על חול"ה דבניור דל"ס ע"כ אמר' דמחזי כחרי איסורי דרבנן כו' א"כ מ"ש רע"ב דהח"ס לא היו חובע"ו אינו מ"ל אצל מדרבנן דהו חובע"ו ע"ש. מהה"ש דמ"י אמר' לר"י בר"י דסבר אין שחיטה לעוף מה"ש וחובע"ו לאו דלור"י. ע"ו אמר' דלדבריה היו רק מחזי חרי איסורי מדרבנן אצל לדין דק"ל יש שחיטה לעוף מה"ש וחובע"ו מדלור"י ה"א אין שם זכר רחיים שהיה חלוק בין עופות לבכמה וזה פסוק:

דח"ק הדין בשנים שאלו אצל ב"ה יש מקום לפרש דברי ר"י דעמע"ו דלא בני חוקיע איסורא ה"א בני מנות שיהי' ב' בשעת אכילה או דעמי' אשפר לברר איסורו כר"י א"כ הראשון חייב א"ה אצל השני פסור לגמרי וכדע"ו ס"ד דנמי דכ"ג א' למומר אליבא דר"י. ומה שאמר ר"י אין בנים מביאין תפלת א' ר"ל אלא ראשון חייב ושי' פסור לגמרי לזה מוכרח לפרש דח"ק ר"י הוא וכל' מביא א"ה כדאמר ח"ק ב"ה ב"ה שאלו ומח"ו ה"א ה"א אצל מדרבנן לכתוב הכי גם בנמי' מ"ו דלא מ"ש חובע"ו והמ"י דע"כ מ"ש הכי בנמי' דר"י הוא ח"ק ודעתו שח"ה על סמ"כ א"ה ע"כ. מח"כ בלינן משניות כתב דר"י הוא ח"ק דסבר שאין ב' מביאים תפלת ואשם בשתפלת ומ"ש השני רע"ב מלפרש בנמי' הכי שהוא מבואר מאליו שזהו כוונה ר"י לענין פסק מעילה: מ"ח חו"ס ד"ה ר"ס הקסא למה לא מייחי הגמ' מח"י ד' דפ"ג דשבושת דסבר ר"ס דלא חייב שבושת על ג"ס כו' ותי' תוח"ד דשבושת איסור קל ש"ל היתר נחרטה כו' ע"ש. ה"א ליהא דחמירא שבושת גדלה' שבושת ד' ל"ס א' כל העולם מדע"ש בשעה כו' ועיין הוס' בתוכו דח"י ע"כ ו"ל וכו' וכו' כתבו ג"כ דשבושת שקר יש בה עונש גדול כו' ע"ש אדרבה נבלה קיל משבושת שחורה מכלל מליקה נכבד' ופס"ו ס"ו ל' לפרך כפשיטות דנותר בכרת רוח"כ בכרת מש"ה מקשה א"ך חל לר"ס נותר על חלב ה"א סבר דלא חייב וי"כ על נבילה ושיין גמ' דכ"ג א' חוד"ה ומי אית ל' כו' הקסו ג"כ למה לא. מייחי הגמ' ה"ך דיבמות ד' ל"ב א' ח"כ יבס אחות אחתו לר"ס חייב ר"כ אחת או משום אשם אחת או משום אחת ותר"ו דהתם ב' איסורים ר"ס וה"א נאמר על קל כו' ע"ש. וזכר מתוך ג"כ קושיא חו"ס דשבושת ונבילה שיהיה איסור לאו. עוד יש לפרך עפ"מ דל"י שבושת ד' כ"ד א' לר"ס לק"ש עמע"ו דר"ס דשפר לאו משום אין איסור חט"א אלא משום דהוא מושבע מה"ש דסבר ר"ס כ"ס לנכות ולא חיל שבושת אפי' על כ"ס רק לר' וחקן דלוח' דבולל הו' עמע"ו דר"ס משום אין חט"א אלא בולל ע"ש. ומשום דלא חיל זה חליבא דכ"ע מ"ש לא מייחי ל' להקשות מינה. עוד יש לומר לפ"מ דלמ"י שם בתחילה הסוגיא דסיפא מיירי במפרש בלא אובל נבילה ונבילה מוכרחה נמי קרוי' נבילה כמ"ש בנמי' הוס' שם דכ"ד א' ד"ה אלא כדרכה והקסו א"כ למה ל' כולל נבילה מותרים הא נבילה לחוד' א"כ כולל נבילה כדרכה ונבילה מותרים ותר"ו דהיא כולל דברים מותרים אמר' דר"ס דלא שם בכלל אחרי שגילה דעתו לאסור גט מותרים א"כ יש לומר דבה"א פליגי דח"ק סבר דנבילה לח' לתודים מיקרי כולל דהיינו נבלה כדרכה ור"ס סבר כיון שלא כלל דברים מותרים לח' היה דעתו על ר"ס ולא חיל כולל אצל כולל ממש יכול להיות דמורה ר"ס דאיסור חל ע"ש. דהא רק ריו"ח מוקי מתני' כולל דל"מ אצל כולל פנייה דמתני' ר"י לפרש בלא כולל ופליגי כמ"ש בס"ד. עוד יש לומר כמו בעפר א"כ אמר שלא אובל עשר וכלו חייב דהא אשכנז' אצל א"כ אמר שלא אובל עשר פסור כדרכה א"כ לפי האמת דסיפא מייירי בלחמ' שלא אובל ע"ה יש לומר דח"ק סבר דנבילה הו' חמירא מעפר דחמירא ל"כילת רק איסור רביע ע"ה ופליגי אמר' שלא אובל נבילה חייב ור"ס סבר נבילה ועפר חד דינא אית להו. וביותר א"ש לשיטת רש"י שם שכתבו חוס' בשמו דר"ס פפר אפי' נהנבלה ביה"כ בנס דיוה"כ חל מחיים למ"י חולין דק"ג א' במה שחיי' לאו לאיברים עומדת ואפי' למ"י לאיברים עומדת כי מהת פסק א"י מהו חייב נבילה ויה"כ צבת אחת ויה"כ צבת אחת מורה צ"כ אפי' אמר' דע"ה דשאינו נזבח מעבד על יוה"כ מלחול כו' ע"ש ששחינו ע"ו. ע"כ לפי רש"י שפיר טפי להקשות מתוך דברי' לאלוהי הקדושים דלפי' צ"כ מ"ו דסבר ר"ס אין א' חל ע"ה ועי' חוס' רע"ק אות י"ב וז"ה שדאי"ה דברים שכתבתי כוננתי לדעתו הגדולה.

מבנת מעילה

פרק א' מ"א חו"ס ד"ה ששחטן דברים הקסא על הכ"ה ה' מעילה פ"ג ה"ב שלא כתב ע"ד מ"י שהוא נגד הגמ' או דסוגיית הגמ' דלא כדלכתה כו' ל"ב המע"י בנמי' ד"ב ע"ה וא"ש ע"כ יראה שחירה שח"ר שם ע"כ הו' ס"ד לליבא מעילה מדרבנן כדכריך ומי איכא מעילה מדרבנן ע"ש חול"ה ומי שפירש' דהגמ' מתמה רק הכא דבריו איננו מיי' לית להו למינור מעילה ומש"י הגמ' אין דלחמ' עולא אר"י קדשי' שמתו ילאו מידי מעילה ד"ה אלמא מדלור"י ה"א לית להו מעילה ומדרבנן לית להו כו' ע"ש. וגם זהו רק לרעה דסבר א"ש עלו ירדו אצל לרב ויפק דסבר לא ירדו ויהא להגמ' לפרש מתני' דמועלי' ד"ה דחמיר ממתו דלא חו' כלל אצל דרוס חו' לקדשים קלים כדלמ"ר ד"ב ע"ה. ועיין מ"י ה' פה"מ פ"ג ה"ו וכל"מ ומשל"מ שם. והלח"מ כתב שם וזכ"ה ס"ג ה"ב דהמ"י פסק כרב יוסף הגם דכלל דוכתא בלכתה כדרכה נגד ר"י היבא דפליגי אליבא דנפשיה אצל חל פניו אליבא דר"י כדאיתא בגמ' דל"י יהודה גם רב יוסף מודה דירדו וסובר המ"י דלמאי דמסקינן בגמ' ע"כ מעילה דרבנן לרבה אמר' הכי גם לרב יוסף רק להס"ד הו' סבר לרב יוסף מעילה דלור"י ה"א אכל קדשים שמתו ילאו מעילה דלור"י ה"א ומדרבנן ליבא מעילה היבא דבריו מינ' דכלי ה"א סברת הגמרה ע"ה א"כ דיכיל דמועלי' הו' מלור"י ה"א ולי ליבא מעילה אפי' מדרבנן אין מועלין. לפ"י דברי המ"י הם כמסקת הגמ' והגמ' נוספה אמרה לית בלכתה כפניא בעמוד א' ועיין וזכרם פ"ו מ"ה חו"ס ד"ה אומ"ש ושם פ"ס מ"ב פליגי ר"י ור"ס וקו"ל כר"י דשחטתה בליבא ושחטתך וילא דמה ירדו וזכר בעני' דלא ש"ך כחשך דתקניהו ופ"ה ירדו ה"כ דכחש"ת דרוס קיימו זהו הסוגיא דלא דלא הו' כמו דתקניהו דלא כדרכה ע"כ דסבר שח"ד הו' כמו דתקניהו ומשום דקו"ל כר"י לנבי' ר"ס מ"ה ירדו ששורה רב יוסף לר"י ירדו והגמ' מתני' חיי' נמי לילא דפסולה גם בקלים דבס' אוריקה מייחא איסורי' לדי מעילה חו' חידוש במתני' דמועלי' כס"פ ה' דמייחי איסורי' למעלה אפי' שחיטה וריקב וריקב לילא וזכר מיושב מה שחשקה רש"י מ"ש דתי' בעדדי יהושע ששחטתה מו"ל וכולת' ע"כ מכל הכי דרש"ה והיינו משום מותרת דרב גודל א"ר ד"ע ע"כ זריקה פוגל לא מייחא מעילה ולא מסקא מעילה והובא במנחות דף מ"ו ע"כ ע"ש דלמ"י ואלו איתותב ר"י ע"כ ב"ה חוס' גם לר"י דוקא פיגול בזריקה ע"כ פ"ג דשחיטה אוריקה מייחא ומסקא

פרק ב' מ"ד זה חומר החמיר בשפחה ששעה זה מויד כסוגי' ס' כתב חו"ס ד"ה שעה שהמ"י בפי"ה סבר שהיה במלקות אפי' שוגג אצל בחבורו חר' זו כו' ע"ש שהיה רח"י אמר' מ"י בפי"ה ס' ב"ה ו"ל וכבר נהבאר שאין זה הפרש בין שוגג למויד ע"כ. אומר' ח"י משום ה"א לא אירא שא"ס ה' דעוהו כח"ו"ס ס"ק נהבאר זה ה"א רק כתב נהבאר שהוא באשם אפי' מויד ומה שכתבתי מליבא דמתני' אדרבה לדידי' ה' למח"י לומר ששעה שוגג כמויד. ומ"ש חו"ס רח"י מהמ"י דלעיל ודע"ל מ"ב כ"ס ע"ה שמהפך ש"ל לעשות שוגג כמויד ומהו למד להפך גם במתני' דלעיל מ"ב והכא מ"ד. ה"א ליהא דבנ"ה אמר' על רק על הכרייהא דמייחי קרא ונפלה לו מחטאתו א"ה לטעות מויד כסוגי' ע"ו מתמה הגמ' שפיר ה"א עיקר קרא כמויד חייב מדרבנן בקרת תהי' כפירש"י שם. ומוכרח להפך ליהא דברייחא. ומשם ג"כ יש להוכיח שלא כדבריו שא"ס נאמר שיהא לוקה גם בשוגג לא פירך מיידי. שדבר בקרת תהי' מיידי גם שוגג וטפי עדיפא ה"א לוקה משום החידוש שגם מויד חייב אשם. אלא ודאי דמלקות ליבא בשוגג ומוכרח להפך להכריז' אצל במשניות לא מהפכינן כמ"ש דמייחי רק בקרבן לחייב מויד כי מ"ד רובא כפולה מיידי רק בקרבן וזוהי כוונת המ"י מפי"ה ס' ב"ה לחייב אשם. ומ"ש שאין זה הפרש כו' פ' בחיובה דנברא שבעל ש"ה אצל לא מיידי בדידה. גם מ"ש חו"ס ש"ה ה"א לא לטחוס אלא לפרש כו' כפר מותר דמיידי בקרבן. גם מ"ש חו"ס כמו שאין חילוק בחיובה דידי' כן בדידה כגם שפירש' וזה לזה מאוד חמיה שדרי המ"י בפי"ה כתב א"ש ה"א קפנה או ישינה גם ה"א פסור ולא כתב סתם א"ש אחד מהם קפן או יפן שיהיה פסורים. מ"ש דסבר בפי"ה כמו בחבורו שא"ס ה"א קפן או יפן ה"א חייבה וכמ"ש הלח"מ ה' שגוגה פ"ס ה"ג ע"ש. ה"י על ש"ה אוקמה ללן דבר רק לענין קרא ה"א פסורה ה"א פסור וסוגה רח"י על הלח"מ מסיפא דנמי' אחד שוגג ואחד מויד שוגג שכתבתי כו' ע"כ מיידי רק בפסורה שחיה שוגג דברדי' ליבא פסור בשוגג הכי נמי פסור דקפנות ושינה ג"כ מיידי בדידה ואומר' ח"י ש"ה כו' ר"י ו"ה במתני' שכתב בזה"ל מיהא א"ש ה"א שוגג וה"א מודה ה"א במלקות וה"א באשם כדלמ"י בה"א פירקא דשוגג ומויד ש"ה ח"י ש"ה וה"א השפחה ע"כ. יש להמנה ה"א מיידי ה"א באשם שכלל עריות הדין כן. ה"א שוגג באשם ה"א מודה במלקות. אלא ודאי שצ"ח רש"י ו"ל לפרש מתני' דלא כימא אפי' ה"א קפן א"ש יפן גם ה"א פסורה לזה מביא רח"י כמו בשוגג מויד לא מהשכחה פסורה בדידי' ה"י קפן ויפן ג"כ לא מיידי בדידי' ע"כ. ומה שחשקה פסור' למה הפסיק משנה ה' בין מ"ד לנמי' דשניהם מדרבנן בחילוקים שצ"ח כל עריות לש"ה כו' ע"ש. לפי"ד יש ליישב ע"ש הגמ' שגמ' ד' ע"ה ע"כ מייחא דשולא למ"ד אשם ודאי חו"ס ד"ה שחיי' לדיעה שחללה:

פרק ג' מ"ה חו"ס ד"ה זהו חומר החמיר בה"ה קושיא חו"ס על מ"י למה פסק כרע"ק נגד ר' יהושע כו' ע"ש ותירץ התוח"ד משום דכנמי' דט"ו ע"כ פ"ו ע"ה מייחי בר"י דליבא תנא דסבר דקובל ר"י להוציא דרע"ק כו' ע"ש. גם הלח"מ ה' שגוגה פ"ה ה"י כ"כ פ"ה והו"ח לא הוכיחו אצל בחוס' דרע"ק אות ה"א הכריח לא קיבלם א"ה. גם המע"י ברש"י שם מ"ו א' ד"ה אלא מהו אית לך כו' יראה ג"כ אפי' להתרצן לא מוכח דסברה בר"י כרע"ק רק דח"ק אליבא דרע"ק ה"א וס"ס דבר"י ר"י ה"א כו' ע"ש. ומדברי הס"מ מוכח דרע"ק פליגי על ר"י גם במעילה מדרבנא נבי נותר דהמ"י כסק כרע"ק משום דשח"ק ל' ר"י וזכר מעילה שם ה"א לא ח"י הכי ה"מ ע"מ דסבר דרע"ק פליגי גם במעילה ע"כ ודאי יפה השיג החו"ס דכחמ"ס בזה"ל ובמתני' נוסף לא ששטעו לרע"ק שחילוק ע"כ ויפן גמי לעיל ד"כ ע"כ שבת ד' ע"ה ע"ה: שם חו"ס ד"ה והגדה השיג על רע"ב שלא הביא קרא דלא תקרבו דהו' איברה והקסא הניקובי המשנה ה"א בנדה מיידי הכא ולא תקרבו מיידי קרא דלא תקרבו כו' ע"ה ולא ראה הגמ' שבת ד"ג א' מייחא דרבי פדה גבי גדה שמייה קרא דלא תקרבו כו' ע"ה. וזכ"ה ס"ג א"ה קורבה על ג"כ כו' ע"ש. וזכ"ה משום דסארו זו אחתו כדל"י צ"כ נבי ונתחם א"כ לשאריו כו' ע"ש ד'. והו' בכלל אל כל ש"כ לא תקרבו כו' ועי' מנצ"ן ע"ה פ' אחרי כתב ע"ש אחד לרעה ולעריות ע"ש. ומה דכתבו שם ויקרא ס' ח"י פי"ט ולא אשם צ"כ לא תקרבו לכוון יחד הרי בכל העריות כתיב הכי לא תגלה. לא תקח. אצל מדרבנן בריש פרשה לא תקרבו. ילפי' דשמייה מותרים. מיהו גבי משכב זכור דכתיב נמי בזה"ה פרשה מיבעי לן ולא לשוכב לחוד ולמשכב לחוד כדל"י לעיל ד' ג' ע"ה ע"ש צפירש"י ובסנהדרין ד' ל"ד ע"כ ולא אמר' דלא תקרבו נמי עלייהו קא"ו להחיר על שניהם משום שאין הגאה נשכב משא"כ טעמיה וזכה דכתיב הנשפות הנשפות וצ"ל דהגדה אית לתרווייהו כדל"י ב"ק ד' ג' ע"ה הובא ברש"י ס"ל וזכה אין שחיטה מפירש"י בשחטתה לפרש"י בגמ' לעיל ד"ג ע"ה ד"ה דלמ"י ר"ה סקסקה מנ"ל אורסה לנאה בעריות ותירץ מדרבנן הנשפות הנשפות והמתנן ה"ל ה"ה וזה נקסיוה ע"ד רש"י ולפ"מ בס"ד ח"ס:

פרק ה' מ"ו חו"ס ד"ה ר' יוסף הקסא על ר"י למה לא כתב בנמי' מאן ח"ק ר"י כמ"ש ככא כו' ויש ליישב דמ"ד מיידי דק בספק מעילות דפליגי ב"י רע"ק ותכמ"ס בנמי' והלכה כחמ"ס ממילא דעי' כי רק ר"ס מחייב ל"כ בל"ה כדקתני דברי רע"ק אצל ח"ק שיהיה פסורים כמו באכל אחד את שניהם לליבא א"ה בספק מעילה והיינו דלמ"י ר"י אין ב' מביאים אשם אחד פ"י ושניהם פסורים. וליבא למיפך ר"י הייב ח"ק שדרי לא מוכר

ע"פ דלי צום כלים ה"י מ"ג נעוטים פ"ח מ"א שאם חזיר חוט או מתיחה מן הגל צארן לדברי מ"י מקבל סומאה וקשה מכלל דר' יוסעפ כאן מ"ב דבטי' סוין ביטור וסומאה. ודברי מ"י ודאי לא שיה שאלו מקבל סומאה כלל וכבר עמד בזה המשל"מ שם ע"ש שכתב דבוי"ב ס' דא דבדר שאלו מק"ם כלל שיה' נחשב כגידולו יצאה לו תפארת לו כח"ס הו"ס ע"ב ה"א חזיר מהחוי"כ אבל דבר מק"ם לא נחשב הכי מ"א"ס משק לא משלים ע"ב טפחים בנד ולא אמר' הא לא גרע מדבר ימי' אבל טפח בנד מהלים נ"ס נקב והיינו אומר הטעם כמו שמינה הו"ס סומאה לדבר ימי' ה"א מביא טפח בנד לק"ם טק. אבל זה ליתא דל"כ אפי' קל לחומר נמי משלים. גם מ"א חזיר' בנד וטק אפי' בנד וטק וטק נמי יאלימו דל"כ דר"ש מה טעם מ"א הא ה"ן טעור' טוב. עוד ק' מ"ס בדר' הוא דוקא ע"ג משיב הואיל ורוא"ו ליטמא מצד. פ' גיבוי"כ לחיבור ליתא אלא בדר' ימי' אבל בדר' כמ"ס נטי' שיה' זירוף ללא בטלה דעוהו וגם נטי' חמור לקל וביאור דמושב' כמ"ס מ"ל בס"ד:

פרק ה' מ"ג תו"ס ר"ב ר"ב אומר. הקשה הרע"ב ארע"ב מפ"ג ע"ל דהמורה ע"ג. יש ליישב דשם כתב רע"ב אין הלכה כר"ם ולא כתב הלכה כחכמים ופי' לפרש כמה דלכך ר"ם קד"ים לא היו בעמדה והערכה. לית בלכה כוה"י' אבל גם כרבינן דר"ם אין הלכה דסברי תרוויסו בעו העוה"ר. אלא כרבינן דהכא דקמ"ו לא בעו העוה"ר והיא דהכא דר"ם לרבינן דהכא ר"ב על המ"י קשה טפסין כפי' רמ"ז בעו העוה"ר וכת' טק כרבינן דהכא ע"י מ"י ה' ערכין פ"ה ה' י"ס מ"י ה' א"מ"י פ"ה ה"א א"ס נחטקה קודם שהיפדה ה"ו נפדיה כ"ו שיה' הנכנסת ע"ג ע"ש וזהו ה"רן תו"ס קוב"ט הו"ס על מ"י דשפט כרבינן דהכא וידפו פ"ג העוה"ר בעודן מפרסכ' בו' ע"ש. ויש להרץ עוד הע"פ תו"ס ד"ס ע"ב כובא דבורע"ק אורח סו"ת ללא מיירי בשחטן אלא דרבי סבר לא נפקי לחולין ע"י מעילה מדבטו העוה"ר ויש בהם מועל אחר מועל ורבינן סברי הכי דבעו העוה"ר אפי' לא הליטא קדושת' הואיל ויש להם פדיון בו' ע"ש וכ"כ מ"י ב"י מעילה פ"ו ה"ו צוה ה"א בנחה קדשי טפלים סגל מוס הואיל ועומדת לפדיון הכי הוא כקדשי ה"ן שהיא קדושת' דמים כו' עד הרש"ח בלגוד מעל כו' ע"כ והרש"ח הכ"מ מ"ל ה"א ממתי' דהכא כחכמים. הם שפסי"מ הו"ר עבר ושחטן כו' הרי שבחיבורו חזר בו ופי' כהו"ס ה"ל אבל מ"ס ב"י א"מ"י פ"ה ה"א ה"ל מקורו הוא מחולין ד' למ"ד ע"י ע"ש בתו"ס והתקן. ודלא ככ"מ ותו"ס שדעתה דמנאן הוא מקור מקומו אלא כהלח"מ שם ע"ג ובמשל"מ ס' כתב שם הרש"ח דעוה"ר רק לביאור ר"י' מנאן דפירטס לא מועיל רק בשמיטה אבל פירטס דמיתה לא יועיל שא"פ אה"ק להכילי לנכנס ע"ן תמורה לנ"ג ע"ב תו"ס כדתיבא כהנו דלר' יוחנן שם דסבר אין לרבינן בן לר"ם קמ"ו ה"ו בכה"מ והערכה ע"כ רבנן דהכא לחוד ורבנן דהסם לחוד כו' ע"ש ודברי ר"י' ה"ל בנכנס רוחו ע"כ דהא כהנ"מ מיירי בנחה ולא עברי' פירטס והכא בשמיטה ומתי' פירטס להעוה"ר ע"י חולין ד' פ"ד ה' ד"ה בעו הקבו הא צמפרסכה י"ס העוה"ר כלפניו דלמ"ד כו' ע"ג ולדברי תו"ס מ"י קוש"א דינחה רבי הוא ומכ"ס לר"ב יוסף שם דאמר רבי הוא ונסיב לה כו'. ויש לחמוה על ע"ן משפט כאן ד"ס ע"ב אורח יו"ד ט"ז ה"א ובמשל"מ פ"ו ה"ו ה' א"מ"י פ"ה ה"א ע"כ. דהא דמ"י' מנאן מיירי בשחטן רק בזה א"מ"י מיירי בשחטן ע"ש: מ"ד נטל אפן או קורה ש"ק ה"ו לא מעל נהנה לחיבור הוא מעל וחזירו ל"מ בנחה בתו"ס ה"ו ל"מ. עד שידור התחי' בש"פ נטל פרוסה שה"ק ה"ו ל"מ נהנה לחברו הוא מעל וחזירו ל"מ נהנה לנלן א"מ"י בלא ריח מעל לו ה"א בנחה רוחו ע"כ ד"כ ע"ג דפיר' חז"ל ע"כ. דהא דמ"י' חזרו זמני' דמיירי בניזבד ופר"ש ורע"ב ארישא קאו וקוב"ט בגמ' היא מ"ס כי נטלה הוא ומ"ס כי נהנה לחברו והכי א"ו בתנינה דיו"ד ע"ב מנדי מושקל שקלה מ"ל הוא מ"ל חזירו אבל המ"י בפי"מ מפרש דרישא לא מיירי בניזבד רק משום דאין בנטיה רק פנס שמחרי' אבל לייבא נטיה פנס ויהנה רק בניזבד דתי' הוא מעל ולא חזירו ע"ו פירין גמ' מ"ס הוא מ"ס חזירו ומשני דמיירי בניזבד פ"י שהמקבל ניזבד אבל אם אין מקבל ניזבד שניהם מעלו אבל לפיר"ש ורע"ב מיירי שהיוני ניזבד. ולפ"ה על התו"ס ות"ח ות"י שלא חזירו מזה כלום. ומה שהקשה ח"י אורח כ"ו הו"ס לא נהנה מוקי ה"א בנחה ע"פ ארישא וקמי' בשלא עשה בה שניו דלא דדר כו' ע"כ לא על תו"ס תלונתו רק על הו"ס ב"ק ד"כ ע"ב ד"ס והוא ע"ש ובפיר"ש תני' בה ש"י דמיירי שמשפחה וקוב"ט ע"ש. מנח גמ' דפירין מנדי שניו שני' א"י ע"ש גם כאן פירין גמ' למה לי שידור כיון דשינה מעל והיינו משום דאי מיירי נקבטה בבנין לו אפטר בלא שניו דלא דדר היינו חותמה ומסתתה ויש להחמוה על הו"ס ד"ה נהנה שהביא פיר"ש סיימעה לרע"ב ולא קרב זא"ו סהרע"ב כהא א"ס בנחה א"ס הרי נכנה שהסוף בבנין ביהו. ולדיו"ד לא בעי' שניו דלא דדר דאיכא פנס אפי' בשניו דסדר ולהמ"י זה נופי' הו' פנס מה שמחרי' מהקדש אבל לר"ם קוב"ט כמ"י הוא לא יוצבי דירה דלא בעי' אלא אפי' בנין נמי לא בעי' דמשפחתה קנאה ואולי מר"ה"ק לחולין. מ"ס פיר"ש שפיתחה ותתכה אי נמי שנגאה בבנין כו' ע"ש א"מ"י בפי"מ פ"י בהרע"ב ע"ש. וז"ל המ"י בפי"מ אבל הנוטל שו"ד מהקדש ונתנו לחזירו הניהם מעלו סגל אחד נכנה ופנס. זה נהנה בנתינת המהנה פסו"ס בנחה לו וזה נהנה בקבלתו כו' ע"כ. הכירו תו"ס ד"ה נהנה לחברו הוא מעל בנתינת המהנה בפי"מ שגלה נהנה מעל לו ע"כ. פי' דלא תיקבי מה הנאה יש לנתן לזה כתב שיש לו ש"י"ג שהמקבל ולא נתכוון החו"ס לומר דלא מעל אלא לפי סו"ס"ג שט ולא כטולו רק היינו לפרש הטעם דמעל משום דנהנה ופנס וזהו מובלק מהחו"ס הקוש"א שהקשה ה"י: שיק' אורח י"ב ע"ש. ע"כ ב"מ ד"ש א' הו"ס ד"ה וחזירו בשם ר"י כתבו ע"י

בכור ר"י דלא מעל אלא לפי סו"ס"ג אפי' נתנו כולו לחברו ומסקנתו לא קי' הוא ע"ג והמשל"מ פ"ו מה' מעילה ה"ד החיוב בצבירתו דראשונה א"כ לא ה"ו לו לחוב' רש"ק להקשות על תו"ס אפי' לפי הבנתו בתו"ס ע"י חגיגה שם חו"ה"י עד שידור ות"ס תו"ס ד"ה ה"ו בשם תו"ס ב"ק דהכא לא סייך ליתמות יד סבטור שהוא סלו כו' ע"י חגיגה שם הו"ס בניזבד תירלו משום דלתי' כי גו"ה דרמנאל כל היכא דלתי' ומה שהקשה תו"ס ד"ה נטל פרוסה כו' הא חו' למה לי תינה למי' כו' אלא לר"ש ורע"ב כו' לפ"ד יש ליישב עפ"ד התו"ס ב"מ ד"ש א' ד"ה וחזירו שכתבו אפי' בקדושה שאלו כלי שרת יש מועל אח"כ אם כולם ניזבדים שאין מוליחין מרשעה הקדש ולא יאל לחולין ע"י הרש"ח אבל אינם ניזבדים ראשון מעל לפי סו"ס"ג של ניקוט ולא לפי כולם כו' ע"ש א"כ הו' אמינה בלפן או קורה כל אחד מכוון רק ליהנות די תמט"ו ולחזיר כגון לתת ע"ס ארובה וכיוצ"ו ויש לשני למעול כמה ששיר ראשון אבל פרוסה ודאי כשנוטלה מזכרין לטוב כולה הו' אמינה אפי' אין חזירו ניזבד נמי לא מעל חזירו קמ"ל אפי' פרוסה נמי דני' כמו ברישא שא"כ אין המקבל ניזבד שיהיה מעלו כמ"ס מ"י בפי"מ וחזירו ה' מעילה פרק ו' ה"ו ע"ן שם בהשגות וכ"מ ומשל"מ שהסריך בזה:

מסכת תמיד

פרק ב' מ"א תו"ס ד"ה מימיו לא נתעלל כו' הביא פ"י המפרש ופי' הרמב"ם ולא הרגיש שיש חילוק גדול בגימיה לדמיו' היה חובב הולאת הדגן בכל יום חוץ מרגלים רק שלא היה להם פנים ולא' צמתי' פעמים עליו כג' מולת כור וברגלים לא היו מדשנין אותו הסי' הוא כך לפעמים היה עליו כג"מ כור לפי שברגלים לא היו מדשנים אותו אבל בשאר ימות"ם משולם לא היה עליו הדיבה כ"כ שבכל יום היו מדשנין אותו. ומה דא"ו צמתי' מימיו לא נתעלל כו' מיירי בשאר ימות"ם אבל להמפרש מה דתי' לפעמים עליו כג"מ כור מיירי בשאר ימות"ם שלא היה הולאת דגן בכל יום עד שהיה מרגלים כ"כ שהיה מוכר סידור מערכה ומה דתי' וברגלים לא היו מדשנין ה"פ אפי' היה האפר רב מאוד לא היו מדשנים ברגלים. ומה דתי' מימיו לא נתעלל ע"י מיירי כשהיה האפר רב מאוד עד שהיה עיכוב לסידור מערכה ע"י מ"י ה' המדיין פ"ה ה"א בהשגות ובכ"מ ע"ש עוד ה"ו. עוד שיש חילוק בגימיה כמה דתי' החלו מעלו' צ' בצפר ע"ג תפסו. למהמ"י ה"פ ע"ש. ויהיו ניזבדים האפר במקום אחד דמתי' אבל להמפרש מושב הלשון טפי שהיה אפר ע"ג המוצה נל גדול באמנע מושב וכל יום היו מעלין האפר עליו והרש"ח ע"ס הקדש על מ"י דלפירטוס מהי ה"א דתי' פעמים עליו כג"מ כור ה"ל למיתני פעמים בו כגמ"כ פ"י בהאפר שמוטלי' לחוף אבל עליו נשבע על המוצה פ"ס בלח"מ ומשל"מ ש"ק הו' מלחמה לשתוק כסידור אפי' דלפירטוס דמתי' מהופך למתי' כלינו אמר תחילה ברגלים לא היו מדשנין ואמור אח"כ פעמים ה' עליו כג"מ כור וזו"י מ"י ה' תמידים פ"ב ה"ו ובהשגות וכ"מ ולה"מ שם ובמל"מ שם ה"ב ע"ש: מ"ג תו"ס ד"ה החלו הקשה מ"ס דתי' לר' כו' יותר ה"ו לו להקשות למה מקדשם בלגוה לבמתי' מנחה. מה מוכח דמ"ג מרמו סידור מערכה וגם כג"מ מלוח המערכה דקתי' החלו מעלי' בניזבד' לסדר את המערכה. פי' שהיו ניזבדי' שני גש"פ שהיו כפי מנת המערכה הצרכה. ויותר מרווח פ"י המ"י דמיירי בסידור מערכה רק דהרע"ב דייק לישנא דניזבד' דמשמע מאוכפין מ"ס מפרש בשני ניזבד' טע"ס. והדר תמי ופי' כל העלים כשרים למערכה גדולה ומערכה ש"ק הו' מלחמה לשתוק כסידור אפי' דהרע"ב שירש דארישא קאו אבל מיירי בהתרוויסו. במערכה שני ניזבד' פעמים ואשמעינן שהזוכה בתרומה הדגן זכה גם צב' גזרי ע"ס נכר סידור המערכות שזוכה בהם: מ"ד תו"ס ד"ה שהיו כתב בשם המפרש דהנחה אליה' לפי' ציומא ד"ו מוערכו עלים עליו כו' ע"כ. וכו' שלא בדרקוק להמעיין ציומא ד' כ"ד ע"ב דמ"ה ע"ג ובהו"ס שם ד"ה ופי' תעלה יראה להדיא דמרישא דקרא ילפי' לה דכתיב ונתנו בני אהרן הכהן אש על המוצה כו' דהא מן וערכו ילפי' ציומא דף כ"ו ע"ב סידור צ' גע"ל דערבית שיהא בשני כהנים כו' ע"ש ויש סחירה צפיר"ש דציומא דף כ"ד ע"ב פי' הנחה קוב"טין דקיס א"ס הו"ר'ך להנחת מן המערכות כגון שדקדש מערכה לנלות כו' ע"ש ונד' מ"ה ה' א"י פיר"ש הנחת אליה' להנחה בהם אור מערכה גדולה פ"כ ובתוס' ימי' דכ"ד ע"ב ד"ה ה"א כתבו ש"ה ה"א אחר סידור מ"ג קודם צ' גע"ל אבל במ"י ה' תמידין פ"ה ה"ס הו"ר'ך ה"א אלא מערכה של קו"ט האם כהרע"ב כאן מ"ג ובתו"ס מ"ג ד"ה ה"ו פ"ג וממתי' מוכח מערכת ה"י ה"ל שהרי מתי' מזכיר ה"א בין מ"ג למערכה ש"ק. מיהו במ"י יש לומר שיש שם פ"ס דמ"ס וה"ו'ת בה ז"ל בהם ולא קאי על מערכת צק"ס לחוד' וע"י ומה דמ"ה א' הו"ר'ך רבי יוסי הקשו על מתי' דלא תמי מערכה של ק"ס ותירלו כמ"ס תו"ס ד"ה חזירו ע"ש ולח"מ ה"ת בצ"ב ה"ד הקשה זה על המ"י ועל הל"מ שלא הזכירה ות"י לפי שאין לה טעם קבועה כו' ע"ש. יש להשיב ע"ו מדברי ח"י ה"ל דלדברי' יש לה קבועות וחדוה שלא הו"ר'ך הל"מ דברי' תו"ס יומא דמ"ה ד"ה ר"י ה"ל שהקשו ומירט זה דנס דמתי' לא יסיקו ה"י החוס' ע"ש ה"ו לו להביא שם וכו' החוס' מילתו בת' לח"מ:

מדבר הגאון הגדול טוהר"ר אברהם שמעון טרויב זל אב"ד דק"ק טיידא.

(בעה"ט חנהות וציונים על בה"ג)

מסכת זבחים

פרק ב בחוס' רש"י ארת י"ד. וזוהו חנוכה' לי דברי החוס' מנחות ב'. ועוד ק' דאשכח קבלתו אף בשמאל כו'. לא אדע לפרושו מאי מקשי החוס' דלעזוב מאוס דדביעבד כשר בשמאל ימא מעשיו מוכיחין עליו. אך ברור בזכות החוס' על אשכח מורע דב' כגיס מקבלין את דמו וזוהו טכ' אף בשמאל: ארת פו. אבל תמוה לי כאן הדיכא דלא שרי צטר באכילה לא מוכנל איפסולי נמי לא ליכסל כו' וכדפרכינן בסוגיא אצרייחא דתני חשב ליתן של מעלה למטה למחר כו'. ולענין ד"א"ש דכחא נמי לא פסול משום מחשבת למחר הלא כמעט דעיתן שלא כמנחת אפסולי צטר. ומאחר דהבשר פסול לא מוכנל דוריקן שאינה מהרה צטר לא מוכנלי וקושיא הנמ' הוא רק אחיב ליתן למטה למחר דפרכינן מטעם מחשבת למחר. והא"ש שפיר מקשה דמחשבת סיגול שאינה מפגלה לא ליכסל נמי: ארת ע"א כ' וזה תמוה אך אשכח דהי' למר בלא טעור. פשוט הוא דכונת החוס' דלא קפיד קרא על הפשט טור היכא ודביעבד הפשט. והראש כיון שאינו בכלל הפשט קרב הוא עם האמר והפשט דנלמר וזוהו לא הקפידה הורה' להסיר. ולהכי ל"ק מזהה שנכנסים. רק דצטר בטוף אי נימא דעור היו היכי מרבי ל"י קרא: ארת ק"ג מסיק בלע"ג בחוס' מנחות קט"ו ע"ב שכתבו עלה דבית חוני' לנשוא דהעלה עליו לנש"ש דשל עו"ג הי' מלה. והלא אסור לעשות שליחותן. (פי' חוס' ד"ה אסור. זבחים קפ"ו ע"ב שכתבו דלר"י חייב משום ש"ח. וברמב"ם סוף מעשה"ק ל' כמעטא דאסור לעשות שליחותן כשרי נאשר עליו להקריב בחוץ) ולענין ד"א"ש דלא אסור משום ש"ח רק צבוקדשו למקדש אבל צבוקדשו לגמרי חויו אין איכור כלל בקדשי עו"ג. ועודא דלימא דצטר מלא איירי נמי כשהקדישה לנש"ש כקרבן נגור. אבל במקדש לגמרי חויו מותר ג"כ לעשות שליחותן. ועמ"ש על החו"ט פ"ג מ"ו:

מסכת מנחות

פרק א מ"א חו"ט סוד"ם חוץ מנחת חוטא. וכן ראיתי פ"ט מפה"מ. צפ"ד משה"מ פסק כרובא דבשרה וא"ל מנה"ט להחיר. וצטר קושיא על הר"ב נראה דגם הוא לא פסק כרוב מטעם שבאת להחיר דהא אפרין באש. אלא דכונת הר"ב לכיון שלא הותרה הדש פסולה משום ממשקה ישראל. וסבר דק"ל כרוב פסול. ובפסול הגוף יש מחוסר זמן לכו ציוס. ועי' תול"ד אלא:

פרק ב מ"א בחו"ט גד"ה מודה וכו'. הרבה להקשות על הר"ב. לדדון דק"ל דאין מפגלני בחי מחיר כשר אף בקמן להקטיר קומלה למחר. גם הקשה רבנן ארבנן דמ"ה. ולענין לא אדע תמימה. והר"ב מפרש ה' דאמרין סד"ה טעמא דר"י דאין מפגלני בחי מחיר. הוא בשחיב צבוקדה שגילה על הקטרת חי מחיר. שהוא להקטיר הלבוש או הקומץ. קמ"ל דס"ל דמפגלני אף אם חשב רק על הקטרת מחיר אי דבאתה כולו עלמא ס"ל הכי. ופלוגתא דמפגלני בחי מחיר דר"מ ורבנן הוא בשחיב צבוקדה עבודת מחיר אי. ובהא ק"ל כחכמים דאין מפגלני עד שיחשב צבוקדה ב' המתייר. והר"ב לא סבר דליקוט לבונה חייב כקמיה. ומדוקדקין מאד דבריו. מהו דלימא טעמא דר"י מחיב דסבר אין מפגלני בחי מחיר. דקדק לכוונ כלומר שאם חשב לעבוד למחר פבדת חי מחיר (דכירושא לפלוגתא דר"מ ורבנן לא צ"ל הוא) ואפילו רישא כי חייב צבוקדה קומץ פי' שחיב צבוקדה (הקטירו חוץ למנו דומיא דלהקטיר לבונה). וזה ברור דבריו. אח"י מלאחי צ"ל מנחת חכמים דבריו. עי' רש"י י"ד פ"א ד"ה ולאסקין וזבחים י"ג א' ד"ה קמ"ל. וכונתה ג"כ להחלח' ד' רש"י דהכא מחשב גם צבוקדה עבודת חי מחיר. אלא דאין כיווא צה בלבושה:

פרק ג מ"ב חו"ט ד"ה וכן בולטות זו מזו. עי' עוד דבריו פ"א מ"ג ל"ה ריבה שמנה. ולענין דעת הר"ב בהרמב"ם. ושייח' ס"ל דריבה שמנה על שכן דחבירתה או דחולין פסול בל"ש. ובספרים לה בעינן שני לוגין דוקא. ומפרשי הכא ל"ה דרי' אלעזר ד' י"א ה"ד ריבה שמנה אר"א כגון שהפריש לה ב' לוגין. ופריך ולוקמה כגון דעריב צה שכן דחולין ושמן דחבירתה דהו' פסול בל"ש ואף דרש"י מפרש דאף צהפריש לה פסול למסקנא בל"ש. הרמב"ם לא ס"ל הכי וסברא הוא דמיעוטא דמגרסה ומשמנה ממעט דלא לידע אף בל"ש. משה"כ בהפריש לה דלא מהמעט משמנה דשמנה הוא דלא פסול מב' לוגין. ומפרש קן דבריו הרמב"ם פ"א ה"ה מסה"מ. מנחה שנגל לחוכה שכן מנחה אחרת או שכן חולין כ"ש נפסלה. ובס"ט ס' כחצריבה שמנה ולבונתה עד ב' לוגין לכל עשרון וב' קומי לבונה לכל מנחה כשרה. ועי' דמיעוטא דמגרסה ומשמנה דבריו שבה"ט. והשמיט דה"ה ח' פ' י"ב מ"ד. והלא אלו לפריש ואלו לכבשים ואין כגללין. עי' ר"ב. והנרע"א הקב"ל דאין ק"ל דחרב שנתערב בגלול כשר. עי' פ"ט משנה ד' ואם בגלול אלו בפי' והלו בפי' שפירן. אם עד שלא בגלול פסול. וא"ש דהכא בלא בגלול:

פרק יג מ"א ב'. שוין חו"ט בהקשה על הר"ב בלא ציאר הני תנאי שאמרו בגמ' בחובה שנתערבה בגדלה. ופי' דעת הרמב"ם דלהכי כתב סתח דס"ל כחוקימיה דר"ה. ואין דק"ל ברקן וביני גדול יאל א"ש לשוב תנאי. ולענין דהמעין גד' הרמב"ם יראה שכתב דהיא דברייחא שעלי' נמרה השו"ט דנמ' צה' ח' קבע דברו וזכח כמה עשירות נדר וסבך צה דמביא מא' עד ס' משום לאי טעמא דלא מני נמיערב חובה בגדלה. ודינא דמתני' הוא דלקהני בצוקף ה"ו סתח כמה עשרון פירש ובחייב מין קבעו ה"ו מביא ס' עשרון. וטעמא דמאחר דלא קבע בגמ' כי היכי דמני לחלק בכמה כלים שיראה. ה"ו מני להוסיף עוד צבוקדה כלי וליהוי מנחה גדולה רק דכי דלא ליהוי חולין צעורה הוא דמוסף. ע"כ כ' הרמב"ם דמתנה בגדלה. וכ"כ ממש במ"א: מ"י ע' חו"ט שכי' דבעולה חייב עליו משום שחוטין חוץ וצבוקדות נייר דלא מחייב. והוא מד' רש"י. וטעמא ל"ל דבהמה שלא הוקדשה לקרבן. אם שחטה בחוץ לבונה לא מחייב עליו משום שחוטין חוץ. רק בעולה שקרא עלי' ס' עולה חייב וצבוקדות הנזירות לא הקדישן רק לבית חוני'. ועפ"י א"ל דבית חוני' לא נפשה צבוקדה בחלתה שפשה לעו"ג שגיבא עליהם ישיע'. ועי' אף אם הקדיש אין הקדישן הקדש. ואין כפן משום שחוטין חוץ וגם ישראל שהקדישו בצמות שלא הוקדשו למזבח ג"כ אין צהם איסור אף מדברי הרמב"ם כפירושו נראה דיש ספק לאו:

מסכת חולין

פרק ז מ"ה בר"ב סד"ה וברובך מזהר אם הוא מוב"ט או מין בשאינו מינו פי' דבריו מעילה פ"ד מ"ו:

מסכת בכורות

פרק ה מ"ג בחוס' רש"י ארת י"ח ד"ה ק"ל כו' ואף באומרו צפירת לשי"ג לפשות קן. י"ב כאן האיסור לאורייחא דההוא נורס לא גרע מדבלה ע"ג האזן. גם קושיא על הר"ב ל"ק לענין דכונת הר"ב שכתב שהוא דרבנן הוא מטעם דבחי"ו לא חוו להקריבה וזה תליא בלשני דבריו צבוקדה דקדשה לע"ל ע"כ לא מני גמ' למפשט צעין מהא:

פרק ט מ"ח חו"ט סד"ה אלו ה' וכו' דתמורת כבוד קריבה. ל"ל ד"ל דתמורת שמו קריבה דתתן ספ"ק דתמורה דקאמר ר' התם. תמורת שט קריבה. תמורת גוף אינה קריבה:

לקוטים מספר אמתחת בנימין.

כולה אימא ספא ואפי' ישראל מומר האי מומר ה"ל אי מומר דל"ה אינו מומר לערלות אלא לאו מומר לאותו דבר וכדכתיב וחי דבריה ר"ה ז"ל דלמא לעולם ואפי' ישראל מומר דברייחא היינו מומר דל"ה ואש"ה לא תקפו היינו מומר לערלות דהוא עדיף ולכו לשמים אבל מומר דל"ה ללא סיור לומר לנו לשמים ה"ל דאסור לשחט וקמ"ל דבריי' דמותר לשהות ומנא ל' לש"ס לומר לכדכתיב אש"ה דמומר לערלות הוא מומר כשאר כל הטומאים דל"ה להכי הוזכר רש"י לפרש בכל מקום. ואפשיא הכא דאמרי בגמ' דאי אשמועינן ערל ה"ל דלכו לשמים דמייירי בערל שמתו אפיו ממתה מילה וק"ל. וכיה' בש"ע י"ד כו' ב' מומר לערלות דיו כשומר לעבירה אהה וחס' אינו ערל כו' פ"ט:

מסכת זבחים

פרק ב מ"א כל הזבחים שקבל דמן כו' ערל. ופי' רש"י כהן שמתו אחיו ממתה מילה. וכתנו חוס' דב"ב ד"ה ערל מפרש רש"י בכל מקום שמתו אחיו ממתה מילה. ורבינו תם מפרש דמומר לערלות וקרו ל' לכו לשמים לפי שאינו עשה אלא מדלגות זער המילה. ויש לתמוה לכאורה דבחולין דף ד' ע"ב אמרו' לימא מסייע' ל' (פי' לרבה דלאמר מומר לאותו דבר צדק סבין כו') הכל שוחטין אפילו כותי אפי' ערל ואפי' ישראל מומר האי ערל ה"ל אינימא ממו אחיו ממתה מילה כתי שרל מעני' הוא. אלא מומר לערלות וקסבר מומר דל"ה לא הוי מומר לכל התורה

מדרב הנאון הגדול מוה"ר אברהם שמעון טרויב ז"ל אב"ד דק"ק קידאן.

בעה"ס הגהות וציונים על בח"פ.

כמסנה החרונה ובאצא שאלו ולדידי' לא פקע אישור אשח אח דקמאי וע"כ הולך למוקמי בדליכא ברא לכנא :

מסכת כריתות

פרק ג מ"ד כנא על כחו חייב משום כח כחו וכלתו. רש"י ור"ב לא פירשו כלום ע"י והרמב"ם כפי' ובחבורו פ"ד מה' שגנות פי' דליידי שגאסרה גכאוי כנו אבארי בניו משום אשח אח חייב נמי אכשוואין זה אישור כלתו על יעקב. וכן בגמ' בדליכא ברא לכנא סתמו ג"כ רש"י ור"ב וז' מינו דליתוסף אישורה אהבא ברא משום אשח אח חייב אשח אחי אשח מקודם. וזוהר ר"ך עין אהרמב"ם דכמיס חירונה דליכא ברא לכנא כה' שגנות שם ובפירושו האריך לבאר ופירושו יפה מחד דליתו נון דלהיליד הוא קטן וחלו האבירים יחד זכ"ל אללו. ובחבורו השמיט כ"ו וכ' מן שגאסרה על שאר אחיו נוסף בה אישורה ליעקב משום אשח אח. והקדים ראשונה שוב שפי' הרמב"ם דלישור כלתו חל כמנו דלגאסרה לאחין. לולא דכריו אין זה מוכרח לנימא מנו מאישור לחברו דמאשח אחי לאשח אחי אשח כאלה שם אלוהי הוא. אבל מנו ככה"ג או מאשח אח לאשח אב זה לא שמיטו. ועיין חוב' שם ד"ה בשאלת. שפי' ב' חירונים איך חייני אישורי אלישור ממורת וכ' ע"ל דלישור חמור על אישור קל. וכוונתה דחל אף בלא אישור מוסף וכולל. ולפי' לא נלפך לחוק לומר מנו מאישור לחברו. אלא טעמא דכלתו חמור דבסקילה חל אבת כחו דקינא דכח בשמיס (ואף דר"ם דהמותו לא חיל אשח איש אף חמורו חמור. ו"ל מטעם דל"א כיון עפי דלכורה לבי' לא חיל חמורו דליתו רק עליו. אבל בציורין שוין כמות הנאסרים שפיר חיל חמור הקל). ונאמר דר"ם ור"ב הכי ס"ל דרבי הר"ב הפס חירון ה' דהבוס. וע"כ סתמו ולא פירשו טעמא דכלתו ובאמת לא נימא מינו מאישור לאישור. וידוקק מאוד לפי' פירושם על דליכא ברא לכנא. דק"י הגמ' לא הוי רק האף חל אשח אב דבסקילה ע"י שהיה אישורה אלא משום כלתו דבסקילה. ומתוך דליכא ברא לכנא. ואהבא ברא לא הוי אשורה רק באשח אחי אבא דכנרת ושפיר חיל עלי' אישור אשח אב דבסקילה. ושפיר כהנו דמינו דליתוסף אישורה אהבא ברא משום אשח אב החוסף נמי אהוי וזכו כוונת רש"י ור"ב כפי' ד' הגמ' וע"כ מלופ' גרסאות. אבל הרמב"ם בפס"מ לפי מה שפ"ל דין החמור חל רק בכולל או מוסף וע"כ מוכרח לפרש דכלתו חיל כמנו דאשח אח ובפי' ברא לכנא הולך לפרש בקטן ומטעם כח אשח. ובכונת ד' החו"ס והרמב"ם בטעמא דחיל אשח אב. נאמר לכוונתה הוא דאף שהיתה אכורה על אחי יתק באישור אשח אח כשהיתה נשואה לישמעאל. מ"מ כשמת ישמעאל ופגלה בויקה לפני יתק כרי פקע אישור אשח אח לכל האחין. וה"ה על כולם מעתה בויקה יבוס. ע"כ שוב כשיצא יתק חל על יתר האחין אישור אשח אח מחדש בנישואי יתק ובמנו דל"ה חל ג"כ על יעקב אישור אשח אב. ועי' ברמב"ם שם שזכו כוונתו חילן ספק. ומה דנאלי הרמב"ם מאוקומתת הגמ' דליתא ברא לכנא. הוא לדעתו משום דהוי אשח אשח דפרישנא דתתנו דחל לגבי האחין אישור אשח אח מחדש ביבומי יתק הליא לכאורה במחלוקת ר"י ור"ל ביבמות. אי אחין חייבין על התלויה כרת. לר"י דכנר שליחותא דאחין קטניד ואין פליסם שוב אישור א"א. אלא קיימא דך סברא. אבל לר"ל דכנר דחייבין על התלויה כרת דלישורא דאשח אח קמא לא פקע לדידהו. אין מקום לומר דחל ביבומי יתק אישור אשח אב כמנו דאשח אח. דאשח אישורה וקיימא עלייהו מישמעאל. ומעשה נימא דהגמ' דכריתות אליבא דר' אבי דליבו סבר שם כר"ל. ולדידי' מוכרח הגמ' לתרך דליכא ברא לכנא (אף דביבא דמקל סבר כר"י והרמב"ם בחיבורו הוכרח להשמיט הכי חירונה דפסק כר"י כפי' יבוס וחליה כשיעת הר"י ור"ל ור"ל שביבמות משום דק"ל כרבינא. וע"כ דוקי מתני' דטעמא דחל אישור אשח אב כמנו דאשח אח שחל על האחרון מחדש ביבומי יתק אחרי שפקע ביבומי אישורה דקמאי. ואף דכריתות שם ר"א ורבנן ושב"י דר"י מוקי בדליכא ברא לכנא. מנאכר למטיין ביבמות ל"ב ובסנהדרין דרך ה' ונמרה ר"י באישור מוסף הוא ד' ר"א ורבנן ופירושה דמאי אישור מוסף איכא אבה. הוא כמתח' דגמ' מוכרח הכי דפבר כר"ל. כדברים אלו ענו דעתיה זה שתיים ימים. ערה כשיחיה עסוק בבאי עינא ההבוננתי כי אין זה תלוי כ"כ בדרי' ור"ל דל"ל דאף לר"י דכנר דשליחותא דידהו קטניד. אע"כ יסבור ללא פקע רק אחר התלויה ויבוס. אבל ער התלויה שפיר קיימא כיד באישור אשח אח דקמאי גם להיפך נוכל לומר דאף לר"ל דכנר דאחין על התלויה כרת היינו דוקא לאחר טעמא הא' מטעם. אבל כ"ו שהוא זקוקה וכל' מהאחין מטום לייבמה. איך נימא דקאי אישור אשח אח עלייהו. וא"כ שפיר ח"ל דיתק אישור אשח אח דוקא. וכשהניבמה שוב חל אישור א"א דמי מהם. אך באמת זה חלוי במחלוקת דאשח שאלו דל"ב"ם דלמך המייבס לשם נוי כו' כאלו פוגע בערוס אף דוקוקה לכמהם ליבוס דמלוה. מ"מ עדיין הם באישור אשח אח אי לא מלויי למחוב וכלאנר ביבמות ל"ט. יכול תחזור להתיירס הראשון. ח"ל ביבמה יבוא עלי' מלוה. אבל לרבנן דמלוה יבוס קודם אף כשמיבס לשם נוי שפירא דפקע אישור א"א משמת. וה"ה מותרת לכל האחין. ואיך נימא דקאי עלייהו באישור אשח אח. ועי' רמב"ם פ"א כ"ב מייבוס סכ' שמתח' שמת אחיו בלא ולד כשתק אישור ערוה מכל כנא. ובסך כרבנן דיבוס קודם. א"כ שפיר השמיט חירונה דליכא ברא לרבנן דפסק כוונתייהו יתק אישור אשח אח כשמת הא'. וביבומי חל מחדש אישור א"א ובמנו חיל נמי אישור אשח אב. והגמ' דמוקי דליכא ברא לכנא אולא אליבא דר"י וליהו חמר' כ"אבות ס"ד) הניג תלוז מוקקין לו תנע לייבס אין מוקקין לו דכנר

מסכת מעילה

פרק ב מ"ו הוי"ט קד"ה ואין מופלין כהן כו' וביולא חליבא דר"ע [ג"כ אלא דהני אנב בני דנעילין] וכל"ל בל"פ :

פרק ה מ"ד כחוס' רש"י אית י"ב. אינו מוזן לי. י"ב עי' צפי' הרמב"ם שר"ל שוהי הגאחו ביה שמתן לפלוני. ובאמת מפל לפי כונה :

מסכת תמיד

פרק ג מ"א הוי"ט ד"ה מי מדשן כו' טעות הוא בידו. חס' ל' להר"ב מטעות כזה וז"ל המדשן הוא המדשן מונח הקטרה. וכן להלן ז"ל וה' מדשן מונח הפנימי שהוא מונח הקטרת. וכ"ה ממש ל' הרמב"ם פ"ד ה"ו מתו"מ : וכוונת הר"ב בכולן דק"ל על הסדר שהקדים שמיטת התמיד וזיקתו לדישון מונח וממרה דקדמו לשמיטת התמיד. ואהא מתוך דהדישון הוא ספל לקטרת. והקטרת הקטורת אחר זיקת התמיד ה' : מ"ו הוי"ט סד"ה לא ה"י כו' הא תמיד נוסף לא שמעיין כו' : היא קו' התוד"ה קודם זכחים ס"א. ועי' תוד"ה אלא יומא כ"ס :

מסכת מדות

פרק א מ"ט יולא ויולך לו כטרי. ג"ל דזכו אליבא דכ"ע וגם אולי פתח משנה דתמיד. בל ויבז לו אלא אחו ככהנים מלי אחי אף לראב"י. ולכ"ע המבינה דחיל ודברים לא ה"י לו פתח רק לבית המוקד וע"כ ה"י חוזר וממתיין עד שהשערים נפתחים. רק דלא ה"י רשאי ללאת דרך הפתח שה"ל לבית המוקד לקדש דרך העזרה. אחר שה"ל לבית המפתח לחיל ג"כ וזכו הטעם שה"י יולא דרך עדי שהוא השער הסמוך ומכוון נגד ציה"מ וזכו כוונת הנר"ה שהוא דבור שמתחיל :

פרק ג מ"ו ושלחה אמה ביומא ס"ו אי' גרים חלי אמה ועי' כ"מ :

לקוטים מכפר משנת חכמים.

מסכת תמורה

פרק ו' מ"ג בה"ט ב"ה סכנא הכלל האורח ח"ל ויש להמה דהא ק"ל דבדאורייתא אין ברירה. ועוד דכי היכא דהכא נוסף האיסור וסומכין על הברירה א"כ צלל איסור המעורב בהיחוד נסמוך לברירה ונשקול כשיעור האיסור ואיך לישרי וכו' ואומר מ"ו מהרמ"ר כלל גדול בדיון זה דודאי כל דבר שהוכר באיסור וכו' ע"ש. וקשה דהיך מותרת קושיא ראשונה דאף דכאן לא הוכר האיסור מ"מ הא ק"ל דבדאורייתא אין ברירה אף בה"ט שלא הוכר דהיכא דהוכר האיסור והתערב בהיחוד אין ברירה ובדרבנן יש ברירה הוא בלא תערובות איסור בהיחוד ולא אמר שלי זה זה של חזרי ונתערב חייב לעשר אפילו הן מאה ע"ס. אלא ע"כ כהא דבדאורייתא אין ברירה ובדרבנן יש ברירה הוא בלא תערובות איסור בהיחוד וכדלמרינן בפ"ה דבכורות האהין שחלקו לקוחות הן משום דאין ברירה ומחזירין זה לזה ביוצא וא"כ קשה קושיא ראשונה מאי פריך לסיק חד להדי כלכא והתך כוליה לשהרו. ועיניה דבברי התוספות דף ל' ע"ה שחירו על קושיא ראשונה ח"ל משום דאיכא מ"ד דלית להו ברירה אפי' בדאורייתא מ"ה פריך להו ממהמיתין דלא מחוקמי כוהי' ועל קושיא שניה חרין הרמ"ר כנ"ל ואחי שפיר. אבל קשה דלפי זה אליבא דמסקנא דה"ל דבדאורייתא אין ברירה אין לורך לאוקמי דוקא דטפי דמי כלב מהד מנייהו. וא"כ קשה על הרמב"ם שפסק דבדאורייתא אין ברירה ואפ"ה התנה בפ"ד טהליכות אבירי מוצח סיהא שיהי הכלב יוחר מהד מנייהו וכמו שביארה הת"ם וקשה קושיא יראשונה על התוספות. גם הר"ן הביא בריש פ"ה דנדרים דליתא עס בשוה"ש שכלו הנאה זה מזה אפריס ליתום להור רבי אליעזר בן יעקב אומר זה נכנס לתוך שלו זה נכנס לתוך שלו ופסקינן עס כרבי אליעזר והקשו כל הפוסקים והתוספות אמאי מותר הא ק"ל דבדאורייתא אין ברירה והיבוא בשם ר' יוחנן דודאי ק"ל דאף בדאורייתא אמרינן ברירה ורמי' לדבר מהא דתמורה ג"ל דפריך ונשקול חד מנייהו ולישתרו איך אלמא אפילו בדאורייתא אמרינן ברירה וכתב עליו ואינו מתוור דודאי ק"ל כשמואל דאמר אין ברירה והלחין שחלקו לקוחות הן כנ"ל. והאי דתמורה לאו פירכא היא דלאו אליבא דהלכתא פריך אלא אליבא דמ"ד דנס בדאורייתא אמרינן ברירה ע"ש: ולי נראה בשו"ה דליתא במסכת זבחים דף ע"ה נתערב ברובע ונרבע באתנן במחיר וכו' כו"ן ירעו עד שיסחצצו ופריך בגמרא ונבטלו ברובא. ומשני רב אשי דבעלי חיים חשיבי ולא בטלי ופריך ונכרב חד מנייהו ונימא כל דפריס מרובא פריס ומשני כל קבוע כמחלה על מחלה דמי ופריך והלשניא דניידי ונימא כל דפריס מרובא פריס ומשני רבא משום קבוע פריס שמה יקח מן

הקבוע. וכהנן התוספות מדגור משום קבוע היה נראה דאי שקיל חד מן הקבוע אסור מדאורייתא ולא אמרינן מרובא פריס דכיון דדבר חשוב הוא ולא בטל היכא דהו קבוע כמחלה על מחלה דמי אבל אי אפשר לומר כן מדלמך רב בסמוך טבעת של ע"ה שנתערב כמהה טבעות ונפלה אחת מהן לים הותרו כולן ומשמע נמי לדיו' דבמהמיתין א' ברובא ומת א' מהן אמרינן דליכורא מת והשאר מותרין. ואמאי אדרבה ימא דהיתר נכיל ומת אלא הייט טעמא דאקילו משום דמדאורייתא בטלי ברוב דכל מיני בטלי מדאורייתא ברובא כיון דלא ידעי ואפילו ששה דברים מאחר דנתערב ולא ידעי. וכן הרומה בשנה בא' ומאה ולא שייך כל קבוע אלא בדבר הידוע כעון ע' תנויות וט' זכורין שהיהו והאיסור שלהן ידועין במקומן עכ"ל התוספות דף ע"ג וע"כ ולפי זה הכא שחיד נפל עשרה וא' נפל ס' וכלב וא"כ יש א' מהן מהיר כלב ואינו ידוע איהו מהן וא"כ בטל מדאורייתא צאותן הט' הגשורים ברובא אף שהיא קבוע ביניהן ואין אכורין רק מדרבנן ובדרבנן אמרינן ברירה וא"כ הקשה הגמרא שפיר ונישור חד ולשתרי איך והוכרחה הגמרא לתרץ דשום סלכב נגד כל הסלכאי נעמט ופסק הרמב"ם שפיר כחזיון הגמרא:

מסכת מעילה

פרק ג' ס"ד חורים שלא הגיע זמנו ובני יונה טעבר זמנא לא נהיג ולא מועליס. פ' הרע"ב ולא דמי למחוסר זמן דבהמה שהוא קדוש קודם זמנו וקרנ לאחר זמנו דבהמה מנו דחשיבא דלית בה קדושה כהיא צעלת מוס ליהוה לריכה פדיון אבל שופות דליכא למימר הכי שיהי אין המוס פוסל בהם וליה צבו פדיון דליכא פדיון אלא בבהמה ע"כ. ומוה"י לכו"ח דעתה הרע"ב בפרק ז' מ"ה דזבחה דאבינו שאר מומין אינן פסולין בעושות מדאורייתא רק מדרבנן פסולין משום הקריבהו לא לפתחן. דאי פסולין מדאורייתא קשה הא גם בעושות משכחת דקדושה חל על בעלי מומין סיהא לריכה פדיון. אבל ראיתי בתוספות דף ל"ב שכתבו דהא דליתא בגמרא שאין המוס פוסל בהם לאו דוקא משום דאין המוס פוסל בהן. דהא אפילו מחוסר חצר שפוסל בעושות ואפ"ה אין בהם פדיון שלא נאמר פדיון אלא בבהמה ע"כ. ונדעתי נראה דהוכרחה בגמרא לומר דאין המוס פוסל בהן דהא התוספות כתבו בריש פרק י"ג דמנחות והת"ם מביאם עס שאם קדם מומין להקדש היו גם שופות בני פדיון ע"ש. וא"כ גם בעושות חל הקדש על בעלי מומין סיהא לריכה פדיון כמו בבהמה. אלא ע"כ דכל מומין אינן פסולין בעושות מדאורייתא רק מדרבנן ולכך ליכא למימר מינו דחל על בעלי מומין ומנחת כדעת הרע"ב וכן פירש רש"י ח"ל בגמרא.

על הסדר הראוי לפי הערך של כבוד המחברים ז"ל זה אל זה כי רק לפי מקרי עניני הדפוס.

